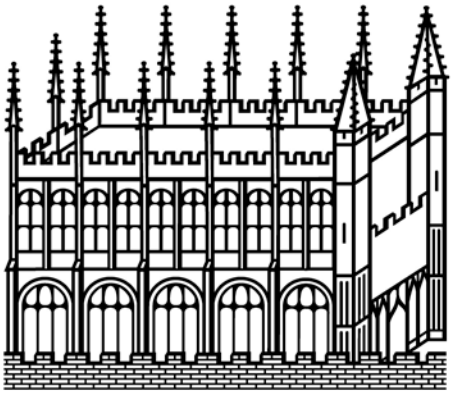

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

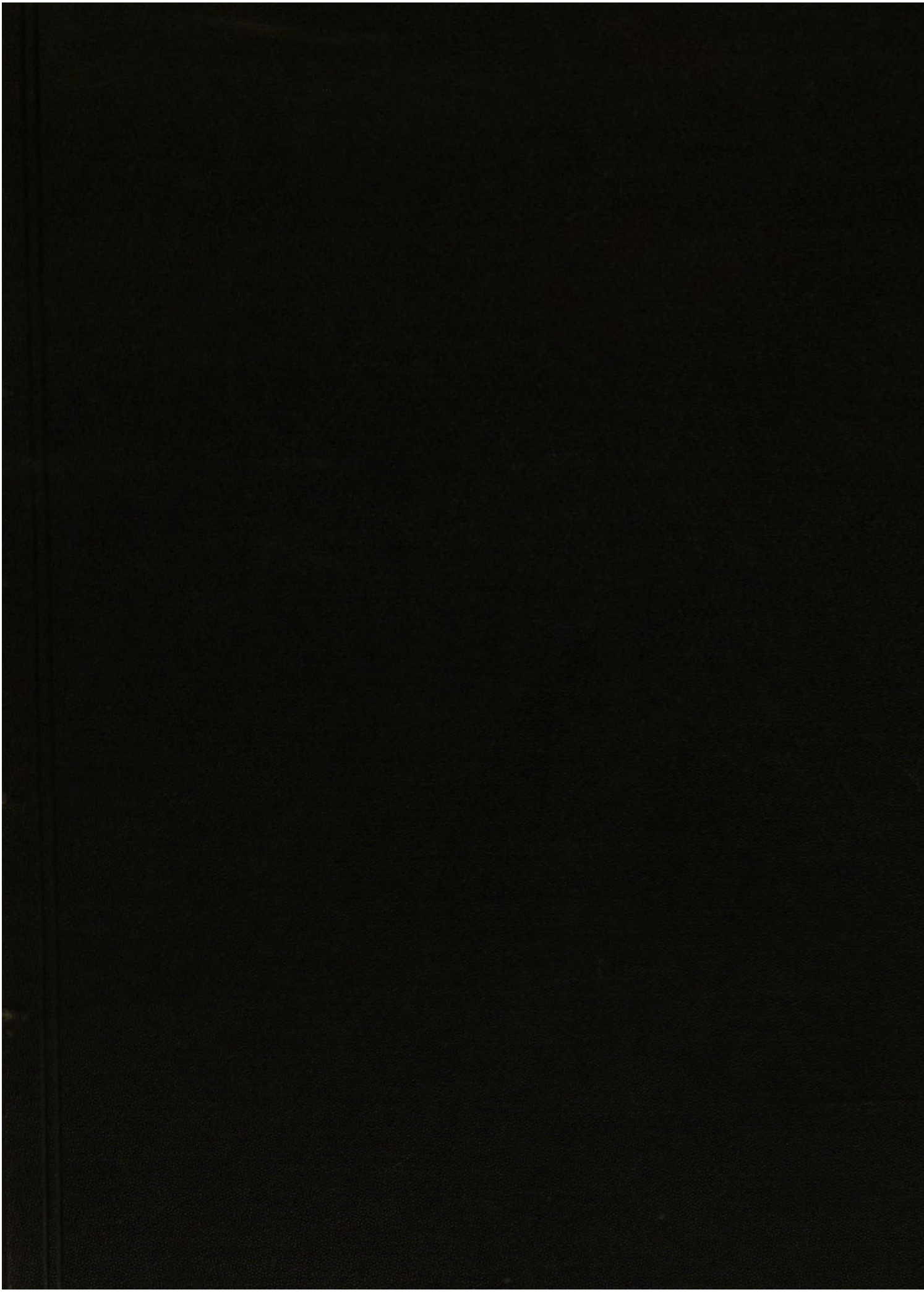
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

600014861Q

Bible room

N.T. Slav. d. 5

1015 d. 221

2

QUATTUOR EVANGELIORUM
VERSIONIS PALAEOSLOVENICAE
CODEX MARIANUS.
EDIDIT
V. JAGIĆ.

ПАМЯТНИКЪ ГЛАГОЛИЧЕСКОЙ ПИСЬМЕННОСТИ.

МАРІИНСКОЕ ЧЕТВЕРОЕВАНГЄЛІЄ

СЪ

ПРИМѢЧАНІЯМИ И ПРИЛОЖЕНІЯМИ.

ТРУДЪ

И. В. ЯГИЧА.

ИЗДАНІЕ ОТДѢЛЕНІЯ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.
ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
(Вас. Остр., 9 лин., № 12.)
1883.

600014861Q

N.T. Slav. d. 5

1015 d. 221

2

QUATTUOR EVANGELIORUM
VERSIONIS PALAEOSLOVENICAE
CODEX MARIANUS.
EDIDIT
V. JAGIĆ.

ПАМЯТНИКЪ ГЛАГОЛИЧЕСКОЙ ПИСЬМЕННОСТИ.

МАРІИНСКОЕ ЧЕТВЕРОЕВАНГЕЛІЕ

СЪ

ПРИМѢЧАНІЯМИ И ПРИЛОЖЕНІЯМИ.

ТРУДЪ

И. В. ЯГИЧА.

ИЗДАНІЕ ОТДѢЛЕНІЯ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.
ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
(Вас. Остр., 9 лин., № 12.)
1883.

BODLEIAN LIBRARY
21 JAN 84
OXFORD

QUATTUOR EVANGELIORUM

VERSIONIS PALAEOSLOVENICAE

CODEX MARIANUS

GLAGOLITICUS.

CHARACTERIBUS CYRILLICIS TRANSCRIPTUM

EDIDIT

V. Jagić.

BEROLINI

APUD WEIDMANNOS.

MDCCCLXXXIII.

ПАМЯТНИКЪ ГЛАГОЛИЧЕСКОЙ ПИСЬМЕННОСТИ.

МАРІИНСКОЕ ЧЕТВЕРОЕВАНГЕЛІЕ

СЪ

ПРИМѢЧАНІЯМИ И ПРИЛОЖЕНІЯМИ.

ТРУДЪ

И. В. ЯГИЧА.

ИЗДАНІЕ ОТДѢЛЕНІЯ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.

ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.

(Вас. Остр., 9 лин., № 12.)

1883.

Slav
N.T.

Напечатано по распоряженію Императорской Академіи Наукъ.
С.-Петербургъ. Сентябрь 1883 года.

Непремѣнный Секретарь, Академикъ *К. Веселовскій.*

ОГЛАВЛЕНІЕ.

	Стр.
Введеніе	VII—XX
I. Текстъ четвероевангелія:	
Отъ Матѳея гл. I—V. 23 (изъ Дечанской рукописи)	1— 11
Отъ Матѳея гл. V. 23—XXVIII	12—113
Перечень главъ евангелія отъ Марка	114—115
Отъ Марка гл. I—XVI.	115—185
Перечень главъ евангелія отъ Луки	186—188
Отъ Луки гл. I—XXIV.	189—312
Перечень главъ евангелія отъ Іоанна	313
Отъ Іоанна гл. I. 1—23 (изъ Зографскаго текста)	314—316
Отъ Іоанна гл. I. 23 — XVIII. 13	316—388
Отъ Іоанна гл. XVIII. 13—29 (изъ Зографскаго текста)	388—390
Отъ Іоанна гл. XVIII. 29 — XXI. 17	390—402
Отъ Іоанна гл. XXI. 17—25 (изъ Зографскаго текста)	402—403
Опечатки и исправленія	404
II. Приложенія:	
Отмѣтки при текстѣ	407—415
О палеографическихъ особенностяхъ памятника	415—422
О грамматическихъ особенностяхъ памятника	423—476
Словоуказатель	477—607

Знаменитое путешествіе Виктора Григоровича на Аѳонъ и въ славянскія земли Балканскаго полуострова, въ 1844—1845 годахъ, дало ему возможность между прочимъ пріобрѣсти одинъ изъ самыхъ важныхъ памятниковъ старинной глаголической письменности, такъ называемое Маріинское четвероевангеліе, то самое, которое вотъ наконецъ, чуть-ли не сорокъ лѣтъ послѣ того, какъ оно вывезено изъ Аѳона, выходитъ въ свѣтъ въ полномъ своемъ составѣ. По собственному признанію В. Григоровича, первыя свѣдѣнія о существованіи глаголическихъ рукописей въ аѳонскихъ монастыряхъ были ему переданы бывшимъ австрійскимъ консуломъ въ Константинополѣ, хорватомъ по происхожденію, Антономъ Михановичемъ. Григоровичъ познакомился съ нимъ въ Солунѣ, видѣлъ у него довольно замѣчательное собраніе славянскихъ рукописей (большая часть ихъ теперь находится въ библіотекѣ югославянской академіи наукъ въ Загребѣ) и въ особенности „образчикъ“ одной глаголической рукописи (сл. Очеркъ путеш. по Турціи, казанскаго изданія 1846-го года стр. 5), по всей вѣроятности тотъ самый отрывокъ, который А. Михановичъ потомъ подарилъ профессору Миклошичу. Русскій путешественникъ восполь-

зовался указаніями старшаго брата-славянина, видѣлъ дѣйствительно Зографское евангеліе, о которомъ А. Михановичъ ему говорилъ, и первый составилъ краткое описаніе его (Очеркъ, стр. 67—70), но о еще болѣе для него важной находкѣ, о пріобрѣтеніи издаваемаго здѣсь памятника, въ отчетѣ о своемъ путешествіи онъ сдѣлалъ только вскользь намекъ: „Кромѣ Зографскаго м. она (т. е. глаголическая письменность) случалась и въ другихъ монастыряхъ, свидѣтельствомъ сего послѣдняго служитъ неполная рукопись евангелія, писаннаго глаголическими буквами, о которой разскажу впослѣдствіи“ Очеркъ, стр. 96. Обѣщаніе разсказать объ этой рукописи впослѣдствіи исполнено не ранѣе, какъ спустя лѣтъ пять или шесть; судя однакожъ по словамъ И. И. Срезневскаго, Григоровичъ и прежде показывалъ какъ другія, такъ вѣроятно и эту рукопись нѣкоторымъ заграничнымъ и русскимъ товарищамъ по спеціальности. Въ статьѣ „На память о Бодянскомъ, Григоровичѣ и Прейсѣ“ (сл. Сборникъ Отдѣл. русскаго языка и словесн. томъ XVIII, прилож. № 6) И. И. Срезневскій разсказываетъ, что онъ весною 1847 года часто видѣлся съ Григоровичемъ въ С.-Петербургѣ, послѣ возвращенія его изъ-за границы, что Григоровичъ тогда уже не былъ такъ застѣнчивъ, какъ прежде, и сталъ болѣе сообщителенъ, что онъ собранныя имъ сокровища не скрывалъ, даже позволялъ ими пользоваться. Срезневскій сознается, что по рукописямъ Григоровича — стало быть преимущественно по нашему памятнику — и онъ именно тогда почти-что началъ заниматься глаголическою письменностью, при чемъ пользовался указаніями и объясненіями Григоровича, который — привожу слова Срезневскаго — съ радостною готовностью, можно сказать съ увлеченіемъ, отвѣчалъ на всѣ вопросы и самъ вызывалъ вопросы на отвѣты, по которымъ былъ богатъ свѣдѣніями. Онъ былъ пре-

данъ глаголицѣ какъ религіозной святынѣ, готовъ былъ всякаго вводить въ ея таинства.

Эта до увлеченія доходившая преданность покойнаго Григоровича не только къ глаголицѣ, но и ко всѣмъ прочимъ предметамъ славянской старины, которую и я еще могъ въ немъ наблюдать въ Одессѣ, въ послѣдній періодъ его жизни, должно быть съ особенною силою высказывалась въ его молодые годы. Она пріятно поражала и Шафарика, какъ видно изъ одного письма къ Погодину 1846 года (въ изданіи Н. Попова подъ № 83), въ которомъ Шафарикъ съ большою похвалою отзывается о литературныхъ открытіяхъ Григоровича и возлагаетъ большія надежды на его дальнѣйшія разысканія по вопросамъ о старославянской, въ особенности глаголической письменности. Ожиданія къ сожалѣнію не оправдались, но быстро возраставшій интересъ къ памятникамъ этой письменности вызывалъ и Григоровича неоднократно на сообщенія о своемъ главномъ пріобрѣтеніи, о нашемъ памятникѣ, — сообщенія, правда, очень отрывочныя. Такъ уже въ 1850 году Миклошичъ напечаталъ въ первомъ томѣ „Slavische bibliothek“ на стр. 262—263 полученный отъ Григоровича текстъ одного (CLXIX-го) листа нашего памятника, Іоанна гл. XIX 9—28, съ замѣткою, для насъ теперь не совсѣмъ понятною, что-де по слухамъ кодексъ, за исключеніемъ этого одного листа, пропалъ! Черезъ годъ самъ Григоровичъ заявилъ публично, что кодексъ находится у него. Въ „Предварительныхъ свѣдѣніяхъ, касающихся литературы церковнословянской“ — они напечатаны въ его „Статьяхъ касающихся древнесловянскаго языка“ въ Казани 1852 — онъ говоритъ на стр. 62—63 о томъ, какъ до недавняго времени были извѣстны только два глаголическіе памятника, одинъ въ Ватиканѣ, другой въ Тридентѣ, у графа Клоца, какъ ему удалось на Святой Горѣ видѣть еще и третій (Зограф-

ское евангеліе), въ Очеркѣ путешествія вкратцѣ описанный; потомъ же прибавляетъ: „Тамъ же я пріобрѣлъ еще кодексъ, полнѣе всѣхъ извѣстныхъ, заключающій въ себѣ признаки сходства съ Ватиканскимъ. Кодексъ примѣчателенъ еще тѣмъ, что исправленъ и помѣченъ кѣмъ-то кирилловскими письменами. Къ сожалѣнію нельзя догадаться, когда сдѣланы помѣтки, можно только съ достовѣрностью утверждать, что гораздо позже. Поправки и помѣтки доказываютъ, что славянинъ поправлявшій былъ сербинъ". — Вотъ и все. Первое сообщеніе счастливаго владѣльца рукописи, какъ видно, вышло черезчуръ лаконическимъ. Оно даже составлено не совсѣмъ удачно. Особаго сходства между этимъ памятникомъ и Ватиканскимъ не могло быть уже потому, что Ватиканское евангеліе — апракосъ, а Маріинское — тетра; гораздо правильнѣе было бы сослаться на Зографское евангеліе, которое именно Григоровичъ могъ тогда знать лучше всѣхъ. Находить примѣчательность памятника въ кирилловскихъ исправленіяхъ тоже было не зачѣмъ, такъ какъ и въ Зографскомъ и въ Ватиканскомъ евангеліяхъ повторяется то же самое. Но у Григоровича все это насъ не удивляетъ; онъ всегда любилъ скрытничать, выражаться полутаинственно, намеками, онъ охотно произносилъ торжественныя рѣчи, но за то иногда цѣлые годы безмолвствовалъ. Этимъ онъ навлекъ на себя маленькое, мимолетное, неудовольствіе Шафарика, въ письмахъ котораго къ Погодину изъ того времени проглядываетъ не то досада, не то разочарованіе насчетъ Григоровича (сл. въ изданіи Н. Попова № 102, 106, 207), и И. И. Срезневскій не выдержалъ, чтобы не сожалѣть въ академическихъ Извѣстіяхъ о томъ (I. 103), что „глаголическое евангеліе, хранящееся у В. И. Григоровича, до сихъ поръ остается совершенно неизвѣстнымъ". Дѣйствительно, изъ небольшой замѣтки, помѣщенной Григоровичемъ въ томъ же году и въ тѣхъ же Извѣстіяхъ

(I. 86—99), можно было узнать только одно то́, что памятникъ, который „нынѣ у Григоровича въ Казани“, прежде находился въ Аѳонскомъ скиту Пресвятыя Богородицы *).

Наконецъ въ 1853 году появилось въ II томѣ академическихъ Извѣстій первое описаніе нашего памятника и маленькая характеристика языка его; то и другое написано самимъ Григоровичемъ и прислано Срезневскому, редактору акад. Извѣстій, для напечатанія. Срезневскій съ своей стороны прибавилъ нѣсколько словъ, которыми обращалъ вниманіе на важность памятника и по немногочисленности остатковъ глаголической письменности вообще, и въ особенности потому, что въ немъ „сохранился древній переводъ не однихъ избранныхъ чтеній евангельскихъ, а всего текста вполнѣ, за исключеніемъ очень немногихъ утраченныхъ листовъ“.

Къ тому же времени (осенью 1852 года) Григоровичъ доставилъ и Шафарику выписку изъ своей рукописи, для приготовленнаго имъ извѣстнаго изслѣдованія о глаголизмѣ: Památky hlaholského písemnictví; о полученіи выписки свидѣтельствуетъ Шафарикъ въ письмѣ къ Погодину № 108.

Услуги, оказанныя Григоровичемъ обоимъ ученымъ, хотя и не были особенно значительны, но исполнены точно: опечатокъ, вкравшихся въ выписки, напечатанныя въ Извѣстіяхъ кирилловскимъ, въ Паматкахъ глаголическимъ письмомъ, оказывается очень немного, всѣ онѣ не важны, и конечно произошли не по его винѣ. Въ Извѣстіяхъ напечатано: изъ Луки глава XV, изъ

---

*) Оттуда и названіе — Маріинское евангеліе; оно идетъ въ параллель съ общепринятымъ названіемъ другого памятника — Зографскимъ. Григоровичъ въ Очеркѣ своего путешествія упоминаетъ о томъ, что онъ «для пополненія свѣдѣній о Св. Горѣ» посѣтилъ также скиты Благовѣщенія и — Богородицы. Въ скиту Богородицы онъ видѣлъ 12 рукописей «весьма тщательно написанныхъ» аскетическаго содержанія, но о самой важной находкѣ, т. е. о нашемъ памятникѣ, не говорится ничего.

Іоанна гл. XI, ст. 1—45; въ Паматкахъ то же самое изъ Іоанна, кромѣ того перепечатанъ изъ Извѣстій I. 103 небольшой отрывокъ Марка IV. 3—9 и изъ Slavische bibliothek отрывокъ Іоанна XIX. 10—28. Григоровичъ, должно быть, послалъ однѣ и тѣ же выписки и въ С.-Петербургъ и въ Прагу.

На этомъ дѣло пока остановилось: не сбылась надежда И. И. Срезневскаго (Извѣстія, II. 241), что памятникъ будетъ изданъ весь „съ тѣми учеными замѣчаніями, которыхъ всѣ вправѣ ожидать отъ В. И. Григоровича".

Но вопросъ о глаголицѣ и ея памятникахъ, поставленный на очередь серьезными изслѣдованіями Копитара, Шафарика, Миклошича и др., на которыя ученые Россіи по большей части отзывались или отрицательно, какъ Бодянскій, или скептически, какъ Срезневскій, — этотъ спорный вопросъ внушилъ, нѣсколько лѣтъ спустя, покойному Срезневскому полезную мысль, составить по возможности полное литературное обозрѣніе всѣхъ памятниковъ этой письменности, которые до тѣхъ поръ стали извѣстны, съ приложеніемъ выписокъ и снимковъ. Обозрѣніе появилось по частямъ въ Извѣстіяхъ Археологическаго Общества, начиная со второго тома, потомъ же вышло отдѣльной книжкой, подъ заглавіемъ: Древніе глаголическіе памятники, Спб. 1866. И нашему памятнику отведено здѣсь подобающее мѣсто; но выписки, напечатанныя на стр. 91—115 (изъ IV тома Извѣстій Археолог. Общества стр. 116), по большей части не представляли ничего новаго, онѣ были уже извѣстны (вновь прибавлено только изъ Матѳея гл. XX. ст. 1—34); о палеографическихъ и грамматическихъ особенностяхъ памятника тоже сказано очень немного, конечно главнымъ образомъ потому, что по такимъ незначительнымъ отрывкамъ трудно было изучить его. Такъ напр. Срезневскій не имѣлъ возможности догадаться, что „листки г. Михановича", на-

печатанные и разобранные имъ отдѣльно, на стр. 157—162 (изъ Археол. Извѣстій IV. 197—201), ничто иное, какъ часть нашего памятника — два листка первой тетрадки кодекса, оторванные отъ него, трудно сказать кѣмъ и когда, но пріобрѣтенные грекомъ Мина, должно быть въ 1843 году, для А. Михановича. Гораздо важнѣе то, что Срезневскій не узналъ — а по отрывкамъ, бывшимъ у него подъ руками, едва-ли и возможно было узнать— что издаваемый здѣсь памятникъ составляетъ такую же неотъемлемую принадлежность древнѣйшей церковнославянской письменности сербохорватской, какъ напр. Остромирово евангеліе древнѣйшей русской. Со свойственною покойному Срезневскому тонкостью, онъ и здѣсь напомнилъ Григоровичу, чего собственно ожидаетъ отъ него славянская наука, т. е. выразилъ желаніе чтобы „ученый владѣлецъ вскорѣ издалъ издавна имъ приго- „товляемое критическое изданіе памятника“.

Прошло опять нѣсколько лѣтъ. В. И. Григоровичъ давно уже состоялъ представителемъ славянской филологіи въ Новороссійскомъ университетѣ въ Одессѣ, когда въ 1872 году пришлось мнѣ близко сойтись съ нимъ, какъ съ товарищемъ по факультету. Я увидѣлъ передъ собою человѣка, поражавшаго, правда, нѣкоторыми странностями въ образѣ жизни, очень склоннаго къ подозрительности, по большей части ни на чемъ не основанной, но столь задушевно и безкорыстно преданнаго наукѣ, что я поставилъ себѣ за правило избѣгать всего, что могло бы помѣшать нашимъ дружескимъ сношеніямъ. Поэтому, заѣзжая нерѣдко къ нему, въ его очень скромную квартирку, любуясь его начитанностью и оригинальностью взглядовъ, я изъ деликатности не затрогивалъ вопроса о его рукописяхъ, а предоставлялъ всегда ему самому показывать мнѣ изъ своего собранія то, что онъ заблагоразсудитъ. Такъ мнѣ и не пришлось увидѣть у него по-

длинникъ нашего памятника. Только осенью 1874 года, когда уже было рѣшено, что я переѣзжаю изъ Одессы въ Берлинъ, онъ мнѣ подарилъ на память три фотографическихъ снимка, которыми я и воспользовался при моемъ изданіи Зографскаго евангелія (сл. Зографское евангеліе, Prolegomena стр. XXXVIII—XLV). Тогда онъ мнѣ сообщилъ и о бывшемъ его намѣреніи издать по крайней мѣрѣ часть своего любимаго сокровища фотографическимъ способомъ; дѣло остановилось, сколько помнится, по недостатку средствъ. Нѣсколько подробностей объ этомъ собрано А. Е. Викторовымъ, въ его описаніи „Собранія рукописей Григоровича“ (Москва 1879), которыя считаю не лишнимъ здѣсь привести. Къ № 7 Собранія, заключающему въ себѣ фотографическіе и фотолитографическіе снимки съ подлиннаго глаголическаго четвероевангелія, А. Е. Викторовъ прибавляетъ: „Какъ извѣстно, покойный Григоровичъ издавна имѣлъ намѣреніе принадлежавшій ему драгоцѣнный глаголическій памятникъ издать въ свѣтъ въ полномъ составѣ. Но затѣмъ, очевидно затруднившись средствами на этотъ предметъ, рѣшилъ обнародовать только одну часть памятника, именно евангеліе отъ Луки, и въ 1871 г. поручилъ это дѣло, подъ наблюденіемъ покойнаго А. В. Горскаго, фотографическому заведенію Троицко-Сергіевой лавры, гдѣ, судя по сохранившимся въ бумагахъ Григоровича оттискамъ, и было снято, изъ упомянутой части памятника, всего 22 страницы (въ уменьш. видѣ), изъ коихъ иныя въ 10-ти, 20-ти и болѣе экземплярахъ. Но почему-то это предпріятіе разстроилось, и въ 1875 году Григоровичъ поручилъ ту же работу картографическому заведенію военно-топографическаго отдѣла Главнаго Штаба, сдѣлавши заказъ снять въ натуральную величину и напечатать назначенную часть памятника (т. е. евангеліе отъ Луки) въ 300 экземплярахъ. Нѣсколько листовъ этого послѣдняго изданія было оттис-

нуто еще при жизни Григоровича, остальное окончено послѣ его смерти".

Григоровичъ скончался † 19 дек. 1876 г.; драгоцѣнное собраніе его рукописей, въ числѣ ихъ и нашъ памятникъ, поступило въ Московскій Публичный и Румянцовскій Музей, а насчетъ заказаннаго фотолитографическаго изданія евангелія отъ Луки наслѣдники Виктора Ивановича обратились къ Обществу Любителей Древней Письменности съ предложеніемъ принять его въ свою собственность, съ обязательствомъ покрыть расходы по изданію. Общество Любителей Др. Письм., оказавшее въ короткое время своего существованія много неоцѣненныхъ услугъ славянской филологіи, изъявило и на это свое согласіе, и въ свою очередь обратилось къ И. И. Срезневскому съ просьбою, для большаго удобства читателей, не привыкшихъ къ глаголическому письму, прибавить къ фотолитографированному тексту глаголическому въ видѣ введенія или приложенія — кирилловскую транскрипцію. И. И. Срезневскій тѣмъ охотнѣе обѣщался это сдѣлать, что онъ самъ не разъ заявлялъ желаніе, чтобы памятникъ скорѣе былъ изданъ, но къ несчастью — и ему не было суждено привести дѣло къ концу.

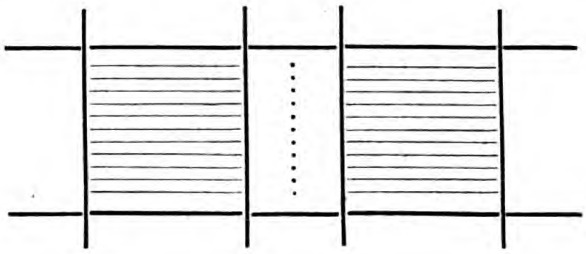
Пріѣхавъ осенью 1880 года въ С.-Петербургъ, я узналъ, что Общество Любителей Др. Письм. въ самомъ благопріятномъ случаѣ намѣрено пустить въ свѣтъ только вышеупомянутую часть этого важнаго памятника, которая дѣйствительно и вышла въ 1881 году какъ № LIX и LXXIX изданій Общества Л. Д. П., подъ заглавіемъ: Евангеліе отъ Луки изъ глаголической рукописи XI вѣка, — безъ кирилловской транскрипціи. Но мнѣ всегда казалось, что интересъ славянской филологіи требуетъ полнаго критическаго изданія всѣхъ древнѣйшихъ памятниковъ; поэтому я, узнавъ въ чемъ дѣло, рѣшился немедленно приступить къ

изданію нашего памятника, подъ покровительствомъ Отдѣленія русскаго языка и словесности, по образцу только что изданнаго мною же Зографскаго евангелія. Московскій Публичный и Румянцовскій Музей, идущій всегда охотно на встрѣчу ученымъ, желающимъ пользоваться его собраніями, не отказалъ Императорской Академіи Наукъ въ ходатайствѣ доставить мнѣ рукопись въ С.-Петербургъ, за что приношу ему мою искреннюю признательность. Такимъ образомъ, лѣтомъ 1881 года была мною сдѣлана самая тщательная транскрипція кирилловская всего памятника по подлиннику; но приступить къ печатанію тотчасъ же оказалось невозможнымъ потому, что обыкновенный славянскій шрифтъ академической типографіи не удовлетворялъ меня, какъ не соотвѣтствующій вкусамъ нашего времени, гражданскими же типами пользоваться при изданіи столь древняго памятника мнѣ какъ-то не хотѣлось. Вслѣдствіе изъявленнаго Отдѣленіемъ желанія типографія Академіи Наукъ по матрицамъ, пріобрѣтеннымъ ею черезъ мое посредство изъ Вѣны, изготовила новые славянскіе типы двоякой величины, которыми это изданіе и напечатано. Я старался воспользоваться невольною задержкою для того, чтобы по мѣрѣ возможности дать изданію удовлетворительный видъ, сообразно съ требованіями самой строгой критики. Хотѣлось этотъ памятникъ, такъ долго ждавшій своей очереди, издать наконецъ такъ, чтобы имъ была почтена память обоихъ русскихъ ученыхъ, имена которыхъ тѣсно связаны съ нашимъ памятникомъ и не разъ упоминались въ этомъ очеркѣ послѣднихъ его судебъ.

Первоначальный объемъ нашей рукописи можно точно опредѣлить: она состояла изъ 23-хъ тетрадей, настоящихъ кватерніоновъ (Quaterniones, τετράδια), т. е. каждая тетрадь заключала въ себѣ четыре по серединѣ перегнутыхъ листа или восемь полулистовъ, — величина такого полулиста видна изъ прилагаемыхъ снимковъ. Отъ первой тетради остались только два листа, они теперь у Миклошича въ Вѣнѣ, я снялъ съ нихъ копію въ бытность мою въ Вѣнѣ, лѣтомъ 1881 года. Съ перваго листа рукописи, въ нынѣшнемъ ея составѣ, начинается уже тетрадь вторая, но ожидаемой помѣты глаголическою буквою ·ⷮ· въ верхнемъ углу первой страницы справа нѣтъ, должно быть потому, что листъ обрѣзанъ и она пропала; точно такъ и по той же причинѣ нѣтъ помѣты ·ⷯ· на листѣ 9, съ котораго начинается 3-я тетрадь; но затѣмъ уже помѣты идутъ правильно своимъ порядкомъ, — помѣта всегда написана крупной (унціальной) глаголической буквой подъ титлою и помѣщается въ верхнемъ углу первой страницы тетради справа. Этотъ способъ обозначенія тетрадей заимствованъ отъ грековъ: въ греческихъ рукописяхъ онъ встрѣчается очень часто (сл. V. Gardthausen, Griechische Palaeographie 61). Такимъ образомъ на л. 17 (по нынѣшнему счету, оставленному и въ моемъ изданіи) начало четвертой тетради отмѣчено буквою ·ⷭ·, на л. 25 начало пятой тетради буквою ·ⷥ·, на л. 33 нач. шестой тетради буквою ·ⷬ·, на л. 41 нач. седьмой тетр. буквою ·ⷯ·, на л. 49 нач. восьмой тетр. б. ·ⷰ·, на л. 57 нач. девятой тетр. б. ·ⷱ·, на л. 65 нач. десятой тетр. б. ·ⷲ·, на л. 73 нач. одиннадцатой тетр. буквами ·ⷳ·, на л. 81 нач. двѣнадцатой тетр. бб. ·ⷮⷭ·, на л. 89 нач. тринадцатой тетр. бб. ·ⷯⷭ·, на л. 97 нач. четырнадцатой тетр. бб. ·ⷰⷭ·, на л. 105 нач. пятнадцатой тетр. бб. ·ⷥⷭ·, на л. 113 нач. шестнадцатой тетр. бб. ·ⷬⷭ·, на л. 121 помѣты ·ⷯⷭ· нѣтъ потому, что первый листъ этой (17-ой) тетради очень пострадалъ, на л. 129

нач. восемнадцатой тетр. бб. ѳ҃к҃; въ этой тетради пропалъ 6-й полулистъ, пробѣлъ восполненъ вшитымъ листомъ позднѣйшаго кирилл. письма, на л. 137 нач. девятнадцатой тетр. бб. ѳ҃к҃, на л. 145 нач. двадцатой тетр. б. ·ѳ҃·, на л. 153 нач. двадцать первой тетр. бб. ѳ҃а҃, на л. 161 нач. двадцать второй тетр. бб. ѳ҃в҃, и въ этой тетради недостаетъ одного, т. е. 7 полулиста, пробѣлъ остался не восполненъ, на л. 169 нач. послѣдней, двадцать третьей тетр. бб. ѳ҃г҃; здѣсь остаются теперь только четыре листа, и полная тетрадь повидимому заключала въ себѣ не 8, а 6 листовъ, т. е. это былъ такъ называемый терніонъ (Ternio, τρισσά). Доказательство на лицо. Нынѣшній 3 и 4 полулистъ этой неполной тетради составляютъ одно цѣлое, а въ текстѣ перерыва нѣтъ, стало быть надо полагать, что это былъ третій, и вмѣстѣ верхній листъ тетради, или точнѣе говоря терніона.

Подбирая пергаменные листы въ тетрадь, прежде чѣмъ бы класть одинъ листъ на другой и перегнуть ихъ по серединѣ для полученія настоящей тетради, писецъ нашего памятника расчертилъ каждый листъ линіями. На каждомъ листѣ, сообразно съ его величиною, прежде всего сдѣланы двѣ четырехугольныя рамки, по одной на каждый полулистъ, оставляя по серединѣ свободный просторъ для перегиба. Обыкновенно соблюдалось правило, что вышина рамокъ на обоихъ полулистахъ была одинакова, поэтому горизонтальныя черты рамокъ идутъ прямо черезъ цѣлый листъ пергамена, въ слѣдующемъ видѣ:

Если вслѣдствіе какихъ-нибудь поврежденій въ пергаменѣ одна половина развернутаго листа кожи вышла меньше или уже другой, тогда и въ другой половинѣ листа рамка проведена въ тѣхъ же размѣрахъ, не смотря на то, что тамъ просторъ позволялъ шире раскинуться. Какъ вообще для составленія тетрадокъ подбирались листы кожи одинаковой величины, такъ и рамки выходили по возможности одинаковой величины. Линіи рамокъ и внутри ихъ линіи строкъ врѣзаны острымъ грифелемъ такъ глубоко, что слѣдъ ихъ замѣтенъ и съ оборотной стороны листа, поэтому и не надо было здѣсь снова чертить. Всѣмъ этимъ палеографическимъ пріемамъ славянскіе писцы выучились отъ грековъ. Въ нашемъ памятникѣ буквы первой строки сидятъ на линіи рамки, а поэтому и всѣ слѣдующія строки на линіяхъ. Какъ извѣстно, для греческихъ рукописей этотъ способъ писанія считается старше того, когда буквы какъ будто бы висятъ на линіяхъ, опускаясь внизъ; для славянскихъ рукописей, гдѣ эти пріемы еще не достаточно изслѣдованы, я не рѣшаюсь придавать этому обстоятельству такое важное значеніе, чтобы уже на основаніи его одного, если нѣтъ другихъ болѣе вѣскихъ доказательствъ, относить подобнаго рода памятники къ X-му столѣтію. Палеографическіе пріемы славянскихъ рукописей измѣнялись гораздо медленнѣе греческихъ.

Мой взглядъ на значеніе какъ этого, такъ и прочихъ глаголическихъ памятниковъ въ исторіи церковнославянской письменности изложенъ въ различныхъ статьяхъ, спеціалистамъ извѣстныхъ; онъ проводится или предполагается и здѣсь въ Приложеніяхъ. Я не гонюсь за новыми гипотезами, довольствуясь тою, которая давно уже и, по моему убѣжденію, въ сущности вѣрно поставлена въ послѣднихъ трудахъ покойнаго Шафарика; всѣ новѣйшія открытія или изданія неизвѣстныхъ прежде памятниковъ,

въ числѣ которыхъ отселѣ и нашъ займетъ видное мѣсто, являются только блестящимъ оправданіемъ той основной мысли, что въ глаголическихъ памятникахъ сохранился древнѣйшій типъ и языка „старословѣнскаго“ и перевода священныхъ книгъ. Когда со временемъ это убѣжденіе упрочится въ славянской наукѣ, чему до сихъ поръ много мѣшало отсутствіе изданій, — тогда и вопросъ о происхожденіи глаголицы получитъ прочную постановку, отъ которой нельзя будетъ удаляться, какъ отъ исторически засвидѣтельствованной истины.

Въ изданіяхъ важныхъ текстовъ главное дѣло точность. Если она въ настоящемъ трудѣ достигла степени удовлетворительности, то я долженъ искренно благодарить кандидата с.-петербургскаго университета М. М. Козловскаго за рѣдкое усердіе, съ которымъ онъ мнѣ помогалъ вести корректуры текста и словоуказателя.

Спб. 12 іюля 1883 г.

И. В. Ягичъ.

Insignis itineris, quod Victor Grigorovicius (Grigorovič) anno 1844 et 1845 per Turciam fecerat, ubi Athonem et quas Slavi incolunt regiones Thraciae atque Macedoniae visit, praecipuus fructus in collectis comparatisque libris manu scriptis linguae palaeoslovenicae constitit, inter quos quattuor evangeliorum codex glagoliticus antiquissimus primum locum obtinet, quem Marianum inscriptum nunc demum, quadraginta fere annis postea, quam in Rossiam migraverat, totum in lucem edidi. Ex verbis ipsius Grigorovicii patet, primam notitiam nostri codicis, aliorumque glagoliticae scripturae librorum, qui in diversis monasteriis Athonis latere ferebantur, peregrinanti Rosso a viro nobili Antonio Mihanovicio, consule austriaco, qui tunc temporis Thessalonicae degebat, datam esse. In cuius familiaritatem receptus, cum in domo eius thessalonicensi multos codices palaeoslovenicos se vidisse contenderet, etiam unius fragmenti glagolitici mentionem fecit, sine dubio eiusdem, quod Mihanovicius postea vindobonensi litterarum slavicarum magistro celeberrimo, Miclosicio, dono dedit; nostri codicis particula est, duorum foliorum. Certe Grigorovicius consiliis atque auctoritate viri spectabilis adiutus mox in Athonem profectus est, ubi in bibliotheca monasterii Ζωγράφου codicem illum glagoliticum, qui abhinc annos quinque curis meis Berolini editus est, repperit, legit

primusque descriptionem brevissimam narrationi itineris, quam lingua rossica scriptam Casanii anno 1846 publicavit, intexuit. Sed nostro de codice, quem quidem secum abstulerat et cotidie, ut ita dicam, in manibus habebat, ibidem pauca tantum et quasi per transennam addidit, plurima silentio praeteriit. Verumtamen Ismael Sresnevscius, de litteris slavicis bene merentissimus, in libello quem in memoriam trium insignium philologorum, Preissii, Bodianscii, Grigorovicii scripsit, magnis laudibus liberalitatem Grigorovicii extollit, quod cum anno 1847 in Rossiam reversus Petropoli versaretur, benigno animo ipsi codicum suorum usum concesserit; semet ipsum tum primum ex libris manu scriptis Grigorovicii litteraturam glagoliticam didicisse confitetur, qua in re se eruditione atque doctrina viri familiaris fortiter sustentatum esse. Teste Sresnevscio Grigorovicius iam tum studiis litterarum glagoliticarum ex animo deditus erat, quas religiosa veneratione colebat, quemvis hisce arcanis initiare paratus.

Quanto studio quantoque amore non solum glagoliticarum litterarum sed totius antiquitatis slavicae vir piae memoriae iuvenili aetate flagraverit, iam ex illis percipere possum, quorum ipse Odessae in provectae aetatis sene testis fui. Neque Safaricum iuvenilis animi fervor fugerat, uti ex epistola, anno 1846 ad Pogodinum missa, perspicitur, ubi diligentiam Grigorovicii in investiganda antiquitate summopere laudat magnamque spem in proximis eius litterarum slavicarum, imprimis glagoliticarum studiis ponit. Spes, proh dolor, fefellit. Tamen in re, quae omnium exspectationes commoverat, ne Grigorovicius quidem prohibere potuit, quominus codex noster, quasi velis obtentus, paulatim in aspectum lucemque proferretur. Iam anno 1850 Miclosicius in Bibliothecae slavicae tomo primo, quem Vindobonae edidit, unius folii, CLXIX-ti, textum, a Gregorovicio sibi concessum, publici iuris fecit (pag. 262—263); evangelii a Ioanne capitis XIX versus 9—28 amplectitur. Possessor

totius codicis Miclosicio imposuisse videtur, cum praeter illud unum folium reliqua omnia deperdita esse affirmaret. Proximo anno iam ipse Grigorovicius publice professus est, codicem in suis esse manibus. In disputatiuncula enim, quam de litteris Slavorum ecclesiasticis rossice scripsit atque anno 1852 Casanii (in Commentationibus de lingua palaeoslovenica) edidit, pag. 62—63 de monumentis scripturae glagoliticae agitur, quorum paulo ante duo tantum, alterum evangelium Vaticanum, alterum fragmentum Tridentinum, nota fuerint, nunc autem tertium accesserit, in Athone a se visum atque in Itinerario breviter descriptum; sequuntur haec quae ad nostrum codicem referuntur verba: Ibidem ego codicem comparavi, uberiorem omnibus aliis, praeferentem notas proximae affinitatis cum Vaticano, ornatum glossis cyrillicis, quae quando scriptae sint, coniectura quidem definiri nequit, tamen affirmare licet, eas multo posterius additas esse. Glossae atque emendationes documento sunt, emendatorem serbicae gentis Slavum fuisse. — Haec Grigorovicius de nostro codice, neque satis multa, neque satis apta. Namque proximam affinitatem inter nostrum codicem et Vaticanum iam ideo nolim statuere, quod Vaticanus electas evangeliorum lectiones, Marianus quattuor evangelia continet; noster potius cum Zographensi comparandus erat, cuius notitiam, quantulacumque erat, Grigorovicius iam tunc habuit. Neque magni est momenti, quod codex noster glossis cyrillicis abundat, cum idem in utroque alio codice occurrat. Sed is erat mos eaque natura viri singularis, ut brevia atque obscura verba facere sive per ambages rem significare amaret; panegyricos habere ille quidem non renuebat, sed idem ille per complures annos gravis quaestionis resolutionem obstinato silentio retardare potis erat. Hanc eius indolem etiam Safaricus aegre passus est, in cuius epistolis, ad Pogodinum scriptis, nonnihil querimoniae occurrit; Sresnevscius vero non abstinuit, quominus publice doleret, quod evangelium glagoliticum

Grigorovicii etiam ignotum maneret — iure meritoque, namque brevis nota, quam eodem tempore Grigorovicius in ephemeridibus academicis, quae rossice Izvêstija inscribuntur, publicavit, nihil novi dixit, nisi quod codicem olim in monasterio b. Mariae virginis, quod scete (ἡ σκήτη) Deiparae appellatur, fuisse confirmavit, unde equidem denominationem codicis derivavi.

Proximo demum anno in eisdem ephemeridibus aliquanto uberior descriptio codicis brevisque notatio linguae et versionis apparuit: utrumque Grigorovicius scripserat et Sresnevscio, ephemeridum edendarum curam habenti, transmiserat, qui a se lectorem monere voluit, quanti sit aestimandus codex noster, cuius similes perpauci exstent neque ullus eorum pleniorem evangeliorum textum conservaverit.

Eodem fere tempore etiam Safaricus aliquot specimina versionis codicis nostri accepit, quibus in libro, quem de origine atque monumentis scripturae glagoliticae anno 1853 Pragae edidit, optime usus est.

Utrumque familiaritatis officium, quantumcumque fuit, Grigorovicius accurate expleverat: menda textus, tam in ephemeridibus academicis quam in libro Safarici publicati, neque multa sunt neque gravia; certe auctori vitio ea vertere nolim.

Ita res se habuit per aliquot annos, neque expleta est diuturni philologorum desiderii exspectatio, ut codex in lucem prodiret, illustratus annotationibus Grigorovicii. Verum quaestio de origine et progressu scripturae glagoliticae, doctis commentationibus Copitarii, Safarici, Miclosicii, aliorum denuo excitata, quas alii frustra refutare conabantur, alii haesitantes in medio relinquebant, Sresnevscio consilii capiendi ansam dedit, ut reliquias litterarum glagoliticarum tanquam uno conspectu amplecteretur brevemque earum historiam scriberet, additis speciminibus linguae et litteraturae. Hoc opus in ephemeridibus societatis archaeologicae petropolitanae, tomo

altero et sequentibus, deinde separatim in libro, qui rossice Vetera monumenta glagolitica inscribitur, prodiit. Nostri codicis pag. 91—115 mentio fit, sed specimina textus fere omnia e prioribus editionibus repetita sunt, neque quae de grammatica atque vocabulorum scribendorum ratione tractant, magni sunt habenda; quod ne mireris, reputa, quaeso, quantulum codicis nostri auctor noverit. Sresnevscium nimirum etiam tum fugerat, quod Mihanovicii appellabatur fragmentum partem esse codicis nostri, duo folia primi quaternionis, avulsa nescio per quem et quando, sed Mihanovicio ex Athone allata, nisi fallor, anno 1843, a satellite, graecae nationis et fidei homine, Mina. Maioris est momenti, quod Sresnevscius e fragmentis, quibus usus est, neque patriam codicis cognoscere potuit. Quemadmodum enim dubitari nequit, quin evangelium Ostromiri in Rossia scriptum sit, ita multa, quae grammaticae sive orthographiae codicis nostri propria sunt, certo certius patriam eius produnt atque in finibus Serborum sive Croatorum cisdanubianorum scriptum esse coarguunt.

Iterum aliquot anni praeterierunt. Grigorovicius iam dudum publici litterarum slavicarum professoris munere in universitate Odessensi fungebatur, cum anno 1872, collega ei datus, consuetudines et amicitias cum viro optimo iunxi. Atque cum hominem multum sane discrepantem a solito vivendi more, suspiciosum difficilemque natura, sed studiis litterarum sincere deditum vidissem, iam ab initio mihi proposui, ut omnia evitarem, quae mollem animum offendere possent. Itaque haud raro in humilem domunculam, ubi domicilium ei erat, devertens benigneque ab eo exceptus, iucundos quidem sermones de rebus slavicis habui, qua in re stupendam viri eruditionem admiratus sum, sed librorum manuscriptorum, qui in occluso scrinio avidis aspectibus se subducebant, mentionem facere ex industria supersedi, ipsius arbitrio permittens, ut quae vellet ostenderet. Qui sane nonnulla fragmenta serbica

mecum communicavit et ut publici iuris facerem gratuito concessit, sed nostri codicis inspiciendi occasionem non praebuit. Autumno anni 1874, cum Berolinum me abiturum constaret, tum demum tres lucis acumine scriptas tabulas in memoriam familiaritatis dono accepi, quibus in editione codicis Zographensis (videsis Prolegomena, pag. XXXVIII—XLV) usus sum. Memini equidem me tum primum a Grigorovicio audivisse, ipsum thesauri sui editionem quam dicunt photographicam paravisse; nisi fallor, penuria pecuniae rem impediit. Idem et A. Victorovius, bibliothecarius mosquensis, qui collectionem codicum Grigorovicii describebat (Mosquae anno 1879 liber prodiit) hisce verbis confirmat: Constat, inquit, Grigorovicium iam dudum in animo habuisse, codicem suum glagoliticum totum in lucem edere; postea cum sumptus non suppeditaret, partem tantum, scilicet evangelium Lucae, publicare satis habuit, quod sub auspiciis Gorscii anno 1871 in aedibus Laurae Sergii — locus non procul a Mosqua situs est — faciendum curavit. E documentis, quae in fasciculo reliquiarum huius operis servantur, viginti duas paginas codicis hoc modo depictas esse perspicitur, quarum singulae in decem, viginti et pluribus exemplaribus praesto sunt. Cur incepto discessum sit, incertum est; verum anno 1875 Grigorovicius eandem operam aedibus chartographicis summi rerum militarium praetorii, quod Petropoli est, commisit, ubi tercenta exemplaria evangelii Lucae φωτογραφικῶς in lapide impressa confici iussit. Aliquot folia huius editionis, vivo auctore, sub prelo prodierunt, cetera post mortem completa sunt.

Grigorovicius anno 1876, mense decembri, die XIX, mortem obiit. Pretiosa codicum collectio, in quorum numero noster, ab heredibus Musaeo publico mosquensi, quod Rumianzovii appellatur, vendita est, photographica vero exemplaria evangelii Lucae a Societate Bibliophilorum petropolitana, de litteris slavicis optime merita, comparata sunt et inter opera anni 1881 sociis distributa.

Ita factum est, ut monumenti linguae palaeoslovenicae praestantissimi pars tantum, et ea quidem non nisi characteribus glagoliticis, qui lectu difficiles sunt, exarata communem in usum data sit. Verum equidem iam pridem mihi persuaseram, antiquissima quaeque illius linguae monumenta, quorum numerus non est magnus, tota plane edenda esse, cui sententiae vir summae auctoritatis, Miclosicius, quem magistrum grato animo appello, aliique studiorum socii accedunt. Itaque cum anno 1880 denuo Petropolim migrassem, ut Sresnevscio, litteris slavicis praematura morte abrepto, succederem, nullam moram interposui, quominus codicis edendi curam gererem. Imperialis Scientiarum Academiae coetus alter, qui linguae rossicae litterisque slavicis operam dat, studio et favore votis meis succurrit atque ut codex Mosqua Petropolim mitteretur, impetravit, qua in re etiam illorum qui Musaeo mosquensi praesunt magnam liberalitatem laudare aequum est. Aestate proximi anni iam totum codicem, characteribus cyrillicis accuratissime transcriptum, sub prelum mittere fas erat, sed cum typi cyrillici, qui tunc in officina nostra in usu erant, mihi minus placerent, Academia imperialis precibus meis satis faciens novos ad exemplar vindobonensium faciendos curavit. Hoc intervallo usus equidem nonnihil studii et laboris ad exornandam hanc editionem contuli, quam utinam optimo cuique probaverim.

Codex noster membranaceus est; olim viginti tribus quaternionibus constabat, singulorum foliorum magnitudo ex duabus speciminum tabulis, quae editioni adiectae sunt, apparet. Sed primi quaternionis nunc non nisi duo ultima folia restant, Vindobonae apud Miclosicium habentur, ubi anno 1881 describere licuit. Primum cuiusvis quaternionis folium dextra ex parte in summo angulo littera

glagolitica numeri instar annotatum est, verum secundi et tertii quaternionis numerus (glagoliticum ⱒ et ⱜ erat) abest, nisi fallor propterea, quod summi foliorum margines circumcisi sunt. Deinceps inde numerus ubique suo loco legitur, scilicet fol. 17 initium quarti quaternionis notatur glagolitica littera ·ⱑ·, fol. 25 initium quinti quaternionis littera ·ⱐ·, fol. 33 init. sexti quatern. lit. ·ⱓ·, fol. 41 init sept. quatern. lit. ·ⱔ·, fol. 49 init. octavi quatern. lit. ·ⱕ·, fol. 57 init. noni quatern. lit. ·ⱖ·, fol. 65 init. decimi quatern. lit. ·ⱗ., fol. 73 init. undec. quatern. lit. ·ⱘⱗ·, fol. 81 init. duodec. quatern. lit. ·ⱒⱗ·, fol. 89 init. dec. tert. quatern. lit. ·ⱜⱗ·, fol. 97 init. dec. quart. quatern. lit. ·ⱑⱗ·, fol. 105 init. dec. quinti quatern. lit. ·ⱐⱗ·, fol. 113 dec. sexti quatern. lit. ·ⱓⱗ·, fol. 121 numerus ·ⱔⱗ· abest proptera,. quod folium mancum est, fol. 129 init. dec. octavi quatern. notatur lit. ·ⱕⱗ·, in hoc quaternione deest folium sextum, lacuna expleta est intercalato folio posterioris scripturae cyrillicae, fol. 137 init. dec. noni quatern. lit. ·ⱖⱗ·, fol. 145. init. vigesimi quatern. lit. ·ⱘ·, fol. 153 init. viges. primi quatern. not. lit. ⱘ·, fol. 161 init. viges. secundi quatern. lit. ⱘⱒ, et huic quaternioni deest unum, et quidem septimum folium, lacuna non est expleta, fol. 169 initium ultimi, vigesimi tertii, fasciculi notatur lit. ⱘⱜ, cuius quattuor tantum folia restant, neque quaternio, sed ternio videtur fuisse, quoniam tertium et quartum folium cohaerent, scilicet ultimum ordinem efficiunt.

In componendis singulis quaternionibus ex quaternis foliis, medio inflexis, scriba codicis eam regulam observavit, ut ante omnia quodvis folium per totam latitudinem lineis obduceret, cuius negotii figuram habes supra pag. XVIII appositam.

Lineae adhibito graphio sive stilo adversa ex parte folii insculptae sunt, a tergo vestigia sulcorum apparent. Nostro in codice litterae non e linea dependent, sed in lineis aut inter lineas scriptae sunt. Quae res cum in codicibus slavicis adhuc parum investi-

gata sit, hac una de causa codicem nostrum saeculo decimo annumerare non ausim; attamen plura alia fidem faciunt eum exeunte saeculo decimo aut certe non multo postea scriptum esse.

Quantum equidem litteras glagoliticas antiquissimas ad illustrandam tam linguae palaeoslovenicae quam humanitatis veterum Slavorum historiam conferre existimem, iam inde colligitur, quod gravissimis huius scripturae monumentis, Assemaniano, Zographensi, nunc Mariano, deinceps operam impendi. Re penitus perpensa ego mihi iam dudum persuasi Safaricum recte vidisse, cum primordia litterarum slavicarum e glagolitica litteratura derivasset. Quae novissime in lucem prolata sunt monumenta, in quorum numero codex noster non ultum locum occupat, huic sententiae maiorem in diem fidem addunt. Quodsi numerus illorum, qui Safarico suffragantur, paulatim creverit, cuius rei magnam fiduciam habeo, ipsa quaestio de origine litteraturae glagoliticae, hoc adminiculo nisa, aliquanto expeditior fiet.

In edendis antiquis monumentis accuratione opus est. Equidem ceteroqui exemplum codicis glagolitici, cuius veram effigiem in speciminibus ad calcem operis adiectis habes, diligentissime imitatus sum, nisi quod characteres glagoliticos cyrillicis transcripsi, qua in re codicis Zographensis normam observavi. Quidquid commeratione dignum censui, in notis adieci, ubi variantes lectiones ceterorum codicum, qui vetustate praestant, annotavi. Quae explendi quattuor evangeliorum textus gratia ex aliis codicibus addidi. uncis inclusa sunt.

Sub finem operis additamenta habes duo: alterum, lingua rossica scriptum, de orthographia sive palaeographia nostri codicis aliisque rebus grammaticis, nec non de universa palaeoslove-

nicae evangeliorum versionis natura, praecipue codicum glagoliticorum, tractat; alterum indicem verborum locupletissimum praebet. Atque in indice verborum conscribendo id potissimum eloborare conatus sum, ut primae versionis laborem, e lingua graeca in linguam slavicam factae, rationemque quae in delectu verborum inter textum graecum et palaeoslovenicum intercedit, quam accuratissime indicarem. Qua de causa quotquot vocabula graeca uni slavico respondent, omnia suis locis diligenter apposui, ut quasi uno obtutu perspiceretur, quam arte interpres slovenicus vestigia exemplaris graeci presserit. Hoc denique modo spero fore ut eruatur, utrum unus graecum evangeliorum textum in linguam slovenicam verterit an plures participes fuerint, quod mea quidem sententia non procul a vero abest.

Scribebam Petropoli, die XXII Septembris MDCCCLXXXIII.

V. Jagić.

ОТЪ МАТѢѲѢА.

I.

[1 Кънигы ро(ж)дъства і҃с х҃ва с҃на д҃(ва. с҃на)
авраамлѭ. 2 авраамъ роди исака.
исакъ же роди иꙗкова. иꙗковъ же
роди июдж и братиѭ его. 3 июда же
роди фареса и зара ѿ тамари. фа-
ресъ же роди ꙗзрома. ꙗзром же роди
араама. 4 араам же роди авинадава. ави-
надавъ же роди наѡсона. наѡсонъ же
роди 5 воаса ѿ рахавы. воасъ же роди ѡви-
да ѿ роуѳы. ѡвидъ же роди иѳсеа. 6 иѳ-
сеи же роди дв҃да ц҃рѣ. дв҃дъ ц҃ръ роди со-
ломона ѿ оуриниѭ. 7 соломонъ же роди

Критическія примѣчанія. *Начало текста (евг. Матѳ. I—V. 24) заимствовано изъ дечанскаго четвероевангелія, рукописи болгарскославянской XIII вѣка, хранящейся въ Имп. публ. библіотекѣ съ слѣдующимъ заглавіемъ:* І-є҆ѵ̈листъ ѿ Матѳеа гл҃а а҃. *Строка 1 въ ркп.* родъства, *что въ скобкахъ, того нельзя прочесть.* *7 вм.* авинадавъ *слѣдовало написать* аминадавъ, *какъ въ греч. т. и въ сав. кн. остр. ев.* *9 послѣ перваго* роди *пропущено* сальмона. сальмонъ же роди; *эти слова пропущены такъ же въ савиной книгѣ, гдѣ они прибавлены новою рукою.*

роваама. роваам же роди ѡвида. ѡви-
дъ же роди наса. 8 насъ же роди ѡсафа-
та. ѡсафатъ же роди ѡрама. ѡра-
м же роди ѡзиѫ. 9 ѡзиа же роди ѡ-
адама. ѡадам же роди ахаза. аха-
зъ же роди езекиѫ. 10 езекиа же роди ма-
насиѫ. манасиа же роди амана. ама-
нъ же роди ѡсиѫ. 11 ѡсиа же роди ехе-
ниѫ и братиѫ его. въ прѣселение ва-
вилонъское. 12 по прѣселении же вавило-
(нъск)ѣмъ ехениа роди салатиила. сало-
таилъ же роди зоровавела. 13 зоровавелъ
же роди авиѹда. авиѹдъ же роди елиакі-
ма. елиакимъ же роди азора. 14 азоръ же роди
садока. садокъ же роди ахима. ахимъ же ро-
ди елиѹда. 15 елиѹдъ же роди елиазора.
елиазоръ же роди матъдана. матъда-
нъ же роди иакова. 16 иаковъ же роди ѡ-
сифа мжа марина из неѭже роди сѧ
і҃съ наричаемыи хр҃съ. 17 Всѣхъ же родъ ѿ
авраама. до дв҃да родъ :а҃і: и ѿ дв҃да до прѣ-
селениа вавилонъскаго родъ :а҃і: ѿ прѣ-
селениа же вавилонъскаго до хр҃а родъ
а҃і. 18 Іс҃во рожъство сице бѣ. ѡбрачен-
ѣи бывши матери его марии ѡсиѳоу. прѣжде даже не сънидоста сѧ ѡбрѣ-

Стр. 1 вм. ѡвидъ *въ сав. кн.* авидъ *съ надписаннымъ* а. *2 вм.* наса насъ *сав. кн.* аса асъ. *3 вм.* ѡрама ѡрам *въ ркп. вѣроятно по недоразумѣнію переписчика написано* исарама исарам. *въ концѣ стр. 8* ехе *слѣдовало написать* ехо. *11 въ скобкахъ ставл. нельзя въ ркп. прочесть; вм.* солотаиль *въ сав. кн.* салатиль (σαλαθιήλ). *13—14 вм.* елиакимъ *въ сав. кн.* алиакимъ, *вм.* азоръ *(такъ и въ остр. ев.)* азаръ. *16 вм.* елиуда *(такъ и остр. ев.): въ сав. кн.* елиоудж, *м. б. въ доказательство, что уже тогда ж близко подходило къ звуку* а. *16—17 въ сав. кн.* елиазаръ (ἐλεάζαρ). *19 вм.* роди сѧ *въ никол. евг.* изыде. *24 въ ркп.* рождъствоу. *26 вм.* сънидоста сѧ *въ сав. и ассем.* сънасте сѧ, *остр. ев.* сънаста сѧ.

те сѧ имѫщии въ чрѣвѣ бѣ ѿ д҃ха ст҃а.
19 Ииосифъ же мѫжъ кѣ праведенъ сыи не
хотѣ обличити кѣ. въсхотѣ же таи пⷭ-
стити ж. 20 сице же кмоу съмꙑслѧшю.
се а҃гглъ г҃нъ въ сънѣ ꙗви сѧ кмоу гл҃ѧ.
иисифе сн҃оу д҃вꙋ. не оубои сѧ приѧти ѥ.
маріѧ женꙑ твоѥѧ. рождъшеѥ бо сѧ
въ нѥи ѿ д҃ха с҃та ѥстъ. 21 родитъ же с҃нъ
и нарѣши има кмоу і҃съ. тъ бо сп҃сетъ лю-
ди своѧ ѿ грѣхъ ихъ. 22 се же все бꙑстъ
да сбѫдет сѧ реченое ѿ б҃а. пр҃ркомъ гл҃ѫ-
щимъ. 23 се д҃ваѧ въ чрѣвѣ приѥмлѥть.
и родитъ с҃нъ и нарекѫтъ има кмоу ѥмꙋ-
маноуилъ. ѥже ѥстъ сказаѥмое. с нами
б҃ъ. 24 въставъ иисифъ ѿ сна. створи ꙗко
же повелѣ кмоу а҃гглъ г҃нъ. и прия женѫ
своѭ. 25 и не знаше ѥѧ. донъдеже родитъ
с҃нъ свои пръвѣнецъ и нарѣ има кмоу і҃съ.

II.

1 Исоу рожъшю сѧ въ видлеѥмѣ іюд(ейскѣмъ)
въ д҃ни ирода ц҃рѣ. се влъсви ѿ въстокъ пр҃ї-
доша въ ерл҃мъ 2 гл҃ѫще. где ѥстъ (рождии сѧ)
ц҃рь іюдейскъ. видѣхомъ бо ѕвѣздѫ (ѥго)
на въстоцѣ и придохомъ поклонит(ъ сѧ)

Стр. 1 бѣ *лишнее слово.* *2 вм.* съıи *можно читать* съ и, *но тогда въ стр. 3 вм.* хотѣ *надо читать какъ въ сав. кн.* хота. *4 вм.* съмꙑслѧшю *въ сав. кн. правильно* съмꙑшлѧшю, *ассем. остр.* оумꙑшлѧшоу. *6* ѧ *лишнее слово.* *11 вм.* ѿ б҃а *въ сав. кн.* отъ г҃и, *остр. ев.* отъ г҃а (ὑπὸ κυρίου). *12* д҃ваѧ *въ подражаніе греческому* ἡ παρθένος, *сав. кн. остр.* дѣва, *вм.* приѥмлеть *(такъ въ никол. ев.) сав. кн. остр. ассем.* приметь. *16 вм.* прия *въ прочихъ текстахъ* приѧтъ. *17 вм.* родитъ *слѣдовало бы ожидать* роди, *такъ остр. сав. ассем.* *19 и слѣд. въ скобк. ставл. нельзя прочесть.* *20* въстокъ *м. б.* въстока, *нельзя точно разобрать, такъ и въ стр. 21 слово* рождии сѧ *прибавлено по другимъ текстамъ.*

кмоу. 3 оуслъишавъ же продъ цръ съмате
сѧ. и вси кр҃ѧмлѧне съ нимъ. 4 и съвра всѧ
старѣишинъı и книжникъı людъскъı
къпрашаѭ оу нихъ гдѣ х҃съ раждаѥт сѧ.
5 шни же рѣшѧ кмоу. въ видлеѡмѣ июде-
исцѣмъ. тако бо писано естъ пр҃рокомъ
6 и тъı видлеѡме землѧ июдова ничи-
м же мънъши кси въ вл҃кахъ июдовахъ.
ис тебе бо изъидетъ вл҃ка иже оупасеть
люди моѭ изл҃ю. 7 тъгда продъ тан при-
зва влъсви испъıта ѿ нихъ врѣмѧ явлъ-
шеѥ сѧ ꙁвѣз҃ъı. 8 и пославъ ѭ въ видлеѡ-
мъ рⷮ. шедше испъıтаите извѣстъно ѡ-
отрочати. егда же ѡврѧщете и възвѣсти-
те ми. да и азъ шедъ поклонѫ сѧ кмоу. 9 ѡ-
шни же послоушавъши цр҃ѣ идоша. и се ꙁвѣ-
зда ижже видѣша на въстоцѣ идѣше
(прѣдъ) ними. дондеже пришедъши ста връхѹ
(идеже бѣ) отроча. 10 видѣвши же ꙁвѣзѫ възра-
(доваш)а сѧ радостиѫ велиѥ ꙁѣло. 11 и шъдше
въ храминѫ видѣша отроча съ мариѥ
материѫ его. и падъше поклонишѧ сѧ кмѹ
и (ѿвръзъ)ше скровища своѧ. принесоша кмѹ
(даръı) злато и ливанъ и змирнѫ. 12 и ѿвѣтъ
(приимъ)ше въ сънѣ не възвратишѧ сѧ къ и-
(родоу) нъ инѣмъ пѫтемъ отидоша въ стра-
нѫ своѭ. кѡ. 13 Ѡшедшимъ же влъхвомъ

Стр. 2 вм. вси кр҃ѧмлѧне *въ другихъ текстахъ по греческому* вьсь иероусалимъ. *Въ стихъ 4-мъ вм.* събра *въ другихъ текстахъ* събравъ, *только сав. кн.* събра, *а вм.* въпрашаѭ *вездѣ* въпрашааше. *14* влъсви *ошибочно вм.* влъхвъı. *15* явлъшеѥ *вм.* явлъшаѭ *по сербскому правописанію.* *17 вм.* ѡвращете и *по другимъ сп. правильнье* ѡвр. е, възвѣстите *въ ассем. николь., но остр. и сав. кн.* повѣдите. *19 правильнье было бы* послоушавъше. *23* шъдше *въ друг. текстахъ* въшьдъше. *26* принесоша: *ассем.* принѣсѧ. *29* отидоша: *ассем. сав. кн.* отидѫ. *30 правильная форма была бы* ошьдъшемъ, *какъ ассем. сав. остр.*

се а҃гл҃ъ г҃нъ ѥви сѧ въ сънѣ иѡсифоу гл҃а.
въстани поими ѿтроча и матере его
и бѣжи въ егупетъ. и бѫди тоу доидеже
ти рекѫ. хощетъ бо иродъ искати ѿтроча-
те да погоубитъ є. 14 ѡнъ же въставъ пои ѡ-
троча и матере его нощиѫ и ѿтиде въ
егупетъ. 15 и бѣ тоу до оумрътиа иродо-
ва. и да съвѫдет сѧ р҃еноѥ ѿ г҃а пр҃комъ
гл҃ѫщымъ. ѿ егупта възвахъ сн҃ъ мои.
16 тъгда иродъ видѣвъ ѥко поржганъ бы҃
ѿ влъхвъ. разгнѣвавъ сѧ зѣло. и послав҃ъ
изби всѧ ѿтрокы сѫщѧѧ въ видлеѡ-
мѣ и въ всѣхъ прѣдѣ(лѣ)хъ его. ѿ двою
лѣтоу и ниже по врѣмени ѥже испы-
та ѿ влъхъвъ. 17 тъгда съвъ҃шꙗ сѧ р҃еноѥ
иереміемъ пр҃комъ гл҃ѫщымъ.
18 гла҃ великъ слъышанъ бы҃. плачъ и ры-
даніе. и въпль многъ. рахилъ плачѫ-
щи сѧ чадъ своихъ. и не хотѣаше оу(тѣши)-
ти сѧ. ѥко не сѫтъ. к҃о҃ мла҃нцемь. 20
19 Оумершю же иродоу. се а҃гл҃ъ г҃нь въ (сънѣ ѡ)-
ви сѧ иѡсифоу въ егуптѣ 20 гл҃а. въста-
ни поими ѿтроча и матере его и (иди въ)
земль изл҃ѥвж. изъмрѣша бо иск(ѫщии)
дш҃а ѿтрочате. 21 ѡнь же въставъ (поатъ ѡ)-
троча и матеръ его. и вънидѣ въ (земль)
изл҃ѥвж. 22 слъышавь же ѥко архела(и цр҃твоу)-
ѥтъ въ июден. въ ирода мѣсто ѻ҃ца (своѥ)-

Стр. 2 въстани *(такъ въ николь. ев.):* въставъ *ассем. сав. остр.;* матере *(такъ и въ строкѣ 6) старинная форма, случайно сохранившаяся.* *5 вм.* поа *во всѣхъ прочихъ* поатъ. *8* и *лишнее слово.* *9 лучше* гл҃ѫщемь *или* гл҃ѫщьмь, *точно такъ въ 16* гл҃ѫщымъ: *въ прочихъ текстахъ* гл҃ѫщемъ. *14 въ ркп.* врѣмении. *17 вм.* великъ *въ проч. ркп.* въ Рамѣ *или какъ въ сав. кн.* оу Рама, *слово* великъ *можетъ быть вм. прилагат.* рамѣнъ, *такъ переписчикъ могъ понять слова* въ рамѣ. *20* не сѫть *въ ркп. безъ смысла* не съсѫтъ. *Слова ставленныя въ скобки не могутъ быть прочитаны, потому что рукопись испорчена.*

го. оубоѭ сѧ тамо ити. вѣстъ же приимъ въ сънѣ шТиде въ странѫ гали(лен)скѫ. 23 и пришедъ въсели сѧ въ градъ наричаѥмъıи назаредъ. да съвѫдет сѧ рѣноѥ пр҃ркъı. ѩко назареи нар҃ет сѧ ·:· к҃о҃ нед.

III.

1 Въ тыѭ же дънии приде ишанъ кр҃тлъ проповѣдаѧ въ поустъıни июденсцѣи. 2 гл҃ѧ покаите сѧ. приближи бо сѧ ц҃рство небескоѥ. 3 се оубо естъ рѣноѥ. исаиѥмъ пр҃рком҃ъ гл҃ѫщıмъ. гла҃ въпиѫщааго въ поустии. оуготоваите пѫтъ г҃нъ. правъı творите стѫзы его. 4 самъ же ишанъ имѣаше ризы своѧ Ѿ власъ вельвѫждъ и поясъ оуснианъ ѡ чрѣслѣхъ его. ѣдъ же его бѣ пр҃ѯи и медъ дивии. 5 тъгда исоуждааше к немоу кр҃ѧмъ и въсѣ июдеа и всѣ страна ишрданъскаа 6 и крщаахѫ сѧ оу него въ ишрданъсцѣи рѣцѣ исповѣдаѫще грѣхъı своѧ. к҃о҃.

7 Видѣвъ же многъı фарисеѧ и садоукеѧ граджщѧ на кр҃щение его. рѣ҃ имъ исчада ехиднова. хто сказа вамъ вѣжати Ѿ граджщааго гнѣва. 8 створите оубо плодъ достоинъ покаания 9 и не начинаите гл҃ати въ себѣ ѿца имамъı авраама. гл҃ѫ бо вамъ ѩко можетъ б҃ъ Ѿ камениа

Стр. 9 небескоѥ *такъ и въ сав. кн., ассем. остр.* небесьноѥ; се *въ проч. текстахъ* сь *(по греч. ὁ)* реченоѥ *(такъ въ никол. ев.): въ проч. текс.* реченъıи. *12* стѫзы *болгаризмъ вм.* стьза. *13 въ прочихъ текстахъ* ризѫ своѭ. *14* его *такъ еще въ сав. кн., проч. списки* своихъ. *15* пр҃ѯи *такъ сав. и ник. ев.*, акриди *асс.*, акридъ *остр.* *18* оу него: *въ проч. сп.*отъ него. *22* хто *замьч. форма для произношенія.*

сего възвигнѫти чада авраамови.
10 оуже бо сѣкира при корени дрѣва лежѝ-
тъ. всѣко оубо дрѣво иже не творитъ
плода добраго посѣкаемо бываѥ-
тъ и въ ѡгнь въметаемо ⁘ 11 Азъ бо
крщаѭ вы водоѭ въ покаание. градъı
бо по мнѣ крѣпльıи мене естъ. емоу
же нѣсъмъ достоинъ сапога понести.
тъи вы крститъ дхомъ стымъ и ѡгнемъ.
12 Емоуже лопата въ ржкоу его. и потрѣ-
битъ гоумно свое. и съберетъ пшени-
цѫ въ житницѫ. а плѣвы съжеже-
тъ ѡгнемъ негасимъıимь. кѳ.
13 ⁘ тъгда ⁘ ѯ. Приде исъ ѿ галилеѩ
на иѡрданъ къ иѡаноу крстити са
ѿ него. 14 иѡанъ же възбраняаше емоу
гла. азъ требоуѭ ѿ тебе крстити са.
а ты ли градеши къ мнѣ. 15 ѿкѣщавъ
же исъ рече к немоу. ѡстани нынѣ. та-
ко бо подобно намъ естъ. испльни-
ти всѣкѫ правдѫ. Тъгда ѡстави и.

и крти са исъ възъıде абие ѿ водъı. (и се)
ѿвръзошѩ са емоу небса и видѣ (доухъ)
божии сходѧщь ако и голѫбъ и градѧщь
на нь. 17 и се гла с небсъ гла. се естъ сынъ мои въз-
любеныи ѡ немже благоизволихъ. кѳ.

IV.

1 тъгда. ѯа. Възведенъ бы исъ дхомъ въ
поустынѫ искоусити са ѿ диавола.

Стр. 5 въметаемо: *въ иныхъ текстахъ* въмѣтаемо. *7 вм.* бо *обыкн.* же. *8* нѣсъмъ *болгаризмъ вм.* нѣсмь. *10* въ ржкоу: *въ никольск. евг. единств. число по греческому. 20 вм.* исплънити *зогр.* съкончати. *22* крти са *вѣроятно вм.* крствъ са *или* крьщь са (βαπτισθείς) *какъ въ зогр.*, абие: *въ ркп.* абъıе. *26* възлюбеныи *болгаризмъ. 28* искоусити *(такъ и зогр.): ассем. остр. сав.* искоуситъ.

2 и поцъ сѧ .м҃. дни и .м҃. ноции послѣдъ же
възалъка. 3 и пристѫпи искоусителъ и р҃ѣ
кмоу. аще сн҃ь кси б҃жии. реци камению се-
моу да бѫдѫтъ хлѣби. 4 шнъ же ѿвѣщавъ
р҃ѣ. писано кстъ не ѡ хлѣбѣ єдиномъ жи-
въ бѫдетъ чл҃вкъ. нъ ѡ всѣкомъ гл҃ѣ исхо-
дѧщимъ изъ оустъ б҃жиихъ. 5 тъгда по-
ѧтъ и дїаволъ въ с҃тыи градъ и поста-
ви и на крилѣ цр҃къвнѣмъ 6 и р҃ѣ кмоу аще
сн҃ъ кси б҃жии врьзи сѧ долоу. писано бо к-
стъ ꙗко аг҃гломъ своимъ заповѣстъ ѡ те-
бѣ и на ржкоу възмѫтъ тѧ. да не єгда прѣ-
тъкнеши ѡ каменъ ногы твоєѧ. 7 р҃ѣ же кмꙋ
ис҃ъ. пакы писано кстъ. и не искоусиши г҃а
б҃а своєго. 8 пакы поѧтъ и дїаволъ на го-
рѫ высокѫ зѣло. и показа кмоу всѣ цр҃тва
всего мира и славѫ ихъ 9 и р҃ѣ емоу. въсѣ си
тебѣ дамъ аще падъ поклониши ми сѧ.
10 тъгда гл҃а кмоу ис҃ъ. иди за мѧ сотоно писано
бо кстъ. г҃и б҃оу твоємоу поклониши сѧ
и томоу єдиношмоу послоужиши.
11 тъгда шстави и дїаволъ. и се аг҃ли при-
стѫпиша и слоужаахѫ кмоу. к҃о. з҃а. нед.
12 Слышавъ же ис҃ъ ꙗко иѡанъ прѣданъ бꙑ҃
Ѳиде въ галилеѫ 13 И шстави назаредъ.
(и при)шедъ въсели сѧ вь каперънаоумъ вь
помориє вь прѣдѣлѣхъ заꙋлонихъ. и не-
(ꙋдалим)лиихъ. 14 да съвѫдеть сѧ р҃ѣноє иса-
(иемъ) пр҃рокомъ гл҃ѫщымъ. 15 землѧ заꙋло-

Стр. 2 пристѫпи: *въ проч. текстахъ причастіе* пристѫпль. *3* реци *вм.* рьци; *вм.* камению семоу *въ проч. текст.* да камениѥ се. *4* хлѣби: *въ ркп.* хлѣбъı. *7 обыкнов.* бжии. *10* долоу *такъ и въ сав. кн., остр.* низъ, *асс.* низоу. *12* не єгда: *сав. кн.* не когда, *остр. ассем. только* не. *17* въсѣ си: *въ ркп.* въсѣ съıи. *19* иди за мѧ *(такъ и въ остр. сав. кн.):* отиди *(безъ* за мѧ*) ассем. зогр.* *22* шстави: *вѣроятно вм.* шставь *(такъ зогр.).*

(нѫ) землѧ неꙋдалимѧ. пѫтъ морю
(об онъ) полъ иѡрдана. галилеа ѩзыкъ.
16 людие сѣдѧщии въ тмѣ видѣшѧ свѣтъ
(вел)ии и сѣдѧщии въ странѣ и сѣни съмрътьнѣи. свѣтъ въсиѧ имъ. 17 Ѿть толи начатъ и҃съ проповѣдати и гл҃ати. покаите сѧ
приближи сѧ цр҃тво нб҃сное. ко҃ нѣ ⁘ за҃ нѣ ⁘
18 Ходѧ же и҃съ при мори галилеистѣмъ. видѣ
дъва брата. симона нарицаѥмаго петра.
и аньдреѫ брата его. въмѣтаѫщие мрѣжѧ
въ море. бѣста бо рꙑварѣ. 19 и р҃ѣ има градѣта по мнѣ и створѫ ва ловца ч҃лкомъ. 20 ѡна
же ѡставлъшѣ мрѣжѧ своѧ по немь идоста.
21 И прѣшедъ ѿ тѫдоꙋ оꙋзрѣ ина дъва брата
иꙗкова зеведеѡва и їѡана брата ѥмоꙋ. въ
кораби съ зеведеѡмъ ѻ҃цемъ ею. завязажща мрѣжѧ своѧ. и възва и. 22 ѡна же абие ѡставлъша кораблъ (и) ѻ҃ца своего по немъ идоста. 23 з҃а. И прохо҃ждаше всѫ галилеѫ и҃съ. оꙋча на сънъмищинѫхъ ихъ. и проповѣдаѧ ев҃ліе цр҃твиѧ. и цѣла всѣкъ
недѫгъ. и всѣкѫ ѩзѫ въ людехъ. ко҃п. нѣ.

24 изъыде слоꙋхъ его по всѣи сирии и приведоша
ѥмоꙋ всѧ болѧщѧѧ. различнѣими недѫгы
и страстьми ѡдръжимъı и бѣсныѧ и мѣсачныѧ злыѧ недѫгы имѫщѧ и осла(бе)ныѧ жилами и исцѣли ѩ. за҃. ст҃ѥмь
25 И по немъ идоша народи мноꙁии. ѿ гали(леѧ)

Стр. 7 послѣ приближи *проч. тексты прибавляютъ* бо. *10 вм.* въмѣтаѫще *въ прочихъ двойст. ч.* въмѣтаѫща. *12* ва *такъ и сав. кн., но остр. зогр. ассем.* въı. *17* абие: *въ ркп.* абыѥ. *18* и *прибавлено сообразно съ греч. подлинникомъ и прочими славянск. текстами. 20* на сънъмищиихъ: *такъ зогр. ассем. сав. кн. никол., остром.* съборищихъ. *21* цѣла *такъ зогр. и никол. ев., остр.* исцѣлиѧ, *ассем. сав. кн.* ицѣлѣа. *23 передъ* изъыде *ожидаемъ* и. *25* ѡдръжимъı: *въ ркп.* ѡдръжимии.

и декаполи. и ѿ кр҃ма и ѿ июдеѧ и (съ оно)-
го полоу иѡрдана.

V.

1 оузрѣвъ же наро(дъı къзи)-
де на горѫ. и ꙗко сѣде пристѫпишѧ (къ немоу)
ѕ҃ченици его 2 и ѿвръзъ оуста своа оу(чаше ѩ)
гл҃ѧ. 3 Блажени ницыи д҃хомъ ꙗко тѣхъ
естъ цр҃твие нб҃ное. 4 Блажени плачѫ-
щии сѧ ꙗко тии оутѣшат сѧ. 5 Блажени
кротъцыи ꙗко тии наслѣдѧтъ землѫ. 6 Бла-
жени алъчѫщии и жеждѫщии правдъı [ради]
ꙗко тии насъıтѧтъ сѧ. 7 Блажени милт҃ивии
ꙗко тии помиловани бѫдѫтъ. 8 Блажени
чистии ср҃цемъ ꙗко ти б҃а оузрѧтъ. 9 Блаже-
ни съмиражще(и) сѧ ꙗко тии с҃нове б҃и наречѫ-
тъ сѧ. 10 Блажени изгънани правды ради ꙗко
тѣхъ естъ ц҃рство нб҃ное. 11 Блажени есте
егда поносѧт сѧ вами и ижденѫтъ вы и ре-
кѫтъ всѣкъ зълъ гл҃ъ на въı лъжѫщи мене
ради. 12 Раоу҃ите сѧ и веселите сѧ ꙗко мъзда
ваша многа естъ на нб҃си. к҃о. вв҃к ст҃лѣм.
Тако бо изгнашѧ и пр҃ркы прѣжде васъ. 13 вы
есте солъ земли. аще же солъ ѡбоуѭкетъ чи-
мъ ѡсолит сѧ. ни къ чесомоу же бѫдетъ.
(къ т)омоу нъ да исъıпана бѫдетъ вънъ и попи-

Стр. 1 декаполи: *такъ и въ ассем.* *9* жеждѫщии *по сербскому правописанію, послѣ* правды *слово* ради *оказывается лишнею прибавкою, ея нѣтъ въ прочихъ древн. текстахъ,* *13* съмиражще сѧ, *такъ въ ркп., исправлено по прочимъ спискамъ въ* съмиражщеи сѧ, *впрочемъ слова* сѧ *въ прочихъ текстахъ нѣтъ.* *14* изгънани *слѣдовало бы исправить въ* изъгнании *по проч. сп., хотя уже зогр. пишетъ* изгънани. *16 вм.* поносѧт сѧ вами *во всѣхъ текстахъ* поносѧтъ вамъ. *17 ожидаемъ* лъжѫще. *19 въ прочихъ сп.* на небесехъ. *22 вм.* ни къ чесомоу *зогр. еванг.* ничесомоу. *23 вм.* нъ *въ ркп.* ни, *въ зогр. слово пропущено, въ прочихъ текстахъ* тъчиѫ.

(ра)кма чл҃кы. кѳ̂. втр̂. ҳ̂а. ст҃акмь 14 Вы кстє свѣ-
тъ всємоу мирю. нє можєтъ градъ оукрыти сѧ
(врьх)оу горы стоѧ 15 ни въжиґаюѫи свѣтилни-
(къ) поставлюютъ ѥго подъ спждомъ. нъ на
(свѣщ)ьницѣ. да свѣтитъ всѣмъ иже въ хра- 5
(минѣ) сжтъ. 16 тако да просвѣтит сѧ свѣтъ вашь
(прѣ)дъ чл҃кы. да оуґрѧтъ дѣла ваша добраѧ
(и) прославѧтъ ѿца вашего иже кстъ на нб̄сѣх:
17 (нє) мните ꙗко пришдъ разорити закона илї
пр̄ркъ. нє придохъ разорити нъ испльни- 10
ти. 18 аминъ гл҃ж вамъ. дошндеже прѣидетъ
нбо и земла. ижета єдина или чрьта нє прѣ-
идетъ ѿ закона. дондеже всѣ си вждѫтъ.
19 иже бо разоритъ єдинѫ заповѣдии сихъ ма-
лыихъ. и наоучитъ тако чл҃кы. мънии на- 15
рѣ̂т сѧ въ цр̂тви б̄жии. а иже створитъ и на-
оучитъ. тъ велии нарѣ̂т сѧ въ цр̂тви нбє̂нѣмъ. кѳ̂.
20 Гл҃ж бо вамъ: ҳ̂а ср̂ .а̄. ꙗкѡ аще нє извждетъ
правда ваша паче книжникъ и фарисеи.
нє имате вънити въ цр̂тво нбє̂ноє. ҳ̂а чє̄к. а̄ 20
21 Слышасте ꙗко рє̂но бы̆ древнимъ. нє оуби-
єши иже бо оубиетъ повинень кстъ сждⷭ
22 азъ же гл҃ж вамъ. ꙗко всѣкъ гнѣваѧ сѧ на
брата своєго безоумна повинень кстъ сждⷭ
иже бо рє̂ть братоу своємоу рака повине- 25
нъ кстъ сньмницоу. а иже речєтъ боує. по-
винень кстъ гєєнѣ ѡгньнѣи. 23 аще ѕбо

принесеши даръ твои къ ѡлтарю и тоу помѣ-
неши ꙗко братъ твои имать нѣч].....

2 оукрыти *испр. вм. рукописнаго* оукрити. *3 въ зогр. ассем. остр.* въжагаѫтъ *и* поставлюютъ. *9—10 вм.* разорити *ожидаемъ по прочимъ спискамъ* разоритъ, *также* исплънитъ. *12* игета: ἰῶτα, *остр. зогр. ассем.* писма. *13* си: *въ ркп.* сы. *15 въ ркп.* малихъ. *16 вм.* бжии *въ проч. текстахъ* нбсцѣмь *или* небесьнѣемь. *17* тъ: *остр. зогр. ассем.* съ. *21 въ ркп.* древнымъ. *22 и 24 въ ркп.* повынень. *24 вм.* без оума *зогр. ев.* спъти.

(Микл. I.) то на тѧ 24 остави тоу даръ твои прѣдъ о-
лътаремъ. і шедъ прѣжде съмири сѧ.
съ братромъ своимъ. и тогда приш-
дъ принеси даръ твои ·:· 25 Бжди оуѣщаи-
ѭ сѧ съ сжпьремь своимь скоро. дон-
деже еси на пѫти съ нимь. да не прѣда-
стъ тебе сждии. і сждии тѧ прѣда-
стъ слоугѣ. і въ темьницѫ въвръ-
жетъ тѧ. 26 аминь гл҃ѭ тебѣ не изидѣ-
ши отъ тждѣ. доньдеже въздаси по-
слѣдьнии кодрантъ ·:· 27 Слъишасте
ѣко речено бы҃ древънимъ. не прѣлю-
бы сътвориши. 28 азъ же гл҃ѭ вамъ.
ѣко вьсѣкъ иже вьзьритъ на женѫ съ
похотиѭ. юже любы сътвори съ не-
ѭ въ ср҃дци своемь. 29 аще же око твоѥ
десное съблажнаатъ тѧ. изьми є
и връзи отъ тебе. оунѣе бо ти естъ да
погыблетъ единъ оудъ твоихъ. а
не вьсе тѣло твое въвръжено бждетъ
въ ѣеонѫ. 30 і аште десна твоѣ ржка съ-
блажнаатъ тѧ оусѣци ѭ. и връзи отъ
себе. оунѣе бо ти естъ да погыбле-
тъ единъ оудъ твоихъ. а не вьсе тѣ-
ло твое идетъ въ ѣеонѫ ·:· 31 речено же
бъистъ. іже аште поуститъ женѫ
своѭ. да дастъ ей кънигы распоу-
стънъиѭ. 32 азъ же гл҃ѭ вамъ. ѣ-
ко вьсѣкъ поуштаѩи женѫ своѭ ра-
звѣ словесе любодѣинааго. тво-
ритъ ѭ прѣлюбы дѣати. і иже подъ-

Стр. 1 здѣсь начинается текстъ глаголическаго подлинника. *10* отъ тждѣ: *м. б.* отъ тоудѣ, *нельзя разобрать.* *17* істъкни *зогр.* *22* отъвръзи *зогр.* *23* добрѣе *зогр.* *25* идетъ (ἀπέλθη): *зогр.* ввръжено бждетъ (βληθῇ). *27* кънигы: *въ ркп. м. б.* кьнигы.

пѣгѫ поемлетъ прѣлюбы творитъ.
33 пакы слъıшасте. ѣко речено бы̑
древьниимъ. не въ-лъжѫ клънеши сѧ.
въздаси же г̑ви клѧтвы твоıѧ. 34 азъ
же гл̑ѭ вамъ. не клѧти сѧ отънѫдъ
ни нб̑мь ѣко прѣстолъ естъ б̑жии.
35 ни землеѭ. ѣко подъножие естъ нога-
ма его. ни иер̑слмъмъ ѣко гд̂ъ естъ
великааго ц̑рѣ. 36 ни главоѭ своеѭ
клъни сѧ. ѣко не можеши власа едино-
го бѣла ли чръна сътворити. 37 бѫди
же слово ваше ея ей. і ни ни. лихое бо
сеѭ отъ неприѣзни естъ. 38 Слъıша-
сте ѣко речено бы̑. око за око и зѫбъ
за зѫбъ. 39 азъ же гл̑ѭ вамъ. не
противити сѧ злоу. Нъ аще кто тѧ
оударитъ въ десноѭ ланитѫ. обра-
ти емоу и дроугоѭ. 40 і хотѧщоумоу
сѫдъ приıати съ тобоѭ и ризѫ
твоѭ възѧти. отъпоусти емоу
и срачицѫ твоѭ. 41 и аще кто пои-
метъ тѧ по силѣ. попьрище едино.
іди съ нимь дъвѣ ·:· 42 Просѧщоу-
моу оу тебе даи. і хотѧщаго отъ
тебе заıѧти не отъврати. 43 слъı-
шасте ѣко речено естъ. възлюби-
ши искрьнѣго своего. і възненави-
диши врага своего. 44 азъ же гл̑ѭ ва-
мъ. любите врагы ваша. бла-
гсл̑вите клънѫщаıа вы. добро
творите ненавидѧщимъ васъ
(Мика. II.) і молите за творѧщаıа вамъ напасти.

Стр. 3 въ лъже *зогр.* *13* сеѭ *вм.* сею. *22* пръпьрище *зогр.* *26* естъ *асс.* ѥсть *остр.* бы̑ *зогр.* *27* искрьнѣаго *ассем.* подроуга *зогр.* ближънıаго *остр. сав.* *28* врагы своıа *зогр.* *32* молитвѫ дѣте о напастьствѹѭщихъ вамъ *сав.*

и изгонѧщимѣ вы. 45 да бѫдете сн҃ве отц҃а
вашего иже естъ на нб҃сѣхъ. ѣко слънь-
це свое сѣѥтъ на зълы и блгы.
і дъждитъ на праведны и на непра-
ведны. 46 аще бо любите любѧщимѣ
вы. кѫ҃ мъздѫ имате. не и мы-
таре ли тожде творѧтъ. 47 і аще цѣлоу-
ете дроугы ваша. токъмо что лу҃о
творите. не и мытаре ли тако тво-
рѧтъ. 48 бѫдѣте оубо вы съвръшени.
ѣко и отецъ вашъ нб҃скы съвръшенъ
естъ ⁘

VI.

1 Вынемлѣте милостꙑ-
ню вашею не творити прѣдъ чл҃вкы
да видими бѫдете ими. аште ли же
ни мъздꙑ не имате. отъ отц҃а ва-
шего иже естъ на нб҃сѣхъ. 2 егда оубо тво-
риши милостꙑню҃. не въстрѫби прѣ-
дъ собою҃. ѣко г҃покрити творѧтъ. въ
съньмиштихъ и въ стѣгнаѫхъ. да
прославѧтъ сѧ отъ чл҃вкъ. аминь
гл҃ю҃ вамъ. въспримѫтъ мъ-
здѫ свою҃ ⁘ 3 Тебѣ же творѧщю мило-
стꙑню҃. да не чюетъ шюица твоѥ.
чьто творитъ десница твоѥ. 4 да
бѫдетъ милостꙑни твоѥ въ та-

Стр. 3 зълы *зогр.* зълыѧ *ассем. остр.* на злаго и на добраго *сав.* *4* праведнъѧ *зогр. ассем. остр.*, неправеднъѧ *ассем. остр.:* обидьливыѧ *сав.* *6, 9* мытари *ассем. сав.* мытарие *остр.* мьздоимьци *зогр.* *10, 11* испльнени, испльненъ *сав.* *12* вьнимаите *сав.* *13* ваша *зогр. ассем.* милостыню҃ вашю҃ *сав.* *17* възгласи *сав.*, творите... въстрѫбите *ассем.* *18* лицемѣри *остр.* *19 и въ стр. 4 слѣд. стр.* съборищихъ *остр.* *21* въспиемлѭть остр. (ἀπέχουσιν).

инѣ. и отъ̄цъ твои видѧи къ таинѣ
въздастъ тебѣ явѣ. 5 і егда мо-
лиши сѧ не бѫди ѣко и лицемѣри. ѣ-
ко любѧтъ на сонъмиштихъ и къ
стъгнахъ и на распѫтихъ стоѧ- 5
ште молити сѧ. да ѣвятъ сѧ человѣко-
мъ. аминь гл҃ѫ вамъ. ѣко въспри-
мѭтъ мъздѫ своѭ. 6 ты же егда
молиши сѧ вѣниди къ клѣть твоѭ
и затвори двьри твоѧ. помоли сѧ 10
отъ̄цоу твоемоу къ таинѣ. і отъ̄цъ тво-
и видѧи къ таинѣ. въздастъ те-
бѣ явѣ 7 Молѧще же сѧ не лихо гл҃ате.
ѣкоже и language-ичьници. мьнятъ бо сѧ
ѣко во мъноѕѣ гл҃ани своемь оуслъша- 15
ни бѫдѫтъ. 8 не подобите сѧ оубо имъ. вѣ-
стъ бо отецъ вашъ ихъже трѣбоуете. прѣ-
жде прошенїѣ вашего. 9 тако оубо моли-
те въı сѧ. Ѻтьче нашъ иже си на нб҃сѣхъ
да св҃ѧтъ сѧ имѧ твое. 10 да придетъ цр҃е- 20
ствие твое. да бодетъ волѣ твоѣ. ѣко
на нб҃си и на земи. 11 хлѣбъ нашъ наста-
вѣшааго дьне. даждь намъ дънесь
12 і отъпо(у)сти намъ длъгъı наша. ѣко и
мъı отъпоуштаемъ длъжѣникомъ- 25
мъ нашимъ. 13 і не вьведи насъ къ на-
пасть. нъ избави нъı отъ непрїѣ-
зни. ѣко твое естъ цр҃ьствие. і сила
и слава вь вѣкы амиинь. 14 Аще оубо

Стр. 3 лицемѣръ *зогр.* *5* распѫтиихъ *зогр. асс. остр.* *7—8* въспримѫтъ *зогр. ассем. сав.* *18* сице же *ассем.* *21* бодетъ *описка вм.* бѫдетъ; лѣ *въ словѣ* волѣ *надъ строкою прибавлено.* *22* земи *ассем. сав.* земли *зогр. остр.* *22—23* наставъшаго дне *сав.*, настоѧшт... *зогр.*, насѫщьнъıи *ассем. остр.* *24* отъпости *описка вм.* отъпоусти: остави... оставлѭкмъ *остр. ассем. сав.* *26—27* искоушенїѣ *ассем.* *27* лѫкавааго *ассем.*

отъпоущаете чл҃вкмъ съгрѣшенїѣ ихъ
отъпоуститъ и вамъ от҃цъ вашъ небе-
ск҃ыи. 15 аште ли не отъпоущаете чл҃вко-
мъ съгрѣшени ихъ. ни от҃цъ вашъ отъ-
поуститъ съгрѣшенїи вашихъ. 16 егда же
постите сѧ. не бѫдѣте ѣко и ѵпокрити.
просмраждаѭтъ бо лица своѥ. да в(ж)
(Григ. I.) сѧ явили чл҃вко(мъ) постѧще. аминъ
гл҃ѭ вамъ. ѣко (въ)спрiемлѭтъ м(ъ)
здѫ своѭ. 17 ты же постѧ сѧ помажи
главѫ своѭ. і лице твое оумыи.
18 да не явиши сѧ чл҃вкмъ постѧ сѧ. нъ
отъцоу твоемоу иже естъ въ таинѣ.
і от҃цъ твои видѧи въ таинѣ. въздa-
стъ тебѣ ѣвѣ. 19 Не съкрываите себѣ
съкровишта на земи. ідеже чрѣвъ
и тлѣ тлитъ. ідеже татие подъ-
копаваѭтъ и краджтъ. 20 съкрыва-
ите же себѣ съкровишта нб҃се. ідеже
ни чрѣвь ни тлѣ тлитъ. идеже та-
тие не подъкопаваѭтъ. ни крадж-
тъ. 21 ідеже бо естъ съкровище ваше.
тоу и ср҃дце ваше. к҃ 22 Свѣтильникъ
тѣлоу естъ око. аще оубо бѫдетъ око

Стр. 3 отъпоустите *остр. ассем.* *4 надъ* вашъ *новою рукою приписано кирил. буквами* небесныи, *этого слова нѣтъ въ остр. сав.* *6 послѣ* ѵпокрити *въ остр. ассем. зогр.* сѣтоуѭште, *сав.* жалоуѭще. *7* просмраждаѭште *зогр.* *7 ѫ нельзя разобрать, но судя по простору необходимо предположить форму* бѫ, *такъ въ ассем., зогр.* бише, *сав. остр.* бѣша. *8—9 въ скобкахъ чего нельзя прочесть, къ* постѧще *кирил. букв. надъ строкою прибавл.* се въспри-имѫтъ *зогр. сав. ассем., но остр.* въспрiемлѭть. *12* явите сѧ... постѧще сѧ *сав.* *16* съкровищь *остр. ассем.* *19 въ словѣ* же *буква* е *надъ строкою, передъ* нб҃се *пропущ.* на. *23 въ словахъ* ср҃це ваше *глагол.* е *исправлено въ кирилл. букву* а, *надъ строкою же прибавл. кирил. букв.* бѫдоуть, естъ *послѣ* тоу *въ зогр. сав. остр., оно пропущено въ ассем. и въ нашемъ текстѣ (по примѣру иныхъ греческихъ).*

твое просто. вьсе тѣло твое свѣтъло
бждетъ. 23 аште ли око твое лжкаво бж-
детъ. вьсе тѣло твое тьмъно бж-
детъ. аще оубо свѣтъ иже въ тебѣ.
тъма естъ тѣ тъма кольми. 24 ни-
къı же рабъ можетъ дъвѣма го-
сподьма работати. ли бо единого
възненавидитъ. а дроугаго въ-
злюбитъ. ли единого дръжитъ сѧ
а о дроугѣемь неродити начьнетъ.
не можете бг҃ работати. и мамонѣ
25 сего ради гл҃ж вамъ. не пьцѣте сѧ
д҃шеж вашеж. что ѣсте ли что пи-
ете. ни тѣломъ вашимъ въ что
облѣчете сѧ. не (д҃ша) ли больши естъ
пиштѧ. и тѣло одежда. 26 възьрите на п҃и-
ца нб҃скъıѧ. ѣко не сѣю҆тъ ни жънѫтъ.
ни събираѭтъ въ житьницѫ. і от҃ць
вашъ нб҃скъı питѣетъ ıѧ. не въı ли
паче ихъ лоучъши есте. 27 кто же отъ ва-
съ пекъı сѧ. можетъ приложити тѣ-
лесе своемь лакоть единъ. 28 і о оде-
жди что сѧ печете. съмотрите кри-
нъ селънъıхъ. како растѫтъ. не
троужда҆ютъ сѧ ни прадѫтъ. 29 гл҃ж
же вамъ. ѣко ни соломонъ во вьсе-
и славѣ своеи облѣче сѧ. ѣко единъ

Стр. 4 къ оубо *кир. прип.* ли. *5* тѣ *зогр.*, то *остр. ассем. сав.*, съ тѣ *слича литовское* taĩ. *7* господинома *остр. ассем.* г҃ма *зогр.* г҃инома *сав.* *7—9 зогр. остр. ассем. согласно съ нашимъ, сав. кн. отступаетъ:* ли единого вьзненавидитъ а дроугаго вьзлюбитъ. ли единомоу ѯгодитъ. *10* не брѣшти *зогр. ассем. сав.*, не радити *остр.;* начьнеть *остр.* въчьнетъ *зогр. ассем. сав.* *15 что въ скобкахъ, въ ркп. нельзя прочесть.* *19* питаѭть *остр. сав.* *21* тѣлеси *зогр. ассем. остр.*, възложити на тѣло свое *сав.* *22* при одежди *сав.* *23* цвѣтъ *зогр.* кринъı сельнъıѧ *остр.* разѯмѣмъ цвѣтъı сельнъıѧ *сав.* *25 вм.* прадѫтъ *въ зогр. и сав.* приджтъ.

отъ сихъ. 30 аще же сѣно селѣное дънесъ сѫштее. а оутрѣ въ огнь вѣмето-
мо. бъ тако (ѡ)дѣетъ. кольми паче
васъ маловѣри. 31 не пѣцѣте сѧ оубо
глѣще. что ѣмъ ли что пиемъ.
ли чимъ одеждемъ сѧ. 32 вьсѣхъ бо
сихъ ѩзъци ищѫтъ. вѣстъ бо оте-
цъ вашъ нбскъı. ѣко трѣбоуете си-
хъ вьсѣхъ. 33 ищтѣте же паче цр̃ствиѣ бжиѣ. і правъдъı его. і си вьсѣ
приложатъ сѧ вамъ. ⁘ к̃ ⁘ 34 не пѣцѣте сѧ оубо на оутрѣи. оутрии бо день собоѫ печетъ сѧ. довлѣетъ дьн(и)
зълоба своѣ.

VII.

1 Не осѫждаите да не
осѫждени бѫдете. 2 имъже бо сѫдомъ сѫдите сѫдятъ вамъ. і въ
нѭже [мѣрѫ] мѣрѫ мѣрите вьзмѣритъ сѧ вамъ. 3 Что же видиши сѫ-
II чецъ въ оцѣ братра твоего. а бръвъна еже естъ въ оцѣ твоемь не чюеши.
ли како речеши братроу твоемоу. остави и изъмѫ сѫчецъ из очесе твоего.
і се бръвъно въ оцѣ твоемь. 5 лице-

Стр. 1—2 вм. слова сѣно *въ сав.* трѣвѫ, *вм.* въмѣтаемо: вълагаѫщѫ сѧ *ib.*, въмѣтаемо *зогр. остр. ассем.* *3 въ ркп.* дѣетъ *съ надписаннымъ кирилловскимъ* ѡ, *такъ и въ ассем.* тако-дѣетъ. *7 сав. кн.* всего бо сего погании просатъ. *9 надъ* паче *прибавлена кирил. приписка* прьвѣе, *въ зогр. остр. асс.* прѣжде. *13 посль* печетъ сѧ *надъ строкою кирилл. букв. приписано* ѡ своихь, *надъ словомъ* довьлетъ *приписано кирилл.* ѣ, *чтобы читать* довлѣетъ. *13 въ* дьни *послѣднюю букву нельзя разобрать, кирилл. же прибавлено* и. *18* възмѣратъ *зогр. ассем.*, мѣритъ сѧ *сав.* *19* въ очеси *остр. ассем.* въ очесе *сав.* *22* остани *сав.*

мѣре. їзьми пръвѣе брѣвѣно из о-
чесе твоего. і тогда оузьриши изати
сѫчецъ из очесе братра твоего. 6 Не
дадите с҃таго псомъ. ни помѣтаи-
те бисьръ вашихъ прѣдъ свиньѣми.
да не поперѫтъ ихъ ногами своими.
і врацьше сѧ растръгнѫтъ вы. ·:·
7 Просите и дастъ сѧ вамъ. їщѣте и о-
брѣщете. тлъцѣте и отвръзетъ сѧ
вамъ. 8 вьсѣкъ бо просѧи приемлетъ.
і ищѧи обрѣтаатъ. і тлъкѫщюмоу
отвръзаатъ сѧ ·:· 9 ли кто естъ отъ ва-
съ чл҃вкъ. егоже аще проситъ с҃нъ сво-
и хлѣба. еда камень подастъ емоу
10 ли аще рыбы проситъ. еда зме-
ѭ подастъ емоу. 11 аще оубо вы лѫ-
кавьни сѫште. оумѣете даанiѣ бла-
га дати чадомъ вашимъ. коль-
ми паче от҃ъ вашъ иже естъ нб҃се-
хъ. дастъ благаа҃ просѧщимъ его.
12 Вьсѣ оубо елико аще хощете да творѧ-
тъ вамъ чл҃вци. тако и вы тво-
рите имъ. се бо естъ законъ и про-
роци. 13 вънидѣте ѫзъкыми вра-
ты. ѣко пространа врата и широкъ

пѫть. въводѧи въ пагоубѫ. і мъно-
зи сѫтъ въходѧщи имъ. 14 коль ѫзъка
врата и тѣснъ пѫть въводѧи въ жи-
вотъ. і мало ихъ естъ иже и обрѣта-
ѭтъ. 15 Вънемлѣте отъ лъжихъ про-

Стр. 1—2 въ очесе твоемь *сав.* *4* полагаите *сав.* *6 къ словамъ* не по-
перѫтъ *прибавлено надъ строкою кирилл.* кьгда. *10* приметь *остр.* *9 и 12* отврьзѫтъ сѧ *сав. кн.* *12* отъвьрьзеть сѧ *остр.* отвръзетъ сѧ *зогр. ассем.* *(нашъ по гр.* ἀνοίγεται, *прочіе по* ἀνοιγήσεται). *15 къ слову* ли *приписано со стороны кирилл.* и, *чтобы читать* или. *20* оу него *зогр. никольск.*

*

рокъ. іже приходѧтъ къ вамъ. въ о-
деждахъ овьчахъ. вьнѫтрь же сѫ-
тъ влъци хъштьници. 16 отъ плодъ
ихъ познаите ѥ. еда обемлѫтъ о-
тъ тръниѣ грозны. ли отъ рѣпиѣ
смокъви. 17 тако вьсѣко дрѣво добро.
плодъı добръı творитъ. а зъло
дрѣво плодъı зълъı творитъ. 18 не
можетъ дрѣво добро плодъ золъ
творити. ни дрѣво зъло плодъ до-
бръ творити. 19 вьсѣко дрѣво еже не
творитъ плода[да] добра. посѣкаѫ-
тъ и въ огнь вьмѣтаѫтъ. 20 тѣ-
мь же оубо отъ [пло]плодъ ихъ по-
знаете ѥ ⁘ 21 Не вьсѣкъ гл҃ѧи мьнѣ.
г҃и г҃и вьнидетъ въ цр҃ствие не-
бс҃кое. нъ творѧи волю ѻ҃тца мое-
го иже естъ нб҃хъ. 22 мънозн бо рекѫ-
тъ мьнѣ вь тъ день. г҃и г҃и. не въ
твое ли имѧ прч҃ствовахомъ.
и твоимь именемь бѣсъı изго-
нихомъ. и твоимь именемь силъı
мъногъı сътворихомъ. 23 и тогда
исповѣмь имъ. ѣко николиже зна-
хъ васъ. отидѣте отъ мене дѣ-
III лаю҃щіи безаконие ⁘ 24 Вьсѣкъ оубо и-
же слъıшитъ словеса моѣ си и тво-
ритъ ѥ. оуподоблю и мужю мѫдроу.
иже созъда храминѫ свою҃ на ка-
мене. 25 і сънидe дождъ и придѫ рѣ-

Стр. 2 вънѫтрыѭдоу *зогр. асс.* ѫтрыѭдоу *остр.* 4 познаете *зогр. остр.* познаите *асс.*; обьемлетъ кто *асс.* 5 грознъı. ли *съ надстр. прибавкою кирилл. буквами* ѥ и, *чтобы получить* грознию или, *зогр. асс.* гроздъı. 7—8 *асс. въ единств. числѣ* плодъ. 9 плода зъла *зогр. асс.* 10 плода добра *зогр. ассем.* 27 творитъ *асс. сав.* сътворитъ *зогр. остр.* 28 *и на слѣд. стр.* 6 мужю, мужю *показываетъ смѣшеніе* ю *съ* оу. 29 створи храмъ свои *сав.*

къı. и вьзвѣашѧ в[р]ѣтри. і нападѫ на храминѫ тѫ. и не паде сѧ
основана бо вѣ на камене. 26 и вьсѣкъ слъıшѧи словеса моѥ си
и не творѧи ихъ. оуподовитъ сѧ
мѫжѫ боуѥ. іже созъда своѭ храминѫ на пѣсъцѣ. 27 і сънииде дождъ и придѫ рѣкъı и вьзвѣашѧ вѣтри и опьрѣшѧ сѧ храминѣ тои. і паде сѧ. і бѣ разроушение еѭ велие ѕѣло. 28 і бы
егда съконьча и҃съ вьсѣ словеса си. дивлѣхѫ сѧ народи о оучении его. 29 вѣ бо оуча ѣко власть имъı. і не ѣко кънижъници ихъ
и фарисѣи.

VIII.

1 Ѳъшедъшоу же емоу
съ горъı. вь слѣдъ его идѫ народи мъноѕи. 2 і се прокаженъ
пристѫпь. кланѣше сѧ емоу гл҃ѧ.
г҃и аште хощеши можеши мѧ ищистити. 3 и простеръ рѫкѫ и҃съ коснѫ и гл҃ѧ. хощѫ ищисти сѧ. и абие ищисти сѧ отъ проказъı. 4 і рече емоу и҃съ виждь никомоуже
не повѣждь. нъ шедъ покажи сѧ а-

Стр. 1—2 потъкѫ сѧ храминѣ тои *сав.* *5* оуподобльѫ и *ассем.* *6 буквы* ѫжѫ боуѥ *наведены новыми чернилами, можетъ быть не совсѣмъ вѣрно.* *9* опьроша сѧ *остр.* потъкѫ сѧ *сав.* *11* раздроушение *зогр. ассем. остр.* разорение *сав.* велико *остр.* *20—21* очистити *остр.* *22—23* очисти *остр.*, *въ сав. книгѣ глаголъ* истрѣбити. *23* истрѣби сѧ емоу проказа *сав.* *24* блюди *зогр. сав.*

рχиереови. и неси даръ иже повелѣ моси въ съвѣдѣние имъ. 5 Въшедъшоу же емоу и҃сви. въ каперънаоумъ. пристжпи къ немж сотьникъ. молѧ и҃
6 гл҃ѧ. г҃и отрокъ мои лежитъ въ домоу ослабленъ. лютѣ ѣко страждѧ. 7 і гл҃а емоу и҃съ азъ пришедъ исцѣлиж и. 8 і отъвѣщавъ сотьникъ рече емоу. г҃и. нѣсмъ достоинъ да въ домъ мои вьнидеши. нъ ткъмо ръци слово. і исцѣлѣетъ отрокъ мои. 9 ібо азъ ч҃вкъ есмь подъ в҃лкоиж. імы подъ собоиж воины. і гл҃иж семоу иди и идетъ. і дроугоумоу .....[и] приди и придетъ. і рабоу моемоу сътвори се и сътворитъ. 10 слъишавъ же и҃съ. диви сѧ емоу. і рече гражджштимъ по немь. аминь гл҃иж вамъ. ни въ изл҃и толикъı вѣръı не обрѣтъ.
11 Гл҃иж же вамъ ѣко мъноѕи отъ въстокъ и западъ приджтъ. і възлагжтъ съ аврѧамомъ и исакомь. і иѣковомь. въ цр҃ствии небс҃цѣемь. 12 а сн҃ве[ве] цс҃твиѣ изгънани бжджтъ. въ тъмж кромѣштьнижи҃. тоу бждетъ плачь и скрьжетъ зжбомъ. 13 і рече и҃съ сътьни-

Стр. 1 переови *остр.* иереомъ *сав., къ слову* неси *надстрочная прибавка кирилл. буквами* при, *асс. остр. сав. тоже* принеси, *зогр. ник.* неси. *4* немж, *о буквѣ* ж *можно сомнѣваться;* мола и: *на послѣднюю глагол. букву и наведена кирилл. приписка* се км8 *и 5 передъ словомъ* гл҃а *прибавл. кирилл.* и. *9* подъ кровъ *остр. сав. ник. 10* словомь *асс. 14 точками обозначено выскобленное слово* приди. *17* идящиимъ *остр. сав. 19* обрѣтъ *исправлено такъ, что глагол. буквами (но не современными) на* ъ *наведено* о *и прибавлено* хъ, *чтобы получить форму* обрѣтохъ; *въ асс. зогр. сав. ник.* обрѣтъ. *24* сн҃ове свѣта *асс. 24—25* ижденжтъ са *сав. 27* сътьникови *сав.*

коу. иди ѣкоже вѣрова вжди тебѣ. кѡ
і исцѣлѣ отрокъ его во тъ часъ ·:· і въ-
звращтъ сѧ сотьникъ въ домъ свои въ тъ ча-
съ обрѣте и съдравъ. 14 і пришедъ
исъ въ домъ петровъ. видѣ тъщѫ
IV его лежѫщѫ. огнемъ жеромѫ. 15 і прикоснѫ
сѧ ржцѣ еѩ. і остави ѭ̀ ѻ́гнь. і въста
и слоужаше емоу. 16 Поздѣ же бывъшоу.
привѣсѧ къ немоу. бѣсънъı мъногъı.
і изгънa словомъ дхъı. і вьсѧ не- 10
джжънъıѩ исцѣли. 17 да съвждетъ
сѧ реченое пророкомъ. исанемь глѫ-
щемь. тъ неджгъı нашѫ приѩтъ.
и болѣзни понесе. 18 оузьрѣ же иссъ мь-
ногъı народъı окръстъ себе. повe- 15
лѣ ити на онъ полъ. 19 і пристжпь еди-
нъ кънижъникъ рече емоу. оучителю
идж по тебѣ. ѣможе колижъдо идеши.
20 глѧ емоу исъ. лиси ѣзвинъı имж-
тъ. і птица нбскъıѩ гнѣзда. а 20
снъ члвчскъı не иматъ къде гла-
въı подъклонити. 21 дроугъıи же
отъ оученикъ рече емоу ги. повели
ми прѣжде ити. і погрети отца мо-
его. 22 іс̑ъ же глѧ емоу. гради по мь- 25
нѣ. і остави мрътвъıѩ погрети
своѩ мрътвъıца. 23 і вьлѣзъшоу
емоу въ корабь. по немь идж оучени-
ци его. 24 і се тржсъ великъ бъıстъ

Стр. 3 слова въ домъ свои *приписаны мелкими глагол. буквами, повидимому тоюже или современною рукою.* *11* болѫщаѩ *остр.*, всѣхъ болѫщихъ *сав.* *14 вм.* оузьрѣ *ожидается* оузьрѣвъ, *такъ остр. зогр. ассем.* *17* кънигъчии *остр.* *19* лисица *остр.*, *всѣ прочіе* лиси. *24 и 26 къ* погрети *прибавл. кирилл.* с, *въ позднѣйшихъ текстахъ дѣйствительно читается* погрести, *такъ въ никольскомъ.* *28 вм.* оучени(ци) *въ подлинникѣ описка* ичени(ци), *но потомъ и исправлено въ кирилл.* оу.

въ мори. ѣко покрꙑвати сѧ кора-
блю влънами. а тъ съпаше. 25 і
пришедъше оученици его. възбоу-
дишѧ и гл҃ѧще г҃и. съп҃с нꙑ погꙑ-
блемъ. 26 і гл҃а имъ. что страши-
ви есте маловѣри. тогда въста-
въ запрѣти вѣтромь и морю. і
бꙑстъ тишина велиѣ. 27 чл҃вци же
чюдишѧ сѧ гл҃ще. къто сь естъ ѣко
вѣтри и море послоушаѭтъ его ·:·
28 і пришедъшоу емоу с҃ви на онъ полъ.
въ странѫ ѣрѣсинскѫ. срѣтѣ-
те и дъва бѣсъна отъ жалии ісхо-
дѧщиа лютѣ sѣло. ѣко не можаше ни-
ктоже минѫти пѫтемь тѣмь. 29 і се
възъписте гл҃ща. что естъ нама
и тебѣ и҃се с҃не б҃жии. пришелъ еси сѣ-
мо прѣжде врѣмене мѫчитъ насъ.
30 бѣ же далече отъ неѭ стадо свиний.
мъного пасомо. 31 бѣси же молѣхѫ и
гл҃ѧще. ащe изгониши нꙑ. повели
намъ [и] ити въ стадо свиное. 32 і рече
имъ идѣте. они же ишедъше идѫ въ
свинии҃. і абье оустръми сѧ стадо
вьсе по брѣгоу въ море. і оутопѫ
въ водахъ. 33 а пасѫщиеи бѣжашѧ. і ше-
дъше въ градъ възвѣстишѧ вьсѣ.

Стр. 4—5 погꙑбнемъ *зогр., лучше* погꙑблемъ (ἀπολλύμεθα), *такъ и въ никол.* *12* сърѣтосте *зогр. ассем.* сърѣтоста *сав. остр. никол.* *13* отъ гребишть *зогр.* гробишть *ассем.* гробъ *остр. никол.* гроба *сав.* *15* мимо ити *остр.* не могѫщоу никомоуже прити *сав.* *16* възъписте *въ подлинникѣ, но глаг.* е *передѣлано потомъ въ кирилл.* а, *на* а *оканчивается эта форма въ остр. сав., на* е *зогр. ассем.* *19* неѭ *съ* ѭ *вм.* ю. *22 одна буква* и *въ подлинникѣ писцу неудалась, перо измѣнило ему, потому онъ написалъ второе* и. *23* шьдъше вънидѫ *зогр.* ишедъше вьнидѫ *ассем.* ищъдъше идоша *остр.* *25* оутопѫ *ассем.* оутопоша *зогр.* истопѫ *сав.* оумрѣша *остр. никол.*

і о бѣсѣноую. 34 і се весь градъ изи-
дѫ противѫ и҃сви. і видѣвъше и мо-
лишѧ. да би прѣшелъ отъ прѣдѣлъ
ихъ.

IX

і вьлѣзъ въ корабь и҃съ прѣ-
ѣде. і приде [въ] въ свои градъ. к҃ ⁘ 5
2 і се принѣсѧ емоу ослабленъ жилами
на одрѣ лежѫщъ. і видѣвъ и҃съ вѣрѫ
ихъ. рече ослабленоуемоу. дръзай
чѧдо отъпоуштаѭтъ сѧ грѣси твои.
3 і се едини отъ кънижъникъ рѣшѧ въ 10
себѣ. сь власвимлѣатъ. 4 і ви-
V дѣвъ и҃съ помъышлениѣ ихъ рече. въ-
скѫѫ въı мъыслите зъло въ ср҃дци-
хъ вашихъ. 5 чъто бо естъ оудобѣе решти.
отъпоущаѭтъ сѧ грѣси твои. ли рещи 15
въставъ ходи. 6 нъ да оувѣсте ѣко вла-
сть иматъ сн҃ъ чл҃вчскъı на земи
отъпоущати грѣхъı. тъгда гл҃а
ослабленоумоу въставъ возьми
ложе твое. і иди въ домъ свои. 8 ви- 20

Стр. 3 би *зогр. ассем.* бъı *остр.* ꙗко да прѣидетъ *сав.* *4* прѣѧде *остр. сав.* прѣиде *ассем.* *6* принѣсѧ *ассем.* принесоша *остр. зогр. сав.* *7* *въ словѣ* одрѣ *буква* о *написана надъ строкою но той же рукою.* *10* етери *зогр. ассем.* єдини *остр., сав. кн. отступаетъ переводомъ цѣлаго мѣста:* надѣи сѧ чадо. отъдадатъ ти сѧ грѣси. и абие нѣци. *11* власвимисаетъ *зогр. никол.*, власфъмлѣетъ *ассем.*, хоульствоуѥть *остр.*, хоулитъ *сав.* *15* *къ слову* ли *кирилл. приписка* и *т. е.* или. *16* въстани и ходи *ассем. остр., сав. кн. отступаетъ переводомъ:* въскѫѫ помъышлѣете въı неприѧзнина въ ср҃дци вашемь... отъдаѭтъ ти сѧ гр. *20 стихъ 7-й пропущенъ въ нашемъ, зогр. ассем. и сав., въ остр. и никол. онъ читается, въ нашемъ же текстѣ прибавленъ кирилл. буквами* и вьставь и иде вь домь свои.

дѣвъше же народи чюдиша сѧ и прославиша бг̃а. давъшаго власть такж чл̃вкомъ. к̃ ·:· 9 і прѣходѧ ис̃съ отъ тоудж видѣ чл̃вка. на мытьници сѣдѧща. імене матеа. і гл̃а емоу по мьнѣ гряди. і въставъ по немь иде. 10 і бы̃ емоу възлежащю въ домоу. і се мъноѕи грѣшьници и мытаре. пришедъше възлежаахж съ ис̃мъ. і съ оученикъı его. 11 і видѣвъше фарисеи гл̃ахж оученикомъ его. по что съ мытари и грѣшъникъı оучитель вашъ ѣстъ. 12 ис̃ъ же слъıшавъ рече имъ. не трѣбоуıжт̃ъ съдравии врача. нъ болѧщеи. 13 шедъше же наоучите сѧ. что естъ милостъıни хоштж а не жрътвѣ. не придъ бо праведьникъ призъвать. нъ грѣшъникъı на покаание. к̃ 14 Тогда пристжпиша къ немоу оученици иоанови гл̃ще. по что мъı и фарисѣи постимъ сѧ

мъного. а оученици твои не постѧтъ сѧ. 15 рече имъ ис̃ъ. еда могжтъ св̃е брачънии плакати сѧ. доньдеже съ ними естъ женихъ. приджтъ же дъние. егдаже отъимет̃ъ сѧ отъ нихъ женихъ. і тогда постѧтъ сѧ. 16 никтоже бо не приставлѣать. приста-

Стр. 4 тоудж *вм.* тждоу *свидѣтельствует о смѣшеніи* оу *съ* ж, мьздьници *зогр., прочіе совпадают съ нашимъ.* *5* імене *вм.* именемь. *6* пди *остр. сав. Въ стихъ 10—11 слово* мытарь *нашего текста читается также въ остр. ассем. сав., въ зогр.* мьздоимьци. *13 къ слову* ѣстъ *приписано надъ строкою кирилл. буквами* и пиєть. *17* милости-жрътвъı *сав.* *18* зъватъ *сав.* *29 надъ вторымъ* а *слова* приставлѣатъ *прибавл. надстрочное кирилл.* к.

влениѣ. плата не бѣлена ризѣ ветъ-
сѣ. вьзьметъ бо коньчинѫ своѭ
отъ ризъı. ı больши дира бѫдетъ.
17 ни вьливаѭтъ вина нова. въ мѣ-
хъı ветъхъı. аще ли же ни. просѧ-
дѫтъ сѧ мѣси. ı вино пролѣетъ сѧ.
ı мѣси погъıбляѭтъ. нъ вино ново
въ мѣхъı новъı въливаѭтъ. ı о-
бое съблюдетъ сѧ. 18 сице гл҃ѭщю е-
моу къ нимъ. к҃. Се кънязъ въшедъ
кланѣше сѧ емоу гл҃ѧ. ѣко дъшти моѣ
нънѣ оумьрѣтъ. нъ пришедъ нъı-
нѣ възложи на нѭ рѫкѫ твоѭ и оживетъ.
19 и въставъ и҃съ по немь идѣаше и оу-
ченици его. 20 ı сѳ жена кръвоточива. дь-
вѣ на десѧте лѣтѣ имѫшти. при-
стѫпьши съ зади. прикоснѫ сѧ вь-
скрилии ризъı его. 21 гл҃аше бо вь
себѣ. аще токмо прикоснѫ сѧ ризъı
его с҃пс҃на бѫдѫ. 22 і҃с҃ъ же обраштъ
сѧ и видѣвъ ѭ рече. дръзаи дъщи
вѣра твоѣ с҃пс҃е тѧ. ı с҃пс҃на бъı-
стъ жена отъ часа того. 23 ı пришедъ
и҃с҃ъ въ домъ кънѫжь. ı видѣвъ
VI сопьца и народъ мльвѫщъ гл҃а имъ.
24 отидѣте не оумьрѣтъ бо дѣвица нъ съ-
питъ. ı рѫгахѫ сѧ емоу. 25 егда же изгъ-

Стр. 1 плата *гал. ев. 1144 г.* заплатъı платьна *юрьев. ев.*, приставлениѣ платьна *никол.* *5 у слова* просадѫтъ *надстрочная кирилл. приписка* то. *7* погъıбляѭтъ ἀπόλλυνται, *ник.* погыбноуть *по гр.* ἀπολοῦνται, *такъ и въ юрьев. ев.* *10 посль* кънязъ *обыкновенно прибавляется* етеръ *ассем. никол. или* нѣкъıи *остр. или* единъ *сав.* *18* рѫкѫ *въ ркп. написано* рѫ *съ надстрочнымъ* к. *19* въ слѣдъ его иде *сав.* *22 и 24* коснѫ сѧ краі *сав.* *24* ризѣ *ассем. остр.* *26* надѣи сѧ *сав.* *29* въ храминѫ кънѫжѫ *сав.* *30* сопьца *ассем. остр. ник.;* свирьца *зогр.* народа мльваща *сав. кн.* *32* рѫгахо, *потомъ исправлено* о *въ* оу *(глаг.* ѳ*)*.

нанъ бѣстъ народъ. вѣшедъ ѭтъ
ѭ за ржкѫ. і въста дѣвица. 26 і изиде
вѣсть си по вьсеи земи тои ·:· 27 і прѣ-
ходѧщю тѫдѣ ис̄ви. по немь идете дь-
ва слѣпьца зовѫща и гл̄ща. поми-
лоуи нъı сн̄оу дв̄ъ. 28 пришедъшоу же емоу
въ домъ. пристѫ̑сте къ немоу слѣ-
пъца. і гл̄а има ис̄ъ. вѣроуета ли
ѣко могѫ се сътворити. гл̄аste
емоу ей г̄и. 29 тъгда коснѫ ѣ въ очи
гл̄ѧ. по вѣрѣ ваю бѫди вама. 30 і о-
тврѣсте сѧ има очи. і запрѣти и-
ма ис̄ъ гл̄ѧ. блюдѣта да никтоже
не оувѣстъ. 31 она же ишедъша просла-
висте и по вьсеи земи тои. 32 тѣма
же исходѧштема. се привѣсѧ чл̄вкъ
нѣмъ бѣсенъ. 33 і изгънаноу бѣсоу
прогл̄а нѣмъı. і дивишѧ сѧ народи
гл̄ѫще. николиже ави сѧ тако вл̄и.
34 а фарисѣи гл̄аѫ. о кънѧзи бѣсъ
изгонитъ бѣсъı ·:· 35 і прохождаше и-
с̄ъ градъı вьсѧ и вьси. оучѧ на
соньмиштихъ ихъ. і проповѣда-
ѭ евнѣлие цр̄ствиѣ. і цѣла вьсѣ-
къ недѫгъ і вьсѣкѫ ѭ̑зѫ въ людѫъ.

Стр. 1 изгна всь народъ *сав.* вылѣзъ *сав.* *2* промьче сѧ *сав. (вм.* изиде*).* *3* въ всѫ землѫ тѫ *сав.* *4* идете *зогр.* идосте *асс.* идета *ник.*, идоста *остр.* вь слѣдь его идѣста *сав.* *5* вьпиѭща *сав.* *6* с̄не *зогр.*, *въ асс. зогр. ник. предшествуетъ слово* ис̄ *(въ греч. нѣтъ).* *7* въ храминѫ *сав.* припадоста *сав.* пристѫписта *остр. никол.* *10* прикоснѫ сѧ очесоу *остр. ник. (но* очию*)*, коснѫ сѧ очию *сав.* *11* бѫдетъ *сав.* *12* отврьзоста сѧ *сав.*, отвръзосте сѧ *зогр.* *13* ни единомоу же не рьцѣта *сав.* *14* шедъша *зогр. сав.* *16* къ привѣсѧ *кирилл. буквами приписано надъ строкою* к немоу. *16—17* чл̄вка нѣма и бѣсьна *ассем. никол.* чл̄ка глоуха бѣсъноуѭща сѧ *сав.* *18 вм.* нѣмъıи *сав. кн.* глоухъı. *21* изгонитъ: *въ ркп.* изнитъ, проидѣше *сав.*

36 Видѣвъ же народъı ис̑ъ. милоср̑дова
о нихъ ѣко бѣхѫ съматени. і отъ-
връжени ѣкоже овъцѧ. не имѫщıѧ па-
стъırѣ. 37 тогда гл̑а оученикомъ сво-
имъ. жатва оубо мънога. а дѣла- 5
тель мало. 38 молите сѧ оубо гн̑оу жа-
твѣ. да изведетъ дѣлателѧ на жа-
твѫ своѭ. к̑.

X

1 І призъва оба на десѧте
оученика своѥ дастъ имъ власть.
на дс̑хъ нечистъıхъ да изгонѧтъ ı̑ѧ. і 10
цѣлити вьсѣкъ неджгъ и вьсѣкѫ болѣ-
знь. 2 Ѡбѣма же на десѧте а̑пла. і
мена сѫтъ се. Пръвъı симонъ. іже
наречетъ сѧ петръ. і аньдрѣа братръ
его. 3 филипъ и вартоломѣи. тома и 15
матътеи мъıтарь. иѣковъ алъфе-
овъ. і келевеи нареченъı тадеи. 4 си-
монъ кананѣи. иѹда искариотъскъı.
іже и прѣдастъ. 5 Сиѭ оба на десѧте
посъла ис̑ъ. заповѣдавъ имъ 20
гл̑ѧ. на пѫть ı̑ѧз̑къ не идѣте. і въ гра-
дъ самарѣнъ не вънидѣте. 6 ідѣте
же паче къ овъцамъ погъıбъши-
мъ домоу и̑лва. 7 ходѧще же проповѣ-

1 въ ркп. народи *съ прибавленнымъ надъ строкою* ъ *(той же рукою).* *4 вм.* пастъırѣ *(такъ ник.) зогр.* пастоуха. *7 въ слов*ѣ дѣлателѧ *слогъ* ля *приписанъ надъ строкою, но той же рукою.* *10* і исцѣлѧтъ *ассем. зогр.* исцѣлять *остр.* цѣлѧтъ *сав.* *11—12* болѣзнь *остр. сав. ник.* ı̑ѧзѫ *acc.* *15* къ словамъ филипъ и вартоломѣи *приписано между строками глаго. буквами, но кажется другой рукою:* иѣквъ заведеовъ иоанъ брътъ его, *этихъ слов нѣтъ въ зограф.* *22* самареискъ *остр.* *23* пакъı *сав.*

дaите гл҃ще. ѣко приближи сѧ цр҃ствие
нб҃ское. 8 болѧщѧѧ цѣлите. мрътвыѧ
ѧ въскрѣшаите. прокаженыѧ очи-
штаите. бѣсы изгоните. тоу̑не
приѧсте тоу̑не дадите. к҃. 9 не съ- 5
тѧжите злата ни съребра. ни мѣ-
ди при поѣсѣхъ вашихъ. 10 ни мошъ-
(нъı) на пѫти. ни дъвою ризоу̑. ни
сапогъ ни жъзла. достоинъ бо е-
стъ дѣлатель мъздъı своеѧ̀. 10

VII 11 Въ ньже колижъдо градъ ли вь ве-
сь вьнидете. іспъıтаите кто вь
немь достоинъ естъ. і тоу̑ прѣбѫ-
дете доньдеже изидете. 12 Въходѧште
же въ домъ цѣлоу̑ите и. 13 і ащте оу̑бо бѫ- 15
детъ домъ достоинъ. придетъ ми-
ръ вашъ на нь. аще ли же не бѫдетъ до-
стоинъ. миръ вашъ къ вамъ въ-
звратитъ сѧ. 14 І иже колижъдо не при-
иметъ васъ. ни послоу̑шаатъ слове- 20
съ вашихъ. исходѧще из домоу̑. ли и-
з града того. отътрасѣте прахъ о-
тъ ногъ вашихъ. 15 аминь гл҃ѫ вамъ.
отърадьнѣе бѫдетъ земи содомь-
сцѣи гоморьсцѣи. вь день сѫдънъı. 25
неже градоу̑ томоу̑ ·:· 16 Се азъ съле въı
ѣко овьца по срѣдѣ влъкъ. бѫдѣте же
мѫдри ѣко змиѧ. і цѣли ѣко голѫ-

Стр. 2 ищѣлите *зогр.* *7* мошъ(нъı): *въ ркп.* о *исправлено въ кирилл.* ѣ, *въ началѣ слѣд. строки слога* нъı *нельзя прочесть, никол. ев. вм.* мошънъı *пишетъ* пири. *10* мъздъı: пишта *зогр.* фиште *никол.* *14* прѣбѫдете *зогр. ник.* *16 у* придетъ *надъ строкою кирилл. приписка* да. *20* приемлють *ник.* послоу-шаѫтъ *зогр. ник.* *21 къ* ли *кирилл. прибавка* и *(т. е.* или*).* *24 къ слову* земи *кирилл. прибавлено* л (земли). *25 можно читать* содомьсцѣ и, *слово* земи *повторяется и передъ* гоморьсцѣ *зогр. ник.* *26* нежели *зогр. ник.* посъ-лѫ *остром.*

бье ⁘ 17 Вънемлѣте же отъ чл҃вкъ. прѣ-
дадѧтъ бо въı на сонѣмъı. ı на
съньмищихъ вашихъ оубиѭтъ въı.
18 ı прѣдъ влд҃къı же и цѣсаря ведени бѫде-
те мене ради. въ съвѣдѣние имъ и ѩ-
зы҃мъ. 19 Єгда же прѣдаѭтъ въı. не
пцѣте сѧ како ли что възглаголете
дастъ бо сѧ вамъ въ тъ часъ. что
гл҃те. 20 не въı бо есте глѭщиı. нъ
д҃хъ отц҃а вашего гл҃ѧи въ васъ. 21 прѣ-
дастъ же братръ братра на съмръ-
ть. ı отецъ чѧдо. ı въстанѫтъ
чѧда на родителѧ и оубьѭтъ ѩ.
22 ı бѫдете ненавидими вьсѣми.
имене моего ради прѣтръпѣвъı
же до конъца сь спн҃ъ бѫдетъ ⁘ к҃ ⁘
23 Єгда же гонѧтъ въı въ градѣ семь.
бѣгаите въ дроугъı. аминь бо
гл҃ѭ вамъ. ѣко не имате исконь-
чати градъ изд҃рлвъ. доньде-
же придетъ сн҃ъ чл҃вчскъı ⁘ 24 Нѣ-
стъ оученикъ надъ оучителе-
мь. ни рабъ надъ г҃мь своимь.
25 довьлетъ оученикоу да бѫдетъ
ѣкоже оучитель его. и рабоу ѣко г҃ь его.
ı аште господина домоу вельзѣво-

Стр. 2 съборъı *остр.* 3 съборищихъ *остр.* вашихъ: *въ остр.* своихъ. *3* оутепѫтъ *асс.* 6 прѣдаѭтъ *остр. ник.:* прѣдадѧтъ *зогр., въ ассем. другое чтеніе:* ѣко же ведоми бѫдете *(въ греч. нѣтъ).* 7 имате глаголати *асс. остр. ник.* 10 *вм.* вашего: моего *ассем.* 11 братъ брата *остр. ассем. зогр. ник.* 16 сь *передъ* спн҃ъ *нѣтъ въ зогр. ассем. ник.* 19—20 имать исконьчати сѧ *зогр., никол. какъ въ нашемъ.* 25 *къ первому* ѣко *прибавлено надъ строкою глаг.* же, *вм. второго* ѣко: ѣкоже и *зогр., послѣ* рабоу *остр. повторяетъ* да бѫдеть, *вм.* г҃ь: *зогр.* г҃нъ *(читай* господинъ, *такъ и въ прочихъ).* 26 вельзовоула *остр.,* вельзѣво нарекоша *ассем.* нарѣша *зогр. ник.:* нарекоша *ассем. остр.*

ла нарѣша: кольми паче домаштьнаꙗ его. 26 не оубоите сѧ оубо ихъ ⁘ З҃.
Ничтоже бо естъ покрꙑвено еже не
отъкрꙑвено бѫдетъ. ι таино е-
же не оувѣдѣно бѫдетъ. 27 еже гл҃ѫ
вамъ въ тъмѣ. рьцѣте вь свѣтѣ.
ι еже въ оухо слꙑшите. проповѣ-
дите на кровѣхъ. 28 ι не оубоите сѧ оу-
бивающихъ тѣло. ι д҃ша не могѫ-
штъ оубити. боите же сѧ паче. мо-
гѫщаго и д҃шѫ и тѣло погоубити
въ ѣе҃ннѣ 29 не дьвѣ ли пътици на
ссарии вѣнимѣ есте. ι ни една же
отъ нею не падетъ на земи без о-
тъца вашего. 30 вамъ же и власи гла-
вꙑ вьси ищътени сѫтъ. не оубо-
VIII ите сѧ оубо мъногѣхъ птицъ лоучъши вꙑ
есте. 32 Вьсѣкъ оубо иже исповѣстъ мѧ
прѣдъ ч҃вѣкы. исповѣмъ ι и азъ прѣ-
дъ от҃цмь моимъ иже естъ на нб҃сѣхъ.
33 иже отъвръжетъ сѧ мене прѣдъ ч҃кы.
отъвръгѫ сѧ его и азъ прѣдъ отъцемь
[мь] иже естъ на нб҃сѣхъ. 34 не мъните ѣко
придъ въврѣшти мира на земл҃ѫ. не

Стр. 1 домаштьнее *ник.* домашьнꙗꙗ *зогр. асс. остр.* *2 слова* оубо *въ зогр. нѣтъ.* *4* отъкрꙑвено *остр. асс.* окрꙑвено *зогр.* *6 вм.* вамъ: *зогр.* азъ. *7* слꙑшите *зогр. ник.:* слꙑшасте *остр. асс.* *8* отъ оубив. *зогр. ассем.* *10* немогѫштиихъ *асс.* оубоите сѧ *зогр. ассем.* оубоите же сѧ *остр.* *12* ѣеонѣ *зогр. ник.* геѡнѣ *остр. ассем.* *13 къ слову* ссарии *надъ строкою кирилл. букв. прибавлено* ы, *въ никол. ев. дѣйствительно* сысари *(гр.* ἀσσαρίου*), ассем.* на асурии, *остр.* ассарии, *зогр.* пѣнязоу, вѣните сѧ *зогр.* цѣнимѣ есте *остр., въ нашей ркп.* есте *кирилл. буквою исправл. въ* еста, *вм.* ниедина: една *зогр.* *14* отъ нею: *въ ассем. пропущено.* *15* ваши же *асс. ник.* *16* вьси *асс. пропущ.* ичьтени *ассем.* *17* лоучьше *зогр.* соулѣиши *асс.* *18* о мънѣ *остр.* *20* нбснъмъ *сав. (такъ и въ 23-й строкѣ).* *22 послѣ* отьцемь *прибавлено* моимь *въ зогр. асс. остр. сав. ник.* *24* въврѣшти *ник.* положити *зогр.* на земи *зогр.*

придъ въвръщъ мира нъ мечъ. 35 придъ
бо разлѫчитъ чл҃вка. на от҃ца своего
і дъштерь на матерь своѭ. и невѣ-
стѫ на свекровь своѭ. 36 і врази чл҃коу
домашьнии его ·:· 37 Іже любитъ от҃ца
ли матерь паче мене нѣстъ мене до-
стоинъ и іже любитъ сн҃ъ ли дъштерь
паче мене. нѣстъ мене достоинъ. 38 і и-
же не приметъ кр҃ста своего и въ слѣ-
дъ мене градетъ. нѣстъ мене досто-
инъ. 39 Обрѣтъı дш҃ѫ своѭ погоуби-
тъ ѭ. а иже погоубитъ дш҃ѫ своѭ ме-
не ради обрѫщетъ ѭ. 40 іже въı прие-
млетъ мѧ приемлетъ. і иже приемлѣ-
тъ мѧ приемлетъ посълавъшаго
мѧ. 41 Приемлѧи пр҃ка въ іма пророче
мьздѫ пророчѫ приемлетъ. і прие-
млѧи праведьника. въ іма праведь-
ниче мъздѫ праведьничѫ приметъ.
42 И иже колижьдо напоитъ единого отъ
малъıхъ сихъ. чашѫ стоуденъı
водъı. тъкмо въ іма оученика.
аминь гл҃вмъ не погоубитъ мь-
здъı своеѧ.

XI.

1 І бъıстъ егда съвръ-
ши ис҃ъ. заповѣдаѧ обѣма на десѧте

Стр. 1 положитъ *зогр.* *2* къ чл҃вка *приписано надъ строкою кирилл.* с҃на. *4* свекръве *зогр.* *5* домаштьнии *ник.* домашьнии *зогр., вм.* иже люб.: любѧи *сав. (такъ и въ 7 строкѣ).* *6* матере *остр. сав.;* нѣсть ми на подобѫ *сав.* *7* с҃на *зограф. сав.;* дъштѐре *остр. сав.* *9* приємлѣть *остр.* вьзъметъ *сав.* *10* къ градетъ *приб. надъ строкою кирилл.* не, идеть *остр. сав. ник.* *12* погоубивъı *сав.* *13* приметъ *зогр.* *14* приемлѧи *сав.* *14—15* къ мѧ *прип. кирилл. надъ строкою* не, *сав. кн. оба раза* мене. *17* приметъ *зогр. асс.* *19* приємлѣть *остр. сав.* *20* иже аще *сав.* колижьдо: *м. б.* колижъдо *22* толико *сав.*, оученикоу *сав.* *23* не иматъп огоубити *сав.* *24—25* съконьча *зогр.*

оученикома своима. прѣиде отъ тж-
дж оучитъ. і проповѣдатъ въ градѣ-
хъ ихъ ·:· к̃ 2 Іоаннъ же слышавъ въ жа-
зилици дѣла х̃ва. посълавъ оученикъ-
ы своими 3 рече емоу. ты ли еси гра-
дыи. ли иного чаемъ. 4 і отъвѣща-
къ и̃с̃ъ рече имъ. шедъше възвѣсти-
те иоанови. 5 слѣпии прозираютъ. і хро-
мии ходятъ. прокажении очищаютъ са
и глоусии слышатъ. мрътвии въ-
стаютъ. і нищтии благовѣстоуи̃ж-
тъ. 6 і блаженъ естъ иже не съблазни-
тъ са о мнѣ. 7 тѣмъ же исходащемъ.
начатъ и̃с̃ъ г̃а̃ти народомъ. о иоанѣ.
чесо видѣтъ изидете въ поустыни
трьсти ли вѣтромь колѣблемыі.
8 нъ чесо изидете видѣтъ. ч̃л̃ка ли
къ мѧкъкы ризи облъчена. се иже
мѧкъка носѧтъ. въ домоухъ ц̃ср̃(ихъ)
сѫтъ. 9 нъ чесо изидете видѣтъ. про-
рока ли г̃л̃и̃ж вамъ. і лише пророка. 10 сь
во естъ о немьже естъ писано. Се а-
зъ посълиж а̃н̃ѣла мои пр̃ѣдъ лице-
мь твоимъ. і оуготовитъ пѫть
твои пр̃ѣдъ тобоиж. 11 Аминь г̃л̃и̃ж ва-
мъ. не къста въ рожденыихъ жена-

Стр. 4 надъ словомъ посълавъ *кирилл. приписка* два. *5* къ немоу *зогр. 6* къ ли *надъ стр. приб. кирилл.* и. *7* повѣдите *остр. 8 слова* паже слишита и видита *приписаны между строками кирилл. буквами, ихъ нѣтъ въ зогр., но въ ассем. остр. они въ текстѣ (такъ и въ греч.). 9—10 ассем. другой порядокъ:* глоуси слыш. прокаж. оч. *11* и нищт. благов. *пропущено въ зогр. 12* къ иже *надъ строк. кирилл. прип.* аще. *15 и 17* изидете *исправлено кирилл.* въ изидосте, *но первоначальная форма видна и она возстановлена: ассем. и остр.* изидосте, *зогр. 15* изидете, *17 и 20* изидосте, *ник. постоянно* изидете. *18* ризи: ризъı *всѣ прочіе т. 19* мякъкаıа *остр. ассем. ник. 21* къ г̃л̃и̃ж *приписка кирилл.* ки. *22* псано *зогр. сав. 24* оуготоваетъ *зогр.*

ми болеи иоана кръстителѣ. мьнѣ-
и же въ цр҃ствии нб҃сцѣмь болеи естъ
его. 12 Отъ дьнии же иоана кръстите-
IX лѣ до селѣ. цр҃ствие (небеское) нждитъ сѧ.
і нжждъници в(ъсхъı)таѭтъ є.
13 въси бо пр҃ци и законъ до иоана прорѣ-
шѧ. 14 і аще хощете приѧти. тъ [є] естъ или-
ѣ хотѧи прити. 15 имѣѭи оуши слъıша-
ти да слъıшитъ. 16 Комоу оуподовлѭ
родось. подобенъ естъ дѣтицемъ сѣ-
дѣштемъ. на тръжиштихъ. іже въз-
глашаѭтъ дроугомъ своимъ 17 и
гл҃аѭтъ. пискахомъ вамъ и не
плѧсасте. плакахомъ вамъ и не
ръıдасте. 18 приде бо иоанъ не пиѧ ни ѣ-
дъı. и гл҃ѭтъ бѣсъ иматъ. 19 приде
сн҃ъ чл҃вчскъ ѣдъı и пиѧ. і гл҃тъ се
сь чл҃вкъ ѣдъца и винопиица. мъı-
таремъ дроугъ и грѣшъникомъ. і опра-
вьди сѧ прѣмждрость отъ чѧдъ
своихъ. 20 тогда начѧтъ поносити
градомъ. въ нихъже бъıша мъно-
жѣишаѧ силъı имъ. зане не покаа-
ша сѧ ·:· 21 Горе тебѣ хоразинъ. горе тебѣ
витъсаида. ѣко аще въ тоурѣ и сидо-
нѣ. бѫ силъı бъıлъı бъıвъшаѧ
въ васъ. древле оубо въ врѣтици и
попелѣ покаали сѧ бѫ. 22 обаче гл҃ѭ

Стр. 1 болеи *ассем.*, *прочіе* болии. *3* его естъ *зогр. ассем. ник. остр.* *4—5 что въ скобкахъ, въ подлинникѣ побльдньло, нельзя прочесть;* въсхъıтаѭтъ *зогр. сав. никол.* въсхъıщаѭть *остр.* *6* закони *сав.* *6—7* прорекоша *остр.* прорѣша *зогр. ассем.*, *сав. прибавляетъ* сѧ; е *передъ* естъ *лишняя буква въ подл.* *8* приати *сав. описка.* *9* къ комоу *зогр. приб.* же. *11* сѣдѣщемъ *такъ въ ркп.* *13* свирахомъ *зогр. ник.* *18* пивьца *зогр.;* мъздоимьцемъ *зогр.* *25* въ турѣ *изъ первоначальнаго глагол.* оу (ѹ) *сдѣлано глагол.* ѵ (ꙋ). *26, 28 и 6 на слѣд. стр. зогр.* биша, *никол.* быше *и* би.

вамъ тоуромъ и сидоноу.
отърадьнѣе бждетъ вь день сждънъı. неже вамъ. 23 И тъı капернаоумъ. вьзнесъıи сѧ до нб̃се до ада
сънидеши. зане аште къ содомѣхъ
бж силъı бъıвъшаѧ вь тебѣ. прѣ-

бъıлъı бж до (дънес)ьнѣго дьне. 24 обаче гл̃ж вамъ ѣко земи содомьсцѣ отърадьнѣе бждетъ. въ день сждънъı
неже тебѣ. 25 Въ то врѣмѧ отъвѣщавъ
ис̃ъ рече. ісповѣдаіж ти сѧ отъче г̃и небоу и земи. ѣко оутаилъ еси се отъ прѣмждръıхъ и разоумънъıхъ. і ѣвилъ ѣ еси младенцемъ. 26 ею отч̃е.
ѣко тако бъıстъ волѣ прѣдъ тобоіж.
27 Вьсѣ мьнѣ прѣдана сжтъ отц̃мь моимь. і никтоже не знаетъ сн̃а. тъкмо отц̃ъ. ни отц̃а кто знаетъ. ткмо
сн̃ъ. і емоуже волитъ сн̃ъ отъкръıти. 28 Придѣте кь мънѣ въси троужда-
ѥштеи сѧ. і обрѣменении. і азъ покоіж въı. 29 вьзьмѣте иго мое на себѣ. і наоучите сѧ отъ мене ѣко кротокъ есмъ и съмѣренъ срд̃цмъ. і
обрѧщете покои дш̃амъ вашимъ. 30 іго
бо мое благо и врѣмѧ мое легъко естъ.

Стр. 1 въ тоуромъ *на глагол.* оу *наведена кирилл. буква* у, *зогр.* туроу, *ник.* тоуроу, *пробѣлъ въ строкѣ вслѣдствіе стертыхъ лишнихъ буквъ.* *3* вама *зогр. ник.;* каферън. *зогр.* *6 глагол.* бж *исправлено въ* бише *кирилл. буквами.* *7* бъıша *зогр.* *8 и 12* земли *зогр.* *10* вамъ *зогр.* *11* сѧ тебѣ *зогр. ник.* се: си *зограф.* *17* не *возстановлено по первоначальному, въ подлинникѣ нарочно стертому т.,* не *встрѣчается въ зогр. остр. ник., въ ассем. пропущено.* *26* бо *пропущ. въ зогр.*

XII.

1 Въ то врѣмѧ приде и҃с҃ъ сквозѣ сѣанїѣ.
оученици же его възалакашѧ сѧ. и на-
часѧ къстръгати класы и ѣсти
2 фарисѣи же видѣвъше рѣшѧ емоу. се оу-
ченици твои творѧтъ. егоже не до-
стоитъ творити въ соботы. 3 Онъ
же рече имъ. нѣсте ли чъли чъто съ-
твори Д҃въ егда възалака самъ. і
сжщи съ нимь. 4 како вьниде къ хра-
мъ Б҃жии. і хлѣбы прѣдъложенїѣ
сънѣстъ. ихъже не достоино емоу
X бѣ ѣсти. ни сжщимъ съ нимъ. тъкъмо
иереомъ единѣмъ. 5 ли нѣсте чъли въ
законѣ. ѣко въ соботы иереи въ цъ-
рк҃ве соботы скврънѧтъ. і неповинь-
ни сжтъ. 6 гл҃ѧ вамъ. ѣко цр҃кве. і боле-
и естъ съде. 7 аще ли бисте вѣдѣли. чъ-
то естъ милости хощѫ а не жрътвѣ.
николиже оубо бисте осждили непови-
нънъıхъ. 8 гь҃ бо естъ соботѣ сн҃ъ чло-
вѣчскы ·:· 9 і прѣшедъ отъ тждѣ и҃с҃ъ.
приде на соньмиште ихъ. 10 і се чл҃вкъ
бѣ тоу. ржкѫ имы соухѫ. і въпроси-
шѧ и гл҃ѧще. аще достоитъ въ собо-
тѫ цѣлити. да на нь възгл҃ѧтъ. 11 о-
нъ же рече имъ. кто естъ отъ васъ

Стр. 2 въ началѣ и отчасти надъ строкою приписано въ *(глаг.)* соуботоу *(кир.); зогр.* възлакашѧ *и 8* възлака. *3* начашѧ *зогр. ник. 6* сжботы *зогр.* соуботоу *ник. 7—8* твори *зогр. 9* сжщтеи *зогр. 14, 15, 20, 24 и 2, 5 на слѣд. стр. вездѣ зогр. ев. пишетъ* сжбот—. *15* сжботѫ *зогр. ник. 16 къ* гл҃ѧ *приписано кирилл. букв. надъ строкою* же. *16—17* болѝи *зогр. 18* милостыны *никол. неправильно (въ греч.* ἔλεος).

чл҃вкъ. іже иматъ овьча единo. і а-
ще въпадетъ сѧ въ ѣмж въ соботж.
не изьметъ ли его. 12 кольми оубо лоуче-
и естъ чл҃вкъ овьчате. тѣмь же до-
стоитъ въ соботж добро творити. 13 тъ-
гда гл҃а чл҃коу. простьри ржкж и прость-
рѣ. і оутвръди сѧ цѣла ѣко и дроугаѣ ·:·
14 Фарисѣи же ишедъше съвѣтъ сътвори-
шѧ на нь. како и погоубѧтъ. 15 і҃с҃ъ же разоу-
мѣвъ отиде отъ тждѣ. і по немь
идж народи мьноѕи. і исцѣли ѭ вьсѣ.
16 і запрѣти имъ да не ѣвѣ его сътворѧ-
тъ. 17 да събѫдетъ сѧ реченое пр҃комь
исаиемь гл҃ѣемь. 18 се отрокъ мои егоже
изволихъ. вьзлюбленъı мои. на
ньже благоизволи д҃ша моѣ. положж
д҃хъ мои. на немь. і сждъ ѩзкмь въ-
звѣститъ. 19 не прѣречетъ. ни къзъпи-
етъ. не оуслъıшитъ никтоже на расп(ж)-
тихъ гласа его. 20 трьсти съкроушенъı
не прѣломитъ. і пръта вънемъша сѧ
не оугаситъ. доньдеже вьзведетъ
на побѣдж сждъ. 21 і на има его ѩз҃ци
оупъваѭтъ. 22 Тъгда привѣсѧ къ не-

Стр. 2 зогр. никол. другимъ порядкомъ: въ сжб. въ ѣмж *(по греческому). 3 надъ строкою приписано кирилл.* и вьздвигнеть, *въ никол. (по греческому) въ текстъ. 3—4* лоучи *зогр. 6 къ* ржкж *кирилл. прибавл.* твою. *7* простьрѣтъ ржкж *зогр.* простри ю *ник. (и греч. тексты колеблются),* оутвръди сѧ емоу и бъıстъ цѣла *зогр., никол. по нашему и по греч. текстамъ. 10—11* послѣдоваше їисови народъ мъногъ *остр. 11* идоу *ник.* идоша *зогр. 12* авѣ *зогр. асс.* ѩвѣ *остр.;* творѧтъ *асс. ник. 16* благоволи *остр. На страницѣ* X^b *(и нѣкоторыхъ другихъ) кто-то наводилъ по прежнему почерку новымъ черниломъ но неумѣлой рукою, вслѣдствіе чего не всѣ буквы правильно подновлены. 19* ж *въ* распж *новымъ черниломъ исправлено въ кирилл.* оу, *вм.* не оуслъıш. *въ ассем. остр. ник.* ни оусл. *21* приломитъ *зогр.;* плата *ассем., вм.* сѧ *новымъ черниломъ наведено* се *(но слѣдъ буквы* ѧ *виденъ).*

моу бѣсънжижцѣ сѧ слѣпъ и нѣмъ и и-
сцѣли и. ѣко слѣпъ і нѣмъ гл҃аше и
гл҃ждаше. 23 і дивлѣхѫ сѧ вьси наро-
ди гл҃ѭще. еда сь естъ сн҃ъ дв҃ъ
24 Фарисеи же слъишавъше рѣшѧ. сь
не изгонитъ бѣсъ. тъкмо о вель-
зѣволѣ кънѧзи бѣсъ. 25 Вѣдъı же
мъıсли ихъ рече имъ. вьсѣко цѣ-
ср҃ство раздѣлъ сѧ на сѧ. запоустѣ-
етъ і вьсѣкъ градъ ли домъ ра-
здѣлъ сѧ на сѧ не станетъ. 26 і аще
сотона сотонѫ изгонитъ. на сѧ ра-
здѣлилъ сѧ естъ како оубо стане-
тъ цс҃твие его. 27 і аште азъ о вел-
зѣволѣ изгонѫ бѣсъı. сн҃ве ваши
о комь изгонѧтъ. Сего ради ти ва-
мъ вждѫтъ сждиѧ. 28 аще ли о доусѣ
бж҃ии. азъ изгонѫ бѣсъı. оубо по-
стиже на васъ цср҃ствие б҃жие. 29 ли ка-
ко можетъ къто вънити въ домъ
крѣпъкаго. і съсждъı его расхъı-
тити. аще не пръвѣе съвѧжетъ крѣ-
пъкаго. і тогда домъ его расхъı-
XI титъ. З҃. 30 Іже нѣстъ съ мноѫ на мѧ е-
стъ. і иже не събираатъ съ мноѫ
растачаатъ. 31 сего ради гл҃ѫ ва-
мъ вьсѣкъ грѣхъ и хоула отъпоу-

Стр. 2 і глоухъ *(вм.* нѣмъ*) зограф.* *5—6 въ концѣ строки послѣдняя буква* ь *наведена новымъ черниломъ кириллицею.* *7* и *въ* кънѧзи *исправл. въ кирилл.* ѥ *съ надстрочною приписко́ю* мь, *такъ и къ* бѣсъ *приписано кирилл.* скимь. *9* раздѣлъ: *м. б.* раздѣль. *12 въ концѣ строки буквы* сѧ ра *навед. нов. черн. вм.* сѧ, *какъ прежде было, написано* се. *13 въ* оубо *буквы* 8 *и* о *навед. кирилл.* *15 въ* велъѕѣволѣ *какъ кажется* ѕ *наведено новымъ черн. на* ꙁ. *19 къ* ли *надъ строкою приб. кирилл.* и. *24* не сѧі *сав.* *25* не събираі *сав.* *26* тѣмь же *сав.* *27 и на слѣдующей стр. 2* власвимпѣ *зогр.*, хоуление *сав.* *27 и на слѣдующей стр. 1, 2, 4, 5* отъ ъдастъ сѧ *сав.*

ститъ сѧ чловѣкомъ. а ѣже на д҃хъ
хоула не отъпоуститъ сѧ чл҃кмъ
32 і иже колижъдо речетъ слово на сн҃ъ
чл҃вчскъı. отъпоуститъ сѧ емоу.
а иже речетъ на д҃хъ ст҃ъı не отъпоу-
ститъ сѧ емоу. ни въ сь вѣкъ ни въ
бждщіи. 33 ли сътворите дрѣво
добро и плодъ его добръ. ли сътво-
рите дрѣво зъло и плодъ его золъ
отъ плода бо дрѣво познано бж-
детъ. 34 іштадьѣ ехидънова како
можете добро гл҃ати зъли сжще
отъ избътъка бо ср҃цоу оуста
гл҃жтъ. 35 Добръı чл҃вкъ отъ добра-
го съкровишта износитъ добрѣ
і зълъı чл҃вкъ отъ зълаго съ-
кровишта износитъ зълаа҃. 36 гл҃ж
же вамъ. ѣко вьсѣко слово праздъ-
но. еже аще рекжтъ чл҃вци. въздa-
дѧтъ о немь слово. въ день сждь-
нъı. 37 отъ словесъ бо своихъ. опра-
въдиши сѧ. і словесъı своими
сждиши си ·:· к҃ 38 Тъгда отъвѣща-
шѧ етери отъ кънижъникъ. і фари-
сѣи гл҃жще. оучителю хощемъ отъ
тебе знамение видѣти ·:· 39 Сиъ же

Стр. 1—2 д҃ховьное хоуление *сав.* *3—4* сына ч—го *ассем. сав.* *7* граджштии *зогр. ассем. остр. сав.*, къ ли *прибавл. кирилл. буква* и. *7—9 сав. кн. совсѣмъ иначе:* или творитъ дрѣво доброе агодж емоу добрж или творитъ дрѣво прахнѣно и агонж емоу изгнилж *(простое недоразумѣніе, въ греческомъ текстѣ нѣтъ ничего подобнаго).* *10* отъ агодъı-знаетъ сѧ *сав.* *11* племя аспидово *сав.* *12* творити *(вм.* гл҃ати*) зогр.* *12—17 сав. употребляетъ слова* благъ, лжкавъ *(вм.* добръ, зълъ*) и* съсждъ *(вм.* съкровиште*).* *18* гл҃ъ праздьнъ *сав.* *19—20* въздажтъ *сав.* *22* отъ словесъ своихъ *сав.* *23* осждиши сѧ *всѣ проч. тексты.*

отъвѣщавъ рече имъ. родъ лжка-
въ и любодѣи знамениѣ ищетъ. і зна-
мение не дастъ сѧ емоу. тъкмо зна-
мение ионы прка. 40 ѣко бо бѣ иона въ чрѣ-
вѣ китовѣ. три дьни и три ноши. тако
бждетъ сн чѣвскы. въ срдци зе-
млѧ три дни и три ноши. 41 мжи нинев-
ѣитьстии въстанжтъ на сждъ. съ
родомь симь и осждѧтъ-и. ѣко пока-
ашѧ сѧ. проповѣдиж ионинож. і се болеи
ионъ съде. 43 егда же нечистъ дхъ ізи-
детъ отъ чѣвка. прѣходитъ скозѣ бе-
здънаа мѣста. ішта покоѣ и не обрѣ-
таатъ. 44 тъгда речетъ. възвращтж
сѧ въ храмъ мои. отъ ниждоуже изидъ.
і пришедъ обрштетъ празденъ. по-
метенъ. оукрашенъ. 45 тъгда идетъ и пои-
метъ съ собоиж седмь инѣхъ дхъ. лю-
штьшь себе. і въшедъше живжтъ тоу.
і бждтъ послѣдьнѣ чѣвка того го-
рьша пръвыхъ. тако бждетъ и родоу се-
моу лжкавоуемоу ·:· 46 Ещѐ емоу глаголиж-
щоу къ народомъ. се мати и братрьѣ его
стоѣхж вънѣ. іскжште гти емоу. 47 ре-
че же къ немоу единъ. се мати твоѣ и
братрьѣ твоѣ вънѣ стоѧтъ хотѧще
гти къ тебѣ. 48 онъ же отъвѣштавъ рече
къ глѣштюмоу. къто естъ мати моѣ
и кто сжтъ братриѣ моѣ. 49 і простеръ рж-

Стр. 1 къ родъ *прибавлено* сь *надъ строкою кирилл. буквами, въ зогр. ник.* сь *нѣтъ. 11 стихъ 42, пропущенный въ глагол. подлинникѣ, приписанъ со стороны столбца кирилл. буквами въ слѣдующемъ видѣ:* цр̃ица юшьскаа. вьстанеть на соудь с родомь сымь и ѡсоудить и. ѣко приде ѿ краи землѥ слышати прѣмоудрости соломоне. и се боле соломона зьдѣ. *12* сквозѣ *зогр. 22* лжкавъноуемоу *зогр. 25* етеръ къ немоу *зогр. (по греческому). 28* къ штю *слова* глѣштюмоу *надъ строкою кирилл. прип.* ѥ.

кѫ на оученикъı своѭ рече. се мати
моѥ и братрıѥ моѥ. 50 іже бо аще творитъ
волѭ отца моего иже естъ на нбсѣхъ.

XII тъ братръ мои и сест(р)а и мати естъ.

XIII.

1 Въ тъ же день ишедъ исъ
из домоу сѣдѣше при мори. 2 і събъ-
рашѧ сѧ кь немоу народи мъноѕи. і ѣко
вьлѣзъ въ корабь сѣде. и весь наро-
дъ на помори стоѣше. 3 и гла имъ мъ-
ного притъчами глѧ. Се изиде сѣ-
ѩи да сѣетъ. 4 і сѣжштоумоу. ова оу-
бо падѫ при пѫти. і придѫ птицѧ не-
бскыѩ и позобашѧ ѣ. 5 дроугаа же па-
дѫ на каменеиѫъ. ѣже не имѣшѧ зе-
мля мъногъı. і абье прозабѫ.
зане не имѣше глѫбинъı зе-
млѣ. 6 слънъцоу же восиѣвъшю при-
свадѫ. і зане не имѣхѫ кореніѣ и-
съхѫ. 7 а дроугa падѫ въ трънии. і
вьзиде трънне и подави ѣ. 8 дроугаа же
падѫ на земи добрѣ. і даѣхѫ пло-
дъ. ово съто. ово шесть десатъ. ово
три десати. 9 імѣѩи оуши слъıшати
да слъıшитъ. 10 и пристѫпьıше оучени-

Стр. 1 рѫкѫ: *въ зограф. прибавл.* своѭ *(какъ иные греч. т.). 2 на этомъ мѣстѣ зогр.* братиѣ, *но иначе и онъ употребляетъ форму* братриѣ. *4 въ ркп. по недосмотру* седста. *5* тъжде *зогр. 6* сѣдѣаше *зогр. 7* кь *приписано той же рукою глагол. букв. надъ строкою. 8 въ никол.* вьлѣзшю емоу вь корабль сѣдити. *12, 13—14, 19 и 21 зогр. пишетъ* падоша, *никол. вездѣ* падоу. *12* придоша *зогр.* придоу *ник. 15* прозабоша *зогр.* прозебоу *ник. 18—19* і исъхоша *зогр.* иськоу *никол. 19* дроугаѣ *зогр. 20* е *(вм.* ѣ= *ник.) зогр. 24 послѣ* оученици *зогр. ник. прибавл.* его.

ци рѣшѧ емоу. по что притъчами гла-
голеши имъ. 11 онъ же отъвѣщавъ рече.
ѣко вамъ дано естъ разоумѣти. таи-
наа цр҃ствиѣ. нб҃скаго. онѣмъ же не
дано естъ. 12 имѫщоумоу бо дастъ сѧ
и избѫдетъ емоу. а иже не иматъ. і е-
же иматъ възьметъ сѧ отъ него. 13 Ге-
го ради притъчами имъ гл҃ѭ. ѣко ви-
дѧще не видѧтъ. і слъшѧште не слъ-
шатъ ни разоумѣваѭтъ. 14 і съвъ-
ваетъ сѧ имъ пророчъсто исаиино гл҃ѭщіе
слоухомь оуслъшите и не имате разоу-
мѣти. і зьрѧще оузьрите и не имате ви-
дѣти. 15 отлъстѣ бо ср҃дце людеи сихъ.
і оушима тѧжъко слъшашѧ. і очи свои
съмѣжишѧ. еда когда оузьрѧтъ очи-
ма. і оушима оуслъшѧтъ. і ср҃дце-
мь разоумѣѭтъ. і обратѧтъ сѧ и и-
сцѣлѭ и҃. 16 Ваши же блаженѣи очи ѣко ви-
дите. і оуши ваши ѣко слъшите. 17 аминь
бо гл҃ѭ вамъ. ѣко мънози пр҃ци и пра-
ведьници въждѣлѣшѧ видѣти. ѣ-
же видите и не видѣшѧ. и слъша-
ти ѣже слъшите и не слъшашѧ. 18 въı
же оуслъшите притъчѫ сѣвъшаго.
19 вьсѣкъ иже слъшитъ словеса цса-
рествиѣ. і не разоумѣваатъ. прихо-
дитъ же непріѣзнь и въсхытаатъ сѣ-
ное въ ср҃дци его. се естъ сѣное при пѫ-

Стр. 10 разоумѣѭтъ *зогр., ник. согласно съ нашимъ.* *12* слоухъмь *зогр.* *14* людиı *зогр.* *15* ъı *въ* слъшаша *написано такъ, что въ буквѣ* ъ *писецъ ошибся и началъ было писать глагол.* о. *16* егда *зогр. (описка).* *19* блаженѣ *зогр.* *20* ши *въ словѣ* ваши *припис. тойже рук. надъ строкою.* *21 слова* бо *въ зогр. нѣтъ, но ник. согл. съ нашимъ.* *26—27* пр҃ѣ *зогр.* царьствиѣ *ник.* *28 надъ* аа *въ* въсхытаатъ *прип. кирилл.* к. *28—29* сѣаное *зогр.* *29* къ сѣное *надстрочн. кирилл. прип.* ıа.

ти. 20 а сѣ̀ное на камении. сь естъ слы-
шавъ слово. і абие съ радостиж при-
емлѧ е. 21 не имать же корене въ себѣ. нъ
врѣменъно естъ. бывъши же печа-
ли и гонению словесе ради. абье събла-
жнѣатъ сѧ. 22 а сѣ̀ное въ трънии. сь е-
стъ слышавъ слово. і печаль свѣ-
та сего. і льсть богатъства по-
давлѣетъ е. і бес плода бъива-
етъ. 23 а сѣ̀ное на добрѣ земи. сь е-
стъ слышавъ слово и разоумѣваѧ е.
і приноситъ плодъ ѣко подобаатъ.

XIII и творитъ ово .р̄. ово .м̄. ово ѣ̄. 24 Іиж
притъчѫ прѣдъложи имъ гл̄а ·:· Оуподо-
би сѧ цр̄ствие небеское. чл̄вкоу сѣвъ-
шоу добро сѣмѧ на селѣ своемь. 25 съпѧще-
мъ же чл̄вкомъ. приде врагъ его. и вь-
сѣ плѣвелъ по срѣдѣ пшеницѧ и отиде.
26 егда же прозѧбе трѣва и плодъ сътво-
ри. тъгда ави сѧ и плѣвелъ. 27 приш̃е-
дъше же раби г̄ина рѣшѧ емоу г̄и. не добро
ли сѣмѧ сѣлъ еси на селѣ твоемь. отъ
коудѫ оубо иматъ плѣвелъ. 28 онъ же ре-
че имъ врагъ чл̄вкъ се сътвори. ра-
би же рѣшѧ емоу. хощеши ли оубо да шедь-
ше исплѣвемъ ѩ̄. 29 онъ же рече ни. еда
къстръгаѫще плѣвелъ. къстръ-

Стр. 6 сѣное *зогр.* *9 въ зограф. послѣ* е *лишняя прибавка* слово. *12* плодъı *зогр., ник. другимъ порядкомъ:* ѣко подобаеть плодь приносити. *14—15* подобно естъ *асс. остр., зогр. ник. согл. съ нашимъ.* *15—16* сѣвъшюмоу *зогр.* сѣавшюмоу *ник.* *17—18* въсѣа *асс. остр. ник.* *20* ѣвшиѧ сѧ плѣвели *асс., ник. зогр. остр. согл. съ нашимъ т.* *22* сѣалъ *асс.* сѣялъ *остр.* *23* плѣвелъı *асс. остр. ник. (такъ и въ 27 стр.).* *24* чл̄къ *зогр. (описка);* се *зогр. ник.* то *остр.* *26* исплѣвемъ *зогр. ник.:* възберемъ *асс. остр.* *26 передъ* ни *кирилл. прип. надъ строкою* имь. *27* въстьрьзающе *остр.*

гнете коупѣно съ нимь и пшеницѫ. 30 оста-
вите є коупьно расти оубо до жатвы.
і въ врѣмѧ жатвы. рекѫ дѣлателе-
мъ. съберѣте пръвѣе плѣвелъ. і съ-
вѧжате и въ снопы. ѣко съжешти ѭ.
а пшеницѫ съберѣте въ житьницѫ
моиѫ к҃. 31 инѫ притъчѫ прѣдложи имъ
гл҃ѧ. подобно естъ цр҃ство нб҃ское.
зръноу гороушъноу. еже вьземъ чло-
вѣкъ всѣ на селѣ своемъ. 32 еже мьне
естъ всѣхъ сѣменъ. егда же въ-
здрастетъ боле зелии естъ. і бы-
ваетъ дрѣво. ѣко прити птицамь
нб҃скымъ. і витати на вѣтвехъ
его. 33 Инѫ притъчѫ гл҃а имь. подо-
бъно естъ цр҃ство нб҃ское квасоу.
іже вьземъшии жена съкры въ мѫ-
цѣ три сатъ доньдеже вьскысѣ
всѣ. 34 Всѣ гл҃а и҃съ притъчами къ на-
родомъ. і бес притъча ничесо же гл҃ше
къ нимъ. 35 да съводетъ сѧ реченое пр҃кмь
гл҃ѫштемь. отвръзѫ въ притъча-
хъ оуста моѣ. отъкръиѫ съкръвенаа.
отъ съложенїѣ всего мира. 36 Тъгда
оставль народы приде въ домъ и҃с.
і пристѫпишѧ къ немоу оученици его
гл҃ѫште. съкажи намъ притъчѫ.
плѣвелъ селъныхъ. 37 онъ же отъвѣща-

Стр. 1 коупьно с нимь *ник., перваго слова въ остр. асс. нѣтъ.* *2* е *и* оубо *въ зогр. нѣтъ*, къ оубо *надъ стр. кирилл. приписано* ѡбок, *это слово и въ друг. читается.* *3* жателемъ *остр. ник.* жѧтелѣнемъ *ассем.* *4 зогр. ник. согл. съ наш., ассем.* шедъше изберѣте прѣжде плѣвелы, *остр.* шьд. възб. древлѥ пл. *5* жешти *зогр., всѣ проч.* съжешти. *9* горюшьноу *зогр.* *10* вьсѣѣ *зогр.* *12* бол. естъ зел. *зогр., ник. согл. съ наш.* *20* притъча *зогр. ник.;* ничьтоже *зогр.* ничесоже *ник.* *20* притъча: *м. б.* притъчь, *трудно разобрать.* *21* съводетъ *въ подлинникѣ.* *25* оставь *зогр.*

въ рече имъ ·:· вьсѣавъı естъ добро-
е сѣмѧ сн҃ъ чл҃вскъı. 38 а село естъ весь
миръ. доброе же сѣмѧ се сѫтъ. сн҃ве
цр҃ствиѣ. а плѣвелъ сѫтъ сн҃ве не-
приѣзнини. 39 а врагъ естъ вьсѣавъı
ꙗ̀ диѣволъ. а жатва естъ коньчина вѣ-
ка. а жателе сѫтъ анг҃ли. 40 ѣко бо оубо
събираѭтъ плѣвелъı. ı огнемь
съжизаѭ̀тъ. тако бѫдетъ вь съконъ-
чание вѣка сего. 41 посълетъ сн҃ъ чл҃вѣ-
чс҃къı анг҃лъı своѧ. ı съберѫтъ отъ
цр҃ствиѣ его вьсѧ сканьдѣлъı. ı тво-
рѧщиѧ безаконение. 42 ı вьврѣгѫтъ ꙗ
вь пешть огньнѫ. тъгда бѫдетъ пла-
чь и скрьжетъ зѫбомъ. 43 тъгда пра-
ведьнии просвѣтѧтъ сѧ ѣко слънь-
це. въ цр҃ствии отъца ихъ. имѣıи
оуши слъıшати да слъıшитъ. 44 пакъı
подобъно естъ цр҃ствие нб҃ское. съкро-
XIV вищю съкръвеноу. [на] на селѣ. еже обрѣ-
тъ чл҃вкъ съкръı. ı отъ радости е-
го идетъ. ı вьсе елико иматъ про-
даетъ. ї коупоуетъ село то. 45 па-
къı подобъно естъ цр҃ствие нб҃ско-
е чл҃вкоу коупъцоу. ищѫщѫ добръ

Стр. 1 въсѣавъ *зогр.*, доброе сѣмѧ естъ *въ этомъ пор. всѣ прочіе.* *3* сии сѫтъ *асс. остр. ник.* есть *остр.* *4* плѣвели *остр. ассем.* *5* вр. вьсѣавъı ꙗ̀ естъ д. *ассем. остр. ник.* *6 вм.* ꙗ̀: *зогр.* плѣвелъ, коньчаниѥ *остр. ассем.* *7* жꙗтелѣне *ассем. остр.*, анг҃. сѫть *остр. ник.* сѫть аг҃ли *асеем.* *7* же оубо *остр. асс.* оудобь *зогр. (описка)*, же бо *ник.* *8* плѣвели събираѭтъ сѧ *остр. асс.*, и огн. съжагаѭтъ сѧ *асс. остр. (ближе къ греч. т.)*, *зогр. и ник.согл. съ наш.* *10* чловѣчьскъı *зогр. ник.* (τοῦ ἀνθρώπου): господь *ассем. остр.* *12* ѡть конець земꙗ *ассем. остр.: зогр. ник. согл. съ нашимъ* (ἐκ τῆς βασιλείας), сканьдили *ник.* (τὰ σκάνδαλα), *всѣ проч* съблазнъı. *13* безаконие *всѣ пр.* *25* ищѫщѫ *такъ въ ркп., но первое* щ *вм. выскобленнаго* м, ищѫщюмоу *сав.* *25 и на слѣд. стр. 1* добра бисъра *зогр. остр.*, добръ биселъ *асс. сав.*, *въ нашемъ текстѣ изъ глаг.* о (ə) *въ* бисоръ *сдѣлано глагол.* ь (ꙑ).

бисьръ. 46 іже обрѣтъ единъ мьногоцѣнень бисьръ. шедъ продастъ вьсе имѣние. елико имѣаше и коупи и ·:·
47 Пакъı подобъно естъ цр҃ьствие небс҃коѥ неводоу вьврѣженоу въ море. 5
і отъ вьсѣкого рода избъравъшю.
48 іже егда исплъни сѧ извлъкъше и
на краи. і сѣдъше избр҃аша добрыѧ вь съсѫдъı. а зълъıѧ изврьгж
вонъ. 49 тако бѫдетъ въ съконьчание 10
ѥ вѣка. ізидѫтъ анг҃ли. і отължчатъ зълъıѧ отъ срѣдъı праведънъıхъ. 50 і вьврьгжтъ ѧ въ пещь
огньнж. тоу бѫдетъ плачь и скрьжетъ зжвомь. 51 Гл҃а имъ ис҃ъ разоумѣете ли вьсѣ си. гл҃ша емоу ей г҃и. 15
52 ис҃ъ же рече имъ. сего ради вьсѣкъ
кънижъникъ наоучь сѧ. цр҃ьствию
нб҃скоумоу. подобенъ естъ чл҃вкоу
домовитоу. іже износитъ отъ 20
съкровища своего нова и ветъхаа.
53 І бъıстъ егда съконьча ис҃ъ притъчѧ сиѧ. прѣиде отъ тѫдѣ. 54 і пришедъ въ отьчьствие свое оучаше ѧ.
на съньмиштихъ ихъ. ѣко дивлѣ- 25
хѫ сѧ емоу и гл҃хѫ. отъ кѫдж семоу естъ
прѣмѫдрость си и сила. 55 не сь ли естъ
тектоновъ с҃нъ. не мати ли его нарица-

Стр. 1 единого многоцѣньна бисъра *ассем. и сав. (но безъ* единого*).* *3* имѣние елико имѣаше: *двухъ послѣднихъ словъ въ зогр. нѣтъ, сав. согласно съ наш. т. еще съ прибавкою* свое *послѣ* имѣние, все еже имѣаше *асс.* все ѥлико имѣаше *остр.*, коупи ѥго *остр.* *6* събъравъшю *асс. остр. сав.* *8* на соухо *ассем.* *9* изврьгоша *всѣ прочіе т.* *13* ѧ: *въ сав. кн.* ѫ *(замѣчательный примѣръ смѣшенія носовыхъ звуковъ).* *18* наоучивъ сѧ *остр.* *19* подобитъ сѧ *сав.* *21* новаѣ *всѣ проч.* *25* съборищихъ *остр.* *26* кѫдж *такъ въ подлинникѣ.*

етъ сѧ маріѣ. і братрьѣ его иѣковъ и о-
сифъ. і симонъ июда. 56 і сестръı его
не вьсѧ ли въ насъ сѫтъ. отъ кѫдоу
оубо семоу вьсѣ си сѫтъ. 57 і блажнѣхѫ
сѧ о немь. Іс же рече имъ. нѣстъ прькъ
вещьстии. тькмо въ своемь отъ-
чьствии. і въ домоу своемь. 58 і не съ-
твори тоу силъ мъногъ. за невѣрьство
ихъ ·:·

XIV.

1 въ врмѧ оно оуслъıшавъ иродъ
тетрархъ слоухъ исвъ. 2 і рече отроко-
мъ своимъ. сь естъ иоанъ кръститє-
ль. тъ въскрьсе отъ мртвъıхъ.
і сего ради силъı дѣѭтъ сѧ о немь.
3 Іродъ бо емъ иоанна съвѧза и. і въса-
ди и въ темьницѫ. іродиѣдъı ради
женъı филипа братра своего. 4 гла-
ше бо емоу иоанъ. не достоитъ ти имѣ-
ти еѧ. 5 і хотѧ и оубити оубоѣ сѧ народа.
зане ѣко прка имѣхѫ и. 6 Дьни же бъıвъ-
шоу розьства иродова. плѧса дъıшти
иродиѣдина по срѣдѣ и оугоди иродови
7 тѣмь же съ клѧтвоѭ издрече еи да-
ти егоже аште въспроситъ. 8 она же
наваждена материѭ своеѭ. да-
ждь ми рече сьде. на мисѣ главѫ
иоана крстителѣ. 9 і печаленъ бъı
цръ. клѧтвъı же ради и възлежа-
щихъ съ нимъ. повелѣ дати и. 10 і по-

Стр. 3 вьси *зогр. (гр. πᾶσαι).* *6* бечьстии *зогр.* *14* імъ *вм.* емъ *зогр.* *16* брата *зогр.* *18* ѥа (*вм.* еѧ) *зогр.* *20 въ нашемъ подлин. замѣчательная форма* розьства! *25* на блюдѣ *зогр., ник. согл. съ нашимъ.*

XV сълавъ оусѣкнж иоана въ темьници.
11 і принѣсѧ главж его на мисѣ. и даша
дѣвици. і несе матери своеи. 12 и пристж-
пьше оученици его вьзѧсѧ тѣло его. и
погрѣсѧ є. і пришедъше вьзвѣсти-
ша иⷭви. 13 Ї слъішавъ иⷭ. отиде отъ
тоудѣ въ корабли. въ поусто мѣсто
единъ. і слъішавъше народи. по не-
мь идж пѣши отъ градъ ⁘ к 14 Ї ишедъ иⷭ
видѣ народъ мъногъ. і милоср̄дова
о нихъ. і исцѣли неджжънъіѧ ихъ.
15 Поздѣ же бъівъшоу пристжпиша къ
немоу оученици его. гл̄ѧште. поусто
естъ мѣсто. і година минж юже о-
тъпоусти народъі. да шедъше вь
ближьнѧіѧ градъца. коупатъ брашъ-
на себѣ. 16 ī҃с же рече имъ. не трѣвоуіж-
тъ отити. дадите имъ въі ѣсти.
17 они же гл̄ашѧ емоу не имамъ съде тъ-
кмо пать хлѣбъ и дъвѣ ръібѣ. 18 онъ
же рече принесѣте ми ѣ сѣмо. 19 і пове-
лѣвъ народомъ вьзлещи на трѣвѣ
Ї приемъ пать хлѣбъ и дъвѣ ръібѣ
вьзьрѣвъ на нб̄о бл̄гсви. і прѣло-
мъ хлѣбъі дастъ оученикомъ. оу-
ченици же народомъ. 20 і ѣшѧ вьси и насъі-
тишѧ сѧ. і вьзѧсѧ избъітъкъі оу-
кроухъ. дъва на десѧте коша испль-
нь. 21 ѣдящихъ же бѣ мжжъ. ѣко пать

Стр. 2 принѣше *ник.: зогр.* принесоша, блюдѣ *зогр. (но ник. согл. съ наш.)* *4* вьзаша *зогр.* *5* погребоша *зогр.* *7* кораби *зогр.* *9* идоша *зогр.* *10* народъі многъі *зогр.* *11 вм.* о нихъ *сав. кн.* і. *12* припадж *сав.* *14* годъ *сав.* *16* окрьстънѧіѧ *остр. сав.*, градъі *ассем.* вси *сав.* *22* травѣ *остр.* *23* примъ *зогр. сав.* *24* ст̄и *(вм.* бл̄гсви*) сав.* *25* дасть оуч. хлѣбъі *остр. сав.* *27* вьзаша *зогр. асс. остр.* *28* дьвѣ .... кошьници *ассем. сав.* *29* ѣдъшихъ *зогр. асс. сав.* ѣджщихъ *остр.*

тысѧщь. развѣ женъ и дѣтеи.
22 І абие оубѣди исъ оученикы вьлѣсти
въ корабь. і варити и на ономь полоу. до-
ньдеже отъпоуститъ народы ·:· К 23 І отъ-
поущь народы вьзиде на горѫ единъ по-
молитъ сѧ. Поздѣ же бывъшю единь
бѣ тоу. 24 корабь же бѣ по срѣдѣ морѣ къла-
ѥма сѧ влънами. бѣ во противенъ вѣ-
тръ. 25 въ четврътъжѣ же стражѫ ноущи.
іде къ нимъ исъ ходѧ по морю. 26 і видѣ-
въше и оученици ходѧштъ по морю. съ-
мѧшѧ сѧ гл҃ѣште. ѣко призракъ естъ.
і отъ страха възъпишѧ 27 абие же рече имъ
ис҃ гл҃ѧ. дръзаите азъ есмъ не боите
сѧ. 28 Ѿтъвѣштавъ же петръ рече емоу
г҃и аште ты еси. повели ми прити къ те-
бѣ по водамъ. 29 онъ же рече приди. і изл҃ѣ-
зъ ис корабл҃ѣ петръ ходѧше на водахъ.
и прити къ и҃сви. 30 видѧ же вѣтры крѣпь-
кы оубоѣ сѧ. і наченъ оутапати возъ-
пи гл҃ѧ. г҃и сп҃с мѧ. 31 абие же исъ простеръ
ржкѫ ѩтъ і. і гл҃а емоу маловѣре
по чьто сѧ оусоумьнѣ. 32 І вьл҃ѣзъшема
има въ корабь прѣста вѣтръ. 33 сѫште-
и же въ корабн пришедъше поклонишѧ сѧ
емоу гл҃ѣште. въ істинѫ сн҃ъ б҃жи ѥ-

Стр. 1 тысѧшть *зогр. сав.* *2* подвиже *сав. вм.* оубѣди, *въ которомъ слогъ* ди *прип. надъ стр., но той же рукою.* *3* на онъ полъ морѣ *сав.* *3—4* доидеже *остр.* *5 и 6* единъ *или* единь, *опредѣлить трудно.* *7—8* погрѫжаѧ сѧ *сав.* *9* годинѫ *сав. (стихъ 24-й въ сав. кн. пропущенъ).* *11—12* съматоша сѧ *зогр. остр. ник.*, оубоѧша сѧ *сав. (асс. согл. съ наш.)* *13* страха: ха *надъ строк. прип. той же рукою.* *14* надѣите сѧ *сав.* не боите сѧ азъ есмь *асс.* *17* сълѣзъ *асс.* *18* по водѣ *сав.* *19* прити: *буквы* ти *написаны по подчищенному, всѣ проч.* приде; вѣтръ крѣпькъ *асс. остр.*, в. лютъ *сав.* *20* нача потаплѣти сѧ *сав.* *22* гл҃а емоу *сав.* *23* оусѫмьнѣ *остр. зогр. ассем.* сѫмнѣ *сав.;* вьлѣзъшю емоу *сав.* *24* оулеже *сав.* *24—25* сѫшти *асс.* *26* ты е. в. ис. бжии сн҃ъ *сав.*

си. 34 і прѣѣкъше придж на землж ѣенисаретъскж. к. 35 і познавъше и мжжи мѣста того. посълашѧ въ всж странж тж. і принѣсѧ къ немоу всѧ болѧштѧѧ. 36 і молѣхж и да ... тъкъмо прикоснжтъ сѧ въскрилиѧ ризъı его. і елико прикоснжшѧ сѧ емь спсни бъишѧ.

XV.

XVI 1 Тъгда пристжпишѧ къ исви иже бѣахж къ имѣ. кънижъници и фарисѣи глжште. 2 почто оученици твои прѣстжпажтъ прѣданиѣ старецъ. не омъıваѧжтъ во ржкъ своихъ егда хлѣбъ ѣдѧтъ. 3 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. по чъто въı прѣстжпаете заповѣдь бжиѧ. за прѣдание ваше. 4 бъ во заповѣда гѧ. чьти отца и матерь. і иже зълословитъ отца ли матерь. съмрътьıѧ оумьретъ. 5 въı же гте. іже колижъдо речетъ отцю ли матери даръ. іже колижъдо отъ мене польѕевалъ сѧ есн. їже не почьтетъ отца ли матере своеѧ. 6 і разористе законъ бжиѩ. за прѣдание ваше 7 лицемѣри. добрѣ пророчъствова о васъ исаиѣ гѧ. 8 приближаѧжтъ сѧ мьнѣ лждъе сн оустъı своими. и оустънами чьтжтъ мѧ. а сдце ихъ далече отъстоитъ от мене.

Стр. 1 прѣѣхавъше *асс. остр.* прѣплъвъше *сав., ник. согл. съ нашимъ и зогр.:* приѣвъше *(издателемъ напрасно исправлено въ* приѣхавше*);* въ зем. *ассем. сав.* *4* принесоша *зогр.* приведоше *ник.* *5 двѣ буквы выскоблены, онѣ и были лишни.* *7* емь *или* емъ, *трудно опредѣлить.* *25* мьнѣ *въ зогр. пропущено,* лждъе *такъ въ подлинникѣ.* *27* от *передъ* мене *прип. надъ стр. глагол. букв., тою же рукою.*

9 въ соуе же чѣтѫтъ мѧ. оучѧще оучениѣ заповѣдеи чл҃вчскъ. 10 і призъвавъ
народъı рече имъ. слъıшите и разоумѣите. 11 не въходѧщее въ оуста скврънитъ чл҃вка. нъ исходѧщее из оустъ
то скврънитъ чл҃вка. 12 Тъгда пристѫпьше оученици его рѣшѧ емоу. вѣси ли ѣко фарисѣи слъıшавъшеи слово съблазнишѧ сѧ. 13 онъ же отъвѣщавъ рече. вьсѣкъ садъ егоже не сади
отц҃ъ мои небс҃къı. іскоренитъ сѧ.

14 Останѣте ихъ. вожди сѫтъ слѣпи слѣпьцемъ. слѣпецъ же слѣпъца аште водитъ. оба въ ѣмѫ въпадете сѧ. 15 отъвѣщавъ же петръ рече емоу. съкажи намъ притъчѫ сиѫ. 16 іс҃ же рече емоу. единаче ли и въı без-д-разоума есте. 17 не ю
ли разоумѣваате. ѣко вьсѣко еже въходитъ въ оуста. въ чрѣво въмѣщаатъ сѧ. і афедрономъ исходитъ. 18 а исходѧщаа из оустъ. отъ ср҃дца исходѧтъ. і та скврънѧтъ чл҃вка. 19 отъ
ср҃дца бо исходѧтъ. помъıшлениѣ зъла. оубииства прѣлюбодѣаниѣ. любодѣаниѣ. татьбъı лъжесъвѣдѣниѣ.
власфимиѣ. 20 си сѫтъ скврнѧштаа чл҃ка. а еже не оумъıвенами рѫками ѣсти. не скврънитъ чл҃вка. 21 і ишедъ отъ
тоудѣ іс҃. отиде въ странѫ тоурьскѫ

Стр. 1 соуе *зогр. ник.* *2* заповѣди чс҃къı *зогр. ник.* *6* то *въ зогр. прпц.* *8* слъıшавъшеи *такъ въ подлин.*, слъıшавъше *зогр.* *10* не насади *ник.* *13* слѣпъ *(вм.* слѣпецъ*)* *зогр.* *14* въпадета *зогр. ник.* *16* къ притъчѫ *прп. кирилл.* г҃и. *17* оу *(вм.* ю*)* *зогр. ник.* *20* афредомь *зогр.* афендромь *ник.* (ἐς ἀφεδρῶνα). *23—24* зълаѣ *зогр. ник.* *24—25 слова* любод. *въ зогр. нѣтъ (въ никол. оно имѣется, какъ и въ гр.* μοιχεῖαι, πορνεῖαι*).* *29* изиде *остр.* вьиде *сав.;* турьскѫ *остр., и въ нашемъ подлинникѣ глаг.* оу *передѣлано изъ глагол.* ѵ.

и сидонъскж. 22 і се жена хананеиска. отъ
прѣдѣлъ тѣхъ ишедъши. възъпи гл҃ж-
шти. помилоуи ма г҃и сн҃оу давдовъ. дъ-
шти моѣ зълѣ бѣсъноуетъ са. 23 онъ же
не отъвѣща еи словесе. і пристжпь-
ше оученици его молѣхж и гл҃жще. отъ-
поусти ѭ ѣко въпиетъ къ слѣдъ насъ.
24 онъ же отъвѣщавъ рече. нѣсмъ посъ-
ланъ. тъкмо къ овъцамъ погыбъ-
шимъ домоу изл҃воу. 25 она же пришедъ-
ши поклони са емоу гл҃шти. г҃и помози
ми. 26 онъ же отъвѣштавъ рече. нѣстъ до-
бро отѧти хлѣба чадомъ и поврѣщи псомъ.

XVII 27 она же рече еи г҃и. ібо и пси ѣдѧтъ отъ кроу-
пицъ падаѭштихъ съ трапезы го-
сподеи своихъ. 28 Тъгда отъвѣштавъ
іс҃ рече еи. Ѡ жено велиѣ естъ вѣра твоѣ.
бѫди тебѣ ѣкоже хощеши. і исцѣлѣ дъ-
щи еѧ во тъ часъ. 29 і пришедъ отъ тоу-
дѣ іс҃. іде при мори галилѣисцѣмъ.
і въшедъ на горѫ сѣде тоу. 30 і пристжпи-
шѧ къ немоу народи мъ(но)зи. імѫще съ со-
боѭ хромы. нѣмы и слѣпы и бѣсъ-
ны. і ины мъногы. і привръгѫ ѧ
къ ногама іс҃вама. и исцѣли ѧ. 31 ѣко на-
родоу дивити са. видѧще нѣмы гл҃ж-
шта. вѣдъныѧ съдравы. і хромы-
ѧ ходѧшта. слѣпыѧ видѧшта. і
славлѣхж бо издр҃ава. к҃ ∴ 32 і҃с҃ же

Стр. 1 сид. *остр. сав.* *2* шьдъши *зогр.* *2—3* къ гл҃жшти *кир. прип.* к немоу, *что въ ник. въ тексть.* *4* зѣло бѣситьса *сав.* *10* л҃ева *зогр. остр.* *15* съ трап. *сав.* отъ треп. *остр. зогр.* *17* велика *остр.* *19* томь часѣ *остр.*, тоудѣ *такъ въ подл.* *22* мъзи *описка въ подл. вм.* мънози. *24* *въ зогр.* *передъ* и привръг. *еще* и привѣса ѧ *(въ гр. нѣтъ).* *26* нѣмыѧ *зогр.* *27* бѣсъныѧ *зогр.*, бѣдьние *ник.*

призъвавъ оученикы своѩ рече имъ.
милосрдоуѥ҃ о народѣ. ѣко юже три дьни присѣдѧтъ мьнѣ. і не имѫтъ чесо ѣсти. и отъпоустити ихъ не ѣдьшь не хоштѫ. да не како ослабѣѥ҃тъ на пѫти. 33 і гл҃ша емоу оученици. отъ кѫдѣ вьзьмемъ на поустѣ мѣстѣ хлѣбы. насытити толико народа. 34 і гл҃а имъ ис҃. колико хлѣвъ и҃мате. они же рѣша .ж҃. и мало рыбицъ. 35 і повелѣ народоу възлешти на земли. 36 і приемъ ж҃ хлѣбъ. і рыбы. хвалѫ въздавъ. прѣломи и дастъ оученикомъ своимъ. оученици же народомъ. 37 і ѣша вьси и насытиша сѧ. и вьзѧсѧ. избытъкы оукроухъ. седмь кошъницъ испълънь. 38 і ѣдъшихъ бѣша четыри тысѫштѧ мѫжъ. развѣ женъ и дѣтеи. 39 і отъпоуштъ народъ вьлѣзе въ корабь. и пришедъ въ прѣдѣлы магдаланьскы ⁘ к҃

XVI.

1 і пристѫпьше фарисѣи и садукеи искоушаѥ҃ште и. просиша знамениѣ с нб҃се. показати имъ.

Стр. 2 милъ ми естъ народъ *сав.* *3* третиі дн҃ь *сав.*, прис. мѧ *сав.* *4* не хоштѫ не ѣдъшь *зогр. асс., остр. согл. с наш.* *5 вм.* да не како: за не *сав.* *7* отъ кѫдоу намъ въ п. м. х. т. нас. н. тол. *остр. (по греческому т.)*, къде оу насъ... ꙗко нас. народъ коликъ *сав.* *11* народомъ *асс.* *12* на земи *сав.*, примъ *зогр. сав.* *13* рыбѫ *асс. сав.*, похваль *сав.* *16* вьзяша *зогр. и проч.* *18* бѣаше *зогр. остр.* бѣ *асс.*, тысѫштѧ *зогр.* *21* приде *всѣ проч.* *23* садоукеи *(такъ и 14 на слѣд. стр.* садоукеиска*) зогр.*

2 Онъ же отъвѣщавъ рече имъ. вечеръ
сжщоу гт̃е. ведро чръмъноуетъ сѧ
нб̃о. 3 і ютро днесь зименъ. чръ-
мъноуетъ бо сѧ дрѧселоуѧ нб̃о. лице
оубо нб̃си оумѣете расжждати. а зна-
менїѣ врѣменемь не можете. 4 родъ
золъ и прѣлюбодѣи. знаменїѣ ищє-
тъ. і знамение не дастъ сѧ имъ.
тъкмо знамение ионы пророка. і о-
ставль ѭ отиде. 5 і прѣшедъше оу-
ченици его на онъ полъ. забъшѧ
хлѣбы възѧти. 6 ис̃ же рече имъ.
вънемлѣте и блюдѣте сѧ отъ кваса фарисеиска и садукеиска. 7 они
же помъышлѣхж глѧщіе. како хлѣ-
бъ не възѧсомъ. 8 разоумѣвъ же
ис̃ рече. чъто мъслите къ себѣ
маловѣри. ѣко хлѣбъ не възѧсте.
9 не оу ли разоумѣсте. ни помъните
д̃ хлѣвъ. пати тъсѧштъ. і ко-
лико кошъ вьзѧсте. 10 ни ли ж̃ хлѣбъ.
четъіремъ тъсѧштамъ. і ко-
XVIII лико кошъницъ възѧсте. 11 како не разоу-
мѣете. ѣко не о хлѣбѣхъ вамъ вънь[і]ма-
ти рѣхъ. храните же сѧ отъ кваса фа-
рисеиска и садукеиска. 12 Тъгда разоу-
мѣшѧ ѣко рече храните сѧ. не отъ ква-

Стр. 4 къ лице *приписано кирилл.* мѣ *и въ 5 строкѣ съ начала прибавл. той же кирилл. рукою* рыи лице *(такъ въ иныхъ греч. т. предпосылается* ὑποκριταί*), въ зогр. этого слова нѣтъ, но въ никол. читается* лицемѣри. *7* зълъı *зогр. ник.* *8* емоу *зогр. ник.* *9* ионѣ пророкоу *зогр. (ник. согласс. съ нашимъ).* *16* възѧхомъ *зогр.* *19* ни ли раз. *зогр. (ник. согл. съ наш.),* ни помыслите *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *20* тъсѧшть *и 22* тъсѧштамъ *зогр.* *21* кошьницъ *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *24* вънъмати *(такъ и зогр.) съ приписаннымъ надъ строкою глагол.* і (ѯ), *прип. той же или современной руки.* *26 и 2 на слѣд. стр.* садоукеиска *зогр. и пр.*

са хлѣбънаго. нъ отъ оучениѣ фарисейска и садъкейска ·:· 13 Пришедъ же и̑с
въ странѫ кесариѭ филиповъı. въпрашаше оученикъı своѭ гл̑ѧ. кого гл̑ѭтъ мѧ чл̑вци сѫшта сн̑а чл̑вческаго. 14 они же рѣшѧ емоу. ови иоана кр̑стителѣ. ини же илиѭ. дроугыи же иереміѭ. ли единого-тъ пр̑къ. 15 гл̑а имъ и̑с̑. въı же кого мѧ гл̑ете бъıти. 16 отъвѣщавъ же симонъ петръ рече. тъı еси х̑ъ сн̑ъ б̑а живаго. 17 і отъвѣщавъ и̑с̑. рече емоу. Блаженъ еси симоне вариѱна. ѣко плъть и кръвь не ави тебѣ. нъ от̑цъ мои иже естъ нб̑сѣхъ. 18 і азъ же тебѣ гл̑ѭ. ѣко тъı еси петръ. і на семь камене съзиждѫ цр̑квь моѭ і врата адова не оудолѣѭтъ еи. 19 и дамь тебѣ кл̑ѧ цсрс̑твиѣ небскаго. и еже аще съвѧжеши на земи. бѫдетъ съвѧзано на нбесехъ. і еже аще раздрѣшиши на земи бѫдетъ раздрѣшено на небесехъ ·:· к̑ ·:· 20 Тъгда запрѣти оученикомъ своимъ. да никомоуже не рекѫтъ. ѣко сь естъ и̑с̑ъ х̑ъ. 21 отъ толѣ начатъ и̑с̑ъ. съказати оученикомъ своимъ. ѣко подобаатъ емоу ити кв̑ъ. і мъного пострадати отъ старецъ. і архиереи. і кънижъникъ. і оубье-

Стр. 6 рекоша *остр. Къ строкамъ 2—5 вдоль страницы прибавлена любопытная приписка смѣшаннаго кирилл. и глагол. письма:* Ⱃⰰ ⰔⰕⰐⰰⰔⰔ ⰓⰑⰒⰓⰀ ⰟⰔ ⰑⰓⰑ ⰘⰜⰑⰌⰀ, *судя по почерку съ конца XI или начала XII в.* *9* кого гл. ма б. *асс. остр.* *11* отъвѣщавъ: *въ подл.* отъвавъ *съ прип. надъ стр. глаг.* ѿ. *13* ѭави *остр.* *16* камене *зогр.* камени *остр.* петрѣ *ассем. ник.*, цр̑кве *остр.* *17* оуделѣѭтъ *зогр.* оудоблѣѭтъ *ассем.* *19, 21* земѭи *зогр. остр. никол.* *24* тъ *(вм.* сь*) зогр. ник.*, тола *зогр.* *27* въ старецъ *буква* т *нап. надъ строкою.*

ноу̀ бꙑти. и трети дьнь въстати. 22 і поемъ і петръ начатъ прѣ̀рѣкати емоу̀
гл҃а. милоср҃дъ тꙑ г҃и. не имать тебѣ̀ бꙑти се. 23 онъ же обращтъ сѧ рече петрови. іди за мъноѭ̀ сотоно съблазнъ ми еси. ѣко не мꙑслиши ѣже сѫтъ бж҃иѣ̀ и чл҃ческаѣ̀. 24 Тъгда ис҃ъ рече оученикомъ своимъ. аще къто хощетъ по мьнѣ̀ ити да отъвръжетъ сѧ себе. і възъметъ кр҃стъ свои. і вь слѣдъ мене градетъ. 25 іже бо хощетъ дш҃ѫ̀ своѭ̀ спсти погоубитъ ѭ̀. і иже погоубитъ дш҃ѫ̀ своѭ̀ мене ради. обращтетъ ѭ̀. 26 каа полъза естъ чл҃вкоу̀. аште весь миръ приобращетъ. а дш҃ѫ̀ своѭ̀ отъштетитъ. ли
что дастъ чл҃вкъ. ізмѣнѫ̀ за дш҃ѫ̀ своѭ̀. 27 Прити во имать сн҃ъ человѣчскꙑ. въ славѣ отц҃а своего. съ анѣ̀лꙑ ст҃ꙑми. і тогда въздастъ комоу̀ жъдо по дѣломъ своимъ. 28 аминь гл҃ѭ̀ вамъ. сѫтъ етери отъ съде стоѧштихъ. іже не имѫтъ съмръти вькоусити. доньдеже видатъ сн҃ъ чл҃вч҃скꙑ градѫштъ въ цр҃ствии своемь .:.

XVII.

1 і бꙑстъ по шести денъ. Поѧтъ ис҃ петра и иѣкова и иоана

Стр. 2 прѣрицати *зогр. ник.* *3—4* б. теб. се *зогр. ник.* *11* иже бо аще *зогр. ник.* *13* а иже *зогр. ник.* *21* по дѣанию его *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *25* сна чскаго *зогр. ник.*

братра его. і вѣзведе ѩ на горѫ
XIX высокѫ единъı. 2 і прѣобрази сѧ прѣ-
дъ ними. і просвѣтѣ сѧ лице его ѣко
слънъце. а ризы его бѣша бѣлы ѣ-
ко свѣтъ. 3 і се ависте сѧ имъ моси
и илиѣ. съ нимь глѣжща. 4 отъвѣща-
въ же петръ къ исѹ рече. гѹ: добро е-
стъ намъ сѣде бъıти. аште хощеши да сътворимъ сѣде три кровы.
тебѣ единъ и мосеови единъ. и или-
и единъ. 5 еште же емоу глѣжштю. се
облакъ свѣтелъ осиѣ ѩ. і се гла-
съ из облака гла. сь естъ сн҃ъ мо-
и възлюбленъı о немьже благо-
изволихъ. того послоушаите. 6 і
слъıшавъше оученици падѫ ници.
и оубоѣша сѧ sѣло. 7 и пристѫпь и҃с
прикоснѫ сѧ ихъ. і рече въстанѣте
и не боите сѧ. 8 възведъше же очи
свои не видѣша никогоже токъ-
мо и҃са единого. 9 и съходящемъ и-
мъ съ горы. заповѣдѣ имъ и҃съ
гла. никомоуже не повѣдите видѣ-
ниѣ. доньдеже сн҃ъ члв҃ческы
из мрътвъıхъ въскръснетъ.
10 І въпросиша и оученици его глѣжще
чъто оубо глѣжтъ кънижъници.
ѣко илии подобаатъ прити прѣжде.

Стр. 1 брата емоу *зогр. асс. остр. ник.* *4* *въ* его *буквы* го *приписаны надъ строкою глагол. письм. повидимому тою же рукою.* *5 вм.* свѣтъ *только асс.* снѣгъ *(такое разночтеніе сущ. и въ греч. т.)*, ѣвисте *зогр. асс.*, моуиси *остр.* *7* р. къ и҃с. *зогр. остр.* р. ис. *асс.* *10* моси *зогр.* моисии *остр. асс.* *11 вм.* еште: единаче *асс. остр.* *14* възлюбенъı *зогр.*, благоволихъ *остр. зогр.*, *въ ассем.* о немьже *бл. пропущено.* *16* падоша *остр.* *17* пристѫпль *остр.* *18—19* въст. не бои *асс.* *20* ник. не вид. *остр. ник.*

11 ІС̑ же отъвѣщавъ рече имъ. ілиѣ оубо придетъ прѣжде и оустроитъ
вьсѣ. 12 гл҃аю же вамъ. ѣко илиѣ юже
приде и не познаша его. нъ сътво-

рища о немь въсѣ елико възхотѣша 5
тако и сн̑ъ члв̑чскъı иматъ стра-
дати отъ нихъ. 13 тъгда разоумѣша оу-
ченици. ѣко о иоаннѣ кръстители рече и-
мъ. 14 і пришедъшемъ имъ къ народоу.
Пристжпи къ немоу ч̑къ. кланѣꙗ сѧ емоу 10
15 и гл҃а. г̑и. помилоуи сн̑ъ мои. ѣко на новъı
мс̑ца вѣсъноетъ сѧ і зьлѣ страждє-
тъ. мъножицеꙗ бо падаетъ на огнь.
і мъножицеꙗ въ водж. 16 і привѣсъ і
къ оученикомъ твоимъ. і не могж е- 15
го исцѣлити. 17 отъвѣштавъ же ис̑ъ ре-
че. ѡ̑ роде невѣрънъı и развращенъı.
до колѣ съ вами бждж до колѣ тръ-
плж васъ. приведѣте ми и сѣмо. 18 і за-
прѣти емоу ис̑. и изиде из него бѣсъ. і 20
исцѣлѣ отрокъ томь часѣ. 19 Тогда при-
стжпьше оученици исв̑и единомоу рѣ-
ша. по чъто мъı не възмогомъ и-
згънати его. 20 ІС̑ же рече имъ. за не-
вѣръство ваше. аминь бо гл҃аю 25
вамъ. аще имате вѣрж ѣко зрънo го-

Стр. 10 пришьдъ-кланѣаше сѧ *остр.* прист.-и поклони сѧ *сав.* *11* сына моего *асс. сав.* *11—12* новъ мѣсаць *остр. сав. ник.* *12* *въ подл.* бѣсъноетъса; бѣситъ сѧ *сав.* *13* мъногашьди *остр. (безъ* бо*)*, въпадаетъ въ огнь *сав.* *14* многащи *асс.* мъногашьди *остр.;* приведохъ *остр. сав;* его *(вм.* и*) сав.* *15—16* възмогоша иц. и *асс.* могоша кго исцѣл. *остр.* *17* невѣренъ развращенъ *ассем. остр. (сав. согл. съ наш.).* *18* въ васъ *асс.* *19* въı *асс. сав.;* приведите *остр. любопытный руссицизмъ!* *20* и абие изиде *сав.* *21* отъ того часа *сав.* *21—22* пристжпьше *остр.* пристжпиша *сав.* *23* възмогохомъ *асс.* могохомъ *остр. сав.* *25* ам. гл. *асс.* *26* акъı *асс.*

рюшъно. речете горѣ сеи прѣ(и)ди отъ сѫ-
дѣ тамо. і прѣидетъ. і ничтоже не
възможъно бѫдетъ вамъ. 21 родъ
же сь не исхоитъ тъкмо молитво-
ѭ и постомь ·:· 22 Живѫштемъ же и-
мъ въ галилеи. рече имъ ис̄ъ прѣда-
нъ иматъ быти сн̄ъ члв̄чскъı
въ рѫцѣ члв̄комъ. 23 і оубиѭтъ і
и трети день въстанетъ ·:· к̄. І скръ-
XX бьни бѣша sѣло ·:· 24 Пришедъшемъ
же имъ въ каперънаоумъ. пристѫпи-
ша приемлѭщеи дидрагма. къ петро-
ви и рѣша. оучитель вашъ не даетъ
ли дидрагма. 25 рече еи. і егда вьниде
въ домъ. вари ис̄. гл̄а. что ти сѧ
мьнитъ симоне. цр̄и земьсции о-
тъ кыхъ приемлѭтъ дани. ли ки-
нсь. отъ своихъ ли сн̄ъ. ли отъ
тоужднихъ. 26 і рече емоу петръ. отъ
тоуждниихъ. рече емоу ис̄. оубо сво-
бодьни сѫтъ сн̄ве. 27 нъ да не събла-
знимъ ихъ. шедъ въ море къврьзи
ждицѫ. і ѭже имеши прѣжде
ръı бѫ вьзьми и о-
тврьзъ оуста еи̇̄.

Стр. 1 прѣиди: *въ подл.* прѣди, прѣстѫпи *сав.* *2* прѣстѫпитъ *сав.* *2—3* *вм.* нич. невъзм. б. в. *въ сав. кн.:* ничьтоже оуиметъ сѧ васъ. *4* сь же р. *асс.* ничимьже тъкмо *сав.* *7* иматъ-прѣдати сѧ *сав.* *8* грѣшъникъ *(вм.* члвкомъ*)* *сав.* *9* въскръснетъ *асс.* *11* каперънаоумъ *зогр. ник.* *12* дидрагъмъı *зогр. сав.* *13* рекоша *остр.* *14* дидрагмъ *зогр.* дидрагъмъı *сав.;* вънидѫ *ассем.* поидѫ *сав. (и въ греч. т. иногда* ἦλθον*);* гл̄а имъ п. еі *сав.* *15* въ храминѫ *сав.*, вари петра ис̄. *сав.* *16* цр̄е земъстии *зогр.* ц. земьнии *асс. остр. сав.* *17* отъ кого вьземлѭтъ дань *сав.* приемлѭтъ *асс.* *17—18 вм.* кинъсъ *или* киносъ: *сав.* оброкъı. *20—21* свободь *асс.* свободъ ли *остр.* *22 предлогъ* въ *передъ* море *прип. надъ стр. глагол. соврем. почеркомъ;* на море *сав.* *23* имъшѭ сѧ р. *сав.* *24—25* отврьзи еи оуста *сав.*

і обрѧштеши статиръ.
тъ вѣземъ даждь имъ
за мѧ и за сѧ.

XVIII.

1 Въ тъ часъ пристѫпишѧ оученици къ ис̄ѵ гл̄ште. кто оубо болеи естъ въ цр̄тви небс̄цѣ́мь.. 2 і призъвавъ ис̄ъ отроча. поставиі е по срѣдѣ ихъ 3 и рече. амінь гл̄ѭ вамъ. аще не обратите сѧ и бждете ѣко дѣти. не имате вънити въ цр̄ствие небс̄кое. 4 іже бо сѧ съмѣритъ ѣко отроча се. тъ естъ болеи въ цр̄ствии небс̄цѣемъ ·:· к̄. 5 і иже колижъдо приметъ отроча таково едино. въ ім̄ѧ мое: мене приемлетъ. 6 і иже аще скандалисаетъ единого отъ малыихъ сихъ вѣроужщихъ въ мѧ. оунѣе емоу естъ да обѣсѧтъ жрънов̄ъ на вѣи его осьлскы. і потопѧтъ і въ пжчинѣ морьстѣи. 7 Горе вьсемоу мироу отъ скънъдѣлъ. неволѣ бо естъ прити сканьдаломъ. обаче горе чл̄коу томоу имьже сканьдаль приходитъ. 8 Аште ли ржка твоѣ ли нога твоѣ съблажнѣетъ тѧ. отъсѣци и и отъврьзи отъ себе. добрѣа ти естъ

Стр. 2 тъ *пропщ. ассем.* *3—4* аби евъ т. ч. падж оуч. его прѣдъ нимь *сав.* *5* небесьнѣамъ *ассем.* — сьнѣемь *остр.* *6—7* поставль *остр. (безъ* е*).* *8* ни бждете *сав.* *9* ѣко *пропщ. зогр.* *10* а иже оубо *сав.* *20—21* сканъдалъ *зогр.* *26* добрѣа: *такъ въ подл. (сл. стр. 8 на слѣд. стран.).*

вънити въ животъ хромоу
ли вѣдъноу. неже дъвѣ ржцѣ
и дъвѣ nosѣ имѫштю
въвръженоу бъıти въ
огнь вѣчънъı. 9 ı аште
око твое съблажнаатъ
тѧ. ızьми є и врьsи отъ себе
добрѣа ти естъ съ единѣмь око-
мь вь животъ вънити. неже дъ-
вѣ очи имѫштю. въвръженоу бъı-
ти въ ѣеонж огньнжи҃ж ·:· 10 Блю-
дѣте сѧ и не родите о единомъ отъ
малъıхъ сихъ. гл҃ бо вамъ. ѣко
анг҃ли ихъ нб҃схъ. въ инж видѧ-
тъ лице отъца моего нб҃скааго.
11 приде бо сн҃ъ члвч҃скъı възиска-
тъ и спс҃тъ погъıбъшааго. 12 чъ-
то сѧ вамъ мьнитъ. аште бж-
детъ етероу члв҃коу .р҃. овецъ. ı за-
блѫждитъ една отъ нихъ. не о-
XXI ставитъ ли девѧти десѧтъ и де-
вѧти на горахъ. и шедъ иштетъ за-
блѫждьшаѧ. 13 и ащє обрѧщетъ и҃ж.
аминь гл҃иж вамъ.. ѣко радоуетъ
сѧ о нен паче. неже о девѧти десѧтъ
и девѧти не заблѫждьшиихъ.
14 тако нѣстъ волѣ. прѣдъ отъце-
мь вашимъ нб҃скъıимъ. да по-

Стр. 1 въ подл. описка хроумоу. *2* обѣ *зогр.* *3* дъвѣ *пропущ. въ зогр.* *9* вънити въ ж. *зогр.* *11* ѣеенж *зогр.* *12* не радите *зогр. остр.;* единомоу сихъ м. *сав.* *14 безъ* ихъ *сав.*, вь неб. *сав.*, въинж *остр.* *15* иже естъ на небесехъ *асс. (вм.* небескааго*).* *16—17* вьзискати и спсти *сав.* *17* погъıбъшиихъ *асс.* погъıбъшѧѧ *сав.* *19* оу етера ч. *зогр.* етероу дроугоуоумоу ч. *остр.* единомоу ч. *сав.* *19—20* погъıбнетъ *сав.* *23* заблѫждъшааго *асс.*, бѫдетъ обрѣсти *зогр. остр.*, обрѧштетъ сѧ *асс.* *25 дат. пад.* ei—девѧти *сав.* *26* не погъıбъшихъ *сав.*

гꙑбнетъ единъ отъ малꙑхъ
сихъ. 15 аще же съгрѣшитъ къ тебѣ
братръ твои. иди обличи и ме-
ждю собоѭ и тѣмь единѣмь. а-
ще тебе послоушаатъ приобращеши братръ твои. 16 аще ли тебе не послоушаатъ. поими пакꙑ съ собоѭ единого ли два. да къ оустѣхъ дъвою ли трии съвѣдѣтель станетъ вьсѣкъ гл҃ъ. 17 аще же не послоушаатъ ихъ. рьци цр҃кви. аште же и о цркви не родити вьчьнетъ. да бѫдетъ ти ѣко ѩзꙑчьникъ. и мꙑтарь. 18 аминь гл҃ѭ вамъ. елико аще съвѧжете на земи. бѫдетъ съвѧзано на небесехъ. и елико аште раздрѣшиши на земи. бѫдетъ раздрѣшено на нб҃сѣхъ. 19 Пакꙑ аминъ гл҃ вмъ. ѣко аште дъва отъ васъ съвѣштаате на земи о вьсѣкои вещи еѭже колижъдо просите бѫдетъ има. отъ отц҃а моего иже естъ ннб҃сѣхъ. 20 идеже бо есте дъва. ли трье събрани къ имѧ моемь. тоу есмъ по срѣдѣ ихъ ·:· к҃. 21 тъгда пристѫпь къ немоу петръ рече. г҃и коль кратъı съгрѣшитъ братръ мои къ мѧ. и отъпоуштѫ емоу. до седмь кратъ ли.

Стр. 3 братъ *остр. сав.* *3—4* прѣдъ собоѭ томоу единомоу *сав.* *5* ти *(вм.* тебе*) сав.* *6* братра твоего *зогр.*, брата своего *асс. остр. сав.* *8* по 8стомъ двѣма послѣхома ли трьмъ *сав.* *10—11* ослоушаетъ имъ *сав.* *12* не радити *зогр.*, начьнетъ *зогр. остр.*, не брѣжетъ *сав.* *13—14* поганъ *сав.* *16*, *18*, *21* земли *остр.* *16* бѫдѫтъ съвѧзани *сав.* *18* бѫдѫтъ раздрѣшени *сав.* *20* съвѣщаета *сав.* *21—22* егоже просите *сав.* *22* имъ *сав.* *23* нб҃скаго *сав.* *26—27* кратъ *зогр.* *27* въ мѧ бр. м. *зогр. ник.*

22 гл҃а емоу и҃с҃ъ. не гл҃аю тебѣ до седмь
кратъ. нъ до седмь десѧтъ кратъ се-
дмицеѭ ·:· 23 Сего ради оуподобило сѧ естъ
цр҃ствие нб҃ское чл҃вкоу ц҃рю. іже въ-
схотѣ сътѧзати сѧ о словеси. съ ра-
бы своими. 24 наченъшю же емоу сътѧ-
зати сѧ о словеси. привѣсѧ емоу длъ-
жъникъ единъ. тъмоѭ талантъ.
25 не имѫштю же емоу въздати. пове-
лѣ г҃ъ его да продадѧтъ і и женѫ его
и чѧда. і вьсе елико имѣаше. і отъ-
дати й. 26 падъ оубо работъ. кланѣше
сѧ емоу гл҃ѧ. г҃и потръпи на мьнѣ и вь-
сѣ въздамъ ти. 27 милоср҃дъвавъ
же г҃ъ раба того. поусти и и длъгъ о-
тъпоусти емоу. 28 ишьдъ же работъ.
обрѣте единого отъ клеврѣтъ свои-
хъ. іже вѣ длъженъ емоу сътомъ
пѣнѧзъ. і имъ давлѣше и гл҃ѧ. да-
ждь ми имъѭе еси длъженъ. 29 падъ
же клеврѣтъ молѣше и гл҃ѧ. потръ-
пи на мънѣ и вьсе въздамъ ти.
30 онъ же не хотѣше. нъ ведъ въсади и

Стр. 3 оуподоби сѧ *асс. остр. ник.* подобьно естъ *сав.* *4—5* изволи съвѣщати слово *сав.* *6* заченъшю *сав.* *6—7* сърицати слово *сав.* о словеси *пропущ. въ остр.;* приведоша *остр. ник.* приведе сѧ *сав.* *8 передъ* тъмѣ тал. *(такъ зогр. сав.) въ ассем.* длъженъ, тъмоѭ *ассем. ник.* *10* г҃ь продати сѧ *сав.* *10—11* и ж.и все имѣние свое *сав.* *12* рабъ тъ *остр.* р. онъ *сав.* *13* о мнѣ *сав. (такъ и въ стр. 22).* *13—14* вьсе *асс.* вьса *остр.* все *сав.* *15—16* отъпоусти: отъдастъ *сав.* *16* рабъ тъ *зогр. остр.* *17* подрѫгъ *сав.* *19* цатъ *остр.;* къ имъ *кирилл. прип.* ѥ; емъ и *асс.* имъ и *остр.* имъ его *сав.;* биѧше *сав.* *19—20* въздаждь *остр. сав.* *20* ми еси *зогр. ассем.* *21* подроугъ онъ *сав., въ нашемъ текстѣ прибавлено кир. буквами надъ строкою* ѥго на ногоу ѥмоу, *эти слова въ остр. ев. въ строкѣ (такъ и въ иныхъ греч. текстахъ), въ сав. асем. зогр. и ник. ихъ нѣтъ.* *22* ти въздамь *остр. асс.* *23* ведъ *асс.* ведъ и *сав.* шедъ *зогр.* ишьдъ *остр.*

въ темьницѫ. доньдеже въздастъ емоу весь дльгъ. 31 видѣвъше же оубо клеврѣти .....

XXII бывъша съжалиша си сѣло. і пришедъше съказаша г҃ноу своемоу всѣ бывъшаа. 32 тъгда призъвавъ і г҃ъ его гла емоу. рабе лѫкавъı. всь дльгъ твои отъпоустихъ тебѣ. понеже оумоли мѧ. 33 не подобаше ли и тебѣ помиловати клеврѣта твоего. ѣко и азъ тѧ помиловахъ ⁘ 34 і прогнѣвавъ сѧ г҃ь его. прѣдастъ і мѫчителемъ. доньдеже въздастъ весь дльгъ свои. 35 Тако и отецъ мои нб҃скъ сътворитъ вамъ. аще не отъпоущаате кождо братроу своемоу отъ ср҃дцъ вашихъ ⁘ к҃.

XIX

1 і бъıстъ егда съконьча и҃с҃ъ словеса си. прѣиде отъ галилеѩ. і приде къ прѣдѣлъı июденскъı. об онъ полъ норъдана. 2 і по немь идѫ народи мъноsи и исцѣли ѭ тоу ⁘ 3 і пристѫпиша къ немоу фарисѣи искоушаѭште и гл҃ѭще. аште достоитъ чл҃коу поустити женѫ своѭ. по всѣкои винѣ. 4 онъ же отъ-

Стр. 2 д. весь *acc.* в. дльгъ его *остр.* в. д. свои *сав.* *3* оубо *нѣтъ въ проч. сп.; послѣ слова* клеврѣти *по подчищенному прибавлено кирил. букв.* кго. *4* бъıваѭщаѧ *сав.* *5* гноу своемоу *нѣтъ въ зогр.*, г҃ви его *сав.* *8* оставихъ *сав.* *9* моли мѧ *сав.* *10* подроуга *сав.* *16* отъдасте *сав.*; кождо *ассем.* къждо *остр. сав* комоужде *зогр.*; братоу *сав. остр. acc.* *17* прѣгрѣшени ихъ *прибавлено въ зогр.* прѣгрѣшениѣ ихъ *acc.* прѣгрѣшении ихъ *остр.* прѣгрѣшени *сав.* *24* естъ достоино *сав.* *25* на всакѫ винѫ *сав.*

кѣштакъ рече имъ. нѣсте ли чьли.
ѣко сътвори и искони мужескъ полъ
и женескъ. сътворилъ естъ. 5 і рече
сего ради оставитъ чл҃къ от҃ца сво-
его и матерь своѭ. і прилѣпитъ сѧ
женѣ своеи. і бѫдете оба въ плътъ
единѫ. 6 тѣмь же юже нѣсте дъва нъ
едина плътъ. еже [оу]оубо б҃ъ съчета
чл҃вкъ да не разлѫчаатъ. 7 гл҃аша е-
моу что оубо моси заповѣдѣ. дати къ-
нигы распоустънъıѧ и отъпоусти-
ти ѭ. 8 гл҃а имъ. ѣко моси по жестосръ-
дью вашемоу повелѣ вамъ. отъ-
поустити женъı ваша. искони же
не бъıстъ тако. 9 гл҃ѭ же вамъ.
ѣко иже аще поуститъ женѫ своѭ.
развѣ словесе прѣлюводѣина. тво-
ритъ ѭ прѣлювъı творити. і же-
нѧи сѧ подъвѣгоѭ. прѣлювъı тво-
ритъ. 10 и гл҃аша емоу оученици его.
аште тако естъ вина чл҃коу съ же-
ноѭ. оунѣе естъ не женити сѧ. 11 онъ
же рече имъ. не вьси въмѣстѧтъ
словесе сего. нъ имъѭе дано е-
стъ. 12 сѫтъ бо каженици иже и-чрѣ-

Стр. 2 испръва *ассем. остр. сав.* *3* послѣ створилъ *приб.* ѣ *зогр. асс.* ꙗ *остр. сав.* *4* от. своего *ассем.* *5* матере *остр.;* приложитъ сѧ ei *сав.* *6* бѫдета *сав. остр.* *8* плъть ед. *зогр. остр.;* оубо *нѣтъ асс.*, ꙗже оубо б҃ъ съ-веде ч. да не разлѫчитъ женъı сеѧ *сав.* *10* къ моси *надъ строкою прип. кир.* и. *11* поустити *сав.* *13—14* поустити *асс. остр. сав.* *14* испръва *ассем. остр. сав.* *16* аще иже *остр.*, отъпоуститъ *зогр.* *17* любодѣаньнааго *остр. зогр., асс. согл. съ наш.*, не любъı дѣıавъшѫ *сав.* *18* любъı створьшѫ *сав.* *19* подьпѣгоѭ *зогр.* подъбѣгоѭ *асс.* потьбѣгоѭ *остр., сав. проп.* ж. с. п., *осталось только* прѣлюбъı дѣетъ. *22* оуне не ж. *сав.* *23* не вси разоумѣсте словоу *сав.* *25 и 1 на слѣд. стр. въ ассем. другой порядокъ, такъ что второе* сѫтъ каж. аж. иск. ч. *занимаетъ первое м.* *25* бъıша таци *сав.*

ва мнѣ родиша са тако. і сжтъ ка-
женици ѥже исказиша чл҃ци. і
сжтъ каженици иже исказиша са
сами. цр҃ствиѣ ради нс҃каго.
могы вьмѣштати да вьмѣ-
ститъ ·:· 13 Тъгда привѣсѧ къ не-
моу дѣти да ржцѣ възложитъ на
на. і помолитъ са. оученици же
запрѣтиша имъ. 14 і҃с же рече имъ.
останѣте дѣтии и не браните имъ.
прити къ мьнѣ. таковъıхъ бо є́-
стъ цр҃ствие нб҃ское. 15 і възло-
жъ на на ржцѣ отиде отъ тоудѣ ·:·
16 І се етеръ пристжпь рече емоу. оу́-
чителю благы. что благо
XXIII сътворіж. да имамъ животъ вѣчъ-
ны. 17 онъ же рече емоу. что ма гл҃еши
блага. никтоже благъ тъкмо еди-
нъ б҃ъ. аште ли хоштеши въ животъ
вьнити. съблюди заповѣди. 18 гл҃а
емоу кыѧ. і҃с же рече емоу. еже не
оубьеши. не прѣлюбы сътвори-
ши не оукрадеши. не лъжесъвѣдѣ-
тель бждеши. 19 чьти от҃ца и мате-
рь. і възлюбиши искрьнѣаго свое-
го ѣко самъ са. 20 гл҃а емоу юноша. вь-
сѣ си съхранихъ отъ юности моеѧ.

Стр. 2 иже са казиша отъ чл҃вкъ *сав.* *3* иже са сами каз. *сав.* *5* вьмѣстити *зогр. остр.*, могжщеі в. да вьмѣстатъ *сав.* *14* единъ *зогр.* *16* створь приимж жизнь вѣчънжіж *сав.* *17* твориши *зогр.* *18* естъ бл. *зогр.*; б. единъ *асс. сав.*, никтоже бо бл. *сав.* *19* въ жизнь *сав.* *20* съхрани *сав.* *22* къ оубьеши *надъ строкою прип. глаг. буква* і (ж), *чтобы получить форму* оубиеши; твориши *зогр.* *24* бжди *остр.*; от. своего и м. *остр.* матере *сав.* *25* ближьнѣаго *остр.*; *въ сав. кн.* *21—25 переводъ измѣненъ:* не оубиваи не пр. створи не кради ни лъжа послоушаи ... възлюби ближънаго. *27* сътворихъ *остр.*

чесо есмъ еште не доконьчалъ.
21 рече емоу ис. аште хощеши съвръше-
нъ бъти. иди продаждъ имѣни-
е твое. і даждъ ништимъ. і и-
мѣти имаши съкровиште на небсе.
і приди въ слѣдъ мене. 22 Слъ-
шавъ же юноша слово отиде скръ-
бѧ. бѣ бо имѣѩ сътѧжанiѣ мъно-
га. 23 іс же рече къ оученикомъ сво-
имъ. амин глѧ вамъ. ѣко не оу-
добь вънидетъ богатъ въ цсре-
ствие небское ·:· 24 пакъı глѧ вамъ.
ѣко оудобѣе естъ вельбѫдоу. сквоз
ѣ оуши игълинѣ проити. неже бо-
гатоу въ цсрьствие бжие вънити.
25 слъша.... [а]въше же оученици
дивлѣахѫ сѧ sѣло глѧште. кто
оубо можетъ спн бъıти. 26 възъ-
рѣвъ же ис рече имъ. отъ члвкъ
се невъзможъно естъ. а отъ ба вь-
сѣ възможъна ·:· к. 27 Тъгда отъвѣ-
штавъ петръ рече емоу. ги се мъı
оставихомъ вьсѣ и вь слѣдъ те-
бе идомъ. что оубо бѫдетъ намъ.
28 іс же рече имъ. аминь глѧ ва-
мъ. ѣко въı шедъшеи по мънѣ
въ пакъıбъıтии. егда сѧдетъ

Стр. 1 чесого еще лишѫ сѧ *сав.* *2—3* хощеши ли исплънити *сав.* *3* иди и прод. *асс.* *4—5* приимеши цр̃ствие нб̃ское *сав.* *5* на нб̃си *зогр.* на нб̃сехъ *ассем.* *6* поиди *сав.* *7* слово се *асс. сав.* *7—8* печальнъ *сав.* *8* богатьство много *сав.* *10—11* не оуд. богатоу вьнити *сав.* *13—14* скозѣ *асс.* *14* нежели *асс.* негъли *сав.* *15* вьнити *проп. сав.* *16 въ конць стр. по подчищенному написано кирил.* его, *въ остр.* кго *въ текстъ.* *17* чюждахѫ сѧ *сав.* *18* спсти сѧ *сав.* *19 сав. приб.* на нѧ. *21* възм. сѫтъ *зогр.* *23—24* по тебѣ идохомъ *сав.* *24* идохомъ *зогр. остр.* *26* ш. вь слѣдъ мене *сав.* *27* въ пакъıбъıтиѥ *остр., сав. кн.* пакъı бѫдете егда сѧд. с. ч. на пр.

сн҃ъ чл҃вскъı. на прѣстолѣ сла-
вы своеѩ. Сѧдете и вы на дъ-
вою на десѧте прѣстолоу҃. сждѧ-
ште обѣма на десѧте колѣномa и-
здрaилѣ҃ма. 29 і вьсѣкъ иже оста-
китъ братриѭ҃ ли сестръı. ли о-
т҃ца ли матерь. ли женѫ ли дѣти.
ли села ли хрaмъı. імене моего
ради. сторицеѭ҃ приметъ. і жи-
вотъ вѣчънъı наслѣдитъ. 30 мь-
ногіи же бодѫтъ пръвіи послѣ-
дьніи. і послѣдьніи пръвіи ·:·

XX

1 Подобъно естъ цс҃рствіе небеско-
е. чл҃вкоу҃ домовитоу҃. іже изи-
де коупъно утро. наѭтъ дѣла-
телъ виноградоу҃ своемоу҃. 2 съ-
вѣщавъ же съ дѣлателъı. по
пѣнѧзоу҃ на день. посъла ѩ въ
виногр҃ъ свои. 3 і ишедъ въ трети-
ѭ҃ годинѫ. видѣ инъı на тръжи-
ци стоѩщѧ праздънъı. 4 і тѣ-
мъ рече идѣте и вы въ виногра-
дъ мои. і еже бждетъ правъда
XXIV дамъ вамъ. 5 они же идѫ. пакъı же и-
шедъ въ шестжѭ҃ и въ девѧтжѭ҃ го-

Стр. 4 двѣма *сав.;* на *въ ркп. намѣчено только надстрочнымъ глагол.* н. *6* братиѭ҃ *остр. сав.;* въ сестръı *буква* р *надъ строкою приписана.* *7—8 остр. всегда* или, *сав. то* или *то* ли. *8* храминъı *асс.* *9* пр. мьздѫ҃ *сав.* *9—10* жизнь вѣчънжѭ҃ *сав.* *11* бодѫтъ *такъ въ ркп.* *15* коупьно заоутра *остр. сав. (безъ* коупьно*).* *15—16* наѭтъ дѣлателъ *зогр. асс. сав.* наѧти дѣлателѧ *остр.* *16* въ виноградъ свои *зогр. ассем. остр.* *17* цѣнѫ *прибавл. сав. но безъ* съ дѣл., по сребрьникоу *сав.* *18—19* на виноградъ посъла ѧ *сав.* *24* идоша *остр.* *25 въ сав. кн.* въ ѳ҃ годинѫ.

динж. сътвори такожде. 6 въ единжѫ же на десѧте годинж ишедъ. обрѣте дроугъıѭ стоѩштѧ праздънъı. і гл҃а имъ чъто стоите сьде весь день праздьни. 7 і гл҃аша емоу ѣко никтоже насъ не наѥтъ. гл҃а имъ идѣте и въı въ виноградъ мои. і еже бѫдетъ правъда приимете. 8 вечероу же бъı(въ)шю. гл҃а г҃нъ винограда. къ приставънику своемоу. призови дѣлателѧ. і даждь имъ мъздж. начен҃ъ отъ послѣдьнихъ до пръвъıхъ. 9 пришедъше же иже въ единжѫ на десѧте годинж. приѩсѧ по пѣнѧзю. 10 і пришедъше пръвии мьнѣахж сѧ ѥште приѩти. і приѩсѧ по пѣнѧзоу. 11 приемъше же ръпътаахж на г҃нъ 12 гл҃ште. како сьѭ послѣдьнѣѭ. единъ часъ сътворьшѧ. і равънъı намъ сътворилъ ѩ еси. понесъшенмъ тяготж дьне и варъ. 13 онъ же отъвѣщавъ рече единомоу ихъ. дроуже не обиждж тебе. не по пѣнѧзоу ли съвѣштахъ съ тобоѫ. 14 вьзьми свое и иди. хоштж же семоу послѣдьнюмоу дати ѣко и тебѣ. 15 ili

Стр. 5 праздьни *пропущ. въ зогр.* *6* не наѥтъ насъ *асс.* *8* цѣна *(вм.* правьда*) сав.* *8—9* въспримете *асс.* *9 въ ркп.* бъıшю. *10—11* гл. г҃днъ къ пр. винограда *сав.* *12* дан *остр.* *14* пришъдъ же иже *сав.* пришъдъшеи же *остр.* пришедъшии *асс.* *15 и 17* приѩша *остр.* *16* пришедъшеи пръвѣе *асс. сав.* *17* ѣко в. приимѫтъ *зогр.*, и ти по пѣн. *зогр. асс. остр.* *19* гна *зогр. остр.* *19—20* си послѣдънии с. ч. створиша *зогр. ассем. (остр. согл. съ наш.).* *23* вара *зогр.*

нѣстъ ми лѣть сътворити къ
своихъ ми еже хощтж. аште око твое
лжкаво естъ. ѣко азъ благъ есмъ.
16 тако бждтъ послѣдьнии пръвии.
і пръвии послѣдьнии. мънози бо
сжтъ зъвании мало же избъра-
нъихъ ·:· 17 і късходѧ ис̃ къ им̃ъ. поѧ-
тъ оба на десѧте [о] оученика единъı
на пжть и рече имъ. 18 се късходимъ
къ ерс̃лм̃ъ. і сн̃ъ члвч̃ескъ прѣ-
данъ бждетъ архиереомъ. і кънии-
жъникомъ. і осждатъ і на съ-
мрътъ. 19 і прѣдадѧтъ і на порж-
гание ꙗзк̃мъ. і биение и пропѧ-
тье. і къ трети день въскръсне-
тъ. 20 Тъгда пристжпи къ немоу
мати сн̃оову зеведеоову. съ
сн̃ѣма своима клан҃ѣ҃шти сѧ.
і просѧшти нѣчесо отъ него. 21 онъ
же рече ѥи чъто хоштеши. гл̃а ѥ-
моу рьци да сѧдете сѣ҃ сн̃ъı моѣ.
единъ о десн҃ѣ҃ тебе и единъ
о шюж тебе. къ цр̃ствии твоѥ-
мъ. 22 отъкѣштавъ же ис̃ рече.
не вѣста сѧ чесо просѧшта. мо-
жета ли пити чашж. ѣ҃же азъ
имамъ пити. ли кръштение ѥ-
же азъ кръштаѭ сѧ кръстити сѧ.
гл̃асте емоу можекѣ. 23 і гл̃а и-
ма. чашж моѭ испиета. ібо
и крьштениемь имъже азъ крь-

Стр. 2 еже х. въ св. ми *зогр. acc. остр.* *3* нъ азь бл. *acc.* *9* на пжти *зогр. никол.* *13—14* ꙗзык. на поржг. *зогр. ник.* *17* сн̃оу *зогр. ник.* *21* си ѡба с. *ник., зогр. безъ* оба. *22* и дроугъı *зогр.* (и ед. *ник.*). *27* азъ пиѭ *зогр. (ник. согл. съ нашимъ).* *30* оубо *(вм.* ібо*) зогр. ник.*

шта҇ѫ сѧ кръстита сѧ. а ѥже
XXV сѣсти о деснѫ и о шюѫ мене нѣстъ
мънѣ сего дати. нъ имъѭе ого-
товано естъ отъ ѻ҃ца моего.
24 і слъшавъше десѧтий. негодо-
ваша о обою братроу. 25 і҃с же при-
зъвавъ ѭ рече. вѣсте ѣко кънѧ-
зи ѭз҃къ оустоѭтъ имъ. и ве-
лиции обладаѭтъ малъ-
ими. 26 не тако оубо бѫдетъ къ ва-
съ. нъ іже аще хощетъ вашти-
и бъти къ васъ. да бѫдетъ
вашъ слоуга. 27 і иже аще хоще-
тъ къ васъ бъти прѣдьни-
и. да бѫдетъ вашъ рабъ. 28 ѣко-
же сн҃ъ ч҃вскъ. не приде бо
да послоужатъ емоу. нъ по-
слоужитъ. и дати дш҃ѫ сво-
ѭ. ѵзбавление за мъно-
гы ⁘ к҃ ⁘ 29 і исходѧщю емоу
отъ иериχона. по немь идѫ на-
роди мъноѕи. 30 і се дъва слѣ-
пъца сѣдѧшта при пѫти. і
слъшавъша ѣко и҃с҃ъ мимо
ходитъ. възъписте гла-
голѫшта. помилои нъı
г҃и сн҃оу дв҃дв҃ъ. 31 народи же за-
прѣтиша има да оумлъчи-

Стр. 1 кръщѫ сѧ *зогр.* *2* о десн. мене *зогр.* *3—4* оуготовано *зогр.* *7—8* кънази ѭзъıкъ *зогр.* *9* ими *(вм.* малъıими*) зогр. ник. (и въ греч.* αὐτῶν*).* *10* оубо *зогр. проп.* *11* аще *зогр. проп.* *11—12* ващеі *зогр.* *18* послоужити *зогр.* *21* ерихъ *зогр.* отъ ерихъı *сав.*, идоша *остр.* вь слѣдъ его идѣше народъ многъ *сав.* *23* сѣдѣста *зогр. сав*, на пѫти *асс.* *25* възъваста *зогр.* възъписта *остр. сав. ник.* *26 въ ркп. такъ:* помилои, *вм.* нъı *въ сав. кн.* на. *27* г҃и *проп. въ зогр.*, народъ же запрѣти *зогр. остр. ник.*, народъ же прѣштааше *асс.*, народи же прѣщахѫ *сав.*

те. она же паче въпиѣшете
гл҃ѫшта. помилоу҃и нъı г҃и
сн҃оу д҃ъ. 32 і ставъ ис҃ъ къ-
згласи ѣ. и рече. что хощета
да сътворıж вама. 33 гл҃аste емоу
г҃и. да отвръзете сѧ наю очи. 34 ми-
лоср҃дъвъ же ис҃ъ. прикоснж сѧ очи-
ю има. і абье прозьрѣсте има
очи. і по немь идете ⁘ к҃ ⁘

XXI.

1 І егда
приближи сѧ въ ерс҃лмъ. і приде
къ витфаѣиж ⁘ къ горѣ елеонь-
сцѣ. тъгда ис҃ посъла дъва оучени-
ка своѣ. 2 і гл҃а има идѣта къ весь ѣже е-
стъ прѣмо вама. і абье обрѧштета
ослѧ привазано и жрѣбѧ съ нимь.
і отрѣшъша приведѣта ми е. 3 і а-
ще речетъ кто вама что. речета ѣко
г҃ь трѣбоуетъ ею. і абье же посълe-
тъ ѣ. 4 Се же всe бъıстъ да събж-
детъ сѧ реченое пр҃кмъ гл҃ѫщемъ.
5 ръцѣте дъщери сионовѣ. се ц҃ръ тво-
и градетъ тебѣ. кротокъ и въсѣдъ

Стр. 1 оумлъчита *зогр. остр. сав. ник.*; възъваста *зогр.* зъвааста *остр.* звахотазваста *ник. а. б.* въпиѣасте *асс.* вьпиıста *сав.* *2* г҃и *проп. асс.* *3* с҃не *асс.* *3—4* пригласи *асс.* зъва *сав.* *5* гл҃ста *остр. зогр.* рѣста *сав.* *6* отврьзета *остр. сав.*; очи наю *асс. остр. сав.* *7* же ѣ *асс.*; коснж *сав.* *8* отврьзоста *остр. сав. (асс. согл. съ наш. но пропущ.* има очи). *9* очи обѣма *сав.*; и вь слѣдъ его идоста *сав.* идоста *остр. зогр.* *13* своѣ *пропущено остр.*; гл҃а има *сав. остр.* *16* е *пропущ. остр. асс.* е сѣмо *сав.* *17* рьцѣта *ассем. сав.* *18—19* и посъла и *сав. (и въ греч. текстѣ колеблется).* *22* идетъ *остр. сав.*, къ тебѣ *остр.*

на осьлѧ. і жрѣбѧ сн҃а ѣрьмьнича.
6 Шедъша же оученика и сътворьша
ѣже повелѣ има ис҃. 7 привѣсте ось-
лѧ и жрѣбѧ. і възложиша връхоу
ризъı своѭ. і высѣде връхоу ихъ. 5
8 мъножѣише же народи. постъла-
ша ризъı своѭ по пѫти. дроузии
же рѣзахѫ вѣтви отъ дрѣва. и по-
стилахѫ по пѫти. 9 народи же ходѧ-
штеи прѣдъ нимъ. і вь слѣдъ. 10
зъвахѫ гл҃ѫште ·:· Ѡ҆санна с҃но-
ви давъıдовоу. бл҃гослв҃нъ гра-
дъı въ има г҃не. ѡ҆санна въ въı-
XXVI шънихъ. 10 і въшедъшоу емоу в҃мъ. по-
трасе сѧ весь градъ гл҃ѧ кто сь естъ. 15
11 народи же гл҃ахѫ. ѣко сь естъ ис҃ про-
рокъ. іже отъ назарета галилеска-
аго. 12 і вниде ис҃ въ цр҃квь б҃жиѭ. і
изгъна вьсѧ продаѫштаѧ. і коупоу-
ѫштаѧ въ цр҃кве. і дъскъı тръжь- 20
никъ испровръже. і сѣдалишта про-
даѫштихъ голжби. 13 і гл҃а имъ. пи-
сано естъ храмъ мои храмъ моли-
твѣ наречетъ сѧ. въı же сътвори-
сте и врътъпъ разбоиникомъ. ·:· 25
14 і пристѫпиша къ немоу хроми и слѣ-
пии въ цр҃кве и исцѣли ѧ. 15 Видѣвъше
же арьхиереи и кънижьници чюдеса.
ѣже сътвори. і отрокъı зовѫща
въ цр҃кве. і гл҃ѫштѧ. Ѡ҆санна с҃но- 30

Стр. 1 ѣрьмьника *сав.* *2* сътвориста *остр. сав.* *3* ѣкоже *остр. зогр.;* приведоста *остр. сав.* *5* вьсѣдъ *сав.* *6* мъножѣиши *зогр.* множаиши *асс.* мнози *сав.* *7* на пѫти *зогр.* *9—10* ходаштии *остр.* *11—12* сн҃оу дв҃двъ *остр. сав. ник.* *15* и гл҃ахѫ кто естъ *сав.* *20, 27 и 30* въ цр҃къви *зогр. остр. ник., но сав. 30* ц҃ркве. *29* творѣше *сав.*

ви дв҃дв҃оу. негодоваша 16 и рѣша е-
моу. слъишиши ли что сии гл҃ж-
тъ. іс҃ же рече имъ. ей. нѣсте ли
чьли николиже. ѣко из оустъ мла-
дѣнечь и съсжштихъ съвръши-
лъ еси хвалж. 17 і оставль ѣ изи-
де вънь из града въ витанижь.
і въдвори са тоу ·:· к҃ ·:· 18 Ютро же въ-
звращтъ са въ градъ възалка.
19 і оузьрѣвъ смоковьницж единж
при пжти. приде къ нен. і ничъсоже
не обрѣте на нен. тъкмо листвье
едино. і гл҃а ен. да николиже пло(да
отъ тебе) не вждетъ въ вѣкъ. і абье и-
съше смоковьница. 20 і видѣвъше оучени-
ци дивиша са гл҃ште. како абье оусъше
смоковьница. 21 Отъвѣщавъ же ис҃ рече и-
мъ. аминь гл҃ж вамъ. аще имате вѣ-
рж и не оусжмьните са. не тъкмо смоко-
вьничъное сътворите. нъ аште и горѣ
сеи речете двигни са. і въвръзи са
въ море вждетъ. 22 і въсего егоже въ-
спросите въ молитвѣ вѣроующе при-
имете ·:· 23 і егда приде [въ] въ цр҃квъ. при-
стжпиша къ немоу оучащю. архиерен и
старьци людьстии гл҃ще. коеж вла-
стиж си твориши. і кто ти дастъ обла-
сть сиж. 24 отъвѣштавъ же ис҃ рече и-
мъ. въпрошж въı и азъ единого слове-

Стр. 1 сн҃оу *зогр. остр. ник. сав.;* рекоша *остр.* *4* никол. чъли *зогр. остр. ник.* *4—5* младеничь *остр.* младѣнаць *ник.* *6* оставъ *зогр. (т. е.* оставь*).* *8* оудвори са *зогр. остр. ник.*, всели са *сав.;* оутро *зогр.* ютрѣ *ник.* *8—9* възвращаа *зогр. ник.* *9* възлака *зогр.* *10* вьзрѣвъ *ник.* *13—14 что въ скобк., по подчищенному глагол. почеркомъ.* *14—15* оусъше абие *зогр. ник.* *19—20* смоковъничъское *зогр.* *21* връзи *зогр. ник.* *24* пришъдъшоу емоу *зогр.* вышьдьшоу емоу *ник. (вм.* егда приде*).*

се. еже аште речете мънѣ и азъ вамъ
рекж. коеіж властиіж си твориж. 25 кръ-
щение иоаново отъ кждж бѣ. съ нб̃се ли
или отъ чл̃вкъ. они же помъишлѣхж
въ себѣ гл̃ iште. 26 аште речемъ съ не-
бесе. по чъто оубо не iасѧ емоу вѣры.
аште ли речемъ [отъ] отъ чл̃къ. боим
мъ сѧ народа. вьси бо ѣко пр̃ка имж-
тъ иоана. 27 отъвѣштавъше же ис̃ви
рѣша не вѣмъ. рече имъ и тъ. ни азъ
гл̃iж вамъ. коеіж властиіж си тво-
риж ·:· 28 Чьто же сѧ мьнитъ вамъ. чл̃къ
етеръ имѣ дьвѣ чѧдѣ. і пришедъ къ
пръвоумоу рече. чѧдо иди дьнесь дѣ-
лаи въ виноградѣ моемъ. 29 онъ же отъ-
вѣштавъ рече не хощ. послѣдь же
XXVII раскаавъ сѧ иде. 30 і пристжпь къ дроугоу-
моу рече такожде. онъ же отъвѣштавъ рече
азъ идж гн̃ и не иде. 31 къı отъ обоіж сътво-
ри волю отьчж. гл̃ша емоу пръвъı.
гл̃а имъ ис̃ амнъ гл̃iж вамъ. ѣко мъı-
таре и любодѣица варѣіжтъ въı. въ
цр̃ствии б̃жии. 32 приде бо иоанъ кр̃сти-
тель пжтемь праведъномъ. і не iа-
сте емоу вѣры. мъıтаре же и любо-
дѣица iасѧ емоу вѣрж. въı же видѣвъше
и не раскаасте сѧ послѣдь iати емоу
вѣрж ·:· 33 Iнж притъчж слъıшите.
чл̃къ бѣ домовитъ. iже насади ви-
ноградъ. і оплотомъ і огради. і иско-

Стр. 3 отъ кждѣ *зогр.* шть коудоу *ник.* *6 между строк. прибавл. кирил. букв.* речеть намь, *въ зогр. и ник. въ тексть;* аcте *зогр. ник.;* вѣры емоу *ник.* *8—9* имѣахоу *ник.* *11* областиіж *зогр.* *13* имѣше ч. д. *зогр.* *17* пристжпивъ *зогр.* *19* коп *зогр.* *23* въ ц- е бжие *зогр.* *28* вѣръи *зогр.* *29* богатъ *сав.*

па вь немь точило. і созъда въ не-
мъ стлъпъ. і въдастъı-и дѣлате-
лемъ. и отиде. 34 егда же приближи сѧ
врѣмѧ плодомъ. посъла рабъı своѧ.
къ дѣлателемъ. приѧти плодъı
его. 35 емъше же дѣлателе рабъı его
ового бишѧ ового же оубишѧ. ового же
камениемь побишѧ. 36 пакъı посъла и-
нъı рабъı. мъножѣишѧ пръвъıхъ.
і сътвориша имъ тожде. 37 послѣдь же
посъла къ нимъ с҃нъ свои г҃ѧ. оусра-
млѣѭтъ сѧ с҃на моего. 38 дѣлателе же
егда оузьрѣша с҃нъ. рѣша въ себѣ. сь
естъ наслѣдъникъ. придѣте оуби-
мъ і. і оудръжимъ достоѣние его. 39 і е-
мъше и извѣсѧ вонъ из винограда.
і оубиша и. 40 егда же оубо придетъ г҃нь
винограда. чъто сътворитъ дѣлате-
лемъ тѣмъ. 41 зълъı зълѣ погоубитъ
ѩ. и виноградъ прѣдастъ инѣмъ дѣла-
телемъ. іже въздадѧтъ емоу пло-
дъı въ врѣмена своѣ. 42 г҃ла имъ и҃с.
нѣсте ли чьли николиже въ кънигахъ.
камень егоже не врѣдоу сътвориша зи-
ждѧштеи. съ бъıстъ въ главѫ ж-
гълѫ. отъ б҃а бъıстъ си. и естъ ди-

Стр. 1—2 передъ стлъпъ *пропущ.* въ немъ *зогр. асс. остр.* *2* прѣдастъ *сав.* *3* приде *(вм.* приближи сѧ*) асс. сав.* *4 вм.* плодомъ: емати е *сав.* *5* иматъ вина своего *сав.* *6 и 15* имъше *зогр. остр. сав.* *7 первое* ового *проп. сав.;* дроугъıѧ оуб. *сав.* *7—8* дроугааго кам. *остр.* овы же кам. *сав.* *10* такожде *остр. сав.* *11—12* постъıдатъ сѧ *сав.* *13* оузрѣвъше *зогр.* видѣвъше *сав., остр.* оузрѣша *но безъ* ѥгда. *14—15* оубимъ і: *такъ въ подл. (вм.* оубиѣмъ і*).* *19* зълъıѧ *зогр. сав.; въ подлин. надъ* зълъı *прибавл. кирил.* г҃лаше емоу. *20* ѩ *проп. сав.;* винограда *ассем.* *23* николиже *пропущ. сав.* *24* камене *сав.* не въ радоу *асс.* не вь радъ *сав.* *24—25* зиждѧштеи *пропущ. въ сав. кн.,* жиждѧщеи *остр.* *25 и 26* се *сав.;* ѩгльѫ *зогр. съ* ѫ *вм.* оу, *какъ и въ нашемъ т.* *26 вм.* б҃а: г҃а *зогр. ассем.* г҃и *остр.*

вѣна въ очию нашею. к҃ ·:· 43 Сего ради
гл҃ж вамъ. ѣко отъиметъ сѧ отъ ва-
съ цр҃ствие бжие. і дастъ сѧ ꙗ҃зкоу.
творѧштоумоу плодъ его 44 і падъı
на камене семъ съкроушитъ сѧ. а на
немъже падетъ сътъретъ і. 45 і слъı-
шавъше архиерен и фарисен притъчж
его. разоумѣшѧ ѣко о нихъ гл҃аше. 46 і и-
скжште ꙗти и. оубоѣшѧ сѧ народа по-
неже ѣко пророка имѣахж и.

XXII.

1 і отъвѣ-
штавъ ис҃ рече имъ въ притъчахъ
гл҃ѧ ·:· 2 (Оу)подоби сѧ цр҃ствие нб҃скоѥ.
чл҃коу цр҃ю. іже сътвори бракъ сн҃оу
своемоу. 3 і посъла рабъı своѧ при-
зъвати зъванъıѧ на бракъ. і не
хотѣахж прити. 4 Пакъı посъла и-
нъı рабъı. гл҃ѧ рьцѣте зъванъı-
мъ се обѣдъ мои оуготовахъ. ю҆-
ньци мои и оупитѣнаа исколена и
вьсѣ готова. придѣте на бракъ.
5 они же не рождъше отидж. овъ на се-
ло свое овъ на коуплж своіж. 6 а про-
XXVIII чи имъше рабъı его досадиша имъ
и избиша ꙗ҃. 7 і слъıшавъ ц҃р҃ тъ ра-
згнѣва сѧ и посъла воıѧ своıѧ. погоу-
би оубица тъı. і градъı ихъ зажь-

Стр. 5 камени *зогр.* *12* Оу *въ скобкахъ, потому что въ подл. нельзя прочесть.* *15 и 20* на бракъı *зогр.* *17 вм.* рьцѣте *въ подл. описка* цьцѣте. *19* оупитанаıѧ *остр.* *21* небрѣгъше отидоша *остр.* *23* емъше *ассем.* *24* ꙗ *проп. зогр.* *25* своıѧ воıѧ *остр.* *25—26 въ ржп.* погоубї, *но глагол.* т *какъ кажется позднѣйшая приписка.*

же. 8 тъгда гл҃а рабомъ своимъ. бра-
къ оубо готовъ естъ. а зъвании не
бѣша достоини. 9 идѣте оубо на исхо-
дишта пѫтии. и елико аште обрѧ-
штете призовѣте на бракъ. 10 и ише-
дъше раби ти на пѫти. събъраша вьс-
а ѥже обрѣтѫ. зълыѧ же и добры.
и исплънишѧ бракъ възлежащти-
хъ. 11 Вьшедъ же цр҃ъ видѣтъ възле-
жащихъ. видѣ тоу ч҃ка не облъчена
къ одѣание брачьное. 12 и гл҃а емоу
дроуже како вьниде сѣмо. не имъı
одѣаниѣ брачьна. онъ же оумлъ-
ча. 13 тъгда рече цр҃ъ слоугамъ.
сѣвѧзавъше емоу ржцѣ и ногѣ.
в(ъ)зьмѣте и. и въврьгѣте въ
тьмѫ кромѣшьнѭ. тоу бѫ-
детъ плачь и скрьжетъ зѫбомъ.
14 мънози бо сѫтъ зъвани. мало
же изъбранъıхъ ·:· к҃ ·:· 15 Тъгда ше-
дъше фарисѣии ·:· Съвѣтъ сътво-
ришѧ на нъ да обльстѧтъ і сло-
вомь. 16 и посълаѭтъ къ
немоу оученикъı своѧ.
съ иродѣнъı гл҃ѭще
оучителю вѣмъ ѣко
истинень еси. пѫти

б҃жию въ истинѫ оучиши. и ни о комь-
же не родиши. не зьриши бо на лице ч҃ко-

Стр. 1—2 браци оубо оуготовани сѫтъ *ассем.* оуготованъ *остр.* *5* на бракъı *зогр. асс.;* призовите *зогр.* *7* обрѣтоша *остр.;* добрыѧ *остр. ассем.* *8* наплънишѧ *остр.* исплънишѧ сѧ *ассем.* исплъни сѧ *зогр.* *11 и 13* одѣник *остр. зогр.* *16* ъ *въ* възьмѣте *стерлось.* *17* кромѣшьнѭ *остр. зогр. ассем.* *22* и обльст. *остр. зогр.* *23* посълаша *сав.* *25* съ родиѧнинъı *сав.* *28—29* не брѣжеши ни о чемьже *остр.* не род. ни о к. *ассем.* не печеши сѧ ни о чесомъже *сав.* *29* лица *ассем. сав.*

мъ. 17 рьци оубо намъ чъто ти сѧ мьнитъ. достоино ли естъ дати киноусъ кесареви или ни. 18 разоумѣвъ же ис̄. лжкавъство ихъ рече. чъто мѧ окоушаате ѵ̓покрити. 19 покажите ми сколзъ киноусъныи. они же принѣсѧ емоу пѣнязъ. 20 онъ же гл̄а имъ чии естъ образось и написание. 21 гл̄ашѧ емоу кесаровъ. тъгда гл̄а имъ. въздадите оубо кесарева кесареви. і бж̄ию бг̄ви ·:· к̑ ·:· 22 і слъишавъше дивишѧ сѧ. і оставьше и отидж. к̑ ·:· 23 Въ тъ день пристжпишѧ къ немоу гл̄ѭште садоукеи. не бъити въскрѣшению. і въпросишѧ и 24 гл̄ѭште. оучителю моси рече. аште къто оумьретъ не имъı чѧдъ. да поиметъ братръ женж его. і въскрѣситъ сѣмѧ братра своего. 25 бѣ же въ насъ седмь братриѭ. і пръвъı ожень сѧ оумрѣтъ. і не имъı сѣмене. остави же женж своіж братроу своемоу. 26 такожде и вторъı. и трети до седмаго. 27 послѣжде же ихъ вьсѣхъ оумьрѣтъ и жена. 28 въ въскрѣшение оубо. котораго отъ седми бѫдетъ жена. вьси бо имѣшѧ іж. 29 отъ

Стр. 2 достоитъ ли *ассем.* *3* к. ц̄реви или ни *асс.* ц̄рю кин. или ни *сав.* *4* помъıшлениѧ ихъ *остр.* *5* искоуш. *сав. ассем. остр.;* лицемѣри *сав.;* покажѣте *остр. сав.* *6* образь кин. *асс.* цатж киньсьнжіж *остр.* *6—7* принесоша *остр. сав.* *7* цатж *остр.* *7—8* что е дѣло се и напсание *сав.* *9* ц̄рво *сав.* кесаревъ *ассем.* кесарево *остр.* *10* ц̄рва ц̄реви *сав.* к. кесарю *ассем.* кесароваа к. *зогр.* *11* бо̄у *остр. зогр.* *12* его *сав.;* отидоша *остр.* *18—19* братроу своемоу *зогр.* *26* ихъ *(вм.* отъ седми*) зогр.; въ* отъ *буква* о *прип. надъ строкою.*

вѣцѣвъ же и҃с рече и-
XXIX мъ. блаждите не вѣджште кънигъ.
ни силъı бжиѧ. 30 въ въскрѣшение во
ни женатъ сѧ ни посагаѭтъ. нъ ѣко
анг҃ли бжии нб҃се [сж] сжтъ. 31 о въскрѣ- 5
шени же мрътвъıхъ. нѣсте ли чи-
ли. реченаго вамъ бг҃мъ гл҃ѭщи-
мъ. 32 азъ есмъ бъ авраамль. і богъ
исаковъ. і бъ иѣковль. нѣстъ бъ
мрътвъıхъ нъ живъıхъ. 33 і слъıша- 10
въше народи дивлѣхѫ сѧ о оученіи его.
34 Фарисеи же слъıшавъше ѣко срами
садоукеѧ. събъраша сѧ въ коупѣ. ⁘
35 і въпроси отъ нихъ. законоучите-
ль искоушаѧи и гл҃ѧ. 36 оучителю. ка- 15
ѣ заповѣдь естъ больши въ зако-
нѣ. 37 і҃с же рече емоу. възлюбиши
г҃а ба твоего. вьсѣмъ ср҃дцемъ
твоимъ. и вьсеѭ д҃шеѭ своеѭ.
і вьсеѭ мъıслıѭ твоеѭ. 38 си 20
естъ пръва и большиѣ заповѣдь.
39 вътораа же подобъна еи. възлю-
биши искрънѣго твоего ѣко са-
мъ сѧ. 40 въ сею обою заповѣдию.
весь законъ и пророци висѧть. ⁘ 25
41 Събъраномъ же фарисеомъ. въпро-
си ѭ҃ и҃с 42 гл҃ѧ. что сѧ вамъ мъни-
тъ о х҃ѣ. чи естъ сн҃ъ. гл҃аша емоу

Стр. 3 въ въс-ии *зогр. ник.* *5* бжии *проп. зогр.* *13* вь коупь *ник.* *14* въпр. и единъ отъ *зогр. ник.*; законьникъ *остр. сав. ассем.* *15* иск. его и поклони сѧ емоу гл҃а *сав.* *16* есть *пропущ. зогр. остр. сав. ник.*; б. в. з. естъ *асс.* *17* възлюби *зогр. сав.* *18* своего *остр. сав.* *19* своимь *остр. сав.*; твоеѭ *остр. ассем.* *20* се *зогр.* *21* пръваа *остр. зогр. асс. ник.*; больши *остр.* большаа *ассем.* велика зап. *сав.* *22* и се дроугаа п. еи *сав.*; сеи *остр.* *23* ближьнаго *остр.*, възлюби бл. св. *сав.* *24* сею об. з. *сав.* *27* ихъ *сав.*

давъıдѣвъ. 43 гл҃а имъ како оубо да-
въıдъ. дх҃мъ нарицаатъ і г҃а
гл҃ѧ. 44 рече г҃ъ г҃ви моемоу. сѧди о
десноу мене. дондеже положѫ
враговъı твоѧ. подъножие ногама
твоима. 45 аще оубо дв҃дъ дх҃омъ г҃а на-
рицаетъ і како емоу естъ с҃нъ. 46 і никъ-
тоже не можааше отъвѣштати емоу
словесе. ни съмѣ къто отъ дьне то-
го къпросити его къ томоу ·:· к҃. з҃ ·:·

XXIII.

1 Тъгда ис҃ гл҃а къ народомъ. и оученикомъ своимъ 2 гл҃ѧ. на мосѣовѣ сѣдалици сѣдѫ кънижъници и фарисеи.
3 вьсѣ оубо елико аште рекѫтъ вамъ блюсти. съблюдаите и твори-
те. по дѣломъ же ихъ не ходиите. гл҃ѫтъ бо и не творѫтъ. 4 събираѫтъ же брѣмена тѧжъка и не оудобь носима. і възлагаѫтъ на плешта ч҃лвска. а пръстомь своимь не хотѧтъ двигнѫти ихъ.
5 вьсѣ же дѣла своѣ творѫтъ да видими бѫдѫтъ ч҃лвкъı. раширѣ-

Стр. 2 г҃ѣ нар. и *зогр. асс.* г҃а єго нар. *остр. сав.* *3* г҃ю *зогр. асс.* *5* подъножию *остр. сав.* *6—7* дхомъ нар. его г҃а *сав.* аще бо д. г҃а нар. и. *остр.* *7* сънъ емоу естъ *ассем.* *8* можаашетъ *зогр.;* емоу отъв. *зогр. остр. ник.;* ник. емоу мож. от. слово *сав.* ник. немож. отв. словеси *асс.* *9* и ни съмѣыше никтоже *сав.* *10* никогдаже *(вм.* къ томоу*) сав.* *12* моусеовѣ *зогр.* *13* сѣдоуть *ник.* сѣдоша *ассем. остр.* *14* аште *проп. асс.*, вьса оубо аще рекѫ *остр.* *16* ход[и] *по подчищенномоу глагол. буквами, но позднѣйшимъ почеркомъ:* творите *зогр. асс. остр.* творѣте *ник.* *17—18* съвязаѫтъ *зогр. остр. ник.* *19* въскладаѫтъ *зогр. ник. асс. остр.* *20* човѣкомь *ник.*

ѭтъ же хранилища своѣ. і вели-
чаѭтъ подъметы. вьскрилиѣ ризъ своихъ. 6 любѧтъ же прѣ-
ждевъзлѣганиѣ на вечерѣхъ.
і прѣждесѣданиѣ на сонъмищихъ. 7 і цѣлованиѣ на тръжиштихъ
і нарицати сѧ отъ ч҃лкъ равьви.
8 въı же не нарицаите сѧ равъви.
единъ бо естъ вашъ оучитель
х҃съ. вьси же въı братрьѣ есте
9 і отъца не нарицаите себѣ на зе-
ми. единъ бо естъ о҃тц҃ъ вашъ.
XXX іже естъ нб҃сѣ. 10 ни нарицаите сѧ на-
ставьници. ѣко наставьникъ вашъ
единъ естъ. 11 а болеи васъ да бѫде-
тъ вамъ слоуга. 12 Ꙗ иже вьзнесетъ
сѧ съмѣритъ сѧ. і съмѣрѣѭи сѧ вь-
знесетъ сѧ ·:· ѫ. 13 Горе вамъ кънигъчиѭ. и фарисѣи. і ѵ҃покрити.
ѣко сънѣдаате домъı вьдовицъ. і киноѭ далече молитвѫ
творѫще. сего ради приимете ли-
ше осѫждение. 14 Горе вамъ кънижьчиѭ и фарисѣи. лицемѣри. ѣко
затварѣате цс҃рствие нб҃ское
прѣдъ ч҃лкъ. въı бо не вьходи-
[ди]те. ни вьходѧштихъ оставлѣате вънити. 15 Горе вамъ кънигъчиѭ и фарисѣи ѵ҃покрити.

Стр. 1—2 вел. се *ник.* *2—3* вьскрилиѣ *проп. остр.* *5* на съборищихъ *7* нарицаѭтъ сѧ *зогр.* *7 и 8* оучителе *ассем.* *8* не нарицаете сѧ *остр.* *9* оучитель вашь *остр.* *10* братиѣ *ассем. остр.* *11* не нарицаѥте себѣ *остр.* *13* нарицаете *остр. зогр.* *15 посль* естъ *надъ стр. кир. прип.* х҃ь; болии *зогр. остр.*; въ васъ *остр.* *16* иже бо *асс.* *17* а съмѣр. *асс.* *25* б҃жие *зогр.*

ѣко прѣходите море и соушж сътворити единого пришелъца. і егда бждетъ творите и сна ѣеонькѣ соутоубѣиша васъ. 16 Горе вамъ вожди слѣпии глжштеи. іже аще клънетъ са цр҃квьж. ничтоже естъ. а иже клънетъ са златомь цр҃квнымъ длъжень естъ. 17 боуи и слѣпии. кто болеи естъ. злато ли ли цр҃къı. свщажщиѣ злато. 18 і иже аще клънетъ са олтаремь. ничтоже естъ. а иже клънетъ са даромь иже естъ връхоу его. длъженъ естъ. 19 боуи и слѣпии .. что бо естъ боле. даръ ли или олтарь свщаѭи даръ. 20 клънъıи са оубо олтаремь клънетъ са имь и сжштиими връхоу его. 21 і клънъıи са цр҃квиж. клънетъ са еж и живжштимъ въ нен. 22 і клънъıи са нб҃семь. клънетъ са прѣстоломъ. б҃жиемь. і сѣдящимь на немь ·:· 23 Горе вамъ кънигъчиѭ и фарисѣи. лицемѣри. ѣко отъдесатъствоуете матж и копръ. і кмминъ. і остависте тажьшаа закона сждъ и милость и вѣрж. си же подобаше сътворити. і тѣхъ не оставити. 24 Вожди слѣпии. оцѣждаѭщеи мышицж. а вельбждъ поглъштаѭщіе. 25 Горе ва-

Стр. 3 створите *зогр.*, геенѣ *зогр.* *4—5* вождие *зогр.* *9* болии *зогр.* *15* боле естъ *зогр. ник.* *17* оубо *проп. зогр. ник.* *25* метвоу *ник.* *26* кминъ *зогр.* коумень *ник.* *29* вождие *зогр.* *30* оцѣштаюште *ник.*; мъшица *зогр.* моушице *ник.* *30—31* вельбждъı *зогр.*

мъ кънижьници и фарисеи ѵпокрити. ѣко очиштаате вънѣшънее стъклъници. і паропсидѣ. жтрьждж же сжтъ. плъни χъштениѣ. і нечистотъı ·⁘· 26 Фарисею слѣпе. очисти прѣжде вънжтрънее стеклъници. і поропсидѣ да бждетъ и вънѣшънее има чисто ·⁘· 27 Горе вамъ кънижьници и фарисѣи ѵпокрити. ѣко подобите сѧ гробомъ повапьненомъ. іже вънѣшждж оубо сжтъ красьни. вънжтрьждж же плъни сжтъ костии мрътвъıхъ. і вьсѣкоıа нечистотъı. 28 тако и въı вънѣшдоу оубо авлѣате сѧ чл҃вкомъ праведьни. вънжтрьждоу же есте плъни лицемѣриѣ и безакониѣ ·⁘· 29 Горе вамъ кънижъници и фа(ри)сѣи і ѵпокрити. Ѣко зиждете гробъı пророчьскъıѧ і красите ракъı праведьнъıхъ 30 і гл҃ете. аште бимь бъıли вь дьни отецъ нашихъ. не бимь оубо обещьници имъ бъıли въ кръви пророкъ. 31 тѣмъ же сами съвѣдѣтельствоуете себѣ. ѣко с҃нове есте избивъшихъ пр҃къı. 32 і въı испълните мѣрж отецъ вашихъ. 33 змиѧ ицмдьѣ ехидънова како оубѣжите отъ сжда ѣе-

XXXI

Стр. 3 и 7 фароспиди *ник.* *4* пл. сжтъ *зогр.* *8* вънѣшънее *зогр.* *9* кънигъчиа *зогр. ник.* *10—11* оуподобисте сѧ *никол. а.* *16 и 23* убо *проп. въ зогр. ник. (23* убо *чит. въ остр.).* *18* лицемѣръствиѣ *зогр.* *19 и на слъд. стр. 3* кънигъчиа *зогр. ник. остр. асс.;* лицемѣри *(вм.* оупокрити*) остр.* *22 и 23* бъıхомъ *остр., ник. 22* бимь, *23* бихомь. *23—24* бъıли общ. *остр.* *25* сами *проп. въ остр.* *27* испълнисте *ник.* напълнѧкте *остр.* *29* сжда *безъ* отъ *остр.;* геонъскаго *зогр. остр.*

онъскааго. ·:· 34 Сего ради се азъ съ-
лѭ къ вамъ пр҃кы и прѣмждры.
і кънижъникы. і отъ нихъ оубиете.
і пропънете. і отъ нихъ бѣете на
соньмиштихъ вашихъ. і иждене-
те отъ града къ граду. 35 да приде-
тъ на вы вьсѣка кръвь праведъ-
на. проливаема на землѭ. отъ
кръве авела праведънааго. до кръ-
ве захарииѣ с҃на варахинина. егоже
оубисте междю цр҃квиѭ и ол҃та-
ремь. 36 амин гл҃ѭ вамъ. приджтъ
вьсѣ си на родось 37 ·:· і҃рм҃е. избивы
пр҃кы. і камениемь побиваѭ.
посъланъѭ къ тебѣ. коль кра-
ты късхотѣхъ събърати ча-
да твоѣ. ѣкоже събираатъ кокошь
птенъца своѭ подъ крилѣ. і не къ-
схотѣсте. 38 се оставлѣетъ сѧ ва-
мъ домъ вашъ поустъ. гл҃ѭ бо ва-
мъ не имате видѣти мене. донде-
же речете. бл҃гнъ градый въ імѧ
г҃не ·:·

XXIV.

1 і ишедъ и҃с҃. и-цр҃кве ідѣаше. і
пристжпишѧ къ немоу оученици его

Стр. 1 се *проп. зогр.* *2 въ подл.* и *надъ строк.* *4* распьнете *ассем. остр.;* тепете *асс. остр. ник.* оутепете *зогр.* *5* съборищихъ *остр.* *7—8* праведника *зогр.* *8* земѭ *зогр.* земли *остр.* *9* кръви *остр. ник.* *12* *въ* приджтъ *буква ж по подчищенному, но почерк. глагол.* *13 въ* і҃рме *буква* р *прибавл. надъ строкою; надъ* і҃рме *кирил. прип.* ілме ирлме; избивъшиѣ *зогр. асс. остр. ник. б. (ник. а = нашему).* *14* побиваѭщи *зогр. асс. остр. ник.* *17* лажаѣ *асс. (проч* кокошь*).* *18* крелины *ник.* *24 въ началѣ строки приписано большое глагол.* і, *но почеркъ позднѣйшій.*

показати емоу зъданиѣ цр҃кънаѣ.
2 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. не ви-
дите ли вьсѣхъ сихъ. аминь гл҃ѫ
вамъ. не иматъ съде остати ка-
мень на камени. їже не разоритъ
сѧ ·:· 3 Сѣдѧштю же емоу на горѣ елео-
ньсцѣ. пристѫпиша къ немоу оу-
ченици его единомоу гл҃ще. повѣждъ
намъ когда си бѫдѫтъ. і что е-
стъ знамение твоего пришестви-
ѣ и коньчание вѣка. 4 і отъвѣшта-
въ ис҃ рече имъ. Блюдѣте сѧ ни-
ктоже васъ да не прѣльститъ.
5 мънози бо придѫтъ въ имѧ
мое гл҃ѫще. азъ есмъ х҃ъ. і мъ-
ногы прѣльстѧтъ. 6 оуслъшати
же имате брани. і слъшаниѣ
брании видите. не оужасите сѧ.
подобаатъ бо вьсѣмъ бъıти.
нъ не тогда естъ коньчина. 7 къ-
станетъ бо ѩз҃къ на ѩз҃къ. і
цс҃тво на црс҃тво. і бѫдѫтъ
глади и пагоубъı. і тржси по-
XXXII мѣста. 8 вьсѣ же си начало болѣзнии.
9 Тъгда прѣдадѫтъ въı къ скръбь.
і оубьıѫтъ въı. і бѫдете ненави-
дими вьсѣми ѩз҃къı. имене мо-
его ради. 10 і тъгда съблазнѧтъ сѧ.
мь(но)зи. і дроугъ дроугъ прѣдастъ
і вьзненавидитъ дроугъ дроугъ.

Стр. 4 ост. сьде *ассем. остр.* *5* на камене *зогр.* *8* гл. единому *асс.* едини гл. *зогр.* *9* се бждетъ *сав.* *11* коньчина *зогр. ник.* коньчанига *остр.* *12—13* да ник. в. не прѣл. *зогр. асс. остр. ник. сав.* *16* оуслъш. *такъ въ подл.* оуслъшите *сав.* *17* оуслъшанига *сав.* *19* в. симъ *зогр. сав.* симъ в. *асс.* *24* болѣзнемъ *ассем.* *25* на скрѣбь *зогр.* *29 въ подлинникѣ* мъзи *съ надстрочнымъ кирил.* но.

11 і мънозн лъжни пр҃ци въстанѫтъ. і прѣльстѧтъ мъногы. 12 і за оумъноженіе безаконіѣ. іса-
кнетъ любы мъногыхъ. 13 прѣ-
тръпѣвы же до конца тъ спст сѧ ·:· к҃ ·:·
14 І проповѣстъ сѧ евн҃ліе цр҃ствіѣ по вьсеи вьселенѣи. вь съвѣдѣ-
тельство вьсѣмъ ѩзъıкомъ.
и тъгда придетъ коньчина ·:· 15 Єгда
же оузьрите мръзость запоу-
стѣніѣ. реченѫю даніиломъ
прк҃мь. стоѩштѫ на мѣстѣ. і-
же чьтетъ да разоумѣваатъ.
16 Тъгда сѫштеи въ іюдеи да бѣга-
ѫтъ на горы. 17 і иже на кровѣ да
не сълазитъ вьзати еже естъ
въ храмѣ его. 18 і иже на селѣ тако-
жде да не възвратитъ сѧ вьспѧ-
ть. вьзатъ ризъ своихъ ·:· 19 Горе
же непраздънъıмъ и доıштıм-
мъ въ тъı дьни ·:· 20 Молите же сѧ
да не ѫдетъ бѣство ваше зи-
мѣ ни въ соботѫ. 21 Ѫдетъ бо
тогда скрьбь велиѣ. ѣкаже нѣ-
стъ была отъ начала късего ми-
ра до селѣ. ни иматъ бъıти. 22 и аще
не бишѧ прѣкратили сѧ дъне ти. не би

Стр. 2 мн. прѣл. *сав.* *5* тъ *проп. въ сав. зогр.* *6* пр. сѧ ев. се ц. *асс.* сѧ се ев. *зогр. остр.* се сѧ ев. ѡ҃ ц҃р. *сав.* *8* вьсѣмъ *проп. остр.* *12* стоѫща *сав. съ неправильнымъ употребленіемъ* ѧ *вм.* ѫ; на м. с҃тѣ *остр. зогр.* на м. с҃тѣмь *сав.* *13* чьтъıи *остр.* *15* на кровѣхъ *ассем.* *16* не съходитъ вьзатъ иже *ассем.* *17* въ храминѣ *остр.* въ домоу *ассем.* *19* вьзати *остр. зогр.;* ризъı своѧ *зогр.* *20* непразнъımъ *сав.* *21* въ тъ дьнь *сав.* *22* бѣсство *ассем. (проч.* бѣство*).* *22—23* зимьно *сав.* *23* въ сѫботъ *асс.* *24* велика *ассем. остр.* *25—26* мироу *сав.* *27* бъıша *остр. сав.;* дьнии *остр. сав.; ассем. проп. слова* дьне ти.

оубо съпс̄лсѧ вьсѣка плъть. за и-
звъранъıѧ же прѣкратѧтъ сѧ дь-
не ти. 23 тъгда аште кто вамъ рече-
тъ се съде х̄ъ ли сьде. не имѣте вѣ-
ръı. 24 Въстанѫтъ бо лъжи христи
и лъжи пр̄ци. и дадѫтъ знамени-
ѣ велиѣ и чюдеса. ѣко прѣльсти-
ти. аште естъ възможьно избъ-
ранъıѧ. 25 се прѣжде рѣхъ вамъ. 26 а-
ще же рекѫтъ вамъ. се въ поустъı-
нии естъ. не изидѣте. се въ съкро-
вищтихъ не имѣте вѣръı. 27 ѣкоже
бо млъни исходитъ отъ въсто-
къ. і авлѣатъ сѧ до западъ. та-
ко бѫдетъ и пришествие сн̄а чл̄чь-
скаго. 28 ідеже бо аште бѫдетъ
троупъ. тоу съберѫтъ сѧ орьли.
29 абие же по скръби дьнии тѣхъ.
слъньце мръкнетъ. и лоуна не
дастъ свѣта своего. і звѣздъı
съпадѫтъ с нб̄се. і силъı небе-
скъıѧ двигнѫтъ сѧ. 30 і тъгда а-
витъ сѧ знамение сн̄а чл̄вчъ-
скаго на нб̄се. і тъгда въспла-
чѫтъ сѧ вьсѣ колѣна землъска-
ѣ. і оузьрѧтъ сн̄а чл̄вческаго.
гр҃дж[дж]шта на облацѣхъ небе-
съскъıхъ. съ силоѭ и славоѭ
XXXIII велиеѭ. 31 і посълетъ анг̃лъı съ
гласомъ велиемь тржбънъıмь.

Стр. 4 или *остр.* *9* рекохъ *остр.* *11* не идѣте *ассем. зогр. сав.* *11—12* въ съкровѣхъ *зогр. сав.* въ кровѣхъ *остр. ассем.* *14* до запада *сав.* *15—16 и 26* человѣча *ассем.* *19* мѭць *зогр.* *21* испад. *зогр.* *21—22* силъı бо небес. *асс.* *24* на нб̄си *остр. асс.* *25* земънаа *асс.* *27* иджща *остр.* *29* своѥ *прип. кир. надъ строкою къ слову* анѣлъı, *въ прочихъ пам. въ текстѣ, только сав. кн. безъ нея.* *30* тржбьномь *асс. сав.*

і съберетъ избъранъıѧ его. отъ
четъıръ кѣтръ. отъ кн҃цъ нб҃съ
до конецъ ихъ ⁘ 32 Отъ смоковъни-
(ца) же наоучите сѧ притъчи. егда
(оу)же вѣтвь ея бждетъ (мла)да и ли-
ствье прозѧбне(тъ. вѣс)те ѣко
близ(ъ) естъ жатва. 33 такожде
и въı. (егда оузь)рите вьсѣ си. вѣ-
(дите ѣко близъ ест)ъ при двьре-
(хъ. 34 аминь гл҃ж ва)мъ ѣко не ми-
(мо иде)тъ ро(дось). доньдеже вьсѣ
(си) бждтъ. 35 нб҃о и земл҃ь ми-
мо идетъ. а словеса моѣ не мимо
иджтъ. 36 а о дьни томъ и о годинѣ
тои никтоже не вѣстъ. ни анѣли
нб҃сции. тъкмо отц҃ъ единъ. 37 ѣко-
же бо во дьни ноевъı. тако бжде-
тъ и въ дьни сн҃а чл҃вческаго.
38 ѣко бо бѣхж въ дьни прѣжде по-
топа. ѣджще и пьıжште. женѧще
сѧ и посагажште. до негоже дьне
вьниде ное въ ковьчегъ. 39 і не оцю-
тиша доньдеже приде вода и вь-
зѧтъ вьсѧ. тако бждетъ и при-
шествие сн҃а чл҃вческаго. 40 тъ-
гда дъва бждете на селѣ. еди-
нъ поемлжтъ. а дроугъı оста-
влѣатъ сѧ. 41 дьвѣ мелжщи
въ жрънъвахъ. една поемле-

Стр. 1 съберѫтъ *всѣ проч.* *3* отъ смоковъна *сав.* *12* земьıа *сав.* *12—13* мимо идете *асс.* *14* о часѣ *остр.* *17* бъıстъ вь дьни *сав.* *18* въ пришьствиѥ с. ч. *остр.* пришъствие с. ч. *сав.* *21* дьни *асс.* *23* потопъ *асс. остр.* *24—25* въ приш. *зогр. остр.* *25* чловѣча *асс.* *26* бждета *зогр. остр. сав.* *27* поемлетъ сѧ *зогр. асс. сав.;* и единъ *зогр. Все, что на этой страницѣ въ скобкахъ, того нельзя проч. въ подлинникѣ отъ стертаго чернила.*

тъ сѧ и една оставлѣатъ сѧ. 42 бъ-
дите оу҃бо ѣко не вѣсте въ кыж го-
динж гъ вашъ при[де]детъ. 43 се же вѣ-
дите. ѣко аще би вѣдѣлъ гнъ храма.
въ кыж стражж тать придетъ.
бьдѣлъ оу҃бо би. ı не би оставилъ
подъръıти храма своего. 44 сего ра-
ди и въı бждѣте готови. ѣко въ
ньже не мьните часъ. сн чскъı
придетъ ·:· к ·:· 45 Кто оу҃бо естъ вѣръ-
нъı рабъ и мждръı. егоже поста-
ви гъ надъ домомь своимъ. да
дастъ имъ въ врѣмѧ пиштж и-
хъ. 46 блаженъ рабъ тъ. егоже при-
шедъ гъ свои обрѧштетъ тако тво-
рѧшта. 47 аминь глѭ вамъ. ѣко на-
дъ вьсѣмь имѣниемъ постави-
тъı-и. 48 аште ли речетъ зълъı
рабъ въ срьдци своемь. късни-
тъ мои гнъ прити. 49 ı начьнетъ би-
ти клеврѣтъı своѧ. ѣсти же и
пити съ пиѣницами. 50 придетъ
гнъ раба того. въ день въ ньже
не чаетъ. ı въ часъ въ ньже не
вѣстъ. 51 ı протешетъ ı полъма.
ı часть его съ ѵпокритъı поло-
житъ. тоу҃ бждетъ плачь и
ск(р)ьжетъ зжбомъ ·:·

Стр. 2—3 въ кыи часъ *остр.* *3* то же *остр.* *4 и 6* бъı *остр.*, храмоу *остр.* храминѣ *сав.* *7* подъкопати *остр.*, храминъı своеѧ *остр. асс.* *9* человѣчь *асс.* *10—11* вѣрьнъ р. и мждръ *сав.* *11—12* поставить *остр.* *12* къ гъ *прип. кирил. надъ строк.* кго. *14* тъ рабъ *сав.* *17* къ имѣниемъ *прип. кирил.* своимь, домомь своимь *сав.* *19 сав. согл. съ нашимъ, остр. зогр.* рабъ тъ, *асс.* работ. *19—20* моудитъ *зогр. асс. остр. сав.* *23* вь ньже *или* въ ньже, *опредѣлить трудно.* *26* съ лицемѣръı *остр.* *28 въ рукп.* скьжетъ.

XXV.

1 Тъгда оу-
подобитъ сѧ цр̄ств̄ие нб̄ское
десѧти дѣвъ. ѩже примъшѧ
свѣтильникъı своѩ. ıзидж
XXXIV противоу женıхоу .... 2 пѧть
же бѣ отъ нихъ боуи. ı пѧть мждръ. 5
3 боуѩ бо приемъшѧ свѣтильни-
къı своѩ. не вьзѧшѧ съ собоѭ
олеа. 4 а мждръıѩ приѩшѧ олѣй.
въ съсждѣхъ съ свѣтилъникъı
своими. 5 кьснѧщоу же женıхоу. вь- 10
здрѣмашѧ сѧ вьсѧ и съпаахж. 6 по-
лоу ношти же въпль бъıстъ. се
женıхъ градетъ. ıсходите вь
срѣтение его. 7 тъгда въста-
шѧ дѣвъı тъı вьсѧ. и оукрасишѧ 15
свѣтильникъı своѩ. 8 боуѩ рѣшѧ
мждръıимъ. дадите намъ отъ
олѣа вашего. ѣко свѣтильници
наши оугасаѭтъ. 9 отъвѣшташа
же мждръıѩ гл̄ѭштѧ. еда како 20
не достанетъ намъ и вамъ. ıдѣ-
те же паче къ продаѭщимъ и коу-
пите себѣ. 10 ıдштамъ же имъ
коупитъ приде женıхъ. ı готовъı-

Стр. 1 оуподоби сѧ *остр. сав. зогр.* *2* приемъша *асс.* приѩша *сав.* *3* и изидж *сав.* изидоша *зогр.* *4* противоу, *такъ и сав., проч.* противж; *послѣ* женихоу *выскоблено д. б.* и невѣстѣ, *какъ въ зогр. асс. сав.* *6* боуѩа бо приимъша *остр. сав.* *8* приѩсѧ сь собоѭ олѣи *асс.* елѣа-елѣи *остр.* *10* моудаштоу *зогр. ассем. остр. сав.* *13* идетъ *остр.* *15* вса д. тъı *зогр. остр. сав.* (*ıдѣ* тъıа), *асс. проп.* вьсѧ. *16* а боуѩа *зогр.* а боуѩа рекоша *остр. сав., въ нашемъ текстѣ къ* боуѩ *надстр. кирил. приписка* ѥ же. *21* вамъ и намъ *зогр. асс. остр. (сав. согл. съ наш.).*

ѩ вънидѫ съ нимъ на бракъ. і
затворенъı бъıшѧ двери. 11 по-
слѣдь же придѫ и прочаѧ дѣвъı.
глѭщѧ гі гі отъверзи намъ. 12 о-
нъ же отъвѣштавъ рече. аминь
глѭ вамъ. не вѣмь васъ. 13 бъ-
дите оубо ѣко не вѣсте дьни ни ча-
са ·:· к ·:· 14 Ѣкоже бо чл҃вкъ отъходѧ
призъва своѧ рабъı. і прѣда-
стъ имъ имѣние свое. 15 і овомоу
же дастъ пѧть талантъ҃ъ. ово-
моу же дъва. овомоу же единъ. ко-
моужъдо противѣ силѣ своей. і
отиде абие. 16 шедъ же приемъı .д҃
талантъ҃ъ дѣла о нихъ. і прио-
брѣте дроугѣ д҃ талантъ. 17 та-
ко и иже дъва. приобрѣте дроугѣ
дъва. 18 а приемъı единъ. шъдъ
раскопа землѭ. і съкръı сре-
бро гнѧ своего. 19 по мьнозѣхъ же
врѣменехъ приде гь рабъ тѣхъ.
і сътаза сѧ съ ними о словеси.
20 і пристѫпь приимъı д҃ талантъ-
т҃ъ. принесе дроугѣ д҃ талантъ-
т҃ъ глѧ. гі пѧть талантъ҃ъ ми е-
си прѣдалъ. се дроугѣ д҃ тала-

Стр. 1 вънидошѧ *остр.* *3* придошѧ *зогр. остр. сав.* *6* вѣдѣ *зогр. сав. остр. (но остр. на параллельн. мѣстѣ* вѣмь*);* дьне *ассем. сав. остр. (но остр. на параллельн. мѣстѣ* дьни*).* *7—8 къ слову* ни часа *приписано вдоль страницы кирил. букв.* вь нь же с҃нь чл҃вчьскы придѣ, *эти слова въ остр. сав. внесены въ текстъ (такъ и въ иныхъ греч. рукописяхъ).* *9* рабъı св. *ассем. сав.* *9—10* дастъ *зогр.* *12—13* комоужде *асс.* къждо *сав.;* своѥи силѣ *остр.* *16—17* такожде *зогр. остр. ассем. сав.* *17* в҃ приимъ *сав.* *18* примъı *зогр.* приимъи *остр.* *19* земьѭ *сав.* *20—21* п. мноѕѣ ж. врѣмени *асс. остр.* *22* и състаза сѧ *остр.;* о сл. сь ними *асс. остр.* *23 и на слѣд. стр. 5—6* пристѫпль *зогр.* *26* далъ *асс.*

нѣтъ приобрѣтъ ими. 21 рече емоу
гѣ его. добрѣ раве и благѣ и
вѣрьне о малѣ бѣ вѣренъ. надъ
мъногѣ тѧ поставлѭ. вьни-
ди вь радость гѣи твоего. 22 пристѫ-
пь же и приемъ двѣ таланъ-
та рече. гѣи б таланъта ми еси
прѣдалъ. се дроугаѣ двѣ при-
обрѣтъ има. 23 рече емоу гѣ его. до-
брѣ раве благѣ и вѣрьне.
о малѣ бѣ вѣренъ надъ мъногѣ
тѧ поставлѭ. вьниди въ радо-
сть гѣи твоего. 24 пристѫпь же и
приемъ единъ таланътъ ре-
че гѣи. вѣдѣхъ тѧ ѣко жестокъ еси
XXXV чл҃къ. жьнѭ идеже нѣси сѣалъ и
събираѭ ѫждоуже не расточъ 25 і҃ѧ
оубоѣвъ сѧ шедъ съкрыхъ та-
лантъ твои вь земи. се имаши
твое. 26 отъвѣштавъ же гѣъ его рече
емоу. зълѣ раве и лѣнѣ. вѣдѣ-
аше ѣко жьнѭ идеже не сѣахъ. і съ-
бираѭ ѫждоуже не расточихъ. 27 по-
добааше ти оубо въдати съребро
мое ..... тръжьникомъ. і
пришьдъ азъ възмалъ оубо бимь
свое съ лихвоѭ. 28 вьзьмѣте оу-
бо отъ него таланътъ. і дади-
те имѫщюмоу. і҃. таланътъ.

Стр. 1 приобрѣтъхъ *зогр.* приобрѣтохъ *асс. остр., такъ и въ стр. 8—9 2—3* благѣ и вѣрьнѣ *зогр.* *5 и 13* своего *зогр. асс. остр. сав.* *13* господина *остр.;* пристѫпль *асс.* *15* вѣдѣахъ *асс. остр.* *16* жьнѣши *остр.*, сѣалъ *асс. остр. зогр.* *17* събираѣши *остр.;* нѣси расточилъ *асс.* не расточивъ *зогр. остр.* *19* въ земли *асс. остр.* *21* лѣнивѣ *асс. сав. остр.* *21—22* вѣдѣше *зогр. сав.* *22* сѣавъ *асс.* сѣхъ *сав.* *26* бѣхъ *остр.* *27* свое *пропущ. въ сав.; въ началѣ стиха 28 въ зогр. ев. написано* тъгда рече рабомъ своимъ.

29 имѫщюмоу бо весьде дано бѫ-
детъ и избѫдетъ. а отъ не имѫ-
штааго и еже аште мьнитъ сѧ и-
мъı вьзѧто бѫдетъ отъ него ·:· к ·:·
30 і неключимааго раба въвръзѣ-
те въ тъмѫ кромѣштьнюю. 5
тоу бѫдетъ плачь и скрьжетъ
зѫбомъ ·:· 31 Єгда придетъ сн҃ъ
чл҃скъı въ славѣ своеи. і вьси [ст҃и]
анѓли съ нимъ. тъгда сѧдетъ
на прѣстолѣ славъı своеѩ. 32 і 10
съберѫтъ сѧ прѣдъ нимь вьси
ѩзъıци. і разлѫчитъ ѩ дроу-
гъ отъ дроугъ. ѣкоже пастъırъ
разлѫчаатъ овъцѧ отъ козь-
лиштъ. 33 і поставитъ овьцѧ о 15
деснюю себе. а козьлицѧ о шюю.

34 тъгда речетъ ц҃рь сѫштиимъ о
деснюю его. придѣте бл҃гни отъца
[ца] моего. наслѣдоуите оуготова- 20
ное вамъ црст҃вие. отъ съложе-
ниѣ вьсего мира. 35 вьзалка- [сѧ]
хъ бо сѧ и дасте ми ѣсти. вьждѧ-
дахъ сѧ и напоисте мѧ. страненъ бѣ-
хъ и вьвѣсте мѧ. 36 нагъ и одѣсте 25
мѧ. болѣхъ и посѣтисте мене. въ
темъници бѣхъ и придете къ мь-
нѣ. 37 тъгда отъвѣштаѭтъ емоу
праведьници гл҃юште. г҃и когда

Стр. 1 все дано *сав.* *3* еже *безъ* аще *асс.* *3—4* имѣѧ *сав.* *4* и то вьзато *асс.* *6* въ *моск. б.* вь; кромѣшьнюю *сав.* кромѣшьнюю *зогр.* *9* чловѣчь *асс.; въ конце строки прип. глаг. букв.* ст҃и *старин. рук.; это слово прибавлено также въ асс. зогр.* *17* о лѣвюю *зогр. остр.* *20* наслѣдите *зогр.* *22* сѧ *въ конце строки было написано, потомъ же выскоблено.* *25* въведосте *зогр. остр.* *27* придосте *ассем. остр. зогр.* *29* правьдьнии *остр. зогр.*

тѧ видѣхомъ алчѭща і натроу-
хомъ. ли жѧждѫща и напоихомъ.
38 когда же тѧ видѣхомъ странѣна
и въвѣсомъ. ли нага и одѣхомъ.
39 когда же тѧ видѣхомъ болѧшта
или въ темьници и придомъ къ
[къ] тебѣ. 40 і отъвѣштавъ цр҃ъ ре-
четъ имъ. аминь гл҃ѭ вамъ.
понеже сътвористе единомоу отъ си-
хъ малыхъ братръ моихъ мь-
ньшихъ мьнѣ сътвористе ·:· 41 Тъ-
гда речетъ и сѫщимъ о [шж]шжѣ
его. ідѣте отъ мене проклѧтии
въ огнъ вѣчънъı. оуготованъı
дїаволоу и анг҃ломъ его. 42 възa-
лкахъ бо сѧ и не дасте ми ѣсти. вь-
ждѧдахъ сѧ и не напоисте мене.
43 страненъ бѣхъ и не въвѣсте мене.
нагъ и не одѣсте мене. боленъ и
XXXVI въ темьници и не посѣтисте мене.
44 Тъгда отъвѣштаѭтъ и ти гл҃ѭще.
г҃и когда тѧ видѣхомъ алчѭща.
ли жѧждѫшта ли странѣна ли нага.
ли болѧна ли въ темьници. і не по-
слоужихомъ тебѣ. 45 тъгда отъвѣ-
щаатъ имъ гл҃ѧ. аминь гл҃ѭ ва-
мъ. понеже не сътвористе единомоу
отъ сихъ мьньшихъ ни мьнѣ съ-
твористе. 46 і иджтъ ти въ мѫкѫ

Стр. 1—2 напитахомъ *остр.* *2 и 4* или *остр.* *4* въведохомъ *остр.* *5* больна *остр. асс.* *6* придохомъ *остр.* *9* же съ *приписано надъ строкою глаг. букв., старинным. почеркомъ.* *9—10* отъ м. сихъ *асс.* *10* братъ *всѣ проч. т.* *12* о лѣвжѣ *остр.* *15—16* възлакахъ *зогр.* *18* въведосте *остр.* *19* нагъ и не одѣсте мене *въ остр. пропущено.* *23 и 24 остр.* или, *ассем.* ли *какъ въ нашемъ.* *27* не *въ подл. надъ стр. прип.* *29* си *(вм.* ти*) зогр. асс. остр.*

вѣчънжж. а праведьници въ животъ вѣчънъı ·:· к̑ ·:·

XXVI.

1 і бъıстъ
егда съконьча и҃съ. вьсѣ словеса си. рече оученикомъ своимъ. ·:·
2 Вѣсте ѣко по дъвою дъноу̀ пасх҃а бждетъ. і сı̑нъ члв҃ческъı прѣданъ бждетъ на пропатие. 3 тъгда съвъраша сѧ архиереи и кънижъници и старьци людьстии. на дворъ архиереовъ. наричаемааго каиѣфа. 4 і съвѣтъ сътвориша да исс̑а льстиж имжтъ и оубижтъ. 5 гл҃ахж же нъ не въ праздьникъ. да не мльва бждетъ въ людехъ ·:· 6 і҃с̑ же бъıвъшю въ витании. въ до-
[до]моу̀ симона прокаженаго. 7 пристжпи къ немоу̀ жена имжшти алавастръ мѵ̑ра драга. і вьзльѣ на главж его вьзлежашта. 8 видѣвъше же оученици его негодоваша гл҃ште. чесо ради гъıбѣль си.

9 можаше бо се мѵ̑ро продано бъıти на мьнозѣ. і дано бъıти нищиимъ. 10 разоумѣвъ же и҃с̑ рече имъ чь-

Стр. 1—2 въ жизнь вѣчьнжж *acc.* *5* дьнию *сав. ник.* *5—6* бъıваетъ *зогр.* *6—7* прѣдаетъ сѧ *зогр.* *7* распатие *всѣ проч.* *11* съвѣшташа да ис. *асс. ник. остр.*, *сав. согл. съ нашимъ*, на п̑са да л. *зогр.* *11—12* да ис. имжть льстиж *остр. сав.* *12* емоуть *ник.* *18* хризми драгие *ник.* м. драгааго *асс. сав.* *19* ѥмоу възлежащоу *остр. ник.* гл. его възлежаштоу емоу *асссм.*, *въ словѣ* вьзлежашта *буква* а *исправл. поздн. рукою въ глагол.* оу (ѫ). *22* м. се *сав.*

то троуждаате женж. дѣло бо добро
сътвори къ мьнѣ. 11 вьсегда бо ни-
цѭа имате съ собоѭ. мене же не
вьсегда имате. 12 вьзльѣвъши
бо си мѵро се на тѣло мое на погре-
бение мѧ сътвори. 13 амин глѭ
камъ. ідеже аште проповѣдѣно
бѫдетъ евг҃ѣие се въ вьсемъ
мирѣ речетъ сѧ. і еже сътвори си
къ памѧть е҃ѧ. 14 Тъгда шедъ о-
тъ обоѭ ндсѧт нарицаемъı июда иска-
риотъскъı къ архиереомъ 15 рече.
что хощете ми дати. і азъ ва-
мъ прѣдаме-и. они же поставишѧ
емоу. к҃.-ти съребрьникъ. 16 і отъ
толи искаше подобъна врѣмени.
да и прѣдастъ ·:· к҃ ·:· 17 Въ пръвъı
же денъ опрѣснокъ. пристѫпишѧ
оученици къ и҃сви глѭще къ не-
моу. Къде хощеши оуготоваемь
тебѣ пасχѫ ѣсти. 18 онъ же рече. і-
дѣте въ градъ къ етероу. и рьцѣте
емоу. оучитель глт҃ъ оу тебе. съ-
творѭ пасχѫ съ оученикъı сво-
ими. 19 і сътвориша оученици ѣко-
же повелѣ имъ и҃с. і оуготова-
ша пасχѫ. 20 вечероу же бъıвъшоу.

Стр. 1 троудъı даете *ассем. ник.* *2* съдѣла *зогр. сав. остр. ник.* съдѣлатъ *асс.* *3* съ собоѭ им. *остр.* *4* вьзлиѭвъшиѭ *сав. остр. зогр.* *7* проповѣдано *всѣ проч.* *9* вьзглетъ сѧ *сав.*, творитъ *сав.* *10—11* единъ отъ об. *сав. остр. ассем.* *11 буквы* ндсѧт *припис. надъ стр. глагол. буквами старинnаго почерка.* *13* дасте *(вм.* х. м. д.*)* *сав.* ми х. дати *асс.* *16* толѣ *сав.*, врѣмене *зогр. сав. остр. асс.* *17* кго *(вм.* и*) остр.* *18* опрѣснъка *сав.* опрѣснъкъı *ассем.* *21* ѣс. пас. *зогр. остр. асс. ник.* *22* къ динѣ *ассем.* къ нѣкомоу *сав.* къ етероу *зогр. ник.* къ ѥдиномоу *остр.* *23 къ словамъ* оуч. гл. *надъ строкою кирил. прип.* годь мои близь ѥсть, *въ проч. т.* врѣма мое.

възлеже съ обѣма на десѧте
оученикома.

XXXVII 21 і ѣдѫщемъ имъ рече. аминъ глѧмъ.
ѣко единъ отъ васъ прѣдастъ мѧ. 22 і скръ-
бѧще sѣло начѧсѧ гл҃ти емоу единъ кожъ-
до ихъ. еда азъ есмъ г҃и. 23 онъ же отъвѣ-
щавъ рече. омочии съ мъноѫ ржкѫ въ
солило. тъ мѧ прѣдастъ. 24 сн҃ъ же чл҃вѣ-
чскъı идетъ. ѣкоже естъ писано о не-
мь. горе же чл҃вкоу томоу имьже сн҃ъ
чс҃къ прѣдастъ сѧ. добрѣ́ би бъı-
ло емоу аште сѧ би не родилъ чк҃ъ тъ.
25 отъвѣщавъ же июда прѣдаѩи его ре-
че. еда азъ есмъ равьви. гл҃а емоу
тъı рече ·:· 26 Ѣдѫщемъ же имъ. прии-
мь ис҃ хлѣбъ и бл҃гсшть. прѣломи и
даѣше оученикомъ своимъ. і рече
Приимѣте ѣдите се естъ тѣло мое.
27 і приимъ чашѫ и хвалѫ въздавъ.
дастъ имъ гл҃ѧ. пиите отъ неѩ вьси
28 се естъ кръвь моѣ новаго завѣта.
проливаемаѧ за мъногъı въ отъ-
дание грѣхомъ. 29 гл҃ѫ же вамъ. ѣко не
имамъ пити ноже отъ сего плода
лозънаго. до того дьне егда пь-
ѭ съ вами новъ въ цр҃ствии от҃ца
моего. 30 і въспѣвьше изидѫ въ го-

Стр. 4—5 пекѫще сѧ *сав.* *5* *въ словѣ* sѣло *буквы* ло *прип. надъ строкою той же рукою;* начаша *всѣ проч. т.* *7—8* въ солилѣ ржкѫ *асс.* въ солило р. *остр.* вь тривли *ник.* (ἐν τῷ τρυβλίῳ). *9* псано *сав.* *10* лютѣ *остр.* *11* прѣданъ бѫдетъ *зогр. асс.* прѣдаѥть сѧ *остр.;* добрѣе *всѣ проч.* *11—12* было бъı емоу *сав.*, ѥмоу бъı было *остр.* емоу би было *асс.* емоу *пропуш. зогр.;* аще бъı не родилъ сѧ *остр.* *13* прѣдавъıи *зогр.* *14* оучителю *асс. сав.* *16* бл҃гвивъ *зогр. остр.* благословль *сав. ник.;* прѣломь *асс.* *15—16 и 19* приемъ *асс.* *20* пиѧте *сав.* *22—23* за въı въ оставлѥние *остр.* отъпоуштение *зогр.* *24* отъ пл. сего *зогр.* *26* новое *ник.* *27* изидоша *зогр. остр.*

рж елеонъскж ·:· 31 Тъгда гл҃а имъ и҃с҃.
вьси въı съблазните сѧ о мьнѣ
вь сьіж ношть. писано бо естъ поражж
пастъıрь и разиджтъ сѧ овъца
стада. 32 по въскр҃сновени же моемь.
варѣіж въı въ галилеи. 33 отъвѣща-
въ же петръ рече емоу. аште и вьси съ-
блазнѧтъ сѧ о тебѣ. азъ николиже
не съблажніж сѧ. 34 рече емоу и҃с҃. ами-
нь гл҃іж тебѣ. ѣко вь сьіж ношть прѣ-
жде даже кокотъ не възгласитъ.
три кратъı отъвръжеши сѧ мене.
35 Гл҃а емоу петръ. аште ми сѧ ключи-
тъ съ тобоіж оумьрѣти. не отъвръ-
гж сѧ тебе. такожде и вьси оучени-
ци рѣшѧ. 36 тъгда приде и҃с҃. въ весь
наричаемыіж ѣедсимани. і гл҃а
оученикомъ сѣдѣте тоу. дондеже
шедъ помолиж сѧ тамо. 37 і поемъ
петра. и ова сн҃а зеведеова. начѧ-
тъ скръбѣти и тѫжити. 38 тъгда
гл҃а имъ и҃с҃. прискрѣбъна естъ дш҃а
моѣ до съмръти. пожидѣте сьде
и бьдите съ мъноіж. 39 і прѣшьдъ
мало паде ницъ молѧ сѧ и гл҃ѧ. О҃ч҃е
мои аште възможьно естъ да ми-
мо идетъ отъ мене чаша си. обаче
не ѣко азъ хощ҃. нъ ѣкоже тъı ·:· к҃ ·:·
40 і приде къ оученикомъ и обрѣте ѧ съ-

Стр. 3 писано *съ надпис. кирилл.* и, *прочіе* писано, *только сав.* писано. *4* пастърѣ *зогр. асс.* пастоуха *сав.;* и овьце р. се и стада *ник.* овьча стада *сав.* *6* варж въı *сав.* *11* коуръ *зогр. сав. и проч.* пѣтель *ник.* *13—14* прилоучить сѧ *остр.* *16* рекоша *остр.;* приде съ ними *остр. зогр. ник.* *18* садѣте *асс. сав. остр.* сѣдѣте *ник.* *19* поимъ *остр.* *20* снъı *асс.* *21* пещи сѧ *сав.* тѫжити и скърбѣти *остр.* *29* и въставъ отъ молитвъı приде *зогр.*

пѧштѧ. і гл҃а петрови. тако ли
не възможе единого часа побь-
дѣти съ мъною. 41 бъдите и моли-
те сѧ да не вънидете въ напасть.
д҃хъ бо бъдръ а плъть немощьна ·:· 5
42 Пакъı вторицею шедъ помоли сѧ
гл҃ѧ. о҆т҃че мои аште не възможе-
тъ чаша си. мимо ити отъ мене.
XXXVIII аште не піж еѧ бжди волѣ твоѣ: 10
43 и пришедъ пакъı обрѣте ѧ съпѧщѧ.
бѣсте бо очи имъ тѧжьцѣ. 44 і оста-
вль ѧ. пакъı шедъ помоли сѧ тре-
тицеѭ. тожде слово рекъ. 45 тъгда
приде къ оученикомъ. і гл҃а имъ 15
съпите прочее и почивлате. се
приближи сѧ година. і сн҃ъ чс҃къı-
и прѣдлатъ сѧ въ ржкъı грѣшъ-
никомъ. 46 въстанѣте идѣмъ. се при-
ближи сѧ прѣдаıи мѧ. 47 і ещте 20
гл҃ѭштю емоу. се июда единъ
отъ обою на десѧте приде. і съ ни-
мъ народъ мъногъ. съ оржжии и
дрькльми. отъ архиереи и старе-
цъ людьскъıхъ. 48 прѣдаıи же и 25
дастъ имъ знамение гл҃ѧ. егоже
аште лобьжѫ тъ естъ имѣте и.
49 і абье пристжпь къ и҃сви рече емоу.

Стр. 1 симоноу петроу *остр.* *2* не възможете *остр. (и въ греч. текстахъ то ед. то мн. ч.).* *2—3* бъдѣти *остр. ник.* *6* вторюѥ *остр.* *7—8* аще не възможно естъ чаши сеи *сав. ассем.* аще не можеть *зогр. остр. ник.* *11* о *въ* очи *надъ строк.*, таготьнѣ *зогр. ассем. сав.* отагъченѣ *остр.* *11—12* оставль *зогр.* оставивъ *остр.* *12—13* третиюѥ *остр.* *15* съп. и проч. *зогр.;* почиваите *всѣ проч.* *16* часъ *остр.* *17* въ ржцѣ *всѣ проч.* *18* поидѣмъ *зогр.* *19* ещте *такъ въ подл.* *22* съ оржжиемь *сав.* *23 всѣ проч.* дрькольми, *сав.* жрьдьми. *24, 26, и на слѣд. стр. 1* кго *(вм.* и*) остр.* *26 сав. кн. безъ* аште; то *(вм.* тъ*) сав.*

радоуи сѧ равьви. і облобъыза и.
50 ісоусъ же рече емоу. дроужде на неже
еси пришелъ. тъгда пристжьше
възложиша ржцѣ на и҃са и ѩса и. 51 і
се единъ отъ сжщихъ съ и҃смъ.
простеръ ржкж извлѣче ножъ свои.
і оударь раба архиереова. оурѣза е-
моу оухо. 52 тъгда гл҃а емоу и҃съ. къ-
зврати ножь свои къ свое мѣсто.
вьси бо приемъшеи ножь ножемь по-
гыбнжтъ. 53 ли мьнитъ ти сѧ ѣ-
ко не могж нынѣ оумолити отъца
моего. і приставитъ мьнѣ кѧште
ли дъва на десѧте легеона анг҃лъ
54 како же оубо съвѣждтъ сѧ кънн-
гы. ѣко тако подобаше быти.
55 Въ тъ часъ рече и҃с народомъ. ѣко
на разбоиника ли изидете съ оржжь-
емь и дрькольми ѩти мѧ. по вьсѧ
дьни сѣдѣахъ при васъ къ цр҃кве
и не ѩсте мене ·:· 56 Се же вьсе бы-
стъ. да съвѣждтъ сѧ кънигы
пророчьскыѧ. тъгда оученици
вьси оставльше и вѣжашѧ ·:· 57 Они же
емъше и҃сса вѣсѧ къ каиѣфѣ архие-
реови. ідеже кънижьници и старь-

Стр. 1 оучителю *сав.* *3 посль* пришелъ: *acc. прибавляетъ* твори, *сав.* то створи. *4* і *въ словѣ* възложиша *въ подлинникѣ надъ строк.;* ѩша *зогр. остр. сав.* *5* сжщтихъ *такъ въ подл.* *6* т *въ* простеръ *и* в *въ* извлѣче *въ подлинникѣ надъ строк.* *7* оудари *зогр.* *8* къ оухо *прибав.* десное *acc.* *10—11* погыбаѭтъ *сав.* *11* или *остр. сав.* *14* нежели *acc. сав. остр.* *18* изидосте *сав. зогр. остр. acc.* *18—19* съ оржжии *остр.* *19* жьрьдьми *сав.;* ѩтъ мене *acc.* *20* сѣдѣхъ *сав.*, при в. сѣд. *остр. acc.*, съ вами *зогр.*, въ цр҃кви *остр. acc. сав.; въ нашемъ текстѣ прибавлено въ конць строки позднѣйш. глаюл. почеркомъ* оуче, *въ зогр. остр. acc.* оуча. *24* воини *(вм.* они*) acc.* *25* имъше *остр. сав.;* ведоша *зогр. остр. сав.* *26* кънаzи *(вм.* кънижьници*) остр.*

ци съвьраша сѧ. 58 петръ же идѣаше по
немь из далече. до двора архиереова.
і вѣшедъ вѣнѫтрь сѣдѣаше съ
слоугами. видѣти коньчинѫ ·:· ·:·
59 а҃рхиерен же и старьци. і сѣнемь вьсь.
іскаахѫ лъжа съвѣдѣтелѣ на и-
с҃а. ѣко да оубиѭтъ і. 60 і не обрѣтѫ.
мьногомь лъжемъ съвѣдѣтелемъ. пристѫпьшемъ. Послѣдь же
пристѫпьша дъва лъжа съвѣдѣ-
телѣ 61 рѣсте. сь рече могѫ разори-
ти цр҃квь бж҃иѭ. і трьми дьньми
созъдати ѭ. 62 і въставъ архиере-
и рече емоу. ничьсоже ли не отъвѣ-
штаваеши. чъто сии на тѧ съвѣ-
дѣтельствоуѭтъ. 63 іс҃ же мълъ-
чаше. і отъвѣштавъ архиереи ре-
XXXIX че емоу. заклинаѭ тѧ бм҃ь живы-
мъ да речеши намъ. аще тъı еси
хъ сн҃ъ бжии. 64 гл҃а имъ ис҃ъ тъı ре-
че. обаче гл҃ѭ вамъ. отъ селѣ оузъ-
рите сн҃а чл҃вѣч҃скаго. сѣдѧшта
о деснѭ силъı. і граджща на обла-
цѣхъ нб҃скъıхъ ·:· 65 Тъгда архиереи
растръsа ризъı своѭ гл҃ѧ. ѣко вла-
сфимиѭ рече. чъто еще трѣбоуе-

Стр. 1 идѣше *сав.* *2* из далеча *сав.*; *въ* двора *буква* в, *въ* архиереова *буква* х *въ подл. надъ строк.* *3* жтрь *остр.* въ дворъ *сав.*; сѣдѣше *зогр. сав.* *4* видѣти хотѧ *асс. сав.* *5* съборъ вьсь *остр. сав.* *6* л. съвѣдѣтельства *асс.* *7* не обрѣтоша *остр. сав.* *8* лъжемъ *сав. проп.* *9* пристѫпавъшемъ *асс.*; *въ нашемъ текстѣ надъ строкою поздн. кирил. приписка* и не обрѣтоше, *чего нѣтъ въ зогр. остр. асс., но сав.* не обрѣтѫ *(такъ и въ иныхъ греч. т.).* *9—10* послѣди же пристѫписта *сав.*; съвѣдѣтелѣ лъжа *сав.* *11* рѣста *сав.* рекоста *остр.* *14—15* ничесоже ли отъвѣщаваши *сав., остр. асс. тоже безъ* не. *20* с. бога живааго *ассем. (такъ иногда въ греч. т.)*, емоу *(вм.* имъ*)* *всѣ проч.* *22* чл҃вча *асс.* *23* граджща *сав. зогр.* иджща *остр.* *25—26 и на слѣд. стр. 2* власвимиѭ *зогр. сав.* хоулѫ *остр.*

мъ съвѣдѣтель. се [нꙑ]нѣнѣ
слꙑшасте власфимиѭ его. 66 чѣ-
то сѧ вамъ мьнитъ. они же отъвѣща-
ваше рѣшѧ. повиненъ естъ съмрѣти.
67 Тъгда заплеваша лице его. і пакости
емоу дѣашѧ. ови же за ланитѫ оудари-
шѧ 68 гл҃ште. прорьци намъ хе҃ кто естъ
оударей тѧ. 69 Петръ же вънѣ сѣдѣаше
на дворѣ. і пристѫпи къ немоу еди-
на рабꙑни гл҃ѭщи. і тꙑ вѣ съ и҃сѣмь
галилеискꙑмъ. 70 онъ же отъвръже
сѧ прѣдъ вьсѣми гл҃ѧ. не вѣмь чѣ-
то гл҃ши. 71 ишьдъшоу же емоу въ врата.
оузьрѣ и дроугаѣ. і гл҃а имъ тоу и съ
вѣ чл҃къ. съ и҃сѣмъ назарѣанинѡмь.
72 і пакꙑ отъвръже сѧ съ клѧтвоѭ. ѣ-
ко не знаѭ чл҃вка. 73 не по мъногоу же
пристѫпьше стоѭштеи рѣшѧ петро-
ви. въ истиѭ и тꙑ отъ нихъ еси.
ібо и бесѣда твоѣ авѣ тѧ творитъ.
74 тогда начѧтъ ротити сѧ и клѧти сѧ
ѣко не знаѭ чл҃вка. і авие кокотъ
възгласи. 75 і помѣнѫ петръ гл҃ѣ и҃с-
совъ іже рече емоу. ѣко прѣжде даже
кокотъ не възгласитъ. три кратꙑ
отъвръжеши сѧ мене. і ишедъ вонъ
плака сѧ горько ·⁘· к҃.

Стр. 1 и послѣдняя предыдущ. стр. трѣбоуете *ассем. остр.* *4* п. с. ѥсть *остр.* *5* емоу лице *ассем.* *6* дѣахѫ *асс.* *6—7* одариша *остр. (описка).* *8* оударии *остр. сав.;* сѣдѣше *сав.* *13* ишьдъшоу *съ надстр. кирил. припискою* ꙁь *(т. е.* изышь.). *14* емоу *зогр.* *15 слова* чл҃вкъ *нѣтъ въ остр. асс.;* назареомъ *ассем.* *17* по мноꙁѣ *ассем. сав.* *19* въ ист. от. н. тꙑ еси *сав.* *20* ибо б. твоѧ *остр. сав. (зогр. безъ* ибо*);* ѣвѣ *асс.* *22* коуръ *зогр. асс. остр. сав., ник.* пѣтель. *23* поманѫ *асс.* *24* ѥже *(вм.* иже*) остр.* *25* коуръ *всѣ проч., ник.* пѣтель. *27 (на слѣд. стр.)* оутроу *асс. остр.*

XXVII.

1 Ютроу же бы-
вшоу. Сѣвѣтъ сътвориша вьси
архиереи и старьци людьсции на и҃са.
ѣко оубити и. 2 і съвѣзавъше и вѣсѧ.
і прѣдаша и понтьскоумоу пилатоу.
ігемоноу ·:· к҃. 3 Тъгда видѣвъ июда
прѣдавъıи его. ѣко осѫдиша и. раска-
авъ сѧ възврати три десѧти съре-
брьникъ. архиереомъ и старьцемъ
4 гл҃ѧ. съгрѣшихъ прѣдавъ кръвъ не
повинънѫ. они же рѣша что естъ на-
мъ тъı оузьриши. 5 і повръгъ съре-
бро въ цр҃кве отиде. і ошедъ възвѣ-
си сѧ ·:· 6 Архиереи же приемъше сребро
рѣша. не достоино естъ въложити
его въ карканѫ. понеже цѣна кръве
естъ. 7 сѣвѣтъ же съгворьше коупиша
имь село скѫдельниково. въ погрѣ-
бание странънъımъ. 8 тѣмь же на-
рече сѧ село то село кръве до сего дьне.
9 Тъгда съвъıстъ сѧ реченое пророкомь гл҃ѫштемь. і приѧсѧ три деся-
ти сребрьникъ цѣнѫ цѣненаго.
егоже цѣниша отъ сн҃ъ йзр҃ъ. 10 і да[ша]-
ша ıѫ на селѣ скѫдельничи. ѣкоже съ-

Стр. 3 ıако да оубиѫтъ *сав.;* съвѣз. *такъ въ подл.;* ведоша *зогр. остр.* *4* пѫнтьскоумоу *зогр.* *7 и 21—22* три десате *остр.* *10 и 14* рекоша *остр.* *11—12* е *(вм.* сребро*) зогр.* *12* вь цр҃кви *сав. асс. остр.;* шъдъ *сав.* *12—13* оудави сѧ *асс. остр. сав.* *13* приимъше *остр. сав.* *14* нѣстъ достоино *сав.* не достоитъ *асс.* *15* въ корвонѫ *асс.* въ коръванѫ *остр.* *15* крьви *сав.* *17* скѫдьльнице *сав.* скѫдельниче *асс. остр.* *19* кръви *остр. сав.* *20* слово *(вм.* реченое*) сав.* *21 въ наш. пам. надъ строк. кирил. приписка* кремиѭмь, *что въ проч. въ текстѣ;* приѧша *остр. зогр.* прия *сав.* *24* ıѫ *асс.* ı *остр., зогр. проп.*

каза мьнѣ гь ·:· 11 ісс же ста прѣдъ иѣ-
номъ. і въпроси и иѣмонъ гла.
XL тъı ли еси цр̃ь июдеискъ. іс же рече емоу
тъı гши. 12 і егда на нь глахж архиереи и
старьци. ничьсоже отъвѣштаваше.
13 Тъгда гла емоу пилатъ. не слъıшиши
ли колико на тѧ съвѣдѣтельствоуıжтъ. 14 і не отъвѣшта емоу ни къ едино-
моу глоу. ѣко дивити сѧ иѣмоноу сѣло.
15 На въсѣкъ же день великъ объıчаи бѣ
(і)ѣмоноу. отъпоуштати народоу. съ-
вазьнѣ егоже хотѣахж. 16 имѣаше же тъ-
гда съвазьнѣ нарочита нарицаемаа-
го варавва. 17 събъравъшемъ же сѧ имъ.
рече имъ пилатъ. кого хощете отъ обо-
ю отъпоуштю вамъ. варавжа ли. і-
ли иса нарицаемаго ха. 18 вѣдѣаше бо ѣ-
ко зависти ради прѣдаша и ·:· 19 Сѣдѧштю
же емоу на сждищти. посъла къ немоу
жена своѣ глıжщи. ничьсоже тебѣ і
праведьникоу томоу. мъного бо постра-
дахъ дънесь въ сънѣ его ради ·:· 20 Архие-
реи же и старьци наоустиша народъı.
да испросатъ варавжа. іса же погоу-
ватъ. 21 отъвѣщавъ же іѣмонъ рече и-
мъ. кого хоштете отъ обою отъпоуштж
вамъ. они же рѣша варавжа. 22 гла имъ
пилатъ. что же сътворıж иса нарица-

Стр. 5 нич. не отъв. *ассем. остр. сав.* *7* послоушьствоуıжть *остр.* повѣ-
даıжтъ *сав.* *8* имъ *сав.* *11 первая буква строки (*и *или* і*) выскоблена.* *11—12* отъп. единого съвяз. народоу *ассем.* отъп. нар. кд. съвяз. *остр.* *12*
хотѣхж *сав.;* имѣше *зогр. сав.* *13 и 17* наричемааго *остр.* *14* вараавж
зогр. асс. остр.; събъраномь же сжштемъ имъ *асс. остр.* *16 и 26* да отъп.
ассем. сав.; отъпоуштю— *такъ съ* ю *вм.* ıж *въ подл.* *17* вѣдѣше *сав.* *20* ни-
чтоже *сав.* *23* наоучиша *асс.* навадиша *остр. сав.* *27* рекоша *остр.* *28*
и на слъд. стр. 1 иcоу нарицаемомоу Христоу *ник. сав.*

емлаго х̃а. гл̃аша емоу вьси. да пропатъ бѫдетъ. 23 ıѣмонъ рече имъ. что бо зъло сътвори. они же из лиха въпиѣхѫ гл̃ѣште. да пропатъ бѫдетъ. 24 видѣвъ же пилатъ ѣко ничесоже не оуспѣватъ. нъ паче млъва бываатъ. приемъ водѫ оумы ржцѣ прѣдъ народомъ гл̃а. не повинен̃ъ есмъ отъ кръве сего праведънааго. въı оузърите. 25 ı отъвѣщавъше вьси людье рѣша. кръвь его на насъ и на чадѣхъ нашихъ. ⁘ 26 Тъгда отъпоусти имъ варавву. ıс̃а же бивъ прѣдастъ имъ да и пропънѫтъ. 27 тъгда воини иѣмонови. прѣимъше ис̃а на сѫдиштı. събъраша на нь вьсѫ спирѫ. 28 ı съвлъкъше и хламидоѫ чръвленоѫ одѣша и. 29 ı съплетъше вѣнецъ отъ трънıѣ възложиша на главѫ его. ı трьсть въ десницѫ его. ı поклоньше сѧ на колѣноу прѣдъ нимь. ржгаахѫ сѧ емоу гл̃ѣште. радоуı сѧ ц̃рю июдейскъ ⁘ 30 ı плиняхъше на нь приѧсѧ трьсть. ı биѣхѫ и по главѣ. 31 ı егда поржгаша сѧ емоу. съвлѣша съ него хламидѫ ı облѣша и въ ризъı своıѫ. ı вѣсѧ ı на пропатие. 32 ıсходѧще же обрѣтѫ

Стр. 1—2 и 4 распатъ *зогр. асс. остр. сав.* *3* оубо *ассем.* что сь зло *сав.*, безъ бо *зогр.* *6* безъ не *всѣ проч.; вм.* млъва *остр.* матежъ. *7* примъ *сав. остр. и проч.* *8—9* недостоінъ *сав.* *9* крьви *сав.;* пр. сего *сав.* сего правьдьника *зогр.* *11* рекоша *остр.* *14* распьнѫтъ *сав. остр. асс. зогр.* *18* очрьвленоѫ *ассем.* *18 и 27* облѣкоша *сав.* *19* трьнѣнъ *сав.* *21—22* прѣдъ нимь на кол. *зогр.* *24* плюнѫвъше *асс. сав.;* приаша *сав. остр. зогр.* *25* по гл. кго *остр.* *26* съвлѣкоша *асс. остр. сав.* *27* облѣкоша *остр.;* ведоша *зогр. остр. сав.* *28* на распатие *всѣ проч.;* обрѣша *остр.*

чка кѵринѣиска. іменемь симона
семоу задѣша понести крⷭтъ его. ⁘ к ⁘
33 і пришедъше на мѣсто нарицаемое го-
лъгота. еже естъ нарицаемое крание-
во мѣсто 34 даша емоу оцътъ пити съ
злъчьіж съмѣшънъ. і вкоушъ не
хотѣше пити. 35 пропьньше же и. раздѣ-
лъше ризы его меташа жрѣбиѧ. 36 і
XLI сѣдъше стрѣжаахж и тоу. 37 і положи-
ша врѣхоу главы его винж напи-
санж. сь естъ цⷭрь июдеискъ. 38 Тъ-
гда пропѧша съ нимь дъва разбо-
ника. единого о десніⷯ и единого о
шіⷯ. 39 мимо ходѧштеи же хоулѣа-
хж и. покъіваіште главами сво-
ими. 40 і глаголіште. оува. разарѣ-
ѧи црⷦвъ. і трьми деньми съзида-
ѧ съпⷭи себе. аште сиⷭ бжіи еси. съ-
лѣзи съ крⷮа. 41 Такожде же и архие-
реи ржгаіште сѧ. съ кънижьникы и
старьцы. і фарисеи глаахж. 42 і-
ны спⷭсе себе ли не можетъ спⷭсти.
аште цⷭрь издавъ естъ. да сълѣ-
зетъ нынѣ съ крⷭта. і вѣрж име-
мъ емоу. 43 оупъва на ба да избави-
тъі-и нынѣ. аште хоштетъ емоу.

Стр. 2 да понесетъ *асс.* *3* рекомое *сав.* наричемоѥ *остр.* *3—4* ѣельѣота *зогр.* *4* еже нарицаетъ сѧ *сав.* естъ съказаемо *ассем.* нарицаемо *зогр.* наричемоѥ *остр.* *5 прип. кирил. надъ строкою* идеже и распеше; пити оцьтъ *зогр. ассем. остр.* *6* размѣшенъ *зогр. асс.* *7* хотѣаше *остр.;* распьнъше *остр. асс. сав.* *7—8* раздѣлиша *ассем. сав. остр.* *8* мещѫще *остр.* метаахж *асс.* *9* ѥго *(вм.* и*) остр.,* възложиша *асс. остр.* *10—11* напсанж *сав.* *11* іс *передъ* цⷭрь *зогр. асс. остр.* *12* распаша *зогр. асс. остр. сав.* *14* лѣвжіж *остр. сав.; передъ* мимо ход. *глагол.* ѫ *приписано какъ кажется болье позднимъ почеркомъ.* *17* црⷦкве *остр.* *18* съз. іж. *зогр.* *20—21 другой порядокъ:* кън. фар. стар. *остр.* *21* старьцы *такъ въ подлинникѣ.* *22* можеши *зогр.*

рече бо ѣко бжии сн҃ъ есмъ. 44 тожде
же и разбоиника распѧта съ нимъ
поношааете. емоу. 45 Отъ шестыи- [і]
ѧ же годины тъма бысть по
вьсеи земи. до деватыѧ годи- 5
ны ·:· 46 При девятѣи же годинѣ вы-
зъпи ис҃ гласомь велиемь гл҃ѧ.
елѡі елѡі лема савахѳани. еже-
сть бже мои бже мои. вскѫ-
ѫ мѧ еси оставилъ. 47 еди- 10
ни же отъ стоѩщи-
хъ тоу слы-
шавъше гла-
ахѫ.

ѣко илиѫ зоветъ. 48 і абие текъ единъ 15
отъ нихъ. і приемъ гѫбѫ. испльнь
оцьта. і вьзнезъ на трь[ь]сть. напа-
ѣше и. 49 а прочии гл҃хѫ. остани да види-
мъ. аще придетъ илиѣ спстъ его. дроу-
гыи же приемъ копие проводе емоу 20
ребра. і изиде вода и кръвь. ·:· 50 Іс҃ъ
же възъпивъ гл҃сомъ вельемь и-
споусти дх҃ъ. 51 і се катапетазма
црк҃вьнаѣ раздъра сѧ. съ вышьнѣа-
го краѣ до ни . . . жьнѣаго на дъвоѥ. і 25
землѣ потрясе сѧ. і камение распа-

Стр. 1 с҃нъ бж҃ии естъ *сав.* *2* пропѧтаѣ *зогр.* распьненаѧ *остр.* *3* поношаашете *зогр.* понапаста *остр. сав.*; і *что въ скобкахъ лишняя приб. въ подл.* *5* земли *остр.* *7* великъмь *остр.* *8* ели ели *зогр. остр.* елли елли *ассем.* или или *сав.*; лима *сав.* *9—10* по чьто *остр. сав.* *10* остави *зогр.* *10—11* етери *зогр. асс.* нѣци *остр.* инии *сав.* *15* глапаетъ *ассем.* *16* и *20* примъ *зогр. сав.* възмъ *остр.*; наплънь *зогр.* напълни *остр.* *17* въ *подл.* трьсть. *18* ѥго *(вм.* и*) остр.*; и проч. *зогр.* а дроузии *остр*; не дѣі *сав.* *19—20* инъ же *остр.* *22* въльемь *или м. б.* вльемь, *трудно разобрать:* великъмь *остр.* *23* катапетазмата *остр.* опона *сав.* *26 и на слѣд. стр. 1* распадааше сѧ *ассем.*

де сѧ. 52 і гроби отвр҃ѣсѧ сѧ. і мънога
тѣлеса почивающихъ сѫ҃тыхъ
въсташа. 53 і ишедъше из г(р)объ по во-
скръсновении его. вънидж въ сѫ҃ты
градъ. і ꙗвишѧ сѧ мъногомъ. 54 сѫ-
тъникъ же и иже бѣхж съ нимъ стр҃-
гжште и҃сѫ҃. видѣвъше тржсъ и бы-
въшаѧ. оубоѣшѧ сѧ sѣло гл҃ѧще.
въ-истинж бжии сн҃ъ съ бѣ ·:· к҃ ·:·
55 Бѣахж же тоу жены мъногы из да-
лече зьрѧштѧ. ѥже идж по и҃сѣ.
отъ галилеѩ слоужштѧ емоу.
56 въ нихъ же бѣ маріѣ магдалъ-
ни і [ма]маріѣ иѣковлѣ и осии ма-
ти. і мати сн҃овоу зеведеовоу.

XLII 57 Поздѣ же бывъшю. приде чл҃къ бо-
гатъ отъ ариматѣѩ. именемь и-
осифъ. иже и оучи сѧ оу и҃сѫ҃. 58 съ при-
стжпь къ пилатоу проси тѣла и҃сва.
пилатъ же повелѣ въдати тѣло
и҃сво. 59 і приемъ тѣ(ло) иосифъ. обитъ
е плащаницеѫ чистоѫ. 60 і положи
е въ новѣмь своемь гробѣ. иже и-
сѣче въ камени. і възвалѣ ка-
мень велии на двьри гроба и оти-
де. 61 бѣ же тоу м҃аѣ магдалъыни.
і дроугаѣ маріѣ сѣдѧщи прѣмо

Стр. 1 отврѣзоша *зогр. остр. сав.* *2* почивъшихъ *асс.* *3* ошъдъшеі *сав.; въ подл.* гобъ. *4* вънидоша *зогр. остр.* *6* бѣахж *зогр.* *9* бѣ сь *асс.* *11* идоша *остр.* *13—14* магдалъыні і м.: *прѣжде было* магдалъынъı. *15* сн҃оу *остр.* *18* иже и тъ *асс. остр.* идѣже и ть *ник.* *19 буква* т *въ* пристжпь *въ подл. надъ строкою*, пристжпль *асс. остр.* *20* тогда пилатъ *остр. ник.* *20—21* т. ис. дати *зогр.* *21* примъ *зогр. остр.; ло въ* тѣло *въ подл. пропущено.* *22* понѣвицеѫ *зогр.* *23* новѣмь *остр.* *23—24* иже бѣ исѣченъ *остр. ник.* *25* велии *проп. въ зогр.*, великъ *остр.; на* двьрихъ *асс.* надъ двьрии *остр.*

гробоу ·:· к̑ ·:· 62 Въ оутрѣнии же день и-
же естъ по параскевѣ҆ии. събра-
шѧ сѧ архиереи и фарисеи. къ пила-
тоу 63 глѣште г̑и помѣнѫхомъ ѣко лъ-
стецъ онъ рече. еште съı живъ. по тре-
хъ дънехъ въстанѫ. 64 повели оубо оу-
тврѣдити гробъ до третиѣаго дьне.
еда како пришедъше оученици его но-
штиѫ оукраджтъ і. і рекѫтъ лю-
демъ въста отъ мрътвъıхъ.
і бѫдетъ послѣдьнѣа лесть го-
рьши пръвъıѧ. 65 рече имъ пилатъ
имате коустодиѫ идѣте оутвръ-
дите ѣкоже вѣсте. 66 они же шедъше
оутвръдиша гробъ. знаменавъ-
ше камень съ коустодиеѫ ·:· к̑ ·:·

XXVIII.

1 Въ вечеръ же соботънъı. свитаѫ-
щи въ пръвоѫ соботѫ. приде ма-
ріѣ магдалъıни̑. і дроугаѣ мари-
ѣ видѣтъ гроба. 2 і се тржсъ бъı-
стъ велии. анг̑ъ бо г̑ни̑ съшедъ
с нб̑се. і пристѫпь отъвали ка-
мень отъ двьреи гроба. і сѣдѣаше
на немь. 3 бѣ бо зракъ его ѣко[о] мълъ-

Стр. 1—2 иже естъ *проп. въ зогр.*, въ оутрѣ иже естъ *асс.*, въ оутрьнии дьнь иже *остр.*, въ ютрѣ же дьнь иже есть *ник.* *2* по пятъцѣ *остр.* *2—3* въ събрашѧ *буква* р *въ подл. надъ строк.* *3* и фар. *проп. въ асс.* *4* помянѫхомъ *асс. остр.* *5* ж. съı *зогр. асс. ник.* *15—16* запечатьлѣвъше *асс. остр. ник.* *17* сѫботънъı *зогр. асс.* *17—18* свитаѫштоу пьрвоуоумоу въ сѫботъı *остр.* сѫботѫ *зогр.* сѫботъ *ассем.* *21* великъ *остр. сав.* *23* двьрии *зогр. остр.* отъ гроба *сав.;* въ сѣдѣаше *буква* с *надъ строкою*, сѣдѣше *сав.* *24* бѣ же *всѣ проч.*

нии.4 і одѣние его бѣло ѣко снѣгъ. 4 отъ стра-
хъа же его сътрасѧ сѧ стрѣгжштеи. і бъ-
шѧ ѣко мрътви. 5 отъвѣштавъ же а-
нг҃ль рече женама. не боита въı сѧ.
вѣмъ во ѣко и҃с҃а про[пѧ]пѧтааго ище-
та. 6 нѣстъ сьде въста во ѣкоже рече.
придѣта видита мѣсто. ідеже ле-
жа х҃ъ. 7 і ѣдро шьдъши рьцѣта оучени-
комъ его. ѣко въста отъ мрътвъı-
хъ. і се карѣатъ въı въ галилей.
тоу и оузьрите се рѣхъ вама. 8 і отъ-
шедъши ѣдро отъ гроба съ страхомъ.
і радостиж велиеж. тѣсте вьзвѣ-
ститъ оученикомъ его. 9 і се и҃с҃ъ съ-
рѣте и г҃л҃а радоуита сѧ. онѣ же при-
стжпьши ѣсте сѧ за носѣ его. и по-
клонисте сѧ емоу. 10 тъгда г҃л҃а има
и҃с҃ъ не боита сѧ идѣта и вьзвѣсти-
та братрии моеи. да иджтъ въ га-
лилеѣ и тоу мѧ видѧтъ. 11 іджшта-
ма же има. се едини отъ коустоди-
ѣ пришедъше въ градъ. вьзвѣсти-

Стр. 1 одежда *сав.* *2* того *(вм.* его*) остр.;* сътрасж сѧ *асс.* сътрасошѧ сѧ *зогр. остр. сав.;* стрѣгжщии *асс.* *5* вѣмъ *или* вѣмь, *трудно опредѣлить,* вѣдѣ *асс.* вѣмь *остр.;* распѧтааго *асс. остр.* і҃с҃а ищ. расп. *сав.* *8* господь *остр. асс. сав.* *8 и 12* скоро *зогр. остр. сав., ассем.* *8* скоро *12* ѣдро. *11* рекохъ *остр.* *11—12* ишед. ѣдро *асс.* *13* великоиж *остр.;* тѣсте *съ надстр. кир. приписко́ю* ко, текостѣ *остр. сав.* *13—14* повѣдатъ *сав.* *14 къ стиху 9-ому остр. и сав. согл. съ иными греч. ркп. прибавл.:* ѣкоже идѣаста възвѣститъ оуч. его *остр.* егда же идѣстѣ повѣдать оуч. его *сав., въ наш. тексть между строками и вдоль страницы прибавл. кир. буквами:* и егда идѣстѣ вьзвѣстити ѳченикомь его; и самъ і҃с҃ *сав.* *14—15* съръ ѣ *сав.* *15* радоуита ва сѧ *сав.* радоуитѣ сѧ *остр.* *16* астѣ *сав.* *16—17* поклонистѣ *остр. сав.* *18—19* повѣдита *остр. сав.* *19* братии *ассем. остр. сав.* *20* оузьрѧтъ *сав.* *20—21* иджштема *всѣ проч.* *21* въ едини *буква* і (ѳ) *передѣл. изъ* ъ (ѳ); се етеръı *зогр.* се етери *асс.* нѣкотории *остр.* *22 и на слѣд. стр. 1* повѣдашѧ *сав.*

шѧ архиереомъ вьсѣ бывъшаа. 12 і
съвъраша сѧ старьци. съвѣтъ же
сътворьше. съребро мъного даша
воиномъ. 13 глѣжште. рьцѣте ѣко оу-
ченици его ноштьж. пришедъше
оукрадж и намъ съпѧштемъ.

XLIII 14 і аште се оуслъишано бждетъ оу йѣе-
мона. мъı оутолимъı-и. і въı вес пе-
чали сътворимъ. 15 они же приемъше
съребро. сътвориша ѣкоже наоучени
бъıша. і промьче сѧ слово се въ і-
юденхъ до сего дьне ·:· 16 Ѥдинъı же на
десѧте оученикъ. ідж въ галилеѩ.
въ горж ѣможе повелѣ имъ исъ. 17 і
видѣвъше и поклониша сѧ емоу. ови
же оусжмьнѣша сѧ. 18 і пристжпь іс
рече имъ гл҃ѧ. дана ми естъ вь-
сѣка власть. на нб҃се и на земи.
19 Шьдъше оубо наоучите вьсѧ ѩзъıкъı.
крьстѧште ѩ въ имѧ от҃ца и сн҃а и
ст҃аго д҃ха. 20 оучѧще ѩ блюсти.
вьсѣ елико заповѣдахъ вамъ. і
се азъ съ вами есмъ вьсѧ дьни до
съконьчанiѣ вѣка аминь ·:· ·:· ·:· ·:· ·:· ·:·

Стр. 6 оукрадоша *всѣ проч., только никол.* оукрадоу. *8* оувѣщаемъ і *сав.* *8—9* беспечальнъı *асс.* *9* приимъше *зогр. остр. сав.* *11* пронесе сѧ *остр.* *13* идоша *зогр. остр. сав.* *18* на нб҃си *остр. асс.;* на земли *остр.* *22* заповѣдѣхъ *зогр.*

ОТЪ МАРЪКА.

ГЛА ЄВ҃ЪЛИѢ ЄЖЄ ОТЪ МАРЪКА ⁘ ⁘

а҃ О вѣсъноу҆жштиимъ. ⁘
в҃ О тъшти петровѣ ⁘ ⁘ ⁘
г҃ О ісцѣлѣвъшихъ отъ различенъ неджгъ. ⁘ ⁘
д҃ О прокаженѣмь. ⁘
є҃ О ослабленѣемъ жилами ⁘ ⁘
ѕ҃ О левъѣи и мъитари. ⁘ ⁘
ж҃ О сжхоржцѣмъ ⁘ ⁘
з҃ О избърании ап҃лъ ⁘
и҃ О сѣмени притъча ⁘
і҃ О запрѣштении водамъ ⁘
а҃і҃ О лѣѣонѣ ⁘
в҃і҃ О дъштери сунагоговѣ ⁘ ⁘
г҃і҃ О кръвоточивѣи ⁘ ⁘
д҃і҃ О повелѣнии ап҃мъ ⁘ ⁘
є҃і҃ О иоаннѣ и о иродѣ ⁘
ѕ҃і҃ О пѧти хлѣвъ. ⁘ ⁘
ж҃і҃ О морьсцѣмь хождении ⁘
з҃і҃ О прѣстжплении заповѣди вжиѧ ⁘
и҃і҃ О финикисии ⁘
и҃ О гжгънивѣемь. ⁘
и҃а О седми хлѣвъ ⁘ ⁘
и҃в О (ква)сѣ [ф]фарисѣисцѣ ⁘ ⁘
и҃г О слѣпѣемь ⁘

ѝг О въпрошении кесаринсѣемъ ·⁘·
ѝд О прѣображении хвѣ ·⁘·
ѝе О зълодѣѭштимъ сѧ на новы мцѧ ·⁘·
ѝж О помъшлѣѭштихъ като болеи естъ.
ѝѕ О въпрошъшихъ фарисѣихъ ·⁘·
ѝз О въпрошъшимъ богатѣмь.
ѣ О сновоу зеведеовоу ·⁘·
ѣа О варътимеи. ·⁘·
ѣб О жрѣбати ·⁘·
ѣв О оусохъшии смоковъници. ·⁘·
ѣг О не помьнѣти вражьдъı. ·⁘·
ѣд О въпрошъшихъ га архиренхъ и кънижьницѣхъ ·⁘·
ѣе О вино[но]гдѣ. ·⁘·
ѣж О въпрошъшихъ лъстиж о киисѣ. ·⁘·
ѣѕ О садоукеихъ ·⁘·
ѣз О кънижъницѣхъ ·⁘·

XLIV к О въпрошении гни ·⁘· ка. О женѣ ѣ(же ова пѣ)нѧза ·⁘·
кб О сѫдьнѣемь дьне си рѣчь о коньчинѣ ·⁘·
кв О дьни и часѣ ·⁘· кг. О помазавъшии га мирмъ ·⁘·
кд О пасцѣ ·⁘· ке. О прѣдании пророчъство ·⁘· ·⁘·
кж Отъметание петрово ·⁘·
кѕ О въпрошении тѣлесе гнѣ ·⁘· ·⁘· ·⁘· ·⁘· ·⁘· ·⁘· ·⁘· ·⁘·

ЕВАНЬѢЕЛИЕ ОТЪ МАРЪКА ·⁘·

I.

1 Зачало еванѣѣлиѣ и-
сха сна бжиѣ. 2 ѣкоже
естъ писано въ проро-
цѣхъ. се азъ посълаж

Стр. 3 писано *зогр. сав.* *4* посилаю *ник.*

анѣлъ мои прѣдъ лицемъ
твоимъ. иже оуготовитъ
пѫть твои. 3 гласъ къпиѫщаа-
го въ поустыни. оуготовите пѫть
гн̃е. правы творите стѣзѧ его.
4 бысть иоанъ кръстѧ въ поустѣ-
ни. и проповѣдаѧ кръщтение пока-
анию. въ отъпоуштение грѣхомъ.
5 и исхождааше къ немоу вьсѣ июде-
иска страна и ерл̃мне и кръштаа-
хѫ сѧ вьси въ іоръданьсцѣи рѣ(цѣ)
отъ него исповѣдаѭште грѣхы
своѧ. 6 бѣ же иоанъ облъченъ вла-
сы вельбѫжди. и поѣсъ оу-
снѣнъ о чрѣслѣхъ его. и ѣдь акри-
ди и медъ дивии. 7 и проповѣда-
аше гл̃ѧ. грѧдетъ крѣпленъ мене
въ слѣдъ мене. емоуже нѣсмъ
достоинъ поклонь сѧ раздрѣшити.
ремене чрѣвиемъ его. 8 азъ оубо
кръстихъ вы водоѭ. а тъ кръ-
ститъ вы дх̃омъ ст̃ымъ ·:· к̃ ·:·
9 и бысть въ дьни ты. приде и-
с̃ъ отъ назарета галилейска-

XLV аго. и кръсти сѧ отъ иоана въ іорданѣ.
10 и абье въсходѧ отъ воды. и видѣ ра-
зводѭшта сѧ нб̃са. и дх̃ъ ѣко голѫ-
бь съходѧшть на нь. 11 и бысть гла-

Стр. 1 аг̃гла своего *сав.* *3 къ словамъ* пѫть твои *кирилл. надстр. приписка* прѣдь тобою, *которой нѣтъ въ ассем. сав. ник., въ остр. и зогр. она находится.* *4* оуготоваите *зогр. ник. асс.* *7—8* на покаание *сав.* *8* оставление *ник. ассем.* *11 въ подл.* рѣ *съ надстрочнымъ* ц, въ ерданстѣи р. *ассем. сав. остр.* *14* и *въ* вельбѫжди *имѣетъ видъ вязи двухъ глаг. буквъ* ѫ *и* ѫ. *14—15* оусъмѣнъ *зогр.* *15* имы о чр. его *асс.;* ѣдъ *ник. асс.* ѣдъ *остр.;* пръзи *сав.* *18* въ сл. мене *пропущ. въ ассем.* *20* сапогоу *асс. сав. ник.* сапогъ *остр.* *25* въ ерданѣ *остр. ник.* *26* исхода *сав.* *28* съхождаше *сав.;* гласъ бысть *остр. ник.*

съ съ нб҃се. ты еси сн҃ъ мои възлюбленъı. о тебѣ благоволихъ. 12 і абье дх҃ъ изведе и вь поустыниж. 13 і бѣ тоу въ поустыни .к҃. днъ. искоушаемъ сотоноіж. і бѣ съ звѣрьми. і анг҃ли сло(у)жаахж емоу. 14 по прѣдании же иоановѣ ·:· приде и҃с҃ъ въ галилеіж. Проповѣдаіа еванг҃лие цс҃твіе бжіе 15 гл҃а. ѣко исплънисѧ врѣмѧ. і приближи сѧ цс҃рствие бжие. каите сѧ и вѣроуите въ евнг҃лие. 16 ходѧ же при мори галилеисцѣ. видѣ симона і аньдрѣіж братра того симона. въметаіштa мрѣжѧ вь море. бѣашете бо рыбарѣ. 17 і рече има и҃с҃ъ придѣта вь слѣдъ мене. і сътвориж въı бъıти локъца человѣкомъ. 18 і абье оставльша мрѣжѧ своіа по немь идете. 19 і прѣшедъ отъ тждоу оузьрѣ иѣкова зеведеова. і иоана братра его. і та въ ладии завазаіштa мрѣжѧ. 20 і абье къзъва є҃. і оставльша отъца своего зеведеа въ ладии съ наемъникъı. по немь идете. ·:· 21 І вънидж въ каперънаоумъ. і абь въ соботъı на сонъмищи оучаше ı҃а. 22 і дивлѣахж сѧ о оученин его

Стр. 1 съ нбсъ *остр.* *2* благоизволихъ *ник.* *3* бѣ тоу *ник.* *4* дьни .к҃. *зогр. ник.* *6* *въ подл.* сложаахж; *въ* по прѣдании *изъ буквы* ѣ *передъл. глаг. буква* о, *надъ строкою же кирил. прип.* вѣ. *10* покаите сѧ *зогр.* *11* ев. бжие *зогр.* *13* андрѣа *зогр.* *14* въметаіштa *зогр.* метаюшта *ник.* *17* ва *никол.*, рыбара *никол.* *19 и 25* идосте *зогр.* идета *ник.* *20* мало отъ тждоу *зогр. ник.* *22* въ алдии *зогр.* *26* вънидоша *зогр.* *27* въ сжботъı *зогр.*

бѣ во оучѧ ѣко власть имы. и не ѣко кънижъници их҃ ·:· 23 и бѣ на соньми(ци)х҃ чл҃къ
нечистомь дх҃мь. и възъва гл҃ѧ 24 остани что естъ намъ и тебѣ. и҃се назарѣнине пришелъ еси и(ог)оубитъ насъ. вѣмь тѧ
кто еси с҃тыи бж҃ии. 25 и запрѣти емоу
и҃с҃ъ гл҃ѧ. оумлъчи изиди из него.
26 и сътрѧсъ и дх҃ъ нечистыи. и възъпивъ гласомъ велиемь изиде иж него. 27 и оужасѫ сѧ вьси. и съ-
тѧзахѫ сѧ къ себѣ гл҃ѫште. чъто оубо естъ се. что оучение ново-
е се. ѣко по области дх҃мъ нечистыимъ велитъ и послоушаѭтъ его.
28 и изиде слоухъ его абие во вьсѫ
странѫ галилеискѫ. 29 и абье ишедъше и-сънькмишта. придѫ въ домъ симоновъ и аньдрѣовъ. съ и-
ѣковомъ и оаномъ. 30 Тъшта же
симонова лежаше огнемь жегома. и абие гл҃ашѧ емоу о нен. 31 и пристѫпь въздвиже иж емъ за рж-
кѫ. и остави иж абие ог҃нь. и слоужаше имъ. 32 поздѣ же бывъшю.
егда захождаше слъньце. приношаахѫ къ немоу вьсѧ недѫжънѣѭ и бѣсънъѭ. 33 и бѣ весь
градъ съвьралъ сѧ къ двъремъ.
34 и исцѣли мъногы недѫжънъı
имѫшта различънъı ѭзѧ.

Стр. 2 бысть *ник.; въ* соньмищихъ *пропущенъ слогъ* щи. *3* вьзоупи *ник. 5 въ подлин.* поубитъ *съ надстрочнымъ глагол.* г. *10—11* ѣко истезати се *ник. 12—13* се новое *зогр. 15* иде *ник. а.* изиде *ник. б. 16—17* и-сьнмишта ишьдъ *ник. 19* о *въ* оаномъ *напис. надъ стр. 22* имъ *зогр. 22—23* ржкѫ еѭ *зогр. 23* абие *пропис. въ зогр. 24* емоу (*вм.* имъ) *зогр.;* бывъши *зогр. 25* запде *ник. 27* бѣсън. *проп. въ зогр. 29—30* недоугы имоуште различнѣми езами *ник.*

і бѣсы мъногы изгъна.

XLVI і не оставлѣше глаголати бѣсъ. ѣко видѣахѫ и·: 35 І ютро провръзгоу sѣло. въставъ изиде ісъ и иде въ поусто мѣсто. і тоу молитвѫ дѣаше. 36 і гънашѧ и симонъ и иже бѣахѫ съ нимь. 37 і обрѣтъше и глашѧ емоу. ѣко вьси ишѫтъ тебе. 38 і глѧ имъ идѣмъ въ ближьнѧѧ вьси и градъı. да и тоу проповѣмь. на се бо изидъ. 39 і бѣ проповѣдаѧ на сънъмиштихъ ихъ. въ вьсеи галилеи. і бѣсы изгонѧ. ·: 40 І приде къ немоу прокаженъ молѧ и. і на колѣноу падаѧ и глѧ емоу. ѣко аште хоштеши можеши мѧ иштистити. 41 іс же милосрдовавъ простеръ ржкѫ коснѫ и. і глѧ емоу хощѫ иштисти сѧ. 42 і рекъшю емоу. абие отиде проказа отъ него. і чистъ бъıстъ. 43 і запрѣщь емоу абие изгъна й. 44 і глѧ емоу блюди сѧ никомоуже ничесоже не рьци. нъ шедъ покажи сѧ архиереови. и принеси за очищтение твое. еже повелѣ моси въ съвѣдѣние имъ ·: 45 онъ же ишедъ начѧтъ проповѣдати мъного. і проносити слово. ѣко к томоу не можааше ѣвѣ въ градъ вънити. нъ вънѣ въ поустѣ-

Стр. 2—3 вѣдѣахѫ *зогр.* (ἤδεισαν). *4* въ изиде *буквы* зи *прип. надъ строкою.* *5* моудѣше *сав. по недоразумѣнію вм.* молитвѫ дѣаше. *6* бѣхѫ *сав.* *9* градъı и вьси *остр.* *10* проповѣдѣ *сав. ассем.;* изидохъ *зогр. остр.* придъ *ассем.* *11* съборищихъ *остр.* *14* глѧ *зогр.* *15* ичист. *ассем.* очист. *сав.* *17* коснѫ и *пропущ. въ остр.;* очист. *сав.* ичист. *ассем.* *20* отъпоусти и и глѧ емоу *сав.* *21* ничьтоже *зогр.;* блюди *(безъ* сѧ*) сав.* *22—23* иереови *ассем. сав.* *24* съвѣдѣтельство *зогр. сав. ассем.*

ѹ҃ мѣстѣхѹ бѣ. і прихождахѫ къ немоу отъ въсѫдѣ ·:·

II.

1 І вниде пакы и҃с҃ъ въ капернаоумъ по дънехъ. і слоухъ бысть ѣко въ домоу естъ. 2 і абье съвъраша сѧ мънозн. ѣко къ томоу не въмѣщаахѫ сѧ ни прѣдъ дверьми. і гл҃аше имъ слово. 3 І придѫ къ немоу носѧште ослабленъ жилами. носимъ четырьми. 4 і не могъште пристѫпити къ немоу за народъ. открышѧ покровъ идеже бѣ. і прокопавъше съвѣсишѧ одръ на немьже ослабленъı сълежаше. 5 видѣвъ же и҃с҃ъ вѣрѫ ихъ. гл҃а ослабленоумоу. чѧдо отъпоуштаѭтъ ти сѧ грѣси твои. 6 бѣахѫ же едини отъ кънижъ[нижъ]никъ тоу сѣдѧште. і помъıшлѣѭште въ сръдьцихъ своихъ. 7 что сь тако глаголетъ власфимиѧ. кто можетъ отъпоуштати грѣхы. тькмо единъ б҃ъ. 8 і абие разоумѣвъ и҃с҃ъ дх҃омь своимь. ѣко тако ти помъıшлѣѭтъ въ себѣ. ре-

Стр. 6 не въмѣштати сѧ *acc.* *7* при двьрехъ *acc.* *8* придоша *зогр. остр. сав.* *9* ослаблена *зогр. ассем.* ослабена *сав.;* носима *остр.* *11 въ подл.* немо *но* о *потомъ испр. въ* оу (ѫ); народомь *сав.* народа ради *остр.* *14* ослабенъı лежаше *сав.* *15—16 и на слъд. стр. 3, 9:* ослабеноумоу *сав.* *18—19* етери *зогр. acc.* нѣци *сав.* *19* помъıшлѣхѫ *сав.* *21* власвимиѫ *зогр. acc.* хоулѫ *остр.* хоулъı *сав.* *23* б҃ъ единъ *сав.;* абие *пропущ. зогр.*

че имъ. что тако помъышлѣа-
те въ ср̑дцихъ вашихъ. 9 что естъ
оудобѣе рещти ослабленоумоу.
отъпоуштаѭтъ ти сѧ грѣси. ли
рещти въстани и вьзъми одръ
твои и ходи. 10 нъ да вѣсте ѣко вла-
сть иматъ сн̑ъ чл̑вч̑скъı. о-
тъпоуштати на земи грѣхъı
і гл̑а ослабленоумоу. 11 тебѣ
гл̑ѭ въстани и вьзьми одръ.

XLVII твои и иди въ домъ твои 12 и въста
абье и вьзѧтъ одръ. і изиде прѣдъ
вьсѣми. ѣко дивлѣахѫ сѧ вьси и
славлѣхѫ б̑а гл̑ѭште. ѣко николи-
же тако видѣхомъ ·:· к̑ ·:· 13 і изиде па-
къı къ морю. і весь народъ идѣаше
къ[къ] немоу и оучаше ѥ ·:· 14 і мимо
грѧдъı и̑съ видѣ левкѣиѫ алк-
феова. сѣдѧшта на мъıтьници.
и гл̑а емоу по мьнѣ грѣди. і въста-
къ къ слѣдъ его иде. 15 і бъıстъ [же]
къзлежѧштю емоу къ домоу е-
го. і мънози мъıтаре и грѣшъни-
ци къзлежахѫ съ и̑см̑ь и съ оучє-
никъı его. бѣахѫ бо мънози. і по
немь идѫ 16 и кънижъници фарисєи.
видѣвъше и ѣдѫштъ съ мъıтари
и грѣшъникъı. гл̑аахѫ оученикомъ

Стр. 1 си *зогр.* сице *остр. (вм.* тако). *3* оудобьнѣе *ассем.* *6* оувѣсте *асс. остр.* *7—8* на з. отъп. гр. *остр.* *11* въставъ *остр.* *12* възьмъ *остр. зогр. сав., ассем. только* и изиде абие. *13* дивити сѧ вьсѣмъ *остр. асс.* и дивлѣхѫ сѧ *сав.* *14* славити *остр. асс.;* гл̑ѭщемъ *ассем. остр.* *15* сице *ассем.* *17—18* мимо идъı *остр.* прѣходѧ *сав.* *20* грѣди- *такъ въ нашемъ памятникѣ,* иди *остр.* *21* же *позже прибавлено, но глаголическими буквами.* *23 и 27* мьздоимьци *остр.* *24 передъ* възлежахѫ *въ подлинникѣ начатая глаг. буква* с (ѕ). *25* бѣшѧ *сав.* *26* идоша *зогр. остр.* *27 и на слѣд. 1* съ мъıтарьı *сав.*

его. что ѣко съ грѣшъникъı ѣстъ и
пьетъ. 17 і слъıшавъ и҃съ гл҃а имъ.
не трѣбоуıжтъ съдравии балиѧ нъ
болѧщеи. не придъ призъватъ праве-
дьникъ. нъ грѣшъникъı въ покаа-
ние ·⁘· к҃ ·⁘· 18 і бѣахѫ оученици иоанови.
і фарисеи постѧще сѧ. і придѫ и рѣ-
шѧ емоу. по что оученици иоанови и
фарисеи постѧтъ сѧ. а твои оуче-
ници не постѧтъ сѧ. 19 і рече имъ
и҃съ. еда могѫтъ сы҃не врачь-
нии постити сѧ. доньдеже съ ни
ми естъ женихъ. елико врѣмѧ съ
собоѫ

имѫтъ женихѫ. не имѫтъ постити сѧ.
20 приджтъ же дьнье. егда отъиметъ сѧ
отъ нихъ женихъ. і тъгда постѧтъ
сѧ въ тъı дьни. 21 і никтоже приставле-
ниѣ плата не вѣлена. не приставлѣ-
атъ ризѣ ветъсѣ. аште ли же ни въ-
зьметъ конецъ отъ неѧ новое. отъ ве-
тъхаго. і горьши дира бѫдетъ. 22 і
никътоже не въливаатъ вина нова въ
мѣхъı ветъхъı. аще ли же ни просa-
дитъ вино ново. і вино пролѣетъ
сѧ. і мѣси погъıбнѫтъ. нъ вино но-
вое въ мѣхъı новъı лиѣти ·⁘· 23 і бъı-
стъ мимо ходѧштю емоу и҃соу. въ со-

Стр. 1 по чьто съ м. и гр. *зогр.* съ мьздоимьци и грѣшъникъı *остр.* съ мытари и гр. *ассем.* что се ѣко съ м. и гр. *сав.* *3* врача *остр. сав. ассем.* врачевъ *зогр.* *4* придохъ *остр.* *4—5* правьдьникъ зъватъ *сав.* *5* грѣшъникъ *сав.*; на пок. *асс.* *7* придоша *зогр.* *16* въ приджтъ *буква ж* (**ѯ**) *передълана изъ бывшаго* о (**ѳ**). *24* вътъхъı *зогр.* *25* послѣ пролѣетъ *въ подл. еще* тъ, *но перечеркнуто.* *27* вьлѣти *зогр.*, послѣ лиѣти *въ подл. надстрочная кирил. приписка:* и ѡбоѥ сьблюдеть се *(по инымъ греч. текстамъ); въ зогр. и никол. а нѣтъ этихъ словъ, въ никол. б они находятся.*

ботъı сквозѣ сѣниѣ. і начаша оученици его пѫть творити въстръгающте класъı. 24 і фарисѣи гл҃ахѫ емоу. виждъ что творѧтъ въ соботъı егоже не достоитъ. 25 і тъ гл҃аше имъ. нѣсте ли николиже чьли. что сътвори давѣдъ егда трѣбова. і възалъка самъ и иже бѣахѫ съ нимъ. 26 како въниде въ хрaмъ бжии. при авиатари архиереи. і хлѣбъı прѣдъложенiѣ сънѣстъ. ихъже не достоѣше ѣсти. тъкмо иереомъ. і дастъ и сѫштимъ съ нимъ. 27 і гл҃аше имъ собота чл҃ка ради бъıстъ. а не чл҃къ соботъı ради. тѣмь же г҃ъ естъ сн҃ъ чл҃ческъı соботѣ ·:·

III.

1 і вьниде пакъı въ сънѣмиште. і бѣ тоу чл҃вѣкъ соухѫ рѫкѫ имъı.

XLVIII 2 і назираахѫ и. аще въ соботѫ исцѣлитъ і. да на нь възглаголѭтъ. 3 і гл҃а чл҃коу имѫштоумоу соухѫ рѫкѫ стани по срѣдѣ 4 и гл҃а имъ. достоитъ ли въ соботѫ добро творити

Стр. 1 и 4 въ сѫботъ *ассем.* въ сѫботѫ *сав.* въ сѫботъı *зогр. остр.;* сквѣзѣ *зогр.* скозѣ *ассем.;* сѣниа *сав.;* начаша *зогр. сав. остр.* *4* творитъ *сав.* *5* онъ же *сав.* *6* чьли никол. *сав.* *8* бѣхѫ *сав.* *9* въ домъ *ассем.* *11* ѣстъ *(вм.* сънѣстъ*) сав.* *12* иер. единѣмъ *ассем.* *12—13* и дастъ и сѫштимъ съ нимъ *пропущ. въ сав. зогр.* *14* сѫбота *всѣ проч.* *14—15* ч. дѣлѣ с. дѣлѣ *сав.*, ч. радѣма с. ради *асс.* *17* е *въ* (вь)ниде *нап. по подчищ.* *18* оу *въ* соухѫ *передѣл. изъ ж.* *19* кго *(вм.* и*) остр.;* въ сѫботъı *остр.* *20* да на нь възглаголѫ *асс.* *22* по ср. ихъ *сав.;* гл҃и *зогр. сав.* *23* въ сѫботъı *зогр. остр.* *23 и на слѣд. стр. 1* сътворити *асс. ник., остр.* *23* твор.

ли зъло творити. дш̃ж съпасти
ли погоубити. они же мльчаахж. і
5 възърѣвъ на на съ гнѣвомъ. скръ-
бѧ о окаменени ср̃дца ихъ. гл̃а чл̃ку.
простьри ржкж твоѭ и простьрѣ. 5
і оутвръди сѧ ржка его цѣла ѣко и
дроугаѣ ·:· к̃ ·:· 6 і авие ишедъше фа-
рисѣи съ ироди҃нъı. съвѣтъ тво-
рѣхж на нь како и бж погоубили. 7 і-
с̃ъ же отиде съ оученикъı своими 10
къ морю. і мъногъ народъ отъ га-
лилеѧ по немь иде. і отъ июдеѧ.
8 і отъ и҃ма. і отъ идоумѣѧ. і съ о-
ного полоу иоръдана. і сжштеи о тг-
рѣ и сидонѣ. мъного мъножъство. 15
слъшавъше елико творѣше придж
къ немоу. 9 і рече оученикомъ свои-
мъ. да естъ при немъ ладиица на-
рода ради. да не сътжжаѭтъ емоу.
10 многъı бо исцѣли. ѣко нападахж 20
емь хотѧште прикоснжти сѧ емь.
елико имѣахж ранъı. 11 і егда ви-
дѣахж и д̃си нечистии припада-
ахж къ немоу. і въпиѣхж гл̃ште
ѣко тъı еси х̃ъ сн̃ъ б̃жии. 12 і мъ- 25
ного прѣштааше имъ. да не ак҃ѣ
творѧтъ его. 13 і възиде на горж и
призъва ѭже самъ хотѣ. і идж къ немоу.

Стр. 1 сътвор. *остр.* *3* гнѣвомъ *ассем.* *4* ср̃дць *асс. сав.* *5* простѣтъ *асс.* *6* съдрава *асс. остр.* *8—9* сътварѣахж *зогр.* *10* *въ подл.* отите. *12* идоша *зогр.* *14—15* отъ тоурѣ и сидона *зогр. ник. б.* оу тоурѣ и сидонѣ *ник. а.* *16* ше *въ* творѣше *по подчищенному напис.*, сътварѣаше *зогр.*; придоша *зогр.* *20* ѣко нападати *ник.* *22* елико имѣахоу рани и доухе нечисте *ник. (согл. съ иными гр. т.).* *25* х̃ъ *нѣтъ въ ник. согл. съ иными гр.* *27* *послѣ* его *зогр. прибавл. согл. съ иными греч. текстами:* ѣко вѣдѣахж х̃а самого сжшта, *этихъ словъ въ ник. нѣтъ.* *28* призъва, въсхотѣ, идоша *зогр.*

14 і сътвори дъва на десѧте да бѫдѫ-
тъ съ нимь. і да посылаатъ ѩ
проповѣдати. 15 і имѣти область цѣ-
лити неджгы и изгонити бѣсы.
16 і нарече има симоноу петръ. 17 и иѣко-
ва зеведеова. і иоана братра иѣко-
вѣ. і нарече има именѣ. воаниръ-
ѣесъ. еже естъ сн̃а громова. 18 і ань-
дрѣѭ и филипа. і вартоломѣа.
і матѣтеа. і томѫ. і иѣкова а-
лф̃еова. і тадеа и симона. кана-
нѣа. 19 і юдѫ искариотъскаго. іже и
прѣдастъı-и. і придѫ въ домъ. 20 і
събъраша ѧ пакы народи. ѣко не
моци имъ ни хл̃ѣба сънѣсти. 21 і
слъıшавъше иже бѣахѫ оу него. изи-
дѫ ѭти и. гл̃аахѫ бо ѣко неистовъ е-
стъ. 22 і кънижъници низъшедъше
отъ иер̃има. гл̃ахѫ ѣко вельзѣвол̃ъ
имать. і ѣко о кънази бѣсъ и-
згонитъ бѣсъı. 23 і призъвавъ
ѩ въ притъчахъ гл̃аше къ нимъ.
како можетъ сотона сотонѫ изго-
нити. 24 і аште цс̃рство на ѧ раздѣ-
литъ ѧ. не можетъ стати цѣ-
сарьство то. 25 і аште домъ на
ѧ раздѣлитъ ѧ. не можетъ
стати домотъ. 26 і аште сотона
въста самъ на ѧ и раздѣли
ѧ. не можетъ стати. нъ конь-
чинѫ иматъ. 27 никтоже не мо-

XLIX жетъ съсѫдъ крѣпъкааго къшедъ

Стр. 3 ти *въ* имѣти *прип. надъ строкою.* *8—9* андрѣа *ник.* *10 посл.* матът. *въ зогр. прибавл.* мытар҃ѣ. *13* придоша *зогр.* *20* бѣсовсцѣмь *ник.* *23—24* изгънати *зогр.* *28* домъ тъ *зогр.* *29* самъ въста на ѧ *зогр.*

къ домъ его расхытити. аште
не прѣжде крѣпъкаго съвѧжетъ.
і тъгда домъ его расхытитъ. ⁘
28 Ѧминь гл҃ѭ вамъ ѣко вьсѣ отъпоу-
стѧтъ сѧ сн҃мъ чл҃вѣчъскомъ.
съгрѣшенїѣ и власфимиѩ. елико
аще власфимисаѭтъ. 29 а иже вла-
свимісаатъ на ст҃ъı дх҃ъ. не и-
матъ отъпоущтенїѣ въ вѣкъ. нъ по-
винен҃ъ естъ вѣчъноумоу сждоу. 30 за-
не гл҃аахѫ ѣко дх҃ъ нечистъ иматъ.
31 Приде же мати его и братрїѣ. і вънѣ
стоѩште посълаша къ немоу гла-
шаѭште и. 32 і сѣдѣаше о немь народъ.
рѣша же емоу се мати твоѣ и братри-
ѣ твоѣ и сестръı твоѩ вънѣ ищтж-
тъ тебе. 33 і отъвѣшта имъ гл҃а кто
естъ мати моѣ ли братрьѣ моѣ.
34 і съгладавъ стоѩштѩѩ окръ-
сть его гл҃а. се мати моѣ и братри-
ѣ моѣ. 35 іже бо аште сътворитъ во-
лю б҃жиѭ. съ братръ мои и сестра
моѣ. і мати естъ.

IV.

1 і пакъı нача-
тъ при мори оучити. і съвъра сѧ
къ немоу народъ мъногъ. ѣко самъ
вълѣзъ въ корабь сѣдѣаше въ мо-
ри. і вьсъ народъ вѣшѧ при мори на

Стр. 2 прьвѣе *зогр. ник.* 8 доуха светаго *ник. а.* доухь свети *ник. б.* 9 *безъ* нъ *зогр.* 16 сестръı твоѩ *проп. въ ник. а.* 19 окрьсть стоештее о немь *ник.* 23 моѣ *нѣтъ въ ник.* 24 оуч. при м. *ник.* 25—26 ѣко самомоу вълѣзьшю — сѣсти *никол.* 27 *и* 1 *стр. слъд. стр.* в. н. пр. м. на з. бѣаше *ник.*

земи. 2 і оучаашє ѩ притъчами
[ми] мъного. і гл҃аше имъ въ оученіи своемь ·:· 3 слъишите ·:· Се изиде сѣѩи сѣатъ. 4 і бъістъ егда
сѣаше. ова падж на пѫти. і придж птица и позобаша ѣ. 5 а дроугое паде на каменьнѣемь. ідеже не
имѣ землѧ мъногы. і абье прозабе зане не имѣаше глжбины
земънъіѧ. 6 слънцоу же въсиѣкъшю присваде. і зане не имѣше кореніѣ оусъше. 7 і дро(у)гое паде въ
трънии. і вьзиде тръние и подави е́. и плода не дастъ. 8 і дроугое паде на земи добрѣ. і дашє плодъ късхода и
растъі. і приплоди ово три десати. ово м҃. ово сто. 9 і гл҃аше. имѣѩи оуши слъішати да слъішитъ. ·:·
10 Єгда же бъістъ единъ. къпросиша и иже вѣахж съ нимъ съ обѣма на десате притъча. 11 і гл҃аше имъ вамъ естъ
дано вѣдѣти таинаа цр҃ствіѣ бж҃іѣ. Онѣмъ же вънѣшънимь въ притъчахъ вьсѣ бываѭтъ. 12 да видѧще
видѧтъ и не оузьрѧтъ. і слъішаште слъішатъ. і не разоумѣваѭтъ. еда когда обратѧтъ сѧ и отъпоустѧтъ сѧ имъ грѣси. 13 і гл҃а имъ
не вѣсте ли притъча сеѧ. і како вьсѧ притъча разоумѣете. 14 сѣѩи слово сѣатъ. 15 си же сжтъ ѣже на пѫти.

Стр. 5 ово паде *ник.* *9* гльбини *ник.* *11* *въ* присваде *буква* е *написана по стертому.* *20* о немь *ник. а.* *23* ѡ *въ подл. имѣетъ видъ глагол. буквы* ѕ. *24* бываетъ *зогр.* *26* разоумѣѭтъ *зогр.* *27* егда *зогр.* *30* оумѣете *зогр.* *31* сѣетъ *зогр.;* се же сжтъ *зогр.*

ідеже сѣетъ сѧ слово. і егда слы-
шѧтъ. абие придетъ сотона. і о-
тъиметъ слово сѣное въ сръдѣ-
L цихъ ихъ. 16 і си такожде сѫтъ. иже на
каменъныихъ сѣеми. иже егда
слъшѧтъ слово. абие съ радости-
ѭ пріемлѭтъ е́. 17 і не имѫтъ коре-
не въ себѣ. нъ врѣменьни сѫтъ. по
томь же бъівъши печали ли гоне-
нію́ словесе ради. абие съблажнѣ-
ѭтъ сѧ. 18 а сіи сѫтъ сѣани въ тръ-
нии. слъшѧштен слово 19 и печали вѣ-
ка сего. і лесть богатьство и о
прочиихъ похоти въходѧштѧ. пода-
влѣѭтъ слово. і бес плода бъі-
ваатъ. 20 а си сѫтъ сѣани на добрѣ
земи. иже слъшѧтъ слово и прие-
млѭтъ е. і плодѧтъ сѧ. на три
десѧти и шесть десѧтъ и сто.
21 І гл҃аше имъ. еда приходитъ свѣ-
тильникъ. да подъ спждомъ по-
ложенъ бѫдетъ. ли подъ одромъ.
не да ли на свѣштъникъ въз[л]ло-
жѧтъі-и. 22 нѣстъ бо ничътоже та-
ино еже не авитъ сѧ. ни бъістъ по-
таено. нъ да придетъ въ авление.
23 іже имать оу҃ши слъшати да слъі-
шитъ. 24 і гл҃аше имъ. блюдѣ-
те сѧ чъто слъішите. въ нюже
мѣрѫ мѣрите намѣритъ сѧ
вамъ. і приложитъ сѧ ва-

Стр. 1—2 оуслъшитъ *зогр.* оуслъшеть *ник.* *3* сѣаное *зогр.* *4—5* на каменихъ *зогр. ник.* *11—12* иже въ трьнии сиеми *ник.* *13* богатьствиѣ *зогр.* богатьства *ник.* (τοῦ πλούτου). *14* похотехъ *ник. ошибочно.* *24* и *въ* възложѧтъіи *стерто;* что *ник.* *27* аште кто *(вм.* иже*) ник.* *31 въ* прилож. *буквы* ри *прип. надъ строкою.*

мъ слъшѧштимъ.
25 Іже бо аште имать да-
стъ сѧ емоу.

а іже не имать. і еже имать отъимет
ъ сѧ отъ него. 26 і гл҃аше тако естъ цѣ-
сарьствие бж҃ие. ѣкоже чл҃къ въмѣ-
таатъ сѣмѧ вь земліж. 27 і съпитъ.
і въсталатъ ношть и дьнь. і сѣмѧ
прозѧбаатъ. і растетъ ѣкоже не вѣ-
стъ онъ. 28 о себѣ бо землѣ плодитъ
сѧ. прѣжде трѣвж по томь же кла-
съ. по томъ же и пьшеницж въ класѣ.
29 егда же созърѣатъ плодъ. абие по-
сълетъ срьпъ. ѣко настоитъ
жатва ·:· 30 І гл҃аше чесомоу оуподо-
бимъ цр҃ьствие бж҃ие. ли коеи при-
тъчи. приложимъ е 31 ѣко горюшъиѣ
зрънѣ. еже егда въсѣно бѫдетъ
въ земліж. мьне вьсѣхъ сѣ[...ъ]
менъ земънъıхъ. 32 і егда вьсѣ-
но бѫдетъ въздрастетъ. і
бѫдетъ боле вьсѣхъ зелии.
и творитъ вѣтви велиѧ. ѣко мо-
шти подъ сѣниѯ его птица[ца]-
мъ нб҃скъıимъ витати. 33 і
тацѣми притъчами мъно-
зѣми гл҃аше имъ слово. ѣкоже
можаахѫ слъıшати. 34 бес при-
тъчѧ же не гл҃аше имъ. единъ же
съказаше оучєникомъ сво-
ıмъ вьсѣ ·:· 35 І гл҃а имъ

Стр. 10 вь себѣ *зогр. ник.* *13* абие *нѣтъ въ зогр.* *14* ѣко *пропущ. въ зогр.* *15* како *(вм.* чесомоу*) ник.* *17—18* зрьно гороушично *ник.* *19* сѣм. есть з. *ник., въ конць строки видна буква* ъ *стертаго слова или же остатокъ линиихъ буквъ.* *26—27* мъноѕ. *пропущ. въ ник.*

къ тъ день вечероу бы-
вѣшоу. прѣидѣмъ на
онъ полъ.

LI 36 і отъпоущтьше народъ. поѭсѧ и ѣкоже бѣ
къ ладии. і инѣи же ладиѧ вѣахѫ съ
нимь. 37 і бъістъ воурѣ вѣтрѣна велиѣ.
влъны же вьливахѫ сѧ къ ладиѭ.
ѣко юже погразнѭти хотѣаше. 38 і бѣ са-
мъ на кръмѣ на възглавьници съ-
пѧ. і възвоудиша и. і глаша емоу оу-
чителю. не родиши ли ѣко погыблe-
мь. 39 і въставъ запрѣти вѣтроу. і ре-
че морю мльчи и оустани. и оулеже
вѣтръ и бъістъ тишина велиѣ. 40 і ре-
че имъ чѣто тако страшики есте.
како не имете вѣры. 41 і възбоѣша сѧ
страхомь велиемь. і глахѫ дроу-
гъ къ дроугоу. къто оубо естъ сь. ѣко и
вѣтри и море послоушаѭтъ его.

V.

1 і при-
дѫ на онъ полъ морѣ. къ странѫ га-
даринскѫ ·:· 2 і излѣзъшоу емоу и-
с корабль. абие срѣте и отъ гровъ
чкъ. нечистомъ дхмъ. 3 иже жили-
ште имѣаше въ гробѣхъ. і ни желѣ-
зномъ жжемь его никтоже не можаа-
ше съвѭзати. 4 зане мъногы кра-

Стр. 4 поѭша *зогр. ник.* *7 въ подл.* веьливахѫ. *8* погроужати се еи *ник.* *9* на дохъторѣ *зогр.* *10* глаахѫ емоу *зогр.* *11—12* погыбаемъ *зогр.* *16* не имате *зогр. ник.* *18* сь есть *зогр. ник.* *20—21* ћерћесиньскоу *ник. (и въ греч. т. разночтенія:* γερασηνῶν, γαδαρηνῶν, γεργεσηνῶν). *23* д. неч. *зогр. ник.* *24—25* оуж. жел. *ник.* *26* много кратъı *зогр.* многократицею *ник.*

тъı пжтъı и жжи желѣзнъı съ-
кѧ(за)нж сжщю. прѣтръзаахж сѧ отъ
него. жжа желѣзна и пжта съкроушаа-
ахж сѧ. і никтоже его не можааше оу-
мжчити. 5 и въı-инж день и ношть. 5
въ гробѣхъ и въ горахъ бѣ. вопіѧ и
тлъкъı сѧ камениемь. 6 оузрѣ-
въ же іса из далече. тече и поклони
сѧ емоу.

7 і възъпивъ гласомъ велиемь 10
гла. что мьнѣ и тебѣ ісе сне ба въı-
шънѣаго. заклинаіж тѧ бмъ не мж-
чи мене. 8 гла емоу изиди дше нечи-
стъıи отъ члвка. 9 і въпрашаше и како
ти естъ імѧ. і гла емоу леѣонъ мь- 15
нѣ естъ імѧ. ѣко мъноѕи есмъ. 10 і мо-
лѣше и мъного. да не посълетъ ихъ кро-
мѣ странъı. 11 бѣ же тоу стадо свино па-
сомо велие при горѣ. 12 і молишѧ и вьси
бѣси гліжште. посъли нъı вь свини- 20
ıѧ да вь нѧ вънидемь. 13 і абие повелѣ
имъ ісъ. і ишедъше дси нечистии.
вънидж вь свинияѧ. і оустръми сѧ
стадо по брѣгоу въ море. бѣ же ихъ ѣ-
ко дъвѣ тысжшти. і оутапаахж въ 25
мори. 14 і пасжшти [сви]свинияѧ бѣжа-
шѧ. і вьзвѣстишѧ въ градѣ и на се-
лѣхъ. і придж видѣтъ что естъ
бъıвъшее. 15 придж къ ісви и видѣшѧ

Стр. 2 буквы за *въ* съвѧзанж *приписаны надъ строкою поздн. глагол. почеркомъ;* прѣтрьгати се *ник.* *3* оужемь желѣзнѣмь и поутомь скроупшати се *ник.* *10* вьзвавь *ник.* *11* ісе *проп. ник.* *13* глааше бо *зогр. ник.* *16* има естъ *зогр.* име мнѣ есть *никол.* *23* вьнидоша *зогр.* вьнише *никол. а.* вьнидоу *ник. б.* *24* бѣахоу же ѣко *ник.* *25* тъıсапти *зогр.* *29* бъıвъшааго *зогр.;* придѧша *зогр. (соединеніе двухъ разл. формъ).*

бѣсъновавъшааго сѧ. сѣдѧща облъчена. і съмъıслѧшта имѣвъшаа-
го легеонъ. і оубоѣшѧ сѧ 16 и повѣдѣшѧ
имъ видѣвъшеи. како бъıстъ бѣ-
съноуемоу. і о свиниѣхъ. 17 і начѧсѧ
[сѧ] молити и. отити отъ прѣдѣлъ
ıхъ. 18 і въходѧштю емоу въ ладии-
цѫ. молѣаше и бѣсъновавъı сѧ.
да би съ нимь бъıлъ. 19 ıс̄ъ же не да-
стъ емоу. нъ гл̄а емоу иди въ домъ
твои къ твоимъ. і вьзвѣсти имь.

LII елико ти г̄ъ сътвори и помилова тѧ.
20 і иде и начатъ проповѣдати въ дека-
поли елико сътвори емоу ıс̄ъ. і вь-
си дивлѣахѫ сѧ. 21 і прѣѣвъшю ıс̄ви
въ кораби пакъı на онъ полъ. съвъ-
ра сѧ народъ мъногъ о немь. і бѣ
при мори. 22 і се приде единъ отъ архи-
соунагогъ. іменемь иаирь. і видѣ-
въ і паде на ногоу его. 23 і молѣше и мъ-
ного гл̄ѧ. ѣко дъıшти моѣ на коньчи-
нѣ естъ. да пришедъ вьзложи на
нѫ ржцѣ. да спс̄на бѫдетъ и ожив-
тъ. 24 і иде съ нимь. і по немь идѣ-
аше народъ мъногъ. і оутиѣтаа-
хѫ и. 25 і жена една сѫшти въ точе-
нии кръве лѣтъ дьвѣ на (де)сѧте. 26 і
много пострадавъши отъ мъно-

Стр. 3 повѣдаше *ник.* *5* начаша *зогр. ник.* *7—8* ладию *ник.* *9* и *(вм.* ıс̄ же*) ник.* *11* свои къ своимь *ник.* *Стр. 1 и 11 въ конць стр. трудно опредълить,* ъ *ли или* ь *въ подлинникъ.* *13—14* вь Девети Градь *ник.* *15 надъ словомъ* прѣѣвъшю *кирил. прип.* ха; *зогр.* прѣѣвъшоу моу. *18—19* архисунагога *зогр. ник.* *22* възложиши *зогр. ник.* *24—25* послѣдоваше *асс. остр.* идѣше *сав.* *26* кго *(вм.* и*) остр.;* се жена етера *зогр. асс.* и ж. нѣкаа *остр.* *26—27* въ течении *асс.* *27* кръвии *остр.;* лѣтѣ *остр.;* дьвѣнасате *въ подл.*

гъ вали. і иждивъши вьсе свое.
і ни единоѭ полѕѧ обрѣтъши. нъ
паче къ горе пришьдъши. 27 слъша-
къши о и҃сѣ. пришедъши къ народѣ.
съ зади прикосно сѧ ризѣ его. 28 гл҃аше
во. ѣко аште прикоснж сѧ поиѣ[иѣ] ри-
зѣ [ѥ]его сп҃сна бѫдж. 29 і абие исъкнж
источьникъ кръве еѭ. і разоумѣ
тѣломъ ѣко цѣлѣатъ отъ раны.
30 і абье и҃съ оштюштъ въ себѣ силж
ишедъшиж отъ него. обращтъ сѧ въ
народѣ гл҃аше. кто прикоснж сѧ ри-
замъ моихъ. 31 і гл҃аша емоу оучe-
ници его. видиши народъ оутиѣта-
жштъ тѧ. і гл҃еши къто сѧ прико-
снж сѧ мънѣ. 32 і озираашe сѧ видѣ-
ти съткорьшиж се ·:· 33 Жена же оубо-
ѣвъши сѧ и трепещжшти. вѣдящи
еже бъстъ еи. приде и припаде къ не-
моу. і рече емоу въсж истинж. 34 и҃съ
же рече еи дъшти вѣра твоѣ сп҃стѧ
иди съ миромъ. і бѫди цѣла отъ
раны твоеѭ. 35 l еште гл҃ѭштоу емоу
придж отъ архисинагога гл҃ѭште. ѣко
дъшти твоѣ оумьрѣтъ что дви-
жеши оучителѣ. 36 і҃съ же абие слъ-
шавъ. слово гл҃емое. гл҃а архисі-
нагогови не бои сѧ. тъкмо вѣроуи.
37 і не остави ити по себѣ ни единого

Стр. 1 врачеи *ассем.* врачевъ *остр. зогр. сав. ник.;* издаѣвъши *асс.* издавши *ник.* *3* въпадъши *ассем. остр. сав.* *5* прикосно сѧ *такъ въ подл.* *8* кръви *остр. сав.* *9* цѣла естъ *ассем.* ицѣлѣетъ *зогр. ник.* исцѣлѣ *остр.* *10* ощоути *асс.* *12—13* ризъ *зогр.* *14* вида *зогр. сав.* *16* и огладааше сѧ *остр. ассем.* *21* дьрьзаи дъщи *остр.* *22* въ миръ *ассем.* *23* l *передъ* еште, *какъ кажется, потомъ вставл.* *24* придоша *зогр.* *26 безъ* абие *зогр.*

же. тъкмо петра и иѣкова. і иоана
братра иѣковлѣ. 38 і приде въ до-
мъ архисинагогокъ. і видѣ мль-
вж и плачштѧ сѧ. і кричштѧ
мъного. 39 і въшедъ гл҃а имъ. чь-
то мльвите и плачете сѧ. отро-
ковица нѣстъ оумрѣла нъ съпи-
тъ. 40 і ржгаахж (сѧ) емоу. онъ же изгъ-
навъ вьсѧ. поѧтъ о҃тца отроко-
вицѧ и матерь. і иже бѣшѧ съ
нимь. і вьниде идеже бѣ отро-
чѧ лежѧ. 41 і емъ за ржкж отро-
ковицж гл҃а ей. талитакоумъ.
еже естъ съказаемое. дѣви-
це тебѣ гл҃ж въстани. 42 і аби-
е въста дѣвица и хождааше.

LIII бѣ бо лѣтома дъвѣма на десѧте.
і оужаснжшѧ сѧ оужасомь велиемь.
43 і запрѣти имъ мъного да никтоже
не оувѣстъ сего. і рече дати ей ѣсти ⁘

VI.

1 І изиде отъ тждоу. і приде въ отечь-
ствие свое. і по немь идж оучени-
ци его. 2 і бъвъши соботѣ. нача-
тъ на сьнмишти оучити. і мънози
слъшавъше дивлѣхж сѧ гл҃ѧще.
отъ кждоу се естъ семоу. і что прѣ-
мждрость данаѣ емоу. і силъı та-
ковъı ржкама его бъıваѭтъ. 3 не

Стр. 3 л *въ* мльвж *въ подл. надъ строкою, о* ь *можно сомнъваться.* *4* кличштѧ *зогр. ник.* *8* сѧ *въ подлин. пропущено.* *16* т *въ* въста *надъ строкою.* *20* дадите ей *зогр. ник.* *21* ишьдъ *зогр.;* тждѣ *зогр. ник.* *22* идошѧ *зогр.* *25* дивл. сѧ о оучении его *зогр. (по греч. т.), ник. безъ прибавки* о оуч. его. *26* кждѣ *зогр.;* семоу си *ник.*

сь ли ѥстъ тектонъ сн҃ъ маринъ.
братръ же иѣковоу҃ и оси и юдѣ и симо-
ноу҃. не и ли сестръı его сѫтъ оу҃ на-
съ сьде. ı съблажнаахѫ сѧ о немь. ·:·
4 Гл҃аше же имъ ис҃ъ ѩко нѣстъ пророкъ
вечьсти. тъкъмо въ своемь о-
тьчьствии и въ рождении и въ до-
моу҃ своемь 5 не можаше тоу҃ ни едино-
ѣ силъı сътворити. тъкмо на
мало неджжьникъ рѫцѣ възложь
исцѣли. 6 ı дивı сѧ за невѣрьство
ихъ. ı обьхождаше градъцѧ оу҃чѧ ·:·
7 ı призъвавъ оба на десѧте и начатъ
ѣ сълати дъва нъ дъва. ı даше
имъ власть на дс҃ѣхъ нечистъı-
хъ. 8 ı запрѣти имъ. да ничьсоже не
въземлѫтъ на пѫть. тъкмо же-
злъ единъ. ни пиръı ни хлѣба ни
при поѩсѣ мѣди. 9 нъ обоувенъı въ са-
ндалиѣ.

ı не облачити сѧ въ дъвѣ ризѣ. 10 ı
гл҃аше имъ идеже колижъдо вънидѣ-
те въ домъ. тоу҃ прѣбъıваите доньдѣ-
же изидете отъ тждѣ. 11 ı елико аште не
приимѫтъ васъ. ни послоу҃шаѭтъ
васъ. ісходѧште отъ тждѫ отътрѧ-
сѣте прахъ иже ѥстъ подъ ногами ва-
шими въ съвѣдѣтельство имъ.
А҃минь гл҃ѫ вамъ отърадьнѣе вждѣ-
тъ содомомъ ли гоморѣнемь. въ дѣ-
нь сждънъıи. неже градоу҃ томоу҃.
12 ı ишедъше проповѣдаахѫ да покаѭ-

Стр. 6 безъ чти *ник.* *10* възложи р. и ицѣли *зогр. ник. б.* *14* два на два *ник.* *18* единъ *или* едінь, *опредѣлить трудно.* *22* иждеже колижьдо *зогр.* *24* елико *безъ* аште *остр.* *30* или гоморомъ *остр.* *32 къ слову* ишедъше *надстрочная кирил. прип.* зъ.

тъ сѧ. 13 і бѣсы мъногы изгонѣахѫ.
і мазаахѫ олеемъ мъногы недѫ-
жьны и исцѣлѣахѫ ·:· 14 І оуслышакъ цр̃ъ продъ слоухъ ис̃ъ. ꙗвѣ бы-
стъ има его. і гл̃аше ꙗко иоанъ кръ- 5
стѧи въста отъ мрътвыхъ. і се-
га ради силы дѣѭтъ сѧ о немъ. 15 ини
же гл̃ахѫ ꙗко илиѣ естъ. ꙗко единъ о-
тъ пр̃къ. 16 слъышакъ же продъ рече.
ꙗко егоже азъ оусѣкнѫхъ иоана сь е- 10
стъ. тъ въста отъ мрътвыхъ.
17 Тъ бо продъ посълакъ ѥтъ иоана. і съ-
кѫза и въ темьници. ѥродиѣды
ради жены филипа братра своего.
ꙗко ожени сѧ еѭ. 18 гл̃аше бо иоанъ ѥродо- 15
ви. не достоитъ тебѣ имѣти женъı
филипа братра своего. 19 ѥродиѣ же гнѣ-
ваше сѧ на нь. і хотѣаше и оубити и не
можааше. 20 ѥродъ бо боѣаше сѧ иоана.

LIV вѣдъı и мѫжа праведъна и с̃та. и хра- 20
нѣаше и. і послоушаѭ его мъного тво-
рѣше. і въ сластъ его послоушааше.
21 і приклоучышю сѧ дьни потрѣбъноу.
егда продъ рождъствоу своемоу ве-
черѭ творѣаше кънѧземъ своимъ 25
и тысѫштьникомъ. і старѣишинамъ галилеискамъ. 22 и въшедъши
дъıтери еѭ ѥродиѣдѣ. і плѧсавъши

Стр. 1 изгаѣахѫ *зогр.* *2* олѣомь *зогр.* елеемь *остр.* *4* продь ц̃рь *остр. ассем.*; ꙗвѣ бо *остр. зогр. ассем.* *5—6 безъ* кръстѧи *ассем.* *6—7* сега *такъ въ наш. тексть.* *8 надъ словами* ѣко единъ *приписка кирил.* ини же гл̃ахоу *и въ конць строки еще надстрочная приписка* ѥсть, *зогр. ассем. остр.* ꙗко пророкъ ѥсть, ꙗко єдинъ отъ пророкъ *(асс. прибавл.* естъ*).* *12—13* съвазавъ и въсади въ тьмьницѫ *остр. (по инымъ греч. т.).* *17* твоего *остр.* *18* оуб. и *ассем.* *20* вѣдъи *(не* вѣдъ и*)* мѫжа пр. *ассем.* *21* послоушавъ *ник.* *22* слоушааше *зогр.* *23* прилоучыноу *остр.*

и оугождъши иродови. і възлежащи-
имъ съ нимъ. рече цр҃ь дѣвици про-
си оу мене емоуже аште хощеши и да-
мъ ти. 23 і кльтъ са ен. ѣко егоже аште
просиши дамь ти. до полъ цр҃ьствиѣ
моего. 24 она же ишедъши рече къ мате-
ри своеи. чесо прошж. она же рече гла-
къı иоана кр҃стителѣ. 25 і вьшедъ-
ши авие съ тъщаниемь къ цр҃рю.
проси гл҃ѣшти хощж да даси ми.
отъ него на блюдѣ главж иоана крь-
стителѣ. 26 і прискрьвенъ бъıстъ
цр҃ь за клятвъı. и възлежащи-
ихъ съ нимъ. не въсхотѣ отърещи
са ен. 27 і авие посълавъ цр҃ь кон-
на. повелѣ принести главж е(го)
28 онъ же шедъ оусѣкнж и вь[вь] тем(ь)-
ници. і принесе главж его на мисѣ
и дастъ ѭ дѣвици. і дѣвица дастъ
ѭ матери своеи. 29 и сълышавъше оу-
ченици его. вьзаса троупъ его и по-
ложиша и въ гробѣ. 30 и съвъраша са а-
пл҃и къ и҃соу. і възвѣстиша емоу вь-
сѣ елико сътвориша и елико наоучиша
31 і рече имъ придѣте къı сами къ поу-
сто мѣсто едини. і почините ма-
ло. в[ѣ]ѣахж бо приходящии. і оухо-
дящеи мъноѕи. і не бѣ имъ коли
поѣсти. 32 і идж къ поусто мѣсто

Стр. 4 безъ аште *ассем.* *6* шъдъши *остр. ассем.* *10—11* да ми даси оусѣченѫ на блюдѣ *зогр.* да ми даси сицѣ на бл. *ник.* сеици на бл. *остр.* да даси ми сеици *асс.* *13* за клятвѫ *асс. ник.;* и възлежащии *асс.* *15—16* посъла цр҃ь мечьника *остр.* спекоулатора *ассем. ник.* *16 въ конць строки въ* его *буквы* го *не видны и прибавл. здѣсь по смыслу.* *18* на блюдѣ *всѣ прочіе.* *19 безъ* ѭ *зогр.* *20 безъ* ѭ *ассем.* *21* придоша и възаша *зогр. остр.* придѫ и възаша *асс. ник.* *25—26* поусто *пропущ. въ зогр.* *29* идоша *зогр.*

кораблемь едини. 33 и видѣшѧ ѩ идѫштѧ. і познашѧ ѩ мъноѕи. і пѣши отъ вьсѣхъ градъ притѣшѧ тамо. и варишѧ ѩ. 34 и шедъ и҃съ видѣ народъ мъногъ. і мили емоу бъишѧ. зане бѣхѫ ѣко овъцѧ не имѫштѧ пастъирѣ. і начатъ оучити ѩ мъного. 35 і оужє часоу мъногоу минѫвъшоу ·:· Пристѫпьше къ немоу оученици его гл҃ашѧ. ѣко поусто естъ мѣсто. і юже година минѫ. 36 отъпоусти ѩ да шедъше къ окръстьнихъ селѣхъ. і вьсехъ коупатъ себѣ. хлѣбъı. не имѫтъ бо чесо ѣсти. 37 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. дадите имь въı ѣсти. і гл҃ашѧ емоу. да шедъше коупимъ дъвѣма сътома пѣнѧѕъ хлѣбъı. і дамь имъ ѣсти.
38 онъ же гл҃а имъ. колико имате хлѣбъ. ідѣте и видите. і оувѣдѣвъше гл҃ашѧ. пать хлѣбъ и дъвѣ ръıбѣ.
39 і повелѣ имъ посадити вьсѧ народъı..... на сподъı на трѣвѣ зеленѣ. 40 і вьзлегѫ на лѣхъı на лѣхъı.

LV по сътоу и по пати десатъ. 41 и приемъ пать хлѣбъ и дъвѣ ръıбѣ. възьрѣвъ на н҃бо бл҃гсловı. і прѣломи хлѣбъı.

Стр. 1—2 ѣдоуште *никол.* *3* тѣшѧ *зогр.* прихождахоу *ник.* *4* і ишьдъ *зогр.* *7* пастоуха *зогр.* *8—9* и мин. ч. *зогр.* ч. много бывшоу *ник.* *9—10* пристоупише .. и глаголахоу *ник.* *13* послѣ лѣхъ *слѣдующія слова написаны по подчищенному.* *17—18* въ пѣнаѕъ *буква* ѕ *передѣлана изъ* ц—*описка важная относительно произношенія.* *18* хлѣбъı *проп. въ ник.* *19* к. хл. им. *ник.* *22* ѩ вса *зогр., только* е *ник.* *23* на сподѣ на сподѣ *ник., на выскобленномъ мѣстѣ вѣроятно были слова* на сподъı *согласно съ греч. текст.* συμπόσια συμπόσια. *24* възлегоша *зогр.* *26* въ сътоу *буква* оу (ѹ) *передѣлана изъ первоначальнаго* о (ѳ); приимъ *зогр.*

і дѣше оученикомъ своимъ. да по-
лагаютъ прѣдъ ними. і обѣ рыбѣ
раздѣли всѣмъ. 42 і ѣша вси и на-
сытиша сѧ. 43 і взяша оукроухъ дъва
на десѧте коша испълънь и отъ рыбоу.
44 ѣдъшихъ же бѣ хлѣбъı. пать ты-
сѧщь мѫжь. 45 і абие оувѣди оучени-
къı своѭ вънити въ корабь. і вари-
ти и на ономъ полоу къ видъсаидѣ.
доньдеже самь отъпоуститъ наро-
дъı. 46 і отърекъ сѧ имъ иде въ горѫ по-
молитъ сѧ ·:· 47 і вечероу бъıвъшю. бѣ
корабъ по срѣдѣ морѣ. а сь единъ на зе-
ми. 48 і видѣвъ ѩ стражджштѧ въ гре-
бении. бѣ бо противенъ вѣтръ имъ.
і при четвръттѣи стражи ноштънѣи.
приде къ нимъ по морю ходѧ. і хотѣ ѩ
минѫти. 49 они же видѣвъше и по морю
ходѧштъ. непъıштеваша призракъ
бъıти. і къзъваша 50 вси бо видѣ-
ша и и вьзмаша сѧ. онъ же абие гл҃а
съ ними и рече имъ. дръзаите азъ е-
смъ не боите сѧ. 51 і вьниде къ нимъ вь
корабь. і оулеже вѣтръ. і sѣло изли-
ха въ себѣ дивлѣахѫ сѧ и оужасаахѫ сѧ.
52 не разоумѣша бо о хлѣбѣхъ. нъ бѣ сръ-
дъце ихъ окаменено. 53 і прѣѣвъше при-
дѫ на земл҃ѭ ѣнисаретъскѫ и при-
сташа ·:·

---

54 Ішедъшемъ же имъ ис корабль абие по-

Стр. 4 вьзаша *зогр.* *5* кошници *ник.* *6* и бѣше ѣд. хл. *ник.* *9 вм.* къ *было* въ, *но* в *стерто а* к *прип. надъ строкою, повидимому современн. почеркомъ.* *11* на гороу *ник.* *12* вечеръ *зогр.;* бѣ бо *зогр.* *15* вѣтръ противьнъ *зогр. ник.* *17—18* мин. ѩ *зогр.* хот. мин. ѩ *нѣтъ въ никол. а.* *19* прѣзрѣние *никол. а.* *21* вьзматоша сѧ *зогр.* *24—25 безъ* излиха *ник.* *25* въ себѣ *проп. зогр. ник.* *27—28* прѣхавъше придоша *зогр.* *30 къ слову* Ішедъшемъ *надстр. кир. прип.* зь.

знаша и. 55 і прѣтѣша късѫ странѫ тѫ. і начѧсѧ приносити на одрѣхъ болѧщѧѧ. ідеже слъішааҳѫ и ѣко тоу естъ. 56 і ѣможе колижъдо въхождааше. вь вѣси ли къ градъı ли къ села. на распѫтиҳъ полагааҳѫ неджжънъıѧ. і молѣаҳѫ и. да понѣ вѣскрилии ризъı его прикоснѫтъ сѧ. і елико аште прикасаҳѫ сѧ емь съпасени бъıваҳѫ.

VII.

1 і съвъраша сѧ къ немоу фарисеи. и едини отъ кънижъникъ пришедъше отъ иероусалима. 2 і видѣвъше единъı отъ оученикъ его. нечистама ржкама. сирѣчь не оумъıвенама ѣдѫшта хлѣбъı зазърѣаҳѫ. 3 фарисеи бо и вѣси июдеи. аште не оумъıѭтъ ржкоу тържште не ѣдѧтъ. дръжѧще прѣданиѥ [ѥ] старецъ. 4 и отъ коупла аште не покѫпѧѭтъ сѧ не ѣдѧтъ. і ина мънога сѫтъ ѣже приѧсѧ дръжати. крьштениѣ стъклъницамъ и чъваномъ. і котъломъ и одромъ ·:· 5 По томь же въпрашааҳѫ и фарисѣи и кънижьници. по чъто не ходѧтъ оученици твои по прѣданию старецъ. нъ не оумъıвенама ржкама ѣдѧтъ хлѣбъ. 6 онъ же отъвѣштавъ рече и-

Стр. 1 обидоша *никол.* *2* начеше на одр. б. прин. *ник.* *9—10* спасахоу се *ник.* *11* етери. *ник.* *13* видѣша *зогр.*, етери *ник.* *17* оумъıваѭтъ *зогр.* аште не тр. оумыють р. *ник.* *21* приѧша *зогр.*

мъ ·:· ѣко добрѣ прорече исаиѣ о васъ.
лицемѣри. ѣкоже естъ писано. сии лю-
LVI дие оустънами ма чътжтъ. а сръ-
дьце ихъ кромѣ отъстоитъ отъ ме-
не. 7 къ соуе же чътжтъ ма. оучащие
оучениѣ заповѣдии члвѣческъ. 8 о-
ставьше бо заповѣдь бжиж. дръ-
жите прѣданиѣ члвчска. кръште-
ниѣ чъваномъ и стькльницамъ.
і ина подобъна такова мънога [тво]
творите. 9 і глаше имъ добрѣ отъ-
мет ате са заповѣди бжиѣ. да
прѣдание ваше съблюдете ·:· 10 Мо-
си бо рече чьти отъца своего и ма-
терь своиж. і иже зълословитъ о-
тъца ли матерь съмрътыиж да
оумьретъ. 11 къı же гате аште рече-
тъ чакъ отъцоу ли матери корван:-
еже естъ даръ. і еже аште отъ мене
пользевалъ еси. 12 і к томоу не оста-
кавѣа(те) его. ничьсоже сътворити оцю
своемоу. ли матери своеи. 13 прѣстж-
пажште слово бжие. прѣданиемъ
вашимъ еже прѣдасте. і подобъна
такова мънога творите. 14 и призъ-
вавъ въсь народъ глаше имъ. по-
слоушаите мене вьси и разоумѣва-
ите. 15 ничьтоже естъ еже отъ вънѣ-
ждоу члвка. въходя во нь можетъ
осквръними. нъ ісходящаа из не-

Стр. 1 въ правъдж добрѣ прор. *зогр.* *3* чьт. ма *зогр.* *4* далече *зогр., ник. согл. съ наш.* *6* заповѣди чловѣчьские *ник.* *9* кръчагомъ *зогр., ник. согл. съ наш.* *10 буквы* тво *стерты.* *11—12* отъмѣтаете са *зогр.* *14—15* твоего, твоиж *зогр.* *21* те *въ* оставлѣате *приписано надъ строкою.* *28* нѣстъ *зогр.; безъ* отъ *зогр.* *29* не мож. *зогр.* *30* в *въ* осквръними *прип. надстр.* *30 и 1 стр. на слъд. стр.* из него та *пропущ. въ зогр., ник. а только* та, *ник. б* шть него та.

го та сѫтъ сквр҃нѧштаа чл҃ка. 16 Ѩще
което иматъ оуши слъишати да
слъишитъ. ·:· 17 І егда вниде въ
дом҃ъ отъ народа. въпрашаахѫ и оучє-
ници его о притъчи. 18 і гл҃а имъ. тако
ли и въı не разоумиви есте. не разоу-
мѣате ли ѣко вьсѣко еже из въноу въ-
ходитъ въ чл҃вка. не можетъ его о-
сквр҃нити. 19 ѣко не въходитъ емоу въ
сръдце нъ въ чр҃во и сквозѣ афедро-
нъ исходитъ. істр҃влѣıа вьсѣ бра-
шъна. 20 гл҃аше же ѣко исходѧштее отъ
чл҃вка то сквр҃нитъ чл҃вка. 21 из оу-
трьıждж бо отъ ср҃дца чл҃вча по-
мъıшлениѣ исходатъ. пр҃любодѣ-
ниѣ любодѣаниѣ. оубиıства 22 та-
тъбъı. обидъи лжкавъство. ль-
сть стоудодѣание. око лжкавъно
власфимиѣ. гръдъıни безоумь-
е. 23 вьсѣ си зъла из жтрь исходатъ.
і сквр҃нятъ чл҃вка. 24 І отъ тждоу
въставъ иде въ пр҃дѣлъı тирь-
скъı и сидоньскъı. і въ домъ въ-
шедъ. не хотѣаше да би и както чюлъ.
і не може оутаити сѧ ·:· 25 Слъıша-
въши бо жена о немь. еıже дъıшти и-
мѣше дх҃ъ нечистъ. Пришедъши при-
паде къ ногама его. 26 жена же бѣ пога-

Стр. 6 разоумьливи *зогр.*; *въ* есте *буква* т *надъ стр. прип.* *10—11* афредонъ *зогр.* апендронь *ник.* *12—13* исходештаѣ та *ник. а.* *13—14* *въ* из оутрьıждж *буква глагол.* оу *передѣлана потомъ въ глагол.* ж. *14* отъ ср. чл. *пропущ. въ ник. а.*; *въ* отъ *буква* о *надъ строк.* *15* пом. зълаѣ *зогр. ник.* *17* *въ* обидъи *буква* ъ (ѳ) *надъ строкою*; лжкавьства *зогр. ник.* *17—18* льсты *ник.* *18* лжкаво *зогр.* *19* хоуление *зогр.* *20* зълаѣ из жтрии *зогр.* *21 послѣ* чл҃вка *въ зогр. прибавлено:* иже иматъ оуши слъıшати да слъıшитъ, *въ никол. нѣтъ этой прибавки.* *23—24* вьıш. въ д. *зогр. ник.* *24* никтоже ч. *ник.*

нѣни. сирофоникиссанѣни ро-
домь. і молѣаше и да ижденетъ
бѣсъ из дъштере-ѩ. 27 і҃съ же рече-и. оста-
ни да пръвѣе насытѧтъ сѧ чѧда.
нѣстъ бо добро отѧти хлѣба чѧдо-
мъ. і псомъ повръшти. 28 она же отъ-
LVII вѣштавъши рече емоу ѥи г҃и. ібо и пси
подъ трапезоѭ ѣдѧтъ отъ кроупицъ
дѣтескъ. 29 і рече ѥи за слово се иди. і-
зиде бѣсъ из дъштере твоеѩ. 30 і шедъ-
ши домови обрѣте отроковицѫ лежѧщѭ
на одрѣ и бѣсъ ишедъшъ. 31 і пакы и-
шедъ и҃съ. отъ прѣдѣлъ тѵръскъ и сѵ-
доньскъ. приде на море галилейско.
междю прѣдѣлы декапольскы.
32 і привѣсѧ къ немоу глоухѫ гѫгънива.
і молѣахѫ и да възложитъ на нь рѫ-
кѫ. 33 і поемы-и единъ отъ народа. въ-
ложи пръсты своѩ въ оуши его. і
плинѫвъ коснѫ и въ ѩз҃къ. 34 і къзърѣ-
въ на нб҃о въздъхнѫ. і гл҃а емоу еффа-
та. еже естъ разврѣзи сѧ. 35 і абье ра-
звръсте сѧ слоухъ его. і раздрѣши сѧ
жза ѩз҃ка его. і гл҃аше чисто. 36 і за-
прѣти имъ да никомоуже не повѣдѧ-
тъ. еликоже ѥмъ тъ заповѣдаа҃ше.
они паче излиѫ проповѣдаахѫ. 37 і прѣ-

Стр. 2—3 да бѣсь ижд. *ник.* *7* ибо пси *зогр.* *8* трепезоѭ *зогр.* *9* дѣти *ник.* *10* изидеть *ник. а.* *11* вь домь свои *ник.* *13* *въ* тѵръскъ *буква* ѵ (ѳ) *передѣлана изъ* оу (ѹ). *14* въ море *зогр.* *16* приведоша *зогр. ник. остр. сав.;* глоухъ гѫгънивъ *зогр., сав. согл. съ наш.,* глоуха и нѣма *остр. асс. ник.* *17* мол. кго *остр.* *18* кдиного *остр. ассем. ник. сав.* *18—19* вѣдѣ *ассем. ник.;* прьстъ *(безъ* свои*) сав.* прьсть свои *ник.* *20* въ ѩз. кго *остр.* *21* въздъхнѫвъ *зогр. остр.* *22—23* развръзоста *остр. сав.* развръзосте *зогр.* разврѣста *ник.* *24* право *(вм.* чисто*) ник.* *26* запрѣштааше *зогр. ник. остр.* запрѣщашетъ *сав.* запрѣти *ассем.* *27* *безъ* излиха *сав.*

изліха дивлѣахѫ сѧ гл҃ѧште. добрѣ
вьсе творитъ. [і] глоу҃хъıѧ творитъ
слъıшати. і нѣмъıѧ гл҃ати ·:· к̑ ·:· ·:·

VIII.

1 Въ тъı дьни пакъı мъногоу҃ сѫштоу҃
народоу҃. і не имѫштемъ чесо ѣсти.
призъвавъ оу҃ченикъı своѧ и҃съ. гл҃а
имъ. 2 милъ ми естъ народось. ѣко
юже три дьни присѣдѧтъ мьнѣ. і не
имѫтъ чесо ѣсти. 3 і аште отъпоущѭ
ѧ не ѣдъша въ домъı своѧ. ослабѣѭ-
тъ на пѫти. дроу҃зии бо ихъ из далече
сѫтъ пришъли. 4 і отъвѣшташа емоу҃
оу҃ченици его. отъ кѫдоу҃ сьıѧ можетъ
къто (сьде) насъıтити хлѣбъ на поустъı-
ни. 5 і въпроси ѧ колико имате хлѣбъ.
они же рѣшѧ седмь. 6 і повелѣ народоу҃
възлешти на земи. і приемъ седмь
тж хлѣбъ. хвалж въздавъ прѣло-
ми. і даѣше оу҃ченикомъ своимъ да
прѣдълагаѭтъ. і положиша прѣдъ
народомъ. 7 і имѣахѫ и ръıбицъ
мало. і тъı благословивъ рече.
прѣдъложите и тъı. 8 ѣсѧ же и насъı-
тишѧ сѧ. і възѧсѧ извъıтъкъı оу-

Стр. 1 прѣизлише *остр.* лихо *сав.* *2* і *написано, но потомъ стерто, зогр. ассем. сав.* и, *остр. безъ* и; *вм.* творитъ *въ ассем.* сътвори. *4—5* м. нар. сѫштю *зогр. ник.* *6* и҃с. оуч. св. *зогр.* *11* етери *ник.;* отъ нихъ *зогр. ник.* *14* сьде *прип. мал. букв. надъ строкою;* мож. сиѧ нас. хлѣба *зогр., ник. согл. съ нашимъ, только* вьзможеть вь поустыни *ник.* *17* земл҃и *зогр.;* примъ *зогр.* *18* тж *пропущ. ник.* *20* прѣдьполагаѭтъ *зогр.* *21* и *передъ* рыб. *проп. въ зогр. ник.* *22* благословешть *ник.* *23—24* ѣша, вьзмша *зогр. ник.*

кроухъ седмь кошъницъ. 9 бѣ же ѣдъшихъ ѣко четъıри тъıсѧщѣ. і отъпоусти ıа ·:· 10 і абие вълѣзъ въ корабъ съ оученикъı своими. приде въ странъı далъманоутанъскъı. 11 і изидж фарисѣи и начѧсѧ сътѧзати сѧ съ нимь. іскѧште отъ него знамениѣ съ небсе искѧшаѧште и. 12 і въздъхнжвъ дхомъ своимъ гла. что родось знамениѣ ищетъ. аминь глж вамъ. аще дастъ сѧ родоу семоу знамение. 13 і оставь ıа вълѣзъ пакъı въ корабь иде на онъ полъ. 14 і забъıша вьзати хлѣбъı. і развѣ единого хлѣба не имѣахж съ собоѧ въ корабли ·:· 15 і прѣштааше имъ гла. видите блюдѣте сѧ отъ кваса

LVIII фарисѣиска. і отъ кваса иродова. 16 і помъıшлѣахж дроугъ къ дроугоу глѧште. ѣко хлѣбъ не имамъ. 17 і разоумѣвъ исъ гла имъ. что помъıшлаате ѣко хлѣбъ не имате. не ю ли чюете ни разоумѣете еште. окаменено ли имате срдце ваше. 18 очи имѧште не видите. і оуши имѧште не слъıшите. і не помънните ли. 19 егда пать хлѣбъ прѣломихъ въ пать тъıсѧщь. і колико кошъ оукроухъ приѧсте. гла шѧ емоу дъва на десѧте. 20 і егда седмь въ четъıрі тъıсѧщѧ. ко-

Стр. 1 бѣхоу *ник.* *4—5* вь горы *ник.* *6* начаша *зогр. ник.* *13* иде паки вь кор. *ник.* *23* оу *(вм.* ю*) зогр.* *24* еште *пропущ. въ зогр. ник.* *28* въ *ли или* вь, *сомнительно.* *29* кошьниць *ник.;* вьзасте *зогр.* *30—31* седмиѧ *зогр.* *31* .д. тисоуштамь *ник.*

лико кошъницъ испълненїѣ оукроухъ
вьзасте. они же рѣшѧ седмь. 21 і гл҃а-
аше имъ како не разоумѣсте ·:· 22 і при-
де въ видъсаидж. і привѣсѧ къ
немоу слѣпа. і молѣахѫ и да и ко- 5
снетъ. 23 і емъ за ржкж слѣпаго. і-
зведе и вънъ із вьси. і плинж на
очи его и възложи ржцѣ на нь. въпра-
шааше и аште чъто видитъ. 24 і вьзь-
рѣвъ гл҃аше. зьриж человѣкъи ѣ- 10
ко дрѣво виждж ходѧштѧ. 25 по томь
же пакъı възложи ржцѣ на очи его.
і сътвори и прозьрѣти. і оутвори сѧ
и оузьрѣ вьсѧ свѣтъло. 26 і посъла и
въ домъ его
гл҃ѧ. ни вь ве-
[ве]сь вьниди. ни повѣждъ нико-
моуже вь вьси. ·:· 27 Ізиде же и҃с҃ъ
и оученици его. въ вьси кесариѧ фи-
липовъı. і на пѫти въпрашааше
оученикъı своѧ гл҃ѧ имъ. кого мѧ
гл҃ѫтъ чл҃вци бъıти. 28 они же о-
тъвѣшташа. ови иоана кръстите-
лѣ. і ини илиж. а дроугыи единого
отъ пр҃къ. 29 і тъ гл҃а имъ въı же ко- 25
го мѧ гл҃тѣ бъıти. отъвѣшта-
въ же петръ гл҃а емоу. тъı еси х҃ъ.
30 і запрѣти имъ да никомоуже не
гл҃ѫтъ о немъ. 31 і начатъ оучи-

Стр. 2—3 гл҃а имъ. не оу ли разоумѣете *зогр. ник. (подобно въ гр. тексть* οὔπω *или* πῶς οὔπω). *4* приведошѧ *зогр. ник.* *6* имъ *(вм.* емъ*) зогр.* *10* виждж *зогр., ник. согласно съ нашимъ;* человѣкъи *можетъ быть въ смыслѣ подлинника* человѣкъ и. *11* дрѣвье *ник.* *15—16 пробѣлъ въ строкахъ отъ того, что пергаменный листъ не цѣлъ.* *19* въ вьсь *зогр. ник.* въ странж *ассем., остр. сав. согласно съ нашимъ текстомъ.* *22* гл҃ете *зогр.* *23* ѡтъвештавъше рѣше *ник. а.* *24* ови же *сав.* *29* нача *сав.*

ти ѣ. ѣко подобаатъ сноу чл҃ческоу-
моу. мъного пострадати и искоу-
шеноу бъıти отъ старецъ и аръхи-
ереи и кънижъникъ и оубьеноу бъı-
ти. і трети день въскрьснѫти. ·:· к҃ 5
32 І не обиноуѣ сѧ слово глаголааше.
і приемъ і петръ начатъ прѣти-
ти емоу. 33 онъ же обращтъ сѧ и въ-
зьрѣвъ на оученикъı своѣ. за-
прѣти петрови гл҃ѧ. іди за мъ- 10
ноѭ сотоно. ѣко не мъıслиши ѣ
сѫтъ бж҃ьа. нъ ѣже сѫтъ чло-
вѣчьскаа ·:· 34 і призъвавъ наро-
дъı съ оученикъı своими рече и-
мъ. ·:· Іже хоштетъ по мьнѣ ити 15
да отъвръжетъ сѧ себе. і вьзь-

LIX метъ кр҃стъ свои и градетъ по мьнѣ
35 іже бо аште хоштетъ дш҃ѫ сво(ѭ) сп҃сти
погоубитъ ѭ. іже бо аште погоубитъ
дш҃ѫ своѭ мене ради и евнѣлиѣ тъ 20
сп҃стъ ѭ. 36 каа бо польза естъ чл҃коу
аште приобрѧщетъ весь миръ. і отъще-
титъ дш҃ѫ своѭ. 37 что бо дастъ чл҃вкъ
измѣнѫ на дш҃и своеи. 38 іже бо аште по-
стъıдитъ сѧ мене и моихъ словесъ. 25
въ родѣ семь прѣлюбодѣимъ и грѣшъ-

Стр. 5 по трехъ дьнехъ *ассем. остр. ник., сав. согл. съ нашимъ.* *10* петроу *ник.* *12 безъ второго* сѫтъ *ник.* *15* вь слѣдъ мене *сав.; въ* мьнѣ *нельзя разобрать,* ь *ли или* ъ *въ подл.* *17* по м. гр. *ассем. ник.* идетъ по мнѣ *сав.* *18* аште *проп. ник. сав.,* съп. д. св. *ассем.;* ѭ *въ* своѭ *пропущ. въ подлинникъ.* *19* і иже пог. *зогр.* а иже п. *всѣ проч.* *20* тъ *пропущ. въ ник. ассем.* *21* каѣ польза чл. *ассем., остр. согл. съ нашимъ.* *22* приобрѣсти *ассем. остр. ник.;* и вьсь миръ *зогр.* вьсего мира *ассем., сав. согл. съ нашимъ.* *22—23* отъщетити *ассем. остр.* *24* за дш҃ѫ своѭ *зогр. (прочіе согл. съ наш.);* иже бо пост. *зогр. ассем., остр. согл. съ нашимъ.* *25* слов. м. *ник.* *26 и стр. 1 на слѣд. стр.* грѣшьнѣмь *зогр.* грѣшънѣамъ *ассем.*

нѣемь. і сн҃ъ члвч҃скъ постꙑдитъ
ся его. егда придетъ въ славѣ о҃т҃ца
своего. съ анг҃лꙑ ст҃ꙑими.

IX.

1 амин-
нь гл҃ж вамъ. ѣко сжтъ едини отъ съ-
де стоѧштихъ. іже не имжтъ вкоу-
сити съмрьти. дондеже видѧтъ
цр҃твие бж҃ие пришедъше[дъше]е вь
силѣ ·:· к҃. ·:· 2 і по шести денъ поѧтъ ис҃ъ.
петра и иѣкова и иоана. і вьзведе ѩ
на горж вꙑсокж единъı. і прѣобра-
зи ся прѣдъ ними. 3 і бꙑшѧ ризꙑ е-
го лѣштѧшта ся бѣлꙑ ѕѣло ѣко сн҃ѣ-
гъ. ѣцѣхъ не може гнафеи на земи та-
ко оубѣлити. 4 і ѣви ся имъ илиѣ съ мо-
сеемъ. і бѣашете гл҃аголѧшта сн҃ъ.
5 і отъвѣштавъ петръ гл҃а ис҃ви. равь(ви)
добро естъ намъ съде бꙑти. і съ-
творимъ три скинии. тебѣ единж и
мосеови единж. і или единж. 6 не
вѣдѣаше бо что г҃тъ. пристрашъ-
ни бо бѣахж. 7 і бꙑстъ же облакъ осѣ-
нѣѧ ѩ. и приде гласъ из облака. сь
естъ сн҃ъ мои вьзлюбленъı по-

Стр. 3 передъ аминь *во всѣхъ текстахъ:* и гл҃аше *(сав.* гл҃а*)* имъ. *4 безъ* ѣко *всѣ прочіе;* етери *зогр. никол. ассем.* дрꙋзии *сав., остр. согласно съ нашимъ. 5 въ* стоѧштихъ *второе* и *надъ строкою. 6* оузьрѧть *остр. асс. ник. 7 послѣднее* е *въ словѣ* пришедъшее *стерто. 10* сцѣгло (особь) едини *ник. 11* р. его быше *ник. 13* не можетъ *зогр. ник.;* на земл҃ѣ *зогр. 14* бѣлити *зогр.* тако оубѣл. на земли *ник. 15* быста *ник. 16 въ подлинникѣ* равь *съ надписаннымъ глаголь.* в. *17 безъ* естъ *зогр. 18* кровъı *зогр.* сѣни *ник.; въ словѣ* единж *глаг. буква* ж *передѣлана потомъ изъ глаголь.* о (ѳ). *21* і *въ подл. стерто.*

слоушаите его. 8 і вънезапѫ вьзрѣвъше никогоже не видѣшѧ. тъкъмо нъ и҃съ единого съ собоѭ. 9 съходѧштемъ же имъ съ горы. запрѣти имъ да никомоуже не повѣдѧтъ ѣже видѣшѧ. тъкмо егда сн҃ъ чл҃вчскыи въскръснетъ из мрътвыхъ. 10 і оудръжашѧ слово въ себѣ. сътѧзаѭште сѧ что естъ еже из мрътвыхъ въскръснѫти. 11 и въпрашаахѫ и гл҃ѭште ѣкоже гл҃ѫтъ кънижьници. ѣко илиѩ подобаатъ прѣжде прити. 12 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. іліѩ оубо пришедъ прѣжде оустроитъ вьсѣ. і како естъ писано о сн҃ѣ човѣчьсцѣемь. да мъного пострадѫдетъ и оуничьжѫтъ і. 13 нъ гл҃ѭ вамъ ѣко илиѩ приде. и сътвориша емоу елико хотѣшѧ. ѣкоже естъ писано о немь. 14 і пришедъ къ оученикомъ. видѣ народъ мъногъ о нихъ. і кънижьникы сътѧзажштѧ сѧ съ ними. 15 і абье вьсь народъ видѣвъше и оужасѫ сѧ. и приштѫжште цѣловаахѫ и. 16 і въпроси кънижъникы. чъто сътѧзаате сѧ въ себѣ. 17 і отъвѣштавъ единъ отъ народа рече.

LX оучителю привѣсъ

Стр. 2—3 тъкъмо нъ: *описка вм.* къ томоу нъ, *какъ въ зогр. ник.* *7—8* изъ мръ. въскр. *зогр. никол.* *8* сл. оудр. *никол.; въ* мрътвыхъ *буква* р *надъ строкою.* *11 безъ второго* и *зогр.* *12 вм.* ѣкоже: ѣко *зогр. ник.* *13* прити прѣжде *зогр. ник.* *16 и 21* псано *зогр.* *18* и похоулеть и *(вм.* и оунич. и*) ник.* *20* вьсхотѣше *ник.* *24—25* вьси народи *ник.* *30* приведохъ *остр. сав.*

сн҃ъ мои къ тебѣ. і-
мѫштъ дх҃ъ нѣмъ. 18 і
иже аште колижъдо и-
метъ і. разбиваатъ і
и пѣнъı тѣштитъ. і скрь-
жьштетъ зѫбъı свои-
ми. и оцѣпѣнѣатъ. і рѣхъ
оученикомъ твоимъ. да и-
жденѫтъ і и не възмогѫ.
19 онъ же отъвѣштавъ емоу
гла҃ •:• ѡ роде невѣрънь доколѣ
въ васъ бѫдѫ. доколѣ тръ-
плѭ въı. принесѣте и къ мънѣ
20 и принѣсѫ и къ немоу. і видѣвъ і
дх҃ъ абие сътрясе и. і падъ на зе-
ми валѣаше сѧ пѣнъı тѣшта. 21 і
въпроси ис҃ъ отца его. колико лѣтъ
естъ одънелиже се бъıстъ емоу.
онъ же рече из отрочинъı. 22 и мъножи-
цеѭ і въ огнь въвръже. і въ водѫ
да и би погоубилъ. нъ аште что мо-
жеши помози н(а)мъ. милосрдовавъ
о насъ. 23 іс҃ же рече емоу. еже аште мо-
жеши вѣровати. вьсѣ възможъна
вѣроующюмоу. 24 і абие възъпи-
въ отецъ отрочате съ сльзами
глаше. вѣроую гн҃и помози моемоу

Стр. 1 сына моего *ассем.* *2* нѣмъ и глоухъ *сав.* *3* иже идеже аште *ассем.* иже идеже колижьдо *остр.* *4* разбиетъ *сав., въ остр. и ассем. этого глагола нѣтъ.* *5* скрьгьща *сав.*; ь *въ* скрь *надъ строкою.* *7* оцѣпѣнѣваетъ *ассем.*; рекохъ *остр.* *9* възмогоша *остр.* *12—13* въı тръп. *асс.* *14* принесоша *остр. сав.* *15—16* земли *зогр. остр.* *17* ис҃ *пропущ. сав.* *18* одъ *въ подл.* *19* рече емоу *зогр.* *19—20* мъногашьдъı *остр.* многащи *сав.* *20* въ о. ввр. и *асс.* *21* да бъı пог. и *остр.* да и бъ потопилъ *сав.* *22* намъ: *въ подл.* нъ *съ надстрочнымъ* м: ми *сав.* *23* безъ еже *сав.* *25—26 и 27* възпи—гла *сав.* *26* отрочишта *ассем.*

невѣрьствію. 25 видѣвъ же ис̃ъ ѣко съ-
риштетъ сѧ народъ. запрѣти дх̃оу
нечистоу(оу)моу гл̃а емоу. нѣмы
і глоухы д̃ше. азъ
ти велѣ изити из не- 5
го. і к томоу не вьниди
вь нь. 26 і възъпивъ и
мъного пржавъ сѧ изи-
де. і бъістъ ѣко мър-
твъ. ѣко мънози гл̃аа- 10
хѫ ѣко оумьрѣтъ. 27 ис̃ же є́-
мъ і за ржкѫ въздвиже
і въста. 28 і въшедъшю е-
моу въ домъ. оученици е-
го въпрашахѫ и единого. ѣко 15
мы не възмогомъ изгъ-
нати его. 29 і рече имъ. тъ родъ
ничимъже не можетъ изити
ткмо молитвоѭ и постомъ. ⁘ 30 І о-
тъ тѫдѫ ишедъше идѣахѫ скозѣ гали- 20
леѭ. і не хотѣаше да къто оувѣстъ.
31 оучаше бо оученикъı своѭ и гл̃а-
ше имъ. ѣко сн̃ъ чл̃вскъı прѣданъ
бѫдетъ въ ржцѣ чл̃вчєцѣ. і оубь-
ѭтъ і и оубьенъ бъівъ. въ трети- 25
и день въскръснетъ ⁘ к̃. ⁘ 32 они же не
разоумѣшѧ гл̃а. і вопѣахѫ сѧ въпро-
сити и ⁘ 33 і приде въ каперънаоумъ

Стр. 1 невѣрью *зогр. асс.* *3 второе* оу *въ подлинникѣ выскоблено.* *5* изиди *сав.* *5—6* иж него *зогр.* *6* вънити *остр. асс.* *10* ѣко и многомъ глаголати *асс. остр.* *11* оумрѣ *остр.* *11—12* имъ *(вм.* емъ*) зогр. асс. остр. сав.* *13* и постави *(вм.* въста*) сав.* *15* кго кд. *остр.* *16* не възмогохомъ *остр.* не могохомъ *сав.* *18* не иматъ ничимьже *зогр.* не м. нич. *ассем.* *21* хот. да никтоже не *ассем.* не хотѣше да никто *сав.* *23* човѣчь *ассем.;* прѣданъ *или* прѣдань *трудно опредѣлить.* *24* човѣкомъ *ассем.* *27* не разоумѣахѫ *зогр.*

і къ домоу бывъ въпрашааше
ѭ. что на пѫти вь себѣ помъ-
шлѣашете. 34 они же мльчааҳѫ ·:·
Дроугъ къ дроугоу бо сътѧзаша на пѫ-
ти. кто естъ болен. 35 і сѣдъ гласи
оба на десѧте. і гл҃а имъ аште

LXI кто хощетъ старѣи быти да бѫдетъ
вьсѣхъ мьнен. і вьсѣмъ слоуга.
36 і приемъ отроча постави є по срѣ(дѣ) ихъ
и обемъ є рече имъ. 37 іже аште едино
таковъıхъ отрочѧтъ. приметъ
въ іма мое. мѧ приемлетъ. і иже
аще мене приемлетъ. не мене прие-
млетъ нъ посълавъшааго мѧ ·:· ·:·
38 ѿтъвѣшта емоу иоанъ гл҃а оучителю
видѣхомъ единого именемъ твои-
мь изгонѧшта бѣсъı. іже не ходи-
тъ по насъ. і възбранихомъ емоу.
ѣко не послѣдова намъ. 39 іс҃ же рече не
браните моу. никтоже бо естъ иже съ-
творитъ силѫ о имени моемь. і къ-
зможетъ въскорѣ зълословити мѧ.
40 іже бо нѣстъ на въı по васъ естъ.
41 їже бо аште напоитъ въı чашѫ водъı.
въ іма ѣко хрьстови есте. аминь
гл҃ѫ вамъ. не погоубитъ мъздъı
своеѩ. 42 і иже аще съблазнитъ едино-

Стр. 2—3 помъшлѣасте *асс. остр.* *4* сътазааше сѧ *зогр.* бѣахѫ сътазаѭште сѧ *ассем.* *5* пригласи *ассем.* призъва *остр.* *8* мьни *зогр. остр.; второе* всѣхъ *(вм.* всѣмъ*) зогр.* *9* примъ *зогр. остр. въ* срѣдѣ *слогъ* дѣ *прип. надъ стр.* *10* обьмъ *зогр.* объемъ *асс. ник.* обънмъ *остр.* *12—13* а иже ма пр. *ассем., остр.* прииметь *(вм.* приемлетъ*).* *16* етера *зогр. ассем. ник.* нѣкоего *остр.;* о имени твоемь *зогр.* *18* вь слѣдь нась *ник.* *19* Ѣко не посл. намъ *пропущ. въ ассем. остр. ник. а, но имѣется въ ник. б.;* рече емоу *зогр.* *20* бр. емоу *всѣ прочіе.* *20—21* творитъ *зогр.* *21* о моемь им. *зогр. остр. никол.* *25* крьстиѣни *зогр., проч. согл. съ нашимъ.*

го отъ малыхъ сихъ вѣроующихъ
хъ въ мѧ. добрѣе емоу естъ паче.
аще обложатъ камень жрѣновъныи
о выи его. і вѣвръгѫтъ і въ море.
43 і аште съблажнаатъ тѧ рѫка твоѣ.
отъсѣци ѥ҃. добрѣа ти естъ маломоштиѭ въ животъ вънити. неже
обѣ рѫцѣ имѫштю ити въ ѣеонѫ.
въ огнь не гашѫщии. 44 ідеже чрѣвь
ихъ не оумираатъ. і огнь не оугасаатъ.
45 і аште нога твоѣ съблажнаатъ тѧ
отъсѣци ѥ҃. добрѣа ти естъ вънити
въ животъ хромоу. неже дъвѣ ногѣ имѫще вѣвръженоу бъıти въ ѣеонѫ.
въ огнь не гашѫштии. 46 ідеже чрѣвь
ихъ не оумираатъ. і огнь не оугасаатъ.
47 і аште око твое съблажнаатъ тѧ истъкни е. добрѣа ти естъ съ единѣмь
окомь вънити въ цр҃ствие бжиѣ. неже обѣ очи имѫщю. ити въ ѣеонѫ огньнѫѭ. 48 ідеже чрѣвь ихъ не оумираатъ. і огнь не оугасаатъ. 49 вьсѣкъ бо огнемь осолитъ сѧ. і вьсѣка жрѣтва
солиѭ осолитъ сѧ. 50 добро естъ соль.
Аште ли же соль не слана бѫдетъ чимь осолите. имѣите соль въ себѣ.
і миръ имѣте ме[д]ждю собоѭ.

Стр. 2, 6 и 12 дебрѣе *зогр., въ нашемъ же т. 6, 12, 18 читается* добрѣа *изъ* добрѣѣ *(по аналогіи съ* добрѣ*) вм.* добрѣе*;* емоу-стъ *зогр. 4* и оувръжень боудеть *ник. 6—7* бѣдьникомь *ник. 7 и 13* нежели *зогр. 8—9* вь родь огна негасоуштаго *(вм.* ѣеонѫ въ о. не г.*) ник. 14—15* вь дабрь (родь) огна не гасоуштаго *никол. 15* не гашѫштеі *зогр. 19—20* неже ли *зогр. 20—21* вь рождьство огньное *ник. 23* поѣстъ сѧ *зогр. (сл. consumitur): ник. согласно съ нашимъ. 25—26* о чемь ѥ *зогр.* ч. осолить се *ник. 26* имѣсте *зогр. 27* имѣте *и* меджю *въ подлинникѣ, только что первое* д *послѣдняго слова перечеркнуто.*

X.

1 і отъ
тждоу въставъ приде въ прѣдѣлы
юдейскы. по ономоу полоу иоръдана.
и придж пакы народи къ немоу. і ѣко и-
мѣ обычаи пакы оучаше ѩ ·:· 2 і при-
стжпьше фарисѣи въпрашаахж и. аще
достоитъ мжжю женж поуштати. о-
коушажште и. 3 онъ же отъвѣштавъ ре-
че имъ. что вамъ заповѣдѣ моси.
4 повелѣ моси кънигы распоустѣнъı-
ѩ написати и поустити. 5 і отъвѣща-
въ и҃съ рече имь. по жестосръдию ва-
шемоу написа вамъ заповѣдь сиж.
6 а́ отъ начала съзъданию. мжжа и же-
нж сътворилъ ѣ естъ б҃ъ. 7 сего ради о-
LXII ставитъ ч҃лкъ о҃тца своего и матерь.
і прилѣпитъ сѧ къ женѣ своеи. 8 і бж-
дете оба въ плъть единж. тѣмь же
юже нѣсте дъва нъ плъть едина.
9 еже оубо б҃ъ съчеталъ естъ. ч҃къ
да не разлжчаатъ ·:· 10 і въ домоу
пакы оученици его о семъ въпраша-
ахж и. 11 і г҃ла имъ. иже аште поусти-
тъ женж своіж. і оженитъ сѧ иноіж
прѣлюбъı творитъ на ниж. 12 і аште же-
на поуштъши мжжа посагнетъ за инъ
прѣлюбъı творитъ. 13 і приношаахж
къ немоу дѣти. да ѩ коснетъ. оучени-

Стр. 2 зогр. безъ въставъ. *4—5* об. имѣ *ник.* *10 передъ* повелѣ *слова*: они же рѣша емоу *зогр. никол.* *11 и 13* напсати, напса *зогр.;* и ѡтьпоустити е *никол. а.* *18 и 19* боудета, нѣста *никол.* *23* иже бо аште *зогр.* *26* поустивъши *зогр.* поустить *ник. а. (ник. б. согл. съ наш.);* инъ *или* инь, *опредѣлить трудно.*

ци же прѣштааѫ приносѧщимъ. 14 видѣвъ же и҃съ негодова. і гл҃а имъ. не дѣите дѣтии приходити къ мнѣ. і не браните имъ. тацѣхъ бо естъ цр҃ствие б҃жие. 15 амин гл҃аю вамъ. іже аште не приметъ цр҃твиѣ б҃жиѣ. ѣко отроча. не иматъ вънити въ не. 16 і обемъ ѭ благословлѣаше. възлагаѭ ржцѣ на ня ·:· 17 І исходѧштю емоу на пѫть приде единъ і поклонь сѧ емоу на колѣноу въпрашааше и. оучителю благы. что сътворіж да животъ вѣчънъı наслѣдъствоуіж. 18 і҃с же (ре)че емоу что мѧ гл҃аши блага. никтоже благъ тъкъмо единъ б҃ъ. 19 заповѣди вѣси не прѣлюбъ дѣи. не оуби не оукради. не лъжа съвѣдѣтелъствоуи. не обиди. чти о҃тца твоего и м҃тръ. 20 онъ же отъвѣщавъ рече емоу. оучителю вьсѣ си съхранихъ отъ юности моеѭ. 21 і҃с же възьрѣвъ на нь възлюби и. и рече емоу. единого еси не доконьчалъ. аште хощеши съвръшенъ бъıти. іди елико имаши продаждъ и даждъ ништиимъ. і имѣти имаши съкровиште нб҃се. і приди ходи въ слѣдъ мене въземъ кр҃стъ. 22 онъ же дрѧхлъ бъıвъ о словеси. отиде скръбѧ. бѣ бо имѣѭ сътѧжаниѣ мъногы. 23 і възь-

Стр. 7—8 е *(вм.* ѧ*)* — на ѥе *зогр. (безъ* е *ник.).* *9* притекъ ед. богатъ *зогр. ник. (но безъ* богатъ, *и въ греч. текстѣ то съ приб.* πλούσιος, *то безъ него).* *10* поклони сѧ *никол.* *13* наслѣдоуіж *зогр. ник.; въ подлин.* че *вм.* рече. *16* прѣлюбъ — *такъ въ подлин.* *17* лъже *зогр.* лъжи *ник.* *23—24* аште х. свр. бъıти ед. еси не док. *никол.* *28* възъми *зогр.;* драселъ *зогр. ник.*

рѣвъ ис̄ъ гл̄а оученикомъ своимъ.
како не оудобь имѫщеи богатъство.
въ цр̄ствие б̄жие вънидѫтъ. 24 оуче-
ници же оужасаахѫ сѧ о словесѣхъ е-
го. ис̄ же пакы отъвѣштавъ гл̄а
имъ чада. како не оудобь естъ оупъ-
ваѭштимъ на богатъство. въ цѣ-
рс̄твие б̄жие вънити. 25 оудобѣе е-
стъ вельбѫдоу сквозѣ игълинѣ оу-
ши проити. неже богатоу къ цр̄стви-
е б̄жие вънити. 26 они же излиха ди-
вльахѫ сѧ гл̄ѭште къ се(в)ѣ. кто мо-
жетъ сп̄снъ быти. 27 и възърѣвъ
на на ис̄ъ гл̄а. отъ чл̄вкъ не въ-
зможъно нъ отъ б̄а. вьсѣ бо
възможъна отъ б̄а сѫтъ ⁘ 28 На-
чатъ же петръ гл̄ати емоу. се
мы оставихомъ вьсѣ и въ слѣ-
дъ тебе идомъ. 29 отъвѣштавъ же
LXIII ис̄ъ рече. аминь гл̄ѭ вамъ. никтоже
естъ иже оставитъ домъ. ли братри-
ѭ ли сестры. ли от̄ца или матерь.
ли женѫ ли чада ли села ..... ме-
не ради и еванг̄лиѣ. 30 аште не иматъ
приѭти сътрицеѭ въ врѣмѧ се нынѣ
домовъ и братриѭ и сестръ. и от̄ца и
матеръ и чадъ и селъ. по изгънании.
и въ вѣкъ граджштии животъ вѣчь-
нъıи. 31 мънози же бѫдѫтъ пръвии по-
слѣдьнии. и послѣдьнии пръвии. 32 бѣ-
ахѫ же на пѫти възходѧще вамъ. и бѣ

Стр. 2 имоуштимь *ник.* *6* ѣко не оуд. *зогр.* *12* б *въ* себѣ *прип. надъ строкою.* *15 посль* нъ *что-то выскоблено.* *19* идохомъ *зогр.* идомь *ник. б.* (идемь *ник. а.*). *21 и 22* или *ник.* *23 посль* села *что-то стерто.* *25* нынѣ въ вр. се *зогр.*, *безъ* нынѣ *никол.* *26—27* домъı братрьıѭ сестръı ...чада села *зогр. ник.* *31* выход. *ник.*; бысть вар. *ник.*

варѣѭ и҃с҃ъ. і оужасаахѫ сѧ. і послѣ-
дь граджште боѣахѫ сѧ ·⁘· . І поемъ
и҃с҃ъ пакъı ова на десѧте. начѧтъ и́-
мъ га҃ти. еже хотѣаше бъıти емоу.
33 ѣко се късходимъ ва҃мъ. і сн҃ъ чк҃скъı
прѣданъ бѫдетъ архиереомъ и кънижъникомъ. і осѫдѧтъ і на съм(р)ъ-
ть. і прѣдадѧтъ і ꙗзı́ко҃мъ. 34 і порѫгаѭтъ сѧ емоу и оубиѭтъ і. и тре-
тии день въскръснетъ ·⁘· 35 І прѣдъ ни-
мъ идете иѣковъ и (и)оанъ. съıна зе-
ведеова га҃ѭшта емоу. оучителю
хоштевѣ да егоже аще просивѣ сътво-
риши нама. 36 і҃с҃ же рече има что хо-
штета да сътворıѫ вама. 37 она же
рѣсте емоу. даждъ нама да единъ
о десноу тебе. и единъ о шюѭ тебе
сѧдевѣ въ славѣ твоеи 38 и҃с҃ же рече
има. не вѣста сѧ чесо просѧшта.

можета ли пити чашѫ ıжже азъ пиѭ.
ли кръщениемъ имъже азъ кръщта-
ѭ сѧ кръстити сѧ. 39 она же рѣсте емоу
можевѣ. і҃с҃ же рече има. чашѫ оу-
во ıжже азъ пиѭ испиета. и кръште-
ниемь имъже азъ кръщтаѭ сѧ
кръстита сѧ. 40 а еже сѣсти о десно-
ѫ мене и о шюѫ. нѣстъ мьнѣ да-
ти. нъ имъже естъ оуготовано.
41 І слъıшавъше десѧть начѧсѧ него-

Стр. 2 поемъ *можно читать* поемь, *потому что* ъ *или* ь *трудно опредѣл.* *5* вьзидемъ *сав.* *7 вставленнаго въ скобки* р *въ подл. нѣтъ.* *9 сав. согл. съ нашимъ, прочіе прибавляютъ* оутепѫтъ и и оплюѫтъ и *(и въ греч. т. такія же разночтенія).* *11* идосте *зогр.* идета *ник.* прѣдъидѣаста ѥмоу *остр.;* и *въ* иоанъ *въ подл. надъ строкою.* *15 безъ* да *зогр.* *16* рекоста *остр.* рѣста *сав.* *17* лѣвѫ *зогр. остр.*, а дроугъı о лѣв. *сав.* *21 и 25* крьштѫ сѧ *остр. ник.* *22* рѣста *сав. ник.* *27* о лѣвѫ *зогр. остр. сав.* *28* оуг. ѥсть *остр. ассем. ник.* *29* начаша *всѣ проч.*

довати. о иѣковѣ. і иоанѣ. 42 іс̃ же призъвавъ ѩ гл̃а имъ. вѣсте ѣко мьнаштеи сѧ власти ѩзы̑ци оустоѩтъ имъ. и велици ихъ обладаи̑жтъ ими. 43 не такожде же бѫди въ васъ. 44 нъ иже аште хощетъ вѧштии̑ бъıти въ васъ. да бѫдетъ вамъ слоуга. і иже аште хощетъ въ васъ бъıти старѣи. да бѫдетъ вьсѣмъ рабъ. 45 іво сн̃ъ чл̃вѣчьскъı не приде да послоу(жѧ)тъ емоу нъ послоужитъ. і дати д̃шѫ своѭ изъвавление за мъногъı ⁘ к̑ ⁘ 46 и придѫ въ ериχѫ. ісχодѧштю емоу отъ иерихона. і оученикомъ его. і народоу мъногоу. сънъ тимеовъ вартимеи. слѣпъ сѣдѣаше при пѫти χлѫбаи̑ѧ. 47 і слъıшавъ ѣко ис̃ъ назарѣнинъ естъ. начѧтъ зъвати и гл̃ати. с̃не дв̑двъ ис̃ помилоуи мѧ. 48 і прѣщаахѫ емоу мъноѕи да

LXIV оумлъчитъ. онъ же изліχа въпиѣше. сн̃е давъıдовъ помилоуи мѧ. 49 і ставъ ис̃ъ рече възг(л)асити и. і зъваахѫ слѣпъца гл̃ѭште емоу дръзаи. въстани зоветъ тѧ. 50 онъ же отъвръгъ ризъı своѭ въставъ приде къ ис̃ви. 51 і отъкѣштавъ гл̃а емоу ис̃ъ. чесомоу хощеши да сътворѭ тебѣ. слѣпецъ же гл̃а емоу. раввоуни да прозьрѭ. 52 іс̃ же рече

Стр. 3 езыкь *ник.* *5* не тожде встъ въ васъ *зогр.* не такожде кєть въ васъ *остр. ассем. сав. ник.* *7—8* вьсѣмъ слоуга *асс.* *11 слоъ жѧ въ подл. пропщ.* *12* да послоужить *остр. асс. ник.* *17—18* хлѫпаѭ *зогр. ник.* *22* паче зѣло зваше *ник.* *24* възгласите *зогр. ник.*, възъваахѫ *зогр.* глашають *ник. а.* вьзгласише *ник. б.*, *въ наш. л пропщ.* *26* глашаеть *ник.* *30* равви *зогр. ник.*

емоу. іди вѣра твоѣ сп̃ста. и абие прозьрѣ. і по и̃сѣ иде къ пжтъ.

XI.

1 І егда
приближи сѧ къ им̃ъ. къ витъфаѣиж. і витаниж. къ горѣ елеоньсцѣ. посъла дъва отъ оученикъ своихъ. 2 і
гл̃а има. идѣта въ весь ѣже (е)стъ прѣмо вама. і абие къходѧшта въ нжж
обрѧштета жрѣвецъ привѧзанъ.
на ньже нѣстъ не оу никтоже отъ ч̃къ
въсѣлъ. отрѣшъша и приведѣта.
3 і аще вама къто речетъ. что се дѣлата.
ръцѣта ѣко г̃ь его трѣбоуоутъ. і абье
посълетъ і сѣмо. 4 идете же и обрѣтете
жрѣвецъ привѧзанъ при двьрехъ. вънѣ на распжтии. і отрѣшаашете и. 5 і едини отъ стоѧштихъ тоу гл̃аша има
что дѣата отрѣшажіа жрѣвецъ. 6 она
же рѣсте имъ. ѣкоже заповѣдѣ и̃съ. оставиша ѣ. 7 і привѣсте жрѣвецъ къ
и̃сви. і възложиша на нь ризы своѧ.
и въсѣде на нь. 8 мъноѕи же ризы
своѧ постилаахж по пжти. а дроугіи
вѣие рѣзаахж отъ дрѣва. і постила-

Стр. 6 въ подл. ѣжестъ. *7* вь нжж — *такъ въ подлин.* *9* на ѣ̃немьже *зогр.* *12* трѣбоуоутъ — *такъ въ подлин.* *12—13* и абье пакъı *зогр. ник.* *13* идете, обрѣтете *возстановлено по первоначальной редакціи, исправленной современною рукою* въ идоста, обрѣтоста, *такъ что* с *приписано надъ строкою*, а *передѣлано изъ* е, о *изъ* е; идосте, обрѣтосте *зогр.* идоста, обрѣтоста *ник.* *15* ѡтьрѣшиста *никол.* *15—16* и етери *зогр. никол.* *16* гл̃аахж *зогр. никол.* *18* рѣста *зогр. никол.* *19* приведоста *зогр. никол.* *21* на ѣ̃ *зогр., ник. согл. съ нашимъ.* *23* витвие *ник.;* дрѣвъ *зогр. ник.*

аѫж по пѫти. 9 і прѣдъ ѫодѧште и въ
слѣдъ ѫодѧштеи вьпиѣхѫ глѧште.
Ѡсанънна блгсвнъ градъı въ імѧ
гне. 10 бно граджште црстие въ імѧ
ги отца нашего давда. wсанна въ въı-
шънниихъ. 11 і вьниде въ ерсмъ исъ и
въ црквъ. і съглѧда вьсе. поздѣ ю-
же сжштоу часоу. ізиде въ витани-
ѭ. съ обѣма на десѧте. 12 і въ оутрь-
нии ишедъшемъ имъ отъ витаниѧ.
възалка. 13 і видѣвъ смоковънициѫ
из далече. імѫштѫ листвье.
приде аште оубо обрѧштетъ на неи
чъто. і пришедъ къ неи ничесоже не
обрѣте на неи тъкмо листие. не
бѣ бо врѣмѧ смокъвамъ. 14 і отъ-
кѣштавъ исъ рече еи. къ томоу отъ
тебе въ вѣкъ никтоже плода не съ-
нѣстъ. слъıшааѫж же оученици
его. 15 і придѫ въ иламъ. и къшедъ исъ
въ црькъ. начатъ изгонити прода-
ѫштѧѩ. і коупоуѫщѧѩ в црькве. і
дъскъı тръжъникъ. і сѣдалишта
продаѫштихъ голжби испровръ-
же. 16 і не дадѣаше никомоуже мимо
нести съсѫдъ сквозѣ црквъ. 17 і оу-
чѧаше глѧ имъ. нѣстъ ли писано.
ѣко храмъ мои храмъ молитвѣ. на-
речетъ сѧ вьсѣмъ ѧзкмъ. въı

Стр. 1 прѣдь ходѧштеı і *зогр.* *7 и 22* вь црьквı *ник.*; вьса *зогр.* *9—10* вь ютрѣı *ник.* *11* *въ* възалка *буква* л *прип. надъ строкою;* видѣ *зогр. ник.* *13—14* чьто на неи *зогр.* что обр. на н. *ник.* *16* не оу бо бѣ *зогр.* *18* *безъ* не *зогр.* *18—19* сънѣстъ *возстановлено по первонач. ред., потомъ же* с *выскоблено,* т *передѣлано въ* ж *и надъ стр. припис.* д, *т. е.* сънѣждъ. *20* придоша пакъı *зогр.* *23* сѣдала *зогр.* *25—26* да кто мимо несеть *ник.* *27* псано *зогр.*

же сътвористе и вртъпъ разбо-
иникомъ ·:·

LXV 18 І слышаша книжъници и архиереи.
и искаахѫ како и бѫ погоубили. боѣхѫ
бо сѧ его. ѣко весь народъ дивлѣхѫ
сѧ о оученіи его. 19 і ѣко поздѣ бысть
исхождааше вонъ из града. 20 і мимо
ходѧште ютро видѣша смоковьни-
цѫ оусъхъшѫ ис кореніѣ. 21 і въспомѣ-
нѫвъ петръ гл҃а емоу равьви. ви-
ждъ смоковъница ижже проклатъ
оусъше. 22 і отъвѣштавъ ис҃ъ гл҃а е-
моу. имѣите вѣрѫ бж҃иѭ. 23 аминь
гл҃ѭ вамъ. ѣко иже речетъ горѣ сеи.
двигни сѧ и въвръзи сѧ въ море.
і не оусѫмьнитъ сѧ въ ср҃дци сво-
емь. нъ вѣрѫ иметъ. ѣко еже гл҃атъ
бываатъ. бѫдетъ емоу еже а-
ште речетъ ·:· 24 Сего ради гл҃ѭ вамъ
вьсѣ елико молѧште сѧ просите. вѣ-
роугите ѣко приемлете. і бѫдетъ
вамъ. 25 і егда стоите молѧште сѧ.
отъпоуштаите аште что имате на кого
да и отцъ вашъ нб҃скъı отъпоусти-
тъ вамъ съгрѣшенїѣ ваша. 26 аште ли
въı не отъпоустите. ни отецъ вашъ
иже въ нб҃сѣхъ отъпоуститъ прѣгрѣ-
шенїи вашихъ. 27 і придѫ пакъı въ. и-

Стр. 3 слышавше *ник.* *4* како би *ник.* *8* ютрѣи *никол. а.* ютро мимох. *никол. б.* *9* ис корене *зогр.* *11* прокле *никол.* *13* аминь бо *остр.*, *14* иже аште *зогр. никол.* *15* въ въврѣзи *буква* р *прип. надъ строкою;* врѣзи *зогр. ник., остр. согласно съ наш.* *17* емѣетъ *зогр.*, ѣкоже гл҃етъ *зогр. ник., остр. согласно съ нашимъ.* *20* елико аще *остр.* *21* примете *остр. ник.* *25* прѣгрѣшенїа *зогр. остр.* *26* отъпоущаѣте *остр.* *27* небскъı *зогр.* небесьнъı *остр. ник.* *28 и 1—2 стр. на слъд. стр.* придоша *зогр., ник. согл. съ нашимъ.*

рсмъ. і въ црькве ходящю емоу. придж къ немоу архиереи и книжьници.
и старьци. 28 і глашѧ емоу. коеи области се твориши. і кто ти дастъ о-
бласть сиж да си твориши. 29 іс же о-
тъвѣштавъ рече имъ. въпрошж и ѣ-
зъ въı единого словесе. і отъвѣшта-
ите ми. і рекж вамъ коеж областиж
се творіж. 30 крьщение иоаново отъ кж-
дж бѣ. съ небс ли или отъ чкъ. отъ-
вѣштаите ми. 31 и мъıшлѣахж къ се-
бѣ глѧште. аште речемъ снбсе. ре-
четъ по что оубо не вѣроваете емоу.
32 аште речемъ отъ чкъ боѣахж сѧ людии.
вьси бо имѣахж иоана ѣко прка. 33 і отъвѣ-
штавъше глашѧ исви не вѣмь. ни а-
зъ глж вамъ. коеж властиж си
творіж.

XII.

1 і начатъ имъ притъчами
гти. виноградъ чкъ насади. і огра-
ди и оплотомь. і ископа точило и
созъда столпъ. і въдастъ і тѧ-
жателемъ и отиде. 2 і посъла къ тѧ-
жателемъ рабъ въ врѣмѧ. да отъ
тѧжателъ приметъ. отъ плода
винограда. 3 они же емъше и бишѧ и по-

Стр. 1 сжштю моу *зогр.* *3* глаголюште емоу *ник.* *4* ли кто ти *зогр.*, *въ ник. пропущ. слова* ли кто ти д. — твориши. *5* сице *(вм.* си*) зогр.* *6—7* вы и азь *ник.* *10* бысть *(вм.* бѣ*) никол.* *14* нь аште р. *ник.*; боѣ. бо сѧ *зогр.* *15* ѣко пророкь бысть *ник.* *16 посль* не вѣмь *пропущены въ нашемъ подл. слова* ис же отъвѣштавъ гла имъ *(такъ зогр. ник.).* *17* областиж *зогр. ник.* *19—20* и опл. и огради *ник.* *23* раба *ник.* *25* и имъше *зогр. ник.*

сълашѧ тъштъ. 4 і пакъı посъла къ
нимъ дроугъıи рабъ. і того камени-
емь бивъше пробишѧ главѫ емоу. і
посълашѧ бещьстъна. 5 і пакъı ино-
го посъла и того оубишѧ инъı мъногъı.
овъı бижште овъı же оубиѣжште. 6 е-
ште же имѣаше единого с҃на. възлю-
бленаго своего. посъла и того къ ни-
мъ послѣдь гл҃ѧ. ѣко посрамлѣжтъ
ся сн҃а моего. ⁘ 7 они же тѫжателе къ се-
бѣ рѣшѧ. ѣко сь естъ наслѣдъникъ. при-
LXVI дѣте оубиѣмъ і. і наше бѫдетъ досто-
ѣние. 8 і емъше оубишѧ и. і извръгѫ
и вонъ из винограда. 9 чъто оубо съ-
творитъ г҃ь винограда придетъ и по-
гоубитъ тѫжателѧ. і дастъ вино-
градъ инѣмъ. 10 ни ли сиѫ есте кънı-
гъ чьли. камень егоже невръдоу съ-
твориша зиждштеи. съ бъıстъ
въ главѫ жгълоу. 11 отъ г҃а бъıстъ
си. і естъ дивьна въ очиѫ нашею
12 і искаахѫ ѭти и и оубоѣшѧ ся народа. ра-
зоумѣшѧ бо ѣко къ нимъ рече притъчѫ.
і оставъше и отидѫ. 13 і посълашѧ
къ немоу единъı отъ фарисѣи. і и-
родиѣнъı да и бѫ овльстили сло-
вомь. 14 они же пришедъше гл҃ашѧ емоу
оучителю. вѣмь ѣко истинень еси
і не родиши ни о комьже. не зьриши бо
на лице чл҃вкомъ. нъ въı-истинѫ
пѫти б҃жию оучиши. достоитъ ли

Стр. 2 дроугаго раба *никол.* *3* емоу гл. *ник.* *10* тѫж. видѣвъше и градѫшть *зогр. никол.* *13* имъше *зогр.*; извръгоша *зогр.* *21* дивань *ник.* *24* отидоша *зогр.* *25* етеръı *зогр. ник.* *25—26* иродиѣнъ *зогр.* *26* да би и *ник.* *29* о *что передъ* комьже *въ подл. надъ строкою.*

дати кинѣсъ кесареви или ни. дамь
ли или не дамь. 15 онъ же вѣдѣ ихъ ли-
цемѣрие рече имъ. чѣто мѧ окоушаа-
те. принесѣте ми пѣнѧзъ да виждѫ.
16 они же принѣсѧ и гл҃а имъ. чии естъ
образъ сь и написание. они же рѣшѧ
емоу кесаровъ. 17 і отъвѣщавъ и҃съ
рече имъ. кесарова въздадите ке-
сарови. і б҃ожиѣ б҃ви и чюдишѧ сѧ о
немь. 18 і придѫ садоукеи къ немоу
иже глг҃ѣжтъ не бѣти вьскрѣше-
нию и въпросишѧ и гл҃ѣжште. 19 оучите-
лю. мосии написа намъ. ѣко аще ко-
моу братръ оумьретъ. і оставитъ
женѫ. а чѧдъ не оставитъ. да пои-
метъ братръ женѫ его. і вьскрѣ-
ситъ сѣмѧ братра своего. 20 бѣ же
седмь братриѧ. і пръвъı поѧ
женѫ и оумираѧ не остави сѣме-
не. 21 і къторъı поѧ иж и оумьрѣтъ
і тъ не остави сѣмене. і трети-
и такожде. 22 і поѧсѧ и҃ж седмь и
не оставишѧ сѣмене. послѣдь
же вьсѣхъ оумьрѣтъ и жена. 23 въ
къскрѣшение оубо егда воскръ-
снѫтъ. котороумоу ихъ бѫдетъ.
жена. седмь бо ихъ имѣшѧ иж же-
нѫ. 24 і отъвѣштавъ и҃съ рече имъ.
не сего ли ради блѫдите не вѣдѫ-

Стр. 1 кинсъ д. кес. *зогр.* *1 и 8—9* кесароу *ник.* *5* принѣше *ник.* принесоша *зогр.* *6* напсание *зогр.* *7—9* кесаревъ, кесареваѣ, кесареви *зогр.* *10* придоша *зогр.* *12* въпрашаахѫ *зогр. ник.* *13* напса *зогр.* *14, 16, 17, 18* брать, брата, братие *ник.* *18 и 20* поеть *ник. зогр.* *20* оумрѣ *ник. а.* оумрѣть *ник. б.* *22* поѧша *зогр. ник.* *23* послѣжде *зогр.* *27* им. иж *(безъ* ихъ*) зогр.*

ште кънигъ. ни силъı бжиѧ. 25 Ѳ-
гда бо из мрътвъıхъ въскръ-
снжтъ. ни женѧтъ сѧ ни посага-
ютъ. нъ сжтъ ѣко анѣи на небе-
сехъ. 26 а о мрътвъıихъ ѣко въста-
нжтъ. нѣсте ли чъли въ кънига-
хъ мосеовахъ. при кѫпинѣ како ре-
че емоу бъ гл҃ѧ. азъ бъ аврамль
и бъ исаковъ. и бъ иѣковль. 27 нѣ-
стъ богъ мрътвъıхъ. нъ бъ
живъıхъ. въı оубо мъно(го) блж-
дите. 28 і пристжпь единъ отъ
кънижьникъ. слъıшавъ ѩ съ-

LXVII тязаюштѧ сѧ. видѣвъ ѣко добрѣ отъ-
вѣшта имъ. въпроси и каѣ естъ запо-
вѣдъ пръва вьсѣхъ. 29 іс҃ же гл҃а емоу.
Ѣко пръвѣиши заповѣдь естъ вьсѣхъ.
слъıши изл҃ю гъ бъ нашъ. гъ единъ е-
стъ. 30 і вьзлюбиши г҃а б҃а твоего. вь-
сѣмъ ср҃дцемъ твоимъ. і вьсеѭ
д҃шеѭ своеѭ. і вьсеѭ мъıслиѭ
своеѭ. і вьсеѭ крѣпостиѭ свое-
ѭ. си пръва вьсѣхъ заповѣдь. 31 і
вътораѣ подобъна ей. вьзлюби-
ши искрьнѣго своего ѣко самъ себе.
больша сею иноѭ заповѣди нѣсть.
32 і рече емоу кънижъникъ добрѣ оу-
чителю въ істиноѭ рече. ѣко е-

Стр. 8 л *въ* аврамль *прип. надъ строкою.* *11* го *въ* мъного *приб. надъ строкою.* *13 въ концѣ строки* съ *или* сь, *трудно разобрать.* *16* пръваѣ *зогр.* пръвѣиши *ассем.* прьвѣиша *ник.*; отъвештавь рече *ник.* отъвѣшта *ассем.* *17* заповѣды *зогр.* всѣхъ заповѣдии *ассем. ник.* *18—19* единъ тъ естъ *асс.* *21* всѣмь оумомь тв. и и вс. крѣп. тв. *зогр. и никол. б., въ асс. и ник. а. этихъ словъ нѣтъ.* *23* си пръвѣиши в. заповѣдии *ассем. зогр.* есть прьвѣиша в. з. *ник.* *25* подроуга *(вм.* искрьнѣго*) зогр.* *26* нѣсть, *м. б.* нѣстъ, *трудно опредѣлить*; больши с. ина заповѣдь нѣстъ *асс. ник.*; сеѭ *зогр.*

динъ естъ. і нѣстъ иного развѣ е-
го. 33 і еже любити и вьсѣмъ ср҃дце-
мь. і вьсѣмь разоумомъ. і вь-
сеѭ д҃шеѭ. і вьсеѭ крѣпостиѭ.
і иже любитъ искрьнѣаго ѣко себе.
боле естъ вьсѣхъ олокавтоматъ
и жрътвъ. 34 і҃с же видѣвъı-и. ѣко
съмъıслъно отъвѣшта рече е-
моу. не далече еси отъ цр҃ствı-
ѣ б҃жиѣ. і никътоже не съмѣаше е-
го къ томоу въпросити. 35 і отъ-
вѣштавъ и҃с гл҃аше оучѧ въ цр҃кве.
Како гл҃ѭтъ кънижьници ѣко х҃ъ
сн҃ъ давъ естъ. 36 тъ бо рече да-
вд҃ъ дх҃мь свѣтъмъ. рече г҃ъ г҃ви
моемоу сѣди о деснѭ мене. до-
ндеже положѫ врагъı твоѭ подъножи-
е ногама твоима. 37 самъ оубо дв҃дъ на-
рицаатъ і г҃а. і како емоу естъ сн҃ъ. і
мъножи народи послоушаахѫ его въ
сласть ·:· 38 і гл҃аше имъ въ оучении сво-
емъ. блюдѣте сѧ отъ кънижьникъ.
хотѧштихъ въ одѣанихъ ходити.
і цѣлованиѣ на тръжиштихъ. 39 і прѣ-
ждесѣданиѣ на соньмиштихъ. і прь-
вовьзле(же)ниѣ на вечерѣхъ. 40 поѣдаж-
штихъ домъı въдовицъ. і непъще-
ваниемъ далече молѧште сѧ. си-

Стр. 5 еже любити *зогр. ассем. ник.* *6* въсесъжагаемъıихъ жрътвъ *асс. никол. а., ник. б. и зогр. согласно съ нашимъ.* *12* въ цр҃кви *ассем. никол.* *14—15* давидъ *пропущ. ассем. никол.*, тъ бо д. рече *зогр.* *19* и тъ како *зогр.* отъ кждоу с҃нъ емоу естъ *ассем. никол.* *20* многъ народъ слоушааше *асс. ник.* *23* въ одеждахъ *зогр. ник.* *25—26* прьвовьз. *или* пръвовьзл., *разобрать трудно.* *26* *въ* — вьзлежениѣ *слогъ же прибавленъ надъ стр. кир. букв. болѣе поздн. времени.* *26—27* поѣдаѭштеı *зогр.* — ште *ник.*

и приимѫтъ лише осѫжденіе. 41 і сѣ-
дъ ис̄ъ прѣмо газофилакеови. ви-
дѣаше како народъ мететъ мѣдь въ
газофилакиѫ. і мноѕи богатіи
въмѣтааѫѫ многа. 42 і пришедъ-
ши една въдовица оубога. въвръ-
же дъвѣ лептѣ. еже естъ кодра-
нтъ. 43 і призъвавъ оученикъı сво-
ѭ рече имъ. амінь гл̄ѭ вамъ ѣ-
ко въдовица сі оубогаа. мъножѣ-
е вьсѣхъ въвръже. въмѣтаѫ-
штиихъ въ газофилакиѫ. 44 вьси
бо отъ избıтъка своего въвръ-
гѫ. а сі отъ лишенiѣ своего вьсе
елико имѣаше въвръже. вьсе жи-
тіе свое ·:·

XIII.

1 і исходѫштю емоу отъ
црк̄ве. гл̄а емоу единъ отъ оуче-
никъ своихъ. оучителю виждъ
каково камение и каково зъдание.

LXVIII 2 іс̄ же отъвѣштавъ рече емоу. ви(ди)ши
ли великаа сі зъданiѣ. не иматъ
остати сѣде камень на камени.
іже не иматъ разорити сѧ ·:· 3 і сѣдѫ-
штю емоу на горѣ елеонъсцѣ. прѣмо
црк̄ви въпрашааѫѫ и единого. пе-
тръ и иѣковъ. і іоанъ и аньдрѣа.

Стр. 1 лишшее *зогр. ник.* *2—3* видѣ *зогр.* *3* мештеть *зогр. никол.* *5* вьмѣтающте *ник. а.* *7—8* конъдратъ *зогр. ник.* *13* о *въ* отъ *надъ стр.* *13—14* въврьгоша *зогр.* *20* ди *въ* видиши *прибавлено надъ стр.* *21* ъ *или* ь, *трудно опредѣлить въ* иматъ, *и на слѣд. стр. 1* намъ *и 4* отъвѣштавъ *(въ слогѣ* въ*).*

4 ръци намъ когда се бждетъ. і ко-
е бждетъ знамение. егда имж-
тъ съконьчати сѧ вьсѣ си. 5 і҃с҃ же
отъвѣштавъ начатъ гл҃ати и-
мъ. блюдѣте сѧ да не кто прѣ-
льститъ васъ. 6 мъногы бо при-
джтъ въ мое има г҃ште. ѣко а-
зъ есмъ і мъногы прѣль-
статъ ·:· 7 егда же оуслъши-
те брани и слоухы брани-
и. не оужасаите сѧ. подо-
баатъ бо бъти. нъ
не оу конъчина. 8 въ-
станетъ бо ꙗ-
зъыкъ на ꙗ-
зы҃къ. і цр҃ство
на цр҃ство.
і бждтъ
тржси по
мѣста.

і бждтъ глади и матежи. 9 нача-
ло болѣзнемъ си. Блюдѣте же
въı сѧ сами ·:· прѣдадатъ бо
въı въ сънатиѣ. і на сънъмици-
хъ бьени бждете. і прѣдъ [вое]вое-
водами и прѣдъ цр҃и станете ме-
не ради. въ съвѣдѣтельство и-
мъ. 10 і въ вьсѣхъ ꙗзъыцѣхъ. по-
добаатъ прѣжде проповѣдати
сѧ евн҃лию ·:· 11 Егда же водатъ
въı прѣдажште не пьцѣте сѧ
прѣжде что възглаголете: [и]

Стр. 1 си боудоуть *ник.* *3* вса си сконч. *ник.* *6* вы *ник.* *10* слоухъ *ник.* *31* і *вм.* въı *зогр.* не прѣжде пьц. *ник.* *32* и *что въ скобкахъ, повторено въ началѣ слѣд. стр. потому, что не удался почеркъ пера.*

ни пооучаите сѧ. нъ еже аште да-
стъ сѧ вамъ въ тъ часъ то
глаголете. не вы бо бѫдете
глаголѩштеи. нъ дх̃ъ ст̃ы.
12 прѣдастъ же братръ бра- 5
тра на съмрътъ.

LXIX і отц̃ъ чѧдо. и въстанѫтъ чѧда на
родителѧ. і оубьѭтъ ѩ. 13 и бѫдете
ненавидими вьсѣми имене мо-
его ради. прѣтръпѣвъı же до конь- 10
ца тъ спс̃нъ бѫдетъ. ·:· 14 Єгда же
мръзость оузьрите запоустѣни-
ѣ. реченѭ данииломъ прк̃мъ.
стоѩштѫ идеже не подобаатъ.
чътъı да разоумѣатъ. тъгда 15
иже бѫдѫтъ въ юдеи да бѣга-
ѭтъ на горъı. 15 і иже на кровѣ да не
сълазитъ въ домъ. ни да вънн-
детъ вьзѧтъ чесо отъ домоу сво-
его. 16 и сыи на селѣ да не възвра- 20
титъ сѧ вьспѧть вьзѧтъ ризъ
своихъ ·:· 17 Горе же непраздънъı-
мъ и доıштімъ въ тъı дъни.
18 молите же сѧ да не бѫде бѣство
ваше зимѣ. 19 бѫдѫтъ бо дъне ти 25
скрѣбьни. ѣко не бъıстъ такова
отъ начала зъданию. еже съзъ-
да бг̃ъ. до нынѣ и не бѫдетъ.
20 і аште не би г̃ъ прѣкратилъ дьнии.

Стр. 3 гл̃ите *зогр. никол.* 5 братъ *зогр. ник.*, брата *ник.* 10—11 ь *въ* конь—ца *сомнительно, можетъ быть* ъ. 11 тъ *пропущено въ зогр. никол.* 12 оузьр. мр. *зогр. ник.* 14 стоеште *никол. а. (никол. б. согласно съ нашимъ).* 16 боудеть *ник. а.* 18 сълазатъ *зогр.* 19 вьзети что *никол.* 21 вьзати *зогр. никол.* 21—22 ризи свое *никол.* 24 бѫде *въ подл.*; бѣжьство *ник.* 25 дьнье *зогр.* ти дьние *ник.* 26 тако *зогр.*

не би была съпасена вьсѣка
плъть. нъ ꙁбъранъıхъ ра-
ди ѭже ꙁбъра прѣкратитъ дь-
ни ·⁘· 21 ı тъгда аште речетъ къто
вамъ се сьде хⷭ се овъде. не и-
мѣте вѣры. 22 въстанѫтъ бо
лъжи христи. и лъжи пророци. ı
дадѫтъ знамениѣ и чюдеса.
да прѣльстѧтъ аще възможъ-
но ꙁбъранъıѭ. 23 въı же блюдѣте
сѧ се прѣжде рѣхъ вамъ вьсѣ ·⁘·⁘·
24 Нъ въ тъı дьни по скръби тои слъ-
нъце помрачитъ сѧ. ı лоуна не
дастъ свѣта своего. 25 ı звѣздъı
начънѫтъ падати съ нб̃се. ı си-
лъı ѭже сѫтъ на нб̃сѣхъ подвижа-
тъ сѧ ·⁘· 26 ı тъгда оуꙁьрѧтъ с̃на чло-
вч̃скаго. граджшта на облацѣ-
хъ. съ силоѭ мъногоѭ и славоѭ.
27 ı тъгда посълетъ аньѣлъı сво-
ѭ. ı съберетъ ꙁбъранъıѭ сво-
ѭ отъ четъıръ вѣтръ. отъ конь-
ца земѧ до коньца нб̃се. 28 отъ смо-
ковьницѧ же навъıкнѣте притъ-
чѫ. егда юже вѣтвье еѭ бждетъ
младо. и прозѧбнетъ листвье.
вѣсте ѣко близъ естъ жатва. 29 тако
и въı егда оуꙁърите си бъıваѭща.
вѣдите ѣко близъ естъ при двьре-
хъ. 30 амин глаголѫ вамъ ѣко не и-

Стр. 4 тъгда аште к. *зогр. никол.* *5 безъ перваго* се *зогр.* *7* лаживи *ник. а.* *9—10* възмогжтъ *зогр., ник. согласно съ нашимъ.* *10* въ въı буква ı *приб. надъ строкою.* *13* омрач. *никол.* *15* съ небс̃е пад. *зогр.* боудоуть с небесе падаюште *никол.* *21* събероуть *ник. (и въ греч. т. иногда мн. число).* *23* небс̃и *зогр.* *25—26* вѣтвь — млада *зогр., никол. согласно съ нашимъ.* *27* близ. ж. есть *никол.* *29* вѣсте *никол.*

матъ прѣити родосъ дондеже вьсѣ си бѫдѫтъ. 31 нб̃о и земл҃ѣ прѣидетъ. а мо҃ѣ словеса не прѣидѫтъ ⁘ 32 Я̃ о дьни томь и о час҃ѣ никтоже не вѣстъ. ни анг̃ли иже сѫтъ на нб̃сѣхъ. ни с̃нъ тъкъмо отецъ. 33 блюдѣте сѧ и молите сѧ. не вѣсте бо когда врѣмѧ бѫдетъ. 34 ѣкоже чл̃вкъ оходѧ остави домъ свои. і давъ ра-

LXX бомъ своимъ власть и комоужъдо дѣло свое. і вратьникоу повелѣ да бьдитъ. 35 бьдите оубо не вѣсте бо когда г̃ь домоу придетъ. вечеръ ли въ полоу ношти. ли въ кокотоглашение. ли ютро. 36 да не пришедъ вьнезапѫ обрѫщетъ въı съпѧштѧ. 37 а еже вамъ гл̃гл҃ѫ. вьсѣмъ гл̃ѫ бьдите ⁘

XIV.

1 Бѣ же пасха и опрѣснъци по дъвою дъноу. і искаахѫ архиереи и кънижъници како и лестьѫ емъше оубиѫтъ. 2 гл̃аахѫ же нъ не въ праздьникъ. еда како бѫдетъ мльва людемь. 3 і сѫштю емоу въ витании. въ домоу симона прокажена-аго. вьзлежѫштю емоу приде же-

Стр. 3 слова моѣ не имоуть прѣити *ник.* *4* или о. ч. *ник.* *6—7* блюд. сѧ бъдите и. мол. *остр. зогр. ник.* *9* оставль *ник., остр. и зогр.* остави; въда *(вм.* давъ*) остр.* *11* вратароу *ник.* *13* г. пр. дом. *ник. а.* *13—14* веч. ли ли полоу *зогр.* в. ли или п. *остр. ник.* *14* коуроглашениѥ *остр. зогр.* пѣтельглашение *никол.;* ютрѣ *ник.* за оутра *остр.* *18* опрѣснакь *ник. а.;* дьнью *никол.* *20 безъ* въ, *только* праздьникъ *зогр.* *21—22* мльва бжд. *зогр. ник.* *22* вь людехь *никол.*

на. имѫшти алавастръ хризмы.
нарѣдънꙑ пистикиѧ драгꙑ. і съ-
кроушъши алавастръ възлиѣ емоу
на главѫ. 4 бѣахѫ же едини негоджѫ-
ште въ себѣ и гл҃ѫште. въ чемъ
гꙑбѣль си хризмънаѣ бꙑстъ.
5 можаше бо си хризма продана
бꙑти. ѫште три сотъ пѣнѧзъ. і
дати сѧ нищимъ и прѣштаахѫ е-
и. 6 ис҃ же рече останѣте еѧ по чъто иѫ
троужданте. добро бо дѣло съдѣ-
ла о мьнѣ. 7 вьсегда бо нищѧѧ и-
мате съ собоѭ. і егда хощете мо-
жете имъ добро творити. а мене
не вьсегда имате. 8 еже имѣ си съ-
твори ·:· Варила естъ похризми-
ти тѣло мое на погребение. 9 амінь
гл҃ѫ вамъ. идеже колижъдо провоѣ-
дано бѫдетъ евн҃ліе се. въ вьсе-
мь мирѣ. и еже сътвори си. гл҃ано
бѫдетъ въ памѧть еѧ ·:· 10 юда иска-
риотъскꙑ единъ отъ обою на деся-
те. іде къ архиереомъ да и прѣда-
стъ имъ. 11 они же слꙑшавъше къ-
здрадоваша сѧ. і обѣщаша емоу сьре-
брьникꙑ дати. и искаше како и въ
подобъно врѣмя прѣдастъ. 12 и въ пръ-
вꙑ дьнь опрѣснькъ. егда пасхѫ жь-

Стр. 1 и 3 алавѣстръ *зогр. (вѣроятно съ произношеніемъ* ѣ=ıа*)*; мура *остр.* моура *ник. б.* масти *ник. а.* *2* пистикии *зогр.* нардопистикии *остр.* *4* етери *зогр.* нѣции *остр.* *6* мурьнаıа *остр.* мастьнаѣ *никол.* *7* се муро *остр.* масть *ник.* *8* цатъ *(вм.* пѣнаѕъ*) остр.* *10* въ еѧ *буква* е *надъ строкою прибавл.; опять замѣчат. руссицизмъ въ остр. ев.* останите сѧ. *10—11* чьто ки троудꙑ дѣете *остр. никол.* *13—14* м. добро твор. имъ *зогр.* сътворити имъ *остр. никол.* *16—17* омазати *ник.* помазати *остр.* *21—22* скариотѣнинь *ник.* *25* р *въ* (въ)здрадоваша *надъ строкою;* обѣшташа сѧ *зогр.*

рѣахѫ. гл҃аша емоу оученици свои къ-
де хоштеши шедъше оуготовимъ да ѣ-
си пасхѫ. 13 і посъла дъва отъ оучени-
къ своихъ. и гл҃а има идѣта въ градъ
и сръщтета вы чл҃вкъ. въ скждь-
льницѣ водѫ носѧ. по немь идѣта. 14 і и-
деже аште вънидетъ рьцѣта гн҃оу до-
моу. ѣко оучитель гл҃тъ. къде естъ
обитѣль идеже пасхѫ съ оученикы
своими сънѣмъ. 15 і тъ вама покаже-
тъ горьницѫ велиѫ. постъланѫ
готокѫ. тоу оуготованта намъ. 16 і и-
зидете оученика его и придете въ гра-
дъ. и обрѣтете ѣкоже рече има. и оуго-
товасте пасхѫ ⁘ 17 і вечероу бывъ-
шоу приде съ обѣма на десѧте. 18 і въ-
злежѫштемъ имъ. і ѣдѫштемъ ре-
[ре]че и҃с҃ъ. амин гл҃ѭ вамъ. ѣко еди-
нъ отъ васъ прѣдастъ мѧ. ѣды съ
LXXI мъноѫ ⁘ 19 Ѻни же начѧсѧ скръбѣти и тѫ- 20
жити. і гл҃ати емоу единъ по единомоу.
еда аꙁъ. і дроугъи еда аꙁъ. 20 онъ же отъ-
вѣштавъ рече имъ. единъ отъ обою на
десѧте. омочи съ мъноѫ въ соли-
ло. 21 сн҃ъ же оубо чл҃вчскы идетъ ѣкоже 25
естъ писано о немь ⁘ Горе же чл҃вкоу
томоу имъже сн҃ъ чл҃вчскы прѣда-
атъ сѧ. добро би емоу было. аште не
би родилъ сѧ чл҃вѣкотъ ⁘ 22 і ѣдѫште-

Стр. 3 пасха *зогр.* *5* сръщтетъ *зогр. ник.* *5—6* скждольницѣ *зогр.* скоудильници *ник.* *8 безъ* ѣко *зогр. никол.* *11* высокѫ *(вм.* велиѫ*) зогр.* *13—14* изидосте, придосте, обрѣтосте *зогр.* изидоста, придета, обрѣтоста *ник. а.* изидоста, придоста, обрѣтоста *ник. б.* *14—15* оуготоваста *ник.* *20* начаша *зогр. никол.* *20—21 словъ* и тѫжити *нѣтъ въ зогр. ник.* *24—25* вь тривлии *ник.* *25 безъ* оубо *зогр.* *26* псано *зогр.*

мъ имъ приемъ и҃съ хлѣбъ. бл҃гословешт҃ъ прѣломи. і дастъ имъ и рече.
приимѣте се естъ тѣло мое. 23 і приимъ
чашж хвалж въздавъ дастъ имъ.
і пишж отъ неѭ вьси. 24 и рече имъ се естъ
кръвь моѣ новаго за[ва]вѣта. проли-
ваема за мъногы ·⁘· 25 Ѧминь же гл҃ж
вамъ. ѣко юже не имамъ пити отъ
плода лозънаго. до того дьне егда
пьж ино въ цр҃ствии б҃жии. 26 і въспѣ-
къше изидж къ горж елеонъскж ·⁘·
27 І гл҃а имъ и҃съ ѣко вьси съблазните
сѧ о мьнѣ въ сиж ноштъ. писано бо е-
стъ. Поражж пастырѣ. и овъца ра-
збѣгнжтъ сѧ. 28 Нъ по томь егда въ-
скрьснж варж въı въ галилеи. 29 пе-
тръ же рече емоу. и аште вьси събла-
знѧтъ сѧ нъ не азъ. 30 і гл҃а емоу и҃съ.
Ѧминь гл҃(иж) ти. ѣко тъı дънесь въ сь-
иж ноштъ. прѣжде даже въторицеиж.
кокотъ не възгл҃аситъ. три кратъı
отъвръжеши сѧ мене. 31 онъ же изліхѧ
гл҃ааше паче. аште ми сѧ ключитъ
съ тобоиж оумьрѣти. не отъкръгж сѧ
тебе. такожде и вьси гл҃ахѧ. 32 При-
дж въ весь еиже имѧ ѣтъсимани.
і гл҃а оученикомъ своимъ. сѧдѣте
съде доньдеже шедъ помолиж сѧ. 33 і

Стр. 1 приимъ *зогр.;* хл. и хвалж въздавъ *зогр. ник. (какъ въ иныхъ греч. т.* εὐχαριστήσας*).* *1—2* благословль и прѣломль *никол.* *3* приемь *никол.* *10* новое *(вм.* ино*) никол.* *13* писано *зогр.* *16* вараю *никол.* *17* и вьси *зогр.* *19* иж *въ* гл҃иж *прип. глагол. надъ строкою, но кажется позднѣйш. рукою.* *21* коуръ *зогр.* пѣтель *ник.* *22* петръ *(вм.* онъ*) зогр. ник.* *23* лоучитъ *зогр., никол. согласно съ нашимъ.* *24* оумьр. съ тоб. *зогр.* *25—26* придоша *зогр.* *26* вь вьсь ѣнѣсим. *зогр.*

поѧтъ петра и ѩкова. і ѡана съ со-
боѫ. и начатъ ѹжасати сѧ и тѫжи-
ти. 34 і гл҃а имъ прискрѣбѣна естъ д҃ша
моѣ до съмрѣти. пожидѣте съде и
бѣдите. 35 и прѣшедъ мало паде на
земли. и молѣаше сѧ да аште къ-
зможѣно естъ мимо идетъ отъ
него часъ. 36 і гл҃аше авва о҃тц҃ъ. въ-
сѣ възможѣна тебѣ сѫтъ. мимо
неси чашѫ сиѫ отъ мене ·:· Нъ не ѣко
азъ хощѫ нъ еже тъ. 37 і приде і обрѣ-
те ѩ съпѧшта. и гл҃а петрови. си-
моне съпиши ли. не възможе едино-
го часа побъдѣти. 38 бѣдите и моли-
те сѧ да не вънидете въ напасть.
дх҃ъ бо естъ бѣдрь а плътъ немо-
штѣна. 39 і пакы шедъ помоли сѧ
тожде слово рекъ. 40 и възвращть
сѧ обрѣте ѩ пакы съпѧшта. бѣ-
ашете бо имъ очи тѫготѣнѣ. і не
оумѣхѫ чѣто бѫ отъвѣштали е-
моу ·:· 41 і приде третиици. и гл҃а и-
мъ. съпите прочее́ и почивайте.
приспѣ коньчина приде часъ. се
LXXII прѣдаатъ сѧ сн҃ъ чл҃вчскы въ рѫ-
цѣ грѣшъникомъ. 42 въстанѣте идѣ-
мъ. се прѣдаѩи мѧ приближи сѧ
43 і абие ещте емоу гл҃ѭщю. приде июда
единъ отъ обоѫ на десѧте. и съ ни-
мь народъ мъногъ. съ орѫжии и дръ-

Стр. 1 поемь *ник.* *3 второе* р *въ* прискрѣбѣна *приписано надъ строкою.* *4* пождѣте *ник. а.* боудѣте *никол. б.* *7* мимо ити *зогр.* *9—10* мимо нести *зогр.* *10* не еже *(вм.* не ѣко*)* *никол.* *11* ты *(вм. нашего* тъ*)* *зогр. никол.* *13* вьзможе ли *никол.* *19—20* бѣста бо *никол.* *21* оумѣахѫ *зогр.;* биша *зогр.* би *никол.* *22* третицеѫ *зогр.* *30* народи *(безъ* мънози*)* *зогр.* народь *ник. а.* нар. многь *ник. б.*

кольми. отъ архиереи и кънижъникъ и старецъ ·:· 44 Дастъ же прѣдаѩи его знамение имъ гл҃а. егоже аште лобъжж имѣте и тъ естъ. и ведѣте съхранѣно. 45 і пришедъ авие пристжпь къ немоу гл҃а. равви равви. і облобъза и. 46 они же възложиша ржцѣ на нь и ѭса и҃. 47 единъ же отъ стоѩштихъ. извлъкъ ножъ оудари раба архиереова. і оурѣза емоу оухо. 48 і отъвѣштавъ и҃съ рече имъ. ѣко на разбоиника ли изидете съ оружьемь и дъкольми ѭти ма. 49 по вьса дьни бѣхъ въ васъ оуча въ цр҃кве и не ѭсте мене. нъ да съвѣждѫтъ са кънигы. 50 і оставьше и вьси бѣжаша. 51 і единъ юноша етеръ по немь иде. одѣнъ въ плаштаницж нагъ. і ѭса и юноша. 52 онъ же оставь плаштаницж. нагъ бѣжа отъ нихъ. 53 і вѣса и҃са къ архиереови. і сънидж са къ немоу въси архиереи і старьци и кънижъници. 54 і петръ іздалече въ слѣдъ его иде. до вънжтрь въ дворъ архиереовъ и бѣ сѣда съ слоугами и грѣѩ са при свѣшти. 55 архиереи же и весь сънемъ. іскаахж

Стр. 4 то естъ *зогр.*, ть есть имѣте и *никол.* ведѣте і *зогр. никол.* *5 въ конць строки* стжпь *по выскобленному но современною рукою.* *8* ѭша *зогр. ник.* *9* ножъ *може. быть* ножь, *опредѣлить трудно.* *12* изидосте *зогр. ник.* *14* вь црькви *ник.* *16 безъ* вьси *зогр.* *17* единъ етеръ юн. *зогр. никол.* *18 и 19—20* понѣвицж *зогр. (ник. согласно съ нашимъ).* *18—19* ѭша *зогр. ник.* *19 такъ въ подл.* юноша *вм.* юношж *какъ въ зогр. никол.* *20—21* ведоша *зогр. остр. ник.* *21* кь архиерѣю каиѣфѣ *никол.;* съниdоша са *остр. ник. б.*, събраше се *никол. б.* *23—24* идѣаше издалече *зогр.* *27* сьнмь вась *ник.*

на и҃са свѣдѣтельства да и оубьѭтъ. і не обрѣтаахѫ. 56 мънози бо лъже свѣдѣтельствоваахѫ нѣ. і не бѣахѫ равъна свѣдѣтельства
57 і едини въставъше лъжѫ свѣдѣтельствоваахѫ на нь гл҃ште. 58 ѣко мы слъшахомъı-и гл҃ѭшть. ѣко азъ разорѭ цр҃квь сиѭ ржкотворенѭ. і трьми дьньми иноу нержкотворенѭ съзиждѫ. 59 і тако же не бѣ равъно свѣдѣтельство имъ. 60 і въставъ архиереи по срѣдѣ въпроси и҃са гл҃ѧ не отъвѣштаваеши ли ничесоже. чъто сии на тѧ свѣ(дѣ)тельствоуѭтъ. 61 онъ же мълчааше. і ничьсоже не отъвѣштаваше. Пакъı архиереи въпроси и и гл҃а емоу. тъı ли еси х҃ъ сн҃ъ бл҃гсвнаго. 62 і҃съ же рече азъ есмъ. і оузьрите сн҃а чл҃скаго. о дес҃нѭ сѣдѧшта силъı. і грѧдѫшта съ облакъı нб҃скъıими. 63 архиереи же растръзавъ ризъı своѭ гл҃а. что еште трѣбоуемъ свѣдѣтель. 64 слъıшасте власфимиѭ его. что вамъ сѧ авлѣатъ. они же вьси осждиша и повинѣноу бъıти съмрътн. 65 і начѧсѧ

Стр. 1 да оуб. и *ник.* *2—3* лъжи *зогр.* *4* равьна съвѣд. не бѣахѫ *остр. ник.* *5* етери *остр. зогр. ник.* *9* дьнъı *зогр.* *10* то и тако *остр. никол.* тако же *зогр.* *11—12* ставъ *зогр.* *14* дѣ *въ* свѣдѣтельствоуѭтъ *въ подл. пропущ.* *15* и҃с. же *(вм.* онъ же*) зогр. ник.* *17* гл҃а *никол.* *18* бл. ба҃ *остр.* *22—23 въ рукоп.* ризи *съ прип. надъ стр. глаг.* ъ. *24* свѣдѣтельства *зогр., остр. и никол. согласно съ нашимъ; въ подл.* слъшасте *съ прибавл. надъ строкою поздн. глагол.* і (ѳ). *25 безъ* его *зогр. ник. остр.* *26—27* бъıти повиньна *остр. ник.* *27* начаша *остр. зогр. ник.*

единии плъвати на нь. і прикрꙑ-
вати лице его и мѫчити и. і гл҃а-
LXXIII ти емоу. прорьци намъ х҃е кто естъ оу-
дареи тѧ. і слоугꙑ биѭште за лани-
тѫ прѣѭсѧ и ·:· 66 і сѫштоу петрови низоу
на дворѣ. приде една отъ рабъінь
архиереовъ. 67 і видѣвъши петра грѣѭ-
шта сѧ. възьрѣвъши на нь гл҃а. і
тъı съ назарѣнииномь исо҃мъ бѣ.
68 Онъ же отъвръже сѧ гл҃ѧ. не оумѣѭ ни
съвѣмь что тъı гл҃ши. і изиде во-
нъ на прѣдъдворие. і кокотъ въспѣ-
тъ. 69 і видѣвъши и рабъıни пакъı на-
чѧтъ гл҃ати къ стоѭштимъ. ѣко
сь естъ отъ нихъ. 70 онъ же пакъı отъ-
меташе сѧ. і не по мъногоу пакъı
стоѭщеи. гл҃ааѫ петрови. въı-и-
стинѫ отъ нихъ еси. ібо галилѣа-
нинъ еси. і весѣда твоѣ подобитъ
сѧ. 71 онъ же начѧтъ ротити сѧ и клѧ-
ти сѧ. ѣко не вѣмъ чл҃вка сего егоже гл҃те.
72 і въторицеѭ кокотъ въспѣтъ. і помѣ-
нѫ петръ гл҃ъ иже рече емоу и҃съ. прѣжде
даже кокотъ не възгласитъ дъва кра-
тъı. отъвръжеши сѧ мене три кратъı.
і начѧтъ плакати сѧ.

Стр. 1 етери *остр. зогр. ник. б.;* плювати *ник.* *3—4* оударии та *остр.* оударивъı та *зогр.* *4* б. и за л. *зогр.* б. и по ланитѣ *ник.* и сл. биѭще и *(безъ* за лан.*) остр.* *5* прѣѭша *остр.* приѭша *зогр. ник.* *6* пристоупи *ник.;* шть рабь *ник.* *9* бысть *ник.* *12, 22 и 24* коуръ *зогр. остр.* пѣтель *ник.* *13—14* пакъı ина раб. *зогр.* и раб. видѣвъши начеть пакы *никол.* и раб. вид. и пакъı начѧтъ *остр.* *15* отъ нихъ кеть *остр. зогр. ник.* *15—16* отъмѣт. *остр. зогр.* *18—19* галилеи *остр.* *19—20* под. ти сѧ *зогр.* под. та *остр. ник.* *21* еже гл҃ете *зогр.* *22* второе *остр.;* възгласи *остр.* *22—23* помань *остр.* *23* ѣкоже р. *зогр. ник.* *25* сѧ *въ подлинникѣ буква* с *похожа на* ц. *26* начьнъ плакааше сѧ *зогр. ник. (остр. согл. съ нашимъ); на слѣд. стр. остатокъ строки* на оутрьѣ *зогр. ник.*

XV.

1 і абіе на оутрѣи
съвѣтъ сътворише архіереи и старьци.
и кънижъникъı и весь сънемъ. съвѧ-
завъше и҃сⷭ҇ вѣсѧ. и прѣдаша и пилатови.
2 и въпроси и пилатъ. тъı ли еси цⷭ҇рь и-
юденскъ. онъ же отъвѣштавъ рече емоу.
тъı гл҃ши. 3 і гл҃ахѫ на нь архіереи мъ-
ного. онъ же ничесоже не отъвѣштавала-
ше.

4 Пилатъ же пакъı въпрашаше и гл҃ѧ.
не отъвѣштаваеши ли ничесоже. вижⷣь
колико на тѧ съвѣдѣтельствоуѭтъ.
5 і҃сⷭ҇ же к томоу ничесоже не отъвѣшта.
ѣко дивити сѧ пилатови. 6 на въсѣкъ
же праздьникъ отъпоуштааше имъ.
единого съвязьнѣ егоже прошаахѫ.
7 бѣ же нарицаемъı варавва съ свои-
ми ковьникъı съвязанъ. иже въ ко-
вѣ оубиство сътвориша. 8 и възъпивъше
начѧсѧ просити ѣкоже присно твориа-
ше имъ. 9 пилатъ же отъвѣшта имъ
гл҃ѧ. хоштете ли да отъпоуштѫ къ
[въ] цⷭ҇рѣ июденска. 10 вѣдѣаше бо ѣко за-
висти ради прѣдаша и архіереи. 11 Ар҃хи-
ереи же поманѫша народоу. да паче
варавѫ отъпоуститъ имъ. 12 Пила-

Стр. 1 съ старьци *зогр. (на* съ *указываетъ* кънижъникъı *нашего текста)*, и ст. и книжьници *никол.* *3* ведоша *зогр. ник.* *6* и на нь гл. *никол.* *12* къ ѥмоу *зогр.* *17—18* въ горѣ *зогр., ник. согл. съ наш.* *18* оубыства *зогр.;* възъпивъ народъ *зогр. никол.* *19* нача *зогр.* начеть *ник.;* всегда *(вм.* присно*) ник. б., ник. а пропущ.* *21 глагол. ѫ въ словѣ* отъпоуштѫ *передѣлано изъ глагол.* оу (ꙋ). *25 и 1 на слѣд. стр.* пил. же отъв. пакъı рече *зогр. ник.*

тъ же пакы отъвѣштавъ рече имъ.
что оубо хощете сътворіж егоже гл҃ете цр҃ѣ іюденска. 13 они же пакы възъпишѧ пропьни и. 14 пилатъ же гл҃аше имъ что бо зъло сътвори. они же лише възъпишѧ пропьни и. 15 Пилатъ же хотѧ народоу похоть сътворити. поусти имъ варавж. і прѣдастъ и҃са бивъ. да и пропънжтъ ·:· 16 Воини же вѣсѧ и҃са вънжтрь на дворъ. еже естъ прѣторъ. і призъваша вьсж спиржж. 17 і облѣшѧ и въ прапржды. і възложишѧ на нь съплетъше тръновъ вѣнецъ. 18 і начѧсѧ цѣловати и. радоуи
LXXIV сѧ цр҃ю іюденскъ. 19 і биѣхж и тръстьіж по главѣ. и плюваахж на нь. і прѣгыбаіште колѣна кланѣахж сѧ емоу.
20 и егда поржгашѧ сѧ емоу. съвлѣшѧ съ него прапржды. і облѣшѧ и въ ризы своѧ. і изведѣсѧ и да пропънжтъ і. ·:·
21 і задѣшѧ мимо ходѧштоу единомоу симоноу кѵрѣниноу граджштю съ се-

Стр. 3 паче *зогр.* *3—4* въпиѣхоу *ник.* *5* чьто оубо створи зъло *зогр. ник.* (бо *вм.* оубо *ник.*). *9* тепъ (*вм.* бивъ) *зогр.*; распънжтъ *зогр.* *10* ведошѧ *зогр. остр. сав. ник.*; и (*вм.* и҃са) *остр. ник.*, вѣсѧ и на дворъ *асс. съ прибавкою* кь каіафѣ, на дворъ каіафинъ *сав.* *11* призывають *остр. ник. асс., сав. согласно съ нашимъ и зогр.* *12* облѣшѧ *въ подл. съ прибавл. надъ строкою глагол.* ко, *но не той же рукою:* облѣкошѧ *остр. ник. сав.*; въ прѣпржды *ассем. сав.*, въ багърѧницж *остр.* *13* трьнѣнъ *сав.* *14* начѧшѧ цѣлывати *асс. никол.* нач. цѣловати *остр. сав.* *15* биѣ. *безъ* и *зогр.*, биѣхж и по гл. трьст. *ассем. остр. никол.* *16* плюѣхж *ассем.* *17* покланѣахж сѧ *остр. зогр. сав. ассем. ник. б.*, покланаюште се *ник. а.* *18* съвлѣкошѧ емоу *остр. ник.* съвл. съ него *сав.* *19* прѣпржды *сав.* багърѧницж *остр.*; облѣкошѧ *остр. никол.* *20* изведошѧ *остр. сав. зогр. никол.*; да і пропън. *зогр. никол.* да и распьнжть *остр. сав.* да распьнжтъ и *ассем.* *21* мимо грѧджщоу *ассем.*; етероу *зогр. никол. ассем.* *22* кѵринеіж *остр.*; иджщю *сав. остр.*

ла. отцоу александровоу. и рѵфовоу.
да възъметъ крстъ его. 22 и привѣсѧ и
на мѣсто голъготѳ еже естъ съка-
заемо краниево мѣсто. 23 і даѣхѫ е-
моу пити оцътъно вино. онъ же не при-
ѧтъ. 24 і пропѧвъше и раздѣлъше ри-
зы его меташа жрѣбиѧ о нѧ. кто
что възьметъ. 25 бѣ же година третиѧ
ѣа. і пропѧсѧ и. 26 і бѣ написание винъı
его написано цсръ июдейскъ. 27 і съ ни-
мь пропѧша дъва разбоиника. еди-
ного о деснѫю. а дроугаго о шюю его.
28 і съвъıстъ сѧ писаное еже глтъ. і
съ безаконьникома причътенъ бъı-
стъ. 29 і мимо ходѧштеи хоулѣахѫ и.
і покъıваѭште главами своими.
і глште оува. разарѣıи цркъвъ. и трь-
ми дньми съзидаıи 30 съпаси сѧ са-
мъ. і съниди съ крста. 31 такожде и а-
рхиереи ржаѭште сѧ съ кънижъни-
кы. дроугъ къ дроугоу глаахѫ. иных
съпасе. али себе не можетъ съпа-
сти 32 хъ цсръ издаилкъ. да сънидетъ
нынѣ съ крста. да видимъ и вѣрѫ име-
мъ ∴ і пропѧтаѣ съ нимь поношаашете
те емоу. 33 Бъıвъши же годинѣ шестѣи.
тъма бъıстъ по вьсеи земи до девѧ-

Стр. 2 приведоша *остр. зогр. сав. ник.* *3* ѣелъѣота *зогр.* голъгаѳа *сав.* *5* оцьтѣно *сав.* осмрьнено *ник.* озмърено *асс.* (ἐσμυρνισμένον). *6* распенъше-раздѣлиша *асс. остр. сав.*, пропеше-раздѣлише *ник.* *7* метаѭште *асс. ник.* мещѫще *остр.*; о нь *ник.* *9* пропѧша *зогр.* распѧша *остр. сав.* распѧсѧ *асс.*; наспание *зогр.* напсание *сав.* *10* напсано *зогр. сав.* *11* распѧсѧ *асс.* распаша *зогр. остр. сав.* пропеше *никол.* *12* о лѣвѫю *сав. остр.* *13* писаное *зогр. сав.* *17* прькъве *зогр. остр.* *20* ржгаахѫ сѧ *зогр. сав.*, ржгаѭще сѧ дроугъ къ дроугоу съ къи. *остр. асс.* *25—26* поношаста *ник. сав.* *27* земли *зогр. ник.*

тыѭ годинъı. 34 і въ девѧтжѭ годинѫ
възъпи и҃съ гласомь велиемь гл҃ѧ.
елѡи елѡи лима савахтани. еже естъ
съказаемое бж҃е бж҃е мои въскжѭ мѧ
остави. 35 і едини отъ стоѧштихъ. слъ-
шавъше гл҃аахѫ. виждъ илиѭ глаша-
атъ. 36 текъ же единъ исплънь гжбѫ о-
цъта. і вьзнезъ на тръсть напаѣше
и гл҃ѧ. не дѣите да видимъ. аште при-
детъ илиѣ сънѧтъ его. 37 і҃с же поущъ гла-
съ велии издъше. 38 і опона цр҃квнаѣ
раздъра сѧ на дъвое съ въше до ниже.
39 Видѣвъ же сотьникъ стоѧи прѣмо емоу.
ѣко тако вьзъпивъ издъше. рече въ і-
стинѫ чл҃къ съ сн҃ъ бж҃ии бѣ. 40 бѣахѫ же
и женъı издалече зърѧштѧ. въ ни-
хъже бѣ и мариѣ магдалини. і мари-
ѣ иѣкова малаего. і мати иосиова.
і саломи. 41 ыѭже егда бѣ въ галилеи
по немь хождаахѫ и слоужаахѫ емоу.
і инъı мъногъı въшедъшѧѭ съ ни-
мь въ илм҃ъ. 42 і юже поздѣ бывъшю.
Понеже бѣ параскевьѣии пасцѣ. еже е-
стъ къ соботѣ ·:· 43 Приде иосифъ отъ ари-
матѣѭ. благообразенъ съвѣтьникъ.
іже и тъ бѣ чаѭ цр҃ствиѣ бж҃иѣ. і дръ-
зновъ въниде къ пилатоу. і проси
LXXV тѣла и҃сва. 44 пилатъ же диви сѧ аште оу-
же оумърѣтъ. призъвавъ сътьника а-
ште оуже оумьрѣтъ. 45 і оувѣдѣвъ отъ ке-

Стр. 4 вь что *(вм.* въскжѭ*) ник.* *5* етери *зогр. ник.* *15 вм.* бжии *въ подл.* бѣжии, *но* ѣ *выскобл., осталась только титла.* *18* и иосиева мати *ник. б.* *23* пасцѣ *пропущ. зогр. ник. (и въ гр. такое же разночт.).* *26* ѣко ть бысть *ник.* *29* и призъвавъ *зогр.; послѣ* сътьника *всѣ прибавляютъ:* въпроси *зогр. остр. или:* въпроси и *асс. ник.* *30 и 1 на слѣд. стр.* отъ сътьника *остр. асс.*

нтѵриона. дастъ тѣло иосифови. 46 і коупль плаштаницѫ и сънемъı-и обитъı-
и въ плаштаницѫ. і въложи въ гробъ.
іже бѣ исѣченъ отъ камене. і привали
камень на двьри гробоу ·:· 47 Марiѣ же
магдалини. і марiѣ иосиова. зьрѣашете къде и полагаахѫ ·:· к ·:·

XVI.

1 І минѫвъши соботѣ. марiѣ магдалини. і
марiѣ иѣковлѣ и саломи. коупиша ароматы. да пришедъша помажѫтъ і.
2 і ѕѣло за оутра въ единѫ соботъ. придѫ
на гробъ въсиѣкъшю слъньцю. 3 і гла-
ахѫ къ себѣ. кто отъвалитъ намъ камень отъ двьреи гроба. 4 і възьрѣвъша
видѣша ѣко отъваленъ бѣ камень. бѣ
бо велеи ѕѣло. 5 і вълѣзъша въ гробъ
видѣша юношѫ сѣдѧшть о деснѫ. одѣнъ въ одеждѫ бѣлѫ и оужасѫ ся. ·:· 6 Онъ
же рече имъ. не оужасанте ся. іс̄а ищете назарѣнина пропатааго. въста
нѣстъ съде. се мѣсто иде бѣ положенъ. 7 нъ йдѣте ръцѣте оученикомъ его и

Стр. 2 и 3 поѣвицѫ *зогр.;* сънмь е *ассем.;* обивь е *ник. а.* обить *ник. б.*, обитъ и *остр.* *4* въ камене *зогр. ассем.*, *остр. согласно съ наш*, бысть исѣч. вь к. *ник.* *6—7* зьрѣаста *ассем. никол.* зьрıаста *остр.* *8* сѫботѣ *зогр.* *9—10* *въ* ароматъı *буква* ъ *надъ строкою;* пришьдъше *остр.* *10* помажѫть исоуса *остр.* помажатъ іс̄а *ассем.* *11* въ єдинъı сѫботъı *остр.;* придоша *зогр. остр.* *15* бысть *ник.* *16* великъ *остр.* *17—18* сѣдаща—одѣна *ассем.* *18* и оужасоша ся *остр.* *19* глагола *остр.* *20* распатаго *остр. ассем.* *21* идеже *зогр. ассем.*, идеже положиша и *остр.* *22* идѣта—рьцѣта *зогр.*

петрови. ѣко варѣатъ въı въ галилеи. тоу и видите ѣкоже рече вамъ. 8 і ишедъша бѣжаша отъ гроба. і имѣаше же ѭ трепетъ и оужасъ и никомоуже ничесоже не рѣша боѣхж бо сѧ. ·:· к. ·:· 9 Въскрьсъ же исъ̀ за оутра въ пръвъı соботѣ. ѣви сѧ прѣжде марии магдалини. іж неѩже изгънаж̀ бѣсъ. 10 она шьдъши възвѣсти бывъшимъ съ нимъ. плачжштемъ сѧ и рыдаѭштемъ. 11 они же слъıшавъше ѣко живъ естъ. и видѣнъ бъıстъ еж. не ѭсѧ вѣръı. 12 по сихъ же дъвѣма отъ нихъ граджштема. ѣви сѧ инѣмь образомь. іджщема на село. 13 і та шедъша възвѣстисте прочиимъ. ни тѣма же вѣръı ѭсѧ. 14 послѣдь же възлежаштемъ имъ. единоуемоу̀ на десате ѣви сѧ. і поноси невѣрьствию ихъ и жестосръдью. ѣко видѣвъшимъ его въставъша из мрътвъıхъ не ѭсѧ вѣръı. 15 і рече имъ шедъше въ весь миръ. проповѣдите евангѣлие вьсеи твари. 16 і иже вѣрж иметъ и кръститъ сѧ съпасенъ бждетъ. а иже не иметъ вѣръı осжждень бждетъ ·:· 17 Знамениѣ же вѣроуѭштимъ си послѣдъствоуѭтъ.

Стр. 2—3 отъшьдъша *остр.* *3* имѣше *остр.* *6* вь пръвоую соуботоу *ник.* въ пръвѫѭ сѫботъ *асс.*, въ пръвъı сѫботъı *остр.* *8* она же *зогр. асс. остр. никол.* *12* отъ неѩ *асс. остр.* *12 и 21* не ѭша вѣръı *зогр. никол.* не вѣроваша *остр.* *13* идѫщема *остр.* *15* възвѣстиста *ассем. ник.* повѣдаста *остр.* *16* онѣма же *остр. ник.*; ѭша *остр. ник.* *18—19* невѣрию *ассем.* *20* и *(вм.* его*) ассем.*; отъ *(вм.* изъ*) ассем.* *22* проповѣдаите *остр. никол.* *25* тъ осжжд. *ассем.* *26—27* вѣровавъшимъ *остр. ассем. ник.* *27* послѣдьствоуѭть си *остр.* послѣдоують си *ник.*

ıменемъ моимъ бѣсы ижденжтъ. ꙗзы̑ки̑ възглаглѧжтъ новы̑ı
18 ı въ рцахъ змиѧ вьзъмѧжтъ. ацıе
и съмрътъно что испиѭтъ ничътоже ихъ не врѣдитъ. на неджжьникы̑ ржкы̑ .... възложатъ.
и съдрави бжтъ ⁘ 19 гс̑ же ис̑ъ по глаголании его къ нимъ. вьзнесе сѧ на небо.
ı сѣде о десниѭ ба̑. 20 они же ишедъше
проповѣдѣшѧ въсждѣ. гю̑ поспѣшъ-
LXXVI ствоу̑ѭштоу̑. ı слово оу̑тверъждаѭштıю. послѣдъствоу̑ѭштими знамении ами̑нь. ⁘ ⁘

ЕВАНЬѢЛИЕ ОТЪ МАРЪКА ⁘ ⁘

Стр. 3 к *въ* рцахъ *надъ строкою.* *4—5* ничесоже *ассем.* *5—6* на недоужьние *ник.* *6 посль* ржкы̑ *въ подлинникъ что-то выскоблено.* *7* бжтъ *въ подлинникъ, може. быть не простая описка.* *7—8* по глаголанию *асс. ник.* *9* шедъше *ассем.* *10* проповѣдаша *остр. ник.;* въсждоу *ассем. остр. никол.* *10—11* поспѣваюштоу *никол.* *12—13* знамении *остр. ник.*

ОТЪ ЛОУКЪ.

ГЛАВЫ ЕВАНГЕЛІЄ ЕЖЕ ОТЪ ЛОУКЪ.

а̀ О написании ⁘
в̀ О стрѣгшτихъ пастыриχъ ⁘ ⁘
г̀ О сѵменѣ ⁘
д̀ О аньнѣ пророчици ⁘
ѐ О бывъшиимь гл̀ѣ къ іоаноу ⁘
ѕ̀ О въпрошъшихъ іоана ⁘
ж̀ О искоушении сп̃стелевѣ ⁘
з̀ О имжштимь дх̃ъ вѣсенъ ⁘
ѝ О тъшти петровѣ ⁘
і̀ О исцѣлѣвъшихъ отъ различенъ недгъ ⁘
а̀і О ловитвѣ рывъ ⁘
в̀і О прокаженѣемь ⁘
г̀і О ослабленѣемь ⁘
д̀і О левьѣи и мытари.
ѐі О имжштимъ сжχж ржкж. ⁘
ѕ̀і О извърании апл̀ъ ⁘
ж̀і О блаженъшихъ ⁘
з̀і О сотьницѣ ⁘

Стр. 1 ѡ наспании *зогр.* *2* пастоусѣхъ *зогр.* *3* сумьонѣ *зогр.* *15* сжхж — *такъ въ подлинникѣ.* *17* ъ *въ* блаженъшихъ *въ подл. приписано надъ строкою, глагол. но не соврем. почеркомъ.*

зі О сыноу вдовица. ·:·
и О посланыхъ отъ иоана ·:·
аи О помазавъшии га хризмоѫ ·:·

би О притъчи свѣшталаго. ·:·
ив О запрѣщении вѣтроу и морю ·:·
иг О лѣѣонѣ ·:·
ид О дъштери сунагогове ·:·
ие О кръвоточивѣи ·:·
иж О посълании овѣма на десате
иѕ О пати хлѣвъ ·:·
из О гни въпрошении. ·:·
ѣ О прѣображении исѣ ·:·
ѣа О вѣсъноуѫштимъ са на новъı мца ·:·
ѣв О помъıшлаѫштихъ кто болеи естъ ·:·
ѣв О [о]неповелѣнѣмь послѣдовати. ·:·
ѣг О авлении седми десатъ ·:· ·:·
ѣд О въпрошъшимъ законьницѣ ·:· ·:·
ѣе О въпадъшимъ въ развоиникъı ·:· ·:·
ѣж О мартѣ и марии ·:· ·:·
ѣѕ О молитвѣ ·:· ·:·
ѣз О имѫштимь вѣсънѣемь ·:·
к О възъпивъшии гласомь отъ народа. ·:·
ка О просштихъ знамение ·:· ·:·
кв О фарисѣ оувѣждъшимъ иса ·:· ·:·
кв О окаании законьникъ ·:· ·:·
кг О квасѣ фарисеисцѣ ·:·
кд О хотѫштимь раздѣлити имѣние ·:·
ке О богатѣмь емоуже оуродьзи са нива ·:·
кж О галилеихъ иже вѣахѫ въ силоуамѣ ·:·
кѕ О имѫшти дхъ неджень ·:·
кз О притъчахъ ·:·
л О въпрошъшимъ аште мало спсаемъıхъ ·:·
ла О рекъшихъ исви ирода ради ·:·

Стр. 3 миромь *зогр.* *5* вѣтра і морѣ *зогр.* *19* ѡ марии і мартѣ *зогр.* *21* бѣсънѣемь *вм.* бѣсъ нѣмъ, *какъ въ зогр.* *21* фарисѣı *зогр.* *25* ѡ каании *зогр.*

к҃в О водънотрждовитѣемь ·⁘ ·⁘

LXXVII к҃в О не любити пръковъзлѣганіи ·⁘

к҃г О зъванъıхъ на вечерїж ·⁘

к҃д О сталъпѣ притъча ·⁘ ·⁘

к҃е О сътѣ овецъ притъча ·⁘ 5

к҃ж О ошедъшимъ въ странж далече ·⁘

к҃s О приставьницѣ неправедьнѣемь ·⁘

к҃з О богатѣемь и лазарѣ ·⁘

м҃ О десѧти прокаженъ ·⁘

м҃а О сѫдіи неправедьнѣемь ·⁘ 10

м҃в О фарисѣи и мъıтари. ·⁘

м҃в О въпрошъшимь его богатѣ ·⁘

м҃г О слѣпѣемь ·⁘ ·⁘

м҃д О закхеи ·⁘ ·⁘

м҃е О ошедъшимъ приѧти цр҃ствіе ·⁘ 15

м҃ж О приемъшихъ десѧтъ мънасъ ·⁘ ·⁘

м҃s О жрѣбѧти. ·⁘

м҃з О въпрошъшихъ г҃а архиереихъ и кънижъницѣхъ ·⁘

н҃ О винограднѣ ·⁘

н҃а О лажштихъ кинъса ради ·⁘ 20

н҃в О садоукеихъ ·⁘

н҃в О въпрошени г҃ни къ фарисѣомъ. ·⁘

н҃г О давъшіи ова пѣнѧза ·⁘

н҃д О кинсѣ ·⁘ ·⁘

н҃е О пасцѣ ·⁘ 25

н҃ж О сътѧзаѭштихъ сѧ кто болеи ·⁘

н҃s О испо҃шении ап҃мъ. ·⁘

н҃з О оуничьженіи иродовѣ ·⁘

о҃ О плачѫштихъ сѧ женахъ ·⁘

о҃а О покаавъшимъ сѧ разбоиницѣ ·⁘ 30

о҃в О исп(р)ошении тѣлесе г҃нѣ ·⁘

о҃в О клеопѣ ·⁘ ·⁘

Стр. 8 лазари *зогр.* *9* р *въ* прокаженъ *надъ строк.* *12 безъ* его *зогр.* *Всѣ заглавія, послѣдующія за* .н҃д. о кинсѣ *въ зогр. пропущ., но никол. согласно съ нашимъ текст., только стр. 27* о испрошени непріѣзнинѣ. *31* р *въ* испрошении *въ подлинникѣ пропущено.*

I.

1 Понеже оубо мънозн начѧсѧ
чинити повѣсть о ізвѣ-
стованъіхъ въ насъ ве-
штехъ. 2 ѣкоже прѣдаша на-
мъ бъівъшеи искони самовидьци
і слоугъі словесе. 3 ізволи сѧ и
мьнѣ хождъшю ис пръва по вьсѣхъ.
въ істинж по рядж писати тебѣ.
славънъі теофиле. 4 да разоу-
мѣеши о нихъже наоучилъ сѧ еси
словесехъ оутвръжденіе ·:· 5 Бъі-
стъ въ дьни ирода цѣсѣрѣ июде-
иска. іереи единъ именемъ За-
харіѣ. отъ ефимѣріѧ авіѣнѧ.
і жена его ѿтъ дъштеръ аронь.
і имѧ ей елисаветъ. 6 бѣашете же
оба праведъна прѣдъ бм̃ъ. ходѧ-
шта въ заповѣдехъ късѣхъ. і о-
правъданіихъ г̃ни[й]хъ вес порока.

Стр. 1 начаша *всѣ проч.* *2—3* о извѣстьнъіхъ *остр. зогр. асс.* *6* словеси *всѣ проч.* *8* псати *зогр.* *9* дьржавьнъи *остр.* (κράτιστε). *13* етеръ *зогр. остр. ассем.* *14* дьневънъіѧ чрѣдъі *зогр.;* авиа *остр.* *16* і *передъ* има *нѣтъ въ проч. сп.;* бѣста *остр.* бѣшете *ассем.* *19* (й) *въ подл. выскобл., но слѣды видны.*

7 и не бѣ има чада. понеже бѣ елисаветь неплодъı. і оба заматорѣкъша вь данехъ своихъ вѣашете. 8 бıстъ же слоужаштоу емоу. къ чиноу чрѣдъı своеи. прѣдъ бм̃ъ. 9 по обычаю иерейскоумоу. ключи са емоу покадити къшедъшю къ црк̃вь гн̃ь. 10 і вьсе мъножъство людии вѣ молитвж дѣи вънѣ

въ годъ темьѣна. 11 ѣви же са емоу анг̃ъ гн̃ь стоя о деснжи олтарѣ кадилъна-
его. 12 і съмате са захарнѣ видѣвъ. і
страхъ нападе на нь. 13 рече же къ немоу
анг̃лъ. не вои са захарие. зане оуслъıшана бıстъ молитва твоѣ. і жена
твоѣ елисаветь родитъ сн̃ъ тебѣ. і
наречеши има емоу иоанъ. 14 і бждетъ тебѣ радость и веселие. і мъноzи о рождьствѣ его къздрадоуıжтъ са. 15 бждетъ бо велеи прѣдъ гм̃ь. и вина и сикера не иматъ пити. і дх̃а ст̃аго испльнитъ са еште и-чрѣва матере своеи.
16 і мъногъı сн̃ъ издр̃лъ обратитъ къ г̃и бо̃у ихъ. 17 і тъ прѣдъидетъ прѣдъ нимь дх̃омь и силоиж и-
линоиж. обратити сръдъца отьцемъ на чада. і противънъıа къ
мждрость праведънъıхъ. оуго-

Стр. 4 бѣста *асс.* бѣаста *остр.* *5* слоуж. моу *зогр.* *7* прилоучи са *остр.* *9* цр̃кве *остр.* *11* тимиана *асс.* тьмиѣна *зогр.* θумиана *остр.* *12* алтара *остр.* *15* къ анг̃лъ *приб.* гн̃ь *зогр. асс. остр.* *18—19* и б. р. тебѣ велиѣ *асс.* *19—20* о родьствѣ *ассем.; предлогъ* о *въ подл. надъ стр.* *21* великъ *остр.;* прѣдъ богомъ *ассем.*; творена кваса *зогр.* *22* доухомъ сватомъ *ассем.* *23* ищрѣва *остр.* *25* г̃ю *зогр. асс* г̃оу *остр.* *27* и обратить *остр.* *27—28* оц̃ь *остр. ассем.*

товати гви люди съвръшенъı.
18 і рече захарнѣ къ анг҃лоу. по чесомоу
разоумѣиж се. азъ во есмъ старъ и
жена моѣ заматорѣвъши въ дънеχъ своихъ. 19 і отъвѣштавъ анг҃лъ.
рече емоу. азъ есмъ гаврлъ прѣстоıи прѣдъ бмъ. і посъланъ
есмъ глти (къ) тебѣ. і благовѣстити тебѣ. 20 і се бждеши млъчѧ и не
могъı проглаголати. до негоже
дьне бждетъ се. зане не вѣрова
словесемъ моимъ. ѣже съвж-
LXXIX джтъ сѧ въ врѣмѧ своѥ. 21 і бѣшѧ
людье жиджще захарию. і чюждаахж сѧ еже къшнѣаше тъ въ црькъве. 22 ıшедъ же не можааше глати
къ людемъ. і разоумѣшѧ ѣко видѣние видѣ въ црькви. і тъ бѣ помаваıѧ имъ. і прѣбъıваaше нѣмъ. 23 і бъıстъ ѣко испльнишѧ сѧ денье слоужьбъı его иде къ домъ свои. 24 по сихъ
же дънехъ ·:· з҃ ·:· зачатъ елисавет
ъ жена его. і таѣше сѧ д҃ мцъ глѣжшти. 25 ѣко тако сътвори мьнѣ гъ. въ
дьни въ нѧже призьрѣ. отъıмати поношение мое къ члцѣхъ ·:·
26 Въ шестъı же мѣсѧцъ посъланъ бъı-

Стр. 8 тебѣ *безъ* къ *зогр., въ нашей рукописи* къ *прибавл. надъ строкою. 9* тебѣ се *остр. 9—10* и не м. прогл. *въ зогр. пропущ. 11* бждтъ сии *ассем. 15* моуждашеть *(безъ* тъ*) остр., русскій переписчикъ, привыкшій исправлять окончаніе 3-го лица единств. ч. южнослав. памятниковъ* -тъ, *по русскому произношенію въ* -ть, *отнесъ и здѣсь* тъ *къ глаголу и исправилъ* моуждаше тъ *въ* моуждашеть, *асс.* моуждааше *зогр.* мжждааше *(оба безъ* тъ*), ник. согл. съ нашимъ но безъ* тъ. *15—16* црькъви *остр. ассем. 17* къ нимъ *остр. асс. никол. 18—19* помаѧ *ассем. 23 вм.* его: захариина *остр. (такое разночтеніе и въ греческомъ). 26* отъ чкъ *зогр.*

стъ анѣлъ гавьрилъ отъ бга. въ гра-
дъ галилейскъ. емоу же има назаретъ. 27 къ дѣвѣ обржченѣ мжжеви.
емоу же има иосифъ. отъ домоу да-
вдва. і има дѣвѣ марiѣ. 28 і въше- 5
дъ къ неи анѣлъ рече. радоуи са благодатьнаѣ гъ съ тобоѫ. блаѣсна
ты въ женахъ. 29 она же видѣвъши
съмате са о словеси его. і по-
мъышлѣаше въ себѣ каково се бѫ- 10
детъ цѣлованiе. 30 і рече еи анѣлъ.
не бои са марiе. обрѣте бо благо-
датъ отъ бга. 31 і се зачьнеши въ чрѣ-
вѣ и родиши снъ. і наречеши има е-
моу иса. 32 съ бѫдетъ велiи. і снъ 15
къшънѣаго наречетъ са ·:·

і дастъ емоу гъ бъ прѣстолъ давда
отца его. 33 і къцѣсаритъ са въ домоу и-
ѣковли въ вѣкы. і цсрствiю его не
бѫдетъ конъца ·:· 34 Рече же марiѣ къ 20
анѣлоу. како бѫдетъ се иде мжжа
не знаѫ. 35 і отъвѣштавъ анѣлъ рече
еи. дхъ стыи наидетъ на та. і сила
къшънѣаго осѣнитъ та. тѣмь же е-
же родитъ са сто наречетъ са снъ бжiи. 25
36 і се елисаветь жжика твоѣ. і та за-
чатъ сна въ старость своѫ. і съ
мѣсацъ шестыи естъ еи. нарицае-

Стр. 2 има емоу *ассем.* *3 и 5* дѣвици *остр.*; мжжю *ассем.* *4 послѣ* домоу *прибавл.* и отьства *остр. (такъ въ иныхъ греч. текстахъ), ассем. и зогр. безъ этой прибавки.* *6—7* благодѣтънаѣ *зогр. ассем.* благодѣтьлна *никол.* *8* слъшавъши *зогр.* *10 безъ* вь себѣ *остр. асс. ник.* *11* ан. къ неи *ассем.* *12—13* благодѣть *зогр. ассем. никол.* *15* великъ *остр.* *19* вь вѣкъ *сав.* *21* се мнѣ *сав.*; ижде *зогр.* *25* ро *въ* родитъ *прип. надъ строкою*, родиши *сав.* *26—27* зачьнетъ *(безъ* сна*)* *зогр.* *27* снъ *остр. сав.*; въ старости своеі *сав.*; и се *остр.* *28* еи естъ *ассем.*

мѣи неплодъви. 37 ѣко не изнеможетъ
отъ ба̀ вьсѣкъ гл̀ъ. 38 рече же маріѣ
се раба гн̀ѣ. бѫди мьнѣ по гл̀оу твоемоу. і отиде отъ неѩ анѣ̀лъ ·:· к̂ ·:·
39 Въставъши же маріѣ въ тъı дьни. 5
іде въ г̂ж съ тъштаниемь. къ градъ июдовъ. 40 і вьниде въ домъ захарииинъ. і цѣлова елисаветь ·:· 41 і бъıстъ ѣко оуслъıша елисаветь. цѣлованиие маріино. вьзигра сѧ младѣнецъ 10
въ чрѣвѣ еѩ. і испльни сѧ дх̀мь
ст̀ъımъ елисаветь. 42 і възъпи
гл̀асомь велиемь и рече. блг̀сна
тъı въ женахъ. і блг̀сл̀вінъ плодъ жтробъı твоеѩ. 43 і отъ кѫдж се 15
мьнѣ. да придетъ мати г̀и моего
къ мьнѣ. 44 се бо ѣко бъıстъ гласъ
цѣлованиѣ твоего къ оушиию моею.
вьзигра сѧ младѣнецъ радоштами
LXXX въ жтробѣ моеѝ. 45 і блажена ѣже вѣ- 20
рж ѣтъ. ѣко бѫдетъ съвръшение гл̀анъımъ отъ г̀и. 46 і рече маріѣ. величитъ дш̀а моѣ г̀а. 47 і въздрадова сѧ дх̀ъ
мои о бс̀ѣ спс̀ѣ моемь. 48 ѣко призърѣ на
съмѣрение рабъı своеѩ. се бо отъ 25
селѣ блажатъ мѧ вьси роди. 49 ѣко съ-
твори мьнѣ величьѣ силънъı. і свѧто имѧ его. 50 і милость его въ родъ и родъ боѩштимъ сѧ его. 51 сътвори дръ-

Стр. 6 въ горьницѫ *остр.*, въ подъгорие *асс.* *9* оуслъша — *такъ въ подл.* *10 послѣ* младьньць *всѣ проч. прибавл.* радоштами, *чего въ многихъ гр. т. нѣтъ.* *11* въ жтробѣ *асс.* *13* великъмь *остр.* *15* чрѣва твоего *всѣ прочіе.* *16* г̀а *остр. сав. ассем.* *18* въ оушию *всѣ прочіе.* *19* младѣништь *зогр.* *20* въ чрѣвѣ *всѣ прочіе.* *20—21* вѣрова *остр.* *22* отъ ба̀ *остр.* отъ г̀а *асс.* отъ г̀ѣ *зогр.* *27* величие *остр. асс. зогр.* *28* въ родъı *зогр.*

жавѫ мꙑшꙑцеѭ своеѭ. растачи
грꙗдꙑнѣ мꙑслиѭ ср҃дца ихъ. 52 низъ-
ложи силънꙑѧ съ прѣстолъ. і възне-
се съмѣренꙑѧ. 53 алчѫштаѧ испълъ-
ни блгъ. і богатѧштаѧ са отъпоу-
сти тъштѧ. 54 приѧтъ и҃лѣ отрока сво-
его. помѣнѫти милость. 55 ѣкоже г҃ла
къ отц҃мъ нашимъ. авраму и сѣ-
мени его до вѣка ·:· 56 Прѣвꙑстъ же
маріѣ съ неѭ ѣко и три мсца. і въ-
зврати са въ домъ свои ·:· ·:· к҃ ·:· 57 Єли-
савети же испълъни са врѣма роди-
ти ѥи. і роди сн҃ъ. 58 і слꙑшашѧ окръ-
сть живѫштеи і рождение ѥѧ. ѣко
възвеличилъ естъ г҃ъ милость
своѭ съ неѭ. і радовахѫ са съ неѭ.
59 І бꙑстъ въ осмꙑ день придѫ о-
врѣзатъ отрочате. і нарицахѫ е
именемь отц҃а своего захаріѣ. 60 і о-
тъвѣштавъши мати его рече. ни нъ
да наречетъ са іоанъ. 61 і рѣшѧ ѥи.
ѣко никтоже естъ отъ рожденіѣ твоего.
іже нарицаатъ са именемь тѣмь.
62 Помаваахѫ же отъцю его. како би хо-
тѣлъ нарешти е. 63 і испрошъ дъштицѫ
написа г҃лѧ. іоанъ естъ имѧ емоу.
і чюдишѧ (са) вьси. 64 ѿтврѣсѧ же са оу-
ста его абие и ꙗзк҃ъ его. і г҃лаше бла-
гословѧ б҃а. 65 і бꙑстъ на вьсѣхъ

Стр. 1 ѫ *въ* дръжавѫ *испр. изъ бывшаго* о (ə); расточи *зогр. ник.* *4* лачѫштаѧ *зогр.* *8—9* сѣмене *зогр.* *12* испълнишѧ са дьнік *остр. асс. зогр. ник.* *17* придоша *остр.* *18* его *(вм.* е*) остр.* *19* захариѧ *зогр.* *21* имѧ емоу іоанъ *всѣ проч., ред. наш. т. соотвѣтств. лучшимъ греч.* *24* помаваше же оц҃ь его *зогр.;* бꙑ *остр.* *25* его *(вм.* е*) остр.* *26* написа имѧ его *остр.* *27* са *послѣ* чюдишѧ *прип. надъ стр.,* са емоу *зогр.;* отврѣзоша *зогр. остр.*

страхъ живѫштихъ окръстъ ихъ.
і въ вьсеи странѣ июдеистцѣи
повѣдаеми вѣахѫ вьси гл҃и сии. 66 і
положиша вьси слъишавъшеи на сръ-
дьцихъ своихъ гл҃ѫште. что оубо о-
троча се бѫдетъ. і ржка гн҃ѣ вѣ съ
нимь. 67 і захарии҆ отц҃ъ е(го). исплъни
сѧ дх҃мь ст҃ымъ. і пророчъствова гл҃а ·:· 68 Бл҃гнъ гъ҃ бъ҃ изл҃въ. ѣко
посѣти и сътвори избавление лю-
демъ своимъ. 69 і въздвиже рогъ
спс҃нiѣ нашего. въ домоу дав҃да о-
трока своего. 70 ѣкоже гл҃а оустъı
ст҃ыхъ сѫштихъ отъ вѣка пр҃къ.
71 спс҃ние отъ врагъ нашихъ. і из-д-(р)ж-
къ въсѣхъ ненавидѫштихъ на-
съ. 72 сътворити милость съ оц҃и
нашими. і помѧнѫти завѣтъ
ст҃ои свои. 73 клѧтвоѫ ежже клѧтъ
сѧ. къ авраамоу отц҃ю нашемоу
дати намъ 74 бе-страха. из-д-рж-
къı врагъ нашихъ избавльшемь
сѧ. сл[оу]оужити емоу 75 пр҃подобие-
мь.

LXXXI і правъдоѫ пр҃дъ нимь вьсѧ дьни жи-
кота нашего. 76 і тъı отроча проркъ външ-
нѣаго наречеши сѧ. пр҃дъидеши бо пр҃-
дъ лицемъ гн҃емь оуготовати пѫти
его. 77 дати разоумъ спс҃нiѣ людемъ
его въ отъпоуштение гр҃ѣховъ їхъ. 78 ми-
лоср҃деи ради бг҃а нашего. въ нихъже по-

Стр. 2 горьнии *(вм.* странѣ*) асс. остр.; соед. двухъ оконч. въ* июдеистцѣи. *4* слъишаштии *асс. 7 вм.* его *въ подл.* е; наплъни сѧ *остр. 14* пророкъ его *зогр. 14—15* р *въ* изд(р)жкъ *въ подл. пропущ. 18* помѣнѫти *зогр. 19* клѧтвѫ *зогр. 28* пѫть *остр. зогр. 30* оставленье грѣхъ *зогр. 30—31* милосръды ради милости *зогр. никол. 31 и 1 на слъд. стр.* посѣти насъ *зогр. ник.*

сѣтилъ естъ насъ къстокъ съ къ-
ше. 79 просвѣтити сѣдѧштѧѩ вь тъмѣ:
і сѣни съмрътьнѣ. направити ногы
наша на пѫть миренъ. 80 отроча же ра-
стѣаше и крѣплѣаше сѧ дх҃мь. і бѣ къ
поустынѣхъ до дьне авлениѣ свое-
го къ издраилю. ·:· к҃ ·:·

II.

Въ вечеръ хв҃а рождства ·:· ·:·

1 Бъістъ же вь дьни тъ. ізиде повелѣ-
ние отъ кесарѣ авъгоуста. написати
вьсѫ оуселенжіѫ. 2 се написание пръво-
е бъістъ. владѫштю сѵриеѫ и кѵри-
нию. 3 і идѣахѫ вьси кьжъдо написати сѧ
къ свои градъ ·:· 4 вьзиде же иосифъ отъ
галилеѩ. ізъ града назаретъска.
вь июдеѫ къ градъ дв҃ъ. іже нарица-
атъ сѧ витлеемъ. зане бѣаше отъ
домоу и отьчьствиѣ давд҃ва. 5 на-
писати сѧ съ маріеѫ обрѫченжіѫ ѣ-
моу женоѫ. сѫштеѫ непраздъноѫ.
6 бъістъ же егда бъісте тоу. іспълъ-

Стр. 7 слова въ вечеръ хв҃а рождства *написаны повидимому тойже рукою, только болье мелкимъ почеркомъ.* *8* дьни онъı *остр.*, тъ *въ подлинн. вм.* тъı, *такъ въ зогр.;* заповѣдь *ассем.* *9* аугоста *остр.* августа *ассем., (и въ нашемъ текстѣ* оу *передѣлано изъ* о*);* написати *сав.* *10* оуселенжіѫ — *замѣчательная форма слова, доказывающая вмѣстѣ съ прочими особенностями вліяніе языка сербо-хорватскаго на нашъ памятникъ;* написание *зогр. сав.* *10—11* пръвое *пропущ. въ зогр. асс., въ сав. приписано надъ строкою.* *11* сур. куриниоу *остр. зогр.* соур. и куриниеѫ *асс.* сѵриеѫ кѵриеѫ *сав.* *12* хѫ *въ* идѣахѫ *прибавл. надъ стр.;* вси кожьдо *зогр.;* написатъ сѧ къжьдо *остр. ассем.*, напсатъ сѧ *сав.* *13* же *прип. надъ стр.* *14 безъ* из *зогр. сав.*, и гр. *асс.* *16* виѳьлеомъ *сав.;* *въ* отъ *буква* о *надъ строкою.* *17—18* написати сѧ *зогр. сав.* написатъ сѧ *асс.* *18* обрѫченоѫ *всѣ проч., только асс. согласно съ наш.* *19 въ* женоѫ *буквы* но *первонач. были, но стерлись;* сѫштѫѫ *зогр.;* непразноѫ *сав.* *20* бъіста *остр. сав.*

нишѧ сѧ дѣнне родити ѥи. 7 і роди сн̄ъ
свои пръвѣнецъ. і повитъ і. і поло-
жи и въ ѣслехъ. зане не бѣ има мѣста
въ обитѣли ·:· 8 і бѣахѫ пастыри въ
тоижде странѣ. бдѧще и стрѣгжще
ст(р)ажѫ нощънѭю о стадѣ своемь.
9 і се анг̑лъ гн̄ь ста въ нихъ. і сла-
ва гн̄ѣ осиѣ ѩ. і оубоѣшѧ сѧ страхо-
мь великомь. 10 і рече имъ анг̑лъ
не боите сѧ. се бо благовѣщтаю
вамъ радость велиѭ. ѣже бѫде-
тъ вьсѣмъ людемъ. 11 ѣко роди сѧ
вамъ дънесь спсъ. іже естъ хс̄ъ
гс̄ъ. въ градѣ дв̄ѣ. 12 і се вамъ зна-
мение. обрѧщете младенецъ пови-
тъ лежѧштъ въ ѣслехъ. 13 і вънезап-
ѭ бъістъ съ анг̑лмъ мъножъ-
ство вои невс̄кыихъ. хвалѧштъ
бг̑а и гг̑лѭштихъ. 14 слава въ вы-
шънихъ бг̑у. і на земи миръ. въ
чл̾вц̑хъ благоволение. 15 і бъістъ
ѣко отидж отъ нихъ анг̑ли нб̄о. и
чл̾вц̑и пастыри рѣшѧ дроугъ къ
дроугоу. прѣидѣмъ оубо до витлее-
ма. і видимъ гг̑ъ съ бывъшии̯.
іже съказа намъ гс̄ъ. 16 і придж по-
дкигъше сѧ. і обрѣтж мариѭ же и о-

Стр. 1 да родитъ *(вм.* родити*) асс.* *2* обитъı-и *асс.;* его *(вм.* и*) остр.* *3* н *въ* не *прип. надъ строкою.* *4* въ обитѣль *остр.* обитѣльна *зогр.;* бѣхѫ *сав.;* пастоуси *сав. остр. (такъ и 23);* пастъıри бѣахѫ *ассем.* пастоуси б. *остр.* *6* р *въ* стражѫ *въ подл. проп.* *7* оу нихъ *зогр.,* вь *ли или* въ, *въ нашемъ т. опредѣлить трудно.* *8* боѩша сѧ *съ прип.* оу *сав.* *10* благовѣстоуѭ *сав. зогр. остр.* *11* р. великѫ *остр.* *13* вамъ хъ̄ гь̄ въ гр̄а дв̄ѣ *сав. съ надстрочною прип.* отъ дѣвъı *сав.;* иже кесть *остр.* *17* бъістъ гл̄а *сав.* *18* воинъ *сав.* *22* *въ* отидж *буква* о *надъ строкою,* отидоша *остр.* *23* рекоша *остр.* *26* гь̄ сък. намъ *сав. остр. асс. зогр.;* придоша *остр.* прѣидж *асс.*

сифа. і младенецъ лежашть въ
ѣслехъ. 17 видѣвъше же сказаша о
гл҃ѣ. гл҃нмь имь о отрочате семь.
18 і вьси слышавъшеи дивиша с҃а. о
гл҃анъıхъ отъ пастырь къ нимь. 5
19 марiѣ же съблюдаше вьса гл҃ы си-
LXXXII ꙗ сълагажити въ ср҃ци своемь.
20 і възвратиша с҃а пастыри славѧ-
ште и хвалѧште б҃а. о вьсѣхъ еже
видѣша и слышаша. ѣкоже гл҃ано 10
бъıстъ къ нимь ·:· к̑ ·:· 21 і егда испълъ-
нишa с҃а осмь дьнии да и обрѣжжтъ.
і нарѣша има емоу и҃съ. нареченое
анѣлмъ прѣжде даже (не) зачатъ с҃а
въ чрѣвѣ ·:· 22 і егда испълънишa с҃а 15
дьнье очищенiѣ ею҃. по законоу
мосеовоу. възнѣсѧ и въ и҃лмъ. поста-
вити прѣдъ г҃мь. 23 ѣкоже естъ писа-
но въ законѣ г҃нн. ѣко вьсѣкъ мла-
денецъ мжжъска полоу. разверъ- 20
заꙗ ложесна с҃то г҃ви наречетъ с҃а.
24 і дати жрътвж по реченоумоу въ за-
конѣ г҃нн. дъва кагръличишта ли
дъва птенъца голжбина ·:· 25 і се бѣ
чл҃къ въ и҃лмѣ. емоуже има сѵмеонъ.
і чл҃къ съ правъденъ и чьстивъ. ча-

Стр. 3 о гласѣ *сав. съ надстр. прип.* и о гл҃ѣ; о отроч. *проп. въ зогр.*, о отрочати *остр. асс.* *5* пастоухъ *остр. сав.* *6* вьса събл. гл҃ъı *ассем. остр.* *8* пастоуси *остр. сав.* *8—9* хвал. и слав. *зогр.* *9* ꙗже *остр. зогр. ассем. сав.* *10* слъıш. и вид. *всъ проч.* *11—12* напълъни *остр.* испълни *зогр. асс.* *12* днъ *сав.* *12* да обр. и *сав.* *13* наречено бъıсть *остр. асс.* *14* отъ анѓела *остр. асс.*; не *надъ стр.* *15* приближиша с҃а *зогр.* *16* очищению *(безъ* ею*)* *сав.* *17* възнесоста *остр*; отроча *(вм.* и*)* *сав.* *18—19* ѝсано *зогр. сав.* *23* гърличица *остр. сав.* *24 безъ* се *остр. зогр. сав.* *25 въ рукоп.* еможе; семьонъ *зогр.* сьмеонъ *сав.* *26* чьтивъ *зогр.*, правьдивъ и богочьстивъ *асс.*, правьдивъ и чъстивъ *сав.*

ѿ оутѣхꙋ издрвꙋ. і дх҃ъ бѣ ст҃ъ
въ немь. 26 і бѣаше емоу отъвѣщта-
но дх҃мь ст҃ымь. не видѣти съ-
мрѣти прѣжде даже видитъ х҃а
гн҃ѣ. 27 і приде дх҃мъ въ црк҃вь. і е-
гда вьвѣсте родителѣ отроча и-
с҃а. сътворити има по обычаꙗ
ж законьноумоу о немь. 28 і тъ прия-
тъ е на ржкоу своею. і бл҃гсви б҃а и
рече. 29 нꙑнѣ отъпоустиши раба
твоего вл҃дко. по гл҃оу твоемоу съ ми-
ромъ. 30 ѣко видѣсте очи мои съпасение
твое. 31 еже еси оуготовалъ прѣдъ лице-
мъ вьсѣхъ людии. 32 свѣтъ въ окръ-
кение ѩзꙑкъ. и славж людии тво-
ихъ изл҃ѣ. 33 і бѣ иосифъ и мати его чю-
дашта сѧ. о гл҃емꙑхъ о немь. 34 і
бл҃гсви ѣ сумеонъ и рече къ марии
матери его. се лежитъ съ на паде-
ние и на въстание мъногомъ въ
изл҃и. і къ знамение прѣрочъно.
35 і тебѣ же самои д҃шж пройдетъ о-
ржжие. да отъкрꙑжтъ сѧ отъ
мъногъ ср҃дцъ помꙑшлениѣ. ⁘
36 і бѣ анна пророчица. дъшти фа-
ноуилева. отъ колѣна асоурова.
си заматорѣвъши въ дънехъ

Стр. 2 бѣ *всѣ проч.* *3—4* р *въ* съмрѣти *надъ строкою.* *6* въведоста *остр.* вьзнѣсте *ассем.* оувѣдѣста *(съ надстрочною приписью* въведо*) сав.* *9* п *(вм.* е*) сав.; послѣ* бл҃гсви *прибавл. въ прочихъ т.* семьонъ, *или* сьмеонъ, *ассем. безъ этого слова, согласно съ нашимъ и греч. т.* *12* ви *въ* видѣсте *надъ стр.* *14—15* отъкръвение *асс. сав.* *15* ѩзъкомъ *остр. сав.;* слава *сав.* *16* оц҃ъ его *(вм.* иосифъ*) зогр. асс. сав. (въ послѣдн. съ надстр. прип.* иосифъ*), такое же разночтеніе въ греч. текстахъ.* *19* лежитось *асс.* *19—20* паданье *зогр. асс. сав.* *20* въстаѩние *остр.* *22* проид. д҃шж *ассем.* *23* отъкрꙑетъ *зогр.* *26* асирова *остр.* асурова *асс. сав.* сурова *зогр.* *27* заматерѣвъши *зогр. остр.*

мнозѣхъ. живъши съ мужемь
ѫ лѣтъ. отъ дѣвъства своего.
37 и та вѣдова до осми десѧтъ и че-
тыръ лѣтъ. ѣже не охождаше
постомь и молитвами. слоу-
жѧшти день и ношть. 38 і та въ тъ
часъ приставъши исповѣдаа-
ше сѧ гви. і глаше о немь. вьсѣ-
мъ чаѭштимъ избавлени-
ѣ въ имѣ. 39 ѣко съконьчаша сѧ вь-
сѣ по законоу гню. възвратиша
сѧ въ галилеѭ. въ градъ свои на-
заретъ. 40 отроча же растѣаше и
LXXXIII крѣплѣаше сѧ дхмь. исплънѣа сѧ прѣ-
мудрости. і благодать бжиѣ бѣ на
немь ·:· к. 41 і хождаашете родителѣ его
по вьсѣ лѣта въ имъ. въ праздьникъ
пасхы. 42 і егда бысть дъвою на де-
сѧте лѣтоу. въшедъшемъ имъ въ
имъ. по обычаю праздьника. 43 і
коньчавъшемъ дъни възвраща-
ѭштемъ сѧ имъ. оста отрокъ ис
въ имѣ. і не чю носифъ и мати его.
44 мьнѣвъша же и въ дроужинѣ сжштъ.
придете пть дьне[и] і искаашете
его въ рождении. і въ знании. 45 і не

Стр. 4 охожд. отъ цркъве *ассем. зогр. сав. остр.* *5* молитвоѭ *сав.* *5—6* д. и нощъ работаѭщи гви *ассем.* *14* дхмь *въ сав. прип. только надъ строкою;* наплънаѭ *остр.* *15* бгодѣть *сав. зогр. ассем.* *16* хождааста *остр.* хожда*с*та *сав.* *18* пасцѣ *зогр. сав.* пастѣ *ассем.* пасхѣ *(руссицизмъ!) остр.* *19* лѣтѣ *зогр.;* въходащемъ *сав.* въсходащемъ *зогр. асс. остр.* *21* коньчавшемъ сѧ днемъ *сав.* *22* отроча *сав.* *23* не чюста родителѣ его *сав. зогр.* чюсте р. с. *ассем., остр. согл. съ нашимъ (и въ сав. приписка* иосифъ и мати*), такое же разночтеніе въ греч. текстахъ.* *24* сѫща *сав.* *25* придоста *сав.* идоста *остр.* прѣидосте *ассем.;* дни е̃. *сав.* дьни пть *ассем.* дьне пть *остр., въ зогр.* пть *написано по подчищенному; въ наш. т.* а *передѣлано потомъ въ* ж, *вм.* дьне *было* дьнеи, *но* и *выскоблено.*

обрѣтъша его. възвратисте сѧ
къ имъ. възискаѫшта его. 46 і бы-
стъ по трехъ дънехъ. обрѣтете и къ
црькви сѣдѧштъ. по срѣдѣ оучите-
ль и послоушаѫшта ихъ. і въпра-
шаѫшта ѩ. 47 оужасаахѫ же сѧ вьси.
послоушаѫштен его. о разоумѣ и о
тъвѣтѣхъ его. 48 і видѣвъша и ди-
висте сѧ. і рече къ немоу мати е-
го. чѧдо что сътвори нама та-
ко. се отецъ твои и азъ. скрѣбѧ-
ща искааховѣ тебе. 49 і рече къ нима.
что ѣко искаашета мене. не вѣста
ли ѣко ѣже сѫтъ оца моего. въ тѣ-
хъ достоитъ ми быти. 50 і та не
разоумѣсте гла иже рече има.
51 и съниде съ нима и приде къ наза-
ретъ. і бѣ повиноуьѧ сѧ има. і ма-
ти его съблюдаше вьсѧ глы сиѩ
къ срдци своемь. 52 іс же спѣаше
прѣмждростиѫ и тѣломъ и благо-
датиѫ. отъ ба. и члкъ ·:· к ·:· ·:·

III.

1 Въ пѧтое на десѧте лѣто. влады-
чъства тиверіѣ кесарѣ. облада-
ѫштоу понтьскоумоу пилатоу ію-

Стр. 1 възвратиста сѧ *сав. остр.* *3* обрѣтоста *сав. остр.* обрѣтосте *зогр.* *4* въ цръкъве *зогр.*; сѣдаща *сав.* *7* послоушаѫщи *остр.* *8—9* дивиста сѧ *сав. остр.* *9—10* къ нѣмоу м. кго р. *остр.* *13* искаста *сав. остр.*; вѣдѣаста *асс.* *14* еже естъ отъ отца *сав.* *16* разоумѣста *асс. сав. остр.* *19* си *асс., остр. приб.* сълагаѫщи. *21—22* благодѣтиѫ *асс. зогр. сав.* *23* въ второе *сав.* *24* *въ подл. надъ* ке *слова* кесарѣ *какая-то черта, означ. вѣроятно мягкость буквы* к. *24—25* обл. июд. пил. *сав.* *25 и 1 на слѣд. стр.* июдеѫ *асс.*

дѣеⷨ. і четвръτовластъствоу-
ⷨштоу галилѣеⷨ иродоу. фили-
поу же братроу его четвръτовластъ-
ствоуⷨштоу итоурieⷨ и трахони-
тъскоⷨ ст(р)аноⷨ. і лусанию че-
твръτовластъствоуⷨштоу.
авилиниеⷨ 2 при архиереи аннѣ и каи-
ѣфѣ ·:· Бъистъ гл҃ъ бж҃ии къ ioа-
ноу захаринноу сн҃оу въ поустъı-
ни. 3 і приде во вьсⷨ странⷨ иоръда-
нъскⷨ. проповѣдаⷨ кръштение
покаанiѣ. въ отъпоуштение грѣхо-
мъ. 4 ѣкоже естъ писано къ кънига-
хъ словесъ. исаиⷨ пр҃ка гл҃ште.
Гласъ въпиⷨштаago въ поустъı-
ни. оуготоваите пⷨть гн҃ь. пра-
въı творите стьзⷨ его. 5 вьсѣка
дьбрь испълнитъ сѧ. и вьсѣка
гора и хлъмъ съмѣритъ сѧ. і бж-
дⷨтъ стрⷨпътънаѣ въ праваѣ.
і остри въ пⷨти гладъкъı. 6 і оу-
зьритъ вьсѣка плътъ сп҃сние

LXXXIV бж҃ие. 7 гл҃аше же исходⷨштиимъ народомъ. кръститъ сѧ отъ него. іштⷨдиѣ ехидънова. както съказа вамъ вѣжати отъ граджштаago гнѣва. 8 съ-
творите оубо плодъı достоинъı пока-

Стр. 2 галилеⷨ *acc.* *3* братоу *всъ проч.;* четвръτовластъ— *или* четвръτовласть—, *опредъл. трудно.* *4* страхонитьскоⷨ *сав. и зогр. гдѣ* с *выскоблено.* *5* люсанию *acc., ошибочно сав.* лоусаниеⷨ. *7* архиереоу *ассем.* *9* сн҃оу зах. *acc. сав.* *10—11* перданьскⷨ *остр. acc. сав.* *12* на покаание *остр. зогр. сав.;* въ оставление *acc.* *13* псано *сав.* *14* слово исаиемь пр҃омъ гл҃щимъ *сав.,* словесъı-исаиⷨ *остр.* словесънъıихъ *acc.* *16* оуготовите *остр.* *18* напълънить сѧ *остр.* *19* хлъми *зогр.* *20* стрⷨпътанiа *сав.* *21* остри пⷨтие сладъци *сав.* остриѣ *зогр.* *24* кръстити сѧ *зогр.* кръстⷨщимъ сѧ *сав.* *27* плодъ достоинъ *зогр. сав.*

анию. і не начинаите гл҃ати въ себѣ.
отц҃а имамъ аврама. гл҃аю бо вамъ.
ѣко можетъ б҃ъ отъ каменіѣ сего. въ-
здвигнжти чада авраамоу. 9 Юже
бо секыра при корении дрѣва лежитъ.
вьсѣко оубо дрѣво не творящее плода
добра посѣкаютъ и въ огнь вьмѣ-
таютъ ·:· 10 і въпрашаахж и народи
гл҃ющіе. что оубо сътворимъ. 11 отъ-
вѣштавъ же гл҃а имъ. имѣи дь-
вѣ ризѣ да подастъ не имжштоумоу.
і имѣи брашьна такожде да твори-
тъ. 12 придж же и мытаре кръститъ
ся. і рѣша къ немоу. оучителю что
сътворимъ. 13 онъ же рече къ нимъ.
ничтоже боле повелѣнаго вамъ
творите. 14 въпрашаахж же и и воини
гл҃ште. і мы чъто сътворимъ.
і рече къ нимъ. никогоже обидите
ни оклеветаите. і дьвльни бж-
дете оброкы вашими. 15 Чаютем-
мъ же людемъ и помышлѣюште-
мь вьсѣмъ въ сръдьцихъ свои-
хъ. о іоанѣ еда тъ естъ х҃ъ. 16 отъвѣ-
штаваше іоанъ вьсѣмъ гл҃а.

азъ оубо водоіж кръштаіж вы. гра-
детъ же крѣпленъ мене. емоуже нѣ-

Стр. 5 корене *зогр. сав.* корени *остр.* и дрѣво лежитъ *сав.* *6—7* доб. пл. *зогр.* *7—8* вълагаютъ *зогр., остр. прибавляетъ:* и съгараютъ. *8* кго *(вмѣсто* и*) остр.* *9* гл҃ште оучителю что *(безъ* оубо*) зогр. ассем. сав.; въ* сътворимъ *послѣ* съ *слѣдъ неудавшагося почерка буквы* с. *11* дастъ *ассем.* *13* придоша *остр.;* мытари *зогр. остр.* *14* рекоша *остр.* *16* ничесоже *асс.* *20—21* и достоини бждете обѣщании вашими *сав.* *23* вь себѣ вь срдцихъ св. *ассем.* *24—25* отъвѣща же іоанъ *сав.* о. имъ іоанъ гл҃а *зогр.* *26* кръщаіж въı водоіж *ассем.* крьщж *сав.* *26—27* идетъ *сав.* *27* крѣпли *зогр. остр.* крѣпліи *сав.*

смъ достоинъ отрѣшити ремене са-
погъ его. тъ въı крьститъ дх҃мь
ст҃ымъ и о҃гнемь. 17 емоу же лопата
въ рѫцѣ его. і потрѣбитъ гоумьно ско-
е́. і съберетъ пшеницѫ въ житьницѫ
своѭ. а плѣвъı съжежетъ огнемь
не гашѫштнимь. 18 мъногa же и инa оу-
тѣшаѩ благовѣстъствоваше къ
людемь. ·:· к҃ ·:· 19 ірод҃ъ же четврътo-
властьникъ обличаемъ имъ. о и-
родиѣдѣ женѣ братра своего. і о вьсе-
мь зьлѣ еже сътвори ірод҃ъ. 20 прило-
жи и се надъ вьсѣми. і заклепе ио-
ана въ темьници. ·:· 21 Бъıстъ же е-
гда кръстишѧ сѧ вьси людье. і҃соу
крьштьшю сѧ и молѫштю сѧ. откръ-
зе сѧ небо. 22 і съниде дх҃ъ ст҃ъıи тѣ-
лесънъımъ зракомъ. ѣко голѫбь
на нь. і гл҃съ сн҃бе бъıстъ гл҃ѧ. тъı
еси сн҃ъ мои възлюбленъı. о тебѣ
благоволихъ. 23 і тъ бѣ ис҃ъ ѣко тре-
мъ десѧтемъ лѣтъ начинаѩ. сн҃ъ
съı ѣко мьнимъ бѣ ·:· ·:· ·:·
іосифовъ. ілиевъ. 24 маттатовъ. ·:·
левьѣиинъ ·:· мелхиевъ. і аннаевъ ·:·
іосифовъ ·:· 25 маттатиевъ ·:· амосо-
въ ·:· наоумовъ ·:· если(м)овъ. ·:·
наанѣеовъ ·:· 26 маатовъ ·:·

LXXXV маттатиевъ ·:· семеновъ ·:· іосифовъ ·:·
іюдинъ ·:· 27 иоанаевъ ·:· рисиевъ ·:· зорова-

Стр. 1—2 сапогоу *зогр. ассем.* сапога *сав.* *2* кр. въı *остр.* *4* въ рѫкоу *асс. сав. зогр.* *7* не гасѧщиимъ *асс.* не гасимъıимь *остр.* *7—8* повѣдаѩ *сав., въ зогр. этого причастія нѣтъ, но* гл҃ѧ къ люд., *безъ* къ *ассем. остр.* *13* надъ вьсѣмь *зогр.;* заключи *зогр.* заклопи *ник.* *21—22* трьми десатъı *зогр.* *24* маттатовъ *зогр.* *27 въ* если(м)овъ *буква* м *какъ кажется нарочно стерта, въ греч.* ἐσλει *и* ἐσλειμ.

велевъ ·:· салатиловъ ·:· нириевъ ·:· 28 ме-
лχиевъ ·:· адъдиевъ ·:· косамовъ. а-
лмодановъ. ірвъ ·:· 29 іосиовъ ·:· ели-
езеровъ. іорамовъ ·:· маттатовъ ·:·
левьѣнинъ ·:· 30 сгмеоновъ ·:· іюдовъ ·:·
и(о)сифовъ. іоананевъ ·:· елиакимовъ ·:·
31 мелеаннвъ ·:· маинановъ ·:· маттa-
таевъ ·:· [а]натановъ. давъıдовъ ·:·
32 іессовъ ·:· овидовъ ·:· воозовъ ·:· салмо-
новъ ·:· наасоновъ ·:· 33 аминадавовъ ·:·
арамовъ ·:· іоа̂мовъ ·:· есромовъ ·:·
фаресовъ ·:· іюдовъ ·:· 34 іѣкшвовъ ·:·
исаковъ. авраамовъ. тарань. нахо-
ровъ ·:· 35 сероуховъ ·:· рагавовъ ·:· фале-
(к)овъ ·:· еверовъ ·:· салань. 36 каинановъ ·:·
арфаксадовъ ·:· симовъ ·:· ноевъ ·:·
ламеховъ ·:· 37 матоусаль ·:· еноховъ ·:·
іаредовъ ·:· малелеилевъ ·:· кai-
новъ ·:· 38 еносовъ ·:· ситовъ ·:· адамовъ
божіи ·:·

IV.

1 І҃съ же исплънь дх҃а ст҃а. възвра-
ти сѧ отъ іордана. і ведѣаше сѧ
дх҃мъ въ поустъıни. 2 к҃. дьнии.
іскоушаемъ диѣволомъ. і не ѣ-
стъ ничесоже въ тъı дьни ·:· і ко-
ньчавъшемъ сѧ имъ послѣдь

Стр. 2—3 елмодановъ (Ἐλμαδαμ) *зогр.* *4* іерамовъ (Ἰωραμ *или* Ἰωρειμ) *зогр.* *5* семеоновъ *зогр.* *6 въ подл.* исифовъ, *но* іосифовъ *зогр. ник.* *8* натановъ *зогр., въ нашемъ т.* а *выскоблено* (Ναθαμ *или* Ναθαν). *11* іоарамовъ *зогр.* иорамаль *ник., въ наш. тексть* р, *какъ кажется, приписано другою рукою.* *16* симоновъ *зогр., никол. согласно съ нашимъ* (Σημ). *18—19* каинановъ *зогр.* *19* сифовъ. *25* ничьтоже *зогр.*

вьзлака. 3 і рече емоу
дн҃волъ ·:·

аще сн҃ъ еси бж҃ии. рьци камению семоу
да бждетъ хл҃бъ. 4 и отъвѣшта ис҃
къ немоу гл҃а. писано естъ ѣко не о
хл҃бѣ единомь живъ бждетъ чк҃ъ.
нъ о вьсѣкомь гл҃ѣ бж҃ии. 5 і вьзве-
де и дн҃волъ на горѫ вьісокѫ. пока-
за емоу вьсѣка цр҃ствиѣ вьселе-
нъıѫ вь чѣсѣ врѣменьнѣ. 6 і рече е-
моу дн҃волъ. тебѣ дамъ власть
сию вьсѫ и славѫ ихъ. ѣко мьнѣ прѣ-
дана естъ. і емоуже аште хоштѫ прѣ-
дамь ѭ. 7 тъı оубо аште поклонiши
сѧ прѣдъ мноѭ. бждтъ тебѣ вь-
сѣ. 8 і отъвѣштавъ ис҃ъ рече емоу.
ıди за мъноѭ сотоно. писано естъ.
гн҃и бг҃оу твоемоу поклонiши сѧ. і то-
моу единомоу послоужiши. 9 і веде и
въ ıм҃ъ. і постави и на крılѣ црк҃вь-
нѣемь. і рече емоу. аште сн҃ъ еси
бж҃ии. връзи сѧ отъ сждоу низъ. 10 пи-
сано бо естъ. ѣко анг҃лмъ своимъ
заповѣстъ о тебѣ съхранити тѧ.
11 і на ржкахъ възъмѫтъ тѧ. да не
о камень прѣтъкнеши ногы твоеѭ.
12 і отъвѣштавъ ис҃ъ рече емоу. ѣко ре-
чено естъ. не искоусиши гд҃а бг҃а твое-
го. 13 і съконьчавъ вьсѣко искоу-
шение дн҃волъ. отиде отъ него
до врѣмене ·:· 14 і възврати сѧ ıс҃ъ.
вь силѣ дх҃овънѣи въ галилѣѭ ·:·

Стр. 1 възлака *зогр.* *4* хлѣби *зогр. ник.* *7 вм.* бж҃ии: исходештимь из оусть божихь *ник. (и въ греч. такое же разночтеніе).* *25* на роукоу *ник.* *29* все иск. *никол.*

LXXXVI і вѣсть изиде по вьсеи странѣ о немь.
15 і тоу оучаашє на сънѣмищихъ ихъ.
славимъ вьсѣми ·:· з ·:· 16 і приде въ на-
заретъ въ немьже бѣ въспитѣнъ.
і вънидє по обычаю своемоу. вь день
соботѣнъı въ сънѣмиште. і въста
чистъ. 17 і въздаша емоу кънигы
исаиа пророка. і разгънжевъ кни-
гы. обрѣте мѣсто идеже бѣ написа-
но. 18 дх̃ъ гн̃ъ на мьнѣ. егоже ради по-
маза ма. благовѣститъ ништи-
мъ посъла ма. исцѣлитъ съкроушє-
нъıа срд̃цемь. 19 проповѣдѣтъ плѣ-
нѣникомъ отъпоуштение. і слѣпъı-
мъ прозьрѣние. отъпоуститъ съ-
кроушенъıа въ отърадж. проповѣ-
дѣти лѣто гн̃е приатно. 20 і съгънж-
въ кънигы въдавъ слоужѣ сѣде.
і вьсѣмъ въ сънѣмищи очи бѣа-
шете зърящти на нь. 21 начатъ же гл̃а-
ти къ нимъ. ѣко дънесь съвъıстъ
са писание се. въ оушию вашею. 22 і вь-
си съвѣдѣтельствоваша емоу.
і дивлѣахж са о словесехъ благода-
ти. исходящтихъ из оустъ его ·:· к̃ ·:·
і гл̃ахж не сь ли естъ сн̃ъ иосифовъ.
23 и рече къ нимъ. вьсѣко речете ми

Стр. 3 вьниде *сав.* *4* идеже *асс.;* въспитанъ *остр.* *5* ю *въ* обычаю *надъ строкою.* *6* сжб. *остр. и проч.;* въ съборище *остр.* *7* въдаша *сав. остр. ассем.* *11* благовѣстити *сав. ассем.* *12* ицѣлити *сав.* ицѣлитъ *ассем.* *13* проповѣдати *остр.* *15* отъпоустити *сав. остр. асс.* *16—17* проповѣдати *сав. остр. асс.* *17* приятьно *сав. остр. асс.* *18* въдастъ *асс.* *19* въ съборищи *остр.* *19—20* бѣста *сав.* бѣаста *остр.* *22* псание *сав., въ нашемъ т. надъ неудавшимся почеркомъ второго* и *въ* писание *написано надстроч. лагол.* и. *23* послоушаша его *(вм.* съвѣд. емоу*) сав.,* съв—аахж *остр. ассем.* *24* о словеси благодѣтьнѣ *сав.* о словесехъ и благодѣти *асс.*

*

притъчѫ сиѭ. вални ісцѣли сѧ
самъ. елико слъıшахомъ бъı-
въшиихъ. въ каперънаоумѣ. сътво-
ри и сьде въ отьчствии твоемь. 24 ре-
че же аминь гл҃ѭ вамъ. ѣко никото-
ръı же проркъ приѥтенъ естъ въ отечъ-
ствии своемъ. 25 въ истинѫ же гл҃ѭ
вамъ. мъногъı въдовицѧ бѣшѧ. въ
дьни илиинъı въ і҃л҃и. егда заклепе
сѧ небо. три лѣта и шесть м҃сцъ. ѣко
бъıстъ гладъ по вьсеи земи. 26 і ни
къ единои же ихъ посъланъ бъıстъ и-
линѣ. тъкмо въ сарефтѫ сидонъскѫ-
ѭ. къ женѣ въдовици. 27 і мъноsи бѣа-
хѫ прокажени в҃л҃и при елисеи пророцѣ.
і ни единъ же отъ нихъ очисти сѧ. то-
кмо нееманъ соурьскъı. 28 і испльни-
шѧ сѧ ѳрости вьси на сънѣмишти
слъıшѧште. 29 і въставъıше изгъна-
шѧ и вонъ из града. і вѣсѧ и до връхоу
горъı. на неиже градъ ихъ съзъданъ
бѣаше. да бѫ и низъринѫли. 30 онъ же
прошедъ по срѣдѣ ихъ идѣаше ·:· к҃ ·:· з҃ ·:·
31 і вьниде и҃с҃ъ въ каперънаоумъ въ
градъ галилеискъ. і бѣ оучѧ вь собо-
тъı. 32 і оужасаахѫ сѧ о оучении его. ѣко
съ властиѭ бѣ слово его. 33 і въ съ-
нѣмишти бѣ чл҃къ имъı дх҃ъ бѣса

Стр. 1 врачю *асс. остр.* *4* своемъ *асс.* *6* приѧтъ *остр. сав.* не приѧ-тенъ *асс.* *9* заключи *остр. асс. сав.* *11* гл. велеи *асс.*; земли *остр.* *14—15* бѣшѧ *асс.* *17 второе* е *въ* нееманъ *надъ стр.*, неоманъ *сав.* *17—18* наплъ-ниша сѧ *остр.* *18* вьси ѥр. *остр. зогр. ассем.*; на съборищи *остр.*, на сьнѣмищиихъ *ассем.* *19* слъıш. се *зогр.* сл. сии *асс.* *20* ведоша *остр. зогр.*; до връха *асс.* *21* сътворенъ *остр.* *22* бъıша *остр.* *25* сѫб. *всь проч.* *27—28* въ съборищи *остр.* *28* бѣ въ сън. *ассем.*; доуха нечиста *остр.* дх҃ъ бѣсъ нечистъ *асс. (и въ греч. текстахъ такое же разночтеніе).*

нечс̃та. і възъпи гласомь веліемь гл̃а. 34 остани чьто естъ намь
и тебѣ іс̃е назарѣнине. пришелъ еси погоубитъ насъ. вѣмъ тѧ кто еси
ст̃ъі бж̃ии. 35 і запрѣти емоу іс̃ъ гл̃а. 5

LXXXVII прѣмлъчи изиди из него. і покръгъ і
вѣсъ по срѣдѣ изиде иж него. никакоже не врѣждъ его. 36 і бъістъ оужасъ
на вьсѣхъ. і сътѧзаахѫ сѧ дроугъ
къ дроугоу гл̃ѧште. что естъ слово 10
се. ѣко вл(а)стиѭ и силоѭ велитъ. нечистъімъ дх̃мъ и исходѧтъ ·:· к̃ ·:·
37 і исхождаше шюмъ о немъ въ въсѣко мѣсто и странъі. 38 въставъ же
и-съньмишта. вьниде въ домъ симоновъ. тъшта же симонѣ бѣ одръжима огнемь веліемь и молиша
о нем. 39 і ставъ надъ неѭ запрѣти огню. и остави ѭ. абие же въставъши слоужаше имъ ·:· 40 заходѧштю же 20
слънъцоу. въси елико имѣахѫ болѧщѧ
ѩ неджгъі различънъі. привождаахѫ ѭ къ немоу. онъ же на когожъдо ихъ
рѫкѫ възлагаѩ исцѣлѣаше ѩ. 41 ісхождаахѫ же и бѣси отъ мъногъ въпиѭште и гл̃ѧште. ѣко тъі еси х̃ъ сн̃ъ 25
бж̃ии. и запрѣштаѩ не даѣше имъ
гл̃ати. ѣко вѣдѣахѫ х̃а самого
сѫшта. 42 бъвъшю же дьни. ішедъ
иде въ поусто мѣсто. і народи искаахѫ его. и придѫ до него. і дръ- 30

Стр. 5 въ бж̃іи *буква* ж *связана съ* і. *11* а *въ* властиѭ *въ подл. пропущ.* *14* мѣсто странъі *зогр. ник. б.* вь мѣста страни *ник. а. (такъ, безъ* п, *по греч. т.).* *24* цѣлѣаше *зогр. ник.* *27* дадѣаше *зогр. ник.* *29* въ бъвъшю *исправлено потомъ* ъ *въ* ъі *вязью глагол. буквъ* в *и* ѳ.

жадѧҳ и да не би отъшелъ отъ нихъ. 43 онъ же рече къ нимъ. ѣко и дроугыимъ градомъ подобаатъ
ми благовѣстити цⷭтвие бжіе.

ѣко на се посъланъ есмъ. 44 і бѣ проповѣдаѩ на съньмиштихъ галилѣисцѣхъ.

V.

1 бъıстъ же належштю емоу народоу. да бж слъıшали слово бжие ·⁘ к ·⁘ і тъ бѣ стоѩ исъ при езерѣ ѣенисаретъсцѣ. 2 і видѣвъ дъва корабица стоѩшта при езерѣ. ръıбътвъı же ошедъше отъ неѭ плакаахѫ мрѣжѧ. 3 вълѣзъ же въ единъ отъ корабицю иже бѣ симоновъ. моли и отъ землѧ отъстжпити мало. і сѣдъ оучаше ис кораблѣ народъı. 4 ѣко же прѣста глⷣ. рече къ симоноу вьзѣди [въ]въ глжбинѫ. і вьметѣте мрѣжѧ ваша въ ловитвѫ. 5 і отъвѣштавъ симонъ рече емоу. наставьниче об ношть вьсѫ трождьше сѧ не ѩсомъ ничесоже. по глоу же твоемоу вьвръжемъ мрѣжѫ. 6 і се сътворьше. обасѧ мъножъство ръıбъ

Стр. 4 въ бжіе *буква* і *связана съ* ж. *7—8* емь *зогр.* *9* стоѩ бѣ *асс.* стоѩаше *остр.; безъ* исъ *зогр.* *11* кораблѣ *асс.* *11—12* рѣıбитви *асс.* ръıбари *зогр. остр.; у насъ странная описка* рѣıбътвъı *вм.* рѣıбитвъı, *да еще* бъı *вм.* бъı. *13* мр. своѩ *остр.* *15 безъ* отъ земла *зогр.;* възити *(вм.* отъстжп.*) асс.* *16* ис кор. оуч. *асс.* *18* вижь ѣхаі *зогр.* въѣди *асс.* *19* вьметите *асс.* *22* трождьше *такъ въ подлин.;* ѩхомъ *зогр. ассем.* ничесоже не ѩхомъ *остр.* *23—24* вьметемъ *ассем.* *25* обаша *зогр. остр.*

много. протрѣзаашє жє сѧ мрѣ-
жа ихъ. 7 і помажша причасть-
никомъ иже бѣахѫ въ дроугѣмь
кораби. да пришедъше помогѫ-
тъ имъ. і придѫ и испълни-
ша оба корабле. ѣко погрѫжати
сѧ има. 8 видѣвъ же симонъ пе-
тръ. припаде къ колѣномa и-
с҃вама гл҃а. ізиди отъ мене

LXXXVIII ѣко мѫжь грѣшенъ есмъ г҃и. 9 оужасъ во одръжаашє и. и вьсѧ сѫщаѩ съ нимъ о ловитвѣ рыбъ ѭже ѭсѧ. 10 такожде же и иѣкова и оана с҃на зеведеова. ѣже бѣсте наслѣдьника симонови. і рече къ симоноу и҃съ. не бои сѧ отъ селѣ ч҃ѣкы бѫдеши ловѧ. 11 і извезъше корабле на соухо и оставьше вьсе вь слѣдъ его идѫ ·⁘· к҃ ·⁘· 12 і бъістъ егда бъістъ въ единомъ отъ градъ. і се мѫжъ исплънь прокажениѣ. і видѣвъ і҃са падъ ниць моли сѧ емоу гл҃а. г҃и аште хоштеши можеши мѧ очистити. 13 і простеръ рѫ(кѫ) коснѫ и рекъ хоштѫ очисти сѧ. і ѣбѝ[би]е проказа отиде отъ него. 14 і тъ запрѣти емоу. никомоуже не гл҃ати. нъ шедъ покажі сѧ иереови. і принеси о очищении своемь. ѣкоже повелѣ моси во съвѣдѣтельство имъ ·⁘· 15 Прохождаашє же паче

Стр. 1 много *пропущ. въ acc.* *1—2* пр...аахѫ—мрѣжа *зогр. остр. acc.* *4* корабли *зогр. остр.* *5* придоша *зогр. остр.* *5—6* наплъниша *остр.* *8—9* и҃сова *остр. acc., зогр. согл. съ нашимъ.* *11 вм.* сѫщаѩ: иже бѣахѫ съ нимь *остр. acc.* *12* ѭша *остр. зогр.* *13* въ и оана *буква* а *въ подл. надъ строкою;* бѣста *остр.* *14* обыщьника *(вм.* наслѣдьника*) остр. зогр. ассем.* *15—16* бѫд. чл. лов. *acc.* *16* корабь *зогр.* кораблъ *acc.* *16—17* на землѭ *(вм.* на соухо*) acc. остр.* *17* оставьше *остр.* *17—18* идоша *остр. зогр.* *20—21* паде— мола сѧ *зогр.* *22 подл. только* въ рѫ.

слово о немь. і сънъмаахж сѧ народи мьноѕи. слъшати и цѣлити сѧ
отъ него. отъ неджгъ своихъ ·:· 16 Тъ же
бѣ оходѧ въ поустыни и молѧ сѧ. 17 і
бысть вь единъ отъ дьнеи. и тъ бѣ
оучѧ. і бѣахж сѣдѧште фарисѣи. і
законооучителе ·:· . іже бѣахж
пришъли отъ вьсѣкоѩ вьси. галилеискъı и июдеискъı. і отъ и҃лма. і
сила г҃нѣ бѣ цѣлити ѩ. 18 і се мжжи на одрѣ носѧште ч҃вка іже бѣ ослабленъ.

і искаахж вънести и и положити и прѣдъ нимъ. 19 і не обрѣтъше кѫдѫ вънести (и)
народомъ. възлѣзъше на храмъ.
сквозѣ скѫдель низъвѣсиша и. съ одромь.... прдъ и҃са. 20 і видѣвъ вѣрж (ихъ)
рече емоу. ч҃вче отъпоуштаѭтъ ти
сѧ грѣси твои. 21 и начѧсѧ помъıшлѣти кънижъници и фарисѣи г҃лште. къто естъ сь иже гл҃етъ власфимиѫ.
кто можетъ отъпоуштати грѣхъı
тъкмо единъ б҃ъ. 22 разоумѣвъ же и҃съ
помъıшлениѣ ихъ. отъвѣштавъ рече къ нимъ. что помъıшлѣете въ
ср҃цихъ вашихъ. 23 что естъ оудо . . бѣе решти. отъпоуштаѭтъ ти сѧ грѣси
твои. ли решти въстани и ходи. 24 нъ (да)

Стр. 1 съпимаахж сѧ *зогр.* *2* ицѣлитъ *зогр.* *4* въ поустъıнѭ *зогр.*, *ник. согл. съ нашимъ (и въ греч. мн. ч.).* *7* *въ срединѣ стр. что-то выскоблено.* *10* се *въ подл. надъ стр.* *10—11* нос. на одр. *асс. остр. зогр.* *11* ослабенъ *сав.* *13* его *(вм.* и *послѣ* вънести*) сав.* *15* народа ради *зогр. асс. сав. остр.* *16* скѫдоль *зогр.* скѫдълъı *ассем.* скоудѣль *ник.* покровъ *остр.* *16—17* съ ложьмь *остр. зогр. асс., послѣдній приб.* его по срѣдѣ. *19* начашѧ *сав. остр. асс. зогр.* *21* хоулж *остр.* *23* б. ед. *сав.* *27* рещи ослабленоуоуму *остр. зогр.* р. ослабеноуоумоу *ассем.* *Буквы этой страницы, отмѣченныя въ скобкахъ, пострадали отъ испорченной на тѣхъ мѣстахъ рукописи.*

оувѣсте ѣко вл[в]асть иматъ сн̄ъ
члв̄ческы на земи отъпоушта-
ти грѣхы. рече ослабленоумоу
тебѣ гл̄ю въстани. і вьзьми од(ръ)
твои и иди въ домъ твои. 25 і абие в(ъ)-
ставъ прѣдъ ними. вьзем(ъ на)
немъже лежааше. иде въ дом(ъ)
свои славѧ б̄а. 26 і исплънишѧ с(ѧ)
страхомь гл̄юште. ѣко видѣхо(мъ)
дивьна дьнесь ·:· к̑ ·:· 27 і по сихъ(ъ и)-
зиде и оузьрѣ мытарѣ име(немъ)
левьѣю. сѣдѧштъ на мъ(ітьни)-
ци. і рече емоу иди по мьнѣ. 28 і (оста)-
вь вьсѣ вь слѣдъ его иде 29 и съ(твори)

LXXXIX чрѣждение велие левьѣи емоу. въ
домоу своемь. і бѣ народъ мъногъ
мытарь. і инѣхъ иже бѣахѫ съ ни-
мь вьзлежѧште. 30 и ръпътаахѫ къни-
жьници ихъ и фарисѣи. къ оученикомъ
его гл̄ющіе. по чъто съ мытари и грѣ-
шьникы ѣсте и пьете. 31 і отъвѣшта-
въ ис̄ъ рече къ нимъ. не трѣбоуѭтъ
съдравии врача нъ болѧщіи. 32 не при-
дъ призъватъ праведьникъ. нъ грѣ-
шьникы въ покаание ·:· к̑ ·:· 33 они же рѣшѧ къ
немоу по чъто оученици иоанови пост-

Стр. 1 вѣсте *сав.* *2* на земли *остр.* *3* ослабеноумоу *сав.* *4* възъмъ *сав.* *4—5* ложе твое *зогр. асс.* *5—6* въста *зогр. сав.* *6* възатъ *асс.* *8 слова стиха 26-го, пропущ. въ текстъ, приписаны на краю страницы мелкимъ глагол. почеркомъ:* и оужасъ приѧтъ вьса и славлѣхѫ б̄а, *эти слова въ текстъ въ остр. асс. зогр.;* наплънишѧ сѧ *остр.* *11* мьздоимьца *остр.* *12* сѣдаща *остр.* *12—13* мьздьници *зогр.* *14 послѣ* вьсѣ *приб.* въставъ *остр. зогр асс. Что въ концѣ отдѣльныхъ строкъ въ скобкахъ, того нельзя прочесть въ подлинникѣ вслѣдствіе поблѣдн. и стертаго чернила.* *15* велико *зогр. остр.* *21* ѣстъ и пьетъ *зогр. ассем., остр. согласно съ нашимъ (и въ греческ. т. такое же разночтеніе).* *23* врачевъ *зогр.* *23—24* придохъ *зогр. остр.*

тъ сѧ часто и молитвы творѧтъ.
такожде и фарисѣистии. а твои ѣдѧ-
тъ и пиѭтъ. 34 онъ же рече къ нимъ. еда
можете сн҃ы брачънъıѧ доньде-
же женихъ естъ съ ними сътворити
постити сѧ. 35 приджтъ же дьние. егда
отъıѧтъ бѫдетъ отъ нихъ женихъ.
тъгда постѧтъ сѧ въ тъı дъни.
36 гл҃аше же и притъчѫ къ нимъ. ѣко
никътоже приставленикъ ризъı но-
въı. не приставлѣятъ на ризѫ
ветъхѫ. аште ли же ни и новѫ ра-
здеретъ. і ветъсѣи не приключи-
тъ сѧ приставление еже отъ нова-
аго ·:· 37 і никтоже не въливаатъ ви-
на нова въ мѣхъı ветъхъı. аще ли
же ни просадитъ вино новое мѣхъı.
і то пролѣетъ сѧ и мѣси погъıбнѫ-
тъ.

38 нъ вино ново въ мѣхъı новъı въли-
вати. і обое съблюдетъ сѧ. 39 і никъто-
же пивъ ветъха абие хощетъ но-
воу҃моу. гл҃тъ бо ветъхое лоучше е-
стъ ·:·

VI.

1 Бъıстъ же въ соботѫ въторопръвѫ. іти емоу сквозѣ сѣани-
ѣ. і въстръзаахѫ оученици его кла-
съı. і ѣдѣахѫ истираѭште ржка-
ма. 2 едини же отъ фарисѣи рѣшѧ и-

Стр. 14 приставе̑ние *зогр.* *24* сѫб. *всѣ прочіе (такъ и во всѣхъ прочихъ мѣстахъ), ассем.* сѫботъ. *25* скозѣ *ассем.* *27—28* ржками своими *остр.* *28* етерии *зогр. асвем.* нѣции *остр.;* рекоша *остр.*

мъ. что творите егоже не достои-
тъ твори(ти) въ соботж. 3 і отъвѣшта-
въ ис̄ъ рече къ нимъ. ни ли сего есте
чъли еже сътвори дв̄дъ. егда въ-
залка сѧ самъ. и иже съ нимъ бѣа-
хж. 4 како вьниде въ домъ бж̄ии. і хлѣ-
бы прѣдъложенїѣ прия и ѣстъ. и
дастъ и сжштиимъ съ нимь. їхъ-
же (не) достоѣаше ѣсти. тъкмо иерѣомъ
единѣмъ. 5 і гл̄ааше имъ ѣко г̄ъ е-
стъ сн̄ъ чл̄ъы соботѣ ·:· 6 Бъістъ же
и въ дроугжж соботж. къніти емоу
въ сънькмиште и оучити. і бѣ чл̄вѣ-
къ тоу и ржка деснаа емоу бѣ соуха.
7 і назьрѣахж и кънижъници и фари-
сѣи аште въ соботж исцѣлитъі-и.
да обрѧштжтъ рѣчъ на нь. 8 онъ же
вѣдѣаше помъішленїѣ ихъ. і
рече члвѣкови имжштжмоу соу-
хж ржкж. въстани и стани по срѣ-
дѣ. онъ же въста. 9 рече же ис̄ъ къ ни-
мъ.

хс̄ въпрошж въі что достоитъ въ со-
ботъі добро ли творити или зъло
творити. д̄шж съпасти ли погоуби-
ти. 10 і възьрѣвъ на вьсѧ ѭ рече емоу.

Стр. 2 ти *въ* творити *въ подл. опущено.* *4—5* възлака *(безъ* сѧ*) зогр., и въ проч.* сѧ *нѣтъ.* *5—6* б. съ нимь *зогр.* *6 въ* бж̄ии *буквы* ж *и* і *связаны.* *7 въ зогр.* прия *проп.*, приемъ *ассем.* принмъ *остр.* *9* не *приписано надъ строкою, но не современнымъ почеркомъ.* *13* съборище *остр.* *14* р. е. б. д. соуха *ассем. остр.* *15* назираахж *зогр. остр. асс.* *15—16 безъ* фарисѣи *ассем. зогр.* *19* мжжеви *зогр. асс.* чл̄коу *остр.* *20* въставъ и стани *ассем.* *21* въставъ ста *ассем. остр.* *23* аще *(вм.* что*) остр. зогр. ассем.* *23—24* сжботъ *ассем.* *24—25* добро сътворити ли зьло сътворити *ассем.* д. сътв. или зъло сътв. *остр.* добро твор. ли зъло сътвор. *зогр.* *26 безъ* ѭ *асс. зогр*

простьри ржкж т(в)оиж онъ же просты(рѣ)тъ.
и оутвръди сѧ ржка его ѣко и дроугаѣ ·:· к̑ ·:·
11 они же исплънишѧ сѧ безоумьѣ. і
гл̑ѧхж дроугъ къ дроугоу. что бишѧ съ-
творили и҃сви ·:· 12 Бъістъ же во дьни
тъі. ізиде въ горж молити
сѧ и бѣ об ношть въ молитвѣ бж̑ии.
13 і егда бъістъ день приглаши оу-
ченикъі своѧ. і избъравъ отъ ни-
хъ дъва на десѧте. ѥже и апостолъі
нарече. 14 симона егоже именова пе-
тра. і аньдрѣѣ братра его. і иѣко-
ва и иоана. ф҃ипа и вартоломѣа. 15 ма-
тътѣа и томж. иѣкова альфеова.
і симона наричаемаго зилота.
июдж иѣковлѣ. 16 і июдж искариотъ-
скаго. іже бъістъ и прѣдатель.
17 І съшедъ съ ними ста на мѣстѣ ра-
вьнѣ. и народъ оученикъ его. і мъно-
жьство мъного людни. отъ вьсеѧ
июдеѧ и отъ иер҃ма. і помориѣ тоу-
рьска и сидоньска. іже придж послоу-
шатъ его. і исцѣлитъ сѧ отъ недж-
гъ. 18 и стражджштеи отъ дх̑ъ нечи-
стъ. исцѣлѣахж сѧ. 19 і вьсь народь
искаше прикасати сѧ емь. ѣко сила
ізъ него исхождаше и цѣлѣаше вьсѧ.
20 і тъ възведъ очи свои на оученикъі
своѧ гл̑аше. 21 блажении ништии ѣко ва-

Стр. 1 в *въ* твоиж *въ подлинникѣ пропущ.*; рѣ *въ* простьрѣтъ *надъ строкою.* *4* чьто оубо *зогр.* *12* аньдрѣоу *зогр.* *19* народи отъ оуч. *ассем.* *20* мъногъ *ассем.* *22* придоша *сав. остр.* *23* исцѣлитъ а *сав.* ицѣлити сѧ *зогр.* *24* стражджштии *ассем.* *24—25* неджгъ своихъ *ассем.* (*вм.* дх̑ъ нечистъ). *25* цѣлѣахж сѧ *зогр.* *27* ицѣлѣаше *зогр. ассем.* исцѣлѧаше *остр.* *28* къ оученикомъ *сав.* *29* нищ. дх̑мь *всѣ проч.*

ше естъ цⷭ̀твие бж̀ие. блаженни алчжштеи нънѣ ѣко насытите сѧ. блаженни плачжштеи нънѣ ѣко въсмѣѥтъ сѧ. 22 блажени бѫдете егда вазненавидѧтъ вы чл̀вци. і егда разлжчѧтъ вы и поносѧтъ. і пронесжтъ имѧ ваше ѣко зло. сн̀а члвч̀скаго ради. 23 въздрадоуите сѧ въ тъ день и възиграите. се бо мъзда ваша мънога на нб̀се. по сихъ бо творѣахж прⷪ̀мъ от̀ци ихъ. ⁘ 24 обаче горе вамъ богатъимъ. ѣко въспріѧсте оутѣхж вашж. 25 горе вамъ насъштенни ѣко възалчете сѧ. горе вамъ смѣѥштеи сѧ нънѣ ѣко въздръıдаате и въсплачете сѧ ⁘ 26 Горе егда рекжтъ добрѣ о васъ въси чл̀в(ц)и. по семоу бо творѣлхж лъжиимъ прⷪ̀мъ от̀ци ихъ. 27 Нъ вамъ гл̀ѧ слъı(шѧ)штиимъ. любите врагъı вашѧ. добро творите ненавидѧштиимъ васъ. 28 Благословите клънжщѧѧ вы. молите сѧ за творѧштѧѧ вамъ обидж. 29 биѥштюмоу та въ ланитж. подаи дроугоуѣ. і от-
[т]емлѥштюмоу тебѣ ризж.

XCI і срачицѧ не възбрани. 30 въсѣкомоу же просѧштоумоу оу тебе даи. і отъ

Стр. 1 небесьное *(вм.* бж̀ие*) асс.* *1—2* алчжщии *ассем.* лачжштеи *зогр.* *2* ти насытатъ сѧ *ассем.* *3* пл. сѧ *всѣ прочіе.* *3—4* въсмѣѥте сѧ *остр. сав. ассем.* вы въсмѣете сѧ *зогр.* *6* и поносатъ *проп. ассем., выскобл. зогр.* *9* възигр. сѧ *остр. ник.* *10* мн. естъ на нб̀сехъ *сав.* *14—15* възлачете сѧ *зогр. ник.* *15* смѣѥщимъ сѧ *зогр.* *16* въздыхаете *зогр.* *17* добрѣ рек. *зогр. никол.* *18* *въ подл.* члви. *20* *въ подлинникѣ* слъıштиимъ. *26* въ деснжѭ лан. *зогр. никол.* *29* *безъ* отъ *зогр.*

отемлѧштаго твоѣ не истѧзаи. ·:· З ·:·
31 І ѣкоже хощете да творѧтъ вамъ
чл҃ци. и въı творите имъ такожде.
32 і ѣште ..... любите любѧщıѧ
въı каѣ вамъ хвала естъ. ибо и
грѣшъници любѧштѧѧ ихъ любѧ-
тъ. 33 і аште благотворите благотво-
рѧщıимъ васъ. каѣ вамъ хвала
естъ. ибо и грѣшъници тожде твори-
тъ. 34 і аште въ заимъ даете отъ ни-
хъже чаете въспрıѧти. каѣ ва-
мъ хвала естъ. ибо и грѣшъници грѣ-
шъникомъ въ заимъ даютъ. да
въспрıимѧтъ равъно. 35 обаче люби-
те врагъı ваша и благотворите. і
въ заимъ даите ничесоже не чаю-
ще. и бждетъ мъзда ваша мъного.
і бждете сн҃ове вышънѣго. ѣко тъ
благъ естъ на невъзблагодатъ-
нъıѧ и зълъıѧ. 36 бждѣте оубо ми-
лостиви. ѣкоже и отецъ вашъ мило-
ср҃дъ естъ ·:· К ·:· 37 і не сждите да не
сждѧтъ вамъ. не осждаите да
не осждѧтъ васъ. отъпоуштаите
и отъпоустѧтъ въı. 38 даите и дастъ
сѧ вамъ. мѣрж добро натъканж
и потржсънж и прѣлиѣıштж сѧ.
дадѧтъ на лоно ваше. тоиж бо мѣро-
иж еıжже мѣрите възмѣритъ сѧ ва-
мъ.

39 Рече же притъчж имъ. еда можетъ

Стр. 4 что-то выскоблено. *5—6* и гр. бо *сав.* *8* вамъ *(вм.* васъ*) ассем. сав. остр.* *9* такожде *сав.* *15* добротворите *остр.* *16* дадите *ассем.* *19* невъзблагодѣтънъıѧ *зогр. ассем.* *20—21* милосръди *зогр. асс.* *21—22* милостивъ *остр.* *29* възмѣратъ вамъ *зогр.* *30* мъ *или* мь, *опредѣлить трудно, скорѣе* ъ.

слѣпецъ слѣпъца водити. не оба
ли въ ѣмж въпадете сѧ. 40 нѣстъ оу-
ченикъ надъ оучителемъ своимъ.
съвръшенъ же въсѣкъ бѫдетъ. ѣ-
коже оучитель его. 41 что же видиши
сѫчецъ иже естъ въ очесе братра
твоего. а бръвъна еже естъ въ оче-
се твоемь не чюеши. 42 ли како може-
ши рещи братроу твоемоу. братре
остави да изъмж сѫчецъ иже е-
стъ въ оцѣ твоемь. самъ бръ-
въна въ оцѣ твоемь не видѧ. ли-
цемѣре. изъми пръвѣе бръвъно
из очесе твоего. і тъгда прозьри-
(ри)ши изѧти сѫчецъ иже естъ въ о-
чесе брат(р)а твоего. 43 нѣстъ бо
дрѣво добро творѧ плода зъла.
Ни дрѣво зъло творѧ плода добра.
44 въсѣко бо дрѣво отъ плода свое-
го познаатъ сѧ. не отъ тръниѣ
бо чешѫтъ смокъви. ни отъ кѫ-
пинъı грозда обемлѫтъ ·:·
45 Благъı чл҃къ отъ бл҃гаго съкро-
вишта ср҃дца своего износи-
тъ благое. і зълъı чл҃къ отъ
зълааго съкровища ср҃дца
своего износитъ зълое. отъ и-
збитъка бо ср҃дца гл҃тъ оуста
его. 46 что же мѧ зовете гі гі а не
XCII творите ѣже гл҃ж. 47 въсѣкъ градъı
къ мьнѣ и слъıшѧи словеса моѣ и тво-
рѧ ѣ. съкажѫ азъ комоу естъ подове-

Стр. 2 въпадета сѧ *зогр.* *16* р *въ* братра *нарочно стерто.* *19* оубо *зогр.* *22* гроздие емлють *никол.* *23* бл. бо чл. *зогр.* *32 вм.* азъ: вамъ *зогр. никол.*

нъ. 48 Подобенъ естъ чл҃вкоу зиждштю храминж. іже ископа и оуглъби. і положи основание на камене. наводнію же бывъшоу. припаде рѣка храминѣ тои. і не може двигнжти ѥѫ. основана бо бѣ на камене. 49 а слъышавъı и не сътворь. подобенъ естъ чл҃вкоу. съзъдавъшоу храминж на земи без (о)снованиѣ. ѥиже приразі сѧ рѣка. и абие разори сѧ. і бъıстъ раздроушение храминъı тоѫ велие.

VII.

1 егда съконьча вьсѧ гл҃ъı сиѫ. въ слоухъı людемь. вънидѣ [въ]къ каперънаоумъ ·⁘· ·⁘· З̑ ·⁘· 2 Сътъникоу же етероу рабъ болѧ зълѣ оумираашe. іже бѣ емоу чъстенъ. 3 слъышавъ же о и҃сѣ. посъла къ немоу старъцѧ июдейскъı. молѧ и да пришедъ с҃пстъ раба его. 4 они же пришедъше къ и҃сви. молѣахж и тъıштъно гл҃ѧште ѣко достоинъ естъ. еже аште даси емоу. 5 любитъ бо ѩ҃зкъ нашъ. і съньмиште тъ съзъда намъ. 6 и҃съ же идѣаше съ ними. ештe же емоу не-

Стр. 5 подвигнжти *зогр.* *7* творь *зогр.* *9* на земи *пропущ. въ зогр.; въ подл.* ᶜнованиѣ *безъ* о. *13* въ гл҃ъı *буква* ъ *передъл. изъ* а (є). *15* единомоу *сав.* нѣкоемоу *остр.;* зълѣ *пропущ. сав.* *16* ч. емоу *сав.* *17* і҃са *зогр. сав.* *18* людъскъıѧ *ассем.* *18—19* мола сѧ *сав.* мола кго *остр.* *19* пришедъ *пропущ. въ зогр.;* рабъ *зогр.* *20* шьдъше *сав.* *23—24* съборище *остр.* *25 и 1 на слъд. стран.* не дал. с. емоу *сав.*, еще же емоу иджщю сь ними не далече сжштоу *асс.*

далече сѫщоу отъ домоу. посъла
къ немоу дроугъı сътьникъ гл҃а
емоу.

г҃и не движи сѧ. нѣсмъ бо (до)стоинъ
да подъ кровъ мои вънидеши. 7 тѣ-
мь же ни себе достоина сътвори-
хъ прити къ тебѣ. нъ ръци словомъ
и исцѣлѣетъ отрокъ мои. 8 ібо азъ
чл҃вкъ есмъ подъ властелы
оучинен҃ъ. имѣѧ подъ собоѭ ко-
ѭ. і гл҃ѭ семоу иди и идетъ. і дроу-
гоумоу приди и придетъ. і рабоу
моемоу сътвори се и сътворитъ.
9 слъшавъ же се и҃с҃ъ чюди сѧ емоу.
і обращтъ сѧ послѣдоуѭштоумоу
народоу рече. гл҃ѭ вамъ ни въı- и-
зл҃и толикоѭ вѣръı (не) обрѣтъ. 10 і къ-
звращтъше сѧ въ домъ посъла-
нии. обрѣтѫ болѫштаго раба и-
сцѣлѣвъша. ·⁘ к҃ ⁘· 11 і бъıстъ къ
прочии. ідѣаше и҃с҃ъ въ градъ на-
рицаемъıи наинъ. і съ нимь идѣ-
ахѫ оученици его. і народъ мъногъ.
12 ѣко же приближи сѧ къ вратомъ гра-
да. і се изношаахѫ оумерошъ сı҃нъ и-
ночѧдъ матери своеи. і та бѣ въ-
дова. і народъ отъ града мъно-
гъ бѣ съ неѭ. 13 і видѣвъ иѫ г҃ъ ми-
лосрд҃ова и҃ѫ. і рече еи не плачи сѧ.

Стр. 2 сътьникъ дроугаго *ассем.* сътьникъ дроугъı *остр.* *4* *въ подл. пропущ.* до *въ словѣ* достоинъ. *9* властели *остр. ассем.* влд҃ками *сав.* *10—11* воинъı *остр. ассем. сав.* *11—12* дроугомоу *сав.* *14* слъш. *исправлено въ* слъıш. *присоединеніемъ буквы* ѳ *къ* в. *15* по немь ходащюмоу *сав.* *16* аминъ гл҃ѭ вамъ *ассем. сав.* *17* толикъı *остр. сав.*; не *прип. надъ строкою;* обрѣтохъ *остр. сав.* *19* обрѣтоша *остр.* *25* оумерша съına единоча̀д. *ассем.* *27—28* бѣ мьногъ съ неѭ *ассем.*

нъ. 48 Подобенъ естъ чл҃вкоу зиждштю храминж. іже ископа и оуглъби. і положи основание на камене. наводнію же бывъшоу. припаде рѣка храминѣ тои. і не може двигнжти ея. основана бо бѣ на камене. 49 а слъишавъı и не сътворь. подобенъ естъ чл҃вкоу. съзъдавъшоу храминж на земи без (о)нованиѣ. еиже прирази са рѣка. и абие разори са. і бъıстъ раздроушение храминъı тоя велие.

VII.

1 егда съконьча вьса гл҃ъı сиа. въ слоухъı людемь. къниде [въ]въ капернаоумъ ·:· ·:· ·:· 2 Сътъникоу же етероу рабъ бола зълѣ оумираше. іже бѣ емоу чъстенъ. 3 слъишавъ же о и҃сѣ. посъла къ немоу старъца июденскъı. мола и да пришедъ с҃пстъ раба его. 4 они же пришедъше къ и҃сви. молѣахж и тъштъно гл҃ижште ѣко достоинъ естъ. еже аште даси емоу. 5 любитъ бо ꙗз҃къ нашъ. і съньмиште тъ съзъда намъ. 6 и҃съ же идѣаше съ ними. еште же емоу не-

Стр. 5 подвигнжти *зогр.* *7* творь *зогр.* *9* на земи *пропущ. въ зогр.; въ подл.* ᶜнованиѣ *безъ* о. *13* въ гл҃ъı *буква* ъ *передъл. изъ* а (є). *15* единому *сав.* нѣкоему *остр.;* зълѣ *пропущ. сав.* *16* ч. емоу *сав.* *17* і҃са *зогр. сав.* *18* людъскъıа *ассем.* *18—19* мола са *сав.* мола ѥго *остр.* *19* пришедъ *пропущ. въ зогр.;* рабъ *зогр.* *20* шъдъше *сав.* *23—24* съборище *остр.* *25 и 1 на слъд. стран.* не дал. с. емоу *сав.*, еще же емоу иджщю сь ними не далече сжштоу *асс.*

далече сѫщоу отъ домоу. посъла
къ немоу дроугъı сътьникъ гл҃ма
емоу.

г҃и не движи сѧ. нѣсмъ бо (до)стоинъ
да подъ кровъ мои вънидеши. 7 тѣ-
мь же ни себе достоина сътвори-
хъ прити къ тебѣ. нъ ръци словомъ
и исцѣлѣетъ отрокъ мои. 8 ібо азъ
чл҃вкъ есмъ подъ властелъı
оучиненъ. імѣıа подъ собоѭ во-
ıа. і гл҃ѭ семоу иди и идетъ. і дроу-
гоумоу приди и придетъ. і рабоу
моемоу сътвори се и сътворитъ.
9 слъıшавъ же се и҃съ чюди сѧ емоу.
і обращтъ сѧ послѣдоуѭштоумоу
народоу рече. гл҃ѭ вамъ ни въı- и-
зр҃и толикоıа вѣръı (не) обрѣтъ. 10 і въз-
вращтъше сѧ въ домъ посълан-
нии. обрѣтѫ болѫштаго раба и-
сцѣлѣвъша. ·:· к̃ ·:· 11 і бъıстъ къ
прочии. ідѣаше и҃съ въ градъ на-
рицаемъıи наинъ. і съ нимь идѣ-
ахѫ оученици его. і народъ мъного.
12 ѣко же приближи сѧ къ вратомъ гра-
да. і се изношаахѫ оумерошъ сı̃нъ и-
ночѧдъ матери своеи. і та бѣ въ-
дова. і народъ отъ града мъно-
гъ бѣ съ неѭ. 13 і видѣвъ ѭ г҃ъ ми-
лосрд҃ова ѭ. і рече еи не плачи сѧ.

Стр. 2 сътьникъ дроугаго *ассем.* сътьникъ дроугъı *остр.* *4 въ подл. пропущ.* до *въ словѣ* достоинъ. *9* властели *остр. ассем.* влд҃ками *сав.* *10—11* воинъı *остр. ассем. сав.* *11—12* дроугомоу *сав.* *14* слъш. *исправлено въ* слъıш. *присоединеніемъ буквы* ѳ *къ* в. *15* по немь ходащюмоу *сав.* *16* аминъ гл҃ѭ вамъ *ассем. сав.* *17* толикъı *остр. сав.*; не *прип. надъ строкою;* обрѣтохъ *остр. сав.* *19* обрѣтоша *остр.* *25* оумерша сына единочад. *ассем.* *27—28* бѣ мьногъ сь неѭ *ассем.*

14 і пристѫпь коснѫ въ одръ. носѧштеи же сташѧ. і рече юноше тебѣ гл҃ѭ въстани. 15 і сѣде мрътвъı и начѧтъ гл҃ати. і дастъı-и ма-

XCIII тери его. 16 Приѧтъ же ст(р)ахъ вьсѣ. і славлѣахѫ б҃а гл҃ѭште. ѣко пр҃ькъ великъ въста въ насъ. і ѣко посѣти г҃ь б҃ъ людеи своихъ ·:· к̑ ·:· 17 і изиде слово се по вьсеи иудеи о немь. і по вьсеи странѣ. 18 і вьзвѣстишѧ иоаноу оученици (его) о вьсѣхъ сихъ. 19 і призъвавъ двѣа етера отъ оученикъ своихъ иоанъ. посъла къ и҃сви гл҃ѧ. тъı ли еси градъıи: ли иного чаемъ. 20 пришьдъша же къ немоу мѫжа рѣсте. іоанъ к(рь)ститель посъла нъı къ тебѣ гл҃ѧ. тъı ли еси градъıи ли иного чаемъ. 21 въ тъ часъ исцѣли мъногъı отъ неджгъ. і ранъ и дх҃ъ зълъ. і мъногомъ слѣпомъ дарова прозрѣние. 22 і отъвѣштавъ і҃с҃ъ рече има. шъдъша възвѣстита иоанови. ѣже видѣста и слъıшаста. ѣко слѣпи и прозираѭтъ. хромии ходѧтъ. прокаженни очиштаѭтъ сѧ. глоусии слъıшѧтъ мрътвии въстаѭтъ. ништии благовѣстоуѭтъ. 23 і блаже нъ естъ иже аште не съблазнитъ сѧ о мьнѣ. 24 ошедъшема же вѣстьникома иоанновома ·:· Начѧтъ гл҃ати къ народомъ о иоанѣ. чесо изидете въ

Стр. 1 пристѫпль *зогр. ассем.* *4* въдасть и *остр.*, *слова* и д. и м. его *пропущены въ зогр. асс.*, его *прип. надъ строк.* *13 и 16 зогр.* градаи, *гдѣ* а *передаетъ глаг. букву* є *передъланную въ кирилл.* ѫ, *такъ что первоначально было* градаи, *потомъ же исправлено въ* градѫи. *14* рекоста *зогр.* *23—24* и хр. и прок. оч. и и гл. *зогр.* *30 и 2 на слѣд. стр.* изидосте *зогр.*

поустынѫ видѣтъ. трьсти ли вѣ-
тромъ движемъı. 25 нъ чесо изидете
видѣтъ. чл҃ка ли мѧкъками риза-
ми одѣна. се иже въ одежди славьнѣ
ı пишти сѫште. вь цр҃хъ сѫтъ. 26 нъ че-
со изидете видѣтъ. пр҃к ли еи гл҃ѫ
вамъ и лише пр҃ка. 27 сь естъ о немьже
писано естъ. се азъ посълаѫ а-
нг҃ла мои прѣдъ лицемъ твоимь.
ıже оуготоваатъ пѫть твои прѣдъ
тобоѫ. 28 гл҃ѫ же [ва]вамъ. болии ро-
жденъıхъ женами пр҃къ. ıоана кръ-
стителѣ никтоже нѣстъ. мьнıı
же въ цр҃стви божии болии его естъ ·:·
29 ı вьси людье слъıшавъше и мъı-
таре оправъдиша бг҃а кръштъше сѧ.
кръштениемь ıоановомъ. 30 фарисѣ-
и же и законьници. съвѣтъ бж҃ии отъ-
връгѫ въ себѣ. не крьщьше сѧ отъ
него. 31 Комоу оубо оуподоблѫ чл҃къı
рода сего. ı комоу сѫтъ подобьни.
32 Подобьни сѫтъ отрочиштемъ сѣдѧ-
штемь на тръжиштихъ. ı приглa-
шаѫштемъ дроугъ дроугъ. ı гла-
голѫштемъ. пискахомъ вамъ
и не плѧсасте. ръıдахомъ вамъ
и не плакасте сѧ. 33 Приде бо ıоанъ
кръститель. ни хлѣба ѣдъı ни
вина пиѫ. и гл҃те бѣсъ имать. ·:·
34 Приде сн҃ъ члв҃чскъı. ѣдъı и пи-

Стр. 5 п. мнозѣ *зогр. ник. а.* *6* изидосте *зогр.* *7* сь бо е. *зогр. ник.* *8* ѥпано *(вм.* ѥписано*) зогр.;* посълѫ *зогр.* *14* *въ* есть *буква* т *надъ строкою.* *16* крьштьша сѧ *зогр. (описка).* *20* *безъ* оубо *зогр. никол.* *23—24* приглашаѫште *зогр.* иже приглашають *ник.* *24—25* гл҃ѫтъ *зогр. никол.* *25* свирахомъ *зогр. (ник. согласно съ наш.).* *26* плакахомъ сѧ *зогр. ник.*

ѩ и гл҃те. се чл҃вкъ ѣдъца и винопица. дроугъ мъитаремъ и грѣшъникомъ. 35 і оправьди сѧ прѣмждрость отъ чадъ своихъ. ⁘

XCIV 36 Молѣаше же и единъ отъ фарисѣи да би ѣлъ съ нимъ. і вѣшедъ въ домь фарисѣовъ вьзлеже. 37 і се жена въ градѣ ѣже бѣ грѣшъница. і оувѣдѣвъши ѣко вьзлежитъ. въ храминѣ фарисѣовѣ. принесъши алавастръ мѵроу. 38 і ставъши зади при ногоу его. плачѫшти сѧ начѧтъ мочити нозѣ его сльзами. и власы главъı своеѩ отираѧше. і облобызаѧше нозѣ его и мазаѧше мѵромь. 39 видѣвъ же фарисѣи възъвавъı его рече въ себѣ гл҃ѧ. съ аште би бъıлъ пр҃къ. вѣдѣлъ би оубо кто и какова жена прикасаатъ сѧ емь. ѣко грѣшъница естъ. 40 отъвѣщавъ же и҃съ рече къ немоу. симоне имамъ ти нѣчъто рещти. онъ же отъвѣштавъ рече оучителю рьци. 41 дъва дльжьника бѣсте заимодавъцоу етероу. единъ бѣ дльженъ пѧтиѫ сотъ динарь. а дроугъı пѧтьѫ десѧтъ. 42 не имѫщема же има въздати обѣма и-

Стр. 1—2 винопивьца *зогр.* *2* ъ *въ* мъитаремъ *надъ строкою.* *4* отъ всѣхъ ч. св. *зогр. никол.* *5* етеръ *зогр. ассем.* нѣкъıи *остр.* *6* бъı *остр.* *8—9* видѣвъши *асс.* *11* *въ* мѵроу *буква* оу *передъл. изъ* а (+); сьзади *ассем.* *13* слъзами омакати нозѣ его *асс.* *16—17* зьвавъи *ассем.* *17—18* а бъı былъ *остр.* *18* оубо бъı *остр.* *19 безъ* кто *зогр.;* иже прикас. *остр. асс.* *23 безъ* отъвѣштавъ *зогр. остр.* *24* бѣашете *зогр.* бѣста *остр. (асс. согласно съ нашимъ).* *25* нѣкомоу *остр.* *25—26* длъж. бѣ *остр. асс.* *26* динарии *остр.* *28* чесо въдати *ассем.*

ма отъда. которъı оубо ею паче
възлюбитъı-и. 43 отъвѣштавъ
же симонъ рече. непьштюж ѣко
емоуже ваште отъда. онъ же ре-
че емоу. правѣ сѫдилъ есн. 44 і о-
бращтъ сѧ къ женѣ рече симоноу.
видиши ли сиж женж. вънидъ въ
домъ твои. водъı на ногѣ мои не да-
стъ. си же сльзами омочи ногѣ
мои. і власъı своими отьре. 45 ло-
бъзаньѣ мьнѣ не дастъ. си же отъ-
нели вьнидъ. не прѣста облобъыза-
жшти ногоу моею. 46 олѣемь главъı
моеѭ не помаза. си же ногѣ мои
мирож помаза. 47 егоже ради гл҃ж
ти. отъпоуштаѭтъ сѧ еи грѣси мь-
нози. ѣко възлюби мъного. а емоу-
же мьне отъда сѧ. мьньшьми лю-
битъ. 48 Рече же еи отъпоуштаѭтъ
ти сѧ грѣси. 49 и начѧсѧ възлежѧще-
и съ нимь гл҃ати въ себѣ. кто сь е-
стъ иже и грѣхъı отъпоуштаатъ.
50 рече же къ женѣ. вѣра твоѣ сп҃ста и-
ди въ миръ ⁘ к҃ ⁘

Стр. 1 отъдастъ *ассем. (такъ и 4)*; обою *(вм.* оубо ею*) зогр.*, *безъ* оубо *сав.*, же ею оубо *ассем.* *2* его *(вм.* и*) ассем.* *4* мъножае *(вм.* ваште*) ассем. остр.* *5* правъ *остр.* правь *ассем.* право *сав.* *6* сим. рече *остр. ассем.* рече къ сим. *сав.* *7* вънидохъ *ассем. остр. (остр. и въ 12* вънидохъ*).* *10* і *въ* своими *передълано изъ* ъ (ѳ); отръ *ассем.* *11* ми тъı *асс.* *12—13* лобъызаѭщи *сав.* *13* нозѣ мои *ассем. остр.;* елеѥмъ *остр.* масломь *зогр.* *14—15* си же муромъ п. н. м. *всѣ прочіе.* *16—17* мнозии грѣси *асс.* *17* м. възлюби *сав.* *18* отпуштаетъ сѧ *(вм.* отъда сѧ*) асс. остр. зогр.* *19—20* тебѣ гр. *остр. зогр. сав., асс. прибавляетъ еще* твои. *20 всѣ прочіе* начаша. *20—21* възлежащи *сав.* *21—22* естъ сь ѣко *ассем.* ѣко *зогр. остр.* *24* съ миръмь *остр.*

VIII.

1 бꙑстъ же по то-
мъ и тъ прохождаашє. сквозѣ градꙑ
и вьси. проповѣдаꙗ и благовѣствоу-
ꙗ цр҃ствиє бж҃иє. і оба на десмте
съ нимь. 2 і женꙑ єдинꙑ ꙗже бѣ-
ахѫ исцѣленꙑ. отъ дх҃ъ зьль и
болѣзнии. маріѣ нарицаемаѣ
магдалини. из неѭже изиде се-
дмь бѣсъ. 3 і иоанна жена хоузанѣ
приставъника иродова. и соуса-
на и инꙑ мъногꙑ. ꙗже слоужаа-
ахѫ емоу. отъ имѣ[и]нии своихъ.
4 Разоумѣѭштю же народоу мъно-
гоу.

XCV і граджщемъ отъ вьсѣхъ градъ къ
немоу ·:· Рече г҃ъ притъчѫ сиѫ къ
нимъ. 5 изиде сѣꙗти сѣатъ сѣмене
своего. і егда сѣаше ово паде при пѫ-
ти и попърано бꙑстъ. і птица
небскꙑꙗ позобаша е. 6 а дроугое паде
на камене и прозѧбъ оусъше. зане
не имѣаше влагꙑ. 7 а дроугое паде по
срѣдѣ тръниѣ. і въздрасте тръние
и подави е. 8 а дроугое паде на земи
добрѣ. і прозѧбъ сътвори плодъ
сътократицеѫ. се гл҃а възгл҃аси.

Стр. 1 сквозѣ *зогр.* *4* етеръ *зогр.*; і *въ* единъ *передѣлано изъ* ъ (ѧ). *5—6* отъ неджгъ и ранъ и д. з. и бол. *зогр. ник. (лучшіе греч. т. согл. съ наш.).* *7—8* седмь б. из. *зогр.* *8* ж. хоузѣанина и инꙑ многꙑ *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *15* притъчеѫ гл҃аше къ нимъ *зогр.* *17* сѣаше е *асс.* *20* на камени *ассем.* *23* земли *остр.* *23—24* на добрѣ земи *сав.* *24* и прозабе и сътвори *сав.* *25* съторицеѫ *зогр. ассем. остр.* р. кратъı *сав.* *25 и 1 на слѣд. стр.* се гл҃а *и т. д. пропущено въ асс. остр. сав.*

имѣѭи оуши слъıшати да слъı-
шитъ. 9 въпрашаахѫ же и оученици е-
го гл҃ѫште. что естъ притъча
си. 10 онъ же рече. вамъ естъ дано вѣ-
дѣти таинъı цр҃ствиѣ бж҃иѣ. а про- 5
чимъ въ притъчахъ. да видѫ-
ште не видѫтъ. и слъıшѫште не ра-
зоумѣѭтъ. 11 естъ же притъча си.
Сѣмѫ естъ слово бж҃ие. 12 а иже при пѫ-
ти сѫтъ слъıшѫштеи. по томь 10
же придетъ дивволъ. і възъме-
тъ слово отъ срд҃ца ихъ. да не вѣ-
ръı емъше сп҃сни бѫдѫтъ. 13 а иже
на каменіи. іже егда оуслъıша-
тъ съ радостиѭ приемлѭтъ сло- 15
во. і сии корене не имѫтъ. іже въ
врѣмѫ вѣрѫ емлѭтъ. і въ врѣ-
мѫ напасти остѫпаѭтъ. 14 а пад҃ъ-
шеи въ трънии сии сѫтъ слъıша-
въшеи. і отъ б(га)атьствиѣ и сла- 20
стьми житеискъıими ходѫще
подавлѣѭтъ сѧ. і не до връха
плода творѫтъ. 15 а еже на добрѣ

Стр. *4* рече имъ *ассем.* *4—5* в. д. с. разоумѣти *зогр.*, *сав. безъ* дано. *7—8* не слъıшѫтъ и не раз. *зогр. сав.* не видѫтъ и не раз. срд҃цемъ *ассем.* *9—10* еже при п. *ассем. сав.* *10* сии сѫтъ *ассем.*; слъıш. слово *зогр. ассем. сав. (сав. прибавлено еще* бж҃ие*).* *12* срд҃ць *ассем.* *13* имъше *зогр. сав. остр.*; еже *(вм.* иже*)* *асс. сав.*; *вм.* бѫдѫтъ *было* бодѫтъ, *потомъ же* о *передълано въ ж.* *14* на камене *сав. съ прибавкою* си сѫтъ. *15* приимѫтъ *остр.*, оусл. слово съ р. пр. е *сав.* *16* и кор. *зогр.* *17—18* въ часѣ вѣроуѭтъ и въ часѣ н. отъстѫпатъ *сав.* *18—19* падъшее *всъ проч.* *19* трънье *зогр.* *19—20* слъıшащии *ассем.* *20* *въ подл.* батьствие *съ надстроч.* га. *20—21* отъ печалии і богатьства *зогр.* отъ печалии богатьствиѧ *остр.* ѿтъ печалии богатъства и сласти житиискъıѧ *ассем.* отъ печали богатьствомъ и сл. ж. *сав.* *21—22* *вм.* ход. подавл.: потаплѣѭтъ сѧ *сав.* *22—23* а не до коньча п. тв. *сав.* *23* иже *ассем. остр.*

земи сии сѫтъ. іже добромь
сръдьцемъ и благомь. слы-
шавъше слово дръжатъ. і пло-
дъ творѧтъ въ тръпѣнии. ·:· ·:·
16 Никтоже оубоу свѣтильника въже-
гъ. покрываатъ его съсѫдомь.
ли подъ одръ подълагаатъ. нъ
на свѣштъникъ възлагаатъ. да
въходѧштеи видѧтъ свѣтъ. 17 нѣ-
стъ бо таино еже не авитъ сѧ. ни оу-
таено еже не бѫдетъ познано. і
въ ѣвление придетъ ·:· 18 Блюдѣ-
те сѧ оубо како слъишите. і-
же бо имать дастъ сѧ емоу. а и-
же не имать. и еже мьнитъ сѧ и-
мѣѭ отъиметъ сѧ отъ него ·:·
19 Придж же къ немоу мати и братри-
ѣ его. і не можѣахѫ бесѣдовати
къ немоу народомь. 20 і къзвѣсти-
ша емоу глѣжште. ѣко мати твоѣ
и братрьѣ твоѣ вънѣ стоѭтъ. ви-
дѣти тѧ хотѧште. 21 онъ же отъвѣща-
въ рече къ нимъ. мати моѣ и бра-
трьѣ моѣ сии сѫтъ. слъишѧще-
и слово бжие и творѧште е ·:· к ·:·

xcvi 22 Бъистъ же въ единъ отъ дънеи. і тъ

Стр. 1 земли *ассем.;* на земли добрѣ *остр.;* се с. еже *сав.* *2—3* слъишѧще *асс. остр.* слъишѧштеи *зогр.* слъишатъ слово и хранать е *сав.* *4 послѣ этой строки какъ въ другихъ текстахъ (асс. остр. сав.), такъ и здѣсь слѣдуетъ прибавка, приписанная на краю страницы:* се гл҃а възг҃ли имѣѭи оуши слъишати да слъишть. *5* оубоу— *такъ въ подл., безъ* оубо *асс. остр. сав.* *6* и *(вм.* его*) ассем.;* спждомь *асс.* *7* или *остр.;* подъ одромъ полагаетъ и *асс. зогр. (послѣдній безъ* и*)*, подъ одромъ поставлѣетъ *сав.* *8* възлагаѭтъ *ассем.* *12* ѣвение *сав.* *15—16* имъı и то възато бѫдетъ *асс.* *17, 21 и 23—24* братрьѣ *еще въ зогр., въ прочихъ* братиѣ. *17* придоша *остр.* *19 безъ* къ немоу *ассем. остр.* *25* хранѧщи е *ассем.*

вълѣзе въ корабъ. і оученици[ци] е-
го. і рече къ нимъ прѣѣдѣмъ на онъ
полъ езера. 23 і въѣдж ѣджштемъ
же имъ. оусъпе. і сънидѣ бжрѣ вѣ-
тръна въ езеро. і исконьчавадхж
сѧ и въладхж сѧ. 24 пристжпьше
же възбоудишѧ и гл҃ште.
. . . наставъниче погыбле-
мь. онъ же въставъ запрѣти вѣ-
троу. і вльне(н)ию водъноумоу и (оу)ле-
же. і бысть тишина. 25 і рече къ
нимъ. къде естъ вѣра ваша. оубоѣ-
въше же сѧ. чюдишѧ сѧ гл҃ште къ
себѣ. къто оубо съ естъ. ѣко и вѣ-
тромь велитъ и водѣ. і послоу-
шаѭтъ его. 26 і прѣѣдж на земл҃ж
гадаринъскж[иж]. ѣже естъ об онъ
полъ галилѣѩ 27 ишедъшю же е-
моу на земліж. срѣте и мжжъ
единъ отъ града. іже имѣ бѣ-
сы отъ лѣтъ мъногъ. і вь ри-
зж не облачаше сѧ. і въ храмѣ
не живѣаше. нъ въ гробѣхъ. 28 оузь-
рѣвъ же и҃сѧ и възъпивъ. припа-
де къ немоу. і гласомь велиемь
рече. что естъ мънѣ и тебѣ и҃се.
сн҃е б҃а вышънѣаго. молиж ти
сѧ не мжчи мене. 29 прѣшталше бо

Стр. 2 прѣидѣмъ *зогр. ассем.* *3* прѣѣдж *зогр.* прѣидж *ассем. (вм.* въѣдж*)*, вънидоша *остр.;* иджщемъ *ассем.* *4* бжрѣ— *такъ, съ ж вм.* оу, *въ подлин.* *7—8 вѣроятно выскоблено одно* наставьниче. *8—9* погыбнемъ *зогр. остр.* *10* морьскоумоу *зогр.;* и *въ* влънению *пропущ.;* оу *въ* оулеже *прип. надъ строк.* *16* прѣѣдоша *зогр.* *17* іж *что въ скобк. въ подл. стерто,* ѣенисаретьскж *зогр.* *18—19* ишьдъшемъ имъ *зогр.* приходащю и҃соу *сав.* *20* етеръ *зогр. асс.* нѣкыи *остр.;* имѣаше *зогр. ассем. сав.* *20—21* бѣсъ *зогр. ассем. сав.* *22* въ храминѣ *сав.* *24 безъ* и възъпивъ *зогр.* *27* б. живааго *ассем.*

дꙋхови нечистоꙋꙋмоꙋ ꙁити отъ чл҃ка.

отъ мъногъ бо лѣтъ късѫштааше и. і вѧзаахѫ и жжи желѣзны. і пѫты стрѣгѫштеи. і растръsавъ жзы. гонимъ бывааше бѣсомъ сквозѣ поустыниж. 30 къпроси же и и҃съ гл҃а что ти има ѥстъ. онъ же рече леѣонъ. ѩко бѣси мънози вънидж во нь. 31 і молѣахѫ и да не повелитъ имъ къ бездънж ити 32 бѣ же тоꙋ стадо свинии мъного пасомо къ горѣ. і молиша и да повелитъ имъ къ тъи вънити. і повелѣ имъ. 33 ишедъше же бѣси отъ чл҃вка. вънидж къ свинии. і оустръми сѧ стадо по брѣгоу въ ези҃ и истопе. 34 видѣвъше же пасѫштеи бывъшее бѣжаша и възвѣстиша въ градѣ и въ селѣхъ. 35 ꙁидж же видѣтъ бывъшаго. і придж къ и҃сви. і обрѣтж сѣдѧшта чл҃ка. ꙁ негоже бѣси ꙁидж. облъчена и съмыслѧшта при ногоу и҃сво҃у. і оубоѩша сѧ. 36 възвѣстиша же имъ и видѣвъшеи како съпасе сѧ

Стр. 3 многъı бо лѣтъı похъıтааше и *acc.*, похващаше і *сав.* *5—6* растръгаѭ *acc. остр.* растрьгавъ *сав.* *7* *въ* сквозѣ *буква* в *надъ строк.;* поустыня *зогр. остр.* *8* чьто ти им. *зогр. остр.* како ти им. *acc.* *10* вънидоша *остр. (такъ и 16);* и молиша и *acc.* *11* вьнити *сав.* *12* свиное *сав.* *13* и молѣахѫ і *зогр.* и м. и бѣси *сав.* *14* *безъ* въ тъı *acc. сав.;* *ъ въ* тъи *надъ строк.* *15* ищьдъше *остр.* *16* вънидоша *зогр. остр.;* въ стадо свиное *сав.* *18* езеръ *зогр. сав.* *20* въ градѣхъ *остр.* *21* из. же народи из града *сав.;* изидоша *остр. (такъ и 24).* *21—22* видѣти бывъшеѥ *остр.* *22* придоша *остр.* *22—23* обрѣтоша *остр.* *23* чл҃ка при ногоу і҃сво҃у *сав.*

бѣсъноковавъı. 37 і молиша и вьсь народъ области гадаринъскыа. отити отъ нихъ. ѣко страхомь велиемь одръжими бѣахж.

XCVII онъ же вълѣзъ въ корабъ възврати са. 38 Молѣаше же са емоу мжжъ. из негоже изидж бѣси. да би съ нимь бълъ. іс̄ъ же отъпоусти и гл̄а. 39 възврати са въ домъ твои. и повѣдаи елико ти сътвори б̄ъ. і иде по вьсемоу градоу. пропокѣдаа елико сътвори емоу іс̄ъ ·⁘ к̄ ·⁘ 40 бъıстъ же егда възвратити са іс̄ъ приатъı-и народъ. бѣахж во вьси чаяште его ·⁘ 41 і се приде мжжь къ іс̄оу. емоуже бѣ има наиръ. і тъ къназъ съньмиштю бѣ. і падъ при ногоу іс̄воу. молѣаше и вънити въ домъ свои. 42 ѣко дъıшти иночада бѣ емоу. ѣко дъвою на десате лѣтоу. и та оумираашe. егда идѣаше народи оугнѣтаахж и. 43 і жена сжшти въ точении кръве. отъ дъвоиж на десате лѣтоу. ѣже балиѣмъ издавъıши вьсе имѣние. ни отъ единого же не може исцѣлѣти. 44 пристжпъши съ слѣда коснж са вьскрили-

Стр. 2—3 hерhесиньскъıа *зогр. сав. остр. (такое же разночтеніе въ греч. рукоп.).* *4* великъмь *остр.* *5* бѣхж *сав.* *8* изиде бѣсъ *зогр.* изидоша *остр.;* да бъı *остр. сав.* *11* онъ же идѣше *сав.* *16* чл̄вкъ нѣкъıи *остр.* ч. единъ *сав.* ч. етеръ *ассем.;* именемъ *остр. сав. ассем.* *17* иже бѣ къи. *сав.;* съборищоу *остр.* *18—19* мол. и въ д. св. вънити *ассем.* *19—20* кдиночада *остр. ассем.* *21* ıаже оумир. *сав.* *23* кръви *остр.* въ кръвоточении *сав.* *24* врачемъ *зогр. остр. сав. ассем. ник.* *24—25* издаıа *сав.* *27* съзади *остр. ассем.* *27 и 1 на слъд. стр.* краи ризѣ *сав.*

и ризъı его. і абие ста токъ кръве
ея. 45 і рече и҃с҃ъ. къто естъ коснѫвъı
сѧ мънѣ. отъметаѭштемъ же сѧ
въсѣмъ. рече петръ и иже съ нимь
вѣахѫ. наставъниче народи оутѣшта- 5
ѭтъ та и гнетѫтъ. і гл҃еши къ-
то естъ коснѫвъı сѧ мънѣ. 46 і҃с҃ъ же
рече прикоснѫ сѧ мънѣ нѣкъто.

азъ бо чюхъ силѫ ишедъшю из мене.
47 видѣвъши же жена ѣко не оутаи сѧ. тре- 10
пещѫщи приде. і падъши прѣдъ нимъ.
за нѫже винѫ прикоснѫ сѧ емъ. повѣ-
дѣ емоу прѣдъ вьсѣми людьми. і
ѣко исцѣлѣ абие. 48 онъ же р(е)че ей дръзаи дъ-
шти вѣра твоѣ с҃п҃сѧ иди въ миръ. 49 еще 15
емоу гл҃ѫштоу. приде единъ отъ архи-
сунагога гл҃ѧ емоу. ѣко оумъртвъ дъ-
шти твоѣ не движи оучителѣ. 50 і҃с҃ъ же
слъıшавъ отъвѣшта емоу гл҃ѧ. не бо-
и сѧ тъкмо вѣроуи и с҃п҃сна вѫдетъ. 51 при- 20
шедъ же въ домъ не да никомоуже вь-
нити токмо петрови. и иоаноу и иѣковоу.
і о҃т҃цю отроковица и матери. 52 ръıда-
ахѫ же вьси. и плакаахѫ сѧ еѧ. онъ
же рече не плачите сѧ еѧ. нѣстъ оу- 25
мрѣла нъ съпитъ. 53 і ржаахѫ сѧ
емоу вѣдѫште ѣк(о) оумьртвъ. 54 онъ же

Стр. 1 течение *асс. зогр.*, и аб. оуста крьви течение *сав.* *2* прик. *сав.*, кто прикоснѫ сѧ мнѣ *ассем.* *5—6* оугнѣтаѭть та и гнетѫть *остр.* оутискаѭть та и гн. *ассем. ник.* оуриваѭть та и гн. *сав.* *7* прикоснѫвъı сѧ *сав. ассем.* *11* припаде *(вм.* приде*) ассем. сав.* *12* коснѫ сѧ *остр.* *12—13* повѣда *остр. сав. асс.* *14—15* иди вѣра твоя сп. *сав.* *16* пришьдъ *зогр. сав.;* нѣкъıи *остр.* етеръ *асс.* *16—17* соунагога *сав. асс.* *17* гл҃а *зогр. сав.;* оумрѣ *остр.* *21* въ домъ кънѫжъ *сав.;* не да никомоу вънити съ собоѭ *сав. ассем.* *25* безъ еѧ *всѣ проч.;* не плачате сѧ *сав.* *26* оум. дѣвица *всѣ прочіе.* *27* емоу народи *сав.*

изгънавъ вьсѧ вонъ. і емъ їж за
ржкж възгласи гл҃ѧ. отроковице въ-
стани. 55 и възврати сѧ дх҃ъ еѩ. і въ-
скръсе абие. і повелѣ дати ей ѣсти.
56 і оужасете сѧ родителѣ еѩ. онъ же
запрѣти има не повѣдѣти нико-
моуже бывъ(ш)аго ·:· к҃ ·:·

IX.

1 Съзъвавъ
же ис҃ъ оба на десѧте. дастъ имъ
силж и власть на вьсѣхъ бѣсѣхъ. і не-
джгы цѣлити. 2 і посъла ѩ. пропо-
вѣ(дѣ)ти цр҃ствие бж҃ие. і цѣлити бо-
XCVIII лѧщѧѩ. 3 і рече къ нимъ. ничъсоже не
вьземлѣте на пѫть. ни жъзла ни
пиры. ни хлѣба ни сребра. ни дъвою
ризоу имѣти. 4 і въ ньже домъ вънидѣ-
те тоу пр҃ебываите. і отъ тоудоу и-
сходите. 5 і елико не приемлѫтъ васъ.
исходѧште отъ града того. і прахъ отъ
ногъ вашихъ отътрасѣте. въ съвѣдѣ-
ние на ня. 6 исходѧште же прохождаахж
сквозѣ кьси. благовѣстоуѩште. і цѣ-

Стр. 1 изгна *сав.;* имъ *всѣ прочіе.* *2* възгласи їж *ассем.* *3* дш҃а еѧ *сав.* *5* оужасосте сѧ *ассем.* оужасоста сѧ *остр.* оужаснжста сѧ *зогр. сав.* *6* повѣдати *остр. асс.* гл҃ѧ не повѣдаіта *сав.* не повѣдита *зогр.* *7* ш *въ* бывъшаго *въ подл. пропущ.;* призъвавъ *остр.* призъва *сав.* *9* хъ *въ* вьсѣхъ *надъ строк.;* на вса бѣсы *сав.* *10—11 въ подл.* проповѣти. *12* ничесоже *остр. ник.* ничесо *сав.* ничътоже *ассем.* *13* възьмѣте *остр. зогр. сав.* *14* пиръ *сав.* *15* имѣите *асс.* ни мѣди *сав. (странная описка).* *17* приимѫть *остр. ассем.* *18 безъ* і *передъ* прахъ *всѣ проч. т.* *19* истрасѣте *остр. асс.* *19—20* и въ съв. имъ *сав.* *20* они же исх. *сав.* *21* скозѣ *ассем. сав.;* благовѣщаѫще *ассем.* *21 и 1 на слѣд. стр. зогр. сав. безъ* і цѣлаште, и исцѣлѩѫще *остр., асс. никол. согласно съ нашимъ.*

лѧште въсѫдѫ ·:· к 7 Слъıша же ıродъ четврътовластецъ. бъıваѭштаа отъ
него вьсѣ. ı не домъıшлѣаше сѧ зане
глагл҃ъ бѣ отъ етеръ. ѣко ıоаннъ въста о-
тъ мрътвъıхъ. 8 отъ инѣхъ же ѣко ılıѣ
ѣви сѧ. отъ дроугъıхъ же ѣко пр҃ькъ нѣкъı
отъ древьнихъ въскръсе. 9 ı рече ıродъ
ıоана азъ оусѣкнѫхъ. кто же естъ съ
о немъже азъ слъıшѫ таковаа. ї и҃-
скаше видѣти и. 10 ї възвращьше сѧ
ап҃ли повѣдаша емоу елико сътвори-
ша. ı поемъ ѭ отиде единъ на мѣсто
по(у)сто. града нарицаемаго видъ-
саида. 11 народи же разоумѣвъше по не-
мь идѫ. ı приимъ ѭ гл҃аше имъ о
цѣсарест҃вии б҃жии. ı трѣбоуıжшта-
ѭ ицѣленıѣ цѣлѣаше ·:· 12 Дьнь же начатъ
прѣклонѣти сѧ. пристѫпьша же оба
на десѧте рѣсте емоу. отъпоусти на-
родъı. да шедъше къ окръстьна-
ѭ вьси и села витаѭтъ. ı обрѧштѫтъ
врашъно. ѣко съде на поустѣ мѣстѣ е-
смъ. 13 рече же къ нимъ. дадите имъ въı
ѣсти. они же рѣша не имамъ съде ѧште
пати хлѣбъ. ı ръıбоу дъвоѫ. ѧще оубо
не мъı шьдъше во вьсѧ люди сиѭ. коу-
пимъ врашъна. 14 бѣаше во мѫжь ѣко па-
ть тъıсѫштъ. ·:· Рече же къ оученико-
мъ своимъ посадите ѭ на сподъı по
пати десѧтъ. 15 ı сътвориша тако. ı по-

Стр. 1 въсѫдѣ *acc.* *4* гл҃емо *зогр. ник.;* бысть *(вм.* бѣ*) ник. какъ вообще часто.* *5* шть етерь *никол.* *6* етерь *никол.* *7* древльнихъ *зогр.* *13* *въ подл.* посто *съ передъл. поздн. почеркомъ* о *въ* оу. *17* цѣ́ьше *зогр.* цѣлаше *е никол.* *18* пристѫпльша *зогр.* *19* рѣста *никол.* *20* ошьдъше *зогр.* *24* нѣсть намь *никол.* *27* жь *въ* мѫжь *прибавл. надъ строкою.*

садиша вьса. 16 приемъ же пать хлѣвъ
и обѣ рыбѣ. вьзьрѣвъ на небо благо-
слови ѩ. и съломи и даѣаше оученико-
мъ прѣдъложити народоу. 17 і ѣса и на-
сытиша са вьси. і възяша избъ-
ъшее имъ кошъ бї ⁘ 18 І бъістъ е-
гда молѣаше са единъ. съ нимь бѣ-
аху оученици его. і въпроси ѩ гла.
кого ма непьштюютъ народи бъ-
ти. 19 они же отъвѣштавъше рѣша. іо-
ана крстителѣ и ини же илиѫ. ови же
ѣко прькъ единъ древьнихъ воскръсе.
20 Рече же имъ въı же кого ма глете
бъıти. отъвѣштавъ же петръ ре-
че ха бжиѣ. 21 онъ же запрѣштъ и-
мъ. повелѣ никомоуже не глати
сего 22 рекъ. ѣко подабаатъ сноу
чскоуоумоу мьного пострада-
ти. і искоушеноу бъıти отъ ста-
рецъ. і архиереи и кънижъ-

XCIX никъ. і оубьеноу бъıти и третии день
въстати. 23 глаше же къ вьсѣмъ.
аште кто хоштетъ по мьнѣ ити. да
отъкръжетъ са себе. і да възь-
метъ крстъ свои по вьса дьни и
ходитъ по мьнѣ. 24 иже бо аште хо-
штетъ дшѫ своѫ съпасти погоу-
битъ ѩ. і иже аште погоубитъ дшѫ

Стр. 1 примъ *(т. е.* принимъ*) зогр.* *3—4* дасть *хвал.;* оуч. своимь *никол.* *4* ѣша *зогр. никол.* *5—6* ізбъівъшаѧ имъ оукроухъ коша дъва на десате *зогр., никол. согласно съ зогр. только* кошьниць .вı.—те., *хвал.* изьбиткы .вı.-те кошьницы. *9* глаголють *никол.* *12* етеръ *зогр. никол.;* древльнихъ *зогр.* *13—14* к. гл. ме б. *никол.* *22* въскръснѫти *зогр.;* гл. всѣмъ *зогр.* гл. же вс. *никол.* *23* иже *(вм.* аще кто*) ассем. остр.* *25* и по вс. дьни и ход. *никол.* *28* а иже пог. *ассем. остр.*, хоштетъ погоубитъ *зогр. (описка).*

своѭ мене ради спстъ иѫ. 25 кѣ бо по-
лѣза естъ чл҃коу аште приобрѧще-
тъ весь миръ. а себе погоубитъ. ли
отъште(ти)тъ. 26 іже бо аште постыди-
тъ сѧ мене и моихъ словесъ. сего
сн҃ъ чл҃скы постыдитъ сѧ. егда
придетъ въ славѣ своеи и отьчи.
і ст҃ыихъ анг҃лъ. 27 гл҃ѭ же вамъ въ і-
стинѫ сѫтъ едини отъ стоѭщи-
ихъ съде иже не имѫтъ вкоусити
сьмрьти. доньдеже оузрѧтъ
цр҃ствие бж҃ие. 28 Бысть же по
словесехъ сихъ ѣко дьнии осмь.
і поемъ петра и иоана и иѣкова. вь-
зиде на горѫ помолитъ сѧ. 29 і бы-
сть егда молѣаше сѧ видѣние ли-
ца его ино. і одѣние его блисцаѭ сѧ.
30 и се мѫжа дъва съ нимь гл҃ѭща.
ѣже бѣсте мосии і илиѣ. 31 ѣже ѣвль-
ша сѧ въ славѣ гл҃аашете исходъ его.
іже хотѣаше съконьчати въ и҃лмѣ:
32 Петръ же и сѫштаа съ нимь бѣахѫ
отѧгъчени сѣномь.

оубоуждъше же сѧ видѣшѧ славѫ его.
і оба мѫжа стоѭща съ нимъ. 33 і бы-
сть егда разлѫчаашете сѧ отъ не-
го. рече петръ къ и҃сви. наставьни-

Стр. 1 тъ съп. иѫ *ассем. ник.; безъ* бо *зогр. ассем.* *2 безъ* естъ *зогр. асс. остр. ник.* *3* или *остр.* *4 въ подл.* отъштетъ *съ надстрочнымъ* т *надъ послѣднимъ* т. *6* и сынъ чл. *асс.* *9* етери *зогр. ассем. никол.* нѣции *остр.* *9—10* отъ сьде ст. *ассем. остр. никол.* *11* доидеже *ассем. никол.* *14* поимъ *зогр. остр.* *15* помолити се *никол.* *17* одѣанье *зогр.;* блистае *ник.* *19* ѣко *(вм. перваго* ѣже*)* *зогр.;* бѣста *остр.* бъста *ник.;* моуѯеи *остр.;* *второе* ѣже *пропущ. зогр. остр. никол.* *19—20* авьша *зогр.* *20* гл҃ааше же *зогр.* глаголаста же *остр. никол.* *21* коньчати *остр.* *23* сънъмь *зогр. остр.; 23-я строка повидимому приписана нѣсколько позже.* *26* разлѫчиста сѧ *остр. никол.; первое* е *въ* разлѫчаашете *надъ строк.*

че добро естъ намъ сѣде бѣти.
і сътворимъ скинїѧ три. единж
тебѣ и единж мосеови. і единж и-
лии. не вѣ[дѣ]ды еже гл҃аше. 34 се же
емоу гл҃ѧштю бысть облакъ.
і осѣни ѩ и оубоѣшѧ же сѧ. вьшедъ-
шема има онѣма въ облакъ. 35 і
гласъ бысть из облака гл҃ѧ. сь
естъ сн҃ъ мои възлюбленъыи.
того слоушаите. 36 і егда бысть
гласъ. обрѣте сѧ ис҃ъ единъ. і
ти оумлъчашѧ. і никомоуже не
възвѣстишѧ въ тъı дьни. ни-
чесоже о тѣхъ еже видѣшѧ ·:· к҃ ·:·
37 Бысть же въ прочии день. съше-
дъшемъ имъ съ горъı. срѣте и на-
родъ мъногъ. 38 і се мжжъ из на-
рода възъпи гл҃ѧ. оучителю мо-
лиж ти сѧ призъри на сн҃ъ мои. ѣко и-
ноцадъ ми естъ. 39 і се дх҃ъ емле-
тъı-и. і вънезапж въпиетъ и
пржжаатъ сѧ съ пѣнами. і едъва
оходитъ отъ него съкроушаѧ и. 40 і
молихъ сѧ оученикомь твоимь
да ижденжтъ і. і не възмогж.
41 отъвѣштавъ же ис҃ъ рече ·:· ѡ родe

с невѣрьнь и развращенъ до колѣ бждж

Стр. 2 сѣни *ник.* *2—3* тебѣ единж *зогр.* *3* моўсии *остр.* *6* безъ и *передъ* оубоѣша сѧ *зогр.* *6—7* въш. же онѣма *остр.* вьшьдъшемъ же имъ *зогр. ник.* *8* се *остр.* *10* послоушаите *остр. никол.* *14* ѣже *зогр. ник.* *15—16* съшьдъшоу іисови съ г. *остр. ассем.* съходащю іс҃оу *сав.* (*и въ греч. такое же разночтеніе*). *17* м. единъ отъ нар. *сав.* *18* вьпиѧше *сав.* *18—19* молж тѧ *асс.* *19* на сн҃а моего *сав. ник.* *19—20* единочадъ *остр. зогр. никол.* *20* безъ ми *сав.* *20—21* иметь *ник. а.* *21* възъпиетъ *сав.* *23* отъходитъ *ассем. сав.* *25* възмогоша *остр.* *26* рече емоу *зогр. сав.* *27* невѣрънъı и развращенъı *сав.*

въ васъ и тръпльж въı. приведи ми
сн҃ъ твои сѣмо. 42 еште же граджщю емоу.
поврѣже и бѣсъ и сътрасе и. запрѣти же
ис҃ъ дх҃оу нечистоуоумоу. ı исцѣли отро-
ка. и въдастъ ı о҃цю его. 43 дивлѣахж же
сѧ вьси о величии бж҃ии ·:· Вьсѣмъ же
чюдаштемь сѧ о вьсѣхъ ѣже творѣ-
ше ис҃ъ. рече къ оученикомъ своимъ.
44 въложите въ оуши ваши словеса си.
сн҃ъ бо члв҃ческъı иматъ прѣдати
сѧ въ ржцѣ члв҃ѣсцѣ. 45 они же не разоу-
мѣша гл҃а сего. бѣ бо прикръвънь отъ
нихъ да не ощютятъ его. ı боѣахж
сѧ къпросити его о гл҃ѣ семь ·:· 46 Вьни-
де же помъıшление въ нѧ. както ихъ
ваштеи би бъılъ. 47 ıс҃ъ же вѣдъı
помъıшление ср҃дца ихъ. приемъ о-
троча постави е оу себе 48 и рече имъ.
ıже аште приметъ отроча се въ ı-
мѧ мое мѧ приемлетъ. ı иже аште
приемлетъ мѧ. приемлетъ посъ-
лавъшааго мѧ. ıже бо мьнии естъ
во вьсѣхъ васъ. сь естъ ваштеи. ·:·
49 Ѿтъвѣштавъ же иоанъ рече. наста-
въниче видѣхомъ етера. о имени
твоемь изгонѧшта бѣсъı. ı къ-

Стр. 1 съ вами *(вм.* въ васъ*) сав.;* ми *пропущ. зогр.* *2* сн҃ъ свои *остр.* сн҃а твоего *ник.;* сѣмо *опущ. сав.;* гл҃жщю *(вм.* граджштю*) сав.* *3* сътрасе *безъ* и *зогр. остр.* трасъı *сав.* стресь *никол. а.* *4* дх҃ви *зогр.; послѣ* нечистоуоумоу *слѣдуетъ въ зогр. и сав. прибавка:* дш҃е нечистъı ızиди отъ отрока, *которой нѣтъ въ ассем. никол.* *4* и ицѣлѣ въ тъ часъ *сав. (безъ* отрока*).* *4—5* отр. его *никол.* *5* о҃цю своемоу *сав.* матери его *ассем.* *6* о величьствии *остр. сав.* *8* рече оуч. *зогр. никол.* *9* вьı. вы *никол.* *12* прикръвенъ *зогр.* и бысть прикривень *ник.* *14* въпр. иı *зогр.* *16* ваштиı *зогр.* *17* примъ *зогр.* *20* мене приемл. *никол.* *20—21* а иж. ащ. ме приемл. *никол.* *23 безъ* во *зогр. никол.;* ваштьı *зогр.*

зьраниχомъ емоу ѣко въ слѣдъ не
χодитъ съ нами. 50 и рече къ немоу
іс̄ъ. не браните нѣстъ бо на въı.
іже бо нѣстъ на въı по васъ естъ.
51 Бıстъ же егда съконьчаваахж
сѧ дьнье въсχождению его. і тъ оу-
тврьди лице свое въ ӣм̄ъ ити. 52 і по-
съла вѣстьникъı прѣдь лицемъ
своимъ. і шьдъше вънидж въ ве-
сь самарѣнъскж. да оуготоваж-
тъ емоу. 53 і не прияѧ его. ѣко лице
его бѣ градъı въ ӣм̄ъ. 54 видѣвъша
же оученика его иѣковъ и иоанъ. рѣ-
сте г̄и. χоштеши ли и речевѣ да огнь
сънидетъ съ небесе. і поѣстъ ıѧ.
ѣкоже и илиѣ сътвори. 55 обраштъ же
сѧ запрѣти има. 56 и идж въı-инж ве-
сь. 57 Бıстъ же иджштемъ
по пжти. рече единъ къ немоу.
ідж по тебѣ ѣможе колижъдо иде-
ши г̄и. 58 і рече емоу іс̄ъ. лиси ѣзви-
нъı имжтъ. и птица нев̄скъıѧ
гнѣзда. а сн̄ъ чл̄ч̄скъı не иматъ
къде подъклонити главъı. 59 Рече
же къ дроугоуоумоу χоди въ слѣдъ
мене. онъ же рече г̄и. повели ми дре-

Стр. 3 бран. емоу *зогр.* *7* іти въ і̄м̄ъ *зогр. никол.* *10—11* оуготоватъ *зогр.* *11* прияша *зогр. никол.* *15* съшьдъ *зогр.* *16* ѣкоже ıл. *зогр.* *17 пропущенное послѣ словъ* запрѣти има *приписано съ лѣваго края страницы старинным̀ъ, чуть ли не современ. глагол. почеркомъ:* рече има не вѣ. нвста сѧ о̄ коего д̄ха еста. сн̄ бо .... чл̄вскъı не приде д̄шь чл̄въч̄скъ погоубитъ нъ с̄пстъ *(въ зогр.* кого д̄ха еста въı ... нѣстъ пришьлъ*).* *18* иджштоу іс̄оу *остр. ассем. сав.* *19* пжтьмь *сав.;* етеръ *зогр. ассем. ник.* нѣкъıи *остр.* *20* вь слѣдъ тебе *сав.* *20—21* гредеши *никол.* *21* лисица *остр.* *23* обители *(вм.* гнѣзда*) сав.* *24* главъı подъклонити *всѣ прочіе.* *25* поıди *сав.* *26 и 1 на слѣд. стр.* прѣжде *сав.*

вле шедъше погрети отц҃а моего.
60 Рече же емоу и҃с҃ъ остави мрътвъ-
мъ погрети своѭ мрътвъца.
ты же шедъ възвѣштаи цр҃ствие
е вж҃ие. 61 рече же и дроугъı идж по
тебѣ г҃и. древле же повели отъ-
решти ми сѧ. іже сѫтъ въ домоу
моемь. 62 рече же къ немоу и҃с҃ъ. никъто-
же възложъ рѫкъı своеѭ на рало. і зъ-
рѧ въспѧть оуправленъ естъ въ цѣ-
рств҃ие вж҃ие ·:· к ·:·

X

1 і по сихъ же ѣвки г҃ъ
и інѣхъ седмь десѧтъ. і посъла ѩ
по двѣма прѣдъ лицемь своимь.
въ въсѣкъ градъ и мѣсто. ѣможе
хотѣаше самъ ити. 2 гл҃аше же къ
нимъ. жатва оубо мънога а дѣла-
тель мало. молите сѧ оубо г҃ноу жа-
твѣ да изведетъ дѣлателѧ на жа-
твж своиж. 3 идѣте се азъ посыла-
ѭ въı. ѣко агньца по срѣдѣ влъкъ. 4 не
носите въллгалишта ни врѣтишта
ни сапогъ. і никогоже на пѫти не цѣлоу

Стр. 1 шьдъшоу *остр. ассем. (сав. это слово пропущено)*; погрести *никол. (такъ и 4).* *2—3* мрьтвъıѧ *остр. ассем. сав.* *3* и погр. мрьтвъıѧ своѧ *сав.* *3* проповѣди *сав.* *5—6* вь слѣдъ тебе *сав.* *6* повели ми *остр.* нъ повели ми прѣжде *сав.* *6—7* отъврѣшти ми сѧ *зогр.* отъвѣштати ми сѧ *остр. ассем. никол. сав. (сав. безъ* ми*).* *8* ис. къ немоу *асс. ник.* немоу *(безъ* къ*) остр., безъ* къ немоу и҃с҃ъ *зогр.* *9* орало *асс.* *11* ави *зогр.* *12 безъ* и *только* інѣхъ *зогр.* *14* вь все градъı и мѣста *никол.* *17* господю *ассем.* *17—18* жатвъı *ассем.* *19—20* сью *никол.* *20* агнѧ *зогр. (должно быть описка)*, овца *асс.*; ни *(вм.* не*) зогр.* *21* ни пири *ник.*

ите. 5 вь ньже домъ вънидете колижъ-
до. пръвѣе гт̄е миръ домоу семоу.
6 и аште бждетъ тоу сн̄ъ мира. почи-
етъ на немь миръ вашъ. аште ли
ни къ вамъ възвратитъ сѧ. 7 въ
томь же домоу пр҃ѣбываите ѣдж-
ште и пиѭште ѣже сѫтъ оу нихъ. до-
стоинъ во естъ дѣлатель мьздъı
своеѩ. не пр҃ѣходите из домоу въ
домъ. 8 і къ ньже г(д)радъ колижъ-
до въѫходите и приемлѭтъ вы.
ѣдите пр҃ѣдълагаемаа вамъ. 9 і
цѣлите неджжънъıѩ иже сѫтъ
въ немь. і гл̄ите имъ. приближи
сѧ на вы црс̄твие бж̄ие. 10 Вь ньже
колижъдо градъ въѫходите і не приемлѭ-
тъ васъ. ишъдъше на распѭтьѣ его
рьцѣте. 11 і прахъ прилепъшен насъ отъ
града вашего отътрѧсаемъ вамъ.
обаче се вѣдите ѣко приближи сѧ на
вы црс̄твие бж̄ие. 12 гл̄иѭ же вамъ
ѣко содомлѣнемъ отърадьнѣе бж-
детъ въ тъ день. неже градоу томоу.
13 Горе тебѣ хоразинъ. Горе тебѣ видьса-
ида. ѣко аште въ тѷрѣ и сидонѣ. би-
шѧ силы бълы бъıвъшѧѩ
въ ваѭ. древле оубо въ крѣтиштѣ
и попелѣ сѣдѧште покаали сѧ бишѧ.
14 обаче тѷроу и сидоноу отърадьнѣ-

Стр. 3 безъ тоу *ник.*, аште ли бждѫтъ сн̄ве мира *зогр.* *3—4* поч. мирь вашь на немь *ник.* *6* пр҃ѣбъıваите *въ подл.* *10* вь ньже колиждо градь *никол.; въ подл. описка* гдрадъ. *11* вьнидете *зогр.* *18* придепъшии *ассем.* *19* гр. ваш. въ ногахъ нашихъ *зогр.* на ног. наш. *ник.* града сего въ ногахъ нашихъ *асс.* *22* содомомъ *асс.* *22—23* въ тъ день отър. бжд. *зогр. асс. ник.* *23* нежели *ник.* *24—25* ь *въ* видьсаида *передълано изъ* ъ. *25—26* силъı бишѧ бълъı *зогр.* *28* пепелѣ *никол.* *29* тѷроу—оу *исправлено изъ* о.

є бѫдетъ на сѫдѣ. неже вама.
15 І ты капернаоумѣ до нб̄се възнесъıи сѧ. до ада низъведеши сѧ ·:· 16 Слоушаıѧи васъ мене слоушаатъ. і отъмѣтаıѧи сѧ васъ мене сѧ отъмѣтаатъ. а отъмѣтаıѧи сѧ мене отъмѣтаатъ сѧ посълавъшаго мѧ. 17 Възвратиша же сѧ седмь десѧтии. съ радостиѭ [ѭ] гл̄ıще. гн̄и и бѣси (по)виноуıжтъ сѧ намъ о имени твоемь. 18 рече же имъ видѣхъ сотонѫ ѣко мълниѭ съ небесе падъша ·:· 19 Се даѭ вамь власть настѫпати на змиѧ і скорпиѧ. і на всѣ силѫ врага. і ничътоже васъ не врѣдитъ.

сп 20 обаче о семь не радоуите сѧ ѣко доуси вамъ повиноуıжтъ сѧ. радоуите же сѧ ѣко имена ваша написана сѫтъ нб̄с̾ъ ·:·
21 Въ тъ часъ възд(р)адова сѧ дх̄омъ ис̄ъ и рече. исповѣдаѭ ти сѧ отч̄е гн̄и нб̄се и землѧ. ѣко оутаилъ еси се отъ прѣмѫдръ и разоуменъ. і отъкрълъ си младенцемъ. ей отьче ѣко тако бъıстъ[стъ] благоволение прѣдъ

Стр. 2 каферънаоумъ *зогр.* *2—3* възнесъ сѧ *зогр.* *3* съведеши сѧ *зогр.* *6 передъ* отъмѣтаıѧи *пропущены въ нашемъ текстѣ слова:* и слоушаıѧи мене слоушаетъ посълавъшааго мѧ *(такъ ассем. зогр.).* *9* десѧтъ *асс. остр.* *10* по *въ* повиноуıжтъ *надъ строкою.* *13* съпадъша *ассем.* падьшю *ник.;* дахъ *всѣ проч.;* вамь *или* вамъ? *15* всякоу *никол.* *15—16* врагоу *остр.* вражиѭ *ассем. сав.* *17* ѣко и доуси *ассем.* бѣси *зогр.* *18* р. ж. с. паче *ассем.* *19* напсана *зогр. сав. (сав. на другомъ мѣстѣ* написана*).* *21* сѧ тебѣ *ассем. никол.* *21—22* небоу *(съ приписко́ю* еси*)* и земи *сав. никол.* (на земли), нбси и земли *остр.* зема *асс.* *22* си *зогр.* сии *асс. (вм.* се*), ник. пропущено.* *22—23* прѣмѫдръıихъ *остр.* *23* отъкри *(съ приписко́ю* лъ еси*)* вса *сав. (но на другомъ мѣстѣ сав.* отъкрълъ еси, *такъ и ник.).*

тобоиж ·:· к̃ ·:· 22 і обращть сѧ къ оученикомь рече. вьсѣ мьнѣ прѣдана бышѧ отъ оц̃а моего. і никтоже не вѣстъ кто естъ сн̃ъ тъкмо отецъ. і кто естъ отц̃ъ ткмо сн̃ъ. і емоуже аште хощетъ сн̃ъ явити. 23 и обращть сѧ къ оученикомь единѣмъ рече. блаженѣ очи видѧштеи ѣже видите. 24 гл̃ж во вамъ ѣко мънозн пророци и ц̃ре въсхотѣшѧ видѣти ѣже вы видите. і не видѣшѧ. і слышати ѣже слышасте и не слъша[стьѧ]шѧ ·:· 25 і се законьникъ етеръ въста къ ис̃ви. искоушаѧ и и гл̃ѧ. оучителю что сътворь животъ вѣчънъıи наслѣдъствоуıж. 26 онъ же рече къ немоу. къ законѣ чъто писано естъ како чьтеши. 27 онъ же отъвѣштавъ рече. възлюбиши г̃а б̃а твоего. отъ вьсего срд̃ца твоего. и вьсеıж д̃шеıж твоеıж. і вьсеıж крѣпостиıж твоеıж ·:·

і вьсѣмь помъıшлениемь твоимь. и искрънѣаго твоего ѣко самъ сѧ. 28 Ре-

Стр. 1—2 *слова* і обр. с. к. оуч. р. *пропущены въ зогр. никол. по примѣру иныхъ греч. текстовъ.* *5* токмо *зогр.* *7* единъ *ассем. зогр. никол.* *7—8* блаженѣи *ассем.* *8* видѧштиı *зогр.;* ѣже вы видите *асс.* *10* ц̃ри *зогр.;* ѣже вид. *зогр.* *12* ѣже слышите вы *асс., то же безъ* вы *зогр. ник.;* въ слъша... *къ* ъ *вязью присоединено* і (*в съ* ѱ). *13* единъ *сав.* нѣкъıи *остр.;* приде *(вм.* въста*) сав. остр. асс.;* къ ис̃ви *пропущ. зогр. никол.* *15* живота вѣчьнааго *ассем.* жизнь вѣчьнııж *сав.* *15—16* наслѣдоуıж *зогр. никол.* *16* ис̃. же р. емоу *сав.* *17* псано *сав.* естъ п̃сано *зогр.* *19* своего *всѣ прочіе.* *19—20* вьсѣмь срд̃цьмь своимь *остр. сав.* *21* своеıж *сав.,* своıж—своеıж *остр., безъ перваго* твоеıж *или* своеıж *зогр. асс. ник.;* отъ въсеıѧ крѣпости твоеıѧ *ассем. ник.* *23* помъıшлениимь *остр.* отъ всего помъıшлениѣ твоего *ассем. никол.* *24* ближьнııаго *остр. сав.* подроуга своего *зогр.* искр. своего *ассем. никол. (въ сав. предшествуетъ слово* и вьзлюби*).*

че же емоу правѣ отъвѣшта се твори
и живъ бждеши. 29 онъ же хотѧ оправьдити
[ти] сѧ самъ. рече къ исв҃и. і кто [е]стъ
искрънии мои. 30 отъвѣштавъ же и҃съ
рече. чл҃къ единъ съхождаше отъ и-
ем҃а въ ериχж. і въ разбоиникы въ-
паде. иже и съвлъкъше и. и ѣзвы
възложъше отидж. оставльше елѣ
живъ сжштъ. 31 по приключаю же пере-
и единъ съхождаше пѫтемь тѣмь.
і видѣвъ і мимо иде. 32 такожде же и
левъѣнитъ. бывъ[въ] на томь мѣстѣ.
пришедъ и видѣвъ і мимо иде. 33 са-
марѣнинъ же единъ градъı приде на-
дь нь. і видѣвъ і милосрд҃ва. 34 і при-
стжпь овѧза строупъı его възлива-
ѧ олѣи и вино. възсаждъ же и на свои ско-
тъ приведе и въ гостиницж. і прилe-
жа емъ. 35 і на оутрьни ишедъ изьмь
дъва пѣнѧза дастъ гостиньникоу.
і рече емоу прилежи емь. і еже аште при-
иждивеши. азъ егда възвраштж
сѧ въздамь ти. 36 кто оубо тѣхъ трии
искрънии мьнитъ сѧ бъıти. въпа-

Стр. 1 емоу и҃с. *зогр. ник.;* правъ *остр. сав.* право *ассем. ник.* *4* ближьнии *остр. сав.;* ми *(вм.* мои*) зогр.* *4—5* отъв. ис. и рече *ассем.* отъвѣщаѧ же ис. рече *сав.* *5, 10 и 14* етеръ *зогр. ник. ассем.* нѣкъıи *остр., сав.* единъ *(только 14* етеръ*).* *8* отидоша *зогр. остр.;* і оставльше і *зогр.* оставльше и *асс. остр. сав.* *8—9* елѣ живого сжща отиде *сав.* лѣ жива сжща *остр.* лѣ живь соушть *никол.* *10* идѣше *сав.* *11 и 13* видѣвъ *безъ* и *остр.* *14* градъı и приде *ассем.* *14—15* къ немоу *сав.* *16* ѣзвъı *сав.* *17* елеи *остр.* масло *зогр.;* вьзъмъ *(вм.* въсаждь*) сав.* *18* въ господж *сав. (замѣчательное слово).* *19* на оутрьѣ *зогр. остр. ассем.;* шъдъ и вьзъмъ *сав.* ишедъ вьземъ *асс.* *20* сьребрьника *остр;* гостьникоу *сав.* *21—22* аще что иждивеши *сав.* *23* отъ тѣхъ *остр.* *24* мьнитъ ти сѧ *зогр. асс. остр. сав.;* ближьнии *остр.* искрьны *сав.* *24 и 1 на слѣд. стр,* м. т. с. б. иск. въпадъшоумоу *асс.* *Стр. 12 второе* и *въ* левъѣнитъ, *21* е *въ* еже, *22* р *въ* възвраштж *припис. надъ строкою.*

дѣшѧоумоу въ разбоиникы. 37 онъ
же рече сътвори милость съ нимь.
Рече емоу и҃съ иди и ты твори тако-
жде ·:· кц ·:· 38 Бысть же ходѧщемъ

СПІ имъ і҃ тъ вниде и҃съ въ весь единѫ. жена 5
една именемь марѣта. приѧтъ і въ
домъ свои. 39 і сеи бѣ сестра именемъ
мариѣ. ѣже и сѣдъши при ногоу и҃соу слы-
шаше слово его. 40 і марта мльвлѣаше
о мънозѣ слоужъвѣ. ставъши же рече. 10
г҃и не радиши ли ѣко сест(р)а моѣ единѫ
мѧ остави слоужити. рьци оубо ей да
ми поможетъ. 41 отъвѣштавъ же рече е-
и и҃съ. марта марѣта печеши сѧ и
мльвиши о мьнозѣ. 42 едино же естъ на по- 15
трѣбѫ. мариѣ бо благѫѭ чясть избь-
ра. ѣже не отъиметъ сѧ отъ неѭ. ·:·

XI.

1 і҃ бысть сѫштоу емоу на мѣстѣ едино-
мь молѧштю сѧ. ѣко прѣста рече еди- 20
нъ оученикъ его къ немоу г҃и. наоучи нъı
молити сѧ ѣкоже иоаннъ наоучи оучени-

Стр. 2 створы *сав.* створеи *асс. ник.* сътворивъıи *остр.;* милостъıнѭ *зогр.* *3* створи *ник.* *4—5* ходѧштю емоу *зогр. (и въ греч. т. разночтеніе).* *5* тъ *нѣтъ въ асс. сав. остр.;* и҃с *пропущ. въ зогр. ник.;* етерѫ *зогр. ассем. остр. ник.* *6* же етера *зогр. ассем. остр. никол.* же ед. *сав.* *7* се ей *зогр. сав. ассем.* се бысть *никол.;* нарицаемаа *ассем. остр. ник.* *9* мльвѣше *сав.* мльвѣаше *ассем.* *11* родиши ли *зогр. ассем. ник.* брѣжеши ли *сав. остр.;* р *въ* сестра *пропущено.* *12* слоуж. тебѣ *сав.* сл. ти *никол.* *13—14* і҃с. рече ей *сав. ассем.* отьв. же господь р. ей *никол.* *15—16* на пользѫ *сав.* *16* ѣ *въ* мариѣ *надъ строк.* *18—19* етерѣ *зогр. никол.* *19—20* етеръ отъ *зогр. никол.* *18—20 остр. иначе:* въ врѣмѧ оно пристѫпльше къ и҃сусоу оученици его рѣшѧ ѥмоу. *20* его *прип. надъ строкою.*

къı своѭ. 2 рече же имъ. егда моли-
те сѧ гⷣте. Отъче нашъ иже еси на нб҃сѣ.
да ст҃итъ сѧ имѧ твое да придетъ
цр҃ствие твое. да бѫдетъ волѣ
твоѣ ꙗко на нб҃се и на земи. 3 хлѣбъ на-
шъ наснштънъı. дан намъ на вь-
сѣкъ день. 4 ı остави намъ грѣхъı
нашѧ. ібо и сами оставлѣемъ вь-
сѣкомоу длъжьникоу нашемоу. ї не
вьведи насъ въ іскоушение. нъ и-
збави нъı отъ непрıѣзни ·⁘· 5 Ⱡ рече
къ нимъ къто отъ васъ иматъ дроу-
гъ. ı идетъ къ немоу полоу ношти.

ı речетъ емоу дроуже даждъ ми въ зай-
мъ три хлѣбъı. 6 ıде дроугъ ми при-
де съ пѫти къ мънѣ. ı не имамъ че-
со положити прѣдъ нимь. 7 ı отъ из ж-
трѣждж отъвѣштавъ речетъ не
твори ми троудъ. юже двьри затво-
ренъı сѫтъ. ı дѣти моѭ съ мъно-
ѭ на ложи сѫтъ. не могѫ въстa-
ти дати тебѣ. 8 гл҃ѭ вамъ аште и не
дастъ емоу въставъ зане естъ
дроугъ емоу. нъ за безочъство его
въставъ дастъ емоу елико трѣ-
боуоутъ. 9 ı азъ гл҃ѭ вамъ. проснте

Стр. 2 въ еси *буква* е *прибавл. надъ строкою.* *5* нбси *сав. остр.;* земли *остр.* *6* надьневънъı *зогр.* дневьнъı *сав.* иносоуштьнъı *(*насоуштьнъı*) ник.;* даждь *остр. сав.* *8* ꙗко и мъı *остр.* ꙗко и сами *никол.* *8—9* длъжъ-никомъ нашимъ *остр.* *10* напасть *остр. сав.* *11* ѡть лоукаваго *никол.* *12—13* дроуга *ассем. сав. никол.* *14* въ заимъ даждь ми *ассем. сав. никол.* *14—15* заемъ *зогр.* *15* ельмаже *(вм.* иде*) остр.* ѩде *зогр.* *16—17* еже положѭ прѣдъ нимь *асс. сав. ник.* *17* отъ *такъ въ подлин., прочіе т.* тъ. *19* троуда *зогр. сав. ассем. остр. никол.* *20* дѣть моѣ *ник.* *22* датъ *зогр. остр.* и дати *ассем.;* гл҃ѭ же вамъ аще не *остр.* *23—24* зане дроугь его естъ *асс.* *26* вамъ глаголѭ *сав. ник. остр.*

и дастъ сѧ вамъ. ишщите и обрѧщете тлъцѣте и отверзетъ сѧ вамъ. 10 вьсѣкъ бо просѧи приемлетъ. і ищѧи обрѣтаатъ. і тлъкѫщоумоу отверзетъ сѧ. 11 котераго же отъ васъ оц҃а въспроситъ сн҃ъ хлѣба. еда камень подастъ емоу. ли рыбы. еда въ рыбы мѣсто змиѭ подастъ емоу. 12 или аште проситъ ица. еда по(да)стъ емоу скорьпии. 13 аште оубо вы зли сѫште. оумѣате даанига блага дати чадомъ вашимъ. кольми паче отц҃ъ с н҃бсе дастъ дх҃ъ ст҃ъ. просѫштиимъ оу него. 14 і бѣ изгонѧ бѣсъ и тъ бѣ нѣмъ. бъıстъ же бѣсоу изгънаноу

CIV прогл҃а нѣмы. і дивлѣахѫ сѧ народи. 15 едини же отъ нихъ рѣша. о вельзѣвоулѣ кънѧзи бѣсъ изгонитъ бѣсы. 16 дроуѕии же искоушаѭще знамениѣ отъ него искаахѫ съ н҃бсе. 17 онъ же вѣды ихъ помъıшлениѣ. рече имъ вьсѣко цр҃ствие раздѣль сѧ само

Стр. 1 ищате *зогр. остр. (но остр. на параллел. мьстъ* ищѣте*)*, ищѣте *ассем. сав.* *2* оудараите *остр. (но также* тълъцѣте*).* *3* прииметь *остр.* *4* обрѧщетъ *сав.;* оудараѭщоуоумоу *остр. (но на параллел. мьстъ* тълкоущоуоумоу*).* *6* о҃ць *остр. (на параллел. мьстъ* отьца*)*, оу отьца *ассем. сав.;* с҃нъ свои *остр. сав. ассем. никол.* сн҃ъ твои *зогр.* *8* или *остр. никол.* *9* под. емоу змию *остр.* *9—10* аще ли въспроситъ *сав.* *10* ѣица проситъ *ник.; вм.* подастъ *въ подл. описка* постъ. *11* скорпиѭ *ассем. остр. (но остр. на параллел. м.* скорпии*)*, скорьфии *сав.*, еда скорьфию д. емоу *никол.* *14* отьць вашь небеснъı *ассем. сав. никол. а. (*с небесе *ник. б.)*, оц҃ь вашь съ н҃бсе *остр.* *15* дх҃ъ благъ *ассем. сав. никол. а. (*светы *никол. б.)* *19* етерии *зогр. никол.* *20* бѣсовьсцѣмь *никол. а.* *21* иск. і *зогр.* *21—22* отъ него *пропущ. въ зогр., ник. согласно съ нашимъ т.* *24* раздѣлѣѭ сѧ *зогр.*

вь себѣ запоустѣатъ. і домъ на
домъ падаатъ. 18 аште же и сотона са-
мъ вь себѣ раздѣли сѧ. како стане-
тъ цр҃сво его. ѣко гл҃те о вельзѣвоу-
лѣ изгонѧщъ мѧ бѣсы. 19 аште же а-
зъ о вельзѣвоулѣ изгоню бѣсы.
сн҃ве ваши о комь изгонѧтъ. сего ра-
ди ти бѫдѫтъ вамъ сѫдіѧ. 20 аще
ли же о пръстѣ бж҃іи азъ изгоню бѣ-
сы. оубо постиже на васъ цѣсаре-
ствіе бж҃іе. 21 егда крѣпъкы оуорѫ-
жь сѧ хранитъ свои дворъ. вь мирѣ
сѫтъ имѣніѣ его. 22 а понеже крѣплеи
его нашедъ побѣдитъ і и вьсѣ орѫ-
жіѣ его отъметъ на нѣже оупъваше
и користь его раздаатъ. 23 іже нѣстъ съ
мъноѭ на мѧ естъ. і иже не събира-
атъ съ мъноѭ растачаатъ. 24 егда
же нечистъıи дх҃ъ изидетъ отъ чл҃ка.
прѣходитъ сквозѣ безводънаѣ мѣ-
ста ищтѧ покоѣ и не обрѣтаѧ гл҃тъ.
възвращѫ сѧ въ домъ мои отъ
нѫдже изидъ. 25 і пришедъ обрѣта-
атъ пометенъ и оукрашенъ.

26 Тъгда изидетъ и поиметъ дроутъıихъ го-
решъ седмь дх҃ъ. і въшедъше живѫтъ
тоу. і бываѭтъ послѣдьнѣа чл҃коу
томоу горьша пръвъıихъ ·:· 27 Бъı-
стъ же егда гл҃аше се. въздвигъши

Стр. 2—3 сотона сама *никол. а.* *4* еи *(вм.* его*) ник. а.* *5* изгонешта ме *никол.* *8* соудие в. б. *никол.* *9 въ* бж҃іи *буквы* ж *и* і *соединены вязью.* *11—12* въоружь сѧ *зогр. ник., нашу форму можно считать сербо-хорватскою.* *12* домь *(вм.* дворъ*) ник.* *15* нѣже *зогр.* *18* растачаѭтъ *зогр.* *20* бездъ-наа м. *зогр.* прох. скрозѣ бездьньнаѣ м. *ник. а.* *23—24* обрѣштеть *никол.* *24 безъ* и *зогр.* *25* идетъ *зогр. ник.* *25—26* горьшь себе *зогр. (безъ* доухъ*, такъ и ник. только:* горьшихь*).* *28* горьши *зогр.* *29* си *остр. асс.*

гласъ една жена отъ народа рече е-
моу. блаженое чрѣво ношъше тѧ. і съ-
сѣца ѣже еси сѣсалъ. 28 онъ же рече. тѣ-
мъ же оубо блаженни слъшѧштеи
слово бжие и хранѧште ·:· к ·:· 29 Народо-
мъ же събираѣштемъ сѧ. начѧ-
тъ гти. родъ съ лѫкавънъ естъ.
знамениѣ ештетъ. і знамение
не дастъ сѧ емоу. тъкъмо знаме-
ние ионы пка. 30 ѣкоже бо бъистъ ио-
на знамение ниневъѣитомъ. тако
бѫдетъ и сн члвскы родоу семоу.
31 Цр̃ца южьскаа въстанетъ на сѫдъ.
съ мѫжи рода сего и осѫдитъ и̑.
ѣко приде отъ конецъ земла слъ-
шати прѣмѫдрости соломона.
и се мьножѣе соломона сѣде. 32 мѫ-
жи ниневъѣитьсции въскръснѫ-
тъ на сѫдъ. съ родомь симь [си-
мь] и осѫдатъ-и. ѣко покаашѧ сѧ
къ проповѣдь ионинѫ. і се мъно-
жѣе ионы сѣде ·:· 33 Никтоже оубо
свѣтилънника въжегъ въ съкро-
вѣ полагаатъ. ни подъ спѫдомь.
нъ на свѣштъницѣ да въходѧштеи
видатъ свѣтъ ·:·

cv 34 Свѣтильникъ тѣлоу естъ око. егда оубо о-
ко твое просто бѫдетъ. і вьсе тѣло твое.

Стр. 1 етера жена гласъ *ассем. никол.* нѣкаа ж. гл. *остр.* гл. етера ж. *зогр.* *2* блажено чр. ношьшее тѧ *зогр. ассем.* блаженоіе ч. ношьшеіе тѧ *остр.* блаженаа ѫтроба ношьшиа тѧ *сав.* *2—3* сосьца *ассем.* *5* хр. е. *всѣ прочіе.* *7* родось. родъ лѫкавъ *зогр.* р. сь р. лоук. *ник.* *12* ъı *въ* члвскъı *передълано вязью изъ* ъ (ѳ). *14* осѫдатъ иа *зогр. ник.* *15—16* слъшатъ *зогр.* *17* сьде солом. *зогр.* *22* сьде ионъı *зогр.;* оубо *пропущ. зогр.* *23—24* въ кровѣ *зогр.* *27* око *надъ строк.*, око твое *зогр. ник.*

свѣтъло бждетъ. а понеже лжливо бж-
детъ. і тѣло твое тъмьно бждетъ.
35 блюди оубо еда свѣтъ иже естъ въ те-
бѣ тъма естъ. 36 аште оубо тѣло твое
вьсе свѣтъло бждетъ. не имы ча-
сти единъı тъмънъı. бждетъ свѣ-
тъло вьсе. ѣко се егда свѣтильникъ
блисканиемь просвѣштаатъ тѧ ⁘
37 Егда же гл҃аше молѣаше и фарисѣи
единъ да обѣдоуоутъ оу него. въшедъ
же възлеже. 38 фарисѣи же видѣвъ
диви сѧ. ѣко не прѣжде кръсти сѧ пръ-
вѣе обѣда. 39 рече г҃ь къ немоу. нъı-
нѣ въı фарисѣи вънѣштънее стъ-
кльници и мисѣ очиштаате. а въ-
нжтрьнѣа ваша плъна сжтъ хъı-
штениѣ и зълобъı. 40 безоумьни не
иже ли естъ сътворилъ вънѣшть-
нее. і вънжтрьнее сътвори. 41 обаче
сжштаа дадите милостъıнж.
і се вьсѣ чиста вамъ сжтъ ⁘ ⁘
42 Нъ горе вамъ фарисѣемъ ѣко деса-
тинж даате отъ мѧтъı и пиганъ
и вьсѣкого зелиѣ. і мимо ходите
сждъ. і любъвъ бжиж. си же подо-
бааше сътворити и онѣхъ не оста-
влѣти ⁘ 43 Горе вамъ фарисеи ѣко
любите прѣдъсѣданиѣ на съни-
миштихъ. і цѣлованиѣ на тръжи-

Стр. 1 просто *(вм.* свѣтъло*) зогр.* *3* естъ *въ зогр. выскобл.* *5* вьсе *пропущ. зогр. ник.* *6* етеръı *зогр. никол.* *7 посль* вьсе *ник. прибавл.* тѣло твое. *8* сѧ *(вм.* тѧ*) зогр. ник.* *10* етеръ *зогр. ник.* *10—11* въш. ж. възгл. *пропущ. въ ник. а.* *11* видѣвъ *м. б.* видѣвь. *13* рече же и҃с *зогр.* *14—15* вьнѣшьнѧѧ стьклѣница *зогр.* стькленыце *никол.* *15* мисы *никол.* блюдомъ *зогр.* *16* сжть *пропущ. ник. а.* *18—19* вьнѣшьнѣее *зогр.* *19* сътворилъ *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *21* се *пропущ. зогр.* *27* фарисѣомъ *зогр. ник.*

штихъ ·:· 44 Горе вамъ кънижъници и
фарисѣи. і лицемѣри. іде есте ѣ-
ко гроби не вѣдоми. і чл҃вци ходѧще-
и врѣхоу не вѣдѧтъ. 45 отъвѣштавъ
же единъ отъ законьникъ гл҃а емоу.
оучителю се гл҃ѧ и намъ досаждае-
ши. 46 онъ же рече и вамъ законьнико-
мъ горе. ѣко накладаате на чл҃кы
врѣмена не оудобь носима. а сами
ни единѣмъ же пръстомъ ваши-
мь прикасаате сѧ врѣменехъ. ·:·
47 Горе вамъ ѣко зиждете гробы прок҃ъ.
от҃ци же ваши избишѧ ѭ. 48 оубо съвѣ-
дѣтельствоуоуте и волѭ имате.
дѣломъ от҃цъ вашихъ. ѣко ти оубо и-
збишѧ ѭ. въı же зиждете ихъ гро-
бы. 49 сего ради и прѣмѫдрость бж҃и-
ѣ рече. посълѭ въ нѧ пр҃кы и апо-
ст҃лы. и отъ нихъ оубиѭтъ. и ижде-
нѫтъ. 50 да мьститъ сѧ кръвь вь-
сѣхъ пр҃къ. проливаема отъ съложе-
ниѣ вьсего мира. отъ рода сего. 51 отъ
кръве а(ве)лѣ праведънааго. до кръве
захариѧ погыбъшааго междю
олтаремь и храмомъ. еи гл҃ѭ ва-
мъ вьзиштетъ сѧ отъ рода сего.
52 Горе вамъ законьникомъ. ѣко вьза-
сте ключь разоумѣнию. сами не
вьнидете. и въходѧштеимъ въ-

Стр. 2 ижде *зогр.* *5* етеръ *зогр. ник.* *11* брѣм. ихь *ник.* *12 послѣ* вамъ *прибавл.* кънижьници і фарисѣı і упокрити *зогр. (такъ и въ ник. а., но никол. б. согл. съ нашимъ т. безъ этихъ словъ, которыхъ нѣтъ въ обыкн. греч. т.).* *13* ібо *зогр.* *15* съ дѣлъı *зогр. ник.* *16* имь *(вм.* ихъ*) ник.* *23* крьви *ник.;* ве *въ* авелѣ *прип. надъ строк. болѣе позднимъ глагол. почеркомъ.* *28* не *пропущ. зогр.* *29* въходѧштиимъ *зогр. ник.*

CVI збранисте. 53 Гл҃ющю же емоу къ нимъ сице. начаса кънижъници и фарисѣи. лютѣ ѣко гнѣвати са. і прѣсталти и о мъножаишихъ. 54 лающе его оуловити нѣчъто отъ оустъ его. да на нь възгл҃аголютъ.

XII.

1 о нихъже сънемъшемъ[шемъ] са тъмамъ народа. ѣко попираахж дроутъ дроуга. начатъ гл҃ати къ оученикомъ своимъ пръвѣе. вънемлѣте себѣ отъ кваса фарисѣиска. еже естъ лицемѣрие ·:· 2 Ничтоже бо покръвено естъ еже не отъкръетъ са. и таино еже не разоумѣатъ са. 3 зане елико въ тъмѣ рѣсте въ свѣтѣ оуслъишитъ са. і еже къ оухоу гл҃асте въ таилицихъ. проповѣстъ са на кровѣхъ. 4 Гл҃ж же вамъ дроугомъ своимъ. не оубоите са отъ оубиваюштихъ тѣло. и по томь не могжштемь лиха чесо сътворити. 5 съказаю же вамъ кого са оубоите. оубоите са имжштаго власть по оубьении вьврѣшти въ ѣеонж. ей гл҃ж вамъ. того оубоите са. 6 не пать ли птицъ вѣнитъ са пѣнаsема

Стр. 1 възбранаете *никол.* *2* си *(вм.* сице*) никол.;* начаша *ассем. ник.* *8* прѣпираахж *зогр.* припѣрати *никол.* *12* єсть покривено *никол.* *13* тайно *ник. а.* *14—15* зане ел. въ т. р. *пропущ. въ зогр.* *15* рекосте *остр.* *16* въ оухо *асс.* *17* проповѣ са *ассем.* *18* моимъ *зогр. ник. асс.* *20* не имжщемъ *зогр. остр. никол. а.* *21* съкажж *ассем. никол. а.* *25* цѣнить са *остр.*

дѣвѣмa. і ни единa отъ нихъ нѣстъ
забьвенa прѣдъ бмъ. 7 нъ и̑ власи
главъı вашеѭ вьси иштьтени сѫ-
тъ. не боите сѧ оубо мъноѕѣхъ пъти-
цъ соулѣиши есте. 8 Гл̑ѭ же вамъ
вьсѣкъ иже колижъдо исповѣстъ мѧ
прѣдъ чл̑вкъı. и сн̑ъ чл̑вчскъı испо-
вѣстъı-и прѣдъ анѣлъı бжіи. 9 а отъ-
връгъı сѧ мене прѣдъ чл̑къı. отъ-
връжень бѫдетъ прѣдъ анѣлъı бжіи.
10 і вьсѣкъ иже речетъ слово на сн̑ъ
чл̑вскъıи. отъпоуститъ сѧ емоу. а̑
іже власвимисаатъ на дх̑ъ ст̑ъı.
не отъпоуститъ сѧ емоу. 11 егда же при-
веджтъ въı на соньмишта и вла-
сти и владъıчъствиѣ. не пцѣ-
те сѧ како или что отъвѣштаате
или что речете. 12 ст̑ъıи бо дх̑ъ наоу-
читъ въı во тъ часъ. ѣже подоба-
атъ гл̑ати. ·:· 13 Рече же емоу единъ
отъ народа. оучителю рьци братроу
моемоу да раздѣлитъ съ мъно-
ѭ достоѣнье. 14 онъ же рече емоу.
чл̑че кто мѧ постави сждиѭ ли
дѣлителѣ надъ вами. 15 рече же къ
нимь блюдѣте сѧ и храните сѧ о-
тъ вьсѣкого лихоимьствиѣ. ѣко

Стр. 4 оубоите сѧ *остр.* *5* соулѣише *остр.*; есте въı *асс. остр.* *6* колижьдо *пропущ. въ ассем.*; о мьнѣ *(вм.* мѧ*) остр.* *7—8* исповѣмъ і и (азъ) пр. а. б. *ассем. (такое чтеніе существуетъ и въ греч. т.).* *11—12* сына чловѣчьскааго *асс. ник.* *13* доуха светааго *ник.* *15* съборища *остр.* *16* владъычьства *ассем. никол.* *17* ли чьто помъслите (*вм.* отъвѣштаате) *зогр. асс. ник.*, помъслисте *(описка) остр.* *18* ли *ассем. зогр.*; что *пропущ. ник. а.* *20* етеръ *зогр. никол.* *21* братоу *зогр. никол.* *25* дѣлателѣ *зогр. (описка)*, раздылителя *ник.* *27* лихоимиѣ *зогр.* лихоиманиѣ *ник.*

отъ избытъка комоуждо живо-
тъ его естъ отъ имѣнииѣ емоу ·:· 16 Ре-
че же притъчж къ нимь гл҃ѧ. чл҃коу
единомоу богатоу огобьзи сѧ ни-
ва. 17 і мышлѣаше въ себѣ гл҃ѧ.
что сътворіж. ѣко не имамъ къ-
де съб҃ати .... плодъ моихъ.
18 і рече се сътворіж разорiж жить-
CVII ницѧ моѧ и большѧ съзиждж. і съ-
берж тоу вьсѣ жита моѣ и добро мое
19 и рекж д҃ши моеи. д҃ше имаши мъно-
го добро лежѧште на лѣта мьнога.
почиваи ѣждь пии весели сѧ. 20 рече
же емоу б҃ъ. безоумьне въ сыж но-
щь д҃шж твоіж истѧзаіжтъ отъ те-
бе. а ѣже оуготова комоу бждтъ.
21 тако събираѣи себѣ. а не въ б҃ъ бо-
гатѣѣ. си гл҃ѧ къзгласи имѣѣи оу-
ши слъшати да слъшитъ ·:· к҃ ·:·
22 Рече къ оученикомъ своимъ. сего ради
гл҃іж вамъ. не пцѣте сѧ д҃шеіж ва-
шеіж что ѣсте. ни тѣломь въ чъто
облѣчете сѧ. 23 д҃ша бо больши естъ
пиштѧ и тѣло одежда. 24 съмотрите
вранъ ѣко не сѣіжтъ ни жьніжтъ.

Стр. 2 о імѣнии емоу *зогр.* *4* етероу *ассем. зогр. ник.*, нѣкоємоу *остр.*; оугобьзи сѧ *всѣ проч.* *5* помышлѣше *сав.* *7* събирати *зогр. ник.*; *въ подл. посль* събрати *что-то выскоблено.* *8* рече же *асс.*; сътворж, разорж *остр. сав. (такъ и 6* сътворж *ib.).* *9* житьницж моіж, большж *зогр. асс. сав. ник.* *10* доброе *ассем. сав.* благаѧ моѧ *остр.* *11* своеи *сав.*; д҃ше *пропущ. сав.* *12* м. добра лежешти *никол.*, лежащи *ассем.* лежащее *сав.*; на мън. лѣта *остр.* *13* почии *сав.*; ѣждь *въ сав. пропущ.* *14* безоумьлю *сав.* *15* вьземлжтъ д҃шж твоіж *сав.*; істѧзаіж *зогр. никол.* *16* оуготови *сав.* *17* въ себѣ *асс. (описка);* въ б҃а. *сав.* о бозѣ *ник.* *17—18* богата сѧ *сав.* богатѣѣи *остр. асс.* *18* се *(вм.* си*) сав. остр. ассем.* *18—19* си гл҃ѧ *и т. д. пропущено въ зогр. ник. а. (и въ лучшихъ греческихъ т. нѣтъ).*

имьже нѣстъ съкровишта. ни хра-
нилишта. и бъ питѣатъ ѭ. кольми
паче въı есте лоучьше птицъ. 25 както
же отъ васъ пекъı сѧ можетъ при-
ложити тѣлѣ своемь лакоть единъ.
26 аште оубо ни мала чесо можете чъ-
то о прочиихъ печете сѧ. 27 съмотри-
те кринь како растѫтъ. не троужда-
тъ сѧ ни прѧдѫтъ. Глѭ же вамъ
ѣко ни соломонъ. во вьсеи славѣ
своеи облѣче сѧ ѣко единъ отъ сихъ.
28 аште ли же трѣвѫ дьнесь на селѣ
сѫщѫ. и оутрѣ вь пешть вьметае-
моу ·:·

ѣъ тако-дѣатъ. кольми паче васъ
маловѣри. 29 і въı не иштете что и-
мате ѣсти. и что пити. и не възно-
сите сѧ. 30 вьсѣхъ бо сихъ ѩзъ̑ци ми-
ра сего иштѫтъ. вашъ же отецъ вѣстъ
ѣко трѣбоуоуте сихъ. 31 обаче иштите цѣ-
срⷭтвиѣ бжиѣ. и си вьсѣ приложатъ
сѧ вамъ. ·:· 32 Не бои сѧ малое стадо ѣ-
[ѣ]ко благоизволи отⷣцъ вашъ дати
вамъ цⷭрьствие. 33 Продадите имѣ-
ние ваше. и дадите милостъıню.
сътворите себѣ вълагалишта не
ветъшаѭшта. съкровиште не скж-
дѣемо на небⷭхъ. идеже татъ не прибли-

Стр. 3 лоучьши *зогр.* соулѣиши *никол.* *5* тѣлесе *зогр.* *7* въ прочи-
ихъ *зогр.* *8* цвѣтъ селънъıхъ *зогр. (никол. согласно съ нашимъ).* *10* соло-
моунъ *зогр. ник.* *12* травоу *ник.* *13—14* въмѣтаемѫ *зогр.* *15* тако одѣ-
етъ *зогр.* *16* иштѣте *зогр.* иштите *ник.* *18 безъ* бо *зогр.* *19 въ* вѣстъ
буква т *надъ строк.* *24—25* имѣниѣ ваша *ассем. остр.* *26—27* вълага-
лиште не ветъшаѭште *зогр. никол.;* тьлѣѭща *(вм.* ветъш.*) асс.* *27—28* ос-
кжⷣѣѥмо *остр.* оскжⷣѣѭщее *асс.* скжⷣѣѭщее *сав.* оскоудимо *ник.*

жлатъ сѧ. ни тълѣ тълитъ. 34 ідеже бо.
естъ съкровиште ваше тоу и ср҃це ва-
ше бѫдетъ ·:· 35 Бѫдж[дж] чрѣсла ваша
прѣпоѣсана. и свѣтильници горѫште.
36 и въı подобьни чл҃комь чаѭштемь
гд҃а своего когда възвратитъ сѧ отъ
брака. да пришедъшю и тлъкнжвъ-
шю абие отвръзжтъ сѧ емоу ·:· 37 Бла-
жени раби ти ѭже г҃ъ пришедъ обрѫште-
тъ бьдѫштѧ. аминь гл҃иж вамъ.
ѣко прѣпоѣшетъ сѧ и посадитъ ѭ. и
минжвъ послоужитъ имъ. 38 любо
во въторжиж. любо въ третиж
стражж придетъ. и обрѫщетъ та-
ко: блажени сѫтъ раби ти ·:· 39 Се же
вѣдите ѣко аште би вѣдѣлъ г҃нъ

CVIII храминъı. въ кыı часъ тать приде-
тъ бьдѣлъ оубо би и не далъ би подъко-
пати домоу свое[е]го. 40 і въı оубо бѫдѣ-
те готови. ѣко въ ньже часъ не мьните
сн҃ъ чл҃ческъı придетъ. ·:· к ·:· 41 Рече же емоу
петръ. г҃и къ намъ ли притъчѫ сиѭ
гл҃еши. ли къ вьсѣмъ. 42 рече же г҃ъ къ-
то оубо естъ вѣрънъı приставьникъ
и мѫдръı. егоже поставитъ г҃ъ надъ
челѣдиѭ своеѭ. даѣти въ врѣмѧ жи-
томѣрение. 43 Блаженъ рабъ тъ егоже

Стр. 1 ни чрьвь гризетъ ни т. т. *сав.* *2* е *(вм.* естъ*)* *ассем.* *3* да бѫджтъ *остр.* *6* тъгда възвратиша сѧ *зогр. (описка).* *7* брака *остр. сав.* *8* безъ сѧ *зогр. ассем. никол.;* и блаж. *ассем.* *9* ти раби *сав.;* пришедъ *пропущ. зогр.* *10* тако творѫща *сав. (вм.* бъдѫштѧ*).* *11* поѣшетъ *ассем.* *14* обр. ѭ тако *зогр.* *14—15* бьдѫща *(вм.* тако*) сав.* *15* безъ сѫтъ *асс.* *16* бъı *(вм.* би*) остр.* *18* бъı *остр. сав.;* не бъı далъ *сав.* не би далъ *ассем.* *18—19* подьръıти *ассем.* *19* оубо *пропущ. въ прочиѭ.* *21* человѣчь *ассем.* *26* домомь своимь *(вм.* чел. св.*) зогр. (никол. согласно съ нашимъ текст.).* *27* работъ *зогр.*

пришедъ г҃ь его. обр҃щетъ творѧща
тако. 44 въ істинѫ гл҃ѫ вамъ. ѣко на-
дъ вьсѣмь имѣниемь своимь по-
ставитъ і. 45 аште ли же речетъ рабъ
тъ въ ср҃дци своемь. кьснитъ г҃ь мо-
и прити. и начьнетъ бити рабы
и рабыни. ѣсти же и пи(ти) и оупивати сѧ.
46 придетъ господинь раба того. въ нь-
же день не чаатъ. і въ годинѫ въ
нѭже не вѣстъ. і протешетъ і. і ча-
сть его съ невѣрънъıми положитъ.
47 тъ же рабъ вѣдѣвъı волѭ г҃а свое-
го. і не оуготовавъ ли не сътворь по
воли его. бьенъ бѫдетъ мьного. 48 не
вѣдѣвъı же сътворь же достоиная
ранамъ бъень бѫдетъ малъı. вь-
сѣкомоу же емоуже дано бъıстъ
мьного. мьного изиштетъ сѧ отъ
него. и емоуже прѣдаша мьного лишь-
ша просѧть отъ него ·:·

49 Ѻгнь придъ вьврѣштъ[ъ] въземлѭ
что хоштѫ аште юже и възгорѣ сѧ.
50 крьщение же имамъ кръстити сѧ.
і како оудръжѫ сѧ доньдеже конъча-
атъ сѧ. 51 мьните ли ѣко мира придъ
дати на землѭ. ни гл҃ѫ вамь
нъ раздѣлениѣ. 52 бѫдетъ бо отъ се-
лѣ пать въ единомъ домоу раздѣ-
ленъ. трие на дъва. и дъва на три.

Стр. 5 мѫдитъ *зогр. (никол. согласно съ нашимъ текст.).* 7 *въ подл.* пи *съ надстрочн. послѣ припис.* т. 9 часъ *зогр., никол.* годиноу *какъ въ нашемъ текстѣ.* 12 вѣдъı *зогр.;* сн҃а *(вм.* г҃а*) зогр. (описка).* 13—14 повелѣнии *зогр. (никол. согласно съ наш. текстомъ).* 21 прѣдъ *(описка вм.* придъ*) зогр.;* вьврѣшти *зогр. ник.* 22 оуже *зогр.;* вьзгорить сѧ *ник.* 23 крьштеньемь *зогр. (никол. согласно съ нашимъ), безъ* же *зогр.* 24—25 скончаеть се *ник.*

53 і раздѣлатъ сѧ отъцъ на сн̄ъ. і
сн̄ъ на отъц̄а. мати на дъштерь.
и дъшти на матерь. свекръı на
невѣстѫ своѭ. и невѣста на све-
кровь своѭ ·: 54 Гл̄аше же и народо-
мь. егда оу҃зърите облакъ въсхо-
дѧщь отъ запада. абие гл̄ете ѣ[к]-
ко тѫча градетъ. и бъıваатъ та-
ко. 55 і егда югъ доу҃шѫштъ. гл̄ете ѣ-
ко варъ бѫдетъ. и бъıваатъ. 56 ѵ҆по-
крити лице небоу҃ и земи оу҃мѣете
искоу҃шати. а врѣмене сего не искоу-
шаете. 57 что же и о себѣ не сѫдите
правъдъı ·: 58 Єгда бо градеши съ
сѫпьремь твоимь къ кънѧзоу҃.
на пѫти даждь дѣлание избъı-
ти отъ него. да не пр(и)влѣчетъ те-
бе къ сѫдии. і сѫдии тѫ прѣда-
стъ слоу҃зѣ. и слоуга тѫ въсади-
тъ въ темьницѫ. 59 гл̄ѭ тебѣ не и-
маши изити отъ тоудѣ. доньдеже
сіх и послѣдьнии трьхътъ въздаси ·:

XIII.

1 приключишѧ же сѧ едини въ то врѣмѧ
повѣдаѭште емоу҃ о галилеих҃ъ. -і.
хъже кръвь пилатъ съмѣси съ
жрътвами ихъ. 2 и отъвѣштавъ
ис̄ъ рече имъ. мьните ли ѣко гали-

Стр. 1 разд. (*безъ* і) *зогр.;* сн̄а *зогр.* *3* свекръве *зогр.* (свек. на нев. *пропущ. ник. а.*). *4 вм.* невѣста *на второмъ мѣстѣ тоже* невѣстѫ *зогр. ник. а.* *4—5* свекръве *зогр.* *7* запада *ник.* *9* доушетъ *зогр.* дышоушть *ник.* *11* земли *зогр.* *12—13 зогр. проп. слова* а врѣм. с. не иск.; како не иск. *ник.* *14* же (*вм.* бо) *зогр. ник.* *17 въ* привлѣч. *въ подл.* и *нѣтъ.* *19* праторою, праторь (*вм.* слоуѕѣ, слоуга) *ник.* *23* приключи *зогр. (описка);* етерии *зогр. ник.* нѣции етери *остр.*

лѣане сии грѣшьнѣиши паче вьсѣхъ
чл҃къ бѣша. ѣко тако пострадаша.
3 ни. гл҃аю вамъ. нъ аште не покаа-
те см. вьси такожде погыблете.
4 ли они осмь на десате на нюже па- 5
де сталъпъ силоуамъскъ.
і поби ѣ. мьните ли ѣко ти длъжь-
нѣише бѣша. паче вьсѣхъ чл҃къ живж-
штихъ въ ерл҃мѣ. 5 ни гл҃аю вамъ. нъ а-
ште не покаате см вьси такожде по- 10
гыбнете ·:· 6 Гл҃аше же сиѭ притъчѭ
смоковьницѭ имѣаше единъ въ ви-
ноградѣ своемь въсажденѭ. і при-
де ишта плода на неи и не обрѣте. 7 ре-
че же къ винареви. се третиее лѣто 15
прихождѭ ишта плода на смоковь-
ници сеи и не обрѣтаю. посѣци ю къ-
скю и землю опражнѣатъ. 8 онъ же
отъвѣштавъ рече емоу. г҃и остави
ю и се лѣто доньдеже ю окопаю окрь- 20
сть. и осъпаю гноемь. 9 и аште оубо
сътворитъ плодъ. аще ли же ни.
вь грюджштее врѣма посѣчеши ю҃. ·:·
10 Бѣ же оучѧ и҃с҃ъ на единомь отъ со-
ньмишть въ соботы. 11 і се жена бѣаше 25
дх҃ъ имюшти недюжень. s҃ і҃. на деса-

Стр. 1 грѣшьнѣише *зогр. остр.* *2* галилѣанъ *(вм.* чл҃къ*) зогр. никол.* галилеане *остр. (и въ греческ.* Γαλιλαίους*).* *4* погыбнете *зогр. остр. никол.* *5* или *остр. никол.* *11* гл҃аа *остр. (описка).* *12* етеръ *зогр. никол.* нѣкъто етеръ *остр.* *15* три лѣта *остр.* *16* отъ нелиже *передъ* прихождѭ *зогр. остр.* *17* посѣчеши *ник. а.* *18* оупраждьнаеть *никол.* опразнѣѥть *остр.* *21* ос. ю҃ *зогр.;* гноимь *остр.* *22* ли ни *зогр.* *23 послѣ* посѣчеши ю҃ *въ остр. читается:* си гл҃а възгласи имѣя оуши слъшати да слъшить *(такъ въ иныхъ греч. т.).* *24 безъ* и҃с҃ *зогр.* *24—25* съньмищи *сав.* съборищь *остр.* *25* сюботы *асс. остр. ник.* сюботѭ *сав.;* бѣше *остр. зогр. ассем. сав.* *26 и 1 на слѣд. стр.* ѥже бѣ осми на д. л. и та слюка *сав.*

те лѣтъ. и бѣ слжка. і не могжшти
сѧ въсклонити отънждь. 12 оузьрѣвъ
же ѩ и҃съ приг҃ласи и рече ѥи. жено отъ-
поуштена еси отъ неджга твоего. 13 и въ-
зложи на ѩ ржцѣ. и абие простьрѣ
сѧ. и славлѣаше б҃а. 14 отъвѣшта[въ]-
въ же архисинагогъ негодоуѧ зане
въ соботж исцѣли ѩ и҃съ. г҃лаше наро-
доу. шесть денъ естъ въ нѫже досто-
итъ дѣлати. въ тъı оубо приходѧ-
ште цѣлите сѧ а не въ день соботъ-
нъı. 15 отъвѣшта къ немоу г҃ь и рече.
лицемѣри. къжъдо васъ въ собо-
тж. не отрѣшаетъ ли своего волоу
ли осъла отъ ѣслии. и ведъ напа-
ѣатъ. 16 сиѩ же дъштерь авраамлѩ
сжштж. ѩже съвѫза сотона се о-
смое на десѧте лѣто. не достоѣа-
ше ли раздрѣшити еѩ отъ жзъı
въ день соботънъı. 17 и се емоу г҃лѩ-
штоу. стъıдѣахж сѧ вьси проти-
влѣѩштеи сѧ емоу. и вьси люди-
е радовлахо сѧ. о вьсѣхъ славъ-
нъıихъ. бъıваѩштиихъ отъ не-
го ·:· к҃ц ·:· 18 Г҃лаше же комоу подобъно
естъ цр҃ствие б҃жие. и комоу оупо-

Стр. 1 сължка *остр., у насъ повидим.* ж (ѫ) *передълано изъ первоначалъ.* оу (ѫ). *3* призъва *acc.* *5* простьрѣтъ *acc.* *7* понеже *сав.* *8* ѩ *пропущ. сав. остр.* *9* *въ сав. книгѣ* шесть *выражено буквою* е *по глаголич. счету;* дънии *остр. ассем. сав.* *12* отъвѣштавъ же *зогр. acc.* *14* отърѣшить *остр.;* волоу своєго *остр. ассем. сав. ник.* *15—16* ведетъ напаѣтъ *ассем. (сл. лат. переводъ* ducit adaquare*);* напаѣтъ і *сав.* *16* дъштере *остр. сав.* *17* непризнь *(вм.* сотона*) сав.* *18—19* подобааше *остр.* *19* сеѩ *(вм.* еѩ*) зогр.;* отъ жзъı сеѩ *ассем никол.* отъ жзъ *сав.* отъ ѩза сеѩ *остр; въ нашемъ подлинникѣ послѣднія слова строки написаны по подчищенному.* *23* радоваахо— *такъ въ подл.*

доближ е ⁘ 19 Подобъно естъ цⷭ́твие
небⷭ́ское зръноу горюшьноу. еже при-
сх емъ чл҃вкъ. въвръже въ вртъградъ
дъ свои. и възрасте и бъистъ въ
дрⷭ́во велие. и птица небⷭ́скыа вы-
селиша сѧ въ вѣтви его. 20 Пакъı рече
комоу оуподоближ цⷭ́рⷭ́твие бж҃ие. 21 подо-
бъно естъ квасоу. иже приемъши жена
съкръı въ мѫцѣ. трии сатъ. до-
ньдеже въкъıсѣ вьсѣ. 22 и прохождаа-
ше сквозѣ градъı и вьси оучѧ. ı шьстъ-
е творѧ въ ероусалимъ. 23 Рече же единъ
къ немоу гⷭ҃и аште мало естъ съпⷭ́ажь-
штихъ сѧ. онъ же рече къ нимъ 24 подви-
заите сѧ вънити сквозѣ тѣсна[ѣ]а
врата. ѣко мъноѕи глⷭ́ж. вьзищь-
тъ вънити и не възмогѫтъ. 25 отъ
нелиже оубо въстанетъ гⷭ҃ь домоу.
и затворитъ двьри. и начьнете вънѣ
стоѣти. и тлѣшти въ двьри глⷭ́жще.
гⷭ҃и гⷭ҃и отврьзи намъ. и отъвѣщавъ
речетъ вамъ. не вѣмъ васъ отъ
коудж есте. 26 тогда начьнете глⷭ́ати.
ѣсмь прѣдъ тобоѫ и пиѭмъ. ı на
распѫтиихъ нашихъ оучилъ еси.

Стр. 1 цⷭ́твие небⷭ́кое *пропущ. въ остр. зогр. (какъ и въ гр. т.).* *2* горюшичьноу *ник.* *2—3* приимъ *остр.* вьзъметъ и въврьжетъ *сав.* *3—4* оградъ *остр.* *5* велико *остр. сав.* *8* приимъши *сав. остр.* *9* полъспждиа *остр.* *10* въкъисе *зогр. сав.* въскъисѫ *ассем.* выкъише все *остр. (*вык.— *описка вм.* въск.*)*, вьскыса *никол. а.* вьскысе *ник. б.* *11* оуча *пропущ. зогр.* *11—12* шьствие *всъ прочіе.* *12* етеръ *зогр.* нѣкъто *остр.* *12—13* емоу етеръ *ассем. никол.* *14* кь немоу *асс.* *15* въ (*вм.* сквозѣ) *сав.* *16* глⷭ́ж вамъ *зогр. асс. остр.* (*сав. неправильно* глⷭ́жтъ). *18* нели (*безъ* же) *асс.* *19* затворать *остр.;* начьнетъ *сав. зогр.* *20* тл. вьчьнѫтъ *сав.* *22* вѣдѣ *зогр. сав.* *23* начатъ *зогр.* *24* ѣсмь *описка вм.* ѣсомъ, *въ прочихъ т.* ѣхомъ. *25* стьгнахъ *остр.* расп. ı тръжиштихъ *зогр.*

27 і речетъ гл҃ж вамъ. не вѣмь ва-
съ отъ кждоу есте. отъстжпите
отъ мене вьси дѣлателе неправь-
дѣ. 28 тоу вждетъ плачь и скрьжетъ
зжбомь. егда оузьрите авраама
и исака и иѣкова. і вьсѫ пророкы
въ цр҃ствии бж҃ии. вы же изго-
нимы вонъ. 29 и приджтъ отъ въсто-
къ и западъ и сѣвера и юга. и вьзля-
гжтъ въ цр҃ствии бж҃ии ·:· к҃и ·:· 30 і се
сжтъ послѣдьнии иже вждтъ прѣ-
дьний. и сжтъ прѣдьнии. іже вж-
джтъ послѣдьнии. 31 Въ тъ день при-
стжпишѫ едини фарисѣи гл҃яще е-
моу. ізиди и иди отъ сждоу. ѣко и-
родъ хоштетъ тѧ оубити. 32 и рече имъ
шедъше рьцѣте лисоу томоу. се и-
згонѭ бѣсы. і исцѣлениѣ творѭ
дьнесь и въ трети коньчаѭ. 33 оба-
че подобаатъ ми дьнесь и ютрѣ.
и въ онъ день ити. ѣко не възмо-
жьно естъ пр҃коу погыбнжти кро-
мѣ иер҃ма. 34 і҃ме и҃ме избивы
пр҃кы. і каменьемь побиваѭ
посъланъѭ къ тебѣ. Коль кра-
ты въсхотѣхъ събърати ча-
да твоѣ. ѣкоже кокошъ гнѣздо сво-
е подъ крилѣ. и не въсхотѣсте. 35 се
оставлѣатъ сѧ вамъ домъ ва-

Стр. 1 вѣдѣ *сав.* *3—4* неправьдьни *сав.* дѣлающе неправдоу ***никол.*** *5* егда *въ подлинникѣ передѣлано кирил. буквами* ть *въ* тьгда. *7—8* изгони*ми сав.* *8* приджтъ мнози *сав.* *8—9* отъ въстока и отъ запада ***сав.*** *13* часъ *никол.* *14* етери *никол.* *19 посль* дьнесь *никол. прибавляетъ:* и ютрѣ; оуконьчаю *никол.* *21* и вь прочи *никол. а.* *27* свое пьтиньце ***ник.*** *28* под крелины *никол.*

шъ. гл҃ѭ же вамъ. ѣко не имате
видѣти мене доньдеже придетъ егда речете. бл҃гсвнъ гра-
дѧи въ імѧ г҃не ·⁘·

XIV.

1 ι бысть е-
гда вьниде и҃съ въ домъ единого кънѧза фарисѣиска въ соботѫ хлѣба ѣсть. и ти бѣахѫ назираѭште и. 2 ι се чл҃вкъ еди-
СХІ нъ имъı водънъıи тржд҃ъ. бѣ прѣдъ
нимь. 3 и отъвѣштавъ рече и҃съ рече къ
законьникомъ и фарисѣемъ гл҃ѧ.
аште достоитъ въ соботъı цѣлити.
они же оумлъчашѧ. 4 и приемъ и исцѣ-
ли и и отъпоусти и. 5 и отъвѣштавъ
къ нимъ рече. котораго васъ осълъ
ли волъ въ стоуденецъ въпадетъ. ι не абие истръгнетъ его. въ де-
нь соботънъı. 6 ι не възмогѫ отъ-
вѣштати емоу къ семоу ·⁘· 7 Гл҃аше же
къ зъванъıимъ притъчѫ одръжѧ.
како прѣдъсѣданиѣ избираахѫ. гл҃ѧ
къ нимь. 8 егда зъванъ бѫдеши цѣ-

Стр. 2—3 доньдеже речете *никол.* (*такое же разночтеніе въ греч. текстѣ*). *4—5* вьнити *сав.* *5—6* етера *ассем. никол.* нѣкоего *остр.* *7* ѣсти хлѣбь *никол. а.* ѣ хлѣба *ник. б.* *8—9* етеръ *асс. ник.* нѣкъıи *остр.* *13* приимъ *сав. зогр. остр.* *13—14* ицѣль и *ассем.* *15* передъ котораго *въ сав.* аще. *16* или *остр. ник.*; кладазь *зогр.* *16—17* въпадетъ са *зогр.* *17* не передъ абие *проп. сав.*, абие не *асс.*, не абье ли істръгнете *зогр.* *18* възмогоша *остр.* *19* к томоу *сав.* (*въ ассем. эти слова пропущены*); гл҃а *асс. сав.* *20 второе* ъ *въ* зъванъимъ *прип. надъ строкою*; обьдръжа *ассем.* *22* възъванъ *зогр.* *22 и 1 на слъд. стр.* кымъ *ассем.* нѣкоторъımь *остр.* (*въ зогр. слово пропущено*).

мъ на бракъ. не сѧди на прѣдьнимь
мѣстѣ. еда къто чьстьнѣи тебе бѫ-
детъ зъванъıхъ. 9 і пришедъ зъва-
въı тѧ и оного речетъ ти. даждъ се-
моу мѣсто. и тогда начьнеши съ стоу-
домъ послѣдьнее мѣсто дръжати.
10 нъ егда зъванъ бѫдеши. шъдъ сѧди
на послѣдьниимь мѣстѣ. да егда
придетъ зъвавъıи тѧ. речетъ ти
дроугже посѧди въıше. тъгда бѫде-
тъ ти слава прѣдъ сѣдѧштиими съ
тобоѫ. 11 ѣко вьсѣкъ възносѧи сѧ съ-
мѣритъ сѧ. и съмѣрѣıѧи сѧ вьзне-
сетъ сѧ ·:· к^{п} ·:· 12 Глаше же къ зъва-
въшюмоу и. егда твориши обѣдъ ли
вечероѫ. не зови дроугъ твоихъ.
ни братриıѧ твоеıѧ ни рождениѣ твое-
го. ни сѫсѣдъ богатъ. еда коли и ти
тѧ такождѣ възовѫтъ. и бѫдетъ
ти въздаание. 13 нъ егда твориши пи-
ръ. зови ништаıѧ маломошти. хро-
мъı слѣпъı. 14 і блаженъ бѫдеши.
ѣко не имѫтъ ти чесо въздати ти.
въздастъ бо ти сѧ во вьскрѣшение
праведънъıхъ. 15 Слъıшавъ же еди-
нъ отъ възлежѫштинъıхъ съ нимъ си
рече емоу. блаженъ иже сънѣстъ
обѣдъ въ цр҃ствии бжии. 16 онъ же ре-
че емоу ·:· Чл҃вкъ единъ сътвори

Стр. 11 прѣдъ вьсѣми сѣдѧщими *ассем. остр. никол.* прѣдъ вьсѣми зъванъıми съ тобоѫ *зогр.* съ всѣми зъванъıми *сав.* *13* съмѣр. сѧ самъ *ассем.* *16* не глашаи *никол. а.* *17* твоıѧ *зогр.* *18—19* *въ зогр. нѣсколько словъ опущено.* *19* такождде те вьзовоуть *никол.* *21* бѣдьникы (*вм.* маломошти) *никол. а.* *25—26* етеръ *зогр. никол.* нѣкъıи *остр.* (*такъ и 29, гдѣ и сав.* етеръ). *28* хлѣбь *ник. а.* (*вм.* обѣдъ). *29* *безъ* емоу *зогр.*

вечерѭ великѫ. и зъва мъногы.
17 и посъла рабъ свои въ годъ вечера.
рѣшти зъванъымъ градѣте. ѣко оу-
же готова сѫтъ вьсѣ. 18 і начѧса къ-
коупъ отърицати сѧ вьси. пръвы
рече емоу. село коупихъ и имамъ
нѫждѫ изити и видѣти є. молѭ
тѧ имѣи мѧ отърочъна. 19 и дроугы
рече сѫпрѫгъ воловъныихъ коупи-
хъ пать. и градѫ искоуситъ ихъ.
молѭ тѧ имѣи мѧ отърочъна.
20 и дроугы рече женѫ поѭсъ и сего
ради не могѫ прити. 21 и пришъдъ ра-
бъ тъ повѣдѣ се гс̄пдиноу своемоу.
тогда разгнѣвавъ сѧ господинъ
домоу. рече рабоу своемоу. изиди
ѭдро на распѫтиѣ и стъгны гра-
да.

CXII і ништѧѭ и вѣдъныѭ и хромыѭ и
слѣпыѭ въведи сѣмо. 22 і рече рабъ.
г̄и бъстъ ѣкоже повелѣ. и ещте мѣ-
сто естъ. 23 и рече г̄ъ рабоу. изиди на пѫ-
ти и хлѧгы. и оувѣди вънити. да
наплъ[наплъ]нитъ сѧ домъ мои.
24 гл̄ѭ бо вамъ. ѣко ни единъ же мѫжь
тѣхъ зъванъыхъ. не къкоуситъ мо-

Стр. 1 великѫ *остр.* *2* раба своего *асс.* рабъı своѧ *сав.;* годинѫ *зогр.* *3* рече *зогр.;* придѣте *остр.* идѣте *сав.* *4* оуготована *остр. ассем.* готово естъ все *сав.;* начаша *всѣ прочіе.* *5* коупѣ *зогр. остр. никол.* *8* отъречена *зогр.* отърещи сѧ *сав.* *10* хощѫ *остр.* се идѫ *сав.;* искоушатъ *сав.* *11* отърекъша сѧ *зогр. сав.* *12* поѭхъ *зогр. ник.* *13* ити *сав.* *13—14* рабъ повѣда *зогр. ник.*, тъ повѣда *остр. асс. сав.* *14* г. св. сиі *ассем.* *17* скоро *остр. сав. асс., никол. согласно съ нашимъ т., въ зогр. опущено.* *21* господиноу своемоу *ассем.;* ѣже *(вм.* ѣкоже*) зогр.* еже *никол. асс. остр. (сав. согл. съ нашимъ).* *24* храмъ *сав.* *26 безъ* не *сав.*

ѥѫ вечерѧ. мънозн бо сѫтъ зъвании
мало же избъранъıхъ ·:· к̑ ·:· 25 Идѣа-
хѫ же съ нимь народи мънозн. и обра-
штъ сѧ рече къ нимъ. 26 аште кто гряде-
тъ къ мьнѣ. и не възненавидитъ
отца своего и матере. и женъı и чадъ
и братриѭ и сестъ. еште же и дшѧ свое-
ѭ. не можетъ мои оученикъ бъıти.
27 ı иже не носитъ крста своего и въ слѣ-
дъ мене грядетъ. не можетъ бъıти
мои оученикъ. ·:· 28 Къто бо отъ васъ
хотѧи сталъпъ созъдати. не прѣ-
жде ли сѣдъ рашътътетъ доволъ.
аште иматъ иже естъ на съвръше-
ние. 29 да не егда положитъ основани-
ѣ. и не можетъ съвръшити. вьси ви-
дѧштеи начънѫтъ ржгати сѧ емоу
30 глѭште. ѣко сь члвкъ начатъ
зъдати. и не може съвръшити.
31 ли къıи цсрь идъı къ иномоу цсрю.
сънити сѧ на брань. не сѣдъ ли прѣ-
жде. съвѣштаваатъ аште силънъ
естъ.

съ десатиѭ тъıсѫштъ срѣсти
грядѫштааго. съ дъвѣма деса-
тъма [тъ]тъıсѫштама на нь. 32 аште
ли же ни. еште далече емоу сѫштю.
молитвѫ посълавъ молитъ сѧ о
мирѣ. 33 Тако оубо вьсѣкъ отъ васъ.

Стр. 1—2 мънозн *до* избъранъıхъ *пропущ. въ зогр. никол. а. (есть въ ник. б. остр. ассем. сав.).* *2—3* съ н. же ид. *зогр. никол.* *6* ъ *въ* женъı *надъ строкою;* чада *зогр.* *10* идетъ *зогр. никол. а. (никол. б.* гредеть*).* *10—11* м. оуч. *б. ник.* *11* бо *пропущ. зогр.* *14* еже *зогр. никол.* *15 и 16* и *передъ* да не *и передъ* вьси *зогр. ник.* *15—16* основание *зогр. никол.* *20* или *ник.* *24* тъıсѫштѫ *зогр.* *29 безъ* отъ *зогр. (ник. согласно съ нашимъ).*

иже не отъречетъ сѧ въсего своего
имѣниѣ. не можетъ мои бъти оу-
ченикъ. 34 добро естъ солъ. аште же
соль обоуѣатъ о чемъ осолитъ сѧ.
35 Ни въ земи ни въ гнои трѣбѣ естъ. 5
вонъ исъплажтъ ѭ. имѣѩи оу-
ши слъшати да слъшитъ. ·⁘· ·⁘·

XV.

1 Бѣахѫ же къ немоу приближающите
сѧ вьси мытаре и грѣшъници. по-
слоушатъ его. 2 и роптаахѫ фари- 10
сѣи. и кънижъници глаголюште. ѣко
съ грѣшъникъı приемлетъ. и съ
ними ѣстъ ·⁘· 3 Рече же къ нимь
притъчѫ сиѭ глѧ. 4 къı чл҃вкъ о-
тъ васъ. имъı сѫто овецъ и по- 15
гоубль единѫ отъ нихъ. не оста-
витъ ли девѧти десѧтъ и девѧти
въ поустъıни. и идетъ въ слѣ-
дъ погъıбъшаѩ. доньдеже обрѧ-
штетъ ѭ. 5 і обрѣтъ възлагаа- 20
тъ на рамѣ свои радоуѩ сѧ. 6 и при-
шедъ въ домъ. съзъıваатъ
дроугъı и сѫсѣдъı глѧ имъ.
радоуите сѧ съ мъноѭ ѣко обрѣ-
схіі тъ овъцѫ моѭ погъıбъшѫѭ. 7 глаголѭ 25
вамъ ѣко тако радостъ бѫдетъ на
нб҃се. о единомъ грѣшъницѣ каю-

Стр. 4 о чемь оубо *зогр. (никол. согласно съ нашимъ).* *5* вь землю *ник.* *6* ісъпаетъ сѧ *зогр. (никол. согласно съ наш.).* *8* прибл. с. к. н. *зогр.* *17* *второе* девать *зогр.* *20* обр. ѭ *зогр. ник.* *23* дроугъı свое *никол.* *24* р *въ* обрѣ— *надъ строкою.* *24—25* обрѣтохь *никол. (такъ и 11 на слѣд. стр.).*

шти сѧ. неже о девѧти десѧтъ и де-
вѧти праведъницѣхъ иже не трѣ-
боуѥтъ покаанїѣ. 8 ли каѣ жена имѫ-
шти десѧтъ драгмъ. аште погоубѝ-
тъ драгмѫ единѫ. не въжисаатъ
тъ ли свѣтильника. и помететъ
храминъı. ı ищетъ прилежъно до-
ньдеже обрѫштетъ. 9 и обрѣтъши съ-
зъıваатъ дроутъı. и сѫсѣдъıна
гл҃ѫшти. радоуите сѧ съ мъноѩ҃. ѣко
обрѣтъ драгмѫ ѥже погоубихъ. 10 та-
ко гл҃ѭ вамъ. радость бъıваатъ
прѣдъ а҃лы бж҃ии. о единомь грѣшъ-
ницѣ каѫштимъ сѧ .....
11 Рече же г҃ъ члв҃къ единъ имѣ дъва
сн҃а. 12 и рече юнѣи ею отц҃ю. отч҃е да-
ждь ми достоинѫѥ частъ имѣ-
нїѣ. и раздѣли има имѣние. 13 ı не по
мъносѣхъ дънехъ съвъравъ вьсе
мьнии сн҃ъ отиде на странѫ далє-
че. и тоу расточи имѣние свое живъı
блаждъно. 14 ижднвъшю же емоу вьсѣ.
бъıстъ гладъ крѣпокъ на странѣ
тои. и тъ начѧтъ лишити сѧ. 15 и шедъ
прилѣпи сѧ единомъ отъ жителъ то-
ѣ странъı. и посъла и на села своѣ
пастъ свинии. 16 ı желаше насъıти-

ти

Стр. 2 правьдьникъ *зогр. никол.* *3—4* драгьмь им. *никол.* *5—6* вьжигаеть *никол.* *7* храминоу *никол.* *9* др. свое и соусѣды *никол.* *14* каѫштеімь сѧ *зогр.; въ конць строки что-то выскоблено.* *15* безъ г҃ъ *зогр. никол.;* етеръ *зогр. асс. ник.* нѣкъıи *остр.* *15—16* сънъı *асс.* сына два *ник. а.* *16* мьнии *зогр.* мьнии сънъ кю *остр. сав. никол. а. (послѣд. безъ* кю*)*, меньши с. отьцю *асс.* *21* тоу съı *асс. сав.;* все им. св. *никол. а.* *22* все *сав.* *24* лишати *ассем. остр. сав. никол.;* пришьдъ *сав.* *26* на село свое *сав.* *27* жадаше *сав.*

чрѣво свое отъ рожецъ ѩже ѣдѣахѫ
свинїѩ. и никтоже не даѣше емоу. 17 въ
себѣ же пришедъ рече. колико наимъ-
никъ отъца моего. избываѭтъ
хлѣби. азъ же гладомь гыблѭ.
18 въставъ идѫ къ отцю моемоу. і ре-
кѫ емоу отъче съгрѣшихъ на небо и
прѣдъ тобоѭ. 19 юже нѣсмъ достои-
нъ нарещи сѧ сн҃ъ твои. сътвори мѧ
ѣко единого отъ наимъникъ твоихъ.
20 і въставъ иде къ отцю своемоу. еще
же емоу далече сѫштю. оузьрѣ и оте-
цъ его. и милъ емоу бысть. і те-
къ нападе на выѩ его и облобы-
за и. 21 рече же емоу сн҃ъ отче. съгрѣ-
шихъ на небо и прѣдъ тобоѭ. юже
нѣсмъ достоинъ нарешти сѧ сн҃ъ
твои. 22 рече же отцъ къ рабомъ сво-
имъ. изнесѣте одеждѫ пръвѫю
і облѣцѣте и. і дадите пръстень
на рѫкѫ его. і сапогы на носѣ. 23 і
приведъше телецъ оупитѣны за-
колите. и ѣдѣше да веселимъ сѧ.
24 ѣко сн҃ъ мои сь мрътвъ бѣ и оживе.
изгыблъ бѣ и обрѣте сѧ. і нача-

Стр. 1 сѧ *(вм.* чрѣво свое*) зогр. ассем. сав. никол. а. (остр. никол. б. согл. съ наш.).* *2 безъ* не *зогр. асс.* *2—3* помысливъ же в себѣ *сав.* *3* коликоу *зогр. ассем.* *4* оу от. м. *сав.;* и изб. *сав. остр.* *4—5* избываетъ имь хлѣба *ник.* *5* азъ же сьде *асс. остр. сав. ник.;* гыбнѫ *остр.* изгыблѫ *сав.* *6* отьцю *безъ* моемоу *ассем.* *8* юже не д. есмъ *ассем. никол. а.* *11* поиде *ассем.* *11—12* единаче же *никол. а.* *18 послѣ* твои *прибавлено:* сътвори мѧ ѣко единого отъ наимьникъ твоихъ *зогр. сав. никол. (прибавки этой нѣтъ въ асс. остр., какъ и въ наш. т. и въ лучшихъ греч.);* отьць его *асс.* *19* едро изнесите *никол.* скоро изн. *сав.* *21* сапогъ *сав.* *22* оупитанъıи *остр.* *22—23* заколѣте *зогр. остр. сав. (но асс. согл. съ наш.).* *23* възвеселимъ сѧ *ассем. никол.* *25* погыблъ *сав.* *25 и 1 на слѣд. стр.* начаша *всѣ прочіе.*

сѧ веселити сѧ. 25 бѣ же сн҃ъ его старѣи на селѣ. і ѣко градъı приближи сѧ къ домоу. слъıша пѣниѣ и ликъı. 26 і призъıвавъ единого отъ рабъ. въпрашаллше что оубо си сѫтъ.

CXIV 27 онъ же рече емоу ѣко братръ твои приде. і закла отц҃ъ твои телецъ оупитѣнъı ѣко съдрава и приѧтъ. 28 разгнѣва же сѧ и не хотѣаше вънити. отц҃ъ же его ишедъ молѣаше и. 29 онъ же отъвѣщавъ рече отъц҃ю своемоу. се толико лѣтъ работаіѫ тебѣ. і николиже заповѣди твоеѧ не прѣстѫпихъ. і мьнѣ николиже не далъ еси козьлѧте. да съ дроугъı моими възвеселилъ сѧ бимь. 30 егда же сн҃ъ твои сь. изѣдъı твое имѣніе съ любодѣицами приде. закла емоу телецъ питомъı. 31 онъ же рече емоу. чѧдо тъı вьсегда съ мьноѫ еси. і вьсѣ моѣ твоѣ сѫтъ. 32 вьзвеселити же сѧ и въздрадовати подобаллше. ѣко братръ твои сь мрътвь бѣ и оживе. изгъıбль бѣ и обрѣте сѧ. ⁘ к҃ ⁘

XVI.

1 Гл҃аллше же и къ оученикомъ своимъ ⁘ Чл҃вкъ етеръ бѣ богатъ. іже имѣа-

Стр. 2 идъı *сав.* *4—5* отрокъ *ассем. ник.*, единого раба *сав.* *5* въпраш. і *зогр.*; се естъ *сав.* *6* ѣко *пропущ. въ зогр. ассем. сав.*; братъ *всѣ прочіе* (*такъ и 22, гдѣ зогр.* братръ). *7—8* оупитанъıи *остр.* *8—9* и *въ* разгнѣва *надъ строкою*, разгнѣвавъ *остр. сав. ассем. никол.* *11 всѣ проч.* колико. *12* работахъ *ассем. никол. а.* *15—16* бъıхъ (*вм.* бимь) *остр. сав.* *16* изѣдъ *ассем. никол.* *17—18* заклалъ емоу еси *ассем. никол.* *23* изгъıбль *м. б.* изгъıблъ.

ше приставьникъ. і тъ оклеветанъ бъістъ къ немоу. ѣко растачаѧ имѣние его. 2 і призъвавъ і рече емоу. что се слъшж о тебѣ. въздаждь отъвѣтъ о приставлении домовьнѣемь. не възможеши во къ томоу домоу строити. 3 рече же въ себѣ приставъникъ домоу. что сътворыж ѣко г҃ь мои отъемлетъ строение домоу отъ мене. копати не могж. χлажпати стыждж сѧ. 4 разоумѣыж что сътворыж. да егда оставленъ вждж отъ строенiѣ домоу приимжтъ мѧ въ домы своѧ. 5 и призъвавъ единого когожъдо . . . . . длъжьникъ господи своего. гл҃аше пръвоумоу. колицѣмь длъженъ еси господиноу моемоу. 6 онъ же рече сътомь мѣръ отъ олѣа. і рече емоу. прiими боукъви твоѧ. і сѣдъ скоро напиши пѧть десѧтъ. 7 и по томь же дроугоумоу рече. тъı же колицѣмь длъженъ еси. онъ же рече сътомь корецъ пъшеницѧ. и гл҃а емоу прiими боукъви твоѧ и напиши осмь десѧтъ. 8 и похвали г҃ь иконома неправедънаго. ѣко и мждрѣ сътвори. ѣко сн҃ве вѣка сего мж-

Стр. 1 оуконома (*вм.* приставьникъ) *ник. а.* (*такъ и въ хваловомъ текстѣ*). *2* растачаеть *никол.* *3* приглашь *зогр. ник.* *5* приставьства твоего *ник.* *9* ѡтьиметь *ник.* *11—12* разоумѣхъ *зогр. никол.* *12 безъ* да *зогр. никол.* *15—16 что-то выскоблено.* *16—17* г҃ѣ *зогр.* *18—19* своемоу *зогр.* *19* вать (*вм.* мѣръ, *гр.* βάτους *такъ и въ хвал. текстѣ*); отъ *пропущ. зогр. никол.* *20* онъ же рече (*безъ* емоу) *зогр.*, онь же емоу *никол.* *24* коръ *зогр. никол.* *25* гл҃а емоу *безъ* и *зогр.* *26* г҃нъ домоу *зогр.* *27 безъ* и *зогр. ник.*

дрѣише паче сн҃ъ свѣта въ родѣ
своемь сжтъ ·:· 9 ι азъ вамъ гл҃ж
сътворите себѣ дроугы отъ мамо-
нины неправъдъı. да егда оскж-
дѣате приимжтъ въı въ вѣчъ-
ныıѧ кровъı ·:· 10 Вѣрънъı въ малѣ
и въ мънозѣ вѣренъ естъ. ι непра-
въдънъı въ малѣ и въ мънозѣ не-
правъденъ естъ. 11 аште оубо въ непра-
ведьнѣемь жити не бъıсте вѣрьни.
въ істиньнѣмь къто вамъ вѣрж
иметъ. 12 ι аште въ тоужде мь вѣ-
CXV рьни не бъıсте. ваше къто вамъ дастъ. 13 ни-
кътıи же рабъ не можетъ дъвѣма г҃ма ра-
ботати. ли бо единого възненавидитъ.
а дроугаго възлюбитъ. ли единого дръжи-
тъ сѧ. а о дроугѣмь не родити начьнетъ.
Не можете б҃оу работати и мамонѣ. 14 слъı-
шаахж же си вьсѣ. ι фарисѣи сребролюбь-
ци сжще. ι подрѣжаахж и. 15 и рече имъ. въı
есте оправъдаıжштеи себе прѣдъ члв҃къı.
б҃ъ же вѣстъ ср҃дца ваша. ѣко еже естъ въ
члв҃цѣхъ възсоко. мръзость прѣдъ б҃мь
естъ ·:· к҃ ·:· 16 Законъ и пророци до ıоана. отъ
толи цр҃ствие б҃жие благовѣствоуоутъ
сѧ. 17 оудобѣе же естъ небоу и земи прѣити.
неже отъ закона единои чрътѣ погъıбнж-
ти. 18 вьсѣкъ поуштаıи женж своıж и при-

Стр. 3—4 ѡтъ мамонъı неправедные (*такое разночт. и въ греч. т.*). *10* мамонѣ *остр. ассем. никол.* (*вм.* житии, *какъ въ наш. зогр. сав.*); вѣрьни не бъıсте *остр. ассем. никол., зогр. по описк*ѣ бисте. *13* бисте *зогр.*; дасть вамъ *остр. ассем.* *13—14* ник. бо рабъ *асс.* никотеръı же р. *зогр.* *14* дьвама *зогр.* *15* любо *ассем. ник.* или бо *остр.* *16* или *остр. ник.* *18* ни (*описка вм.* и) *сав.* *19* се вьси *остр.* си вси *зогр.* *20* и подражаахж и *всѣ проч.* *22—23* прѣдъ ѵ҃лвкъı *остр.* *25—26 послѣ* благовѣствоуоутъ сѧ *съ ник. прибавлено:* и всакы вь не поудить се (*иные греческіе тексты также опускаютъ*).

водѧ инѫ. прѣлюбꙑ дѣатъ. і женѧи
сѧ поуштеноѫ отъ мѫжа. прѣлюбꙑ тво-
ритъ ·:· 19 Чл҃вкъ же единъ бѣ богатъ. і
облачаше сѧ въ порфѵрѫ. і вѵсонъ. ве-
селѧ сѧ на вьсѣкъ день свѣтъло. 20 нищъ
же бѣ единъ именемъ лазаръ. іже лежа-
аше при вратѣхъ его гноинъ. 21 и желааше
насꙑтити сѧ отъ кроупицъ. падаѫ-
штиихъ отъ трапезꙑ богатааго. нъ
и пси приходѧште облизаахѫ гнои его.
22 бꙑстъ же оумьрѣти ништюмоу. і не-
сеноу бꙑти анг҃лꙑ на лоно авраамл҃е.
оумьрѣтъ же и богатꙑи и погрѣсѧ и. 23 і въ
адѣ възведъ очи свои сꙑ въ мѫкахъ
оузьрѣ аврама из далече.
и лазарѣ на лонѣ его. 24 і тъ възглашъ
рече. отч҃е авраамє помилоуи мѧ.
и посъли лазарѣ да омочитъ коне-
цъ пръста своего въ водѣ. и оустоу-
дитъ ꙗзк҃ꙑ мои. ѣко страждѫ въ
пламени семь. 25 рече же авраамъ чѧ-
до помѣни ѣко въсприѧлъ еси тꙑ
благаа твоѣ въ животѣ твоемь. і ла-
зарь такождє зълаа. нꙑнѣ же сь-
дє оутѣшаатъ сѧ а тꙑ страждеши.
26 і надъ вьсѣми сими. междю нами

Стр. 2 поуштеницеѫ *зогр. никол. а.* *2—3* дѣетъ *зогр.* *3* ч҃къ етеръ *зогр. ассем.* нѣкꙑи *остр.* *4* въ оусонъ *сав.* въ вѵ̑ссъ *остр. асс.* *5* свѣтъ-лъ *зогр.;* оубогъ *(вм.* нищъ*) асс.;* нищъ *м. б.* нищь? *6* етеръ *асс. зогр. остр. ник.;* лазоръ *зогр. сав.;* и *(вм.* иже *сав.).* *7* гн. при вр. его *сав.;* желаѧ *остр.* желѣѧ *зогр.* *7—8* и желааше *до* гнои его *въ сав. пропущено.* *9* съ трап. *ассем. ник.* *13* же богат. *остр.,* богат. тъ *сав.;* погребоша *сав. остр. никол.* *13—14* сꙑ въ адѣ възв. же оч. св. сꙑ в. м. *остр.* вь адѣ и вьзв. о. с. сы в. м. *никол.* *15* из далеча *сав.* *16 и 18* лазора *зогр. сав.; безъ* тъ *ассем.* *21* пламене *зогр.;* и рече авр. *сав.* *22* прилъ *сав.; безъ* тꙑ *зогр. ассем. сав.* *23 безъ* твоѣ *сав.;* своемь *сав.* *24* своѣ зълаѣ *зогр.* *26* нꙑнѣ надъ вс. *сав.* *26 и 1 на слѣд. стр.* вами и нами *ассем.*

и вами. пропадь велиѣ оутвръди сѧ.
ѣко да хотѧштеи минжти отъ сждоу
къ вамъ не възмогажтъ. ни иже
отъ тждж къ намъ прѣходѧтъ ·:·
27 Рече же молѭ тѧ оубо отьче. да и по-
сълеши въ домъ отца моего. 28 имѧ-
мь бо пѧть братриѭ. ѣко да засъ-
вѣдѣтельствоуоутъ имъ. да не и
ти приджтъ на мѣсто се мжчѧное.
29 гла же емоу авраамъ. имжтъ мо-
сѣа и прькы да послоушажтъ ихъ.
30 онъ же рече ни отьче аврааме. нъ а-
ште както отъ мрътвыихъ идетъ
къ нимъ покаѭтъ сѧ. 31 рече же емоу
аште мосѣа и прькъ не послоушажтъ.
ни аште кто отъ мрътвыихъ въ-
скрьснетъ. не имжтъ вѣры ·:· к ·:·

XVII.

1 Рече же къ оученикомъ не възможъ-
но естъ да не приджтъ сканъдали.
CXVI Горе же томоу имьже приджтъ. 2 оуиѣе е-
моу би было. аште би камень жрънo-
вѧнъı възложенъ на выѭ его. і въ-
врѣженъ въ море. неже да сканъдали-
саатъ малыихъ (сихъ) единого ·:· 3 Вьне-
млѣте себѣ. аште же съгрѣшитъ [бра]

Стр. 1 пропасть *всѣ прочіе;* велика *сав.* *2* *въ* сждоу *буква* ж *передѣлана изъ* оу. *3* не възмогжть *остр.* *4* тждѣ *ассем.;* не прѣх. к. н. *сав.* *5—6* да посъл. лазора *сав.* *10* *безъ* емоу *зогр. никол. остр.* *16* и аще *сав.* *17* вѣры не имжть *остр.* *18* оуч. своімъ *зогр. ник.* *19* съблазни *зогр. ник.* *20* обаче горе *ник.;* добрѣе *зогр.* *22—23* врѣженъ *зогр.* *23—24* съблажнѣетъ *зогр. ник.* *24* сихь *въ подл. поздн. почерк. глаг. надъ строкою,* мал. сихъ *зогр. ник.* *25* аще *(безъ* же*) всѣ прочіе.*

тебѣ братръ твои запрѣти емоу.
и аште покаатъ сѧ отъпоусти емоу.
4 и аште седмрицеѫ дънемъ съгрѣшитъ въ тѧ. и седмрицеѫ дънемь
обратитъ сѧ гл҃ѧ каѫ сѧ. отъпоусти
емоу. 5 і рѣшѧ апл҃и г҃ви. приложи намъ вѣрѫ. 6 рече же г҃ъ. аште бисте имѣли вѣрѫ ѣко зрънo горюшьно. гл҃али бисте оубо сукаминѣ сеи. въздери сѧ и въсади сѧ въ море.
и послоушала би васъ. ⁘
7 Которъıи же отъ васъ. рабъ
имѣıѧ орѫштъ ли пасѫщъ
іже пришьдъшю съ села.
речетъ абие минѫвъ
възлази. 8 нь не речетъ ли емоу. оу(го)това-
и чъто вечерѣѫ. і прѣпоѣсавъ сѧ слоужи
ми. доньдеже ѣмь
и піѫ. і по томь ѣси и пьеши тъı. 9 е́да иматъ хвалѫ
рабоу томоу.
ѣко сътвори повелѣнаа. не мьніѫ

Стр. 1 тебѣ *пропущ. во всѣхъ проч.;* братъ *всѣ прочіе.* *3 и 4* седмицеѫ *сав.* седмишьди *остр.* седмькратицеѫ-седмицеѫ *ассем.* *4* ти *сав.* кь тебѣ *асс. ник.;* дънемь *пропущ. сав. остр. зогр. ник.* *5* обр. сѧ къ тебѣ *сав. ассем. зогр. никол.* *6* рекоша *остр.;* кь господю *ассем.* *7 и 9* бъıсте *остр. сав.* *9* горѣ сеи *(безъ* оубо*) сав.* сукамѣнѣ *зогр.* сукаминѣ *остр. ассем.* *9—10* възьми сѧ и стани *сав.* *10* въ мори *сав.* *11* послоушала *безъ* и *асс. остр.;* бъı *сав. остр.* *12 безъ* отъ *сав.* *14* и *(вм.* иже*) сав.;* пришедъшю емоу *асс. остр.* пришьдъшоумоу *зогр.* *15* реч. емоу *зогр.* *16* сади *(вм.* възлази*) сав.;* или не р. *сав.* или р. ем. *зогр.* и не р. л. ем. *ассем. никол.* не ли р. *остр.* *17* го *припис. надъ строкою.* *18* нѣчто вечери *сав.* *19* слоужить ми *сав.* *20* донелѣже *сав.* *22* тъı *пропущ. въ остр.* *25* повелѣноѥ *остр. ник.*

10 тако. и въı егда сътворите вьсѣ повелѣнаа вамъ. гл҃ите ѣко раби недостоини есмъ. ѣко еже длъжъни бѣхомъ сътворити сътворихомъ. ·:· к҃ ·:·
11 і бысть идѫштю емоу въ им҃ъ. і тъ прохождаше междю самариеѭ галилѣеѭ ·:· 12 і въходѧштю емоу въ единѫ весь. срѣте и десѧть прокаженъ мѫжъ. іже сташа из далече. 13 і ти вьзнѣсѧ гласъ гл҃ѫште. іс҃е наставъниче помилоуи нъı.
14 і видѣвъ ѭ рече имъ. шьдьше покажите сѧ иерѣомъ. и бысть идѫштемъ имь. ишти-стиша сѧ. 15 единъ же отъ нихъ видѣвъ ѣко ицѣлѣ. възврати сѧ съ гласомь велиемь славѧ б҃а.
16 и паде ницъ на ногоу его. хвалѫ емоу въздаѭ. и тъ бѣ самарѣнинъ. 17 отъвѣштавъ же и҃съ рече. не десѧть ли ищистиша сѧ. да де-

Стр. 1 посль тако *двѣ буквы выскоблены;* вьсѣ *пропущено во всѣхъ прочихъ.* *2* гл҃ѣте *остр.* *3* ѣко *пропущ. зогр. остр. сав.;* имьже *никол.* и еже *ассем.* *6—7* самар. и галил. *ник.* *7* и *передъ* въход. *пропущ. зогр.;* въсход. ис. *асс.* *8* етерѫ *зогр. ассем. сав. ник.* нѣкыѭ *остр.* *8—9* л. м. прок. *сав.* *9* ставъше *ассем.* *9—10* из далеча *сав.* *10* вьзнѣше *никол.* възнесоша *остр.* вьздвигѫ *(безъ* и ти*) сав.;* гласъ свои *сав.* *12—13* идѣте покажете сѧ *сав.* ид. покажѣте сѧ *остр.* *14—15* очистише се *(такъ и 24) никол.* ичист. *ассем.* очист. сѧ вси *сав.* *18* велиемь *пропущено сав.* великомъ *остр.* *19* пришьдъ къ і҃соу паде *сав.* падъ *ассем.* *20—21* вьздасть *ассем.* възда *сав.* *21* иже бѣ тоу сам. *сав.* *23* р. емоу *сав.* *24—25* ичист. *сав.* *26* а девать *остр.*

вать 18 како не о-
брѣтж сѧ. въ-
звращтъше сѧ
[сѧ] дати сла-

CXVII вы бгу. тъкъмо иноплеменьникъ сь. 5
19 і рече емоу въставъ иди вѣра твоѣ
спсе тѧ ·:· к ·:· 20 въпрошенъ же бывъ отъ
фарисѣи. когда придетъ цр̃ствие
бжие. отъвѣшта имъ и рече. не при-
детъ цр̃ствие бжие съ сѫмьнѣ- 10
ниемь. 21 ни рекжтъ се сьде ли овьде.
се бо ц[ср]р̃ствие бжие вънжтрьж-
дж въ васъ естъ. 22 рече же къ оучени-
комъ. приджтъ дьние егда въжде-
лѣате единого дьнии сна чвска- 15
аго видѣти. і не оузьрите. 23 и рекжтъ
вамъ се сьде се овъде х̃ъ. не изидѣ-
те ни поженѣте. 24 ѣко бо мльнии бли-
сцаѭщи сѧ отъ подъневескыѣ.
на подъневескжж свѣтитъ сѧ. 20
тако бждетъ сн̃ъ чскы въ де-
нь свои. 25 прѣжде же подобаатъ е-
моу мъного пострадати. і искоу-
шеноу быти отъ рода сего. 26 і ѣкоже
бысть въ дьни ноевы. тако бж- 25
детъ и въ дьни сна чвскаго.
27 ѣдѣахж пиѣхж женѣахж сѧ посага-
хж. до негоже дьне вьниде ное въ
ковьчегъ. и приде потопъ и погоуби
вьсѧ. 28 такожде и ѣкоже бысть 30
вь дьни лотовы. ѣдѣахж и пиѣ-

Стр. 1—2 обрѣтоша сѧ *остр. ник.* обрѣте сѧ *сав.* *4—5* славж *зогр. ник.* *5* иноплеменьникось *асс.* сь единъ инопл. *сав.* *6* въстани *остр. асс.*, *въ сав. пропущ.* *7* спетъ *сав.* *15* дьне *зогр. ник.* *19 въ рукоп.* полъ небескъыѣ. *27* ѣд. и пьѣ. и жен. и пос. *зогр. никол.*

хж. коуповаахж и продаѣахж. саждаахж зъдаахж. 29 въ ньже день изиде лотъ. отъ содомлѣнь.

одъжди жюпелъ и огнь съ нб̃се. і погоуби вьсѧ. 30 по томоужде бѫдетъ и день. въ ньже сн̃ъ члвч̃скъı ѣвитъ сѧ. 31 въ тъ день иже бѫдетъ на кровѣ. і съсѫди его въ домоу. да не сълазитъ взѧтъ ихъ. и иже на селѣ такожде да не възвратитъ сѧ въспѧтъ. 32 Поминаите женѫ лотовѫ. 33 и иже аще възыштетъ дш̃ѫ своюѫ. ѫ спсти погоубитъ ѫ. і иже погоубитъ ѫ живитъ ѫ. 34 гл̃ѫ вамъ. въ тѫ ношть бѫдете дъва на ложи единомь. единъ поемлѫтъ а дроугъı оставлѣѫтъ. 35 бѫдете дъвѣ вькоупѣ мелѫшти. единѫ поемлѫтъ а дроугоуѫ оставлѣѫтъ. дъва бѫдете на селѣ. единъ поемлѫтъ а дроугъı оставлѣѫтъ. 36 і отъвѣштавъше гл̃ашѧ емоу. къде г̃и. онъ же рече имъ. ідеже тѣло тоу орьли сънемлѫтъ сѧ.

XVIII.

1 гл̃аше же и притъчѫ къ нимъ. како подобаатъ

Стр. 4 и *надъ стр.* *7* въ ньже *(вм.* иже*) зогр. по описк.* *8* сълѣзетъ *зогр.* *11* иже бо аште *никол.* *12* дш̃ѫ своѫ спсти *зогр. ник., и въ нашемъ текстѣ сдѣлана попытка исправить род. падежъ въ винительный.* *13* а иже *зогр. никол.* *14* гл̃ѫ же в. *зогр. никол.* *15 и 17* боудета *никол.* *16* поемлетъ сѧ — оставлѣетъ *зогр. ник.* *18—19* една поемлеть се а дроуга оставлаеть се *никол.* *19—21* дъва *до* оставлѣѫтъ *никол. пропущ.* *20* бѫдете *въ зогр. пропущено.* *23* тоу і орли *зогр.* *25* подобаа *зогр.*

въсегда молити сѧ. і не сътѫжа-
ти си 2 гл҃ѭ ·:· Сѫди бѣ единъ. въ
единомь градѣ. бг҃а не боѩ сѧ и чк҃ъ
не срамлѣѩ сѧ. 3 въдова же бѣ въ
градѣ томь. і прихождааше къ не-
моу гл҃ѭшти. мьсти мене отъ
сѫпьрѣ моего. 4 і не хотѣаше на дъ-
sѣ врѣмени. послѣди же рече къ се-
бѣ.

CXVIII аште и бг҃а не боѭ сѧ и чл҃вкъ не срамлѣ-
ѭ сѧ. 5 зане творитъ ми троудъ въ-
довица си. да мьцѭ ѥѩ да не до ко-
ньца приходѧшти застоитъ мене.
6 Рече же гс҃ъ слъишите чъто сѫдии не-
правед҃ънъı гл҃тъ. 7 а бъ не иматъ
ли сътворити мьсти. изв҃ранъı-
хъ своихъ. въпиѭштиихъ къ немоу
день и ноць. и тръпитъ на нихъ.
8 гл҃ѭ вамъ. ѣко сътворитъ месть
ихъ въ скорѣ ·:· к҃ ·:· обаче сн҃ъ чл҃вчь-
скъı пришедъ оубо обрѧштетъ ли
вѣрѫ на земи. 9 рече же и къ единѣмь
надѣѭштемъ сѧ на сѧ. ѣко сѫтъ
праведънници. и оуничъжаѭщемъ
прочаѩ притъчѫ сиѭ ·:· 10 Чл҃вка дъ-
ва вънидете въ црк҃въ помолитъ

Стр. 2 замѣчательное совпаденіе въ неожидаемой формѣ гл҃ѭ *вм.* гл҃ѩ *зогр. и нашего текста;* етеръ *зогр. никол. ассем.* нѣкъıи бѣ *остр.* *3* въ нѣкоѥмь гр. *остр.* въ етерѣ градѣ *зогр. ассем. ник;* ни чк҃а *зогр.* *4* срамаѩ сѧ *сав.;* въдовица *остр. сав. никол.* *7* соупрьника *никол. (хвал.* соупра*).* *8* врѣмене *сав.;* послѣдъ же *зогр.* по сихъ же *остр. ассем. никол.* *10—11* срамаѭ сѧ *сав.* *11* нъ зане *сав.* *19* милость *(вм.* месть*) зогр. по описк.* *22* еи вѣрѫ *остр.;* земли *зогр. остр.;* етеромъ *зогр. никол.* рече къ дроугъıимъ *остр.* *23* надѣѭштеімъ *зогр.* оупъвающиимъ собоѭ *остр.* *24* прав. оуничьжающимь *никол. а.* и хоулѧще *остр.* *26* вънидета *никол.* вънидосте *зогр. ассем.* вънидоста *сав.* вълѣзоста *остр.;* въ црькъве *остр. сав.*

сѧ. единъ фарисѣи а дроугъı мъı-
тарь. 11 фарисѣи ставъ въ себѣ мо-
лѣаше сѧ. бже хвалѫ тебѣ въздаѫ.
ѣко нѣсмъ ѣко и прочии чв̃ци. хъıщь-
ници неправедьници. прѣлюбодѣ- 5
и. ли ѣко сь мъıтарь. 12 поштѫ сѧ дъ-
ва кратъı въ соботѫ. десѧтинѫ
даѫ вьсего елико притѫжıѫ. 13 а мъı-
тарь из далече стоѩ. не хотѣаше
ни очию възвести на небо. нъ биѣ- 10
аше пръси своѩ гл̃ѧ. бже милости-
въ бѫди мьнѣ грѣшъникоу. 14 гл̃ıѫ
вамъ. съниде сь оправъданъ въ
домъ свои.

паче оного. ѣко вьсѣкъ възносѧи сѧ 15
съмѣритъ сѧ. и съмѣрѣıѧи сѧ въ-
знесетъ сѧ ·:· к̃ ·:· 15 Приношаахѫ же къ
немоу и младенъцѧ. да би сѧ ихъ
коснѫлъ. видѣвъше же оученици
прѣштаахѫ имъ. 16 іс̃ же призъва 20
ѩ гл̃ѧ. не дѣите дѣтии приходити
къ мьнѣ. и не браните имъ. тако-
въıхъ бо естъ цр̃ствие бжие.
17 аминь гл̃ıѫ вамъ. иже аште не при-
метъ цр̃ствиѣ бжиѣ ѣко отроча. 25
не иматъ вънити въ не. ·:· н̃е. и̃ѕ ·:·
18 ı̃ въпроси и единъ кънѧ(sь) гл̃ѧ. оучите-
лю благъı чъто сътворь живо-

Стр. 2 Фар. же ст. сице *зогр. ассем. остр. (сав. безъ* сице, сико *никол.). 3* а *въ* (мо)лѣаше *приписано надъ строк.;* х̃е *остр. 4—5* грабителѥ *остр.; 5—6* прѣлюбодѣици *остр. 6* или ꙗко и сь *остр.;* а|ча *остр. 8* даѩ *остр.;* отъ вьсего *асс. 10* оч. своею *зогр. сав. остр. ник.* очи възв. *асс. 10—11* нъ би вь пр. *сав.* въ пръси св. *асс. 11—12* оцѣсти мънѣ гр. *остр. 13* изидетъ опр. въ. д. *сав.* въ д. св. оправъданъ *зогр. 15* вьсѣкъ *пропущ. сав. 16—17* възноситъ сѧ *сав. 18—19* прикосноуль ихъ *ник. 19* и видѣвъше *ник. 27* етерь *ник.;* sь *въ* кънѧsь *поздн. глаг. приписка надъ стр.*

тъ вѣчънꙑ наслѣдъствоуѭ.
19 рече же емоу и҃съ чъто ма глѣши
блага. никтоже є благъ тъкъ-
мо единъ б҃ъ. 20 заповѣди вѣси не оу-
би не прѣлюбъ сътвори. не оукради.
не лъжь съвѣдѣтель бѫди. чь-
ти отъца твоего и матерь твоѭ.
21 онъ же рече вьсѣ си съхранихъ изь
юности моеѭ. 22 слъшавъ же
се и҃съ рече емоу. еще единого не
доконьчалъ еси. късѣ елико и-
маши продажд҃ъ и раздаи ницим-
имъ. и имѣти имаши съкроки-
ште на небесе. і гради по мь-
нѣ. 23 онъ же слъшавъ се при-
скръбенъ бъстъ. бѣ во богатъ
сxix сѣло. 24 видѣвъ же и҃съ прискръвенъ
бъıвъшъ рече. како не оудобь имѫ-
штеи бгатъство. въ цр҃ствие б҃жие
вънидѫтъ. 25 оудобѣе во естъ вельбѫ-
доу сквозѣ игьлинѣ оуши проити. не-
же богатоу въ цр҃ствие. вънити. 26 рѣ-
шѫ же слъшавъшеи. то кто можетъ

Стр. 1 наслѣдоуѭ *зогр. ассем. никол.* *2* рече же *зогр.* *3* ник. благъ *зогр. ассем. сав. остр. никол. а.* (есть бл. *ник. б.*). *4* б҃ъ единъ *сав.* *5* прѣлюбъı *зогр. ассем. сав. остр.*; не кради *сав.*; не оукради не прѣлюбы створи *никол. а.* *6* лъжесъвѣдѣтель *зогр.* лъжи съв. *ассем. сав.* *7* безъ твоѭ *зогр. ник.*; матере *сав. остр.*; отьца и матерь твоѭ *асс.* *8* рече емоу *зогр. асс. ник.*; отъ (*вм.* изъ) *зогр. асс. сав.* *10* се *пропущ. зогр. ник. остр.* *14* на нб҃схъ *всѣ прочіе, только остр. согл. съ наш.*; иди *остр.* *15* сиı (*вм.* се) *асс.* *17* и ис. *ассем.* *17—18* прискръбьна бъıвъша *остр. никол.* приск. сѫща *сав. асс.* *18* бъıвъ шьдъ (*вм.* бъıвшь) *зогр.*; безъ како *сав.* *18—19* имѫщимъ *остр. ассем.* имѫщюмоу *сав.* *20* вънити *остр. асс. сав.*; оудобьнѣе *асс.* *20—21* камилоу *ник. а.* *21* скозѣ *сав. ассем.*; оуши игьлинѣ *остр. никол.* *22* цр҃с. б҃жие *сав. ассем. зогр.* *22—23* рекоша *остр.* *23* както *остр. сав. ассем.* (*безъ* то).

спснъ бъıти. 27 онъ же рече не възмо-
жънаа отъ чл҃вкъ. възможъна отъ
бг҃а сжтъ ·:· к҃ ·:· 28 Рече же петръ се мы
оставихомъ вьсѣ. і по тебѣ идомъ.
29 онъ же рече имъ аминь гл҃аю вамъ.
ѣко никтоже естъ. іже оставитъ
домъ ли родителѧ. ли братриж
ли женж. ли чѧда. цр҃ствиѣ бжи-
ѣ ради. 30 іже не вьсприиметъ мъ-
ножицеж вь врѣмѧ се. и въ вѣкъ гря-
джштии животъ вѣчънъı. 31 Поим
мъ же оба на десѧте рече (к)ъ нимъ.
се възходимъ въ им҃ъ. и съконь-
чаютъ сѧ вьсѣ писана пр҃кы.
о сн҃ѣ чл҃вѣчс҃цѣмь. 32 прѣдадѧтъ
бо и ѩзъıкмъ. и поржгаютъ сѧ е-
моу. и досадѧтъ емоу и заплю-
ютъ і. 33 и бивъше оубиютъ і. і
трети день вьскрьснетъ. 34 і ти
ничесоже отъ сихъ не разоумѣшѧ.
і бѣ гл҃ось съкрьвенъ отъ нихъ.
і не разоумѣахж гл҃мыхъ ·:·
35 Бъıстъ же егда приближи сѧ
нс҃ъ въ ерихж. слѣпецъ етеръ сѣ-
дѣаше при пжти проса. 36 слъıшавъ
же народъ мимо ходѧшть. въпра-
шлаше что оубо естъ се. 37 повѣдѣ-

Стр. 1—2 не възможно естъ а отъ бг҃а възможъна сжтъ *сав.* *2—3* а отъ бг҃а вьсѣ въз. сжтъ *ассем.* *4* вь слѣдъ тебе *зогр.*; идохомъ *зогр. (никол. согласно съ нашимъ).* *8* ли сестръı ли женж *зогр. никол. (и въ греч. т. такое же разночтеніе).* *9* не *пропущ. зогр.* *12 вм.* къ *въ подлинникѣ по описк*ѣ чъ. *14* ѩсанаа *зогр.* писанѣ *ник.* *16* въı *(вм.* ı*) зогр.* *18* тепъше *зогр.* *21* гл҃ъ *зогр. (вм.* гл҃ось *то есть* глаголось, *какъ и въ никол. б.)* *24* слѣпець же *никол.*; нѣкъıи *остр.* *25* проса *пропущено остр.*; слъıша *зогр.* *26* народа мимо ходаща *ассем.* *27 и 1 на слѣдующей стран.* повѣдаша *зогр. остр. ассем. никол.*

шм же емоу ѣко и҃с҃ъ назарѣнинъ (ми)моходитъ. 38 і въз҃ъпи гл҃м и҃с҃е сн҃е дв҃довъ помилоуи мм. 39 і прѣдь иджштеи прѣштаахж емоу. да оумлъчитъ. онъ же паче сѣло въпиѣше гл҃м. сн҃е дав҃дв҃ъ помилоуи мм. 40 ставъ же и҃с҃ъ повелѣ привести и къ себѣ. приближьшю же см емоу къ не[не]моу. въпроси и гл҃м. 41 что хощеши да ти сътвориж. онъ же рече г҃и да прозриж. 42 и҃с҃ же рече емоу прозьри вѣра твоѣ съп҃с тм. 43 и абие прозьрѣ. і вк слѣдъ его градѣаше слвм б҃а. і вьси людие видѣвъше въздашм хвалж бв҃и ·:· к҃ ·:·

XIX.

1 і въшедъ прохождаше и҃с҃ъ въ ерихж. 2 и се мжжъ именемь нарицаемъ закхеи. і сь бѣ старѣи мытаремъ. і тъ бѣ богатъ. 3 і искаше видѣти и҃с҃а къто естъ. і не можаше народомъ. ѣко тѣло[в]мъ малъ бѣ. 4 и прѣди текъ възлѣзе на сикомориж. да видитъ і. ѣко тждѣ хотѣаше минжти. 5 і ѣ(ко) приде на мѣсто. възьрѣвъ и҃с҃ видѣ и. і рече къ немоу. закхѣе потъштавъ см слѣзи.

Стр. 1 назареи *ассем.;* (ми) *въ подлинникъ пропущено.* *2* і тъ въз. *зогр. ассем.;* сн҃оу *остр. (такъ и 5).* *4* млъчитъ *асс.* *12—13* идѣаше *асс. остр.* *15* и҃с҃ *пропущ. зогр.* *16* нарицаемыи *остр. зогр. ассем.* *19—20 послѣ* не мож. *прибавл.* видѣти *зогр. никол. б.* *22* і҃с҃а *(вм.* і*) зогр. остр. ассем. никол.* *23* мимо ити *асс. остр. ник. а.* *24* ко *приписано потомъ болѣе поздн. глагол. почеркомъ.* *25—26* закьхеоу *ассем.*

СХХ дънесь бо подобаатъ ми въ домоу твоемь бъıти. 6 и потъштавъ сѧ сълѣзе.
и прıѧтъ і радоуѧ сѧ. 7 і видѣвъше вьси ръптаахж глаголште. ѣко къ грѣшънѫ
мѫжю въниде витатъ. 8 ставъ же
закьхеи рече къ гви. се полъ имѣнıѣ моего гви дамъ ништиимъ. і аште ѣ-
смъ кого чимь обидѣлъ. възвращѫ
четворицеѭ. 9 Рече же къ немоу исъ.
ѣко дънесь спсние домоу твоемоу
бъıстъ. зане и сь снъ авраамль
естъ. 10 Приде бо снъ члвчскъı възискатъ. і спстъ погıбъшааго. ⁘ К ⁘
11 Слъıшащемъ же имъ се. приложь притъчѫ рече. занеже тъ бѣ близъ
има. і мънѣахж ѣко абие хоштетъ
цсрствие бжие авити сѧ ⁘ 12 Рече же.
члкъ единъ добра рода иде на странѫ далече. прıѧти себѣ цсрствие.
і възврати сѧ. 13 Призъвавъ же и десать рабъ своихъ. і дастъ имъ десать мънасъ. і рече къ нимъ. коуплѫ дѣите доньдеже придѫ. 14 граждане же его ненавидѣахж его. посълашѧ молитвѫ къ слѣдъ его глаголе.
не хоштемъ семоу да цсрствоуоутъ

Стр. 3—4 вм. видѣвъше вьси *въ остр. ассем. зогр. никол. а:* видѣвъшеи *(никол. б. согласно съ нашимъ т.).* *9* седморицеѭ *ассем.* *10* семоу *(вм.* твоемоу*) зогр. остр. ассем. никол. а. (никол. б. согласно съ нашимъ).* *11* исоусь *(описка) ассем. вм.* и сь. *14—15* рече притъчѫ *зогр. ник.* *18* етеръ *зогр. ассем. никол.* *19* себѣ *пропущено въ зогр.* *20* и възвратити сѧ *ассем.;* и *передъ* десать *пропущено зогр.* *21* въдастъ *(вм.* і д.*) зогр.* и въд. *ассем.* дасть *никол.* *23—24* и граждане *зогр.* а гражд. *никол. ассем.* *24 вм. перваго* его: емоу *зогр. ассем.;* не хотѣахж *ассем. (вм.* ненавидѣахж*); въ нашемъ подлинникѣ* д (ѧ) *въ* ненавидѣахж *исправлено изъ* ж (ѫ); і посъл. *зогр. ассем. никол.*

надъ нами. 15 і бꙑстъ егда сѧ къ-
звратн. принмъ цр҃ствне. і рече
да пригласѧтъ емоу рабꙑ тꙑ.
имъже дастъ сѣребро. да оувѣ-
стъ какѫ коуплѭ сѫтъ сътворили. 5
16 приде же пръвꙑ гл҃ѧ г҃и. мнѭ
твоѧ придѣла десѧть мнасъ. 17 і рече
емоу благꙑ рабе и добрꙑ. ѣко о ма-
лѣ вѣренъ бꙑстъ. бѫди обла-
сть имꙑ надъ десѧтыѭ градъ. 10
18 і приде вторꙑ гл҃ѧ. мнасъ тво-
ѧ г҃и сътвори д҃ мнасъ. 19 рече же и
томоу. і тꙑ бѫди надъ пѧтиѭ
градъ. 20 і дроугꙑ приде гл҃ѧ г҃и.
се мнасъ твоѧ ѭже имѣхъ. по- 15
ложенѭ въ оуброусѣ. 21 боѧхъ бо сѧ
тебе. ѣко чл҃вкъ ѣръ еси. вꙑзе-
млеши егоже не положъ. і жнеши
егоже не сѣвъ. 22 гл҃а емоу отъ оустъ
твоихъ сѫждѫ ти зълꙑ рабе. 20
вѣдѣаше ѣко азъ чл҃вкъ ѣръ е-
смъ. вꙑземлѧ егоже не положи-
хъ. і жнѧ егоже не сѣхъ. 23 і по чѣто
не вѣдастъ моего сѣребра пѣнѧ-
жникомъ. і азъ пришедъ съ ли- 25
хвоѭ истѧзалъ е бимъ. 24 і прѣ-
дѣстоѭштимъ рече. вꙑзꙑ-

Стр. 3 тꙑ *пропущ. ассем.* *7* десѧть прид. мнасъ *ассем. зогр. никол. а.* *8* п вѣрьнꙑ *(вм.* добрꙑ*)* *ассем.* добрꙑ вѣрьне *зогр.* и добри вѣрьнꙑ *никол. а.* д. и вѣр. *никол. б.* *9* бꙑ вѣрьнъ *зогр.* *16* оубоѣхъ *ассем.* *18* ідеже *(вм.* егоже*)* *зогр.* *19* ѫдоуже не сѣавъ *асс.* сѣавъ *зогр.* *20* осѫждѫ тѧ *зогр.* *21 безъ* азъ *ассем. зогр. остр. никол.* *22* вземлѭ *асс. зогр. ник.* *22—23* положь *ассем.* *23* жньѭ *ассем. никол. (*жнѧ *зогр.);* сѣахъ *асс. зогр. никол.; послѣ* сѣхъ *прибавл.* и събирая ѫдоуже не раздахъ *зогр.* сьбѣраю... расточихь *никол. (такая же прибавка и въ иныхъ греч. т.).* *24* м. не д. сьр. *ассем.* м. сьр. не вьд. *никол.*

мѣте отъ него мънасѫ. і дадите имѫштѫоумоу .і. мънасъ.
25 і рѣшѧ емоу гн иматъ і мънасъ.
26 Глѫ же вамъ ѣко вьскомоу имѫцюмоу дадѧтъ. а отъ не имѫштаго. и еже иматъ отъимѫтъ отъ него ·:· к^{п} ·:· 27 Обаче враCXXI гы моѧ ты. не хотѣвъшаѧ мьнѣ [да] да цр҃ь бимь бълъ надъ ними. приведѣте сѣмо. і исѣцѣте ѧ прѣдъ мъноѫ ·:· 28 І се рекъ идѣаше прѣди възходѧ въ им҃ъ. 29 і бъістъ ѣко приближи сѧ къ витъфаѣиѫ и витаниѫ. къ горѣ нарицаемѣи елеонъ. посъла дъва оученикъ своихъ 30 гл҃ѧ. ідѣта въ прѣмьниѫ весь. въ ниже въходѫшта обрѫштета жрѣбѧ привѧзано. на неже никтоже къде отъ чл҃къ не вьсѣде. отрѣшша е приведѣта. 31 і аще както вы въпрашаатъ. тако речета емоу. ѣко гн҃ъ трѣбоуоутъ его. 32 шедъша же посъланѣ. обрѣтете ѣкоже рече има. 33 отрѣшаѫштема же има жрѣбѧ. рѣшѧ господие его къ нима. чъто отрѣшаата жрѣбѧ. 34 она же рѣсте ѣко гн҃ъ трѣбоуоутъ его. 35 и привѣсте е къ исв҃и. і възвръгъше ризы своѧ на жрѣбѧ. въсадиша ис҃а ·:· 36 Ідѫщю

Стр. 3 стихъ 25-й въ ассем. пропущенъ. *6—7* ѡтьиметь е *ник.* *8* вьсхотѣвьшее *никол.* *10* прив. ѧ *зогр. никол. а.* прив. ми е сѣмо *никол. б.* *15* дъва отъ *зогр.* *16* ѫ въ прѣмьниѫ *написано по подчищенному.* *18* николиже *никол. а.* никогдаже *никол. б.* *19—20* отрѣш. прив. ми е *зогр.* прив. ми *никол. а.* прив. е. *никол. б.* *20* въпр. по чьто отрѣшаета е *зогр. никол.* *21* гъ его *зогр.* *22* обрѣтосте *зогр.* обрѣтета *ник. а.* обрѣтоста *ник. б.* *25* рѣста *ник.* *26* приведосте *зогр.* приведоста *никол.*

же емоу постилаахж ризы по пѫти.
37 приближающоу же са емоу ѹже къ
низъхождению горѣ елеоньстѣи.
начатъ вьсе мьножъство оучени-
къ. радоующе са хвалити ба гла-
сомь велиемь о вьсѣхъ силахъ ѣ-
же видѣша. 38 глѫще благословенъ
градъ въ има гне. миръ небесе
и слава въ вышнихъ.

39 і едини фарсеи отъ народа рѣша къ не-
моу. оучителю запрѣти оученикомъ
твоимъ. 40 и отъвѣщавъ рече имъ. глѫ
вамъ. ѣко аще и сии оумлъчатъ. каме-
ние въпити иматъ. 41 і ѣко приближи са
видѣвъ градъ плака са о немь гла. 42 ѣ-
ко аште би разоумѣлъ въ дьнь съ твои.
і ты ѣже къ мироу твоемоу. нынѣ же
оукрьи са отъ очию твоею. 43 ѣко придж-
тъ дьнье на тѧ. і оложатъ врази тво-
и острогъ о тебѣ. и обиджтъ тѧ. і оса-
джтъ тѧ късѫдж. 44 і разбиѭтъ тѧ и
чада твоѣ въ тебѣ. і не оставатъ въ
тебѣ камене на камени. понеже не разоу-
мѣ врѣмене ·:· Посѣщению твоемоу ·:·
45 і въшедъ въ црквъ. начатъ изгонити
продающѧ въ неи и коупоующѧ.
46 гла имъ. писано естъ. храмъ мон

Стр. 2 приближающе *зогр.* *3* горы елионы *никол. а.* *4* оучатъ *зогр.* *5* хвалите *(описка) зогр.* *8* градѣ *зогр. съ прибавкою* цр̃ь, *которая и въ никол.* *10* етери *зогр. никол.;* къ немоу отъ народа *зогр.* *12* отъв. ис. *ник. а.* *14* възъпити *зогр. ник.* *16* безъ твои *зогр. никол. а.* (*ник. б. есть*). *20—21* окрочатъ *зогр. (никол. согласно съ нашимъ).* *22* останеть *никол. а.* *23* камень на кам. *никол. а.* на камене вь тебѣ *зогр. никол.* *26* прод. голжби *зогр. никол. а. (вм.* въ неи и коуп., *такъ и въ никол. б., и греческіе тексты обнаруживаютъ много разночтеній въ этомъ мѣстѣ).* *27* писано *зогр.* боудеть хр. *никол. а.*

хрaмъ молитвѣ естъ. вы же сътвористе и врътъпъ разбоиникомъ. ·:· ·:·
47 і бѣ оучa въ цр҃кве по вьсa дьни. архиереи же и кънижьници. искаахж его погоубити. и старѣишинъı людемь. 48 і не обрѣтаахж чъто сътворатъ емоу. людье бо вьси дръжаахж сa его послоушажште.

XX.

1 і бъıстъ вь единь отъ дьнеи тѣхъ. оучaштю емоу люди въ цр҃кви. и благовѣствоующштю. съташa сa архиереи и кънижъници съ старьци. 2 і рѣшa гл҃жште къ немоу. рьци намъ коеж

CXXII областиж се твориши и къто естъ давъı тебѣ областъ сиж. 3 отъвѣштавъ же ре(че) къ нимъ. къпрошж вы и азъ единого словесе и рьцѣте ми. 4 кръштение иоаново съ небсе ли бѣ или отъ чл҃къ. 5 они же помъıшлѣахж въ себѣ гл҃жште. ѣко aште речемъ отъ нб҃се. речетъ по чъто не вѣровасте емоу. 6 aште ли речемъ отъ чл҃къ. людие вьси каменiемь побижтъ нъı. извѣстъно бо бѣ людемъ. ѣко иоанъ пр҃къ бѣ. 7 і отъвѣщaша не вѣмъ отъ кждоу. 8 іс҃ъ же рече имъ. ни азъ гл҃ж вамъ ко-

Стр. 1 безъ естъ *зогр. никол. а.* *7* бо его в. др. с. посл. *зогр.* *7—8* послоуш. его *ник.* *9 безъ* тѣхъ *зогр. ник.;* цркъве *зогр. ник.* *11—12* і рѣшa *пропущено въ зогр.* *15—16* о словеси *никол. а.* *19* с небесе *ник.;* речетъ къ намъ *зогр. (никол. а. согласно съ нашимъ);* по чъто оубо *зогр. никол.* *22* извѣштенны бо соуть Іована пророка быти *ник. а. (такъ по инымъ греч. т).* *23* не видѣти *никол. а.* *24 и 1 на слѣд. стр.* коеж обл. *зогр.*

иж властиж се твориж ·:· 9 Начатъ же къ
людемь гⷭ̄ти притъчиж сиж. чл̄къ на-
сади виноградъ и въдастъ і дѣлате-
лемь. і отиде на лѣта мънога. 10 и къ
врѣмя посъла къ дѣлателемъ рабъ.
да отъ плода виногр̾да дадятъ емоу.
дѣлателе же бивъше поустиша тъштъ.
11 і приложи дроугъı посълати рабъ.
они же и того бивъше и досаждьше емоу поу-
стиша тъштъ. 12 і приложи трети посъ-
лати. они же и сего оуѣзвьше изгънаша.
13 Рече же гⷭ̄ъ винограда. чъто сътвориж
посълиж сн̄ъ мои възлюблѣнъı. негъ-
ли сего видѣвъше оусрамлѣжтъ см.
14 видѣвъше же и дѣлателе. мъıшлѣа-
ющ дроугъ къ дроугоу глⷭ̄ште. сь естъ
наслѣдьникъ придѣте оубиѣмъ і.
да наше бждетъ достоѣние. 15 і изве-
дъше и вонъ из винограда оубиша. чъ-
то оубо сътворитъ имъ гн̄ъ виногра-
да. 16 придетъ и погоубитъ дѣлателя
сиа. і въдастъ виноградъ иніѣмъ.
слъıшавъше же рѣша да не бждетъ. ·:·
17 Онъ же възърѣвъ на на рече. что оубо
естъ писаное се. камень егоже невръ-
доу сътвориша зижджштен. съ бъı-
стъ въ главж жгълоу. 18 въсѣкъ падъı
на камене томь съкроушитъ см. а на

Стр. 5 раба *никол.* *6* плодь *ник. а.;* виноградънааго *зогр.* *7* бивъ-
ше і *зогр. никол.;* ташта *никол.* *8* і дроугъı *зогр.* дроугаго пос. раба *никол.*
9 досадиша *зогр.* *9—10* отъпустише *никол.* *10* третиѣго *никол.* *11*
оуѣзвивъше *зогр.* *13* сна моего вьзл. *ник.* *13—14* некъли *зогр.* *14* ви-
дѣвъше *пропущ. зогр. ник.* *17* придѣте *пропущ. зогр. никол. (и въ гр. не всѣ
прибавл.* δεῦτε). *19* же и вонъ *зогр.;* оуб. и *ник. а.* *25* написаное *зогр.* *26*
съ бъıстъ *такъ нужно читать и зогр. вм.* събъıстъ. *27* и вьсакь *никол.*

немьже падетъ сътъретъ і ⁘ 19 І
вьзискаша архиерен и кънижъници
възложити на нь ржцѣ въ тъ часъ.
і оубоѣша сѧ людии. разоумѣша бо
ѣко къ нимъ рече притъчѫ сиѭ. 20 і
съглѧдавъше посълаша засѣдь-
никъı. творѧщѧ сѧ правєдьници
сѫште да имѫтъ і въ словеси.
да бѫ и прѣдали владъıчъствоу
и области воеводъı. 21 и въпроси-
ша и гл҃ѫште ⁘ оучителю вѣмь
ѣко право гл҃еши. і оучиши. і не на
лица зъриши. нъ въı-истиню пѫти
бж҃ию оучиши. 22 достоитъ ли намъ ке-
сареви дань дати. или ни. 23 разоумѣвь
же лесть ихъ рече къ нимъ. что мѧ
окоушлаете. 24 покажѣте ми пѣнѧзь. чи-
и иматъ образъ и написание. отъ-
вѣштавъше рѣша кесаровъ. 25 онъ же ре-
че къ нимъ. въздадите оубо ѣже сѫ-
CXXIII тъ кесарева кесареви. и ѣже сѫтъ бж҃иѣ бѣи.
26 і не могѫ зазьрѣти гл҃ѣ его прѣдъ лѫдь-
ми. и дивьше сѧ о отъвѣтѣ его оумлъчаша.
27 Пристѫпьше же едини отъ садоукей. гл҃ѫште
въскрѣшению не бъıти. въпрашлаѫ и 28 гл҃ѫ-
ште. оучителю. мосии написалъ естъ

Стр. 6 сьгл. се *никол.* *6—7* дѣлателѧ *зогр. ник.* *7—8* праведникы быти *никол.* *9* би *(вм. бѫ) никол.* *10* воеводъ *зогр.* воеводинѣ *никол. а.* *12* правь *зогр.;* і оучиши *зогр. пропущ. (никол. согласно съ нашимъ).* *13* лице *зогр.* *15* даѣти *зогр.* форь дати *никол. а.* (φόρον δοῦναι), *никол. б. согл. съ обыкнов. т.* *16* льсти *никол.* *16—17* что мѧ окоушаате *пропущ. зогр. никол. а. (никол. б. есть, согласно съ многими греч. т.).* *18* напсание *зогр.* *18—19* они же рѣша *зогр. никол. а. (никол. б. согласно съ нашимъ).* *19* кесаровъ *ник.* *20* ѣже сѫтъ *пропущ. въ зогр.* *21* кесаревое *зогр.; безъ* и *зогр.* *22* могоша *зогр.* можахоу *никол. а.* *24* пристѫпиша *зогр.;* етери *зогр. никол.* *25* і въпр. гл҃ѫште *зогр.* и вьпр. и гл. *никол.* *26* напсалъ *зогр.*

намъ. аште комоу братръ оумъретъ
имы женж. и тъ бештадъ оумьретъ.
да поиметъ женж его братръ. и въскрѣ-
ситъ сѣмѧ братра своего. 29 Седмь оубо
братриѧ бѣ. и пръвы поемъ женж оумь-
рѣтъ бе[д]штадень. 30 и поѧтъ вторы же-
нж. і тъ оумьрѣтъ бештадьнъ. 31 и трети
поѧтъ ж. такожде же и вьсѣ седмь оу-
мьрѣша не оставльше чадъ. 32 послѣжде
же вьсѣхъ и жена оумьрѣтъ. 33 во въскрѣ-
шение оубо котораго ихъ бѫдетъ жена.
седмь бо имѣша ж женж. 34 и отъвѣщта-
въ ис̄ъ рече имъ. сн̄ове вѣка сего женѧ-
тъ сѧ и посагаѭтъ. 35 а съподобльше-
и сѧ вѣкъ тъ оулоучити. и въскрѣшение
еже отъ мртвыхъ. ни женѧтъ сѧ ни
посагаѭтъ. 36 ни оумьрѣти бо по томь
могѫтъ. равьни бо сѫтъ анѣл̄мъ.
і сн̄ве сѫтъ бж̄ии. въскрѣшению сн̄ве
сѫще. 37 а ѣкоже въстаѭтъ мртвии.
и мосии съказа при кѫпинѣ. ѣкоже гл̄е-
тъ. г̄а б̄а авраамлѣ. и б̄а исакова. и б̄а
иѣковлѣ. 38 б̄ъ же нѣстъ мртвыхъ
нъ живыхъ. вьси бо томоу живи
сѫтъ.

39 отъвѣштавъше же едини кънижъни-
ци рѣша. оучителю добрѣ рече. 40 къ
томоу же не съмѣахо его въпра(ша)ти ничь-
соже. 41 р(е)че же къ нимъ. како гл̄ѭтъ е-

Стр. 2 бештадьнъ *зогр.;* оумьретъ *(вм.* бѫдетъ*) зогр.* *3* бр. его женж *зогр. ник. а. (ник. б. согл съ наш.).* *7* бештада *зогр.* *9* послѣдь *зогр.* *15* оулоучатъ *зогр. (описка).* *20* сѫтъ *(вм.* сѫще*) зогр. ник. б.;* ѣко въст. *зогр. ник. а.* *21—22* гла *зогр. ник.* *26* етерiи *зогр. ник.* *26—27* кънижьникъ *зогр. ник.* *28* о *въ* съмѣахо *передъл. потомъ въ* ж; ша *надъ строк.* *28—29* ни о чесомьже *ник. а.* *29* е *въ* рече *въ подл. пропущ.;* имъ *зогр.* *29 и 1 на слъд. стр.* кънигы *(вм.* едини*) зогр.* книжьници *ник. (и въ греч. т. разночтеніе).*

дини. х҃а бꙑти сн҃а дв҃а. 42 а самъ
дав҃дъ гл҃етъ въ кънигахъ псало-
мъскꙑхъ. рече г҃ъ гв҃и моемоу са-
ди о десняѭ мене. 43 доньдеже поло-
жѫ врагъ(ı) твоѭ подъножию нога-
ма твоима. 44 дав҃дъ ı оубо г҃ъ нарица-
атъ то како емоу естъ сн҃ъ ·:· 45 Слиша-
штемъ же вьсѣмъ людемъ. рече
къ оученикомъ своимъ. ·:· 46 Вънемлѣ-
те отъ кънижъникъ. хотѧштихъ [въ]
въ одеждахъ ходити. и любѧштихъ
цѣлованиѣ на тръжиштихъ. ı прѣдъ-
сѣданиѣ на съньми(ци)хъ. и прѣждезъ-
ваниѣ на овѣдѣхъ. и на вечерѣхъ. 47 ıже
сънѣдаѭтъ домꙑ въдовицъ.
и виноѭ далече молѧтъ сѧ. сии при-
имѫтъ осѫжденье больше.

XXI.

1 възъ-
рѣвъ же видѣ къмѣтаѭштѧѭ къ
газофилакиѭ дарꙑ своѭ б(о)га-
тꙑѭ. 2 видѣ же и единѫ въдовицѫ
оубогѫ. къмѣтаѭштѫ тоу дъвѣ
лептѣ. 3 и рече въ істънѫ гл҃ѫ
(ва)мъ. ѣко въдовица си оубогаѣ. бо-

Стр. 1—2 самъ бо *зогр.* *3* сѣди *зогр.* *5 въ рукописи только* врагъ. *6—7* оубо госп. нариц. и *зогр.* *7* сн҃ъ емоу естъ *зогр.* то како с. е. е. *никол.;* слиша *такъ въ подл.* *9—10* вьнимаите себѣ *сав.* *11* любѧште *зогр.* *13* щи *прип. надъ стр.,* съборищихъ *остр.;* прѣдъзъваниѣ *асс. ник. остр.* *14* на вечерѣхъ *пропущ. въ зогр. остр. сав. ник. а. (только* на вечерѣхъ *асс. ник. б.).* *15* изѣдаѭть *остр.* *18—19* въм. дарꙑ своѭ въ газ. бог. *остр.* *19* своѭ *проп. сав. ник.* *20* видѣвъ *зогр. асс. остр.;* етерѫ *зогр. ник. асс.* нѣкѫѭ *остр.* *22* мѣрѣ *(вм.* лептѣ*) сав.;* істънѫ — *такъ въ подл.* *23* ва *въ* вамъ *въ подл. пропущ.*

ле вьсѣхъ вѣврѣже. си гл҃а въ-
згласи имѣѭи оуши слъıшати
да слъıшитъ. ·:· к҃ц ·:·

CXXIV 4 вьси бо си отъ избъıтъка своего въ-
врѣгѫ въ дары бж҃ıа. а си отъ лише-
нiѣ своего. вьсе имѣние еже имѣ вѣврѣ-
же ·:· 5 і̑ единѣмъ гл҃ıжштемь о цр҃кви.
ѣко камениемь добромь и съсѫдъı
оукрашена естъ. рече. 6 си ѣже видите.
придѫтъ дънье вь нѫже не останетъ.
камень на камене. иже не разоритъ сѧ.
7 Въпросиша же и гл҃ıжштю. оучителю.
когда оубо си бѫдѫтъ. и что естъ зна-
мение егда хотѧтъ си бъıти. 8 онъ
же рече. блюдѣте сѧ да не прѣльще-
нiи бѫдете. мънози бо придѫтъ
въ iма мое гл҃ıжште. ѣко азъ есмъ
и врѣма приближи (с)ѧ. не идѣте оубо
въ слѣдъ ихъ. 9 егда же оуслъıши-
те брани и нестроенiѣ. не оубоите сѧ.
подобаѧтъ бо симъ прѣжде бъıти.
нъ не оу абие коньчина. 10 тъгда гл҃аше
имъ. въстанетъ . . ꙗ҃зъкъ на ꙗ҃зъкъ.
и цр҃ство на цѣсарьство. 11 трѫси

Стр. 1—3 си гл҃а — слъıшитъ *этихъ словъ нѣтъ ни въ одномъ изъ прочихъ списковъ.* *4—5* вѣврѣгоша *зогр. остр. сав.*, оувръгоуть *(по недоразумѣнію вм.* оувръгоу*) ник. а.* *5* въ даръ бо҃у *остр.*, бв҃и *зогр. сав., слово это пропущ. ассем. никол. а.* *5—6* Ѕбожъства *(вм.* лишенiа*) сав.* *6* им. свое *остр.;* ѥже имѣаше *остр. ассем. никол. а., эти слова проп. въ зогр. сав.* *6—7* посль вѣврѣже *прибавл.* се гл҃а възгласи имѣѭи оуши слъıшати да слъıшитъ *остр. сав. асс.* *7* етеромъ *зогр. ник.* *11* на камени сьде *зогр. ник. а.* *12* гл҃ıжште *зогр. никол., въ нашемъ т. описка.* *15—16* да не прѣл. б. *пропущ. ник. ассем., но взамѣнъ ихъ ассем.* не оужасаите сѧ. *18* врѣма мое *ассем.; въ подл. описка* приближиша; оубо *пропущ. во всѣхъ прочихъ.* *22* оу *пропущ. зогр. асс. ник., сав.* оу *безъ* абие, *остр. согл. съ наш.* *23 въ подл. выскоблена буква, повидимому не* бо, *которое на этомъ мѣстѣ чит. въ зогр. ник.; второе* ꙗзъıка *зогр.*

же велици по мѣста. и глади и мори
бѫдѫтъ. страхованиѣ же. и знаме-
ниѣ с нбсе велиѣ бѫдѫтъ ·:· 12 Прѣжде
же сихъ (всѣхъ.) възложѫтъ на въı рж-
къı своѭ. и ижденѫтъ прѣдаѭште
на соньмиштa и темъницѫ. ведо-
мъı къ цѣсаремъ и влдмъ. имене
моего ради. 13 приключитъ же сѧ ва-
мъ въ съвѣдѣтельство ·:· 14 Положи-
те оубо на срдъцихъ вашихъ. не прѣ-
жде поуоучати сѧ отъвѣщати. 15 азъ
бо дамъ (вмь) оуста и прѣмѫдростъ. еиже
не възмогѫтъ противити сѧ. и о-
тъвѣштати въси противлѣѭще-
и сѧ вамъ. 16 прѣдани же бѫдете роди-
телъı и братриѭ. и родомъ и дроугъı.
і оумрътвѫтъ отъ васъ. 17 і бѫде[де]-
те н(е)навидими отъ всѣхъ имене моего
ради. 18 и власъ главъı вашеѭ не по-
гыблетъ 19 въ тръпѣни вашемъ съ-
тѫжите дшѫ ваша ·:· 20 Єгда же оузъри-
те объстоимъ вои имъ. тогда ра-
зоумѣете ѣко приближи сѧ запоу-
стѣние емоу. 21 тогда сѫште въ юде-
и да бѣгаѭтъ въ горъı. і иже по срѣ-
дѣ его да исходѫтъ. и иже въ стра-

Стр. 1 велеи *никол.;* и въ мори *зогр.* (*описка*), гл. и моры *никол.* *2* же *пропущ. зогр.* *4* всхъ *въ подл. надъ строкою приписано, зогр. и никол.* вьсѣхъ; възлож. бо *ассем. остр. сав.* *6* съборища *остр.;* и вед. *сав.* *8* прилоучить же вамъ *остр.;* же сѧ пакъı *сав.* *11* поуоучати *такъ въ подл.,* поучаите се *ник.;* отъвѣщавати *асс. ник.* *12* вмь *прибавка надстр. мелк. гл. почерка;* въ оуста прѣм. *зогр.,* мѫдрость *сав.* *13* могѫтъ *сав.;* ни (*вм.* и) *асс.* *13—14* отъвѣщавати *асс. ник.* *14* вси бо *сав.* *15* же *пропущ. сав.* *15—16* родителъı *такъ и зогр.* *16* братрьѭ *зогр.* братиѭ *ассем.* братиѥѭ *остр. сав.* *18* *въ подл.* навидими *съ надстр.* н; *въ* всѣхъ с *надъ стр.,* вьсѣми *остр. асс.* *19* отъ гл. *остр. асс. ник.* *19—20* погыбнетъ *всѣ прочіе.* *24* сѫштеі *зогр. ник.* *26* иже *безъ предшеств.* и *зогр.*

нахъ да не въходатъ въни. 22 ѣко [дь]
дьнье мъштению си сжтъ. да и-
сплънатъ са вьсѣ написана. ·:·
23 Горе же непраздънъимъ и доѭшти-
мъ въ тъı дьни. бждетъ во бѣ- 5
да велиѣ на земи. и гнѣвъ на лю-
дехъ сиѵ 24 и паджтъ въ остри мечи.
и плѣнени бжджтъ въ ѩзъı-
къı вьса. і ерс҃лмъ бждетъ по-
пираемъ ѩзкъı. доньдеже сък[о]о- 10
ньчаѭтъ са врѣмена ѩзк҃ъ. [і]
25 и бждутъ знамениѣ въ слънъ-
ци и лоуниѣ. и звѣздахъ. і на зе-
CXXV ми тѭга ѩзк҃мъ. отъ нечаланиѣ шю-
ма моръскаго и възмѭщениѣ 26 и- 15
здъıхаѭштемъ члк҃мъ отъ стра-
ха. и чаланиѣ граджштиѵъ на вьсе-
ленѭ. силъı во нбс҃къıѩ подви-
гнѭтъ са. 27 і тъгда оузь(ри)те сн҃а
члвч҃скаго на облацѣ. съ силоѭ 20
и славоѭ мъногоѭ. 28 начинаѭште-
мъ же симъ бъıвати. въсклони-
те са и въздвигнѣте гла[въ]въı ва-
ша. зане приближи са избавление ва-
ше. 29 і рече имъ притъчѭ. видите смо- 25
ковьницѭ и вьсѣ дрѣва. 30 егда прошиба-
ѭтъ са юже видѭще о себѣ вѣсте ѣко
юже близъ жатва естъ. 31 тако и въı
егда оу(зь)рите си бъıваѭшта. вѣдите

Стр. 1 вьсход. *никол.* *3* напсанаа *зогр.* написаниѣ *никол. а.* *4* же *пропущ. зогр.* *13* мѣсаци *зогр.* въ лоунѣ *сав.* *13—14* земли *зогр. остр. ник.* *18—19* двигнѭтъ *всъ прочіе.* *19* оузьратъ *зогр. сав. остр. никол. (въ подл.* оузьте, е *по подчищеному).* *19—20* сн҃ъ чс҃къı *зогр. сав. остр.* *20* граджшть на облацѣхъ *зогр. сав.* граджща н. о. *ассем. никол.* иджщь н. о. *остр.* *28* юже *пропущ. зогр. никол.* *29* зъ *въ подл. пропущ.;* бываемаѣ *никол.*

ѣко близъ естъ цр҃ствие бж҃ие. 32 амин.
гл҃ѫ вамъ ѣко не иматъ прѣити родо-
сь. доньдеже вьсѣ бѫдѫтъ. 33 небо и зе-
млѣ мимо идетъ. а словеса моѥ не
мимо идѫтъ ·:· 34 Вънемлѣте же себѣ
еда когда отѧжаѭтъ ср҃ца ваша. о-
бѣданиимь и пьѣньствомь. і печа-
льми житиискъıими. і наидетъ
на въı въне҃заапѫ дьнь тъ. 35 ѣко сѣ-
ть бо придетъ на вьса сѣдѧштѧѧ
на лици вьсеѧ земла: 36 Бъдите оу-
бо на вьсѣко врѣма молѧште са.
да съподобите са оубѣжати. въсѣ-
хъ сихъ хотѧштихъ бъıти. и стати
прѣдъ сномъ чл҃вчскомь ·:· 37 бѣ же въ
дьне оуча въ цр҃кве. а ноштиѫ въдва-
рѣаше са исходѧ къ горѣ нарицаемѣи еле-
онъ. 38 и вьси людие из оутра прихождаа-
ахѫ къ немоу въ цр҃квъ послоушатъ его.

XXII.

1 Приближаашe же са праздьникъ опрѣ-
снокъ. нарицаемъı пасха. 2 і искаа-
ахѫ архиереи и кънижьници како и бж оу-
бити. боѣахѫ бо са людии. ·:· 3 Вьниде
же сотона въı-июдѫ. нарицаемааго
искариотъ. сжща отъ числа овою на

Стр. 3 вса си *никол.* *5* не имѫтъ прѣити *зогр. никол.* мимо ити *сав.* минѫти *остр.* *6* отагъчаѭтъ *зогр. сав.* отьагочаѭтъ *ассем.* отаготѣѭтъ *остр.* *6—7* обѣдениимь *остр.* *7* пиѣнъствии *ассем.* пиѣньствиимь *остр.* *8* житиискъıми *остр.* *9* денетъ *асс.* *12* вса врѣмена *ник. а.* *16* оу ношти *ник.* *16—17* оудварѣаше са *зогр.*; исходе оудвар. *ник.* *18* оу *въ* оутра *передѣлано изъ* о. *18—19* приходаште *зогр.* *22* би (*вм.* бѫ) *никол.* *24* нарицаемъı *зогр.* *25* скариотѣнина *никол.*

десѧте. 4 і шедъ гл҃а архиереомъ и
воєводамъ. како имъ прѣдастъı-и.
5 и въздрадовашѧ сѧ. и съвѣшташѧ
емоу дати сърєбро 6 и исповѣдѣ. і и-
скаше подобъна врѣмене да и прѣ-
дастъ имъ без народа ·:· 7 Приде же
день опрѣсн҃ькъ. въ нъже подобъно бѣ
жрѣти пасχж. 8 и посъла петра и иоана.
рекъ. шедъша оуготоваита намъ па-
сχж да ѣмъ. 9 она же рѣсте емоу. къде
χоштеши да оуготовлевѣ. 10 онъ же рече
има. се въшедъшема вама въ градъ.
сърѧштетъ въı ч҃лкъ. въ скждьль-
ницѣ водж носѧ. по немь идѣта въ
домъ въ нъже въχодитъ. 11 и речета
гн҃оу домоу. гл҃етъ тебѣ оучитель.
къде есть обитѣль идеже пасχж съ
оученикъı моими сънѣмь. 12 і тъ ва-
ма покажетъ горьницж велиж по-
CXXVI стъланж. и тоу оуготоваита. 13 шьдъша же
обрѣтете ѣкоже рече има. і оуготоваste
пасχа. 14 і егда бъıстъ година възлеже.
и ова на десѧте апост҃ла съ нимъ. 15 и рече
къ нимь. желѣниемь се въжделѣχъ.
пасχа ѣсти съ вами. прѣжде даже
не приимж мжкъı. 16 гл҃ж бо вамъ.
ѣко отъ селѣ не имамъ ѣсти отъ него.
доньдеже коньчаатъ сѧ. въ цр҃ствии
бж҃и. 17 и приимъ чашж χвалж въздавъ
рече. приимѣте се и раздѣлите себѣ.

Стр. 4 дати емоу *зогр.* *8* жрѣти *ник.* *9* оуготоваета *зогр.* *10* рѣста *зогр. никол.* *11* да *пропущено никол.* *13—14* скждольницѣ *зогр.* *14* неса *зогр.* (*гдѣ* ѧ *передаетъ глагол.* є *съ хвостикомъ*). *19* велиж *пропущ. зогр.* *21* обрѣтосте *зогр.* обрѣштета *(вѣроятно по недоразумѣнію вм.* обрѣтета*) ник. а.* оуготоваста *никол.* *30* рече имъ *никол. а.*

18 гл҃ѭ бо вам(а). отъ селѣ не имамъ пи-
ти отъ плода лозънаго. доидеже ц҃сре-
ствие б҃жие придетъ. 19 і приимъ хлѣбъ
хвалѫ въздавъ прѣломи. и дастъ и-
мъ гл҃а. се естъ тѣло мое даемое за
въı. се творите въ моѭ памѧть.
20 і чашѫ такожде по вечерѣнии гл҃а. си
чаша новъı завѣтъ моеѭ кръви-
ѭ. ѣже за въı пролѣватъ сѧ. 21 Обаче
се ржка прѣдаѭштааго мѧ съ мъно-
ѭ естъ на трапезѣ. 22 і сн҃ъ оу҃во чл҃ч-
скъı по нареченоу҃моу идетъ. обаче
горе чл҃вкоу҃ томоу҃. имьже прѣданъ
бѫдетъ. 23 і ти начѧсѧ искати въ
себѣ. которъı оу҃во бѫдетъ отъ ни-
хъ. хотѧи сътворити се. 24 бъıстъ
же и пьрѣ въ ихъ къи мънитъ сѧ (ихъ) бъı-
ти болеи 25 онъ же рече имъ. ц҃сре ѩ-
зц҃ъ оу҃стоѩтъ имъ. и обладаѭште
ими благодателе нарицаѭтъ сѧ. 26 въı
же не тако. нъ болии васъ да бѫдетъ ѣ-
ко мънии. і старѣи ѣко слоу҃жѧ. 27 къı бо бо-
лии възлежѧи ли или слоу҃жѧи. не въ-
злежѧи ли. азъ же по срѣдѣ васъ есмь
ѣко слоу҃жѧи. 28 въı же есте прѣбъıвъше-
и съ мъноѭ въ напастехъ моихъ. 29 і а-
зъ завѣштаваѭ вамъ. ѣкоже завѣ-
шта мьнѣ оц҃ъ мои. ц҃рство. 30 да ѣсте
и піете на трапезѣ моеи. въ ц҃рстви-

Стр. 1 а *въ* вама *исправлено потомъ въ* ъ. *3* т *въ* (цсре)-ствие *надъ стр. 7* по вечерѣ *никол.* *9* пролѣваеть *никол.* *11* трепезѣ *зогр.* трьпезѣ *никол. (такъ и въ стр. 29).* *12* реченому *никол.* *13—14* предаетъ сѧ *зогр.* *17* ихь *надстрочная приписка.* *17—18* боли быти *никол. а.* *18—19* ѩзъıкомъ *зогр. ник.* *20* благодѣтеле *зогр. ник.* *22* і мьнии *зогр.;* которъı *безъ* бо *зогр.*

и моемь. і сѧдете на прѣстолѣхъ. сѫ-
дѧште обѣма на десѧте колѣномa и-
здраилевома ·:· 31 Рече же г҃ъ симоне си-
моне се сотона проситъ васъ да би сѣ-
лъ ѣко пшеницѫ. 32 азъ же молихъ сѧ о те-
бѣ да не оскждѣатъ вѣра твоѣ. і ты
нѣкъгда обращтъ сѧ оутвръди бра-
триѫ твоѭ. 33 онъ же рече моу г҃и съ то-
боѭ готовъ есмъ и въ темьницѫ и
въ съмрътъ ити. 34 онъ же рече гл҃ѭ ти
петре. не възгласитъ кокотъ дьне-
сь. доидеже три кратъı отъвръже-
ши сѧ мене. не вѣдѣти. 35 и рече имъ
егда посълахъ въı без вълагали-
ща. і бес пиръı. і бе-сапогъ. еда
чесо лишени бъисте. они же рѣшѧ ни-
чесоже. 36 рече же имъ нъ нъıнѣ иже и-
матъ вълагалище да възъме-
тъ такожде и пирѭ. і иже не иматъ
да продастъ ризѭ своѭ и коупитъ но-
жъ.

CXXVII 37 гл҃ѭ бо вамъ. ѣко ещте писаное се подоба-
атъ да съконьчаатъ сѧ о мьнѣ. еже и
съ безаконьникъı въмѣни сѧ. ібо е-
же о мьнѣ конъчинѭ иматъ ·:· 38 они же рѣ-
шѧ г҃и се ножа съде дъва. Онъ же рече имъ
довольно естъ. 39 і ишедъ иде по объича-
ю къ горѣ елеонъскѫ. по немьже идѫ оу-
ченици его. 40 Бъıвъ же на мѣстѣ рече и-

Стр. 2—3 і҃вама *зогр.* *4* се *пропущ. зогр.;* проси *зогр. никол. (въ греч.* ἐξῃτήσατο). *4—5* сѣалъ *зогр. никол.* *5* акъı *зогр.* *8* емоу *зогр. никол.* *10* рече емоу *зогр. ник.* *11* коуръ *зогр.* пѣтель *ник.* *17* нъ *нъıтъ зогр. ник. (греч.* ἀλλὰ νῦν). *22* псано *зогр.* *24* безаконьникома *зогр.* *26* имъ *пропущ. зогр. ник.* *27* дъвъльно *зогр.;* шьдъ *зогр.* *27—28* об. своемоу *зогр. ник.* *28* елиноу *ник.;* по н҃емь *(безъ же) зогр.* *29* бъıвъше *зогр.* бывшоу *ник.*

мъ. молите сѧ да не вънидете въ напа-
сть. 41 і самъ остжпи отъ нихъ. ѣко връже-
ние камени. и поклонь колѣнѣ молѣаше
сѧ 42 глѧ ·:· отче аще волиши мимо неси
чашж сиж отъ мене. обаче не моѣ волѣ
нъ твоѣ да бждетъ. 43 ави же сѧ емоу анѣлъ.
с нбсе оукрѣплѣꙗ и. 44 і бывъ въ подви-
зѣ. прилежьнѣе молѣаше сѧ. і бысть
потъ его ѣко и капла кръве. каплжштѧ
на землж. 45 і въставъ отъ моли-
твы пришедъ къ оученикомъ обрѣте
ꙗ съпѧштѧ отъ печали. 46 и рече имъ чѣ-
[ч]то съпите въставъше помолите
сѧ да не вънидете въ напастъ ·:· 47 Сще
же емоу глѧштю. се народъ и нарица-
емыи июда. единъ отъ обою на де-
сѧте прѣдъ ними идѣаше. и пристжпи
къ ісви лобъзатъ его. се бо бѣ зна-
мение далъ имъ. егоже лобъжж тъ
естъ. 48 іс же рече емоу июдо лобъза-
ниемь ли сна чскаго прѣда-
еши. 49 видѣвъше же и иже бѣа-

хж о немь. бываемое рѣша емоу ги аще
оударимъ ножемъ. 50 і оударь единъ нѣкъı
отъ нихъ архиереова раба. і отърѣза
емоу о(у)хо десное. 51 отъвѣштавъ же ис ре-
че. оставите до сего. и коснжвъ въ оу-
хо его исцѣли и. 52 рече же ис къ пришедъ-
шимъ на нь архиереомъ. і стратиго-

Стр. 2 отъстжпи *зогр. остр., у насъ новымъ почеркомъ прип. надъ строкою глагол.* т. *6* да *пропущено остр.* *7* бѣı *зогр. ассем.* бы*ꙑ* *сав.* *8* прилежъно *сав.* прилежьнѣ *ник. а.* прилежаное *зогр.;* бысть же *остр.* *9* капль *асс. остр. (но остр. на парал. м.* капли); кръви *сав.* *10* и въставъ *остр. ник.* *11* и пришьдъ *зогр. ник.* и приде *остр.* *13* молите *ник. а.* *15* же *пропущ. зогр.* *22* и *пропущ. зогр. остр. ник.* *23* съ нимь *зогр.;* бываюштее *никол.* *24* безъ нѣкъı *зогр. ник.* *26 подл.* охо. *27* косноу *ник.* *29* къ немоу *зогр.*

мъ цркв҃нъимъ. и старѣцемъ. ѣко
на разбоиникъ ли придете съ оржжиемь и дрѣкольми. 53 по вьса дьни сжщю
ми съ вами въ цр҃кве. не простьрѣсте
ржкъ на мѧ. нъ се естъ ваша година и
область тьмьнаѣ. 54 ѥмъше же и вѣсѧ.
ѥ въвѣсѧ и въ домъ архиереовъ. петръ
же ндѣаше въ слѣдъ из далече. 55 вьзгнѣштъшемъ же огнь по срѣдѣ двора. ѥ въкоупѣ сѣдъшемъ имъ. сѣдѣаше петръ по срѣдѣ ихъ. 56 оузърѣвъши же
и раба една сѣдѧшть при свѣтѣ. и вьзьрѣвъши на нь рече. ѥ сь бѣ съ нимь.
57 онъ же отъвръже сѧ его гл҃ѧ. не знаѭ
его жено. 58 ѥ не по мъногоу дроугъı видѣвъ ı рече. ѥ тъı отъ нихъ еси. петръ же рече чл҃вче нѣсмь. 59 ѥ мимо шедъши ѣко годинѣ единои. ѥнъ етеръ крѣплѣаше сѧ гл҃ѧ. въ ıстинѫ и сь бѣ
съ нимь. ıбо галилеанинъ естъ.
60 рече же петръ чл҃вче не вѣмь еже
глг҃леши. ѥ абие ещте емоу г҃лѭштю. въз(г)ласи кокотъ ⁘ ⁘

CXXVIII 61 ѵ обращтъ сѧ г҃ъ възьрѣ на петра. ѥ помѣнѫ петръ слово г҃не ѣкоже рече емоу. ѣко прѣжде даже не възгласитъ кокотъ три

Стр. 2 безъ ли *зогр.;* разбоиника *остр. зогр. никол.;* изидосте *остр. ник. б.* изыдете *никол. а.* *2—3* съ мечи *остр.* *3 послѣ* дрькольми *прибавлено:* ьати мене *зогр. никол. (остр. согласно съ нашимъ).* *4* цр҃кви *остр.* *5* ржкъı *остр.* *6* емыше *никол.* *7 безъ* и въвѣса и *зогр., остр. только* и въведоша и, ведоше и вьведоше *никол.* *9* же имъ *зогр. остр. никол.* *10 безъ* имъ *зогр. остр.;* сѣдештимь *ник.* *12* рабъıни етера *остр.* рабъıни етерѣ *никол. а.;* сѣдаща *остр.;* свѣщи *остр.* *13* съ ними *зогр. (такъ и 20);* съ нимь бѣ *остр. ник. (такъ и 19—20).* *20* галилеи *остр.* *22—23* гл҃ѭштю емоу *зогр. остр. ник.* *23* коуръ *зогр. остр.* пѣтель *ник. (такъ опять и въ 26).* *24* помань *остр.*

кратъı отъвръжеши сѧ мене. 62 ı ишедъ
вонъ петръ плака сѧ горько. 63 ı мѫжи
дръжаштеи и҃сѧ. ржаахѫ сѧ емоу биѭ-
ште 64 и. закръıвъше и биѣахѫ по лицю.
въпрашаахѫ же и гл҃ще прорьци кто та
оудари. 65 ı ина мънога хоулаште гл҃аахѫ
на нь. 66 ı ѣко бъıстъ дьнь съвъраша сѧ
старьци людьсции. ı архиереи и кънı-
жьници. ı вѣсѧ и на сънмь свои гл҃ѭ-
ште. аште тъı еси х҃ъ ръци намъ. 67 рече
же имъ. аште вамъ рекѫ не имете вѣ-
ръı. 68 аште же и въпрошѫ въı не отъвѣ-
штаате ми. ни поустите. 69 отъ селѣ
вѫдетъ сн҃ъ чл҃вчъскъıи сѣдѧ о де-
снжѭ силъı б҃жиѧ. 70 рѣша же вьси
тъı ли еси оубо сн҃ъ б҃жии. онъ же къ ни-
мъ рече. въı гл҃ете ѣко азъ есмъ.
71 они же рѣша чъто еште трѣбоуемъ съ-
вѣдѣтельства сами бо слъıша-
хомъ отъ оустъ его.

XXIII.

1 ı въставъше
вьсе мъножьство ихъ. вѣсѧ и къ пи-
латоу. 2 начаса же на нь вадити гл҃ѭ-
ште. сего обрѣтомъ. развраща-

Стр. 1 крата *зогр.*; шьдъ *зогр.* *2* плакааше сѧ *зогр.* *3* дръжаште ı *(безъ* и҃сѧ*)* *зогр.*, иже дрьжахоу *никол.* *3—4* би. и и закр. *зогр.* закриваюштее *никол. а.* *5—6* къто ѥсть оударии та *остр.* кто ѥсть иже те оударить *ник. а. (лучше* оудари *никол. б.).* *6* ı гл҃аахѫ на нь *зогр.* *9* съборъ *зогр. (слово памятниковъ кирилловскихъ, никол.* сьньмь*).* *12* аште же и въпр. въı *пропущ. зогр.* *16* оубо еси *зогр. никол.* *16—17* къ имъ *зогр. пропущено,* рече кь нимь *никол.* *20* вьставь *никол. а.* *21* приведоша *зогр. никол.* *22* начаша *(безъ* же*)* *зогр.* и начеше *никол.* *23* обрѣтохомъ *зогр.*

ѭшта ѩзъıкъ нашъ. ı възбранѣѭшта дaѣти кесарови дань. гл҃ѭща себе х҃а ц҃рѣ быти. 3 пилатъ же къпроси и гл҃а. ты ли еси цѣсарь июдеомъ. онъ же отъвѣштавъ рече емоу. ты гл҃еши. 4 Пилатъ же рече къ архıереомъ и къ народоу. никоеѩже винъı не обрѣтаѭ въ чл҃вцѣ семь. 5 они же крѣплѣахѫ сѧ гл҃ѭште. ѣко разбращлатъ люди оучѧ по вьсеи июдеи. наченъ отъ галилеѩ до сьде. 6 Пилатъ же слъıшавъ галилеѭ въпроси и. аште чл҃къ галилѣискъ естъ. 7 ı разоумѣвъ ѣко отъ области иродовъı естъ. посъла и къ ıродоу сѫштю и томоу въ ıроусалимѣ вь дьни тъı. 8 ıродъ же видѣвъ и҃са радъ бъıстъ ѕѣло. бѣ бо желѣѩ отъ мъıногъ врѣменъ видѣти. зане слъıшааше мъıногa о немь. ı надѣаше сѧ знамение етеро видѣти отъ него бъıваемо. 9 въпрашаашe же и словесъı мъıногъı. онъ же ничесоже не отъвѣштаваашe емоу. 10 Стоѣахѫ же архıереи и кънижьници прилежъно вадѫште на нь. ⁘ 11 Оукорь же и ıродъ съ вои своими. и поржгавъ сѧ. облъкъ ı вь ризѫ свѣтълѫ. възврати и къ пилатови. 12 бъıсте же си дроугa. ıродъ же и пилатъ въ тъ день

Стр. 2 кесарови *зогр.;* гл҃етъ *зогр.* *3* х҃а *пропущ. ник. а.* *5* емоу рече *ник. а.* *6—7* кь арх. рече *ник. а.* *7* никоѩ *зогр.* *12—13* слъıшавъ вопроси галилеѩ *зогр. (никол. согл. съ нашимъ).* *16* сѫштю томоу *зогр. ник.* *19* многa врѣмена *зогр. никол.;* видѣти и *зогр. никол.* *22—23* и въпраш. и *никол.* *27—28* облѣкь *никол. а.* *29* ı бъıсте же *зогр.*

кратъı отъкрѣжеши сѧ мене. 62 і ишедъ
вонъ петръ плака сѧ горько. 63 і мѫжи
дрѣжѫштеи и҃са. рѫгаахѫ сѧ емоу биж-
ште 64 и. закрꙑвъше и биѣахѫ по лицю.
въпрашаахѫ же и гл҃ще прорьци кто та
оудари. 65 і ина мънога хоулѧште гл҃аахѫ
на нь. 66 і ѣко бꙑстъ дънь съвъраша сѧ
старьци людьсции. і архиереи и кънии-
жьници. і вѣсѧ и на сънмь свои гл҃иж-
ште. аште тъı еси х҃ъ рьци намъ. 67 рече
же имъ. аште вамъ рекѫ не имете вѣ-
рꙑ. 68 аште же и въпрошѫ въı не отъвѣ-
штаате ми. ни поустите. 69 отъ селѣ
бѫдетъ сн҃ъ чл҃вчъскъıи сѣдѧ о де-
снжѫ силꙑ вж҃иѭ. 70 рѣша же вьси
тъı ли еси оубо сн҃ъ вж҃ии. онъ же къ ни-
мъ рече. въı гл҃ете ѣко азъ есмъ.
71 они же рѣша чѣто еште трѣбоуемъ съ-
вѣдѣтельства сами бо слъıша-
хомъ отъ оустъ его.

XXIII.

1 і въставъше
вьсе мъножьство ихъ. вѣсѧ и къ пи-
латоу. 2 начасѧ же на нь кадити гл҃иж-
ште. сего обрѣтомъ. развращта-

Стр. 1 крата *зогр.;* шьдъ *зогр.* *2* плакааше сѧ *зогр.* *3* дръжѫште і *(безъ* и҃са*)* *зогр.*, иже дрьжахоу *никол.* *3—4* би. и и закр. *зогр.* закриваюштее *никол. а.* *5—6* както єсть оударии та *остр.* кто єсть иже те оударить *ник. а. (лучше* оудари *никол. б.).* *6* і гл҃аахѫ на нь *зогр.* *9* съборъ *зогр. (слово памятниковъ кирилловскихъ, никол.* сьньмь*).* *12* аште же и въпр. въı *пропущ. зогр.* *16* оубо еси *зогр. никол.* *16—17* къ нимъ *зогр. пропущено,* рече кь нимь *никол.* *20* въставь *никол. а.* *21* приведоша *зогр. никол.* *22* начаша *(безъ* же*)* *зогр.* и начеше *никол.* *23* обрѣтохомъ *зогр.*

ѭшта ѩзъıкъ нашъ. ı възбранѣѭ-
шта дадѣти кесарови дань. гл҃ѭща
себе х҃а цр҃ѣ бъıти. 3 пилатъ же къ-
проси и гл҃а. тъı ли еси цѣсарь июде-
омъ. онъ же отъвѣштавъ рече емоу. 5
тъı гл҃еши. 4 Пилатъ же рече къ арх-
хиереомъ и къ народоу. никоеѭже ви-
нъı не обрѣтаѭ въ ч҃вцѣ семь.
5 они же крѣплѣахѫ сѧ гл҃ѭште. ѣко
развращаатъ люди оучѧ по вь- 10
сеи июдеи. наченъ отъ галилеѩ до
сьде. 6 Пилатъ же слъıшавъ га-
лилеѭ въпроси и. аште ч҃къ гали-
лѣискъ естъ. 7 ı разоумѣвъ ѣко отъ
области иродовъı естъ. посъла 15
и къ ıродоу сѫштю и томоу въ ıроу-
салимѣ вь дьни тъı. 8 ıродъ же ви-
дѣвъ и҃са радъ бъıстъ ѕѣло. бѣ бо же-
лѣѩ отъ мъногъ врѣменъ видѣти. за-
не слъıшааше мънога о немь. ı на- 20
дѣаше сѧ знамение етеро ви-
дѣти отъ него бъıваемо. 9 въпрашаа-
ше же и словесъı мъногъı. онъ же
ничесоже не отъвѣштаваше емоу.
10 Стоѣахѫ же архиереи и кънижьници при- 25
лежъно вадѧште на нь. ⁘ 11 Оукорь же и и-
родъ съ вои своими. и поржгавъ сѧ. о-
блъкъ і вь ризѫ свѣтълѫ. възвра-
ти и къ пилатови. 12 бъıсте же си дроу-
га. ıродъ же и пилатъ въ тъ день 30

Стр. 2 кесарови *зогр.;* гл҃етъ *зогр.* *3* х҃а *пропущ. ник. а.* *5* емоу рече *ник. а.* *6—7* кь арх. рече *ник. а.* *7* никоѩ *зогр.* *12—13* слъıшавъ вопроси галилеѩ *зогр. (никол. согл. съ нашимъ).* *16* сѫштю томоу *зогр. ник.* *19* многа врѣмена *зогр. никол.;* видѣти и *зогр. никол.* *22—23* и въпраш. и *никол.* *27—28* облѣкь *никол. а.* *29* і бъıсте же *зогр.*

съ собоѭ. прѣжде бо бѣашете вражъдѫ имѫшта междю собоѭ.
13 пилатъ же созъвавъ архиереѩ и
кънѧзѧ и люди. 14 рече къ нимъ
CXXIX привѣсте ми чл҃ка сего. ѣко развращаѭща 5
люди. і се азъ истѧзавъ прѣдъ вами.
не обрѣтъ ни единоѩ же о чл҃вцѣ семь ви-
нъı. ѭже на нь вадите. 15 нъ ни иродъ. по-
сълахъ бо и къ немоу. і се ничътоже [съ]
достоино съмръти сътворено естъ о не- 10
мь. 16 показавъ оубо отъпоуштѫ и. 17 потрѣбѫ
же имѣаше на вьсѧ праздьникъı отъпоу-
штати имъ единого. 18 Възъпиша же вьси
народи гл҃ѫште. вьзьми сего отъпоусти
же намъ варавѫ. 19 іже бѣ за единѫ крамо- 15
лѫ бъıвъшѭ въ градѣ и оубииство въ-
връженъ въ темьницѫ. 20 Пакъı же пила-
тъ възгласи хотѧ отъпоустити и҃са.
21 они же вьпиѣхѫ гл҃ѫште. пропьни пропь-
ни: 22 Онъ же третиицеѭ рече къ нимъ. чь- 20
то бо сътвори зъло. ничьсоже достои-
на съмръти обрѣтъ о немь. показавъ і
оубо отъпоуштѫ. 23 они же прилежаахѫ гла-
съı велии просѧште его на пропѧтие. і
оустоѣахѫ гласи ихъ. і архиереистии. 25
24 Пилатъ же посѫди бъıти прошение ихъ.
25 отъпоусти же имъ въсажденааго въ те-
мьницѫ. за крамолѫ и оубииство его-
же прошааахѫ. и і҃са прѣдастъ воли ихъ.

Стр. 1 быста *никол.* *5* приведосте *никол.*; *въ* развращаѭща *второе* р *надъ строкою.* *6* истѧз. и *зогр.*; пред. в. ист. *ник.* *8—9* посълахъ *зогр. ник.* *10* о немь ѥсть *никол.* *13—14* съ всѣмь народомь *зогр. ник. а.* *15* етерѫ *зогр. никол.* *19* възглашаахѫ *зогр. ник.* *19—20* пр. и пр. и *зогр.* *22* і *пропущ. зогр. ник. а.* *25* *въ* архиереистии *надъ* т *написана повидимому тою же рукою глаг. буква* ц. *26* прошению *никол.* *27* *безъ* имъ *ник.*; вараавѫ въсажд. *зогр.*

26 і ѣко и повѣсѧ емъше симона единого
кꙋринѣа граджшта съ села. задѣшѧ е-
моу крс̄тъ носити по ис̄ѣ. 27 ідѣаше же въ
слѣдъ его мъногъ народъ людии. мж-
жи и женъı. ѥже и биѣахж сѧ и плакаа-
хж сѧ его. 28 обрашть же сѧ ис̄ъ къ нимь ре-
че.

дъштери имс̄къı. не плачите сѧ о мь-
нѣ. обаче себе плачите сѧ и чадъ вашихъ.
29 ѣко се дьнье граджтъ. въ ѥже рекжтъ.
Блаженъı неплодъви и чрѣва ѣже не роди-
шѧ. і сьсъци иже не доишѧ. 30 тогда начъ-
нжтъ гл̄ати горамъ падѣте на нъı.
і хлъмомъ покръıите нъı. 31 зане а-
ште къ сърѣ дрѣвѣ си творатъ. къ
соусѣ что вждетъ ·:· 32 Ведѣахж же съ и-
см̄ъ и ина дъва зълодѣѣ съ нимь оуби-
тъ. 33 і егда придж на мѣсто нарицаемое
краниево. тоу пропѧсѧ и. і зълодѣа ово-
го оубо о деснжж. а дроугаго о шжжж.
34 іс̄ же гл̄аше от̄че отъпоусти имъ. не
вѣдатъ бо сѧ чъто творатъ. раздѣлѣ-
жште же ризъı его метаахж жрѣбиѧ.
35 і стоѣахж людие зьрѧште. подрѣжаа-
хж же и и къмазѕ гл̄ижце съ ними. инъı

Стр. 1 поведоша *зогр.* пов. и *ник.;* имъше *зогр.;* етера *зогр. ник.* *2* коуриѣнина *никол.* *4—5* людии и жень еже *ник.* *9* сѧ *въ подлин. надъ стр.* *11* блажена *зогр.* *14* покръıѣте *зогр.* *15* сыровѣ *никол.* *16—17* вѣсѧ съ ис. *асс.* ведоша иїса *остр.* ведена бѣста *сав.* вед. же і ина зъл. д. с. н. *зогр. ник.* *17—18* оубити ѣ *ник.* *18* придоша *зогр. сав.* приде *остр.* придоуть *(вм.* придоу*) ник. а.* *19* и пропаша *зогр.* и расп. *остр. сав.,* распѧсѧ и оба зьлодѣа *асс.* *19—20* единого *остр.* *20* о лѣвжж распаша *зогр. остр. сав.* о шюж распаса *ассем.* о ш. пропеше *ник.* *22* твораще *остр. сав.* *23* безъ же *зогр.;* меташа *сав.* *24—25* подражаахж *зогр. остр. сав. никол.* *25* же и къи. *зогр. остр. ассем. сав.;* инѣхъ *остр.*

естъ съпсъ да спстъ и сѧ. аште сь
естъ хъ снъ бжии. 36 ржгаахж же сѧ емоу и воини пристжпаѭште и оцетъ придѣѭште емоу и 37 глѭште. аште тъı еси црь июдескъ
спсѧ самъ. 38 бѣ же и написание написано надъ нимъ. кънигами елинъсками и римъсками. ı еврескими. сь
естъ цръ июдескъ. 39 Єдинъ же отъ обѣшеноую зълодѣѭ хоулѣаше и глѧ.
аште тъı еси хъ спсѧ самъ и нъı. 40 отъвѣштавъ же дроугъı прѣшташе
емоу глѧ. ни ли тъı боиши сѧ ба. ѣко въ то-
cxxx мьжде осждении еси. 41 ı вѣ оубо къ правъдж достоинаа бо дѣломъ наю въсприемлевѣ. а сь ничьсоже зъла не сътвори.
42 ı глаше исви помѣни мѧ ги. егда придеши къ цр̃ствии твоемь. 43 ı рече емоу ис̃ъ амнь глѭ тебѣ. дънесь съ мъноѭ
бждеши въ раи. 44 бѣ же ѣко година шестаа.
ı тъма бъıстъ по вьсеи земи до годинъı девѧтъıѧ. 45 и помрьче слъньце.
ı катапетазма црк̃внаѣ раздъра сѧ на
дъвое. 46 ı възглашъ гласомь велиемь ис̃ъ. рече. отьче въ ржцѣ твои прѣдаѭ дх̃ъ мон. ı се рекъ издъше. 47 Видѣвъ же
сътьникъ бъıвъшее прослави ба глѧ.

Стр. 1 тъ *зогр.*, *остр.* сь *опущено.* *2—3* и ржгаѭще сѧ *сав. (потомъ исправлено).* *4* и *передъ* оцьтъ *опущ. зогр.*; придаваѭще *асс.* придаѭще *сав.* *6* напсание напсано *зогр. сав.* нап. надь нимь нап. *ник.* *13* ı *въ* тъı *прибавл. подъ стр.* *15* ѣже дѣлаховѣ *асс. ник.* кже дѣл. *остр. (вм.* дѣл. наю*).* *16* зьла сьтворь *ассем.* *17* помани *зогр. остр. ассем.* *18* въ цр̃ствие си *ассем.* *20* вь раи боуд. *ник.*; ѣко *пропущ. остр.* год. ѣко ш. *асс.* *22* ı слъньцю мръкъшю *зогр. асс. (но безъ* ı*)*, сл. же омрькшю *ник.* сл. омьрькъшоу *остр.* *23* катапетазмата *остр.* *24* дъвое отъ горъı до низъ *зогр. никол.* отъ горъı на низоу *асс.* (*остр. согл. съ наш.*); възгласивъ *остр.* *24—25* великъмь *остр.*

въ істинѫ чл҃вкъ сь правьдень бѣ. 48 і
вьси пришедъшеи народи на позоръ сь.
видѫште бывающтаа. биѭште пръ-
си своѭ възвращтаахѫ сѧ. 49 стоѣахѫ
же вьси знаемии его из далече. і жены
вѣшедъшаѭ съ нимъ отъ галилеѭ зь-
рѫштѧ сиѫ. ·:· к҃ ·:· 50 і се мѫжь іменемь
иосифъ. съвѣтьникъ съы. мѫжъ
благъ и правьденъ. 51 сь не бѣ присталъ
съвѣтѣ и дѣлѣ иѫ. отъ ариматеѭ.
града июденска. іже чааше и тъ цс҃аре-
ствиѣ бж҃иѣ. 52 сь пристѫпь къ пилатоу
испроси тѣло ис҃во. 53 і сънемъ е обитъ е
плаштаницеѭ. і положи е въ гробѣ
исѣченѣ. въ немьже не бѣ никътоже
никогдаже положенъ. 54 і дьнь бѣ пара-
скевьѣи. і собота свиташе.

55 въ слѣдъ же шедъшѧ жены. ѭже бѣахѫ
пришълы съ нимь отъ галилеѭ. видѣ-
шѧ гробъ и ѣко положено бысть тѣло е-
го. 56 възвращтьшѧ же сѧ оуготовашѧ аро-
маты. і миро. і въ соботѫ оубо
оумлъчашѧ по заповѣди ·:·

XXIV.

1 Вь единѫ
же соботѫ зѣло рано. придѫ на гробъ
несѫштѧ ѭже оуготовашѧ ароматы.

Стр. 2 безъ народи *остр. ассем. ник.;* позорось *зогр.* *3* бывъшаѭ *остр.* *6—7* и зьрѫшта *асс.* *12* пристѫпи *зогр.* *13 безъ* е *послѣ* обитъ *зогр.* *14* понѣвицеѭ *зогр.* *17* сѫбота *зогр. никол.* *19* съ нимь пришьлы *зогр.* *22* масти *никол. а.;* сѫб. *зогр. никол.* *23—24* въ ѥдинъи же сѫботы *остр.;* сѫботъ *зогр. асс.* *24* придоша *зогр. остр.* пр. женъı *остр. асс.* *25* носаща *ассем.;* еже *зогр.*

и дроугѣѭа съ ними. 2 обрѣтѫ же камень
отъвалень отъ гроба. 3 і вѣшедѣша не
обрѣтѫ тѣлесе гс̄а ис̄а. 4 і бѣстъ не до-
мѣыслѧштамъ сѧ имъ о семь. і се
мѫжа дѣва стасте въ нихъ вь риза-
хъ блѣштѧштахъ сѧ. 5 Пристрашѣна-
мъ же бѣвѣшамъ имъ. і поклонь-
шамъ лице на земль. рѣсте къ нимъ.
чѣто ишѣтете живаго съ мрѣтвѣыи-
ми. 6 нѣстъ сѣде нъ вѣста. помѣнѣ-
те ѣкоже гл̄а вамъ. еште сѣы въ галиле-
и 7 гл̄ѧ. ѣко подобаатъ сн̄оу члвч̄скоумоу
прѣданоу бѣти. въ рѫцѣ члв̄къ грѣ-
шѣникъ. пропѧтоу бѣти. і третии
день вѣскрѣснѫти. 8 і помѣнѫша
гл̄ѣы его. 9 і вѣзвращтѣша сѧ отъ гро-
ба. вѣзвѣстиша вьсѣ си единомоу
на десѧте и вьсѣмъ прочиимъ. 10 бѣ-
аше же маріѣ магдалини. і иоанна.
і маріѣ иѣковлѣ. и прочѧѭа съ ними.
ѭже и гл̄ааѫ къ апл̄мъ се. 11 и ѣвиша
сѧ прѣдъ ними ѣко блѧди гл̄и ихъ.
и не имѣаѫ имъ вѣры ·:· 12 Петръ же
CXXXI вѣставъ тече къ гро[у]боу.
і приникъ видѣ ризѣы единѣы
лежѧштѧ. і иде вь себѣ дивѧ сѧ бѣ-
вѣшюмоу. 13 і се дѣва отъ нихъ бѣсте
идѫшта въ тѣжде день. вь весь отъ-
стоѭштѫ стадии шесть десѧтъ о-

Стр. 1 етеръı *ассем. никол.* нѣкыѭа *остр.*; съ нимь *зогр.*; обрѣтоша *зогр. остр.* (*такъ и 3*). *3* обр. тоу *ассем.* *8* лица *ассем. остр.*; рекоста *остр.* *10* вѣста бо *ассем.* *14* и проп. бѣти *зогр. никол.* и расп. б. *остр. ассем.* *19* магдалѣыни мариѭа *остр.* *21* си *остр.* *23* вѣръı имъ *ассем. никол.* *24* *въ подл.* гроубоу. *25—26* леж. ед. *асс. никол.* *27* бѣста *остр.* бѣсте *асс.* *28—29* отѣстоѭштѫѭ *зогр.*

тъ їмⷭ. еиже има емаоусъ. 14 і та бе-
сѣдоваашете къ себѣ. о вьсѣхъ сихъ
приключьшихъ сѧ. 15 і бысть бесѣ-
доующтема има и сътѧзаижште-
ма сѧ. и самъ їсъ. приближь (с)ѧ идѣ-
аше съ нима. 16 очи же ею дръжаашете
сѧ да его не познаате. 17 рече же къ нима.
что сжтъ словеса си о нихъже сътѧ-
заата сѧ къ себѣ иджща. і еста дрѧ-
хла. 18 отъвѣштавъ же единъ емоуже
има клеопа. рече къ немоу. ты ли
единъ пришълецъ еси въ їмⷯ. і не
чю бывъшиихъ въ дьни сиѧ. 19 і ре-
че има къихъ. она же рѣсте емоу. ѣже
о їсѣ назарѣнинѣ. іже бысть мж-
жъ прⷪкъ силенъ. дѣломь и словомь.
прѣдъ бмъ и вьсѣми людьми. і
20 како и прѣдаша архиереи и кьнѧзи на-
ши. на осжденне съмрьти. и про-
пѧсѧ и. 21 мы же надѣемь сѧ ѣко сь е-
стъ хотѧи їлⷬ избавити. нь і на-
дъ вьсѣми сими третии се день
иматъ дънесь. отъ нелиже си бы-
ша. 22 нъ і жены едины отъ насъ.

оужасиша ны бывъша рано
оу гроба. 23 і не обрѣтъша тѣлесе его. при-

Стр. 1—2 бесѣдовааста *остр. ассем. никол. б.* бесѣдовахота *никол. а.* *2—3* прикл. сѧ сихъ *остр. ассем.* *5* приближи сѧ і ид. *зогр. ассем. никол. б.*, *у насъ описка* приближьша *вм.* приближь сѧ, *какъ остр. ник. а.* *6* дрьжасте *ассем. остр.* дрьжаста *ник.* *7* познаашете *зогр.* познаете *асс.* познаета *остр. никол.* *9—10* драсела *зогр. никол. асс.* *13* чю ли *ник.*; быв. въ нѣмь *зогр. остр. асс. ник.*; въ *что передъ* дьни *м. б.* вь. *14* къ нима. къихъ *асс.*; коіхъ *зогр.*; рѣста *остр. ник. а.* рекоста *ник. б.* *15* назареи *асс.* *19—20* распаша *остр. асс.* *20* надѣахомъ сѧ *зогр. остр. асс. ник.* *21* избав. їлⷬ *зогр. остр. ассем. никол.* *24 безъ* нъ *всѣ проч.*; етеры *зогр. остр. асс. ник.* *25* бывъшаѧ *зогр.* *26* обрѣтъше *остр.* *26 и 1 на слѣд. стр.* придоша *остр.*

дж гл҃ѧштѧ. і авление анѣ҆лъ видѣвъшѧ. іже гл҃ѧтъ і жива. 24 і идж
едини отъ насъ къ гробоу. і обрѣтж
тако ѣкоже и жены рѣшѧ. самого же
не видѣшѧ. 25 і тъ рече къ нима. ☉ несъ-
мыслънаа и мждъна сдц҃мь. вѣ-
ровати о вьсѣхъ ѣже гл҃ашѧ пр҃ци. 26 не та-
ко ли подобаше пострадати х҃оу. і вь-
нити въ славж своіж. 27 і начен҃ъ отъ
мосѣа и отъ вьсѣхъ пророкъ съказа-
ше има кънигъ. ѣже вѣахж о немь. 28 і
приближишѧ сѧ вь весь вь нѣже идѣ-
ашете. і тъ творѣаше сѧ дале ити.
29 і нѫждаашете и гл҃ѣштѧ. оставѕи
съ нама ѣко при вечерѣ естъ. і прѣ-
клонилъ сѧ естъ юже день. і вьни-
де съ нима облешть. 30 і бъістъ ѣ-
ко възлеже съ нима. приемъ хлѣ-
бъ бл҃гви. і прѣломь даѣаше има.
31 онѣма же отврѣсте сѧ очи и позна-
сте и. і тъ иштезе отъ нею. 32 і рѣсте
къ себѣ. не ср҃дце ли наю гора бѣ въ
наю. егда гл҃ааше къ нама на пж-
ти. і ѣко съказаше нама кънигы.
33 і въставъша во тъ часъ врати-

Стр. 1—2 видѣша *остр.* *2* иже и гл. *асс.* гл. жива *остр.*; идоша *остр.* *3* етери *зогр. асс. ник.*; обрѣтоша *остр.* *4* рекоша *остр.* *5* тъı *(вм.* тъ*)* *зогр.* *5—6* неразоумьнаѣ *зогр. асс.* *6* мьдьына *остр.* касна *ник.* *7—8* си ли *ник. (вм.* тако ли*).* *8 посль* постр. хоу *въ асс. прибавл.:* и въскръснѫти отъ мрътвыихъ. *11* отъ вьсѣхъ кънигъ *остр. зогр.* оу всѣхь книгахь *ник.*; о немь писана *ассем.* *12—13* идѣаста *остр. ник. б.*, идѣахота *ник. а.* *13* далече *остр. зогр. никол.* *14* нѫждааста *остр. ник.* нѫждаасте *асс.* *16 безъ* юже *остр.* *19* благословль прѣломи и д. *никол. а.* *20* отвръзосте *асс.* отъврѣзоста *остр. ник.* *20—21* позната *остр. асс. ник.* *21* рѣста *остр. никол.* *22* ѧ *въ* гора *передаетъ глагол.* ѥ *съ хвостикомъ опущеннымъ съ выпуклости.* *23* глагола *асс.*; нама *ник. а.* *24* писанима *остр.* *25 и 1 на слъд. стр.* възвратиста сѧ *остр. никол.* възвратисте *ассем.*

сте сѧ въ і̄м̄ъ. і обрѣте[с]та съвъ-
коупльшѧ сѧ единого на десѧте. і
иже бѣахѫ съ ними 34 гл̄ѫштѧ.

CXXXII въ істинѫ ѣко въста х̄ъ и ѣви сѧ си-
моноу. 35 і та повѣдаашете ѣже бъіша
на пѫти. і ѣко сѧ позна има въ прѣло-
мленіи хлѣба ·⁘· к̄ ·⁘· 36 Си же имъ гл̄ѫштем̄ъ. самъ ис̄ъ ста по срѣдѣ ихъ ·⁘· [въ-
скресъ ис̄ъ из мрътвъіихъ ста по срѣ-
дѣ оученикъ своихъ] и гл̄а имъ. миръ
вамъ. азъ есмъ не боите сѧ. 37 оубоѣвъ-
ше же сѧ и пристрашъни бъівъше. мь-
нѣахѫ дх̄ъ видѧште. 38 и рече имъ чъто
съмѫштени есте. и по что помъішле-
ніѣ въходѧтъ въ ср̄дца ваша. 39 види-
те рѫцѣ мои и носѣ мои. ѣко самъ а-
зъ есмъ. осѧжате мѧ и видите. ѣко
дх̄ъ плъти и кости не иматъ. ѣкоже
мѧ видите имѫща. 40 і се рекъ показа
имъ рѫцѣ и носѣ ·⁘· 41 Сште же не вѣроу-ѫ-
штемъ имъ отъ радости и чюдѧште-
мъ сѧ. рече имъ. імате ли чъто съ-
нѣдъно съде. 42 они же дашѧ емоу ръі-
бъі печенъі чѧсть. і отъ бъчелъ
сътъ. 43 і въземъ прѣдъ ними ѣ-
стъ. прочее дастъ имъ. 44 рече же
имъ се сѫтъ словеса. ѣже гл̄ахъ

Стр. 1 въ обрѣтеста *очевидно первоначальная форма была* обрѣтете, обрѣтосте *acc.* обрѣтоста *остр.* *4* ѣко вь ист. вьста *ник.* *5* повѣдаста *остр. ник.* повѣдааете *acc.* *8—10 слова въ скобкахъ попали въ текстъ изъ евангельскаго чтенія, начинающагося обыкновенно этими словами, какъ видно изъ остр. или acc.* *9* отъ мр. *остр. acc.* *11* азъ есмь не боите сѧ *въ остр. опущ.* *13* видѣти *ник.* *15* въсход. *acc.* *17* осѧжите *остр. ник.* *20* имъ *пропущ. ник.; послѣ* носѣ *въ acc. прибавл.* и ребра своѣ. *21* отъ радости *пропущено ник.* *25—26* и ѣдь прѣдъ ними проч. д. *acc. ник., остр. согласно съ нашимъ, только* и приимъ пр. н. ѣ., *пропущены же слова:* проч. д. и.

къ вамъ ѥште съı съ вами. ѣко
подобаатъ съконьчати сѧ въсѣ-
мъ написанъımъ. въ законѣ мо-
сѣовѣ и прцхъ. ı пслъмѣхъ о мь-
нѣ. 45 тъгда отвръзе имъ оумъ да
разоумѣıжтъ кънигы. 46 ı рече и-
мъ ѣко тако естъ писано. и тако подо-
баше пострадати хоу. и въскръснж-
ти отъ мрътвъıхъ. третии день
ı проповѣдати сѧ въ ıмѧ его покаанию.
47 ı отъпоуштению грѣховъ въ вьсѣхъ
ѩзъıцѣхъ. наченъше отъ имѧ. 48 въı
же есте съвѣдѣтеле симъ. 49 ı се азъ
посълж обѣтование отца моего на
въı. въı же сѣдѣте въ градѣ иероу-
салимъсцѣ. доньдеже облѣчете сѧ
силоѭ съ въıше. 50 изведе же ѩ вонъ
до витанıѧ. и къздвигъ рцѣ свои
благослови ѩ. 51 ı бъıстъ егда благо-
словлѣше ѩ. отъстжпи отъ нихъ. ı въ-
зношашеше сѧ. на небо. 52 ı ти поклоньше
сѧ емоу. къзвратишѧ сѧ въ ıмъ. съ
радостиѭ велиеѭ. 53 ı бѣахѫ въ ı-
нѫ въ цркве. хвалѧште и блгословѧ-
ште ба аминь. к ⁘

ЕВАНЬѢЛИЕ ОТЪ ЛОУКЪı ⁘ ⁘ ⁘ ⁘

⁘ стиховъ ⁘

Стр. 1 живъ съı *зогр.* съ вами сы *ник.* *2—3* въсѣмъ *или* вьсѣмъ *опредѣлить трудно.* *3* псанъımъ *зогр.* *6* писанıѧ *остр.* *7* писано ѥсть *остр. никол.* псано *зогр.* *10* покаание *зогр. никол.* *11* въ отъпоуштенье *зогр.* въ ост. *никол.* оставлѥнию *остр.* *14* отъ отца *зогр.* *15—16* ıерлмстѣ *ассем.* *17* изведъ же *остр.* *21—22* поклонишѧ сѧ емоу и възвр. *асс. ник. зогр. (но зогр. безъ* и*).* *23* великоѭ *остр.;* въı-инѫ *остр.* *24* цьрькъви *остр. асс. ник.* *24—25* хвал. бога и благ. господа *асс.* поѭште и благосл. ба *зогр., остр. и ник. согласно съ нашимъ текстомъ.*

ОТЪ ІОАНА.

сххxiii ГЛАВЪІ ЕВАНЬѢЛІѢ ЕЖЕ ОТЪ ІОАНА ⁘

а̄ О́ врацѣ въвъшимъ въ кана галилѣи. ⁘
в̄ О́ изгънанъіхъ и-цр̄кве ⁘ ⁘
г̄ О никодимѣ ⁘
д̄ О въпрошении очиштению ⁘
е̄ О самарѣнъіни ⁘
ѕ̄ О цр̄ри мжжи ⁘
з̄ О имжштимъ ѣ̄ и о ѕ̄ лѣтъ въ неджѕѣ ⁘
ӣ О пати хлѣвъ ⁘
ѳ̄ О морьсцѣмь хождений ⁘
і̄ О роженѣмь слѣпѣ ⁘
а̄і О лазари ⁘
в̄і О помазавъшии г̄а мъромь ⁘
г̄і О нихъже рече июда ⁘
д̄і О осьлѧти ⁘
е̄і О пришедъшиихъ елинъѣхъ ⁘
ѕ̄і О оумъівании ⁘
з̄і О параклитѣ ⁘
ӣі О испрошении тѣлесе г̄нѣ ⁘

Стр. 1 о бракахъ *ник. а.* *10* роженѣмь — *такъ въ подл. съ пропускомъ буквы* д. *12* мастию *ник. а.* хризмою *ник. б.*

[ЕВАНЬѢЕЛИЕ ОТЪ ІОАННА]

I.

[1 Іскони. бѣаше слово. і слово
бѣаше отъ бга. і бъ бѣаше слово.
2 се бѣ іскони отъ бга. 3 вьсѣ тѣмь
бъшѧ. і беж-нѣго ничьтоже не бъстъ.
еже бъстъ. 4 въ томь животъ бѣ. і жи- 5
вотъ бѣ свѣтъ чкомъ. 5 і свѣтъ въ тъ-
мѣ свѣтитъ сѧ. і тъма его не обьѧтъ.
6 Бъстъ чкъ. посъланъ отъ бга. імѧ
емоу іоанъ. 7 сь приде въ съвѣдѣтелѣ-
ство. да съвѣдѣтелѣствоуетъ о свѣ- 10
тѣ. да вьси вѣрж імжтъ імь. 8 не бѣ
тъ свѣтъ. нъ да съвѣдѣтелѣствоуе-
тъ о свѣтѣ. 9 Бѣ свѣтъ істинъныі.
іже просвѣштаетъ всѣкого чка. гра-

Начало евангелія Іоанна напечатано по зографскому тексту; утраченный листъ нашего подлинника пополненъ вшитымъ позже въ рукопись пергаменнымъ листомъ, на которомъ кирилловскимъ письмомъ сербской редакціи написано все недостававшее, именно Іоанна гл. I, стих. 1—23. Судя по почерку, это дополненіе сдѣлано въ XIV в.; изъ него приведены внизу разночтенія.

Стр. 1 и 2 всѣ прочіе бѣ. *3* передъ се *прибавл.* и *асс. ник.;* оу бга *остр. ник.;* и тѣмь вса *остр.* *4* ничесоже *асс. и нашъ дополн. отрывокъ,* ничьтоже не бъсть *остр. ник.* *7* обатъ *асс. остр.* *9* тъ *остр.* *11* емоу *(вм.* імь*) ассем.* *14 и 1 на слѣд. стр.* граджща *остр.* иджштааго *ассем.*

джштаего въ миръ. 10 въ мирѣ бѣ.
і миръ тѣмъ бы. і миръ его не
позна. 11 Въ своѧ приде. і свои
его не приѧша. 12 елико же ихъ
приѧтъ і. дастъ имъ власть ча-
домъ бжиемъ быти. вѣроую҃жшти-
мъ въ имѧ его. 13 іже не отъ крьви.
ни отъ похоти плътьскы. ни отъ по-
хоти мжжьскы. нъ отъ бга родиша
ся. 14 І слово плъть бысть. і вьсе-
ли ся въ ны. і видѣхомъ славж
его. славж ѣко иночадаего отъ оца.
іспльнь благодѣти істины. 15 Іо-
анъ съвѣдѣтельствоуетъ о немь.
і възъва гла. сь бѣ егоже рѣхъ.
грады по мнѣ прѣдъ мъноѭ
бысть. ѣко пръвы мене бѣ. 16 і отъ
іспльнениѣ его мы вьси приѧхомъ.
Благодѣть въз благодѣть. 17 ѣко за-
конъ мосеомь данъ бы. благодѣть
і истина ис хмь бысть. коц. 18
Бга никътоже не видѣ. николиже.
іночады сны. сди въ лонѣ очи.
тъ ісповѣдѣ. 19 і се естъ съвѣдѣ-
телъство іоаново. егда посълаша

Стр. 1 и 2 ник. употребляетъ вьсь миръ, *такъ и асс. въ 2.* *5* область *ассем. остр. никол.* власть *нашъ дополн. отрыв.* *7* кръве *ассем.* кръви *остр.* крьвьї *дополн. отрыв.* *11* видѣхомъ *всѣ пам., только въ зогр. описка:* вѣдѣхомъ. *12* єдиночадааго *остр. никол. а. дополнен. отрыв.* *13* благодати и ист. *остр.* *14* съвѣдѣтельствова *остр. (никол. б.* свидѣтельствоваше*).* *14—15* и ѡ нємь вьзва *дополн. отрыв.;* сьь ѥ *тамъ же.* *16* по мнѣ гредеть иже пр҃ѣ *дополн. отр.* *18* мы вьсприѥхомь *дополн. отр.* *19 и 20* благодать *остр.* *19—20* мос. зак. *ассем.* *22* не в. никъдеже *ассем. никол. дополн. отр.* никъдеже не вид. *остр.* *23* тъкъмо єдиноч. *остр. дополн. отр.* нъ тъкъмо *ассем. (ник. согл. съ зогр.);* вь адрѣ *дополн. отр.* *24 и 3 на слѣд. стр.* исповѣда *остр. ассем.* и ть испов. *никол.*

ІюдѣИ отъ І҃ма. ІереѠ І левѣИ-
ты. да въпросѧтъ І. ты къто еси.
20 І исповѣдѣ. ѣко нѣсмь азъ Х҃ъ. 21
І въпросиша и. чьто оубо ты еси.
Ілиѣ ли еси. І гл҃а нѣсмь. пророкъ
еси ты. І отъвѣшта ни. 22 рѣша
же емоу къто еси. да отъвѣтъ дамь
посъланъшеімъ нъı. чьто гл҃еши о
тебѣ самомь. 23 Рече азъ гла-]

CXXXV съ въпиѫштаго въ поустыни. Іспра- 10
вите пѫть гн҃ь. ѣкоже рече исаиѣ пр҃къ.
24 І посълании бѣахѫ отъ фарисѣи. 25 І къ-
просиша и и рѣша емоу. что оубо крш҃таеши. аште ты нѣси Х҃ъ. ни Ілиѣ ни пр҃къ.
26 отъвѣшта имъ іоанъ гл҃а. азъ крщ҃а- 15
ѭ въ водѣ. по срѣдѣ же васъ стоитъ.
егоже въı не вѣсте. 27 сь естъ градъıи
по мьнѣ. Іже прѣдъ мъноѭ бъıстъ.
емоужде азъ нѣсмъ достоинъ. да отрѣ-
шѫ ремень сапогоу его. 28 си въ витании 20
бъıша об онъ полъ иоръдана. идеже бѣ іо-
анъ кръстѧ ·:· к҃ ·:· 29 Въ оутрѣи день видѣ
иС҃а граджшта къ себѣ. І гл҃а се агнецъ
бж҃ии. въземлѧи грѣхъı мира вьсего.
30 сь естъ о немьже азъ рѣхъ. по мьнѣ гра- 25
детъ мѫжъ. Іже прѣдъ мъноѭ бѣı.
ѣко пръвѣи мене бѣ. 31 І азъ не вѣдѣахъ

Стр. 2 кго *(вм.* і*) остр. дополн. отр.* *3* исп. и не отврьже сѧ *всѣ проч.* *4* както *остр. ник. б. дополн. отр.* *6* ли еси тъı *остр.* ли оубо ес. т. *ассем.;* отвѣ *асс.* *9* рече же *остр. ник.* *16* въı въ водѣ *ассем. ник.* *17* тъ *(вм.* сь*) зогр. остр., слова* сь есть *пропущ. ассем. никол. а.* *18* ѣко *(вм.* иже*) ассем.;* есть *(вм.* бъıстъ*) ассем.;* ıако пьрвѣе мене бѣ *остр. сав., никол. а. эти слова пропущ.* *19* безъ азъ *остр.* *22* въ оутр. же д. *зогр.* *23* иджща *сав.;* гл҃а о нѣмь *остр.* *24* і въ бж҃ıи *соединено вязью съ* ж; вьземаı *сав.;* мира *(безъ* вьсего*) сав.* *25* се естъ *сав.;* рекохъ *остр.* *25—26* идеть *остр. сав.*

его. нъ да ѣвитъ сѧ изд҃раилеви. се-
го ради азъ придъ въ водѣ кръстѧ.
32 і съвѣдѣтельствова іоанъ гл҃ѧ. ѣко
видѣхъ д҃хъ съходѧштъ. ѣко голжбь
съ небесе. і прѣбъистъ на немь. 33 и а-
зъ не вѣдѣахъ его. нъ посълавъıи
мѧ кръститъ въ водѣ. тъ мънѣ ре-
че. надъ ньже оу҃зьриши д҃хъ съходѧ-
штъ. і прѣбъıваѭштъ на немь.
сь есть крьстѧи д҃мь ст҃ъıмь.
34 и азъ видѣхъ и съвѣдѣтельство-
вахъ. ѣко сь естъ сн҃ъ бж҃ии. ⁘ 35 Въ
оутрѣи же день пакъı стоѣаше іоань.
і отъ оученикъ его дъва. 36 і оу҃зьрѣ ис҃а гр҃ѧ-
джшта. гл҃а се агнецъ бж҃ии. 37 і слъıша-
сте и оба оученика гл҃штъ. і по ис҃ѣ идѣ-
те. 38 обрашть же сѧ ис҃ъ. и видѣвъ ѣ
по себѣ иджшта. гл҃а има 39 чесо ищѣ-
та. она же рѣсте емоу рав҃ви. еже
гл҃ѣтъ сѧ съказаемо оучителю.
къде живеши. 40 гл҃а има. придѣта и види-
та. придете же и видѣсте къде живѣа-
ше. і прѣбъисте оу҃ него день тъ. годи-
на бѣ ѣко девѧтаѣ. 41 бѣ же аньдр҃ѣа бра-
тръ симона петра. единъ отъ обоиж

Стр. 2 придъ азъ *зогр. ассем.* придохъ азъ *остр.*; *въ подлинникѣ послѣ* го *писецъ началъ писать* азъ, *т. е. написалъ* а, *потомъ же замѣтивъ, что пропустилъ, продолжалъ* ради. *3* повѣда *сав.* *4* съх. и градящь на нь *остр.* *6* не видѣхъ *зогр.* *8* на ньже *сав. (съ приписаннымъ надъ стр.* дъ*).* *10* тъ естъ *асс.* *13* іоань *м. б.* іоанъ. *14—15* ходашта і гл҃а *зогр. ассем. ник.* иджща и гл҃а *остр.* *15* і *въ* бж҃ии *вязью соедин. съ* ж. *15—16* слъıшаста *остр. ник.* оуслъıшаста *остр.* *16—17* идета *ник. а.* идосте *асс.* идоста *остр. никол. б.* *18—19* чьто хощета *ассем.* *19* рѣста *остр. никол.* *22* придета *никол.* придосте *зогр. ассем.* придоста *остр.*; видѣста *остр. ассем.* *23* оу него прѣбъисте *зогр. никол.* прѣбъиста *остр. ник.* бъисте *асс.* *23—24* бѣ же год. *зогр. никол.* год. же бѣ ѣко десѧтаѣ *остр.* *24—25 безъ* братръ *зогр.*, братъ *остр.* *25* і единъ *зогр.*

слъшавъшюю отъ іоана. і по не-
мь шьдъшюю. 42 Обрѣте сь прѣжде бра-
тра своего симона. і гл҃а емоу обрѣ-
томъ месиѫ. еже естъ съказаемо
х҃ъ. 43 і приведе и къ іс҃ви. възърѣвъ же
на нь іс҃ъ рече. тъı еси симонъ сн҃ъ
іонинъ. тъı наречеши сѧ кифа еже съ-
казаатъ сѧ петръ. ⁘ 44 Въ оутрѣи же
день въсхотѣ іс҃ъ изити въ гали-
леѫ. і обрѣте филипа. і гл҃а е-
моу іс҃ъ гради по мьнѣ. 45 бѣ же фили-
пъ отъ видсаидъı отъ града ань-
дрѣева и петрова. 46 обрѣте филипъ
натанаилѣ. і гл҃а емоу. егоже пи-
са мосии въ законѣ и пр҃оци. обрѣто-
мъ іс҃а сн҃а иосифова. іже отъ на-
зарета. 47 і гл҃а емоу натанаиль.
отъ назарета можетъ ли что
добро бъıти. і гл҃а емоу фили-
пъ

CXXXVI приди и вижд҃ъ. 48 видѣ же іс҃ъ натанаилѣ
граджшта къ себѣ. і гл҃а о немь. се
въı-истинѫ изд҃лѣнинъ въ немъже
льсти нѣстъ. 49 гл҃а емоу натанаиль.
како мѧ знаеши. отъвѣшта іс҃ъ и рече е-
моу. прѣжде даже не възгл҃аси тебе фи-
липъ сжшта подъ смоковьницеѫ видѣ-
хъ тѧ. 50 отъвѣшта натанаиль и гл҃а емоу.

Стр. 2—3 сим. бр. св. *зогр.* *3—4* обрѣтохомъ *остр. (такъ и 15—16 въ остр. и сав.).* *4* иже ксть съказаѥмъıи *остр.* сже естъ ськазаемъ *асс.* *9 безъ* день *остр.;* ити *ник. а.* вънити *сав.* *11* емоу *безъ* іс҃ *асс.;* иди *сав.* *12* отъ видсаідьска гр. *зогр.;* градьца *асс.* *21* видѣвъ *остр. асс.* *22* емоу *(вм.* о немь*) зогр. асс. сав.; въ остр. на паралл. мьст. вм.* гл҃а о немь *приписано надъ строкою:* рече. *25* отъвѣщавъ іс҃ рече *остр. ассем. (такъ и 2 на слъд. стр.),* отъвѣ *сав.;* и рече емоу *пропущ. въ остр. на паралл. мьстѣ.* *27* смоковиѫ *сав. (такъ и 5 на слъд. стран.).* *28* отъвѣща ем. н. и гл. *асс.* отъв. гл҃а *сав.*

равьви и тъı еси сн҃ъ бж҃ии. тъı еси цр҃ь
ізд҃раилевъ. 51 отъвѣщта ис҃ъ и рече е-
моу. зане рѣхъ ти ѣко видѣхъ та подъ
смоковъницеѭ вѣроуеши. больша си-
хъ оузъриши. 52 і гл҃а емоу амин амнъ
гл҃ѭ вамъ. отъ селѣ оузърите нб҃са ѻ-
твръста. і анѣлъı б҃жиѧ въсходѧща
и низъходѧшта надъ сн҃а чл҃вскаго ·:·

ІІ.

1 І въ третии день бракъ бъıстъ въ кана
галилеисцѣи. і бѣ мати ис҃ва тоу. 2 зъ-
ванъ же бъıстъ и ис҃ъ. і оученици его
на бракъ. 3 і недоставъшю виноу. гл҃а
мати ис҃ва къ немоу. вина не имѫтъ.
4 гл҃а еи ис҃ъ. что естъ мьнѣ и тебѣ жено.
не оу приде година моѣ. 5 гл҃а мати его
слоугамъ. еже аште гл҃етъ вамъ съ-
творите. 6 бѣ же тоу водоносъ камѣнъ
шесть лежѧштъ. по очиштению юде-
искоу. въмѣстѧштъ по дъвѣма ли
тремъ мѣрамъ. 7 гл҃а имъ ис҃ъ. на-
плънните водоносъı водъı. і напълъ-
нишѧ ѩ до връха. 8 и гл҃а имъ. почръпѣ-
те нъıнѣ и принесѣте ар҃хитрикліно-
ви.

Стр. 1 безъ и *передъ* тъı *зогр. остр. асс.* оучителю тъı *сав.; въ* бжии і *вязью соед. съ* ж; цр҃ь еси *зогр. асс. ник. а.* *4* вѣроуі *зогр.;* и больша *сав.* *6—7* небо отъвръсто *зогр. остр. ник. а.* *9* бракъı бъıша *асс. ник.* *10* кан. галилеи *асс.;* бѣ тоу *остр.* *11* бѣ *остр. асс.* *17* бѣше же *остр.* *18—19* по оч. июд. лежашть *зогр. никол.* *21* водоносъı *пропущ. зогр.* *22 безъ* ѩ *зогр. остр. асс. ник.; безъ* имъ *никол.*

і҃ принѣсѧ. 9 ѣко же вѣкоусн архитриклинъ
вина бывъшаго отъ водъı. і не вѣ-
дѣаше отъ кѫдоу̀ естъ. а слоугъı вѣ-
дѣхѫ почрѣпъшеи водѫ. приглаcи же-
ниха архитриклинъ. 10 і гл҃а емоу̀. вь-
сѣкъ чл҃вкъ прѣжде доброе вино пола-
гаатъ. і егда оупиѭтъ сѧ тогда та-
чѣе́. тъı же съблюде доброе вино до
селѣ. 11 сътвори начатокъ знамение-
мъ ис҃ъ. въ кана галилеисцѣи. і ѣви
славѫ своѭ̀. і вѣроваша во нь оучє-
ници его ∴ к҃и ∴ 12 По семь съниде ис҃ъ
въ капернаоумъ. самъ и мати его.
і братриѣ его. і оучєници его. і тоу̀
не мъногъı дьни прѣбъıша. 13 і близъ бѣ
пасха июденска. і вьзиде ис҃ъ въ им҃ъ.
14 і обрѣте въ цр҃кве продаѭштаѧ овъца и
волъı. і голѫби. і пѣнѫжъникъı сѣ-
дѫштѧ. 15 і сътвори бичь отъ връвии́.
вьсѧ изгъна и-цр҃кве. овъцѫ же и волъı.
і тръжъникомъ расъıпа пѣнѧзъı. і
дъскъı опровръже. 16 і продаѭштимъ
голѫби рече. вьзьмѣте си отъ сѫдоу̀.
не творите домоу̀ отъца моего домоу̀
коупльнааго. 17 помѣнѫша же оучєници
его. ѣко написано естъ. жалость до-

Стр. 1 они же *(вм.* і*) зогр. ассем. остр. ник.;* принесоша *зогр. остр.;* і ѣко *ассем.* *4* почръпъшаꙗ *ассем. (какъ будто бы въ женскомъ родѣ);* и възгласи *остр.* *6* доброе в. пръвое *ассем.* *6—7* даетъ *зогр.* подаетъ *никол.* *7* тоу *(вм.* тогда*) ассем., безъ* тогда *зогр. ник. а.* *7—8* хоуждее *остр.* *9* се сътв. *всѣ прочіе;* знам. нач. *остр.* *10* к. галилеи *остр. зогр.* *11* во нь *пропущ. ассем.* *12* вьниде *ассем. остр.* *14—15* и тоу оу него многъı *асс.* *15* прѣбъıсть *остр. зогр. ник.* *16* вьниде *остр.* *17* въ цр҃кви *асс. остр.* *17—18* волъı и ов. и гол. *остр. ассем.* *19* ѣко бичь *всѣ прочіе.* *20* и вса *ассем.* и изгъна вса *остр.* *21* продаѭщимъ *ассем.;* сьребро *ассем.* пѣназа *зогр. ассем.* *22* испровръже *ассем. никол.* *26* писано *асс.* напсано *зогр.*

моу твоего сънѣстъ ма. 18 отъвѣща-
ша же людіе и рѣша емоу. кое знаме-
е ѣвлѣеши намъ ѣко си твориши. 19 ѡтъ-
вѣща ісъ и рече имъ. разорите цр҃кы
сиѭ. і трьми деньми въздвигнѭ
ѭ.

CXXXVII 20 рѣша же людіе. четыремь десатъı и ше-
стиѭ лѣтъ съзъдана бы҃ цр҃къı си.
і ты ли трьми деньми въздвигнеши
ѭ. 21 онъ же глаше о цр҃кви тѣла своего. 22 Є-
гда оубо въста отъ мрътвыхъ. по-
мѣнѭша оученици его ѣко се гл҃аше. і вѣ-
рѫ ѭсма кънигамъ и словеси еже рече ісъ ⁘ к҃ ⁘
23 Єгда же бѣ въ им҃ѣ҃ въ пасха въ праздь-
никъ. мънози вѣроваша въ іма его.
видѧще знамениѣ его еже творѣаше. 24 са-
мъ же ісъ не въдаше себе въ вѣрѫ ихъ.
імъже самъ вѣдѣаше въсѧ. 25 і ѣко не
трѣбоваше да като съвѣдѣтель-
ствоуоутъ о чл҃вцѣ. самъ бо вѣдѣаше
что бѣаше въ чл҃вцѣ ⁘ а҃ нѣ. в чь҃ ⁘ з҃ ⁘ вр҃ном ⁘

III.

1 Бѣ же чл҃вкъ отъ фарисѣи. никодимъ и-
ма емоу. кънаѕъ людескъ. 2 съ приде
къ немоу ношти҃ѭ. и рече емоу равьви.
вѣмь ѣко отъ ба҃ пришелъ еси оучитель.

Стр. 2 рекоша *остр.* *2—3* знамение намъ *пропущ. остр.* *5* дьнъı *зогр.;* съзиждѫ *ассем.* *8* съзьда сѧ *ассем.* *9* то ты ли *ассем.;* дьнъı *зогр.;* съзиждеши *асс.* *11* же *(вм.* оубо*) остр.;* въскръсе *ассем.* *12* ѣкоже *асс.* *13* ѭша *зогр. остр. ассем. никол.;* словоу *ассем.* *16* ѣже *зогр.;* его знам. ѣже *никол. а.* *18* вьсе *зогр.* *21* бѣ *зогр.* кстъ *никол. а.* *22* безъ же *зогр.;* чл. етеръ *асс. остр.* *25* кси пришьлъ оуч. *остр.*

никтоже бо не можетъ знамении сихъ творити. ѣже ты твориши. аште не бѫдетъ бъ съ нимъ. 3 отъвѣща исъ и рече емоу. амин. амин глѭ тебѣ. аште кто не родитъ сѧ съ въыше. не можетъ видѣти цр҃ствиѣ бжиѣ. 4 гла къ немоу никодимъ. како можетъ члвкъ родити с[ѧ]ѧ старъ сы. еда можетъ въторицеѭ въ чрѣво вълѣсти матере своеѩ и родити сѧ. 5 отъвѣшта исъ аминь аминь глѭ тебѣ. аще кто не родитъ сѧ водоѭ и дхомь. не можетъ вънити въ цр҃твие бжиѥ. 6 рожденъı отъ плъти плъть естъ. і рожденъı отъ дха дхъ естъ. 7 не диви сѧ ѣко рѣхъ ти. подобаатъ вамъ родити сѧ съ въыше. 8 доухъ идеже хощетъ доушетъ. і гла его слъıшиши. нъ не вѣси отъ кѫдоу придетъ и камо идетъ. тако естъ вьсѣкъ рожденъı отъ дха. 9 отъвѣшта никодимъ и рече емоу. како могѫтъ си бъıти. 10 отъвѣща исъ и рече емоу. тъı еси оучитель. ілвъ. и сихъ ли не вѣси. 11 аминь аминь глѭ тебѣ. ѣко еже вѣмь гмь. і еже видѣхомъ съвѣдѣтельствоуемъ. і съвѣдѣтелъства нашего не приемлете.

Стр. 1—2 знам. с. не мож. твор. *ассем.* *2* сътвориши *зогр.* *3* отъвѣщавъ *асс. остр.* *8* *въ сѧ почеркъ перваго* ѧ *не удался.* *9* жтробѫ *зогр. остр.* *9—10* вълѣсти въ чр. *ассем.* *14—15* рожденок бо *остр., такъ ассем. никол. только безъ* бо; *зогр. въ 14* рожденъ *(гдѣ* ъ *можетъ быть въ значеніи* о*), въ 15* рождено. *15* чюди *зогр.* *17* ѭдеже *ассем.* *18* дъшетъ *ассем. остр.* тоу дыш. *никол. а.* *19* кѫдѣ *ассем.;* ходить *остр.* приходитъ *ассем. зогр.* *20* всѣко рожденое *ассем., безъ* вьсѣкъ *зогр.* *25* ѭже *остр.* ѣкоже *ассем. никол. а.* *27* никтоже не приемлетъ *ассем. никол.*

12 аште земьна рѣхъ вамъ и не вѣроуоуте.
како аште рекж вамъ нб҃ска вѣроуоуте.
13 і никтоже възиде н҃бо. тъкмо съше-
дъı сн҃бсе. сн҃ чк҃ъı съı нн҃бсе. 14 і ѣко-
же моси вьзнесе змиж въ поустъıни.
тако подобаатъ сѧ възнести съıноу
чл҃вскоумоу. 15 да вьсѣкъ вѣроуѣи во нь
не погъıбн҃етъ. нъ иматъ живота вѣ-
чънааго ·:· к҃ц ·:· 16 Тако бо б҃ъ вьзлю-
би мира. ѣко сн҃а своего иночадааго
дастъ. да вь[сѣ]сѣкъ вѣроуѣи на нь не
погъıбнетъ. нъı-иматъ живота вѣ-
чънааго. 17 не посъла бо б҃ъ сн҃а свое-
го вь миръ да содитъ мироу. нъ да
CXXXVIII съпасетъ сѧ миръ имъ. 18 вѣроуѣи во нь
не бждетъ осжжденъ. а не вѣроуѣи юже о-
сжжденъ естъ. ѣко не вѣрова въ има
иночадааго сн҃а бж҃иѣ. 19 сь естъ сждъ
приде бо свѣтъ въ миръ. і възлюби-
ша чл҃вци паче тъмж неже свѣтъ. бѣ-
ша бо ихъ дѣла зъла. 20 вьсѣкъ бо дѣла-
ѩи зъла. ненавидитъ свѣта. і не при-
ходитъ къ свѣтоу. да не о(бли)чатъ сѧ дѣла
его. ѣко зъла сжтъ. 21 а творѧи истинж
градетъ къ свѣтоу. да авятъ сѧ дѣла
его ѣко о б҃зѣ сжтъ съдѣлана ·:· к҃ ·:· з҃ ·:·

Стр. 1 рѣхомъ *асс.* *3* вьзидетъ *сав.;* на н҃бо *всѣ проч.*, не вьз. н. н. *ник.* *4* небеси *ассем.* *5* змиі *сав.;* вь поустыноу *ник.* *6* сѧ *прип. надъ строкою.* *8—9* животъ вѣчъныı *ассем. сав. никол. (такъ и 12—13).* *10* вьсь миръ *ник.;* ѥдиночадааго *остр. сав.* възлюбленааго *асс.* *11* далъ еси вь миръ *сав.* даль ѥсть вь вьсь миръ *ник.;* въ нѥго *остр.* въ нь *асс. сав.* *14* содитъ *такъ въ подл.* *15* ѥго ради *(вм.* имъ*)* *остр.* сего ради *асс.* имь вьсь миръ *ник.* *16* и не вѣр. *асс. ник.* *18* ѥдиночад. *остр. ник.* сн҃а бж҃иѣ иноч. *асс.;* се же ѥсть *остр.* *19* ѣко свѣтъ приде *ассем. остр. ник.* *23 буквы* бли *надъ строкою приписаны поздн. глагол. почеркомъ.* *24 безъ* ѣко зъла сжтъ *остр. (ихъ нѣтъ въ лучш. греч. т.).*

22 По сихъ приде и҃съ і оученици его въ іудеискжіж землиж. і тоу живѣаше съ ними и кръштаашє. 23 бѣ же іоанъ кръстѧ въ еннонѣ. близъ салимови. ѣко водъı мъногъı бѣахж тоу. і прихождаахж и кръштаахж сѧ. 24 не оу бо бѣ въсажденъ въ темьницж іоанъ ·:· 25 Бъıстъ же сътѧзание отъ оучени[ни]къ іоановъ. съ іюдеи. о очиштении. 26 і придж къ іоаноу и рѣшѧ емоу равьви. іже бѣ съ тобоіж об онъ полъ іоръдана. емоуже тъı съвѣдѣтельствова. се сь крьштаатъ и вьси граджтъ къ немоу. 27 отъвѣщѧ іоанъ и рече. не мо(же)тъ чл҃къ приимати ничесоже. ащє н(є) бѫдетъ емоу дано сн҃бсе. 28 въı сами мьнѣ съвѣдѣтельствоуоуте. ѣко рѣхъ нѣсмъ азъ х҃ъ. нъ посъланъ есмъ прѣдъ нимь ·:·

29 імѣіѧи невѣстж женихъ естъ. а дроугъ жениховъ стоіѧ и послоушаіѧ его. радостиіж радоуоутъ сѧ за гласъ жениховъ. си оубо радость моѣ испльни сѧ. 30 оному подобаатъ расти а мьнѣ мьнити сѧ. 31 градъı съ въıше надъ вьсѣми естъ. съı отъ земла отъ земла естъ. и отъ земла гл҃етъ. градъıи съ

Стр. 1 по сихь же *ник.;* вьниде *ассем. остр.* *1—2* въ землиж юд. *асс.* *2—3* съ ними *въ остр. пропущ.* *4* близъ Салима *всѣ прочіе.* *9* придоша *остр.* *11* на ономъ полоу *ассем.* *12* послоушьствова *ассем.;* сь оубо *асс.* се тъ *остр.* *13—14* отъвѣщавъ *ассем.* *14* же *въ* можетъ *поздн. надстр. прип.* *15* приемати *асс.; вм.* не *въ подл. только* н *надъ строкою.* *15—16* нѣстъ дано емоу *асс.* *16—17* съвѣдѣтельствоваете *остр.* *18* ѣко посъланъ *ассем.* *21* послоушаеть *никол.* *22* радоуеи се *никол. а.* *24* низити *ассем.* *26* иже отъ земла *остр.* и съı отъ земла *асс.* *27* грѧдъıи от *ассем.*

нб҃се надъ вьсѣми естъ. 32 і еже видѣ
и слъıша се съвѣдѣтельствоуоутъ.
і съвѣдѣтельствиѣ его никтоже не при-
емлетъ. 33 Приимъıи его съвѣдѣте-
льство запечатьлѣ. ѣко бъ҃ исти[не]-
ненъ естъ ·:· к҃ ·:· 34 Єгоже бо посъла бъ҃ гл҃ы
бж҃иꙗ гл҃тъ. не въ мѣрж бо бъ҃ дастъ дх҃а.
35 от҃цъ любитъ сн҃а. и вьсѣ дастъ въ ржц҃ѣ
его. 36 вѣроуıи въ сн҃а иматъ животъ
вѣчънъı. а иже не вѣроуоутъ въ сн҃а не
оузритъ живота. нъ гнѣвъ бж҃ии прѣ-
бъıваатъ на немь.

IV.

1 Єгда же оувѣдѣ
г҃ъ ѣко оуслъıшаша фарисѣи. ѣко ис҃ъ
мъножаиша оученикъı творитъ. і
кръштаатъ неже иоанъ. 2 а ис҃ъ самъ
не кръштааше нъ оученици его. 3 оста-
ви июдеиж. и иде пакъı въ галилеиж.
4 достоѣаше же емоу проити сквзѣ са-
мариж҃ ·:· 5 Приде же ис҃ъ въ градъ.
самарьскъ. нарицаемъı сухарь.
іскрь вьси ижже дастъ иѣковъ иосиф
фоу сн҃оу своемоу. 6 бѣ же тоу стоудѣ-

CXXXIX нецъ иѣковль. іс҃ же троужд҃ъ сѧ отъ пж-
ти. сѣдѣаше тако на стоуденьци. годи-
на бѣ ѣко шестаа. 7 приде жена отъ сама-

Стр. *1* і *передъ* еже *въ остр. пропущено.* *2* послоушьствоуетъ *ассем.* *4* приемъı емоу *ассем.* *7* даеть *никол.* *12* оуслъıша *(вм.* оувѣдѣ*)* *зогр.* разоумѣ *ник. а.* *15* а *зогр. пропущ.* *16—17* оставивь *никол. а.* *18* і дост. *зогр.* *19* вьниде *асс.; безъ* ис҃ъ *зогр. ник.* *20* самареискъ *остр. асс.* *21* близъ *остр.* *22—23* кладазь *зогр.* *23—24* с поути *ник.* *24* кладази *зогр.* *24—25* часъ-шестъı *зогр.* година же *асс. остр.* *25* и приде *асс. ник.*

рима почрѣтъ водꙑ. гл҃а и҃с҃ъ даждъ
ми пити. 8 оученици бо его ошъли бѣахѫ
въ градъ. да брашъна коупатъ. 9 гл҃а же
емоу жена самарѣнꙗини. како тꙑ и-
юдеи съı отъ мене пити просиши. же-
нꙑ самарѣнꙗина сѫштѧ. не прикаса-
ѭтъ бо сѧ июдеи самарѣнехъ. 10 отъвѣ-
шта и҃с҃ъ и рече ей. аште би вѣдѣла да-
ръ бж҃ии. і кто естъ гл҃ѧи ти даждь ми
пити. тꙑ би просила оу него и далъ
ти би водѫ живѫ. 11 гл҃а емоу жена г҃и ни
почръпала имаши. и стоудѣнецъ естъ
глѫбокъ. отъ кѫдѫ оубо имаши водѫ
живѫ. 12 еда тꙑ болен еси отъца на-
шего иѣкова. іже дастъ намъ стоу-
денецъ сь. і тъ из него питъ и сн҃ве
его и скоти его. 13 отъвѣшта и҃с҃ъ и рече е-
и. вьсѣкъ пиѭи отъ водꙑ сеѭ вьжѫ-
ждетъ сѧ пакꙑ. 14 а иже пиетъ отъ
водꙑ ѭже азъ дамь емоу. не вь-
ждѫдаатъ сѧ въ вѣкъ. нъ вода ѭже
азъ дамь емоу. бѫдетъ въ немь
источьникъ водꙑ. въходѫща
въ животъ вѣчънꙑ. 15 гл҃а къ не-
моу жена. г҃и даждь ми сиѭ водѫ.
да ни жѫждѫ ни прихождѫ сѣмо по-
чръпатъ. 16 гл҃а ей и҃с҃. іди призови мѫжь

Стр. 1 почръпать *ассем.;* гл҃а ей и҃с҃ *зогр. ассем. остр. никол.* *3* брашьно *остр.* *5* прос. оу мене пити *ассем.* *7—8* ѡтвѣштавь *никол. а. (такъ и 17 никол. а. ассем.).* *8, 10 и 11* бꙑ *остр.* *12* почръпальника *всѣ прочіе;* кладѧѕь *зогр. (такъ и 15—16).* *12—13* глѫб. кстъ *остр.* *13* кѫдѣ *асс.* *16* безъ сь *зогр.;* пи *остр.* *18—19* въждѫждетъ *зогр. асс.* *20—21* іматъ въждадати *всѣ проч.* *23* въслѣплѭщаѧ *ассем. никол. а. (ошибочно зогр.* вьслѣплѭштѫѭ*),* истѣкаѭщаѧ *остр.* текоуштее *никол. б.* *27* и пригласи *асс. (зогр. никол. то же, но безъ* и*).* *27 и 1 на слѣд. стран.* мѫжа своего *ассем. зогр. никол.*

твои. і приди сѣмо. 17 отъвѣшта жена и ре-
че емоу. не имамъ мжжа. гл҃а ей и҃с҃ъ.
добрѣ рече ѣко мжжа не имамъ. 18 пать бо
мжжь имѣла еси. і нынѣ егоже има-
ши нѣстъ ти мжжъ. се въ істинѫ ре-
че. 19 гл҃а емоу жена. г҃и виждь ѣко пр҃къ еси
ты. 20 отьци наши въ горѣ сеи поклонишѧ
сѧ. і вы гл҃ете ѣко въ ем҃ѣ естъ мѣсто
ідеже кланѣти сѧ подобаатъ. 21 гл҃а ей и҃с҃.
жено вѣрь ими ми ѣко грѧдетъ година.
егда ни въ горѣ сеи ни въ им҃ѣхъ поклони-
те сѧ от҃цю. 22 вы кланѣате сѧ егоже не
вѣсте. мы же кланѣемъ сѧ еже вѣмъ.
ѣко сп҃сние отъ июдеи естъ. 23 нъ грѧдетъ
година и нынѣ естъ. егда истиньни по-
клоньници поклонатъ сѧ
от҃цю. дх҃омь и истиноѭ. ібо отцъ та-
цѣхъ ищетъ покланѣѭштихъ сѧ емоу.
24 д҃хъ естъ б҃ъ. і иже кланѣатъ сѧ емоу
д҃хмь и истиноѭ достоитъ кланѣти сѧ.
25 гл҃а емоу жена. вѣмь ѣко месиѣ приде-
тъ рекомыи х҃ъ. егда тъ придетъ вь-
звѣститъ намъ вьсѣ. 26 гл҃а ей и҃с҃. азъ
есмъ гл҃ѧи съ тобоѭ. 27 і тъгдажде
придь оученици его. і чоудѧахѫ сѧ
ѣко съ женоѭ гл҃аше. і никтоже не рече
чесо ищеши. іли что гл҃еши съ неѭ.
28 остави же водоносъ свои жена. і иде
въ градъ.

Стр. 4 иже *(вм.* егоже*) ник. а.* *7* покл. въ гор. с. *acc.* *9* под. клан. *ник. а.* *10* идеть *остр.;* часъ *зогр.* *12* кже *остр.* *13* мы *безъ* же *остр.;* егоже *acc. ник. б.* *14* придеть *остр.* *16 пробѣлъ въ строкѣ произошелъ отъ выскобл. одного или нѣск. словъ.* *18* кланѣѭштихъ *зогр. ник.* *19* д҃хъ бо *зогр.;* и иже *acc.* *22* глаголемыи *acc.* нарицаемы *остр.;* и егда *acc.* *24* тогда же *остр.* *25* придоша *остр.* *26* рече емоу *остр.* *27* съ нимъ *описка въ acc.*

CXL і гл҃а чл҃кмъ. 29 придѣте и видите чл҃ка. і-
же рече ми вьсѣ елико сътворихъ. еда
тъ естъ х҃ъ. 30 ізидж же из града и грдѣ-
ахж къ немоу. 31 междю же симъ молѣ-
ахж и оученици его. гл҃ющіе равьви ѣ-
ждъ. 32 онъ же рече къ нимъ. азъ брашъно
имамъ ѣсти егоже вы не вѣсте. 33 гл҃а-
хж же оученици къ себѣ. еда кто принесе
емоу ѣсти. 34 гл҃а имъ и҃с҃ъ. мое брашъ-
но естъ да творю волю посълавъ-
шаго мѧ. і съвръшю дѣла его. 35 не вы
ли гл҃ете ѣко еште четыре мѣсѧци сж-
тъ. і жатва придетъ. се гл҃ю вамъ.
вьзведѣте очи ваши и видите нивы.
ѣко плавы сжтъ къ жатвѣ юже. 36 і
жьнѧи мъздж приемлетъ. і събира-
ѧи плодъ въ животъ вѣчьнъı. да и
сѣѧи вькоупѣ радоуютъ сѧ и жьнѧи. 37 о
семь бо естъ слово истовое. ѣко инъ
естъ сѣѧй. і инъ естъ жьнѧи. 38 азъ по-
сълахъ вы жатъ. ідеже вы не троу-
дисте сѧ. іни троудишѧ сѧ и вы въ
троудъı ихъ вьнидете. 39 отъ града же
того мъноsи вѣроваша вь него. отъ са-
марѣнъ. за слово женѣ съвѣдѣте-
льствоужшти. ѣко рече ми вьсѣ е-
лико сътворихъ. 40 егда же придж са-
марѣне къ немоу. молѣахж и да би

Стр. 1 безъ и *остр. ассем.* *3* придоша же *остр. (такъ и 27).* *3—4* идѣахж *остр.* *6* имъ *остр. никол. а.* *9* и гл҃а *никол. а.* *10* сътворж *остр.* *15 безъ* оуже *никол. а.* *16* прииметь *остр.* *16—17* і събираетъ плодъ животънъı *зогр.* сьбираетъ *ассем.* сьбирають *никол. а.* *17* плодъı *никол.;* да *безъ* и *всѣ прочіе.* *19* истиньное *всѣ прочіе,* сл. е. ист. *зогр. никол. ассем.* *20* азъ же *всѣ прочіе.* *20—21* вы посълахъ *ассем.* *23* троудъ *зогр. ассем.;* вънидосте *остр. никол. б.* *27—28* къ нѥмоу самар. *остр. зогр. ассем. никол. а.* *28* его да бъı *остр.*

пребылъ оу нихъ. і пребысть
тоу дъва дьни. 41 і мъного паче вѣроваша
за слово его. 42 женѣ же глахж. ѣко юже не за
твоіж бесѣдж вѣроуемъ. сами бо слы-
шахомъ и вѣмъ. ѣко сь естъ въ істи-
нж спсъ мира хъ ·:· к ·:· 43 По дъвою же дъноу
изиде отъ тждоу. и іде въ галилеіж.
44 самъ бо исъ съвѣдѣтельствова ѣ-
ко прькъ въ своемь отъчъствии не има-
тъ чьсти. 45 егда же приде въ галилѣіж.
приіаса и галилѣане. вьсѣ видѣвъше
елико сътвори въ имѣхъ. въ праздьни-
къ. і ти бо придж въ праздьникъ. 46 при-
де же пакы ис въ кана га(ли)лѣіж. идеже
сътвори отъ водъı вино ·:· ·:· з ·:·
Бѣ же етеръ цсръ мжжъ. егоже снъ болѣ-
аше въ каперьнаоумѣ. 47 сь слъıшавъ
ѣко ис приде отъ иудеіа въ галилѣж.
иде къ немоу и молѣаше и. да сънидe-
тъ и іцѣлитъ сна его. бѣ бо оумираіа.
48 рече же къ немоу исъ. аште знамении и чю-
десъ не видите. не имате вѣръı іати.
49 гла къ немоу цсръ мжжъ. ги съниди прѣ-
жде даже не оумьретъ отроча мое. 50 гла
къ немоу исъ иди снъ твои живъ естъ
і вѣрж емъ чвкъ словеси еже рече е-
моу ис (и)дѣаше. 51 абие же съходящю емоу.
се раби его срѣтж и гліжще. ѣко снъ

Стр. 2 мноѕи *ассем. остр.* *3* же *пропущ. въ зогр.* *6* всего мира *ассем.* съпасъ мироу *остр.* *9—10* чьсти не имать *ник.* *11* прияша *зогр. никол.* *14* ис *пропущ. зогр.;* (ли) *пропущ. въ подл.* *16* нѣкъıи *остр.* *17 безъ* сь *остр.; въ подл.* ь *въ* сь *передьл. изъ* ъ. *19* и иде *остр.* *20* исцѣлитъ сънъ *остр.;* хотѣаше бо оумрѣти *остр. ник.* *21* рече ис. къ нѣмоу *остр.* *23* цесаревъ *остр.* *25 въ* естъ, т *надъ строкою.* *26* имъ *остр.;* словеси человѣкъ *ассем.* *27* и *въ* идѣаше *прибавл. позже надъ строк.;* и идѣше и абие *остр.* *28* срѣтоша *остр. ассем.*

ти живъ естъ. 52 въпраша же годинꙑ
отъ нихъ. въ кжѫ соуѣе емоу вѣꙑ
CXLI рѣшѧ же емоу ѣко вчера въ годинѫ се-
дмѫѭ остави и огнь. 53 разоумѣ же [о]-
оцъ. ѣко та вѣ година въ нюже рече е- 5
моу ис ѣко снъ твои живъ естъ. ı вѣ-
рова самъ и весь домъ его. 54 се пакꙑ
второе чюдо сътвори исъ пришедъ о-
тъ ıюдеи въ галилѣѭ ·⁘ к ·⁘

V.

1 По сихъ
же вѣ праздьникъ ıюдеискъ. ı вꙑ- 10
зиде ис въ ероусалимъ. 2 естъ же къ
ерсмѣхъ на овьчи кжпѣли. ѣже нари-
цаатъ са еврейскꙑ витезда. пѧ-
ть притворъ имѫшти. 3 въ тѣхъ ле-
жаашe мъножьство болѫштиихъ. 15
слѣпъ хромъ. соухъ. чаѭщиихъ дви-
жениѣ водѣ. 4 анѣл бо гнь на вьсѣ лѣ-
та съхождаашe въ кжпѣль. ı въ-
змѫштаашe водѫ. ı иже пръвѣе въ-
лажаашe по възмѫштении водꙑ. 20
съдравъ бываашe. ѣцѣмъ же не-
дѫгомъ одръжимъ бываашe.

Стр. 1 твои *(вм.* ти*) зогр. ник. остр.*; въпрашаше *всѣ проч.*; часа *зогр.* винꙑ *асс.* *2* которꙑ *зогр.* въ кꙑи часъ *остр.* въ кѫѭ годинѫ *асс.* *3—4* часъ седмꙑ *зогр.* *4* разоумѣвъ *остр.* *5* о̃ць его *ассем.*; часъ въ нѣже *зогр.* *6* ж. е. с. тв. *ассем.* *7* домъ его вьсь *ассем. остр.* *8* вьторицеѭ *ассем.*; знамение *остр.* *10—11* вьниде *остр. ассем.* *13* Фезда *зогр.* *17* въ водѣ *ассем.* *17—18* на всѣко врѣмѧ *ассем.* *18* мꙑѣше са въ кжпѣли *зогр. ассем. остр. никол. а. (такое же разночтеніе въ греч. текстахъ).* *19* послѣ водѫ *прибавл.* и охождаше *ассем.*; прѣжде *ассем.* *21—22* ѣцѣмъ *до* бъıваше *пропущ. зогр. ассем.*

5 Бѣ же тоу единъ чл҃вкъ. ѯ҃. і осмь
лѣтъ имы въ неджзѣ своемь.
6 сего видѣвъ іс҃ лежашта. і разоу-
мѣвъ. ѣко мъногa лѣтa ижже и-
мѣаше. гл҃а емоу хоштеши ли цѣлъ
бъıти. 7 отъвѣщa емоу неджзъ-
нъı. ги҃ чл҃кa же не имамъ. да е-
гда възмѫтитъ сѧ водa. къвръ-
жетъ мѧ въ кѫпѣль. егда же прихо-
ждж азъ. инъ прѣжде мене вълазитъ.
8 гл҃а емоу іс҃: въстани възъми одръ
твои. і иди въ домъ свои. 9 і абье цѣ-
лъ бъıстъ чл҃къ. і възѧтъ одръ свои.
и хождaше бѣ же собота въ тъ дьнь. 10 гл҃а-
хѫ же июден исцѣлѣвъшюоумоу. собо-
та естъ и не достоитъ тебѣ възѧти
одрa твоего. 11 онъ же отъвѣшта имъ. іже
мѧ сътвори цѣлa тъ мънѣ рече. възь-
ми одръ твои и ходи. 12 въпросишѧ же и къ-
то естъ чк҃ъ рекъı тебѣ. възьми одръ
твои и ходи. 13 исцѣлѣвъı же не вѣдѣaше
кто естъ. іс҃ бо оуклони сѧ народоу сѫ-
щтю на мѣстѣ. 14 по томь же обрѣте и іс҃.
въ цр҃кве. і рече емоу. се цѣлъ бъıст
к томоу не съгрѣшаи. да не горе что бѫ-
детъ. 15 иде же чл҃вкъ и повѣ(дѣ) июдеомъ.
ѣко іс҃. естъ иже и сътвори цѣлa ⁘ к҃ ⁘
16 І сего ради гонѣaхѫ июдеи іс҃a. и искa[aхѫ]

Стр. 1 етеръ *зогр. ассем. никол.* *3* лежащa *пропущ. остр.* *4* ижже *вм. правильнаго* юже *или* оуже, *какъ остр.* *5* живъ *(вм.* цѣлъ*) зогр.* *7* си *пропущ. остр.;* же *пропущ. зогр. остр.* *10* сълазить *ник. а.* *11* въст. и въз. *ассем.* *13* вьзл *остр.* *14, 15—16* сжб. *всѣ проч.* *23* безъ и *зогр.;* іс҃. обр. и *остр.* *24* цьркъви *остр.;* сси *(вм.* бъıст*) всѣ прочіе;* въ бъıст *въ подл.* т *надъ* с. *25* ти чьто *ассем. остр. ник.* *26* дѣ *въ* повѣдѣ *надстрочн. прип. поздн. глагол. почеркомъ;* повѣда *остр. асс. ник.* *27* мѧ *(вм.* и*) остр. зогр. асс.* *28* іс҃. июд. *зогр.*

ахѫ его оубити. зане си творѣаше въ соботѫ. 17 ісъ же отъвѣштаваше имъ ·:· Отьцъ мои до селѣ дѣлаатъ. и азъ дѣлаѭ. 18 сего же ради искаахѫ паче июдеи его оубити. ѣко не тъкмо разарѣаше соботѫ. нъ і оца своего глааше ба. [ра] равенъ сѧ творѧ боу. 19 отъвѣшта же исъ и рече имъ. аминь амин глѭ вамъ. не можетъ снъ о себѣ творити ничесоже. аште не еже видитъ отца тв[р]орѧща.

CXLII ѣже бо онъ творитъ. си и снъ такожде. творитъ. 20 отц (б)о любитъ сна. и вьсѣ показаатъ емоу ѣже самъ творитъ. і болыша сихъ покажетъ емоу дѣла. да въı чюдите сѧ. 21 ѣко бо оцъ вьскрѣшаатъ мрътвъıѧ и живитъ. тако и снъ ѭже хоштетъ живитъ. 22 отцъ бо не сѫдитъ никомоуже. нъ сѫдъ весь дастъ снови. 23 да вьси чтѫтъ сна ѣкоже чтѫтъ отца. і иже не чтетъ сна не чьтетъ отца. посълавъшааго и. 24 Аминь аминь глѭ вамъ. ѣко слоушаѭи словесе моего. и вѣрѫ емлѧ посълавъшюмоу мѧ. іматъ живота вѣчьнааго. і на сѫдъ не придетъ. нъ прѣидетъ отъ съмрьти въ животъ.

Стр. 3 ц *въ* отцъ *надъ стр. напис. между* т *и* ъ. *4—5* паче иск. его июд. оуб. *зогр. остр. ник., асс. то же только* оуб. и. *9—10* тв. о. с. нич. *зогр. остр. ник.* тв. сынъ о с. нич. *асс.* *13* оць бо *всѣ, въ нашемъ же т.* б. *передъ* о *выскоблено должно быть по недосмотру вм. стоявшаго посль* о *лишняго* б, *которое тоже выскоблено.* *13—14* вьсе *остр.* *14* покажетъ *зогр.* *15* показаетъ *асс. остр.* *18* егоже *(вм.* ѭже*) зогр.;* живити *асс.* *21 безъ* і *зогр. асс. остр.* *22* іже і посъла *зогр. ассем. ник.* иже п. кго *остр.* *25—26* животъ вѣчьнъı *асс. ник.*

25 аминь аминь гл҃ж вамъ. ѣко грѧде-
тъ година и нъıнѣ естъ. егда мр҃ъ-
твии оуслъıшатъ гл҃съ сн҃а бж҃ıѣ.
ı оуслъıшавъшеи ожıвѫтъ. 26 ѣко-
же бо отц҃ъ живота ıматъ въ себѣ.
тако дастъ ı сн҃ови живота ımѣ-
ти въ себѣ. 27 ı область дастъ емоу
ı сѫдъ творити. ѣко сн҃ъ чл҃вскъı
естъ. 28 не дивите сѧ семоу. ѣко гр҃а-
детъ година. въ нюже вьси сѫште-
ı въ гробѣхъ. оуслъıшатъ гл҃съ
сн҃а бж҃ıѣ. 29 ı ızıдѫтъ сътворъıше-
ı блага въ въскр҃ѣшение живо-
тоу. а сътворъıшеи зълаа въ въскр҃ѣшени-
е сѫдоу. 30 не могѫ азъ о себѣ творити ни-
чесоже. ѣкоже слъıшѫ сѫждѫ. ı сѫдъ
мои правьденъ естъ. ѣко не ıштѫ во-
лѧ моеѧ. нъ волѭ посълавъшаго
мѧ отц҃а ∴ к҃. 31 аште азъ съвѣдѣтель-
ствоуѭ о мънѣ. съвѣдѣтелство
мое нѣстъ истинъно. 32 ınъ естъ съ-
вѣдѣтелствоуѧı о мънѣ. ı вѣмь
ѣко истиньно естъ съвѣдѣтелство
еже съвѣдѣтелствоуетъ о мънѣ. 33 въı
посълaсте къ ıо[о]анноу. ı съвѣдѣтель-
ствова о истинѣ. 34 азъ же не отъ чл҃ка
съвѣдѣтелства приемлѭ. нъ си
гл҃ж да въı спс҃ни бѫдете. 35 онъ бѣ свѣ-

Стр. 4 слъıшавъше *остр.* *5 и 6* животъ *зогр. ассем. ник., остр. только на второмъ мѣстѣ.* *8* безъ и *ассем.;* сѫдъı *зогр.* *10* часъ въ ньже *зогр.* *10—11* сѫщиı *асс.* въходаштеı *зогр.* *12* ıго *(вм.* сн҃а бж҃ıѣ*) остр.* *12—13* створъшии *остр.* *14* сътворъшии *остр.* *15* оу *въ* сѫдоу *передѣлано изъ* а. *16* ıако с. и с. *остр.* *21—22* ıже съвѣдѣтельствоуетъ *асс.* *24* ıго ıже *остр.;* и въı *ассем.;* съвѣдѣтельствоутъ *исправлено изъ* св—твова, *но первою же рукою* *26* чл҃вкъ *остр. асс. ник.* *27* съвѣдѣтелство *остр.*

тильникъ горѧ и свѣтѧ. въ(і) же хотѣ-
сте въздрадовати сѧ къ годинѣ
свѣтѣнію его. 36 азъ же имамъ свѣ-
дѣтельство болѣ іоанова. дѣла бо
ѣже дастъ мънѣ отъ̑цъ да съвръшѫ
ѣ. та дѣла ѣже творѭ. свѣдѣтелъ-
ствоуѭтъ о мънѣ. ѣко отецъ мѧ по-
съла. 37 и посълавъı мѧ отъ̑цъ. тъ съ-
вѣдѣтельствова о мънѣ. ни гласа
его никъдеже слъıшасте. ни видѣ-
нію его видѣсте. 38 і словесе его не и-
мате прѣбъıваѭшта въ васъ.
зане егоже тъ посъла семоу̑ въı
вѣръı не емлете. 39 ісп[с]ъıта-

CXLIII ıте кънигъı ѣко въı мънıте въ нıхъ
імѣти животъ вѣчънъı. і тъи сѫ-
тъ съвѣдѣтельствоуѭшта о мънѣ.
40 і не хощете прити къ мънѣ. да животъ
имате. 41 славъı отъ чл̑къ не прием̑ѭ
42 нъ разоумѣю въı ѣко лю̑бъıве бж̑іа не и-
мате въ себѣ. 43 азъ придъ въ іма отъ̑ца
моего и не приемлете мене. аште инъ
придетъ въ і(мѧ) свое того приемлете.
44 како въı можете вѣровати славу
дроугъ отъ дроугa приемлѭште. і

Стр. 1 а *въ* горѧ *для передачи особаго почерка глаг. буквы* ѥ *(съ хвостикомъ, опускающимся съ выпуклости);* свѣтѧ *остр. ассем.;* і *въ* въı *прип. надъ строкою.* *2* часъ *зогр.* *4—5 слова* бо ѣже *д. м. от. д. пропущ. въ ассем.* *5—6* та съвьршаѭ *остр.* съвръшаѭ *(безъ* та*) ассем.* *6* азъ творѭ ѣже *ассем.* *8* и тъ *асс.* *8—9* съвѣдѣтельствоуетъ *зогр.* *10* никтоже слъıшитъ *ассем.* *15* вь нихъ мьните *зогр.* и ѣко въı мьн. им. в. н. *ассем.* *16* живота вѣчьнаго *остр.;* ъ *въ* тъи *надъ строк.* *18* живота *остр. ассем.* *20* разоумѣхъ *всѣ прочіе.* *20—21* бож. люб. *ассем.* л. въ себѣ бж̑іа *остр.* *21* придохъ *остр.* *23 въ* іма *буквы* ма *надъ строкою,* м *въ видѣ кирилловской буквы;* того въı *никол.* того пр. въı *ассем.*

славъı ѣже отъ единаагo бa не ищіе-
те. 45 не мьните ѣко азъ на въı рекж къ
отъцоу. естъ иже на въı гатъ моси.
на негоже въı оупъваете. 46 аште бо би-
сте вѣрж имали мосеови. вѣрж би- 5
сте ıмли и мьнѣ. о мьнѣ бо тъ писа. 47 аще
ли того кънигамъ вѣръı не емлете.
како моимъ гамъ вѣрж еⷨмете.

VI.

1 по си-
хъ иде исъ на онъ полъ морѣ галилѣıм
таверьѣдъскъı. 2 и по немь идѣаше 10
народъ мъногъ. ѣко видѣахж знаме-
ниѣ ѣже творѣше на неджжънъıхъ ·⁘ к ·⁘
3 вьзиде же на горж ис. і тоу сѣдѣаше съ оу-
ченикъı своими. 4 бѣ же близъ па-
сха праздьникъ июдескъ ·⁘ 5 Въ- 15
звед̑ъ же очи ис видѣвъ ѣко мъно-
гъ народъ градетъ къ немоу. гла къ
филипоу. чимь коупимъ хлѣвъı
да ѣдатъ сиⷭ. 6 се же глаше искоуша-
ıм и. самъ бо вѣдѣше что хотм сътворити. 20
7 отъвѣшта емоу филипъ. дьвѣма съто-
ма пѣнязъ хлѣвъ не довлжтъ имъ.

Стр. 1 іночадааго сна бжиѣ *ассем. зогр.* единоч. съına бжиѣ *остр. никол.* *3* речетъ *зогр. никол.* иже глаи на въı *остр.* *4* на ньже *никол.;* оупъваете *зогр.* *4—5* бъıсте *остр.* *5* вѣровали *никол.* *5—6* вѣрж ıмли бъıсте *остр.* имѣли *(вм.* ıмли*) ассем.* *6* спа *(вм.* иса*) зогр.* съписа *ассем.* *7* и того *асс.* *8* *въ подл.* емете *съ надпис.* и. *8—9* и по семь *остр.* *9—10* морѣ тивериадьска *зогр. и всь проч.* *14* безъ же *зогр.* *16* видѣ *зогр.* и видѣвъ *остр. ассем. никол.* *17* идеть *остр.* *20* хотѣаше *ассем.* хоштеть *никол.* *(зогр. ошибка* хотать*).* *22* сърebрьникъ *остр.;* хлѣби *остр. никол. а.;* довьлѣıжть *остр. никол. а.* довълетъ *ассем.* довълать *зогр.*

да къжьдо ихъ мало чъто приметъ.
8 гл҃а емоу единъ отъ о(у)ченикъ его. аньдрѣ-
а братръ симона петра. 9 естъ отрочи-
штъ сьде единъ. іже иматъ пать хлѣ-
бъ ячьнъ. і дьвѣ рыбѣ. нъ си чъ(то) сж-
тъ въ се(ли)ко. 10 рече же іс҃ сътворите чло-
вкы възлешти. бѣ же трѣва мъного
на мѣстѣ. възлеже оубо мжжъ число-
мъ. ѣко пать тысжштъ. 11 приатъ же
хлѣбъ іс҃. и хвалж въздавъ. подастъ
оученикомъ. а оученици възлежащти-
імъ. такожде и отъ рыбоу. елико хо-
тѣахж. 12 і ѣко насытиша сѧ. гл҃а оуче-
никомъ своимъ. съберѣте избытъ-
кы оукроухъ. да не погыблетъ ничъ-
тоже. 13 събъраша же и исплъниша дъка
на десѧте коша оукроухъ. отъ пати хлѣ-
бъ ячъныхъ. іже избъша ѣдъше-
имъ ⁘ 14 Чл҃вци же видѣвъше знаме-
ние. еже сътвори іс҃. гл҃аахж ѣко сь
естъ въ істинж пр҃къ. градъи въ
весь миръ ⁘ к҃. 15 іс҃ же разоумѣкъ ѣ-
ко хотѧтъ прити да въсхытѧтъ і
и сътворѧтъ ц҃рѣ. отиде пакы
къ горѫ тъ единъ. 16 і ѣко поздѣ бы-
стъ. сънидж оученици его на море. 17 і

Стр. 1 кожьдо *зогр. ассем.;* ихъ *пропущено остр.* *3* братъ *всѣ прочіе.* *4 безъ* единъ *остр. никол. а.,* ед. сьде *асс.* *5* ѧчьнѣнъ *остр.* ѧчьнѣнъ *зогр. ассем.;* *въ* чъто *въ подл. пропущ.* то. *6* селикоу народоу *остр.* селикоу *(безъ* народоу*) ассем. никол.; въ подл.* ли *прип. потомъ.* *7* трава *остр.* *10* оубо хл. *ассем.;* хлѣбъı *зогр. ник.;* дасть *остр. ассем. никол. а.* *11—12* народомъ *(вм.* възлежащ.*) ассем.* *15* погыбнетъ *ассем. зогр. никол.* *15—16 въ зогр. ошибочно* никътоже. *16* наплъниша *остр.* *16—17* дьвѣ—кошници *асс. ник.* *18* ѧчнанъıхъ *остр.* ѧчънѣнъıихъ *асс. зогр.* ечменыхь *ник.* *19—20* кже сътв. зн. иі҃с҃. *остр. ник. а.* *21* градаи *зогр.* *22* миръ *асс. зогр. остр.* *24* і ц҃рѣ *зогр.* *26* сънидоша *остр.*

CXLIV

вълѣзъше въ ладиж ѣдѣахж на онъ
полъ морѣ. въ каперънаоумъ. і тъма
абие бъстъ. і не оу бѣ пришелъ къ нимъ
ис. 18 море же вѣтроу велию дъıхаıштю
въсталше. 19 гребъше же ѣко дъва десм-
тѣ и пать стадии. ли ѣ-ти. оузьрѣша
иса ходяща по морю. і близъ корабль
бывъша и оубоѣша см. 20 онъ же гла имъ.
азъ есмъ не боите см. 21 хотѣахж же и
приати въ корабь. и абие бъстъ
корабль на земи въ нижже ѣдѣахж ·:·
22 Въ оутрѣи день народъ иже стоѣше об о-
нъ полъ морѣ. видѣвъ ѣко корабль ино-
го не бѣ тоу. тъкъмо единъ тъ. въ нь-
же вънидж оученици его. і ѣко не вьни-
де съ оученикъı своими ис въ кора-
бь. нъ едини оученици его идж. 23 и ини
придж корабли отъ тивериѣдъı. бли-
зъ мѣста идеже ѣсм хлѣбъı. хва-
лж въздавъшю гю. 24 егда же видѣ-
ша народи ѣко иса не бъстъ тоу ни оу-
ченикъ его. вьлѣзж сами въ кора-
бля. и придж въ каперънаоумъ. і-
скжште иса. 25 і обрѣтъше и об онъ по-
лъ морѣ рѣша емоу. оучителю ко-

Стр. 1 корабль *остр. никол. б.* галиж *зогр.* *3* абиѥ *пропущ. остр.*; къ н. пр. ис. *ассем. остр.* *4* по морю *зогр.*; великоу *остр. зогр.*; дышюштоу *ник. а.* *5* въстааше *пропущ. зогр.* *5—6* десати *зогр.* *6* ѕ *(вм.* пать*) остр.*; или *остр.* *7* мор. близъ к. б. оуб. *ассем.* и м. бл. к. б. оуб. *остр.* *8* бывъша *зогр.* бывъшоу *остр.* *9* бо *(вм.* же*) асс.* *9—10* пр. и *асс. остр.* *10* корабль *зогр. остр.* *11* на земли *зогр. асс. остр.*; идѣахж *асс.* *12* же дьнь *всь прочіе;* стоѣхж *зогр.* *13* видѣвъше *ассем. остр.* *15* вънидоша *остр. (такъ и въ 17 стр.).* *17* ини же *ассем.* *18* придоша *остр. (такъ и 23);* кораби *асс.*; тивериа *асс.* *19* ѣша *всь проч.* *20* бгви *асс.*; и егда *остр.* *20—21* видѣ народь *никол. а.* *21—22* исоусъ—оученици *асс.* *22* вълѣзоша *остр.* *23—24* ищящe *остр.* *25* равви *зогр. остр.*

гда сѣмо приде. 26 отъвѣшта имъ и-
съ и рече. аминь амнь глѧ камъ.
ищете мене не ѣко [и] видѣсте зна-
мение. нъ ѣко ѣли есте хлѣбъı и
насъıтисте сѧ. ⁘ 27 Дѣлаите не
брашъно гъıбліжштее. нъ брашъно
прѣбъıваіжщее къ животѣ вѣчьнѣе-
мь. еже сн҃ъ чл҃ескъı вамъ дастъ. се-
го бо от҃ць знамена б҃ъ. 28 рѣшѧ же къ не-
моу что сътворимъ да дѣлаемъ дѣ-
ла б҃жиѣ. 29 отъвѣща ис҃ъ и рече имъ. се е́-
стъ дѣло б҃жие́. да вѣроуоуте въ тъ. е-
гоже посъла онъ. 30 рѣшѧ же емоу кое оубо
тъı твориши знамение да видимъ
и вѣрж имемъ тебѣ. что дѣлаеши. 31 о-
тъци наши ѣсѧ манънж въ поустъı-
ни. ѣкоже естъ писано. хлѣбъ сн҃бсе
дастъ имъ ѣсти. 32 рече имъ ис҃. ами-
нь амнь глѧ вамъ. не моси дастъ
вамъ хлѣбъ съ небсе. нъ от҃ць мои да-
стъ вамъ хлѣбъ истинъıнъı съ небе-
се. 33 хлѣбъ бо б҃жии естъ съходѧи сн҃бсе.
и даѭи животъ мироу ⁘ к҃ ⁘ 34 Рѣшѧ же
къ немоу г҃и въсегда даждъ намъ
хлѣбъ сь. 35 рече же имъ ис҃ъ азъ есмъ
хлѣбъ животънъıи. гр҃ды къ мь-
нѣ не имать възал(л)кати сѧ. и вѣроу-
ѭи въ мѧ не имать въждѧдати сѧ

Стр. 1—2 ис. и р. имъ *асс.* *3* мѧ *асс.*; [и] *въ подлинникѣ было да выскоблено.* *3—4* знамениѣ *зогр. остр. ассем.* *4* ѡть хлѣбь *ник.* *6* гъıбнжщеѥ *остр.* *7—8* вѣчьнѣам *асс.* *8* дасть вамъ *остр.* *11* ѡтъв. имъ ис. и рече *ассем.* *12* вь того иже *никол. а.* *13* къ немоу *ассем.* *16* ѣша *зогр. остр. ник.*; манж *остр.* ман'на *зогр.* *18* рече же *зогр. остр. ассем.* *20—21* даетъ *зогр. ник. остр. (асс. соіл. съ нашимъ).* *23* животъ вьсемоу мироу *остр. ассем. никол.* *26* гр҃дъı *зогр.*; по мьнѣ *зогр.* *27* л *въ* възаıкати *надъ строк. поздн. глагол. почеркомъ.*

никогдаже. 36 нъ рѣхъ вамъ ѣко и видѣсте ма и не вѣроуоуте. 37 въсе еже дастъ
мьнѣ отъцъ къ мьнѣ придетъ. і граджштааго ко мьнѣ не ижденж вонъ.
38 ѣко сънидъ сн҃бсе. да не творж волѧ 5
моеѧ. нъ волѭ посълавъшаа́го ма ·⁘·
39 Се же естъ волѣ посълавъшааго ма
от҃ца. да въсѣко еже дастъ ми. не
CXLV погоублѭ отъ него нъ въскрѣшж и къ послѣ-
дьнии день. 40 се бо естъ волѣ от҃ца моего. 10
да въсѣкъ видѧи сн҃а и вѣроуѭи въ него.
імать животa вѣчьнааго. і въскрѣ-
шж и азъ въ послѣдьнии день. 41 ръпъ-
таахѫ же июдеи о немь ѣко рече азъ есмъ
хлѣвъ съшедъıи съ небесе. 42 і гл҃аахѫ. 15
не сь ли естъ и҃с. сн҃ъ иосифовъ. емоуже
мы знаемъ от҃ца и матерь. како оубо
сь гл҃етъ ѣко сн҃бсе сънидъ. 43 отъвѣщa
и҃с и́ рече имъ. не ръпьштите междю со-
боѭ. 44 никтоже не можетъ прити къ мь- 20
нѣ. аште не от҃цъ посълавъıи ма при-
клѣчетъ его. і азъ въскрѣшж и въ по-
слѣдьнии дьнь ·⁘· к҃ ·⁘· 45 естъ писано въ
пророцѣхъ. і бждтъ вьси оучени бг҃о-
мь. въсѣкъ слъıшавъı от҃ца и навъı- 25
къ придетъ къ мьнѣ. 46 не ѣко отьца видѣ-
лъ естъ тъкъмо. тъкмо сжи отъ бг҃а.

Стр. 1 николиже *ассем.; безъ* и *ассем. остр.* *2* вѣр. ми *зогр.* *7 безъ* же *зогр.* *8* вьсе *ассем. остр. никол.* *9* въскр. ѭ *зогр.* *10* се же *остр., безъ* бо *ассем.* *11* вьсь *остр.;* въ нь *ассем. остр. ник.* *12* животъ вѣчьнъıи *остр. ассем. никол.* *12—13* и азъ въскр. и *ассем.* *16 безъ* и҃с *зогр.* *17* матере *остр.* *18* сънидохъ *остр.* *18—19* ѿтъвѣщавъ же ис. р. *ассем. никол.* *19* ръпъщѣте *остр.* *22* его *(вм.* и*) зогр.* *23* ѝсано *зогр.* *26* отъ о҃ца *зогр.* *27* както тъкъмо сди *зогр. (глаголь* є *съ хвостикомъ соотвѣтствуетъ кирилловскому* ж*, какъ передълка глаголь. буквы въ кирилл., поэтому въ нашемъ текстѣ* сжи*).*

сь видѣ отца. 47 амин амин глаж вамъ.
вѣроуѣи въ мѧ иматъ живота вѣчь-
наго. ·:· 48 азъ есмъ хлѣбъ животъныи.
49 Отци ваши ѣсѧ манж въ поустыни и оу-
мьрѣшѧ. 50 сь естъ хлѣбъ съходѧи съ не- 5
бесе. да аште отъ него кто ѣстъ не оумь-
ретъ. 51 азъ есмъ хлѣбъ живъı съшедъı
снбсе. аште кто сънѣстъ отъ хлѣба
сего живъ бждетъ въ вѣкъ. хлѣвъ
бо иже азъ дамь плъть моѣ естъ. 10
ѭже азъ дамь. за животъ мира
52 пьрѣахж же сѧ июден. междю собоѭ глаж-
ште. како можето-сь дати плъть своѭ
ѣсти намъ. 53 рече же имъ ис. аминъ амин
глаж вамъ аште не сънѣсте плъти сна 15
члс(каго). и пиете кръве его. живота не
имате въ себѣ. 54 ѣдъı моѭ плъть и пи-
ѭи моѭ кръвь. имать живота вѣчьна-
аго. и азъ вьскрѣшж и въ послѣдьнии
дьнь ·:· к ·:· 55 плъть бо моѣ истинъно естъ 20
врашъно. і кръвь моѣ истинъно естъ пи-
во ·:· 56 Ѣдъı моѭ плъть и пиѭи моѭ кръ-
вь. въ мьнѣ прѣбъıваать и азъ въ не-
мь. 57 ѣкоже посъла мѧ живъı отць. і а-
зъ живж отъца ради. 58 сь естъ хлѣбъ съ- 25

Стр. 1 тъ *(вм.* сь*) зогр.* *2* вь *или* въ? *2—3* животъ вѣчьны *никол.* *4* ѣшѧ *остр. никол.* *6* както отъ него *остр. зогр. ник.* *10* егоже дамъ азъ *ассем.* *11* вьсего мира *остр. ассем. зогр. никол.* *13* можетось — *замѣчательная форма, свидѣтельствующая очень наглядно о твердости окончанія 3-го лица:* сь можетъ *ассем.;* пл. св. д. *ассем. остр.* *14* намъ ѣсти *всѣ прочіе.* *15* ѣсте *остр.* *16* *буквы* кааго *въ подл. стерты, но слѣды ихъ видны;* и не п. *никол.* ни п. *ассем.;* кръви *зогр. остр. никол.* *17* ѣдаи *зогр.* *18* кръвь моѭ *остр.* *18—19* животъ вѣчьныи *остр. асс. ник.* *22* пл. м. кр. м. *асс.* *24* живаи *зогр. форма совпадающая въ звуковомъ отношеніи съ нашимъ* живжи. *25* *послѣ* отъца ради *въ нашемъ текстѣ пропущены слова:* и ѣдъı мѧ тъ живъ бждетъ мене ради *(такъ зогр. ассем. остр. никол.);* се кѣсть *остр.*

шедъı сн҃бсе. не ѣкоже ѣсѧ от҃ци ваши ма-
н'нж. і оумьрѣшѧ. ѣдаи хлѣвъ съ живъ
бждетъ въ вѣкъ. 59 си рече на сонъмищи
оучѧ въ капернаоумѣ. 60 мънози же слъı-
шавъше отъ оученикъ его рѣшѧ. жестоко
естъ слово се кто можетъ его слоушати.
61 вѣдъı же и҃съ въ себѣ. ѣко ръпъштжтъ
о семь оученици его. рече имъ сѣ҆ъı
блазнитъ. 62 аще оубо оузърите сн҃а чло-
вч҃скаго въсходѧща идеже бѣ прѣжде.
63 дх҃ъ естъ иже живлѣатъ. отъ плъти
нѣ польза никоеѭже. гл҃ъı ѭже азъ
гл҃ахъ вамъ. дх҃ъ сжтъ и животъ сж-
тъ. 64 нъ сжтъ отъ васъ единии иже не вѣ-
роуıжтъ. вѣдѣаше бо искони и҃съ. кто
сжтъ не вѣроуıжштеи. і кто естъ хота-
CXLVI и прѣдати и. 65 і гл҃аше сего ради рѣхъ ва-
мъ. ѣко никтоже не можетъ прити къ мь-
нѣ. аште не бждетъ дано емоу отъ о҃ца
моего. 66 отъ сего мънози отъ оученикъ
его идж въспѧть. і к томоу не хождаа-
хж съ нимь ·:· 67 Рече же и҃съ овѣма на де-
сѧте. еда и въı хоштете ити. 68 отъвѣ-
шта емоу симонъ петрь. г҃и къ комоу
идемъ. гл҃ъı живота вѣчънаго и-
маши. 69 і мъı вѣровахомъ и позна-
хомъ. ѣко тъı еси (х҃ъ) сн҃ъ б҃а живаго. ·:· к҃ ·:·
70 Отъвѣшта имъ и҃съ. не азъ ли васъ
два на десѧте избърахъ. і отъ ва-

Стр. 1 ѣша *зогр. остр. ник.* *2* ѣдаи — *здѣсь и въ нашемъ подлинникѣ глагол. буквѣ* є, *съ выпуклости ея опущенъ хвостикъ, въ ник.* ѣдеи. *3* въ сънъм. *ассем.* на съборищи *остр.* *8 безъ* о семь *ассем.;* се ли въı *всѣ прочіе.* *10* въход. *зогр.* *11* живетъ *зогр. ассем. никол.* живитъ *остр.;* а отъ пл. *ассем.* *12* нѣстъ *зогр. никол. ассем. остр.* *14* етери *зогр. никол. асс.* дроузии *остр.* *15* испьрва *остр.* *21* идоша *остр.* *24* петрь *или* петръ? *26—27* и познахомъ *пропущ. въ остр.* *27* х҃ъ *надъ строк. приписано;* въıшьнѣаго *асс.*

съ е[динъ]динъ дѣволъ естъ. 71 гл҃аше же іюдж симонова. іскариота.
сь бо хотѣаше прѣдати и. единъ сы
отъ обою на десе̑. ·:·

VII.

1 І хождлаше по сихъ и҃съ въ галилеи. не хотѣаше бо въ іюдеи ходити. ѣко искллахж его іюдеи оубити. 2 бѣ же близъ праздьникъ іюдескъ. скинопигиѣ. 3 рѣшл же къ немоу братриѣ его. прѣиди отъ сждж. і идж въ іюдеж. до и оученици твои видлтъ дѣла твоѣ. ѣже твориши 4 никтоже бо въ таинѣ ничесоже творитъ. и ищетъ самъ ѣвѣ бъıти. аште си твориши. ави сл вьсемоу мироу. 5 ни братрьѣ бо его вѣроваахж вь него. 6 гл҃а же имъ и҃с. врѣмл мое не оу приде. а врѣмл ваше късегда есть

готово. 7 не можетъ миръ ненавидѣти васъ. мене же ненавидитъ. ѣко азъ съвѣдѣтельствоуіж о немь. ѣко дѣла его зъла сжтъ. 8 въı вьзидѣте въ праздьникъ сь. азъ не вьзидж въ праздьникъ сь. ѣко врѣ-

Стр. 4 идѣаше ис. въ галилеж *ассем.* схождаше *никол.* *4—5* по сихъ *пропущ. остр. ассем.* съ ними *(вм.* по сихъ*) зогр.*, сь нимь *никол.* *6* иск. его оуб. и *ассем.* *9* братиѣ *всѣ прочіе (только зогр. согл. съ нашимъ), такъ и 15 гдѣ и зогр. безъ* р. *10* идж — *описка вм.* иди; до — *замѣчательно и въ зогр. такъ, вм. ожидаемаго* да. *12* ничьсоже въ т. *остр. ник.* *15* вь нь *асс. ник.* *17* т *въ* есть *надъ строкою.* *17—18* готово естъ *зогр. асс.* *18* вьсь мирь *ник.* *19 въ словѣ* ненавидитъ *второе* и *и* ъ *передѣланы изъ какихъ-то буквъ; и* ѣко *напис. по подчищ.* *21 безъ* въı *остр.* *23* праздьникось *зогр.*

мѧ мое не оу испълъни сѧ. 9 си рекъ самъ оста въ галилеи. 10 егда же възидѫ братриѣ его въ праздьникъ. тъгда и самъ възиде не ѣвѣ. нъ ѣко таи. 11 июдеи же искааҳѫ его въ праздьникъ. и гл҃ааҳѫ къде естъ онъ. 12 и ръптъ мъногъ бѣ о немь. въ народѣхъ. ови гл҃ааҳѫ ѣко благъ естъ. ини же гл҃ааҳѫ ни нъ льститъ народъı. 13 никотерıи же оубо ѣвѣ гл҃ааше о немь. страха ради июденска ·:· к҃ ·:· 14 Ѩбие же въ прѣполовление праздьника. вьзиде ис҃ въ цр҃къ и оучааше. 15 и дивлѣаҳѫ сѧ июдеи глаголѫште. како сь къ-нигъı оумѣатъ. не оучь сѧ. 16 отъкѣшта же ис҃ъ и рече имъ. мое оучение нѣстъ мое. нъ посълавъшаго мѧ. 17 аште кто ҳоштетъ колѭ его творити. разоумѣатъ о оучении кое отъ б҃а естъ. ли азъ о себѣ гл҃ѭ. 18 гл҃ѧи о себѣ славъı своеѭ иштетъ. а иштѧи славъı посълавъшаго и. сь истиCXLVII нен҃ъ естъ. і нѣстъ неправъдъı въ немь. 19 не моси ли дастъ вамъ законъ. і никтоже отъ васъ творитъ закона. Чѣто мене иштете оубити. 20 отъкѣшта народъ и рече. бѣсъ ли имаши. кто тебе иштетъ оубити. 21 отъвѣща

Стр. 1 безъ оу *зогр.;* приближи сѧ *остр.* *1—2* имъ *(вм.* самъ*) ассем.,* оста самъ *остр.* *3* въ праздьникъ *пропущ. остр.* *5* отаи *остр.;* его иск. *зогр.* *10* никъıи же *остр.; безъ* оубо *ассем.* *15* како оубо *остр.* *16* оучивъ *остр.* *20—21* раз. оученик *остр. никол.* *21* или *остр.* *25—26* непр. вь нємь несть *остр.*

ис̃ и рече имъ. едино дѣло сътворихъ
и вьси дивите сѧ. 22 сего ради моси да-
стъ вамъ обрѣзание. не ѣко отъ мо-
сѣа естъ нъ отъ о҃цъ. и въ соботж
обрѣзаате ч҃л҃а. 23 аште обрѣзание
приемлетъ ч҃къ въ соботж. да не
разоритъ сѧ законъ мосѣовъ. на
мѧ ли гнѣваате сѧ. ѣко въсего чл҃а
съдрава сътворихъ въ соботж.
24 не сѫдите на лица нъ праведънъı
сѫдъ сѫдите ·:· 25 Гл҃аахж же едини
отъ иероусалимлѣнъ. не сь ли е-
стъ егоже иштжтъ оубити. 26 и се не
обиноуѭ сѧ гл҃тъ. и ничесоже емоу не
гл҃жтъ. еда како разоумѣшѧ кънѧ-
зи. ѣко сь естъ х҃ъ. 27 нъ сего вѣмь о-
тъ кждж естъ. а х҃ъ егда придетъ
никтоже не вѣстъ отъ кждоу бж-
детъ. 28 Възъва же въ цр҃кви оучѧ
ис̃. и гл҃ѧ. і мене вѣсте и вѣсте
отъ кждоу есмъ. и о себѣ не придъ.
нъ естъ истиненъ посълавъı-
и мѧ. егоже къı не вѣсте. 29 азъ і
вѣмь ѣко отъ него есмь. и тъ
мѧ посъла. 30 искаахж же ѭати и. і ни-
ктоже не възложи ржкъı на нь. ѣко не
оу вѣ пришелъ годъ его ·:· к҃ ·:· 31 отъ наро-
да же мънози вѣроваша во нь. і гл҃а-
ахж. ѣко х҃ъ егда придетъ. еда боль-
ша знамениѣ сътворитъ. ѣже сь е-
стъ сътворилъ. 32 слъıшаша же фа-

Стр. 10 лица *остр.* (а = ꙗ). *11* етери *всѣ проч.* *13* искаахж *ассем.* *17* сь естъ *зогр.* *18* кго не вѣсть *остр.* *18—19* естъ *(вм.* бждетъ*) зогр.* *21* придохъ *остр.* *25* иск. иоудеи *остр.;* и ети *никол. а.* *26* ржкоу *асс.* *27* пришьла година *ассем. остр.* *29* егда х҃ъ *никол. а.*

рисѣи народъ рѫпѫщѧшть о немь се.
І посълаша архиереи и фарисеи слоугы
да имѫтъ і. 33 Рече же и҃съ. еште мало
врѣмѧ съ вами есмъ. і идж къ посъ-
лавъшюмоу мѧ. 34 Поищете мене и
не обрѧщете. і идеже есмъ азъ
вы не можете прити. 35 рѣша же июде-
и къ себѣ сами. камо хощетъ ити
ѣко мы не обрѧщемъ его. еда къ
расѣяние елинъско хощетъ ити.
і оучити ельлины. 36 что естъ сло-
во се вьзищете ме(не) и не обрѧщете.
і идеже есмъ азъ вы не можете
прити ·⁘· 37 Въ послѣдьни же день ве-
ликыи праздьникъ. стоѣаше и҃с.
и зъваше гл҃ѧ. аште кто жаждет-
ъ да придетъ къ мьнѣ и пиетъ.
38 вѣроуѧи вь мѧ ѣкоже кънигы рѣша
рѣкы отъ чрѣва его истекѫтъ во-
ды живы. 39 се же рече о доусѣ иже
хотѣахѫ приимати вѣроующте-
и вь него. не оу бо бѣ д҃ъ с҃тыи да-
нъ. ѣко и҃съ не оу бѣ прославленъ.

CXLVIII 40 мъноsи же отъ народа слъшавъше сло-
веса си. гл҃аахо сь естъ вы-истинѫ
пр҃къ. 41 дроуsии гл҃аахѫ сь естъ х҃ъ. Ови
гл҃аахѫ еда отъ галилѣѧ х҃ъ придетъ.

Стр. 2 безъ и Фар. *зогр.* *8 въ зогр. только* ити і оучити елинъı, *все прочее пропущено.* *12* се еже рече *всѣ прочіе; въ подлинникѣ только* ме. *15* празникоу *сав. (безъ* вел.*).* *16* възъпи *сав.* *18* въ има *сав. (ошибка);* рекоша *остр.* *19* отъ ребръ его *сав.* *20* водѣ живѣ *сав.;* еже *ассем.* *21* приемати *никол.* приѧти *ассем.* *22* вь нь *ассем.;* ю бо *сав.* *23* ю *сав.* *24* народъ *ассем.* *24—25* слово се *сав.* *25* гл҃аахо — *такъ въ подл.* *26* др. же *зогр. ассем. остр.* и ини *сав.;* се кєсть *остр. сав.* *26—27* ови же *ассем. зогр.* дроузии *остр.* *27* градетъ х҃съ *сав.*

42 не кънигы ли рѣшѧ. ѣко отъ сѣмене
дв҃а придетъ хр҃ъ. 43 распьрѣ же бысть
къ народѣ его ради. 44 едини же отъ нихъ
хотѣахѫ и ѭти. нъ никътоже не въ-
зложи на нь рѫкоу: 45 Придѫ же слоугы
къ архиереомъ и фарисѣомъ. і рѣшѧ и-
мъ ти. по что не привѣсте его. 46 отъвѣ-
шташа слоугы. николиже тако естъ
гл҃ъ чл҃в[чс]къ. ѣко сь чл҃вкъ. 47 отъвѣща-
шѧ имъ фарисѣи. еда и вы прѣльщте-
ни бысте. 48 еда кто отъ кнѧзъ вѣрова
во нь. ли отъ фарисѣи 49 нъ народось. іже
не вѣстъ закона проклѧти сѫтъ. 50 Гл҃а
къ нимъ никодимъ. пришедъ къ не-
моу ноштиѫ. единъ съ отъ нихъ. 51 е-
да законъ нашъ сѫдитъ чл҃в[в]коу. аще
не слъішитъ отъ него прѣжде. і разоу-
мѣатъ что творитъ. 52 отъвѣшташа
и рѣшѧ емоу. еда и ты отъ гали[е]ле-
ѧ еси. іспытаи и вижды. ѣко отъ га-
лилѣѧ пр҃къ не приходитъ.

VIII.

1 і҃с҃ же иде
въ горѫ елеонъскѫ. 2 Ютро же пакъı при-

Стр. 1 рекошѧ *остр.* *2 посль* дв҃а *пропускъ текста прибавленъ съ края страницы глагол. буквами:* и от витлеемъскааго гр҃дца идеже бѣ дв҃д при... *такъ и въ прочихъ текстахъ, только сав.* виѳьлеомъı вьси; градетъ *сав.;* распьра *сав.* *3* въ нар. *пропущ. въ сав.;* етерии же *зогр. ассем. остр.* ини же *сав.* *4* ѭти і *зогр. остр. ассем. сав.* *5* придошѧ *остр.* *6* сщ҃енъımъ *сав.;* рекошѧ *остр.* *7* они *(вм.* ти*) сав.;* приведосте *остр. сав.* *8—9* не гл҃а тако *сав.* *9* чл҃вчскъ *въ подлин. ошибочно.* *10—11* прѣльсти *сав.* *12* или *остр. сав.* *14* ник. къ нимъ *зогр. остр. асс. сав.* *16* осѫждаетъ чл҃ка *сав.* *17—18* разоумѣѭтъ *зогр.* *19* рекошѧ *остр.;* еда ты *зогр.* *20* и. і і в. *зогр.* *21* придетъ *зогр.;* і иде къждо въ домъ свои *зогр.; стихъ 53 пропущенъ въ нашемъ текстѣ, но онъ приписанъ съ края страницы.*

де въ цр҃квъ. і вьси людье идѣахѫ къ
немоу. і сѣдъ оучааше ѥ. 3 привѣсѧ же
кънижьници и фарисеи. женѫ вь прѣ-
любодѣании ѥтѫ. и поставьше ѫ
по срѣдѣ. 4 гл҃аша емоу. оучителю си
жена ѥта естъ нынѣ въ прѣлюбо-
дѣании. 5 а въ законѣ намъ моси по-
велѣ. таковъѭ каменіемь поби-
вати. тъı же что гл҃еши. 6 се же рѣша
искоушаѭште и. да ѫ имѣли на нь
что гл҃ати. іс҃ъ же низъ поклонь сѧ
пръстомь писааше на земи. 7 ѣко
же прилежаахѫ въпрашаѭште и. въ-
склони сѧ и рече имъ. іже васъ бе-
з грѣха естъ. прѣжде врьзи каме-
нь на ниѫ. 8 и пакъı поклонь сѧ писа-
аше на земи. 9 они же слъıшавъше
исхождаахѫ единъ по единомоу.
начьнъше отъ старецъ до послѣ-
дьнихъ. і оста ис҃ъ единъ и жена
стоѭшти по срѣдѣ. 10 въсклонь же сѧ
ис҃ъ рече ен. жено кьде сѫтъ иже на
тѧ важдахѫ. никъıи же ли тебе
не осѫди. 11 она же рече никъıнже г҃и.
рече ен ис҃ ни азъ тебе осѫждаѭ.
иди и отъ селѣ не съгрѣшаи к томоу. к҃ ∴
12 Пакъı же имъ рече ис҃ъ гл҃ѧ. азъ е-
смъ свѣтъ мироу. ходѧи по мь-
нѣ. не иматъ ходити въ тъмѣ.

Стр. 4 ѫ *въ* ѥтѫ *передълано изъ* оу. *7 безъ* а *зогр.* *7—8* заповѣдѣ *никол. а.* *10* би *никол.* *17* они же *пропущ. въ зогр. никол.* *19—20* до послѣдьнихъ *пропущ. въ зогр. никол. (и греч. т. колеблется).* *20* ис҃ *пропущ. зогр. никол.* *24* никъто же *никол. зогр.* *28* вьсемоу мироу *сав. никол.* *28—29* вь слѣдъ мене *сав.* *29* въ тьмѣ ходити *ассем.*

нъı-иматъ свѣта животънаа-
го. 13 рѣшѧ же емоу фарисѣи. тъı о се-
бѣ самъ съвѣдѣтелъствоуеши.
съвѣдѣтелъство твое нѣстъ и-
стинъно. 14 Отъвѣшта и҃съ и рече
имъ. аште азъ съвѣдѣтелъствоуѭ
о мънѣ самомъ. съвѣдѣтелъство
мое истинъно естъ. ѣко вѣмь отъ
кѫдоу придъ и камо грѧдѫ. въı же
не вѣсте отъ кѫдоу грѧдѫ и камо идѫ.
15 въı по плъти сѫдите азъ не сѫждѫ
никомоуже. 16 аште ли сѫждѫ азъ. сѫ-
дъ мои истиненъ естъ. ѣко единъ [нѣ-]
нѣсмъ. нъ азъ и посълавъı мѧ
о҃тц҃ъ. 17 і въ законѣ же вашемь пи-
сано естъ. ѣко дъвою ч҃ловоу съвѣ-
дѣтелъство истинъно естъ. 18 азъ
есмъ съвѣдѣтелъствоуѭ о мънѣ
самомь. і съвѣдѣтелъствоу-
оутъ о мънѣ посълавъıи мѧ о҃ц҃ъ.
19 Гл҃аахѫ же емоу къде естъ отъц҃ъ твои.
Отъвѣшта и҃с҃ ни мене вѣсте ни отъ-
ца моего. аште мѧ бисте вѣдѣли.
и о҃тц҃а моего бисте вѣдѣли. 20 Сиѭ
гл҃ъı гл҃а и҃с҃ въ газофилакі҃и.
оучѧ въ цр҃кве. і никтоже не ѭтъ е-
го. ѣко не оу бѣ пришъла година его. ⁘ к҃ ⁘
21 Рече же имъ пакъı и҃с҃. азъ идѫ и
възищете мене. и въ грѣсѣ ваше-

CXLIX

Стр. 1 животъ вѣчьнъıи *остр.* свѣтъ вѣчьнъıи *ассем.* свѣть животьны *ник.* нъ имѣти иматъ свѣтъ жизни *сав.* *9* придохъ—идж *остр.* *10* придъ и камо грядж *ассем.* *11* въı же *зогр. остр.;* аз же *асс.* *12* аште с. *(безъ ли) зогр.* *15* въ зак. в. *остр.* *15—16* спано *(вм.* псано*) зогр.* *17* естъ истиньно *ассем.* *21* гл҃аша *остр.;* както ѥсть *остр.* *22* отъв. имъ *ассем.* *23 и 24* бъıсте *остр.* *26* црькъви *остр.*

мъ оумьрете. ѣможе азъ идж.
вы не можете прити. 22 гл҃аахж же
июдеи. еда сѧ самъ оубиетъ. ѣ-
ко гл҃тъ. ѣможе азъ [пр]идж вы
не можете прити. 23 і гл҃аше имъ.
вы отъ нижънихъ есте. азъ отъ
вышънихъ есмъ. вы отъ сего мира
есте. азъ нѣсмъ отъ сего мира. 24 рѣхъ
оубо вамъ ѣко оумьрете въ грѣсѣхъ ва-
шихъ. аште бо вѣры не емлете ѣко а-
зъ есмъ. оумьрете въ грѣсѣхъ ва-
шихъ. 25 гл҃аахж же емоу ты кто еси.
і рече имъ и҃с начѧтокъ. ѣко и гл҃ж ва-
мъ. 26 мъного имамъ о васъ гл҃ати и
сѫдити. нъ посълавъı мѧ истине-
нъ естъ. і азъ ѣже слъıшахъ отъ не-
го си гл҃ж въ мирѣ. 27 і не разоумѣшѧ ѣ(ко)
отъца имъ гл҃аше. 28 рече же имъ и҃с. е-
гда възнесете сн҃а члв҃ческаго. тъ-
гда разоумѣате ѣко азъ есмъ. і о се-
бѣ ничесоже не твориж. нъ ѣкоже наоучи
мѧ от҃цъ мои си твориж. 29 і посълавъı
мѧ съ мъноиж естъ. не остави ме-
не единого от҃цъ. ѣко азъ оугодъна тво-
риж емоу въсегда. 30 си гл҃ештю емоу
мъноѕи вѣровашѧ въ него ·:· к҃. за҃ ·:·
31 Гл҃аше же и҃с къ вѣровавъшимъ въ

Стр. 4 идж *всѣ проч., по этому и въ нашемъ текстѣ буквы* пр *выскоблены.* *5* и рече имъ и҃с. *остр. никол. а.* *6 слова* вы отъ нижънихъ есте *пропущ. въ зогр.* *7 и 8* вьсего *зогр. (описка, повторяется и въ никол. а., но только въ 8 строкѣ).* *8* отъ с. м. нѣсмь *остр.;* рекохъ *остр.* *9 безъ* вамъ *зогр.* *10* имете *зогр.* *13* гл҃ахъ *остр.* *17* въ мирѣ всем *асс.* въ вьсемь мирѣ *остр. никол.; въ концѣ строки въ подмин. только* ѣ. *18* о отьци *остр.* *22 безъ* мои *ассем.;* гл҃ж *(вм.* твориж*) всѣ.* *23* мѧ от҃ць *остр.;* и не ост. *ассем.* *26* вь нь *зогр.* *27* рече госп. *ассем. остр.* *27 и 1 на слѣд. стр.* къ немоу *ассем. остр.*

нѣ іюдеомъ. аште въı пребѫдете въ
словеси моемъ. въı-истинѫ оучени-
ци мои бѫдете. 32 і разоумѣате истинѫ.
і истина свободитъ въı. 33 отъвѣща-
шѧ емоу іюдеи. сѣмѧ аврамле есмъ.
и никомоуже не работахомъ николиже.
како тъı глеши ѣко свободь бѫдете. 34 ѻ-
тъвѣща имъ ис. аминь аминь глѭ
вамъ. ѣко вьсѣкъ творѧи. грѣхъ рабъ е-
стъ грѣхоу.

CL 35 а рабъ не пребъıваатъ въ домоу въ вѣ-
къ. сн҃ъ же пребъıваатъ въ вѣкъ. 36 аште
оубо сн҃ъ въı свободитъ. въı-истинѫ
свободь бѫде(те). 37 вѣмь ѣко сѣмѧ авра-
мле есте. нѣ иштете мене оубити. ѣко сло-
во мое не вьмѣштаатъ сѧ въ васъ. ·:·
38 Азъ ѣже видѣхъ оу отц҃а моего глѭ. і въı
оубо ѣже видѣсте оу отц҃а вашего твори-
те. 39 отъвѣщашѧ и рѣшѧ емоу отц҃ъ нашъ
авраамъ естъ. гл҃а имъ ис. аште чѧ-
да авраамлѣ бъıсте бъıли. дѣла
авраамлѣ творили бисте. 40 нъıнѣ же
иштете мене оубити. чл҃ка иже исти-
нѫ вамъ глхъ. ѭже слъıшахъ отъ б҃а.
сего авраамъ нѣстъ сътворилъ. 41 въı
творите дѣла отц҃а вашего ·:· Рѣшѧ же
емоу мъı отъ любодѣаниѣ нѣсмъ
рождени. единого отц҃а имамъ б҃а ·:· к҃ ·:·
42 Рече же имъ ис ·:· Аще бъ отц҃ъ вашъ би

Стр. 1 въ *м. б. и* вь, *трудно опредѣлить.* *5* же ѥмоу *безъ* іюд. *остр.* *11 и 12* вь вѣкъı *никол.* *12* сънъ *безъ* же *зогр.*; въ домоу въ в. *ассем.*, въ вѣкъı *остр.* *13* бо *остр.* *14* *въ подл. только* бѫде. *16* въ въı *остр. зогр. ассем. никол.* *21* бисте *ассем.* *22* бъıсте *зогр. остр.* *24* ѭже сл. *остр.* *25* творилъ *остр. ассем. никол. (зогр. согл. съ наш.).* *26* дѣло *остр.* *28* мъı ед. *ассем. зогр. никол.* *29* бъı *остр.*

бѣилъ. любили мѧ бисте. азъ бо
отъ бг̃а изидъ и придъ. не о себѣ бо при-
дъ нъ тъ мѧ посъла. 43 по чъто бесѣдъı
моеѧ не разоумѣате. ѣко не можете
слъıшати словесе моего. 44 въı отъ
отъца диѣвола есте. и похоти отц̃а
вашего хоштете творити. онъ чл̃коу-
бииць бѣ искони. і въı-истинѣ не
стоитъ. ѣко нѣстъ истинъı въ не-
мь. егда гл̃етъ лъжь отъ своихъ
гл̃етъ. ѣко лъжь естъ и отц̃ъ его.
45 азъ же зане истинѫ гл̃ѭ. не емлете вѣ-
ръı мьнѣ. 46 къто отъ васъ обличаатъ
мѧ о грѣсѣ. аште ли истинѫ гл̃ѭ. по
чъто въı не емлете вѣръı мънѣ. 47 і-
же естъ отъ бг̃а гл̃ъ бж̃ии послоушаатъ.
сего въı не послоушаате. ѣко нѣсте
отъ бг̃а. 48 отъвѣшташа июдеи и рѣшѧ е-
моу. не добрѣ ли гл̃емъ мъı. ѣко са-
марѣнинъ еси тъı и бѣсъ имаши. 49 о-
тъвѣшта ис̃ азъ бѣса не имамъ. нъ
чътѫ отц̃а моего. і въı не чьтете
мене. 50 азъ же не искѫ славъı моеѧ.
естъ ишта и сждѧ ·:· 51 Ѧмин амн
гл̃ѭ вамъ. аште кто слово мое съ-
блюдетъ. съмръти не иматъ ви-
дѣти въ вѣкъ. 52 рѣша же емоу июден.
нънѣ разоумѣхомъ ѣко бѣсъ имаши.
авраамъ оумърѣтъ и пр̃ци. і тъı
гл̃еши ѣко аште кто слово мое съблю-

Стр. 1 ъ *въ* бъилъ *надстр. прип.;* бъисте *остр.* *2—3* изидохъ, придохъ *остр.;* и не о с. пр. *ассем.* *7—8* члв̃кооубиица *всѣ проч.* *8* испрьва *остр.* *14* о грѣсѣ *пропущ. ассем.; безъ* ли *всѣ прочіе.* *17* сего ради *всѣ прочіе.* *18* отъвѣша *ассем.* *23* иштѫ *всѣ прочіе.* *27* рекоша *остр.* *30 и 1 на слѣд. стр.* сл. м. съблюдете не имате *ассем.*

детъ. не имать вькоусити съмрьти въ вѣкъ. 53 еда ты болеи еси отца нашего авраама. іже оумьрѣтъ и пр҃ци оумьрѣша. кого сѧ самъ ты твориши. 54 отъвѣшта ис҃. аште азъ славлѭ сѧ самъ. слава моѣ ничтоже естъ. естъ отцъ мои славѧи мѧ. егоже вы глете ѣко бъ нашъ естъ. 55 і не познасте его азъ же вѣмъ і. і аште рекѫ ѣко не вѣмь его. вѫдѫ подобенъ вамъ лъжь.

CLI нъ вѣмъ і и слово его съблюдаѭ. 56 авраамъ отцъ вашъ радъ би былъ. да би видѣлъ день мои. і видѣ и въздрадова сѧ. 57 Рѣша же июдеи къ немоу. пѧти десѧтъ лѣтъ не оу има(ш)и. і авраама ли еси видѣлъ. 58 рече имъ ис҃. аминь амѣ гл҃ѫ вамъ. прѣжде даже не бъистъ авраамъ азъ есмъ ·:· 59 Вьзѧсѧ же камение да връгѫтъ на нь. іс҃ же съкрысѧ и изиде и-цр҃кве. і прошедъ по срѣдѣ ихъ идѣаше и хождааше. ·:· к҃ ·:·

IX.

1 і мимо идъı ис҃ видѣ чл҃ва слѣпа. отъ рождъства. 2 и въпросиша и оученици его гл҃ѫще. оучителю къто съгрѣши.

Стр. 4 както *(вм.* кого*) зогр.* како *никол.; безъ* ты *остр.* *9* не познаєте *остр.* *11* ложь *ассем.* *12—13* р *въ* авраамъ *въ подлинникъ подъ титлою.* *13* бы *остр.* *14—15* видѣвь и вьзрадоваль се би *никол.* *15* рекоша *остр.* *15—16* пать *остр.* *16 безъ* оу *асс.; въ подл. описка* имаи. *16—17* авраамъ *зогр.* *19—20* възаша *зогр. остр. никол.* *21* отъ цр҃кве *ассем.* *22* хожд. тако *ассем.* *23 безъ* исъ *никол. а.;* прѣхода *ассем.* *24* родства *ассем.* *25* равви *зогр. остр. никол., ассем. согласно съ нашимъ.*

сь ли или родитель его. да слѣпъ роди
сѧ. 3 отъвѣшта ис̃. ни сь съгрѣши ни ро-
дитель его нъ да авѧтъ сѧ дѣла бж̃и-
ѣ на немъ. 4 мьнѣ подобаатъ дѣла-
ти дѣла посълавъшааго мѧ. до-
ньдеже день естъ придетъ ноштъ.
егда никтоже не можетъ дѣлати.
5 егда въ мирѣ есмъ свѣтъ есмь
мироу. 6 си рекъ плинж на землѩ̃.
ı сътвори [п]брение отъ плиновени-
ѣ. ı помаза емоу очи брънъемь.
7 ı рече емоу иди оумъıи сѧ къ коупѣ-
ли силоуамьсцѣ. еже съказаатъ
сѧ посъланъ. ıдеже и оумъı сѧ и
приде видѧ. 8 сжсѣди же и иже·и бѣа-
хж̃ видѣли

прѣжде ѣко слѣпъ бѣ. гл̃аахж̃. не сь
ли естъ сѣдѧи и просѧ. 9 ови гл̃аахж̃
ѣко сь естъ. онъ же гл̃аше ѣко азъ
есмъ. 10 гл̃аахж̃ же емоу. како ти сѧ
отврѣсте очи. 11 отъвѣшта онъ и ре-
че. чл̃вкъ нарицаемъı ис̃. брь-
нье сътвори. и помаза очи мои и
рече ми. иди въ кжпѣль силоуа-
мльж̃ и оумъıи сѧ. шедъ же и оумъı-
въ сѧ прозьрѣхъ. 12 рѣшѧ же емоу къ-

Стр. 7 не мотъ *асс.* *8* вь вьсемь мирѣ *ник.* *9* вьсемоу мироу *ник.* мирови *асс.*; плюноу *ник.* *10—11* плюновениа *остр. ник.* *13* силоамли *асс.* *14* ı иде же *зогр.* шьдъ же *остр.* *15* иже б. *зогр.* иже и б. *ник.* *17* проситель *(вм.* слѣпъ*)* *асс. зогр. ник., остр. согл. съ наш., въ греч. т. такое же разночтеніе.* *18 послѣ* ови гл. ѣко сь естъ *пропущ.:* а ини гл̃ахж̃ подобень емоу естъ *(такъ зогр. асс.), эти слова внесены мелкимъ глагол. почеркомъ между 18 и 19 строк.; въ остр. послѣ* проса: дроузии же гл. под. к. к. *21* отъврьзоста *остр. никол. б.* ѡтьврѣста *никол. а.* *25—26* оумъıхъ сѧ и *ассем.* *26* рекоша *остр.* *26 и 1 на слѣд. стр.* къто сь *остр.* къто тъ *зогр. ассем. ник. а. (только никол. б.* гдѣ, *согласно съ нашимъ текстомъ).*

де тъ естъ. гл҃а не вѣмъ. 13 вѣсѧ и къ
фарисѣемъ. иже бѣ иногда слѣ-
пъ. 14 бѣ же собота егда сътвори бр҃-
нье ис҃. и отвръзѣ емоу очи. 15 пакы
же въпрашаахѫ и фарисѣи како про-
зьрѣ. онъ же рече имъ. бр҃нье поло-
жи мьнѣ на очию. и оумъıхъ сѧ и
виждѫ. 16 гл҃аахѫ же отъ фарисѣи
едини. нѣстъ сь отъ бг҃а чл҃къ. ѣко
соботы не хранитъ. ови гл҃аа-
хѫ како можетъ чл҃къ грѣшенъ.
сица знамениѣ творити. і распь-
рѣ бѣ вь нихъ. 17 гл҃ашѧ слѣпьцю па-
кы. ты чъто гл҃еши о немь. ѣко
отвръзе очи твои. онъ же рече. ѣко
прк҃ъ естъ. 18 не вѣсѧ же вѣры іюден о
немь. ѣко бѣ слѣпъ и прозьрѣ. до-
ньдеже призъваша родителѣ то-
го прозьрѣвъшааго. 19 и въпросиша ѣ
гл҃ѫште. сь ли естъ сн҃ъ ваю.

сцп егоже въı гл҃ете ѣко слѣпъ сѧ роди.
како оубо нъıнѣ видитъ. 20 отъвѣшта-
сте же имъ родителѣ его и рѣсте. вѣмь
ѣко сь естъ сн҃ъ наю. і ѣко слѣпъ сѧ ро-
ди. 21 како же нъıнѣ видитъ не вѣмь. ли
кто емоу отвръзе очи вѣ не вѣмь. са-
мого въпроситє. възрастъ има-
тъ. самъ о себѣ да гл҃етъ. 22 сице рѣ-

Стр. 1 ведоша *остр. никол. б.* вѣша *никол. а.* *9* едини *въ остр. пропущено, вм. того въ проч.* етери. *10* чьтеть *остр.;* дроузии же гл. *остр.* *12* сице *зогр.* *13* гл҃аахѫ же *ассем.* *16* ѣша *остр. никол.* *17* сл. бѣ *асс.* *18* възгласиша *всѣ прочіе.* *19* *въ остр. ошибочно опять* възгласиша. *21* иже *(вм.* егоже*) ник. а.;* гл҃ета *всѣ прочіе.* *22—23* отъвѣщаета *остр. никол.* *23* рѣста *зогр. никол.* рекоста *остр.;* вѣ вѣвѣ *ассем. остр.* *26* в *въ* отврьзе *прип. надъ строкою; безъ* вѣ *зогр.* *27* самъ въздр. им. *остр.* *28 и 1 на слѣд. стр.* си рекоста *остр.*

сте родителѣ его. ѣко боѣашете сѧ и-
юдеи. юже бо сѧ бѣахѫ съложили и-
юдѣи. да ѣще кто исповѣстъ хѫ. ѳ-
тълж(ченъ) соньмишта бѫдетъ. 23 сего
ради родителѣ его рѣсте. ѣко въ-
здрастъ иматъ самого въпроси-
те. 24 призъваша же въторицеѭ чка
иже бѣ слѣпъ. і рѣша емоу даждь
славѫ боу. мы вѣмь ѣко чкъ
сь грѣшенъ естъ. 25 отъвѣща же онъ
и рече. аште грѣшъникъ естъ не вѣ-
мъ. едино вѣмь ѣко слѣпъ вѣхъ
нынѣ же виждѫ. 26 Рѣша же емоу па-
кы. что сътвори тевѣ. како отвръ-
зе очи твои. 27 рѣхъ вамъ юже и не
слъышасте. что хоштете пакы
слъышати. еда и вы хоштете оу-
ченици его бъти. 28 они же оукори-
ша и и рѣша. ты оученикъ еси того.
мы же мосеови есмъ оученици.
29 мы вѣмъ ѣко мосѣови гла бъ.
сего же не вѣмъ отъ кѫдоу естъ.

30 отъвѣшта чкъ и рече имъ. о семь
бо дивъно естъ. ѣко вы не вѣсте отъ
кѫдоу естъ. і отвръзе очи мои. 31 вѣ-
мъ же ѣко грѣ(шь)никъ бъ не послоушаа-
тъ. нъ аште кто бгочтецъ естъ.
и волѭ его сътворитъ того послоу-
шаатъ. 32 отъ вѣка нѣстъ слъышано.

Стр. 1 боиаста *остр. никол.* *4* ченъ *въ* отължченъ *пропущ. въ подл.*; съборища *остр.* *5* рѣста *никол.* рекоста *остр.* *7* възгласиша *зогр. ассем. никол.* възъваша *остр.*; второк *остр.* *8 и 13* рекоша *остр.* *15* рекохъ *остр.* *16* пакы хоштете *зогр.* *17—18* оуч. е. хошт. б. *зогр.* *19* рѣша ємоу *остр.* *21* къ мос. *асс.* *24* оубо *(вм.* бо*)* *зогр.* *26* грѣшьнъыихъ *остр.* *28* творить *всь прочіе.*

ѣко кто отвръзе очи слѣпоу рожде-
ноу. 33 аште не би отъ бѣ бѣлъ съ.
не могълъ би творити ничесоже.
34 отъвѣшташа и рѣша емоу. въ грѣ-
сѣхъ тъı родилъ сѧ еси весь. і
тъı ли нъı оучиши. і изгънаша
и вънъ. 35 слъıша ис ѣко изгъна-
ша и вонъ. і обрѣтъ і рече емоу.
тъı вѣроуеши ли въ сна бжиѣ. 36 о-
тъвѣшта онъ и рече. кто естъ ги.
да вѣрж имж въ него. 37 рече же емоу
ис. видѣлъı-и еси. і гл҃ми съ то-
боѭ тъ естъ. 38 онъ же рече вѣроуѭ
ги и поклони сѧ емоу ·:· к҃ ·:· 39 і рече и-
съ на сждъ азъ въ миръ сь придъ.
да не видѧштеи видѧтъ. і видѧ-
штеи слѣпи бждтъ. 40 і слъı-
шаша се отъ фа(ри)сѣи сжщеи съ ни-
мъ. і рѣша емоу. еда и мъı слѣ-
пи есмъ. 41 рече же имъ ис. аще би-
сте слѣпи бъıли. не бисте и-
мѣли грѣха. нъınѣ же гл҃ете. ѣко
видимъ. и грѣхъ вашъ прѣбъıва-
атъ ·:·

СLIII

X

1 амин амнь гл҃ж вамъ. не въходѧи

Стр. 1 от. както *остр. никол.* *2* сь не би *зогр. никол. остр. (но остр. 2 и 3* бъı*); безъ* сь *ассем.* *4* рекоша *остр.* *5 безъ* тъı *остр.* *7* слъıшавъ же *всѣ прочіе.* *8* и обр. и и р. *никол. а.* *9* сънъ бжии *остр.* *10* и както *остр. ассем. зогр.* *11* вѣроую *никол.;* въ нь *остр.* *12* и видѣлъ *асс. зогр. никол.* *15* въ сь м. придохъ *остр.* придъ въ мирос *ассем.* въ миръ се *зогр.* *17—18* слышавьше *никол.* *18* ри *въ подл. пропущ.;* сл. отъ ф. си *остр. никол.* сл. се отъ ф. сиі *зогр.;* сжщии *остр.* *20 и 21* бъıсте *остр.* *21—22* гр. имѣли *ассем.*

двьрьми въ дворъ овьчий. нъ прѣлазѧ инъдоу. тъ тать естъ и разбо-
никъ. 2 а въходѧи двьрьми. пастъ-
ръ естъ овъцамъ. 3 семоу двьрь-
никъ отвръзаетъ. і овъца гласъ е-
го слъішатъ. і своѧ овъцѧ глашае-
тъ по имени. і изгонитъ ѧ. 4 і егда сво-
ѧ овъцѧ иждеветъ. прѣдъ ними ходи-
тъ. і овъца по немь идѫтъ. ѣко вѣдѧ-
тъ гласъ его. 5 по тоуждемь же не идѫ-
тъ. нъ бѣжатъ отъ него. ѣко не знаѭ-
тъ тоуждиихъ гласа. 6 сиѭ притъчѫ
рече имъ ис̄ они же не разоумѣшѧ чъ-
то бѣшѧ. ѣже гл̄аашє имъ. 7 рече (же) имъ
пакы ис̄. аминь аминь гл̄аголѭ
вамъ. азъ есмъ двьри овъцамъ.
8 вьси еликоже ихъ приде прѣжде ме-
не. татие сѫтъ и разбоиници. нъ не
послоушашѧ ихъ овъцѧ ·:· 9 Ѩзъ е-
смъ двьри. мъноѭ аште кто вь-
нидетъ съпс̄тъ сѧ. и вънидетъ и
изидетъ. і пажить обрѧщетъ.
10 тать не приходитъ. нъ да оукрадє-
тъ и оубиетъ и погоубитъ. азъ при-
дъ да живота имѫтъ и лише имѫ-
тъ 11 азъ есмъ пастырь добръı.
пастырь добръı дш̄ѭ своѭ по-
лагаетъ за овъцѧ. 12 а наимьникъ

Стр. 2 инъдѣ *ассем.; безъ* тъ *ассем.* *4—5* вратарь *остр.* *6* слоушаѭтъ *ассем.* *7—8* свое все *никол.* *9—10* знаѭтъ *ассем.* *12* штюждего гл. *зогр. никол.* тоуждааго гл. *ассем., остр. согласно съ нашимъ.* *14* сѫтъ *(вм.* бѣшѧ*)* *ассем.* же *надстрочная прип., остр. безъ* же. *15* ис. пакы *ассем.* *16 и 20* двьрь *ассем. остр. сав.* *17* приде ихъ *ассем.* *24—25* придохъ *остр.* *25* животъ *асс. остр. ник. сав.* *25—26* и лише им. *пропущ. въ зогр.* *26 и 27* пастоухъ *остр. сав.* *27* и доушѭ своѭ полагаѭ за ов. *ассем.* *28* овьца *или м. б.* овъца.

иже нѣстъ пастырь. емоуже не
сжтъ овъцы своѧ ·:·
видитъ влъка граджща. і оставлѣ-
тъ овъцы и бѣгаатъ. і влъкъ расхы-
титъ ѧ. і распждитъ овъцы. 13 а наемь-
никъ бѣжитъ. ѣко наемьникъ естъ и не
радитъ о овъцахъ. 14 азъ есмъ пастырь
добры. і знаю моѧ и знаютъ
мы моѧ. 15 ѣкоже знаатъ мы отъцъ. і
азъ знаю отца. і дшѫ моѭ полагаю
за овъцы. 16 і иныѧ овъцы имамъ. ѧ-
же не сжтъ отъ двора сего. і тыѧ ми
подобаатъ привести. і гласъ мои оу-
слышатъ. і бждетъ едино стадо и е-
динъ пастырь. 17 Сего ради мы отцъ
любитъ. ѣко азъ полагаю дшѫ моѭ.
да пакы приимѫ ѭ. 18 никтоже вьзь-
метъ еѧ отъ мене. нъ азъ полагаю ѭ
о себѣ. область имамь положити ѭ.
і область имамъ пакы приѧти ѭ.
сиѭ заповѣдь приѧхъ отъ отца мо-
его. 19 Распрѣ же бысть пакы въ і-
юденхъ. за словеса си. 20 глаахѫ же мь-
нози отъ нихъ. бѣсъ имать. і неисто-
въ естъ. что его послоушаате. 21 іни
глаахѫ. сіи гли не сжтъ бѣсъноующ-
шааго сѧ. еда бѣсъ можетъ слѣпо-
мъ очи отврѣсти ·:· 22 Бѣшѧ же тъ-
гда енкѣніѣ въ ерслмхъ. і зима бѣ.

Стр. 1 нѣ пастѫхъ *сав.* *3* влъкъ граджщъ *асс. остр.* *7* не родитъ *ассем. никол. а.* не брѣжетъ *зогр. остр. сав.* *7—8 и 15* пастоухъ *сав.* *20* ѧти ѭ *написано по подчищ.* *21* приѧхъ *остр.* *22* пакы бы̑ *зогр.* пакы *пропущ. ассем.* *27—28* слѣпыимъ очи отвр. мож. *ассем.* *28—29* тъгда *м. б.* тьгда. *29* *съ нашимъ согласно еще никол. а, гдѣ только форма греческ. слова испорчена* никентиѣ *(греч.* ἐγκαίνια*), всѣ прочіе* свѧщенія.

23 і ѯождаше ис̄ въ цр̄кве въ притворѣ
соломони. 24 обидж же и июдеи и гл̄аахѫ
емоу. доколѣ д̄ша наша вьземле-
CLIV ши аште ты еси х̄ъ. рѣци намъ не оби-
нжьа сѧ. 25 отъвѣшта имъ ис̄. рѣхъ вамъ
и не вѣроуоуте. дѣла ѣже азъ творѭ въ і-
мѧ от̄ца моего. та съвѣдѣтельствоу-
ѭтъ о мьнѣ. 26 нъ въı не вѣроуоуте нѣсте
бо отъ овецъ моихъ ѣкоже рѣхъ вамъ. ·:·
27 Овъца моьа гласа моего слоушаѭтъ.
и азъ знаѭ ьа и по мьнѣ граджтъ. 28 і а-
зъ животъ вѣчънъıи даѭ имъ.
і не погъıбнѫтъ въ вѣкъ. і не въ-
схъıтитъ ихъ никтоже отъ ржкъı мо-
еѧ. 29 от̄цъ мои иже дастъ мънѣ. боли-
и вьсѣхъ естъ. і никтоже не можетъ
късхъıтити ихъ. отъ ржкъı от̄ца
моего. 30 Азъ и отецъ едино есвѣ. 31 вьза-
сѧ же пакъı камение июдеи да и поби-
ѭтъ. 32 отъвѣшта имъ ис̄ мъногa дѣ-
ла добра ѣвихъ (въ) васъ. отъ отъца мо-
его. за кое ихъ дѣло камение на мѧ ме-
тете. 33 отъвѣшташа емоу июдеи гл̄ѭ-
ште. о добрѣ дѣлѣ не метемъ камени-
ѣ на тѧ. нъ о власфимии. і ѣко ты
чл̄вкъ съı твориши сѧ самъ б̄ъ. 34 отъ-
вѣшта имъ ис̄ъ. нѣстъ ли написано въ
законѣ вашемъ. ѣко азъ рѣхъ боsи есте.

Стр. 1 въ црькъви *ассем. остр.* *2* обидоша *остр.* *3* иземлеши *ассем.* *5* вамъ *м. б.* вамь. *6* азь ѣже *ассем.* *9* рекохъ *остр. (такъ и 5 на слѣдующей страницѣ).* *11* иджть *остр.* *16* естъ вьсѣхъ *ассем.* *18—19* възяша *остр. зогр. никол.* *19* безъ пакъı *остр.* *21* въ *надъ строкою прибавлено, всѣ прочіе* вамъ *(вм.* въ васъ*).* *22—23 и 24* меще— *остр. никол.* *24—25* кам. не мет. *ассем.* кам. не мещемъ *остр.* *27* псано *зогр.* писано *остр. никол.*

35 аште онъı рече богъı. къ нимъже бъı-
стъ слово бжие. ı не могжтъ сѧ кънигъı
разорити. 36 егоже отцъ сти. и посъла въ
миръ. въı глете ѣко власфимлѣеши.
зане рѣхъ ѣко снъ бжии есмь. 37 аще не
творıж дѣлъ отца моего. не емлѣте
ми вѣръı. 38 аште ли твороıж. аште и мı-
нѣ вѣръı не емлете. дѣломъ моимъ
вѣрж имѣте. да разоумѣете и вѣроуоу-
те. ѣко въ мънѣ оцъ и азъ въ отци. 39 ı и-
скаахж же его пакъı ѭти. ı изиде отъ
ржкъ ихъ. 40 ı иде пакъı на онъ полъ иоръ-
дана. на мѣсто иждеже бѣ іоанъ прѣ-
жде кръста. ı прѣбъıстъ тоу. 41 ı мъ-
ногı придж къ немоу и глаахж. ѣко іоа-
нъ оубо знамениѣ не сътвори. ни единого
же. вьсѣ же елико рече іоанъ о семь исти-
на бѣ. 42 ı мъногı вѣроваша въ него тоу. ⁘

XI.

1 Бѣ же единъ болѧ лазарь. отъ витани-
ѭ градъца маріина. ı мартъı се-
стръı ѭ. 2 бѣ же маріѣ помазавъши-
ѣ гѣ мѵроıж. ı отьръши ногѣ власъı
своими. еѭже братръ ла(за)рь болѣаше.
3 посъласте же сестрѣ его къ немоу глıж-

Стр. 1 онъ *зогр. никол.;* нарече *ассем. остр. никол. б.* *1—2* рече *(вм.* бъıстъ*) зогр. ассем.* *2 въ рукоп.* м̃жтъ. *2—3* раз. къи. *зогр. остр. ассем. никол.* *4* власфимисаѣши *остр.* *6* имѣте *ассем.* имете *остр.* *9* имете *остр.* *9—10* вѣрж имете *остр.* *13* идеже *зогр. и проч.* *19* етеръ *зогр. ник.;* лазоръ *сав. (такъ и 23).* *20* града *сав.* *21* р *въ* сестръı *надъ строкою;* ѭ *вм.* еѭ, *какъ во всѣхъ прочихъ.* *22* мѵрьмь *остр. зогр.* мѵромъ *сав. асс.* мастию *ник. а.;* нозѣ его *остр. сав. зогр. асс. ник.* *23* братъ *всѣ прочіе;* за *въ* лазарь *пропущ. въ подлинникѣ.* *24* посъластѣ *остр. сав.*

шти. г҃и се егоже любиши болитъ.
4 слъішавъ же и҃с҃ рече. си болѣзнь
нѣстъ къ съмрѣти нъ о славѣ бж҃ии.
да прославитъ сѧ сн҃ъ бж҃ии ею҃. 5 лю-
блѣаше же и҃с҃ мартж и сестрж ею҃ и
лазарѣ. 6 егда же оусльіша ѣко боли-
тъ. тъгда же прѣбъістъ на немь-
же бѣ мѣстѣ дъва дьни. 7 по томь
же гл҃а оученикомъ. идѣмъ къ ю-
деи пакъı. 8 гл҃аша емоу оученици е-
го. оучителю. нъінѣ искаахж тебе

CLV каменіемь побити июдеи. і пакъı
ли идеши тамо. 9 отъвѣшта и҃с҃. не дь-
кѣ ли на десѧте годинѣ есте къ дьни.
аште кто ходитъ къ дьне не потъкне-
тъ сѧ. ѣко свѣтъ мира сего видитъ.
10 аште ли кто ходитъ ноштиж. потъ-
кнетъ сѧ. ѣко нѣстъ свѣта о немь.
11 си рече и по семь гл҃а имъ. лазаръ
дроугъ нашъ оусъпе. нъ идж да къ-
звоуждж и҃. 12 рѣшѧ же оученици[ци] его.
г҃и аште оусъпе спсн҃ъ бждетъ. 13 і҃с҃
же рече о съмрѣти его. они же мьнѣ-
шѧ ѣко о оусъпении съна гл҃етъ. 14 тъ-
гда рече имъ и҃с҃ не обиноуѭ сѧ. ла-
заръ оумьрѣтъ 15 и радоуѭ сѧ касъ ра-
ди. да вѣрж имете ѣко не бѣхъ тоу. нъ
идѣмъ къ немоу. 16 рече же тома нари-
цаемъı близнецъ. къ оученикомъ.

Стр. 1 ты люб. *зогр.*, *въ* любиши *буква* ю *написана по подчищенному вм. другой какой буквы.* *5* бо *(вм.* же*) сав.* *6* лазора *сав.* *11* рав'ви *остр. асс. зогр.* *12* июд. к. поб. *ник.* *13* отъвѣщавъ и҃с҃. рече *сав.* *13—14* дъва ли н. д. часа *зогр.* *14* еста дьне *никол.* вь дне *сав.* *17 безъ* ли *сав.* *18* св. нѣстъ *зогр. ассем. сав. остр. ник. а.* *19* сице рече *сав.* си рекъ *остр.* *21* р. же емоу *асс.* рекоша *остр.* *22—23* вѣшта же и҃с҃. *ассем.* *24* съноу *остр.* *26* оумрѣ *остр.*

ідѣмъ и мы да оумьремъ съ ни-
мь ·⁘· 17 пришедъ же ис̄ въ витанию
обрѣте и четъıри дьни юже имж-
штъ въ гровѣ. 18 бѣ же витанiѣ бли-
зъ им̄а. ѣко пать на десате ста-
дии. 19 і мънозн отъ июдеи вѣахж
пришъли къ мартѣ и марии. да оу-
тѣшатъı-и о братрѣ ею. 20 марта же
егда оуслъıша ѣко ис̄ градетъ. съ-
рѣте и. а мариѣ дома сѣдѣа-
ше ·⁘·

21 Рече же мартъта къ ис̄оу. г̄и аште би сьде
бълъ. не би братръ мои оумрълъ. 22 нъ
і нынѣ вѣмъ. ѣко егоже колижъдо про-
сиши оу б̄а дастъ тебѣ б̄ъ. 23 гл̄а еи ис̄.
въскръснетъ братръ твои. 24 гл̄а емоу
марта вѣмь ѣко въскрьснетъ въ
въскрѣшение въ послѣдънии дьнь. ·⁘·
25 Рече еи ис̄. азъ есмъ въскрѣшение и жи-
вотъ. вѣроуıаи въ мѧ аште оумье-
тъ оживетъ. 26 і въсѣкъ живъı и вѣроу-
ıаи въ мѧ. не оумьретъ въ вѣкъ. і-
меши ли вѣрж семоу. 27 гл̄а емоу еи г̄и.
азъ вѣроваχъ ѣко тъı еси х̄ъ с̄нъ бжи.
градъıи въ весь миръ. 28 і се рекъши и-
де и призъва мариж сестрж своиж та-
и. рекъши оучитель се естъ и зоветъ

Стр. 3 юже чет. д. *ник.* *3—4* имѫща *остр. сав.* *4* бѣ бо *асс.* *5—6* попьрищь *остр.* *6* отъ июд. *пропущ. въ зогр.* *7—8* да ꙗ оут. о бр. *сав.* *8* братѣ *всѣ проч.* *12 и 13* бъı *остр. сав.* *13* братъ *всѣ прочіе (такъ 16 и 12 на слѣд. стр.).* *13—14* нъ і *пропущ. зогр. ассем.* *15* отъ б̄а *остр. зогр.* *18* въскръсение *асс. (такъ и 19).* *19* рече же *асс. остр.* *19—20* животъ и въскрѣшениѥ *остр.* *21* живъ бѫдетъ *сав.;* живаи *сав.* *22* живъ бѫдетъ *(вм.* не оумьретъ*) сав.* *25* градаи *зогр.;* въ миръ *остр. зогр.* *26* пригласи *ассем.* *26—27* отаи *остр.* *27* глашаетъ *ассем. никол. а.*

тѧ. 29 она же ѣко оуслъıша въста ıадро.
и иде къ немоу. 30 не бѣ же не оу ис̄ прише-
лъ вь весь. нъ бѣ на мѣстѣ еще иде-
же срѣте и маръта. 31 ıюдеи же сѫще-
и съ неıж въ домоу. ı оутѣшаıжште
ıж. видѣвъше мариıж ѣко ıадро въ-
ста ı изиде. по неи идж гл̄ıжще. ѣко
идетъ на гробъ. да плачетъ сѧ
тоу. 32 мариѣ же ѣко приде иде бѣ ис̄ъ.
видѣвъши и паде емоу на ногоу. гл̄ıж-
шти емоу г̄и. аште би бıлъ съде.
не би мои братръ оу-
мрълъ.

CLVI 33 ис̄ же ѣко видѣ ıж плачѫштıж сѧ. ı при-
шедъшаıѧ съ неıж ıюдеıѧ плачѫштѧ сѧ.
запрѣти дх̄оу. и възмѫти сѧ самъ
34 и рече къде положисте и. гл̄аша емоу
г̄и гради виждъ. 35 и просльзи сѧ ис̄ъ.
36 гл̄аахж же ıюдеи. виждь како любѣ-
аше и. 37 едини же отъ нихъ рѣша. не мо-
жааше ли сь отвръзъıи очи слѣпооу-
моу. сътворити да и сь не оумьретъ.
38 ıс̄ же пакъı прѣтѧ вь себѣ приде къ гро-
воу. бѣ же пешть и камень належаа-
ше на неи. 39 гл̄а ис̄ възьмѣте камень.
Гл̄а емоу сестра оумеръшааго марта г̄и ıо-
же смръдитъ. четврѣдьневънъ во е-

Стр. 1 скоро *всѣ прочіе, только никол. а.* едро *(такъ и 6).* *2* не оу же бѣ *остр. асс. ник.* *4* ı сър. *сав.* *5* ѿтѣшахж ıж *сав.* *6—7* въста скоро *асс.* *7* идоша *остр. асс. сав.* *8* плакатъ сѧ *безъ* тоу *сав.* ı плачетъ сѧ *зогр.* *9* идеже *остр. сав.* *11 безъ* емоу *асс.* *11 и 12* бъı *остр. сав.* *14* видѣвъ *асс.* *14—15* и ıюд. пр. сь н. *ассем.* *16* доухомъ *(вм.* самъ*) ассем.* *17* гл̄а емоу *сав.* *18* гр. и виждь *зогр. ассем. никол.* ходи и в. *сав.* приди и в. *остр.;* вьсльзи *никол. а.* *20* етери *ассем. никол.* нѣцıи *остр.* ини *сав.;* рекоша *остр.* *21—22 въ подл. такъ* слѣпооумоу, слѣпьцю *сав.* *24* пещера *остр. сав.* *25* на нж *сав.*

стъ. 40 гл҃а ѥи ис҃. не рѣхъ ли ти ѣко аште
вѣроуеши. оузьриши славѫ бж҃иѫ. 41 вꙗ-
зѫ же камень идеже бѣ оумеръı лежѧ.
іс҃ же вꙗзведе къ испрь очи и рече.
Отч҃е хвалѭ тебѣ къздаѭ. ѣко оу-
слъıша мѧ 42 азъ же вѣдѣхъ. ѣко вꙑ-
сегда ме(не) послоушаеши. нъ народа
ради стоѭштааго окръстъ рѣхъ.
да вѣрѫ имѫтъ ѣко тъı мѧ посъ-
ла. 43 и се рекъ. гласомь велиемь
къзъва. лазаре гради вонъ.
44 і изиде оумеръı. обѧзанъ но-
гама и ржкама. оукроемь.
і лице его оуброусомъ
обѧзано. гл҃а имъ ис҃ъ раздрѣшите и и
не дѣите его ѩти. 45 мънози же отъ июдеи
пришьдъшеи къ марии. і видѣвъше е-
же сътвори ис҃. вѣроваша вь него. к҃ ⁘
46 Ѳдини же отъ нихъ идѫ къ фарисѣомъ.
и рѣша имъ еже сътвори ис҃ ⁘ 47 Ѳъвъра-
шѧ же архиереи і фарисеи сънемъ на
ис҃а. і гл҃аахѫ что сътворимъ. ѣко
чл҃вкъ сь знамениѣ мънога твори-
тъ. 48 аште оставимъı-и тако. вьси
вѣрѫ имѫтъ въ нъ. і приджтъ ри-

Стр. 1 рекохъ *остр.* *2—3* възаша *сав. остр. никол.* *3* идеже бѣ оумеръı лежа *эти слова пропущены въ зогр. асс. ник. а. (по примѣру лучшихъ греч. текст.): остр. и сав. согласно съ наш. текст., но* лежа мрьтвъı *сав.* *4* очи въ іспрь *никол.* очи свои въ іспрь *асс.* очи св. горѣ *сав.* очи горѣ *остр.* *5* *въ подл. такъ, ошибочно,* хвалѭ. *7* слогъ не *въ* мене *выскобленъ или стерся.* *8* окр. стоѭщ. *асс.* *10* великъмь *остр.* *11* възгласи *зогр. ник. а.* *12* и абие из. *зогр. остр.* *13* киріѣми (χειρίαις) *ник. а.* кираѣмы *хвал., всѣ прочіе употребл. переводное слово* оукрои. *14* соударомь (σουδαρίῳ) *ник.* *16* сего *(вм.* его*) ассем.* *18* в҃ нъ *асс. ник.* *19* етери *зогр. ник.* *20—21* събьрашѧ сѧ *асс.* *21* съборъ *остр. и зогр., ассем.* сь ними *(описка).* *21—22* на ис҃а *пропущ. остр. никол. (въ лучш. греч. т. тоже нѣтъ).*

мл҃не. і въземѫтъ и мѣсто и ѩ-
зы҃къ нашъ. 49 є҆динъ же етеръ отъ нихъ.
каиѳа архиереи съı лѣтоу томоу.
рече имъ. въı не вѣсте ничесоже
50 ни помъıшлѣате. ѣко оуне естъ на- 5
мъ да единъ чл҃вкъ оумьретъ за
люди. а не весь ѩзы҃къ погъıбнетъ.
51 сего же о себѣ не рече. нъ архиереи съı
лѣтоу томоу пророче. ѣко хотѣаше
ис҃ оумьрѣти за люди. 52 і не тъкъ- 10
мо за люди. нъ і҆ да чѧда бж҃иѣ ра-
сточенаѣ съберетъ въ едино. ·:·
53 Отъ того же дьне съвѣшташа да и бж
оубили. 54 іс҃ же к томоу не авѣ хожда-
аше въı-июдеихъ. нъ иде отъ тж- 15
доу въ странж близъ поустъıни.
въ є҆фремъ наричаемъ гра-
дъ.

CLVII і тоу живѣаше съ оученикъı своими. к҃ ·:·
55 Бѣ же близъ пасха июдеиска. і вьзидж
мъногы въ і҆м҃ъ отъ странъı. прѣжде 20
пасхъı да очистѧтъ сѧ. 56 і искаахж же
ис҃а. і гл҃аахж же къ себѣ въ цр҃кве сто-
ѩште. что сѧ мьнитъ вамъ. ѣко не
иматъ ли прити въ праздьникъ. 57 да- 25
шѧ бо архиереи і фарисѣи заповѣдь.
да аште кто оштѫтитъ і къде бж҃де-
тъ. повѣстъ да имѫтъ і ·:·

Стр. 2 нашъ *пропущ. въ зогр. ассем. (согласно съ многими греч. текстами);* нѣкъıи *(вм.* етеръ*) остр. въ зогр. слово пропущено. 5* добрѣ *зогр. 5—6* вамъ *остр. ассем. зогр. никол. (но и* намъ *подтверждается греч. текстами). 9* нъ ѣко *ассем. 10 первое* ъ *въ* тъкъ(мо) *передълано изъ* ь. *11* да и *остр. асс. ник. 11—12* събер. раст. въ едино *зогр. 13* бъıша *(вм.* бж*) остр.,* како и би *ник. 17* вь нар. гр. *никол. 23 безъ* же *зогр. 27 безъ* і *ник. 28* повѣсте *зогр.*

XII.

1 І҃с же
прѣжде шести денъ пасχы. приде вь
витанию. ідеже бѣ лазаръ оумерои.
егоже вьскрѣси отъ мрътвыихъ. 2 съ-
твориша же (е)моу вечерю тоу. і марѣта
слоужааше. лазаръ же единъ бѣ отъ
възлежащтиихъ съ нимъ. 3 маріѣ
же приемъши литрж χризмы. нарда
пистикиа мъногоцѣнѣнъı. пома-
за ноsѣ исв҃ѣ. і отрь власы свои-
ми ноsѣ его. Храмина же исплъни сѧ
отъ воня χризмънъıа ·:· 4 Гл҃а же еди-
нъ отъ о(у)ченикъ его. июда симонь и-
скариотъскы. іже и χотѣаше пр҃ѣ-
дати. 5 чесо ради мѵро се не продано
бъıстъ. на т҃ пѣнаsъ. і дано ницим-
нмъ. 6 се рече не ѣко о ништиихъ печа-
аше сѧ. нъ ѣко тать бѣ. і скрини-
цю имы. і вьмѣтаема ношааше.
7 рече же ис҃ не дѣи ѧ въ день погребе-
ниѣ моего съблюде ѧ. 8 ништѧа бо
съ собоѭ вьсегда имате.

Стр. 1 шестию *никол.;* дьни *остр.* *2* ъ *въ* лазаръ *исправл.* въ ь; *замѣч. форма* оумерои *вм.* оумьръи. *3* *къ* мртв. *приб.* ис҃. *зогр.* из мр. ис҃. *асс.* из мьр. *безъ* ис҃ *остр.* *4* е *въ* емоу *припис. болѣе поздн. рукою.* *7* ливрж *асс. ник.;* мура *асс. остр. сав.* масти *ник.* *9* отьре *остр. сав.* *10* напълни *остр.* *11* мурнъıа *асс. сав. остр.* *12* *въ подл.* оченикъ; симонъ? *12—13* скариотѣнинь *ник.* *13—14* хот. прѣд. и *остр. асс. ник.* *14* хризма си *зогр.* масть си *ник.* *15* сьребрьникъ *остр.* *16* се же *всѣ проч.* *17—18* ковьчежьць *зогр. асс.* рачицж *остр. (сав. ник. согл. съ наш.).* *18* носа *(вм.* имы*) сав.;* въметаемаа *зогр.* *19* дѣите *зогр.; всѣ прочіе* еѧ. *19—20* да — съблюдетъ *зогр. ассем. сав. (безъ* да *остр.),* сьблюдети ю *никол.* *21* вьсегда съ собоѭ *зогр. сав. остр. никол.,* вьс. им. съ соб. *ассем.*

а мене не въсегда имате. 9 разоумѣ
же народъ мъногъ отъ июдеи. ѣко
тоу естъ. і придж не и҃са ради тъкъ-
мо. нъ да и лазара видатъ. его-
же въскрѣси отъ мрътвъıхъ.
10 съвѣшташа же архиереи. до и ла-
зара оубиѭтъ. 11 ѣко мъногы его ра-
ди идѣахѫ июдеи. і вѣроваxѫ въ
и҃са. 12 въ оутрѣи же день народъ мъ-
ногъ. пришедъı въ праздьникъ.
слъıшавъше ѣко и҃с градетъ въ
и҃мъ. 13 приѩша вѣие отъ финикъ.
і изидж противж емоу. і зъвах-
ѫж гл҃ѭште. Ѡсан҃на благ҃свнъ
градѧи въ імя г҃не. ц҃рь і҃лвъ.
14 обрѣтъ же и҃с ослѧ вьсѣде на не.
ѣкоже естъ писано. 15 не бои сѧ дъıщи
сионова. се ц҃рь твои градетъ.
сѣдѧ на жрѣбѧте осъли. 16 сихъ же
не разоумѣша оученици его прѣжде.
нъ егда прослави сѧ и҃с. тъгда
помѣнѫша. ѣко си бѣша о немь
писана. і си сътвориша емоу.
17 Ꙗвѣдѣтельствоваше же наро-
дъ иже бѣ съ нимь. егда лаза-
ра възъва отъ гроба. і въскрѣ-
си его отъ мрътвъıхъ. 18 сего
ради и противж емоу изиде на-

Стр. 3 придоша *остр. сав.;* дѣлѣ *(вм.* ради*) сав.* *6* до *такъ въ подл. вм.* да. *8* отъ июдеи *асс.* *10* праздникъ *сав.* *11* слъıшаша *сав.;* идеть *остр. сав.* *12* приѩша *остр. зогр. сав.;* ваіа *сав.* ваіа *ассем.* ваі *зогр.* витие *ник.* *13* изидоша *остр. сав.* *15* градъıи *остр.* *19* жрѣбати *сав. ассем.* *22* о немь бѣша *сав.* *24—25* съвѣдѣт. же народи *сав.* *26* възгласи *зогр. остр.;* ѡтъ мрътвъıихъ и въскр. и ѡтъ гроба *ассем.* *27* і *(вм.* его*) сав.* *27—28* того дѣлѣ *сав.* *28* изиде ѥмоу *остр. зогр., безъ* емоу *сав.* *28 и 1 на слъд. стр.* изидж народи *ассем.*

родъ. ѣко слъıшаша и сътворь-
ше се знамение ⁘ к҃.

CLVIII 19 Фарисеи же рѣша къ себѣ. видите ѣко нека-
коже польза есть. се весь миръ по немь
идетъ ⁘ 20 Бѣахж же е҆лини едини отъ въ-
шедъшиихъ. да поклонатъ са въ праздь-
никъ. 21 сии же пристжпиша къ филипоу.
іже бѣ отъ видъ[в]сандъı галѣлѣискъıа.
і молѣхж и глаıште. г҃и хоштемъ ис҃а ви-
дѣти. 22 Приде филипъ и̑ гла аньдрѣови.
і пакъı аньдрѣа и филипъ гласте ис҃ви.
23 іс҃ же отъвѣшта има гла҃. Приде година да
прославитъ са сн҃ъ чл҃ескъı. 24 амнь а-
минъ глаıж вамъ. аште зръно пшеничьно
не оумьретъ падъ въ земи. то едино пр҃ь-
бъıваатъ. аште ли оумьретъ мъногъ
плодъ сътворитъ. 25 любаи дш҃ж своıж
погоубитъ ıж. і ненавидаи дш҃а своего.
въ мирѣ семь. въ животѣ вѣчънѣе-
мь съхранитъ ıж. 26 аште кто мьнѣ слоу-
житъ. по мьнѣ да ходитъ. і идеже е-
смъ азъ тоу и слоуга мои бждетъ. і а-
ште кто мьнѣ слоужитъ. почьтетъ і
от҃ца. 27 Нъınѣ дш҃а моѣ възмжти са.
і что рекж. от҃че сп҃си ма отъ годинъı
сеıа. нъ сего ради придъ на годинж синж.
28 от҃че прослави има твое. приде же гла-
съ сн҃бсе. і прославихъ и и пакъı просла-
влж. 29 народъ же стоıаи і слъıшавъ.

Стр. 1—2 сътворьша *остр. сав. зогр. ассем. никол.* *2* сицево зн. *ассем.* знамениѣ *(безъ* си*) зогр.* *3* рекоша *остр.* *3—4* никааже *зогр. ассем. остр.;* з *въ* польза *исправл. потомъ въ* s. *4* миръ *ассем.* *5* иде *зогр. остр. никол. (греч.* ἀπῆλθεν*)*; етери *зогр. ассем. никол.* нѣции *остр.* *10* приде же Ф. *ник.* *11* гласта *остр. никол.* *12* часъ *зогр.* *15* падеть на земли и не оумреть *ник.* падъ въ земли не оумреть *остр.* *25* часа *зогр.* *26* придохъ *остр.*

гл҃аахѫ громъ бꙑстъ. ини гл҃аа-
хѫ анг҃лъ гл҃а емоу. 30 отъвѣшта и҃с и́ [ре]-
рече. не мене ради гласъ сь бꙑ-
стъ нъ васъ ради. 31 нꙑнѣ сѫдъ естъ
миро҇у семоу. Нꙑнѣ кънѧзъ мира сего
изгънанъ бѫдетъ вонъ. 32 і азъ аште
вꙑзнесенъ бѫдѫ отъ земл҃ѧ. вьсѧ
привлѣкѫ къ себѣ. 33 се же гл҃аше клепл҃ѧ
коеѭ съмрътиѭ хотѣаше оу҇мьрѣти.
34 отъвѣшта емоу народъ. мꙑ слꙑ-
шахомъ отъ закона. ѣко х҃ъ прѣбꙑ-
ваатъ въ вѣкъ. і како тꙑ гл҃еши вꙑ-
знести сѧ подобаатъ с҃ноу чловѣ҃ческоу-
моу. кто сь естъ с҃нъ чловѣ҃скъ. 35 рече
же имъ и҃с. ещте въ мало врѣмѧ свѣ-
тъ въ васъ естъ. ходите доньдеже
свѣтъ имате. да тъма васъ не и-
метъ. і ходѧи въ тъмѣ. не вѣстъ
камо идетъ. 36 доньдеже свѣтъ има-
те. вѣроу҇ите въ свѣта. да сн҃ве свѣ-
тоу бѫдете ·:· к҃ ·:· Си гл҃а и҃с. і ошедъ
съкрꙑ сѧ отъ нихъ. 37 толика же зна(ме)-
нiѣ сътворьшю емоу прѣдь ними. не
вѣроваахѫ во нь. 38 да събѫдетъ сѧ
слово исаиꙗ пр҃ка еже рече. г҃и кто вѣ-
рѫ ꙗ слоухоу нашемоу. і мꙑшьца
г҃нѣ комоу отъкрꙑ сѧ. 39 сего ради не
можаахѫ вѣровати. ѣко пакꙑ ре-
че исаиѣ. 40 ослѣпи очи ихъ. і окамѣ-

Стр. 4 народа ради *ассем. сав. зогр. ник. (но въ зогр.* народа *выскобл. и написано* васъ*).* *5 безъ* семоу *асс.*, всемоу *сав.* *8* знаменаꙗ *остр.* назнаменоуꙗ *асс. (сав. и ник. согласно съ наш.).* *12—13* ꙗко под. вьзн. *сав.* *20* свѣтъ *остр. асс. сав. зогр.* *21* шьдъ *зогр. асс.* *22 слогъ* ме *въ подл. пропущ.* *24* емоу *(вм.* во нь*) зогр.* *24—25* сл. ис. пр. събѫд. сѧ *остр. никол.* събѫдѫтъ сѧ словеса *зогр.* *25—26* вѣрова *всѣ прочіе.*

нилъ естъ ср̑дца ихъ. да не видѧтъ
очима. ни разоумѣѭтъ ср̑дцемь.
і обратѧтъ сѧ и исцѣлѭ̑ ѭ. 41 си рече и-
саиѣ. егда видѣ славѫ его. і гл̑а о
немь. 42 обаче оубо и отъ кънѧзъ
CLIX мъногыи вѣроваша въ него. нъ фарисѣи
ради не исповѣдаахѫ. да не и-сънь-
мештъ изгънани бѫдѫтъ. 43 възлю-
биша бо паче славѫ чл҃кѫ. неже сла-
вѫ бж̑иѭ̑. 44 і҃с же възъва и рече. вѣроу-
ѭи въ мѧ. не вѣроуоутъ въ мѧ нъ въ по-
сълавъшаго мѧ. 45 і видѧи мѧ видѣ
посълавъшаго мѧ. 46 азъ свѣтъ въ
миръ придъ. да въсѣкъ вѣроуѭи въ
мѧ въ тьмѣ не пр҃ебѫдетъ. 47 і аште
кто оуслъишитъ гл̑ы моѭ. і не съхра-
нитъ ихъ. азъ не сѫждѫ емоу. не при-
дъ бо да сѫждѭ̑ мироу. нъ да сп̑сѫ ми-
ръ. 48 отъметаѭи сѧ мене и не приемлѧ
гл̑ъ моихъ. іматъ сѫдѧштаго е-
моу. слово еже гл̑ахъ то сѫдитъ е-
моу въ послѣдьнии дьнь. 49 ѣко азъ
о себѣ не гл̑ахъ. нъ посълавъı мѧ
отъцъ. тъ мьнѣ заповѣдь дастъ.
что рекѫ и что възгл̑ѭ̑. 50 и вѣмь ѣко
заповѣдь его животъ вѣчьнъıи естъ.
ѣже оубо азъ гл̑ѭ̑. ѣкоже рече мьнѣ
отъцъ тако гл̑ѭ̑ ⁘ ⁘

Стр. 2 и не раз. *остр.* *3* си же *остр.* се же *асс.* *6* въ нь *остр. асс.* *7* исповѣхоу *ник. (описка);* отъ сьньмищь *асем.* и —съборища *остр.* *10* вьзъва *м. б.* възъва. *11* въ мене *асс. зогр.* *12 вся проч.* видитъ *(вм.* видѣ*).* *14* вьсь миръ *зогр. ник.;* придъ *может быть* придь, придохъ *остр.* *16—17* и не вѣроуѣть *остр. (вм.* съхранитъ*).* *17—18* придохъ *остр.* *18—19* всемоу мироу—вьсь мирь *ник.*

XIII.

1 Прѣжде же праздьника пасцѣ. вѣдъı и҃с ѣко приде
емоу година. да прѣидетъ отъ мира сего къ о҃тцю. възлюбль своѭ
сѫщıѧ во вьсемь мирѣ. до конъца
вьзлюби ıѫ ⁘ 2 ı вечери бъıвъши. ди-
ѣволоу юже вълożъшю въ ср҃це ıюдѣ. симоновоу ıскариотъскоумоу ⁘
да ı прѣдастъ. 3 вѣдъı и҃с ѣко вьсѣ дастъ емоу о҃тцъ въ рѫцѣ. ı ѣко отъ б҃а ızиде ı къ б҃оу грѧдетъ. 4 въста съ вечерѧ ı положи ризъı. ı приемъ лентии҆ прѣпоѣса сѧ. 5 По томь же вълı водж въ оумъıвалıницѫ. ı начатъ оумъıвати nosѣ оученикомъ. ı отирати лентиемь. ımъже бѣ прѣпоѣсанъ. 6 приде же къ симоноу петроу. ı гл҃а емоу тъ. г҃и. тъı ли мои оумъıеши nosѣ. 7 отъвѣшта и҃с ı рече емоу. еже азъ творь тъı не вѣси нъıнѣ. разоумѣеши же по сихъ. 8 гл҃а емоу петръ не оумъıеши ногоу моею вь вѣкъ. отъвѣшта емоу и҃с. аште не оумъıж тебе. не имаши чѧсти съ мъноѭ. 9 гл҃а емоу симонъ петръ. г҃и не nosѣ мои тъкмо. нъ ı рѫцѣ ı главь. 10 гл҃а емоу и҃съ. ızмъıвенъı не трѣбоуоутъ

Стр. 2 да и пр. *зогр.* *3—4* свое сѫщее *сав.* *4* въ мирѣ *сав.* *7* искариотѣнииноу *никол.* *8* кго *(вм.* и*)* *остр.* *9—10* изидъ *зогр.* *10* идетъ *сав. остр.;* въставъ *остр.* *11* ризъı своѭ *остр. ассем.* *12* по томь вълиѭ *остр., асс. зогр. сав.* же вълиѣ. *14* ногъı *остр. ник.* *21—22* отъв. *или* отьв. *23* тебѣ *ассем.* *24 посль* г҃и *одно* не *выскоблено.*

ткмо ноѕѣ оумъıти. естъ бо весь
чистъ. ı въı чисти есте ·:· к҃ ·:· ·:·
нъ не вьси. 11 вѣдѣаше бо прѣдаıжштаго и. сего ради рече ѣко не вьси есте
чисти. 12 егда же оумъı ноѕѣ ихъ. прıатъ ризъı своıа и възлеже пакъı.
ı рече имъ. вѣсте ли что сътворıхъ вамъ. 13 въ(ı) гл҃аашете мѧ оучителѣ и г҃а. ı добрѣ гл҃ете есмъ бо. 14 аште
оубо азъ оумъıхъ ваши ноѕѣ г҃ь и оучитель. ı въı длъжьни есте дроу-

CLX гъ дроугоу оумъıвати ноѕѣ. 15 образъ
бо дахъ вамъ. да ѣкоже азъ сътворıхъ вамъ. ı въı творите. 16 аминь амин
глаг҃лıж вамъ. нѣстъ рабъ болеı г҃а
своего. ни апл҃ъ болеı посълавъшаго и. 17 аще си вѣсте блажени есте аште
творите ѥ. 18 не о вьсѣхъ васъ гл҃ıж. азъ
бо вѣмь ıаже избърахъ. нъ да кънигы съвьıджтъ сѧ. ѣдъı съ мъноıж хлѣбъ въздвиже на мѧ прѣльщение свое. 19 отъ селѣ гл҃ıж вамъ. прѣжде даже не бжденъ. да егда бждетъ вѣрж имете ѣко азъ есмъ. 20 амин
аминь гл҃ıж вамъ. приемлѧи аште
кого посълıж мене приемлетъ. а приемлѧи мене приемлетъ посъlавъшаго и мѧ. ·:· 21 Си рекъ ис҃ възмѫти

Стр. 4—5 чисти есте *ассем.* *5* ногъı *ассем.* *6* възлежааше *безъ* пакъı *асс.* вьзлегъ пакъı *сав.* *8* ı *въ* въı *приписано надъ строкою;* гл҃аашете *описка вм.* глашаете, *какъ зогр. остр.*, гл҃ете *сав.* *9* еи добрѣ гл. *ассем.* *10* *безъ* оубо азъ *ассем.* *12* ѕмъıв. васъ ноѕѣ *сав.* *13—14* творихъ *зогр.* *14* сътворите *асс.* *16* сьıъ *ассем. никол.* *17* творите *(вм.* вѣсте*)* *остр. описка.* *18* си творите *остр.* *21* въздвигнеть на мѧ патж своıж *зогр. никол. (въ греч.* πτέρναν*).* *24* вѣсте *(вм.* вѣрж ımете*)* *зогр.* *27—28* посъл. мѧ *зогр. никол.*

сѧ дх̃мъ. і съвѣдѣтельствова и ре-
че. аминь амин гл̃ѧ вамъ. ѣко е-
динъ отъ васъ прѣдастъ мѧ. 22 съ-
зираахж же сѧ междю собоѭ оученици. не домъıслѧште о комь гл̃е-
тъ. 23 бѣ же единъ възлежѧ отъ оученикъ его на лонѣ исв̃ѣ. егоже люблѣаше ис̃. 24 поманж же семоу симонъ
петръ въпросити кто оубо естъ о
немьже гл̃етъ. 25 нападъ же тъ тако
на пръси исв̃ъı гл̃а емоу г̃и кто естъ.
26 отъвѣшта ис̃. тъ естъ емоуже азъ
омочъ хлѣбъ подамъ. і омочь хлѣбъ дастъ июдѣ симоню искариотъскоумоу. 27 и по хлѣбѣ тъгда въниде во
нь сотона. гл̃а емоу ис̃ еже твориши
сътвори скоро. 28 сего же никтоже не разоумѣ възлежѧштихъ. къ чесомоу
рече емоу. 29 едини мьнѣахж понеже скриницж имѣаше июда. ѣко гл̃атъ емоу
ис̃ъ. коупи егоже трѣбоуемъ на праздьникъ. ли ништимъ да нѣчъто дастъ.
30 приемъ же онъ хлѣбъ. ıзиде абие.
бѣ же ношть 31 егда изиде. гл̃а же ис̃.
Нынѣ прослави сѧ сн̃ъ члв̃ческъı.
и б̃ъ прослави сѧ о немь. 32 аште б̃ъ
прослави сѧ о немь. і б̃ъ прославитъı-и въ себѣ. і абие прославитъ і.
33 чадъца еще мало съ вами есмъ.
възыщете мене. і ѣкоже рѣхъ ию-

Стр. 6 възлежа ед. *зогр. ник.* *9* въпр. и *зогр.* *10* безъ тъ *зогр.* *14* приѧтъ і дастъ *зогр.* *17* твори *зогр.* *18* чесо ради *зогр.* къ чемоу *ник.* *19* етери *зогр. ник.* *19—20* ковьчежьць *зогр.*; к *въ* скри(ницж) *надъ строк.* *23* прiимъ *зогр.* *27—28* прославитъ сѧ *зогр. асс. (въ сав.* т *припис. нов. рук. надъ строк.); остр. ник. согл. съ наш. текстомъ (гр.* ἐδοξάσθη). *30* рекохъ *остр.*

деомъ. ѣко ѣможе азъ идж въı не
можете при(ти). і вамъ гл҃ж нынѣ.
34 заповѣдь повѣдаю вамъ. да
любите дроугъ дроуга ѣкоже вь-
злюбихъ въı. да и въı любите
дроугъ дроуга. 35 о семь разоумѣютъ
вьси. ѣко мои оученици есте. аще
любьвь имате междю собоѭ.
36 Гл҃а емоу симонъ петръ. г҃и камо
идеши. отъвѣшта и҃съ ѣможе азъ
идж не можеши нынѣ по мьнѣ и-
ти. послѣдь же по мьнѣ идеши.
37 г҃и по чъто не могѫ нынѣ по те-
CLXI бѣ ити. нынѣ д҃шѫ моѭ за тѧ полo-
жѫ. 38 отъвѣшта емоу и҃съ д҃шѫ ли твоѭ
за мѧ положиши. аминь амин гл҃ѭ
тебѣ. не възгласитъ кокотъ дoнь-
деже отъвръжеши сѧ мене три кра-
тъı ⁘

XIV.

1 Да не съмѫштаатъ сѧ ва-
ше ср҃це. вѣроуите въ б҃а и въ мѧ
вѣроуите. 2 въ домоу о҃тца моего оби-
тѣли мъногъı сѫтъ. аште ли же
ни рекълъ бимъ вамъ. ѣко идж оугото-

Стр. 2 слогъ ти *въ подл. пропущенъ*; и азъ гл҃ѭ вамъ нынѣ *сав.* *4* любитъ *сав.* *6* разоумѣваѭть *остр.*, о семь бо р. *сав.* *8* любъве *остр. сав.* *10* ѡтъв. емоу и҃с. *ассем. сав.* *11 безъ* по мьнѣ *ассем.*; не можете нынѣ *сав.* *13* гл҃а емоу петръ *въ нашемъ пропущено, во всѣхъ прочихъ есть.* *17* коуръ *всѣ прочіе, только никол.* пѣтель. *19—20* ср. ваше *ник.* *20* въ б҃ъ *остр.* *21* въ домъ *зогр.* *23* бъıхъ *остр. сав.* *23 и 1 на слѣд. стр.* идоу и оуготоваю *никол.* ид. оуготовать мѣста *сав.*

вати мѣсто вамъ. 3 и ѣште идж оу-
готоваж мѣсто вамъ. пакы при-
дж и понмж вы къ себѣ. да идеже
есмъ азъ и вы бждете. 4 и ѣможе
азъ идж вѣсте. и пжть вѣсте. 5 гл҃а
емоу тома г҃и не вѣмь камо идеши.
і како пжть можемъ вѣдѣти. 6 гл҃а
емоу ис҃. азъ есмъ пжть и истина
и животъ. никтоже придетъ къ отъ-
цю тъкъмо мъноѭ. 7 аште мѧ би-
сте знали и отъца моего знали
виcте оубо. и отъ селѣ познаате и
и оувѣдѣсте и. 8 гл҃а емоу филипъ.
г҃и покажи намъ отъца и довлет-
тъ намъ. 9 гл҃а емоу ис҃. толико
ли врѣмѧ съ вами есмъ и не по-
зна ли мене филипе. видѣвъı
мѧ видѣ отъца. и како тъı гл҃еши
покажи намъ о҃тца. 10 не вѣроуеши
ли ѣко азъ къ о҃тци и отецъ къ мнѣ
есть ·:· Гл҃ы ѭже азъ гл҃ѭ вамъ о
себѣ не гл҃ѭ. о҃тцъ же прѣбываѩи къ
мнѣ тъ творитъ дѣла. 11 вѣрж имѣте
мнѣ ѣко азъ въ отьци и отъцъ въ
мнѣ. аште ли же ни за та дѣла вѣрж
емл̂ете ми. 12 амин. амин гл҃ѭ вамъ.
вѣроуѩи въ мѧ дѣла ѣже азъ творѭ.

Стр. 1—2 і еште идж пакы придж и оугот. м. в. и п. вы *зогр.* и пакы придж *сав. ассем. (такой же пропускъ въ иныхъ греч. текстахъ).* *5* азъ идж вѣсте пжть *зогр. никол. сав. ассем. (согласно съ лучшими греч., остр. согласно съ нашимъ).* *10—11 и 12* бысте *остр. сав.* *12—13* знаете и вѣсте *никол.* вѣсте *ассем.* знаѣте и и видѣсте *остр., зогр. первоначально* вѣдѣсте *исправл. въ* видѣсте, *такъ и сав. (и въ греч. и въ лат. текстѣ здѣсь много разночтеній).* *23* дѣло *остр. ассем.*; вѣроуите *ассем.* в. емлѣте *сав.* *26* имете *остр.* имѣте *сав.* емл̂ѣте *зогр.*

и тъ сътворитъ. и болыша сътворитъ сихъ. ѣко азъ къ отьцю градж. 13 і
егоже колижъдо просите въ іма мое.
то сътворіж. да прославитъ сѧ о҃цъ о
сн҃ѣ. 14 і аште чесо просите въ іма мое
азъ сътворіж. 15 аште любите мѧ за-
повѣди моѧ съблюдѣте. 16 і азъ оу-
молиж о҃тца. і иного параклита да-
стъ вамъ. да бждетъ съ вами въ
вѣкъ. 17 д҃хъ истинъныі. егоже миръ не
можетъ пріѧти. ѣко не видитъ его ни
знаатъ его. въі же знаате и. ѣко въ
васъ прѣбываатъ. и въ васъ бждетъ 18 не оставліж васъ сиръ. придж къ
вамъ. 19 еште мало и миръ к томоу [не]
не видитъ мене. въі же видите мѧ.
ѣко азъ живъ и въі живи бждете. 20 въ
тъ день разоумѣате ѣко азъ въ о҃тци.
моемь. і въі въ мьнѣ и азъ въ ва-
съ. 21 імѣѧи заповѣди моѧ и съблю-
даѧ ѧ. тъ естъ любѧи мѧ. а любѧ-
и мѧ възлюбл҃енъ бждетъ о҃тцмъ
моимь. и азъ възлюблю и. і ѣ-

CLXII вліж сѧ емоу самъ ⁘ к҃. 22 гл҃а емоу іюда не
искаріотъскъі. г҃и и что бъістъ ѣко
намъ хощеши сѧ явити. а не въсемоу
міроу. 23 отъвѣщіа іс҃ и рече емоу. аште кто
любитъ мѧ. слово мое съблюдетъ.

Стр. 1 и тъ твор. *зогр. сав.* *1—2* сихъ сътвор. *остр. ник.* творитъ *зогр.* *2* идж *остр. сав.* *5* с҃ноу *остр. сав.*; что *(вм.* чесо*) сав.* *6* то сътворіж *всѣ прочіе.* *8* от. моего *сав.* *9* ж *въ* бждетъ *передъл. изъ* оу. *10* вьсь миръ *зогр. асс. ник. (такъ и 15).* *11—12* вѣдеть—знають *ник.* *15* миръ мене к. т. н. в. *остр.*, *безъ* къ томоу *зогр.* *18* разоумѣете въі *сав.* *22* възлюбенъ есть *сав.* *23* възлюблю — *такъ въ подл.* *25* скариотѣнинь *ник.* *26* ıав. с. хощ. *остр.* *26—27* мирови *сав.* *27* гл҃а емоу іс҃ *ассем.*

і отц҃ъ мои вьзлюбитъ і. і къ немоу
идевѣ. і обитѣль оу него сътворивѣ.
24 не любѧи мене словесъ моихъ не съ-
блюдетъ. і слово еже слышите. нѣ-
стъ мое нъ посълавъшаго мѧ отц҃а.
25 си гл҃ахъ вамъ къ васъ сы. 26 паракли-
тъ же дх҃ъ ст҃ы егоже посълетъ оц҃ъ
въ ім҃ѧ мое. тъ вы наоуч҃тъ вьсе-
моу. і вьспомѣнетъ вамъ вьсѣ ели-
коже рѣхъ вамъ. 27 миръ оставлѣѭ ва-
мъ. миръ мои даѭ вамъ. не ѣкоже
вьсь миръ даетъ. азъ даѭ вамь. ·:·
Да не съмѧштаатъ сѧ ваше ср҃дце ни
оустрашаатъ. 28 слышасте ѣко азъ
рѣхъ вамъ. идѫ и придѫ къ вамъ. а-
ште бисте любили мѧ. вьздрадо-
вали сѧ бисте оубо. ѣко рѣхъ идѫ къ
отц҃ю. ѣко отецъ мои болии мене естъ.
29 і нынѣ рѣхъ вамъ. прѣжде даже не
бѫдетъ. да егда бѫдетъ вѣрѫ и-
мете ·:· 30 Юже не мъного гл҃ѭ съ вами.
гр҃детъ бо се(го) мира кънѧзъ. і вь
мьнѣ не иматъ ничесоже. 31 нъ да ра-
зоумѣатъ миръ ѣко люблю отц҃а. и
ѣкоже запо(вѣ)дѣ мьнѣ отц҃ъ. тако тво-
рѭ:

Стр. 3 а не *л. остр.* *3—4* съблюдетъ *сав. остр., проч.* съблюдаетъ, *у насъ* а *прибавл. надъ строкою (слѣдъ такого разночтенія существуетъ и въ другихъ переводахъ).* *4* слышасте *сав. асс. остр. зогр.* *6* безъ вамъ *ассем.;* съ вами *(вм.* въ васъ*) сав.* *6—7* пакы тъжде *(вм.* параклитъ же*) сав.* *9* въспомѧнѫтъ *зогр.* *9—10* все еже *сав.* вьсѣ ѭже *всѣ прочіе.* *10* рекохъ *остр. (такъ и 15, 19).* *12* миръ *сав.* *15* пакы придѫ *ассем.* *16 и 17* бысте *остр. сав.* *17* рѣхъ *въ прочихъ нѣтъ.* *18* мои *въ прочихъ нѣтъ.* *20* да егда бѫдетъ *пропущ. сав.* *20—21* вѣр. имѣте *сав.* *21* послѣ имете *прибавлено* ѭко азъ рѣхъ вамъ *сав. ник. зогр. асс., безъ этой прибавки кромѣ наш. текста также остр. (въ лучшихъ греческ. текстахъ тоже безъ этой прибавки).* *22* го *въ* сего *приб. надъ строкою.* *25* вѣ *въ* заповѣдѣ *въ подл. пропущ.*

въстанѣте идѣмъ отъ сѫдоу ⁘

XV.

1 азъ есмъ
лоза истинънаѣ. і о҃цъ мои дѣлате-
ль естъ. 2 вьсѣкѫ разгѫ не творѧштѫ-
ѫ плода. ізъметъ ѭ. і вьсѣкѫ тво-
[тво]ряштѫ плодъ отрѣбитъ ѭ да плодъ
волии сътворитъ. 3 Оуже вы чисти е-
сте. за слово еже гл҃ахъ вамъ. 4 бѫдѣ-
те въ мънѣ и азъ въ васъ. ѣкоже розга
не можетъ плода творити о себѣ. аште
не бодетъ на лозѣ тако и вы. аште въ
мънѣ не прѣбѫдете. 5 азъ есмъ лоза
вы раждие. іже бѫдетъ въ мънѣ и а-
зъ въ немь. сътворитъ плодъ мъно-
гъ. ѣко без мене не можете творити
ничесоже. 6 аште кто въ мънѣ не прѣбѫ-
детъ. ізвръжетъ сѧ конъ ѣкоже ро-
зга и исъшетъ. і събираѭтъ ѭ и
въ огнь вълагаѭтъ и съгараатъ. 7 а-
ште прѣбѫдете въ мънѣ. і гл҃и мои
въ васъ прѣбѫдѫтъ. Смоуже колиѭ-
до хоштете просите и бѫдетъ вамъ ⁘
8 О҃ семь прослави сѧ о҃тъ мои. да пло-

Стр. 1 отъ сѫдѣ Ѕбо *сав.* отъ сѫдѣ *ассем.* *2 безъ* мои *сав.* *3* розгѫ о мънѣ не тв. пл. *всѣ прочіе, сав.* не твор. о мнѣ пл. *4* измештеть *никол.* *5* отрѣблаеть *никол.* *6* больши *ассем.* *8* ѣко бо *остр. зогр.* *9* створити *сав.* *10* бодетъ — *такъ въ подлинникѣ.* *10—11* не прѣб. въ мънѣ *остр.* *11* бѫдете *сав.* *12* рождие *сав. ассем.* *13* творите *сав.* *14* не можетъ *зогр.;* сътворити *ассем.* *16—17* и ѭко р. исъшетъ *сав.* исъхнетъ *ассем.* *18* въмѣтаѭтъ *остр.;* съгоритъ *сав.*, *безъ* съгар. *зогр.* *19—20* гл҃ъ—прѣбѫдетъ *сав.* *21* хощете просити *остр.* *22* о семь бо *сав. зогр. никол.*

дъ мънозѣ сътворите. і бѫдете мои оученици. 9 ѣкоже възлюби мѧ оц̃ъ и азъ възлюбихъ вы. бѫдѣте въ любъви моеи. 10 аще заповѣди моѧ съблюдете. прѣбѫдете въ любъви моеи. ѣкоже азъ заповѣди оц̃а моего съблюсъ. і прѣбываѭ въ него любъве. 11 се глахъ вамъ.

CLXIII да радость моѣ [съ вами] бѫдетъ. і радость ваша исплънитъ сѧ. 12 си естъ заповѣдь моѣ. да любите дроугъ дроуга ѣкоже възлюбихъ вы. 13 болыша сеѧ любъве никтоже (не) иматъ. да кто дш̃ѫ своѭ положитъ за дроугы своѧ. ⁘ 14 Вы дроузи мои есте. аште творите елико азъ заповѣдаѭ вамъ. 15 Юже не глѭ васъ рабъ. рабъ бо не вѣстъ что творитъ г̃ъ его. вы же рѣхъ дроугы. ѣко вьсѣ ѣже слъішахъ отъ оц̃а моего. съказахъ вамъ. 16 не вы мене избъраете нъ азъ избърахъ вы и положихъ вы. да вы идете и плодъ принесете. і плодъ вашъ прѣбѫдетъ. да егоже колижъдо просите. отъ оц̃а въ імѧ мое дастъ вамъ. ⁘ 17 Си заповѣдаѭ вамъ да любите дроугъ дроуга. 18 аште миръ васъ ненавидитъ. вѣди-

Стр. 7 го *пропущ.;* съблюдохъ *всѣ прочіе, только ассем. согл. съ нашимъ. 8* любъви *асс. сав. остр. 9* въ васъ *мелк. глаг. почерк. прибавл. надъ строкою, первоначальное же выскоблено съ оставшимися слѣдами, всѣ прочіе* въ васъ. *10* моѧ *(вм.* ваша*) сав.;* напълнить сѧ *остр.;* си же *зогр. остр.* се же *сав. 12* больше *асс. сав. 13 въ подл. буквы* не *побѣлѣли. 16* заповѣдахъ *асс. сав. 17* вамъ рабъ *зогр. 17—18* створить *ник. 18* рекохъ *остр. (такъ и 6 на слѣд. стр.). 19* оу ѡтьца *ник. (такъ и 24). 25* дастъ сѧ вамъ *сав.;* се зап. *сав. 27* вьсь миръ *зогр. никол.*

те ѣко мене прѣжде васъ възненави-
дѣ. 19 аште отъ мира бисте были. ми-
ръ оубо свое любилъ би. ѣко же отъ ми-
ра нѣсте. нъ азъ избрахъ въı отъ
мира. сего ради ненавидитъ васъ
миръ. 20 Помьните слово еже азъ рѣхъ
вамъ. нѣстъ рабъ болеи г҃а своего.
Аште мене изгънаша и васъ ижденѫ-
тъ. аште слово мое съблюсѧ и ва-
ше съблюдѫтъ. 21 нъ си вьсѣ съ-
творѧтъ вамъ за имѧ мое
ѣко не вѣдѫтъ посълавъшаго мѧ. 22 а́ще
не бимь пришелъ и гл҃алъ имъ. грѣха не бѫ
имѣли. нънѣ же и винъı не имѫтъ о грѣ-
сѣ своемъ. 23 ненавидѧи мене и о҃тца мое-
го ненавидитъ. 24 аште дѣлъ не бимь съ-
творилъ въ нихъ. іхъже нинъ никтоже съ-
твори. грѣха не бѫ имѣли. нънѣ же и видѣ-
ша и възненавидѣша и мене и о҃тца моего.
25 нъ да съвѫдетъ сѧ сло(во) писаное въ зако-
нѣ ихъ. ѣко възненавидѣша мѧ спъти.
26 Ѥгда же придетъ параклитъ. егоже азъ по-
съліѫ вамъ. отъ о҃тца дх҃ъ истинънъı.
іже отъ о҃тца исходитъ. тъ съвѣдѣте-
льствоуоутъ о мънѣ. 27 і въı же съвѣдѣ-
тельствоуоуте. ѣко искони съ мъноіѫ е-
сте.

Стр. 1—2 вьзненавидатъ *сав.* *2* вьсего мира *ассем. никол. (такъ и 3—4)*; бъıсте *зогр. остр. сав.* *2—3* вьсь миръ *ассем. ник. (такъ и 6).* *6* поменѣте *никол.* *8* мѧ—въı *асс. ник.* въı *остр.* *9* съблюдоша *зогр. сав. остр. никол.* *10—11* творатъ *зогр.* *13* бъıхъ—бъıша *сав. остр. (такъ и 16—18).* *15* ненав. же м. *сав.* *16—18 цѣлый стихъ въ ассем. пропущенъ.* *20* во *въ* слово *въ подл. пропущ.;* псаное *зогр. сав.* *21* без оума *(вм.* спъıти*) остр.* *23* истовъı *сав.* *24—25 и 25—26* повѣдаетъ—повѣдаите *(вм.* съвѣд.*) сав.*

XVI.

1 си гл҃ахъ вамъ. да не съблазните
се. 2 отъ сънѣмиштъ иждєнѫтъ вы.
нъ придетъ година. да́ вьсѣкъ иже оубіетъ вы. мънитъ се слоужъбѫ приносити бо҃у ·:· 3 і си сътворѧтъ вамъ. ѣко не
познаша отца ни мене. 4 нъ се гл҃ахъ вамъ. да егда придетъ година. помина-
ете си. ѣко азъ рѣхъ вамъ. сихъ же
вамъ испрьва не рѣхъ. ѣко съ вами
бѣхъ. 5 нъ(і)нѣ же идѫ къ посълавъшюмоу мѧ. і никтоже отъ васъ не въпрашаетъ мене камо идеши. 6 нъ ѣко си
гл҃ахъ вамъ. скрьби исплънь сръдъца ваша. 7 нъ азъ истинѫ вамъ
гл҃ѫ. оунѣе естъ вамъ да азъ и-

CLXIV дѫ. аште бо не идѫ азъ. параклитъ не придетъ къ ва[ма]мъ. аште ли же идѫ. посълѫ и къ вамъ. 8 и пришедъ онъ. обличитъ
мира. о грѣсѣ и о правъдѣ и о сждѣ. 9 о грѣсѣ
оубо ѣко не вѣроуѭтъ въ мѧ. 10 о правьдѣ же
ѣко къ отьцю идѫ. і къ томоу не видите
мене. 11 о сждѣ же ѣко кънѧзъ мира сего осжжденъ бъістъ. 12 еще мъного имамъ
гл҃ати вамъ. нъ не можете носити нъı-

Стр. 1 се *сав.* *2 против ожиданія и въ остр.* сънъмищь; *слова* отъ сънь. ижд. вы *пропущ. въ сав. ассем.* *4* си *(вм.* сѧ*) зогр.* *5* творѧтъ *зогр.* *6* си *ассем.* *7—8* поминаите *остр. ассем.* помьните се *сав.* *8 и 9* рекохъ *остр.* ихъже *(вм.* сихъ же*) сав.* *9* азъ не рѣхъ в. испр. *ассем.* *10* і *въ* нънѣ *прип. подъ стр.* *12* се *(вм.* си*) сав.* *13—14* скърбь напълни ср҃дце ваше *остр.* скръбь исплънитъ ср҃дца ваша *ассем. зогр., сав. согл. съ наш. только* ср҃дце ваше. *15* оуне *остр. сав.* добрѣе *зогр.* *17—18* аще ли—къ вамъ *пропущ. сав.* *19* всего мира *зогр. асс.* вьсь мирь *хвал.* миръ *сав.* *21* градж *асс. хвал.*

нѣ. 13 егда же придетъ онъ. дх̃ъ истинънъı.
наставитъ къı на вьсѣкѫ истинѫ ·:· к̑ ·:·
не о себѣ бо гл̑ати иматъ. нъ елико аще
оуслъıшитъ. гл̑ати иматъ. ı грѧ[дѫ]-
дѫштаа възвѣститъ вамъ. 14 онъ мѧ
прославитъ. ѣко отъ моего приметъ.
ı възвѣститъ вамъ ·:· 15 Вьсѣ елико и-
матъ отецъ моѣ сѫтъ. сего ради рѣхъ
вамъ ѣко отъ моего приметъ и възвѣ-
ститъ ва(мь). 16 къ малѣ и к томоу не видите
мене. и пакъı къ малѣ и оузърите мѧ.
и ѣко идѫ къ от̑цю. 17 Рѣшѧ же отъ оученикъ
его къ себѣ. что естъ се еже гл̑е-
тъ намъ. къ малѣ и не видите ме-
не. ı пакъı къ малѣ и оузърите мѧ
ı ѣко идѫ къ от̑цю. 18 гл̑аахѫ же что
естъ се еже гл̑етъ къ малѣ. не вѣ-
мь что гл̑етъ. 19 Разоумѣ же ис̑. ѣко
хотѣхѫ и въпрашати. и рече имъ о
семь ли сътѧзаете сѧ между со-
боѫ. ѣко рѣхъ къ малѣ и не видите
мене.

ı пакъı къ малѣ и оузърите мѧ. 20 а-
минь аминь гл̑ѫ вамъ. ѣко къ-
с(п)лачете сѧ и въздръıдаа[а]те къı.
и миръ въздрадоуоутъ сѧ. въı же

Стр. 2 и наст. въı *сав.*; всѫ *асс.* *3 безъ* бо *асс.* *4—5* и град. възв. вамъ *пропущено въ сав.* *6* прінмъ *сав.* *7* повѣстъ *сав. (такъ и 9—10).* *8* рекохъ *остр. (такъ и 21).* *9 безъ* вамъ *зогр. остр. сав.;* приемлетъ *асс.* *10 въ подл.* ва *съ прип. кирил. надъ строкою* мь, вамь вса *хвал.* *12 безъ* и *передъ* ѣко *хвал. асс.*, и ꙗко азъ *остр.;* рѣшѧ же ı *зогр.;* оученици его *асс. сав.* *13* вь себѣ *сав.;* се естъ *зогр. ассем. сав. хвал.* *14* намъ *пропущено остр.* *17 слова* въ малѣ не в. ч. гл. *пропущ. ассем.* *18* разоумѣвъ же *остр.* *19* хотѣахѫ *безъ* и *остр.* *20* въпрашаете сѧ *сав.* *21* узьрите *сав.* *23* въ малѣ оузьр. *остр. зогр.* *24—25* п *въ* въсплачете *прибавл. надъ стр.* *25* въı *пропущ. сав.* *26* а миръ *сав. остр.* а вьсь миръ *зогр. хвал.*

печалыни бѫдете. нъ печалъ ва-
ша въ радостъ бѫдетъ. 21 жена егда
раждаатъ. печалъ иматъ. ѣко при-
де годъ ея. егда же родитъ отроча.
къ томоу не помьнитъ скрѣби за
радостъ. ѣко роди сѧ чл҃вкъ въ ми-
ръ. 22 і въı же оубо нъıнѣ печалыни бѫ-
дете. пакъı же оузьрѭ въı и въздра-
доуоутъ сѧ ср҃дце ваше. і радости ва-
шеѧ никтоже не възъметъ отъ ва-
съ. 23 і въ тъ дьнь мене не въпросите
ничесоже ·:· Ами҃нь амин гл҃ѭ ва-
мъ. ѣко аще чесо просите отъ от҃ца
въ іма мое. дастъ вамъ. 24 до селѣ
не просисте ничесоже въ іма мое.
просите и примете. да радостъ ваша
испълънена бѫдетъ. 25 си въ притъ-
чахъ гл҃ахъ вамъ. нъ придетъ го-
дина. егда къ томоу въ притъчахъ
не гл҃ѭ вамъ. нъ не обиноуѭ сѧ о от҃ци
възвѣштѫ вамъ. 26 въ тъ день въ і-
ма мое въспросите. і не гл҃ѭ вамъ.
ѣко азъ оумолю̑ от҃ца о васъ. 27 самъ
бо отецъ любитъ въı. ѣко въı ме-
не възлюбисте. і вѣроваste ѣко а-
зъ отъ б҃а изидъ. 28 ізидъ отъ от҃ца.

CLXV и придъ въ миръ. пакъı оставлѣѭ

Стр. 2 на радость *сав.* *3—4* придетъ *сав. хвал.* *4* година *сав. остр.* и егда *сав.* *5* печали *остр. сав.* *6* родитъ чл҃ка *сав.* *6—7* вьсь миръ *хвал.* *7 безъ* оубо *сав.* *8—9* ѣко оузрадоують се срьдьца ваша *хвал.* *11* помолите *сав. хвал.* *12* ни о чемьже *сав.* *13 безъ* ѣко *ассем.;* оу отьца *асс. сав. зогр. хвал.* *17* напълънѥна *остр.;* се *сав.* *18 безъ* нъ *зогр.;* приде *остр.* *21* повѣдѣ *сав.* възвѣштаѭ *ассем.* *22 безъ* вамъ *сав.* *24—25* ма *(вм.* мене*) сав. ассем.* *25—26 безъ* азъ *остр. ассем.* *26* изидохъ *остр.;* изидъ и отъ от҃ца придъ *сав.* и изидъ отъ б҃а и придъ въ весь м. *асс.* *27 и 1 на слъд. стр.* вьсь миръ *зогр. асс. ник.*

миръ. і идѫ къ о҃тцоу. 29 гл҃аша емоу оу-
ченици его. се нънѣ не овиноуѣ сѧ гла-
голеши. а притъча никоѥже не гл҃еши.
30 нънѣ вѣмъ ѣко вѣси вьсѣ и не трѣбоу-
еши да кто тѧ въпрашаатъ. о семь
вѣроуемъ ѣко отъ б҃а ишелъ еси. 31 отъ-
вѣшта имъ ис҃. нънѣ ли вѣроуоуте.
32 се грѧдетъ година и нънѣ приде. да
разидетъ сѧ кожъдо въ своѥ. і ме-
не единого оставите. і нѣсмъ единъ
ѣко отецъ съ мъноѭ естъ. 33 си гл҃ахъ
вамъ. да въ мьнѣ мира имате. ⁘ к҃ ⁘
въ мирѣ скрѣбьни бѫдете. нъ дръ-
заите азъ повѣдихъ мира.

XVII.

1 си гл҃а
ис҃ ⁘ і възведе ис҃ очи свои на нб҃о и
рече. о҃тче приде година. прослави
с҃на своего. да и с҃нъ твои прослави-
тъ тѧ. 2 ѣкоже далъ емоу еси (власть) вьсѣко-
ѭ плъти. да вьсѣко еже еси емоу да-
лъ дастъ имъ живота вѣчьнааго.
3 Се же естъ вѣчьнъıи животъ. да
знаѭтъ тебе единого истинъна-
аго б҃а. і егоже посъла ис҃х҃а. 4 азъ
прославихъ тѧ на земи. дѣло съвръ-

Стр. 3 ни единоѭ *зогр.* *6* еси ишьлъ *зогр.* *8* идетъ *сав.* *9* разидете *остр.*; вь своѥ си *асс. ник.* *9—10* мѧ *асс. сав.* *12* миръ *всѣ прочіе.* *13* въ всемь м. *зогр. асс. ник.*; печальни *сав.* *14* азъ бо *ассем.*; всего мира *зогр. ассем.* вьсь миръ *ник.* миръ *сав.*; се *сав.* *15* възведъ *асс.*; *второго* ис҃ *въ проч. т. нѣтъ.* *16* часъ *зогр.* *18* власть *припис. надъ стр. друг. почеркомъ.* *19* все еже *никол. ассем.* *20* животъ вѣчьнъıи *ассем. остр. сав. никол.* *22* тѧ *ассем.* *24* земли *остр. асс. зогр.* *24 и 1 на слѣд. стр.* сътворилъ *остр.*

шихъ. еже далъ еси мьнѣ да сътворѭ.
5 і нъıнѣ прослави мѧ тъı отѣче оу те-
бе самого. славоѭ ıжже имѣхъ. прѣ-
жде даже не бъıстъ миръ оу тебе. 6 ѣви-
хъ има твое чл҃вкмъ. ıѧже далъ еси
мьнѣ отъ мира. твои бѣша и мьнѣ ıѧ
далъ еси. і слово твое съхранишѧ.
7 нъıнѣ разоумѣшѧ ѣко вьсѣ елико да-
лъ еси мьнѣ отъ тебе сжтъ. 8 ѣко
гл҃ъı ıѧже далъ еси мьнѣ дахъ[ъ]
имъ. і ти приѧсѧ и разоумѣшѧ въı-
истиноѭ ѣко отъ тебе изидъ. і вѣ-
роваша ѣко тъı мѧ посъла. 9 азъ о
сихъ молѭ. не о вьсемь мирѣ мо-
лѭ. нъ о тѣхъ ıѧже далъ еси мънѣ.
ѣко твои сжтъ. 10 і моѣ вьсѣ твоѣ
сжтъ. і твоѣ моѣ. і прославихъ
сѧ въ нихъ. 11 і к томоу нѣсмъ въ ми-
рѣ. і сии въ мирѣ сжтъ. і азъ къ те-
бѣ градѭ. ·:· Отѣче ст҃ъı съблюди
ıѧ въ ımѧ твое. ıѧже далъ еси мь-
нѣ. да бѫдѫтъ едино ѣкоже и мъı.
12 егда бѣхъ съ ними въ мирѣ. азъ
съблюдахъ ıѧ въ ımѧ твое. ıѧже да-
лъ еси мънѣ съхранихъ. і никтоже
отъ нихъ не погıбе. ткъмо сн҃ъ
погıбѣлънъı. да събѫдѫтъ

Стр. 2 безъ тъı *зогр. остр. ник.* *3* славѫ *зогр. сав. ник.* *4* вьсь миръ *зогр. ассем. ник.* *4—5* твое ıв. има *сав.* *6* отъ вьсего мира *зогр. асс. ник.* *7* съблюдошѧ *остр.* *9* твоıѧ *сав.;* и *(вм.* ıако*) сав.* *10* дастъ *зогр.; одно* ъ *въ* дахъ *не удалось, поэтому прибавлено другое.* *11* приıѧшѧ *остр. зогр. сав.* *12* изидохъ *остр.* *14* м. тѧ *сав.;* о мирѣ *остр.* *15* сихъ *зогр.* *18—19 и 19* въ вьсемь мирѣ *ассем. зогр. никол. (такъ и 23 и 2 на слъд. стр.).* *20* придѫ *сав. (такъ и 1 на слъд. стр.).* *23* съ ними *пропущ. сав.* *24* съблюдохъ *сав.* *25* съхранихъ ıѧ *ассем. никол.* *26* тъчиѭ *сав.*

сѧ кънигы. 13 нынѣ къ тебѣ градж.
і си глаю въ мирѣ. да имѫтъ
радость моѭ исплъненѭ вь себѣ.
14 Азъ дахъ имъ слово твое. и миръ
възненавидѣ ѭ. ѣко не сѫтъ отъ
мира. ѣкоже и азъ отъ мира нѣ-
смъ. 15 не молѭ да възъмеши ѭ о-
тъ мира. нъ да съблюдеши ѭ о-
тъ непривѣзни. 16 отъ мира не сѫ-
тъ ѣкоже и азъ отъ мира нѣсмь.

CLXVI 17 сѫ̀ти ѭ къ істинѫ твоѭ. слово твое и-
стина естъ. 18 ѣкоже ты мѧ посъла въ
миръ. і азъ посълахъ ѭ въ миръ. 19 і за
ѭ азъ свѭ̀тѫ сѧ самъ. да бѫдѫтъ
и ти сѭ̀тени вы-истинѫ. 20 не о сихъ же
молѭ тькмо. нъ і вѣроующихъ сло-
комь ихъ вь мѧ. 21 да вьси едино сѫтъ.
ѣкоже ты о̀тче вь мьнѣ и азъ въ тебѣ.
да и ти въ насъ едино бѫдѫтъ. да и̑
миръ вѣрѫ имѣтъ ѣко ты мѧ посъла.
22 і азъ славѫ ѭже далъ еси мънѣ да-
хъ имъ. да бѫдѫтъ едино. ѣкоже и
мы едино. 23 азъ вь нихъ и ты въ мь-
нѣ. да бѫдѫтъ съвръшени въ едино.
и да разоумѣѭтъ миръ ѣко ты мѧ
посъла. і възлюбилъ ѭ еси. ѣкоже

Стр. 1 нынѣ же *остр. ассем. никол.* *2* се *сав.* *3* моѭ *пропущ. сав.* р. съ мъноѭ напълненѭ *остр.* *4* весь миръ *ассем. никол.* *6* вьсего мира *ассем. никол. (такъ и 8, 9, 10).* *7* нъ *(вм.* не*) сав., а въ 8* нъ *пропущено сав.* *10* нѣсмь *или* нѣсмъ? *11* твоѭ *пропущ. ассем. остр. ник. сав.;* твоѥ и ист. *остр.* *13* вьсь миръ *ассем. ник. (такъ 20, 25 и 7 на смьд. стр.).* *13—14* зане *ассем.* *14* сващаѭ *ассем.* *15* *къ слову* істинѫ *кирилл. надстрочная приписка* твою. *16* тькмо *м. б.* тъкмо: тъчиѭ *сав.;* нъ и о *остр. асс. сав. ник.* *16—17* словесемъ *сав. асс.* *17* въ имѧ твое *(вм.* въ мѧ*) сав.;* бѫдѫть *остр.* *21* азъ *сав. безъ* і. *23* и азь *никол.;* ти *съ надстр. позже прип.* ъ, *сав. остр. асс. тоже* ти *вм. ожид.* ты. *24* съвръшение едино *сав.*

и мѧ възлюбилъ еси. 24 о҃че ѥ҆же да-
лъ еси мънѣ. хощѫ да иждеже есмъ а-
зъ и ти бѫдѫтъ съ мъноѫ. да видѧ-
тъ славѫ моѭ ѥ҆же далъ еси мѣ-
нѣ. ѣко възлюбилъ мѧ еси. прѣ-
жде съложенїѧ мира. 25 отъ[ц҃]че
праведънѣи миръ тебе не позна.
азъ же тѧ познахъ. ѵ сии позна-
шѧ ѣ(ко) ты мѧ посъла. 26 ѵ съказа-
хъ имъ имѧ твое и съкажѫ. да
любъı еѭже мѧ еси възлюби-
лъ въ нихъ бѫдетъ и азъ въ ни-
хъ ⁘ к҃ ⁘

XVIII.

еванѣлие от и҃н. нтафати.

1 си рекъ нс҃. ѵзиде съ оученикъı
своими. на онъ полъ пото-
ка кедръска. ѵдеже бѣ вртъ. вь нь-
же въниде самъ и оученици его ⁘ к҃ ⁘
2 Вѣдѣаше же июда иже и прѣдаѧше мѣ-
сто. ѣко мъножицеѭ събираѧше сѧ нс҃
тоу съ оученикъı своими. 3 июда же
пріемъ спирѫ. ѵ отъ архиерен. ѵ фа-
рисѣи слоугъı. приде тамо съ свѣ-

Стр. 2 идеже *остр. сав.* *6* вьсего мира *зогр. ассем. никол.* *7* п*е*ред*ъ* миръ *остр. ассем.* *9 надъ* —шѧ *кирил. приписка* те; *въ подл. только* ѣ, *слогъ* ко *пропущ.* *11* любъве *сав.* *14* се рекъ *остр. сав.* *15—16* отока *сав, такъ читалъ и писецъ зографскаго евангелія, исправилъ же въ* острова *(замѣна въ этомъ памятникѣ слова* отока *другимъ словомъ* островъ *говоритъ въ пользу моего предположенія, что зограф. евангеліе южнослав. списокъ паннонскаго подлинника): прочіе тексты* потока. *16* вьр҃тьпъ *остр.* градъ *сав.* *18* иже и прѣд. *пропущ. ассем.* *19* многашъдъı *сав.* мъногашъди *остр.* *20 безъ* тоу *ассем.* *21* приимъ *сав.* примъ *остр.* *22 и 1 на слѣд стр.* свѣтилъı *въ сав. пропущ.*, свѣтильникъı *остр. ассем.*

тилъı. і сѣщтами и оржжии. 4 ісъ
же вѣдъı вьсѣ граджштаа на нь. їше-
дъ рече имъ кого иштете. 5 отъвѣшта-
шѧ емоу ісъ назарѣа. 6 гл҃а имъ ис҃. а-
зъ есмъ. стоѣаше же июда иже и прѣ- 5
даɯе съ ними. да ѣко рече имъ азъ
есмъ. идж въспѧть. и падж на зе-
ми. 7 пакъı же ѭ въпроси ис҃. кого иште-
те. они же рѣшѧ ис҃а назареа. 8 отъвѣщꙗ
ис҃ рѣхъ вамъ ѣко азъ есмъ. аште 10
мене иштете. не дѣите сихъ ити. 9 да
съводетъ сѧ слово еже рече. ѣко ѭже
далъ еси мьнѣ не погоубихъ никого-
же отъ нихъ. 10 Симонъ же петръ имъı
ножъ извлѣче и. и оудари архиере- 15
ова раба. і оурѣза емоу оухо десное.
бѣ же има рабоу малхъ. 11 рече же и-
съ петрови. вьнѣзи ножъ въ но-
жьницѧ. Чашж ѭже дастъ мь-
нѣ отъ҃цъ не имамь ли пити еѩ 20
12 спира же и тъıсѧштьникъ. і
слоугъı июденскъı. ѭсѧ ис҃а
и съвѧзашѧ и. 13 і вѣсѧ и къ аннѣ пръ-
вѣѣ. бѣ бо тьсть каиѣфѣ ·:·
CLXVII [їже бѣ а҃рхиереи лѣтоу томоу. 14 бѣ 25

Стр. 2 идящаꙗ *сав.* вьсе идящее *остр.*; и ишъдъ *остр.* *3 въ подл. описка* коко *(вм.* кого*).* *4* назарѣнина *сав. ник. (такъ и 9 сав.; ник. же* назареискаго*).* *5* июда сь ними *асс.* *6* безъ да *асс.* *7* идошѧ *сав. остр.*; падошѧ *остр.* *7—8* земл҃и *зогр. остр. ник,* *9* рекошѧ *остр.* *9—10* ѡтъв. имъ *асс.* *10* рекохъ *остр.* аште оубо *сав. ассем. зогр. никол. (остр. согласно съ наш. текст.).* *11* ихъ *сав.* *12* съводетъ *съ поправкою* э *въ* ѧ҆. *13—14* ни единого же *ассем.* *14* имѣꙗ *остр.* *15—16* оударь р. арх. *ассем.* *18* възврати н. свои *сав.* *18—19* ножьницѫ *асс.* *21* тъıсѧщьникъ *остр. сав.* *22* ѧша *сав. зогр. остр. ник.* *23* съвѧзавъше *сав.*; ведошѧ *остр. сав. зогр. ник.*

Пропавшій 167-ой листъ подлинника пополненъ здѣсь текстомъ, заимствованнымъ изъ ближайшаго по письму и языку зографскаго евангелія.

Стр. 25 томь лѣтѣ *сав. никол.*

же каіафа. давъı съвѣтъı іюдѣ́омъ.
ѣко добрѣе естъ единомоу чк̄оу
оумьрѣти за а̑люди. 15 По іс̄ѣ же ідѣа́-
ше симонъ петръ. і дроугъı оученикъ.
оученикъ же тъ бѣ знаемъ. а́рхиере-
ови. і вьниде съ іс̄омь. въ дворъ
а́рхиереовъ. 16 Петръ же стоѣше при двь-
рехъ вънѣ. Ізиде же оученикъ тъ. іже
бѣ знаемъ а́рхиереови. і рече двьрьни-
ци. і въведе петра. 17 Гл̄а же раба
двьрьница петрови. еда і тъı отъ оученикъ
еси чк̄а того. гл̄а онъ нѣсмь. 18 стоѣхж
же раби. і слоугъı о̑гн̄ь сътворьше. ѣко
зима бѣ. і грѣа́хж (см). бѣ же съ
н̄ими петръ стоꙗ і грѣꙗ см. 19 А́рхи-
ерєі же въпроси іс̄а о̑ оученицѣхъ его.
і о оучени(и) его. 20 Отъвѣшта емоу ис̄.
а́зъ не обиноуꙗ см гл̄ахъ вьсемоу мироу.
а́зъ вьсегда оучихъ на сънъмишти. і
въ цр̄къве(ѣ) ідеже вьси іюдѣи съне-
мажтъ см. і таі не гл̄ахъ ничесоже.
21 Чьто мꙗ въпрашаеши. въпроси
слъıшавъшиꙗ. чьто гл̄ахъ імъ. се
си вѣдатъ еже рѣхъ а́зъ. 22 Си ре-
къшю емоу. единъ отъ прѣстоꙗ-
штихъ слоугъ. оудари въ ланитж іс̄а.
рекъ. тако ли отъвѣштаваеши а́р-

Стр. 1 съвѣтъ *сав. ассем. остр. никол.* *2* оунѣе *асс. сав. никол.* оунѥ *остр.* *7* стоꙗ *сав.* *8—9* прѣдъ вратъı *сав.* *9—10* вратареви *сав.* *10* въведи петра *сав. никол.* *11 безъ* отъ *сав.* *12* сего *сав. ассем. остр.* *13* твораще *сав.* *14* см *прибавлено по сав. остр. ассем.* *16* въпросиша *сав.; безъ* его *ассем.* *18* мироу *сав.* *19* съньмищихъ *сав. ассем. никол.* съборищи *остр.* *20* цр̄кви *остр. сав. никол.* цр̄квахъ *ассем.* *20—21* събиражть см *остр.* събирахж см *сав.* *21* отаи *остр.* *23* слъıшавъшихъ *сав.* *24* ѥже *сав.;* рекохъ *остр.;* се *остр., сав. безъ* се *или* си. *26* за ланитж *ассем. сав.*

хиереѡви. 23 Ѿтъвѣшта емоу ис.
аште зълѣ глахъ свѣдѣтелъ-
ствоуі ѡ зълѣ. аште ли добрѣ
чьто ма биеши. 24 Посъла же і
анна съвазана къ каіафѣ архи-
ереѡви. 25 Бѣ же симонъ петръ сто-
ма і грѣма са. рѣшѧ же емоу. еда
і ты отъ оученикъ его еси. ѡнъ же
отъвръже са. і рече нѣсмь. 26 гла
единъ отъ рабъ архиереѡвъ. жжи-
ка съі. ємоуже оурѣза петръ оухо.
не азъ ли та видѣхъ къ врътѣ съ
нимь. 27 пакы же петръ отъвръже
са. і абие коуръ възгласи. за.
28 Вѣса же іса ѡтъ каіафы.
въ преторъ. бѣ же за оутра. і ти
не вънидж въ притворъ. кѡ.
да не ѡскврънатъ са. нъ да ѣдатъ
пасхж. кѡ. 29 Ізиде же къ нимъ і пилатъ
вънъ. і рече.]

CLXVIII кжж рѣчь приносите на чка сего. 30 отъ-
вѣшташа же и рѣша емоу. аште не би бы-
лъ сь зълодѣи. не бимь прѣдали
его тебѣ. 31 рече же имъ пилатъ. пои-
мѣте и вы. и по законоу вашемоу сж-
дите емоу. рѣша же емоу июдеи. не до-

Стр. 2—3 повѣждь *сав.* *3* о добрѣ *сав.* *5* съвазанъ *остр. (сав. пропущ.); вм.* Анна *въ сав.* Иоаньнъ. *7* рекоша *остр.* *8—9* отъвьрже са онъ *остр. ассем. никол.* *12* въ вьрътоградѣ *остр.* въ градѣ *сав.* *12—13* съ нимь *пропущ. сав.* *14* пѣтель *никол.;* вьспѣ *сав.* *15* ведоша *остр. сав. никол.* *16* притворь *никол.* *17* вънидоша *остр.;* преторъ *остр. сав. ассем.* *19* изиде же пил. къ нимъ вънъ *остр. ассем. никол., сав. тоже только* съ ними. *21 въ* рѣчь *буквы* чь *надстр. прип.* *22* рекоша *остр. (такъ 26 и 8 на слъд. стр.);* бъı *остр. сав. (такъ и на слъд. стр. 13).* *23 безъ* сь *сав.;* бъıхомъ *остр. сав.* бихомъ *зогр.* *23—24* его прѣд. *сав.*

стоитъ намъ оубити никогоже. 32 да
слово и҃сво съвѣждетъ сѧ. еже рече
клепла коеіж съмрѣтьіж хотѣше оумь-
рѣти. 33 Вьниде же пакъı пилатъ въ пре-
торъ. ı̇ въззва и҃са и рече емоу. тъı
ли еси ц҃ръ июдеискъ. 34 отъвѣшта [є]-
емоу и҃с о себѣ ли тъı гл҃еши се. ли и-
ни тебѣ рѣшѧ о мьнѣ. 35 Отъвѣща пилатъ.
еда азъ жидовинъ есмъ родъ твои. ı̇
архиереи прѣдашѧ тѧ мьнѣ. что еси
сътворилъ. 36 отъвѣшта и҃с. ц҃рство
мое нѣстъ отъ сего мира. аште отъ
сего мира би было ц҃ство мое. слоу-
гъı оубо моіѧ подвизалъı сѧ бъішѧ.
да не прѣданъ бимь июдѣомъ. нъı-
нѣ же ц҃ство мое нѣстъ отъ сждоу.
37 Рече же емоу пилатъ. оубо ц҃р ли еси тъı. отъ-
вѣща и҃с. тъı гл҃еши ѣко ц҃рь есмъ азъ.
азъ на се родихъ сѧ. и на се придъ въ
вьсь миръ. да съвѣдѣтельствоу-
іж о істинѣ. вьсѣкъ и́же естъ отъ
истинъı послоушаатъ гласа мо-
его. 38 гл҃а емоу пилатъ что естъ и-
стина. ı̇ се рекъ пакъı изиде къ ию-
дѣомъ. ı̇ гл҃а имъ. азъ ни единоіѧ
винъı обрѣтаіж въ немь. ⁘ 39 естъ же
объıчаи вамъ. да единого вамъ о-
тъпоуштж на пасхж. хоштете ли оу-

Стр. 1 намъ не д. *остр. сав.; въ зогр.* намъ *пропущ.;* ник. оуб. *зогр.* *2* иже *остр.* *3* назнаменаіѧ *остр.* *4—5* притворь *никол.* *5* гласи *зогр. ассем. никол.* призъва *остр.* гл҃а къ ис. *сав.* *7* о себѣ ли се гл҃еши *остр.;* или *остр. сав.* *9* ı̇ *пропущ. ассем. остр.* *14* биша *асс.* *15* бъıхъ *остр. сав.* бимъ былъ *асс.* *17 над*ъ оубо *кирил. прип.* то. *18* естъ *(безъ* азъ*) сав.* *19* придохъ *остр.* *20* миръ *сав. остр.* *20—21* повѣдаіж *сав.* послоушьствоуіж *остр.* *26* не обр. *остр. асс.* *28 и 1 на слъд. стр. безъ* оубо *сав.*

бо да отъпоущѭ вамъ цр҃ѣ іюдеиска.
40 къзъпишѧ же вьси гл҃ѭще не сего нъ
вара(а)ввж. бѣ же варава разбоиникъ.

XIX.

1 Тъгда же пилатъ поѧтъ и҃са и
тепе. 2 і воини съплетъше вѣнецъ о-
тъ тръниѣ. възложишѧ на главж
емоу. і въ ризж прапржданж облѣ-
шѧ и. 3 і гл҃ахж. радоуи сѧ цр҃ю іюде-
искъ. і биѣхж и по ланитама. 4 ізи-
де же пакы пилатъ вонъ. і гл҃а и-
мъ се извождѫ и вамъ вонъ. да ра-
зоумѣете ѣко къ немь винъı не обрѣ-
таѭ ни единоѧ. 5 ізиде же и҃с вонъ но-
сѧ тръновъ вѣнецъ. і прапржданж-
ѭ ризж. і гл҃а имъ се ч҃вкъ ·:· к҃.
6 Єгда же и видѣшѧ архиереи и слоугы.
къзъпишѧ гл҃ѭште. пропьни и пропь-
ни и. Гл҃а имъ пилатъ. поимѣте къı
и пропьнѣте. Азъ бо не обрѣтаѭ къ не-
мь винъı. 7 отъвѣшташа емоу іюдеи.
мъı законъ имамъ и по законоу наше-
моу длъженъ естъ оумьрѣти. ѣко сн҃ь
бж҃ии творитъ сѧ. 8 Єгда же слъıша пи-
латъ се слово. паче оубоѣ сѧ 9 и вьни-

Стр. 2 вьси *пропущ. асс.* *3* *въ подл.* вараа͡вж, *но второе* а *выскоблено; и въ ассем. зогр. пишется это имя двойнымъ* а. *4* поѧтъ пил. и҃са *остр.* *5* би кго *остр.* би и *зогр. сав. никол.* тепе и *ассем.* *5—6* трьнѣнъ *сав.* *7* багъранж *остр. (такъ и 14), сав. асс.* прѣпр. *7—8* облѣкоша *остр. сав. никол.* облѣша і *зогр.* *8* и прихождаахж къ немоу и гл҃аахж *всѣ проч. (зогр.* похожд.). *13 безъ* ни единоѧ *всѣ прочіе.* *14* трьнанъ *остр.* трьнѣнъ *сав.* *17—18* распьни распьни кго *остр.* р. р. *сав.* р. и р. и *ассем.* пр. пр. *зогр. ник.* *18* поимѣте и въı *ассем. никол.* *19* распьнѣте *остр. сав. асс.* *23—24* пил. се сл. слово *остр.* *24* паче *пропущ. сав.*

де въ преторъ пакъı. і гл҃а и҃сви.
отъ кждоу̀ еси тъı. і҃с же отъкѣта
CLXIX не сътвори емоу̀ ·:· 10 Гл҃а емоу̀ пилатъ.
мьнѣ ли не гл҃еши. не вѣси ли ѣко власть имамъ пропѧти тѧ. и власть и-
мамъ поустити тѧ. 11 отъвѣшта и҃с.
не имаши области на мьнѣ никоеюѧже.
аще не би ти дано съ къıше. сего ради
прѣдавъı мѧ тебѣ болии грѣхъ имать. отъ того пилатъ искаше поустити
ти и. 12 іюдеи же въпиѣ(хж) гл҃ѧште. аште
сего поустиши нѣси дроугъ кесарови.
вьсѣкъ иже сѧ творитъ ц҃рь. противитъ сѧ кесарови ·:· ~. 13 пилатъ же
слъıшавъ та словеса. изведе вонъ и҃са. і сѣде на сждиштии. на мѣстѣ нарицаемѣмь литостротѣ. еврѣискъı же гавата. 14 бѣ же параскевьѣии пасцѣ. година бѣ ѣко шестаа. і гл҃а іюдеомъ се ц҃съ вашь.
15 они же въпиѣхж възьми възьми
пропьни и. гл҃а имъ пилатъ. ц҃рѣ
ли вашего пропънж. отъкѣшташа
архиереи. не имамъ ц҃рѣ. тькмо кесара. 16 тъгда же прѣдастъı-имъ да

Стр. 1 притворь *ник.* приторъ *зогр.;* пакъı пилатъ *остр.* *3* дастъ *асс. остр. никол.* емоу не створи *сав.;* гл҃а же *зогр. остр.* *4* отъвѣщаеши *сав.* *5* распѧти *ассем. сав. остр.* *7* тъı власти *ассем. остр. (но безъ тъı остр.);* никоюѧже *зогр.* *8* бъı *остр. сав.* *11* хж *припис. надъ строкою.* *15* изведъ *остр.* *17* рекомѣмь *ассем.;* литострата *ассем. сав.* литостратж *зогр.* лиоострато *остр.* *19* пасхѣ *остр.;* год. же *ассем. сав. зогр. остр.* *19—20* третиѣѣ *зогр. ассем. никол. (сав. остр. согл. съ наш. текстомъ).* *20* имъ *зогр. (вм.* июд.*).* *21—22* възьми и възьми распьни і *асс.* в. в. распьни *сав. остр.* *22* пропьни пропьни *никол.* *23* распьнж *ассем. сав. остр.* *24—25* кесарѣ *зогр. асс.* *25* прѣдастъı имъ *можно читать тоже:* прѣдастъ і имъ *(въ подл.* ъ і *вязью соединено въ* ъı, *гдѣ глаголич.* Ф *приписано къ глаголич.* ѳ*):* прѣдасть и имъ *остр. никол.*

и пропѧнѫтъ ·:· к ·:· они же поемъше
и҃са вѣсѧ. 17 і самъ си несы кр҃стъ. і-
зиде къ нарицаемое краниево мѣ-
сто. еже гл҃етъ сѧ еврейскы голго-
та. 18 ідеже и пропѧсѧ. і съ нимь ина
дъва. сѫдоу и овѫдоу. по срѣдѣ же
и҃са. 19 написа же и титла пилатъ.
і положи на кр҃стѣ. бѣ же написано и҃с
назарѣи ц҃ръ июдейскъ. 20 сего же титла
мъногы чисѧ отъ июдѣи. ѣко близъ бѣ
мѣсто града. ідеже пропѧсѧ и҃са. і бѣ
написано еврѣйскы гръчьскы и ла-
тинъскы ·:· ~ ·:· 21 Гл҃ахѫ же пилатоки
архиереи июдейсции. не пиши ц҃р҃ъ июде-
искъ. нъ ѣко самъ рече. ц҃ръ есмъ ию-
дейскъ. 22 отъвѣшта пилатъ. еже пи-
сахъ писахъ ·:· 23 Воини же егда пропѧсѧ
и҃са приѧсѧ (ри)зы его. і сътвориша че-
тыри ч҃и. комоужъдо воиноу чѧсть.
и хитонъ. бѣ же хитонъ не шъвенъ. съ
връхоу истъканъ вьсь. 24 рѣша же къ себѣ
не прѣдерѣмъ его. нъ метѣмь жрѣби-
ѧ комоу бѫдетъ. да съвѫдѫтъ сѧ
кънигы гл҃ѫштаѧ. раздѣлиша се-
бѣ ризы моѧ. і о матизмъ мои

Стр. 1 распънѫтъ *асс. остр. сав.* *2* и *(вм.* и҃са*)* *всѣ проч., только остр. согласно съ нашимъ;* вѣсѧ и *ассем.* ведоша *остр. никол. сав. (послѣдняя съ прибавкою* на преторъ*);* и носѧ себѣ кр. *асс. ник.* самъ с. носѧ *сав.* *4—5* ѣолъѣота *зогр.* *5* іде *зогр.;* распѧсѧ *ассем.* распасѧ *сав.* пропаша *остр. никол.;* ина *пропущ. остр.* *6* онждоу *сав.* *7* напса *зогр. сав.;* титлъ *зогр. ассем* *8* пол. и на кр. *зогр.,* пол. крьстѣ *безъ* на *ассем.;* написано *зогр. сав. (такъ и 12)* *9* назарѣнинъ *сав. никол.;* сь же титьль *никол.* *10* чиша *зогр.* чьтоша *остр. сав. никол. (ассем. согласно съ нашимъ).* *11* и распѧсѧ *ассем.* распаша *остр. сав.* и пропеше *никол.* пропаша и҃са *зогр.* *12* евр. и гр. и роумъскъ *сав.* *16—17* и҃сахъ и҃сахъ *зогр.* *18* (ри) *въ подл. пропущ.;* приѧша *зогр.* *19* ч҃и *т. е.* части. *22* прѣдрѣмь *ник.;* меѣимь *ник.* *22—23 посль* жрѣб. *прибавл.* о нь *зогр.*

меташа жрѣбиѧ. воини же оубо си сътвориша ·:· 25 Стоѣхѫ же при крⷭтѣ иⷭвѣ
мати его и сестра матере его. мариѣ клеопова. і мариѣ магдалини.
26 іⷭ же видѣвъ матерь. і оученика
стоѩшта егоже любѣаше. гл҃а матери своеи. жено се сн҃ъ твои. 27 по томь же гл҃а оученикоу се мати твоѣ.
і отъ того часа поѩтъ ѭ оученикъ
въ своѣ си. 28 по семь вѣдъı иⷭъ. ѣко вьсѣ юже съвръшиша сѧ о немь. ~
да събѫдѫтъ сѧ къ(ни)гы. гл҃а жа-
CLXX ждѫ. 29 съсѫдъ же стоѣаше плънъ оц҃та.
они же испльньше гжбѫ оцьта. на ѵ́сопъ възнезъше. придѣша къ оустомъ его. 30 егда же приѩтъ оцьта иⷭъ. рече. съкръши сѧ ·:· ~. і прѣклонь главѫ прѣдастъ дх҃ъ ·:· 31 Іюдеи же понеже параскевьѣи бѣ. да не останѫтъ нⷦстѣ тѣлеса.
въ соботѫ. бѣ во великъ день тоѩ соботы. молиша пилата да прѣвиѫтъ голѣни ихъ. і възъмѫтъ ѭ. 32 придѫ
же воини. і пръвоумоу прѣбиша голѣни. і дроугоумоу пропатоумоу съ нимь.
33 на иⷭа же пришедъше ѣко видѣша и юже
оумьрьшъ. не прѣбиша емоу голѣнию́.
34 нъ единъ отъ воинъ. копиемь емоу ребра
проводе. і изиде абие кръвь и вода. 35 і ви-

Стр. 5 матере *остр. сав.* *7 безъ* своеи *всѣ проч.* *9* дьне *остр.;* оуч. тъ *ассем.* *10 безъ* си *остр.* *12* (ни) *въ подл. пропущ.* *14* гжбѫ же наплънѣше оцьта *зогр. остр.* г. ж. испльнь о. *никол.* . *16—17* съврѣшиша сѧ *асс. остр.* *18—19* патъкъ *сав.* *20* вели дьнь *зогр. асс. ник.;* въ тѫ сѫботѫ *сав.;* сѫб. *всѣ прочіе.* *24* расп. *ассем. остр. сав.* *26* оумрьша *сав. никол.; въ нашемъ текстѣ* оумьрьшъ *передѣлано изъ* оумьрошъ. *28 и 1 на слѣд. стр.* и вид. и съвѣд. *пропущ. зогр.* видѣвъı *ассем.;* повѣда *(вм.* съвѣд.*)* и ист. естъ повѣдание его *сав.*

дѣвъ и съвѣдѣтельствова. і истинѣно естъ съвѣдѣтельство его ·:· к҃ ·:·
І тъ вѣстъ ѣко истинѫ гл҃ётъ. да въı вѣрѫ имете. 36 бъıша бо си да съвѫджтъ (сѧ) кънигъı. кость не съкроу(ши)тъ сѧ его. 37 і пакъı дроугъıѧ кънигъı гл҃ѫтъ. възьрѧтъ на нь егоже пробасѧ ·:· к҃ ·:·
38 По сихъ же моли пилата иосифъ. іже бѣ отъ ариматѣıѧ. сан оученикъ и҃сѵ҃ъ. таинъ же за страхъ июденскъ. да възьметъ тѣло и҃сво. и повелѣ пилатъ. приде же и вьзѧтъ тѣло и҃сво.
39 Приде же и никодимъ пришедъı къ и҃сѵ҃и ношти҃ѫ прѣжде. несъı съмѣшение змрънно и алгоуино. ѣко и литръ сѣто. 40 Приясте же тѣло и҃сво. і обисте е ризами съ ароматъı. ѣкоже объıчан естъ июдѣомъ погрѣбати. 41 бѣ же на мѣстѣ идеже и пропѧсѧ. врътъпъ. і въ врътъпѣ гробъ новъ. въ немьже николиже никътоже не бѣ положенъ. 42 тоу же за параскевъѣпи҃ѫ июдѣискѫ. ѣко близъ бѣаше гробъ. положисте и҃сѧ ·:· к҃ ·:·

XX.

1 Въ единѫ же соботъ. маріѣ магдалини приде за оутра. еште

Стр. 5 сѧ *въ подлин. пропущ., такъ и слогъ* ши. *6* отъ него *зогр. ассем.* *7* на него иже *зогр.* на нь иже и пробаше *никол.*, прободоша *остр.* *8* проси оу пил. *остр. асс.* молаше *ник.* *9* сан *т. е.* ѥ *съ хвостикомъ.* *10* страха ради *остр.* *12* възя *остр.* *15* алоино *остр.* олъгоуино *зогр.;* ливръ *зогр. ассем. никол. (очевидное подражаніе латинскому libras).* *16* прияста—обиста *остр.* приеть—обить *никол.* *19* распаша *остр.* распѧсѧ *ассем.* пропаша *зогр. ник.* *19—20* врътъ—врътѣ *ассем. никол.* *23—24* положиста *остр. никол.* *24* єдинъıи же сѫботъı *остр.* единъ сѫботъ *ассем.*

сѫшти тъмѣ на гробъ. і видѣ камень
възѧтъ отъ гроба. 2 тече же и приде
къ симоноу петроу. і къ дроугоумоу
оученикоу. егоже любѣаше и҃съ. і
гл҃а има възѧсѧ г҃а отъ гроба. і
не вѣмь къде положиша и. 3 ізиде же
петръ и дроугъı оученикъ. і идѣа-
шете къ гробоу. 4 течаашете же оба къ
коупѣ. і дроугъı оученикъ тече скорѣ-
е петра. і приде прѣжде къ гробоу.
5 і приникъ видѣ ризъı лежѧштѧ. о-
бače не вѣниде ·:· 6 Приде же и симонь
петръ въ слѣдъ его. і вънидe прѣ-
жде въ гробъ. і видѣ ризъı лежѧ-
штѧ. 7 і сѹ́дарь иже бѣ на главѣ его.
не съ ризами лежѧшть. нъ особь
съвитъ на единомь мѣстѣ. 8 тъ-
гда же вѣниде. і дроугъı оучени-
къ пришедъı прѣжде къ гробоу.

CLXXI і видѣ и вѣрова. 9 не оу бо вѣдѣахѫ кънигъ. ѣко подобаатъ емоу отъ мрътвъıхъ въскръснѫти. 10 ідете же пакъı къ себѣ оученика ·:· 11 Маріѣ же стоѣше оу гроба вънѣ плачѫшти сѧ. ѣко же плакаашe сѧ. приниче въ гробъ. 12 і видѣ дъва анг҃ла въ бѣлахъ сѣдѧшта. единого оу главъı. і единого оу ногоу. ідеже бѣ лежало тѣло и҃сво. 13 і гл҃аste ѥй она. жено что плачеши сѧ. гл҃а има ѣко възѧсѧ г҃а моего. і не вѣмь къде по-

Стр. 5 възаша *остр. зогр. никол.* *7—8* идѣаста *остр. никол.* *8* течааста *остр. никол.* *11* леж. единъı *ассем.* *11—12* обаченъ *ассем.* *22* идоста *остр.* идета *никол.* *23* *въ ассем.* *къ* оуч. *прибавлено* диваща сѧ. *26* въ бѣл. ризахъ *ассем. никол.* *28* гл҃аста *остр. никол.* *29* *безъ* она *асс.* *30* възаша *остр. никол.*

ложиша и. 14 се рекъши обрати сѧ въспѧ-
ть. і вид҃ѣ и҃сѹ стоѩшта. і не вѣдѣ-
аше ѣко и҃съ естъ. 15 гл҃а ѥи и҃съ жено что
сѧ плачеши кого иштеши. она же мьнѧ-
шти ѣко крътоградарь естъ. рече емоу
г҃и. аште ты еси възѧлъ. повѣжд҃ь
мьнѣ къде и еси положилъ. і азъ і
възъмѫ. 16 гл҃а ѥи и҃съ марие. обращть-
ши же сѧ она гл҃а емоу. евреискы ра-
ввоуни. еже наречетъ сѧ оучителю.
17 гл҃а ѥи і҃съ. не прикасаи сѧ мьнѣ. не
оу бо вьзидъ къ от҃цю моемоу. иди же
къ братри моеи і рьци имъ. въсхождѫ
къ от҃цю моемоу и оц҃ю вашемоу. і б҃оу
моемоу и б҃оу вашемоу. 18 приде марiѣ
магдалини вьзвѣштаѩшти оученi-
комъ ѣко вид҃ѣ г҃а. і си рече ѥи ·:· к҃ ·:·
19 Сѫшти же поздѣ вь тъ день. вь единѫ
соботъ. і двьремъ затвореномъ.

ідеже бѣахѫ оученици его събърани. за
стрaхъ июденскъ. приде и҃съ. і ста по
срѣдѣ и гл҃а имъ миръ вамъ. 20 і се рекъ по-
каза имъ рѫцѣ и носѣ и ребра своѣ. Въ-
здрадоваша же сѧ оученици видѣвъше г҃а.
21 Рече имъ и҃с. пакы. миръ вамъ. ѣкоже
посъла мѧ отъцъ и азъ сълѫ вы. 22 і се
рекъ доуноу и гл҃а имъ. приимѣте дх҃а

Стр. 1 си *ассем. остр. никол.* *5* гл҃а емоу *ассем. остр. никол.* *6* въ-
залъ ии *асс.* въз. кси кго *остр.* *7* пол. кго *остр.* *7—8* възьмѫ и *ассем.* *9—10* *въ подл.* раввоуни, *но буквы* ни *стерлись, ассем. никол.* равви, *остр. согл. съ нашимъ.* *12* възидохъ *остр.* *13* братии *всѣ прочіе.* *16* повѣдаѫщи *остр.* *17* си *асс. остр.* *18* сѫщоу *остр.;* единъ *асс.* кдинъıи сѫботы *остр.* *19* затворенамъ *остр. (ассем.* затвореномъ*).* *22* п. срѣдѣ ихъ *остр. никол.* по ср. оученикъ своихъ *ассем.* *23* *безъ* и носѣ *остр.* *25* р. же имъ *асс. никол.* *26* посылаѫ *остр.* *27* доуноу *такъ въ подл.* *27 и 1 на смьд. стр.* дхъ сватъ *ассем. остр. никол.*

сѧ. 23 имѣже отѣпоустите грѣхы. о-
тѣпоустатъ сѧ имъ. [и имже дрьжите
дрьжетсе имь.] сѧ имъ ⁘ 24 Тома же еди-
нъ отъ обою на десѧте нарицаемы
близнецъ. не бѣ тоу съ ними егда при-
де ис. 25 глаахѫ же емоу дроугыи оучени-
ци видѣхомъ га. онъ же рече имъ. а-
ште не виждѫ на ржкоу его ѣзвы гво-
здиньꙗ. и вложѫ ржкы моеꙗ въ
ребра его. ни вложѫ пръста моего
въ ѣзвѫ гвоздиньѭ. не имѫ вѣ-
ры ⁘ 26 І по осми день пакы бѣахѫ
вънѫтрь оученици его. и тома съ ни-
ми. Приде ис двьремь затворена-
мъ. и ста по срѣдѣ и рече миръ вамъ.
27 По томь глѣ томѣ. принеси пръста
твое[е]го сѣмо. и визь ржцѣ мои. і
принеси ржкѫ твоѭ. и вложи въ ре-
бра моѣ. и не бѫди невѣренъ нъ вѣре-
нъ. 28 и отъвѣщта тома и рече емоу. гь
мои бъ мои. 29 глѣ емоу ис ѣко видѣ-
въ ма вѣрова. блажени не видѣвъ.

CLXXII шеи и вѣровавъшеи. 30 мъногa же ина
знамениѣ сътвори ис прѣдъ оучени-
кы своими. ѣже не сѫтъ писана въ
кънигахъ сихъ. 31 си же писана бышѧ.
да вѣрѫ имете ѣко ис естъ хъ сн̃ъ бжи.

Стр. 1 ѡтьпоуштаете *ник.* *2—3 что различнымъ письмомъ напеч., то въ подл. написано кирилл. букв. по выскобл., отъ прежняго текста видно только* сѧ имъ. *10 въ подл.* въложи *описка вм.* въложѫ, *но и передьл. потомъ въ ѫ; въ строкахъ 9—11 другой порядокъ словъ въ остр. асс. ник.:* и въложѫ пьрста моего въ ѣзвѫ гвоздиинѭ и въложѫ ржкѫ моѭ въ р. е. *14—15* затвореномъ *асс.* *15* срѣдѣ ихъ *асс.;* и глѣ имъ *остр., асс. то же съ приб.* пакы. *16—17* пръстъ твои *всѣ прочіе.* *17* визь *въ подл.* *20* ѡтъвѣщавъ *ассем.* *21* мои и б. *асс. остр.* *22—23* ни видѣвъшеи *зогр. остр.* не видѣвъшии *ассем.* *23* вѣровавъшии *ассем.* *25 и 26* ѝсана *зогр.*

і да вѣрующіте живота вѣчьнаго
имате въ імѧ его ⁘ к ⁘

XXI.

1 По семь ѣ-
ви сѧ пакы ис оученикомъ своимъ
на мори таворьѣдьсцѣмь. ави же сѧ
сице. 2 вѣахѫ въ коупѣ симонъ
петръ. і тома нарицаемои близне-
цъ. і натанаиль. іже бѣ отъ кана га-
лилѣискы. і сна зеведеова. і и-
на дъва отъ оученикъ его. 3 гла имъ
симонъ петръ. ідѫ рыбъ ловитъ.
глашѧ емоу. ідемъ и мы съ то-
боѫ. і изидѫ. и вьсѣдѫ въ корабь
абие. і въ тѫ ношть не ѭсѧ ничесо-
же. 4 оутроу же абие бывъшю. ста
ис при брѣсѣ. не познашѧ же оучени-
ци ѣко ис естъ. 5 гла же имъ ис дѣ-
ти. еда что сънѣдъно имате. отъ-
кѣшташѧ же емоу ни. 6 онъ же рече
имъ. въврьзѣте о деснѭ стра-
нѫ корабль мрѣжѫ. и обрѧштете.
въврьгѫ же. і к томоу не можаахѫ
привлѣшти ея. отъ множьства

Стр. 1 безъ да *зогр.;* животъ вѣчънъı *ассем.* *4* тиверьѣдьсцѣмь *зогр.*, —стѣмь *остр. ассем.* *5* тако *остр.* имъ сице *ассем., въ пробѣлѣ строки что-то выскоблено.* *6 любопытна форма* нарицаемои, *такія формы должно быть встрѣчались въ южнослав. пам. очень рано, потому что въ отрывкахъ евген. псалтыри онѣ не рѣдки.* *8* оба сна зев. *ассем.* *9* отъ оуч. е. дьва *ассем. остр.* *12* идѫ *зогр.* изидоша *остр.;* вьсѣдоша *остр.* *13* абие *пропущено въ зогр.* и абиѥ въ тѫ нощь *остр.;* ѭша *зогр. остр. ассем.* *17* имате ли чьто сънѣд. *ассем. сав.* *18* отъв. ем. оученици *сав.* *20 безъ* кораблѣ *зогр. асс. сав.;* мрѣжа *зогр. ассем. сав.* *21* въврьгоша *сав. остр.*

рꙑбъ. 7 гл҃а же оученикъ егоже лю-
блѣше ис҃ъ петрови. г҃ъ естъ. си-
монъ же петръ слꙑшавъ ѣко г҃ь е-
стъ. епендитомъ прѣпоѣса сѧ. бѣ
бо нагъ. і въвръже сѧ въ море. 8 а дроу-
зии оученици корабицьмь придж. не
бѣшѧ бо далече отъ земле. нъ ѣко
дъвѣ сътѣ лактъ. влѣкжште мрѣ-
жж рꙑбъ. 9 ѣко же излѣзж на землж.
видѣшѧ огнь лежащь и р(ъ)ибж на не-
мь лежаштж и хлѣ(б)ъ. 10 гл҃а имъ ис҃.
принесѣте отъ рꙑбъ ѥже ѥсте нъı-
нѣ. 11 Вьлѣзе же симонъ пет(р)ъ и ꙁ(в)лѣ-
че м(р)ѣжж на землж. плънж ве-
лии рꙑбъ. сѫто и пать десѧтъ и
три. і толикоу сжштъ не протръ-
же сѧ мрѣжа ·⁘· 12 Гл҃а имъ ис҃. придѣ-
те обѣдоуите. і никтоже не съмѣ-
ше отъ оученикъ истѧзати его
тъı кто есн. вѣджште ѣко г҃ь естъ.
13 Приде же ис҃. і приѥтъ хлѣба и дастъ
имъ. і рꙑбж так(о)жде. 14 се ѫже тре-
ти(ици) ѣви сѧ ис҃ оученикомъ свои-
мъ къставъ отъ мрътвъıхъ ·⁘· к҃ ·⁘·
15 егда же обѣдоваша. гл҃а симонови

Стр. 4 епеи̑дутъмь *остр.* *6 первое* ь *въ* корабицьмь *по догадкѣ: буква стерлась, но слѣды указываютъ какъ-то на* ь *а не на* е: кораблицемь *зогр.;* придоша *остр. сав.* *7* зема *ассем.* земьа *сав.* *9* и ѥако излѣзоша *остр.* и ѣко извлѣша *ассем.* извлѣкоша *сав.; въ подлинникѣ* л *въ* землж *вязью присоединено къ буквѣ* м. *10* ъ *въ* рꙑбж *припис. надъ стр.* *11 въ подл. описка* хлѣхъ; и гл҃а *сав.* *13* вълѣзь *асс.;* р *въ* петръ *въ подл. пропущ.,* в *въ* извлѣ *и* *14* р *въ* мрѣжж — *надъ строкою,* мрѣжа *зогр.* *14—15* великъıхъ *остр.* велихъ *асс. сав. зогр.* *16* сжшть *въ подл. вм.* сжштю *или* сжштоу, *какъ остр. асс.,* толикоу же бывъшю *сав.* *17* гл҃а ис҃ *ассем.* *19* безъ его *зогр.* *21* хлѣбъ *остр. асс. зогр.* *22* рꙑбъı *асс.;* о *въ* такожде *пропущ.* *22—23* третиици — *въ подлиници стерлось, возстановлено по зогр. ассем. сав., остр.* третнкѥ.

петроу ис̃. симоне ионинъ любиши
ли мѧ паче (сихъ). гл̃а емоу еи г̃и.
ты вѣси ѣко люблю тѧ. гл̃а
емоу паси агньца моѧ. 16 гл̃а емоу
пакы вътори цеѭ. симоне иони-
нъ любиши ли мѧ. гл̃а емоу еи г̃и.
ты вѣси ѣко люблю тѧ. гл̃а емоу
паси овъца моѧ. 17 гл̃а емоу третии-
ци.

[симоне ѥонинъ лю̂биши ли мѧ.
оскръбѣ петръ. ѣко рече емоу третици.
лю̂биши ли мѧ. ѥ гл̃а емоу. г̃и. вьсе
ты вѣси. ты вѣси ѣко лю̂блю тѧ.
гл̃а емоу ис̃. паси овьца моѧ.
18 а́мин, а́мин, гл̃ю тебѣ. Єгда
бѣ юнъ. по҆ѣсаше сѧ самъ. ѥ хо-
ждѣа́ше ѣможе хотѣа́ше. егда же
състарѣеши сѧ. въздеждеши рж-
цѣ твои. ѥ инъ тѧ по҆ѣшетъ. ѥ ве-
детъ. ѣможе не хоштеши. 19 се
же рече клепл̂а. коеѭ съмрътиѭ
прославитъ бг̃а. ѥ се рекъ. гл̃а е-
моу ѥди по мнѣ. 20 т̃ обращть
же сѧ петръ. видѣ оученика. его-
же лю̂бл̂ѣа́ше ис̃. ѥджшта въ слѣдъ.
ѥже ѥ възлеже на пръси его. ѥ рече.
г̃и ѥто естъ пр҃ѣдаы тѧ. 21 сего

Стр. 2 (сихъ) *въ подлинникѣ стерлось и невидно.* *4* овьца *остр. сав. (асс. согласно съ нашимъ).* *5* въторок *остр.* *8—9* третикѣ *остр. сав.* третицеѭ *ассем.*

Здѣсь оканчивается текстъ нашей рукописи, недостающее въ издаваемомъ памятникѣ пополнено по зографскому евангелію.

Стр. 11 оскрьбѣ же *сав.* третикѣ *остр. сав.* *12—13* тъı вьсе вѣси *остр.* *14 безъ* ис̃ *сав.* *16* юнъ бѣ *сав.;* самъ *пропущ. сав.* *20* си *сав.* *21* знаменаѭ *остр. (асс. и сав. согл. съ наш.).* *23 знакъ* ̃ *надъ* ѥ *означаетъ мишню букву.* *26* на вечери на пръси *сав. ассем.*

видѣвъ петръ гл҃а і҃сви. г҃и. а сь
чьто. 22 гл҃а емоу и҃с. а҆ште хощѫ
да тъ прѣбѫдетъ. доньдеже придѫ.
чьто є тебѣ. по мнѣ ты гр҃ади
23 і҃зиде же слово се въ братриѫ
ѣко оученикъ тъ не оумьр҃етъ.
не речетъ же емоу и҃с. ѣко (не оу)-
мьретъ. нъ а҆ште хощѫ да
тъ прѣбъиваетъ. доньдеже при-
дѫ. чьто є тебѣ. 24 сь естъ
оученикъ съвѣдѣтельствоуѩі
о҆ сихъ. і҃же і҃ написа си. і҃ вѣмь
ѣко і҃стинъно естъ съвѣдѣтелъ-
ство его. 25 сѫтъ же і҃ ина
многа. ѣже створи и҃с. ѣже а҆ште
по единомоу с҃пана бываѭтъ. ни
самомоу мн[о]ѭ. вьсемоу мироу
въмѣстити пишемъыхъ кънігъ. а҆минь ·:·]

Стр. 3 прѣбъиваѭть *остр. сав. ассем.* *4* є *асс., въ остр. тоже* ѥ, *только сав.* естъ; ты по мнѣ гради *ассем.* *5* братиѫ *прочіе.* *6* оученикотъ *асс.* *7* речетъ *описка вм.* рече, *такъ остр. ассем.* *10* є *ассем.* естъ *сав. остр.*; се *сав.* *11* повѣдаѩі *сав.* *12* написа *остр. ассем.* *13—14* повѣдание *сав.* *16* писана *сав. остр. ассем.*; бъіша *сав.* *17* *въ зогр. описка* моиѫ *вм.* мьниѫ; мироу *сав.*

ОПЕЧАТКИ И ИСПРАВЛЕНІЯ.

а) въ текстѣ памятника:

На	страницѣ	12	въ	строкѣ	16	вмѣсто	твоѥ	исправить	твоѥ
»	»	17	»	»	10	»	нєродити	»	нє родити
»	»	18	»	»	21	»	передъ строкою прибавить цифру 4		
»	»	19	»	»	21	передъ словомъ Бысѣ поставить цифру 12.			
»	»	22	»	»	6	и 11 вмѣсто цифръ 2 и 8 исправить 7 и 9			
»	»	29	»	»	12	вмѣсто	ѳ	исправить	ѳ-
»	»	45	»	»	20	»	ничєсо жє	»	ничєсоже
»	»	69	»	»	2	»	Сѧдєте	»	сѧдєте
»	»	79	»	»	20	»	изъкранъıхъ	»	изкъранъıхъ
»	»	80	»	»	28	»	отъ	»	отъ-
»	»	87	»	»	23	»	по-	»	по
»	»	100	»	»	5	»	къск[ρ]ьсновєнии	»	къск(ρ)ьсновєнии
»	»	119	»	»	4	надо читать нс̑ъ			
»	»	122	»	»	12	вмѣсто	нн	»	нн-
»	»	133	»	»	21	»	сп̑стѧ	»	сп̑с тѧ
»	»	150	»	»	11	»	доколѣ	»	до колѣ
»	»	152	»	»	22	»	къскорѣ	»	къ скорѣ
»	»	176	»	»	23	»	ѳздалєчє	»	ѳз далєчє
»	»	182	»	»	16				
»	»	188	»	»	11	»	м̑в	»	м̑в
»	»	222	»	»	26	»	блажє	»	блажє-
»	»	240	»	»	22	»	цѣлоу	»	цѣлоу-
»	»	257	»	»	21	»	въземлиѫ	»	въ землиѫ
»	»	258	»	»	24	»	-ѳ.	»	ѳ-
»	»	298	»	»	17	»	нχъ	»	нχъ
»	»	347	»	»	23	»	никъıн жє	»	никъıнжє
»	»	353	»	»	14	»	ıдєжє	»	ıдє жє
»	»	394	»	»	1	»	⁘ к ⁘	»	⁘ к̑ ⁘
»	»	399	»	»	22	»	видѣв.	»	видѣвъ-

в) въ подстрочныхъ примѣчаніяхъ:

На	страницѣ	44	въ	строкѣ	4	вмѣсто	ѣкшиѧ	исправить	ѣкниѧ
»	»	61	»	»	1	»	абн евъ	»	абнє въ
»	»	99	»	»	8	послѣ за къ прибавить *acc.*			
»	»	131	»	»	2	вмѣсто	скроушаша-	»	скроуша-
»	»	160	»	»	2	»	*буква* л	»	*буква* а
»	»	227	»	»	9	»	батъствнє	»	батъствнѣ

ПРИЛОЖЕНІЯ.

ОТМѢТКИ ПРИ ТЕКСТѢ.

Какъ всѣ древніе памятники, такъ и издаваемый здѣсь изобилуетъ различными отмѣтками, внесенными въ разныя времена то въ текстъ, то на поля, вверхъ или внизъ страницъ. Не желая черезчуръ пестрить изданіе самого текста, я включилъ въ него только тѣ отмѣтки, которыя очевидно написаны первою рукою, если онѣ внесены въ строку; все же прочее, какъ то что записано въ текстъ позже, такъ и то что первою рукою помѣчено на поляхъ, не вошло въ напечатанный текстъ или потому, что не имѣетъ значенія, или же по затрудненіямъ типографскимъ.

I.

Старинною рукою, по всей вѣроятности тою же, которая писала весь памятникъ, т. е. глаголическими буквами древняго почерка, отмѣчены на поляхъ:

1. Аммоніевы главы, но непослѣдовательно, на иныхъ страницахъ нѣтъ ни одной отмѣтки, такъ что далеко не всѣ главы отмѣчены глаголическими буквами. Въ евангеліи Матѳея послѣднія отмѣтки видны на л. XLII: ѿѻѧ (на полѣ къ 62-му стиху XXVII главы) и ѿѻѧ (къ 66-му стиху той же главы); дѣйствительно Матѳ. XXVII. 66 значится 351 глава Аммоніева, а 352 отд. относится къ XXVIII. 1. Въ евангеліи Марка послѣдняя отмѣтка на л. LXXV: ѯѫ (на полѣ 1 стиха XVI главы), и дѣйствительно XVI. 1 числится 230 главою по Аммонію. Въ евангеліи Луки послѣдняя отмѣтка на л. CXXX обр.: ѿѫѯ (на полѣ 1 стиха XXIV главы), опять вѣрно отмѣчено, потому что Лук. XXIV. 1 значится 336 гл. Аммоніевою. Очень часто къ отмѣткѣ главы Аммоніевой прибавлена еще буква Евсевіева канона (сл. Горскій и Невоструевъ Опис. рукоп. синод. библ. I. 209), она обыкновенно пишется подъ числомъ Аммоніевой главы; такъ напр. на л. CLXIII, на полѣ къ стиху 17. XV. гл. Іоанна, отмѣчено:

ѣ ѫ ѕ

ѳ

это значитъ: 138 глава Аммоніева, разрядъ десятый Евсевіева канона — обозначеніе вѣрное. Рѣдко къ числу Аммоніевой главы и Евсевіева канона прибавлено еще и имя евангелиста, въ сокращенномъ видѣ:

ѿ т. е. т ѣ т. е. ρ ѣ т. е. к ф т. е. н

ѯ м, ѯ м, ѧ л, ѫ ι.

Не всегда, но довольно часто начало новой главы Аммоніевой отмѣчено въ текстѣ прописною буквою, еще же чаще въ такомъ случаѣ глаголическая буква обыкновенной величины передѣлана кѣмъ-то послѣ въ прописную, но такъ грубо, что первоначальный почеркъ еще виденъ. Въ подобныхъ случаяхъ я считалъ себя въ правѣ возстановить первоначальный видъ текста, т. е. напечатать слово не съ прописною, а съ обыкновенною буквою. Первоначальныя глагол. буквы прописной величины постоянно покрыты тонкою краскою или растворомъ вишневаго цвѣта; передѣланныя же обмазаны киноварью.

2. Обширныя главы, т. е. тѣ, которыя подробно изложены передъ каждымъ отдѣльнымъ евангеліемъ (сл. въ нашемъ изданіи на стр. 114, 186, 313), иногда тоже отмѣчены на поляхъ глаголическими буквами стариннаго почерка, напр. на л. LVII на полѣ, къ Марку VIII. 1. отмѣчено: ⱄⰾ, что очевидно обозначаетъ 21-ую главу о седми хлѣкъ, о чемъ дѣйствительно здѣсь рѣчь идетъ; сл. на л. LIX къ Марк. IX. 1—7: ⱄⰼ, т. е. глава 25-ая, л. LXI обр. къ Марк. X 1—6: ⱄⱀ, т. е. глава 28-ая, л. XCVII обр. къ Лук. IX. 1: ⱄⰵ, т. е. глава 27-ая; л. CIX къ Лук. XIII. 1: ⱋⰵ, и тамъже Лук. XIII. 10: ⱋⱀ, т. е. главы 47 и 48 и т. д.

3. Время чтеній отдѣльныхъ частей текста, т. е. отмѣчены субботы, воскресенья (недѣли) и другіе дни или праздники, когда приходится читать текстъ, на полѣ котораго сдѣлана отмѣтка. Обыкновенно прибавлены даже вступительныя слова чтенія: къ оно врѣмѧ, или: рече гь оуч. ск., и т. д. Не всѣ отмѣтки можно прочесть: иныя стерлись или поблѣднѣли, другія покрыты позднѣйшими кирилловскими выносками. Всѣхъ этихъ отмѣтокъ почеркъ старинный, глаголическій, хотя трудно сказать, той же ли рукою онѣ приписаны, которая писала текстъ, или только современною.

Отмѣтимъ важнѣйшія изъ нихъ (буквы надъ строкою здѣсь напечатаны въ строкѣ):

л. VI обр. къ Матѳ. X. 1 на полѣ приписано мт. нз. к. къ й. врм. козмы и дамѣн. сл. остр. ев. л. 249 д. — л. VIII вверху стран. къ Матѳ. X. 32: нед. а̃. пѧтьдесѧтн сѣхъ сѣхъ. ре гь своимъ оучнкмь, сл. остр. ев. л. 58 г. д. — л. VIII обр. къ Матѳ. XI. 1: на поклоненне крста. — л. X къ Матѳ. XII. 15 глава Аммон. 118 въ свот. прдъ стхъ оц̃ь, сл. остр. 245 г. — л. XX обр. къ Матѳ. XVIII. 10 глв. 181. 10: въ пндлнкъ п пткс. рече г̃ь, сл. остр. 55 г. — л. XXV обр. къ Матѳ. XXI. 1 глв. 206. 2: йд. г̃. постоу и на цр̃кѣтъ на оутрьниди къ оно врм. сл. остр. 140 в. л. XXXIII къ Матѳ. XXIV. 36, внизу страницы: во вторник сѣтыѧ и влкыѧ нед. пон. въ рм глк. рѣѕ отъ ний рвт, сл. остр. 146 г. — л. XXXIV къ Матѳ. XXV. 14: нед. г̃і̃ рече г̃ь притчж с., сл. остр. 84 а. — л. XXXV къ Матѳ. XXV. 31: нед. мѧсопоусна. рече г̃ь егд., сл. остр. 120 г. д. — л. XXXV обр. къ Матѳ. XXV. 33—43 внизу стр.: собот. ж̃г̃. евѣлне. прѣстжпи къ лк̃ж. глав. йк̃. — л. XXXVI къ Матѳ. XXVI. 6 внизу стр.: въ срдж стыѧ и великыѧ недлѧ. — л. XXXVIII обр. къ Матѳ. XXVI. 57: г̃ѣ евнѣлне на фати въ оно врѣмѧ, сл. остр. 179 в.; и на л. XXXIX. обр., гдѣ Матѳ. XXVI. 75 — XXVII. 11, читается вверху стр. на тафетн, и съ края: на фати; слово та фати передаетъ греческое τῶν παθῶν. — л. XLII къ Матѳ. XXVII. 57 — XXVIII. 2 на полѣ: въ сѣж скт. на оутрьниди. зач. въ оутрѣи на та фати, внизу же стр. сок. сѣа на вечерьнии кнц. на та фати. — л. XLIV обр. къ Марк. I. 1—9: недлѣ прѣдъ сѣтыми феофанин. — л. XLVII обр. къ Марк. II. 23: зач. мр. йг̃. сок. а̃. чиста постоу, сл. остр. 127 а. — л. LIX къ Марк. VIII. 34 вверху стр.: недлѧ к̃. постоу рече г̃ иже хощетъ къ слѣдь, сл. остр. 131 гд. — л. LXIII обр. къ Марк. X. 39: сок. ѣ. постоу. от иоана глава йг̃. сл. остр. 136 г., гдѣ въ заглавіи тоже читается: ѿ иоана глав. ѯд̃, между тѣмъ текстъ указываетъ на Марк. XI. 1.

На той же страницѣ къ Марк. X. 46 приписано на полѣ глаголическими буквами, но другою, хотя тоже древней рукою: сокота .д. псоу. — л. LXIV къ Марк. X. 48 — XI. 8 вверху страницы: нед. .е. постоу от мтѳа. на оутрьници на цѣктъ ѥѵнѣле глв. сѳ, сл. остр. 140 б.; на полѣ къ Марку XI. 4: къ сѣты чк ѥѵнѣл от мт. на вечрн. глав. снѳ.; внизу страницы: къ сѣты птоκ ѥѵнѣл. от мт. глв. тжѳ. — л. LXIV обр. къ Марк. XI. 8—17 вверху стр.: къ сѣжѣ свт. ѥѵнѣли на оутрьници от мт. глв. тлд; внизу стр.: къ стжѣ вот. ѥѵнѣле на вечрн. от мт. глв. тлѳ. — л. LXXV обр. къ Марк. XV. 44 — XVI 9 внизу: на оутрьници .к. къ и врѣмѧ. ини отъ лоукы. — л. LXXVIII къ Лук. I. 1—10 внизу: на рождъство иоана кръстителѣ. ѥѵнѣл. — л. LXXIX къ Лук. I. 20—32 вверху стр.: на благовѣщтение сѣтыѧ вцѧ. — л. LXXIX обр. къ Лук. I. 32—41 внизу стр.: на оутрьни вцѣи на прѣставление и ржство. — л. LXXXII къ Л. II. 19—29 внизу стр.: упопанти ги нашего исха глав. .к., сл. остр. 264 а: ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ κυριοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κεφαλ. γ΄; обыкновенный слав. переводъ слова: срѣтение.. — LXXXIII обр. на полѣ къ Лук. III. 1: вечрѣ сѣхъ ѥпфнн, сл. остр. 257 г. — л. XCIV вверху стр. къ Лук. VII. 36—44: сѣты ефимьѧ. зач. къ оно врѣмѧ, сл. остр. 222 в. — л. CII вверху стр. къ Лук. X. 38—XI. 5: на рождъство вцѣи. — л. CIX внизу стран. къ Лук. XIII. 10: нед. йд. къ оно врѣмѧ кѣ оучѧ ис. — л. CXVIII на полѣ къ Лук. XVIII. 9: нед. прѣжде поста великаго, сл. остр. 116 в. — л. CXXIV на полѣ къ Лук. XXI. 8: сокота мѧспена. рече гъ блюдѣт., сл. остр. 119 г. д., внизу же страницы: сѣоу моу серѣи и какха рече гъ прѣжде же си, сл. остр. 228 в. — л. CXXX обр. къ Лук. XXIV. 1 на полѣ: тѣе. зч. от лк. ѥѵанѣлие на оутрьници к ндлѧ въсѧ .к.; внизу же страницы тожде и на оутрьнии .д. к д ндлиж. нед. а. — л. CXXXV къ Іоан. I. 23—35 вверху страницы катърьника ини къ лоуцѣ глав. тѣз., внизу же: къ срд. к он. врм. — л. CXXXV обр. къ Іоан. I. 43 на полѣ: нед. а чѣта къ пстъ къ оно врѣ, сл. остр. 128 а. — л. CXXXVII обр. внизу стр. Іоан. III. 3—17: во вторникъ катороѧ нед. рече гъ своимъ оученик. — л. CXLII обр. вверху стр. къ Іоан. V. 29—39: къ пѣк. нед. к. рече гъ къ вѣровавъшимъ къ немоу июдеом, сл. остр. 14 г. — л. CXLIV внизу къ Іоан. VI. 17—27: во втрк. нед. .к. рече гъ къ пришедъшимъ к немо июдеом, сл. остр. 19 в. — л. CXLIV обр. къ Іоан. VI 35 на полѣ: къ срд. к. нед. рче гъ къ пришедшимъ к немоу июд., внизу же: къ чк. нед. .к. рче гъ къ пришедшимъ к. и. и за мртвыѧ. — л. CXLV внизу стр. къ Іоан. VI. 39—51: в чтк. нед. к рче гъ къ пришедъшимъ къ имоу июде., сл. остр. 20 в. — л. CXLVI обр. на полѣ къ Іоан. VII. 14: къ срдж нед. .г. прѣполовние праздьника, сл. остр. 26 а. — л. CXLIX обр. на полѣ къ Іоан. VIII. 31: къ сокота .г. нед. — л. CL на полѣ къ Іоан. VIII. 42 к понкъ .д. нед. рече гъ къ пришедъшимъ къ немоу июд., мь слова пришедъшимь написаны кирилл. буквами, такъ и на л. CLIV. — л. CLII обр. внизу къ Іоан. X. 12—24: ѥвaѣ. иѣкока кратра гиѣ и на сѣтѣ цркви. — л. CLIV обр. на полѣ къ Іоан. XI. 1: аѣ сокота цѣктъна. вно врм, сл. остр. 136 г. — л. CLVI обр. вверху стр. къ Іоан. XI. 44—54: тожде и на покланѣние честъноумоу дрѣкоу, сл. остр. 41 а. — л. CLVII на полѣ къ Іоан. XII. 1. нед. цѣтнаа. и на лтрѣни, сл. остр. 141 д. — л. CLVIII вверху стр. къ Іоан. XII. 18—30: во втрникъ ѣ. нед. къ оно врмѧ съкѣтъ сътвориша, сл. остр. 41 г. — л. CLIX внизу стр. къ Іоан. XIII. 1 къ чкъ на оумъвение ногамъ над нипториомь (по греч. τοῦ νιπτῆρος). — л. CLX обр. къ Іоан. XIII. 31 на полѣ: чтъ .а. зач. рче гъ къ оученикомъ ѥвaѣ. на та фати от иоан. глав. рйд, сл. остр. 164 а. — л. CLXIII внизу къ Іоан. XV. 10—21: на пѣткостни си злповѣда. — л. CLXV обр. къ Іоан. XVII. 6—16 на полѣ: зч. к пткъ .ж. нед. внврѣм. възведъ ис очи свои на оученкы рч. — л. CLXVI обр. вверху стр. къ Іоан. XVIII. 1—13: на та фати. — л. CLXVIII внизу къ Іоан. XVIII 29—38:

єваѣ. .д. от мт. глв. т҃зі҃ нтафати. — л. CLXVIII обр. на полѣ къ Іоан. XIX. 6: р҃ѣ҃ѣ҃ къ он крм на вьздигъ кр҃ста х҃ва; внизу той же страницы: єванѣлие .ѣ. от марка глав. с҃ж҃ на та фати. — єванѣлие ж҃ отъ матѣѣ глв. т҃ѣ҃ѣ҃ на та фати. — л. CLXIX обр. вверху стр. къ Іоан. XIX. 19—28: єваѣ. з҃. от ин. с҃ѣ. на та фати. — л. CLXX вверху стр. къ Іоан. XIX. 29—39: єваѣ. к҃і҃ от мат. глв. т҃ѧ҃ѧ҃ на та фати; на обратной страницѣ къ Іоан. XX. 1: нтафати. с҃з҃. зч. и на оутрьнци .ж҃. — л. CLXXI внизу къ Іоан. XX. 8—19: нед. .ѣ. въ оно врѣмѧ. чьтение на оутрьнии .з҃. — л. CLXXII на полѣ Іоан. XXI. 1.: с҃з҃і҃ .з҃. на оутрьнн. і҃ прѣжде писано къ ср҃дж по величѣ нощи.

Приписки эти свидѣтельствуютъ о намѣреніи, если не первоначальнаго писца, то близкаго ему современника, приспособить текстъ памятника къ чтенію церковному — обстоятельство важное и для насъ въ томъ отношеніи, что имъ подтверждается употребленіе глаголическихъ текстовъ въ церковной службѣ. На это впрочемъ есть и прямыя свидѣтельства: памятники въ родѣ Ассеманова евангелія.

II.

Частое смѣшеніе буквы ѫ съ оу (глагол. ⱑⰵ съ ⱑⱁ), передача буквы ъ иногда черезъ и (хотя писецъ въ такомъ случаѣ обыкновенно замѣчалъ свою описку и къ и надъ строкою приписывалъ ъ) и употребленіе слова кокотъ вм. коуръ — все это указываетъ довольно ясно на родину издаваемаго здѣсь памятника; онъ должно быть написанъ гдѣ нибудь въ предѣлахъ тѣхъ странъ, гдѣ въ XI вѣкѣ жили Хорваты и Сербы, по всей вѣроятности гдѣ нибудь въ Босніи или южнѣе. Въ доказательство же того, что памятникъ долгое время оставался въ рукахъ лицъ хорватскаго или сербскаго происхожденія, можно привести многочисленныя приписки, внесенныя на страницы его кирилловскимъ письмомъ; всѣ онѣ, за исключеніемъ одной на л. 18, обнаруживаютъ правописаніе сербское уже въ полномъ развитіи. Приписки дѣланы отчасти чернилами, отчасти киноварью, — старше другихъ, судя по почерку, киноварныя отмѣтки недѣль или дней недѣли, въ которые читались тексты; эти отмѣтки прибавлены на поляхъ страницъ (иногда и въ текстѣ) хорошимъ почеркомъ кирилл. письма (блестящею киноварью, отличающеюся до сихъ поръ живостью краски), не позже конца XIII или начала XIV вѣка. Что онѣ внесены въ нашъ памятникъ раньше другихъ киноварныхъ приписокъ (о которыхъ рѣчь впереди), объ этомъ можно убѣдиться, кромѣ самого различія въ киновари и въ почеркѣ, еще свидѣтельствомъ на обратной стр. LVIII листа: здѣсь вверху страницы прежде всего была сдѣлана киноварная отмѣтка: с҃оу҃. х҃. гл҃. пѣ҃; позже надо было внести еще отмѣтку отдѣленія киноварью другого цвѣта, писецъ началъ было писать надъ упомянутой отмѣткою, написалъ двѣ строки кд҃ о҃ вь про | шени кесарн, дальше нельзя было продолжать, мѣшала прежняя отмѣтка, поэтому недостающія буквы ꙗцемь онъ прибавилъ уже изъ-подъ упомянутой отмѣтки. Кажется, что этой первой кирилл. рукѣ принадлежатъ слова, приписанныя на обр. стр. л. 133, съ лѣвой стороны рисунка (грубое начертаніе изображенія Іоанна): побаи҃ же вѣ | дѣти ыко лу҃ | прѣкымлеть | а поне҃ по в҃ | здвиженин | кр҃та; но подобное замѣчаніе на л. 77 обр. напоминаетъ скорѣе позднѣйшій киноварный почеркъ. Дальше я отношу къ первому киноварному почерку на л. 169 примѣчаніе на полѣ страницы: словѣнскы҃ (или словѣнскы҃) | каменою помощеніе (объясненіе греч. слова на литостротѣ, находящагося въ текстѣ); на позднѣйшій же киноварный почеркъ похоже

замѣчаніе на л. 98 обр. непщоуютъ | мнютъ сирѣ. Наконецъ первому киноварному почерку принадлежатъ на л. 153 (Іоан. X. 1—12) слова конѕтатиноу (вверху стр.) и златооустомоу (на полѣ страницы). Не останавливаясь болѣе на этихъ отмѣткахъ достаточно констатировать фактъ, что еще въ концѣ XIII вѣка читали наше евангеліе, интересовались его переводомъ, снабжали его многочисленными отмѣтками, но уже — кирилловскими буквами, какъ письмомъ болѣе употребительнымъ.

Вторая группа киноварныхъ приписокъ передаетъ оглавленіе тѣхъ обширныхъ отдѣленій еванг. текста, которыя уже перечислены въ началѣ каждаго евангелія. Эти приписки я отношу къ концу XIV-го столѣтія. Вотъ онѣ:

а) Евангеліе Матѳея:

л. III: .ѕ. ѳ прокаженѣмь. — л. III обр. .ѕ. ѳ сѣтницѣ вверху, внизу же: .и. ѳ тѣщи петровѣ. — л. IV вв. .ѯ. ѳ исцѣлѣвшїи ѿ различнѣ недоугъ, на полѣ: .і. ѳ неповѣномоу въ слѣдъ ити, вниз. .аі. ѳ запрѣщени мороу и вѣтромь. — л. IV обр. вв. .кі. ѳ кѣсноующоу, вниз. .гі. ѳ ослабленѣмь. — V вв. .ді. ѳ мадѳн. — л. V обр. вв. .ѣі. ѳ дѣщери сунагоговѣ, вн. .ѕі. ѳ точещѣи крьвь. — л. VI вв. .зі. ѳ двою слѣпцоу, вниз. .иі. ѳ кѣснѣмь глоусѣ. — л. VI обр. вв. .ѯі. ѳ послани аⷭ҃ль. — л. VIII обр. вв. .к. ѳ посланихъ ѿ иѡа. — л. X вв. .ка. ѳ соухърѕцѣмь. — л. X. обр. вв. .кв. ѳ кѣснѣмь. глоусѣ и слѣпѣ. — л. XI вн. .кг. ѳ просещи знамениа. — л. XII вв. .кд. ѳ притчѣ. — л. XIV обр. вв. .ке. ѡ иѡанѣ. продѣ. — л. XV вв. .кѕ. ѳ пети хлѣбы. — л. XV обр. вв. .кз. ѳ морсцѣмь хожѳни. — л. XVI вв. .ки. ѳ прѣстоуплѳни заповѣди кѫиѕ. — л. XVI обр. вн. .кѯ. ѳ финикиси. — л. XVII вв. .л. ѳ исцѣлѣвшїи ѿ различнѣ недоугъ, вн. .ла. ѳ седми хлѣбы. — л. XVII обр. вн. .лв. ѳ ѥваѣ фарисействѣ и садоукесцѣ. — л. XVIII вв. .лг. ѡ въпрошени кесариѕ. — л. XVIII обр. вн. .лд. ѳ прѣкражени хⷭ҃вѣ. — л. XIX обр. вв. .ле. ѳ злодѣющимь ѥ на нову мⷣь. — л. XX вв. .лѕ. ѳ просещи дидраѓма, вн. .лз. ѳ гл҃ющи кто ѥ колни. — л. XX обр. вн. .ли. ѳ стѣ шньць притча. — л. XXI обр. вв. .лѯ. ѳ дльжнѣмь тмою таланьть. — л. XXII вн. .м. ѳ въпрошьшѣ ѡ ѿпоущени женьь. — л. XXII обр. вн. .ма. ѳ въпрошени кѣатѣмь їа. — л. XXIII обр. вн. .мѣ. ѳ наѕтихъ дѣлателехъ. — л. XXIV обр. вн. .мѣ. ѳ ѥноу завѣѕвоу. — л. XXV вв. .мд. ѳ двою слѣпцоу. — л. XXV обр. вв. .мѥ. ѿ ѿслепи. и жрѣбитни. — л. XXVI вв. .мѕ. ѳ слѣпихъ и хромихъ, вн. .мз. ѳ иѕъхъши смоковници. — л. XXVI обр. вв. .ми. ѳ въпрошьшѣ їа архереи и старьць, вн. .мѯ. притча ѿ двѣю ѥноу. — л. XXVII вв. .й. притча ѿ виноградѣ. — л. XXVII обр. вв. .йа. ѳ званихъ на крькь. — л. XXVIII вв. .йѣ. ѳ въпрошьшихъ ѡ киносѣ. — л. XXVIII обр. вв. .йг҃. ѳ садоукенхъ. — л. XXIX вн. .йд. ѳ законницѣ. .йѥ. ѳ въпрошени ѳ҃ны къ фарисеѣмь. — л. XXIX обр. вв. .йѕ. ѳ шкашни фарисеи книжникь. — л. XXXI обр. вв. .йз. ѳ конычинѣ. — л. XXXIII вв. .ий. ѳ дьнь и часѣ. — л. XXXIII обр. вн. .йѯ. ѳ десеть дѣвъ. — л. XXXIV вн. .ѯ. ѳ приѥмшихъ таланьть. — л. XXXV вн. .ѯа. ѳ пришьствьі хⷭ҃вѣ. — л. XXXVI вн. .ѯв. ѳ помазаѣши їа миромь. — л. XXXVI обр. вв. .ѯг҃. ѳ оуготовани пасцѣ въпрошеніѥ. — л. XXXVII вв. .ѯд. ѳ шбразѣ таинѣм сиреч. слоужѣѣ. — л. XXXVIII вв. .ѯѥ. ѳ прѣдани їⷭ҃вѣ. — л. XXXIX вв. .ѯѕ. ѳ Ѿмѣтани петровѣ. — л. XXXIX обр. вв. .ѯз. ѳ раскашни июдовѣ. — л. XLII вв. .ѯи. ѳ иѕпрошени тѣлесе ѳ҃ны.

в) Евангеліе Марка:

л. XLV обр. вв. .а. ѳ кѣсноующимь ѥ, вн. .к. ѳ тѣщи петровѣ. .г҃. ѿ исцѣлѣвшїи ѿ различнѣ недоугъ. — л. XLVI вв. .д. ѳ прокаженѣмь. — л. XLVI обр. вв. .ѥ. ѳ ѡслабленѣмь жилами. — л. XLVII вв. .ѕ. ѳ левѓи митарн. — л. XLVII обр. вн. .з. ѳ соухороущѣмь. — л. XLVIII обр. .и. ѳ изѣрани аⷭ҃ль. — л. XLIX обр. вв. .ѯ. ѳ сѣмени притча. — л. LI вв. .і. ѳ запрѣщени водамь, вн. .аі. ѳ лега-

ѿнѣ. — л. LII вв. ѯі о дѣцери архисоунагогѣ, вн. ѯі о кровоточивѣи. — л. LIII вв. ѯі о повелѣнии апломь. — л. LIII обр. вв. ѯі о сан҃ѣ иродѣ. — л. LIV обр. вв. ѯі ѡ пети хлѣбы. — л. LV вв. ѯі ѡ морѣмь хожении. — л. LV обр. вн. ѯі ѡ прѣстоуплении заповѣди бжиѥ. — л. LV обр. вн. ѯі о финикси (число отмѣчено киноварью, но слѣдующее прибавлено позже черниломъ). — л. LVII вв. ѯ о гоугинѣмь, вн. ѯа (киноварью) о сѣдмихъ хлѣбы (черниломъ прибавлено позже). — л. LVII обр. вн. ѯв о квасѣ фарисейскѣ. — л. LVIII вн. ѯг о слѣпѣмь. — л. LVIII обр. ѯд о вьпрошении кесарисцемь. — л. LIX вв. ѯе о прѣображении х҃вѣ. — л. LX вв. ѯѕ о злодѣющимсѧ на нов҃ мѣць. — л. LX обр. вн. ѯз ѡ помишлающи҃ кто ѥ҃ болен. — л. LXI обр. вв. ѯи ѡ вьпрошьших фарисеи аще до҃ить поу҃ти же. — л. LXII вв. ѯд о вьпрошьшимь ѯгатѣмь. — л. LXIII обр. вв. ѯ҃ о с҃ноу зеведеѡвоу; вн. ѯа о вар҃тимеи. — л. LXIV вв. ѯк о жрѣбьи. — л. LXIV обр. вв. ѯг о оусьхъши смоковьници. — л. LXV вв. ѯд о непомнѣти вражи, вн. ѯе о вьпрошьши҃ ѯа архиѥрен и кницѣхъ (!). — л. LXV обр. вв. ѯѕ о виноградѣ притъча. — л. LXVI вв. ѯз о вьпрошьши҃ льстию ѡ кносѣ. — л. LXVI обр. вв. ѯи о садоукенхъ. — л. LXVII вв. ѯ҃ о вьпрошении г҃ны. — л. LXVII обр. вв. ѯа ѡ женѣ ыже ѥ҃ пѣнеза. — л. LXVIII вв. ѯв о коньчинѣ. — л. LXIX обр. вн. ѯг о д҃ны и о часѣ. — л. LXX вв. ѯд҃ о помазавши ѯа миромь. — л. LXXI обр. вв. ѯѥ ѡ паѥцѣ. — л. LXXII вв. ѯѕ о прѣдании г҃ны. — л. LXXIII вв. ѯз҃. ѡ Ѡврьжении петровѣ. — л. LXXIV обр. вн. ѯи ѡ испрошении тѣлесе гнѣ.

г) Евангеліе Луки:

л. LXXVII обр. на пустой страницѣ нарисованъ въ очень грубыхъ очертаніяхъ евангелистъ Лука, подъ ореоломъ съ лѣвой стороны отмѣчено черниломъ лоука (ка надъ лоу), судя по почерку и рисунокъ должно быть довольно старый, повидимому раньше киноварныхъ приписокъ сдѣланный, съ лѣвой же стороны рисунка приписано киноварью обыкновеннаго почерка слѣдующее: Вѣсто коудии ꙗко лоука прѣѭмл҃ѣ в ѥ҃ѵ҃ по вьзвиженнии чт҃ного кр҃та. — л. LXXXI вв. ѵ҃ ѡ написании. — л. LXXXI обр. вв. ѵ҃ ѡ стрѣгоущихъ пастирихъ. — л. LXXXII вв. ѵ҃ со сѹмесѣнѣ. — л. LXXXII обр. вв. .ѵ҃. со аннѣ прорѡчици. — л. LXXXIII обр. вв. ѵ҃ со бившемь гл҃ѣ кѫы къ нѡноу. — л. LXXXIV вв. ѵ҃ о вьпрошьшихъ народѣ҃ ѡана. — л. LXXXV вв. ѵ҃ ѡ искоушении спс҃ытелѣ҃. — л. LXXXVI обр. вв. ѵ҃. ⁘ ⁘ ⁘ ⁘ ⁘ ⁘ ⁘ ⁘ (такъ, глагол. почеркомъ, киноварью!). — л. LXXXVII вв. ѯ҃ ѡ тьми петровѣ; ѳ҃ ѡ исцѣлѣвшихъ Ѡ различи҃ недоугъ. — л. LXXXVII обр. вв. ѯї о ловитвѣ рыкь. — л. LXXXVIII вв. ѯѳ со прокажен҃ѣмь, вн. ѯѳ со сослабленѣмь. — л. LXXXVIII обр. вв. ѯѳ о лѣги и мидари. — LXXXIX обр. вв. ѯѳ ѡ соухороущѣмь. — л. XC вв. ѯѕ о изѣрани апл҃ьсцѣ. — л. XCI обр. вв. ѯѕ. со блаженыхъ. — л. XCII вв. ѯѳ со сътницѣ. — л. XCII обр. вв. ѯѳ со с҃нѣ вдовице. — л. XCIII вв. ѯ҃ со посланихъ Ѡ ѡа҃. — л. XCIV вв. ѯа о помазавши ѯа миромь. на исповѣ҃ женамь. — л. XCV вв. ѯв со притчи сѣющааго. — л. XCVI вв. ѯг о запрѣщени вѣтроу и водѣ, вн. ѯд о легеѡнѣ. — (ѯѣ пропущено) — л. XCVII обр. вв. ѯѕ о дѣцери сѹнагоговѣ, вн. ѯз со послани ѯѳ. — л. XCVIII вн. ѯи со пети хлѣбы. — л. XCVIII обр. вв. ѯѳ со г҃ны вьпрошени. — л. XCIX вв. ѵ҃ со прѣображении і҃сѣ. — л. XCIX обр. вв. ѯа ѡ вѣсноующимсѧ на новы мѣць. — л. C вв. ѯв. со помишлѣющихъ кто болен ѥсть. — л. C обр. вв. ѯг со неповелѣни въ слѣдь ити. — л. CI вв. ѯд со ꙗвлени седьмь десеть. — л. CII вн. ѯе о вьпрошьшимь законицѣ. — л. CII обр. вв. ѯѕ со вьпадьшимь въ разбонники. — л. CIII вв. ѯз о мар҃ѣ и мари, вн. ѯи со мр҃твѣ. — л. CIII обр. вн. ѯд со имоущимь вѣсь нѣмь. — л. CIV обр. вв. ѵ҃ со просещихъ знамения. — л. CV вв. ѯа со фарисеи оукѣжьшимь і҃са, вн. ѯг со окаяни законикь. — (ѯв повидимому пропущено). — л. CVI вв. ѯд со квасѣ фарисеистѣ. — л. CVI обр. вв. ѯе со хотещимь

раздѣлити имѣнию, вн. мѕ со кѵ̑атѣмь имоуже оугобьзи се ника. — л. CIX вв. мѕ со галилеинѣ иже въ силоамѣ, вн. ми со притъчаахъ. мѳ о имоущем недоу̑. — л. CIX обр. вв. й со прит̑чахъ. — л. CX вв. йа со въпрошьшимь ісѵ̑ аще мало ѭ сйсаѥминѣ. — л. CX обр. вв. й. (вторая буква стерта) со рекшй ісѵ̑вы народа ради, вн. йв со водотроудовитѣмь. — л. CXI вн. йг со нелюбы̑ пр̑ѣсѣданиа. — л. CXI обр. вн. йд о званиѣ на вечероу. — л. CXII вв. йе со стльпѣ ѕани прит̑ча. — л. CXII обр. вв. йѕ о стѣ жьць притъча. — л. CXIII вв. йз со ошѣшимь въ страноу далече. — л. CXIV вв. йи со приставницѣ неправеднѣмь. — л. CXV вн. йѳ о кѵ̑атѣмь їи ѡ лазарѣ. — л. CXVI обр. вв. а̑ со десеть прокажень. — л. CXVII обр. вн. а̑а со соуди неправеднѣмь. — л. CXVIII вв. а̑в со фарисеи и мидарии. — л. CXVIII обр. вв. а̑г о въпрошьшимь ѥго кѵ̑атѣмь. — л. CXIX вн. а̑д со слѣпѣмъ. — л. CXIX обр. вв. а̑е со закхеи. — л. CXX вн. а̑ѕ со ошѣшимь приѥти цр̑ствіе. а̑з о приемшй і̑ мнась. — л. CXXI вв. а̑й о жр̑ѣцехь. — л. CXXI обр. вн. а̑ѳ со въпрошихъ ѥа архиѥрей книжникь. — л. CXXII вв. в̑ со виноградѣ. — л. CXXII обр. вн. в̑а о дающихъ кѵ̑са р̑а. — л. CXXIII вв. в̑в о садоукенѣхъ. — л. CXXIII обр. вв. в̑г о въпрошени г̑ны къ фарисеѡмь, вн. в̑д ѡ даѣшн к лепт̑ѣ. — л. CXXIV вв. в̑е о коньчинѣ. — л. CXXV обр. вв. в̑ѕ о пасцѣ. — л. CXXVI вн. в̑з о стязающихъ се кто коли. — л. CXXVI обр. вв. в̑й о прошени сотонинѣ а̑ѣль. — л. CXXVI обр. вв. в̑ѳ о ѿвръженни петровѣ, вн. й ѡ оуничиженни иродовѣ. — л. CXXIX вн. г̑а о плачющй се женахъ. — л. CXXIX обр. г̑в о сировѣ дрѣвѣ прит̑ча иже г̑ъ рече, вн. г̑г о покаѣшимь се разбоиницѣ. — л. CXXX вн. г̑д о испрошени телесе г̑ны. — л. CXXXI вв. г̑е о клѣшпѣ.

д) Евангеліе Іоанна:

л. CXXXVI вв. а̑ о брацѣ бикше̑ въ кана галилеи. — л. CXXXVI обр. вв. к̑ со изгнанй̑ из' цр̑кве. — л. CXXXVII вв. г̑ о никодимѣ. — л. CXXXVIII вв. д̑ о въпрошени шчищенню. — л. CXXXVIII обр. вн. е̑ о самарѣнинѣ. — л. CXL обр. вн. ѕ̑ со ѿры моужи. — л. CXLI вв. з̑ о имоущимь а̑и а̑ѣ въ незѣ (!). — л. CXLIII вн. й ѡ петь хлѣбь. — л. CXLIV вв. ѳ̑ о морьсцѣмь хожѣнии. — л. CLI вв. і̑ со рожденнѣ слѣпѣ. — л. CLIV обр. вв. а̑і со лазари. — л. CLVII вв. к̑і о помазавши ѥа мѵ̑ромь, вн. г̑і о нихъже р̑ѣ июда. — л. CLVIII вв. е̑і со пришьшихъ ѥлинѣхъ. — л. CLIX обр. вв. ѕ̑і со оумиваии. — главы ѕ̑і нѣтъ, она была отмѣчена на 167-омъ утраченномъ листѣ. — л. CLXX вн. й̑і о испрошени тѣлесе г̑ны.

Между этими оглавленіями самое замѣчательное то, которое написано на обор. стр. 86-го листа, грубымъ глаголическимъ почеркомъ, доказывающимъ непривычку писца писать глаголическими буквами; онъ повидимому поддѣлывался подъ почеркъ евангельскаго текста, который онъ конечно еще умѣлъ читать. Важно было бы опредѣлить, кто онъ былъ и гдѣ онъ жилъ. Орѳографическія особенности оглавленій исключаютъ возможность полагать, что эти приписки сдѣланы въ предѣлахъ западно-сербской (боснійско-далматинской) письменности; тамъ не такъ писали, какъ доказываютъ примѣры никольскаго евангелія, болонскаго сборника и т. д. Стало быть, писецъ оглавленій жилъ или южнѣе, въ предѣлахъ Старой Сербіи, или, что всего вѣроятнѣе, на Аѳонѣ. Въ самомъ дѣлѣ имѣется свидѣтельство о томъ, что нашъ памятникъ уже въ XIV столѣтіи былъ на Аѳонѣ, въ монастырѣ или скитѣ Богородицы, откуда онъ вывезенъ только въ наши дни покойнымъ Григоровичемъ. Свидѣтельство это отмѣчено на оборотной страницѣ 133-го листа, гдѣ съ правой стороны рисунка (начертанія Іоанна апостола) киноварью приписано слѣдующее: чеда сѵ̑е ѣще кра | тъ вашь грѣшныи | геръманъ. мълю се | въ сластъ примѣте. Нельзя, правда, утверждать, что эти строки записаны тѣмъ же лицомъ, которое внесло въ нашъ текстъ выше приведенныя

оглавленія, но во всякомъ случаѣ приписка сдѣлана въ то же время, т. е. приблизительно подъ конецъ XIV вѣка. Упоминаемый здѣсь **Германъ**, если и не писалъ оглавленій, все же участвовалъ въ судьбахъ нашего памятника; имъ-то пополненъ одинъ утраченный листъ 134 первоначальнаго текста, начало евангелія Іоанна, о которомъ была рѣчь на стр. 314. Не цѣлая оборотная страница вновь прибавленнаго 134-го листа занята дополненіемъ Германа, свободнымъ просторомъ воспользовался кто-то потомъ и прибавилъ размашистымъ кирилловскимъ почеркомъ XV—XVI вѣка слѣдующее: **вь ѩ҃ мцѣ ѥ҃ тр҃е дни. кєкє | ни днь. я вь тєхь днєхь. и҃ нє | ль и ѣ҃ нєли. и днь. кєкє ничто** | (досюду чернилами съ наведенною киноварью, впередъ одною киноварью) **и вь т҃ѣ нѣ҃ нєли. ѥ҃ с҃ стль | пь и д҃ глѧси. ѡктѧика | ѿ ѧ҃нтипѧсхи. до пѧсхи.**

До сихъ поръ была рѣчь о кирилловскихъ припискахъ киноварныхъ, но есть такія же приписки, сдѣланныя чернилами; ихъ письмо стариннаго почерка, отчасти по крайней мѣрѣ той же руки, которая киноварью отмѣчала чтенія. Кирилловскія отмѣтки, написанныя чернилами, представляютъ собою: 1. Аммоніевы главы, отмѣченныя на поляхъ страницъ, иногда рядомъ съ такими же отмѣтками глаголическими, иногда даже такъ, что глаголическая отмѣтка покрыта кирилловскою; 2. краткія указанія времени чтеній, гдѣ иной разъ часть буквъ или слова написана киноварью (той старшею, о которой я прежде говорилъ), часть же чернилами; 3. многочисленныя отмѣтки началъ и концовъ чтеній: **зач. коц.** или же указанія, что надо «прѣступити»; 4. различныя поправки глаголическаго текста, которыя всѣ отмѣчены уже въ примѣчаніяхъ, такъ что нѣтъ надобности здѣсь снова перечислять ихъ; пропущено только въ примѣчаніяхъ на стр. 346, въ самомъ концѣ ея, относительно стиха 53-го VII главы Іоанна, что въ подлинникѣ кирилловскими буквами прибавлены слѣдующія слова: **паки же гл҃а (и)мъ і҃с. азъ єсмь свѣтъ мирови. ходен по мнѣ не имать ходити вь тьмѣ. ноу имать животъ вѣчни. коц. Иде кьждо вь домь свои.**

Писецъ, снабдившій нашъ памятникъ кирилловскими отмѣтками и поправками текста, упоминаетъ о себѣ (судя по тожеству почерка) на обратной стр. 171-го листа, въ слѣдущей припискѣ: **прости мє г҃и пи҃шꙋа сиѥ чи҃ла к҃ѵ҃** (или і҃с҃ѵ҃, не могу разобрать). Внизу предъидущей страницы тоже видны слѣды какой то старинной кирилловской или глаголической приписки, которой нельзя прочесть.

Что эти вчернѣ написанныя отмѣтки старше киноварныхъ оглавленій, объ этомъ можно судить не только по почерку письма, но и по нѣкоторымъ другимъ соображеніямъ; укажу на л. 138 вв., гдѣ писецъ киноварнаго оглавленія долженъ былъ послѣднее слово своей приписки **ѡчищєнию** разбить на двѣ части: **ѡчищє** и **нию**, потому что бывшая уже тамъ отмѣтка **к҃ѵ҃** (чернилами) мѣшала ему. Такимъ образомъ для всѣхъ кирилловскихъ приписокъ нашего памятника получается слѣдующій хронологическій порядокъ:

а) раньше другихъ сдѣланы киноварныя отмѣтки чтеній, на поляхъ страницъ; киноварь отличается живостью краски:

в) вслѣдъ затѣмъ, отчасти тотчасъ же, приписаны такія же отмѣтки чернилами, при чемъ иногда первая буква (или ихъ нѣсколько) написана киноварью, прочія же чернилами, но рука одна и та же. Той же, какъ мнѣ кажется, рукою, но чернилами нѣсколько побѣднѣе (стало быть не въ одно время) отмѣчены Аммоніевы главы на поляхъ страницъ; писецъ этихъ главъ, изрѣдка наткнувшись на киноварную отмѣтку, покрылъ ту или другую

часть ея буквы чернилами, въ доказательство что раньше была написана киноварью или чернилами сдѣланная отмѣтка чтенія, потомъ же прибавлена Аммоніева глава. Разница въ цвѣтѣ двойныхъ чернилъ (однихъ почернѣе, другихъ поблѣднѣе) замѣтна на лл. 115, 117, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 127 и т. д.; вездѣ поблѣднѣе отмѣтки Аммоніевыхъ главъ.

ı) позже всѣхъ упомянутыхъ приписокъ внесены въ нашъ памятникъ, вв. и вн. страницъ, киноварныя оглавленія, потомъ приведенная выше замѣтка Германа и имъ же восполненный пробѣлъ утраченнаго листа. Въ этомъ дополненіи, сдѣланномъ рукою Германа (на л. 134-омъ), Аммоніевы главы не отмѣчены, что опять доказываетъ, что онѣ были уже на первоначальномъ глаголическомъ листѣ, съ которымъ вмѣстѣ и пропали, въ дополненіи же не были возобновлены. Киноварь этихъ оглавленій (и еще нѣкоторыхъ приписокъ) гораздо блѣднѣе той старшей, разница сильно замѣтна на лл. 4, 5, 6, 8, 14, 17, 21, 25, 26, 28, 33, 35, 36 и пр.

О ПАЛЕОГРАФИЧЕСКИХЪ ОСОБЕННОСТЯХЪ ПАМЯТНИКА.

1. Текстъ, напечатанный здѣсь кириллицею, въ подлинникѣ написанъ глаголическимъ письмомъ, о палеографическомъ характерѣ его можно судить по прилагаемымъ къ изданію снимкамъ съ двухъ страницъ подлинника, сдѣланныхъ очень удачно. Почеркъ ближайшимъ образомъ напоминаетъ Зографское евангеліе, съ которымъ нашъ памятникъ вообще очень близко сходится; нѣкоторая, чуть замѣтная разница между ними объясняется тѣмъ, что пергаментъ Зографскаго евангелія тщательнѣе отдѣланъ, онъ тонше и глаже, да и перо писца повидимому было острѣе, вслѣдствіе чего почеркъ его вышелъ нѣсколько изящнѣе.

Къ той же палеографической школѣ принадлежатъ Ассеманово или Ватиканское евангеліе, Григоровичевъ отрывокъ поученій изъ Ефрема Сирина (такъ называемый македонскій листокъ) и еще одинъ отрывокъ, снимокъ котораго представленъ у И. И. Срезневскаго подъ № XIII. Почеркъ всѣхъ этихъ памятниковъ отличается замѣчательною кругловатостью, въ каждой почти буквѣ повторяются округлости, иногда по нѣскольку ихъ, размѣръ которыхъ превосходитъ прочія очертанія отдѣльныхъ буквъ, такъ что всѣ онѣ какъ будто бы похожи другъ на друга.

Нѣсколько болѣе угловатый характеръ замѣчается въ памятникахъ такихъ, какъ: Кіевскіе листки служебника, Пражскіе листки, Glagolita Clozianus, Охридскій отрывокъ евангелія, добавочные листы къ Зографскому евангелію. Въ этихъ памятникахъ какъ будто видны слѣды другихъ палеографическихъ школъ. Если же принять въ соображеніе, что и первая группа текстовъ при заглавныхъ или прописныхъ буквахъ гораздо сдержаннѣе примѣняетъ округлости, то можно съ нѣкоторою вѣроятностью полагать, что древнѣйшій почеркъ глаголическаго письма не зналъ еще той крайней кругловатости, къ которой мы до послѣдняго времени привыкли по ограниченному числу текстовъ. Къ сожалѣнію, у Шафарика, когда онъ рѣшился составить новые знаки (шрифтъ) для печатанія

древнѣйшихъ (юсовыхъ) памятниковъ глаголическаго письма, не было еще подъ руками другихъ образцовъ глаголицы, кромѣ вполнѣ кругловатой Ассеманова и Григоровичева евангелія, поэтому и его типы вышли черезчуръ однообразными, для чтенія неудобными, и для корректуры крайне затруднительными. Мы смѣемъ полагать, что древнѣйшее глаголическое письмо отражало собою скорѣе тотъ почеркъ, который теперь виденъ въ заглавныхъ строкахъ Зографскаго, Маріинскаго евангелія, или Glagolita Clozianus, и т. д. Такимъ приблизительно почеркомъ написаны дѣйствительно Кіевскіе листки служебника, которые по моему убѣжденію занимаютъ чуть ли не первое мѣсто въ числѣ сохранившихся глаголическихъ древностей. Изъ такого средняго почерка могъ очень легко развиться съ одной стороны вполнѣ кругловатый, бывшій въ употребленіи, судя по нѣкоторымъ обстоятельствамъ, главнымъ образомъ на югѣ, въ Македоніи и на Аѳонѣ (гдѣ господствовала греческая письменность), съ другой же стороны болѣе угловатый, распространившійся на западъ по Моравіи, Чехіи и Панноніи (насколько въ этихъ странахъ существовало славянское богослуженіе) и въ особенности по Истріи, островамъ Адріатическаго моря и Далмаціи (гдѣ въ то же время господствовала латинская письменность). Изъ послѣдняго почерка вышла потомъ такъ называемая хорватская глаголица (угловатая).

2. Для передачи глаголическаго письма кирилловскими буквами я прибѣгнулъ какъ въ изданіи Зографскаго евангелія, такъ и здѣсь къ слѣдующей транскрипціи:

(1)	ѧ,	(2)	ѣ,	(3)	ѵ,	(4)	ъ,	(5)	ѳ,
	а,		б,		к,		г,		д,
(6)	э,	(7)	ѯ,	(8)	ѕ,	(9)	о,	(10)	ѱ,
	є,		ж,		ѕ,		з,		і,
	ѳ,	(20)	ѳ,	(30)	м,	(40)	ь,	(50)	ѯ,
	і,		и,		ћ,		к,		л,
(60)	ѯ,	(70)	ѳ,	(80)	э,	(90)	ѵ,	(100)	ь,
	м,		и,		о,		п,		р,
(200)	ѫ,	(300)	ѡ,	(400)	ѫ,	(500)	ѧ,		ѳ,
	с,		т,		оу,		ф,		д,
(600)	ь,	(700)	ѳ,	(800)	ѡ,	(900)	ѵ,	(1000)	ѱ,
	х,		ѡ,		цы,		ц,		ч,
	ш,		ѳ,		ѳч,		ѳѯ,		ѳѳ,
	ш,		ъ,		ъі,		ъі,		ъи,
	ѳ,		а,		ѵ,		є,		ѫє,
	ь,		ћ,		ю,		м,		ж,
			ѫє,		ѳє,		ѫ.		
			ім,		іж,		г.		

Буквою ѧ передается здѣсь, какъ и въ Зографскомъ евангеліи, глаголическій малый юсъ съ хвостикомъ опущеннымъ съ выпуклости (пупа) этой буквы, такимъ образомъ почеркъ ея напоминаетъ кирилловское ж; сл. не ср҃дце ли наю гора кѣ лук. XXIV. 32 (въ зогр. ев. этого мѣста нѣтъ), свѣтильникъ гора io. V. 35 (зогр. горѧ), ѣдаи хлѣкъ съ живъ бждетъ io. VI. 58 (такъ и въ зогр. ев.), сан къ лонѣ io. I. 18 (такъ и въ зогр. ев.), сан оученикъ io. XIX 38. Близкое отношеніе глаголическаго малаго юса съ хвостикомъ (ѧ) къ обыкновенному ж видно изъ примѣровъ нашего памятника: сжи io. VI. 46, живжи io. VI. 57 (зогр. ев. въ обоихъ случаяхъ ѧ: сан, живан); въ грѧдан io. XII. 13 какъ будто забыли прибавить хвостикъ (въ зогр. грѧдан). О звуковомъ значеніи этого ѧ сл. въ изданіи Зографскаго Евангелія Prolegomena pag. XXIV.

Рѣшившись замѣнить глаголическія письмена кирилловскими, я долженъ былъ конечно придать послѣднимъ то числительное значеніе, которое въ подлинникѣ присвоено соотвѣтствующимъ глаголическимъ буквамъ. Хоть бы въ этомъ и заключалось нѣкоторое неудобство для привыкшаго считать кирилловскія буквы по обыкновенному грекославянскому счету, я все-таки въ этой послѣдовательности не вижу ничего предосудительнаго; во всякомъ случаѣ это маленькое отступленіе окупается несравненно болѣе существеннымъ облегченіемъ получаемымъ тѣмъ, что два важнѣйшіе памятника церковно-славянской письменности сдѣлались теперь благодаря кирилловской транскрипціи, обще-доступными. Для иныхъ читателей повторяю однакожъ еще разъ, что въ транскрипціи кирилловскимъ буквамъ присвоено слѣдующее ариѳметическое значеніе:

а = 1, в = 2, г = 3, д = 5, є = 6, ж = 7, ѕ = 8, з = 9, і = 10, и = 20, ѳ = 30, к = 40, л = 50, м = 60, н = 70, о = 80, п = 90, р = 100, с = 200, т = 300, оу = 400, ѳ = 500, х = 600, ѡ = 700, ц = 800, ч = 900, ш = 1000;

напр. лук. I. 24 д҃ мс҃цъ = 5 мс҃цъ, матѳ. XV. 34. 36 ж҃ хлѣкъ = 7 хлѣкъ, ср. матѳ. XVI. 9. 10, марк. XVI. 9, лук. II. 36, матѳ, XXV. 16. 20, матѳ. XXV. 22 в҃ талантъта = 2 талантъта, матѳ. XXVI. 15 ѳ҃-ти сребрьникъ = 30-ти сребрьникъ, мрк. I. 13 к҃ дьнъ = 40 дьнъ, сл. лук. IV. 2, матѳ. XIII. 23: ово р҃ ово м҃ ово ѳ҃ = ово 100, ово 60, ово 30 и т. д.

3. Насколько можно судить по почерку, вся рукопись написана одною рукою; если на иныхъ страницахъ почеркъ грубѣе обыкновеннаго, то это зависитъ или отъ дурного пергамента, или отъ тупого пера. Величина буквъ обыкновеннаго почерка, такъ какъ и мелкихъ подстрочныхъ приписокъ, представлена въ приложенныхъ снимкахъ. Прописныя буквы, если онѣ помѣщаются въ строкѣ, могутъ быть и вдвое и втрое больше обыкновенныхъ; если же выставлены внѣ строки, то нестѣсняемыя просторомъ принимаютъ иногда болѣе значительные размѣры, съ прибавкою даже нѣкоторой орнаментики. Однакожъ такихъ буквъ не много. Орнаментальная часть сосредоточивалась на заставкахъ и начальныхъ буквахъ каждаго изъ четырехъ евангелій, но къ сожалѣнію начало Матѳея утрачено, а листъ, на которомъ помѣщалось начало Іоанна, вырванъ и замѣненъ позднѣйшимъ дополненіемъ: осталась только на л. 43 заставка передъ перечнемъ главъ Марка, л. 44 обр. заставка и орнаментически написанная буква З въ началѣ евангелія Марка, л. 76 заставка передъ оглавленіемъ Луки (сл. снимокъ), л. 78 заставка и орнаментически написанная буква П въ началѣ евангелія Луки и л. 132 обр. орнаментъ въ концѣ евангелія Луки. На л. 44 послѣ перечня главъ Марка изображенъ самъ евангелистъ (въ грубыхъ очертаніяхъ), съ старин-

ною кирилловскою припискою выше головы марк; точно такъ на пустой страницѣ 77 обр. евангелистъ Лука съ кирилловскою припискою лоукa, а на л. 133 обр. евангелистъ Іоаннъ съ припискою іоан. Судя по припискамъ евангелисты написаны не съ самаго начала, а нѣсколько позже.

Надстрочные знаки — ихъ очень мало — сохранены всѣ въ напечатанномъ текстѣ, хотя можно бы и безъ нихъ обойтись; я признаюсь откровенно, не придаю этого рода точности никакого значенія. Въ рѣдкихъ случаяхъ можно типографическимъ путемъ вѣрно передать всѣ эти палеографическія мелочи; для нихъ должно быть отведено свое мѣсто въ снимкахъ. Замѣчу кстати, что въ нашемъ изданіи знакъ, попадающійся иногда надъ гласными въ родѣ греческаго spiritus asper, вышелъ гораздо крупнѣе и грубѣе въ печати, чѣмъ въ рукописи, гдѣ онъ еле замѣтенъ.

Единственный знакъ препинанія, встрѣчающійся въ нашемъ памятникѣ, это точка по серединѣ строки (не внизу ея, какъ у насъ напечатано, а такъ какъ въ изданіи Зографскаго евангелія), въ концѣ же статьи или чтенія довольно часто ·:· Все это удержано въ нашемъ изданіи даже безъ особенной надобности. По моему было бы лучше, не обращая вниманія на лишнія точки подлинника, возстановить раціональную интерпункцію, требуемую смысломъ.

Въ подлинникѣ слова не отдѣлены, господствуетъ scriptura continua, написанныя вереницы буквъ останавливаются только въ концѣ строки или передъ знакомъ препинанія. Что въ изданіи каждое слово отдѣльно напечатано, противъ этого конечно никто не будетъ возражать, какъ и противъ того, что отмѣчены главы и стихи. Напротивъ я находилъ лишнимъ печатать имена собственныя, встрѣчающіяся въ древнемъ текстѣ, съ большими буквами въ началѣ, если этого нѣтъ въ подлинникѣ.

Важность памятника въ палеографическомъ отношеніи оправдываетъ точное сохраненіе всѣхъ сокращеній и титлъ. Конечно нынѣ бумага не столь дорога, какъ въ свое время былъ пергаментъ, чтобы и намъ надо было дорожить просторомъ строки и нанизывать буквы надъ строкою вм. рядомъ въ строкѣ, поэтому буквы, попавшія сверхъ строки безъ особенной причины или по неопрошности писца, въ печатномъ текстѣ внесены на свое мѣсто въ строку, но такіе случаи обыкновенно оговорены въ примѣчаніяхъ и кромѣ того буквы обставлены кругловатыми скобками, въ противуположность угловатымъ, устраняющимъ лишнія повторенія словъ, встрѣчающіяся въ подлинникѣ довольно часто.

Съ похвальною добросовѣстностью наборщикъ соблюдалъ правило ставить титлу всегда на ту букву, гдѣ она стоитъ въ подлинномъ текстѣ. Такъ и слѣдуетъ, если не хотимъ вводить читателя въ заблужденіе, пока еще не можемъ рѣшиться уничтожить и изгнать изъ печатныхъ текстовъ всѣ эти сокращенія и титлы, доказывающія лишь рабскую зависимость славянской письменности отъ греческой, гдѣ впрочемъ уже давно отказались отъ титлъ.

Перечень словъ, написанныхъ въ сокращенномъ видѣ, и сопоставленіе въ этомъ отношеніи памятниковъ глаголическихъ то между собою, то со современными кирилловскими — эту задачу, не лишенную значенія для славянской палеографіи, я предоставляю пока другимъ или другому времени. Замѣчу только, что въ нашемъ текстѣ рядъ словъ сокращается постоянно, другія только изрѣдка и случайно, подъ титлу же буквы ставятся очень рѣдко

и безъ особыхъ палеографическихъ пріемовъ; даже такія слова, какъ кѣстъ, обыкновенно выписываются цѣликомъ или же (рѣдко) кѣ съ надстрочнымъ с, но безъ титлы, сл. матѳ. IX. 10, XIV. 9 (въ зографскомъ евангеліи кѣ̄ довольно часто). Укажу на буквы надстрочныя, отчасти подъ титлами, встрѣчающіяся въ нашемъ текстѣ: с въ гласъ io. III. 8, человѣчьскы io. III. 13, цѣсарьствнѣ лук. VIII. 10, цѣсарьствие io. III. 5, мънасъ лук. XIX. 16, чѧсти io. XIX. 23; р въ матерьнѣ матѳ. XIX. 12, марiѣ матѳ. XXVII. 61, виноградъ матѳ. XX. 2, винограда лук. XX. 10, о виноградѣ на стр. 115, о непрошении на стр. 188, горѫ лук. I. 39, пророка лук. III. 4, XI. 29, пророкъ лук. VII. 16, XI. 47, възвраштѫ лук. X. 35, въздрадовашѧ марк. XIV. 11, окрѣтъ лук. XV. 6, фарисѣи лук. XIX. 39, развращаѭща лук. XXIII. 14, сестръ лук. XIV. 26, сестры io. XI. 1, езеро лук. VIII. 33, цѣсарьство io. XVIII. 36, авраамъ io. VIII. 56; и въ сыновѣ матѳ. IX. 15, господинъ матѳ. XXIV. 46, анѣелы лук. XV. 10; ѯ въ небесѣхъ лук. X. 20, доуѯъ io. VII. 39, иероусалимѣхъ io. II. 23; к въ человѣка io. VII. 22, 23, владъкамъ лук. XXI. 12, галилескъ лук. IV. 31; о нѣсколько разъ въ отъ: матѳ. XXII. 28, марк. VII. 21, XII. 44, лук. I. 5, и въ человѣкы io. III. 13; п въ пристѫпистѣ матѳ. IX. 28; к въ небеськаго матѳ. XIX. 12; т въ простеръ матѳ. XXVI. 51, старецъ матѳ. XVI. 21; ц въ отецъ io. XV. 8; л въ еллини io. XII. 20, възложишѧ матѳ. XXVI. 50, въ филипа лук. VI. 14; г въ могѫтъ io. л. X. 35; в въ цръкъвь мрк. XI. 15, отвръзе io. IX. 21, се ли кы io. VI. 61, варавваѫ io. XVIII. 40; ч въ ключѧ матѳ. XVI. 19, наоучитъ io. XIV. 25; м въ намъ марк. IX. 22.

Для палеографической оцѣнки рукописи важно выставить тѣ случаи, гдѣ то или другое слово выписывается цѣликомъ вм. обыкновеннаго сокращенія его. Слово цѣсарь въ нашей рукописи передается не только въ сокращенномъ видѣ цр̄ѣ матѳ. V. 35, цр̄иѫ ib. XI. 8, цр̄ъ XIV. 9, XXI. 5, XXII. 11. 13, цр̄и XVII. 25, цр̄ю XVIII. 23 и т. д. или даже безъ с: ц̄ръ матѳ. XXV. 40, ц̄рю ib. XXII. 2, ц̄рь io. XIX. 12, но также сполна выписано: цѣсарѧ матѳ X. 18, цѣсѣрѣ лук. I. 5, цѣсаремъ ib. XXI. 12, цѣсарь ib. XXIII. 3, цѣсарьство лук. XXI. 10. — Слово отьць кромѣ сокращенной формы о̄ц̄ъ, о̄ц̄а и т. д. передается также сполна: отецъ матѳ. V. 48, VI. 8. 32, X. 21, XVIII. 35, XXIII. 30. 32, лук. XV. 20, wтьче матѳ. VI. 9, отъче XI. 25, отъцоу ib. VI. 18, отъца марк. VII. 10. 11, лук. XII. 53, матѳ. X. 29, XIII. 43, XVIII. 10, XXIII. 9, XXV. 34, XXVI. 53, отъцемь X. 33, XVIII. 14 отьчѫ матѳ. XXI. 31 и т. д. — Слово богъ, хотя обыкновенно сокращается, все же можно найти цѣликомъ выписанное: богъ матѳ. XXII. 32, божи лук. III. 38, божин лук. VII. 28, бози io. X. 34 (такъ и зогр. еванг.), богы ib. 35 (такъ и зогр.). — Слово глаголѭ обыкновенно сокращается, принимая видъ гл̄ѭ, гл̄ѧ и т. д. однакожъ: глаголеши матѳ. XIII. 10, възглаголѣте матѳ. X. 19, глаголѭште матѳ. XXVII. 40, възглаголѭтъ марк. III. 2, гл̄аголѭшта марк. IX. 4 (съ лишнею титлою, ставленною по привычкѣ), глаголѭ ib. XIII. 30, гл̄аголѭ io. X. 7, глаголѭште io. VII. 15, възгл̄аглѭтъ марк. XVI. 17, гл̄аглѭштинѫ лук. II. 13. — Къ числу такихъ же палеографическихъ рѣдкостей принадлежатъ слѣдующіе примѣры: сръдьцихъ лук. I. 66, сръдьцемъ ib. VIII. 15, сръдъца io. XVI. 6; на небесѣхъ матѳ. XVI. 19, съ небесе матѳ. XXI. 26, io. VI. 32, марк. VIII. 11, лук. XVII. 29, небеское матѳ. XIII. 24, небесъскыхъ матѳ. XXIV. 30, подънебескыѧ, поднебескѭѧ лук. XVII. 24; благословникъ марк. VIII. 7, благовѣстити лук. I. 19, сл. IV. 19, VIII. 1; господиноу, господи лук. XVI. 5, господинъ лук. XIV. 21, господне лук. XIX. 33; съпасти лук. VI. 9, IX. 24; человѣскаго марк. XIII. 26, чл̄вѣчѣцѣмь лук. XVIII. 31; давыдъ матѳ. XXII. 43, давыдовъ марк. X. 48; издранлевъ io. I. 50 (сл. изданлевъ марк. XV. 32); ероусалимъ лук. XIII. 22, io. V. 1,

ıерoуслнмъсцѣ лук. XXIV. 49, ıроуслнмѣ лук. XXIII. 7, ıерoуслма марк. VII. 1; апостѫл лук. XXII. 14; анѣлъ лук. XXIV. 23; ісоусъ матѳ. XXVI. 50, ісусовъ ib. 75.

4. О палеографическомъ употребленіи отдѣльныхъ буквъ замѣтимъ слѣдующее:

s употребляется въ нашемъ памятникѣ гораздо чаще чѣмъ въ Зографскомъ евангеліи, сл. объ этомъ въ моихъ «Чтеніяхъ о церковнославянскомъ языкѣ» стр. 51—52, гдѣ приведены почти всѣ примѣры; s пишется въ словахъ: sѣло, звѣsда, кънязь, огобьsи, польsа, польsєвати, пѣнязь, ıasa; въ грамматическихъ формахъ: вosи, вosѣ, брѣsѣ, врѣsи, врѣsѣтє, дроуsи, дроуsѣ, длъsѣ, подвиsѣ, нєджsѣ, лязи, мъноsи, помоsи, носѣ, слоуsѣ, и въ словопроизведеніяхъ: къжиsати, подвиsати, сѣтязати сѧ, растръsати. Конечно есть и отступленія, но они немногочисленны; иныя слова вовсе не пишутся съ s въ нашемъ памятникѣ, но зато въ Ватиканскомъ евангеліи, напр. прозѧкє матѳ. XIII. 26 и прозѧбнѣтъ ib. XXIV. 32 (въ ассем. еванг. черезъ s). Замѣчательно, что Клоцовъ сборникъ (только sѣлоуто) и Кіевскіе листки не соблюдаютъ этой разницы, Пражскіе отрывки тоже не знаютъ ея, между тѣмъ какъ она долго держится въ македонскихъ памятникахъ (глаголическихъ и кирилловскихъ). Повидимому фонетическая особенность, соединенная съ буквою s, была сильно развита въ предѣлахъ славянскихъ говоровъ Македоніи; вѣроятно и часть сербохорватскаго племени знала ее. О физіологическомъ характерѣ звука s свидѣтельствуетъ многозначительная описка марк. VI. 37, гдѣ въ пѣнязъ буква s передѣлана изъ ц. Сл. Archiv für slavische Philologie VII. 29.

ı, і и и встрѣчаются въ нашемъ текстѣ приблизительно тамъ же, гдѣ въ Зографскомъ евангеліи, однакожъ общее число случаевъ знака ı въ нашемъ памятникѣ значительно меньше, чѣмъ въ Зографскомъ евангеліи. Напр. въ 10-ой главѣ Марка въ зографскомъ евангеліи имѣются 134 случая знака ı, въ нашемъ же памятникѣ въ той же главѣ только 56 случаевъ. Эта разница происходитъ отъ того, что не всякое начальное и въ нашемъ памятникѣ передается черезъ ı, союзъ et—καὶ пишется какъ ı главнымъ образомъ въ тѣхъ случаяхъ, когда онъ соединяетъ цѣлыя предложенія или части ихъ (между двумя только словами связь посредствомъ союза καὶ—et передается обыкновенно черезъ и); прочія же слова, начинающіяся съ гласной и, передаются черезъ ı обыковенно только тогда, когда они стоятъ въ началѣ предложенія, иначе черезъ и. Внутри словъ, въ такъ называемыхъ открытыхъ слогахъ, ı въ нашемъ текстѣ вовсе не употребляется, стало быть въ немъ нѣтъ такихъ примѣровъ какъ въ зографскомъ евангеліи: поıмъ, прıмъ, своıмъ, послоуıшаıтє, свѧтъıхъ, мрътвъıмъ, и т. д. Различные падежи мѣстоименія иже тоже обыкновенно передаются черезъ и (въ зогр. же евангеліи чуть-ли не всегда черезъ і). Число 10 выражается и здѣсь, какъ въ зогр. евангеліи, посредствомъ буквы ı.

і употребляется постоянно въ второй части вокала ъ, такъ и въ Зографскомъ евангеліи, но Ватиканское въ этомъ случаѣ довольно часто пишетъ ън; имѣетъ ли это различіе какое нибудь отношеніе къ судьбамъ церковнославянскаго языка, объ этомъ пока нельзя еще говорить, такіе примѣры, какъ прѣкъıваютє лук. X. 7, рѣдкое исключеніе; кромѣ того для передачи винительнаго падежа мѣстоименія пишется і (вм. и) главнымъ образомъ послѣ окончанія предшествующаго слова на ъ, такъ что оба вокала вмѣстѣ даютъ ы, напр. поємъ і матѳ. XVI. 22, привѣсъ і ib. XVII. 16, оубıжатъ і ib. 23, XXVI. 59, продадатъ і ib. XVIII. 25, прѣдастъ і ib. 34, осждатъ і ib. XX. 18, прѣдадатъ і ib. 19, оплотомъ і ib. XXI. 33, сътъретъ і

ib. 44, облъстѫтъ і ib. XXII. 15, нарицаатъ і ib. 43, (мрк. X. 33), протешетъ і ib. XXIV. 51, оукраджтъ і ib. XXVII. 64; сътрѫсъ і марк. I. 26, исцѣлитъ і ib. III. 2, приемъ і ib. VIII. 32, оуничьжатъ і ib. IX. 12, разбиваатъ і ib. 18, иждежтъ і ib., емъ і ib. 27, оубыжтъ і ib. 31 (X. 34), осѫдѫтъ і ib. X. 33, азъ і вѣмь io. VII. 29, даѣдъ і оубо ѣ нарицаатъ лук. XX. 44, и т. д. Если же предшествующее слово оканчивается гласною (кромѣ ъ), пишется и: отрѣшьша и марк. XI. 2, отрѣшаашете и ib. 4, сътвористе и ib. 17, како и бѫ погоубили ib. 18, огради и ib. XII. 1, емъше и ib. 3, посъла и ib. 7, оставьше и ib. 12, въпроси и ib. 28, въпрашаахѫ и ib. XIII. 3, да и прѣдастъ ib. XIV. 10, имѣте и ib. 44, облобъыза и ib. 45, ѭсѫ и ib. 46 и т. д. Исключеній изъ этого орѳографическаго правила очень не много (напр. вѣсѧ і матѳ. XXVII. 31), напротивъ, подтвержденій очень много, укажемъ на марк. XII. 7. 8: оубиѣмъ і возлѣ оубиша и, или лук. II. 7: повитъ і і положи и. Какъ здѣсь винительный падежъ послѣ ъ передается черезъ і (о замѣнѣ сочетанія ъ і полнымъ ы-и рѣчь впереди), такъ иногда начальное и слова послѣдующаго за предлогомъ въ передается черезъ і (вм. и): въ іма матѳ. X. 41 bis. 42, XVIII. 20, XXI. 9, XXIII. 38, XXIV. 5, XXVIII. 19, марк. IX. 37, 41, XI. 9. 10, лук. IX. 48 и т. д.; въ істинѫ матѳ. XXII. 16, марк. XII. 32, лук. IV. 25, XXII. 59, съ іродиѣны матѳ. XXII. 16, къ іродоу лук. XXIII. 7, въ юденѫхъ матѳ. XXVIII. 15, въ юден лук. XXI. 21, въ искоушение лук. XI. 4, естъ іма марк. V. 9; въ испрь io. XI. 41.

Вмѣсто винительнаго падежа мѣстоименія поддается такому же графическому измѣненію и какъ союзъ et-καί, но это бываетъ очень рѣдко: слѣпъ і нѣмъ матѳ. XII. 22, ишѣтѣ і знамение не дастъ сѧ лук. XI. 29, нъ і оўа io. V. 18, нъ і io. XVII. 20.

Что сдѣланное мною здѣсь наблюденіе не есть простой орфографическій произволъ, а скорѣе тонкая передача звуковыхъ процессовъ, въ этомъ можно, я полагаю, убѣдиться, если обратимъ вниманіе на слѣдующее параллельное явленіе. Именно то и, которое съ ъ предыдущаго слова узко соединяется въ звукъ ы (вслѣдствіе чего и пишется і вм. и), довольно часто вызываетъ ассимиляцію предыдущаго ъ, посредствомъ перехода ъ въ ы, такъ что цѣлое сочетаніе принимаетъ видъ ы-и, напр. осѫдѫты-и матѳ. XII. 41 (вм. осѫдѫтъ і, а это вм. осѫдѫтъ и), вы-истинѫ матѳ. XXVII. 54 (вм. въ істинѫ, а это вм. къ истинѫ), и т. д. Другіе примѣры въ слѣдующей статьѣ. За исключеніемъ упомянутыхъ двухъ случаевъ і вм. и употребляется очень рѣдко: смоковьница матѳ. XXI. 20, власвимісаатъ марк. III. 29, четъіре ib. VIII. 20, мосеові ib. IX. 5, домштімъ ib. XIII. 17, крілѣ лук. IV. 9, покажі сѧ ib. V. 14, своімі ib. VII. 44, єдінъі ib. VIII. 2, XI. 1, никто io. III. 13 и др.; иногда только кожи, гдѣ обыкновенно і соединено съ ж вязью въ одну фигуру, впрочемъ же пишется правильно двойное ни (сл. однакожъ io. XXI. 11 велиі, лук. III. 38 божеі).

ѣ встрѣчается въ тѣхъ же словахъ, какъ въ Зографскомъ евангеліи, напр. въ аньѣлъ (ἄγγελος) еванъѣліе (εὐαγγέλιον), ѣона (γέεννα), ѣнисаретъ (Γεννησαρέτ), ѣдсимани (Γεθσημανῆ), ѣрѣсинскѫ (γεργεσηνός) матѳ. VIII. 28, леѣонъ (λεγεών), ѣмонъ (ἡγεμών), витъфаѣи (Βηθφαγή), воанирѣсъ (Βοανηργές), наанѣеовъ (Ναγγαί), лекьѣи (λευΐς), ниневъѣитъ (Νινευείτης) параскевьѣни (παρασκευή); въ Зографскомъ еще ѣлѣота и ѣолъѣота, но у насъ голъгота. Осталось г въ скунопигиѣ io. VII. 2.

к съ знакомъ мягкости употребляется въ зографскомъ евангеліи часто, въ нашемъ же текстѣ рѣдко: ѣсарѣ лук. III. 1, газофилакіи io. VIII. 20, енѣенниѣ лук. X. 22, обыкновенно безъ обозначенія мягкости: кесара, кинъсъ, кнрнию и т. д.

л съ знакомъ мягкости попадается рѣдко: колєн матѳ. XII. 6, съвѣдѣтєлъство іо. VIII. 13, землѧ іо. XII. 32,ємлєтє іо. XIV. 11, пріємлетъ матѳ. X. 40, възлюбленъ ib. 21, възлюбленъı лук. XX. 13, авраамлє лук. XVI. 22, съблюдє іо. XII. 7, землиж матѳ. XXV. 18, X. 34.

и въ словѣ огнь іо. IV. 52 (лук. III. 16 въ огнємь титла между г и н вѣроятно значитъ то же самое), сл. о҃нь марк. I. 31, матѳ. VIII. 15, магдалъıни матѳ. XXVII. 61, XXVIII. 1. Сличи еще алчи҃ща матѳ. XXV. 37 (гдѣ можетъ быть писецъ хотѣлъ написать алчѧща) алфе҃ова марк. III. 18 (єффа҃та марк. VII. 34, порфи҃рж лук. XVI. 19), пасха матѳ. XXVI. 2.

ѡ вм. о пишется рѣдко, его употребленіе въ первоначальномъ видѣ рукописи ограничивается значеніемъ восклицанія: ѡ жено матѳ. XV. 28, ѡ родє XVII. 17, марк. IX. 19, лук. IX. 41, ѡ несмъıслънаа лук. XXIV. 25; въ иностранныхъ словахъ греч. ѡ передается иногда черезъ ѡ: ѡсанна матѳ. XXI. 9. 15 марк. XI. 9. 10, іо. XII. 13, каріѡна матѳ. XVI. 17, єлѡи марк. XV. 34, ієкѡвовъ лук. III. 34 (обыкновенно иѣковъ или іѣковъ). Прочихъ примѣровъ съ ѡ первой руки очень мало: ѺкѣмА матѳ. X. 2, Ѻкрѣтъı ib. 39, Ѻтъ ib. XI. 12, Ѻнъ XII. 39, Ѻтъвѣщавъ XIV. 28, Ѻчє XXVI. 39, Ѻнѣмъ марк. IV. 11 (сл. примѣчаніе въ текстѣ), Ѻни марк. XIV. 19, Ѻнъ XVI 6 (здѣсь кажется сначала было онъ), Ѻтъвѣшта іо. VIII. 14. За то довольно часто сдѣланы исправленія въ нашемъ текстѣ другою, болѣе позднею рукою, позволившею себѣ передѣлывать О въ Ѻ, о въ ѡ или Ѻ; разница въ чернилахъ почти всегда даетъ возможность уже на первый взглядъ замѣтить передѣлку. Въ напечатанномъ текстѣ возстановлено мною вездѣ первоначльное о или О, но для славянской палеографіи этотъ фактъ довольно важенъ, имъ можно воспользоваться для приблизительнаго опредѣленія времени различныхъ памятниковъ.

ѵ передаетъ въ иностранныхъ словахъ греческое υ, напр. архисѵнагога, архисѵнагогови, архисѵнагоговъ марк. V. 35, 36, 38 (ib. 22 архисоѵнагогъ), архисѵнагога лук. VIII. 49, архисѵнагогъ ib. XIII. 14; мѵроѵ лук. VII. 37, мѵроиж іо. XI. 2, мѵро ib. XII. 5, лук. XXIII. 56 (но мироиж лук. VII. 46), порфѵрж і вусонъ лук. XVI. 19, сѵриеж и кѵриниѭ лук. II. 2, сѵкаминѣ лук. XVII. 6, сѵкомориж ib. XIX. 4, сѵмеонъ лук. II. 25, сѵхарь іо. IV. 5; сл. тоѵрѣ матѳ. XI. 21 передѣлано въ тѵрѣ, тѵрьскж ib. XV. 21 передѣлано въ тоѵрьскж, о тѵрѣ мрк. III. 8, тѵрьскъı ib. VII. 24, тѵръскъ и сѵдоньскъ ib. 31, въ тѵрѣ лук. X. 13, тѵроѵ ib. 14, сѵрофоникиссанъıни марк. VII. 26, ѵпокрити матѳ. VI. 2. 16, XXII. 18, XXIII. 13. 15. 25. 27. 29. Въ доказательство, что и глаголическое оѵ заключаетъ въ себѣ составныя части о и ѵ, можно указать на передачу звука ѵ въ сокращенномъ видѣ черезъ ѵ (глаголическое ѹ), напр. къ иⷭѵ матѳ. XVII. 1, іⷭѵ ib. XXVI. 6 (возлѣ къ иⷭоѵ марк. VI. 30, іⷭоѵ лук. III. 21) или ѵтро матѳ. XX. 1. Сличи еще слово садѵкиска матѳ. XVI. 6. 11, сѵдарь іо. XX. 7, рѵфовоѵ марк. XV. 21, кентѵриона ib. 45.

ѱ чередуется съ шт безразлично, примѣровъ съ шт больше, въ особенности шт преобладаетъ во второй части рукописи, напр. въ III-ей главѣ Луки на 20 примѣровъ съ шт только 2 съ ѱ; въ XI-ой главѣ Іоанна на 14 прим. съ шт только 2 съ ѱ. Только въ началѣ рукописи иногда преобладаетъ ѱ, напр. въ VII-ой главѣ Матѳея на 11 примѣровъ съ ѱ только 2 съ шт, въ VIII-ой главѣ Матѳея на 15 примѣровъ съ ѱ 2 съ шт.

ѧ встрѣчается часто, ѫ въ вндсандъı іо. I. 45.

О ГРАММАТИЧЕСКИХЪ ОСОБЕННОСТЯХЪ НАШЕГО ПАМЯТНИКА.

Грамматическая сторона Маріинскаго евангелія по большей части подтверждаетъ то, что уже извѣстно изъ прочихъ древнѣйшихъ памятниковъ глаголической и кирилловской письменности. Не считая необходимымъ останавливаться на всѣхъ достоинствахъ церковнославянскаго языка, постараемся на основаніи отличительныхъ чертъ нашего памятника опредѣлить его мѣсто въ средѣ другихъ. Почти у каждаго изъ древнѣйшихъ памятниковъ церковнославянскаго языка есть свои особенности, видоизмѣненія и отступленія отъ того нормальнаго типа языка, который наукой получается какъ теоретическій выводъ изъ сравненія многихъ текстовъ. Между всѣми до сихъ поръ извѣстными памятниками первое мѣсто занимаетъ Зографское евангеліе, подходя лучше всѣхъ къ идеальному церковнославянскому или старословѣнскому языку; изо всѣхъ южнославянскихъ оно обнаруживаетъ ближайшія отношенія къ древнѣйшему русскому тексту, Остромирову евангелію. Поэтому и для характеристики языка нашего памятника вопросъ сводится къ тому, въ чемъ онъ существенно отступаетъ отъ Зографскаго евангелія и чѣмъ объясняются эти его отступленія отъ Зографскаго евангелія какъ вѣрнѣйшаго зеркала старословѣнскаго языка? На то и другое даютъ отвѣтъ нижеслѣдующія замѣтки.

А) Въ звукахъ:

1. Главнѣйшимъ критеріемъ древности языка въ области звуковъ считается правильное употребленіе носовыхъ гласныхъ. Въ этомъ отношеніи Зографское евангеліе и Савина книга, Glagolita Clozianus и Codex suprasliensis и т. д. принадлежатъ къ одной и той же группѣ памятниковъ, т. е. они написаны или въ тѣхъ мѣстностяхъ, гдѣ въ произношеніи еще существенно отличалось ѫ отъ ѧ, а также ѫ отъ оу, ѧ отъ ѥ (или ѣ), или же лицами, отнесшимися очень внимательно къ своимъ подлинникамъ. Маріинское евангеліе напротивъ представляетъ замѣчательное исключеніе, писецъ его повидимому не съумѣлъ справиться съ разницею между ѫ и оу, онъ постоянно смѣшивалъ ихъ, очевидно произнося ѫ какъ оу.

ѫ вм. оу видно въ слѣдующихъ примѣрахъ: мѫжьскъ мѫдроу (дат. ед. ч.) матѳ. VII. 24, мѫжь боуіѫ ib. 26, къ немѫ матѳ. VIII. 5, нѣкѣмѫ (дат. ед. ч.) матѳ. XIII. 45, жгълѫ (дат. ед. ч.) матѳ. XXI. 42, съвѣзанѫ сѫщю (дат. ед. ч.) марк. V. 4, къ грѣшънѫ мѫжю ib. XIX. 7, по обычаю лук. II. 27. 42; зълодѣѭ (дв. ч.) лук. XXIII. 39, очиѭ марк. XII. 11, лук. XIX. 42, отъ неѭ матѳ. VIII. 30, лук. V. 2, дъвоѭ лук. VIII. 43, IX. 13, обоѭ матѳ. XXI. 31, XXVI. 14, марк. XIV. 43, іо. I. 41, ваѭ лук. X. 13, сеѭ матѳ. V. 37; не обинѭю сѧ іо. X. 24, негодѭштѥ марк. XIV. 4, вѣрѭштѥ іо. XX. 31, имѫштѫмоу лук. VI. 8, имѫштѫоумоу лук. XIX. 24, въпадъшѭоумоу лук. X. 36; людѣ матѳ. XV. 8, людьми лук. XX. 26, любѣѥ іо. V. 42, бѫрѣ лук. VIII. 23, покѫплютъ марк. VII. 4, искѫшаѭштѥ марк. VIII. 11, сѫхѫ марк. III. 1, сл. л. 76[а] и о сѫхорѫщѣмь л. 43[в], шѭь матѳ. XX. 23, XXV. 41, шѭьѭ матѳ. XXVII. 38, лук. XXIII. 33, оштѫтитъ іо. XI. 57, ѭже (= оуже) іо. V. 6.

оу вм. ѫ встрѣчается въ: трѣѳѫ—вьмѣтаемоу лук. XII. 28, ишедъшю (вин. ед. ч. ж. р.) лук. VIII. 46, дроугоуь лук. XVII. 35, отъпоуштю матѳ. XXVII. 17, отъпоуштоу марк. XV. 9

(по оу исправлено въ ѫ), възлюблю io. XIV. 21, люблю ib. 31, въ нюже марк. IV. 24, io. IV. 53, V. 28, въ коупѣли io. IX. 7, оусоумьнѣ мато. XIV. 31, доуноу io. XX. 22, ѭтоу io. VIII. 3 и слоука лук. XIII. 11 съ предѣлкою оу въ ѫ, отрыѭдѫ марк. VII. 21 съ передѣлкою оу въ ѫ.

Вслѣдствіе такого смѣшенія пишется: кѫдѫ мато. XX. 25, лук. I. 43, V. 19, io. IV. 11, VII. 27, коудѫ мато. XIII. 27, лук. XIII. 25; тѫдѫ мато. XI. 1, марк. IX. 30, XI. 30, лук. XVI. 26, тоудѫ мато. IX. 9, тоудоу лук. IX. 4, тоудѣ мато. XIV. 13, XV. 21. 29, XIX. 15, лук. XII. 59; сѫдѫ io. VII. 3, соудоу лук. XVI. 26, късѫдѫ лук. XIX. 43, сл. еще кънѣиѭдѫ мато. XXIII. 27, вънѭтрьиѭдѫ ib. и т. д.

Большое число примѣровъ — приведены же не всѣ — исключаетъ мысль о случайности описокъ, отступленіе отъ правильнаго употребленія становится многознаменательнымъ, оно какъ уже замѣчено на стр. 410 выдаетъ родину писца, которая судя по нѣкоторымъ другимъ признакамъ могла быть только въ предѣлахъ сербо-хорватскаго племени.

Иногда вм. ѫ встрѣчается о, но это несомнѣнно только описки, по разсѣянности или невнимательности писца осталась буква недописанной, а какъ извѣстно въ глаголическомъ письмѣ о представляетъ первую половину полной буквы ѫ: кодетъ мато. VI. 10, io XV. 4, кодѭтъ мато. XIX. 30, съкодетъ сѧ мато. XIII. 35, содитъ io. III. 17, прикосно сѧ марк. V. 27, ржгахо мато. IX. 24, радоваахо сѧ лук. XIII. 17, съмѣахо лук. XX. 40, гл҃аахо io. VII. 40, въ едино марк. IX. 5 описка была замѣчена и исправлена.

Вѣроятно той же небрежностію писца объясняется нѣсколько случаевъ передачи оу черезъ о, т. е. писецъ просто забылъ дописать вторую часть буквы: кѣсъноетъ мато. XVII. 15, помилон XX. 30, трождьше лук. V. 5, очениѣ io. VI. 8, охо (вм. оухо) лук. XXII. 50, сл. еще слѣпоумоу io. XI. 37 и наоборотъ гроукоу (вм. гроко) лук. XXIV. 12, поуоучати XXI. 14.

Замѣна звука ѧ звукомъ ѣ, объяснимая выше упомянутымъ вліяніемъ, замѣчается рѣдко: съвѣзавъше мато. XXVII. 2, грѣди марк. II. 14, сѣдѣштемъ мато. XI. 16, сѣдѣте (вм. сѧдѣте, какъ въ зогр.) лук. XXIV. 49; марк. VIII. 25 вьсѧ не должно считать опискою потому что и въ зогр. ев. на томъ же мѣстѣ всѧ и въ греч. текстѣ при ἅπαντα существуетъ разночтеніе ἅπαντας; помѣнѭти лук. I. 54 чередуется съ поманѭти лук. I. 72, впрочемъ же этотъ глаголъ вездѣ пишется черезъ ѣ (протяженіе коренного е въ ē вм. en), какъ камѣнъ (λίθινος) io. II. 6; неправильно окамѣнилъ io. XII. 40.

Смѣшенія между ѫ и ѧ нѣтъ, только марк. XIV. 51 вм. юношѧ ожидаемъ юношѫ (такъ зогр.), а лук. XVIII. 2 читается въ нашемъ памятникѣ какъ и въ зогр. ев. гл҃ѫ вм. ожидаемаго причастія гл҃ѧ (λέγων). Стоитъ упомянуть еще, что вм. обыкновенной формы александрову (такъ зогр. марк. XV. 21) въ нашемъ текстѣ написано александровоу, гдѣ ѧ = ен, и что вм. къ оушю лук. I. 44 въ нашемъ текстѣ замѣчательная форма къ ноушю или можетъ быть лучше кън-оушю, т. е. по произношенію къноушю, гдѣ н всплылъ наружу изъ самого предлога кън — кѫ, собственно ън, ѫ.

2. Если смѣшеніе ѫ съ оу свидѣтельствуетъ о вліяніи сербо-хорватскаго нарѣчія, то и замѣну ъ гласною и можно приписать участію той же среды. Примѣровъ не очень много, но все таки столько, что и какъ описки выдаютъ національность писца; описка почти вездѣ тотчасъ же была замѣчена и исправлена надстрочною прибавкою ъ: мато. IX. 36 народи (съ надстр. приб. ъ), марк. XIV. 63 ризи (съ надстр. ъ), лук. XIV. 26, жени (съ надстр. ъ), марк. VII. 22 окнди (съ надстр. ъ), марк. XVI. 1 аромати (съ надстр. ъ), лук. VIII. 32 въ

ти (съ надстр. ъ), io. V. 39 ти (т. е. кънигъı, съ надстр. ъ), лук. VII. 34 митарємъ (съ надстр. ъ), io. VIII. 42 билъ (съ надстр. ъ), io. XXI. 9 рибѫ (съ надстр. ъ), л. 76[a] о блаженницѣ (съ надстр. ъ), къ зъванимъ (съ надстр. ъ) лук. XIV. 7; безъ надстрочнаго ъ: ризи матѳ. XI. 8, слишѧштемъ лук. XX. 45, изкıтъка лук. XVI. 45 (здѣсь очевидно пропущено ъ). Наоборотъ ъ вм. и написано: разкоиньıкъı лук. X. 30, къ істъиѭ ib. XXI. 3, магдалъıни матѳ. XXVII. 61, XXVIII. 1, магдалъıні (было прежде магдалъıнъı) матѳ. XXVI. 56; ръıкъıткъı лук. V. 2.

Очень можетъ быть, что вслѣдствіе неумѣнія вѣрно произносить звукъ ъ, появился въ нашемъ памятникѣ еще рядъ описокъ другого рода, передача звука ъ черезъ одно ъ. Конечно всѣ эти описки могутъ быть объяснены также разсѣянностью или невниманіемъ писца, забывшаго къ ъ прибавить букву ı. Но мнѣ кажется болѣе правдоподобнымъ, что и за ними кроется противуположность двухъ стихій: живой рѣчи писца и книжнаго языка. Сл. слъшатн лук. V. 15, оүслъшатн мато. XXIV. 6, слъшашѧ лук. X. 24, слъшастє марк. XIV. 64, слъшакъ лук. VII. 9, слъшатъ марк. IV. 20, слъшѫ лук. XVI. 2, оүслъша лук. I. 41 (въ марк. XIV. 64 и лук. VII. 9, X. 24 сдѣлана попытка исправить ошибку приписною буквы ı), къкъшю лук. IV. 42 (тоже исправлено потомъ въ ъı); къı io. V. 35, XIII. 13 написано къ съ прибавкою надстрочнаго ı, тъı лук. II. 1, XXIII. 40 и нъиѣ io. XVI. 5 передается черезъ ъ съ надстрочною припискою буквы ı. Той же особенностью объясняется, можетъ быть, марк. X. 19. прѣлюкъ дѣи (вм. прѣлюкъı дѣи) и лук. XVIII. 20 прѣлюкъ сътворн, о чемъ рѣчь впереди; сл. еще врагъ твоıѧ лук. XX. 43 (вм. врагъı), къ дъни тъ (вм. тъı) лук. II. 1, и наоборотъ ıазкъı (вм. ıазъıкъ) лук. XVI. 24.

3. Отраженіе сербо-хорватскаго нарѣчія на нашемъ памятникѣ видно еще въ оүселенѭ лук. II. 1, если положить, что писецъ къ по сербски произнесъ какъ оү, и въ оүоржѫ сѧ лук. XI. 21 (зогр. къоржѫ сѧ), сл. въ грамотѣ Кулина бана 1189-го года: ѫ ниє вм. Къ ниє. Но если это такъ, то мы въ этихъ многознаменательныхъ описках получаемъ доказательство того что памятникъ былъ написанъ въ предѣлахъ штокавскаго нарѣчія сербо-хорватскаго. языка. Чакавцы, какъ извѣстно, еще до сихъ поръ произносятъ къ какъ va.

4. Въ дополненіе къ прочимъ доказательствамъ относительно происхожденія нашего памятника, нѣкоторую силу имѣетъ также форма сега вм. сєго, встрѣчающаяся въ марк. VI. 14: сега ради.

5. Замѣчательная черта нашего текста, свидѣтельствующая о глубокой древности его, заключается въ стремленіи (антиграмматическомъ) связывать слова сообразно съ теченіемъ живой рѣчи, не обращая много вниманія на грамматическую самостоятельность каждаго отдѣльнаго слова. Такимъ образомъ не рѣдко встрѣчается то, что старая грамматика называла греческимъ словомъ ἀφαίρεσις, т. е. пропускъ перваго вокала слѣдующаго слова, содержимаго въ окончаніи предыдущаго слова, напр.

иже-си (вм. иже єси) матѳ. VI. 9, лук. XI. 2; единого-тъ (вм. единого отъ) матѳ. XVI. 14; котораго-тъ (вм. котораго отъ) матѳ. XXII. 28, кранитє-моү (вм. кранитє емоү) марк. IX. 39, рече-моү (вм. рече емоү) лук. XXII. 33, же-моү (вм. же емоү) io. XII. 2, дъштере-ıѧ (вм. дъштере еıѧ) марк. VII. 26, рече-и (вм. рече-еи) марк. VII. 27, ѣже-стъ (вм. ѣже естъ) марк. XI. 2, останѣте-ıѧ (вм. останѣте еıѧ, є прибавлено надъ строкою) марк. XIV. 6, тако-дѣтъ (вм. тако одѣтъ) матѳ. VI. 30, тако-дѣатъ (вм. тако одѣатъ) лук. XII. 28, съ нѣкоюмъ и-одиомъ (вм. и иодиомъ) марк. I. 29.

Противоположный случай, вызванный однакожъ тѣмъ же общимъ стремленіемъ, за-

ключается въ томъ, что окончаніе предидущаго слова ъ, уподобляясь ближайшему вокалу и слѣдующаго слова, идя ему такъ сказать на встрѣчу, перешло въ ы. Примѣровъ довольно много, но всѣ они принадлежатъ извѣстнымъ категоріямъ словъ: *a*) предлогъ **къ** передъ гласною и слѣдующаго слова переходитъ въ **кы**: **кы-истинѫ** матѳ. XXVII. 54, марк. XII. 14, XIV. 70, лук. XX. 21, іо. I. 48, VII. 40, VIII. 31. 36, XVII. 19, **кы-истинѣ** іо. VIII. 44, **кы-нюдеихъ** іо. XI. 54, **кы-нюдѫ** лук. XXII. 3, **кы-изли** лук. VII. 9, **кы-нѫ** марк. V. 5, лук. IX. 56; *b*) частица **нъ** подъ тѣмъ же условіемъ переходитъ въ **ны**: **ны-нматъ** іо. III. 16, VIII. 12. *c*) окончаніе третьяго лица единств. и множ. числа на -**тъ** передъ мѣстоименіемъ и (eum) переходитъ въ **ты**: **поставитты-и** матѳ. XXIV. 47, **изкавитты-и** матѳ. XXVII. 43, **къзлюкитты-и** лук. VII. 42, **прославитъ-и** іо. XIII. 32, **исцѣлитъ-и** лук. VI. 7, **емѣтъ-и** лук. IX. 39, **дастъ-и** лук. VII. 15, **къдастъ-и** матѳ. XXI. 33, **прѣдастъ-и** марк. III. 19, лук. XXII. 4, **исповѣстъ-и** лук. XII. 8, **обитъ-и** марк. XV. 46, **осждатъ-и** матѳ. XII. 41, лук. XI. 32, **къзложатъ-и** марк. IV. 21, **оутѣшатъ-и** іо. XI. 19, **приатъ-и** лук. VIII. 40; *d*) окончаніе перваго лица множ. числа **мъ** переходитъ въ **мы**: **оутолимы-и** матѳ. XXVIII. 14, **слышахомы-и** марк. XIV. 58; *e*) окончаніе причастій на **мъ**, **л** подъ тѣмъ же условіемъ даетъ **мы**, **лы**: **сънемы-и** марк. XV. 46, **поемы-и** марк. VII. 33, **видѣлы-и еси** іо. IX. 37.

Въ этой замѣчательной особенности нашего памятника заключается окончательное подтвержденіе факта, давно уже подмѣченнаго Миклошичемъ, что въ старословѣнскомъ языкѣ памятниковъ паннонско-моравской и македонско-болгарской редакціи господствовало окончаніе **тъ** (вм. древнерусскаго **ть**). Дѣйствительно только вполнѣ твердое произношеніе этого окончанія, съ присущею ему для древняго языка эластичностію, въ родѣ нашихъ предлоговъ **съ**, **къ**, было способно поддаваться измѣненіямъ по примѣру выше изложенныхъ. По одному правописанію нельзя было съ полною увѣренностью утверждать, что это такъ; оно оказывается иногда обманчивымъ, ему не слѣдуетъ слишкомъ много довѣрять. Какъ часто встрѣчается въ рукописяхъ южнославянскыхъ **ъ** вм. **ь**, гдѣ vis latens звука все-таки не измѣнилась! Такъ напр. въ нашемъ текстѣ пишется первое лицо единств. числа гораздо чаще **есмъ** чѣмъ **есмь**, пишется **имамъ** (чуть-ли не всегда), **дамъ** возлѣ **дамь** (послѣднее чаще), и т. д.: стало быть по правописанію выходитъ, что писцы уже тогда не замѣчали разницы между окончаніемъ **мъ** и **мь**. Съ этимъ теоретическимъ выводомъ конечно можно согласиться, но для насъ важно знать, насколько въ языкѣ еще продолжала свое существованіе внутренняя жувучесть звука, дающая ему способность возобновленія; и вотъ мы встрѣчаемъ въ матѳ. XXVI. 15 замѣчательную форму: **азъ камъ прѣдаме-и**, доказывающую' что vis latens окончанія перваго лица единств. числа тогда еще оставалась въ полной силѣ, сохраняя связь съ звукомъ **ь** = ĭ, ĕ. Если бы такая же сила крылась въ окончаніи **тъ**, мы не встрѣчали бы выше приводимыхъ формъ, не встрѣчали бы **можетo-сь** (изъ **можетъ сь**), а только окончанія **те-и** или **ти-и** (изъ **ть-и**), т. е. примѣры въ родѣ древнихъ южнорусскихъ **поставити-и** (вм. **поставить и**) или выше упомянутаго **прѣдаме-и**.

Звукъ **ы** можетъ поглотить слѣдующій за нимъ вокалъ **и**, вслѣдствіе чего вм. **ъ-и** или **ы-и** выходитъ наружу одно **ы**. Такого рода и римѣры были уже отмѣчены выше, на стр. 420—1, гдѣ рѣчь шла объ употребленіи буквы **і**. Между **кы-истинѫ** и **къ-истинѫ** или лучше **кыстинѫ** разница очень незначительная, т. е. такая же, какъ между именит. падежемъ единств. числа **добръı чловѣкъ** матѳ. XII. 35 по нашему тексту и **добрꙑ чловѣкъ** ib. по Зографскому евангелію.

или добрꙑи человѣкъ ib. по Ассеман. евангелію, т. е. другими словами разницы почти и нѣтъ. Поэтому сюда же принадлежатъ кромѣ упомянутыхъ на стр. 420—1 примѣровъ еще слѣдующіе: азъ і вѣмь io. VII. 29 (читай азъı вѣмь вм. азъı-и вѣмь), нъ иже матѳ. XX. 26 (читай нъıже вм. нъı-иже), нъ і отьца io. V. 18 (читай нъı отьца вм. нъı-и отьца), сл. io. XVII. 20 нъ і вѣроующштихъ, естъ има марк. V. 9 (читай естъıма вм. естъı-има), сътрасъ і марк I. 26 (читай страсъı вм. страсъı-и), въ юденхъ матѳ. XXVIII. 15 (читай къюденхъ вм. къı-нюденхъ), сл. лук. XXI. 21, къ іродоу лук. XXIII. 7 (читай къродоу вм. къı-родоу) и т. д.

6. Желаніе передать на письмѣ ту непрерывность между отдѣльными словами, которая существуетъ въ живой рѣчи, вызвало въ нѣкоторыхъ необыкновенныхъ случаяхъ замѣну гласной а въ началѣ слова іотованнымъ звукомъ ѣ (т. е. ıа), въпрошѫ и ѣзъ къı марк. XI. 29, і ѣкне проказа отиде лук. V. 13, і ѣште любите лук. VI. 32, и ѣште ндѫ io. XIV. 3, да ѣıе кто исповѣстъ io. IX. 22.

Такое же колебаніе, но уже и въ другихъ памятникахъ замѣчаемое, повторяется въ глаголѣ авити-ѣвити (сл. напр. io. XXI. 1 рядомъ ѣви и ави); у насъ большинство примѣровъ съ ѣ, но довольно много ихъ и съ а: ави сѧ лук. XXII. 43, ависте сѧ матѳ. XVIII. 3, авѫтъ io. III. 21, IX. 3, авѣ io. XI. 54; съ ѣ: марк. I. 45, IX. 4, XVI. 12, лук. I. 11, IX. 31, XXIV. 34, io. I. 31, II. 11. 18, VII. 4. 10. 13, XVII. 6, XXI. 1. 14. Приблизительно такъ же въ Зографскомъ евангеліи. — Частица оу (ἤδη) съ предыдущимъ не обыкновенно пишется не оу, такъ: матѳ. XVI. 9, марк, XIII. 7, лук. XXI. 9, io. II. 4, III. 24, VI. 27, VII. 6. 8, 30. 39, VIII. 20. 57. XI. 30, XX. 9. 17, не ю только матѳ. XV. 17, марк. VIII. 17; но когда прибавляется же, почти всегда встрѣчается форма юже (около 25 примѣровъ), оуже отмѣчено мною только марк. XV. 44, лук. XIV. 17, io. XV. 3. Въ Зографскомъ евангеліи ю нѣтъ, но зато оуже нѣсколько чаще чѣмъ въ нашемъ текстѣ. Какъ извѣстно, родственные языки говорятъ здѣсь въ пользу ю (сл. литовско-лотышское jau). — Слово оутро встрѣчается также ютро, но первое кажется чаще, въ особенности въ выраженіи за оутра марк. XVI. 2. 9. io. XVIII. 28, XX. 1, из оутра лук. XXI. 38, сл. еще оутрѣ матѳ. VI. 30, лук. XII. 28 при ютрѣ лук. XIII. 33, оутроу io. XXI. 4 при ютроу матѳ. XXVII. 1, оутрѣи матѳ. VI. 34, марк. XV. 1, оутрьıи лук. X. 35, но ютро матѳ. XVI. 3, XXI. 18, марк. I. 35, XI. 20, XIII. 35, io. VIII. 2 а утро (вм. оутро) матѳ. XX. 1. Въ Зографскомъ евангеліи такое же колебаніе, а по родственнымъ языкамъ (напр. лит. aušrà, лот. austra) ожидается только оу. — Слово анце такъ и пишется лук. XI. 12 въ нашемъ текстѣ и въ зогр. еванг. ассем. еванг. остр. ев. и т. д., значитъ, тогда еще произносили съ чистымъ а въ началѣ.

7. Характеру языка нашего памятника вполнѣ соотвѣтствуетъ стремленіе передать такъ называемые глухіе звуки ъ и ь, согласно съ тогдашнимъ ихъ произношеніемъ, черезъ о — е. Но если наше предположеніе вѣрно — въ чемъ трудно сомвѣваться — что памятникъ написанъ въ предѣлахъ сербо-хорватскаго нарѣчія, то замѣна гласныхъ ъ — ь гласными о — е означаетъ лишь условное произношеніе этихъ звуковъ на почвѣ ненародной, т. е. ъ замѣнялось знакомъ о, ь знакомъ е вовсе не потому, что въ живой рѣчи народа (Сербовъ и Хорватовъ X и XI вѣка) въ подходящихъ словахъ ъ и ь слышны были какъ о и е — трудно повѣрить, чтобы **а** нынѣшняго сербо-хорватскаго языка въ **отац, сатник** произошло прямо изъ е въ отецъ и о въ сотьникъ, формъ встрѣчающихся въ нашемъ памятникѣ — а только потому, что ь въ отьць, ъ въ сътьникъ, въ церковнославянскихъ формахъ этихъ

словъ, въ противуположность народнымъ формамъ, произносились тогда у нихъ какъ ε и ο въ отецъ, сотьникъ.

И такъ частая замѣна глухихъ ъ — ь гласными ο — ε иллюстрируетъ только произношеніе книжное, господствовавшее въ извѣстную эпоху времени лишь въ церковномъ, какъ книжномъ языкѣ. Это произношеніе попало къ Сербамъ и Хорватамъ несомнѣнно вмѣстѣ съ книгами изъ Панноніи (въ широкомъ смыслѣ этого слова, обнимающемъ напр. также страну между рѣками Мурою, Дравою и Савою), держалось же здѣсь нѣкоторое время рядомъ съ такими особенностями церковнославянскаго языка какъ юсы, пока подъ напоромъ сербо-хорватскаго языка не уступило другимъ орѳографическимъ пріемамъ. Особенность же нашего памятника заключается въ томъ, что онъ въ различіе отъ Зографскаго евангелія или Савиной книги уступилъ широкое мѣсто произношенію на счетъ этимологіи. Понимая въ этомъ смыслѣ замѣну глухихъ звуковъ полными, мы ожидаемъ ее конечно прежде всего тамъ, гдѣ необходимость болѣе внятнаго произношенія гласной была обусловлена удареніемъ или позиціею слога. На дѣлѣ такъ и выходитъ.

Глухія ъ и ь замѣняются гласными ο и ε.

а) внутри односложныхъ словъ или такихъ сочетаній съ предлогами, гдѣ полугласная очутилась внутри, слово же оканчивается на согласную съ ъ или ь, которыя въ то время уже въ концѣ словъ теряли звуковое значеніе:

конъ матѳ. XXI. 39, XXVI. 75, марк. XI. 19, XIV. 68, лук. IV. 29, VII. 54, XIII. 28 XIV. 35, XXIV. 50, іо. VI. 37, IX. 35, XI. 43, XII. 31, XV. 6, XIX. 4. 5. 13 (кънъ іо. IX. 34). — вонь марк. VII. 15, лук. VIII. 30, іо. II. 11, III. 15. 18, VII. 31, XII. 37, XIII. 27. — ко-тъ часъ матѳ. VIII. 13, XV. 28, лук. XII. 12, XXIV. 33. — дождъ матѳ. VII. 25. 27. — золъ матѳ. VII. 18, XII. 33, XVI. 4. — сотъ (род. пад. отъ сѣто) марк. XIV. 5, лук. VII. 41, сл. сѣтъ (favum) лук. XXIV. 42.

весь (vicus): матѳ. X. 11, XXI. 2, марк. VIII. 26, лук. IX. 52. 56, X. 38, XVII. 12, XIX. 30, XXIV. 13. 28, іо. XI. 30. — весь (omnis) матѳ. XIII. 2, XVIII. 30, XXI. 10, XXII. 40, марк. I. 33, II. 13, XIV. 55, XVI. 15, іо. IV. 53, V. 22, IX. 34 (рѣже вьсь или вьсъ: матѳ. XVIII. 32. 34, марк. IV. 1, VII. 14, лук. VIII. 37); сл. весьде матѳ. XXV. 29. — день почти всегда, напр. матѳ. X. 15, XI. 22. 24, XII. 36, XVII. 23, XX. 2. 19, XXVII. 15, марк. VI. 11, IX. 31, лук. IX. 37, X. 12, іо. I. 40, VI. 40, VII. 37, IX. 4, XIV. 20 (рѣдко дьнь: марк. XIV. 12, лук. IX. 12, XXI. 34); род. пад. мн. ч. денъ матѳ. XVII. 1, XXVI. 17, іо. XII. 1. Въ склоненіи слова замѣчается колебаніе между денье лук. I. 23, дьнне ib. V. 35, и даже дьньс лук. IX. 51; позиція видна въ деньми матѳ. XXVII. 40, іо. II. 20, (сл. дьньми марк. XIV. 58), удареніе же въ дьнесь лук. II. 11, IV. 21. V. 26, дьне-сь зименъ матѳ. XVI. 3. — лесть матѳ. XXVII. 64. — мечъ матѳ. X. 34. — жезлъ марк. VI. 8 (два раза жъзла).

в) въ коренныхъ слогахъ тѣхъ же словъ и другихъ, когда присоединеніемъ предлоговъ или слогообразовательныхъ приставокъ или склоненіемъ объемъ ихъ увеличивается, но удареніе остается на томъ же слогѣ или же позиція поддерживаетъ замѣну:

кожъдо единъ матѳ. XXVI. 22, возлѣ къжъдо іо. VI. 7. — роптааҳѫ лук. XV. 2 возлѣ ръптааҳѫ ib. XIX. 7, ръптъ іо. VII. 12. — сотьникъ матѳ. VIII. 5. 8. 13, марк. XV. 39; ο сотьницѣ 76[a], возлѣ сътьникъ матѳ. XXVII. 54, лук. VII. 6, сътьникоу лук. VII. 2. — оусоҳъшии 43[a]

возлѣ оусѣхѣшѫ марк. XI. 20. — токѣмо матѳ. XVII. 8, токмо матѳ. IX. 21 при болѣе обыкновенномъ тѣкѣмо, тѣкмо.

къземъ матѳ. XVII. 27, марк. X. 21, сънемъ марк. XIV. 55, XV. 1, іо. XI. 47, сънемь матѳ. XXVI. 59, къпемъша матѳ. XII. 20, сл. ізкмь лук. X. 35. — наченъ матѳ. XIV. 30, XX. 8, лук. XXIII. 5, XXIV. 27, іо. III. 24, наченъшю матѳ. XVIII. 24 возлѣ начѣпъше іо. VIII. 9. — шедъ матѳ. V. 24, къшедъ IX. 18, пришедъ матѳ. VIII. 7. 14, IX. 18, XIII. 54, XVI. 13 и т. д., отъшелъ лук. IV. 42, пришелъ іо. VI. 17. XI. 30, прѣшелъ матѳ. VIII. 34; шедъше матѳ. XXII. 15, шедъшоу матѳ. VIII. 1, къшедъшоу ib. 5, пришедъше матѳ. IX. 10, XIV. 12. 33, XVIII. 31, и т. д.; пришедъшоу матѳ. IX. 28, пришедъши матѳ. XV. 25, прѣшедъше матѳ. XVI. 5, и т. д. пришелъца матѳ. XXIII. 15; гораздо менѣе примѣровъ съ ь или ъ: шьдъ лук. XIV. 10, шьдъше лук. IX. 13, шъдъша лук. VII. 22, ішъдъше лук. X. 10, пришьдъ матѳ. XXV. 27, пришьдъши марк. V. 16 и т. д. — простерь матѳ. VIII. 3, XIV. 31, XXVI. 51, лук. V. 13. — оумерѣ іо. XI. 44, оумерон XII. 1, оумерошъ лук. VII. 12. — лестьѫ марк. XIV. 1. — прилепъшен лук. X. 11. — окецѣници матѳ. XXIII. 30. — легъко матѳ. XI. 30. — възнезъ матѳ. XXVII. 48, възнезъше іо. XIX. 29 (но вѣнѣзи съ удареніемъ на зи іо. XVIII. 11). — стекльници матѳ. XXIII. 26 возлѣ стѣкльници ib. 25. — темьницѫ матѳ. XVIII. 30, іо. III. 24, темъници матѳ. XXV. 36, темьници лук. III. 20.

г) въ предлогахъ въ, къ и съ, если переходъ вызванъ позиціею: во вьсѫ странѫ марк. I. 28, лук. III. 3, во вьсеи слакѣ матѳ. VI. 29, лук. XII. 27, во вьсѧ люди лук. IX. 13, во вьсѣхъ лук. IX. 48, во вьсемь мирѣ іо. XIII. 1; во вътороѫ лук. XII. 38; во вьскрѣшение лук. XIV. 14, XX. 33; во дьни матѳ. XXIV. 37, лук. VI. 12; во мъногѣ матѳ. VI. 7; возьми матѳ. IX. 6; возъпи матѳ. XIV. 30; воскресе лук. IX. 19, воскръснѫтъ марк. XII. 23, по воскръсновении матѳ. XXVII. 53, даже восѣквашю матѳ. XIII. 6; ко мьнѣ іо. VI. 37; созъда матѳ. VII. 24. 26, XXI. 33, созъдати матѳ. XXVI. 61; созърѣатъ марк. IV. 29; сонъмъı матѳ. X. 17, сонъмици іо. VI. 59, сонъмишта іо. IX. 22, сонъмиште матѳ. XII. 9, сонъмиштихъ матѳ. VI. 5, IX. 35, XXIII. 6. 34, марк. I. 23 (но и съ ъ: сънмь лук. XXII. 66, сънъмиштихъ, сънъмиште лук. IV. 15. 16, сл. ib. 20, VIII. 41, матѳ. VI. 2).

д) особенно часто въ предпослѣднемъ слогѣ (paenultima), т. е. въ слогахъ суффиксальныхъ, гдѣ основа слова оканчивается а суффиксъ съ нею вяжется посредствомъ глухихъ звуковъ ъ и ь:

Сличи еще иностранное слово псаломъскыхъ лук. XX. 42.

ъ = о: лакоть матѳ. VI. 27, свекровь матѳ. X. 35; крѣпокъ лук. XV. 14, кротокъ матѳ. XI. 29, XXI. 5; начѧтокъ іо. II. 11, VIII. 25, опрѣснокъ матѳ. XXVI. 17; оумерошъ лук. VII. 12, къ домохъ матѳ. XI. 8, жрѣновъ матѳ. XVIII. 6. Дальнѣйшимъ словопроизведеніемъ можетъ слогъ попасть въ средину слова: смоковьницѫ марк. XI. 20, смоковъницѫ матѳ. XXIV. 32, жрѣновънъı марк. IX. 42. Передъ вокаломъ только какъ исключеніе: оумерон іо. XII. 1, сватон лук. I. 72, нарицаемон іо. XXI. 2.

ь = е: коленъ матѳ. XXV. 43, кѣсенъ матѳ. IX. 32, кѣренъ матѳ. XXV. 21. 23, грѣшенъ іо. IX. 16. 24, длъженъ матѳ. XVIII. 28, XXIII. 16. 18, лук. VII. 41, зименъ матѳ. XVI. 3, истиненъ іо. VII. 28, VIII. 16, сл. III. 33, миренъ лук. I. 79, повиненъ марк. III. 29, подобенъ матѳ. XI. 16, лук. VI. 47. 48. 49, правьденъ іо. V. 30, пракъденъ лук. II. 25, празденъ матѳ. XII. 44, приѧтенъ лук. IV. 24, противенъ матѳ. XIV. 24, марк. VI. 48, равенъ іо. V. 18, разоумененъ лук. X. 21, странен матѳ. XXV. 43, чьстенъ лук. VII. 2. — агнецъ іо. I. 36, когочтецъ іо. IX, 31, вѣнецъ матѳ.

XXVII. 29, марк. XV. 17, жрѣцъ марк. XI. 2, конецъ матѳ. XXIV. 31, марк. II. 21, младѣнецъ лук. I. 41. 44, младенецъ лук. II. 12. 16. 23, младѣнець матѳ. XXI. 16, овецъ іо. X. 26, 77[a], отецъ матѳ. X. 21, XXIII. 30. 32, марк. XI. 26, лук. II. 48, VI. 36, X. 22, іо. V. 36, X. 30, XVI. 15, пръвѣнецъ лук. II. 7, слѣпецъ матѳ. XV. 14, лук. VI. 39, старецъ матѳ. XV. 2, марк. VII. 3, лук. IX. 22, іо. VIII. 9, стоуденецъ іо. IV. 11, сѫчецъ матѳ. VII. 3. 4. 5, лук. VI. 42; — скѣтелъ матѳ. XVII. 5, скѫдель лук. V. 19 (но осълъ лук. XIV. 5). — оцетъ лук. XXIII. 36 (сл. оцътъ матѳ. XXVII. 34, оцътѣно марк. XV. 23), скрьжетъ матѳ. XIII. 42, XXIV. 51. — дѣтескъ марк. VII. 28, мѫжескъ матѳ. XIX. 4, женескъ ib., чловѣческъ марк. VII. 7. — горешъ лук. XI. 26.

Словопроизводство отодвигаетъ иногда предпослѣдній слогъ дальше отъ конца: младеньцемъ лук. X. 21, правєдьни матѳ. XXIII. 28, правєдьника, правєдьничѫ матѳ. X. 41, правєдьници матѳ. XXV. 37, отечьствиє марк. VI. 1, отечъствии лук. IV. 24, цѣсарьствиє матѳ. VI. 10, XIX. 23, марк. IV. 26, сл. лук. IX. 11, матѳ. XIII. 19.

e) Мѣстоименія сь и тъ, провожающія иныя существительныя въ именительномъ или винительномъ падежѣ единств. числа съ окончаніемъ на ъ, даютъ поводъ столь узкому ихъ соединенію въ одно слово, что ъ вѣроятно подъ напоромъ ударенія переходитъ въ о: родось (т. е. родъ сь, родо-сь) матѳ. XI. 16, XXIII. 36, марк. VIII. 12, XIII. 30, лук. XXI. 32 (сл. родъ съ лук. XI. 29), народось марк. VIII. 2, іо. VII. 49, образось матѳ. XXII. 20 (сл. образъ сь марк. XII. 16), глаголось лук. XVIII. 34. — работъ (т. е. рабъ тъ, рабо-тъ) матѳ. XVIII. 26. 28 (сл. рабъ тъ матѳ. XXIV. 46, лук. XII. 43. 45, XIV. 21), домотъ марк. III. 25, чловѣкотъ марк. XIV. 21. Нѣсколько другихъ примѣровъ изъ Ассеманова евангелія см. въ моемъ введеніи къ изданію Рачкаго, на стр. XXVII.

Вмѣсто существительнаго предшествуетъ глаголъ въ можетось іо. VI. 52.

Подъ тѣмъ же условіемъ дьнь сь даетъ дьнесь, не только въ смыслѣ обыкновеннаго нарѣчія (hodie, σήμερον), но и въ болѣе самостоятельномъ положеніи: дьне-сь зименъ матѳ. XVI. 3. (въ гр. σήμερον χειμών), гдѣ славянскій переводчикъ чувствовалъ еще силу существительнаго и вм. зима образовалъ прилагательное зименъ (Зографское евангеліе дьнь сь).

8. Какъ видно изъ приведенныхъ примѣровъ, нашъ памятникъ, согласно со всѣми прочими, вѣрно различаетъ, гдѣ замѣнить глухой звукъ гласной о и гдѣ гласною ѣ. По этому можно бы ожидать, что и въ употребленіи ъ и ь никакихъ смѣшеній въ немъ не будетъ. Но на дѣлѣ не такъ, ъ и ь смѣшиваются довольно часто, только этому смѣшенію не слѣдуетъ придавать смыслъ значенія физіологическаго, было бы крайне ошибочно на основаніи его судить о физіологіи звуковъ самого языка. Отступленія, замѣчаемыя въ текстѣ, свидѣтельствуютъ только о частномъ характерѣ правописанія нашего памятника, сохранившаго только обломки прежней болѣе вѣрной передачи. Конечно это обстоятельство снова подтверждаетъ высказанное выше мнѣніе, что памятникъ попалъ въ теченіе времени въ другую этническую среду, чѣмъ была та, гдѣ языкъ жилъ и гдѣ для него образовалась своя графика; писецъ поддѣлывался по возможности подъ свой подлинникъ, но не съумѣлъ справиться со всѣми тонкостями его, отъ-того такія неровности въ правописаніи нашего памятника, что наряду съ формами, гдѣ выдержана старинная точная передача, встрѣчаются очень крупныя отступленія.

Унаслѣдованная старина видна въ сохраненіи ь слѣдующихъ окончаній: *a*) творительнаго падежа единственнаго числа богомь іо. VI. 45, кръмьемь ib. IX. 6, гладомь лук. XV. 17,

гласомь келиемь лук. VIII. 28, XVII. 15, XIX. 37, XXIII. 46, гноемь лук. XIII. 8, доухомь io. III. 6, пародомь лук. VIII. 19, дѣломь и словомь лук. XXIV. 19, съсѣдомь лук. VIII. 16, твоимь именемь матѳ. VII. 22 и т. д., но это окончаніе отнюдь не исключительно, оно не рѣдко должно было уступить гласной ъ: прѣдъ олътаремъ .. съ кратромъ своимъ матѳ. V. 24, гласомъ келиемь марк. I. 26, гнѣвомъ лук. III. 5, огнемъ матѳ. VIII. 14 и т. д. — *в*) предложнаго падежа единств. числа по томь марк. IV. 28, емь марк. III. 10, VI. 56, о единомь лук. XV. 10, въ тоуждемь лук. XVI. 12, по тоуждемь io. X. 5, на прѣдьнимь мѣстѣ лук. XIV. 8, въ новѣмь своемь грокѣ матѳ. XXVII. 60, о дроуѕѣемь матѳ. VI. 24, о дроуѕѣмь лук. XVI. 13, и т. д.; но и это окончаніе, хотя оно рѣшительно преобладаетъ, иногда уступило гласной ъ: емъ лук. VIII. 47, о единомъ лук. XV. 7, при мори галилѣиецѣмъ матѳ. XV. 29. — *г*) отдѣльныхъ словъ, какъ: голжь марк. I. 10, лук. III. 22, io. I. 32; корабь марк. VI. 45; кръвь марк. XIV. 24, лук. XI. 50, io. VI. 54. 56; чрѣвь матѳ. VI. 20, марк. IX. 44. 46. 48; їь, т. е. господь матѳ. X. 25, XII. 8, XVIII. 34, XXI. 3, XXIV. 42 и т. д.; запокѣдь матѳ. XV. 3, марк. VII. 7. X. 5, io. X. 18; осмь лук. II. 21, IX. 28, XIII. 4, io. V. 5; седмь матѳ. XII. 45, XV. 37, XVIII. 22, XXII. 25, марк. VIII. 5. 6. 8. 20, XII. 20. 22. 23; соль марк. IX. 50. Но и тѣ же и другія слова встрѣчаются также съ ъ: корабъ марк. VI. 47; кръвъ матѳ. XXVI. 28, лук. XIII. 1, io. VI. 55, XIX. 34; чрѣвъ матѳ. VI. 19; їъ (т. е. господъ) матѳ. XVIII. 25. 27. 32, XXII. 44, XXIV. 45, марк. II. 27, лук. V. 45; запокѣдъ марк. XII. 28; солъ лук. XIV. 34; слова кънѧзь и пѣнѧзь пишутся постоянно съ ъ: кънѧзъ, пѣнѧзъ (каждое 7—8 разъ), такъ и мънасъ лук. XIX. 20.

Отсутствіе чутья или же невнимательное отношеніе къ традиціи книжной замѣчается кромѣ только-что приведенныхъ примѣровъ еще во многихъ другихъ, такъ: мѣстоименіе сь пишется иногда съ: лук. VII. 39, VIII. 25, IX. 9 и т. д., поэтому и дьнесъ матѳ. VI. 30; существительныя на -остъ обыкновенно передаются черезъ ь, однакожъ: радостъ лук. XV. 7; существ. на ть обыкновенно такъ и пишутся съ ь (напр. клѣть матѳ. VI. 6, пѫть VII. 13. 14, плъть лук. III. 6), однакожъ кластъ марк. XIII. 34, окластъ io. V. 27, плътъ марк. XIV. 38, благодатъ лук. II. 40; даже огнъ лук. XXII. 55 возлѣ правильнаго огнь матѳ. VI. 30, лук. III. 10, IX. 54; вм. ко-нь (сл. выше стр. 428) читаемъ къ нъ io. XI. 48. Въ причастіи на ь (= jьs) не отмѣчена мягкость въ такихъ грубыхъ формахъ, какъ: прѣломъ матѳ. XIV. 19, раздѣлъ сѧ матѳ. XII. 25 (при правильныхъ остакь марк. VIII. 13, остакль матѳ. XVI. 4, прѣломь лук. XXIV. 30, пристжпь матѳ. VIII. 2. 19, XXVI. 60. 73, лук. VII. 14, X. 34).

Первое лицо единств. числа на —мь передается черезъ ь и ъ: сънѣмь лук. XXII. 11, дамь матѳ. XVI. 19, марк. VI. 23, io. IV. 14, VI. 51, къздамь лук. X. 35, прѣдамь лук. IV. 6; но дамъ матѳ. XX. 4, марк. VI. 22, лук. IV. 6, XXI. 15, напротивъ первое лице множ. числа дамь (вм. правильнаго дамъ) марк. XII. 14; исповѣмь матѳ. VII. 23, но исповѣмъ X. 32, вѣмь матѳ. XXV. 12, XXVI. 70, марк. I. 24, съвѣмь марк. XIV. 68, лук. XIII. 27, XXII. 30, io. IV. 25, V. 32, VII. 29, VIII. 14, XI. 24, XII. 50, XIII. 18, XX. 13, но вѣмъ матѳ. XXVIII. 5, лук. IV. 34, XIII. 25, io. VIII. 55, IX. 25, XI. 22; въ множ. числѣ такое же колебаніе между вѣмъ матѳ. XXI. 27, XXII. 16 и т. д. и вѣмь марк. XI. 33, XII. 14, лук. XX. 21, io. II. 2, 11 и т. д.; имамъ лук. VII. 40, XI. 6, XII. 17. 50, io. IV. 17. 32, V. 7. 36, VIII. 26, X. 16. 18, XVI. 12, имамь только лук. XVI. 28 и io. X. 18; есмъ гораздо чаще чѣмь есмь, первое почти исключительно (есмь лук. XXII. 27, io. VII. 29, нѣсмь io. XVII. 16).

Окончаніе ць пишется исключительно съ ъ, нѣкоторые примѣры приведены выше на

стр. 429—30, сл. еще: близнецъ io. XI. 16, мьстецъ матѳ. XXVII. 63, рожецъ лук. XV. 16, телецъ ib. 23, кроупицъ марк. VII. 28, кошъницъ VIII. 8. 20, ницъ лук. XVII. 16. Въ творительномъ падежѣ множ. числа встрѣчается даже старьцъı матѳ. XXVII. 41, что конечно образовалось по аналогіи прочихъ примѣровъ на ъı. Эта твердость произношенія въ концѣ слога не мѣшала однакожъ писцу въ дательномъ падежѣ единств. числа въ подражаніе подлиннику сохранить окончаніе цю: отъцю лук. I. 62. 73, io. IV. 23, слѣпьцю марк. XVI. 2, io. IX. 17, коракицю лук. V. 3, ср. пѣнѧзю матѳ. XX. 9 (при именительномъ пѣнѧзъ).

Окончанія чь, жь, шь, ждь, штъ передаются въ нашемъ памятникѣ черезъ ь и ъ (послѣднее чаще): кичь io. II. 15, плачь матѳ. XIII. 50, ключь лук. XI. 52, но мечъ матѳ. X. 34. — мужь лук. VIII. 41, XIV. 24, XXIII. 50, но мужъ лук. V. 12. VIII. 27. 38, IX. 38, XVII. 12, XIX. 2, XXIV. 19, io. I. 30, IV. 18; лъжь io. VIII. 44. 55; ножъ марк. XIV. 37; къложь марк. VI. 5, приложь лук. XIX. 11, но положъ ib. 21, оуторжь сѧ лук. XI. 21. — кошъ марк. VIII. 19, нашъ матѳ. VI. 11, лук. VII. 5, XI. 2. 3, io. VII. 51, VIII. 39, XI. 11; вашъ матѳ. VI. 8. 14. 15. 26. 32, VII. 11, IX. 11, X. 13, XVII. 24, XX. 26. 27, XXIII. 8. 9. 10. 38, и т. д., горешъ лук. XI. 26, но люштьшь матѳ. XII. 45, ѣдьшъ матѳ. XV. 32, ишедъшъ марк. VII. 30, оумьрьшъ io. XIX. 33 и оумерошъ лук. VII. 12. — дождъ матѳ. VII. 27, даждъ матѳ. VI. 11, марк. X. 21. 37, лук. XIV. 9, io. IV. 7. 15, но даждь матѳ. XIV. 8, лук. XV. 12, io. IV. 10; киждъ марк. II. 24, io. I. 47, но киждь матѳ. VIII. 4, io. VII. 52, XI. 36, разъ кнѧжь io. XX. 27; покѣждь мато. VIII. 4 но покѣждъ марк. VIII. 26; ѣждъ io. IV. 31, но ѣждь лук. XII. 19; — отрочиштъ io. VI. 9, ницъ лук. XVI. 20, тъштъ лук. XX. 11, но тьштъ марк. XII. 3, тъштъ лук. XX. 10, ноштъ марк. XIV. 27, io. IX. 4, тысѧщь матѳ XIV. 21, но тысѧштъ матѳ. XVI. 9, лук. XIV. 31, къкрѣцъ матѳ. X. 34, но оклець лук. XXIV. 29.

Несмотря на преобладающее число приведенныхъ примѣровъ съ ъ, и здѣсь шипящія съ гласною оу очень часто соблюдаютъ характеръ мягкій: чю лук. II. 43, XXIV. 18, чюлъ марк. VII. 24. чюхъ лук. VIII. 46, чюете марк. VIII. 17, чюетъ матѳ. VI. 3, чюеши лук. VI. 41, чюде сѧ матѳ. XXI. 15, XXIV. 24, чюдесъ io. IV. 48, чюди сѧ лук. XII. 9, чюдиша сѧ мато. VIII 27, чюждаахѫ сѧ лук. I. 21; — жюпелъ лук. XVII. 29, мужю марк. X. 10, лук. XIX. 7, мужь матѳ. VII. 24, притѫжь лук. XVIII. 2; — шюмъ лук. IV. 37, шюма лук. XXI. 25, шюнца матѳ VI. 3, шюмь матѳ. XX. 21, XXV. 33, шюжь марк. X. 40, кыкъшю мато. XIV. 23, XX. 8, XXVI. 16, марк I. 32, VI. 47 и т. д., изкъракъшю мато. XIII. 47, косѣкъшю матѳ. XIII. 6, недоставъшю io. II 3. слъшакъшюю io. I. 41, сътворкшю io. XX. 37, хождъшю лук. I. 3, къшедъшю лук. I. 9, ишедъшю лук. VIII. 46, наченъшю матѳ. XVIII. 24, къпадъшижоумоу лук. X. 36. — междю мато. XVIII. 15, марк. IX. 50, io. IV. 31, VI. 52, сжждь io. XII. 47. — оцютиша матѳ. XXIV. 39, оцютатъ лук. IX. 45, непьштюштъ лук. IX. 18, съкровищю матѳ. XII. 44, съпьминштю лук. VIII. 41, отъпоуштю матѳ. XXVII. 17, вижштюмоу лук. VI. 29, глаголѧщюмоу матѳ. XII. 48, дъхаѫштю io. VI. 18, зиждштю лук. VI. 48, имѫштю матѳ. XVIII. 8. 9. 25, имѫштюмоу матѳ. XXV. 28. 29, отемлѧштюмоу лук. VI. 29, къзлежащю матѳ. IX. 10, разоумѣѭштю лук. VIII. 4, сѣдѫштю матѳ. XXVII. 19, сѫштю io. V. 13, ходѧщю марк. XI. 27, исходѫштю матѳ. XX. 29, марк. XIII. 1, прѣходѫштю матѳ. IX. 27 очищю матѳ. XXI. 23, и т. д.

Гораздо менѣе примѣровъ сохранившейся мягкости въ сочетаніи шипящаго звука съ гласной а: къ чѣсѣ лук. IV. 5, тачѣе io. II. 10, мъножѣишѧ матѳ. XXI. 36, мъножѣишѧѧ матѳ. XI. 20, можѣаѫ лук. VIII. 19, покажѣте лук. XX. 24, иштѣте матѳ. VI. 33.

Теперь уже нельзя сомнѣваться въ томъ, что мягкость была присуща шипящимъ звукамъ еще въ доисторическую эпоху жизни славянскихъ нарѣчій.

То, что до сихъ поръ изложено относительно смѣшаннаго употребленія гласныхъ ъ и ь въ концѣ словъ, повторяется и во внутреннихъ слогахъ, т. е. рядомъ съ правильнымъ ихъ употребленіемъ являются довольно многочисленныя отступленія, характеризующія не физіологическія особенности самого языка, а правописаніе памятника. Напр. рядомъ съ очень часто повторяющимся вьси и т. д. можно иногда найти въсн матѳ. X. 1. 28, лук. IV. 40 или въсѣмъ лук. VIII. 45, въсѣ марк. VII. 19, въсѫдѫ лук. IX. 6; рядомъ съ правильнымъ и преобладающимъ дьни и т. д. также: дъни лук. II. 43, V. 35, дънеи лук. VIII. 22, дънесъ матѳ. VI. 11, дънехъ лук. II. 46; рядомъ съ примѣрами глагола зьрѣти черезъ ь (напр. оузьритъ лук. III. 6, зьрѧще, оузьрите матѳ. XIII. 14, оузьратъ ib. 15) также черезъ ъ: зърѧштии лук. IV. 20, призъри лук. IX. 38; рядомъ съ оумьрѣтъ лук. VIII. 54 также оумърѣтъ ib. 49; при обыкновенномъ мьнѣти (напр. помьните матѳ. XVI. 9, мьнѣахѫ матѳ. XX. 10, мьнѣвъша лук. II. 44, мьнимъ лук. III. 23) также мъните матѳ. X. 34; при рьци матѳ. XVIII. 17, XX. 21, XXII. 17, марк. I. 44, лук. IV. 3, VII. 40, X. 40, XII. 13, рьцѣте матѳ. X. 27, XXII. 4, XXVI. 18, рьцѣта матѳ. XXVIII. 7, марк. XIV. 14, также ръци марк. XIII. 4, лук. VII. 7, XXII. 26, ръцѣте матѳ. XXI. 5, марк. XVI. 7, ръцѣта марк. XI. 3; несмотря на формы тьмъно матѳ. VI. 23, тьмьно лук. XI. 34, темьница, въ другой обстановкѣ корня встрѣчаемъ тъма матѳ. VI. 23, XXVII. 45, тъмѣ X. 27, тъмѫ VIII. 12, XXII. 13, XXV. 30, и т. д., даже тъмънъı лук. XI. 36; несмотря на правєдъна марк. VI. 20, правєдъномъ матѳ. XXI. 32 и т. д., все-таки правъдъı матѳ. VI. 33, правъдоѫ лук. I. 75, правъдѣ io. XVI. 8 (правьдѣ ib. 10); хотя пишется овєцъ, все-таки окъцѫ матѳ. IX. 36, марк. VI. 34, окъцамъ ib. X. 6 (но и овьцѫ матѳ. X. 16, io. X. 11), хотя отєцъ, все-таки не только отъцъ io. VI. 37, VIII. 19, X. 15, XIV. 11 и т. д., но и отъца марк. VII. 10, лук. XII. 53; сл. также градъцѫ марк. VI. 6, срѣдъце ib. 52, слѣпъца марк. X. 49, мъıшъца io. XII. 38, чѧдъца io. XIII. 33, крашъна марк. VII. 19, неджжънъıѫ марк. VI. 56, рождъствоу VI. 21, ноштънѣи 48, котъломъ VII. 4, свѣтъло ib. VIII. 25, татъкъı VII. 22; даже полъза лук. IX. 25 при польза марк. VIII. 36, польэекалъ ib. VII. 11.

9. Полугласныя ъ и ь обыкновенно не опускаются, несмотря на очень смѣшанное ихъ употребленіе; встрѣчаются конечно примѣры и безъ ъ или ь, но они ограничены извѣстными словами или единичными случаями. Напр. кто и что пишутся безъ полугласной почти столь же часто, какъ съ нею (чъто вм. чьто обыкновенно). Иначе рѣдко, сл. дни матѳ. XII. 40, пцѣтєсѧ матѳ. X. 19 (при пьцѣте сѧ матѳ. VI. 34), псомъ, пси матѳ. XV. 26. 27, марк. VII. 27, птенъца лук. II. 24, птицѫ VIII. 5, птицъ матѳ. X. 30 (пътици ib. 29), пшеничьно io. XII. 24, чти марк. X. 19, дондеже матѳ. XXII. 24, марк. IX. 1, XII. 36, XIII. 30; мноэи, многа марк. XII. 41 (обыкновенно съ ъ), два матѳ. XVIII. 16, отрѣшша лук. XIX. 30 и т. д.

Особый случай пропуска полугласной при такъ называемомъ r sonans, примѣровъ не много: крвъ матѳ. XVI. 17, кръстителѣ марк. VIII. 28, милосрдоуıѫ матѳ. XV. 32, милосрдовавъ марк. IX. 22, оутрни матѳ. VI. 34, скврнѧштаа матѳ. XV. 20, о цркви матѳ. XVIII. 17. Разъ переписчикъ, перенося слово изъ строки въ слѣдующую, написалъ въ цъ | рѣкє матѳ. XII. 5, чѣмъ можно бы, если бы въ этомъ еще нуждались, пользоваться въ доказательство того, что и это, какъ и прочія подобныя слова, писалось съ ъ послѣ р, произносилось же какъ нынѣ въ сербо-хорватскомъ языкѣ, т. е. съ r sonans. Несмотря на то, что при р—л рѣши-

тельно преобладаетъ ъ, даже въ такихъ примѣрахъ, какъ кръстиша лук. III. 21, крѣштъше VIII. 29, слъзами марк. IX. 24, vis latens выходитъ наружу въ крение io. IX. 6; то же слово пишется крънъемь ib. и три раза крънье ib. 11. 14. 15. Послѣдніе примѣры говорятъ въ пользу предположенія, что древнѣйшіе памятники въ извѣстныхъ случаяхъ дѣйствительно различали ръ отъ рь, о чемъ сл. Archiv für slav. Philologie II. 213 и слѣд. Нашъ текстъ поддерживаетъ это предположеніе тѣмъ, что онъ въ случаѣ, когда r sonans отражаетъ этимологическое re или ri, возлѣ обыкновеннаго ръ иногда сохраняетъ рь; напр. глаголъ βαπτίζω передается 29 разъ черезъ ъ: кръстити или кръштати, 7 разъ однакожъ черезъ ь, сущ. кръштение 7 разъ, крьштение 4 раза, кръститель 6 разъ, крьститель 1 разъ (4 раза подъ титлою); σταυρός въ нашемъ текстѣ всегда написано въ сокращенномъ видѣ крс̃тъ, Χριστός тоже въ сокращеніи х̃ъ, х̃а и т. д., только марк. IX. 41 хръстови, кромѣ того матѳ. XXIV. 24 и марк. XIII. 22 лъжи хрести; дрькольми 2 раза (матѳ. XXVI. 47. 55), возлѣ дрькольми 3 раза (марк. XIV. 43. 48, лук. XXII. 52); скрьжетъ 8 разъ, всегда черезъ ь (матѳ. VIII. 12, XIII. 42. 50, XXII. 13, XXIV. 51, XXV. 30, лук. XIII. 28), но крѣвъно 6 разъ, всегда съ ъ; искрънии 4 раза съ ъ (матѳ. XXII. 39, лук. X. 27. 29. 36), но и 4 раза съ ь (матѳ. V. 43, XIX. 19, марк. XII. 31. 33), сл. также искрь io. IV. 5; трьсть 6 разъ съ ь (матѳ. XI. 7, XII. 20, XXVII. 29. 30. 48, лук. VII. 24), 2 раза съ ъ (марк. XV. 19. 36); глаголъ къскръснѫти на 13 случаевъ съ ъ представляетъ 5 съ ь (марк. VIII. 31, XVI. 9, лук. XVI. 31, XVIII. 33, io. IX. 24). Во всѣхъ этихъ примѣрахъ, насколько они обнаруживаютъ рь, позволительно видѣть остатокъ болѣе древняго правописанія, поддерживаемаго такимъ важнымъ свидѣтельствомъ, какъ Зографское евангеліе. Этотъ взглядъ подтверждается еще болѣе замѣчательнымъ совпаденіемъ обоихъ памятниковъ въ передачѣ твор. падежа множ. числа трьми черезъ ь: въ нашемъ памятникѣ 6 разъ трьми (матѳ. XXVI. 61, XXVII. 40, марк. XIV. 58, XV. 29, io. II. 19. 20), а съ ъ нѣтъ ни одного примѣра, несмотря на очевидное предпочтеніе, которое впрочемъ дается сочетанію ръ, лъ.

10. Убѣдившись изъ до сихъ поръ изложеннаго, что нашъ памятникъ сохранилъ довольно много слѣдовъ старины, мы хотимъ узнать, насколько орѳографія его подтверждаетъ сдѣланное мною на основаніи Зографскаго евангелія наблюденіе о зависимости полугласныхъ предыдущаго слога отъ физіологическаго характера гласной слѣдующаго слога, сличи объ этомъ Archiv für slavische Philologie I. 17. 19. 22. 30. 31. 51—54. Кто боится смотрѣть явленіямъ языка въ глаза прямо по памятникамъ, не желая придавать значенія тому, что угрожаетъ нарушеніемъ нашихъ этимологическихъ соображеній, тѣмъ сдѣланное мною наблюденіе не понравилось; однакожъ этимъ вопросъ не устраняется. Несмотря на нѣкоторую сбивчивость правописанія нашего памятника, въ немъ можно найти лишь подтвержденіе того, что замѣчено мною относительно Зографскаго евангелія. Такъ напр. при обыкновенномъ конъ (только io. IX. 34 кънъ, а марк. VIII. 23 кънъ) пишется 11 разъ кънѣ (разъ только кънѣщънимь марк. IV. 11); дъва 41 разъ съ ъ, 1 разъ дъва матѳ. IX. 27 и 1 разъ два матѳ. XVIII. 16, 8 разъ дъвою, 2 раза дъвое, между тѣмъ дъкѣ 7 разъ а дькѣ 9 разъ, дъкѣма 2 раза а дькѣма 6 разъ; постоянно съ ъ пишется зъло, зълы, о въ золъ, но 3 раза зълѣ и 3 раза зьлѣ (матѳ. XVII. 15, лук. III. 19, io. XVIII. 23), зълн матѳ. XII. 34 и зьлн лук. XI. 13; постоянно съ ь пишется вьдите 8 разъ, вьдѣлъ 2 раза, вьдитъ марк. XIII. 34, вьдѫшта лук. XII. 37 и повьдѣти матѳ. XXVI. 40, даже вьдръ матѳ. XXVI. 41, марк. XIV. 38, только разъ повъ-

дѣти марк. XIV. 37. — Во всѣхъ этихъ примѣрахъ замѣчается полное совпаденіе орѳографіи Маріинскаго съ орѳографіею Зографскаго евангелія, если принять въ соображеніе общее различіе между ними въ характерѣ правописанія.

11. Сокращеніе вокала и въ ь передъ гласными, вызванное удареніемъ, падающимъ на одинъ изъ предшествующихъ или на послѣдующій слогъ, замѣчается не столь часто въ нашемъ текстѣ, какъ въ Зографскомъ евангеліи. Въ этомъ можно убѣдиться изъ слѣдующихъ параллельныхъ примѣровъ: матѳ. VII. 16 рѣпиѣ мар. рѣпьѣ зогр., XIV. 3 іродиѣды мар. іродъады зогр., XXIV. 49 пиѣницами мар. пьѣницами зогр., марк. II. 22 лиѣти мар. вьлѣти зогр., IV. 39 велиѣ мар. вельѣ зогр., V. 7. 42 велиемь мар. вельемь зогр., VIII. 11 знамениѣ мар. знаменьѣ зогр., XIII. 4 знамение мар. знаменье зогр., XII. 5 книжште, оубиѣижште мар. бьижште, оубьѣижште зогр., XV. 7 оубиство мар. оубыство зогр., и т. д. Можно однакожъ найти и въ нашемъ текстѣ небольшое количество сокращенныхъ примѣровъ, въ особенности въ евангеліи Луки: людье матѳ. XXVII. 25 (зогр. и), лук. XIX. 48, дьнье лук. XIX. 43, XXI. 6. 22, XXIII. 29 (такъ и зогр.), бьенъ лук. XII. 47. 48, по оубьении ib. 5 (такъ и зогр.), братрьѣ io. VII. 5 (братиѣ зогр.), десатьиь лук. XIX. 17, распѣтьѣ лук. X. 10, достоѣные лук. XII. 13 (зогр. и), осжденье лук. XX. 47, шьстье лук. XIII. 22 (шьствие зогр.), голжьье матѳ. X. 16 (зогр. и), оржьемь матѳ. XXVI. 55 (зогр. и), листвье XXIV. 32 (зогр. и), лобъзаньѣ лук. VII. 45, сьиь лук. XII. 20 (сниь зогр.) и др.

Это ь переходитъ въ нашемъ текстѣ нерѣдко въ е, если послѣдующій вокалъ и принимаетъ значеніе русскаго й (сличи русское житьё—житейскій, литьё—литейный, ручья́—ручей́, бью́, пью́—бей́, пей́): колеи 43ᵇ, 77ᵇ, матѳ. XI. 11 bis, XII. 6. 42, XVIII. 1. 4, XXIII. 11. 17, лук. XXII. 24, io. III. 12, VIII. 53, XIII. 16, XV. 20 (зогр. и, какъ и въ нашемъ текстѣ нерѣдко: колии лук. XXII. 26, здѣсь зогр. ь: колы, io. XIV. 28, XV. 2, XIX. 11); велеи лук. I. 15, марк. XVI. 4, но велии матѳ. XXVII. 60, XXVIII. 2, марк. XV. 37, лук. I. 32; вмштеи лук. IX. 46. 48 (зогр. и и ь); крѣплеи марк. I. 7, лук. III. 16, XI. 22 (зогр. на первомъ мѣстѣ крѣплеі); лоучеи матѳ. XII. 12 и мьиѣи матѳ. XI. 11 (вм. мьиеи, какъ марк. IX. 35, значитъ ѣ вм. е, зогр. мьиги); оудареи матѳ. XXVI. 68 (оударьі зогр.), прилепъшеи лук. X. 11 (зогр. прильпъшіи); дьиеи лук. II. 44, V. 17, VIII. 22, XX. 1, людеи матѳ. XIII. 15, лук. VII. 16 (сл. людии XXIII. 27), двьреи матѳ. XXVIII. 2, дѣтеи матѳ. XIV. 21, XV. 38, господеи матѳ. XV. 27, заповѣдеи матѳ. XV. 9, милосрдеи (зогр. ь) ради лук. I. 78, житенскъиими лук. VIII. 14, XXI. 34, гвозденииъіи io. XX. 25 (сл. гвоздииижь ib.). Встрѣчается даже на каменеиѣ матѳ. XIII. 5 (вѣроятно хотѣлось написать только камене) и нѣсколько разъ въ причастіяхъ: ѣдъшеимъ io. VI. 13, понесъшеимъ матѳ. XX. 12, въходмштеимъ лук. XI. 52; но послѣдніе примѣры собственно не относятся сюда, здѣсь е вызвано аналогіею именительнаго множ. числа, сл. Cod. glagol. zogr. стр. XXV.

12. Сочетанію сц (изъ ск) въ нашемъ памятникѣ дается очевидное предпочтеніе передъ ст, послѣднее должно быть писцу не нравилось, такъ какъ онъ иногда въ строкѣ, иногда же надъ строкою къ бывшему ст присовокупилъ еще ц. Считая ст въ данномъ случаѣ сочетаніемъ не-сербскимъ, мы имѣемъ нѣкоторое право и въ этихъ поправкахъ видѣть вліяніе писца Серба или Хорвата; сл. июденстцѣи лук. I. 65, елеоньстцѣи лук. XIX. 37, кесаринстѣемъ 43ᵇ съ надстрочнымъ ц надъ т, архиереистии лук. XXIII. 23 съ ц надъ т. Иногда осталось ст: ниневкѣитьстии матѳ. XII. 41 (но ниневкѣитьсцин лук. XI. 32), людьстии матѳ. XXI. 23, XXVI. 3 (по людьсцин ib. XXVII. 1, лук. XXII. 66), архиереистии лук. XXIII. 23, фарисѣистии лук. V. 33,

мрькстѣи матѳ. XVIII. 6 (такъ зогр. б.); но сц чаще: земьсци матѳ. XVII. 25 (зогр. б. ст), июденсцин іо. XIX. 21, елеоньсцѣ матѳ. XXI. 1, силоѹамьсцѣ іо. IX. 7, о мрькстѣмь 313, сл. 114, галилеисцѣи іо. II. 1. 11, о кв. фарисеисцѣ 187, сл. 114, ржцѣ чѧвчсцѣ марк. IX. 31, о с҃нѣ чѧвѣчсцѣмь лук. XVIII. 31, небесцѣемь матѳ. VIII. 11, въ іоръданстѣи рѣцѣ марк. I. 5; клисаниемь лук. XI. 36, клисаѭщи ib. XVII. 24. Слово пасха матѳ. XXVI. 2, пасхѫ ib. 17. 18. 19, марк. XIV. 12. 14. 16, пасхы лук. II. 41, и т. д. въ предложномъ падежѣ пасцѣ іо. XIX. 14 (такъ и зогр.). — Въ древнѣйшихъ памятникахъ, какъ глаголическихъ такъ кирилловскихъ, встрѣчается почти исключительно сц (такъ въ главной части Зогр. евангелія, въ Клоцовомъ сборникѣ, въ Кіевскихъ отрывкахъ, въ Савиной книгѣ); ст господствуетъ въ македонско-болгарскихъ памятникахъ.

13. Отсутствіе такъ называемаго l epentheticum замѣчается въ ограниченномъ числѣ случаевъ. Постоянно безъ l пишется въ предложномъ или дательномъ падежѣ земи; эта форма повторяется столь послѣдовательно, что на земли матѳ. XV. 35, марк. XIV. 35, надо считать исключеніемъ; прочіе падежи постоянно съ l сл. земли матѳ. VI. 10. 19, IX. 6. 26. 31, XI. 24. 25, XIII. 8. 23, XVI. 19, XVIII. 18. 19, XXIII. 9, XXV. 25, XXVII. 45, XXVIII. 18 и т. д.; но землѣ матѳ. XXIV. 35, XXVII. 51, землѧ, землѩ, и т. д. — Слово корабль пишется и такъ (разъ только: корабль іо. VI. 21) и безъ l: корабь матѳ. VIII. 23, IX. 1, XIII. 2, XIV. 22. 24. 32, XV. 39, марк. IV. 1, VI. 45. 47. 51, VIII. 10. 13, лук. VIII. 22. 37, іо. VI. 22, XXI. 3; пишется корабли матѳ. XIV. 13, марк. VIII. 14, іо. VI. 23, и кораки матѳ. XIV. 33, марк. V. 21, лук. V. 7, но постоянно кораклѣ матѳ. XIV. 29, марк. V. 2, VI. 54, лук. V. 3. 11, іо. VI. 19. 22, XXI. 6, кораблю матѳ. VIII. 24, кораклѧ іо. VI. 24, кораклемь марк. VI 32; опять безъ l: корабица лук. V. 2, корабицю V. 3, корабицѣмь іо. XXI. 8.

Кромѣ приведенныхъ двухъ словъ попадаются формы безъ l epentheticum иногда въ причастіи: оставь марк. VIII. 13 при оставль матѳ. XIII. 36, XVI. 44, оставьше матѳ. XXII. 22, марк. XII. 8, XII. 12, XIV. 50, лук. V. 11 при оставльше матѳ. XXVI. 56, лук. X. 30, XX. 31, оставльша марк. I. 18. 20; — пристжпь матѳ. VIII. 2. 19, XVII. 7, XVIII. 21, XIX. 16, XXI. 30, XXV. 20. 22. 24, XXVI. 49. 50, XXVII. 58, XXVIII. 2. 18, марк. I. 31, XII. 28, лук. VII. 14, X. 34, XXIII. 52; пристжпьше матѳ. XIII. 10, XIV. 12, XV. 12. 23, XVI. 1, XVII. 19, XXVI. 60. 73, марк. VI. 35, X. 2, лук. VIII. 24, XX. 27, пристжпьши матѳ. IX. 20, XXVIII. 9, лук. VIII. 44, пристжпьша матѳ. XXVI. 60, лук. IX. 12, пристжпьшемъ матѳ. XXVI. 60 — и такъ съ л нѣтъ ни одного примѣра; — прѣломь матѳ. XIV. 19 (съ ъ), лук. XXIV. 30; — дивьше сѧ лук. XX. 26 (такъ и зогр.); — оукѣзвьше лук. XX. 12 (зогр. оукѣзвивъше).

14. Здѣсь я долженъ прибавить нѣсколько словъ объ одной графической особенности нашего памятника, о которой слѣдовало упомянуть уже на стр. 422. Большой юсъ іотованный пишется правильно ѩ (глаг. ⷘ), гдѣ только его ожидаемъ; примѣры въ родѣ коуплѧ лук. XIX. 13, сълѧ іо. XX. 21, творѧ іо. VI. 38 принадлежатъ къ числу рѣдкихъ неточностей въ передачѣ ѩ черезъ ѧ (сл. описку хвалиѧ іо. XI. 41). Наоборотъ іотованный малый юсъ ѭ (глаг. ⷙ) встрѣчается только въ началѣ слова или послѣ гласныхъ, никогда же послѣ согласныхъ; сочетаній лѭ, рѭ, нѭ нашъ памятникъ вовсе не употребляетъ, довольствуясь всегда простымъ ѫ, т. е. сочетаніями лѫ, рѫ, нѫ. И въ этомъ замѣчается удивительное сходство орѳографическихъ пріемовъ нашего текста съ Зографскимъ евангеліемъ, только въ послѣднемъ отсутствіе іотаціи при гласной замѣнено знакомъ смягченія при согласной,

чего въ нашемъ текстѣ, какъ уже сказано, почти что нѣтъ. Тутъ опять нашъ памятникъ уступаетъ Зографскому тексту. Чтобы убѣдиться въ вѣрности наблюденія приведу немалое число примѣровъ: волѧ io. V. 30, VI. 38 (иначе постоянно волѣ, волиⷤ), дѣлателѧ лук. X. 2, XX. 16, матѳ. IX. 38, XX. 8, земл҃ѧ матѳ. XII. 40, XIII. 5, марк. IV. 5, XIII. 27, лук. X. 21, XI. 31, io. III. 31, XXI. 8, земл҃ѧ io. XII. 32 (но земліⷤ матѳ. X. 34 съ знакомъ мягкости, XIV. 34, марк. VI. 53, лук. XII. 49, io. III. 22), капл҃ѧ лук. XXII. 44, клепл҃ѧ io. XII. 33, XVIII. 32, корабл҃ѧ io. VI. 24, коупл҃ѧ марк. VII. 4, родителѧ матѳ. X. 21, лук. XVIII. 29, тѧжателѧ марк. XII. 9, емл҃ѧ io. V. 24, приемл҃ѧ матѳ. XIII. 20, io. XII. 48, въземл҃ѧи io. I. 29 и постоянно г҃ѧ; вечерѧ лук. XIV. 17. 24, io. XIII. 4 (но вечериⷤ лук. XIV. 16), цѣсарѧ матѳ. X. 18; на нѧ матѳ. XIX. 15, за нѧ io. XVII. 19, въ нѧ лук. XI. 49, въ нѧже лук. XIII. 14, XXI. 6, XXIII. 29, на нѧже лук. XIII. 4, вона io. XII. 3, жьнѧ матѳ. XXV. 24, лук. XIX. 22, жьнѧи io. IV. 36. 37, рабъінѧ лук. XII. 45, самарѣнъінѧ io. IV. 9, соломонѧ лук. XI. 31, сѫсѣдъінѧ лук. XV. 9, блиⷤкъінѧиⷤ матѳ. XIV. 15, послѣдьнѧиⷤ ib. XX. 12, окрѣстьнѧиⷤ лук. IX. 12. Послѣ согласной написано ѩ только разъ, въ сѩ лук. XXII. 46.

Эта замѣчательная мелочь, ускользавшая до сихъ поръ отъ вниманія изслѣдователей, стоитъ въ связи съ развитіемъ глаголической графики. Мы привыкли считать глаголическую букву Ⱀⰵ передачею звука, выражаемаго кирил. буквою ѩ, для обыкновенныхъ глаголическихъ текстовъ это опоставленіе несомнѣнно вѣрно, но кажется, что съ начала Ⱀⰵ передавало только вокалъ ѧ, а для іотованнаго малаго юса глагол. графика не нуждалась въ особомъ знакѣ, точно такъ, какъ Ⰵ передаетъ кирил. є и ѥ. Составныя части глаголическихъ буквъ Ⱀⰵ и Ⱄⰵ, т. е. Ⰵ и Ⰻ съ прибавкою ⰵ, по почерку древнѣйшихъ текстовъ, выступаютъ слишкомъ рельефно, чтобы можно было сомнѣваться въ ихъ звуковой функціи, это были носовые вокалы ę и ą (ѧ, ѫ). И такъ теоретически можно полагать, что знакъ ⰵ въ извѣстное, первоначальное время глаголической графики не существовалъ еще какъ отдѣльная буква, а только какъ вторая составная часть носовыхъ гласныхъ. Нѣкоторые древнѣйшіе памятники дѣйствительно подтверждаютъ это положеніе: Пражскіе и Кіевскіе отрывки — ближайшіе свидѣтели паннонско-моравской эпохи. Къ нимъ присоединяется, судя по великолѣпнымъ снимкамъ, г. Рауль въ его альбомѣ синайскихъ видовъ и древностей, также Синайская псалтырь. Наши обыкновенные глагол. тексты представляютъ глагол. графику въ усовершенствованномъ видѣ, проведена уже разница между ѧ, ѩ, т. е. ⰵ считается самостоятельною буквою, Ⱀⰵ же передаетъ ѩ — но въ извѣстное время ⰵ, упростившись изъ Ⱀⰵ (своего рода сокращеніе), употреблялось почти исключительно и для ѧ и для ѩ, только послѣ вокаловъ писалось полное Ⱀⰵ, получившее именно благодаря этой обстановкѣ значеніе іотованнаго малаго юса, чего въ начертаніи буквы собственно нѣтъ. Можно бы возражать, отъ чего въ такомъ случаѣ существовало уже въ древнѣйшихъ текстахъ особое ѩ т. е. знакъ Ⱄⰵ? Отвѣтъ въ томъ, что и для ѭ существовалъ особый знакъ Ⱃ возлѣ ѹ (Ⱃⰹ), между тѣмъ какъ для ѧ, ѥ, и іотованныхъ знаковъ никогда не было. Впрочемъ я долженъ сказать, что до сихъ поръ еще не могу выяснить себѣ первой части глаголической буквы Ⱄⰵ.

15. Зная изъ глаголическихъ отрывковъ Кіевскихъ и Пражскихъ, что въ древнѣйшихъ памятникахъ старословѣнской письменности отражаются нѣкоторыя звуковыя особенности сѣверозападныхъ славянскихъ нарѣчій, — я имѣю въ виду ц вм. шт и з вм. жд —

мы не должны удивляться, если иной подобнаго рода паннонизмъ попалъ какъ-то случайно и на страницы такихъ памятниковъ, какъ Glagolita clozianus или наше евангеліе. Такимъ намекомъ на участіе западнославянской стихіи въ дѣлѣ церковнославянской письменности я считаю форму нашего текста розьство матѳ. XIV. 6, возлѣ: рождъствоу марк. VI. 21, рождьствѣ лук. I. 14, рождъства іо. IX. 1, и замѣчательную описку книжь іо. XX. 27 (вм. виждь), повидимому указывающую на бывшее когда-то здѣсь паннонско-моравское кнзь. Что з въ словѣ розьство не было вызвано только близостью слѣдующаго звука с, а что эту форму можно смѣло назвать отголоскомъ моравско-паннонскаго говора, въ пользу такого предположенія говоритъ вопервыхъ примѣръ того же слова, засвидѣтельствованный Пражскими отрывками, вовторыхъ же противоположный случай, замѣчаемый въ словѣ кѣство матѳ. XXIV. 20, марк. XIII. 18, гдѣ дѣйствительно ж подъ вліяніемъ слѣдующаго с ассимиляціею звуковъ перешло въ з, с, а потомъ пропало безслѣдно.

Б) Въ формахъ склоненія и спряженія.

Не вдаваясь вездѣ въ подробности, отмѣтимъ нѣкоторыя достопримѣчательныя, менѣе обыкновенныя явленія.

1. Въ склоненіи существительныхъ съ консонантическими основами замѣчается колебаніе между консонантическими и ъ-формами.

Именительный единств. числа люкъı матѳ. XXIV. 12, іо. XVII. 26, цръкъı матѳ. XXIII. 17, іо. II. 20, неплодъı лук. I. 7, свекръı XII. 54, постоянно камень.

Винительный единств. числа люкъвь (люкьвь, люкъвъ) лук. XI. 42, іо. XIII. 35, цр҃кви матѳ. XXVI. 61, XXVII. 40, марк. XV. 29 (зогр. цръкъвѣ), іо. VIII. 14 (зогр. цркъвѣ), свекровь матѳ. X. 35, лук. XII. 53 (зогр. свекръвѣ), всегда матерь, дъштерь.

Строго соблюдаемая разница между именительнымъ (люкъı) и винительнымъ (люкъвь) заставляетъ сомнѣваться въ вѣрности обыкновеннаго объясненія формъ люкъı или прѣлюкъı въ выраженіяхъ люкъı дѣати, прѣлюкъı дѣати какъ винительнаго падежа (вм. люкъвь, прѣлюкъвь). Не видно причины, почему не выражалось люкъвь дѣати, прѣлюкъвь творити, если дѣйствительно дѣло шло о винительномъ падежѣ существительнаго люкъı. Можно конечно указать на камъı, пламъı въ значеніи винительнаго падежа (сл. Scholvin, Beiträge zur Declination in den pannonisch-slovenischen Denkmälern, Archiv für slavische Philologie II. 525); но не надо забывать, что эти слова мужескаго рода, гдѣ именительный и винительный обыкновенно совпадали, чего о словахъ женск. рода сказать нельзя. Поэтому мнѣ кажется, что выраженіе люкъı дѣати представляетъ оборотъ параллельный съ извѣстнымъ милъ сѧ дѣѭ, только въ послѣднемъ случаѣ передается въ формѣ страдательной, въ первомъ же въ дѣйствительной; милъ сѧ дѣѭ значитъ молькъı дѣѭ (сл. Древн. глагол. памятн. И. И. Срезневскаго 269), а люкъı дѣѭ можетъ быть вин. мн. ч. или же нарѣчіе (сл. малъı) отъ прилагат. люкъ; вм. множественнаго числа (люкъı сътвори матѳ. V. 28, прѣлюкъı творитъ V. 32, XIX. 9. 18 и т. д.), иногда (хотя рѣдко) встрѣчается винительный единств. числа: не прѣлюкъ дѣи марк. X. 19, не прѣлюкъ сътвори лук. XVIII. 20. Прилагательное люкъ легко переходило въ нарѣчіе люко, оттуда люкодѣати, прѣлюкодѣати при люкодѣи, люкодѣаніе, какъ благодѣати при блага дѣтель, благодѣть.

Родительный единств. числа искаше подобъна крѣмени матѳ. XXVI. 16 (прочіе примѣры на е), връженіе камени лук. XXII. 41 вѣроятно не родительный, а дательный падежъ, потому

что имѣется родительный камене марк. XV. 46, лук. XIX. 44; ремене лук. III. 16; дьне постоянно, только матѳ. XXV. 13 дьни ни часа; постоянно кръве, любъве; дъштере марк. VII. 26. 29.

Предложный падежъ на е и на и, первый преобладаетъ: къ цръкъве 20 разъ, цръкъви лук. I. 22, II. 46, XX. 1, XXI. 5, io. II. 21, VII. 28; въ любъве io. XV. 10, въ любъви ib. XV. 9. 10; на камене 9 разъ, камени матѳ. XXIV. 2, XXVII. 60, марк. XIII. 2, лук. XIX. 44; въ пламени лук. XVI. 24; врѣмени лук. XVIII. 4; о сѫдьнѣмь дьне стр. 115, въ дьне лук. XXI. 37, io. XI. 9, иначе дьни; постоянно кръви; къ очесе лук. VI. 41 bis. 42; тѣлесе своемь матѳ. VI. 27; на небесе матѳ. VI. 20, XIX. 21, XXII. 30, XXIV. 30, XXVIII. 18, марк. X. 21, лук. VI. 23, XV. 7, XVIII. 22, XIX. 38, только матѳ. VI. 10 на небеси; о отрочѧтѣ лук. III. 17; на жрѣбѧтѣ io. XII. 15; постоянно на десѧтѣ.

Именительный множ. числа неплодъви лук. XXIII. 29; дъштери лук. XXIII. 28; дьнине, дьнье (денье) и дьне (дъне), послѣднее только матѳ. XXIV. 22, марк. XIII. 19; дѣлателе матѳ. XXI. 35. 38, лук. XX. 10. 14; жѧтеле матѳ. XIII. 39, тѫжателе марк. XII. 7, законоучителе лук. V. 17, съвѣдѣтеле лук. XXIV. 48, мытаре матѳ. V. 46. 47, IX. 10, XXI. 31. 32, марк. II. 15, лук. III. 12, VII. 29, XV. 1; цѣри матѳ. XVII. 25 и цѣре лук. X. 27, XXII. 25; четыре въ мужск. родѣ io. IV. 35 (мѣсяци), четыри въ женск. родѣ (тысѫштѧ) матѳ. XV. 38, марк. VIII. 9. Сюда принадлежатъ формы именительнаго на -не: граждане лук. XIX. 14, самарѣне io. IV. 40 и т. д. Числительное десѧть поддается вліянію склоненія прилагательныхъ, οἱ δέκα переведено десѧтии матѳ. XX. 24 и даже седмь десѧтии лук. X. 16 (οἱ ἑβδομήκοντα), возлѣ десѧть марк. X. 41, лук. XVII. 17.

Родительный множ. числа матеръ марк. X. 30, дъштеръ лук. I. 5; дьнъ или денъ преимущественно послѣ числительныхъ: шесть денъ лук. XIII. 14, по шести денъ матѳ. XVII. 1, марк. IX. 2, io. XII. 1, по осми денъ io. XX. 26, ѯ. дьнъ марк. I. 13, но ѯ. дьнии лук. IV. 2, осмь дьнии лук. II. 21, IX. 28, шть дьнии матѳ. XI. 12, по скрѣби дьнии матѳ. XXIV. 29, отъ дьнеи лук. V. 17, VIII. 22, XX. 1, единого дьнии лук. XVII. 22; постоянно десѧть, напр. пять десѧть лук. XVI. 6, io. XXI. 11, шесть десѧть матѳ. XIII. 8, марк. IV. 20, лук. XXIV. 13, седмь десѧть лук. X. 1 и т. д.; постоянно четыре матѳ. XXIV. 31, марк. XIII. 27, лук. II. 37. Примѣры дѣлателѣ матѳ. XX. 1, тѫжателѣ марк. XII. 2, жителѣ лук. XV. 15, какъ воспоминанія консонантическаго склоненія, чередуются съ дѣлатель, съвѣдѣтель.

Творительный множ. числа родителѣмь лук. XXI. 16, съ дѣлателѣмь матѳ. XX. 2, но постоянно мытари; десѧть io. II. 20, но четырьми марк. II. 3, io. II. 20; словесы матѳ. XII. 37, лук. XXIII. 9; дьньми марк. XV. 29, деньми io. II. 19. 20 (зогр. также дьнъı).

Предложный множ. числа словесѣхъ марк. X. 24, лук. IV. 22, IX. 28; небесѣхъ матѳ. VII. 11, XVI. 19, марк. XII. 24, дьнѣхъ лук. I. 24, II. 36. 46, XV. 13, въ жрѣнѣкахъ матѳ. XXIV. 41.

Двойств. числа именительный и винительный дъва десѧтѣ io. VI. 19 (зогр. десѧти); дъва дьни io. IV. 40, XI. 6.

Родительный и предложный: по дъвою дъноу матѳ. XXVI. 21, марк. XIV. 1, io. IV. 43.

2. Изъ склоненія прочихъ существительныхъ стоитъ упомянуть творит. множ. числа старьцъı матѳ. XXVII. 41 и винит. пад. множ. числа пѣнязъı io. II. 15, въ обоихъ случаяхъ сильно проявилась твердость произношенія, которой не мѣшаетъ то, что матѳ. XX. 9 читается пѣнязю. Это — такая же непослѣдовательность, лучше сказать зависимость отъ колеблющейся мягкости или твердости произношенія, какъ напримѣръ въ словѣ архиереи, гдѣ

дательный множ. числа всегда пишется архиереомъ (9 разъ), дат. единств. числа архиереови 4 раза, прилагательное архиереовъ 4 раза, архиереова 5 разъ, между тѣмъ предложный падежъ: при архиереи марк. II. 26, лук. III. 2, и винит. множ. числа архиереѣ лук. XXIII. 13; или фарисеомъ какъ дат. множ. числа 3 раза (матѳ. XXII. 41, іо. VII. 45, XI. 46) возлѣ фарисѣемъ 3 раза (лук. XI. 42, XIV. 3, іо. XI. 13), прилагательное фарисѣовъ, фарисѣовѣ (лук. VII. 36. 37), а все-таки звательный пад. фарисею матѳ. XXIII. 26. Точно такъ вин. пад. единств. числа аньдрѣѣ марк. I. 16, III. 18, лук. VI. 14, но дат. единств. числа аньдрѣови іо. XII. 22, а прилагательное аньдрѣовъ марк. I. 29 и аньдрѣевъ іо. I. 45. Мягкость слова издравль постоянно соблюдается, напр. дат. въ и҃зли 6 разъ, зват. и҃злю марк. XII. 29, род. и҃лѣ 3 раза, дат. къ издравлю лук. I. 80, издравлеви іо. I. 31, прилагательное, гдѣ можно прочитать слово цѣликомъ, издравлевъ іо. I. 50, издравлекома лук. XXII. 30. Сличи еще кесаровъ матѳ. XXII. 21 и кесаровы іо. XIX. 12 bis, но кесарева кесареви матѳ. XXII. 17. 21, или лук. XVI. 23. 24, іо. XI. 5 лазарѣ (род. единств.), но лазара іо. XII. 9. 10. 17 и зват. лазаре іо. XI. 43.

Такое же колебаніе встрѣчается и въ другихъ случаяхъ, укажемъ на слово господь, его родительный падежъ единств. числа господи своего лук. XVI. 5, ср. еще г҃н матѳ. XXV. 21. 23, лук. I. 43. 45, но и г҃а, т. е. господа, матѳ. XXII. 37. 43. 45, марк. XII. 11. 30. 37, лук. I. 46, IV. 12, X. 27, XII. 36. 47, XX. 37, XXIV. 3, іо. XI. 2, XIII. 16, XV. 20, XX. 2. 3. 20. 25; средней формы г҃ѣ въ нашемъ памятникѣ нѣтъ, но она встрѣчается нерѣдко въ Зографскомъ евангеліи; дательный падежъ г҃и лук. IV. 8, къ г҃и лук. XIX. 8, чаще г҃ви т. е. господеви матѳ. XXII. 44, марк. XII. 36, лук. I. 17, II. 23. 38, XVII. 5; наконецъ здѣсь существуетъ и средняя форма г҃ю т. е. господю марк. XVI. 20, іо. VI. 23. Именительный множ. числа господие лук. XIX. 33, родительный множ. числа господеи матѳ. XV. 27. Формы господѣ, господю называю средними, потому что онѣ дѣйствительно занимаютъ среднее мѣсто между господи (2, 3), съ одной, и господа (2) — господоу (3) съ другой стороны; послѣдняя форма даже и не встрѣчается еще въ нашемъ памятникѣ, хотя она могла явиться, коль скоро существуетъ родительный падежъ господа. Мягкость окончанія въ господѣ, господю напоминаетъ нынѣшнее русское **гостя, гостю,** сравнительно съ сербскимъ **госта — госту**, или польское imienia, cielęcia, сравнительно съ русскимъ **имени, теляти** и сербскимъ **имена, телета.** Изъ мягкости этихъ формъ можно заключать, что уже первоначальное склоненіе господь, господи и т. д. содержало гораздо болѣе значительную долю мягкости въ слогахъ дь, дн, чѣмъ обыкновенно полагается.

3. Въ сложномъ склоненіи прилагательныхъ имѣется нѣсколько примѣровъ родительнаго на аго и дательнаго на оуемоу: кадилънаго лук. I. 11 (зогр. кадильнааго), малаго марк. XV. 40 (зогр. малааго), къшънѣго лук. VI. 35 (зогр. къшьнѣаго); лжаваоуемоу матѳ. XII. 45 (зогр. лжавъноуемоу), ослабленоуемоу матѳ. IX. 2. 6 (такъ и зогр.), кѣсъноуемоу марк. V. 16 (зогр. кѣсъноумоу) и единоуемоу марк. XVI. 14. Сложная форма послѣдняго слова вызвана желаніемъ подражать греческому подлиннику, гдѣ выраженіе съ членомъ (τοῖς ἑνδεκα); по той же причинѣ еще: единъ на десмте оученикъ матѳ. XXVIII. 16 (οἱ ἕνδεκα), и отъ единаго бога іо. V. 44 (παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ); иначе вездѣ по склоненію прономинальному: единого, единомоу, единомь, единѣмь.

Тѣхъ же падежей формы ассимилированныя, но не стянутыя, встрѣчаются тоже не очень часто, въ особенности дательный падежъ на оуоумоу ограниченъ и въ нашемъ па-

мятникѣ на небольшое число примѣровъ: дроугоуомоу лук. IX. 59 (зогр. дроугомоу), нечистоуоумоу лук. VIII. 29, IX. 42 (зогр. нечистоумоу), человѣчьскоуоумоу лук. IX. 22 (зогр. на оумоу), исцѣлѣвъшюоумоу іо. V. 10 (зогр. -шюемоу), имѫштѫоумоу лук. XIX. 24 (зогр. имѫштюмоу). Сравни еще слѣпооумоу іо. XI. 37, пръвооумоу іо. XIX. 32. О раннемъ пренебреженіи полнымъ окончаніемъ на оуомоу свидѣтельствуетъ примѣръ лук. IX. 25, гдѣ въ нечистоуоумоу второе оу выскоблено, чтобы получить простую форму на оумоу. И въ самомъ дѣлѣ, примѣры на оумоу (вм. оуомоу) рѣшительно преобладаютъ: къвъшюмоу лук. XXIV. 12, вѣроуѭштоумоу марк. IX. 23, вѣчѭноумоу марк. III. 29, глаголѭштюмоу матѳ. XII. 48, дроугоумоу матѳ. VIII. 9, лук. VII. 8, XVI. 7, іо. XIX. 32, XX. 2, законьноумоу лук. II. 27, имѫщоумоу матѳ. XXV. 28. 29, марк. III. 3, лук. III. 11, имѫштѫмоу лук. VI. 8, искарнотъскоумоу іо. XIII. 26, котороумоу марк. XII. 23, ослабленоумоу марк. X. 9. 10, понтъскоумоу матѳ. XXVII. 2, лук. III. 1, посълавъшюмоу іо. V. 24, XVI. 5, пропатоумоу іо. XIX. 32, пръвоумоу матѳ. XXI. 28, лук. XVI. 5, реченоумоу лук. II. 24, сѣѭштоумоу матѳ. XIII. 4, творѫштоумоу матѳ. XXI. 43. тлъкѫщоумоу матѳ. VII. 8, лук. XI. 10, человѣчьскоумоу іо. XII. 34 и т. д.

Родительный падежъ, напротивъ, гораздо чаще является съ полнымъ окончаніемъ на аго, чѣмъ со сжатымъ на аго: вѣсѣновавъшаго марк. V. 15, вѣсѣноуѭштаго іо. X. 21, колѫштаго лук. VII. 10, къвъшаго іо. II. 9, лук. VIII. 35, вѣчѣнаго іо. III. 16, V. 24, VI. 68, XVII. 2, XX. 31, въшънѣго лук. VIII. 28, матѳ. XXVII. 51, марк. V. 7, лук. I. 32. 35. 76, VIII. 28, въпиѭштаго марк. I. 3, лук. III. 4, іо. I. 23, галилеискаго марк. I. 9, грѫдѫштаго лук. III. 7, іо. VI. 37, давъшаго матѳ. IX. 8, дроугаго марк. XV. 27, живаго іо. VI. 69, лук. XXIV. 5, животѣнаго іо. VIII. 12, иночѧдаго іо. III. 16. 18, имѣвъшаго марк. V. 15, искарнотъскаго марк. III. 19, искрьнѣго матѳ. XIX. 19, марк. XII. 33, лук. X. 27, истинѣнаго іо. XVII. 3, котораго лук. XIV. 5, XX. 33, котораго лук. XI. 11, крѣпъкаго матѳ. XII. 29, марк. III. 27, коупльнаго іо. II. 16, неключимаго матѳ. XXV. 30, нижънѣго матѳ. XXVII. 51, новаго марк. XIV. 24, нарицаемаго матѳ. XXVI. 3, XXVII. 16. 17, небесьскаго матѳ. XVI. 19, погыбъшаго матѳ. XVIII. 11, посълавъшаго матѳ. X. 4. марк. IX. 37, іо. V. 23. 30, VI. 38. 39, VII. 16, IX. 4, XII. 45, повелѣнаго лук. III. 13, пропатаго марк. XVI. 6, праведънаго матѳ. XXIII. 35, лук. XI. 51, прозьрѣкъшаго іо. IX. 18, прѣдаѭштаго іо. XIII. 11, реченаго матѳ. XXII. 31, стоѭштаго іо. XI. 42, сѫдѫштаго іо. XII. 48, оумеръшаго іо. XI. 39, цѣненаго матѳ. XXVII. 9, человѣчьскаго матѳ. XXIV. 37. 39 и т. д. При такомъ количествѣ примѣровъ полнаго окончанія на аго, формъ сжатыхъ на аго очень не много: дроугаго матѳ. VI. 24, къвъшаго лук. VIII. 56, искрьнѣго матѳ. XXII. 39, дънесьнѣго матѳ. XI. 23, прокаженаго матѳ. XXVI. 6.

Предложный падежъ оканчивается на ѣмь: грѣшънѣмь марк. VIII. 38, дроуѕѣмь матѳ. VI. 24, вѣчьнѣмь іо. VI. 27, XII. 25, небесѣмь матѳ. XIII. 11, каменьнѣмь марк. IV. 5, неправедьнѣмь лук. XVI. 11, на стр. 114—115: ослабленѣмъ, гѫгънивѣмь, слѣпѣмь, кесаринѣмъ, сѫдьнѣмь; на стр. 186—188: прокаженѣмь, водънотрѫдовитѣмь, неправедьнѣмь, богатѣмь, слѣпѣмь; на стр. 313: морьсцѣмь, роженѣмь, — и на ѣмь (нѣсколько рѣже): новѣмь матѳ. XXVII. 60, дроуѕѣмъ лук. V. 7, нарицаемѣмь іо. XIX. 13, небесцѣмь матѳ. XI. 11, галилѣисцѣмъ XV. 29; на стр. 114—115: прокаженѣмь, сѫхорѫцѣмь, морьсцѣмь; на стр. 186—188: непокелѣнѣмь, богатѣмь. Такимъ же образомъ стягивается мягкое окончаніе имь въ имь.

Возлѣ ѣмь мы ожидали бы также окончаніе ѣмь (съ переходомъ ѣ послѣ ѣ въ а), тѣмъ скорѣе, что именно нашъ памятникъ очень любитъ переходъ изъ ѣѣ въ ѣа; однакожъ въ

предложномъ падежѣ такой формы нѣтъ (какъ извѣстно, она встрѣчается въ Ассемановомъ евангеліи и еще нѣкоторыхъ другихъ памятникахъ, между прочими напр. въ одномъ изъ древнѣйшихъ отрывковъ древнерусской письменности, въ житіи Кондрата: о блаженѣмь). Но зато нарѣчіе добрѣ является нѣсколько разъ въ видѣ добрѣа (вм. добрѣѣ, вѣроятно по аналогіи съ добрѣ): добрѣа ти єстъ матѳ. XVIII. 8. 9, марк. IX. 43. 45. 47, добрѣа ти было матѳ. XXVI. 24, но и добрѣе марк. IX. 42.

Сочетаніе ын охотно стягивается въ ы, въ именительномъ единств. числа и въ различныхъ падежахъ единств. и множ. числа, передъ суффиксами мь, мъ, ми, хъ; примѣровъ тѣхъ и другихъ формъ очень много, напр. сн҃ъ чл҃вчскы матѳ. VIII. 20, io. V. 27, добры io. X. 11, животъны io. VI. 48 (животъныи ib. 35), дроугы лук. VII. 41, IX. 61, XIV. 19. 20, XVII. 34. 35, XVIII. 10, XIX. 20, XXII. 58, XXIII. 40 (дроугыи матѳ. VIII. 21), рождены io. III. 6. 8, истиныны io. VI. 32, мрътвыихъ io. II. 21, XII. 10. 17 (мрътвыихъ XII. 1), неджжныихъ io. VI. 2, но нб҃скыихъ матѳ. XVIII. 14, правыихъ матѳ. XX. 8, избранныихъ ib. 16, ст҃ыихъ лук. IX. 26 и т. д. Формъ на ъı (глаголическое ⱁⰹ), встрѣчающихся довольно часто въ Зографскомъ евангеліи, нашъ памятникъ вовсе не знаетъ.

Упомянемъ еще твор. падежъ единств. числа оборчениж лук. II. 5 (въ примѣчаніи къ этому мѣсту надо прибавить, что эта форма встрѣчается не только въ ассем. но и въ зогр.); потомъ именительный единств. числа правѣа матѳ. XXII. 38, марк. XII. 28. 30; родительный единств. числа женск. рода никоѥже (вм. ожидаемаго никоѥиже) io. V. 29, сестры ѣ (вм. ѣа) io. XI. 1, не дѣи ѣ (вм. ѣа) io. XII. 7, и наоборотъ вѣ иж҃ (вм. иж҃ марк. XI. 2.

Мѣстоименіе сь въ именит. множ. числа муж. рода почти всегда пишется сни: что сни глаголиѭтъ матѳ. XXI. 16, чѣто сни на тѧ съвѣдѣтельствоуѭтъ матѳ. XXVI. 62, марк. XIV. 60, а сни сѫтъ марк. IV. 18, сни людие марк. VII. 6, сни приимѭтъ XII. 40, лук. XX. 47, глаголи сни лук. I. 65, сни корие не имѭтъ лук. VIII. 13, сни сѫтъ ib. 14. 15. 21, галилѣане сни лук. XIII. 2, сни оумлъчѧтъ XIX. 40, да ѣдѧтъ сни io. VI. 5, сни глаголи X. 21, сни же пристѫпиша io. XII. 21, сни въ мирѣ сѫтъ io. XVII. 11, сни познаша ib. 25; гораздо рѣже си: марк. IV. 15. 16. 20, XV. 8, лук. XXI. 4. Судя по винительному сѣѧ матѳ. XX. 12, марк. VIII. 4, сиѧ матѳ. X. 5, XIII. 53, лук. II. 19. 51, XX. 16, io. XVIII. 20, и по именительному дв. числа сѣѣ сн҃ы матѳ. XX. 21, мы должны считать форму именительнаго сни вполнѣ законною и лучше подходящею къ упомянутымъ падежамъ, чѣмъ си; конечно она принадлежитъ къ расширенной основѣ этого мѣстоименія, какъ и санскритское syas, слабая же основа повидимому сохранилась въ сь, въ се-го, се-моу (вѣроятно вм. сь-го, сь-моу, какъ чь-со) и въ си средняго рода множ. числа (вм. sī отъ сь = si, сл. санскр. kim, слав. чь-то) средняго рода i-темы въ множ. числѣ удлиняютъ тематическую гласную i въ ī, сл. Whitney Indische Grammatik §. 338. 340; протяженіе i въ ī видно также въ снкъ, сиць въ сравненіи съ такъ. Въ доказательство того, что сни какъ именительный множ. числа муж. рода разнится отъ си средняго рода, приведемъ примѣры послѣдняго: словеса си матѳ. VII. 24. 26. 28, XIX. 1, XXVI. 1, лук. IX. 44, XXIV. 17, io. X. 19; си вьсѣ матѳ. VI. 33, XIII. 56, XXIV. 8. 33, лук. XII. 31, XVI. 14, io. XV. 21, вьсѣ си XIII. 51, XIX. 20, XXIII. 36, марк. VII. 23, X. 20, XIII. 4. 30, XVIII. 21, XXIV. 9, си сѫтъ скврнѧштаа матѳ. XV. 20, си творѧшин XXI. 23, марк. XI. 28, io. II. 18, VII. 4, когда си вѫдѫтъ матѳ. XXIV. 3 лук. XX. 7, си творѧ марк. XI. 33, отъкрꙑ си младеньцемъ лук. X. 21, си подобаше сътворити лук. XI. 42, слꙑшавъ єдинъ си лук. XIV. 15, что оубо си сѫтъ лук. XV. 26,

сн ѣже видите лук. XXI. 6, егда хотятъ сн быти лук. XXI. 7, егда оузърите сн бываѭшта ib. 31, въ сырѣ дрѣвѣ сн творятъ лук. XXIII. 31, отъ нелиже сн бышѧ XXIV. 21, сн нмъ глѣштемъ ib. 36, сн бышѧ io. I. 28, възмѣте сн II. 16, како могѫтъ сн быти III. 9, зане сн творѣаше V. 16, сн творитъ ib. 19, сн глаголѭ ib. 34, XVII. 13, сн рече VI. 59, сн рекъ io. VII. 9, IX. 6, XIII. 21, XVIII. 1, сн глаголѭ VIII. 26, сн творѭ ib. 28, за словеса сн io. X. 19, сн рече XI. 11, XII. 41, XX. 18, сн кѣшѧ писана, сн сътвориша XII. 16, XIX. 24, сн глагола XII. 36, XVII. 1, сн кѣсте XIII. 17, сн глаголахъ XIV. 25, XVI. 1. 6. 33, сн заповѣдаѭ XV. 17, сн сътворатъ XVI. 3, бышѧ ко сн XIX. 36, сн же писана бышѧ XX. 31. Какъ видно, форма безусловно выдержана: нѣтъ ни одного примѣра на нн. Я постарался подобрать почти всѣ примѣры и мужескаго и средняго рода потому, что они, будучи сопоставлены, еще болѣе убѣждаютъ въ сознательной разницѣ между мужескимъ и среднимъ родомъ и заставляютъ насъ для имен. муж. рода дать предпочтеніе формѣ сни передъ сжатой сн. И такъ, въ образчикъ склоненія мѣстоименія сь необходимо будетъ отнынѣ внести для именит. множ. числа муж. рода форму сни.

4. Въ настоящемъ времени глаголовъ, оканчивающихся въ 3 лицѣ единств. на ѧтъ и во 2 лицѣ множ. числа на ѧте, замѣчаются нерѣдко формы ассимилированныя, вмѣсто ѧтъ, ѧте, выходятъ наружу окончанія ѧаттъ, ѧатте. Я привожу эту замѣчательную особенность нашего памятника здѣсь, гдѣ рѣчь идетъ о спряженіи, потому что не нахожу возможнымъ объяснить ее просто какимъ-либо звуковымъ закономъ. Если бы это былъ процессъ, вызванный чисто фонетическими условіями, то онъ обнаружилъ бы свое дѣйствіе въ полномъ объемѣ всѣхъ подходящихъ случаевъ. Между тѣмъ во 2 лицѣ единств. числа остается ѧеши, точно такъ въ 1 лицѣ множ. числа ѧемъ, ассимилированныхъ формъ на ѧаши, ѧамъ вовсе нѣтъ. Нельзя сомнѣваться въ томъ, что неассимилированныя формы старше, первоначальнѣе; стало быть во всѣхъ славянскихъ языкахъ, гдѣ теперь господствуетъ окончаніе **а**, оно произошло отъ стяженія двухъ слоговъ **ае** въ одинъ **а**. Этотъ фактъ стоитъ въ очевидной связи со всѣми прочими случаями стягиванія. Не даромъ мы замѣчаемъ еще и теперь въ русскомъ языкѣ при существованіи несжатыхъ формъ на **аешь, аетъ** такія же несжатыя формы также въ склоненіи, напр. въ именительномъ единств. числа прилагательнаго на **ая, ое**, въ винительномъ множ. числа на **ые**, въ творительномъ женск. рода единств. числа на **ою** и т. д. Старословѣнскій языкъ при полной гармоніи своего развитія сохранилъ и тамъ и здѣсь формы несжатыя. Этимъ качествомъ, какъ и многими другими, онъ подтверждаетъ свою принадлежность къ юговосточной группѣ слав. нарѣчій, да, въ данномъ случаѣ онъ сближается даже не съ южною, а съ восточною группою. Но если вѣрно, что нынѣшнія окончанія на **аш** (-aš), **а** и т. д. во всѣхъ слав. нарѣчіяхъ образовались стяженіемъ, то самъ процессъ стяженія конечно долженъ былъ начаться съ того лица, которое менѣе другихъ оставалось вѣрнымъ первоначальной формѣ, такимъ же мы вправѣ считать 3-е лицо единств. числа, потому что оно, должно быть, очень рано могло въ различныхъ слав. нарѣчіяхъ обойтись безъ окончанія 3-го лица тъ; очутившееся такимъ образомъ въ концѣ слова ѣ, не защищенное закрытымъ слогомъ, легко поддалось вліянію болѣе сильнаго, иногда удареніемъ поддержаннаго ѧ, и ассимилировалось съ нимъ. Относительно сербскаго языка было уже Даничичемъ замѣчено (сличи его Историја облика, стр. 281, примѣч. 2), что нестянутыя формы попадаются преимущественно съ окончаніемъ ть, сжатыя же, т. е. народныя, безъ окончанія ть. Кажется, для большинства славянск. нарѣчій

должно утверждать то же самое, т. е. возможность произношенія 3-го лица безъ окончанія тъ или тѣ предшествовала стягиванію ае въ а. Въ говорахъ малорусскаго языка слышится обыкновенно 3-ее лицо безъ тъ: грає, знає, и даже гра, зна, гораздо рѣже грат, знат (сл. М. Осадца грам. руского языка, 3-е изд. стр. 113); едва ли необходимо въ послѣднихъ формахъ видѣть прямой остатокъ старослов. играетъ, знаетъ, мнѣ казалось бы болѣе правдоподобнымъ мнѣніе, что присоединяющаяся къ ділає, дзьелаjець и дзьелаja, сьпіває, сьпjевајець, сьпjева (сл. Ogonowski Studien, S. 139) въ иныхъ говорахъ форма на атъ и ать развилась путемъ аналогіи изъ окончанія на а, аналогіею же для тъ, ть могло послужить 3-е лицо множ. числа или тъ (ть) окончанія 3-го лица единств. числа итъ (ить).

Какъ же объяснить аатъ нашего памятника? Принимая въ соображеніе, что ассимилированная форма преимущественно является въ 3-емъ лицѣ единств. числа, мнѣ кажется, что это — уступка, сдѣланная народному языку, въ которомъ 3-ее лицо относящихся сюда глаголовъ уже тогда произносилось на **aa (â)**. И такъ, подобаатъ образовалось подъ вліяніемъ живого произношенія подобаа или подобâ, но съ сохраненіемъ свойственнаго книжному языку окончанія тъ. Отчего же эта ассимиляція распространилась и на 2-ое лицо множ. числа, сказать трудно; можетъ быть потому, что и въ живомъ языкѣ тогда еще не было проведено послѣдовательное употребленіе ассимилированныхъ формъ, т. е быть можетъ тогда спрягали такъ: подобаю, подобаеш, подобаа, подобаем, подобаате, подобают. Подъ живымъ языкомъ страны, о вліяніи котораго здѣсь говорится, можно подразумѣвать нарѣчіе сербо-хорватское (если эти формы впервые появились на страницахъ нашего памятника) или македонско-болгарское (если писецъ нашего памятника находилъ ихъ уже въ своемъ подлинникѣ): то и другое въ данномъ случаѣ должно было отозваться одинаковымъ вліяніемъ на формы старословѣнскія.

Третье лицо единств. числа на аатъ: разбикаатъ марк. IX. 18, кѣгаатъ io. X. 12, къваатъ матѳ. XIII. 32, XXVII. 24, прѣкъваатъ io. XIV. 17, IX. 41, VIII. 35, съкираатъ матѳ. XII. 30, XXIII. 37, отвръзаатъ матѳ. VII. 8, оуготоваатъ лук. VII. 27, io. X. 3, прѣдаатъ матѳ. XXVI. 45, марк. XIV. 21. 41, дѣлаатъ io. V. 17, подобаатъ матѳ. XIII. 23, лук. IV. 43, IX. 22, XVI. 21, io. X. 16, XII. 34, показаатъ io. V. 20, съказаатъ io. IX. 7, покръваатъ лук. VIII. 16, прикасаатъ лук. VII. 39, знаатъ io. X. 15, XIV. 17, познаатъ лук. VI. 44, възлагаатъ, подълагаатъ лук. VIII. 16, полагаатъ io. II. 10, въмѣтаатъ марк. IV. 26, отъмѣтаатъ лук. X. 16, къликаатъ марк. II. 22, окрѣтаатъ матѳ. VII. 7. 8, XII. 43, въсхытаатъ матѳ. XIII. 19, разоумѣваатъ матѳ. XIII. 19, XXIV. 15, късаатъ, прозѧваатъ марк. IV. 27, покаатъ сѧ лук. XVII. 3, посылаатъ марк. III. 14, оумираатъ, оугасаатъ марк. IX. 44. 46. 48, въждѧдаатъ io. IV. 14; нарицаатъ лук. I. 61, io. V. 2, матѳ. XXII. 43, обличаатъ io. VIII. 46, конъчаатъ лук. XXII. 16, разлѫчаатъ матѳ. XIX. 6, XXV. 32, марк. X. 9, растачаатъ матѳ. XII. 30, пражаатъ лук. IX. 39, слоушаатъ лук. X. 16, послоушаатъ матѳ. VIII. 47, IX. 31, X. 14, XVIII. 15. 16. 17, воскрѣшаатъ io. V. 21, глашаатъ io. X. 3, оустрашаатъ io. XIV. 27, раждаатъ io. XVI. 21, кръштаатъ io. III. 26, IV. 1, къмѣщаатъ матѳ. XV. 17, io. VIII. 37, отъвѣщаатъ матѳ. XXV. 45, отъпоуштаатъ лук. VII. 49, съмѫштаатъ io. XIV. 1. 27; авлѣатъ матѳ. XXIV. 27, живлѣатъ io. VI. 63, власвимлѣатъ матѳ. IX. 3, власвимисаатъ марк. III. 29, оставлѣатъ матѳ. XXIV. 40. 41, io. X. 12, приставлѣатъ матѳ. IX. 16, кланѣатъ io. IV. 24, съблажнѣатъ матѳ. V. 29. 30, XIII. 21, XVIII. 9, марк. IX. 43. 45. 47, варѣатъ матѳ. XXVIII. 7, сѣатъ матѳ. V. 45, обоуѣатъ лук. XIV. 34.

Нѣсколько менѣе примѣровъ замѣчается для второго лица множ. числа: знаатѥ io. XIV. 17, познаатѥ ib. 7, даатѥ лук. VI. 34, гнѣваатѥ сѧ io. VII. 23, въздръжаатѥ лук. VI. 25, окрѣзаатѥ io. VII. 22, сънѣдаатѥ матѳ. XXIII. 13, почиваатѥ матѳ. XXVI. 45, разоумѣваатѥ матѳ. XV. 17, покаатѥ сѧ лук. XIII. 3. 5, чаатѥ лук. VI. 34, окоушаатѥ матѳ. XXII. 18, послоушаатѥ io. VIII. 47, X. 20, троужаатѥ матѳ. XXVI. 10, очиштаатѥ матѳ. XXIII. 25, лук. XI. 19, съкѣштаатѥ матѳ. XVIII. 19, отъпоуштаатѥ матѳ. XVIII. 35, авлѣатѥ матѳ. XXIII. 28, оставлѣатѥ матѳ. XXIII. 14, марк. VII. 12, помышлѣатѥ марк. II. 8, VIII. 17, лук. V. 22, io. XI. 50, затварѣатѥ матѳ. XXIII. 14, кланѣатѥ io. IV. 22.

Обыкновенныя, не ассимилированныя формы тѣхъ же глаголовъ въ 3-емъ лицѣ ед. числа и во 2-омъ лицѣ множ. числа являются только какъ рѣдкое исключеніе: даѥтъ матѳ. XVII. 24, продаѥтъ матѳ. XIII. 44 (см. выше), знаѥтъ матѳ. XI. 27 (сл. выше), падаѥтъ матѳ. XVII. 15 (но падаатъ лук. XI. 17), кываѥтъ матѳ. XIII. 22 (см. выше), нарицаѥтъ матѳ. XIII. 55, XXII. 45 (см. выше), скандалисаѥтъ матѳ. XVIII. 6, оставлѣѥтъматѳ. XXIII. 38 (сл. выше), подавлѣѥтъ матѳ. XIII. 22, съклажнѣѥтъ матѳ. XVIII. 8 (сл. выше), прѣстѫпаѥтѥ матѳ. XV. 3, отъпоущаѥтѥ матѳ. VI. 14. 15 (сл. выше). Но 2-ое лицо ед. числа и 1-ое лицо множ. числа тѣхъ же и другихъ, подходящихъ сюда глаголовъ всегда оканчиваются на ѥши, ѥмъ: дѣлаѥши io. VI. 30, дѣлаѥмъ ib. 28, отъкѣщаваѥши матѳ. XXVI. 62, марк. XIV. 61, XV. 4, кланѣѥмъ сѧ io. IV. 22, ѣвлѣѥши io. II. 18, послоушаѥши io. XI. 42, класфимлѣѥши io. XI. 36, оуготоваѥмъ матѳ. XXVI. 17, отъпоуштаѥмъ матѳ. VI. 12.

По примѣру окончаній аатъ, аатѥ существуютъ для тѣхъ же лицъ также окончанія ѣатъ, ѣатѥ отъ глаголовъ съ тематическимъ ѣ въ звуковомъ значеніи =ê (а не =ja): оумѣатъ io. VII. 15, оумѣатѥ лук. XI. 13, XII. 56, разоумѣатъ марк. XIII. 14, io. VII. 17. 51, XIV. 31, разоумѣатѥ io. VIII. 28. 43, X. 38, XIV. 19, дѣатъ лук. XVI. 18, дѣата марк. XI. 3. 5, одѣатъ лук. XII. 28, сѣатъ марк. IV. 14, созърѣатъ марк. IV. 29, цѣлѣатъ марк. V. 29, пролѣатъ лук. XXII. 20, оуспѣатъ матѳ. XXVII. 24, питѣатъ лук. XII. 24, оскждѣатъ лук. XXII. 32, оскждѣатѥ лук. XVI. 9, запоустѣатъ лук. XI. 17, оцѣпѣнѣатъ марк. IX. 18, къждѣлѣатѥ лук. XVII. 22. Но здѣсь нерѣдки также формы обыкновенныя: разоумѣѥтѥ матѳ. XIII. 51, марк. IV. 13, оумѣѥтѥ матѳ. VII. 11, XVI. 3, исцѣлѣѥтъ матѳ. VIII. 8, лук. VII. 7, питѣѥтъ матѳ. VI. 26, пролѣѥтъ матѳ. IX. 17, марк. II. 22, лук. V. 37, запоустѣѥтъ матѳ. XII. 25, сѣѥтъ матѳ. XIII. 3, марк. IV. 15.

Приведенныя формы на ѣатъ, ѣатѥ не находятъ опоры въ звуковыхъ особенностяхъ сербо-хорватскаго языка, но напоминаютъ намъ извѣстную наклонность болгарскаго языка къ широкому произношенію ѣ какъ ᵉa, ⁱa, хотя по законамъ нынѣшняго произношенія мы и въ болгарскомъ языкѣ не ожидали бы въ данныхъ формахъ окончанія ѣа, а только ѣѥ, сл. «да си лее студена водица» период. сп. I. кн. XI и XII стр. 161, «да имъ излее» милад. 113, «конь му вее, слънце грее» ib. 116, «въ среща иде, песенъ пее» ib. 166 и т. д. Такимъ образомъ странныя формы нашего памятника остаются необъясненными, если не считать ихъ дѣйствіемъ аналогіи столь многочисленныхъ примѣровъ окончанія аатъ, которые могли тѣмъ скорѣе повліять, что ѣ, по болгарскому произношенію какъ ᵉa, близко совпадало съ а. Но въ такомъ случаѣ необходимо допустить, что нашъ памятникъ «заразился» такого рода болгаризмами уже въ томъ спискѣ, который былъ непосредственнымъ подлинникомъ для нашего памятника. Болгарское произношеніе ѣ какъ ᵉa замѣчается въ на-

шемъ памятникѣ, кромѣ упомянутаго выше **добрѣа**, также въ нѣкоторыхъ примѣрахъ глагола **сѣати**: мы читаемъ матѳ. XIII. 19 два раза **сѣное**, точно такъ марк. IV. 15, **въсѣно** ib. IV. 31. 32, а какъ это понимать — доказываетъ **сѣаное** ib. 20. 22. 23, **сѣании** марк. IV. 18. 20, сл. еще: **сѣвъ** лук. XIX. 21, **сѣхъ** ib. 22, **сѣвъшю** матѳ. XIII. 24, **сѣлъ** ib. 27, XXV. 24, лук. XXII. 31, **вьсѣ** матѳ. XIII. 25. 31, но **вьсѣавъı** матѳ. XIII. 39, **сѣахъ** XXV. 26, **сѣатъ** марк. IV. 3, лук. VIII. 5. Параллельное явленіе формъ съ **ѣ** и съ **ѣа** у одного и того же слова какъ нельзя лучше подходитъ къ произношенію этого звука въ устахъ нынѣшнихъ Болгаръ различныхъ мѣстностей, сл. напр. описаніе произношенія, господствующаго въ Шуменскомъ округѣ, сообщаемое въ Періодическомъ списаніи 1882, кн. 2-ая стр. 174: «звукъ очартанъ съ бѣлѣгъ-тъ ѣ, подиръ съгласна, особенно кога пада ударение върху му, изговори се почти като **еа** слѣно и малко протегнѫто, но не като **ја** или **я**»; тамъ же между примѣрами для 1-го лица единств. числа на **ам** приводится глаголъ **сѣм** (стр. 175), съ которымъ можно сличить **смеамъ сѣ** милад. 174.

Но нашъ памятникъ зашелъ за предѣлы всѣхъ ассимилированныхъ формъ, какія мы до сихъ поръ знали, въ слѣдующихъ примѣрахъ: **трѣкоуоутъ** марк. XI. 3, лук. XI. 8, XIX. 31. 34, io. XIII. 10, **трѣкоуоуте** лук. XII. 30, **кѣроуоутъ** io. III. 36, XII. 44, **кѣроуоуте** io. III. 12, VI. 29. 36, X. 25. 26. 38, XVI. 31, **радоуоутъ сѧ** io. III. 29, IV. 36, **въздрадоуоутъ** io. XVI. 20. 22, **овѣдоуоутъ** лук. XI. 37, **цѣрствоуютъ** лук. XIX. 14, **благовѣствоуоутъ** лук. XVI. 16, **съвѣдѣтельствоуоутъ** io. II. 25, III. 32, VIII. 18, XV. 26, даже **съвѣдѣтельствоутъ** io. V. 32, **съвѣдѣтельствоуоуте** лук. XI. 47, io. III. 28, XV. 27, **засъвѣдѣтельствоуоутъ** лук. XVI. 26. Существуютъ конечно и здѣсь формы съ обыкновеннымъ окончаніемъ: **кѣсъноуетъ сѧ** матѳ. XV. 22, **коупоуетъ** матѳ. XIII. 44, **кѣроуета** матѳ. IX. 28, **трѣкоуете** матѳ. VI. 8. 32, XXI. 3, **радоуетъ сѧ** матѳ. XVIII. 13, **съвѣдѣтельствоуетъ** io. I. 7. 8. 15, **съвѣдѣтельствоуете** матѳ. XXIII. 31, **чрѣмъноуетъ сѧ** матѳ. XVI. 2. 3, **цѣлоуете** матѳ. V. 47 — чтобы не говорить о прочихъ лицахъ, которыя вообще не являются въ ассимилированной формѣ, какъ напр. **кѣроуемъ** io. IV. 42, XVI. 30, **кѣроуеши** io. IX. 35, XI. 40, XIV. 10, **трѣкоуемъ** матѳ. XXVI. 65, марк. XIV. 63, лук. XXII. 71, io. XIII. 29, **трѣкоуеши** io. XVI. 30, **съвѣдѣтельствоуемъ** io. III. 11, **съвѣдѣтельствоуеши** io. VIII. 13.

Возможность стяженія сочетанія **оуе** въ **оуоу** опирается конечно на общеизвѣстномъ параллельномъ примѣрѣ дательнаго падежа прилагательныхъ (**оуоумоу** изъ **оуемоу**), однакожъ появленіе его въ выше приведенныхъ формахъ спряженія поражаетъ неожиданностью. Даже въ такихъ славянскихъ нарѣчіяхъ, гдѣ окончаніе **ѧ**(тъ) давно уже ассимиляціею и стяженіемъ перешло въ **а** (южнославянскія, западнославянскія), окончаніе **оуѧ**(тъ) остается до сихъ поръ нетронутымъ. Поэтому спрашивается, что могло заставить писца нашего памятника образовать такія формы, или, если онѣ не имъ впервые выдуманы, то какому процессу онѣ обязаны своимъ существованіемъ? Объ участіи сербскаго языка (стало быть и сербскаго переписчика) въ образованіи этихъ формъ не можетъ быть и рѣчи; остается предположить, что окончаніе на **оуоутъ** встрѣчалось уже въ македонско-болгарскомъ подлинникѣ нашего памятника. Въ такомъ же случаѣ мнѣ кажется не безъ значенія фактъ, единственный въ исторіи славянскаго спряженія, что именно болгарское нарѣчіе потеряло формы настоящаго времени на **оуѭ, оуѥши, оуѥтъ**. Какъ извѣстно, принадлежащіе сюда глаголы въ нынѣшнемъ болгарскомъ языкѣ образуютъ настоящее время изъ темы

неопредѣленнаго наклоненія, на **ува, ъва**, напр. «очи-те да ти помилувамъ» милад. 413, «нити зема нит купува» ib., «да пърстенвамъ девойка» ib. 490. Прежде чѣмъ этотъ новый способъ выраженія взялъ верхъ, ему должна была предшествовать эпоха колебанія между общеславянской формою и попытками выхода изъ нея, отступленія отъ первоначальнаго. Спрашивается, не относятся ли формы нашего памятника именно къ такому переходному состоянію? Если вѣрить въ ихъ дѣйствительность, то необходимо допустить, что одною попыткою упомянутаго отступленія отъ общеславянской формы была именно ассимиляція окончанія ѹѥтъ въ ѹѳѹтъ и стяженіе этого ѹѳѹтъ въ ѹтъ.

По единственному примѣру 3-го лица множ. числа ѣжтъ вм. обыкновеннаго ѣждѫтъ (марк. XVI. 18) нельзя конечно утверждать, что эта форма не простая описка; въ Ассемановомъ евангеліи ѣж (вмѣсто ѣждѥтъ) матѳ. X. 26 тоже похоже на описку. Но я не сомнѣваюсь въ томъ (какъ уже мною изложено въ Archiv für slavische Philologie VI. 287 и слѣд.), что первоначально глаголъ ѣмти въ настоящемъ времени спрягали: *ѣж, *ѣѥши, *ѣѥтъ и т. д., потомъ же развилась, должно быть, переходная форма: *ѣж, *ѣжши, *ѣжтъ и т. д., изъ которой наконецъ развилось ѣждж, ѣждѥши, ѣждѥтъ. Среднимъ звеномъ должно считать формы, въ которыхъ звукъ ж изъ перваго лица сообщился всѣмъ прочимъ; такія формы живутъ до сихъ поръ въ говорахъ именно того славянскаго племени, которое по своему географическому положенію и этническому родству очень близко къ старымъ паннонскимъ «Словѣнамъ», въ говорахъ «Словенцевъ», живущихъ на берегахъ Муры и Дравы и въ пространствѣ между этими рѣками. Такъ называемое кайкавское нарѣчіе «Медьюмурцевъ» и ихъ ближайшихъ сосѣдей въ Штиріи, Венгріи и Хорваціи произноситъ гораздо чаще bôm, bôš, bô или bum, buš, bu, чѣмъ bôdem, bôdeš, bôde или budem, budeš, bude. Обыкновенно считаютъ первыя формы сокращеніемъ изъ послѣднихъ, но противъ такого объясненія можно возразить, что хорватскіе и медьюмурскіе кайкавцы въ прочемъ не обнаруживаютъ стремленія къ поглощенію неударяемыхъ слоговъ, какъ это дѣлается въ говорахъ альпійскихъ словенцевъ. И такъ мнѣ кажется, что большая распространенность формъ bum, buš, bu, bumo, bute, budu — дѣло не новое, а старинное. Примѣры употребленія этихъ формъ можно найти уже въ книгахъ (не только въ простонародномъ языкѣ) изъ XVI, XVII и XVIII столѣтія, я не говорю о собственно словенскихъ писателяхъ, у которыхъ конечно формы bôm, bôš, bô, bômo, bôte постоянно встрѣчаются, а о старопечатныхъ текстахъ въ родѣ евангельскихъ чтеній Антона Врамца (въ Вараждинѣ, въ 1586 году): «ako ne bum videl i petal rane» л. 10, «ne bum pil od se dobe» ib., или исторіи о блудномъ сынѣ М. Магдаленича (изъ XVII стол., у меня рукописный списокъ): «v bogatu Indiju gda bum prihagjal», «da ti stol bu prostert, ti misliš najbolje», «štimajuč da s tobom bum u pokojnosti», «zapovegj kuhinja da ne bu priprosta», «i mojeh mu penez ne bu mošnja prosta», «da mi duša ne bu gorela v večnosti», «neka ne bu tužba ada tulika», или житія св. Маріи Магдалины и Марѳы Ивана Криштоловца († 1730): «njega pravično nasleduvala bum» стр. 59, «niti bu odveržena na veke» стр. 74.

Въ третьемъ лицѣ единств. числа господствуетъ окончаніе тъ, безъ него только лук. XVIII. 19 ѥ (вм. ѥстъ), io. VI. 63 нѣ (вм. нѣстъ) и марк. XIII. 18 ѣждѥ.

Въ двойственномъ числѣ строго выдержана разница окончаній, второе лицо оканчивается всегда на та, третье на те; напр. во второмъ лицѣ χоѹѥта матѳ. XX. 32, марк. X. 36;

идѣта, приведѣта, обрѧштета, рекета матѳ. XXI. 2—3, марк. XI. 2; вѣста, можета, испиета, кръстита сѧ марк. X. 38. 39; възвѣстиста, слъшаста, видѣста лук. VII. 22; сътѧзаата сѧ, ѣста лук. XXIV. 17; въ третьемъ лицѣ: идете, отвръзете, глаголасте, възъписте, прозьрѣсте матѳ. XX. 30—34; привѣсте матѳ. XXI. 7, нѣсте, ѫждете марк. X. 8; изидете, окрѣтете, оуготоваете марк. XIV. 16 и т. д. Для понимающихъ значеніе глаголическихъ памятниковъ въ исторіи старословѣнскаго языка становится яснымъ, что и эта ихъ особенность, вмѣстѣ со всѣми прочими, принадлежитъ къ числу характерныхъ признаковъ самаго ранняго типа церковнославянскаго языка. Она-то и вѣрнѣе передаетъ первоначальное окончаніе двойств. числа, по крайней мѣрѣ отчасти. Первоначальнымъ окончаніемъ для второго и третьяго лица двойств. числа было -тѳ (отражающее санскритское thas, tas); но стремленіе къ согласованію окончаній лицъ съ окончаніями двойств. числа склоненій заставило языкъ очень рано отступать отъ окончанія тѳ, сначала во второмъ лицѣ двойств. числа произошла ассимиляція съ окончаніемъ, свойственнымъ двойств. числу именъ существительныхъ, прилагательныхъ, числительныхъ и мѣстоименій — вездѣ въ муж. родѣ окончаніе на а — на этой степени формальнаго развитія мы застаемъ старословѣнскій языкъ древнѣйшихъ, глаголическихъ памятниковъ —; вскорѣ это а, т. е. та притянуло къ себѣ и 3-е лицо двойств. числа — это обыкновенное употребленіе болѣе позднихъ, кирилловскихъ, памятниковъ церковнославянской письменности — пока наконецъ окончанія именныя настолько повліяли на личныя окончанія глаголовъ, что и здѣсь началось различіе по родамъ, та для мужескаго, тѣ для женскаго и средн. рода. Глаголическіе памятники этого различія конечно еще не знаютъ, но какъ рано оно стало входить въ употребленіе, доказываетъ Остромирово евангеліе, гдѣ уже читаемъ посъластѣ (вс. сестрѣ) іо. XI. 3, тѣкостѣ, поклонистѣ матѳ. XXXVIII. 8. 9 (радоуитѳ іb. надо исправить въ радоуитѣ), сл. объ этомъ мои разсужденія высказанныя уже въ введеніи къ изданію Ассеманова евангелія (въ Загребѣ 1863) стр. LII—LIII.

Глаголъ искати засвидѣтельствованъ въ нашемъ памятникѣ и для 1-го лица единств. числа старинною формою искѫ іо. VIII. 50 (возлѣ ищѫ іb. V. 30), въ 3-емъ лицѣ множ. числа у насъ только ищѫтъ марк. I. 37, III. 32, іо. VII. 25, къзищѫтъ лук. XIII. 24; причастіе ищта матѳ. XII. 43, лук. XI. 24, XIII. 6. 7, ищтѧи матѳ. VII. 8, лук. XI. 10, іо. VII. 18, но искѫште матѳ. XII. 46, XXI. 46, марк. VIII. 11, іо. VI. 24.

5. Модальность повелительнаго наклоненія для слав. языка состоитъ въ ѣ, равняющемся греческому дифтонгу οι (гдѣ въ настоящемъ времени нѣтъ тематическаго вокала ε, тамъ и въ повелительномъ наклоненіи не можетъ быть ѣ, а только и). Въ открытомъ слогѣ ѣ съуживается въ и, въ закрытомъ остается неизмѣненнымъ или же переходитъ, подъ условіемъ предшествованія іотованной гласной, въ ^{e}а, ^{i}а, т. е. въ ꙗ. Но эта разница между формами на и и на ѣ = ꙗ очень рано начала уступать силѣ аналогіи, уравнившей формы множ. числа съ единственнымъ числомъ. Остатки первоначальныхъ формъ и колебаніе между старыми и новыми (аналогическими) формами замѣчается еще въ нашемъ памятникѣ. По старому пишется ищтѣтѳ матѳ. VI. 33, VII. 7, по новому же ищтите лук. XI. 9, XII. 31, ръпьштите іо. VI. 43 (остромировское ръпъштѣте можетъ быть остатокъ южнославянской старины съ ѣ = ꙗ, но еще скорѣе это — путаница русскаго писца, сбивавшагося уже тогда съ толку въ формахъ повелительнаго наклоненія и переходящаго времени); по старому осѫжате лук. XIV. 39, съважате матѳ. XIII. 30, покажѣтѳ лук. XX. 24, но по новому покажите матѳ.

XXII. 19, лук. XVII. 14, плачите лук. VIII. 52, XXIII. 28, заколите лук. XV. 23; по старому емлѣте io. X. 37, въземлѣте лук. IX. 3 и постоянно къземлѣте (8 разъ). И у глаголовъ перваго разряда колеблются старыя и новыя формы: по новому пиите матѳ. XXVI. 27, оубимъ і матѳ. XXI. 38 (сомнительно, здѣсь могло бы быть пропущено въ концѣ строки ѣ), покрыите лук. XXIII. 30 (зогр. еще по старому покрыѣте), почиваите марк. XIV. 41, почиите марк. VI. 31, но еще по старому оубиѣмъ марк. XII. 7, лук. XX. 14. Форма почиваате матѳ. XXVI. 45 вѣроятно описка вм. почиваите, какъ и марк. IX. 50 имѣте вм. имѣите. Стяженіе видно въ не оубн марк. X. 19, лук. XVIII. 20.

6. Нашъ памятникъ отличается рѣдкою послѣдовательностью въ богатомъ употребленіи формъ простого, несигматическаго аориста, для него существуетъ законъ не употреблять другихъ формъ, какъ только простыя, несигматическія, гдѣ только онѣ возможны. Мы конечно вправѣ считать и эту послѣдовательность отраженіемъ древнѣйшаго типа языка. Зная изъ исторіи чешскаго языка, что въ немъ когда-то существовалъ простой аористъ, мы можемъ догадываться, что въ IX вѣкѣ употребляли его и въ предѣлахъ Моравіи; но едвали можно сомнѣваться въ томъ, что тотъ же аористъ былъ въ это время извѣстенъ также славянамъ Македоніи, Далмаціи, Сербіи.

Въ первомъ лицѣ единств. числа: изидѣ матѳ. XII. 44, марк. I. 38, io. VIII. 42, XVI. 27. 28, XVIII. 8, вънидѣ лук. VII. 45, придѣ матѳ. IX. 13, X. 34. 35, марк. II. 17, лук. V. 32, XII. 49. 51, io. I. 31, V. 43, VII. 28, VIII. 14. 42, IX. 39, XII. 46. 47, XVIII. 37, сънидѣ io. VI. 38. 42; обрѣтѣ матѳ. VIII. 10, лук. VII. 9, XV. 9, XXIII. 14. 22; приобрѣтѣ матѳ. XXV. 20. 22.

Въ третьемъ лицѣ двойств. числа: идете матѳ. IX. 27, XX. 34, марк. I. 18. 20, X. 35, XI. 4, io. I. 37; изидете, придете марк. XIV. 16, лук. II. 44, io. I. 40, вънидете лук. XVIII. 10; обрѣтете марк. XI. 4, XIV. 16, лук. II. 46, XIX. 32, XX. 13; оужасете сѧ лук. VIII. 56.

Въ первомъ лицѣ множ. числа: идомъ матѳ XIX. 27, марк. X. 28, лук. XVIII. 28, придомъ матѳ. XXV. 32, обрѣтомъ io. I. 42, 46, възмогомъ матѳ. XVII. 19, марк. IX. 28.

Во второмъ лицѣ множ. числа: изидете матѳ. XI. 7. 8. 9, XXVI. 55, марк. XIV. 48, лук. VII. 24. 25. 26, вънидете лук. XI. 52, io. IV. 38, придете матѳ. XXV. 36, лук. XXII. 52.

Въ третьемъ лицѣ множ. числа: идѫ матѳ. VIII. 1. 23. 32, XII. 15, XIV. 13, XIX. 2, XX. 5. 29, XXVII. 55, XXVIII. 16, марк. VI. 1. 32 и т. д.; изидѫ матѳ. VIII. 34, XXV. 1, XXVI. 30, марк. VIII. 11, XIV. 26, лук. VIII. 35. 38; вънидѫ матѳ. XXV. 10, марк. V. 13, лук. VIII. 30. 33, IX. 52, възидѫ io. VII. 10, VIII. 42, XI. 31. 35; обидѫ io. XI. 24; отидѫ матѳ. XXII. 5, марк. XII. 12, лук. II. 15, X. 30; сънидѫ марк. XIV. 53, io. VI. 16; придѫ матѳ. VII. 27, XIV. 34, XXV. 11, марк. I. 29, II. 18, XIV. 32, лук. I. 59, II. 16, III. 12, VIII. 19. 35, io. X. 41 и т. д.; оукрадѫ матѳ. XXVIII. 13, падѫ матѳ. XIII. 4. 5. 7. 8, XVII. 6, нападѫ матѳ. VII. 25; сѣдѫ матѳ. XXIII. 2; къѣдѫ лук. VIII. 23, прѣѣдѫ лук. VIII. 26; обрѣтѫ матѳ. XXII. 10, XXVI. 60, XXVII. 32, лук. II. 16, VII. 10, VIII. 35, XVII. 8, XXIV. 2. 3. 24, сърѣтѫ io. IV. 51; възлегѫ марк. VI. 40; могѫ матѳ. XVII. 16, лук. XX. 26, възмогѫ марк. IX. 18, лук. IX. 40, XIV. 6; къвръгѫ лук. XII. 44, извръгѫ матѳ. XIII. 48, марк. XII. 8, отъвръгѫ лук. VII. 30, привръгѫ матѳ. XV. 30; прозѧкѫ матѳ. XIII. 5, оутопѫ матѳ. VIII. 32; вълѣзѫ io. VI. 24, оужасѫ марк. I. 27, IX. 15, XVI. 5; исъхѫ матѳ, XIII. 6.

Приведенные здѣсь примѣры существуютъ конечно и въ другихъ памятникахъ близкихъ къ нашему по характеру языка, но нигдѣ нѣтъ столь же большого числа ихъ. Зограф-

ское евангеліе, какъ видно изъ указаній въ подстрочныхъ примѣчаніяхъ къ нашему тексту, позволило себѣ нерѣдко замѣнять уже простую форму обыкновенною сигматическою; нѣсколько болѣе консервативнымъ въ этомъ отношеніи оказывается замѣчательное Никольское евангеліе, но и въ Ассемановомъ евангеліи простыхъ формъ довольно много. Какъ рано переписчики, даже южнославянскіе глаголиты, стали давать предпочтеніе несигматическимъ формамъ, въ особенности въ 2-омъ лицѣ множ. и въ 3-мъ лицѣ двойств. числа, это доказывается помимо многочисленныхъ случаевъ совершившейся уже замѣны въ Зографскомъ евангеліи еще такими замѣчательными описками, какъ въ зогр. ев. марк. V. 15 **приджша** (соединеніе двухъ формъ) и въ нашемъ текстѣ лук. XXIV. 33 **обрѣтеста** (въ подлинникѣ стояло **обрѣтете**, писецъ же написавъ **обрѣте** вздумалъ продолжать окончаніе на **ста**), или же очень ранними попытками исправленія формъ несигматическихъ въ сигматическія, такъ напр. марк. XI. 4 въ нашемъ текстѣ **идете**, **обрѣтете** исправлено очень рано, чуть ли не современнымъ глаголическимъ почеркомъ, въ **идоста**, **обрѣтоста**; матѳ. VIII. 10 въ **обрѣтъ** на послѣднюю букву **ъ** наведена глагол. почеркомъ буква **о** и приписано **хъ**; матѳ. XI. 7. 8 сдѣлана поправка изъ **изидете** въ **изидосте**, но уже болѣе позднимъ кирилл. почеркомъ. Стоитъ упомянуть, что и подлинникъ Остромирова евангелія, хотя онъ старательно избѣгалъ простыхъ формъ аориста — это былъ кирилловскій списокъ евангельскихъ чтеній, сдѣланный въ сѣверовосточной Болгаріи въ X вѣкѣ, трудъ литературной эпохи Симеоновской — въ одномъ до сихъ поръ незамѣченномъ примѣрѣ все-таки сохранилъ простую форму, уцѣлѣвшую даже въ Остромировомъ спискѣ, матѳ. XXVI. 40 читаемъ: **тако ли не възможете єдиного часа бдѣти**, по греческому: οὕτως οὐκ ἰσχύσατε; обыкновенно въ слав. текстахъ (такъ въ зогр. мар. ассем. галицкомъ) пишется единств. число **не може** (сообразно съ многими греч. текстами), но Остромирово евангеліе сохранило форму **възможете**, т. е. 2-ое лицо множ. числа простого аориста, въ дополненіе къ **възмогъ**, **възмогомъ**, **възмогѫ** и согласно съ **идете**, **обрѣтете** и т. д. Этотъ интересный остатокъ старины уцѣлѣлъ въ Остромировомъ евангеліи потому, что онъ случайно ускользнулъ отъ вниманія исправителей церковнославянскаго языка, принявшихъ форму за будущее время, какъ еще и Востоковъ думалъ; но по указаніямъ о. Амфилохія памятники XII вѣка (Мстиславово, Юрьевское и Добрилово) даютъ уже исправленную форму **могосте**.

Въ примѣрѣ лук. XXIV. 21 **надѣемъ сѧ** можно бы думать, что по заблужденію образована простая форма вм. обыкновеннаго **надѣахомъ сѧ**, но оказывается, что и въ греческихъ текстахъ иногда стоитъ настоящее время ἐλπίζομεν вм. ἠλπίζομεν.

Примѣровъ простого аориста для 2-го и 3-го лица единств. числа я не привожу, но не потому чтобы формы **рѣдѣ**, **съблюдѣ**, **обрѣтѣ** и т. д. принадлежали къ сигматическому аористу **рѣдохъ**, **съблюдохъ**, **обрѣтохъ**, а просто потому что 2-е и 3-е лицо единств. числа всегда оставались по старому и такъ безъ измѣненія изъ несигматическаго спряженія попадали потомъ въ составъ формъ позднѣйшаго сигматическаго аориста.

Сюда же къ простому аористу надо причислить еще извѣстную форму 3-го лица множ. числа **бѫ**, употребляемую только древнѣйшими памятниками старословѣнскаго языка для передачи условнаго предложенія; 3-е лицо **бѫ** соотвѣтствуетъ формамъ простого аориста **рѣдѫ**, **могѫ**, **обрѣтѫ** и т. д. Въ нашемъ памятникѣ читается: **да бѫ сѧ явили** матѳ. VI. 16, **аще бѫ силы бѣлы, показали сѧ бѫ** ib. XI. 21, **аще бѫ силы, прѣкѣлы бѫ** ib. 23, **како и бѫ по-**

гоубиши марк. III. 6, XI. 18, да и бж обльстиши марк. XII. 13, чъто бж отъвѣштали XIV. 40, да бж и низъриняли лук. IV. 29, да бж слъшали ib. V. 1, да бж и прѣдали ib. XX. 20, како и бж оубиши ib. XXII. 2, да бж имѣли io. VIII. 6, да и бж оубиши XI. 53, грѣха не бж имѣли XV. 22. 24. Не во всѣхъ приведенныхъ примѣрахъ сохранилась эта форма въ Зографскомъ евангеліи, она должна была нѣсколько разъ уступить обыкновенному бишѧ, да и въ нашемъ памятникѣ вм. ожидаемаго бж является бишѧ: что бишѧ сътворили лук. VI. 11, аштє не бишѧ прѣкратили сѧ дънє матѳ. XXIV. 22, аштє бишѧ силъı къıлъı, покаали сѧ бишѧ лук. X. 13 (такъ и зогр.) и даже къишѧ: подвизалъı сѧ къишѧ io. XVIII. 36 (такъ и зогр., но асс. бишѧ). Къ многочисленнымъ примѣрамъ этой формы, приводимымъ въ грамматикѣ Миклошича (IV. 81—86), нелишнимъ считаю прибавить изъ извѣстнаго стариннаго перевода пандектовъ Антіоха по списку XI вѣка слѣдующее мѣсто: «мира сего человѣци не боу которъı осталисѧ» (οἱ τοῦ κόσμου τούτου ἄνθρωποι οὐκ ἂν τὸ δικάζεσθαι παύσωνται); что здѣсь боу значитъ бж, доказываютъ варіянты списковъ XV—XVI вѣка, гдѣ боу замѣнено обыкновеннымъ къıша. Переводъ этотъ и другими особенностями напоминаетъ, что еще не прервалась связь языка его съ первою (паннонско-глаголическою) эпохою литературной дѣятельности; такъ въ немъ есть слова ѥтеръ, искрь, искрьнии, ѭдръ (т. е. ѭдръ ταχύς), сѧтъ (φησίν), есть слѣды простого аориста: охрѣмж (ἐχώλαναν), замѣненное въ позднѣйшихъ спискахъ формою охромоша, и сигматическаго аориста старшаго типа: възвѣстє сѧ очи мои (вм. обыкновеннаго възвѣдоста сѧ), издрѣстє оустьнѣ мои (вм. издрѣкоста).

Къ тремьему лицу множ. числа бж ожидали бы полнаго спряженія *къ, *бѣ, *бомъ, *бѣтє, но такихъ формъ нѣтъ, а есть бимь, би, бивѣ, (бита, битє), бимъ, (битє), эти же формы принадлежатъ, какъ видно изъ литовскаго -bei, -biva, -bita, -bima (сл. Bezzenberger, Beiträge zur Geschichte der litauischen Sprache 214) къ желательному наклоненію (optativ-y), въ родѣ санскр. bhūyās, bhūyāt, bhūyāma (Whitney, Indische Grammatik, §. 837). Первое лицо ед. числа бимь образовалось позднѣе, по аналогіи формъ дамь, вѣмь, имамь; точно такъ вм. ожидаемаго битє обыкновенно употребляется изъ сигматическаго аориста перенятая форма бистє (по аналогіи съ къистє) и въ третьемъ лицѣ бишѧ (по аналогіи съ къишѧ). Судя по бждж (бждж чрѣсла каша прѣпоѣсана лук. XII. 35), относящемуся только синтактически къ бжди, бждѣтє, можно полагать, что бж передаетъ не только 3-е лицо множ. числа простого аориста, по аналогіи ндж, но и 3-е лицо множ. числа желательнаго наклоненія къ би -бимъ -битє. Тема би вѣроятно отражаетъ 2-е и 3-е лицо единств. числа оптатива-императива по отношенію къ настоящему *бѣши точно такъ, какъ плєти по отношенію къ плєтєши. Въ такомъ случаѣ мы ожидали бы конечно въ множ. числѣ *бѣтє (какъ плєтѣтє), но аналогія единств. числа вытѣснила эту форму въ пользу *битє, перешедшаго въ свою очередь подъ вліяніемъ s-аориста въ бистє.

Потенціальныя формы бимь, бимъ, би, бистє для передачи условнаго и желательнаго наклоненія, господствуютъ въ нашемъ памятникѣ столь послѣдовательно, что только разъ встрѣчается отступленіе: аштє чѧда авраамлѣ къистє (вм. бистє) къıли, дѣла авраамлѣ творили бистє io. VIII. 39; въ Зографскомъ евангеліи и здѣсь уже нѣсколько разъ старинная форма бистє вытѣснена позднѣйшею къистє. Приведемъ примѣры изъ нашего памятника: 1-ое лицо единств. числа: азъ възмлъ бимь матѳ. XXV. 27, истязалъ бимъ лук. XIV. 23, да възвеселилъ сѧ бимь лук. XV. 29, рекълъ бимъ io. XIV. 2, аштє не бимь пришелъ io. XV. 22, аштє не бимь сътво-

рилъ ib. 24, да не прѣданъ бимь io. XVIII. 36. — II-е лицо единств. числа: аштє би разоүмѣлъ тъı лук. XIX. 42, аштє би вѣдѣла, тъı би проснла io. IV. 10, аштє би бълъ съде io. XI. 32. — III-е лицо единств. числа: да би прѣшелъ матѳ. VIII. 34, да би былъ марк. V. 18, да би като чюлъ марк. VII. 24, да и би погоүбилъ марк. IX. 22, да не би отъшелъ лук. IV. 42, да би сѧ коснжлъ лук. XVIII. 15, не би съпасла сѧ матѳ. XXIV. 22, аще би вѣдѣлъ, бьдѣлъ би и не би оставилъ матѳ. XXIV. 43, аштє би бълъ пророкъ, вѣдѣлъ би лук. VII. 39, аштє не би прѣкратилъ, не би бъла марк. XIII. 20, аштє не би бълъ, не моглъ би io. IX. 33, аштє не би ти дано io. XIX. 11, като иҳъ вашттєи би былъ лук. IX. 46, радъ би былъ да би видѣлъ io. VIII. 56, добро би къло, аштє не би родилъ сѧ марк. XIV. 21, добрѣа би къло матѳ. XXVI. 24. — I-е лицо множ. числа: аштє бимь бъли .. не бимь бъли матѳ. XXIII. 30, аштє не би былъ зълодѣи, не бимь прѣдали его io. XVIII. 30 (такъ и ассем., но зогр. биҳомъ). — II-е лицо множ. числа: аштє ли бистє вѣдѣли, николиже бистє осждили матѳ. XII. 7, аштє бистє слѣпи бъли, не бистє имѣли io. IX. 41, аштє бистє имѣли, глаголали бистє лук. XVII. 6, аще богъ отецъ вашъ би былъ, любили мѧ бистє io. IX. 42, аштє мѧ бистє знали, отъца знали бистє io. XIV. 7, аштє мѧ бистє вѣдѣли, и ѳ. м. бистє вѣдѣли io. VIII. 19, аштє бистє любили, въздрадовали сѧ бистє io. XIV. 28, аштє бистє бъли, миръ любилъ би io. XV. 19, аштє бистє вѣрж имали, вѣрж бистє ѩли io. V. 46.

7. Не менѣе замѣчательную черту нашего памятника представляетъ послѣдовательное употребленіе s-аориста въ старомъ видѣ, т. е. съ сохраненіемъ первоначальнаго с въ 1-мъ лицѣ единств. и множ. числа и въ 3-емъ лицѣ множ. числа у глаголовъ оканчивающихся въ корнѣ носовымъ вокаломъ: поѩсъ лук. XIV. 20, прнѩсъ io. X. 18; ѩсомъ лук. V. 5, възасомъ матѳ. XVI. 7; ѩсѧ матѳ. XXI. 26. 32, XXVI. 50, марк. XIV. 46. 51, XVI. 11. 13. 14, лук. V. 9, io. II. 22, IX. 18, обѧсѧ лук. V. 6, поѩсѧ марк. IV. 36, XII. 22, прнѩсѧ матѳ. XX. 9. 10, XXVII. 9. 30, марк. VII. 4, лук. IX. 53, io. IV. 45, XII. 13, XIX. 23 (но прнѩша матѳ. XXV. 4), прѣѩсѧ марк. XIV. 65, възѩсѧ матѳ. XIV. 12. 20, XV. 37, марк. VI. 29. 43, VIII. 8, io. VIII. 59, X. 31, XI. 41 (но възѩша матѳ. XXV. 3, лук. IX. 17); пропѩсѧ марк. XV. 25, лук. XXIII. 33, XXIV. 20, io. XIX. 41 (но пропѩша матѳ. XXVII. 38, марк. XV. 27); начѩсѧ матѳ. XII. 1, XXVI. 22, марк. II. 23, V. 17, VI. 55, VIII. 11, X. 41, XIV. 19. 65, XV. 8. 18, лук. I. 1, V. 21, VII. 49, XI. 53, XIV. 18, XV. 24, XXII. 23, XXIII. 2.

Глаголы оканчивающіеся въ корнѣ на зубную, губную или свистящую согласную, образуя нетематическій s-аористъ, теряютъ эту согласную передъ с, коренной же вокалъ протягивается если ѥ въ ѣ, если о въ а, если ъ въ ы. Это протяженіе вѣроятно не вызвано утратою коренной согласной, какъ до сихъ поръ обыкновенно объяснялось, а предшествовало ей по примѣру того, какъ въ санскритскомъ языкѣ образованіе сибилантнаго аориста сопровождается усиленнымъ кореннымъ вокаломъ (то какъ guna, то какъ vrddhi, сл. Whitney Ind. Gram. §. 879. 893. 899) и въ греческомъ языкѣ въ такомъ же случаѣ корень принимаетъ усиленный видъ (напр. не φυγ а φευγ, не λῠ а λῡ, сл. G. Meyer, Griech. Gram. §. 528, G. Curtius das Verbum II.² 305 и слѣд.): привѣсъ матѳ. XVII. 16, марк. IX. 17, къвѣсомъ матѳ. XXV. 38, къвѣсте матѳ. XXV. 35. 43, лук. II. 27, къвѣста лук. XXII. 54, привѣсте матѳ. XXI. 7. 10, марк. XI. 7, лук. XIX. 35, XXIII. 14, io. VII. 45, вѣсѧ матѳ. XXVI. 57, XXVII. 2. 31, марк. XIV. 53, XV. 1. 16, лук. IV. 29, XXII. 54. 66, XXIII. 1, io. IX. 13, къвѣсѧ лук. XXII. 54, извѣсѧ матѳ. XXI. 39, марк. XV. 20, повѣсѧ лук. XXIII. 26, привѣсѧ матѳ. VIII. 16, IX. 32, XII. 22, XVIII. 24, XIX. 13, марк. VII. 32, VIII. 22, XV. 22, io. VIII. 3; възнѣсѧ лук. II. 22, XVII.

13, нринѣсѧ матѳ. IX. 2, XIV. 11. 35, XXII. 19, марк. IX. 20, XII. 16, іо. II. 8; погрѣсѧ матѳ. XIV. 2, лук. XVI. 22; отвръсте (вм. отвѣрсте) матѳ. IX. 30, лук. XXIV. 31, іо. IX. 10, развръсте марк. XII. 35, отвръсѧ матѳ XXVII. 52, лук. I. 64; — прокасѧ іо. XIX. 37. — чисѧ іо. XIX. 20.

Коренныя гласныя оу, ѣ, ѧ не могутъ протягиваться потому, что и безъ того считаются протяжными: съкаюсъ іо. XV. 10, съкаюсѧ іо. XV. 20, ѣсомъ (въ рукописи описка ѣсмь) лук. XIII. 26, ѣсѧ марк. XIII. 8, лук. IX. 17, іо. VI. 23. 31. 49. 58 (но и ѣшѧ матѳ. XIV. 20, XV. 37, марк. VI. 42); стрѧсѧ сѧ матѳ. XXVIII. 4 (зогр. сътрясошѧ, но ассем. сътрясѫ), вм. ожидаемаго съмѧсѧ сѧ только съмѧшѧ сѧ матѳ. XIV. 26 (такъ и ассем., по зогр. съматошѧ сѧ) и къзмѧшѧ сѧ марк. VI. 50 (зогр. къзматошѧ сѧ).

Образованіе того же аориста отъ глаголовъ, которыхъ корень оканчивается на гортанную **k, g**, разнится отъ предыдущаго тѣмъ, что вм. с между гласными является х или же замѣняющее его ш. Формы рѣсъ или рѣсѧ нѣтъ ни въ одномъ памятникѣ старословѣнскаго языка. Фактъ объясняется тѣмъ, что сочетаніе **ks** должно быть очень рано превратилось въ простое **c** и поэтому переходу послѣдняго въ **ch** (с въ х) здѣсь не мѣшала та поддержка, которую гораздо долѣе находило с въ сочетаніяхъ **ns, ms, ts, ps, ss**: рѣхъ марк. IX. 18, іо. I. 51, III. 7. 12, рѣшѧ матѳ. XII. 24, нарѣшѧ матѳ. X. 25, прорѣшѧ матѳ. XI. 13; притѣшѧ марк. VI. 33, прѣтѣшѧ марк. VI. 53; оклѣшѧ матѳ. XXVII. 31, марк. XV. 17. 20, съклѣшѧ матѳ. XXVII. 31, марк. XV. 20. Окончаніе та, те вызываетъ первоначальное с: рѣсте марк. X. 39, XI. 6, тѣсте матѳ. XXVIII. 8. Едва ли можно утверждать, что здѣсь первоначальное с осталось неприкосновеннымъ, какъ иные думаютъ; это скорѣе аналогическое образованіе вм. *рѣхте, *тѣхте, развившееся подъ вліяніемъ обыкновеннаго оканчанія на сте, какъ: ѣсте, вѣсте, ѥсте, дасте и т. д.; иначе надо бы допустить, что и въ ндосте осталось первоначальное с, что мнѣ не кажется вѣроятнымъ. О передачѣ арійскаго **ksh** черезъ славянское **ch** сл. соображенія Іоаннеса Шмидта въ Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung XXV. 121.

Что и Остромирово евангеліе сохранило долю участія въ нетематическомъ **s**-аористѣ, доказываютъ формы рѣхъ, рѣста, рѣшѧ, ѣхомъ, ѣшѧ и окрѣшѧ матѳ. XXVII. 32; вм. х и ш въ послѣднихъ примѣрахъ мы ожидали бы конечно с, но аналогія прочихъ аористовъ вытѣснила здѣсь с въ пользу позднѣйшаго х—ш.

Для 2-го и 3-го лица единств. числа можно бы ожидать формы *рѣ, *нѣ, *вѣ (можетъ быть даже *рѣтъ, *нѣтъ, *вѣтъ), но старословѣнскій языкъ ихъ не знаетъ. Теоретической возможности отрицать нельзя, въ особенности когда какъ извѣстно старохорватскому языку не чужды формы, какъ doni или donie (т. е. донѣ), сл. Miklosich vergl. Grammatik IV ². 231. 233. Этотъ замѣчательный остатокъ доказываетъ, что нетематическій **s**-аористъ дѣйствительно нѣкогда существовалъ въ живомъ языкѣ южныхъ славянъ, по всей вѣроятности преимущественно въ западныхъ говорахъ. Въ нашемъ текстѣ встрѣчается только одна нѣсколько похожая форма, это 3-е лицо аориста повѣ іо. V. 35, напоминающее Ассеманово отъвѣ іо. I. 21, X. 25 и штъвѣшѧ; сл. Miklosich, Beiträge zur altslovenischen Grammatik 32, vergl. Grammatik IV ². 108. 114. 115.

Изъ числа глаголовъ перваго разряда, которыхъ корень оканчивается или гласною или плавною или носовою согласною, принимаютъ въ 2-омъ и 3-емъ лицѣ един. числа аориста окончаніе на тъ тѣ же, какъ и въ Зографскомъ или Ассемановомъ евангеліи: обитъ, повитъ, питъ, къспѣтъ; постоянно оумьрѣтъ, простьрѣтъ и простьрѣ (первое разъ только, лук. VI. 10),

клатъ, проклатъ, ѭтъ, къзатъ, наѭтъ, приѭтъ (около 8 разъ, приѭ только лук. VI. 4), поѭтъ (около 7 разъ, поѭ только марк. XII. 20. 21), постоянно начатъ, зачатъ. Едва ли подлежитъ сомнѣнію, что окончаніе тъ перенято сюда изъ настоящаго времени; какъ давно уже подмѣчено Миклошичемъ, древнерусскіе памятники, измѣнившіе впрочемъ согласно съ требованіями древнерусскаго языка южнославянское окончаніе 3-го лица настоящаго времени тъ въ свое ть, аористическаго тъ южнославянскихъ памятниковъ вовсе не тронули, несомнѣнно потому что не знали какъ отнестись къ окончанію, которое было чуждо ихъ языку. Это можно заключить изъ непослѣдовательнаго отношенія тѣхъ же памятниковъ къ окончанію нѣкоторыхъ другихъ аористовъ, которые можно было смѣшивать съ настоящимъ временемъ. Остромирово евангеліе, сохранившее начатъ, къзатъ, обитъ, повитъ, пишетъ ѣсть, сънѣсть, кысть, приводя эти формы въ связь съ настоящимъ временемъ.

Вопросъ о образованіи аористическихъ формъ ѣстъ, дастъ, кыстъ (въ нашемъ памятникѣ только лук. VII. 42 отъда, иначе всегда на стъ) рѣшается въ сравнительной грамматикѣ Миклошича такъ, что по крайней мѣрѣ у обоихъ послѣднихъ глаголовъ с считается суффиксомъ аориста (въ ѣстъ могло бы конечно заключаться и коренное д), тъ извѣстною уже прибавкою, сл. vergl. Grammatik IV^2. 69, обширнѣе въ Beiträge zur altslovenischen Grammatik 31. Согласно съ этимъ объясненіемъ формы названы архаистическими. Я предпочитаю, какъ въ цѣломъ появленіи прибавки тъ, такъ и здѣсь видѣть вліяніе настоящаго времени. Если пи первоначальнѣе чѣмъ питъ, то помоему слѣдуетъ и ѣ, да, кы считать болѣе первоначальнымъ, чѣмъ ѣстъ, дастъ, кыстъ. Во всѣхъ этихъ формахъ причина, вызвавшая прибавку или поддержку тъ (сначала конечно только для 3-го лица единств. числа, потомъ же она перенесена и на 2-ое лицо потому, что въ аористѣ и имперфектѣ всегда 2-ое лицо совпадаетъ съ 3-имъ) заключалась вѣроятно въ слишкомъ незначительномъ объемѣ и вслѣдствіе того недостаточной выразительности формы; а что она все-таки не считалась существенно необходимою, можно судить потому, что въ древнѣйшихъ памятникахъ рядомъ съ формами на тъ являются и формы безъ тъ, и что иные глаголы этой прибавки вовсе не знаютъ. Отчего же, можно бы спросить, не существуетъ ѣтъ, датъ, кытъ, если это только аналогическія формы къ питъ, къзатъ? Вотъ въ этомъ-то кажущемся различіи образованія я и нахожу самое убѣдительное доказательство того, что эти формы развились не безъ участія настоящаго времени; для питъ, битъ, повитъ и т. д. существовали образчики настоящаго времени безъ с: пиетъ, биетъ, повиетъ и т. д., а для ѣстъ, дастъ, кыстъ съ с: ѣстъ, дастъ, естъ. Если же напротивъ въ аористахъ дастъ и кыстъ искать слѣдъ аористическаго с, то непремѣнно ожидались бы и для прочихъ глаголовъ формы: *пистъ, *бистъ, *повистъ, *къзастъ, *начастъ и т. д. И такъ я возвращаюсь къ объясненію, предложенному давно уже другими (сл. Beiträge zur vergleichenden Sprachforschung VI. 185), присовокупляя еще слѣдующее соображеніе: участіе настоящаго времени естъ въ развитіи формы кыстъ продолжало свое дѣйствіе, пока по аналогіи еси вышла наружу для 2-го лица форма кысн. Я конечно согласенъ съ Миклошичемъ или Чрничичемъ (сл. Assemanovo izborno evangjelje, v Rimu 1878, стр. XXII—XXIII) въ томъ, что кысн выдумка глаголич. переписчиковъ XIII—XIV вѣка, но не объ этомъ здѣсь рѣчь идетъ, а о видномъ вліяніи формы еси, отразившемся и на старохорватской (чакавской) формѣ bisi. Сличи такимъ же образомъ развившееся германское bist (byst) подъ вліяніемъ формы ist, Kuhn's Zeitschrift XXV. 594.

Приведемъ еще форму отрѣ io. XII. 23, согласно съ Зографскимъ и Ассемановымъ евангеліемъ, возлѣ отъре лук. VII. 44 (зогр. отъре, acc. отрѣ).

8. Славянскій имперфектъ пока не выясненъ, еще недавно предложены были два различныя объясненія, одно мое (сл. Archiv für slavische Philologie VI. 293), смотрѣть на него какъ на модальное видоизмѣненіе прошедшаго времени или s—аориста, другое Іоаннеса Шмидта (Zeitschrift für vergl. Sprachforschung XXVI. 394 и слѣд.), считать форму сложною, состоящею изъ инфинитива на ѣ и имперфекта ѣхъ. Оба толкованія явились независимо другъ отъ друга и конечно расходятся во взглядахъ. Трудность удовлетворительнаго объясненія увеличивается тѣмъ, что въ наличномъ составѣ формъ имперфекта замѣтны колебанія, полныя формы на ѣахъ, аахъ чередуются съ сжатыми на ѣхъ, ахъ, сообразно же съ попытками объясненія придается значеніе оригинальности то тѣмъ то другимъ. Миклошичь высказался уже въ Beiträge zur altslovenischen Grammatik въ пользу первоначальности формъ на ѣхъ у всѣхъ глаголовъ перваго разряда и съ тѣхъ поръ придерживается этого взгляда въ группировкѣ примѣровъ, въ vergleichende Grammatik IV. 92—94. Противъ этого сдѣланы мною возраженія, на основаніи древнѣйшихъ памятниковъ, въ Archiv für slavische Philologie I. 441, и дѣйствительно для меня становится еще и теперь крайне невѣроятнымъ, чтобы примѣры памятниковъ въ родѣ Савиной книги, гдѣ даже такая форма, какъ родительный падежъ единств. числа сложнаго склоненія прилагательныхъ постоянно является только въ сжатомъ, ужъ никакъ не первоначальномъ видѣ окончанія на аго (вм. ааго или аѣго), представляли собою первоначальное и оригинальное состояніе имперфекта (in ihrer ursprünglichen Form), такіе же выдающіеся стариною языка памятники, какъ Зографское, Маріинское, Ассеманово евангеліе, сохранившіе во всемъ остальномъ самый древній составъ формъ, давали бы только здѣсь предпочтеніе чему-то новому, болѣе позднему, аналогическимъ путемъ совершившемуся. Наблюдая за движеніемъ формъ языка вообще мы замѣчаемъ скорѣе противуположное теченіе, т. е. чѣмъ дальше, тѣмъ болѣе усиливается число сжатыхъ формъ, полныя же становятся рѣдкостью; да я не вижу положительно никакой причины, почему бы именно въ древнѣйшихъ памятникахъ аналогія глаголовъ пятаго разряда (темъ на а) должна была оказать столь сильное вліяніе на образованіе имперфекта глаголовъ прочихъ разрядовъ. Эти сомнѣнія раздѣляетъ и проф. Валявецъ, собравшій въ дѣльной статьѣ, помѣщенной въ LI. книжкѣ загребскаго Рада (Rad jugoslavenske akademije, knjiga LI, u Zagrebu 1881 стр. 55—139), богатый матеріалъ примѣровъ изъ древнѣйшихъ памятниковъ. И нашъ памятникъ, какъ мы сей часъ увидимъ, рѣшительно примыкаетъ къ числу тѣхъ, которые даютъ предпочтеніе формамъ полнымъ, не сжатымъ. Такимъ образомъ критическое отношеніе къ данному матеріалу требуетъ отъ научнаго изслѣдованія, чтобы оно клало въ основаніе своихъ соображеній какъ древнѣйшій образецъ старословѣнскаго имперфекта слѣдующія формы: вѣдѣаахъ, можѣаахъ или можааахъ, имѣаахъ, сѣдѣаахъ, видѣаахъ, женѣаахъ (ѣ = ы), оучааахъ, ношааахъ, мазааахъ и т. д., а не сжатыя: вѣдѣхъ, можѣхъ или можахъ, имѣхъ, сѣдѣхъ, видѣхъ и т. д.

Конечно старословѣнскій имперфектъ не долженъ быть непремѣнно общеславянскій, да и какъ общеславянскій онъ не исключаетъ возможности аналогическихъ процессовъ, участвовавшихъ въ образованіи его. Поэтому возражая противъ того, чтобы памятники, въ родѣ Савиной книги, сохранили болѣе древніе типы имперфекта, чѣмъ Зографское еван-

геліе или нашъ памятникъ, я этимъ еще не предрѣшаю вопроса о происхожденіи формъ вѣдѣахъ, ношаахъ, мазаахъ и т. д.

Прежде всего здѣсь бросается въ глаза полный параллелизмъ относительно вокала предшествующаго окончанію хъ, это а, которое этимологически могло бы замѣнять ıа или ѣ. Если же выдѣлить и это а, т. е. цѣлое окончаніе ахъ, то остается для глаг., оканчивающихся на тематическое а или ѣ, полная эта тема безъ дальнѣйшихъ измѣненій, у всѣхъ же прочихъ глаг. замѣчается переходъ изъ темы наст. времени или неопред. наклоненія въ особое тематическое окончаніе на ѣ или ıа. Это ѣ или ıа при слѣдующемъ а мнѣ кажется результатомъ дѣйствія аналогіи, такой же какая замѣчается въ имперфектѣ латинскаго языка, въ legēbam, audiēbam по аналогіи съ amābam, docēbam, или въ готскомъ fullnôda по аналогіи salbôda. И такъ я соглашаюсь съ Миклошичемъ въ томъ, что растѣахъ, вѣдѣахъ въ сущности представляетъ форму не совсѣмъ оригинальную, а аналогическую, вызванную примѣрами въ родѣ оүмѣахъ, ıазаахъ и т. д., только не думаю, чтобы ей предшествовало растѣхъ, вѣдѣхъ, происшедшее изъ настоящаго времени, гдѣ будто бы ѣ «символически» выражаетъ продолжительность дѣйствія. Если бы объ этомъ дѣло шло, такъ вѣроятно обнаруживалось бы протяженіе вокала не въ концѣ темы, а въ корнѣ, какъ у глаголовъ интенсивныхъ, какъ въ старшемъ s-аористѣ; имперфективное ѣ и ıа по моему нужно объяснить иначе, какъ я сей часъ скажу, предварительно хочется устранить мнѣніе, будто бы формы имперфекта непремѣнно стоятъ въ ближайшей связи съ темою настоящаго времени. Что форма имперфекта не должна быть приводима въ непосредственную связь или даже зависимость отъ темы настоящаго времени, видно изъ примѣровъ какъ ѣдѣахъ, вѣдѣахъ, дадѣахъ, гдѣ тематическаго ε въ настоящемъ времени вовсе нѣтъ, а въ имперфектѣ все-таки выходитъ наружу тема ѣдѣ, вѣдѣ, дадѣ. Я вообще не вижу необходимости считать древнѣйшими формами всегда именно тѣ, которыя очевидно зависятъ отъ настоящаго времени, какъ напр. ѕмıшхъ, плачѣхъ, мажахъ, показоүахъ и т. д.; этимъ имперфектамъ (отчасти совсѣмъ неправильнымъ) посчастливилось, имъ досталась по моему мнѣнію въ грамматикѣ Миклошича незаслуженная честь (vergl. Grammatik IV². 93), несмотря на то, что ихъ очень не много и они гораздо проще объясняются позднѣйшимъ вліяніемъ настоящаго времени. Вѣрно конечно замѣчаніе Миклошича (Das Imperfect in den slavischen Sprachen, стр. 4), что близкое отношеніе имперфекта къ настоящему времени обусловлено организмомъ индоевропейскаго глагола, но вѣдь славянскій инфинитивъ не долженъ быть противуполагаемъ настоящему времени въ смыслѣ санскритскихъ темъ budha: bodha, или греческихъ πιθε: πειθε.

Сравнительное изученіе славянскаго спряженія доказываетъ сильное стремленіе глаголовъ перваго разряда къ переходу въ темы разрядовъ третьяго, четвертаго и пятаго, поэтому не удивительно, если для образованія имперфекта у глаголовъ перваго разряда въ языкѣ рано стала ощущаться потребность подобнаго перехода, намѣченнаго такими примѣрами, какъ вѣдѣти при вѣмь или имѣти при имамь и т. д. (сл. подобныя соображенія у Миклошича, das Imperfect, стр. 19. 27).

Спрашивается, что такое вокалъ а (въ ѣа, ıа, аа), предшествующій окончаніямъ —хъ, —ше, —хж, въ которомъ по нашему изложенію должна заключаться существенная разница между аористомъ и имперфектомъ? На кого славянскій имперфектъ производитъ впечатлѣ-

ніе позднѣйшаго пріобрѣтенія или же формы сложной изъ вполнѣ понятныхъ составныхъ частей въ родѣ латинскаго plusquamperfect-a, тотъ можетъ съ нѣкоторыми измѣненіями принять теорію Боппа (напр. вм. ѧхъ говорить о ѥхъ = eram, какъ Миклошичь полагалъ или о ѣхъ, какъ полагаетъ Шмидтъ, который въ предшествующей темѣ на ѣ [вєдѣ—, плєтѣ] желаетъ видѣть остатокъ инфинитива на ai—oi); на меня славянскій имперфектъ не производитъ такого впечатлѣнія, онъ съ одной стороны слишкомъ близокъ къ s-аористу, чтобы можно было совсѣмъ отдѣлять его отъ группы формъ, въ которыхъ с играетъ характеристическую роль, съ другой же стороны все-таки идетъ своимъ особымъ путемъ, уклоняясь отъ аориста не только вокаломъ, предшествующимъ окончанію, но и самими окончаніями ше, шета, шете, ҳж. Всѣ эти обстоятельства говорятъ въ пользу предположенія, что слав. имперфектъ представляетъ форму параллельную съ аористомъ, стоящую съ нимъ въ старинной связи, но существованіемъ своимъ необязанную ему. Побуждаемый такими соображеніями я и теперь опять останавливаюсь на богатомъ развитіи различныхъ «наклоненій» (modi) аориста въ санскритскомъ языкѣ, мнѣ кажется a priori вѣроятнымъ, что нашъ имперфектъ зарождался въ кругу того же разнообразія и что онъ обязанъ своимъ существованіемъ именно той творческой силѣ языка, которая обогатила санскритскій языкъ большимъ количествомъ s-формъ.

Окончанія напоминаютъ санскритскій кондиціоналъ, предшествующій же вокалъ ѣ — а напрашивается на сравненіе съ оптативнымъ yā, такимъ образомъ цѣлое окончаніе ѣхъ—ахъ выходитъ близкимъ отраженіемъ санскритскаго окончанія yāsam, существующаго какъ извѣстно въ первомъ лицѣ ед. числа такъ называемаго прекатива (сл. Whitney, indische Grammatik §. 838. 921). Дѣйствительно санскритское jīvyāsam и славянское живѣхъ (по аналогіи: живѣахъ) имѣютъ много общаго по формѣ, хотя значеніе славянскаго имперфекта ближе подходитъ къ санскритскому кондиціоналу (сл. Whitney §. 950). И такъ мнѣ кажется, что славянскій имперфектъ, хотя и дошелъ до своего полнаго развитія на почвѣ славянской, въ зародышѣ существовалъ уже въ болѣе раннюю эпоху, это была форма параллельная къ аористамъ, стоявшая съ самого начала въ такомъ же отношеніи къ нимъ, въ какомъ обыкновенный славянскій императивъ (оптативъ) стоялъ и стоитъ къ настоящему времени. Какъ въ санскритскомъ языкѣ кондиціоналъ представляетъ форму имперфекта къ будущему времени, прекативъ же s-элементомъ умноженную форму оптатива, такъ въ славянскомъ при вєдемъ и вєдѣмъ существовали должно быть уже искони вѣсомъ и вєдѣхомъ и конечно несигматическій аористъ-имперфектъ вєдомъ; сила творческая, непереставшая дѣйствовать, развила потомъ, какъ при вєдъ и вѣсъ еще третью форму вєдохъ, такъ при вєдѣхъ аналогическую форму вєдѣахъ. Первыя формы (вєдемъ и вѣсомъ) означали всегда совершающееся или совершившееся дѣйствіе, послѣднія же (вєдѣмъ и вєдѣхомъ) настоящее или бывшее желаніе и намѣреніе совершить дѣйствіе. За неимѣніемъ настоящаго имперфекта въ славянскомъ языкѣ, гдѣ благодаря тематической неподвижности старинный имперфектъ и простой аористъ совпали въ одной формѣ, которая очень рано начала выходить изъ употребленія, s-оптативъ сталъ обобщать свое значеніе въ смыслѣ простого имперфекта, хотя первоначально въ формѣ его заключалось гораздо больше.

Говоря о имперфектѣ въ смыслѣ s-оптатива я конечно имѣю въ виду ту эпоху языка, когда въ этой формѣ не выдвигалось на первый планъ значеніе продолжительности, когда

напротивъ, не обращая вниманія на видовую сторону глагола, s-оптативъ образовался такъ отъ имперфективныхъ какъ отъ перфективныхъ глаголовъ.

Мы конечно привыкли къ обыкновенному значенію имперфекта, но едва ли оно всегда было въ той же исключительности присуще ему. Если имперфектъ всегда выражалъ только то, что теперь соединяется съ формами его, то становится трудно понятнымъ, какъ могли образовать имперфектъ глаголы совершеннаго вида? Примѣровъ въ древнихъ памятникахъ старословѣнскаго языка и въ славянскихъ нарѣчіяхъ не такъ мало, чтобы можно было считать ихъ лишь какимъ-то заблужденіемъ языка; напротивъ въ большинствѣ случаевъ именно эти формы отличаются рѣдкою выразительностью, въ нихъ-то преимущественно отзывается модальное значеніе имперфекта, сл. напр. ѥлмаже не останѣахѫ сѧ стꙑдости, волѣѩ самъ сѧ прѣда супр. 309 (т. е. когда у нихъ не было намѣренія отстать отъ постыднаго дѣла), ѥмьже сѧ оутъкнѣаше, кланѣаше сѧ ѥмоу клоц. 582 (на что бы ни случилось ему наткнуться), ни ѥдино (дѣло) ѩже не подвигнѣаше оумъ супр. 255 (которое не поднимало бы, не было бы въ состояніи поднять), подъложаше роуцѣ подъ не и испростьраше сѧ на длань изб. 1073, л. 120 обр. (и каждый разъ послѣдовало распространеніе), ако ли ѥмѕ послабꙗше моукамн, ожесточѧаше ib. 140 обр. (коль скоро онъ чувствовалъ послабленіе муки, онъ сталъ хуже свирѣпствовать), аще бо бн и слънца не имѣло ни лоуны ни звѣздь, то и само то родомь свѣтѣаше сѧ іоан. эксарха шестодн. 8а (еслибъ не было солнца, луны и звѣздъ, такъ оно могло бы само отъ себя выдавать свѣтъ); аште скоро не позъвани кждѣаҳѫ, тѫжааҳѫ григ. наз. 26 (если не случалось чтобы ихъ звали), аште боудѧше богоу годѣ вьпросъ, тоу абие вьсиѧше адамасъ изб. 1073 л. 120 обр. (въ случаѣ если вопросъ былъ богу пріятенъ, сейчасъ камень началъ сіять), аште ли хотѧше богъ на мечь прѣдати люди, боудѧше крѣкакъ ib. (если же богъ возымѣлъ намѣреніе...камень долженъ былъ сдѣлаться кровавымъ). Сличи оба старохорватскіе примѣра, приведенные въ синтаксисѣ Миклошича: ne pristanih bijući se u prsi, dokle koli ne pridiše pomoć od Isusa; kad se napasiše, doma ga doreniše, или же: još da budjah (= кждѣхъ) s njim ter da ubodijaše sinjora Mara St. pisci VII. 287 (если бы случилось, чтобъ я былъ съ нимъ и еслибы такъ случилось чтобы онъ прокололъ), inako u propas pakljenu podjaše ib. V. 147 (иначе пришлось бы пойти), gdi trudan posrnieše, zemlja potrnieše ib. III. 320 (сколько разъ случилось ему споткнуться,..), a oni opet u put pridihu (прндѣхѫ) starin. IV. 111 (имъ опять предстояло принять плоть), и т. д. Много примѣровъ можно найти въ выше упомянутой статьѣ проф. Валявца, оттуда и эти заимствованы, вездѣ чувствуется, какъ глаголъ совершеннаго вида въ имперфектѣ выражаетъ возможность бывшаго повторенія извѣстнаго дѣйствія, сл. хорошій примѣръ у Менчетича (Stari pisci II. 258): njegda joj ja panih (= паднѣхъ или паднѣаҳъ) na nje kril, a njegda postanih (постанѣхъ, постанѣаҳъ), a njegda potecih (потецѣхъ вм. потечааҳъ), iz glasa ter recih (рецѣхъ вм. речааҳъ).

Глубокая старина этихъ оборотовъ, вышедшихъ потомъ изъ употребленія, доказывается тѣмъ, что они жили и въ древнечешскомъ языкѣ, сл. напр. у Далимила: komu sě co nedostanieše, u druha jako své jmějieše 7 (если бы чего недоставало), pakli sě kdy stala která sváda, u staršějšieho budieše rada 8 (у старшаго могъ или долженъ былъ найтись совѣтъ), když mužie kam jeti chtiechu, dievky dievkám proniesiechu (всякій разъ сообщили бы), tak na cěstě dievky mužě ztepiechu 22, čáp, malé netbaje, věčšiu pohtieše 95, jakož jich starosty biechu když k boji pojediechu alexandr. 10. 389, kam sě koli obrátieše, tu na

vše strany vidieše 17. 685, v ten čas budieše bez něho, by nebylo otce jeho 40. 1632, že jemu i jeden vody ne podadieše (не хотѣлъ дать) hrad. rukop. 259 и т. д. Имперфектъ въ древнечешскомъ языкѣ повліялъ на аористъ, заставивъ его сдѣлать нѣкоторыя измѣненія въ тематическомъ вокалѣ и въ окончаніи 3-го лица множ. числа; я по крайней мѣрѣ полагаю, что аористическое e въ чешскомъ языкѣ передъ ch, chom, ste вм. старословѣнскаго, сербохорватскаго и болгарскаго o могло быть вызвано не только 2 и 3 лицомъ ед. числа, но еще скорѣе аналогіею имперфективнаго ie или jé; вѣдь и окончаніе 3-го лица мн. числа chu (какъ и въ болгарскомъ языкѣ) поддалось ассимиляціи съ имперфективнымъ chu (хж) вм. свойственнаго аористу сѧ (шѧ). Замѣчательно впрочемъ, что во второмъ лицѣ множ. числа нѣтъ окончанія šete а есть только аористическое ste. При такой близости конечно не рѣдко вм. аориста употребляется форма имперфекта, напр. въ Градецкой рукописи: když před ni přijědiechu (вм. přijědechu), všichni za jedno klekniechu (вм. kleknuchu), dieťátko bohem nazvachu a své jemu dary vzdachu 361; здѣсь оба послѣдніе аориста заставляютъ и въ предыдущемъ ожидать аористическія формы.

Укажемъ еще на такія же формы въ древнерусскомъ языкѣ. Въ житіи Ѳеодосія Печерскаго, написанномъ Несторомъ, читаемъ: носяще въ градъ продаяхоу и тѣмь жито коупяхоу (т. е. каждый разъ, когда что продали, послѣдовала покупка) и се раздѣлиахоутъ (отъ раздѣлити) да къждо въ нощи свою часть измелише; и пакы дѣлѣ сѧ своюмь къждо имашеть (имперфектъ отъ ѩти-имѫ, т. е. каждому приходилось взяться за свое дѣло), сѣдяше прядъı... все тѣло его покрѣвено боудяше (т. е. случалось что было покрыто), дондеже боудяше годъ (пока былъ бы срокъ), дондеже пакы боудяше чьрньць искоусьнъ (пока бы сдѣлался), дондеже изкъкныше вся оустроєнія манастъıрьскъıя (пока изучилъ бы), аще като отидяше отъ манастъıря, блаженъıи въ печали боудяше (если бы случилось кому нибудь уйти изъ монастыря, то онъ былъ печаленъ), и тако прѣкъıваше, донъдеже братъ възвратяше сѧ (пока бы вернулся), и єгда пакы приндяше, съ радостию его приимаше (и если случилось что онъ опять пришелъ). Греческій языкъ въ подобныхъ оборотахъ любитъ оптативъ (сл. Э. Черный греч. грам. II. § 108, 184).

И такъ послѣ долгаго размышленія я пришелъ къ слѣдующему взгляду относительно имперфекта: Сначала онъ образовался параллельно съ повелительнымъ наклоненіемъ, выражая бывшее желаніе или наклонность къ совершенію дѣйствія, все равно было ли оно продолжительное или мгновенное. Формальная сторона его состояла изъ темы, совпадавшей у глаголовъ перваго и втораго разряда съ темою повелительнаго наклоненія на ѣ (производные глаголы на ѣ, и, а образовали путемъ аналогіи такую же тему на ѣ = и, а), передъ ѣ по примѣру повелительнаго наклоненія переходили гортанные звуки въ свистящіе, оттуда старинныя, въ хорватскомъ нарѣчіи уцѣлѣвшія формы recih, pecih, tecih, т. е. *рецѣхъ, *пецѣхъ, *тецѣхъ. Сюда принадлежитъ также кѣхъ, кѣше, въ которомъ сохранилось ѣ потому, что стояло внутри слова, между тѣмъ какъ въ ки то же самое ѣ перешло въ и (какъ въ плести при плетѣте), стало быть разница между ки и кѣше такая же, какъ между плести и плетѣше. Настоящимъ аористомъ не было кѣхъ, а къıхъ, разница между кѣхъ—кѣахъ, кѣ—кѣаше, кѣша—кѣахж развилась потомъ. Съ тѣхъ поръ какъ этотъ s-оптативъ получилъ болѣе широкое значеніе обыкновеннаго имперфекта, выраженіе продолжительности дѣйствія брало верхъ; съ тѣхъ поръ формы глаголовъ перваго и второго разряда оказывались для передачи этой новой функціи слишкомъ слабыми, языкъ прибѣгнулъ къ самому обыкновенному

средству, чтобы ихъ приспособить для имперфекта въ его новомъ значеніи, онъ перенесъ путемъ аналогіи темы глаголовъ перваго и второго разряда въ болѣе полныя темы глаголовъ третьяго разряда, вм. плетѣхъ образовалось полнѣе и выразительнѣе плетѣаахъ, вмѣсто *кѣзѣхъ (отъ кѣгж): кѣжаахъ (отъ кѣжа-ти), вм. тецѣхъ (отъ текж): течаахъ (какъ будто бы отъ теча-ти), вм. тонѣхъ (отъ тонж): тонѣаахъ (отъ *тонѣ-ти), вм. живѣхъ (отъ живж): живѣаахъ (отъ живѣти). На этой степени формальнаго развитія стоитъ языкъ старословѣнскій, поэтому онъ уже не знаетъ формъ старохорватскихъ *рецѣхъ, *пецѣхъ, а только речаахъ, печаахъ.

Связь имперфекта (s-оптатива) съ повелительнымъ наклоненіемъ (обыкновеннымъ оптативомъ) уцѣлѣла еще въ синтактическомъ употребленіи императива (стараго оптатива) въ смыслѣ и взамѣнъ имперфекта, чему особенно много примѣровъ даетъ языкъ сербохорватскій, сл. Miklosich vergl. Syntax, стр. 794—797.

Желаю, чтобы это отступленіе не показалось совсѣмъ лишнимъ даже тѣмъ, кому лучше нравится прежнее объясненіе, производящее вторую часть формы слав. имперфекта отъ *аχъ, иχъ, *ѣχъ = лат. eram. По моему трудно примириться съ такою гипотезою уже по тому, что славянскому языку не отъкуда было взять имперфектъ *ѣχъ или *аχъ; другое дѣло языкъ латинскій, гдѣ существуетъ самостоятельное eram, или армянскій гдѣ имѣется êi, въ славянскомъ же языкѣ *ѣχъ или *аχъ не существуетъ (впрочемъ относительнаго армянскаго сл. Zeitschrift für vergl. Sprachforschung XXIII. 12).

Перечень примѣровъ нашего памятника, къ которому теперь приступаемъ, свидѣтельствуетъ о рѣшительномъ перевѣсѣ полныхъ формъ (на ѣаχъ или ааχъ), гдѣ только этому окончанію не предшествуетъ вокалъ; но когда передъ ожидаемымъ ѣаχъ или ааχъ стоитъ вокалъ, въ такомъ случаѣ вм. полнаго ѣаχъ или ааχъ обыкновенно является только аχъ или ѣχъ (съ ѣ = и).

Глаголы перваго разряда, корень которыхъ оканчивается на консонантъ: ведѣаше лук. IV. 1, ведѣаχж лук. XXIII. 32, вѣдѣаχъ io. I. 31. 33, вѣдѣаше матѳ. XXV. 26, XXVII. 18, марк. XV. 10, лук. VI. 8, XIX. 22, io. II. 9. 24. 25, V. 13, VI. 64, XIII. 11, XVIII. 2, вѣдѣаχж лук. IV. 41, io. XX. 9 (сжатыя формы только вѣдѣχъ матѳ. XXV. 24, вѣдѣше io. VI. 6, вѣдѣχж io. II. 9), грѧдѣаше лук. XVIII. 43, грѧдѣаχж io. IV. 30, дадѣаше марк. XI. 16, идѣаше матѳ. IX. 9, XXIV. 1, XXVI. 58, марк. II. 13, лук. IV. 30, VII. 6. 11, XXII. 47, XXIII. 27 и т. д., идѣаχж марк. IX. 30, лук. II. 3, VII. 11, XIV. 23, io. VIII. 2, ѣдѣаχж лук. VI. 1, XV. 16, XVII. 27, io. VI. 17. 21, растѣаше лук. I. 80, II. 20, живѣаше лук. VIII. 27, io. I. 40, III. 22, XI. 54; печааше сѧ io. XII. 6, течаашете io. XX. 4; можааше матѳ. VIII. 28, XXII. 46, марк. I. 45, VI. 5. 19, XIV. 5, лук. I. 22, XIX. 3, io. XI. 37 (можаше матѳ. XXVI. 9), можааχж марк. IV. 33, io. XII. 39, XXI. 6 и можѣаχж лук. VIII. 19, стрѣжааχж матѳ. XXVII. 36; жьрѣаχж марк. XIV. 12.

Глаголы перваго разряда, которыхъ корень оканчивается на вокалъ: киѣаше лук. XVIII. 13, киѣаχж лук. XXII. 64, XXIII. 27 (киѣχж матѳ. XXVII. 30, марк. XV. 19, io. XIX. 3), (пиѣχж лук. XVII. 27. 28), (въпиѣше марк. X. 48, лук. XVIII. 39, въпиѣχж марк. XI. 9, лук. XXIII. 21), (спѣаше лук. II. 52), (съмѣаше марк. XII. 34, io. XXI. 12, съмѣаχж лук. XX. 40).

Глаголы третьяго разряда съ основою на ѣ въ звуковомъ значеніи ê: (оумѣχж марк. XIV. 40), разоумѣаχж марк. XVIII. 34; колѣаше io. V. 47, XI. 2 (колѣχъ матѳ. XXV. 36), видѣаше марк. XII. 41, видѣаχж io. VI. 2, марк. I. 35, ненавидѣаχж лук. XIX. 14, сѣдѣаχъ матѳ.

XXVI. 55, сѣдѣаше матѳ. XXVI. 58. 69, XXVIII. 2, марк. IV. 1, X. 46, лук. XVIII. 35, іо. IV. 6, VI. 3 (сѣдѣше матѳ. XIII. 1), стыдѣахѫ сѧ лук. XIII. 17, хотѣаше марк. VI. 19, VII. 24, IX. 30, лук. XV. 28, XVIII. 13, іо. VII. 1, XII. 4, хотѣахѫ матѳ. XXII. 3, XXVII. 15, іо. VI. 11. 21, VII. 44 (хотѣше матѳ. XVIII. 30, XXVII. 34, іо. XVIII. 32, хотѣхѫ іо. XVI. 19); имѣаше матѳ. XIII. 46, XVIII. 25, XXVII. 16, марк. IV. 5, V. 3, XII. 6. 44, XVI. 8, лук. XIII. 6, XVI. 1, XXIII. 17, іо. XIII. 29 (имѣше марк. VII. 25), имѣахѫ матѳ. XXI. 46, марк. III. 10, VIII. 7. 14, XI. 32, лук. IV. 40 (имѣхѫ матѳ. XIII. 6, XIV. 5), мьнѣахѫ матѳ. XX. 10, лук. XIX. 11, XXIV. 37, іо. XIII. 29, зазьрѣахѫ марк. VII. 2, назьрѣахѫ лук. VI. 7, пьрѣахѫ сѧ іо. VI. 52.

Глаголы третьяго разряда съ ѣ = ы: дръжаахѫ лук. IV. 42, одръжааше лук. V. 9, лежааше лук. V. 25 (лежаше марк. I. 30), сълежааше марк. II. 4, прилежаахѫ лук. XXIII. 23, млъчааше матѳ. XXVI. 63, марк. XIV. 61, млъчаахѫ марк. III. 4, IX. 34, сълышаахѫ марк. XI. 14, сълаахѫ матѳ. XXV. 5 (сълаше матѳ. VIII. 24); — кокахъ сѧ лук. XIX. 21, кокаше сѧ марк. VI. 20, кокахѫ сѧ марк. IX. 32, X. 32, XI. 32, лук. IX. 45, XXII. 2 (кокхѫ марк. XI. 18, XVI. 8), кокашетѣ іо. IX. 22; стокаше іо. I. 35, VI. 22, XVIII. 6, XIX. 29 (стокше матѳ. XIII. 2, іо. XX. 11), достокаше лук. VI. 4, XIII. 16, іо. IV. 4, стокахѫ лук. XXIII. 10. 35. 49 (стокхѫ матѳ. XII. 46, іо. XIX. 25), оустокахѫ лук. XXIII. 23.

Глаголы четвертаго разряда: *а*) съ л, н, р передъ тематическимъ и: молѣаше марк. V. 18, XIV. 35, лук. XV. 28, XXII. 41. 44, іо. IV. 47 (молѣше матѳ. XVIII. 29, марк. V. 10. 23), молѣахѫ марк. VI. 56, лук. VII. 4, VIII. 31 (молѣхѫ матѳ. VIII. 31, XIV. 36, XV. 23), мышлѣаше лук. XII. 17, мышлѣахѫ марк. XI. 31, цѣлѣаше лук. VI. 19, IX. 11, хоулѣаше лук. XXIII. 39, хоулѣахѫ матѳ. XXVII. 39, марк. XV. 29; гонѣахѫ іо. V. 16, изгонѣахѫ марк. VI. 13, женѣахѫ сѧ лук. XVII. 27, къшнѣаше лук. I. 21, (клажнѣхѫ сѧ матѳ. XIII. 57); творѣахѫ лук. VI. 23, творѣаше марк. XV. 8, іо. II. 23, V. 16 (творѣше лук. IX. 43, іо. VI. 2, творѣхѫ марк. II. 6); *б*) съ вставочнымъ л: (давлѣше матѳ. XVIII. 28), дивлѣахѫ сѧ матѳ. XIX. 25, марк. I. 22, II. 12 (дивлѣхѫ матѳ. XII. 23, XIII. 54, XXII. 33), крѣплѣаше лук. I. 80, II. 40, XXII. 59, крѣплѣахѫ лук. XXIII. 5, мълвлѣаше лук. X. 40, славлѣаше лук. XIII. 13 (славлѣхѫ матѳ. XV. 31, марк. II. 12), благословлѣаше марк. X. 16 (благословлѣше лук. XXIV. 51); *в*) съ шипящею согласною или съ сочетаніемъ небнымъ: (каждахѫ іо. VIII. 10), (хождаше матѳ. XIV. 29, захождаше марк. I. 32), исхождааше марк. XI. 19, лук. IV. 37, охождааше марк. II. 37, прохождааше лук. V. 15, хождаахѫ марк. XV. 41, саждаахѫ лук. XVII. 28, провождаахѫ лук. IV. 40, чоуждаахѫ сѧ іо. IV. 27; прѣштаахѫ марк. X. 13. 48, кръштаахѫ іо. III. 23; оучааше марк. II. 13, IX. 31, X. 1, лук. V. 3 (оучаше матѳ. XIII. 54, марк. I. 26), оключааше лук. VIII. 27; къллажааше іо. V. 4, слоужааше марк. I. 31, лук. IV. 39, іо. XII. 2 (слоужаше матѳ. VIII. 15), слоужаахѫ марк. XV. 41; ношааше іо. XII. 6, възношааше лук. XXIV. 51, изношаахѫ лук. VII. 12, приношаахѫ марк. I. 32, X. 13, прошаахѫ марк. XV. 6; *г*) съ гласною передъ тематическимъ и: (таѣше сѧ лук. I. 24).

Глаголы пятаго и шестаго разряда: *а*) съ твердыми или іотованными л, н, р передъ тематическимъ а: (посылахъ лук. XXIII. 15, посылахѫ ib.), постилаахѫ марк. XI. 8 (постилахѫ матѳ. XXI. 8), желааше лук. XVI. 21 (м. б. вм. желѣаше?); изкираахѫ лук. XIV. 7, озирааше марк. V. 32, назираахѫ марк. III. 2, оумираше лук. VII. 2, VIII. 42, попираахѫ лук. XII. 1, отираше лук. VII. 38; калѣаше марк. IX. 20, исцѣлѣаше лук. IV. 40, исцѣлѣахѫ марк. VI. 13, (оставлѣше марк. I. 34), домышлѣаше лук. IV. 7 (помышлѣхѫ матѳ. XVI. 7, XXI. 25), кланѣахѫ марк. XV. 19 (кланѣше сѧ матѳ. VIII. 2, IX. 18, XVIII. 26), въдварѣаше лук. XXI. 37, разарѣаше іо. V. 18;

б) съ зубными, губными и гортанными согласными передъ а: съблюдааше лук. II. 19. 51 (съблюдахъ io. XVII. 2), зъдааҗ лук. XVII. 28, припадааҗ марк. III. 11 (нападахъ марк. III. 10), ръздааҗ лук. VIII. 52, испокѣдааше лук. II. 38, запокѣдааше марк. VII. 36, пропокѣдааҗ марк. VI. 12, исповѣдааҗ io. XII. 42 (глѫдаше мато. XII. 22), оутнѣтааҗ марк. V. 24, лук. VIII. 42, метааҗ лук. XXIII. 34, отъметааше сѧ марк. XIV. 70, окрѣтааҗ марк. XIV. 55, XIX. 48, ръпътааҗ марк. V. 30, свитааше лук. XXIII. 54, оутапааҗ марк. V. 13, подобааше матѳ. XXIII. 23, XXV. 27, лук. XI. 42, XV. 32, XXIV. 46 (подобаше матѳ. XVIII. 33, лук. XXIV. 26), къваше лук. VIII. 29, прѣкъваше лук. I. 22, гнѣваше марк. VI. 19, помаваҗ лук. I. 62, исконьчаваҗ сѧ лук. VIII. 23, оупъваше лук. XI. 22, зъваҗ мато. XXI. 9, марк. X. 49, io. XII. 13, сънъмаҗ лук. V. 15 (вм. сънимаҗ); ржаҗ матѳ. XXVII. 29, марк. V. 40, лук. VIII. 53, XXII. 63 (посагаҗ лук. XVII. 27), полагаҗ марк. XV. 47, плакаҗ лук. V. 2, плакаҗ сѧ лук. VIII. 52, XXIII. 27, искаше марк. XIV. 11, лук. VI. 19, IX. 9, XIX. 3, XXII. 6, искаҗ матѳ. XXVI. 59, марк. XI. 18, XIV. 1. 55, лук. V. 18, XI. 16 и т. д., искаҳокѣ лук. II. 48 (искаше матѳ. XXVI. 16); *в*) съ свистящими согласными: кѫзаҗ лук. VIII. 29 (съказаше марк. IV. 34, лук. XXIV. 27. 32), мазаше, облокъзаше лук. VII. 38, мазаҗ лук. VI. 13, облизаҗ лук. XVI. 21, рѣзаҗ марк. XI. 8 (рѣзаҳ мато. XXI. 8), къстръзаҗ лук. VI. 1, протръзаше лук. V. 6, сътѫзаҳ марк. I. 27, лук. IV. 36, писаше io. VIII. 6. 8, оужасаҗ марк. VI. 51, X. 24. 32, лук. II. 47 (прикасаҳ марк. VI. 56); *г*) съ ц, ш, ж, шт, жд: (нарицаҳ лук. I. 59), къпрашаше марк. IX. 33, XV. 4, къпрашаҗ марк. X. 2, XII. 3 (къпрашаше мато. XVI. 13, къпрашаҳ марк. IX. 28), въ одномъ примѣрѣ, io. IV. 52 къпраша, вѣроятно аше пропущено; слъшаше лук. X. 39, послоушаҗ марк. XII. 37, подрѣжаҗ лук. XVI. 14, XXIII. 35, къмѣштаҗ марк. II. 2, отъкѣшташе марк. XIV. 61, къзвраштаҗ лук. XXIII. 48, отъпоушташе марк. XV. 6, късхышташе лук. VIII. 29; *д*) съ гласною передъ а (собственно передъ ѩ): (грѣаҳ сѧ io. XVIII. 18), даѣше лук. IX. 16, продаѣаҳ лук. XVII. 28 (даѣше матѳ. XXVI. 26, марк. VIII. 6, лук. IV. 41, XV. 16, даше марк. VI. 7, даѣҳ марк. XV. 23), (дѣаше марк. I. 35), (напаѣше матѳ. XXVII. 48, марк. XV. 36), (късташе io. VI. 18), (сѣаше лук. VIII. 5) и къдаҳ лук. VIII. 23, если отъ къдати);

(благовѣствоваше лук. III. 18), вѣроваҗ io. VII. 5, XII. 37, (вѣровахъ io. XII. 11), коуповаҗ лук. XVII. 28, лъжесъвѣдѣтельствоваҗ марк. XIV. 56. 57, плеваҗ марк. XV. 19, радоваҗ сѧ лук. XIII. 17 (радоваҳ сѧ лук. I. 58), съвѣдѣтельствоваше io. XII. 17, трѣбоваше io. II. 25, цѣловаҗ марк. IX. 15.

Имперфектъ останавливаетъ наше вниманіе еще одною формальною особенностью, которую нашъ памятникъ раздѣляетъ съ древнѣйшими текстами старословѣнскаго языка. Въ двойственномъ и множественномъ числѣ передъ окончаніями та, те послѣдовательно встрѣчается суффиксъ ше въ противуположность аористическому с. Зная, что санскритскій кондиціоналъ по аналогіи обыкновеннаго имперфекта оканчивается на syatam, syata, что греческій σ—аористъ внесъ во второе лицо α: ἐλύσατε (вм. *ἐλυστε), что въ латинскомъ языкѣ eratis отступаетъ отъ санскритскаго āsta, греческаго ἦστε, мы не удивляемся славянскому ше и не должны считать его новообразованіемъ самаго поздняго времени. Противъ такого объясненія говоритъ уже то обстоятельство, что окончанія шета, шете встрѣчаютси только въ древнѣйшихъ памятникахъ и очень рано стали уступать аористическимъ ста, сте. Кромѣ того не надо забывать, что подъ вліяніемъ аналогіи мы могли бы

ожидать только окончанія *хота, *хоте, какъ дѣйствительно въ языкѣ далматинскихъ писателей не рѣдко читается по аналогіи 1-го лица — homo и во 2-омъ лицѣ — hote (сл. Даничић, историја облика 304—315).

Дв. числа 2-ое лицо: искаашета лук. II. 49.

Дв. числа 3-ее лицо: кѣашете марк. I. 16, IX. 4, XIV. 40, лук. I. 6. 7, IV. 20, XXIII. 12 (какъ аористъ кѣсте лук. IX. 30), кесѣдоваашете лук. XXIV. 14, коѣашете сѧ io. IX. 22, къпиѣшете матѳ. XX. 31, глаголаашете лук. IX. 31, дръжаашете лук. XXIV. 16, зьрѣашете марк. XV. 47, ндѣашете лук. XXIV. 28, io. XX. 3, искаашете лук. II. 44, нжждаашете лук. XXIV. 29, отрѣшаашете марк. XI. 4, покѣдаашете лук. XXIV. 35, поношаашете марк. XV. 32 (но матѳ. XXVII. 44: поношаасте), разлѫчаашете сѧ лук. IX. 33, течаашете io. XX. 4, хождаашете лук. II. 41.

Множ. числа 2-ое лицо: помъшлѣашете марк. IX. 33.

B. Въ словообразованіи и въ подборѣ словъ.

Нашъ памятникъ принадлежитъ къ числу тѣхъ, въ которыхъ первоначальный переводъ евангелія сохранился въ древнѣйшемъ видѣ, хотя не безъ измѣненій. Въ послѣднемъ можно убѣдиться провѣривъ переводъ по нѣсколькимъ древнѣйшимъ спискамъ, что и сдѣлано мною въ подстрочныхъ примѣчаніяхъ къ тексту, здѣсь изданному. Оказывается, что даже такіе памятники, какъ Зографское, Ассеманово и Маріинское или Остромирово, Савино и Хвалево евангеліе, несмотря на замѣчательную ихъ взаимную близость, расходятся другъ отъ друга то различіемъ чтеній, вызванныхъ конечно подражаніемъ греческимъ подлинникамъ, то подборомъ особыхъ словъ или видоизмѣненіями ихъ въ формѣ. Глаголическіе тексты вообще ближе между собою, чѣмъ къ кирилловскимъ, но и между ними всеже нѣтъ полнаго согласія, а это фактъ въ высшей степени важный, онъ свидѣтельствуетъ о томъ, что при всей непродолжительности преобладанія въ жизни глаголическихъ текстовъ, они успѣли подвергнуться измѣненіямъ и исправленіямъ въ родѣ тѣхъ, какіе потомъ въ болѣе широкихъ размѣрахъ совершались въ кирилловскихъ памятникахъ. И такъ историческая судьба неразрывно связала обоюдные памятники. Въ глаголическихъ намѣчено уже направленіе, по которому двигались кирилловскіе, начиная съ самыхъ древнихъ — а чѣмъ древнѣе они, тѣмъ ближе къ глаголическимъ — въ кирилловскихъ же, несмотря на всѣ признаки полной жизненной силы — а жизнь есть движеніе, развитіе — остались многочисленныя свидѣтельства ихъ зависимости отъ глаголическихъ, какъ болѣе консервативныхъ, не далеко ушедшихъ отъ перваго перевода. При такихъ условіяхъ вопросъ о первоначальномъ видѣ славянскаго перевода нѣсколько усложняется, но не становится невозможнымъ или неразрѣшимымъ. Не надо только полагать, что все занесенное въ текстъ напр. Зографскаго или Остромирова евангелія, такъ и читалось уже въ первомъ переводѣ. Сравнительное изученіе важнѣйшихъ памятниковъ, имѣющихъ типическое значеніе, соображенія о личности переводчиковъ и о народности окружавшей ихъ среды — вотъ главныя средства, при помощи которыхъ почти всегда въ случаѣ разногласій можно съ полною убѣдительностію рѣшить вопросъ въ пользу того или другого чтенія, слова, оборота или грамматической формы.

Если напримѣръ матѳ. XIV. 8. 11, въ Зофрафскомъ евангеліи читается на блюдѣ, а въ Маріинскомъ на мисѣ, то едва ли можно сомнѣваться въ томъ, что послѣднее древнѣе, потому что слово миса до сихъ поръ живетъ у поляковъ, чеховъ, словаковъ, словенцевъ (здѣсь

въ формѣ miza = столъ) и трудно представить себѣ, какъ оно могло бы попасть въ текстъ евангельскаго перевода въ позднѣйшее время, послѣ того какъ славянское богослуженіе уже было оторвано отъ своей родной, паннонско-моравской почвы. Марк. VI. 25 читается не только въ зогр. остр. ассем. но и въ нашемъ текстѣ на блюдѣ — какъ это объяснить? Конечно такъ, что слово миса уже очень рано было замѣнено другимъ болѣе широкой извѣстности блюдо. Что дѣло происходило такъ, а не наоборотъ, это доказываетъ нашъ памятникъ тѣмъ, что послѣ марк. VI. 25 черезъ нѣсколько строкъ въ VI. 28 опять пишетъ на мисѣ и лук. XI. 39 тоже мисѣ. Хвалево евангеліе (бѣлградское-никольское и болоньское) какъ текстъ бывшій въ употребленіи у Богомиловъ, дорожившихъ стариною въ родѣ русскихъ Старообрядцевъ, сохранилъ матѳ. XIV. 8. 11, лук. XI. 39 старинное слово миса, но марк. VI. 25. 28 перадаетъ уже словомъ блюдо или блюдьва. Зографское и Ассеманово евангеліе, не знающія слова миса, уже этимъ однимъ примѣромъ доказываютъ, что исправленіе текста имъ не было чуждо.

Матѳ. XXIV. 48, XXV. 5, лук. I. 21, XII. 45 нашъ памятникъ переводитъ греч. χρονίζω глаголомъ къснити, зогр. и ассем. мѫдити или моудити, такъ и остр. — здѣсь какъ кажется старина не на сторонѣ нашего текста, несмотря на то, что его слово къснити повторяется въ Хвалевыхъ спискахъ; причина въ томъ, что слово muditi, muden, будучи хорошо извѣстно словенцамъ (и кайкавскимъ хорватамъ), какъ ближайшимъ сосѣдямъ стариннаго населенія паннонскаго, тѣмъ легче могло попасть въ первый переводъ, когда и болгаре знали оба слова, сл. напр. изб. 1073. 256 оумоуждж (и въ нашемъ текстѣ лук. XXIV. 25 осталось мѫдъна, ник. замѣнено словомъ касна), второе же слово пользуется особенною распространенностью у сербовъ и хорватовъ, гдѣ оно должно быть и внесено въ текстъ евангелія. Кому бы казалось невѣроятнымъ, что въ данномъ случаѣ нашъ памятникъ внесъ въ свой текстъ новое слово, пусть обратитъ вниманіе на матѳ. XXIII. 34, гдѣ въ нашемъ текстѣ стоитъ кѣете вмѣсто первоначальнаго тепете (такъ не только зогр. ассем., но еще и остр. евангеліе), или матѳ. X. 17, марк. X. 34 оукнѫтъ вм. оутепѫтъ (такъ еще ассем. ник., зогр. разъ уже оукѣѫтъ, на другомъ же мѣстѣ еще оутепѫтъ, здѣсь даже и остр. сохранило это слово), или лук. XVIII. 33 кнѣъше вм. тепъше (такъ еще зогр.), а матѳ. XXVII. 26 и нашъ и ассем. и зогр. и всѣ прочіе тексты пишутъ кнѣъ, только Хвалевы списки сохранили еще первоначальную форму тепъ. Такимъ образомъ осталось въ нашемъ текстѣ только іо. XIX. 1 тепе, согласно съ ассем. ев., вмѣсто чего прочіе именно здѣсь пишутъ кн. Это слово (tepsti-terem, слк. terať) живетъ до сихъ поръ у словаковъ, словенцевъ въ значеніи: бить, колотить; когда же переводъ евангелія началъ распространяться дальше на югъ, стали замѣнять слово болѣе извѣстнымъ другимъ (кити).

Матѳ. VI. 13 въ древнѣйшихъ текстахъ читается отъ непрѣзни, такъ въ нашемъ текстѣ, въ зогр. никол., въ остром. и т. д., но вотъ — уже ассем. текстъ на этомъ мѣстѣ замѣнилъ старое слово обыкновеннымъ потомъ выраженіемъ отъ лѫкавааго. Что это позднѣйшая поправка, въ этомъ нельзя никакъ сомнѣваться, потому что иначе и ассем. еванг. пишетъ непрѣзнь, напр. матѳ. XIII. 38 непрѣзнини, какъ всѣ прочіе древнѣйшіе тексты.

Едвали существуетъ другое, столь знаменательное слово для различій, замѣчаемыхъ между глаголическими и кирилловскими памятниками, какъ сѫньмъ, сѫньмиште на той, съкоръ, съкорište на другой сторонѣ, сл. сказанное мною въ Введеніи къ Ассеманову еванге-

лію, стр. LXXVII. Однакожъ въ Остромировомъ евангеліи осталось io. XVI. 2 два раза сѣньмиць (и еще разъ сѣньмъ въ неевангельскомъ текстѣ), наоборотъ въ зогр. еванг. встрѣчается уже два раза сѣкоръ лук. XXII. 66, io. XI. 47 — любопытная взаимность: съ одной стороны зародышъ «кирилловскаго» выраженія на страницахъ глаголическаго памятника, съ другой сохраненіе «глаголическаго» слова въ памятникѣ кирилловскомъ.

Греческій глаголъ βλασφημέω передается въ нашемъ памятникѣ такъ: матѳ. IX. 3 кластнмлѣетъ, ib. 29, лук. XII. 11. 10 кластнмисаатъ, io. X. 36 кластнмлѣеши, но матѳ. XXVII. 39, марк. XV. 29 хоулѣахѫ, лук. XXIII. 39 хоулѣаше, лук. XXII. 65 хоулѧштѥ. Замѣчательно, что такая же непослѣдовательность существуетъ и въ Зографскомъ, Ассемановомъ и Хвалевомъ евангеліи, даже въ тѣхъ же мѣстахъ является слово хоулити для передачи греческаго глагола. Это во всякомъ случаѣ доказываетъ, что попытка замѣнить греческое слово славянскимъ сдѣлана уже въ самое раннее время, въ первую, глаголическую, эпоху. Переводъ существительнаго βλασφημία менѣе смѣло выступаетъ въ древнѣйшихъ текстахъ: Хвалевскіе списки («старообрядческіе»!) постоянно соблюдаютъ непереводное слово кластнмѣ (марк. VII. 22 слово пропущено), нашъ и ассем. только матѳ. XII. 31 пишутъ хоула, зогр. только марк. VII. 22 хоулѥнїѥ, иначе оставляютъ непереведеннымъ слово греческое (сл. матѳ. XV. 19, марк. II. 7, III. 28, XIV. 64, лук. V. 21, io. X. 33); Остромирово евангеліе напротивъ употребило уже семь разъ хоула, разъ только оставлено кластнмиѧ.

Этихъ примѣровъ достаточно для каждаго, кто только желаетъ убѣдиться въ томъ, что изученіе памятниковъ одной письменности можно осмыслить и сдѣлать плодотворнымъ только при помощи такихъ же памятниковъ другой письменности, въ особенности же кирилловскіе памятники, не исключая конечно Остромирова евангелія, останутся мало понятными, если не будемъ изучать ихъ въ связи съ глаголическими, сообразно съ историческимъ ходомъ славянской письменности. Провѣряя же одни тексты другими, получаются немаловажные результаты, суть которыхъ давно уже вѣрно угадалъ покойный Шафарикъ, и дальнѣйшими доказательствами подтвердили другіе, между которыми сошлюсь на изслѣдованіе мое, написанное лѣтъ двадцать тому назадъ по поводу перваго изданія Ассеманова евангелія, въ Загребѣ 1863, въ «Уводѣ» (Введеніи) къ тексту, на стр. LX—XCIX. Что эти результаты остались до новѣйшаго времени мало извѣстными въ Россіи, — лучше сказать, что они здѣсь не пріобрѣли особаго признанія со стороны бывшихъ авторитетныхъ представителей славянской филологіи, этому конечно не будетъ удивляться тотъ, кто по опыту знаетъ, какъ трудно отказаться отъ любимыхъ привычекъ, воззрѣній и взглядовъ. Не даромъ говоритъ сербская пословица: «наука је једна мука, а одука двије муке».

И такъ, ставъ на вѣрную точку зрѣнія, мы не будемъ уже говорить о рѣзкой противоположности двоякой письменности, которой сначала не было ни по зарожденію самаго дѣла, ни по воззрѣніямъ на него современниковъ. У насъ теперь уже не одинъ остатокъ глаголической письменности въ рукахъ, какъ живое свидѣтельство бывшаго его употребленія въ вѣкъ кирилловской письменности — лица, давно уже привыкшія читать не глаголическое, а кирилловское письмо, о чемъ можно судить по ихъ частымъ помѣтамъ и прибавкамъ, не отказывались брать въ руки и читать книги, написанныя глаголицею. Съ другой же стороны не одинъ изъ древнихъ памятниковъ кирилловской письменности носитъ явные

слѣды своего происхожденія изъ глаголическаго источника то въ орѳографическихъ или грамматическихъ пріемахъ, то въ старинныхъ словахъ или оборотахъ.

Разбирая Ассеманово евангеліе по лексическому составу, я старался доказать, что старина его выражается: *а*) въ словообразовательномъ отличіи иныхъ словъ, уступившихъ потомъ свое мѣсто другому виду тѣхъ же словъ, напр. кратръ — кратъ; *б*) въ предпочтеніи, данномъ инымъ словамъ сѣверо- или югозападнославянскаго происхожденія, которыя потомъ были вытѣснены другими выраженіями, напр. градж — идж, искрьнии — ближнии; *в*) въ большомъ количествѣ иностранныхъ словъ, оставшихся непереведенными. Во всѣхъ этихъ отношеніяхъ Маріинское евангеліе, вмѣстѣ съ Зографскимъ, очень близко подходитъ къ Ассеманову, такъ что теперь еще болѣе опредѣляются наши представленія о первомъ переводѣ евангелія и судьбахъ этого перевода. На что я тогда уже намекалъ, говоря о «кирилловскомъ» вліяніи на Ассеманово евангеліе (сл. «Uvod» стр. LXIII, LXXIII, LXXIV, LXXVIII — LXXIX), то становится теперь для меня еще болѣе яснымъ, только въ другомъ смыслѣ; я вижу, что дѣйствительно и глаголическіе тексты не сейчасъ же установились, что и у нихъ было свое движеніе, высказавшееся въ исправленіяхъ перевода, въ замѣнѣ словъ и т. д., что несмотря на ихъ общую сохранность, въ частностяхъ каждый изъ нихъ представляетъ любопытные примѣры перехода изъ древняго типа евангельскаго перевода въ тотъ позднѣйшій, который втеченіе слѣдующихъ двухъ столѣтій распространился не только по всему югу, но и по Россіи. Это и понятно — всѣ наши глаголическіе тексты написаны уже на югѣ (въ предѣлахъ Болгаріи, Македоніи, Сербіи, Босніи, Далмаціи), въ эпоху послѣ Кирилла и Меѳодія, стало быть не раньше второй половины X и XI столѣтія; иные изъ нихъ, какъ напр. нашъ текстъ, предполагаютъ по всей вѣроятности уже готовые южнославянскіе списки, съ которыхъ были снова переписаны. Поэтому неудивительно, если тѣ же измѣненія, съ которыми мы потомъ знакомимся по кирилловскимъ текстамъ, начинаютъ являться уже на страницахъ памятниковъ глаголическихъ.

1. Въ словообразованіи нашъ памятникъ отличается тѣми же особенностями, какія свойственны прочимъ древнѣйшимъ текстамъ, только иныя проведены здѣсь съ большею послѣдовательностью, чѣмъ гдѣ либо, напр. формы кратръ, кратрнѣ употребляются столь послѣдовательно, что въ нашемъ памятникѣ нѣтъ ни одного примѣра безъ ρ — трудно сомнѣваться, что уже тогда эта форма употреблялась только въ предѣлахъ Моравіи, Панноніи, на югѣ же кратъ, поэтому лук. VI. 42 ρ нарочно стерто. — Постоянно пишется пастырь, такъ и въ ассем. ник., зогр. знаетъ также пастоухъ; кажется, что уже въ первое время (т. е. на паннонскоморавской почвѣ) употребляли то и другое слово, такъ что форма пастоухъ можетъ быть уже потомъ въ извѣстномъ числѣ южнославянскихъ памятниковъ нарочно устранена. — Въ нашемъ памятникѣ пишется только небесьскъ, какъ и въ зограф. и другихъ древнѣйшихъ текстахъ (напр. Кіевскомъ отрывкѣ), но Ассеманово евангеліе отступило, давъ предпочтеніе формѣ небесьнъ. Точно такъ почти исключительно земльскъ или земьскъ, такъ и въ зогр. ев. и въ Кіевскомъ отрывкѣ (въ ассем. очень часто земьнъ); постоянно только человѣчьскъ (въ ассем. также человѣчь). — Рядомъ съ зогр. и ассем. и т. д. дается предпочтеніе прилагательному велии, между тѣмъ какъ въ другихъ преобладаетъ велнкъ; первая форма старше. — Нашъ текстъ употребляетъ исключительно пропатн, между тѣмъ какъ другіе предпочитаютъ распатн, послѣднее слово болѣе напоминаетъ паннонско-

моравскіе предѣлы, мнѣ кажется вѣроятнымъ, что оно стояло въ древнѣйшемъ переводѣ. — И нашъ памятникъ, подобно зогр. и ассем., даетъ рѣшительное предпочтеніе глаголу исплънити, вм. болѣе обыкновеннаго напълънити, господствующаго напр. въ Остромировомъ евангеліи. — Давно уже извѣстно предпочтеніе, даваемое формѣ трѣва, вм. обыкновеннаго трава; въ нашемъ текстѣ замѣчается нѣчто подобное въ подрѣжлаχж лук. XVI. 14, XXIII. 35, вмѣсто обыкновеннаго, во всѣхъ прочихъ текстахъ являющагося подражлаχж. — Особенная послѣдовательность замѣтна въ исключительномъ употребленіи формъ питѣти, оупитѣти, къспитѣти (напр. лук. IV. 16 къспитѣнъ, такъ нашъ и ассем.), повѣдѣти, исповѣдѣти, проповѣдѣти (напр. матѳ. XXVI. 13, марк. XVI. 20, лук. IV. 19, VIII. 47. 56, XIV. 21, іо. V. 15). — Вм. обыкновеннаго глаголическаго χлѫпаѭ (προσαιτῶν марк. X. 46), замѣняющаго кирилл. слово просѧ, въ нашемъ текстѣ читаемъ χлѫкаѭ, но едва ли это вѣрно, такъ какъ зогр. ник. хвал. и еще мстислав. ев. передаютъ это слово черезъ п: χлѫпаѭ—χлоуπае—χлоуπаѭ. — Вмѣсто окончанія жьдъı или шьдъı имѣется только ицеѭ или ици въ вътоpицеѭ, сѣдмоpицеѭ, мъножицеѭ и т. д. — Постоянно употребляется иночѧдъ вм. позднѣйшаго единочѧдъ, хотя единъ собственно нинъ съ префиксомъ ед. — Старинный оборотъ вѣрѫ ıмти преобладаетъ вм. болѣе обыкновеннаго вѣровати, напр. марк. XVI. 11. 14 не ıмсѧ вѣръı: остром· уже не вѣровашѧ, лук. I. 45 вѣрѫ ıмтъ: остр. вѣрова. — Возлѣ рꙑкарь сохранилось лук. V. 2 рꙑкитѣ, такъ и въ ассем., но зогр. и остр. и здѣсь рꙑкари. — Греческое γραμματεύς переведено въ древнѣйшемъ евангельскомъ текстѣ словомъ кънижьникъ, такъ въ нашемъ памятникѣ, асс. зогр. ник. хвал. галицк. и т. д., только въ XXIII-ей главѣ евангелія Матѳея встрѣчается нѣсколько разъ слово кънигъчии, въ именит. множ. числа кънигъчиѥ, такъ въ нашемъ текстѣ матѳ. XXIII. 13. 14. 15 и 23, въ зогр. и ник., кромѣ того еще ibid. 27. 29. 34. Замѣчательно, что всѣ эти стихи (за исключеніемъ послѣдняго или двухъ послѣднихъ) не вошли въ первоначальный переводъ евангельскихъ чтеній, они были очевидно переведены потомъ, когда состоялся полный переводный текстъ цѣлаго тетраевангелія. И такъ — мы вправѣ видѣть здѣсь разницу двухъ переводчиковъ, перваго, употребившаго для передачи греч. γραμματεύς слово кънижьникъ, и второго, дополнившаго все что недоставало, давшаго предпочтеніе слову кънигъчии. Послѣднее слово могло конечно потомъ попасть и въ тѣ мѣста, гдѣ его сначала не было, такъ въ остром. матѳ. VIII. 19, и наоборотъ кънижьникъ туда, гдѣ дополнитель поставилъ было свое кънигъчии, такъ въ нашемъ текстѣ матѳ. XXIII. 27. 29 читается кънижьникъ, но зогр. и никол. еще кънигъчиѥ.

Иные примѣры уже очевидно уклонились въ сторону новоизмѣненій, такъ напр. постоянно пишется благодать, благодатьнъ, благодатель (лук. I. 30, II. 40. 52, IV. 22, I. 28, XXII. 25), гдѣ, судя по памятникамъ, въ древнѣйшемъ текстѣ было благодѣть и т. д. Точно такъ нельзя сомнѣваться въ томъ, что исключительно встрѣчающіяся формы писано, написано, написание и т. д. исправлены подъ вліяніемъ южныхъ говоровъ вмѣсто пьса, напьсано, пьсание, какъ еще довольно часто читается въ зограф., въ нашемъ пам. остался одинъ только примѣръ матѳ. XXVI. 31 псано. — Форма дрѫхлъ нашего памятника по крайней мѣрѣ на видъ выходитъ позднѣе формы дрѧслъ, встрѣчающейся еще въ зогр. ассем. ник. (марк. X. 22, XXIV. 17). — Любимое слово область, преобладающее и въ нашемъ памятникѣ, иногда повидимому уступило позднѣйшему власть (напр. матѳ. XXI. 27, марк. XI. 33).

Трудно рѣшить, которой формѣ дать предпочтеніе большей древности въ слѣдующихъ

примѣрахъ: о величьствии лук. IX. 43 остр. сав. (нашъ и зогр. величии), невѣрьствию марк. XVI. 14 нашъ и ник. (невѣрию ассем.), лихоимьствиѣ лук. XII. 15 нашъ и галицк. (зогр. лихоимиѣ, никол. лихоимаиѣ). Такъ и въ глаголахъ: наслѣдьствоуѭ марк. X. 17, лук. X. 25, XVIII. 18 (зогр. асс. ник. наслѣдоуѭ), послѣдьствоуѭ марк. XVI. 17. 20 (ник. послѣдоую), поспѣшьствоуѭштоу марк. XVI. 20 (ник. поспѣкаѭщоу). Греческое слово εὐλογέω, кромѣ обыкновеннаго перевода благословити, передавалось въ древнѣйшихъ памятникахъ иногда еще черезъ благословестити, такъ матѳ. XXVI. 26, марк. XIV. 22 благословешть нашъ и зогр. во второмъ, а ассем. въ первомъ примѣрѣ, никол. здѣсь благословль, но зато марк. VIII. 7 благословешть, гдѣ нашъ памятникъ очевидно замѣнилъ эту форму болѣе позднею и его словообразованію несвойственною благословиѣ; кромѣ того зогр. еще марк. X. 16 благословешталше (нашъ благословлѣше), лук. I. 64 благословестѧ (нашъ благословѧ). И въ Кіевскомъ отрывкѣ читаемъ благословестилъ.

2. Выборъ словъ нашего памятника въ большинствѣ случаевъ совпадаетъ съ особенностями, отмѣченными уже при разборѣ языка Ассеманова евангелія, на стр. LXVII—LXXX, но есть и кое-что свое. Такъ напр. слово калии (ἰατρός) встрѣчается въ нашемъ текстѣ марк. II. 17, V. 26, лук. IV. 23, VIII. 43, врачь только матѳ. IX. 12, лук. V. 31. Зогр. ассем. остр. сав. ник. перваго слова вовсе не знаютъ, но оно опирается на свидѣтельствѣ такихъ памятниковъ, какъ Фрейзингенскіе отрывки и Клоцовы листки, мы стало быть вправѣ предположить, что слово калии встрѣчалось дѣйствительно уже въ первомъ переводѣ евангелія, но очень рано было вытѣснено обыкновеннымъ врачь. Въ Кіевскомъ отрывкѣ читается принадлежащее сюда калъство два раза. — Рядомъ съ обыкновеннымъ затворити попадается еще лук. IV. 25 заклепе сѧ (ἐκλείσθη), намекъ на которое остался и въ Никольскомъ заклопи сѣ, сл. лук. III. 20 заклепе: ник. заклопи, словенцы до сихъ поръ говорятъ zaklenoti (zaklenuti) — zaklepati въ значеніи claudere. Замѣчательно, что и заклепе встрѣчается въ Кіевскомъ отрывкѣ. — Особенно важное слово нашего памятника — кокотъ (вм. обыкновеннаго коуръ): матѳ. XXVI. 43. 74. 75, марк. XIV. 30. 68. 72, марк. XXII. 34. 60. 61, іо. XIII. 38, XVIII. 27 кокотъ и кокотоглашение марк. XIII. 35. Я не сомнѣваюсь въ томъ, что это слово занесено въ нашъ памятникъ въ то время, когда его списывали на югѣ, въ предѣлахъ языка сербо-хорватскаго. Такъ какъ чистые чакавцы (хорватскаго приморья и Далмаціи) еще до сихъ поръ эту птицу называютъ petèh, — такъ напр. въ Бернардиновыхъ «пистулахъ» — то надо предположить, что нашъ памятникъ написанъ гдѣ нибудь восточнѣе или южнѣе, въ югозападныхъ странахъ, гдѣ до сихъ поръ живетъ слово kokot. Напр. В. Кашичъ, родомъ изъ Далмаціи, пишетъ въ житіи Христа, напечатанномъ въ Римѣ 1638, на стр. 53: «što glas od kokota ne biaše učinio», «prvo nego piteo i (должно быть «ili») kokot zaupije» ib. Въ книжечкѣ неизвѣстнаго автора «svitlost duše verne» (въ Венеціи 1685) на стр. 138 «tiem pitoma kokot ptica». Слѣдовательно это слово вполнѣ подтверждаетъ соображенія, высказанныя выше на стр. 410, 424 и 425.

Изъ прочихъ словъ, типичныхъ для исторіи евангельскаго перевода, упомянемъ: кратъ для передачи греч. κῆπος іо. XVIII. 1, 26 нашъ согл. съ зогр. ник. ассем. (сав. градъ, остр. на первомъ мѣстѣ вьр҃тъпъ, на второмъ вьр҃тоградъ), но лук. XIII. 19 въ зогр. и въ нашемъ текстѣ кратоградъ, а іо. XIX. 41 кратъпъ, на послѣднемъ мѣстѣ однакожъ ассем. и никол. пишутъ еще кратъ; — искрьнии и искрь вм. позднѣйшаго клнжьнии (въ древнѣйшемъ текстѣ

ближьнии означало ὁ χύκλῳ, не ὁ πλησίον, напр. матѳ. XIV. 15), слово это до сихъ поръ извѣстно у хорватовъ; — неврѣдоу сътворишѧ матѳ. XXI. 42, марк. XII. 10, лук. XX. 17 нашъ и зогр., въ ассем. по недоразумѣнію не къ рѧдоу (ἀποδοκιμάζω); — въ испрь вм. позднѣйшаго горѣ; — вѣнити вм. обыкновеннаго цѣнити; — година предпочтительно передъ часъ (напр. матѳ. XXIV. 36. 42, лук. XII. 46, io. IV. 6. 21. 52, V. 28. 35, XII. 23. 27), иногда взамѣнъ того же слова годъ: лук. XIV. 17, io. VII. 30 (зогр. асс. година); — очень часто рѧдж вм. обыкновеннаго ндж: матѳ. VIII. 10, XXIV. 30, XXV. 6, XXVI. 64, марк. II. 14, XVI. 12, лук. III. 16, XVIII. 43, io. I. 29. 30, XVIII. 4 и т. д., сл. противоположный примѣръ io. XVI. 10; и это слово до сихъ поръ находится въ общемъ употребленіи у словенцевъ, а въ далматинской литературѣ прошлыхъ столѣтій встрѣчалось постоянно; — отъ жалии матѳ. VIII. 28 (во всѣхъ прочихъ памятникахъ гробъ, гробиштъ или гребиштъ, да и въ нашемъ обыкновенно гробъ), отголоски слова живутъ въ сѣверноруссномъ жаль, жальникъ, которое по свидѣтельству Даля значитъ: могила, кладбище, въ областн. словарѣ отмѣчено только значеніе: убогій домъ; далматинское žal, žalo (glarea) совпадаетъ съ итал. ghiajo; — извѣстный оборотъ искони (ис-конн или искони, какъ предложный падежъ существительнаго исконь?) стали очень рано замѣнять выраженіемъ испрѣва, но сл. у насъ еще лук. I. 21, io. VI. 64, VIII. 44; — клепати въ значеніи σημαίνω у насъ еще io. XII. 33, XVIII. 32; — ключитъ сѧ марк. XIV. 31, лук. I. 9, приключьшю сѧ марк. VI. 21, въ другихъ текстахъ обыкновенно лоучитъ сѧ, прилоучьшоу сѧ; — для передачи греч. γραφή употребляется почти исключительно кънигы, новое выраженіе писанне у насъ только лук. IV. 21, а марк. XV. 28 писано, но въ остр. число послѣднихъ примѣровъ уже увеличивается, сл. лук. XXIV. 32. 45; — вм. обыкновеннаго мимо итн въ древнѣйшихъ текстахъ, такъ и въ нашемъ, еще довольно часто встрѣчается глаголъ минѫти, сл. матѳ. VIII. 28, лук. XVI. 26, XIX. 4; — нашъ памятникъ знаетъ только мытарь и мытьница, выраженіе мъздоимьць, извѣстное изъ Остромирова евангелія, попадается довольно часто уже въ Зографскомъ евангеліи, но очевидно это позднѣйшее исправленіе, сл. матѳ. V. 46. 47, IX. 10. 11, XI. 19, марк. II. 15. 16, лук. V. 27; матѳ. IX. 9, марк. II. 14, лук. V. 27; — старинный глаголъ натроути виденъ изъ примѣра матѳ. XXV. 37 натроухомъ, такъ ассем. зогр. ник.; — вм. не рѣшти- не рѣгѫ позднѣйшихъ памятниковъ въ нашемъ всегда только не родити или не радити, иногда даже тамъ, гдѣ уже въ зограф. выраженіе замѣнено, сл. напр. матѳ. VI. 24 не родити: ассем. зогр. сав. не рѣшти; — глаголъ отъпоустити и существительное отъпоуштение чередуются съ оставити, оставление, сл. матѳ. VI. 12. 14. 15, марк. I. 4, лук. I. 77, III. 3, XXIV. 47, если въ нашемъ памятникѣ читаемъ отъдание матѳ. XXVI. 28, то это очевидно новѣйшая поправка, потому что въ зогр. въ томъ же мѣстѣ отъпоуштение; послѣднее слово кажется особенностью югозападнославянскою, судя по тому, что уже въ Фрейзингенскихъ отрывкахъ имѣется отъпоустъкъ; — спыти io. XV. 25 согласно со всѣми прочими древнѣйшими текстами, остром. уже без оума; — съвѣдѣтельствоуѭ въ нашемъ памятникѣ послѣдовательно, остром. и ассем. иногда замѣняютъ словомъ послоушьствоуѭ, сав. послоушаѭ и повѣдаѭ, такъ и съвѣдѣтель въ сав. замѣняется словомъ послоухъ, у насъ возлѣ съвѣдѣтельство еще съвѣдѣние (матѳ. VIII. 4, X. 18, марк. I. 44, лук. IX. 5); греческое выраженіе очевидно затрудняло славянскихъ переводчиковъ, уже въ первомъ переводѣ должно быть заключалось рядомъ съвѣдѣтель, какъ новообразованное слово, и послоухъ, какъ старинное, общеславянское, юридическое выраженіе, изъ

него передѣлали также послоүшьство, читаемое въ пандектахъ Антіоха, и т. д.; — скрѣьнии io. XVI. 33 замѣнено въ сав. словомъ печальни, потому что и въ нашемъ и во всѣхъ прочихъ текстахъ θλίψις передается то черезъ скрѣбь, то черезъ печаль, послѣднее матѳ. XIII. 21, марк. IV. 17, и для λύπη io. XVI. 6 скрѣбь, но лук. XXII. 45, io. XVI. 20—22 печаль; не безинтересно припомнить, что печаль является только въ тѣхъ мѣстахъ, которыя должно быть переведены нѣсколько позднѣе для пополненія четвероевангелія, въ первомъ переводѣ печаль передавало греческое μέριμνα; и Кіевскій отрывокъ пишетъ скрѣьнии грѣхы нашими; — тачѣѥ io. II. 10 нашъ зогр. ассем. ник. галицк., остр. хоүже; — хъштьникъ матѳ. VII. 15, лук. XVIII. 11, такъ нашъ и всѣ древнѣйшіе тексты, остр. на послѣднемъ мѣстѣ грабитель; — и нашъ памятникъ подобно Ассеманову ев. рѣшительно предпочитаетъ шоүи вм. лѣкъ, послѣдняго слова у насъ даже вовсе нѣтъ, въ остром. лѣкъ рядомъ съ шоүи, и зогр. пишетъ лѣкъ лук. XXIII. 33, матѳ. XXV. 33, марк. X. 37. 40, иначе шоүи; надо полагать, что старинное слово шоүи, шоүница очень рано было вытѣсняемо болѣе обыкновеннымъ лѣкъ, у словенцевъ говорится еще «s šujco» или «s švico», «na šijo», «na pošev», «po ševi» въ значеніи: поперегъ, косо; — ѭдро (ταχύ) матѳ. XXVIII. 7. 8, io. XI. 29, только матѳ. V. 25 скоро и марк. IX. 39 въ скорѣ, зогр. уже вездѣ скоро, ассем. разъ только ѭдро.

Въ иныхъ примѣрахъ нашъ текстъ отвергъ старинныя слова, замѣнивъ ихъ или обыкновенно встрѣчающимися въ позднѣйшихъ памятникахъ или своими особыми, южнославянскими, однимъ словомъ, онъ подвергся уже тѣмъ измѣненіямъ, о которыхъ была рѣчь выше. Напр. знаменательное слово ѥтеръ въ нашемъ текстѣ обыкновенно уступило мѣсто другому слову ѥдинъ; въ ассем. зогр. ник. оно осталось, у насъ только: матѳ. XII. 38, XVI. 28, XVIII. 12, марк. XIV. 51, лук. VII. 2. 41, IX. 7. 49, X. 25, XVI. 1, XVIII. 35, XXII. 59, XXIII. 8, io. IV. 46, XI. 49, иначе постоянно ѥдинъ, ѥдини, а марк. VIII. 3 дроүзии и лук. IX. 8 инѣхъ. Остромирово евангеліе предпочитаетъ нѣкыи, оставивъ впрочемъ довольно часто ѥтеръ; а что это слово дѣйствительно первоначальное, доказывается уже тѣмъ, что εἷς τις, котораго нельзя было передать черезъ ѥдинъ ѥдинъ, осталось и у насъ по старинному ѥдинъ ѥтеръ. И въ переводѣ пандектовъ Антіоха встрѣчается въ евангельскомъ текстѣ ѥтеръ. — Замѣчательное и старинное слово къслѣпати (ἅλλομαι), уцѣлѣвшее еще въ зогр. асс. никольскомъ евангеліи, въ нашемъ текстѣ замѣнено глаголомъ къходѧштѧ (должно быть късходѧштѧ) io. IV. 14. — Вмѣсто сохранившагося въ зогр. кладѧзь (лук. XIV. 5, io. IV. 6. 11. 12) въ нашемъ памятникѣ постоянно стоүденьць, такъ и въ остр. ассем. ник.; впрочемъ можно бы и наоборотъ утверждать, что въ древнѣйшемъ переводѣ было стоүденьць, а на югѣ прибавлено кладѧзь, потому что слово кладѧзь въ нѣсколько измѣненной формѣ, какъ кладенецъ — кладенац, хорошо извѣстно сербамъ и болгарамъ; не берусь пока рѣшить. — Обыкновенное сапогъ разъ замѣнено въ нашемъ текстѣ настоящимъ южнославянскимъ выраженіемъ чрѣвии марк. I. 7, такъ и въ галицкомъ еванг. 1144 года, между тѣмъ какъ остр. зогр. ассем. ник. сав. оставили и здѣсь слово сапогъ. — Вм. кръчагъ марк. VII. 8 зогр. нашъ и никол. пишутъ чѧванъ, вм. обкштьникъ лук. V. 10 зогр. асс. остр. ник., въ нашемъ наслѣдьникъ. — Кажется, что греческое φονέω сначала переводилось глаголами глашати, гласити, възгласити, пригласити, по крайней мѣрѣ ассем. ник. почти исключительно употребляютъ эти выраженія, да и въ нашемъ памятникѣ читается марк. XV. 35 глашаатъ, марк. III. 31 глашаѭште, марк. IX. 35 гласи; матѳ. XII. 32, XXVI. 74, лук. VIII. 8. 54, XXII.

60, io. I. 49, XVIII. 27: **къзгласи**; матѳ. XXVI. 34. 75, марк. XIV. 30, лук. XXII. 34. 61, io. XIII. 38: **къзгласитъ**; лук. XVI. 24, XXIII. 46: **къзглашъ**; io. II. 9 **пригласи**, лук. XIX. 15 **пригласатъ**; но въ нашемъ текстѣ упомянутый глаголъ нерѣдко замѣненъ болѣе обыкновеннымъ **зъвати**, въ чемъ съ нимъ сходятся, по крайней мѣрѣ иногда, зогр. и остр., напр. матѳ. XXVII. 47, марк. X. 49, io. XI. 28 **глашаетъ** ассем. ник.: **зоветъ** нашъ и зогр., лук. XIV. 12 **не глаши** ник.: **не зови** нашъ и зогр., марк. X. 49 **зъваахѫ** нашъ: **къзъваахѫ** зогр., io. IV. 16 **призови** нашъ и остр: **пригласи** зогр. асс. ник., io. XI. 28 **призъва** нашъ: **пригласи** ассем., io. IX. 18 **призъвашѧ** нашъ: **пригласишѧ**, **къзгласишѧ** всѣ прочіе, io. IX. 24 **призъкашѧ** нашъ, **къзъвашѧ** остр.: **къзгласишѧ** зогр. асс. ник., io. XVIII. 33 **возъва** нашъ, **призъва** остр.: **гласи** зогр. асс. ник.; io. XI. 43, XII. 17 **къзъва** нашъ: **къзгласи** зогр. ник. остр. Что первенство на сторонѣ глагола **гласити**, въ этомъ убѣждаетъ насъ замѣчательная описка io. XIII. 13, гдѣ въ нашемъ текстѣ читается **гл҃аашете** вм. бывшаго въ подлинникѣ **глашаете**. — Нашъ текстъ сходится съ ассем. ник. остр. въ словѣ **плащаница** матѳ. XXVII. 59, марк. XIV. 51. 52, XV. 46, лук. XXIII. 53, но зогр. отступаетъ, переводя словомъ **понѣвица**, которое въ томъ же смыслѣ употреблено переводчикомъ Изборника 1073-го года: **якоже бо онъ гн҃ь тѣло въ пеленицѫ обивъ**.

3. Число непереведенныхъ словъ евангельскаго текста колеблется, но древнѣйшіе тексты вообще отличаются тѣмъ, что въ нихъ, какъ естественно можно было ожидать, кое-что осталось еще непереведеннымъ, для чего позднѣйшіе исправители нашли подходящія славянскія выраженія. Нашъ памятникъ въ сравненіи съ Зографскимъ или Ассемановымъ представляетъ лишь немного особенностей. Въ немъ осталось: матѳ. X. 29 **на ссарiи кѣнимѣ есте** (ἀσσαρίου πωλεῖται), такъ и въ ассем. **на асурiи**, остр. **ассарии**, никол. **на съсарн**, но въ зограф. переведено **пѣнязоу**. — матѳ. XV. 17, марк. VII. 19 **афедрономъ**, **сквозѣ афедронъ** (и зогр. и ник. оставили слово непереведеннымъ), а въ галицк. 1144 года уже переведено словомъ **проходъ**. — δηνάριον обыкновенно переводится словомъ **пѣнязь**, такъ матѳ. XVIII. 28, XX. 2. 9. 10. 13, XXII. 19, марк. VI. 37, XII. 15, XIV. 5, лук. X. 35, XX. 24, io. VI. 7, XII. 5, только лук. VII. 41 осталось **динарь**, такъ и зогр. ассем., остр. въ послѣднемъ мѣстѣ тоже **динарии**, иначе то **пѣнязь**, то **сребрьникъ**, то **цата** (напр. **цата** матѳ. XVIII. 28, XXII. 19, марк. XIV. 5, **сребрьникъ** лук. X. 35, io. VI. 7, XII. 5), **съребрьникъ** знаетъ и нашъ текстъ, какъ переводъ греческаго ἀργύριον матѳ. XXVI. 15, XXVII. 3. 9, марк. XIV. 11, но слова **цата** въ немъ, въ ассем. зогр. ник. вовсе нѣтъ: оно заимствовано изъ готскаго kintus, было извѣстно на югѣ (какъ видно изъ старосербскаго **цета**), и попало въ еванг. текстъ вѣроятно въ Болгаріи. Дѣйствительно, Константинъ презвитеръ болгарскій читалъ уже въ своемъ текстѣ **цата**, и переводчикъ пандектовъ Антіоха употребилъ это слово. И такъ — **пѣнязь** югозападное, **цата** юговосточное слово. — io. X. 22 **енѣнiѣ**, греч. ἐγκαίνια, осталось такъ, непереведенное, въ нашемъ текстѣ, въ Добриловскомъ 1164 г. **енѣгенiа** и Никольскомъ (только испорчено въ **никентиѣ**), всѣ прочіе даютъ уже переводъ **скѫштенiа** или **обновленiа**, **поновленiа**. — io. XXI. 7 **епендитомъ** (ἐπενδύτην) въ нашемъ текстѣ зогр. ассем. остр. ник., но въ позднѣйшихъ переводится то словомъ **срачица**, то **одежда**. — лук. I. 5 **отъ ефимѣриѧ** (ἐξ ἐφημερίας) въ нашемъ текстѣ, остр. ник. асс., но зогр. даетъ переводъ **дъневънъѥ чрѣды**, а въ стихѣ 8. всѣ переводятъ слово тѣмъ же выраженіемъ **чрѣда** только безъ прилагательнаго.— марк. IX. 43. 45. 47 **въ ѣсонѫ** нашъ и зогр., но едва ли это былъ первый переводъ; судя по

замѣчательному консерватизму Никольскаго евангелія, въ которомъ читаемъ ошибочный переводъ: **къ роду огна негасоуштаго, къ рождьство огньное**, надо полагать, что первый переводчикъ вм. γέεννα прочелъ γενεά, при чемъ слѣдуетъ замѣтить, что эти стихи не входили въ первоначальный составъ евангельскихъ чтеній; сл. Оп. синод. рукоп. II. 1. 134. — марк. XV. 39. 44. 45 κεντουρίων обыкновенно переводится словомъ **сътьникъ**, но на послѣднемъ мѣстѣ (въ стихѣ 45) осталось въ нашемъ текстѣ, въ зогр. ник. хвал. гал. **кентоугрнона**—очевидно такъ было и въ первоначальномъ переводѣ. — матѳ. VI. 28. лук. XII. 27 **кринъ** (τὰ κρίνα) осталось въ наш. текстѣ и ник., но въ зогр. данъ уже переводъ **цвѣтъ селънъıхъ**, остр. на первомъ мѣстѣ **кринъı**, другого же нѣтъ. — io. XII. 3, XIX. 39 въ наш. текстѣ **литра** согл. съ греч. λίτραν, но зогр. асс. ник. **ливра**, подъ очевиднымъ вліяніемъ лат. libra. — μύρον не переводится въ наш. текстѣ иначе, какъ словомъ **мyро** матѳ. XXVI. 7. 9. 12, лук. VII. 37. 38, XXIII. 56, io. XII. 5, два раза въ женскомъ родѣ: лук. VII. 46 **миронь** и io. XI. 2 **мyронь**, но это не стоитъ въ связи съ латинскимъ myrrha, какъ я полагалъ при изданіи Ассеманова евангелія, введенный въ заблужденіе ошибочнымъ чтеніемъ издателя текста, напечатавшаго матѳ. XI. 11 **мyро** вм. **змyрнь**; наконецъ марк. XIV. 3. 4 и io. XII. 3 употреблено слово **хризма** (**хризмъı, гыкѣль хризмънаѣ, вона хризмънъıя**) какъ въ нашемъ текстѣ, такъ въ зограф., ник. евангеліе здѣсь прибѣгло къ переводу слова хризма (χρίσμα) самымъ обыкновеннымъ выраженіемъ **мастъ, мастънъıн**, но матѳ. XXVI. 7 пишетъ **хризми драгие** вм. **мyра драга**. Слово **хризма** можно найти еще въ нѣкоторыхъ другихъ кирилловскихъ памятникахъ XII—XIII вѣка, напр. въ Галицкомъ, Симоновскомъ, Карпинскомъ, и наоборотъ **мyро** или **моуро** въ позднѣйшихъ глагол. текстахъ (въ книгахъ латинскаго обряда). — марк. XII. 33 **олокавътоматъ** нашъ, зогр. ник. б., а ассем. перевелъ **въсесъжагаемъıхъ жрътвъ** и съ нимъ соглашается ник. а. — **оцьтъ** попало рядомъ съ **олтарь** и другими словами изъ латинскаго языка къ югозападнымъ славянамъ и такимъ путемъ въ старословѣнскій переводъ евангелія, но марк. XV. 23 **оцътъно вино** нашъ, зогр. остр. сав. (**оцътѣно**) должно быть не находилось въ первомъ переводѣ, когда асс. пишетъ **озмьрено**, никол. **осмрьнено** т. е. ἐσμυρνισμένον. — πήρα остается непереведеннымъ марк. VI. 8, лук. IX. 3, **ни пиръı**, лук. XXII. 35 **кес пиръı**, 36 **пиръ**, въ переводѣ матѳ. X. 10 **мошънъı** и лук. X. 4 **врѣтишта**, но и здѣсь въ ник. ев. оба раза **пири** (т. е. **пиръı**), несмотря на то, что зогр. сходится съ нашимъ текстомъ. — πορφύρα не переводится лук. XVI. 19: **въ порфyръ і вусонъ**, такъ нашъ и всѣ прочіе (**въ оусонъ** сав. **въ вуссъ** остр. асс.), но обыкновенно въ нашемъ и никол. передается черезъ **прапржда** марк. XV. 17. 20, прилагательное **прапржденъ** io. XIX. 2. 5, ассем. и сав. черезъ **прѣпржда, прѣпржда, прѣпрждьнъ**, но остр. **багъряница, багърянъ**, простое **багъръ** встрѣчается въ Супрасльскомъ сборникѣ, первое слово югозападное, второе юговосточное; странной формѣ **прапржда** или м. б. лучше **прапржда** какъ будто бы образчикомъ послужило прилагательное purpuratus. — σάτον осталось у насъ въ род. падежѣ множ. числа **сатъ**: **три сатъ** матѳ. XIII. 33, лук. XIII. 21, остр. несклоняемо **три сата**, на параллельномъ же мѣстѣ **три полъспжды** (ожидаемъ **три полъспждыа** или **три полъспждни**), это позднѣйшій объяснительный переводъ, собственно σάτον = μόδιον καὶ ἥμισυ Ἰταλικόν, но исправитель понялъ σάτον въ значеніи греческаго χοῖνιξ, а **хѣникъ есть полѣспѣдіе**, какъ сказано въ одномъ толковомъ апокалипсисѣ. — σίκερα лук. I. 15 у насъ **сикера**, такъ и никол. (только по опискѣ **кисера**), между тѣмъ уже зогр. даетъ переводъ: **творена кваса**, въ галицкомъ еванг. **олоу**. — σκάνδαλον въ нашемъ текстѣ остается непереведеннымъ: матѳ.

XIII. 41 **сканьдѣлы** (всѣ прочіе **съблазны**, только никол. **сканьдили**), XVIII. 7 **отъ сканъдѣлъ. сканьдаломъ, сканьдаль** (здѣсь и зогр. **сканъдалъ**, никол. ближе къ нашему по формѣ слова **сканьдиль, скандиломь**), лук. XVII. 1 **сканъдали** (зогр. и ник. **съблазни**), только матѳ. XVI. 23 уже и въ нашемъ текстѣ **съблазнъ**; глаголъ σκανδαλίζω рѣдко безъ перевода: матѳ. XVIII. 6 **скандалисаетъ** (такъ и зогр., **скандилисаетъ** ник.), лук. XVII. 2 **скандалисаатъ** (зогр. ник. **съблажнѣетъ**), иначе вездѣ **блазнити** (io. VI. 61, матѳ. XIII. 57) и **съблазнити, съблажнѣти.** — σκηνή не переводится марк. IX. 5, лук. IX. 33: **скинии три** (зогр. и остр. на второмъ мѣстѣ тоже **скинии**, но на первомъ зогр. **кровъ**, ник. оба раза **сѣни**), переведено матѳ. XVII. 4 и лук. XVI. 9 **кровъ**. Уже несогласіе въ переводѣ (то **кровъ**, то **сѣни**) доказываетъ, что попытка передачи греческаго слова славянскимъ не принадлежитъ первому переводчику. — νόμισμα τοῦ κήνσου матѳ. XXII. 19 передается у насъ стариннымъ словомъ **скмазъ**, заимствованнымъ изъ готскаго skillings, еще въ зогр. б. **скълмазъ**, гал. ев. **скмазь**, ник. **клезь**, но уже асс. **образъ** и остр. **цатж**. — γλωσσόκομον io. XII. 6, XIII. 29 переведено у насъ иностраннымъ, западнаго происхожденія словомъ **скринищ** (такъ сав. ник. и галицк. ев.), въ зогр. асс. словомъ **ковьчежьць**, остр. **рачищ**; и здѣсь колебаніе между **ковьчегъ** и **рачица** свидѣтельствуетъ о томъ, что это поздѣйшія исправленія. — κέραμος лук. V. 19 передается иностраннымъ словомъ **скждель** (**скждоль** зогр. **скждълы** асс. **скоудѣль** ник.), заимствованнымъ изъ латинскаго scandula (м. б. посредствомъ нѣмецкаго языка), въ остром. переведено **покровъ**; κεράμιον: **скждѣльникъ** марк. XIV. 13, лук. XXII. 10 (**скждольникъ** зогр. **скоудильникь** ник.), κεραμεύς въ прилагательной формѣ: **скждѣльниковъ** матѳ. XXVII. 7, **скждѣльничь**, какъ новое доказательство, что переводное слово **покровъ** позднѣйшаго происхожденія. — στάδιος, στάδιον передается непереводнымъ выраженіемъ **стадии** (род. множ. числа) лук. XXIV. 13, io. VI. 19, XI. 18, остр. на послѣднемъ мѣстѣ **попьриштъ**, но это слово передаетъ матѳ. V. 41 греческое μίλιον въ нашемъ и въ зогр. ник. — лук. I. 10. θυμίαμα передается въ нашемъ текстѣ словомъ **темѣнъ** (temjan еще до сихъ поръ у кайкавскихъ хорватовъ), ближе къ греческому, очевидно въ исправленномъ видѣ, остр. **дѵмиана** (зогр. и ник. **тѣмиѣна**, ассем. **тимиана**). — ὑπόκρισις переводится всегда замѣчательно образованнымъ словомъ **лицемѣріе** (или **лицемѣрьствіе**) матѳ. XXIII. 28, марк. XII. 15, лук. XII. 1; поэтому не удивительно, что и ὑποκριτής уже въ древнѣйшихъ текстахъ является въ переводномъ видѣ какъ **лицемѣръ**, однакожъ сначала еще какъ-то несмѣло, примѣровъ непереводнаго **ѵпокритъ** очень много, напр. въ нашемъ текстѣ **ѵпокритъ**: матѳ. VI. 2. 16, XXII. 18, XXIII. 13. 15. 25. 27. 29, XXIV. 51, лук. XII. 56, а **лицемѣръ**: матѳ. VI. 5, VII. 5, XV. 7, XXIII. 14. 23, марк. VII. 6, лук. VI. 42, XI. 44, XIII. 15; замѣчательно, что зограф. и никол. евангеліе на тѣхъ же мѣстахъ пишутъ то **ѵпокритъ**, то **лицемѣръ** — блестящее доказательство ихъ точности. Въ остром. примѣры переводнаго выраженія взяли верхъ, осталось только разъ **ѵпокрити** матѳ. XXII. 18.

Но какъ въ прочихъ отношеніяхъ, такъ и въ этомъ нашъ памятникъ иногда отступаетъ отъ первоначальнаго перевода, обнаруживая новыя, выраженія, т. е. переводныя слова тамъ, гдѣ согласно съ консервативнымъ никольскимъ текстомъ для первоначальнаго труда надо предположить слова непереводныя. Такъ лук. XVI. 6 βάτος переведено словомъ **мѣра** въ нашемъ, зогр. и галицк. ев., но никол. ев. оставило **вать** — такъ и было сначала въ текстѣ. — матѳ. XXVI. 18 πρὸς τὸν δεῖνα переведено **къ єтероу** въ нашемъ, зогр. никол., **къ єдиномоу** остр., **къ нѣкомоу** сав., но въ асс. осталось **къ дин҃ѣ**, такъ и было въ первоначаль-

номъ текстѣ. — марк. IV. 38 ἐπὶ τῇ πρύμνῃ переводится въ нашемъ, никол. и гал. ев. и т. д. на кръмѣ, въ зогр. сохранилось слово на докъторѣ, стоящее несомнѣнно въ связи съ древненѣмецкимъ doftâ (transtrum, Ruderbank). — io. XI. 44 δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας χειρίαις переводится въ нашемъ и другихъ текстахъ переводнымъ словомъ оукроемъ, но въ никол. хвал. и Карпинскомъ ев. (одномъ изъ Хлудовскихъ) оставили греческое слово кирнѣми (въ хвал. описка киратѣмы). — матѳ. XVI. 18 ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ и въ нашемъ текстѣ и въ зогр. переводится ѣ на семь камене (остр. камени), но въ ассем. никол. хвал. оставлено непереводное выраженіе на семъ петрѣ. — лук. XVI. 58 τῷ πράκτορι, ὁ πράκτωρ въ нашемъ текстѣ слоузѣ, слоуга, такъ и зогр. и въ прочихъ текстахъ, но ник. и хвал. ев. оставило непереведеннымъ пратороу, праторь. — марк. VI. 27 σπεκουλάτορα въ нашемъ текстѣ и зогр. передается черезъ конна, остром. черезъ мечьника, но ассем. и ник. спекоулатора. — σουδάριον въ нашемъ текстѣ оставлено непереведеннымъ, только io. XX. 7 сѫдарь, переведено же въ лук. XIX. 20 въ оукроусѣ, io. XI. 44 оукроусомъ (такъ и зогр. остр. ассем.), но никол. еванг. оставило непереводное слово также io. XI. 44 соударомь (соударемь), такъ и Карпинское (Хлудовское). — матѳ. XXVI. 23, марк. XIV. 20 τρυβλίον переведено словомъ солило въ нашемъ текстѣ, зогр. ассем. остр., но въ никол. оставлено въ трибьлии (такъ и въ Карпинскомъ ев.); — лук. XX. 22, лук. XXIII. 2 φόρος переведено словомъ дань во всѣхъ прочихъ текстахъ, только никол. а. галицк. и карп. ев. сохранили форъ на первомъ мѣстѣ. — лук. XII. 42, XVI. 1. 3. 8 οἰκονόμος переведено словомъ приставьникъ въ нашемъ текстѣ и зогр., но въ никол. осталось лук. XVI. 1. 8 оуконома, и галицк. карп. рук. XVI. 8 иконома.

Это бѣглое обозрѣніе важнѣйшихъ особенностей нашего памятника могло убѣдить насъ, что онъ во всякомъ случаѣ принадлежитъ къ самымъ замѣчательнымъ остаткамъ древнѣйшей славянской письменности. Уступая нѣсколько Зографскому евангелію въ соблюденіи звуковыхъ тонкостей, онъ превзошелъ его въ вѣрной передачѣ рѣдкихъ грамматическихъ формъ, въ составѣ же словъ и оборотовъ сохранилъ не мало старины, благодаря которой значительно расширяются наши представленія о первоначальномъ переводѣ. Теперь уже нельзя сомнѣваться въ томъ, что какъ глаголическіе, такъ кирилловскіе тексты, дошедшіе до насъ, изображаютъ результатъ усиленной литературной дѣятельности, продолжавшейся съ конца IX-го по XI столѣтіе, въ предѣлахъ древней Болгаріи, Македоніи, Сербіи, Босніи, Хорваціи и Далмаціи. Эта вторая эпоха конечно рѣзко отпечатлѣлась на всѣхъ литературныхъ произведеніяхъ своего времени, какъ тѣхъ, которыя тогда впервые были написаны, такъ и тѣхъ, которыя только списывались съ готовыхъ старшихъ источниковъ. Вездѣ черты древнѣйшей паннонско-моравской эпохи сглаживались, малоизвѣстныя формы и слова замѣнялись новыми, лучше извѣстными, замѣченныя ошибки и неточности въ переводахъ, раньше сдѣланныхъ, исправлялись, пробѣлы восполнялись. Это тихое движеніе, имѣвшее значеніе немаловажныхъ реформъ, не отмѣчено громкими словами на страницахъ культурной исторіи славянъ, но тѣмъ убѣдительнѣе изображено въ самомъ дѣлѣ, въ литературныхъ памятникахъ той отдаленной эпохи. Небходимо только умѣніе читать ихъ съ толкомъ,

освѣщать критическими взглядами, заставить проговорить. Это дѣло филологической науки. Реформы, вызванныя новыми условіями, сначала касались равнымъ образомъ какъ тѣхъ старыхъ, въ глаголическомъ письмѣ съ сѣвера на югъ занесенныхъ литературныхъ памятниковъ, такъ и новыхъ, на домашней грекославянской почвѣ возникшихъ кирилловскихъ; но первые вскорѣ начали здѣсь отставать, какъ менѣе удобные для страны, привыкшей читать греческое письмо. Близость Византіи, зависимость духовной жизни южныхъ, въ особенности болгарскихъ славянъ отъ идеаловъ культуры византійской — вскорѣ сдѣлали свое дѣло: паннонская старина была отодвинута на заднее мѣсто, запросы на увеличеніе числа и распространеніе глаголическихъ памятниковъ стали прекращаться; ими продолжали дорожить еще только южнославянскіе «старовѣры» — богомилы и западная часть балканскаго полуострова (Боснія, Далмація, Хорвація, Истра и острова адріатическаго моря), гдѣ вліяніе византійское обрывалось на волнахъ вліянія римскаго. Болгарія и ея оффиціальные представители, съ царемъ Симеономъ и его литературными сотрудниками во главѣ, высказались, вмѣстѣ съ провозглашеніемъ своей духовной связи съ Византіею, въ пользу грекославянскаго письма, нынѣшней кириллицы, давши ей предпочтеніе.

Благодаря этому не случайному, а ходомъ исторіи обусловленному обстоятельству, въ памятникахъ глаголической письменности сохранилось много старины, они остались единственными свидѣтелями давно уже минувшей литературной дѣятельности, такъ какъ и содержаніемъ и формою изображали по большей части состояніе языка не своего времени, а предшествовавшей ему эпохи, сложившагося въ литературную форму въ другой странѣ, подъ другими культурными условіями. Такимъ образомъ они становятся важнымъ пособіемъ при историческомъ изученіи вопроса о происхожденіи христіанской культуры у славянъ, для филологической же науки посредствующимъ звеномъ между массою памятниковъ позднѣйшихъ столѣтій (эпохи болгарско-русско-сербской), и первымъ зарожденіемъ церковнославянской письменности на почвѣ моравско-паннонской; они вносятъ свѣтъ въ необозримое количество памятниковъ этой письменности, давая возможность остановиться на нѣкоторыхъ изъ нихъ, какъ наиболѣе вѣрномъ отраженіи старины, хотя бы и въ позднѣйшихъ спискахъ. Приведу примѣры. Давно уже покойный Шафарикъ узналъ значеніе Никольскаго евангелія, позднѣйшими изданіями и изслѣдованіями Даничича объ этомъ, какъ и параллельномъ, болонскомъ спискѣ оправдались отзывы Шафарика, и кромѣ того выяснился очень важный фактъ, что сохраненіемъ этихъ важныхъ памятниковъ мы обязаны боснійскому богомильству. Теперь же изъ разночтеній, приводимыхъ почтеннѣйшимъ о. Амфилохіемъ въ изданіи галицкаго евангелія 1144 года, выходитъ наружу, что къ числу такихъ же замѣчательныхъ, стариною текста блестящихъ памятниковъ принадлежитъ еще одно евангеліе Хлудовскаго собранія рукописей, названное у о. Амфилохія Карпинскимъ, въ описаніи покойнаго Андрея Попова оно числится подъ № 28 (Евангеліе-Апостолъ апракосъ) и относится всѣми, кто видѣлъ его, къ XIII—XIV вѣку (о. Амфилохій говоритъ прямо о XIII в., А. Поповъ прибавлялъ изъ осторожности XIV в.). Текстъ этого евангелія слѣдовало бы, если не издать цѣликомъ, то по крайней мѣрѣ тщательно изучить, потому что онъ характеромъ языка въ грамматическомъ и лексическомъ отношеніи превосходитъ всѣ до сихъ поръ извѣстныя кирилловскія евангелія и прямо сближается съ древнѣйшими глаголическими списками. Въ немъ оказываются по разночтеніямъ у о. Амфилохія такія старин-

ныя слова, какъ: калии, въслѣпати, вѣнити, дрѣселъ, етеръ, жалъ (= гробъ), заклепе (= затвори), искрь, мнса, мждьнъ, рѣсьнота (въ рѣснотж = въ истинж), рѣсьнотивьнъ, сказь, сцѣгль, хлжпати, ѣдро и т. д., въ немъ сохранились простые и ѳ-аористы старшаго типа, онъ знаетъ форму бж, бимь, повелительное наклоненіе оубимъ, такія формы какъ иноплеменикось, и можетъ быть еще кое-что (характеристика языка этого памятника въ сочиненіи Гр. Воскресенскаго объ Апостолѣ на стр. 118—119 не удовлетворяетъ). И такъ — до сихъ поръ мы могли приводить въ ближайшую связь съ глаголическими текстами евангелія только два кирилловскіе списка XV вѣка: Никольское и Болонское евангеліе, оба сербской редакціи боснійскаго разряда; теперь же присоединяется къ нимъ еще одинъ кирилловскій памятникъ (изъ Хлудовскихъ), превышающій тѣхъ цѣлымъ столѣтіемъ, а кромѣ того, судя по его болгарской редакціи, происходящій изъ предѣловъ Болгаріи. Подробное изученіе памятника, на который я этимъ обращаю вниманіе всѣхъ, кому онъ доступенъ, пусть выяснитъ вопросъ: не принадлежала ли и эта рукопись болгарскимъ богомиламъ? иначе трудно понимать, какая могла быть охота въ XIII или XIV вѣкѣ для православнаго христіанина пріобрѣтать списокъ евангельскаго текста, на столько различнаго отъ обыкновенной редакціи? Всѣ до сихъ поръ извѣстные тексты этого стараго типа, вышедшаго въ оффиціальной церкви давно уже изъ употребленія, если они списывались еще въ XIV или XV вѣкѣ, то очевидно предназначались для богомиловъ, дававшихъ предпочтеніе старинѣ.

Къ обоимъ спискамъ Хваля, о которыхъ была рѣчь, я могу прибавить еще одно богомильское евангеліе, хранящееся въ Императорской публичной библіотекѣ, въ числѣ рукописей покойнаго Гильфердинга подъ № VI. Оно написано на пергаментѣ боснійскимъ почеркомъ кирилловскаго письма, очень похожимъ на письмо Никольской или Бѣлградской рукописи; писецъ упомянулъ о себѣ въ концѣ рукописи «а записа кожиомь милостию хрьстиѣнинь а зовомь Тврьтько Припьковинѣь земломь Гомиланинь», повидимому онъ жилъ въ началѣ XV вѣка. Въ текстѣ этого евангелія, хотя оно во многомъ уже отступило отъ древности, все-же сохранились такія слова, какъ: искрь вси, ѣдро иде, ѣдро вста, заклопи се, клепле, въ ризѣ прапрѣдьнѣю, Ѳ непрѣзни, да не прѣдань кимь биль или не бимь предалн его текѣ и т. д., однимъ словомъ, уцѣлѣло много старинныхъ выраженій и оборотовъ, хоть и не столько, какъ напр. въ Никольскомъ евангеліи.

Я надѣюсь, что найдутся еще и другіе тексты, кромѣ здѣсь упомянутыхъ, съ хорошо сохранившимся типомъ стараго перевода, и убѣжденъ въ томъ, что дальнѣйшія разысканія подтвердятъ изложенныя здѣсь мысли.

СЛОВОУКАЗАТЕЛЬ (INDEX VERBORUM).

А

а καί et, δέ vero, autem (saepissime occurrit).

акие εὐθύς, εὐθέως statim, confestim, παραχρῆμα continuo: 9. 17, 21. 22—23, 44. 2, 50. 2. 13. 21, 89. 18, 93. 14, 104. 22, 109. 15, 118. 15. 21. 23, 119. 18. 20, 120. 23, 124. 7, 128. 2. 6. 10, 129. 13, 130. 22, 131. 21, 133. 7. 26, 134. 15. 16, 137. 9. 15, 139. 7. 21. 30, 145. 3, 150. 15. 25, 159. 1. 7, 175. 28, 176. 5, 194. 28, 209. 19, 213. 5, 214. 22, 220. 10, 232. 1. 14, 233. 4, 256. 8, 258. 7, 260. 5, 263. 17, 275. 15, 283. 12, 284. 16, 287. 2, 293. 22, 301. 22, 329. 27, 337. 3. 10, 343. 12, 373. 23. 28, 390. 14, 395. 28, 400. 13. 14; — акье 24. 24, 42. 15, 44. 5, 73. 8. 14. 18, 75. 14. 16, 101. 27, 116. 26, 117. 2. 18. 23, 118. 16, 120. 5, 121. 12, 127. 8, 133, 10, 143. 22, 149. 24, 159. 12, 179. 1, 263. 17, 331. 12; — акь (ε omissum) 117. 26.

авва ἀββᾶ, abba: 175. 8.

авелъ Ἄβελ, Abel: авела 86. 9; авелѣ 251. 23.

авиатарь Ἀβιάθαρ, Abiathar: авиатари 123. 9—10.

авиѣнь τοῦ Ἀβιά, Abia: авиѣня 189. 14.

авилинии Ἀβιληνή, Abilina: авилиниѣ 202. 7.

авинадавъ 1. 7 pro аминадавъ Ἀμιναδάβ.

авити ἀποκαλύπτω revelo, φανερόω manifesto; авити сѧ φαίνομαι appareo, φανερόομαι manifestor: авн ἀπεκάλυψε 56. 13; — сѧ ἐφάνη 28. 19, 44. 20, ὤφθη 300. 6, ἐφανέρωσεν 400. 4, imperat. φανέρωσον σεαυτόν 342. 14; авитъ сѧ 89. 22—23, 128. 25, 228. 10; авлтъ сѧ 323. 25, 353. 3; ависте сѧ ὤφθη 58. 5; авити ἀποκαλύψαι 243. 6, -сѧ ἀναφαίνεσθαι 284. 17; авишн сѧ 16. 12; авлѣте сѧ φαίνεσθε 85. 16, авлѣтъ сѧ 89. 14, 177. 25—26; vide sub ѣв—.

авиоудъ Ἀβιούδ, Abiud: авиоуда, авиоудъ 2. 13.

авлениѥ ἀνάδειξις ostensio, ὀπτασία visio, φανερόν palam: авлениѥ 182. 26, 310. 1; авлении 187. 16, авлениѣ 196. 6.

авраамъ Ἀβραάμ Abraham: 1. 2, 273. 21, 274. 10, 350. 22. 25, 351. 29, 352. 12—13, аврамъ 352. 19; авраама 2. 21, 6. 24, 262. 5, 352. 3, аврама 203. 2, 273. 15, 352. 16—17; авраамоу 159. 20, 203. 4, аврамоу 194. 8; авраамѣ 273. 17, 274. 12; авраамомъ 22. 26; авраамовъ 205. 13; авраамль 284. 11, аврамль 81. 8, 165. 8; аврамлѣ 273. 12, 350. 5. 14—15; авраамлѣ 350. 21. 22, авраамлиа 1. 2, аврамлѣ 291. 2, аврамлиѫ 260. 16.

авъгоустъ Αὔγουστος Augustus: авъгоуста 196. 9, августа остр. августа acc.

авѣ παρρησία palam, δῆλον, φανερόν (ποιεῖν) manifestum (manifestare): 104. 20, 124. 26, 365. 14, cf. ѣвѣ.

агнецъ ἀμνός, agnus: 316. 23, 317. 15; агньцѫ 240. 20, 402. 4 (vl. овьцѫ πρόβατα).

агода, rectius плодъ, сав. кн. 40. 7—9 nota.

адамовъ τοῦ Ἀδάμ 205. 19.

адъдиевъ τοῦ Ἀδδί 205. 2.

адъ ᾅδης infernum: ада 36. 4, 242. 3; адѣ 273. 14; — adj. адовъ: адова 56. 17.

азоръ Ἀζώρ: азора, азоръ 2. 14.

азъ ἐγώ ego: 7. 5. 17, 11. 23, 12. 13. 28, 13. 4. 15, 22. 7. 11, 30 26, 31. 19, 32. 22, 34. 22—23, 36. 21, 39. 14. 18, 50. 14, 65. 11, 71. 3. 26. 28. 31, 75. 29, 76. 1. 10. 19, 81. 8, 86. 1, 87. 15, 94. 26, 98. 13, 99. 6. 14, 100. 8. 28, 113. 23, 115. 4, 116. 20, 136. 10, 139. 22, 151. 4, 157. 20. 21. 24. 25, 165. 8, 168. 7—8, 173. 22 bis, 177. 7. 18—19, 191. 3. 6, 201. 11, 203. 26, 221. 8, 223. 8, 232. 9, 234. 8. 9, 240.

19, 244. 22, 246. 26, 248. 5—6. 9, 269. 5, 272. 2, 285. 21. 25, 285. 15. 24, 293. 17, 297. 11, 298. 24. 26—27, 299. 5, 302. 17, 304. 6, 311. 11. 16—17, 312. 13, 316. 3. 9. 15. 19. 25. 27, 317. 2. 5—6. 11, 324. 18, 326. 20. 22, 327. 23, 328. 6, 328. 20, 331. 10, 332. 3, 333. 15. 19. 26, 334. 3. 21, 335. 2, 337. 9, 338. 25, 339. 13. 14. 22, 340. 3. 7. 10. 11. 19. 23. 24. 25, 341. 12. 28, 342. 19. 20. 22, 345. 6. 13, 347, 25. 27, 348. 6. 11. 12. 14. 17. 28, 349. 1. 4. 6. 8. 10—11. 16. 20. 24, 350. 17, 351. 1. 12. 21. 23, 352. 5. 9. 19, 353. 19, 356. 15, 357. 16. 19. 24. 26, 358. 7. 10. 16. 18, 359. 6. 11. 11—12. 18. 28, 360. 10, 362. 19. 24. 364. 6, 368. 22. 369. 6, 370. 13. 17. 22. 27, 371. 19, 372. 10. 13. 18. 24, 373. 12, 374. 1. 10, 375. 4. 5. 8. 20. 21. 24. 27, 376. 2. 6. 7. 17. 18. 19. 23, 377. 14, 378. 1. 8. 11. 12. 13, 379. 3. 6. 16. 21, 380. 4. 6. 22, 381. 8. 14. 15. 16. 23. 25. 26, 383. 25. 26, 384. 14. 23, 385. 13. 19. 23, 386. 4. 6. 10. 13. 14. 18. 21. 23, 387. 2—3. 8. 12, 388. 4—5. 6. 10, 389. 18. 19. 24, 390. 12, 391. 9. 18. 19. 25, 398. 7. 26.

аниє ᾠόν ovum: аница 247. 10.

акъı pro ѣко 299. 5. зогр.

акридъ ἀκρίς locusta: акридн 6. 15 ассем. (остр. акридъ, деч. пржзн), 116. 15—16.

алавастръ ἀλάβαστρον alabastrum: 97. 17—18, 172. 1. 3, 224. 10—11. (зогр. алавѣстръ).

алгоүнъ ἀλόης, aloes: алгоүнно 396. 15 (vl. аллонно, олъгоүнно).

алексѧдровъ Ἀλεξάνδρου, Alexandri: алексѧдровоү 181. 1.

алн 181. 22 (in graeco et latino textu verbum abest).

алмодановъ, pro елмодановъ, Ἑλμαδάμ Helmadam.

алъдни, pro usitato ладни, зогр. 117. 22.

алъкати πεινάω esurio: алчжща 96. 1. 22, алчжштєн 217. 1—2. (vl. лачжштєн), алчжштѧщѣ 194. 4 (vl. лачжштѧщѣ); pro постити сѧ: алъкати остр. 280. 6.

алѣфеовъ Ἀλφαίου Alphaei: алѣфеовъ 29. 16—17, алѣфеова 121. 18—19, 216. 14, алфеова 125. 10—11.

аманъ Ἀμών (vl. Ἀμώς) 2. 7. 7—8.

амнн, амннь ἀμήν, amen: saepissime амннь 22. 18, 30. 23, 31. 18, 33. 23, 34. 25, 43. 20, 57. 22, 59. 25, 61. 7, 62. 24 et alia; non nunquam амннъ (амнъ) 63. 19, 99. 3, 319. 5, 340. 14; haud raro амнн: 68. 10, 86. 12, 98. 6, 170. 30, 173. 18, 296. 1, 319. 5, 322. 4, 332. 8, 333. 1, 340. 1, 351. 24, 356. 25, 357. 15, 372. 14. 24, 373. 2, 374. 16, 375. 26 bis, 383. 12.

аминадавовъ τοῦ Ἀμιναδάβ 205. 10.

амосовъ τοῦ Ἀμώς 204. 26—27.

андрѣа Ἀνδρέας, Andreas: аньдрѣа 29. 14, 167. 26, 317. 24, 336. 2—3, 368. 11; аньдрєѫ 9. 10, аньдрѣѭ 117. 13 (зогр. андрѣа), 125, 8—9, 216. 12; андрѣева 318. 12—13; аньдрѣовн 368. 10, аньдрѣовъ 118. 18.

анѣелъ ἄγγελος angelus: анѣлъ 34. 23, 46. 11, 102. 14, 116. 1, 190. 11. 15, 191. 3, 192. 1. 6. 11. 22, 193. 4, 197. 7. 9, 223. 8—9, 236. 8, 300. 6, 310. 1, 369. 2, анѣлѣ 112. 3—4, анѣла 111. 21, 330. 17 (а҃ггла 3. 5. 16, 5. 1. 21); анѣли 46. 7, 47. 11, 62. 14, 81. 5, 90. 15, 95. 10, 117. 6, 165. 4, 171. 5, 197. 22, 234. 11 (а҃ггли 8. 22); анѣла 397. 26 dualis; анѣлоү 191. 2, 192. 21; анѣлъı 89. 29, 170. 20, 319. 7; 57. 20, 148. 3, 253. 8. 10, 268. 13, 273. 12; анѣломъ 96. 15, анѣлмъ 197. 17, 198. 14, 206. 23, 291. 18 (а҃ггломъ 8. 11).

анна Ἄννα Anna: 199. 25.

анна Ἄννας: анна 390. 5, аннѣ 202. 7, 388. 23.

аннаєвъ τοῦ Ἰανναί 204. 25.

апостолъ ἀπόστολος apostolus: а҃плъ 114. 8, 186. 16, 372. 16, апосѣ҃ла 297. 23, а҃пли 137. 22. 23, 234. 11, 275. 6, апосѣ҃лъı 251. 18—19, а҃пл҃мъ 114. 14, 188. 27, 308. 21.

арамъ Ἀράμ: арама, араамъ 1. 7; арамовъ 205. 11.

аримаѳѣа Ἀριμαθεία: аримаѳѣа 110. 17, 182. 24—25, 307. 10, 396. 9.

ароматъ ἄρωμα: ароматъı 183. 9—10, 307. 21—22. 25, 396. 17.

арфаксадовъ τοῦ Ἀρφαξάδ 205. 16.

архелан Ἀρχέλαος 5. 27.

архиерен ἀρχιερεύς: 56. 28, 75. 25, 78. 7, 97. 8, 101. 23, 103. 13—14. 17. 24, 105. 2. 13, 106. 4. 22—23, 111. 3. 5, 123. 10, 161. 3, 162. 2, 171. 19, 176. 1. 22. 27, 177. 12. 16. 22, 179. 1. 6. 22. 23—24, 181. 19—20, 288. 3—4. 10—11, 290. 2, 296. 22, 302. 8, 303. 25, 309. 18, 345. 2, 364. 21, 365. 3. 8. 26, 367. 6, 387. 21, 388. 25, 389. 15—16, 391. 10, 392. 16. 393. 24, 394. 14 (аръхиерен 173. 3—4, арьхиерен 74. 28); архиереихъ 115. 12, 188. 18; архиерєьѣ 304. 3; архиереомъ 71. 11, 98. 12, 105. 8, 113. 11, 157. 6, 172. 23, 297. 1, 300. 29, 303. 6. 7, 346. 6; архиереовн 102. 25—26, 119. 22—23, 176. 21, 388. 15—16, 389. 5—6. 9, 390. 1. 5. 6; архиереова 102. 7, 103. 2, 176. 9—10, 300. 25; архиереовъ 97. 9—10, 176. 25, 178. 7, 301. 7, 382. 7, 390. 10; арнерен-стин 304. 25.

архисунагогъ ἀρχισυνάγωγος: архисоүнагогъ 132. 18—19, 260. 7; архисунагога 133. 24, 232.

16—17; архисѵнагогови 133. 27—28, архисинагогокъ 143. 3.

архитриклинъ ἀρχιτρίκλινος: 320. 1. 5, архитриклиновн 319. 23—24.

аρωнъ τοῦ Ἀαρών 189. 15.

асоγрокъ τοῦ Ἀσήρ: асоγрока 199. 26.

афедронъ ἀφεδρών: 142. 10—11, афедрономъ 52. 20.

ахазъ Ἄχαζ 2. 5—6.

ахимъ Ἀχείμ 2. 15.

аште — аще εἰ, ἐάν, si (saepissime occurrit.).

Б

балии ἰατρός medicus: балии 133. 1, 208. 1; балиѣмъ 231. 24; балиѭ 122. 3.

без ἄνευ, χωρίς, sine: 32. 14, 220. 9, 297. 6, 299. 14, 347. 14—15, 378. 14; бес 44. 9, 45. 20, 113. 8, 128. 15, 129. 28, 189. 19, 299. 15; беж- 314. 4.

безаконие ἀνομία iniquitas: 20. 26, безакониѣ 85. 18, 88. 3; безаконение 46. 13.

безаконьникъ ἄνομος iniquus: безаконьникома 181. 14, безаконьникы 299. 24.

безводьнъ ἄνυδρος inaquosus: безводънаѣ 248. 20 cf. бездънъ.

без-д-разоγма v. разоγмъ 52. 17.

бездъна ἄβυσσος, abyssus: бездънѫ 230. 11.

бездънъ (recte безводьнъ, ἄνυδρος): бездънаа мѣста 41. 12—13.

безочьство ἀναίδεια, inprobitas: 246. 24.

безоγмие ἀφροσύνη, stultitia: безоγмьѥ 142. 19—20, безоγмьѣ 216. 3.

безоγмьнъ ἄφρων, stultus: безоγмьне 254. 14 (vl. безоγмьлю), безоγмьнии 250. 17.

беспечальнъ (vl. бес печалии) ἀμέριμνος, securus: 113. 8—9.

бесѣда λαλία loquela: 104. 20, 178. 19, бесѣдъı 351. 31, бесѣдѫ 329. 4.

бесѣдовати ὁμιλέω loquor, συντυγχάνω adeo: 228. 18, бесѣдовашете 309. 1—2, бесѣдоγѭштема 309. 3—4.

бечьсти, бештьстии(sc. без чьсти, без чьстии) ἄτιμος sine honore: 48. 6, 135. 6; — бещьстъна 163. 4.

бештѧдъ, бештѧдьнъ ἄτεκνος, sine filiis: 291. 2. 6. 7.

би, бимь, бимъ etc. vide бъıти.

бисьръ μαργαρίτης margarita: 19. 5, 47. 1. 2.

бити τύπτω percutio, δέρω caedo, φραγελλάω flagello: 91. 20—21, 257. 6, биѥши 390. 4; биѭштѥ 163. 6, 178. 4, 302. 3—4, 307. 3, биѭштюмоγ 217. 25; биѣаше 280. 10—11, биѣахѫ 302. 4, 305. 5, биѣхѫ 107. 25, 180. 15, 392. 9; биша 77. 7, 162. 25; бивъ 107. 13, 180. 9, бивъше 163. 3, 282. 18, 289. 7. 9; бьѥте μαστιγώσετε 86. 4; бьѥнъ 257. 14. 16, бьѥни 168. 25; биенне μαστιγῶσαι, ad flagellandum 71. 14.

бичь φραγέλλιον flagellum: 320. 19.

благъ ἀγαθός, χρηστός, bonus, suauis: 67. 18, 71. 3, 155. 15, 218. 19, 281. 3, 307. 9, 343. 8; благъ gen. plur. 194. 5; блага 155. 14, 281. 3, 19. 17—18, 67. 18, 247. 12—13; благаа 19. 20, 273. 23, 333. 13; благо 36. 26, 67. 15, благоѥ 219. 25; благъı nom. sing. 67. 15, 94. 2. 10, 155. 11, 219. 23, 280. 28, 285. 8, acc. plur. 14. 3; благıѫ 245. 16; благомь 228. 2.

благоволити, благоизволити εὐδοκέω complacео: благоволиѫ 117. 2, 204. 21, благоизволиѫ 7. 26, 58. 14—15, vl. 117. 2, благоизволи 38. 16, 255. 23; — благоволение εὐδοκία bona voluntas: 197. 21, 242. 25.

благовѣстити εὐαγγελίζω, εὐαγγελίζομαι euangelizo: 191. 8—9, 210. 4, благовѣститъ 207. 11; — благовѣствовати: благовѣствоγѫ vl. благовѣштаѫ 197. 10, благовѣствоγѭтъ 34. 11—12, 222. 26, благовѣствоγѭ 226. 2—3, благовѣствоγѭште vl. благовѣштаѫште 233. 21; — благовѣствовати: благовѣствоγоутъ сѫ 272. 25—26; — благовѣстъствовати: благовѣстъствоваше 204. 8, благовѣстъствоγѭштю 288. 9—10.

благодать vl. благодѣть χάρις gratia: благодатъ 192. 12—13, 200. 15 (благодѣть 315. 19. 20 зогр.), благодати 207. 24—25 (благодѣти 315. 13 зогр.), благодатиѫ 201. 21—22; — благодатьнъ (κεχαριτωμένος, gratia plenus): благодатънаѣ 192. 6—7; — благодатель εὐεργέτης beneficus: благодателе 298. 20.

благообразьнъ εὐσχήμων, nobilis: благообразенъ 182. 25.

благословити εὐλογέω benedico: благослови 49. 24, 138. 28, 199. 9. 18, 235. 2—3, 310. 19, 312. 19; благословитѣ 13. 30, 217. 22—23; благословѫ 194. 29, благословѭште 312. 24—25; благословикъ 144. 22; благословлѣаше 155. 7—8, —лѣше 312. 19—20, благословленъ (блг҃свнъ, блг҃нъ) 74. 12, 86. 22, 160. 3, 193. 14, 195. 9, 263. 3, 367. 14, благословлени 95. 19, благословлена 192. 7, 193. 13. благословлено 160. 4, благословленааго 177. 18 (εὐλογητοῦ); — благословестити: благословешть 99. 16, 174. 1—2.

благотворити χαλοποιέω bene facio: благотворитѣ 218. 7. 15, благотворѧштимъ 218. 7—8.

блажєнъ μακάριος beatus: 34. 12, 56. 12, 91. 14, 222. 26–27, 256. 27, 264. 22. 27; блажєна 193. 20, блажєни 10. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15, 206. 7, 217. 14, 256. 8. 9. 15, 372. 17, 399. 22, блажєнии 217. 2–3. 17, 249. 4, блажєноє 249. 2, блажєнѣ 243. 7–8, блажєнѣи 43. 19, блажєнъı 305. 11, блажєнъıихъ 186. 17.

блажити μακαρίζω beatum dico: 193. 26.

блазнити σκανδαλίζω scandalizo: блазнитъ 341. 9, блажнѣхѫ сѧ 48. 4–5.

ближьнии ὁ κύκλῳ, ἐχόμενος, qui circum est, proximus: ближьнаѧ 49. 16, 119. 19, vl. про искрьнии 244. 24.

близнѣць δίδυμος didymus: 361. 29, 399. 5, 400. 6–7.

близъ ἐγγύς prope: 90. 7, 170. 27. 29, 284. 15, 295. 28, 296. 1, 320. 15, 324. 4, 335. 14, 337. 7. 18. 19, 342. 7, 362. 4–5, 365. 16. 20, 394. 10, 396. 23; близь 98. 23.

блисцати сѧ, блъштати ἐξαστράπτω refulgeo, ἀστράπτω corusco: блисцаѧ сѧ 236. 17, блисцажшти 277. 18–19; блъштѧштахъ 308. 6; — блисцаниє ἀστραπή fulgor: блисцаниемь 250. 8.

блюдо πίναξ discus: на блюдѣ 137. 11, cf. миса.

блюсти τηρέω servo: 82. 15, 113. 21; блюдѣта, блюдѣтє ὁρᾶτε, βλέπετε videte, cavete: 28. 13, 55. 13, 62. 11–12, 87. 12, 128. 28–29, 145. 17, 166. 22, 168. 5. 22, 170. 10, 171. 6–7, 228. 12–13, 253. 26, 293. 15; блюди сѧ ὅρα, σκόπει vide: 119. 21, 250. 3.

блѧдъ λῆρος deliramentum: блѧди 308. 22.

блѫдити πλανάομαι erro: 81. 2, 164. 28, 165. 21–1.

блѫдьнъ ἄσωτος luxuriosus: блѫдъно 268. 22.

бо γάρ enim, (saepissime occurrit).

богъ θεός deus: 3. 15, 6. 25, 18. 3, 51. 15. 66. 8, 67. 19, 81. 8, 120. 23, 154. 15. 20, 155. 15, 165. 8 bis. 9 bis. 10. 18, 169. 28, 192. 17, 195. 9, 203. 3, 212. 23, 222. 7, 231. 11, 254. 14. 17, 255. 2. 15, 272. 22, 279. 15, 281. 4, 291. 23, 314. 2, 322. 3, 323. 9. 13, 325. 5. 6. 7, 327. 19, 338. 9, 350. 29, 352. 8, 355. 21. 26, 359. 26, 362. 15, 373. 26. 27, 399. 21; бога 8. 15, 10. 12, 26. 2, 53. 29, 56. 11, 68. 20, 77. 26, 81. 18, 103. 20, 108. 25, 121. 14, 131. 11, 156. 15. 16, 165. 19, 185. 9, 192. 1. 13, 193. 2, 194. 29, 195. 31, 197. 19. 198. 9, 199. 9, 201. 22, 206. 28, 213. 8, 222. 6, 223. 16, 229. 27, 243. 19, 260. 6, 276. 18, 279. 3. 10, 282. 3, 283. 13, 287. 5, 291. 22, 306. 13. 27, 312. 25, 314. 2. 3. 8, 315. 9. 22, 321. 25, 332. 6, 335. 1, 339. 27, 341. 27, 343. 21, 350. 24. 28, 351. 2. 16. 18, 354. 9, 356. 2, 362. 15, 371. 9, 374. 20, 383. 26, 384. 6. 23, 402. 22; богоу 17. 11, 190. 25, 197. 20, 206. 18, 272. 18, 277. 5, 332. 7, 355. 9, 370. 10, 381. 5, 398. 14. 15; богоки 80. 11, 164. 9, 283. 14, 290. 21, vl. 337. 20; богомъ 81. 7, 189. 17, 190. 6, 191. 7, 253. 2, 309. 17, богомь 103. 18, 272. 23, 339. 24–25; богы 360. 1; о бозѣ 193. 24, 323. 26; бози 359. 28; боже 109. 9, 182. 4. — богочтецъ θεοσεβής dei cultor: 355. 27.

богатъ πλούσιος dives: 68. 11, 110. 16–17, 156. 9, 264. 18, 270. 25, 273. 3, 281. 16, 283. 18; богатъıи 273. 13, богатии 167. 4, богатааго 273. 9, богатоу 68. 14–15, 156. 10, 254. 4, 281. 22, богатѣ 188. 12, богатѣмь 115. 6, 187. 28, богатѣємь 188. 8, богатъıмь 292. 19–20, богатъıимъ 217. 12. — богатити сѧ, богатѣти πλουτέω dives sum: богатѣıа 254. 17–18, богатѧштѧ сѧ 194. 5. — богатьство, богатьствиє πλοῦτος divitiae, χρήματα pecuniae: 128. 13, 156. 2. 7, 281. 19, богатьства 44. 8, богатьствиѣ 227. 20.

божии 7. 24, 8. 3. 10, 10. 13, 13. 6, 24. 17, 37. 10, 50. 26, 51. 22, 103. 20, 108. 18, 109. 1, 110. 9, 118. 6, 123. 9, 124. 25, 182. 15, 192. 25, 202. 8, 206. 3. 22, 209. 5. 27, 215. 6, 223. 18, 302. 16, 306. 2, 316. 24, 317. 12. 15, 319. 1, 325. 11, 326. 9, 338. 22, 351. 16, 360. 5, 361. 4, 362. 24, 392. 23, 399. 27; nom. plur. 10. 13, 81. 5, 291. 19; instr. plur. 253. 8. 10, 268. 13; loc. sing. 39. 18, 76. 23, 174. 10, 206. 7, 216. 7, 223. 14, 234. 16, 238. 6, 248. 9, 262. 7. 10, 264. 28, 297. 29, 361. 3; божиє 39. 19, 68. 15, 78. 3, 117. 10, 129. 6. 16, 141. 23, 148. 7, 154. 19, 155. 5, 156. 3. 8. 11, 202. 23, 210. 4. 9, 217. 1, 226. 3, 227. 9, 228. 25, 233. 11, 236. 12, 240. 5. 11, 241. 15. 21, 248. 11, 249. 5, 260. 26, 261. 7, 272. 25, 277. 9. 10. 12, 280. 23, 281. 19. 22, 284. 17, 296. 1, 298. 3, 322. 13, 338. 12, 360. 2; божиѣ 18. 10, 57. 7, 80. 11, 115. 2, 117. 8–9, 127. 22, 155. 6, 164. 9, 166. 10, 182. 26, 200. 15, 227. 5, 235. 15, 251. 17. 18, 255. 21, 260. 26, 261. 7, 272. 25, 280. 25, 282. 8–9, 290. 21, 307. 12, 322. 6, 323. 18, 333. 3. 12, 338. 11, 353. 3–4, 356. 9, 365. 11; божию 79. 28, 163. 31, 290. 14; божиıа 81. 3, 114. 18, 141. 12, 165. 1, 293. 5, 302. 15, 319. 7, 325. 7, 339. 20; божиıь 51. 14–15, 74. 18, 103. 12, 126. 22, 141. 7, 161. 13, 250. 25, 364. 2, 370. 10; божиемь 84. 22; божиемъ 315. 6; божиихъ 8. 7. — cf. божє 205. 20, кѫ̀жа (pr. божиѣ) 147. 12.

болѣ μεῖζον maius: 45. 12, 84. 15, 129. 22, 166. 6, 203. 16, 292. 23, 293. 1, 334. 4.

колии μείζων, περισσότερος maior: 223. 11. 14, 298. 21. 22—23, 359. 15—16, 377. 18, 378. 6, 393. 9; **колеи** 35. 1, 37. 16—17, 41. 10, 61. 5. 11—12, 83. 15, 84. 9, 115. 4, 152. 5, 187. 14, 188. 26, 298. 18, 326. 14, 352. 2, 372. 15. 16, 380. 7; — **кольша** 319. 4, 344. 29—30, 376. 1, **кольшаа** 332. 15; — **колъшıи** 27. 3 (χεῖρον peius), 81. 16, 254. 23 (πλεῖον plus), **колъшıѣ** 81. 21 (μέγας, maximus); — **колъше** 292. 17; — **колъша** 165. 26, 254. 9, 379. 12.

колънъ ἀσθενής infirmus: **коленъ** 96. 19, **колъна** 96. 24.

колѣзнь ἀσθένεια infirmitas: 29. 11—12, 361. 2, **колѣзни** 23. 14, **колѣзнии** 87. 24, 226. 6, **колѣзнемъ** 168. 22.

колѣти ἀσθενέω infirmus sum: **колитъ** 361. 1. 6—7; **коля** 220. 15, 360. 19, **колѧшта** 96. 5 (ἀσθενῇ), **колѧштааго** 221. 19, **колѧштеи** 122. 4, 213. 29, **колѧштаıа** 30. 2, 51. 4—5, 140. 3, 209. 21, 233. 11—12, **колѧштниχъ** 330. 15; **колѣχъ** 95. 26, **колѣше** 329. 16—17, 360. 23.

коѣти сѧ φοβέομαι timeo: **коıж сѧ** 279. 10; **кои сѧ** 133. 28, 190. 15, 192. 12, 232. 19—20, 255. 22, 367. 17; **коıши сѧ** 306. 13; **коимъ сѧ** 76. 7—8; **коите сѧ** 32. 10, 50. 14, 58. 19, 139. 23, 197. 10, 253. 4, 311. 11, 337. 9, **коита сѧ** 112. 4. 18; **коıа сѧ** 279. 3; **коıштниıмъ сѧ** 193. 29; **коѣаχъ сѧ** 285. 16, **коѣаше сѧ** 136. 19, **коѣаχж сѧ** 151. 27, 157. 2, 162. 14, 184. 5, 238. 13—14, 296. 23, **коѣχж сѧ** 161. 4, **коѣашете сѧ** 355. 1.

бракъ γάμος, γάμοι nuptiae: 78. 13. 15, 79. 1—2. 5, 93. 1, 256. 7, 264. 1, 319. 9. 12; **брацѣ** 313. 1.

брачьнъ (γάμου nuptialis): **брачъна** 79. 3, **брачънии** 26. 25, 122. 11—12, **брачъное** 79. 11, **брачънııа** 214. 4.

бранити κωλύω prohibeo: **не бранитє** 67. 10, 152. 20, 155. 3—4, 239. 3, 280. 22.

брань πόλεμος proelium: **брань** 266. 21, **брани** 87. 17, 168. 10, 293. 20, **бранни** 87. 18, 168. 10—11.

братръ ἀδελφός frater: 29. 11, 42. 4, 63. 3. 6. 27, 80. 17, 96. 10, 126. 22, 135. 2, 164. 14. 16, 169. 5, 270. 6. 22, 275. 1, 291. 1. 3, 317. 24—25, 336. 3, 360. 23, 362. 13. 16, 363. 12; **братра** 18. 19, 19. 3, 31. 11, 48. 16, 58. 1, 80. 18—19, 117. 13. 21, 125. 6, 134. 2, 136. 14. 17, 164. 17, 169. 5—6, 204. 11, 216. 12, 219. 6. 16, 291. 4, 318. 2—3; **братроу** 18. 22, 65. 16, 72. 6, 80. 22, 202. 3, 219. 9, 253. 21; **братрє** 219. 9; **братрѣ** 362. 8; **братромь** 12. 3.

братриѣ 41. 29, 126. 12. 15—16. 20—21, 228. 17—18. 21. 23—24, 320. 14, 342. 9, 343. 3; **братрьѣ** 41. 23. 26, 42. 2, 48. 1, 83. 10, 126. 18, 342. 15; **братрии** 112. 19, 398. 13; **братриıа** 80. 20, 156. 26, 164. 18, 264. 17, 266. 7, 274. 7, 291. 5; **братриıж** 69. 6, 156. 21—22, 282. 7, 294. 16, 299. 7—8, 403. 5; — cf **братъ** 11. 29, **брата** 9. 9—10. 14. 15, 11. 24, **братоу** 11. 25; **братниж** 1. 4, 2. 9.

брашьно βρώματα, τροφαί, ἐπισιτισμός escae, cibus: **брашъно** 234. 22, 328. 9—10, 338. 6 bis, 340. 21, **брашъна** 49. 16—17, 142. 11—12, 203. 12, 234. 27, 326. 3.

бръвьно δοκός trabs: **бръвъно** 18. 19—20, 19. 1, 219. 13, **бръвна** 18. 20, **бръвъна** 219. 7. 11—12.

брѣние πηλός lutum: **брѣние** 353. 10, **брѣнье** 353. 21—23, 354. 3—4. 6, **бръньемь** 353. 11.

брѣгъ χρημνός praeceps, αἰγιαλός litus: **брѣгоу** 24. 25, 131. 24, 230. 17, **брѣсѣ** 400. 15.

брѣмѧ φορτίον onus: 36. 26, **брѣмена** 82. 18, 251. 9, **брѣменѣχъ** 251. 11.

коуи μωρός stultus: 84. 9. 15, 92. 5, **коуıж** 21. 6 (pro **коую**), **коуıа** 92. 6. 16. cf. **коуıю** 11. 26.

коукъı τὸ γράμμα litterae, cautio: **коукъıи** 271. 20. 25.

коуръ λαῖλαψ procella: 130. 6, **кжръ** 229. 4.

къдръ πρόθυμος promptus: **бъдръ** 101. 5, **бъдрь** 175. 16.

къдѣти γρηγορέω vigilo: 101. 2—3; **бъдите** 91. 1—2, 93. 6—7, 100. 24, 101. 3, 171. 12. 17, 175. 5. 14, 296. 11, **бъдитъ** 171. 11—12, **бъдııе** 197. 5, **бъдıштѧ** 256. 10, **бъдѣлъ** 91. 6, 256. 18.

къıвати γίγνομαι fio: 295. 22; **къıваатъ** 45. 12—13, 107. 7, 128. 15—16, 161. 18, 258. 8. 10, 268. 12, **къıваетъ** 44. 9—10, 97. 5—6; **къıваıжтъ** 127. 24, 134. 28, 248. 27, 403. 16; **къıваıжıа** 170. 28, 295. 29, **къıваıжштаа** 234. 2, 307. 3, **къıваıжштиниχъ** 260. 24; **къıваашє** 230. 6, 330. 21. 22, **къıваχж** 140. 10. — **къıваемоє** (τὸ ἐσόμενον) 300. 23, **къıваемо** (γινόμενον) 303. 22.

къıти εἶναι esse, γενέσθαι fieri: 56. 9, 57. 1. 4, 58. 8, 62. 4. 10—11 etc.; — **къıкъ** γενόμενος: 151. 25, 152. 1, 155. 28—29, 244. 12, 277. 7, 299. 29, 300. 7; **къıкъша** acc. plur. neutr. 65. 4, dual. 337. 8; **къıкъшъ** 281. 18; **къıкъшии** 197 25; **къıкъшаа** 65. 6, 110. 7—8, 113. 1; **къıкъшєє** 131. 29, 230. 19, 306. 27; **къıкъши** 2. 25, 44. 4, 128. 9, 134. 23, 181. 26, 371. 5; **къıкъше** 311. 12; **къıкъшєи** 189. 5; **къıкъшоу** 23. 8, 48. 19—20, 49. 12, 98. 27, 104. 27, 105. 1, 130. 1—2, 173. 15—16, 220. 4, **къıкъшıю** 50. 6, 70. 9, 97. 15, 110. 16, 118.

24, 139. 12, 182. 22, 209. 29, 400. 14; бꙑвъшаго 230. 21—22, 320. 2, бꙑвъшаго 233. 7; бꙑвъшюмоу 308. 26—27, бꙑвъшамъ 308. 7, бꙑвъшимъ 313. 1, бꙑвъшимъ 184. 9; loc. sing. бꙑвъшимь 186. 5; бꙑвъшихъ 208. 2—3, 309. 13; бꙑвъша 309. 25, бꙑвъшаꙗ 35. 26, 36. 6, 241. 26; бꙑвъшаꙗ 304. 16; — бꙑлъ 132. 9, 224. 8, 231. 8, 238. 16, 286. 9, 351. 1, 352. 13, 356. 2, 362. 13, 363. 11, 390. 22—23, бꙑла 88. 25, 170. 1, бꙑли 85. 22. 24, 350. 21, 356. 2, 380. 2, бꙑло 99. 11—12, 173. 28, 274. 21, 391. 13, бꙑлъı 35. 26, 241. 26; —бѣı ἐγένετο factum est, additur participio ad exprimendum aoristum pass. graeci textus 5. 17, 7. 27, 8. 24, 11. 21, 12. 12, 13. 2. 14, 21. 11, 26. 7, 48. 26 etc., бꙑстъ 12. 26, 18. 1, 23. 29, 24. 8, 27. 27—28, 33. 24, 36. 15, 47. 22, 57. 28, 65. 17, 66. 15, 73. 19, 77. 25—26, 92. 12, 97. 2, permultis aliis locis; бꙑстꙑ 2 pers. sing. ἐγένου 285, 9, γέγονας 331. 24; бꙑстѣ dual. 196. 20, 303. 29, plur. 272. 10. 13, 299. 16, 346. 11, conditional. 350. 21; бꙑша 35. 22, 51. 7, 58. 4, 60. 10, 93. 2, 112. 2. 3, 113. 11, 138. 5—6, 148. 11, 243. 2—3, 309. 23—24, 311. 5, 314. 4, 358. 28, 390. 14, 396. 4, 399. 26; — би 25. 3, 88. 27, 91. 4. 6 bis, 99. 11. 12, 132. 9, 142. 29, 150. 21, 169. 29, 170. 1, 173. 28. 29, 194. 24, 210. 1, 224. 6. 18, 231. 8, 238. 16, 256. 16. 18, 274. 21, 275. 11, 280. 11. 18, 287. 16, 290. 5, 296. 22, 299. 4, 326. 8. 10. 11, 328. 28, 350. 29, 352. 13, 356. 2. 3, 362. 12. 13, 363. 11. 12, 380. 3, 390. 22, 391. 13, 393. 8; бистѣ 37. 17. 19, 272. 13, 275. 7. 9, 335. 4—5, 348. 23. 24, 350. 22, 355. 1, 356. 20—21, 375. 10. 11—12, 377. 6. 17, 380. 2; бимъ 1 pers. sing. 285. 26, 374. 23, бимь 1 pers. sing. 94. 26, 270. 15—16, 286. 9, 380. 13. 16, 391. 15, 1 pers. plur. 85. 22. 23, 390. 23; биша 88. 27, 162. 25, 216. 4, 241. 25—26. 28. — бѣ ѫ̃н: 21. 3. 10. 14, 24. 19, 37. 12. 23, 41. 4, 50. 7. 8, 64. 18, 68. 8, 76. 3. 29, 80. 19, 92. 5, 94. 3. 11. persaepe; бѣаше ѫ̃н 196. 16, 199. 2, 234. 27, 259. 25, 308. 18—19, 314. 1. 2, 321. 21, 396. 23; бѣхъ ѫ̆мꙑн 95. 24—25. 27, 96. 18, 176. 13—14, 355. 12, 361. 27, 381. 10, 385. 23; бѣхомъ 276. 3—4; бѣаху ѫ̃сан 51. 8, 110. 6. 10, 119. 6, 120. 17, 121. 25, 122. 6, 123. 8, 125. 16, 127. 20, 130. 5, 137. 27, 148. 21, 156. 30—31, 172. 4, 177. 4, 182. 15, 187. 29, 195. 3, 197. 4, 208. 14—15, 211. 3. 11, 212. 6. 7, 213. 17, 215. 5—6, 226. 4—5, 231. 5. 14, 232. 5, 235. 7—8, 236. 22, 263. 7, 267. 8, 300. 22—23, 307. 18, 310. 11, 312. 23, 316. 12, 324. 5, 326. 2, 353. 15—16, 355. 2, 362. 6, 368. 5, 398. 20, 399. 12, 400. 5; бѣхѫ 29. 2, 90. 19, 110. 6, 138. 6; бѣшꙗ ѫ̃сан 54. 18, 79. 3, 126. 27, 134. 10, 191. 13, 208. 8, 259. 28, 323. 20—21, 357. 14, 385. 6, 401. 7; бѣашете 117. 15, 148. 15, 179. 19—20, 189. 16, 190. 4, 207. 19—20, 304. 1; бѣсте 101. 11, 211. 13, 224. 24, 236. 19, 308. 27. — бѫ 35. 26. 28, 36. 6. 7, 124. 9, 161. 4, 163. 26, 175. 21. 208. 22, 210. 8, 290. 9, 296. 2, 347. 10, 365. 13, 380. 13; бѫтъ 185. 7; бѫдѫ 1 pers. sing. 27. 20, 59. 18, 133. 7, 150. 12, 212. 14, 237. 27, 271. 13, 352. 11, 369. 7, 3 pers. plur. 256. 3; бѫди 23. 1, 28. 11, 53. 18, 101. 9, 133. 22, 158. 5, 193. 3, 280. 12, 281. 6, 285. 9. 13, 399. 19; бѫдѣте 30. 27, 91. 8, 218. 20, 378. 7—8, 379. 3; бѫдеши 67. 24, 191. 9, 211. 16, 244. 2, 263. 22, 264. 7. 22; бѫдете 18. 16, 31. 4—5. 14, 61. 8—9, 66. 6, 87. 26, 90. 26, 154. 17—18, 168. 25, 169. 3. 8, 203. 20—21, 217. 4, 218. 18, 256. 19. 20, 278. 15. 17. 20, 293. 16, 294. 15. 17—18, 333. 28, 350. 3. 7. 14, бѫдетъ et бѫдѫтъ saepissime occurrunt, бѫде (pro бѫдетъ) 169. 24. — бѫдѫщии 40. 7 (μέλλων, futurus).

бѣгати—бѣжати φεύγω fugio: бѣгаатъ 358. 4, бѣгаѭтъ 88. 14—15, 169. 16—17, 294. 25, бѣгаите 31. 18. — бѣжати 6. 22, 202. 26; бѣжи 5. 3, бѣжитъ 358. 6, бѣжатъ 357. 11, бѣжа 176. 20, бѣжашꙗ 24. 26, 102. 24, 131. 26—27, 176. 16, 230. 19—20.

бѣда ἀνάγκη pressura 295. 5—6.

бѣдьнъ κυλλός debilis: бѣдьноу 62. 2, бѣдьнꙑꙗ 53. 27, ἀνάπηρος 265. 19, cf. маломощь et vl. бѣдьникъı 264. 21 nota, бѣдьникомь 153. 6—7 nota.

бѣлити, не бѣленъ ἄγναφος, rudis: небѣлена 27. 1, 122. 19.

бѣлъ λευκός albus: бѣла 13. 11, бѣло 112. 1, бѣлѫ 183. 18, бѣлъı 58. 4, 148. 12, бѣлаѫ 397. 26.

бѣство φυγή fuga 88. 22, 169. 24.

бѣсъ δαίμων, δαιμόνιον daemon, daemonium: бѣсъ 28. 20, 35. 16, 39. 6. 7, 59. 20, 119. 2, 125. 20, 143. 3. 10. 12, 184. 8, 209. 9, 223. 29, 226. 8, 238. 3, 247. 16. 20, 343. 29, 351. 20. 28, 358. 24. 26; бѣси 24. 20, 131. 20, 209. 25, 230. 9. 15. 24, 231. 8, 242. 10; бѣса 208. 28, 351. 21; бѣсомъ 230. 6—7; бѣсоу 28. 17, 247. 17; бѣсꙑ 20. 21, 28. 21, 30. 4, 39. 15. 18, 119. 1. 12, 125. 4. 21, 136. 1, 152. 17, 185. 1, 229. 20—21, 238. 26, 247. 20, 248. 5. 6. 9—10, 262. 18, бѣсѣхъ 233. 9.

бѣсьнοвати δαιμονίζομαι a daemonio vexor,

daemonium habeo: бѣсъноуетъ сѧ 53. 4, 59. 12 (σηλενιάζεται), бѣсънѩщѥ сѧ 39. 1, бѣсъноуѩштааго сѧ 358. 26—27, бѣсъноуѩщимъ 114. 1, 187. 13; бѣсъноуемоу 132. 4—5; бѣсъноваѫ 132. 8, 231. 1, бѣсъноваѫшааго 132. 1.

бѣсьнъ δαιμονιζόμενος daemonium habens: бѣсенъ 28. 17, 186. 8, бѣсъна 24. 13, бѣсънꙑ 23. 9, 53. 23—24, бѣсънꙑмь 118. 27, бѣсъноую 25. 1, бѣсънѣемь 187. 21.

В

ва nomin. dual. sec. pers. 112. 15 in nota, 117. 17 in nota; ваю ὑμῶν 28. 11, 354. 20, къ ваѩ ἐν ὑμῖν 241. 27; вама ὑμῖν 28. 11, 73. 5. 14. 17, 112. 11, 117. 17, 157. 15, 159. 6. 11, 173. 10, 242. 1, 297. 12. 18—19, 298. 1; — къı ὑμεῖς nom. plur. 17. 19, 19. 16. 22, 25. 13, 31. 9, 43. 24, 49. 18, 51. 14. 18, 52. 17, 56. 9, 68. 26, 69. 2. 22, 70. 7, 74. 24, 76. 26, 83. 8. 10. 26, 85. 15. 27, 90. 8, 91. 8, 100. 2, etc.; ὑμᾶς acc. plur. 19. 7, 30. 26, 31. 2. 3. 6. 17, 33. 13, 36. 22, 75. 29, 76. 22, 86. 7, 87. 25. 26, 100. 6, etc.; васъ gen. plur. ὑμῶν 17. 20, 19. 12—13, 20. 25, 30. 20, 37. 26, 63. 20, 78. 2—3, 83. 15, 84. 4, 87. 13, 93. 6, 99. 4, etc.; acc. plur. 18. 4, 39. 19, 59. 19; loc. plur. 31. 10, 35. 27, 51. 24, 72. 10—11. 12. 14, 102. 20 etc.; вамъ ὑμῖν 17. 12. 20—21, 34. 21. 25—26, 55. 24, 57. 22, 59. 3. 26, 81. 4. 24 etc. saepissime; вами ὑμῖν 59. 18, 99. 26, 102. 20, 113. 23, 253. 25, 274. 1, 297. 25, 301. 4, 304. 6, 312. 1, 345. 4, 373. 29, 375. 16, 376. 9, 377. 21, 379. 9, 381. 9.

вавилоньскъ Βαβυλῶνος: вавилонъскоѥ, вавилонъсцѣмъ, вавилонъскааго 2. 9—10. 10—11. 22. 23.

вадити κατηγορέω accuso: 302. 22, вадите 304. 8, вадѧште 303. 26, важдахѫ 347. 23.

валѣти сѧ κυλίομαι volutor: валѣаше сѧ 150. 16.

варавва Βαραββᾶς Barabbas: 106. 14, 179. 16, варава 392. 3, варавѫ 106. 16. 24. 27, 107. 13, 392. 3, варавѫ 179. 25, 180. 8, 304. 15.

вараχиинъ Βαραχίου: вараχиина 86. 10.

вариѡна Βαριωνᾶ Bar Jona 56. 12—13.

варити, варѣти προάγω praecedo 50. 3, 139. 8—9, варѩ 174. 16, варѣѩ 100. 6, варѣатъ 112. 10, 184. 1, варѣꙗ 157. 1, варѣѭтъ 76. 22; вари προέφθασεν praevenit 60. 15; варила προέλαβεν praevenit 172. 16; варишѧ προῆλθον praeverunt 138. 4.

вартимеи Βαρτίμαιος 158. 16—17, о варътимеи 115. 8.

вартоломѣи Βαρθολομαῖος, Bartholomaeus: вартоломѣи 29. 15, вартоломѣа 125. 9, 216. 3.

варъ καύσων aestus: 70. 23, 258. 10.

ваш ὑμῶν, ὑμέτερος: 17. 9, 18. 8, 19. 19, 26. 13, 30. 17. 18, 60. 13, 83. 9. 12. 14, 86. 20, 91. 3, 161. 24. 26, 218. 21, 241. 4, 255. 19. 23, 262. 29, 263. 1, 350. 29, 352. 13, 356. 23, 379. 23, 393. 20; ваша 161. 25, 217. 10, 218. 17, 229. 12, 250. 16, 256. 3, 272. 22, 296. 6, 301. 5, 311. 15, 379. 10, 381. 14, 383. 1—2. 16; ваше 51. 15. 23, 59. 25, 88. 22, 141. 13, 145. 25, 169. 25, 216. 29, 217. 7, 218. 28, 255. 25, 256. 2. 2—3, 272. 13, 295. 24—25, 342. 17, 374. 19—20, 377. 13, 380. 9—10, 383. 9; вашего 31. 10, 32. 15, 92. 18, 241. 19, 350. 18. 26, 357. 7, 393. 23; вашемоу 66. 13, 154. 12—13, 390. 25, 398. 14. 15; вашемъ 294. 20, 348—349, 359. 28, вашемь 348. 15; вашею 207. 22; вашеѩ 253. 3, 294. 19, 383. 9—10; вашеѭ 17. 13, 254. 21—22; ваши plur. 39. 15, 248. 7, 251. 13, 340. 4, 341. 1, dual. num. 43. 19. 20, 238. 9, 328. 14, 372. 10; dat. plur. вашимъ 19. 18, 36. 25, 247. 13, instr. sing. вашимь 251. 10—11, вашимъ 17. 14, 62. 28, 141. 24; вашими 135. 27—28, 203. 21; вашиχъ 19. 5, 25. 14, 30. 7. 21. 23, 31. 3, 65. 17, 85. 28, 86. 5, 121. 2, 161. 28, 212. 26, 233. 19, 251. 15, 294. 10, 305. 9, 349. 9—10. 11—12; вашѫ 66. 14, 210. 19, 217. 21, 218. 15, 294. 21, 295. 23—24; вашѫ 217. 13.

вед— v. вести.

ведро εὐδία serenum 55. 2.

велии μέγας magnus: 9. 4, 11. 17, 110. 25, 111. 21, 182. 11, 192. 15, instr. plur. 304. 24, gen. plur. велиⷯ 401. 14—15; велеи 183. 16, 190. 21, 294. 1 nota; велиѥ 21. 11, 131. 19, 213. 15, 220. 12, 261. 5; велиѣ 24. 8, 88. 24, 89. 7, 130. 6. 14, 274. 1, 294. 3, 295. 6, велѣ 53. 17; велиемь 89. 30, 109. 7. 22 (in codice кльемь), 118. 9, 130. 17, 131. 10, 134. 18, 182. 2, 193. 13, 197. 9, 209. 1—2. 17, 229. 25, 231. 4, 276. 18, 287. 6, 306. 24—25, 364. 10, велиеѭ 4. 23, 89. 29, 112. 13, 312. 23; велию 337. 4, велиѩ 129. 23, велиѭ 173. 11, 197. 11, 265. 1, 297. 19; — велікъ 23. 29, 106. 10 (день великъ ἑορτή, μεγάλη ἡ ἡμέρα 395. 20), 222. 6, великꙑи 345. 14—15, великаа 167. 21, великааго 13. 9, велици (recte велиции οἱ μεγάλοι principes 72. 8—9) 158. 4.

величати, величити μεγαλύνω magnifico: величитъ 193. 22, величаѭтъ 83. 1—2.

величие μεγαλεῖον, magnum: величьѣ 193. 27; μεγαλειότης magnitudo: о величии 238. 6.

велькждъ χάμηλος camelus: 84. 30, велькждоу 68. 13, 156. 9, 281. 20–21; adj. велькжждь: велъкжждъ 6. 13, велькжжди 116. 14.

вельзѣвоулъ Βεελζεβούλ, Beelzebub: 125. 19–20, вельзѣвоула 31. 26, вельзѣвоулѣ 39. 6–7, велъзѣвоулѣ 39. 14–15, вельзѣвоулѣ 247. 19. 20, 248. 4. 5. 6,

велѣти ἐπιτάσσω impero, praecipio: велитъ 118. 14, 209. 11, 229. 15, велиⷭ 151. 5.

веселие ἀγαλλίασις exultatio 190. 19.

веселити сѧ εὐφραίνομαι epulor: 270. 1, весели сѧ 254. 13, веселимъ сѧ 269. 23, весела сѧ 273. 4–5.

вести – ведж ἄγω, ἀπάγω, φέρω duco, ago, traho: ведетъ 402. 19–20, веде 206. 19, ведѣте 176. 4, ведѣахѫ 305. 16, ведѣаше сѧ 205. 22, ведомъı 294. 6–7, ведени 31. 4, ведъ 64. 23 (vl. шьдъ secundum graecum ἀπελθών), 260. 15; вѣсѧ 102. 25, 105. 3, 107. 27, 176. 20–21, 179. 3, 180. 10, 208. 20, 301. 6, 302. 9. 21, 354. 1, 388. 23, 390. 15, 394. 2.

весь πᾶς omnis, vid. вьсь.

весь хώμη castellum, vid. вьсь.

ветъхъ παλαιός vetus: ветъха 214. 22, ветъхаа 47. 21, ветъхааго 122. 21–22, ветъхое 214. 23, ветъхъı 27. 5, 122. 24, 214. 16, ветъхѫ 214. 12, ветъсѣ 27. 1–2, 122. 20, ветъсѣи 214. 13.

ветъшати παλαιόομαι, veteresco: ветъшаіѫшта 255. 27.

вечеръ ὀψία, ὀψέ vesper, vespere: 55. 1, 111. 17, 171. 13, 196. 7; вечероу 70. 9, 98. 27, 130. 1, 139. 12, 173. 15; πρὸς ἑσπέραν при вечерѣ 310. 15.

вечерѣ (lege вечерı) δεῖπνον coena: вечери 371. 5, вечериⷯ 136. 24–25, 188. 3, 264. 16, 265. 1, 366. 4, вечерѫ 265. 2, 266. 1, 371. 10, вечерѣхъ 83. 4, 166. 26, 292. 14.

вечерѣние τὸ δειπνεῖν: по вечерѣнии μετὰ τὸ δειπνῆσαι 298. 7.

вечерѣти δειπνέω coeno: вечерѣⷯ 275. 18.

вешть πρᾶγμα res: вещти 63. 21, вештеⷯ 189. 3–4.

видѣние ὀπτασία visio: 191. 17–18, εἶδος species: 236. 16, видѣниѣ 334. 10–11, видѣниѣ ὅραμα visio 58. 23–24.

видѣти ὁράω (ἰδεῖν), θεάομαι, θεωρέω video: 40. 26, 43. 13–14. 22, 86. 21, 103. 4, 133. 16–17, 199. 3, 228. 21–22, 234. 10, 243. 10, 263. 2, 265. 7, 277. 16, 283. 19, 288. 23, 303. 19. 21–22, 322. 6, 351. 26–27; видѣтъ 34. 15. 17. 20, 43. 9, 79. 9, 111. 20, 131. 28, 223. 1. 3. 6, 230. 21; видѣвъ 5. 10, 6. 20, 25. 7. 11–12, 27. 26. 29, 29. 1, 105. 5, 107. 5, 120. 14–15, 132. 19–20, 139. 14, 150. 14, 151. 1, 155. 1–2, 160. 11, 165. 14, 182. 13, 190. 13, 210. 10, 211. 17. 20, 212. 17, 221. 28, 224 16, 244. 11. 13. 15, 250. 11, 276. 12. 16, 281. 17, 287. 15, 301. 15–16, 303. 17–18, 306. 26, 317. 17, 331. 3, 335. 16, 337. 13, 395. 5, 399. 21–22, 403. 1; видѣвъı ὁ ἑωραχώς 375. 17, etiam 395–396 pro видѣвъ и potius видѣвъи (ὁ ἑωραχώς) legas; видѣвъше 25. 2, 26. 1. 10–11, 37. 4, 50. 10–11, 65. 2–3, 74. 27, 75. 15, 76. 26, 97. 19–20, 110. 7, 113. 15, 121. 27, 139. 18, 140. 13, 149. 25, 198. 2, 230. 18, 280. 19, 283. 13–14, 284. 3, 289. 14. 15, 300. 22, 329. 11, 336. 19, 363. 6, 364. 17, 398. 24, видѣвъшеи 132. 4, 230. 27, 399. 22–23; видѣвъши 4. 22, 178. 7. 13, 192. 8, 232. 10, 363. 10; видѣвъша 201. 8, 239. 12; видѣвъшимъ 184. 19–20; видѣвъшѧ 310. 1–2; видѣлъ 339. 26. 27, 352. 14. 17, видѣли 353. 16, видѣлъı-и i. e. видѣлъ и 356. 12; видѣнъ 184. 11; видѣ 7. 23, 9. 8, 23. 5, 26. 4, 49. 10, 69. 20, 79. 10, 116. 26, 117. 12, 121. 8, 134. 3, 138. 4, 149. 22, 191. 18, 283. 25, 292. 18. 20, 308. 25, 315. 22, 316. 22, 318. 21, 325. 1, 340. 1, 352. 14. 23, 363. 14, 370. 4. 12, 375. 18, 397. 1. 11. 14. 20. 25, 398. 2. 17; видѣхъ 242. 12, 317. 4. 11, 318. 27–28, 319. 3, 350. 17, 390. 12; видѣхомъ 3. 22, 96. 1. 3. 5. 22, 121. 15, 152. 16, 213. 9, 238. 25, 315. 11, 322. 25–26, 399. 7; видѣста 222. 22, видѣсте 199. 12, 317. 22, 334. 11, 338. 3, 339. 1. 2, 350. 18; видѣшѧ 4. 20, 9. 3, 43. 23, 58. 20, 131. 29, 138. 1, 139. 20–21, 149. 2. 6, 161. 8, 183. 15. 17, 198. 10, 236. 24, 237. 14, 243. 11, 287. 7, 307. 19–20, 310. 5, 337. 20, 380. 18. 19, 392. 16, 395. 25, 401. 10; видѣахѫ 119. 2–3, 124. 22–23, 335. 11, видѣаше 167. 2–3; видими 14. 14, 82. 22–23; видимъ 109. 18–19, 181. 24, 182. 9, 199. 25, 338. 14, 356. 23; видита 112. 7, 317. 21–22; видите 87. 2–3. 18, 138. 20, 145. 17. 25–26, 184. 2, 243. 8. 11, 293. 9, 295. 25, 311. 15–16. 17. 19, 328. 1. 14, 329. 22, 368. 3, 376. 16, 381. 21, 382. 10. 14. 21; видитъ 146. 9, 199. 4, 283. 22, 332. 10, 354. 22. 25, 358. 3, 361. 16, 376. 11. 16; видиши 18. 18, 133. 14, 167. 20, 219. 5, 225. 1; видѧтъ 57. 25, 62. 14–15, 112. 20, 127. 25, 148. 6, 227. 1, 228. 9, 249. 26, 342. 11, 356. 16, 370. 1, 387. 3–4; видѧ 50. 19, 219. 12, 353. 15, видѧи 15. 1. 12, 16. 14, 339. 11, 370. 12; видѧште 43. 8–9, 53. 26, 127. 24, 227. 6–7, 295. 27, 307. 3, 311. 13, 321. 16, видѧштеи 243. 8, 266. 16–17, 356. 16–17; видѧштѧ 53. 28 (βλέ-

понтας); книжд 146. 10, 164. 4, 327. 6, 354. 8, 355. 13, 399. 8; книждь 21. 24, 346. 20, 363. 19, книждъ 123, 4, 161. 10—11, 167. 18, 179. 10, 182. 6, 318. 21, 363. 18 (книжь 399. 17).

кина αἰτία, αἴτιον causa: 66. 21, кинѣ 65. 25, кинж 108. 10, 232. 12, кинъı 181. 9, 303. 7—8, 304. 7—8, 391. 26, 392. 12. 20; πρόφασις excusatio: 380. 14, киноиж 83. 21, 292. 16.

кинарь ἀμπελουργός cultor vineae: кинарьки 259. 15.

кино οἶνος vinum: кино 27. 6. 7, 122. 25. 26, 181. 5, 214. 17. 20, 244. 17, 320. 6. 8, 329. 15; кина 27. 4, 122. 23, 190. 21, 214. 15—16, 223. 29, 319. 13, 320. 2; киноу 319. 12.

виноградъ ἀμπελών vinea: 69. 19. 22—23, 70. 7, 76. 29—30, 77. 20, 162. 19, 163. 16—17, 289. 3. 22; винограда 70. 17, 77. 6. 18, 162. 25, 163. 14—15, 289. 6. 12. 19. 20—21; виноградоу 69. 16; виноградѣ 76. 15, 115. 13, 188. 19, 259. 12—13.

винопиница οἰνοπότης potator vini: 35. 18, 224. 1—2 (vl. винопивьца).

висѣти κρέμαμαι pendeo: висѧть 81. 25.

витаниѣ Βηθανία Bethania: 362. 4; витанию 75. 7, 159. 4, 160. 8—9, 286. 13—14, 362. 2, 366. 2; витании 97. 15, 171. 22—23, 316. 20; витанию 160. 10, 312. 18, 360. 19—20.

витати κατασκηνόω habito: 45. 14, 129. 25; καταλύω, deverto: витаижть 234. 21, витать 284. 5.

витезда Βηθεσδά 330. 13.

витъсанда Βηθσαϊδά Bethsaida: 35. 25, видъсанда 234. 13—14, видьсанда 241. 24—25, видъсанджь 146. 4, видъсандѣ 139. 9, видсандъı 318. 12, видъсандъı 368. 8.

витфагии Βηθφαγή Bethphage: витфагию 73. 11, 159. 3—4, 286. 13.

витлеемъ Βηθλεέμ Bethlehem: витлеемъ 196. 16, до витлеема 199. 24, cf. видлеѡмъ 4. 15—16, видлеѡме 4. 10, видлеѡмѣ 3. 19, 4. 8, 5. 12.

влага ἰχμάς humor: влагъı 226. 21.

владыка δεσπότης dominus: 4. 9; владыко 199. 11, ἡγεμών praeses, princeps: владыкъı 31. 4, владыкамъ 294. 7, къ владыкахъ 4. 11, ἐξουσία potestas: подъ владыкоиж 22. 12.

владычьство ἡγεμονία imperium: владычъства 201. 23—24, ἀρχή principatus: владъıчъствоу 290. 9; владычьствие ἀρχή magistratus: владъıчъствиѣ 253. 16.

властель ἐξουσία potestas: подъ властелъı 221. 9.

власти—владж ἡγεμονεύω, ἄρχω principor: власти 158. 3, владжштю 196. 11.

власть ἐξουσία potestas: 21. 14, 25. 16—17, 26. 2, 29. 9, 113. 18, 118. 1, 121. 6—7, 135. 15, 206. 11, 213. 1, 233. 9, 242. 14, 252. 22, 315. 5, 384. 18, 393. 4—5. 5, властъ 171. 10; власти 253. 15. 16; властиж 75. 26—27, 76. 2. 11, 162. 17, 208. 27, 209. 11, 289. 1.

власъ θρίξ capillus: 294. 19; gen. plur. власъ 6. 13; власа 13. 20; власи 32. 15, 253. 2; власъı 116. 13—14, 224. 13—14, 225. 10, 360. 22, 366. 9.

власфимиѣ βλασφημία blasphemia: 52. 26, 142. 19; власфимиж 103. 25—26, 104. 2, 177. 24—25, 212. 21; власфимию 120. 21, 126. 6; власфимии 359. 25.

власфимисати, власфимлѣти βλασφημέω: власвимлѣтъ 25. 11, власфимисаатъ 126. 7—8, 253. 13, власфимлѣшии 360. 4, власфимисаижтъ 126. 7.

влъкъ λύκος lupus: влъкъ 30. 27, 240. 20, 358. 4, влъка 358. 3, влъци 20. 3.

влъна κῦμα fluctus: влънъı 130. 7, влънами 24. 12, 50. 8.

влъненне водьное χλύδων τοῦ ὕδατος tempestas aquae: влъненню водъноумоу 229. 10.

влъхъ μάγος magus: влъсви 3. 20, 4. 14, влъхъ 5. 11. 15, влъхомъ 4. 27.

влѣшти—влѣкж σύρω traho: влѣкжште 401. 8.

воаниръгесъ Βοανηργές Boanerges: 125. 7—8.

вода ὕδωρ aqua: 109. 21, 326. 21, 331. 8, 395. 28, (κατακλυσμός diluvium 90. 23); водѣ 229. 15, 273. 19, 316. 16, 317. 2. 7, 330. 17; водж 59. 14, 107. 7, 150. 20, 173. 6, 297. 14, 320. 4, 326. 11. 13, 330. 19, 371. 12—13; водоиж 7. 6, 116. 21, 203. 26, 322. 12; gen. sing. водъı 7. 22, 33. 22, 116. 26, 152. 24, 225. 8, 319. 21, 320. 2, 326. 1. 18. 20. 23, 329. 15, 330. 20, nom. plur. 324. 4; водамъ 50. 17, 114. 10; водахъ 24. 26, 50. 18.

водити ὁδηγέω ducatum praesto: водитъ 52. 13—14.

водоносъ ὑδρία hydria 319. 17, 327. 28; водоносъı 319. 21.

водьнъ ὕδατος aquae: водъноумоу 229. 10; водънъıи трждъ имъı ὑδρωπικός hydropicus 263. 9; cf. о водънотрждовитѣеме 188. 1.

вождь ὁδηγός dux: вожди 52. 12, 84. 4—5. 29.

воеводa ἡγεμών, praeses: воеводами 168. 25—26, воеводъı 290. 10; στρατηγός: воеводамъ 297. 2.

воинъ στρατιώτης, στρατευόμενος miles: воини 107. 15, 180. 9, 203. 17, 306. 3, 392. 5, 394. 17, 395. 1. 23, cf. 102. 24 in nota; σπεκουλάτορα воина 137. 15—16, gen. plur. воинъ 395. 27, кои 197. 18; воиноу 394. 19; acc. plur. кои 221.

10—11, конны 22. 13; коньмъ 113. 4; instr. plur. кон 294. 22, 303. 27.

колѣти βούλομαι volo: колитъ 36. 19, колиши 300. 4.

колѣ θέλημα voluntas: 15. 21, 62. 27, 101. 9, 246. 4, 300. 5, 339. 7. 10, εὐδοκία placitum 36. 15; коли 257. 14, 304. 29; колиж 20. 17, 42. 3, 76. 20, 126. 21—22, 251. 14, 257. 12, 328. 10, 333. 18, 339. 6, 343. 19, 355. 28; колѧ 333. 17—18, 339. 5.

колъ βοῦς bos: 263. 16; колоу 260. 14, колы 320. 18. 20; adj. коловьнъ βοῶν boum: коловъныихъ 265. 9.

конѣ ὀσμή odor 366. 11.

коозовъ τοῦ Βοόζ Booz 205. 9, cf. колсъ, колса 1. 9.

крагъ ἐχθρός inimicus: 44. 17. 24, 46. 5, gen. plur. 195. 15. 22; крага 13. 28, 242. 15—16; крагы 13. 29, 82. 5, 166. 17, 217. 21, 218. 15, 286. 7—8, 292. 5; кразн 33. 4, 287. 19.

кражьда ἔχθρα inimicitia: кражъдж 304. 1—2, кражьды 115. 11.

кранъ κόραξ corvus: 254. 25.

крата πύλη porta, πυλών ianua: 19. 25. 28, 56. 17, 104. 13, 261. 16; кратомъ 221. 24, кратъı 19. 24, кратѣхъ 273. 7.

кратити στρέφω converto: краштьше сѧ 19. 17.

кратьникъ θυρωρός ianitor: кратьникоу 171. 11.

крачь ἰατρός medicus: крача 26. 15, 213. 23, cf. калии.

крѣвь σχοινίον funiculus: крѣкнии 320. 19.

крѣгж, крѣзи vide крѣшти.

крѣженне βολή iactus 300. 2—3.

крѣтоградъ κῆπος hortus 261. 3—4.

крѣтоградарь κηπουρός hortulanus 398. 5.

крѣтъ κῆπος hortus: 387. 16, крѣтѣ 390. 12; крѣтѣпъ 396. 19—20.

крѣтѣпъ σπήλαιον spelunca: 74. 25, 161. 1, 288. 2.

крѣхъ: крѣхоу ἐπάνω supra: 4. 18, 11. 3, 74. 4. 5, 84. 4. 14. 18, 108. 10, 251. 4; ἄνωθεν съ крѣхоу 394. 21; ὀφρύς supercilium: до крѣхоу 208. 20; ἕως ἄνω доврѣха 319. 22; до крѣха плодъ творити τελεσφορέω 227. 22.

крѣдити βλάπτω, ἀδικέω noceo: крѣдитъ 185. 5, 242. 16, крѣждъ 209. 8.

крѣмѧ καιρός, χρόνος tempus: 4. 11, 36. 10, 37. 1, 48. 9, 77. 4, 91. 13, 98. 23, 117. 9, 122. 13, 156. 25, 160. 16, 162. 23, 171. 8, 172. 27, 191. 13, 194. 12, 227. 17—18, 256. 26, 258. 23, 259. 23, 282. 10, 289. 5, 293. 18, 296. 12, 342. 16. 17. 23, 343. 1, 345. 4, 369. 15, 375. 16; крѣмена 77. 22. 295. 11, 296. 12; крѣмене 24. 18, 206. 31, 258. 12, 279. 8, 287. 24, 297. 5; крѣменемь 55. 6; крѣменехъ 93. 21; крѣмени 5. 14, 98. 16, 279. 8; крѣменъ 303. 19.

крѣменьнъ τοῦ καιροῦ: крѣменьнѣ 206. 10; πρόσκαιρος temporalis: крѣменъно 44. 4, крѣменьни 128. 8.

крѣтиште σάκκος cilicium: крѣтишти 35. 27, 241. 27; πήρα pera: крѣтишта 240. 21.

крѣшти—кръгж βάλλω iacio, mitto: кръгжтъ 352. 20; крѣзи 8. 10, 12. 18. 22, 62. 7, 206. 22, 347. 15.

къ εἰς, ἐν, ἐπί in, cum accusativo et locali construitur, occurrit saepissime; къ pro къ non raro usurpatur: 8. 26, 20. 19, 21. 27, 35. 22, 36. 6, 40. 6. 20, 44. 3, 45. 6, 46. 9. 14, 47. 9, 48. 15 etc., 81. 24, 84. 20, 85. 22, 88. 7, 91. 8. 13. 23, 92. 13, 94. 5, 96. 6. 24 etc.; ко 15. 15, 17. 26, 23. 2, 90. 17, 118. 15, 141. 29, 211. 27, 216. 5, 230. 10, 234. 26, 238. 23, 253. 19, 255. 10, 256. 13, 291. 10, 310. 25, 320. 11, 323. 7. 15, 344. 28, 346. 12, 369. 24, 371. 4, 373. 15.

къвести—къведж εἰσάγω introduco: къведе 389. 10, къведи 265. 20, къведи 246. 10, къвѣсѧ 301. 7, къвѣсте 199. 6; συνάγω colligo: къвѣсте 96. 18, къвѣсте 95. 25, къвѣсомъ 96. 4; εἰσφέρω induco: къведи 15. 27.

къводити ἀπάγω duco: къводѧи 19. 26 28.

къвръшти—къвръгж βάλλω, ἐμβάλλω mitto: 32. 24, 252. 23; къвръшѭ 33. 1, 257. 21, къвръгжтъ 46. 13, 47. 13, 153. 4; къвръгж 167. 13—14, 293. 4—5, 400. 21; къвръжетъ 12. 8—9, 331. 8—9; къвръже 150. 20, 167. 6—7. 11. 15, 261. 3, 293. 6—7, 401. 5; къвръжемъ 210. 23—24; къвръженъ 274. 22—23, 304. 16—17, къвръжено 12. 20, къвръженоу 47. 5, 62. 4. 10, 153. 14; къвръзи 60. 22, 75. 21, 161. 15, къвръзѣте 79. 16. 95. 5—6 (ἐκβάλλω, eicio), 400. 19.

къдаати сѧ къ вѣрж πιστεύω με, credo me: къдааше сѧ къ вѣрж 321. 17.

къдати βάλλω mitto, ἀποδίδωμι do, reddo: βαλεῖν 94. 24, ἀποδοθῆναι 110. 20; къдастъ ἐξέδετο 162. 21, 289. 3; ἀπέδωκεν 238. 5, ἔδωκεν 284. 21 in nota, δώσει 289. 22, къдастъı-и 77. 2 (ἐξέδετο), къдакъ (ἀποδούς) 207. 18.

къдкорити сѧ—къдварѣти сѧ αὐλίζομαι: къдвори сѧ mansit 75. 8; къдварѣаше сѧ morabatur 296. 16—17.

къдова χήρα vidua: 200. 3, 221. 26—27, 279. 4.

къдовица id. 167. 6. 10, 279. 11—12, 292. 23, **къдовици** 208. 14, **къдовицѫ** 292. 20, **къдовица** 187. 1, 208. 8, **къдовицъ** 83. 20—21, 166. 27, 292. 15.

къждєлѣти vide **къз-желѣти**.

къжєшти—къжєгѫ, къжизати-къжизаѭ, ἅπτω accendo: **къжегъ** 228. 5—6, 249. 23; **къжизаатъ** 268. 5—6, **къжизаѣи** 11. 3.

къзалѣкати πεινάω esurio: **къзалѣка** 8. 2, 123. 7—8, **къзалка** 75. 9, 160. 11, 215. 4—5, **къзалка** 206. 1, **къзаалка** 37. 8, **къзаалкати** 338. 27, **къзалкахъ сѧ** 95. 22—23, 96. 15—16, **къзаалкашѧ сѧ** 37. 2, **къзалчєтє сѧ** 217. 14—15.

къзбоѣти сѧ φοβέομαι timeo: **къзбоѣшѧ сѧ** 130. 16.

къзбранити—къзбранѣти κωλύω prohibeo: **къзбрани** 217. 28, **къзбраниχомъ** 152. 18, 238—239, **къзбранистє** 251—252; **къзбранѣѭшта** 303. 1—2, **къзбраняшє** (διεκώλυεν) 7. 16.

къзбоудити ἐξυπνίζω e somno suscito: **къзбоужда** 361. 20—21, διεγείρω: **къзбоудишѧ** 130. 10, 229. 7, ἤγειραν 24. 3—4.

къзвалити προσκυλίω advolvo: **къзвалѣ** 110. 24.

къзвєличити μεγαλύνω magnifico: **къзвєличилъ єстъ** 194. 15.

къзвєсєлити сѧ εὐφραίνομαι epulor: **къзвєсєлилъ сѧ** кимь 270. 15, **къзвєсєлити сѧ** 270. 20—21.

къзвєсти—къзвєдѫ ἀναφέρω duco: **къзвєдє** 58. 1, 148. 9; ἀνάγω duco: **къзвєдє** 206. 7—8, **къзвєденъ** 7. 27; αἴρω, ἐπαίρω elevo, sublevo: **къзвєдє** 364. 4, 384. 15, **къзвєдъ** 216. 28, 273. 14, 335. 15—16, **къзвєдъшє** 58. 19, **къзвєдѣтє** 328. 14, **къзвєсти** 280. 10; ἐκβάλλω eicio: **къзвєдєтъ** 38. 22.

къзвратити στρέφω, ἀποστρέφω verto: **къзврати** 102. 8—9, 105. 7; ἀναπέμπω remitto: **къзврати** 303. 28—29; ἀποδίδωμι reddo: **къзвраштѫ** 284. 8; ἐπιστρέφω, ὑποστρέφω revertor: **къзврати сѧ** 194. 10—11, 205. 21—22, 206. 31, 231. 6. 9. 13—14, 233. 3, 276. 17, 284. 20 (recte **къзвратити**), **къзвраштѫ сѧ** 41. 44—45, 248. 22, **къзвратитъ сѧ** 30. 18—19, 88. 18, 169. 20—21, 278. 10, **къзвратишѧ сѧ** 198. 8, 200. 11, 242. 8, 312. 22, **къзвратистє сѧ** 201. 1, **къзвраштъ сѧ** 23. 2—3, **къзвраштъшє сѧ** 221. 17—18, 234. 10, 277. 2—3, **къзвраштъшѧ сѧ** 307. 21, 308. 16; ἐπαναγαγών **къзвраштъ сѧ** 75. 8—9; πάλιν ἐλθών **къзвраштъ сѧ** 175. 18—19; ἐπανέρχομαι **къзвраштѫ сѧ** 244. 22, **къзврати сѧ** 285. 1—2; ἀναχάμπτω **къзвратитъ сѧ** 241. 5; ἀναλύω **къзвратитъ сѧ** 256. 6; ἀναχωρέω **къзвратишѧ сѧ** 4. 25.

къзвраштати сѧ ὑποστρέφω revertor: **къзвраштаѧхѫ сѧ** 307. 4, **къзвраштаѭштємъ сѧ** 200. 21—22.

къзврѣшти—къзвръгѫ ἐπιρίπτω iacto: **къзвръгъшє** 286. 27.

къзвѣѣсити сѧ ἀπάγχομαι suspendo me: **къзвѣѣсѧ сѧ** 105. 12—13.

къзвѣѣстити ἀπαγγέλλω nuntio, renuntio: **къзвѣѣститъ** 382. 5. 9—10, **къзвѣѣститъ** 38. 17—18, 382. 7, **къзвѣѣститє** 34. 7—8, **къзвѣѣстита** 112. 18—19, 222. 21, **къзвѣѣсти** 132. 11, 184. 8—9, **къзвѣѣстишѧ** 24. 27, 49. 5—6, 112—113, 230. 20. 26, **къзвѣѣстишѧ** 131. 27, 137. 23, 222. 9—10, 228. 19—20, 237. 13, 308. 17, **къзвѣѣстистє** 184. 15, supin. **къзвѣѣститъ** 112. 13—14, 327. 22—23, **къзвѣѣштѫ** 383. 21.

къзвѣѣштати ἀγγέλλω: **къзвѣѣштаѭшти** 398. 16, **къзвѣѣштаи** 240. 4 (διάγγελλε).

къзвѣѣѣати πνέω flo: **къзвѣѣашѧ** 21. 1. 8—9.

къзглавъница προσκεφάλαιον cervical: **на къзглавъници** 130. 9.

къзглаголати λαλέω loquor: **къзглаголѭ** 370. 25, **къзглаголєтє** 31. 7, 168. 32, **къзглаголєтъ сѧ** 98. 9 in nota, **къзглаголѭтъ** 185. 2; **къзглаголати на—** κατηγορέω accuso: **къзглаголѭтъ на нѣ** (ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ) 123. 20, **къзглаголѭтъ** 252. 6.

къзгласити φωνέω voco: 158. 24; **къзгласи** 73. 3—4, 104. 23, 226. 25, 233. 2, 254. 18, 293. 1—2, 301. 23, 304. 18, 318. 26, 390. 14; **къзгласитъ** 100. 11, 104. 25, 174. 21, 178. 24, 299. 11, 301. 26, 374. 17; **къзглашъ** 273. 16, 306. 24.

къзглашати προσφωνέω: **къзглашаѭтъ** 35. 11—12; **къзглашаахѫ** 304. 19 in nota.

къзгнѣтити περιάπτω accendo: **къзгнѣштъшємъ** 301. 8—9.

къзгорѣти сѧ ἀνάπτομαι accendor: **къзгорѣ сѧ** 257. 22.

къздаание ἀνταπόδομα retributio 264. 20.

къздаати χвалѫ εὐχαριστῶ gratias ago: **къздаѭ** 280 3, 364. 5, **къздаѭ** 276. 20—21.

къздати ἀποδίδωμι, ἀνταποδίδωμι: 64. 9, 224. 28, 264. 23; **къздамь** 244. 23, **къздамъ** 64. 14. 22, **къздадитє** 80. 9—10, 164. 8, 290. 20, **къздадатъ** 40. 19—20, 77. 21, **къздаждь** 271. 4—5, **къздаси** 12. 10, 13. 4, 258. 22, **къздастъ** 15. 2. 12, 16. 14—15, 57. 20—21, 65. 1—2. 13, 264. 24, **къздашѧ** 207. 7, 283. 14 (ἐπεδόθη), 283. 14 (ἔδωκαν); **къздакъ** (**χвалѫ**, εὐχαριστήσας) 54. 13,

99. 19, 144. 18, 174. 4, 297. 29, 298. 4, 336. 10, ѫздакъшю 337. 20.

ѫздвигнѫти ἐγείρω suscito: ѫздвигнѫти 7. 1 ѫздвигнѫти 203. 3—4, ѫздвигнеши 321. 9, ѫздвигнѫ 321. 5, ѫздвиже 118. 22, ѫздвиже 151. 12, 195. 11; ἐπαίρω levo, elevo: ѫздвигнѣте 295. 23, ѫздвиже 372. 21, ѫздвигъ 312. 18, ѫздвигъши (extollens) 248. 29.

ѫздрадовати сѧ χαίρω gaudeo: ѫздрадова сѧ 193. 23, ѫздрадовашѧ сѧ 172. 24—25, 297. 3, 398. 23—24; ѫздрадоꙋготъ сѧ 382. 26, 383. 8—9, ѫздрадоꙋгнѣте сѧ 217. 8, ѫздрадоꙋгъшть сѧ 190. 20; ѫздрадовали сѧ 377. 16—17; ἀγαλλιάομαι exulto: ѫздрадова сѧ 242. 20, 352. 14—15, ѫздрадовати сѧ 334. 2; εὐφραίνομαι gaudeo: ѫздрадовати сѧ 270. 21.

ѫздрасти αὐξάνω cresco: ѫздрастетъ 45. 11—12, ѫздрасте 261. 4; ἀναβαίνω ascendo 129. 21, συμφύω exorior: ѫздрасте 226. 22.

ѫздрастъ ἡλικία aetas 354. 27, 355. 5—6.

ѫздрꙑдати χλαίω lugeo: ѫздрꙑдаате 217. 16; θρηνήσετε flebitis 382. 25.

ѫздрѣмати сѧ νυστάζω dormito: ѫздрѣмашѧ сѧ 92. 10—11.

ѫздрѣти—ѫздерѫ ἐκριζόω eradico: ѫздерни сѧ 275. 9—10.

ѫздъхнѫти—ѫздъхати στενάζω, ἀναστενάζω gemo, ingemisco: ѫздъхнѫ 143. 21, ѫздъхнѫкъ 145. 8—9; ѫздъхаете 217. 16 in nota.

ѫздѣти—ѫздеждѫ ἐκτείνω extendo: ѫздеждеши 402. 18.

ѫз-желѣти—ѫжделѣти ἐπιθυμέω cupio: ѫжделѣшѧ 43. 22; ѫжделѣате 277. 14—15, ѫжделѣхъ (desideravi) 297. 24.

ѫз-жѧдати—ѫждѧдати διψάω sitio: 338. 28; ѫждѧдахъ 95. 23—24, ѫждѧдахъ 96. 16—17, ѫждѧдаатъ 326. 20—21, ѫжаждетъ 326. 18—19 (lv. ѫждѧждетъ).

ѫзиграти σκιρτάω exulto: ѫзигра сѧ 193. 10. 19, ѫзиграте 217. 9.

ѫзискати ζητέω, ἀναζητέω quaero, requiro: ѫзискатъ 62. 16—17, 284. 12—13, ѫзискаѭшта 201. 2, ѫзискашѧ 290. 2, ѫзиштетъ 278. 12, ѫзиштѫтъ 261. 16—17, ѫзиштете 348. 29, 373. 30, ѫзиштете 345. 12; ἐκζητέω: ѫзиштетъ сѧ 251. 26.

ѫзнти—ѫзидѫ ἀναβαίνω ascendo: ѫзыде 7. 22, ѫзиде 10. 2—3, 323. 3, 343. 4, ѫзиде 42. 20, 50. 5, 124. 27, 127. 13, 196. 13, 236. 14—15, 320. 16, 330. 10—11, 335. 13, 343. 13; ѫзидѣте 342. 21—22, ѫзидѫ 343. 2—3, ѫзидѫ 342. 23, 365. 20; ѫзидъ 398. 12, cf. ѫзити 210. 15 in nota.

ѫзлагати: ѫзлагаатъ τίθησιν ponit 228. 8, ἐπιτίθησιν 267. 20—21, ѫзлагаѭтъ 82. 19, ѫзлагаѧ тиѳеіς 155. 8, ἐπιτιθείς 209. 24.

ѫзлежати κατάκειμαι accumbo, discumbo, recumbo: ѫзлежитъ 224. 9; ѫзлежаахѫ 26. 9 (συνανέκειντο), ѫзлежахѫ 121. 24; ѫзлежа ἀνακείμενος 373. 6, ѫзлежи 298. 23, ѫзлежи ib. 23—24, ѫзлежашта 97. 19, ѫзлежаште 213. 18, ѫзлежѫю 26. 7, 171. 24, ѫзлежѫю 121. 22, ѫзлежѫщеи 225. 20—21 (συναναχείμενοι), ѫзлежаштемъ (ἀνακειμένων) 173. 16—17, ѫзлежаштемъ 184. 17, ѫзлежаштимъ 137. 1—2, ѫзлежѫщимъ 336. 11—12, ѫзлежѫщихъ 137. 13—14, 264. 26, 366. 6, ѫзлежѫщихъ 48. 27—28, 79. 8—9. 9—10, 373. 18.

ѫзлѣшти ἀναπεσεῖν, discumbere: 54. 11, 336. 7, ἀνακλιθῆναι ѫзлещи 49. 22; ѫзлеже ἀνακεῖσθαι 99. 1, ἀνέπεσε 250. 11, 297. 22, 372. 6, 402. 26, ѫзлеже 336. 8, κατακλιθῆναι 310. 18, κατεκλίθη 224. 7, ἀνέπεσαν ѫзлегѫ 138. 24, ѫзлѧзи ἀνάπεσε 275. 16, ѫзлагѫтъ ἀνακλιθήσονται 22. 21—22, 262. 9—10.

ѫзлиѣти—ѫзливати: καταχέω effundo: ѫзлиѣ 172. 3, ѫзлѣѣ 97. 18, ѫзлѣѣѧши 98. 4 (βαλοῦσα); ѫзливаѧ 244. 16—17 (ἐπιχέων).

ѫзложити ἐπιβάλλω mitto, ἐπιτίθημι inpono: 292. 3; ѫзложи 27. 13, 132. 22, 146. 8. 13, 260. 4—5, 344. 26, 346. 4—5; ѫзложитъ 67. 7, 143. 17; ѫзложиша 74. 4, 102. 4, 107. 19—20, 159. 20, 176. 7, 180. 12—13 (περιτίθημι), 392. 6; ѫзложатъ 185. 6, 294. 4, ѫзложатъı-и 128. 23—24 (τίθημι); ѫзложъ 67. 12—13, 240. 9, ѫзложь 135. 10, ѫзложъше 244. 8, ѫзложенъ 274. 22 (περίκειται).

ѫзлюбити ἀγαπάω diligo: ѫзлюби 155. 22, 379. 2, ѫзлюби 225. 17, 323. 9—10, 317. 5, ѫзлюбилъ 386. 26, 387. 1. 5. 11—12, ѫзлюбитъ 272. 16, ѫзлюбитъı-и 225. 2, ѫзлюбитъ 17. 8—9, 377. 1, ѫзлюбиши 13. 26—27, 67. 25, 81. 17, 243. 19, ѫзлюбиши 81. 22—23, 165. 19, 24—25; ѫзлюбисте 383. 25, ѫзлюбихъ 379. 3. 12, ѫзлюбихъ 374. 4—5, ѫзлюбиша 370. 8—9, ѫзлюбиша 323. 19—20; ѫзлюбленъ 376. 22, ѫзлюбленъı 117. 1—2, 204. 20, 289. 13, ѫзлюбленъıи 237. 9, ѫзлюбленъı 38. 15, 58. 14, 148. 13 (ѫзлюбенъıи 7.

25—26), възлюбленааго 163. 7—8, възлюблю 376. 23, възлюбль 371. 3.

възлѣсти—възлѣзѫ ἀναβαίνω ascendo: възлѣзе 283. 21—22, възлѣзъше 212. 15.

възмагати δύναμαι possum: възмагаѭтъ 274. 3.

възможьнъ δυνατός possibilis: възможьна 150. 24, 156. 16, 175. 9, 282. 2, възможьнаа 282. 1—2; възможьно 60. 3, 68. 21, 89. 8, 156. 14—15, 170. 9—10, 175. 6—7, 262. 21—22, 274. 18—19, възможьно 100. 26.

възмощи—възмогѫ δύναμαι, ἰσχύω possum: възможе 101. 2 (vl. възможете), 175. 13, възможетъ 101. 7—8, 152. 22—23, възможеши 271. 6, възмогомъ 59. 23, 151. 16, възмогѫ 150. 9, 237. 25, 263. 18, възмогѫтъ 261. 17, 294. 13.

възмѣрити μετρέω metior: възмѣритъ сѧ 218. 29, възмѣритъ сѧ 18. 17—18, възмѣрѧтъ 218. 9.

възмѧсти сѧ—възмѧтѫсѧ ταράσσομαι conturbor: възмѧшѧ сѧ 139. 21.

възмѫтити—възмѫштати ταράσσω turbo: възмѫтитъ сѧ 331. 8, възмѫти сѧ 363. 16, 368. 24, 372. 28; възмѫштаашє 330. 18—19.

възмѫщєнїє ταραχή, motus: възмѫщєнии 330. 20; σάλον fluctus възмѫщєнїѣ 295. 15.

възненавидѣти μισέω odio habeo: възненавидитъ 17. 8, 266. 5, 272. 15, възненавидитъ 87. 30, възненавидѧщи 13. 27—28, възненавидѧтъ 217. 4—5, възненавидѣ 380. 1—2. 19, 386. 5, възненавидѣшѧ 380. 21.

възнєсти ὑψόω exalto: 323. 6, възнести сѧ 369. 12—13; възнесетъ сѧ 83. 16. 17—18, 264. 13—14, възнесетъ сѧ 280. 16—17, възнесете сѧ 349. 19, възнесє 194. 3—4, възнесє сѧ 185. 8, 323. 5, възнесєнъ 369. 7, възнесъı сѧ 242. 2—3, възнесъı сѧ 36. 4; ἀνήγαγον tulerunt възнѣсѧ 198. 17, възнѣсѧ ἦραν levaverunt 276. 10.

възнести—възньмѫ περιτίθημι impono: възнезъ 109. 17, 182. 8 (circumponens), възнезъше 395. 15.

възноситн сѧ μετεωρίζομαι in sublime tollor: възноситє сѧ 255. 17—18, възносѧи сѧ ὑψῶν ἑαυτόν exaltans se 264. 12, 280. 15; възношаашє сѧ ἀνεφέρετο ferebatur 312. 20—21.

възъвати καλέω voco, ἀναχράζω exclamo: възъва 117. 23, 118. 3, 315. 15, 343. 19, 364. 11, 367. 26, 391. 5, възъва 370. 10, възва 9. 17, възъваашѧ 139. 20, възваахъ 5. 9, възъвавъı 224. 16—17, ἀντικαλέω reinvito възовѫтъ 264. 19.

възъпити χραυγάζω clamo: възъпи 53. 2, ἀναφωνέω exclamo 193. 12, ἀνακράζω 209. 1, ἀναβοάω 237. 18, βοάω 283. 2, возъпи ἔκραξεν 50. 20—21; възъпи ἀναβοάω 109. 6—7, κράξας възъпивъ 109. 22, 131. 10, 150. 25—26, 150. 7, φωνῆσαν 118. 8—9, възъпивъ κράξας 182. 19, възъпивъше ἀναβοήσας 179. 18, о възъпивъшии 187. 22, възъпиетъ χραυγάζει 38. 19, възъписте ἔκραξαν 24. 16, 72. 25, възъпиша 50. 13, 180. 6, ἀνέκραγον 304. 13, ἐκραύγασαν 392. 2. 17, възъпиша 180. 3—4.

възърѣти ἀναβλέπω aspicio, βλέπω video: възъритъ 12. 14, възърите ἐμπλέψατε respicite 17. 16, възърѧтъ ὄψονται videbunt 396. 7, възърѣ ἐνέβλεψεν respexit 301. 24; възърѣвъ ἐμβλέψας intuitus 68. 18—19, 155. 21—22, ἀναβλέψας suspiciens, respiciens 138. 27, 283. 24, 292. 17—18, ἰδών videns 147. 8—9, περιβλεψάμενος circumspiciens 155—156, 215. 26, възърѣвъ 124. 3, ἀναβλ. 143. 20—21, ἐμβλέψας aspiciens, intuitus 289. 24, 318. 5; възърѣвъı ἀναβλέψας aspiciens 49. 24, 146. 9—10, 235. 2, възърѣвъше περιβλεψάμενοι 149. 1—2, възърѣвъши ἐμβλέψασα 178. 8, ἰδοῦσα 301. 12—13, възърѣвъша ἀναβλέψασαι 183. 14.

възѧти—възьмѫ αἴρω tollo: възъметъ 43. 7, 122. 20—21, 235. 24—25, 299. 18—19, 396. 11, възъметъ 57. 10, 227. 11—12, възьметъ 27. 2, 147. 16—17, 181. 8, 358. 17—18, възъметъ 181. 2, възьмемъ 54. 7, възъмеши τηρέω 386. 7, възьмѣте 79. 16, 363. 25, възьмѣте 36. 22, 94. 27, 285. 27, 286. 1, 320. 23, възъми 331. 18—19, 393. 21, возьми 25. 19, възьми 60. 24, 70. 26, 121. 10, 213. 4, 304. 14, 331. 20, възъми 331. 11, възъми 121. 5, възъмѫ 398. 8, възъмѫтъ 206. 25, 365. 1, 395. 22, възмѫтъ 8. 12, възъмѫтъ 185. 3; въземъ λαβών sumens 61. 2, 155. 28, 311. 25, въземъ λαβών accipiens 45. 9, 213. 6, въземъши 45. 17; възѧти λαβεῖν accipere 55. 12, възѧти 88. 16, 145. 14, 331. 16, възѧто бѫдетъ 95. 4, възѧтъ 213. 6, възѧтъ 89. 9, 90. 23, 121. 12, 169. 19, 278. 9, 331. 3, 396. 30, 397. 2; възѧсомъ ἐλάβομεν 55. 16, възѧсте 55. 18. 23, възѧсте 55. 21, 145. 29, 146. 2, 251. 27—28, възѧсѧ 397. 5, възѧсѧ 49. 4. 27, 54. 16, 137. 21, 139. 4, 144. 24, 352. 19—20, 359. 18—19, 364. 3—4, 397. 30, възѧша 235. 5, възѧша 92. 7; възѧлъ 398. 6, възѧлъ 94. 26; — **възѧти-въземлѭ**: въземлете 233. 13, въземлеши 285. 17—18, 359. 3—4, въземлѭтъ 135. 17, въземлѧ 285. 22, въземлѧи 316. 24.

вѣзѣхати—вѣзѣдѫ ἐπανάγω duco: вѣзѣдн 210. 18 (vl. вѣѣдн).

вѣкоупѣ, proprie вѣ коупѣ, ἀπὸ μιᾶς simul 265. 4–5; вѣкоупѣ συν– (in verbo συγκαθίζω) 301. 10, ὁμοῦ simul 328. 18, вѣкоупѣ ἐπὶ τὸ αὐτό in unum 278. 17–18.

вѣкоусити γεύομαι gusto: вѣкоусити 57. 24, 148. 5–6, 236. 10–11, 352. 1, вѣкоуситъ 265. 26, вѣкоуси 320. 1, вѣкоушѣ 108. 6.

вѣкысѣти ζυμόομαι fermentor: вѣкысѣ 261. 10, cf. вѣскысѣти (sorp. вѣкысє, quod ad вѣкыснѫти pertinet).

вѣлагалиштє βαλλάντιον sacculum: вѣлагалиштє 299. 18, вѣлагалишта 240. 21, 255. 26, 299. 14–15.

вѣлати (вѣлѣти) сѧ βασανίζομαι fluctibus iactor: вѣлаѭ сѧ 50. 7–8, вѣлѣѫ сѧ (ἐκινδύνευον periclitabantur) 229. 6.

вѣлагати vide sub вѣложити.

вѣлазити vide sub вѣлѣсти.

вѣливати—вѣлинѣти (вѣлити) βάλλω mitto: вѣливати 214. 20, вѣливаѣтъ 122. 23, 214. 15, вѣливаѣштъ 27. 8, вѣливаѣштъ 27. 4, вѣливаѫ 130. 7, вѣли 371. 12.

вѣложити βάλλω mitto: 105. 14; вѣложи 143. 18–19, χάθηκεν posuit 183. 3; вѣложи imperat. 399. 18, вѣложитє θέσθε ponite 238. 9; вѣложѫ 399. 9–10, вѣложѣшю 371. 6; — вѣлагаѣштъ 378. 18.

вѣлѣсти—вѣлазити ἐμβαίνω ascendo: вѣлѣсти 50. 2, вѣлѣзѣ 229. 1, вѣлѣзѣ 54. 20, ἀνέβη ascendit 401. 13, вѣлѣзѫ 337. 22, вѣлѣзъ 145. 3, 210. 13, 231. 6, вѣлѣзъ 25. 4, 126. 26, 145. 12–13, вѣлѣзъше 337. 1, вѣлѣзъшѧ ἐλθοῦσαι introeuntes 183. 16, вѣлѣзъшоу 23. 27, вѣлѣзъшема 50. 23; — вѣлазитъ καταβαίνει descendit 331. 10, вѣлажааше 330. 19–20.

вѣмести—вѣметѫ, вѣмѣтати—вѣмѣтаѭ βάλλω mitto: вѣметѣтє (χαλάσατε laxate) 210. 19, вѣметемъ ib. 23–24 in nota, vl. pro вѣврѣжемъ, вѣметомо 18. 2–3; вѣмѣтаатъ 129. 6–7, вѣмѣтаѭтъ 20. 13, 203. 7–8, вѣмѣтааѫ 167. 5 (iactabant), вѣмѣтаѭштє 9. 10, вѣмѣтаѭштѫ 292. 21, вѣмѣтаѭштѧѭ 299. 18, вѣмѣтаѭштинѫъ 167. 16–12, вѣметаѭшта 117. 14, вѣмѣтаема 366. 18, вѣметаемо 7. 5, вѣметаемоу 255. 13–14.

вѣмѣнити λογίζω deputo: вѣмѣни сѧ 299. 24.

вѣмѣстити—вѣмѣштати χωρέω capio: вѣмѣстити 403. 18, вѣмѣстатъ 66. 23, вѣмѣститъ 67. 5–6, вѣмѣстѫштъ 319. 19; вѣмѣштати 67. 5, вѣмѣштаатъ сѧ 52. 19–20, вѣмѣштаатъ сѧ 350. 16, вѣмѣщаахѫ сѧ 120. 6.

вѣнезапѫ, recte вѣ незапѫ, ἐξάπινα, ἐξαίφνης statim, subito: 149. 1, 197. 16, 237. 21, 296. 9, вѣнезапѫ αἰφνίδιος repentino 171. 5.

вѣнести εἰσφέρω infero 212. 13–14.

вѣнисти—вѣньзѫ βάλλω mitto: вѣньзи 388. 18.

вѣнимати — вѣнємлѭ, вѣнѧти — вѣньмѫ προσέχω caveo: вѣньмати, recte вѣнимати, 55. 24–25, вѣнємлѣтє 19. 30, вѣнємлѣтє 14. 12, 31. 1, 55. 13, 252. 10, 274. 24–25, 292. 9–10, 296. 5; вѣнемъша сѧ τυφόμενον fumigans 38. 21.

вѣнити—вѣнидѫ εἰσέρχομαι ingredior, introeo, intro: вѣнити 11. 20, 62. 1, 83. 28, 139. 8, 153. 7. 12, 155. 7, 156. 11, 215. 12, 230. 14, 231. 18–19, 261. 15, 270. 9, 280. 20. 26, вѣнити 39. 20, 61. 9, 62. 9, 67. 20, 68. 15, 119. 28, 153. 19, 156. 8, 232. 21–22, 261. 17, 263. 4–5. 265. 23, 281. 22, 310. 8–9, 322. 13; вѣниде 5. 26, 123. 9, 182. 27, 207. 5, 209. 15, 220. 14, 245. 5, 284. 5, 373. 15, 387. 17, 397. 13, вѣниде 37. 9, 60. 14, 74. 18, 79. 12, 90. 22, 120. 2, 123. 16–17, 134. 11, 139. 23, 142. 3, 160. 6, 193. 7, 208. 24, 215. 6, 238. 14–15, 263. 5, 277. 28, 296. 23, 310. 16–17, 337. 15–16, 389. 6, 391. 4, 392–393, 397. 12–18; вѣнидетъ 169. 18–19, 173. 7, вѣнидетъ 68. 11, 357. 20–21; praes. вѣнидетє 135. 22–23, 233. 15–16, 241. 1, 300. 1. 14, вѣнидетє 30. 12, 101. 4, 175. 15, aor. вѣнидетє 279. 26, вѣнидетє 251. 29, 328. 23; вѣнидемь 131. 21; вѣнидеши 221. 5, вѣнидеши 22. 10; вѣнидн 15. 9, вѣниди 94. 4–5. 12, 146. 17, 151. 6, вѣнидѣтє 19. 24, 29. 22; вѣниджь 93. 1, 110. 4, 230. 10. 16, вѣниджь 117. 26, 131. 23, 337. 15, 390. 17; вѣниджтъ 281. 20, вѣниджтъ 156. 3; вѣнидъ 225. 7, вѣнидъ ib. 12.

вѣнѣ ἔξω foras, extra: вѣнѣ 295. 1, 356. 7, 390. 20, вѣнь 75. 7, вѣнѣ 146. 7, вонѣ 47. 10, 77. 16, 104. 26, 161. 7, 163. 14, 178. 11–12, 208. 20, 233. 1, 262. 8, 267. 6, 289. 19, 302. 2, 312. 17, 339. 4, 356. 8, 364. 11, 369. 6, 378. 16, 392. 10. 11. 13, 393. 15–16; — изъ вѣноу ἔξωθεν extrinsecus 142. 7; — вѣнѣ ἔξω foris: вѣнѣ 41. 24. 36, 104. 8, 119. 28, 126. 12. 16, 159. 14–15, 190. 10, 228. 21, 261. 19, 389. 8, 397. 24; — вѣнѣждоу ἔξωθεν a foris: 85. 15–16, extra 141. 28–29, вѣнѣждѫ 85. 12.

вѣнѣштѣнии ὁ ἔξωθεν qui de foris est: вѣнѣштѣнєє 250. 19–20, вѣнѣщѣнєє 85. 2–3, вѣнѣщьнєє ib. 8, вѣнѣщѣнимь τοῖς ἔξω 127. 23.

вѣнѫтрѣ ἔσω intro: 103. 3, 176. 24, 180. 10, 399.

13, вънѫтрь ἔσωθεν intrinsecus 20. 2; — вънѫтрьѭдоу ἔσωθεν intus: 85. 17, вънѫтрьѭдѫ 85. 13, ἔντος intra 277. 12—13.

вънѫтрьнии ὁ ἔντος qui intus est: вънѫтрьнее 250. 19, вънѫтрьнее 85. 6—7, вънѫтрьнѣа τὰ ἔσωθεν intus 250. 15—16.

въпасти—въпадѫ πίπτω, ἐμπίπτω cado: въпадетъ (сѧ) 38. 2, 263. 16—17, въпадете сѧ 52. 14, 219. 2, въпаде περιπίπτω 244. 6—7; въпадъшиѫоумоу τοῦ ἐμπεσόντος 244—245, о въпадъшиимъ 187. 18.

въпити—въпиѫ κράζω clamo: въпити 287. 14, въпиетъ 53. 7, 237. 21, въпиѣше 158. 22, 283. 5, въпиѣшете 73. 1, въпиѣхѫ 107. 4, 124. 24, 393. 11, въпиѣхѫ 160. 2, 304. 19, въпиѭ 131. 6, въпиѫщааго 6. 10, 116. 3—4, въпиѫштааго 202. 15, 316. 10, въпиѫште 209. 26, въпиѫштиихъ 279. 17.

въпль κραυγή clamor: въпль 92. 12, въплъ ὀδυρμός 5. 18.

въпросити—въпрошѫ, въпрашати—въпрашаѭ ἐρωτάω, ἐπερωτάω interrogo: въпросити 82. 10, 151. 27—28, 166. 11, 238. 14, πυθέσθαι 373. 9, въпроси ἐπηρώτησε 81. 14. 26—27, 106. 2, 144. 15, 149. 27, 150. 17, 165. 15, 177. 12. 17, 179. 4, 230. 7, 235. 8, 280. 27, 283. 8—9, 303. 3—4. 13, 388. 8, 389. 16. 22, въпросите 354. 27, 355. 6—7, 383. 11, въпросиша 37. 23—24, 58. 26, 80. 15, 127. 19, 164. 12, 290. 10—11, 293. 12, 316. 4. 12—13, 331. 19, 352. 24, 354. 19, въпросѧтъ 316. 2; въпрошѫ 75. 29, 162. 6, 215. 23, 288. 15, 302. 12; въпрошенъ 277. 7, о въпрошъшиихъ 115. 5. 14, 186. 6, въпрошъшихъ 188. 18, о въпрошъшиимъ 115. 6, въпрошъшимъ 187. 17. 32, въпрошъшимь 188. 12; — въпрашати 291. 28, 382. 19, въпрашаатъ 286. 20, 381. 4. 12, 384. 5, въпрашааше 146. 8—9. 20, 152. 1, 155. 10—11, 179. 9, 270. 5, 282. 26—27, 303. 22—23, въпраша pr. въпрашааше 330. 1, въпрашаше 56. 3—4, 131. 14, въпрашааѫ 140. 24, 142. 4, 149. 11, 151. 15, 154. 6. 22—23, 167. 25, 203. 8. 17, 227. 2, 290. 25, 302. 5, 354. 5; въпрашаѭ 4. 4, въпрашаиѫште 347. 13, въпрашаиѫшта 201. 5—6.

въпрошение interrogatio: о въпрошении 115. 1. 17. 22, 187. 11, въпрошени 188. 22, 313. 4.

въсадити τίθημι pono: въсади 48. 14—15, 64. 23; βάλλο mitto: въсадитъ 258. 19—20, въсажденъ 324. 6, въсажденааго 304. 27; φυτεύω transplanto: въсади сѧ 275. 10, въсажденѫ 259. 13; ἐπιβιβάζω impono: въсадиша 286. 28, въсаждъ 244. 17.

въселенаѣ οἰκουμένη orbis terrae: въселенѣи 88. 7, въселенъıѫ 206. 9—10, въселенѫѫ 295. 17—18.

въселити сѧ κατασκηνόω, σκηνόω: въселиша сѧ requieverunt 261. 5—6, въсели сѧ 6. 3, 8. 26, въсели сѧ habitavit 315. 10—11.

въсиѣти ἀνατέλλω orior: въсиѭ 9. 5, въсиѣкъшю 127. 10—11, 183. 12, восиѣкъшю 42. 17.

въсклонити сѧ ἀναχύπτω erigo me: въсклони сѧ 347. 13—14, въсклонь сѧ 347. 21, въсклоните сѧ respicite 295. 22—23, въсклонити сѧ respicere 260. 2.

въскорѣ, recte къ скорѣ, ταχύ cito 152. 22.

въскрилие χράσπεδον fimbria: въскрилиѣ 83. 2—3, въскрилии 51. 6, въскрилии 27. 22—23, 140. 8, 231—232.

въскрьсновение τὸ ἐγερθῆναι: по въскрьсновении 100. 5.

въскрьснѫти ἀνίσταμαι resurgo: въскрьснѫти ἀναστῆναι 147. 5, въскръснѫти 149. 10—11, 308. 15, 312. 8—9, въскръснетъ 274. 17, въскръснетъ 58. 25, 149. 7, 151. 26, въскръснетъ 71. 15—16, 157. 10, 362. 16, въскрьснетъ 282. 19, 362. 17; въскрьснѫ 174. 15—16, въскръснѫтъ 165. 2—3, воскръснѫтъ 164. 25—26, въскръснѫтъ 249. 18—19; въскрьсе 48. 12, въскръсе 233. 4, 234. 7, воскръсе 235. 12; въскрьсъ 184. 5, въскресъ 311. 8—9.

въскрѣсити—въскрѣшати ἀνίστημι suscito: въскрѣситъ 80. 18, 164. 16—17, 291. 3—4, въскрѣси ἤγειρε 366. 3, 367. 5. 26—27, въскрѣси 367. 26—27, въскрѣшѫ ἀναστήσω 339. 2, въскрѣшѫ 339. 9. 12—13, 340. 19; въскрѣшаатъ ἐγείρει 332. 17, въскрѣшанте 30. 3.

въскрѣшение ἀνάστασις resurrectio: 164. 24—25, 291. 10—11, въскрѣшение 80. 25—26, 81. 3, 264. 24, 291. 15, 333. 13. 14—15, 362. 18. 19, въскрѣшению 80. 14—15, 164. 11—12, 290. 25, 291. 19, о въскрѣшени 81. 5—6.

въскъıсѣти ζυμόομαι: въскъıсѣ 45. 18, cf. 261. 10 in nota.

въскѫ, recte къз—кѫ, ἵνα τί, εἰς τί ut quid: 25. 12—13, 109. 9—10, 182. 2, 259. 17—18.

въслѣпати—въслѣплѫ ἄλλομαι salio: въслѣплѫщаѫ 326. 23 in nota.

въсмѣати sive въсмѣѣти сѧ γελαω rideo: въсмѣѭтъ сѧ 217. 3—4.

въспитѣти τρέφω nutrio: въспитѣнъ 207. 4.

въсплакати сѧ κόπτομαι plango: **въсплачѫтъ сѧ** 89. 24—25; κλαίω fleo: **въсплачете сѧ** 217. 16—17, 382. 24—25.

въспомѣнѫти ὑπομιμνήσκω suggero: **въспомѣнетъ** 377. 9, **въспомѣнѫвъ** ἀναμνησθείς recordatus 161. 9—10.

въсприяти — въспримѫ, въспримати — въспремлѭ ἀπολαμβάνω recipio: **въспримете** 282. 9, **въспримѫтъ** 218. 14, ἀπέχουσι 14. 21; **въсприяти** λαβεῖν 218. 11; **въсприясте** ἀπέχετε 217. 12—13, **въсприяла** εσι ἀπέλαβες 273. 22; **въспремлѣкѣ** 306. 15—16, **въспремлѭтъ** 15. 7—8, 16. 9.

въспросити αἰτέω postulo, peto: **въспроситъ** 48. 23, 247. 6, **въспросите** 75. 22—23, 383. 22.

въспѣти φωνέω canto: **въспѣтъ** 178. 22, **въспѣтъ** ib. 12—13, **въспѣвъше** ὑμνήσαντες hymno dicto 174. 10—11, **въспѣвъше** 99. 27.

въспѧть εἰς τὰ ὀπίσω retro: 278. 10, 341. 21, 388. 7, **въспѧть** 88. 18—19, 169. 21, 240. 10, 398. 1—2.

въстание ἀνάστασις resurrectio 199. 20.

въставати: **въстаѭтъ** 34. 10—11, 222. 25, 291. 20, **въставатъ** (exsurgat) 129. 8, **въставаше** διηγείρετο exsurgebat 337. 5.

въстати — въстанѫ: **въстати** ἐγερθῆναι 57. 1, ἀναστῆναι 235. 22, 246. 21—22, **въстанѫ** ἐγείρομαι 111. 6, **въстанете** 60. 9, 87. 20—21, 168. 13—14, 249. 13, 261. 18, 293. 23, **въстанѫтъ** ἐπαναστήσονται 31. 12, 169. 7, ἀναστήσονται 41. 8, ἐγερθήσονται 88. 1—2, 89. 5, 165. 5—6, 170. 6; **въстани** surge 5. 2, 121. 5. 10, 134. 15, 158. 25—26, 212. 28, 213. 4, 215. 20, 222. 3, 232. 2—3, 331. 11, **въстанѣте** 58. 18, 101. 18, 175. 26, 378. 1; **въста** ἠγέρθη surrexit 23. 7, 27. 2, 34. 26, 111. 10, 112. 6. 9, 121. 11, 125. 29, 134. 16, 136. 6. 11, 151. 13, 183. 20, 207. 6, 215. 21, 222. 6—7, 234. 4, 243. 13, 308. 10, 311. 4, 321. 11, 363. 1. 6—7, 370. 11; **въсташа** 92. 14—15, 110. 3; **въставъ** διεγερθείς 3. 15, ἐγερθείς 5. 5. 22—23. 25, 24. 6—7, 25. 16. 19, 26. 6, 27. 14, 100. 29, 103. 13, 119. 4, 121. 20—21, 130. 12, 142. 22, 154. 2, 158. 27, 177. 11—12, ἀναστάς 209. 14, 213. 5—6, 229. 9, 246. 23. 25, 269. 6. 11, 277. 6, 300. 10, 308. 24, 401. 24; **въставъше** 177. 5, 208. 19, 300. 13, 302. 20; **въставъша** 184. 20, 310. 25; **въставъши** 193. 5, 209. 19—20.

въстокъ ἀνατολή oriens: 3. 20, 22. 20—21, 89. 13—14, 196. 1, 262. 8—9; **въстоцѣ** 3. 23, 4. 17.

въстрѣгати — въстрѣзати — въстрѣгнѫти: **въстрѣгаѭще . . въстрѣгнете** συλλέγοντες . . ἐκριζώσητε 44. 27, **въстрѣгаѭште** τίλλοντες vellere 123. 2—3, **въстрѣзаахѫ** ἔτιλλον vellebant 214. 26.

въстрѫбити σαλπίζω tuba cano: **въстрѫби** 14. 17.

въсходити ἀναβαίνω ascendo: **въсхожда** 398. 13, **въсходитъ** 71. 9, **въсходима** 157. 5, 282. 13, **въсходатъ** 311. 15, **въсхода** 71. 7, 116. 26, 127. 15, 286. 11—12, **въсходяще** 156. 31, **въсходяша** 341. 10, **въсходяща** 319. 7, **въсходящь** 258. 6—7.

въсхождение ἀνάληψις adsumptio: **въсхождению** 239. 6.

въсхотѣти βούλομαι, ἐθέλω volo: **въсхотѣ** 3. 3, 64. 4—5, 137. 4, 318. 9; **въсхотѣхъ** 86. 16, 262. 26, **въсхотѣсте** 86. 18—19, 262. 28, **въсхотѣша** 59. 5, 243. 10.

въсхытати ἁρπάζω rapio: **въсхытаатъ** 43. 28, **въсхытаѭтъ** 35. 5.

въсхытити — въсхыштати: **въсхытити** ἁρπάζειν rapere 359. 17, **въсхытитъ** 359. 13—14, **въсхытатъ** 336. 23; **въсхышташе** συνηρπάκει arripiebat 230. 3—4.

въсѣкати — въсѣкѫ σπείρω semino: **въсѣ** ἐπέσπειρεν 44. 17—18, ἔσπειρεν 45. 10, **въсѣвъ** 46. 1. 5, **въсѣно** 129. 18, **въсѣно** ib. 20—21.

въсѣсти καθίζω sedeo: **въсѣде** ἐπεκάθισεν 74. 5, ἐκάθισεν 159. 21, 286. 19, 367. 16, **въсѣдѫ** ἐνέβησαν 400. 12, **въсѣдъ** ἐπιβεβηκώς 73. 22, **въсѣлъ** κεκάθικεν 159. 10.

въторицею ἐκ δευτέρου secundo: 101. 6, 178. 22, 355. 7 (rursum); δίς bis 174. 20, δεύτερον iterato 322. 9, iterum 402. 5.

въторопрѣвъıи δευτερόπρωτος: **въторопрѣвѫю** 214. 24—25.

въторъıи δεύτερος secundus: **въторъ** 80. 23, 164. 20, 285. 11, 291. 6, **въторда** 81. 22, **въторѣ** 165. 24, **вътороє** 330. 8, **въторѭю** 256. 13.

въходити εἰσέρχομαι intro: **въходите** 83. 26—27, 241. 11. 16, **въходатъ** 295. 1, **въходѧи** 356. 25, 357. 3, **въходящи** 19. 27, **въходяште** 30. 14, **въходящее** 52. 4, **въходяштю** 276. 7, **въходяштемъ** 251. 29, **въходяштинѫ** 83. 27; εἰσπορεύομαι introeo **въхождаше** 140. 4—5, **въходитъ** 52. 18—19, 142. 7—8. 9, 297. 15, **въходя** 141. 29, **въходяшта** 159. 7, 286. 17, **въходяштеи** 228. 9, 249. 25, **въходяшта** 128. 14; ἐμβαίνω ascendo **въходяштю** 132. 7; ἅλλομαι salio **въходяшта** 326. 23.

къцѣсарити сѧ βασιλεύω regno: къцѣсарить сѧ βασιλεύσει 192. 18.

къчера ἐχθές heri 330. 3.

къчѧти—къчьнѫ pro начѧти—начьнѫ: 17. 10 nota, 261. 20 nota.

къшьд- εἰσελθεῖν: къшедъ εἰσελθών 27. 10, 28. 1, 53. 21, 79. 9, 103. 3, 125. 32, 134. 5, 142. 23–24, 160. 20, 192. 5–6, 224. 6, 250. 10, 283. 15, 287. 25; къшедъши nom. sing. fem. 137. 8–9, dat. fem. 136. 27; къшедъше 41. 19, 248. 26, къшедъшоу 74. 14, къшедшю 151. 13, 190. 8, къшедъшемъ ἀναβαινόντων 200. 19, къшедъшема 237. 6–7, 297. 12, къшедъшинѣхъ ἀναβαινόντων 368. 5–6, къшедъшѫ 308. 2, къшедъшѧмѣ συναναβᾶσαι 182. 21, συνακολουθοῦσαι 307. 6.

къѣхати ἀνάγομαι descendo: къѣдѫ 229. 3.

късокъ ὑψηλός altus: 8. 16, 58. 2, 148. 10, 173. 11 nota, 206. 8, късоко 272. 23.

къше ἀνώτερον superius 264. 10; съ къше ἄνωθεν denuo 322. 5. 7, sursum 324. 25, desuper 393. 8, ἀπ' ἄνωθεν a sursum 182. 12, ἐξ ὕψους ex alto 196. 1, 312. 17.

къшьнии ὕψιστος altissimus, summus: къшѣнѣаго 31. 11–12, 192. 16. 24, 195. 26–27, 229. 27, къшѣнѣего 218. 18; къшѣнѣаго ἀπὸ ἄνωθεν a summo 109. 24–25; къшѣнинѣхъ 74. 13–14, 160. 5–6, 197. 19, 287. 9, къшѣнинѣхъ τῶν ἄνω de supernis 349. 7.

къинѫ, recte къı-инѫ, quod est къ инѫ, διὰ παντός semper 131. 5, къ-інѫ 62. 14, vide sub инъ.

къѣ τράχηλος collum: къи 61. 8, 153. 4, къиѫ 269. 14, 274. 22.

вьсегда πάντοτε semper: 98. 2. 4, 172. 13. 15, 270. 19, 364. 6–7, 389. 19, късегда 279. 1, 338. 24, 342. 17, 349. 25, 366. 21, 367. 1.

вьсесъжагаемъıи in късесъжагаемъıнѣхъ жрътвъ ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν 166. 6 nota.

вьсь χώμη castellum: весь 30. 11–12, 73. 13, 146. 16–17, 159. 6, 239. 9–10 (civitatem), 17–18 (castellum), 245. 5, 276. 8, 286. 16, 308. 28, 310. 12, 363. 3; gen. sing. вьси 146. 7, 212. 18, loc. sing. ib. 18 (vicus), acc. plur. 28. 22, 140. 5 vicos, 146. 19, 226. 2, 233. 21, 234. 21, 261. 11; късехъ 138. 13; χωρίον villa: весь 100. 16, искрь вьси πλησίον τοῦ χωρίου iuxta praedium 325. 25; вьси и градъı χωμοπόλεις 119. 9; cf. градьць.

вьсь πᾶς, ὅλος omnis, universus, totus: весь 25. 1, 42. 8, 65. 2, 70. 4–5, 74. 15, 81. 25 ὅλος universa, 118. 27 ὅλη, 121. 16, 179. 2, 330. 7, 332. 19, 356. 5, 365. 7, 372. 5; вьсь 65. 14, 103. 5, 141. 26, 149. 24, 216. 25, 394. 21; късъ 65. 7–8, 126. 27, 231. 1–2; весь миръ κόσμος mundus 46. 2–3, 147. 22, 184. 22, 236. 3, 336. 22, 362. 25, 368. 4, вьсь миръ 377. 12, 391. 20; вьсе πᾶν, ὅλον totum 17. 1. 3, 24. 25, 46. 22, 47. 2–3, 64. 11. 22, 73. 19, 102. 21, 133. 1, 144. 2, 160. 7, 167. 14. 15, 190. 9, 211. 17, 231. 25, 249. 28, 250. 5. 7, 268. 19, 287. 4, 293. 6, късе 302. 21, 339. 2, все 3. 10; вьсѣ neutr. plur. 18. 10, 19. 21, 21. 12, 24. 27, 36. 16, 45. 19 bis, 47. 16, 48. 4, 59. 3, 64. 13–14, 65. 5–6, 67. 26–27, 68. 20–21. 23, 82. 14. 22, 86. 13, 87. 24, 90. 8. 11, 97. 3, 113. 1. 22, 126. 4, 127. 24, 129. 31, 137. 23–24, 142. 20, 149. 16, 150. 24, 155. 20, 156. 15. 18, 161. 20, 168. 3, 170. 11, 171. 1–2, 200. 10–11. 17, 206. 15–16, 213. 14, 234. 3, 243. 2, 248. 14, 250. 21, 254. 10, 255. 21, 265. 4, 268. 22, 270. 20, 272. 19, 276. 1, 281. 8, 282. 14, 291. 8, 295. 3. 26, 296. 3, 308. 17, 314. 3, 325. 8, 327. 23, 328. 2. 26, 329. 11, 330. 17, 332. 13–14, 360. 17, 371. 8, 379. 19, 380. 10, 382. 7, 384. 4, 385. 8, 388. 2, 395. 11; fem. sing. 116. 9, 261. 10; късѣ neutr. plur. 8. 17, 59. 5, 89. 25, 142. 11, 175. 8–9, 281. 11, 282. 4, 385. 16, fem. sing. 6. 16; всѣ neutr. pl. 8. 16, fem. sing. 6. 17; вьсего 75. 22, 243. 19–20, 267. 1, 280. 8, късего ὅλον 344. 8; вьсего мира 45. 24, 95. 22, 251. 22, късего мира 88. 25, всего мира 8. 17, мира вьсего 316. 24; вьсѣмъ 216. 20, 296. 11; вьсѣмоу 231. 11, 377. 8–9, вьсѣмоу мироу 61. 20, 342. 14, 376. 26, 389. 18; вьсеи 27. 26–27, 28. 3. 15, 88. 7, 109. 4–5, 181. 27, 184. 23, 195. 2, 207. 1, 208. 11, 222. 8–9. 9, 255. 10, 303. 10–11, 306. 21, късеи 119. 12; вьсѫ 51. 3, 107. 17, 118. 15, 180. 11, 196. 10, 202. 10, 206. 12, 210. 22, 242. 15, късѫ 133. 20, 140. 1, всѫ 9. 19; instr. sing. вьсѣмь 91. 17, 166. 31, 243. 23, 257. 3, вьсѣмъ 81. 18, 165. 19–20, 166. 2, dat. plur. 87. 19, 88. 8, 139. 3, 152. 8, 158. 10, 160. 29, 171. 17, 197. 12, 200. 8–9, 203. 23. 25, 207. 19, 235. 22, 238. 6, 256. 23, 292. 8, 308. 18, късѣмъ 232. 4, 312. 2–3; вьсеіѫ 81. 19. 20, 165. 20. 21. 22, 166. 3–4. 4, 243. 20–21; вьсемь 204. 11–12, вьсемь мирѣ 172. 19–20, 371. 4, 385. 14, вьсемъ мирѣ 98. 8–9; вьси 32. 16, 39. 3, 49. 26, 54. 15–16, 66. 23, 76. 8, 80. 28, 83. 10, 95. 9. 12, 99. 20, 100. 2. 7. 15, 102. 10. 24, 105. 1, 107. 1. 11, 116. 11, 118. 10, 119. 7, 121. 13, 131. 19, 132. 14–15, 139. 3. 20, 140. 6, 141. 27, 162. 15, 167. 12–13, 174. 5. 12. 17. 25, 176. 16, 177. 26, 193. 26, 194. 27, 195. 3. 4, 196. 12, 198. 4, 201. 6,

204. 15, 207. 22–23, 208. 18, 223. 15, 231. 15, 232. 24, 235. 5, 238. 6, 253. 3, 259. 4. 10, 260. 21. 22, 262. 3, 265. 5, 266. 16, 267. 9, 283. 13, 284. 3–4, 288. 7. 21, 293. 4, 296. 18, 302. 15, 307. 2. 5, 314. 11, 315. 18, 324. 13, 333. 10, 339. 24, 344. 2, 347. 1, 357. 17, 364. 24, 372. 3. 4, 374. 7, 386. 17, 389. 20, 392. 2, **вѣси** 176, 22, 209. 21, 217. 18, 291. 24, 294. 14, 304. 13, 332. 20, **вси** 4. 2; **вѣсѧ** 23. 10, 28. 22, 38. 11, 46. 12, 48. 3, 51. 4, 74. 19, 79. 6–7, 90. 24, 92. 11. 15, 102. 19, 113. 19. 23, 118. 26, 127. 29–30, 134. 9, 138. 22, 146. 14, 176, 13, 195. 25, 198. 6, 201. 19, 211. 11, 215. 26, 216. 27, 220. 12, 222. 5, 233. 1, 234. 26, 235. 1. 25, 262. 6, 277. 30, 278. 5, 288. 3, 295. 9, 296. 10, 301. 3, 304. 12, 320. 20, 369. 7, **вѣсѧ** 321. 18, **всѧ** 4. 2, 5, 12; **вьсѣмн** 31. 14, 87. 27, 104. 12, 121. 13, 169. 9, 204. 13, 207. 3, 232, 13, 273. 26, 309. 17. 22, 324. 25, 325. 1; **вьсѣхъ** 18. 6–7. 9, 45. 11, 80. 24, 87. 3, 129. 19. 22, 138. 3, 152. 8, 164. 24, 165. 16. 17. 23, 166, 6, 167. 11, 168. 28, 189. 7, 194. 29, 198. 9, 199. 14, 209. 9, 222. 10, 226. 14, 233. 9, 238. 7. 23, 251. 20–21, 255. 18, 259. 1. 8, 260. 23, 287. 6, 291. 10, 293. 1, 309. 2, 310. 7. 10, 312. 11, 359. 16, 372. 18, **вѣсѣхъ** 189. 18, 195. 16, 296. 13–14, **всѣхъ** 2. 20, 5. 13, 294. 18, **всѣхъ** 294. 4.

вьсѣдѣ πανταχοῦ ubique: **вьсѣдѣ** 95. 1 (graece dativus παντί).

вьсѣкъ πᾶς omnis: 19. 10, 20. 15. 26, 21. 3–4, 28. 24–25, 29. 11, 32. 18, 39. 27, 43. 26, 47. 17, 52. 10, 63. 10, 69. 5, 106. 10, 179. 13, 193. 2, 198. 19, 240. 14, 246. 6–7, 247. 3, 253. 6. 11, 264. 12, 266. 29, 272. 28, 273. 5, 280. 15, 289. 27, 320. 5–6, 322. 20, 323. 7. 11. 21, 326. 18, 339. 11. 25, 350. 9, 362. 21, 370. 14, 381. 3, 391. 21. 393. 13, **вѣсѣкъ** 219. 4. 30, **всѣкъ** 9. 25; **вьсѣка** 86. 7, 89. 1, 113. 17–18, 153. 23, 170. 1, 202. 17. 18. 22, 206. 9; **вьсѣко** 20. 6. 11, 39. 8, 40. 18, 52. 18, 142. 7, 203. 6, 206. 29, πάντως utique 207. 27, 219. 19 (ἕκαστον unaquaeque, sc. arbor), 247. 24, 296. 12, 339. 8, 384. 19, **вѣсѣко** 209. 13–14, **всѣко** 7. 3; **вьсѣкого** 47. 6, 250. 24, 253. 27, **всѣкого** 314. 14; **вьсѣкоѭ** 85. 14–15, 212. 8, 384. 18–19; **вьсѣкомоу** 246. 8–9, 257. 16–17, 286. 4, **вѣсѣкомоу** 217. 28; **вьсѣкон** 63. 21, 65. 25; **вьсѣкѫ** 28. 25, 29. 11, 378. 3–4, 382. 2, **всѣкѫ** 7. 21, 9. 22; **вьсѣкомь** 206. 7, **всѣкомъ** 8. 6.

вьсѫдѣ πανταχοῦ ubique: **вѣсѫдѣ** 185. 10, 234. 1 nota; **отъ вѣсѫдѣ** πάντοθεν undique 120. 2; **вѣсѫдѫ** πανταχοῦ 234. 1, πάντοθεν 287. 21.

вѣ dualis primae personae ἡμεῖς (recte νώ) 354. 26.

вѣдѣти — вѣмь οἶδα scio: 1 pers. sing. **вѣмь** 93. 6, 104. 12, 118. 5, 262. 1, 301. 21, 321. 25, 327. 21, 333. 22, 344. 24, 348. 8, 350. 14, 352. 10, 355. 12, 362. 17, 370. 25, 372. 19, **вѣмъ** 112. 5 (vl. **вѣдѣ**), 178. 21, 209. 4, 261. 22, 352. 10. 12, 354. 1, 355. 11–12, 362. 14; 1 pers. plur. **вѣмъ** 76. 10, 79. 26, 288. 23, 327. 13, 329. 5, 355. 21. 22. 25–26, 384. 4, **вѣмь** 162. 16, 163. 28, 290. 11, 322. 25, 344. 16, 355. 9, 375. 6, 382. 17–18, 397. 6. 30, 403. 12; **вѣси** 52. 7–8, 155. 16, 281. 4, 322. 18–19. 24, 371. 19, 384. 4, 393. 4, 402. 3. 7. 13 bis; **вѣстѣ** 15. 16–17, 18. 7, 90. 15, 91. 25, 129. 9–10, 243. 3–4, 255. 19, 257. 10, 272. 22, 344. 18. 346. 13, 369. 18, 379. 17, 396. 3; **вѣвѣ** 354. 23. 25. 26; **вѣста** 71. 25, 157. 19, 201. 13; **вѣсте** 72. 7, 91. 2, 93. 1, 97. 5, 111. 14, 121. 6, 127. 29, 158. 2, 170. 27, 171. 7. 12, 213. 1 nota, 295. 27, 316. 17, 327. 18, 328. 7, 344. 20 bis. 24, 348. 10. 22, 355. 24, 365. 4, 372. 7. 17, 375. 5 bis; **вѣдѧтъ** 251. 4, 305. 22, 357. 9–10, 380. 12, 389. 24; **вѣдите** γινώσκετε scitote 90. 8–9, 91. 3–4, 170. 29, 241. 20, 256. 16, 295. 29, 379—380; **вѣдъı** εἰδώς sciens: 39. 7, 136. 20, 164. 2, 237. 4, 238. 16, 247. 22–23, 341. 7, 371. 1. 8, 388. 2, 395. 10, **вѣдѫщи** 133. 18, **вѣдѫште** 81. 2, 164. 28–29, 232. 27, 401. 20; **не вѣдѣми** ἄδηλα (recte **невѣдѣми**) 251. 3; **вѣдѣти** γνῶναι 127. 22, 227. 4–5, εἰδέναι 299. 13, 375. 7; **вѣдѣахъ** 315. 27, 317. 6, **вѣдѣхъ** 364. 6, ἔγνων 94. 15; **вѣдѣаше** 2 pers. sing. 94. 21–22, 285. 21, 3 pers. sing. 106. 17, 148. 20, 179. 22, 215. 18, 320. 2–3, 321. 18. 20, 331. 21, 341. 15, 372. 3, 387. 18, 398. 2–3, **вѣдѣше** 335. 20; **вѣдѣахѫ** 119. 2–3 nota, 124. 27 nota, 209. 28, 397. 20, **вѣдѣхѫ** 320. 34; **вѣдѣвъı** ὁ γνούς qui cognovit 257. 12. 15; **вѣдѣлъ** 91. 4, 224. 18, 256. 16, **вѣдѣла** 326. 8, **вѣдѣли** 37. 17, 348. 23. 24.

вѣкъ αἰών saeculum: **вѣкъ** 40. 6, 75. 14, 126. 9, 156. 28, 160. 18, 282. 10, 291. 15, 326. 21, 340. 9, 341. 3, 350. 11–12. 12, 351. 27, 352. 2, 359. 13, 362. 22, 369. 12, 371. 21, 376. 10; **вѣка** 46. 6–7. 10, 47. 11, 87. 11, 113. 24, 128. 12–13, 194. 9, 195. 14, 271. 28, 291. 13, 355. 29; **вѣкъı** 15. 29, 192. 9.

вѣнити сѧ πωλέομαι veneo: **вѣнитъ сѧ** 252. 25, **вѣнимѣ** 32. 13.

вѣньць στέφανος corona: **вѣнецъ** 107. 19, 180. 13–14, 392. 5. 14.

вѣра πίστις fides: 27. 27, 53. 17, 133. 21, 159. 1,

225. 23, 229. 12, 232. 15, 277. 6, 283. 11, 299. 6; вѣрѫ 25. 7, 59. 26, 75. 18—19, 84. 27, 120. 15, 161. 13, 212. 17, 275. 7. 8, 279. 22, 321. 17; verbum πιστεύω (credo) circumscribitur sic: вѣрѫ ѭти πιστεῦσαι 76. 28, вѣрѫ нмѫ πιστεύσω 356. 15, вѣрѫ имѣтъ 161. 17, 272. 11—12, 386. 20, вѣрѫ имѣмъ 108. 24, 181. 24, вѣрѫ имѣте 361. 27, 372. 24, 377. 20—21, 394. 4, 399. 27, вѣрѫ имѫтъ 314. 15, 364. 9. 25, вѣрѫ имн 327. 10, вѣрѫ имѣте 360. 9, 375. 23, вѣрѫ емлете 335. 8, 375. 25—26, вѣрѫ емлѫтъ 227. 17, вѣрѫ емлѫ 332. 24, вѣрѫ имали — вѣрѫ ѭли 335. 5, вѣрѫ ѭтъ 193. 20, вѣрѫ ѭ 369. 25—26, вѣрѫ ѭсѧ 76. 26, 321. 12—13, вѣрѫ емъ 329. 26; вѣрѫ 22. 19, 130. 16, 221. 17; не нмѫ вѣры μὴ πιστεύσω 399. 11—12, не имѣтъ вѣры ἀπιστήσας 184. 25, не имѣте вѣры οὐ μὴ πιστεύσητε 302. 11—12, вѣры не емлете οὐ πιστεύετε 334. 14, 335. 7, 349. 10, 351. 12—13. 15, 360. 7. не имѣте вѣры μὴ πιστεύσητε 89. 4—5. 12, 170. 6, не емлѣте вѣры 360. 6—7, не имѫтъ вѣры οὐ πεισθήσονται 274. 17, не имѣхѫ вѣры ἠπίστουν 308. 23, не имате вѣры ѭти οὐ μὴ πιστεύσητε 329. 22, не ѭсте вѣры 76. 25, не ѭсѧ вѣры 76. 6, 184. 12. 16. 21, 354. 16; не вѣры емъше μὴ πιστεύσαντες 227. 12—13.

вѣровати πιστεύω credo: вѣрогѫ 356. 13, вѣрогѹ 133. 28, 232. 20, вѣрогѹте 117. 15, 161. 20—21, 369. 20, 374. 20—21, вѣрогѣше 319. 4, 356. 9, 364. 2, 375. 19, вѣрогѹтъ 325. 10, 370. 11, вѣрогѹте 323. 1. 2, 338. 12, 339. 2, 359. 6. 8, 360. 9—10, 384. 7, вѣрогѣта 28. 8, вѣрогѣмъ 329. 4, 384. 6, вѣрогѫтъ 341. 14—15, 381. 10, вѣрогѭи 323. 7. 11. 15. 16, 325. 9, 338. 27. 28, 339. 11, 340. 2, 345. 18, 362. 20. 21—22, 370. 10—11. 14, 375. 27, вѣрогѫштюмогѹ 150. 25, вѣрогѫщѥ 75. 23, вѣрогѫштеи 341. 16, 345. 21—22, вѣрогѫштнихъ 153. 1—2, вѣрогѫштихъ 386. 16, вѣрогѫщихъ 61. 16—17, вѣрогѫштемъ 311. 20—21, вѣрогѫштимъ 315. 6—7, вѣрогѫштнимъ 184. 26—27; вѣровати 150. 24, 310. 6—7, 344. 24, 369. 28; вѣровахъ 362. 24, вѣрова 23. 1, 191. 11, 323. 17, 330. 6—7, 346. 11, 397. 20, 399. 22, вѣровахомъ 341. 26, вѣроваете 162. 13, 288. 19—20, 383. 25, вѣровашѧ ἐπίστευσαν 320. 11, 321. 15, 328. 24, 329. 2, 344. 28, 349. 26, 360. 18, 364. 18, 370 6, 385. 12—13, вѣроваахѫ ἐπίστευον 342. 15, 369. 24, вѣровахѫ 367. 8; вѣровавъшеи 399. 23, вѣровавъшимъ 349. 27.

вѣрьнъ πιστός fidelis: вѣренъ 94. 3. 11, 272. 7, 285. 9, 399. 19—20, вѣрѫнъı 91. 10—11, 256. 24, 272. 7, вѣрьне 94. 10, вѣрьни 272. 10. 12—13.

вѣсть φήμη fama 28. 3, 207. 1, вѣстъ приимъ ἀκούσας 6. 1.

вѣстьникъ ἄγγελος nuntius: вѣстьникома 222. 28—29, вѣстьникъı 239. 8.

вѣтвь κλάδος ramus: вѣтви 74. 8, 129. 23, 261. 6, вѣтвеχъ 45. 14; — вѣтвье 170. 25. — вѣк κλάδος radus 90. 5; вѣкие στιβάδες frondes: 159. 23, βαΐα ramos 367. 12.

вѣтръ ἄνεμος ventus: вѣтръ 50. 8. 24, 90. 2, 130. 14, 139. 15. 24, 170. 22, вѣтроу 130. 12, 187. 5, 229. 9—10, 337. 4; instr. sing. вѣтромь 34. 16, вѣтромъ 223. 1—2; dat. plur. вѣтромъ 229. 14—15, вѣтромь 24. 7; вѣтри 21. 1. 9, 24. 10, 130. 19, вѣтръı 50. 19.

вѣтрьнъ ἀνέμου: вѣтрьна 130. 6, 229. 4—5.

вѣчьнъıи αἰώνιος aeternus: вѣчьнъıи 156. 28—29, вѣчѣнъıи 243. 15, 359. 12, 370. 26, 384. 21, вѣчѣнъı 62. 5, 67. 16—17, 69. 10, 96. 14, 97. 2, 155. 12, 281. 5, 282. 11, 325. 10, 326. 24, 328. 17, 334. 16; вѣчѣнааго 323. 8—9. 12—13, 332. 25—26, 339. 12, 340. 2—3. 18—19. 25, 384. 20, 400. 1; вѣчѣноумоу 126. 10, вѣчѣнжиж 97. 1, вѣчѣнѣемь 368. 19—20, вѣчѣнъıмъ 272. 5—6.

вѧзати δεσμεύω vincio: вѧзаахѫ 230. 4.

вѧште πλεῖον plus: 70. 17, 102. 13, 172. 8, 225. 4, 234. 24.

вѧштии μέγας major: 72. 11—12, πρῶτος primus 158. 6; вѧштеи μείζων maior 238. 16, μέγας ib. 23.

вусонъ βύσσος byssus 273. 4.

Г

гавата Γαββαθᾶ Gabbata 393. 18.

гаврилъ Γαβριήλ Gabriel: гаврилъ 192. 1, гаврлъ 191. 6.

гадариньскъ Γαδαρηνός: гадаринъскѫ 229. 17, гадаринскѫ 130. 20—21, гадаринъскъıмъ 231. 2—3.

газофилакии (fem. gen.) γαζοφυλάκιον gazophylacium: къ газофилакиѫ 167. 3—4. 12, 292. 19, къ газофилакии 348. 25, masc. gen. dat. газофилакеови (recte газофилакиови, ita zogr.) 167. 2.

галилѣа—галилеѣ Γαλιλαία Galilaea: галилеа 9. 2, галилеѭ 7. 14, 9. 28, 65. 19, 110. 12, 124. 11—12, 196. 4, 303. 11, 346. 19—20, галилѣа 229. 18, 335. 9, 345. 27, 346. 20—21; галилеѫ 8. 25, 9. 19—20, галилеиѫ 112. 19—20, 113. 13, 117. 7, 151. 20—21, 200. 12, 303. 12—13, 307. 6. 19, 325.

17, 329. 7, галилѣиж 206. 32, 318. 9—10, 329. 10. 14. 18; галилеи 60. 6, 106. 6, 112. 10, 119. 12, 174. 16, 182. 19, 184. 1—2, 308. 11—12, 342. 5, 343. 2, галилѣи 313. 1; галилѣеиж 202. 2, 276. 7.

галилѣанинъ Γαλιλαῖος Galilaeus: галилѣанинъ 178. 18—19, галилеанинъ 301. 20, галилеане 259. 2 nota, галилѣане 258—259, 329. 11, галилѣанъ 259. 2 nota; — галилеи: о галилеихъ 187. 29, 258. 24.

галилѣискъ — галилеискъ Γαλιλαίας Galilaeae: галилеискъ 192. 2, 208. 25, галилѣискъ 303. 13—14, галилеиско 143. 14, галилеискааго 74. 17—18, 116. 14—15, галилеискы 212. 8—9, галилѣискы 400. 7—8, галѣлѣискыма 368. 8, галилеискж 6. 2, 118. 16, галилеисцѣ 117. 12, галилеисцѣи 319. 10, 320. 10, галилѣисцѣмъ 53. 20, галилеистѣмъ 9. 8, галилеисцѣхъ 210. 6—7, галилеискамъ 136. 27, галилеискымъ 104. 11.

гасити—гашж σβέννυμι extinguo: не гасимыимь ἄσβεστος inextinguibilis 7. 13, не гашжштии (vl. не гасжштии) 153. 15, не гашжщии ib. 9, не гашжштнимь (vl. не гасящнимь) 204. 7.

гвоздинъ τῶν ἥλων clavorum: гвоздиниж 399. 11, гвозденыма 399. 8—9.

геона γέεννα gehenna: гєwнѣ 11. 27, cf. sub ѣеона.

глава κεφαλή caput: главж 16. 11, 48. 25, 49. 2, 77. 25, 97. 19, 107. 20, 137. 11. 16. 18, 163. 3. 20, 172. 4, 289. 27, 371. 25, 392. 6. 395. 17; gen. sing. главы 23. 21—22, 32. 15—16, 108. 10, 137. 7—8, 224. 14, 225. 13, 239. 24, 253. 3, 294. 19, 397. 27; nom. plur. 114. 2, 186, acc. plur. 295. 23; главѣ 107. 25, 180. 16, 397. 15, главоиж 13. 9, главами 108. 15.

глаголати — глаголиж λέγω dico: глаголиж 6. 25, 11. 11. 18. 23, 12. 9, 13. 5. 15. 28, 14. 21, 15. 7, 16. 9, 17. 12. 30, 22. 13. 18. 20, 30. 23, 31. 19, 32. 5, 33. 23, 34. 21. 25, 35. 28, 36. 8, 37. 16, 39. 26, 40. 17, 43. 21, 56. 15, 57. 22, 59. 3. 25, 61. 7, 62. 13. 24, 63. 14. 19, 64. 1, 66. 15, 68. 10. 12. 25, 75. 18, 76. 11. 21, 78. 2, 86. 12. 20, 87. 3, 91. 16, 93. 6, 96. 8. 26, 98. 6, 99. 3. 23, 100. 10, 103. 25, 121. 10, 126. 4, 134. 15, 135. 29, 145. 15, 148. 4, 149. 18, 152. 26, 155. 5, 156. 20, 161. 14. 19, 162. 17, 167. 9, 170. 30, 171. 16—17, 172. 18, 173. 18, 174. 7. 19, 203. 2, 208. 5. 7, 213. 4, 217. 20, 219. 30, 221. 11. 16, 222. 3, 223. 6. 11, 225. 15, 236. 8, 241. 21, 243. 9, 246. 22. 26, 251. 6. 25, 252. 17. 24, 253. 5, 254. 21, 255. 9, 256. 10, 257. 26, 258. 20, 259. 3. 9, 261. 16, 262. 1, 263. 1, 265. 25, 267. 25, 268. 12, 272. 2, 278. 14, 279. 2. 19, 280. 12. 24, 282. 5, 286. 4, 287. 12, 288. 24, 292. 22, 296. 2, 297. 26, 298. 5, 299. 10. 22, 306. 19, 319. 6, 322. 4. 11. 24, 328. 5. 13, 332. 8. 23, 333. 1. 28, 338. 2. 19, 340. 1. 15, 349. 17, 350. 8, 351. 12. 14. 17. 25, 352. 18, 356. 25, 357. 15, 368. 14, 372. 15. 18. 22. 25, 373. 2, 374. 2, 375. 26, 379. 16, 381. 15, 382. 24, 383. 12. 22, 402. 15; λαλῶ 43. 8, 343. 22, 349. 13, 350. 17, 370. 27. 28, 375. 21. 22, 386. 2, λαλήσω 337. 21, 383. 20; глаголеши λαλεῖς 43. 1—2, 327. 27, 393. 4; λέγεις 67. 17, 104. 13, 106. 4, 133. 15, 155. 14, 178. 11, 179. 6, 232. 6, 256. 23, 281. 2, 290. 12, 301. 22, 303. 6, 316. 8, 347. 9, 350. 7, 351. 30, 354. 14, 369. 12, 375. 18, 384. 2—3. 3, 391. 7. 18; глаголетъ λέγει 98. 23, 148. 20, 173. 8, 181. 13, 214. 23, 248. 21, 279. 15, 291. 21—22, 292. 2, 297. 16, 317. 20, 319. 16, 325. 7, 335. 3, 339. 18, 344. 14, 349. 4, 361. 24, 372. 9, 373. 5—6. 10. 20, 382. 13—14. 17, 394. 4, 396. 3, λαλεῖ 120. 21, 212. 21, 324. 27, 351. 10, 354. 28, 382. 18; глаголемъ λεγομεν 351. 19; глаголемь λαλοῦμεν 322. 25; глаголете λαλήσετε 31. 9, 169. 3, λέγετε 51. 18, 55. 2, 56. 9, 85. 22, 141. 17, 146. 26, 178. 21, 180. 2—3, 224. 1, 235. 13, 241. 2, 246. 2, 248. 4, 258. 7. 9, 302. 17, 327. 8, 328. 12, 352. 8, 354. 21, 356. 22, 360. 4; глаголѧтъ λέγουσι 35. 13. 16. 17, 56. 4—5, 58. 27, 75. 2—3, 82. 17, 146. 22. 29, 149. 12, 161. 17, 164. 11, 166. 13, 291. 29, 310. 2, 344. 15, 396. 7, λαλεῖ 40. 14, 219. 28; глаголѧ λέγων 3. 5, 5. 1. 22, 6. 8, 7. 17. 25, 10. 5, 21. 19. 22, 22. 5, 27. 11, 28. 11. 13, 29. 21, 42. 10, 44. 14, 45. 8, 50. 14. 21, 51. 16. 24, 56. 4, 57. 3, 58. 13. 23, 59. 11, 60. 15, 64. 13. 19. 25, 74. 15, 77. 11, 78. 12. 17, 81. 15. 27, 82. 3. 12, 93. 25, 96. 26, 99. 20, 100. 25, 101. 7. 25, 103. 25, 104. 12, 105. 9, 106. 2, 107. 8, 109. 7, 112. 15, 113. 17, 116. 17, 117. 9, 118. 3. 7, 119. 4, 126. 17, 132. 21, 145. 17, 146. 16. 21, 147. 10, 151. 3, 152. 15, 160. 27, 163. 9, 165. 8, 176. 3, 177. 12, 178. 10, 179. 9. 21, 182. 2. 9, 194. 26, 195. 9, 203. 25, 204. 19, 206. 5, 209. 2. 5, 210. 17 (λαλῶν), 211. 9. 21, 221. 2, 222. 12. 16, 224. 17, 226. 25, 230. 8, 231. 9, 232. 17. 19, 233. 2, 235. 8, 237, 8. 18, 243. 14, 251. 6, 254. 3. 5. 18, 263. 11. 21, 267. 14. 23, 275. 5, 280. 11. 21. 27, 283. 2. 5. 9, 285. 6. 14. 15, 287. 15. 27, 293. 1, 298. 5. 7, 300. 4, 301. 14. 19, 303. 4, 306. 10. 13. 27, 308. 12, 315. 15, 316. 15, 317. 3, 344. 20, 345. 16, 347. 27, 368. 12; глаголѧи ὁ λέγων 326. 9, ὁ λαλῶν (τὸ λαλοῦν) 31. 10, 327. 24, 343. 22, 356. 12, глаголѧштии fem. nom.

sing: 54. 2–3, 11, 137. 10, 191. 23–24, 268. 10, 279. 6, 363. 10–11, глаголѧщи 104. 10, 106. 20, dual. nom. fem. 360—361; глаголѧщта gen. acc. sing. 202. 14, dualis 72. 25–26, 73. 2, 148. 15, 157. 12, 310. 14, глаголѧща acc. sing. 303. 2, dual. num. 24. 16, 28. 5, 58. 6; глаголѧщте 45. 27, 49. 13, 50. 12. 16, 51. 9, 61. 4, 68. 17, 70. 19, 74. 11, 75. 16, 76. 5, 80. 13–14. 15, 95. 29, 97. 21, 104. 7, 107. 4. 23, 108. 16, 113. 4, 118. 11, 121. 14, 124. 24, 131. 20, 133. 24, 144. 1, 145. 20, 149. 11, 156. 12, 158. 25, 160. 2, 162. 12, 164. 12, 168. 7, 172. 5, 177. 6, 181. 17, 195. 5, 203. 18, 209. 10. 26, 212. 20, 213. 9, 220. 21, 222. 6, 227. 3, 228. 20, 229. 7. 13, 266. 18, 267. 11, 276. 10, 284. 4, 288. 12. 18, 289. 16, 290. 11. 24. 25–26, 293. 17, 302. 9–10. 22–23, 303. 9, 304. 14. 19, 306. 4–5, 340. 12–13, 343. 15, 354. 20, 359. 23–24, 367. 14, 368. 9, 392. 17, 393. 11, глаголѧще 3. 11, 18. 5, 24. 4. 9. 21, 26. 21, 28. 19, 30. 1, 37. 24, 39. 4, 40. 25, 53. 6, 55. 15, 58. 26, 65. 23, 75. 26, 79. 25, 87. 8. 15, 96. 21, 98. 19, 110. 8, 134. 25, 203. 9, 213. 20, 242. 10, 261. 20, 262. 14, 284. 25, 287. 7, 302. 5, 305. 25, 329. 28, 352. 25, 363. 7, 392. 2; глаголѧштєи οἱ λέγοντες 84. 5, οἱ λαλοῦντες 169. 4, глаголѧщеи 31. 9; глаголѧщее 43. 1; глаголѧштъ λέγοντος 177. 7, глаголѧштъ λαλοῦντος 317. 16; глаголѧштю λαλοῦντος 58. 11, 101. 20, 293. 12 (recte глаголѧштє), 300. 15, 301. 22–23, 349. 25, λέγοντος 237. 5, глаголѧщю λαλοῦντος 27. 9, 175. 28, λέγοντος 252. 1, глаголѧштоу λαλοῦντος 133. 23, 232. 16, λέγοντος 260. 20–21, глаголѧщоу λαλοῦντος 41. 22–23, глаголѧштюмоу τῷ λέγοντι 41. 28, instr. sing. глаголѧщиимъ 3. 11–12, глаголѧщымъ 5. 9. 16, 6. 10, 8. 30, глаголѧштємь 45. 22, 105. 21, глаголѧщемь 38. 14, глаголѧщемъ 23. 12–13, 73. 20, 81. 7–8; dat. plur. глаголѧштємъ 311. 7–8, глаголѧштемь 223. 24–25, 293. 7; глаголѧштѧ λαλοῦντας 53. 26–27, 74. 30, λέγοντας 92. 20, λέγουσαι 310. 1, 311. 3, глаголѧщѧ 93. 4, глаголѧштѧѧ λέγουσα 394. 24; глаголѧштиихъ 197. 19; глаголемое λαλούμενον 133. 27, глаголемъıхъ λαλουμένοις 199. 17, λεγόμενα 282. 22; глаголите 241. 14, 276. 2, не лиχо глаголите μὴ βαττολογήσητε 15. 13; — глаголати λέγειν 6. 24, 9. 6, 34. 14, 99. 5, 156. 17, 157. 4, 158. 20, 162. 19, 168. 4, 173. 21, 178. 2–3. 14, 191. 6, 203. 1, 207. 20–21, 211. 25, 222. 29, 225. 21, 235. 16, 249. 7, 252. 9, 253. 20, 261. 23, 289. 2, 305. 13, 347. 11, 381. 24, 382. 3–4, лалеїн 40. 12, 119. 2, 144. 3, 191. 8. 16, 209. 28, 222. 4, 349. 14, лалѣѭсаι 41. 24. 27; глаголаχъ лалѡ̃ 341. 13, ἐλάλησα, λελάληκα: 311. 27, 370. 21. 23, 381. 1. 6. 13, 389. 18. 21. 23, 390. 2, 350. 24, 377. 6, 378. 7, 379. 8, 383. 18, 384. 11; глагола λέγει saepius quam ἔλεγεν 8. 19, 22. 7, 23. 19. 25, 24. 5, 25. 18, 26. 5, 27. 30, 28. 8, 38. 6, 47. 15, 50. 22, 54. 9, 56. 8, 64. 1, 65. 7, 66. 12, 67. 20. 26, 70. 4. 6. 9, 71. 20. 29, 73. 13, 74. 22, 75. 13, 76. 21, 77. 22, 79. 1. 11, 82. 1, 87. 9, 99. 14, 100. 1. 15. 17. 22, 101. 1. 14, 102. 8, 103. 20, 104. 14, 106. 6. 27, 112. 17, 119. 8. 17. 20, 120. 15, 121. 9. 20, 122. 2, 123. 21. 22, 124. 4, 126. 20, 127. 28, 129. 31, 131. 11. 13. 15, 132. 10, 133. 27, 134. 5. 13, 138. 19, 142. 5, 143. 21, 144. 6, 145. 9. 21, 146. 25. 27, 148. 16, 150. 11, 152. 6, 154. 23, 155. 2, 156. 1, 5. 14, 158. 2. 18. 29, 159. 6, 161. 10. 12, 164. 5, 165. 16, 167. 17, 173. 4, 174. 12. 18. 27, 175. 3. 12. 22, 176. 6, 177. 17. 23, 178. 8, 195. 13, 203. 10, 251. 5, 271. 25, 274. 10, 285. 19, 297. 1, 311. 10, 316. 5. 23, 317. 15. 18. 21, 318. 3. 10. 14. 17. 19. 22. 24. 28, 319. 5. 12. 14. 15. 20. 22, 320. 5, 322. 6, 326. 1. 3. 11. 24. 27, 327. 2. 6. 9. 21. 23, 328. 1. 9, 329. 23. 24, 331. 5. 15, 335. 17, 336. 2. 13, 337. 8, 342. 16, 346. 13, 348. 25, 350. 20, 354. 5, 361. 9. 19, 362. 15. 16. 23, 363. 25. 26, 364. 1. 15, 366. 11, 368. 19, 369. 2, 371. 16. 20. 23. 25, 373. 11. 16. 24, 374. 9, 375. 5. 7. 13. 15, 376. 24, 388. 4, 389. 10. 12, 390. 9, 391. 23. 25, 392. 10. 15. 18, 393. 1. 3. 20. 22, 395. 6. 8. 12, 397. 5. 29, 398. 3. 8. 9. 11. 22. 27, 399. 16. 21, 400. 9. 16, 401. 1. 11. 17. 25, 402. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 12. 14. 22, 403. 1. 2, ἐλάλησεν 42. 9, 45. 15. 19, 82. 11, 139. 21, 194. 7. 201. 16, 308. 11, 369. 21, 370. 4, 384. 14, λελάληκεν 355. 21; dual. num. глаголасте λέγουσιν 28. 9, 71. 29, 73. 5. 368. 11, 397. 28, plur. ἐλαλήσατε 252. 16; глаголашѧ λέγουσιν 47. 16, 49. 19, 54. 6, 66. 9. 20, 70. 5, 76. 20, 80. 8, 81. 28, 107. 1, 118. 21, 119. 7, 130. 10, 133. 13, 138. 10. 16. 21, 145. 29–30, 162. 3. 16, 163. 27, 173. 1, 278. 22, 347. 5, 354. 13, 361. 10, 363. 17, 384. 1, 400. 11, ἔλεγον 159. 16, ἐλάλησαν 310. 7; глаголашє ἔλεγεν 135. 5, 141. 26, 142. 12, 146. 2. 3. 10, 150. 27, 174. 23, 202. 23, 214. 9, 215. 10, 216. 29, 235. 22, 237. 4, 240. 15, 248. 29, 250. 9, 258. 5, 259. 11, 260. 25, 263. 19, 264. 14, 270. 24, 271. 17, 278. 24, 305. 21, 306. 17, 321. 10. 12, 332. 6, 335. 19, 342. 1. 2, 349. 5. 18. 27, 353. 19, ἐλάλει 147. 6, 234. 15, 310. 23, 327. 26, 343. 11, 357. 14, глаголашє quod et глаголашє legi potest ἔλεγεν 27. 23, 48.

16—17, 78. 8, 123. 5. 13, 125. 22, 127. 2. 17. 21, 128. 20. 28, 129. 5. 15, 133. 5. 12, 135. 22, 136. 5. 15, 141. 11, 151. 22. 23, 166. 12. 21, 175. 8, 180. 4, 260. 8, 293. 22, 341. 17, 369. 8, ἐλάλει 39. 2, 45. 20, 120. 7, 129. 27. 29, 143. 24, 194. 28, 200. 8; глаголашете 236. 20 et falso гл҃ашете pro глашаете 372. 8; глаголаахж ἔλεγον 74. 16, 108. 21, 109. 13—14, 121. 28, 126. 11, 151. 10—11, 174. 25, 178. 17, 181. 21, 182. 6, 183. 12—13, 302. 6, 308. 21, 336. 20, 339. 15, 343. 6. 8. 9, 344. 11. 28—29, 345. 25. 26. 27, 348. 21, 349. 2. 12, 353. 17. 18. 20, 354. 8. 10—11, 358. 23. 26, 359. 2, 360. 15, 363. 19, 364. 22, 365. 23, 369. 1. 1—2, 382. 16, 394. 13, 399. 6, глаголаахж 26. 11, 28. 20, 47. 26, 97. 12, 106. 4, 109. 18, 123. 3, 125. 17. 19, 130. 17, 136. 8, 171. 20, 179. 6, 207. 26, 216. 4, 328. 7—8, 329. 3, 331. 14—15, 354. 8, 392. 8; глаголалъ кѣ λέγεσθαι 234. 4, ἐλάλησα 346. 9, 380. 13, глаголали ἐλέγετε 275. 8—9; глаголано 172. 20, 198. 10, глаголаномь 198. 3, глаголанъмъ 193. 21—22, глаголанъıхъ 198. 5.

глаголание: по глаголании μετὰ τὸ λαλῆσαι postquam locutus est 185. 7—8, къ мъносѣ глаголании ἐν τῇ πολυλογίᾳ in multiloquio 15. 15.

глаголъ ῥῆμα verbum: 10. 17, 63. 10, 104. 23, 178. 23, 193. 2, 197. 25, 202. 8, 351. 16, 370. 20, глаголось 282. 21, глагола 151. 27, 201. 16, 238. 12, глаголоу 106. 9, 193. 3, 199. 11, 210. 23, глаголомь 322. 25, глаголѣ 8. 6, 186. 5, 198. 3, 206. 7, 238. 14, 290. 22, глаголи 195. 3, 308. 22, 358. 26, 378. 19, глаголъı 198. 6, 201. 19, 220. 13, 308. 16, 325. 6, 341. 12. 25, 348. 25, 370. 16, 375. 21, 385. 10, глаголомъ 335. 8.

гладъ λιμός fames: гладъ 208. 11, 268. 23, гладн 87. 23, 168. 21, 294. 1, гладомъ 269. 5.

гладъкъ λεῖος planus: гладъкъı 202. 21.

гласити — глашати φωνέω voco: гласи 152. 5, глашаатъ 182. 6—7, 357. 6—7, глашаетъ 109. 15 nota, 158. 26 nota, глашаютъ 158. 24 nota, глашажште 126. 13—14.

гласъ φωνή vox: 5. 17, 6. 10, 7. 25, 38. 12—13, 116. 3, 116—117, 148. 22, 182. 10—11, 193. 17, 202. 15, 204. 19, 237. 8. 11, 249. 1, 276. 10, 316. 9—10, 322. 18, 324. 22, 333. 3. 11, 357. 5. 10, 358. 13, 368. 27—28, 369. 3, гласа 38. 20, 334. 9, 357. 12, 359. 10, 391. 22, гласомь 109. 7, 182. 2, 187. 22, 193. 13, 209. 1, 229. 25, 276. 17—18, 287. 5—6, 306. 24, 364. 10, гласомъ 89. 30, 109. 22, 118. 9, 131. 10, гласи 304. 25, гласъı 304. 23—24.

глоухъ κωφός surdus: глоухъ 150. 2, глоуха 143. 16, глоусни 34. 10, 222. 24, глоухъı 151. 4, глоухъıа 144. 2, cf. нѣмъ.

глѧдати βλέπω video: глѧдаше 39. 3.

глѫбина βάθος altitudo: глѫбинъı 42. 16, 127. 9, глѫбинж 210. 18—19.

глѫбокъ βαθύς altus 326. 13.

гнафеи γναφεύς fullo 148. 13.

гнѣсти—гнетж ἀποθλίβω affligo: гнетѫтъ 232. 6.

гнои κοπρία sterquilinium: гнои 267. 5, гноемь 259. 21 (stercora); τὰ ἕλκη ulcera гнои 273. 10.

гноинъ εἰλκωμένος ulceribus plenus 273. 7.

гнѣкати сѧ: лютѣ гнѣкати сѧ δεινῶς ἐνέχειν graviter insistere 252. 3, гнѣкаше сѧ ἐνεῖχεν insidiabatur 136. 17—18, гнѣкаате сѧ χολᾶτε indignamini 344. 8, гнѣкаıа сѧ ὀργιζόμενος qui irascitur 11. 23.

гнѣвъ ὀργή ira: гнѣвъ 295. 6, 325. 11, гнѣва 6. 23, 202. 26, гнѣвомъ 124. 3.

гнѣздо νοσσιά nidus: 262. 27, κατασκήνωσις 23. 20, 239. 23.

година ὥρα hora: 49. 14, 101. 16, 138. 11, 181. 8, 297. 22, 301. 5, 306. 20, 317. 23—24, 319. 15, 325. 24—25, 327. 10. 15, 330. 5, 333. 2. 10, 348. 27, 368. 12, 371. 2, 381. 3. 7, 383. 18—19, 384. 8. 16, 393. 19; годинъı 109. 4. 5—6, 182. 1, 306. 21—22, 330. 1, 368. 28; годинж 69. 20, 69—70, 70. 2. 15, 91. 2—3, 182. 1, 257. 9, 330. 3, 368. 26; годинѣ 90. 14, 109. 6, 181. 26, 301. 18, 361. 14.

годъ ὥρα hora: 190. 11, 265. 2, 344. 27, годь 98. 23 nota, 383. 4.

голгота Γολγοθᾶ Golgotha: голгота 394. 4—5, голъгота 108. 3—4, 181. 3.

голѣнь σκέλος crus: голѣни 395. 22. 23—24, голѣнию 395. 26.

голѫбь περιστερά columba: голѫбь 116. 27—28, 204. 18, 317. 4, голѫбъ 7. 24, голѫбье 30—31, голѫби 74. 22, 160. 24, 287. 26, 320. 18. 23; adj. голѫбинъ: голѫбина 198. 24.

гоморьскъ, гоморѣнинъ τὰ Γόμορρα: гоморьсцѣи 30. 25, гоморѣнемь 135. 30.

гоненне διωγμός persecutio: гонениию 44. 5, 128. 9—10.

гонити διώκω persequor: гонѧтъ 31. 17, гонѣахж 331. 28, гонимъ къıкаше ἠλαύνετο.

гора ὄρος mons: гора 202. 19, горж 8. 15—16, 10. 3, 50. 5, 53. 21, 58. 1, 99. 27, 100. 1, 113. 14, 124. 27, 139. 11, 148. 10, 174. 11, 193. 6, 206. 8, 216. 6, 236. 15, 299. 28, 335. 13, 336. 25, 346. 23; sing. gen. горъı 11. 3, 21. 17, 58. 22, 149. 4,

208. 21, 237. 16, plur. acc. 88. 15, 169. 17, 294. 25, cf. 145. 4 nota; горѣ 60. 1, 73. 11, 75. 20, 87. 6, 131. 19, 159. 4, 161. 14, 167. 24, 230. 13, 275. 9 nota, 286. 14, 287. 3, 296. 17, 327. 7. 11; горамъ 305. 13; горахъ 62. 22, 131. 6.

горе οὐαί vae: 35. 24 bis, 61. 20. 22, 83, 18. 23. 28, 84. 4. 23. 31, 85. 9. 18, 88. 19, 99. 10, 133. 3, 169. 22, 173. 26, 217. 12. 13. 15. 17, 241. 24 bis, 250. 22. 27, 251. 1. 8. 12. 27, 274. 20, 295. 4, 298. 13, 331. 25.

горин πονηρότερος nequior: горьша 41. 20—21, горешь 248. 25—26, χείρονα peiora 248. 28, горьшин χείρων peior 111. 11—12, maior χεῖρον 222. 22.

горюшьнъ—горѫшьнъ σινάπεως sinapis: горюшьно 275. 8, горюшъно 59—60, горюшьноѫ 261. 2 (vl. горюшичьноѫ), горѫшъноѫ 45. 9, горюшънѣ 129. 17.

горькъ πικρός amarus: горько 104. 27, 302. 2.

горьница ἀνώγαιον caenaculum 173. 11, 297. 19.

горѣти—горѭ καίομαι ardeo: горд 310. 22, 334. 1, горѫште 256. 4.

господь κύριος dominus: гъ 31. 25, 37. 20, 65. 12, 73. 18, 91. 3, 93. 21, 94. 2. 9, 106. 1, 159. 12, 163. 15, 171. 13, 185. 7, 222. 7, 250. 13, 257. 1. 5, 260. 12, 271. 9. 26, 289. 12, 292. 6, 372. 10, 399. 20, 401. 3. 20; гъ 64. 10. 15, 65. 7, 82. 3, 91. 12. 15, 94. 20, 123. 15, 132. 12, 165. 18 bis, 166. 15, 169. 29, 191. 24, 192. 7. 17, 194. 15, 195. 9, 197. 14. 26, 215. 10, 221. 28, 226. 15, 240. 11, 256. 9. 23. 25, 265. 22, 268. 15, 275. 7, 279. 14, 286. 21. 26, 292. 3, 299. 3, 301. 24, 325. 13, 379. 18, 401. 2; гъ домоѫ οἰκοδεσπότης 261. 18; acc. гъ κύριον 292. 6; господинъ (scribitur гнъ) κύριος 70. 10, 91. 15. 20. 23, 289. 20, гнь 77. 17, господинь 257. 8; на господинъ κατὰ οἰκοδεσπότου 70. 19, οἰκοδεσπότης: господинъ храма 91. 4, господинъ домоѫ 265. 15, господинъ храминъı 256. 16; господи κύριε (scribitur гн) 20. 16 bis. 19, 21. 20, 22. 5. 9, 23. 23, 24. 4, 28. 10, 36. 11, 44. 21, 47. 16, 50. 16. 21, 53. 3. 11. 14, 57. 3, 58. 7, 59. 11, 63. 26, 64. 13, 68. 22, 72. 27, 73. 2, 76. 19, 93. 4 bis. 25, 94. 7. 15, 95. 29, 96. 22, 99. 6, 111. 4, 143. 7, 150. 27, 211. 10. 21, 219. 29 bis, 221. 4, 239. 14. 21. 26, 240. 6, 242. 10. 21, 245. 11. 20, 256. 22, 259. 19, 261. 13. 21 bis, 265. 21, 278. 22, 283. 10, 284. 7, 285. 6. 12. 14, 286. 3, 299. 8. 26, 300. 23, 306. 17, 326. 11. 25, 327. 6, 329. 23, 331. 7, 338. 24, 341. 24, 347. 24, 356. 10. 14, 361. 1. 22, 362. 12. 23, 363. 11. 18. 26, 368. 9, 369. 25, 371. 17. 24, 373. 11, 374. 9. 13, 375. 6. 14, 376. 25, 398. 6, 402. 2. 6. 12. 27, 403. 11; genet. et acc. господа κύριον, κυρίου (scribitur гѣ): 5. 8, 8. 14, 81. 18, 82. 2. 6, 115. 12. 19, 163. 20, 165. 19, 166. 19, 187. 3, 188. 18, 193. 23, 206. 28, 243. 19, 256. 6, 257. 12, 291. 22, 308. 3, 360. 22, 372. 9. 15, 380. 7, 397. 5. 30, 398. 17. 24, 399. 7, господина κυρίου 93. 20, τοῦ οἰκοδεσπότου: господина 44. 21, господина домоѫ 31. 26; gen. господи 94. 5. 13, 160. 5, 193. 16. 22, 271. 16—17; dat. господи 8. 20, 190. 25, 206. 18, господеви 13. 4, 82. 3, 166. 15, 191. 1, 198. 21, 200. 8, 275. 6, 292. 3, господю (scribitur гю) 185. 10, 275. 6 nota, 337. 20, господиноѫ (scribitur гїноѫ praeter 271. 18 et 265. 14, ubi гспдиноѫ) 29. 6, 65. 5, 240. 17, 265. 21 nota, господиноѫ домоѫ οἰκοδεσπότῃ 173. 7, 297. 16; instr. sing. господемь (scribitur гмь) 31. 23, 190. 21, 198. 18; nom. plur. господие 286. 24; gen. plur. господеи 53. 15—16; dual. dat. господьма 17. 6—7, 272. 14.

господьнь κυρίου: scribitur sing. masc. гнь 5. 21, 111. 21, 116. 5, 190. 12, 197. 7, 202. 16, 316. 11, 330. 17, гнъ 3. 5. 16, 5. 1, 6. 11, 207. 10; sing. neutr. гнѣ 74. 13 86. 23, 160. 4, 207. 17, 263. 4, 287. 8, 301. 25, 367. 15; nom. fem. sing. гнѣ 193. 31, 195. 6, 197. 8, 212. 10, 369. 27, gen. sing. гнѣ 115. 22, 188. 31, 199. 5, 313. 18; dat. гнѣю 200. 11; acc. sing. fem. гнѣю 190. 9; instr. sing. гнѣмь 195. 28; loc. sing. гнѣи 115. 17, 187. 11, 188. 22, 198. 19. 23; loc. plur. гнѣиихъ 189. 19.

гостинница πανδοχεῖον stabulum: гостиницѫ 244. 18 (vl. господѫ сав.).

гостиньникъ πανδοχεύς stabularius 244. 20.

готовъ ἕτοιμος paratus: готовъ 79. 2, 299. 9, готова 78. 20, 265. 4, готово 342. 18, готови 91. 8, 256. 20, готовѫ 173. 12, готовъıа 92—93.

градъ πόλις civitas: градъ 6. 3, 8. 8, 11. 2, 13. 8, 24. 27, 25. 1. 5, 29. 21—22, 30. 11, 31. 20, 39. 10, 49. 9, 74. 15, 75. 9, 86. 6, 98. 22, 110. 5, 112. 22, 118. 28, 119. 28, 138. 3, 173. 4. 13—14, 192. 1—2, 193. 6, 196. 13. 15, 200. 12, 208. 21. 25, 211. 19, 221. 21, 226. 14, 240. 14, 241. 10. 16, 285. 10. 14, 287. 15, 297. 12, 325. 19, 326. 3, 327. 29, 365. 17—18; града 30. 22, 75. 7, 86. 6, 161. 7, 196. 14, 208. 20, 221. 24—25. 27, 229. 20, 233. 18, 234. 13, 241. 19, 265. 17—18, 307. 11, 318. 12, 328. 3. 23; градоѫ 30. 26, 135. 31, 231. 11—12, 241. 23; градѣ 31. 17, 131. 27, 197. 14, 224. 8, 230. 20, 279. 3. 5, 304. 16, 312. 15; градъı 27. 22, 78. 26, 119. 9,

140. 5, 226. 1, 261. 11; градомъ 35. 22, 210. 3; градѣхъ 34. 2—3.

градьць κώμη castellum: градьцѧ 49. 16, градъцѧ 135. 12, градъца 360. 20, cf. 346. 2 nota.

гражданинъ πολίτης civis: граждане 284. 23—24.

гребение τὸ ἐλαύνειν: къ гребении in remigando 139. 14—15.

гребѫ(—грести) ἐλαύνω remigo: гребъше 337. 5.

гробъ τάφος sepulcrum: гробъ 111. 7. 15, гроба 111. 20, гробоу 111. 1, гробы 85. 20, гробомъ 85. 11; μνημεῖον monumentum: nom. acc. sing. гробъ 110. 3, 183. 3. 12. 16, 307. 20. 24, 363. 8, 396. 20. 23, 397. 1. 14. 25, gen. plur. 130. 22, гроба 110. 25, 111. 23, 112. 12, 183. 14, 184. 3, 308. 2. 17, 309. 26, 367. 26, 397. 2. 5. 23—24, гробоу 183. 5, 308. 24, 310. 3, 363. 23—24, 397. 8. 10. 19, гробѣ 110. 23, 137. 22, 307. 14, 362. 4, гроби 110. 1, 251. 3, гробѣхъ 130. 24, 131. 6, 229. 23, 333. 11.

грозда et грозна σταφυλή uva: грозда 219. 22, грозны 20. 5, ubi vl. грозньѭ et гроздъı.

громъ βροντή tonitruum 369. 1, adj. громова βροντῆς 125. 8.

гръдъ ὑπερήφανος superbus: гръдъıѭ 194. 2.

гръдъıни ὑπερηφανία superbia 142. 19.

гръчъскъı ἑλληνιστί graece 394. 12.

гръсти—грызѫ vl. ad. 256. 1 nota.

грѣати сѧ θερμαίνομαι calefacio me: грѣıѭ сѧ 176. 26, 389. 15, 390. 7, грѣıжıта 187. 7—8, грѣахѫ сѧ 389. 14.

грѣхъ ἁμαρτία peccatum: nom. acc. sing. грѣхъ 39. 27, 350. 9, 356. 23, 393. 9, gen. plur. 3. 10; грѣха 347. 15, 356. 22, 380. 13. 18; грѣхоу 350. 10; грѣсѣ 348. 29, 351. 14, 380. 14—15, 381. 19 bis; грѣси 25. 9. 15, 120. 17, 121. 4, 212. 19. 27, 225. 16. 20; грѣхъı 6. 19, 25. 18, 116. 12, 120. 22, 121. 8, 212. 22, 213. 3, 225. 22, 246. 7, 316. 24, 349. 1; грѣховъ 195. 30, 312. 11; грѣхомъ 99. 23, 116. 8, 202. 12; грѣсѣхъ 349. 9. 11, 356. 4—5; ἁμαρτήματα грѣси 127. 28.

грѣшьнъ—грѣшьникъ ἁμαρτωλός peccans, peccator: грѣшєнъ 211. 10, 354. 11, 355. 10, грѣшънѫ (dat. pro грѣшъноу) 284. 4, грѣшънѣıѭ 147. 26, 148. 1, nom. plur. грѣшънѣıши (vl. грѣшънѣıше) 259. 1; nom. sing. грѣшъникъ 355. 11, gen. plur. грѣшьникъ 355. 26, грѣшъникъ 308. 13—14, грѣшъникоу 280. 12, грѣшъницѣ 267. 27, 268. 13—14, грѣшъници 26. 8, 121. 23—24, 218. 6. 9. 12, 267. 9, грѣшъникомъ 35. 19, 101. 17—18, 175. 26, 218. 12—13, 224. 2—3, грѣшъникъı 26. 12. 19, 121. 28, 122. 1. 5, 213. 20—21. 24—25, instr. pl. 267. 12; грѣшъница 224. 8. 20.

грѧдѫ(—грѧсти) ἔρχομαι venio: грѧдетъ 73. 22, 92. 13, 116. 17, 203. 26—27, 258. 8, 266. 4—5. 10, 316. 25—26, 323. 25, 327. 10. 14, 333. 1—2. 9—10, 335. 17, 362. 9, 367. 11. 18, 377. 22, 384. 8, ὑπάγει 371. 10, ἀκολουθεῖ 33. 10, 57. 11, 147. 17; грѧдѫ πορεύομαι eo: 265. 10, 376. 2, ἔρχομαι: 348. 9. 10, 385. 20, 386. 1; грѧдеши ἔρχῃ 7. 18, ὑπάγεις 258. 14; грѧдѫтъ ἔρχονται 305. 10, 324. 13, ἀκολουθοῦσιν 359. 11; грѧди ἔρχου 363. 18, δεῦρο 364. 11, ἀκολούθει: 23. 25, 26. 6, 281. 14, 318. 11, 403. 4 et грѣди (pro грѧди) 121. 20; грѧдѣте ἔρχεσθε 265. 3, грѧдѣта δεῦτε 9. 11—12; грѧдъı ἐρχόμενος 7. 6, 74. 12—13, 86. 22, 160. 3, 219. 30, 287. 8, 315. 16, 324. 25, 338. 26, πορευόμενον 239. 12, ὁδεύων 244. 14; мимо грѧдъı 121. 18, грѧдъıи 34. 5—6, 222. 13. 16, 316. 17, 324. 27, 336. 21, 362. 25, грѧдѧи 367. 15; грѧджıта ἐρχόμενον 89. 27, 170. 18, 177. 21, 305. 2, 316. 13, 318. 22, грѧджıма 358. 3, περιπατοῦντι 317. 14—15; грѧджıтъ 57. 26, 295. 20 nota, грѧджıѭ 7. 24, 103. 23, acc. sing. грѧджıтıи 156. 28, 282. 10—11; грѧджıтааго 6. 23, 202. 26, 266. 25, 339. 3—4, грѧджıтаѥго 314—315; neutr. sing. грѧджıтѣ 160. 4, грѧджıтєе 259. 23; грѧджıтѭ 180. 22, —ıю 238. 2; nom. plur. грѧджıтѣ 157. 2; acc. plur. neutr. грѧджıтаа 382. 4—5, 388. 2; dat. plur. грѧджıмъ 226. 14, грѧджıмъı 22. 17, dual. грѧджıтема 184. 13; грѧджıма 6. 21; грѧджıтиха 295. 17; грѧдѣаше ἠκολούθει 283. 12—13, грѧдѣахѫ ἤρχοντο 328. 3—4.

гоумьно ἅλων area: 7. 11, 204. 4.

гънати καταδιώκω prosequor: гънашѧ 119. 5—6.

гъıбати—гъıблѭ ἀπόλλυμαι pereo: гъıблѭ 269 5, гъıблıштєе ἀπολλυμένην 338. 6.

гъıбѣль ἀπώλεια perditio: 97. 21, 172. 6.

гѫба σπόγγος spongia: гѫбѫ 109. 16, 182. 7, 395. 14.

гѫгънıкъ μογιλάλος mutus: гѫгънıка 143. 16, cf. 114. 20 о гѫгънıкѣмь περὶ τοῦ μογιλάλου.

Д

да ἵνα, μή, ἵνα μή, ὅπως ut, ne: ἵна 3. 11, 5. 8, 8. 4. 29, 12. 18. 23, 18. 4, 19. 6. 21, 25. 16, 31. 24, 37. 25, 38. 12. 13, 49. 15, 51. 5, 56. 23, 60. 21, 61. 17, 62. 28, 63. 8, 67. 7. 16, 71. 21, 72. 18, 73. 6.

19, 85. 8, 97. 11. 13, 98. 17, alia; ὅπως 4. 15, 6. 4, 11. 7, 14. 1. 19. 24, 15. 6, 16. 7. 12, 23. 11, 25. 3, 29. 7, 45. 21, 79. 22, 86. 6, al.; μή 8. 12, 12. 6, 54. 5, 87. 13, alia; ὥστε 29. 10, al.; imperativum interpretatur, v. gr. да бждетъ ἔστω 63. 13, 72. 12. 15, да слышитъ ἀκουέτω 35. 9, 42. 24, 46. 18, al., videsis 11. 6, 12. 27, 14. 23, 15. 20. 21, 28. 13, 57. 9, 66. 9, 67. 5, 88. 13. 14. 15. 18. 22, 100. 26, al.; graece infinitivus legitur 10. 23, 14. 14, 42. 11, 64. 10, 72. 17, 82. 22, 91, 12, al.; graece futurum aut conjunctivus sine coniunctione: 44. 25, 58. 9, 73. 5, 75. 13, 80. 17, 83. 15, al. Coniunctio да praeterea legitur: 100. 26, 101. 4, 102. 22, 103. 7. 19, 105. 3, 106. 16. 24, 107. 1. 4. 14, 108. 2. 23. 25, 109. 18, 112. 19, 119. 9, 121. 6, 123. 20, 124. 18. 19. 26, 125. 1. 2, 127. 18. 24, 128. 21. 23. 26. 27, 131. 17. 21, 132. 9. 22. 23, 134. 19, 135. 16. 32, 137. 10, 138. 12, 16, 139. 1, 140. 7, 141. 12. 16, 142. 2. 24, 143. 2. 4. 17. 25, 144. 19, 146. 5. 28, 147. 16, 149. 5. 17, 150. 8. 21, 151. 21, 152. 7, 154. 21. 28, 155. 12, 157. 13. 15. 16, 158. 7. 9. 11. 21. 29. 30, 160. 25—26 nota, 162. 5. 23, 172. 23, 175. 6, 177. 1, 179. 21. 24, 180. 9. 20, 181. 2. 23. 24, 182. 9, 183. 10, 189. 9, 198. 12, 199. 23, 206. 25, 208. 22, 210. 1. 8, 211. 4, 212. 28, 215. 17, 218. 2. 13. 22. 23, 219. 10, 220. 19, 221. 5, 224. 5, 227. 1. 6. 12, 228. 8, 230. 10. 13, 231. 8, 232. 21, 234. 20, 235. 23. 24, 237. 25, 238. 12, 239. 10. 14, 240. 18, 245. 12, 246. 3. 4, 249. 25, 250. 10, 251. 20, 252. 6, 253. 22, 254. 19, 256. 7, 258. 17, 259. 23, 264. 8, 265. 23, 266. 15, 267. 7, 269. 23, 270. 14, 271. 12, 272. 4, 273. 18, 274. 2. 5. 7. 11. 19. 23, 276. 25, 278. 8. 10, 279. 12, 280. 18, 283. 4. 9. 10. 22, 284. 26, 285. 3. 4, 286. 8. 9, 289. 6. 18. 23, 290. 8. 9, 291. 3, 293. 3. 7. 15, 294. 25. 26, 295. 1. 2, 296. 13, 297. 5. 10. 11, 298. 21. 28, 299. 4. 6. 18. 20. 23, 300. 1. 6. 14, 306. 1, 309. 7, 312. 5, 314. 10. 12, 316. 2. 7. 19, 317. 1, 321. 19, 323. 7. 11. 14. 23. 25, 326. 3. 26, 328. 10. 17. 28, 329. 19, 331. 7. 25, 332. 16. 20, 333. 28, 334. 5. 18, 335. 19, 336. 1. 15. 23, 338. 10. 12. 14, 339. 5. 8. 11, 340. 6, 344. 6, 345. 3. 17, 347. 10, 352. 13. 20, 353. 1. 3, 354. 28, 355. 3, 356. 11. 16, 357. 23. 26, 358. 17, 359. 19, 360. 9, 361. 1. 4. 27, 362. 7, 363. 8. 22, 364. 9, 365. 6. 11. 13. 22. 27. 28, 367. 4, 368. 6. 12. 21, 369. 17. 20. 24, 370. 1. 7. 14. 18, 371. 2. 8, 372. 13. 19. 23, 373. 22, 374. 3. 5. 19, 375. 3, 376. 4. 9, 377. 13. 20. 23, 378. 5. 22, 379. 9. 11. 13. 22. 23. 26, 380. 20, 381. 1. 3. 7. 15, 383. 16, 384. 5. 8. 12. 17. 19. 21, 385. 1. 22. 27, 386. 2. 7. 8. 14. 17. 19. 22. 24. 25, 387. 2. 3. 10, 388. 6. 11, 390. 18, 391. 1. 15. 20. 27, 392. 2. 11, 393. 25, 395. 12. 19. 25, 396. 3. 4. 10, 399. 27, 400. 1. 403. 3. 8.

давити — давлѭ πνίγω suffoco: давлѣше 64. 19.

давыдъ Δαβίδ David: давъıдъ 8. 1—2, дв҃дъ 1. 11, 82. 6, 166. 18, 215. 4, дав҃дъ 123. 7, 166. 14—15, 292. 2. 6, дв҃ъ 37. 8, cf. 346. 2 nota; давъıда (дв҃да, дав҃да) 1. 15, 2. 21 bis, 160. 5, 192. 17, 195. 12; давъıдовъ 158. 23, 3. 6, 28. 6, 39. 4, 53. 3, 72. 27, 73. 3, 82. 1, 158. 20, 166. 14, 196. 15, 205. 8, 283. 2. 6; давъıдова 1. 1, 192. 4—5, 196. 17, 346. 2; давъıдову 74. 12, 75. 1; давъıдовѣ 197. 14.

даже cum paecedente прѣжде: πρίν prius quam 100. 11, 104. 24, 174. 20, 178. 24, 198. 14, 199. 4, 297. 25, 301. 26, 318. 26, 329. 24, 352. 18. 372. 23, 377. 19, 385. 4.

далє порро́терον longius 310. 13.

далече макра́н longe 24. 19, 166. 9, 188. 6, 221. 1, 268. 20—21, 269. 12, 284. 19, 401. 7, макра́ 83. 21, 166. 28, 292. 16, по́ррω 51. 27, 266. 27; из-далече а҆по́ макро́θен 103. 2, 110. 10—11, 131. 8, 144. 11, 160. 12, 176. 23, 182. 16, 273. 15, 280. 9, 301. 8, 307. 5, по́ррωθен 276. 9—10.

далъманоуτанъскъı Δαλμανουθά Dalmanutha 145. 5.

дамь — датн δοῦναι dare: дамь δώσω dabo 56. 17—18, 137. 5, 326. 20. 22, 340. 10. 11, дамъ 8. 18, 69. 24, 137. 3—4, 206. 11, δίδωμι 284. 7, 294. 12; plur. δώсомεν дамь 138. 18, 164. 1—2, 316. 7; даси 137. 10, 220. 22; дастъ futurum δῶσει, δοθήσεται 19. 8. 20, 31. 8, 41. 3, 43. 5, 55. 8, 57. 17, 78. 3, 89. 20, 129. 2—3, 145. 11, 147. 23, 163. 16, 169. 1—2, 170. 13—14, 192. 17. 218. 25—26, 228. 14, 246. 23. 25, 247. 1. 14, 249. 9, 272. 13, 338. 8, 362. 15, 373. 22, 376. 8—9, 379. 25, 383. 14, 384. 20, δίδωсιν 325. 7, 338. 20—21, 339. 2, 373. 14, 401. 21, διδόναι 91. 13, imperat. δότω 12. 27, aoristus е҆̈δωκε 29. 9, 49. 25, 54. 14, 75. 27, 93. 11, 99. 20, 101. 25, 123. 12, 127. 14, 137. 19 bis, 162. 4, 174. 2. 4, 176. 2, 215. 8, 222. 4, 233. 8, 244. 20, 284. 21, 285. 4, 298. 4, 311. 26, 315. 5, 323. 11, 325. 8. 21, 326. 15, 332. 20, 333. 6, 334. 5, 338. 18. 19, 339. 8, 343. 26, 344. 2—3, 359. 15, 370. 24, 371. 8—9, 388. 19, е҆̈δωρήсато 183. 1, а҆φῆκεν 132. 9—10, е҆̈δωκας 225. 8—9. 11; aor. дасте 95. 23, 96. 16, futur. 98. 13 nota; дадатъ δώσουсι 89. 6, 170. 8, 218. 28, 286. 5, 289. 6; даждь 48. 24—25, 61. 2, 64. 19—20, 70. 12, 268. 16—17, 326. 9, 355. 8, даждъ δός 15. 23, 68.

4, 155. 25, 157. 16, 246. 14, 258. 16, 264. 4, 326. 1. 25, 338. 24, дан pro даждь δός 13. 24; дадите δότε 19. 4, 30. 5, 49. 18, 92. 17, 94. 28—29, 138. 15, 218. 16, 234. 23, 250. 20, 255. 25, 269. 20, 286. 1—2; не дадѣше οὐκ ἤφιεν 160. 25, cf. 209. 27 nota; дати δοῦναι, δοθῆναι 48. 22—23. 28, 66. 10, 70. 28, 72. 3. 18, 80. 2, 98. 13, 110. 20—21, 134. 20, 157. 27—28, 158. 12, 164. 1, 172. 9. 26, 195. 21. 29, 198. 22, 246. 22, 255. 23, 257. 26, 277. 4, 290. 15, 297. 4, 340. 13; дахъ 372. 13, 385. 10, 386. 4. 21—22; дашѧ 49. 2, 105. 23—24, 108. 5, 113. 3, 311. 23, 365. 25—26; далъ 256. 18, 270. 14, 300. 19, 326. 10, 384. 18. 19. 20, 385. 1. 5. 7. 8—9. 10. 15. 21. 24—25, 386. 21, 387. 1—2. 3. 4, 388. 13; давъ 171. 9, давъı ὁ δούς 288. 13, давъı съвѣтъı ὁ συμβουλεύσας 389. 1, давъшни loc. sing. fem. 188. 23, давъшааго 26. 2; данъ 315. 20, 345. 22—23, дана 113. 17, данаѣ 134. 27, дано 43. 3. 5, 66. 24, 95. 1, 97. 23, 127. 22, 227. 4, 257. 17, 324. 16, 341. 19, 366. 15, 393. 8.

данинлъ Δανιήλ Daniel: данинломъ 83. 11, 169. 13.

дань φόρος tributum: 290. 15, 303. 2, данı τέλη 60. 17.

дарованти χαρίζομαι dono: дарова 222. 19.

даръ δῶρον donum: даръ 11. 28, 12. 1. 4, 22. 1, 51. 19, 84. 16 bis, 141. 19, 326. 8—9 (δωρεάν), дарı 4. 24, 292. 19, 293. 5, даромь 84. 13.

даѣнне δόμα datum: даанıѣ блага 19. 17, 247. 12.

даѣти vel даати — даıж διδόναι dare: даıж δίδωμι 242. 13, 359. 12, 377. 11. 12; десѧтınж даıж ἀποδεκατῶ; даатъ 377. 12, даате 218. 10, 250. 23, даете 98. 1 nota, даıжтъ 218. 13; дан δίδου 217. 29, 246. 6, даите 218. 16. 25; даıан διδούς 338. 23; даемое διδόμενον 298. 5; даѣти 19. 18, 247. 13, 256. 26, 303. 2; даѣаше ἐδίδου 235. 3, 310. 19, даѣше 99. 17, 127. 15, 139. 1, 144. 19, 209. 27, 269. 2, дааше 135. 14; даѣıж 42. 21, 181. 4.

двигнжти κινέω, σαλεύω moveo: двигнжти хоущı̃ сѧ 82. 21, σαλεῦσαι 220. 5; двигнжтъ сѧ σαλευθήσονται 89. 22, 295. 18—19, cf. подвижати сѧ; двигни сѧ ἄρθητι tolle te 75. 21, 161. 15.

движение κίνησις motus: движенıѣ 330. 16—17.

двизати — движж σχύλλω vexo: движеши 133. 25—26, не движи 232. 18; — сѧ: не движи сѧ μὴ σχύλλου noli vexari 221. 4; движемъ σαλευόμενος: движемъı 223. 2.

дворъ αὐλή atrium: дворъ 97. 9, 103. 2, 176. 25, 180. 10, 248. 12, 357. 1, 389. 6; двора 103. 2, 309. 9—10, 358. 12; на дворѣ 104. 9, 178. 6.

двьрь plur. двьрı θύρα ianua: 93. 2, 110. 25, 183. 5, 246. 19, 261. 19. 20, 357. 16. 20; двьрıи 110. 25, двьрıи 111. 23, 183. 14; двьремъ 398. 19, 399. 14, двъремъ 118. 28; двьрьми 357. 1. 3, дверьми 120. 7; двьрехъ 90. 9—10, 159. 14, 170. 29—30, 389. 7—8.

двьрьникъ θυρωρός ostiarius 357. 4—5.

двьрьница ἡ θυρωρός ostiaria: двьрьница 389. 11, двьрьници 389. 9—10.

девѧтъıи ἔννατος nonus: девѧтаѣ 317. 24 (vl. десѧтаıи), девѧтъıи 109. 5, 181—182, 306. 22, девѧтжıж 69. 25, 182. 1, девѧтѣı 109. 6.

девѧть ἐννέα novem 276—277, девѧти десѧтъ и девѧти ἐνενήκοντα ἐννέα 62. 21. 22. 25. 26, 267. 17, 268. 1. 2.

декаполь Δεκάπολις Decapolis: декаполи 10. 1, декаполи 132. 13—14; adj. декапольскъ Δεκαπόλεως: acc. plur. декапольскъı 143. 15.

десница ἡ δεξιά dextera: десницж 107. 21.

деснъ δεξιός dexter: десна 12. 21, деснаа 215. 14, десное 12. 17, 102. 8, 300. 26, 388. 16, къ деснжıж 13. 17, о деснж 72. 2, о деснжıж ἐκ δεξιῶν: 71. 22, 82. 4, 95. 17. 19, 103. 23, 108. 13, 157. 17. 26—27, 166. 16, 177. 20, 181. 12, 183. 17, 185. 9, 190 12, 292. 4, 302. 14—15, 305. 20, εἰς τὰ δεξιὰ μέρη 400. 19.

десѧтина in десѧтинж даати ἀποδεκατόω decimo, decimas do: 250. 22—23, 280. 7, cf. отъдесѧтъствоуıж.

десѧть δέκα decem: 157. 29, 276. 8. 24, 284. 20—21. 21—22, 285. 7, десѧтъ 188. 6, 268. 4; ої δέκα десѧтни 72. 5; ї̈ pro десѧть 94. 29, 286. 2. 3; dat. десѧти 92. 2, instr. десѧтıж 266. 24, десѧтıж 285. 10, loc. sing. о десѧти 188. 9, acc. plur. три десѧти τριάκοντα 42. 23, 105. 7. 21—22, 127. 16, 128. 18—19; ѣ pro три десѧти 44. 13, 331. 1, ѣ-ти pro три десѧти 98. 15, 337. 6; dat. plur. тремъ десѧтемъ 204. 22; gen. plur. десѧтии (седмь—) 242. 9, десѧтъ antecedente substantivo пѧть: 138. 26, 224. 27, 234. 30, 271. 21—22, 352. 16, 401. 15, ant. subst. шесть: 42. 22, 128. 19, 308. 29, ant. subst. седмь: 64. 2, 187. 16, 240. 12, antec. subst. осмь: 200 3, 271. 26, antec. subst. девѧть: 62. 21. 25, 267. 17, 268. 1; шесть десѧтъ exprimitur litera м̑ 44. 13, 127. 17; instr. plur. десѧтъı 321. 7; dual. десѧтѣ 337. 5—6, десѧтъма 266. 25—26; saepissime vero occurrit на десѧте: 27. 16, 29. 8. 12. 19, 33.

25, 49. 28, 69. 2–3. 3–4, 70. 2. 15, 71. 8, 98. 11, 101. 21, 102. 14, 113. 13, 125. 1, 127. 20–21, 132. 27, 134. 17, 135. 13, 139. 5, 145. 30, 152. 6, 157. 3, 160. 9, 172. 22–23, 173. 16. 23–24, 175. 29, 184. 18, 200. 18–19, 201. 23, 216. 10, 226. 3, 231. 20–21. 23–24, 233. 8, 234. 19, 259. 5. 26, 260. 18, 282. 12, 297. 1. 23, 299. 2, 300. 16–17, 308. 18, 311. 2, 336. 17, 341. 22–23. 29, 342. 4, 361. 14, 362. 5, 399. 4; дъка на десѧте exprimitur literis κι 235. 6.

дивии ἄγριος silvestris 6. 15, 116. 16.

дивити сѧ θαυμάζω miror: 53. 26, 106. 9, 179. 13; дивите сѧ 333. 9, 344. 2; дива сѧ 308. 26; диви сѧ 22. 17, 135. 11, 182. 28, 250. 12, 322. 15, dual. дивисте сѧ 201. 8–9, дивиша сѧ 28. 18, 75. 16, 80. 12, 198. 4; дивлѣахѫ сѧ 68. 17, 117. 28, 121. 13, 132. 15, 134. 25, 139. 25, 144. 1, 156. 11–12, 207. 24, 238. 5, 247. 18, 343. 14–15, дивлѣхѫ сѧ 21. 13, 39. 3, 47. 25–26, 81. 11, 161. 5; дивьше сѧ θαυμάσαντες 290. 23.

дивьнъ θαυμαστός mirabilis: дивъна 77–78, 163. 21, παράδοξα 213. 10, дивъно 355. 24.

дидрагма δίδραχμον didragma 60. 12. 23.

динарь δηνάριον denarius: gen. plur. динарь 224. 26, cf. пѣнязь.

динѣ: къ динѣ πρὸς τὸν δεῖνα 98. 22 nota.

дира σχίσμα scissura: 27. 3, 122. 22.

дияволъ διάβολος diabolus: 46. 6, 206. 2. 8. 11. 30, 227. 11, 342. 1; диявола 351. 6, дияволу 96. 15, 371. 5. 6, instr. sing. дияволомъ 205. 24; дьяволъ 8. 8. 15. 22, дьявола 7. 28.

длъгъ longus: на длъзѣ крѣмени graece ἐπὶ χρόνον, interpr. latina habet: per multum tempus 279. 7–8.

длъгъ τὸ δάνειον debitum 64. 15, τὸ ὀφειλέμενον 65. 2. 14, ἡ ὀφειλή 65. 8, длъгы τὰ ὀφειλήματα 15. 24.

длъжьникъ ὀφειλέτης debitor: acc. длъжьникъ 64. 7–8, gen. plur. длъжьникъ χρεοφειλετῶν, dual. длъжьника 224. 24, длъжьнику ὀφείλοντι 246. 9, длъжьникомъ ὀφειλέταις 15. 25–26.

длъжьнъ къıти ὀφείλω: длъженъ 64. 18. 20, 84. 14, 224. 25–26, 271. 18. 23, 392. 22, длъжень 84. 8; длъжьни 372. 11, длъжъни 276. 3; длъжѣниши ὀφειλέται debitores 259. 7–8.

доброткорити ἀγαθοποιεῖν: доброткорите 218. 15 nota.

добръ καλός bonus: nom. et acc. добръ 20. 10–11, 40. 8, 46. 25; добры ὁ καλός 357. 26. 27, 358. 8, ὁ ἀγαθός 40. 14, ἀγαθέ 94. 2. 9–10, 285. 8; gen. sing. добра 20. 12, 203. 7, 219. 18, acc. plur. neutr. 359. 21, добрѣ ἀγαθά 40. 15, добрыа τὰ καλά 11. 7; добро 20. 6. 9, 38. 5, 40. 8. 12, 44. 16. 21, 53. 12–13, 58. 7, 98. 1, 123. 23, 143. 5, 148. 17, 153. 24, 172. 11. 14, 173. 28, 215. 24, 217. 21, 218. 26, 219. 17, 237. 1, 254. 10. 12, 267. 3, 318. 19; доброе 46. 1–2. 3, 320. 6. 8; добраго 110. 14–15, добраго 7. 4; acc. sing. добръı 20. 7, acc. plur. добры ἀγαθούς 79. 7, добръıа 47. 8–9; instr. добромь 228. 1, 293. 8; loc. добрѣ 42. 21, 44. 10, 127. 15, 128. 16, 226. 24, 227. 23, 359. 24; adverb. добрѣ καλῶς 51. 23, 141. 1. 11, 144. 1, 165. 14. 27, 217. 17, 291. 27, 327. 3, 351. 19, 372. 9, 390. 3; compar. добрѣе καλόν 153. 2, 274. 20, 389. 2, добрѣа 61. 26, 62. 8, 99. 11, 153. 6. 12. 18. — добра рода εὐγενής 284. 18.

доколъ δαπάνη sumptus 266. 13.

довольнъ ἱκανός satis: довольно 299. 27; довольнъ къıти ἀρκέομαι contentus sum: довлѣıи (pro довольни, ut in. zogr. legitur) кѫдете 203. 20.

довлѣıж — довлѣѣти ἀρκετόν, ἀρκέω: довлѣетъ 18. 13 (vl. довлѣетъ), 31. 24, 375. 14–15, довлѣѫтъ 335. 22.

дондеже vide доньдеже.

донти θηλάζω nutrio: доншꙗ 305. 12, доıштимъ 88. 20–21, 169. 23, 295. 4–5.

доколѣ ἕως quamdiu: 59. 18 bis, 150. 11. 12, 237. 27, 359. 3 (quousque).

доконьчати in есмь не доконьчалъ ἔτι ὑστερῶ mihi deest 68. 1, 155. 23, λείπει 281. 11.

долу κάτω deorsum 8. 10.

домаштьнии οἰκιακός domesticus: домашьнии 33. 5, домаштънаıа 32. 1–2.

домовитъ οἰκοδεσπότης pater familias: домовитъ 76. 29, домовитоу 47. 20, 69. 14; — домовьнъ in приставление домовьное οἰκονομία vilicatio 271. 5–6.

домъ οἰκία domus: 23. 3. 5, 27. 24, 28. 7, 30. 15. 16, 39. 10. 22. 23, 45. 25, 60. 15, 118. 17–18, 125. 26 (домотъ ib. 28), 126. 1. 3, 135. 23, 142. 23, 156. 21, 169. 18, 171. 9, 209. 15 225. 8, 232. 21, 233. 15, 241. 10, 282. 7, 297. 15, 330. 7, οἶκος—οἶκον: 86. 20, 121. 11, 125. 13, 132. 10, 134. 2–3, 142. 4, 146. 15, 151. 14, 191. 21, 193. 7, 194. 11, 213. 5. 7, 215. 6, 221. 18, 231. 10. 19, 241. 1, 245. 7, 248. 1. 2. 22, 262. 29, 263. 5, 265. 24, 267. 22, 274. 6, 280. 14, 301. 7, 331. 12, домъ стѣгꙑ tectum 22. 9, домь оıхıаν 224. 6; дома ἐν τῷ οἴκῳ 362. 10; gen. домоу οἴκου 29. 14,

τῆς οἰκίας 30. 21, 42. 6, ἐκ τῆς οἰκίας 169. 19, 171. 13, 192. 4, 196. 17, 221. 1, 241. 9, 256. 19, 271. 13—14, 320. 24 bis, домоу строити οἰκονομεῖν vilicare 271. 7, строение домоу οἰκονομία 271. 10. 13—14, приставьникъ домоу οἰκονόμος 271. 8, господинъ домоу οἰκοδεσπότης 31. 26, 173. 7—8, 265. 16, 297. 16, господь (гк̃) домоу 261. 18; dativus домоу 53. 10, 241. 2, 270. 3, 271. 7, 284. 10, домовн εἰς τὸν οἶκον 143. 11; local. домоу 22. 5, 26. 7—8, 48. 7, 97. 15—16, 120. 4—5, 121. 22, 135. 7—8, 152. 1, 154. 21, 171. 23, 192. 18, 195. 12, 213. 16, 240. 7, 241. 6, 257. 28, 278. 8, 284. 1, 350. 11, 363. 5, 374. 21; instr. sing. домомь 91. 12; домъı 83. 20, 144. 10, 166. 27, 271. 14, 292. 15; домовъ 156. 26; домохъ 34. 19.

домъıслити addito не: ἀπορέομαι haesito: не домъıслѧштє 373. 5, не домъıслѧштамъ сѧ dum mente consternatae essent 308. 3—4; не домъıшлѣкаше сѧ διηπόρει 234. 3.

донелѣже ἕως 275. 20 nota.

донъдеже ἕως usque, quousque: 12. 5—6. 10, 30. 14, 31. 20—21, 38. 22, 45. 18, 50. 3—4, 57. 24—25, 58. 24, 65. 1. 13, 90. 11. 23, 135. 23—24, 139. 10, 174. 28, 214. 4—5, 236. 11, 257. 24, 258. 21, 259. 20, 261. 9—10, 263. 2, 267. 19, 268. 7—8, 275. 20, 284. 23, 292. 4, 296. 3, 297. 28, 312. 16, 353. 5—6, 354. 17—18, 369. 16. 19, 374. 17—18, 403. 3. 9, ἐφ' ὅσον 26. 25, ἐν ᾧ 122. 12, ἄχρι οὗ 295. 10; дондеже 4. 18, 5. 3, 11. 13, 82. 4, 86. 21—22, 100. 18, 148. 6, 166. 16—17, 171. 11, дощьдеже 11. 11, донъдеже 3. 18; дондеже 298. 2, 299. 12.

досадити — досаждати ὑβρίζω contumelia afficio: досадѧтъ 282. 17, досадиша 78. 23, 289. 9 nota, досаждъıше ἀτιμάσαντες 289. 9; досаждаѣши 251. 6—7.

доселѣ ἕως ἄρτι usque modo 35. 4, 320. 8—9, 330. 2—3, 383. 14, ἕως τοῦ νῦν 88. 26.

достати — достанж ἀρκέω sufficio: достанетъ 92. 21.

достоинъ ἱκανός dignus: 7. 8, 22. 9, 116. 19, 204. 1, 221. 4, ἄξιος 6. 23, 30. 9. 13. 16. 17—18, 33. 6—7. 8. 10, 220. 21—22, 241. 7—8, 269. 8—9. 17, 316. 19; достоини ἄξιοι 79. 3; достоина сътворити ἀξιόω 221. 6, достоина αἴτιον causa 304. 21—22, достоино ἄξιον 304. 10, ἐξόν ἐστι 37. 11, ἔξεστιν 80. 2, 105. 14, достоинжıж τὸ ἐπιβάλλον quod contingit 268. 17; достоинаа ἄξια 257. 15, 306. 15, достоинъı ἀξίους 202. 27.

достоѣние κληρονομία hereditas: 77. 15, 163. 12—13, 289. 18; достоѣнье 253. 23.

достоѣти — достоиж ἔξεστιν licet: 37. 5—6. 24, 38. 4—5, 48. 17, 65. 24, 123. 5. 22—23, 136. 16, 154. 7, 163. 31, 201. 15, 215. 1—2. 23, 260. 9—10, 263. 12, 290. 14, 327. 20, 331. 16, 390—391; ἔξεστιν licet достоѣаше 215. 19, достоѣше 123. 11, ἔδει oportuit 260. 18—19, 325. 18.

доҳъторъ: на доҳъторѣ 130. 9, vl. pro на кръмѣ, vocabulum доҳъторъ e germanico fonte fluxisse videtur, ubi doftâ, thôfta transtrum significat.

драгма δραχμή dragma: драгмж 268. 5. 11, драгмъ 268. 4.

драгъ βαρύτιμος pretiosus: драга 97. 18, vl. драгаго ib. nota, πολυτελής драгъı 97. 18.

древле πάλαι olim: 35. 27, 241. 27, πρῶτον primum 239—240, 240. 6.

древьнии ἀρχαῖος antiquus: древнимъ 11. 21, древънимъ 12. 12, 13. 3, древьниихъ 235. 12, древьниихъ 234. 7.

дроугъ φίλος amicus: 35. 19, 224. 2, 246. 12—13. 15. 24, 324. 20, 361. 20, 393. 12, gen. plur. 264. 16; дроугъı 221. 2, 267. 23, 268. 9, 272. 3, 294. 16, 379. 14. 18, instr. plur. 270. 15; dual. дроуга 303. 29—20, дроугомъ 252. 18; дроужє 246. 14, 264. 10, дроуѕи 329. 15; ἑταῖρος дроугомъ 35. 12, дроужє 70. 24, 79. 12, 102. 2.

дроугъ дроуга ἀλλήλους invicem 87. 29. 30, 252. 8—9, 374. 4, 379. 11. 26, ἀλλήλοις ad invicem 223. 24, 374. 6; ар. отъ дроуга ἀπ' ἀλλήλων ab invicem 95. 13—14, παρ' ἀλλήλων 334. 25; ар. къ дроугоу πρὸς ἀλλήλους ad alterutrum 130. 17—18, 145. 19—20, 152. 4, 181. 21, 197. 23—24, 209. 9—10, 216. 4, 289. 16; дроугъ дроугоу ἀλλήλων 372. 11—12.

дроугъıи ἄλλος alius, alter: дроугъı 31. 18, 109. 19—20, 389. 4, 397. 7. 9. 18; ἕτερος 224. 26—27, 240. 5, 265. 8. 12, 278. 16. 21, 280. 1, 285. 14, 301. 15, 306. 12, acc. sing. ἕτερον 289. 8; дроугъı мία 90. 97; дроугъıи ἄλλος 173. 22, ἄλλον 163. 2, ἕτερος 23. 22; дроугаѣ femin. sing. 38. 7, 104. 14, 110. 27, 111. 29, 124. 7, 216. 2, dual. num. 93. 17, 94. 8, neutr. plur. дроугаа 42. 13. 20, дроуга 42. 19; дроугоѕ 127. 6—7. 12, 14, 226. 19. 21. 23; дроугааго ἕνα alium 181. 13, τὸν ἕτερον alterum 272. 16, ὃν δὲ 305. 20, дроугаго τὸν ἕτερον 17. 8; къ дроугоугоумоу πρὸς ἕτερον 239. 25, дроугоумоу ἄλλῳ 22. 14, 221. 11—12, ἑτέρῳ 76. 17—18, 271. 22, τοῦ ἄλλου 395. 24, τὸν ἄλλον 397. 3; дроугжıж 13. 18, 93. 16. 24.

26, 215. 12, дроугоуıж 217. 26, 278. 19; дроуѕѣмь 17. 10 (ἕτερος), дроуѕѣмь 211. 3, 272. 17; дроузии ἕτεροι, ἄλλοι 56. 7, 144. 11, 146. 24, 345. 26, 399. 6, 401. 5—6, дроузии 74. 7, 247. 21; acc. plur. дроугъıа ἄλλους 70. 3; nom. plur. fem. τινές (vl. етеры) 308. 1, ἑτέρα sc. γραφή 396. 6; дроугыıхъ ἕτερα 248. 25, дроугъıхъ ἄλλων 234. 6.

дроужина συνοδία comitatus: дроужинѣ 200. 24.

дръжава κράτος potentia: дръжавж 193—194.

дръжавьнъ κράτιστος vl. pro славьнъ 189. 9 nota.

дръжати κρατεῖν servare 140. 21, κατέχειν tenere 264. 6; κρατέω teneo, retineo: дръжите 141. 7—8, дръжите 399. 2, дръжитъ сѧ 399. 3; дръжитъ сѧ ἀνθέξεται sustinebit 17. 9, 272. 16—17; дръжатъ κατέχουσι retinent 228. 3; дръжаııе κρατοῦντες tenentes 140. 18, дръжаштен οἱ συνέχοντες 302. 3; дръжаахж κατεῖχον detinebant 209—210, —сѧ ἐξεκρέματο suspensus erat 288. 7, дръжаашете сѧ ἐκρατοῦντο tenebantur 309. 6.

дръзати — дръзнжти θαρσέω confido: дръзаи 25. 8, 27. 26, 158. 25, 232. 14; дръзаите 50. 14, 139. 22, 384. 13—14; дръзнжкъ τολμήσας audacter 182. 26—27.

дрѣколь ξύλον fustis: дрѣкольми 101. 23, 102. 19, дръкольми 175—176, 176. 12—13, 301. 3.

дрѧселокати στυγνάζω tristis sum: дрѧселоуıь 55. 4.

дрѧхлъ кътн στυγνάζω contristor: дрѧхлъ къıкъ 155. 28; σκυθρωπός tristis: dual. дрѧхла 309. 9—10 (vl. дрѧсела).

дрѣво δένδρον arbor: 7. 3, 20. 6. 8. 9. 10. 11, 40. 7. 9. 10, 45. 13, 146. 11, 203. 6, 219. 17. 18. 19, 261. 5; дрѣва 7. 2, 74. 8, 159. 23, 203. 5, 295. 26; дрѣвѣ 305. 15.

доуıнжти ἐμφυσάω insuflo: доуноу (pro доуıнж) 398. 27.

доухати — доушж πνέω spiro, flo: доушетъ 322. 18, доушжштъ 258. 9, vl. дъшетъ, дъшижштъ, cf. дъıхати.

доуховьнъ τοῦ πνεύματος: доуховънѣи 206. 32.

доухъ πνεῦμα spiritus: 7. 23, 31. 10, 38. 17, 40. 1. 5, 41. 11, 101. 15, 109. 23, 116. 27, 117. 3, 118. 8, 126. 8. 11, 142. 27, 150. 2. 15, 169. 4, 175. 16, 186. 8, 187. 30, 192. 23, 193. 23, 199. 1, 204. 17, 207. 10, 208. 28, 233. 3, 235. 27, 237. 20, 247. 15, 248. 19, 253. 13. 18, 259. 26, 306. 26, 311. 13. 18, 317. 4. 8, 322. 15. 17, 327. 19, 341. 11. 13, 345. 22, 376. 10, 377. 7, 380. 23, 382. 1, 395. 18, gen. plur. 41. 18, 216. 24, 222. 18, 226. 5, 248. 26; доухъ 113. 21, 190. 22, 205. 21, 239. 17 nota, 322. 15. 20, 325. 7, 398. 27; dat. доухоу 151. 2, 238. 4, 363. 16, доухови 230. 1; instr. sing. доухомь 118. 3, 120. 24, 166. 15, 190. 26, 193. 11, 195. 8, 196. 5, 199. 3, 200. 14, 204. 2, 216. 29 nota, 317. 10, 322. 12—13, 327. 17. 20, доухомъ 7. 9. 27, 10. 5, 82. 2. 6, 116. 22, 130. 23, 145. 9, 199. 5, 205. 23, 242. 20, 373. 1, dat. plur. 118. 13, 209. 12; доусѣ 39. 17, 345. 20; доуше 131. 13, 151. 4; доуси 124. 23, 131. 22, 242. 17; доухъı 23. 10; на доусѣхъ 29. 10, 135. 15.

доуша ψυχή anima: 17. 15, 38. 16, 100. 22, 175. 3, 193. 23, 254. 23, 368. 24; vocat. доуше 254. 11; gen. sing. доуша 5. 25, 32. 9, 266. 7, 278. 12, 359. 3, 368. 18; loc. доуши 147. 24, dat. 254. 11; доушж 32. 11, 33. 11. 12, 57. 12. 13. 16. 18, 72. 18, 124. 1, 147. 18. 20. 23, 158. 12, 199. 22, 215. 25, 235. 27. 28, 254. 15, 357. 27, 358. 10. 16, 368. 17, 374. 14. 15, 379. 13; доушıж 17. 13, 81. 19, 165. 21, 166. 4, 243. 20, 254. 21; gen. plur. доушь 239. 17 nota; acc. plur. доуша 294. 21; доушамъ 36. 25.

дъва δύο duo: 9. 9. 14, 24. 13, 49. 28, 63. 20. 24, 66. 7, 72. 22, 73. 12, 90. 26, 93. 12. 17. 18, 94. 6. 8, 102. 14, 103. 10, 108. 12, 125. 1, 135. 14, 139. 4, 145. 30, 154. 19, 159. 5, 173. 3, 178. 24, 181. 11, 198. 23. 24, 210. 10—11, 216. 10, 222. 11, 224. 24, 236. 18, 244. 20, 257. 29, 268. 15, 278. 15. 19—20, 279. 25—26, 280. 6—7, 286. 15, 299. 26, 305. 17, 308. 6. 27, 317. 14, 329. 2, 336. 16, 337. 5, 361. 8, 394. 6, 397. 25, 400. 9, два 63. 8, 341. 29, дъва 28. 4—5; дъвѣ 62. 3, 131. 25, 135. 21, 138. 21. 27, 153. 13, 167. 7, 292. 21, дъвѣ 13. 23 (neutr.), 27. 15—16, 32. 12, 49. 20. 23, 62. 2. 9—10, 76. 13, 90. 28, 132. 27, 203. 10—11, 278. 17, 336. 5, 361. 13—14; дъвою 30. 8, 63. 9, 69. 2—3, 97. 5, 171. 18, 200. 18, 231. 20, 233. 14, 329. 16, 348. 16, дъвоıж 231. 23, 234. 25; дъвѣма 134. 17, 138. 17, 240. 13, 253. 1, 266. 25, 272. 14, дъвѣма 17. 6, 184. 13, 319. 19, 335. 21; на дъвое εἰς δύο 109. 25, 182. 12, 306. 24.

дъждити βρέχω pluit: дъждитъ 14. 4.

дъждь βροχή pluvia: дождъ 20. 30, 21. 8.

дъска τράπεζα cathedra: дъскы 74. 20, 160. 23, 320. 22.

дъшти θυγάτηρ filia: дъшти 27. 11, 48. 20, 53. 3—4, 132. 21, 133. 21. 25, 142. 26, 199. 25, 231. 19, 232. 14—15. 17—18, 258. 3, дъıри 27. 26, 58. 18—19, 367. 17; дъштере 143. 3. 10; dat. sing. дъıрери 73. 21, дъштери 136. 28, loc. sing. 114.

12, 187. 7, voc. plur. 305. 8; acc. sing. дъштерь 33. 3. 7, 258. 2, 260. 16, gen. plur. дъштеръ 189. 15.

дъштица πιναχίδιον pugillaris: дъштицѫ 194. 25.

дъхати πνέω flo: дъхаѭштю 337. 4, cf. доухати.

дькрь φάραγξ vallis 202. 18, cf. 153. 14 nota.

дьнь ἡμέρα dies: nom. sing. день 216. 8, 278. 5, 310. 16, 353. 6, 395. 20, дьнь 234. 17, 296. 9, 297. 7, 302. 7, 307. 16; оутрьнии день αὔριον 18. 22; acc. sing. sine praepositione день 60. 9, 70. 5, 131. 5, 147. 5, 157. 10, 200. 6, 235. 21, 279. 18, 282. 19, 308. 15, 309. 22, 312. 9, 317. 23, cum praepos. къ: къ день 20. 19, 30. 25, 36. 2. 9, 40. 20, 42. 5, 71. 15, 80. 13, 91. 23, 111. 1, 130. 1, 135. 30—31, 151. 26, 194. 17, 207. 5, 217. 9, 237. 15, 241. 23, 257. 9, 260. 11. 20, 262. 13. 21, 263. 17—18, 277. 21—22, 278. 2. 7, 303. 30, 308. 28, 316. 22, 317. 13, 318. 9 (ἐπαύριον), 319. 9, 339. 10. 13, 345. 14, 366. 19, 367. 9, 383. 21, 398. 18; cum praepositione на: на день 69. 18, 106. 10, 246. 7, 273. 5; дьнь acc. sine praep. 57. 1, 129. 8, 352. 14, cum praep. къ дьнь 172. 28, 287. 16, 331. 14, 337. 12, 339. 23, 340. 20, 362. 18, 370. 22, 383. 11; къ денъ 98. 18; genetivus plur. денъ 57. 27, 148. 8, 260. 9, 366. 1, 399. 12, дьнъ 117. 4; дьне genet. sing. 15. 23, 36. 7, 70. 23, 82. 9, 90. 21, 99. 25, 105. 19, 111. 7, 113. 12, 174. 9, 191. 11, 196. 6, 277. 15 nota, 277. 28, 365. 13, localis sing. о дьне 115. 18, къ дьне 296. 16, 361. 15; nom. plur. дьне 89. 2—3, дъне 88. 27, 169. 25, дьниѥ 26. 26—27, 197. 1, 214. 6, 274. 14, деньѥ 122. 11, 198. 16, 239. 6, 287. 19, 293. 10, 295. 2, 305. 10, деньѥ 191. 20; gen. sing. дьни 93. 7; dat. sing. дьни 18. 13, 48. 19, 136. 23, 209. 29; loc. cum praepositione: о дьни 90. 14, 115. 19, 171. 4, къ дьни 361. 14; acc. plur. sine praep. дьни 41. 5, 54. 2—3, 113. 23, 144. 8, 170. 3—4, 195. 25, 320. 15, 362. 3, дъни 200. 21, дни 41. 7, дънии pro дъни 6. 6; acc. plur. cum praepos. къ дьни 85. 22, 88. 21, 90. 17 (ко). 18. 19, 116. 23, 122. 18, 144. 44, 170. 12, 189. 12, 191. 25, 193. 5, 196. 8, 205. 25, 216. 5, 237. 13, 277. 25. 26. 31, 295. 5, 303. 17, 309. 13, къ дъни 169. 23, 214. 8, къ дни 3. 20, по късѫ дьни 102. 20, 176. 13, 235. 25, 288. 3, 301. 3; dualis дъва дьни 329. 2, 361. 8; gen. plur. дьнии 35. 3, 89. 18, 169. 29, 198. 12, 205. 23, 236. 13, 277. 15, дьнеи 200. 25, 212. 5, 288. 8, дънеи 228. 26; instr. дьньмь 275. 4, дьньмъ 275. 3, деньми 108. 17, 321. 5. 9, дьньми 103. 12, 177. 9, 181. 18; дьнѣхъ 111. 6, 120. 3—4, 190. 3, 191. 4—5. 22, 199. 27, 268. 19, дънѣхъ 201. 3; dual. дъноу 97. 5, 171. 18, 329. 6, дьнию 97. 5 nota.

дьньсь σήμερον hodie: дьнесь 55. 3, 76. 14, 106. 22, 174. 19, 197. 13, 207. 21, 213. 10, 255. 12, 262. 19. 20, 284. 10, 299. 11—12, 306. 19; дънесь 15. 23, 284. 1, 309. 23; дьнесъ 18. 1—2.

дьньсьнь ἡ σήμερον: дьнесьнѣго 36. 7.

дѣлати ποιέω facio: дѣлата 159. 11. 17; ἐνεργέω operor: дѣѭтъ сѧ 48. 13, 136. 7; прѣлюбы дѣлати μοιχάομαι, μοιχεύω moechor: дѣлати 12. 31, дѣлатъ 273. 1, cf. 273. 2—3 nota, не прѣлюбъ дѣи 155. 16; пакости дѣлати κολαφίζω colaphis caedo: дѣлаѭ 104. 6; коупльѭ дѣлати πραγματεύομαι negotior: к. дѣите 284. 23; молитвѫ дѣлати προσεύχομαι oro: дѣлаше 119. 5, дѣѭ 190. 10; не дѣи ἄφες sine 366. 19, cf. 109. 18 nota, не дѣите ἄφετε sinite 155. 2—3, 182. 9, 280. 21, 364. 16, 388. 11.

дѣва παρθένος virgo: дѣвы 92. 15, 93. 3, дѣвѣ 192. 3. 5, дѣвъ 92. 2, дѣваѭ 3. 12.

дѣвица κοράσιον puella: 27. 26, 28. 2, 134. 16, 137. 19; дѣвици 49. 3, 137. 2. 19; дѣвице 134. 14—15.

дѣвьство παρθενία virginitas: дѣвъства 200. 2.

дѣлание ἐργασία opera 258. 16.

дѣлатель ἐργάτης operarius: nom. sing. дѣлатель 30. 10, 241. 8, γεωργός agricola 378. 2—3; gen. plur. 29. 5—6, 240. 16—17, дѣлателъ 69. 15—16; nom. plur. дѣлателе γεωργοί agricolae, cultores, coloni 77. 6. 12, 289. 7. 15, ἐργάται operarii 262. 3; acc. plur. дѣлателѧ ἐργάτας 29. 7, 70. 11, 240. 18, γεωργούς colonos 289. 11; instr. дѣлателъı 69. 17; dat. plur. дѣлателемъ ϑερισταῖς messoribus 45. 3—4, γεωργοῖς 77. 2—3. 5. 18—19. 20—21, 289. 5, дѣлателемь 289. 3—4.

дѣлати ἐργάζομαι operor: 260. 10, 353. 4—5. 7; дѣлаѭ 332. 3—4, дѣлаеши 338. 15, дѣлаатъ 332. 3, дѣлаемъ 338. 10, дѣлаи 76. 14—15, дѣланте 338. 5, дѣлаѩи πράσσων qui agit 323. 21—22, дѣлаѭштеи ἐργαζόμενοι 20. 25—26; дѣла εἰργάσατο 93. 15.

дѣлитель μεριστής divisor: дѣлитель 253. 25.

дѣло ἔργον opus: дѣло 98. 1, 171. 11, 172. 11, 338. 12, 344. 1, 359. 22, 384. 24; дѣла 11. 7, 34. 4, 82. 22, 323. 21. 23. 25, 328. 11, 332. 16, 334. 4. 6, 338. 10—11, 342. 11. 21, 350. 21. 26, 353. 3. 5, 359. 6. 20—21, 375. 23. 25. 27; loc. sing.

дѣлѣ тѫ̀ πράξει actibus 307. 10, περὶ ἔργου о дѣлѣ 359. 24; дѣлъ 360. 6, 380. 16; dat. plur. дѣломъ 57. 21, 82. 16, 251. 15, 306. 15, 360. 8; instr. sing. дѣломь 309. 16.

дѣлѣ vide ради 123. 14–15 nota.

дѣти plur. τὰ παιδία parvuli: 61. 9, 67. 7, 154. 28, 246. 20 (pueri), 400. 16–17, τέκνα filios 69. 7; gen. plur. дѣтии 67. 10, 155. 13, 280. 21, дѣтєи 51. 1, 54. 19.

дѣтишть παιδίον puer: дѣтищемъ 35. 10.

дѣтьскъ τῶν παιδίων puerorum: дѣтєскъ 143. 9.

Є

є pronom. demonstr. 3 pers. neutr. gen. acc. sing. αὐτό, αὐτόν: 12. 17, 35. 5, 44. 3. 9. 11, 45. 2, 49. 5, 61. 7, 62. 7, 73. 16, 110. 22. 23, 127. 13, 128. 7. 18, 129. 17, 152. 9. 10, 153. 18, 194. 18. 25, 199. 9, 226. 19. 23, 228. 25, 261. 1, 265. 7, 285. 26, 286. 19. 26, 307. 13 bis. 14, 396. 16; praecedente praepositione scribitur нє: на нє 367. 16; cf. ю 5. 5; — єго et емоу tam frequenter occurrunt, ut in quavis pagina legi possint; — loc. sing. емь 51. 7, 124. 21, 140. 9, 210. 7–8 nota, 216. 26, 214. 19–20, 244. 21; емъ 232. 12, 244. 19; — ей dat. sing. fem. 12. 27, 48. 22, 53. 5. 17, 56. 17, 60. 25, 71. 20, 75. 13, 81. 22, 133. 19. 21, 134. 13. 20, 137. 4. 15, 143. 3. 9, 160. 17, 165. 24, 172. 9–10, 189. 16, 192. 11. 23. 28, 194. 13. 21, 197. 1, 221. 29, 225. 16. 19, 232. 14, 233. 4, 245. 12. 13–14, 260. 3, 319. 14, 326. 8. 17–18, 327. 2. 9. 23, 347. 22. 25, 362. 15. 19, 364. 1, 397. 28, 398. 3. 8. 11; — ѣѩ genet. sing. fem. ѣѣ 3. 2. 3. 17, ѣѧ 3. 6, ѣѣ 21. 11, 23. 7, 48. 18, 53. 19, 90. 5, 98. 10, 101. 9, 133. 8, 136. 28, 170. 25, 172. 10. 21, 193. 11, 194. 14, 220. 6, 232. 2. 24. 25, 233. 3. 5, 260. 19, 279. 12, 358. 18, 361. 5, 383. 4, 388. 20, 400. 22; praecedente praepositione scribitur нѣѧ, quod vide sub н. — ѣѭ instr. sing. fem. gen. 84. 20, 136. 15, 184. 12, 361. 4. — ѣю dual. num. 73. 18, 198. 16, 225. 1, 268. 16, 309. 6, 362. 8, ѣю 9. 16.

є addita particula же pronominis relativi vicem est: єже ὅ quod 18. 20, 20. 11, 32. 3. 4–5. 5. 7, 40. 19, 43. 6–7, 45. 9. 10, 46. 20, 52. 18. 27, 56. 19. 20, 66. 8, 69. 23, 70. 8, 71. 2. 27–28, 76. 1, 88. 16, 95. 3, 98. 9, 108. 4, 114. 2, 119. 24, 125. 8, 128. 25, 129. 4. 18, 133. 19, 134. 14, 141. 19 bis, 24. 28, 142. 7, 143. 22, 149. 10, 154. 20, 157. 4, 161. 7, 167. 7, 169. 1. 27, 171. 16, 172. 15. 20, 175. 11, 180. 10, 181. 3. 13, 182. 3. 23, 186, 192. 24–25, 198. 9, 199. 13, 204. 12, 215. 4, 219. 7, 220. 22, 228. 10. 11. 15, 237. 4. 14, 244. 21, 252. 11. 13 bis. 16, 261. 2, 272. 22, 276. 3, 286. 6, 293. 6, 301. 21, 314. 5, 317. 19, 318. 4. 7, 319. 16, 321. 13. 16, 322. 25 bis, 325. 1, 327. 13, 329. 26, 332. 10, 333. 24, 336. 20, 338. 8, 339. 2. 8, 353. 13, 364. 17–18. 20, 369. 25, 370. 21, 371. 18, 373. 16, 377. 4, 378. 7, 380. 6, 382. 13. 17, 384. 19, 385. 1, 388. 12, 389. 24, 391. 2, 394. 4. 16, 398. 10; nonnunquam graecum τὸ exprimit: 67. 21, 72. 21, 157. 26, 166. 2, 191. 15, 214. 14, 227. 23, 266. 14, 291. 16, 299. 23. 24—25; ѥже 3. 14, 5. 14, 7. 3; — єгоже 37. 5, 38. 14, 48. 23, 52. 10, 75. 22, 77. 24, 86. 10, 91. 11. 14, 101. 25, 105. 23, 106. 12, 123. 4–5, 136. 10, 137. 4, 157. 13, 163. 18, 176. 3, 178. 21, 179. 15, 180. 2, 207. 10, 215. 1, 216. 11, 256. 25. 27, 285. 18. 19. 22. 23, 289. 25 300. 19, 304. 28–29, 315. 15, 316. 17, 318. 14, 325. 6, 327. 4. 12, 328. 7, 329. 16, 334. 13, 338. 12–13, 344. 13. 23, 352. 8, 354. 21, 360. 3, 361. 1, 362. 14, 366. 3, 367. 4–5, 373. 7. 21, 376. 3. 10, 377. 7, 379. 23–24, 380. 22, 384. 24, 395. 6, 396. 7, 397. 4; — емоуже 7. 10, 36. 19, 116. 18, 137. 3, 187. 28, 192. 2. 4, 198. 25, 203. 27, 204. 3, 206. 13, 225. 4. 17–18, 231. 16, 243. 5, 257. 17. 19, 309. 10, 324. 11, 339. 16, 358. 1, 373. 12, 378. 20, 390. 11, ѥмоуже 7. 8; — ѥиже 174. 26, 220. 9, 294. 12, 309. 1; — ѣѥже 63. 21, 142. 26, 360. 23; — ѣѭже 195. 19, 387. 11.

єванѣлиє εὐαγγέλιον evangelium: єѵ҃лиѥ 9. 21, євѣ҃лиѥ 98. 8, єванѣ҃лиѥ 117. 8. 11, 184. 23, 387. 13, євнѣ҃лиѥ 28. 24, 88. 6, 172. 19, єванѣлиѥ 115. 23, 185. 14, 189. 1, єванѣ҃лиѥ 312. 26, євнъѣлиѣ 114. 1, євнѣ҃лиѣ 147. 20, єванѣ҃лиѣ 156. 24, 186. 1, євнѣ҃лию 168. 30.

єврокъ τοῦ Ἔβερ 205. 15.

єврѣискъ ἑβραικός hebraicus: єврєисками 306. 8, ἑβραιστί єврєискъı 330. 13, 394. 4, 398. 9, єврѣискъı 393. 17–18, єврѣискъı 394. 12.

єгда ὅτε, ὅταν, ποτὲ cum, quando: ѥгда 8. 12, 10. 16, єгда 14. 16, 15. 2, 21. 12, 26. 27 (ubi єгда же legas), 27. 32, 31. 6. 17, 33. 24, 37. 8, 41. 11, 44. 19, 45. 11, 47. 7. 22, 51. 12, 60. 14, 65. 18, 68. 27, 73. 9, 75. 24, 77. 3. 13. 17, 84. 2, 88. 9, 90. 4. 8, 95. 8, 97. 3, 99. 25, 106. 4, 107. 25, 118. 25, 122. 16, 123. 7, 124. 22, 127. 4. 19, 128. 1. 5, 129. 13. 18. 20, 136. 24, 142. 3, 145. 30, 148. 2, 149. 6, 159. 2, 161. 22, 164. 25, 165. 1–2, 168. 2. 9. 30, 169. 11, 170. 25. 28, 172. 13. 25, 174. 9. 15, 180.

18, 182. 19, 196. 20, 198. 11. 15, 199. 6–7, 200. 18, 204. 14–15, 208. 9, 211. 18, 214. 6, 215. 4, 216. 8, 217. 4. 5. 17, 220. 12, 226. 17, 227. 14, 231. 13. 21, 235. 6–7, 236. 6. 16. 26, 237. 10, 239. 5, 244. 22, 246. 1, 248. 11. 18. 29, 249. 27, 250. 7. 9, 253. 14, 258. 6. 9. 14, 262. 5, 263. 3. 4–5. 22, 264. 7. 8. 15. 20, 266. 15, 270. 16, 271. 12, 272. 4, 276. 1, 277. 4, 282. 23, 285. 1, 293. 14. 19, 294. 21, 295. 26. 29, 297. 22, 299. 14, 305. 18, 310. 23, 312. 19, 315. 25, 320. 7, 321. 10–11. 14, 325. 12, 327. 11. 15, 328. 27, 329. 10, 331. 7–8. 9, 333. 2, 337. 20, 343. 2, 344. 17. 29, 349. 18–19, 351. 10, 353. 7. 8, 354. 3, 357. 7, 361. 6, 362. 9, 367. 21. 25, 370. 4, 372. 5. 23, 373. 24, 377. 20, 380. 22, 381. 7, 382. 1, 383. 2. 4. 19, 385. 23, 392. 16. 23, 394. 17, 395. 16, 399. 5.

ѥгуптъ Αἴγυπτος Aegyptus: ѥгупетъ 5. 3. 7, ѥгупта 5. 9, ѥгуптѣ 5. 22.

ѥда μή, μήτι, μήποτε numquid: 19. 14. 15, 20. 4, 26. 24, 39. 4, 43. 16, 44. 26, 92. 20, 99. 6. 14, 111. 8, 122. 11, 127. 27, 128. 20, 171. 21, 173. 22 bis, 203. 24, 214. 3, 218. 31, 247. 7. 8. 10, 250. 3, 264, 2. 18, 275. 22–23, 296. 6, 299. 15, 322. 8, 326. 14, 328. 2. 8, 341. 23, 344. 15. 29, 345. 9. 27, 346. 10. 11. 15–16. 19, 349. 3, 352. 2, 355. 17, 356. 19, 358. 27, 389. 11, 390. 7, 391. 9, 400. 17.

ѥдиначе ἀχμήν adhuc 52. 16–17, cf. 269. 11–12 in nota.

ѥдинъ εἷς-ἕν 12. 10. 24, 17. 22, 27, 23. 16–17, 47. 1, 58. 10 bis. 11, 63. 1, 64. 8, 67. 18–19, 70. 20, 71. 22 bis, 83. 9. 12. 15, 90. 26–27, 93. 12. 18, 94. 14, 99. 4. 5, 101. 20, 102. 5, 109. 15, 120. 23, 132. 18, 136. 8, 149. 29, 155. 9. 15, 156. 16. 17, 165. 12. 18, 165—166, 167. 17, 172. 22, 173. 18–19. 21. 23, 175. 29, 176. 8. 17, 182. 7, 200. 13–14, 208. 16, 212. 5, 224. 25, 228. 26, 255. 5. 11, 265. 25, 276. 15, 278. 16. 20, 280. 1, 281. 4, 300. 16. 24, 306. 9, 309. 10, 317. 25, 336. 2. 4, 337. 14, 342 .1. 3, 346. 15, 365. 2. 6, 366. 5. 11–12, 373. 2–3. 6, 389. 25, 390. 10, 395. 27, 399. 3–4; μόνος 90. 16, 135. 8, 139. 13, 212. 23, 237. 11; κατὰ μόνας 127. 19, 235. 7, κατ'ἰδίαν 49. 8, 50. 5, 129. 29, 143. 18, 234. 12; τὶς 41. 25, 189. 13, 224. 5, 229. 20, 232. 16, 239. 19, 244. 5. 10. 14, 245. 19–20, 250. 10, 251. 5, 253. 20, 259. 12, 261. 12, 263. 8–9, 264. 25–26. 29, 268. 15, 273. 3, 279. 2, 280. 27; ѥдинь μόνος 50. 6, къ ѥдинь ἐν μιᾷ 288. 8; — ѥдина εἷς-μία 32. 13, 62. 20, 66. 8, 90. 29, 91. 1, 104. 9–10, 154. 19, 167. 6, 178. 6, 253. 1; τὶς 132. 26, 245. 6, 249. 1, 301. 12, ѥдина 11. 12; — ѥдино ἕν 13. 22, 38. 1, 61. 14, 152. 10, 245. 15, 344. 1, 355. 12, 358. 14, 359. 18, 365. 12, 385. 22, 386. 17. 19. 22. 23. 24; μόνον 75. 13, 368. 15;—ѥдиного ἕνα, μίαν 13. 10–11, 17. 7. 9, 33. 20, 56. 8, 61. 16, 63. 8, 64. 17, 75. 29, 84. 2, 101. 2, 108. 13, 133. 29, 145. 15, 146. 24, 152—153, 155. 22–23, 162. 7, 163. 7, 175. 13–14, 179. 15, 181. 11–12, 231. 25–25, 269. 10, 270. 4, 271. 15, 272. 15. 16, 274. 24, 277. 15, 281. 10, 288. 15, 304. 13, 311. 2, 350. 28, 360. 16, 391. 27, 397. 26. 27; μόνον 58. 21, 149. 3, 349. 24, 384. 10. 22; κατ' ἰδίαν 151. 15, 167. 25; τινά 152. 16, 305. 1; ѥдинаго τοῦ μόνου 335. 1; — ѥдиноѭ negat. ни ѥдиноѭ οὐδεμίας, οὐδενός 133. 2, 135. 8–9, 304. 7, 391. 25, 392. 13; — ѥдиномоу ἑνί-μιᾷ 70. 24, 96. 9. 27, 106. 8–9, 173. 21, 307. 17, 347. 18, 389. 2, 403. 16; κατ' ἰδίαν 59. 22, 87. 8; τινί 173. 21, 180. 21, 206. 19, 254. 4; ѥдиноѹемоу на десѧте τοῖς ἕνδεκα 184. 17–18, ѥдиноѭмоу μόνῳ 8. 21; — ѥдинѣ 208. 12, 272. 27, 301. 18; — ѥдинѫ μίαν, ἕνα 66. 7, 75. 10, 148. 18–19, 154. 18, 183. 11, 237. 3, 267. 16, 268. 5, 278. 18, 307. 23, 396. 24, 398. 18; μόνην 245. 11, τινά 245. 5, 276. 8, 292. 20, 304. 15, ѥдинѫ 11. 14; къ ѥдинѫѭ на десѧте περὶ τὴν ἑνδεκάτην 70.1–2. 14; — ѥдинѣмь instr. sing. μόνος 63. 4, съ ѥдинѣмь окомь μονόφθαλμος 62. 8, 153. 18; dat. plur. τινάς 279. 23; ѥдинѣмъ dat. plur. μόνοις 37. 13, 215. 10, κατ' ἰδίαν 243. 7, τὶς 293. 7; instr. sing. (οὐδείς) 251. 10; — loc. sing. ѥдиномь εἷς-μία 259. 24, 268. 13, 278. 15–16, 397. 17; μόνος 206. 6, τὶς 245. 8–9, 279. 3, ѥдиномъ εἷς 62. 12, 211. 18, 257. 28, 267. 27, 268. 25, μόνος 8. 5;— ѥдини τινές 25. 10, 109. 10–11, 112. 21, 120. 17–18, 140. 11, 148. 10, 159. 15–16, 172. 4, 177. 5, 178. 1, 182. 5, 214. 28, 236. 9, 247. 19, 258. 23, 262. 14, 287. 10, 290. 24, 291. 26, 291—292, 310. 3, 341. 14, 344. 11, 346. 3, 354. 9, 363. 20, 364. 19, 368. 5, 373. 19; κατ' ἰδίαν 137. 26, 138. 1, μόνοι 337. 17; — nom. plur. fem. ѥдинѣ τινές 226. 4, 309. 24; acc. plur. τινάς 140. 13, 163. 25, μόνους 148. 10, 308. 25, κατ' ἰδίαν 58. 2, 71. 8; 113. 12 ѥдинѣ на десѧте est nomin. sing. formae determinatae pro ѥдинѣи; 250. 6 ѥдинѣ genetivum fem. gen. exprimit, pro ѥдиноѭ.

ѥдѣка μόγις vix 237. 22.

ѥзекиѣ Ἐζεκίας: ѥзекиѣ, ѥзекиѫ 2. 6.

ѥзеро λίμνη stagnum: ѥзеро 229. 5, 230. 18, ѥзера 229. 3, ѥзерѣ 210. 10. 11.

ѥзромъ Ἐσρώμ: ѥзромъ, ѥзрома 1. 6.

ѥи ναί est, utique: 13. 12, 28. 10, 36. 14, 47. 16,

53. 14, 60. 14, 75. 3, 143. 7, 223. 6, 242. 24, 251. 25, 252. 23, 331. 7, 362. 23, 398. 17.

елеонъ τῶν ἐλαιῶν oliveti: елеонъ 286. 14, 296. 17–18; adj. елеонъскꙗ 100. 1, 174. 11, 299. 28, 346. 23, елеоньсцѣ 73. 11–12, 87. 6–7, 159. 4, елеонъсцѣ 167. 24, елеоньстцѣи 287. 3.

елиазеровъ τοῦ Ἐλιέζερ 205. 3–4.

елиакимъ Ἐλιακείμ: ѥлиакимъ 2. 14, ѥлиакима 2. 13–14; adj. елиакимовъ 205. 6.

елико ὅσα quae, quaecunque: 19. 21, 46. 22, 47. 3, 51. 6–7, 59. 5, 63. 15. 17, 64. 11, 79. 4, 82. 14, 113. 22, 122. 13, 124. 16. 22, 126. 6, 132. 12. 14, 135. 24, 137. 24, 140. 9, 149. 20, 155. 24, 161. 20, 167. 15, 208. 2, 209. 21, 231. 10. 12, 233. 17, 234. 11, 246. 25, 252. 14, 280. 8, 281. 11, 315. 4, 328. 2. 26–27, 329. 12, 336. 12, 360. 17, 379. 15. 16, 382. 3. 7, 385. 8; еликоже 143. 26, 357. 17, 377. 9–10 (ѧ).

еллинъ Ἕλλην: еллинн 368. 5, еллинъı 345. 11, еллиньѣхъ 313. 15; еллинъско 345. 10, еллинъсками 306. 7–8.

елисаветъ Ἐλισάβετ 190. 1–2. 17, 191. 23, 192. 26, 193. 8. 9. 12, елисаветъ 189. 16, елисаветн 194. 11–12.

елисеи Ἐλισαῖος 288. 15.

елиоудъ Ἐλιούδ: ѥлиоудъ, ѥлиоуда 2. 16.

елѡи ἠλί 109. 8 (vl. ели, елли), елѡи 182. 3.

елѣ(жикъ) ἡμιθανής semivivus 244. 8 (vl. лѣ).

емаоусъ Ἐμμαούς 309. 1.

емлѭ (–ѭматн) λαμβάνω apprehendo: емлетъ 237. 20–21, кѣрѫ емлѭтъ πιστεύουσιν credunt 227. 17, cf. 219. 22 nota; емлете 334. 14, 335. 7, 349. 10, 351. 12. 15, 360. 8, 375. 26; емлѣте 360. 6; емлѧ 332. 24.

еммануилъ Ἐμμανουήλ 3. 13.

емъ participium verbi ѥсти: емъ χρατήσας 48. 14, 118. 22, 134. 12, 151. 11–12, 233. 1, ἐπιλαβόμενος 146. 6, кѣрѫ емъ ἐπίστευσεν 329. 26; емъше λαβόντες (apprehendo) 77. 6. 15–16, 162. 25, 163. 13, ἐπιλαβόμενοι 305. 1, χρατήσαντες 102. 25, 171. 20, не кѣры емъше μὴ πιστεύσαντες 227. 13, cf. 301. 6 nota.

енкениѣ ἐγκαίνια encaenia 358. 29.

енонъ Αἰνών Aenon: къ енноиѣ 324. 4.

еносовъ τοῦ Ἐνώς 205. 19.

еноховъ τοῦ Ἐνώχ 205. 17.

ердань Ἰορδάνης: ердаиѣ 116. 25 nota; adj. ердаистѣи 116. 11 nota, vide норданъ.

ерихѫ, къ ерихѫ Ἰεριχώ: 158. 14, 244. 6, 282. 24, 283. 15 cf. иерихонъ.

ерусалимлѣне Ἱερουσαλημῖται: ерѧмне 116. 10, cf. sub. иер.

ерусалимъ Ἱερουσαλήμ: ерусалимъ 261. 12, 330. 11, ерⷭ̃лмъ 3. 21, 71. 10, 73. 10, 295. 9, ерⷭ̃мъ 160. 6, иерслма 10. 1, ерлмѣ 259. 9, емѣ 327. 8; ерⷭ̃лмѭ 358. 29, ерⷭ̃мѣѭ 330. 12.

еси εἶ, 2 pers. verbi ѥсмь, saepissime occurrit.— ѥсмь εἰμί 1 pers. sing. 22. 12, 298. 24, 344. 24, 353. 8, 360. 5; ѥсмъ 1 pers. sing. 36. 24, 50. 14, 63. 25, 68. 1, 71. 3, 81. 8, 87. 15, 99. 6. 14, 109. 1, 113. 23, 139. 22–23, 168. 8, 177. 19, 191. 3. 8, 210. 5, 211. 10, 221. 9, 284. 7–8, 285. 21–22, 293. 17, 299. 9, 302. 17, 311. 11. 17, 324. 8, 327. 24, 337. 9, 338. 25, 339. 14, 340. 3. 7, 344. 21, 345. 4. 6. 13, 347. 27–28, 348. 18, 349. 7. 11. 20, 352. 19, 353. 8. 20, 357. 16. 19–20. 26, 358. 7, 362. 19, 368. 21–22, 372. 9. 24, 375. 4. 8. 16, 378. 1. 11, 387. 2, 388. 5. 7. 10, 391. 9. 18, 394. 15; ѥсмъ 1 pers. plur. 131. 16, 234. 22–23, 276. 3, 350. 5, 355. 20, 356. 20, 373. 29. — ѥстѣ 2 pers. plur. 10. 21, 11. 1, ѥстѣ 17. 20, 24. 6, 31. 9, 32. 18, 52. 17, 83. 10, 85. 17. 26, 130. 15, 142. 6, 152. 25, 163. 17, 215. 3, 251. 2, 253. 5, 255. 3, 261. 23, 262. 2, 272. 21, 298. 25, 311. 14, 312. 13, 338. 4, 349. 6. 8, 350. 15, 351. 6, 359. 28, 372. 2. 4. 11. 17, 374. 7, 378. 6–7, 379. 15, 380. 26–27; 3 pers. dual. 32. 13, 63. 24, 361. 14; 2 pers. dual. ѥста 309. 9. — ѥстъ saepissime occurrit, ѥстъ tantum 297. 17, 342. 17, 368. 4.

еслимовъ τοῦ Ἐσλείμ 204. 27.

есромовъ τοῦ Ἐσρώμ 205. 11.

етеръ τὶς: nom. sing. 67. 14, 76. 13, 176. 17, 243. 13, 270. 25, 282. 24, 301. 18, 329. 16, gen. plur. 234. 4; етеро 303. 21, dual. етера 222. 11, етероу 62. 19, 98. 22, 220. 15, 224. 25; етери 40. 24, 57. 22–23.

ефимериѣ ἐφημερία: отъ ефимѣриꙗ de vice 189. 14.

ефремъ Ἐφραίμ Ephrem 365. 17.

ефата ἐφφαθά 143. 21–22.

ехенна Ἰεχονίας: ехенна 2. 11, ехенниѫ 2. 8–9.

ехиднокъ ἐχιδνῶν viperarum: ѥхиднока 6. 22, ехидънова 40. 11, 85. 28–29, 202. 25.

ещте ἔτι adhuc: 58. 11, 68. 1, 111. 5, 133. 23, 145. 24, 163. 6–7, 175. 28, 177. 23, 190. 23, 238. 2, 265. 21, 266. 7. 27, 299. 22, 301. 22, 302. 18, 308. 11, 311. 20, 312. 1, 328. 12, 345. 3, 369. 15, 376. 15, 396. 25; ещте 101. 19; еще 41. 22, 103. 26, 232. 15, 269. 11, 281. 10, 300. 14, 363. 3, 373. 29, 381. 23.

Ж

жалость ζῆλος zelus 320. 26.

жаль μνημεῖον monumentum: отъ жалии 24. 13.

же δέ vero, autem, saepissime occurrit.

жегж(—жешти), part. praes. pass. жегомъ огнемь πυρέσσω febricito: огн. жегома 118. 20—21, огн. жегомж 23. 6.

желати—желѣти ἐπιθυμέω cupio: желааше 268. 27, 273. 7; желѣꙗ θέλων cupiens 303. 18—19, cf. 273. 7 nota.

желѣние ἐπιθυμία desiderium: желѣниемь 297. 24.

желѣзьнъ in жже желѣзьно ἅλυσις catena: жжа желѣзна 131. 3, жжи желѣзны 131. 1, 230. 4, желѣзномъ жжемъ 130. 24—25.

жена γυνή mulier: 27. 15. 23, 45. 17, 53. 1, 80. 25. 27, 97. 17, 106. 20, 132. 26, 133. 17, 142. 26. 28, 154. 25—26, 164. 24. 27, 171—172, 189. 15, 190. 16, 191. 21. 23, 224. 7. 19, 226. 8, 231. 22, 232. 10, 245. 5, 249. 1, 259. 25, 261. 8, 268. 3, 291. 10. 11, 325. 25, 326. 4. 11. 25, 327. 1. 6. 21. 28, 347. 6. 20, 383. 2; жено 260. 3, 301. 15, 319. 14, 327. 10, 347. 22, 395. 7, 397. 9, 398. 3; женж 3. 16, 12. 14. 16. 20, 64. 10, 65. 24—25, 66. 16, 69. 7, 80. 18. 22, 98. 1, 154. 7. 14—15. 24, 156. 23, 164. 15. 16. 19. 27—28, 225. 7, 265. 12, 272. 28, 278. 11, 282. 8, 291. 2. 3. 5. 6—7. 12, 347. 3; женѣ 66. 6, 115. 17, 154. 17, 204. 11, 208. 14, 225. 6. 23, 328. 25, 329. 3; женъı sing. 3. 7, 48. 16, 136. 14. 16, 326. 5—6, женъи 266. 6; plur. женъı 66. 14, 110. 10, 182. 16, 226. 4, 305. 5, 307. 5. 18, 309. 24, 310. 4; женоиж 66. 21—22, 196. 19, 327. 26; женъ 50. 1, 54. 19; женама 112. 4, женами 34. 26, 223. 12; женахъ 188. 29, 192. 8, 193. 14.

женити сѧ γαμέω nubo, (uxorem) duco: 66. 22, женатъ сѧ 81. 4, 165. 3, 291. 13—14. 16, женаи сѧ 66. 18—19, 273. 1, женаще сѧ 90. 20; женѣхж сѧ 277. 27.

женихъ νυμφίος sponsus: 26. 26. 28, 92. 13. 24, 122. 13. 17, 214. 5. 7, 324. 20; жениха 122. 15, 320. 4—5, женихоу 92. 4. 10; adj. жениховъ 324. 21. 22.

женьскъ in женескъ (полъ) θῆλυ femina 66. 3.

жестокъ σκληρός durus: жестокъ 94. 15, жестоко 341. 5.

жестосрѣдие σκληροκαρδία duritia cordis: жестосрѣдию 154. 12, жестосрѣдью 66. 12—13.

живлж(—живити) ζωοποιέω vivifico: живитъ 332. 17. 18, ζωογονήσει 278. 14; живлѣатъ(—живлѣти) 341. 11 (τὸ ζωοποιοῦν).

животъ ζωή vita: 19. 28, 62. 1. 9, 67. 16. 19, 69. 9—10, 97. 1—2, 153. 7. 13, 155. 12, 156. 28, 243. 15, 254. 1—2, 280—281, 282. 11, 314. 5. 5—6, 325. 9, 326. 24, 328. 17, 332. 27, 334. 16. 18, 340. 11, 341. 13, 359. 12, 362. 19—20, 370. 26, 375. 9, 384. 21; живота 195. 25, 323. 8. 12, 325. 11, 332. 25, 333. 5. 6, 338. 23, 339. 12, 340. 2. 16. 18, 341. 25, 357. 25, 384. 20, 400. 1; животоу 333. 13—14, животѣ 273. 23, 338. 7, 368. 19.

животьнъ ζωῆς vitae: животънъıи 338. 26, животънъı 340. 3, животънаго 348. 1—2.

живъ ζῶν vivens живъ 111. 5; живъ бъıти ζάω vivo: 184. 11, 206. 6, 244. 2, 329. 25, 330. 1. 6, 340. 9, 341. 2; елѣ живъ vide sub елѣ; живъı nomin. sing. masc. ὁ ζῶν 340. 7, gen. sing. fem. ζῶντος 345. 20; acc. жива ζῆν 310. 2; живаго τοῦ ζῶντος 56. 11, 103. 20, 341. 27, τὸν ζῶντα 308. 9; живж sc. водж τὸ ζῶν 326. 11. 14; живи (сѫтъ) ζῶσιν 291. 24, (кждете) ζήσεσθε 376. 17; живъıмъ 103. 18—19, живъıхъ 81. 10, 165. 11, 291. 24.

живж(—жити) ζῶ vivo 340. 25, 376. 17; живеши μένεις habitas 317. 21, живжтъ κατοικεῖ habitant 41. 19, 248. 26; живѣаше μένει habitat 317. 22—23, ἔμενεν 229. 23, διέτριβεν 324. 2, 365. 19; живъı ζῶν 268. 21, ὁ ζῶν 362. 21, живжи 340. 24; живжштен (окрѣстъ) οἱ περίοικοι vicini 194. 14, живжштиихъ τοὺς περιοικοῦντας 195. 1, живжштиихъ τοὺς κατοικοῦντας 259. 8—9; живжштемъ ἀναστρεφομένων 60. 5, instr. sing. живжштимъ ἐν τῷ κατοικήσαντι 84. 20; живъши ζήσασα 200. 1.

жидовинъ Ἰουδαῖος Iudaeus 391. 9.

жидж(—жьдати) προσδοκάω expecto: жидеще 191. 14.

жизнь pro животъ 97. 1—2 in nota, 243. 15 nota.

жила in жилами ослабенъ παραλυτικός paralyticus: 9. 26—27, 25. 6, 120. 9, 114. 5.

жилиште κατοίκησις domicilium 130. 23—24.

житель πολίτης civis: gen. plur. житель 268. 25.

житие βίος victus 167. 15; въ жити ἐν μαμωνᾷ in mamona 272. 10.

житиискъ τοῦ βίου vitae: житиискъıими 227. 21, βιωτικαῖς 296. 8.

жито τὸ γένημα quod natum est mihi: жита 254. 10.

житомѣрение σιτομέτριον mensura tritici 256. 26—27.

житъница ἀποθήκη horreum: житницѫ 7. 12, житъницѫ 17. 18, 45. 6, 204. 5, житъницѧ 254. 8–9.

жрѣдь vl. pro дрѣколь: 101. 23 nota, 102. 19 nota.

жрѣнъвь μύλος mola: жрѣновъ 61. 18, мύлων: къ жрѣнъвахъ ἐν τῷ μύλωνι 90. 29; — adj. жрѣновьнъ μυλικός: жрѣновѣнъı 153. 3, 274. 21–22.

жрѣтва θυσία victima 153. 23, жрѣтвѣ 26. 17, 37. 18, жрѣтвъ 166. 7, 198. 22, жрѣтвами 258. 26.

жрѣти — жрѣти — жьрѫ θύω immolo, occido: жрѣти (vl. жрѣти) 297. 8, жьрѣхѫ 172—173.

жрѣбии κλῆρος sors: жрѣбиѧ 108. 8, 181. 7, 305. 23, 394. 22–23, 395. 1.

жрѣбьць, жрѣбѧ πῶλος pullus: жрѣбецъ 159. 8. 14. 17. 19; жрѣбѧ 73. 15, 74. 1. 4, 286. 17. 24. 25. 28, жрѣбѧте 367. 19, жрѣбѧти 115. 9, 188. 7.

жюпелъ θεῖον sulphur 278. 4.

жьзлъ ῥάβδος virga: жъзла 30. 9, 233. 21; жезлъ 135. 17–18.

жѧдати — жѧждѫ διψάω sitio: жѧждѫ 326. 26, 395. 12–13, жѧждетъ 345. 16–17, жеждѫщии 10. 9, жѧждѫшта 96. 23, — ща 96. 2; cf. жѧдаше 268. 27 nota.

жатва θέρος messis: 90. 7, 170. 27, 295. 28; θερισμός 29. 5, 46. 6, 129. 15, 240. 16, 328. 13; жатвѫ 29. 7–8, 240. 18–19; жатвѣ 29. 6–7, 240. 17–18, 328. 15; жатвъı 45. 2. 3.

жатель θεριστής messor: жателе 46. 7.

жати — жьнѫ θερίζω metto: жатъ 328. 21; жьнѫ 94. 22, жьнеши 285. 18, жьнѫтъ 17. 17, 254. 25, жьнѧ 94. 16, 295. 23, жьнѧи 328. 16. 18. 20.

S

ѕвѣзда vide sub звѣзда.

ѕѣло λίαν, σφόδρα valde, vehementer: λίαν 24. 14, 106. 9, 119. 3, 139. 24, 148. 12, 183. 11, 303. 18; зѣло 5. 11, зѣло 8. 16; σφόδρα зѣло 4. 20, ѕѣло 21. 11, 58. 17, 60. 10, 65. 14, 68. 17, 99. 5, 110. 8, 183. 16, 281. 17; πολλῷ μᾶλλον паче ѕѣло 283. 5, ὄρθρου βαθέως ѕѣло рано 307. 24.

З

за praepositio, construitur cum accusativo, respondet graeco διά cum acc. 88. 3, 89. 1, 120. 11, 135. 11, 137. 13, 143. 9, 232. 12, 246. 24, 304. 15. 28, 324. 22, 328. 25, 329. 3 bis, 358. 23, 359. 22, 375. 25, 378. 7, 380. 11, 383. 5, 396. 10. 22, 398. 20; item construitur cum accusativo et respondet graeco ὑπέρ cum genetivo: 13. 32, 298. 5. 9, 340. 11, 357. 28, 358. 11, 365. 16. 10, 374. 14. 16, 379. 14, 386. 13, 389. 3, aut περί cum genet. 119. 23, 217. 24, aut ἀντί cum gen. 158. 13; (емъ) за рѫкѫ κρατήσας τῆς χειρός 28. 2, 118. 22, 134. 12, 146. 6, 151. 12, 232. 1; — за cum instrumentali interpretatur graecum ὀπίσω cum gen. 8. 19, 57. 5, 147. 10, 206. 17; — за оутра πρωί 183. 11, 184. 6, 390. 16, 396. 25.

заблаждити πλανάω erro: заблаждитъ 62. 19–20, заблажьдьшаѧ 62. 22–23, заблажьдьшиихъ 62. 26.

забъıти ἐπιλανθάνομαι obliviscor: забъıша 55. 11, 145. 14, забъıвена 253. 2

завистъ φθόνος invidia: 106. 18, 179. 22–23.

завѣтъ διαθήκη testamentum: завѣтъ 195. 18, 298. 8, завѣта 99. 21, 174. 6.

завѣштати — завѣштакати διατίθεμαι dispono: завѣшта 298. 27–28, завѣштаваѫ 298. 27.

завазати καταρτίζω compono: завазаѫшта 117. 22, завазаѫща 9. 16–17.

задн (genetivus vel localis substantivi задь): съ задн ὄπισθεν retro 27. 22, 133. 5, задн (sine съ) 224. 11.

задѣти ἀγγαρεύω angario: задѣша 108. 2, 180. 21, 305. 2.

зажещти-зажегѫ ἐμπρήθω succendo: зажьжѧ 78–79.

зазьрѣти ἐπιλαμβάνομαι reprehendo: зазьрѣти 290. 22, зазьрѣахѫ ἐμέμψαντο vituperaverunt 140. 15–16.

зайти — зайдѫ vl. заходити, cf. 118. 25 nota.

заимодавьць δανειστής faenerator: заимодавцоу 224. 24–25.

заимъ in къ заимъ даати δανείζω: 218. 10. 13. 16, даждъ ми къ заимъ χρῆσόν μοι commoda mihi 246. 14–15.

заклати — заколѫ θύω occido: закла 270. 7. 17–18, заколите 269. 22–23.

заклеѭти (—заклепе) καταχλείω includo: заклепе 204. 13 (vl. заклопи), —сѧ ἐκλείσθη 208. 9.

заклинати ἐξορκίζω adiuro: заклинаѫ 103. 8, ὁρκίζω 131. 12.

законъ νόμος lex: 19. 23, 35. 6, 51. 22, 81. 25, 272. 24, 315. 19–20, 343. 26–27, 344. 7, 346. 16, 369. 11, 392. 21; закона 11. 9. 13, 84. 27, 272. 27, 343. 27–28, 346. 13; законоу 198. 16, 200. 11,

390. 25, 392. 21; законѣ 37. 14, 81. 16–17, 198. 19. 22–23, 243. 17, 312. 3, 318. 15, 347. 7, 348. 15, 359. 28, 380. 20–21.

законоучитель νομοδιδάσκαλος legis doctor: законоучителе 212. 7, законоучитель νομικός 81. 14–15.

законьникъ νομικός legis peritus: nom. sing. законьникъ 243. 13, gen. plur. законьникъ 187. 25, 251. 5, законьниць 223. 18, о законьниць 187. 17, законьникомъ 251. 7–8. 27, 263. 11.

законьнъ τοῦ νόμου legis: законьноумоу 199. 8.

закрꙑти περικαλύπτω velo: закрꙑвъше 302. 4.

закхѣи Ζακχαῖος Zacchaeus: закьхеи 283. 16–17, 284. 6, закьхѣ 283. 25–26, о закхеи 188. 14.

заматорѣти in participio perf. act. заматорѣвъшин προβεβηκυῖα 191. 4, 199. 27, dual. заматорѣвъша προβεβηκότες (procedo) 190. 2–3.

зане ὅτι, διὰ τό quia, quoniam, quod: 35. 23, 36. 5, 42. 16. 18, 48. 19, 126. 10–11, 127. 9. 11, 130. 26, 138. 6, 190. 15, 191. 11, 196. 16, 197. 3, 234. 3, 246. 23, 252. 14, 260. 7, 279. 11, 284. 11, 295. 24, 303. 19–20, 305. 14, 319. 3, 332. 1, 334. 13, 351. 12, 360. 5.

занеже διὰ τό quod 284. 15.

западъ δυσμή occidens: gen. plur. западъ 22. 21, 89. 14, 258. 7, 262. 9.

запечатлѣти σφραγίζω signo: запечатлѣ 325. 5, cf. 111. 15–16 nota.

заплевати—заплюю ἐμπτύω exspuo: заплюютъ 282. 17–18, заплевашѧ 104. 5.

заповѣдати—заповѣдаю ἐντέλλομαι praecipio: заповѣда 51. 15–16, заповѣдаю 379. 16. 25–26, заповѣдахъ 113. 22, заповѣдаше διεστείλατο 143. 26; заповѣдаѧ διατάσσων 33. 25, заповѣдавъ παραγγείλας 29. 20.

заповѣдѣти—заповѣмь: заповѣстъ ἐντελεῖται mandabit 8. 11, 206. 24; заповѣдѣ 58. 22, 66. 10, 154. 9, 159. 18, 377. 25.

заповѣдь ἐντολή mandatum: 51. 14, 81. 16. 21, 141. 7, 154. 13, 165. 17. 23, 358. 21, 365. 26, 370. 24. 26, 374. 3, 379. 10–11, заповѣдъ 165. 15–16; gen. sing. заповѣди 141. 12, 165. 26, 270. 12–13; dat. sing. заповѣди 307. 23; plur. 67. 20, 155. 15–16, 281. 4, 376. 6–7. 20, 379. 4. 6; gen. plur. заповѣди 67. 20, заповѣдии 11. 14, 141. 6, заповѣдеи 52. 2, dual. заповѣдю 81. 24, къ заповѣдехъ 189. 18.

запрѣтити ἐπιτιμάω impero, praecipio, comminor: запрѣти ἐпетίμησε 24. 7, 38. 12, 59. 19–20, 118. 6, 130. 12, 146. 28, 147. 9–10, 151. 2, 209. 5. 18, 229. 9, 238. 3, 239. 17, διεστείλατο 56. 22, 134. 19, 143. 24–25, 149. 4–5, παρήγγειλεν 135. 15, 211. 24, 233. 6, ἐνεβριμήσατο 28. 12, 363. 16; imperat. ἐπιτίμησον запрѣти 275. 1, 287. 11; запрѣтиша ἐπετίμησαν 67. 9, 72. 27–28; запрѣтивъ ἐπιτιμήσας 235. 15, запрѣщь ἐμβριμησάμενος 119. 20.

запрѣштати—запрѣштаю ἐπιτιμάω increpo: запрѣштаѧ 209. 27.

запрѣщение ἐπιτίμησις: о запрѣщении 144. 10, 187. 5.

запоустѣние ἐρήμωσις desolatio: запоустѣние 294. 23–24, запоустѣниѣ 88. 10–11, 169. 12–13.

запоустѣти—запоустѣю ἐρημόομαι desolor: запоустѣетъ 39. 9–10, запоустѣатъ 248. 1.

зара Ζαρά 1. 5.

застоѣти—застою ὑπωπιάζω suggillo: застоѧтъ 279. 13.

засъвѣдѣтельствовати διαμαρτυρέομαι testor: засъвѣдѣтельствоугоутъ 274. 7–8.

засѣдьникъ ἐγκάθετος insidiator: засѣдьникъ 290. 6–7.

затварѣти κλείω claudo: затварѣате 83. 25.

затворити ἀποκλείω claudo: затворитъ 261. 19, затвори 15. 10, затворенъı (къıша) ἐκλείσθη 93. 2, 246. 19–20, затвореномъ 398. 19, затворенами 399. 14–15.

захарии Ζαχαρίας Zacharias: захарии 189. 13–14, 190. 13, 191. 2, 194. 19, 195. 7; захарие 190. 15; захариꙗ 86. 10, 191. 14, 215. 24; adj. захариинъ 193. 7–8, захариинои 202. 9.

захоꙗти δύω occido: захождаше 118. 25, захождштю δύνοντος 209. 20.

зачало ἀρχή initium 115. 1 (marci I. 1).

зачѧти — зачьнѫ συλλαμβάνομαι concipio: зачьнеши 192. 13, зачатъ 191. 22, 192. 26–27, 198. 14.

заıмти δανείσασθαι mutuari 13. 25.

заулонь Ζαβουλών: заулоны 8. 9, заулониѣ 8. 27.

звѣзда ἀστήρ stella: звѣзда 4. 16–17, звѣздѫ 3. 22, 4. 19, звѣздꙑ 4. 12, звѣздꙑ 89. 20, 170. 14, къ звѣздахъ ἐν ἄστροις 295. 13.

звѣрь θηρίον bestia: звѣрьми 117. 5.

зеведеи Ζεβεδαῖος Zebedaeus: зеведеа 117. 24, съ зеведеѡмъ 9. 16; adj. зеведеова 100. 20, 117. 20–21, 125. 6, 157. 11–12, 211. 13, 400. 8, зеведеѡва 9. 15, зеведеовоу 71. 7, 110. 15, 115. 7.

зеленъ χλωρός viridis: loc. sing. зеленѣ 138. 24.

зелие λάχανον olus: зелии 45. 12, 129. 22, зелиѣ 250. 24.

землѣ γῆ terra: земли 8. 30, 9. 1, 11. 12, землѣ 42. 16–17, 90. 12, 109. 26, 129. 10, 171. 2, 296. 3–4, землю 4. 7; землѧ 41. 6–7, 42. 14–15, 127. 8, 170. 23, 210. 15, 242. 22, 249. 15, 296. 11, 324. 26 bis 27, 369. 7, 401. 7; земли 10. 21, 54. 12, 175. 5–6, земи 15. 22, 16. 16, 25. 17, 28. 3. 15, 30. 24, 32. 14, 36. 8. 12, 42. 21, 44. 10, 56. 19. 21, 63. 15–16. 17–18. 21, 83. 11–12, 94. 19, 109. 5, 113. 18, 121. 8, 127. 1. 14–15, 128. 17, 139. 13–14, 144. 17, 148. 13, 150. 15–16, 181. 27, 197. 20, 208. 11, 213. 2, 220. 9, 226. 23, 228. 1, 246. 5, 258. 11, 267. 5, 272. 26, 279. 22, 295. 6. 13–14, 306. 21, 337. 11, 347. 12. 14, 368. 15, 384. 24, 388. 7–8; землѧ 5. 24, 10. 8, землю 5. 26, 32. 24, 51. 1, 86. 8, 93. 12, 129. 7. 19, 139. 28, 229. 16. 19, 257. 21. 26, 259. 18, 300. 10, 308. 3, 324. 2, 353. 9, 401. 9; землеѭ 13. 7.

земьнъ τῆς γῆς terrae: земънъıѧ 127. 10, земънъıхъ 129. 20.

земьскъ τῆς γῆς terrae: земьсцин 60. 16, землъскѣ 89. 25–26.

злотъ ζηλωτής zelotes: злота 216. 15.

зима χειμών hiems: зима 358. 29, зимѣ 88. 22–23, 169. 25; ψύχος frigus: зима 389. 14.

зимьнъ (sc. дьнь) χειμών tempestas: зименъ 55. 3.

злато χρυσός aurum: 4. 24, 84. 10. 11; злата 30. 6; златомъ 84. 7–8.

злъчь χολή fel: злъчьıѭ 108. 5–6.

змирна σμύρνα murra (myrrha): змирнѭ 4. 24, adj. змръньнъ σμύρνης: змрънно 396. 15.

змиѣ ὄφις serpens: змиѭ 247. 9, 323. 5, змьıѭ 19. 15–16, nom. plur. змиıѧ 30. 28, 85. 28, 185. 3, acc. plur. 242. 14.

знаменати σφραγίζω signo: знамена 338. 9, знаменаѭше 111. 15–16.

знамение σημεῖον signum: знамение 40. 26, 41. 2–3. 3–4, 55. 8. 9, 87. 10, 89. 23, 101. 25, 145. 12, 168. 2, 176. 3, 197. 14–15, 199. 21, 249. 8. 9–10. 11, 293. 13–14, 300. 18–19, 303. 21, 321. 2–3, 336. 19–20, 338. 3–4. 14, 368. 2, 369. 22–23; знамениѣ gen. sing. 41. 2, 54. 24, 55. 7, 145. 7–8. 10, 187. 23, 247. 21, 249. 8, 360. 16, plur. nom. acc. 55. 5–6, 89. 6–7, 170. 8, 184. 26, 294. 2–3, 295. 12, 321. 16, 335. 11–12, 344. 30, 354. 12, 364. 23, 369. 22–23, 399. 24; dat. plur. знамениемъ 320. 9–10; gen. plur. знамении 322. 1, 329. 21; instr. знамении pro знамении 185. 12–13.

знание οἱ γνωστοί noti: къ знании 200. 26.

знати — знаѭ οἶδα novi: знаѭ 104. 17. 22, 301. 14, γινώσχω nosco 192. 22, 358. 8. 10, 359. 11; знаеши γινώσχεις 318. 25, знаатъ γινώσχει 358. 9, 376. 12, знаетъ ἐπιγινώσχει 36. 17. 18, знаемъ οἴδαμεν 339. 17, знаате γινώσχετε 376. 12, знаѭтъ οἴδασιν 357. 11–12, 358. 8, γινώσχουσιν 384. 22; part. pass. знаемъ γνωστός 389. 5. 9, знаемии 307. 5; знахъ ἔγνων 20. 24–25, знааше ἐγίνωσχεν 3. 17; знали 375. 11 bis.

зоровавель Ζοροβάβελ Zorobabel: зоровавелъ 2. 12, зоровавели 2. 12; adj. зоровавелевъ 204—205.

зракъ εἰδέα aspectus: зракъ 111. 24, instr. sing. зракомъ εἴδει specie 204. 18.

зрѣно κόκκος granum: зрѣно 59. 26, 275. 8, 368. 14, зрѣноу 45. 9, 261. 2, зрѣнѣ 139. 18.

зъвати — зокѫ κράζω clamo: зъвати 158. 19, зъваше 345. 16, зъваахѫ 74. 11, 367. 13–14, зокѫща dualis 28. 5, зокѫща 74. 29; φωνέω voco: зъваахѫ 158. 24, зоки 264. 16, зокетъ 109. 15, 158. 26, 362. 27; καλέω voco: зоки 264. 21, зокете 219. 19, зъка 265. 1, зъвакъıи 264. 9, зъвакъı 264. 3–4, зъвакъшюмоу 264. 14–15, зъванъ 263. 22, 264. 7, 319. 10–11, зъвани 79. 19, зъвании 71. 6, 79. 2, 266. 1, зъванъıмъ 78. 15, зъванъıимъ 263. 20, зъванъıмъ 78. 17–18, 265. 3, зъванъıхъ 188. 3, 264. 3, 265. 26.

зъдание (pro зьдание) οἰκοδομή aedificatio: зъдание 167. 19, зъданиѣ 87. 1, 167. 21; κτίσις creatura: зъданию 169. 27.

зъдати (pro зьдати) —зиждѫ οἰκοδομέω aedifico: зъдати 266. 19, зъдаахѫ 278. 2; зиждете 85. 20, 251. 12. 16, зиждѫштю 220. 1–2, зиждѫштеи 77. 24–25, 163. 19, 289. 26.

зълоба κακία malitia 18. 14, πονηρία iniquitas: зълобъı 250. 17.

зълодѣи κακοῦργος latro: зълодѣа acc. sing. 305. 19, зълодѣа dual. 305. 17, зълодѣѭ (dual. pro зълодѣю) 316. 10, κακὸν ποιῶν зълодѣи 390. 23; cf. о зълодѣѭштимъ сѧ на новъı мѣсѧца περὶ τοῦ σεληνιαζομένου 115. 3.

зълословити κακολογέω maledico: зълословити 152. 22, зълословитъ 51. 17, 141. 15.

зълотворити (melius quam зъло творити) κακοποιέω male facio: 124. 1, 215. 24–25.

зълъ πονηρός malus: зълъ 10. 17, золъ 20. 9, 40. 9, 55. 7; gen. plur. зълъ 222. 18, зълъ 226. 5; зъла gen. sing. σαπρός 219. 17, ἄτοπος 306. 16, neutr. plur. πονηρά 52. 23–24, 142. 20, 323. 21. 24, 342. 21, φαῦλα 323. 22; зълаа neutr. plur. πονηρά 40. 17, τὰ κακά 273. 24, τὰ φαῦλα 833.

14; зъло понηρόν 25. 13, 217. 7, сапρόν 20. 7. 10, 219. 18, χακόν 107. 3, 180. 5, 304. 21; зълоѥ τὸ πονηρόν 219. 27; зълаго τοῦ πονηροῦ 40. 16, 219. 26; зьли πονηροί 247. 11—12; зълъı nom. sing. ὁ πονηρός 40. 16, 219. 25, ὁ χακός 91. 18, πονηρέ 94. 21, 285. 20, acc. plur. 20. 8, 77. 19 (χακούς), зълъıѧ τὰ σαπρά 47. 9, τοὺς πονηρούς 47. 12, 79. 7, 218. 20, cf. злъıѧ 9. 26; adv. зълѣ χαχῶς 53. 44, 77. 19, 390. 2, зьлѣ 59. 12; localis sing. neutr. gen. ѡ зьлѣ τὰ πονηρά 204. 12, τὸ χακόν 390. 3, dat. зълоу τῷ πονηρῷ 13. 16.

зьрѣти — зьрıѫ βλέπω video: зьрıѫ 146. 10, зьрıши 79. 29, 163. 29, зърıши 290. 13 (λαμβάνεις sc. πρόσωπον); зьрѣашєтє ἐθεώρουν 183. 6—7; зьрѧ βλέπων 240. 9—10, dual. зърѧштıı ἀτενίζοντες 207. 20, зьрѧштє θεωρῶν 305. 24, зьрѧщıѥ βλέποντες 43. 13, зьрѧштѧ θεωροῦσαι 110. 11, ὁρῶσαι 307. 6—7, зърѧштѧ 182. 16.

зѫбъ ὀδούς dens: зѫбъ 13. 14. 15, dat. plur. зѫбомъ 22. 27, 46. 15, 79. 18, 91. 28, 95. 8, зѫбомь 47. 15, 262. 5, instr. plur. зѫбъı 150. 6.

И і ι

и καί et, saepissime occurrit; permultis locis scribitur ι, raro autem і: 39. 2, 249. 8.

и acc. sing. masc. gen. αὐτόν eum: 7. 21, 8. 8. 9, 15. 22, 20. 28, 21. 22, 22. 8, 23. 4, 24. 4. 20, 25. 2, 28. 15, 30. 15, 37. 24, 38. 9, 39. 2, 41. 10, 45. 5, 47. 3, 48. 14. 15. 18. 19. 28, 50. 3. 11, 51. 2. 5, 53. 6, 54. 23, 58. 26, 59. 19, 63. 3, 64. 12. 15. 19. 21. 23, 74. 25, 77. 16. 17, 78. 9. 10, 79. 16, 80. 12. 25, 81. 15, 84. 3, 91. 18, 98. 14. 17, 101. 24. 26, 102. 1. 4. 24, 103. 7, 104. 14, 105. 3 bis. 4. 6, 106. 2. 18, 107. 14. 17. 18. 25. 27, 108. 7. 8. 15. 26, 109. 18, 112. 11, 113. 6. 8. 15, plurimis aliis locis; praecedente prioris verbi litera ъ scribitur і: 32. 19, 50. 22, 57. 2, 59. 14, 60. 8, 61. 19, 64. 10, 65. 6. 12, 71. 12. 13, 76. 31, 77. 15, 78. 6, 79. 22, 82. 2. 7, 91. 25, 107. 27, 111. 9, 118. 8, 123. 20, 147. 7, 149. 18, 150. 4. 9. 14, 151. 12. 25, 153. 4, 157. 7. 8. 9, 159. 13, 163. 12, 166. 19, 244. 11. 13. 15, 245. 6, 248. 14, 257. 4. 10, 271. 3, 282. 18, 283. 22, 289. 3. 17, 290. 1. 8, 292. 6, 301. 16, 303. 28, 304. 22, 310. 2, alia; instr. sing. имь 84. 18, ıмь 314. 11, имъ 204. 10, 323. 15; dativus pluralis имъ vel ıмъ saepissime occurrit, minus accurate scribitur имь 45. 15, 132. 11, 138. 15, 154. 12, 198. 3, 276. 14; dualis има 9. 11, 28. 8. 12. 12—13, 50. 24, 63. 22, 71. 29—20, 72. 28, 73. 8. 13, 74. 3, 85. 8, 94. 9, 112. 17. 21, 117. 15, 125. 7, 157. 14. 19. 23, 159. 6. 16, 173. 4. 14, 190. 1, 197. 3, 199. 7, 201. 16. 18, 211. 7, 222. 20, 224. 28, 233. 6, 237. 7, 239. 17, 268. 18, 286. 23 bis, 297. 12. 21, 309. 4. 14, 310. 11. 19, 311. 6, 317. 18. 21, 368. 12, 397. 5. 29; instr. plur. ими 14. 14, 94. 1, 158. 5, 298. 20; иχъ 9. 20, 16. 1. 4, 17. 20, 19. 29, 20. 4. 14, 21. 5. 15, 25. 4. 8. 12, 28. 23, 32. 2, 34. 3, 37. 22, 39. 8, 46. 17, 47. 25, 48. 9, 49. 11, 51. 27, 52. 12, 54. 4, 58. 18, 60. 22, alia; иχь 298. 17.

иаиръ Ἰάειρος Iairus 231. 16, иаирь 132. 19.

иаредокъ τοῦ Ἰαρέδ 205. 18.

иасъ Ἀσά: иасъ, иаса 2. 2.

икѡ καὶ γάρ nam: 22. 11, 53. 14, 71. 30 (zogr. melius оукѡ), 104. 20, 143. 7, 158. 10, 178. 18, 218. 5. 9. 12, 221. 8, 246. 8, 299. 24, 301. 20, 327. 17.

игета ἰῶτα 11. 12.

иго ζυγός iugum 36. 22. 25.

игълиньı τῆς ῥαφίδος acus: игълиньı (sc. ѹшıи) 68. 14, 156. 9, игълиньı 281. 21.

ида vide sub ндж.

ида adv. ὅπου ubi: 183. 21, 363. 9; ἐπεί, ἐπειδή quoniam 192. 21, 246. 15; ὅτι quia 251. 2.

идѣжє ὅπου ubi: 16. 16. 17. 19. 20. 22, 89. 16, 94. 16. 22, 98. 7, 102. 26, 112. 27, 120. 12, 127. 7, 128. 1, 134. 11, 135. 22, 140. 3, 150. 3 nota, 153. 9. 15. 21, 169. 14, 172. 18, 173. 6—7. 9, 255. 28, 256. 1, 278. 23, 297. 17, 316. 21, 322. 17, 329. 14, 337. 19, 341. 10, 345. 6. 13, 346. 2 nota, 363. 3—4, 366. 2, 368. 21, 375. 3, 387. 16, 389. 20, 394. 5. 11, 396. 19, 397. 27—28, 398. 20; eiusdem significationis forma иждѣжє usurpatur raro: 360. 13, 387. 2, cf. 192. 21 et 135. 22 in nota; оу ubi: 4. 19, 63. 23—24, 207. 9, 364. 3; ѻ 328. 21.

ндж (— итн) ἔρχομαι, ὑπάγω, πορεύομαι eo, vado: 1 pers. sing. ἔρχομαι 377. 15. 17, ἀπέλθω 381. 15—16. 16; ὑπάγω vado: 345. 4, 348. 10. 28, 349. 1, 374. 1. 11, 375. 5, 381. 10. 21, 382. 12. 16, 400. 10; πορεύсомаι 269. 6, πορεύомаι 265. 10 nota, 361. 20, 374. 23, 375. 1, 381. 17, 384. 1, ндж по тєкѣ ἀκολουθήσω 23. 18, 239. 20, 240. 5, 76. 19 additum contra auctoritatem graeci textus, 342. 10 mendum pro идн, cf. etiam 349. 4; 3 pers. plur. ндж idem quod aliorum codicum идоша: ἦλθον 24. 13, 69. 24, 113. 13, 124. 28, 134. 22, 137. 29, 239. 17, 310. 2, 337. 17, 341. 21, 364. 19, 388. 7; ἠκολούθησαν 21. 17, 23. 28, 38. 11, 49. 9, 65. 21, 72. 21, 110. 11, 121. 26, 211, 17—18, 234.

15, 299. 28, 363. 7; — ндеши ἀπέρχῃ 28. 4, 239. 20—21, ὑπάγεις 361. 13, 374. 10, 375. 6, 381. 12, ἀκολουθήσεις по мьнѣ ндеши 374. 12; — ндетъ ἔρχεται, ἀπέρχεται, πορεύεται, ὑπάγει vadit, venit: 12. 25, 22. 14, 41. 17, 46. 22, 90. 13, 99. 9, 100. 27, 147. 17, 173. 25, 175. 7, 221. 11, 246. 13, 266. 10, 267. 18, 274. 13, 296. 4, 298. 12, 322. 19, 363. 8, 368. 5, 369. 19; — нде ἦλθεν 26. 7, 50. 10, 53. 20, 76. 17. 19, 119. 4, 132. 13. 24, 139. 11, 142. 22, 145. 13, 159. 2, 172. 23, 176. 17. 24, 191. 21, 193. 6, 209. 30, 213. 7, 231. 11, 244. 11. 13, 269. 11, 284. 18, 299. 27, 308. 26, 325. 17, 327. 28, 329. 7. 19, 331. 26, 335. 9, 346. 22, 353. 14, 360. 12, 362. 25—26, 363. 2, 365. 15; ἠκολούθησε (по немь) нде 26. 7, 121. 21, 124. 12, 213. 14;—нди πορεύου, πορεύθητι 5. 23, 22. 13, 213. 5, 221. 11, 225. 23—24, 232. 15, 245. 3, 262. 15, 277. 6, 329. 25, 347. 26, 398. 12; ὕπαγε 8. 19, 13. 23, 23. 1, 25. 20, 57. 5, 63. 3, 68. 3, 70. 27, 76. 14, 121. 11, 132. 10, 133. 22, 143. 9, 147. 10, 155. 24, 159. 1, 206. 17, 326. 27, 353. 12, περιπάτει 331. 12, ἀπελθών 353. 24, ἀκολούθει 402. 23; — ндемъ ἀπελευσόμεθα 341. 25, ἐρχόμεθα 400. 11; — ндѣмъ ἄγωμεν 101. 18, 119. 8, 175. 26—27, 361. 9. 28, 362. 1, 378. 1; — ндекѣ ἐλευσόμεθα 377. 2; — ндете 2 pers. plur. ὑπάγητε (ἵνα) 379. 22; 3 pers. dualis aor. ἠκολούθησαν 28. 4, 73. 9, 117. 9, 317. 16—17, ἀπῆλθον 117. 25, 159. 13, 397. 22, προσπορεύονται 157. 11;— ндѣте ὑπάγετε 24. 23, 69. 22, 70. 7, 98. 21—22, 111. 13, 138. 20, 183. 22, 240. 19; не μὴ ἀπέλθητε 29. 21; πορεύεσθε 29. 22, 79. 3, 92. 21—22, 96. 13, μὴ πορεύθητε не ндѣте 293. 18; — ндѣта πορεύεσθε 73. 13, ἀκολουθήσατε 173. 6, 297. 14, ὑπάγετε 112. 18, 159. 6, 173. 4, 286. 16; — ндѣтъ (мимо) παρελεύσεται 90. 14, 296. 5, ἀπελεύσονται 96. 29, ἀπέλθωσιν 112. 19, ἀκολουθεῖ (по немь) ндѣтъ 357. 9. 10—11; — ндомъ ἠκολουθήσαμεν 68. 24, 156. 19, 282. 4; — ндоста 9. 13. 19;— ндошѧ 4. 16, 9. 28; — ндѣаше ἠκολούθει 27. 14, 103. 1, 132. 24—25, 301. 8, 305. 3, 335. 10, 389. 3—4, ἤρχετο 121. 16, ἐπορεύετο 86. 24, 208. 23, 220. 24—25, 221. 21, 231. 21—22, 329. 27, 352. 22, συνεπορεύετο (съ нима) 309. 5—6, προήρχετο (прѣдъ ними) 300. 17; ндѣше 4. 17; — ндѣашете ἐπορεύοντο 310. 12—13, ἤρχοντο 397. 7—8; — ндѣахѫ παρεπορεύοντο (сквозѣ) 151. 20, ἐπορεύοντο 196. 12, συνεπορεύοντο 221. 22—23, 266. 2—3, ἤρχετο 347. 1, ὑπῆγον 367. 8; — ндъı πορευόμενος 226. 20, (мимо) παράγων 352. 23; ндѫшта πορευόμενοι 308. 28, ἀκολουθοῦντας 317. 18, ἀκολουθοῦντα 402. 25, ндѫща περιπατοῦντες 309. 9, ндѫштю ἐν τῷ πορεύεσθαι 276. 5, ндѫштю πορευομένου 286. 28, ндѫштеи (прѣдѣ) προάγοντες 283. 3, ндѫщѧ ὑπάγοντας 138. 1—2, ндѫщема πορευομένοις 184. 14, ндѫштама πορευομένων 112. 20—21, ндѫштемъ 239. 17, 276. 14, ндѫштамъ ἀπερχομένων 92. 23.— cf. нти.

нерен ἱερεύς sacerdos: нерен 37. 14, 189. 13, 244. 9—10, нереови 119. 22 nota, 211. 26, нереомъ 37. 13, 123. 12, нерѣкомъ 215. 9, 276. 13, нерем҃ь 316. 1; adj. нереискоумоу τῆς ἱερατείας 190. 7.

неремиѣ Ἱερεμίας Ieremias: неремиемъ 5. 16, cf. 105. 21 in nota, неремиѫ 56. 7—8.

нериχонъ Ἱεριχώ Ierichon: нериχона 72. 21, 158. 15, cf. ериχѫ.

нероусалимъ Ἱερουσαλήμ et Ἱεροσόλυμα: имъ 71. 4, 159. 3, 160. 20, 200. 17. 20, 201. 2, 206. 20, 239. 7. 12, 276. 5, 282. 13, 286. 12, 294. 22, 309. 12, 311. 1, 312. 22, 320. 16, 365. 21, имамъ 182. 22, 198. 17, иръ҃лмъ 162. 1; им҃е 162. 2 bis; имма 124. 13, 212. 9, 316. 1, нема 244. 56, нерима 125. 19, нер҃ма 262. 23, им҃а 284. 16, 309. 1, 312. 12, 362. 5; нер҃лмъмъ 13. 8; н(е)роусалимѣ 303. 16—17, им҃ѣ 198. 25, 236. 21, им҃ѣ 51. 9, 200. 10. 23; им҃ѣхъ 321. 14, 329. 12; adj. нероусалимъсцѣ 312. 15—16, имскъı 305. 8; cf. роусалимъ.

несен Ἰεσσαί: иесен, иесеа 1. 10—11; adj. несеовъ 205. 9.

нждитн—**нждивж** δαπανάω erogo, consummo: нждивъши 133. 1, нждивъшю 268. 22.

нже ὅς qui: nom. sing. et plur. occurrit saepissime. — instr. sing. имьже 61. 23, 99. 10, 274. 20, 298. 13, имъже 18. 15, 64. 20, 71. 31, 157. 21. 25, 173. 27, 321. 8 (διὰ τό), 371. 15; dat. plur. имъжеⷭ 66. 24, 72. 3, 157. 28, 285. 4, 399. 1, имже 399. 2, имьже 255. 1; — ихъже 15. 17, 123. 11, 215. 8—9, 258. 24—25.

нз praepositio, regit genetivum ἐκ, ἐξ, ἀπό ex: нз ἐκ, ἐξ 2. 19, 18. 23, 19. 1. 3, 52. 5. 21, 75. 4, 110. 3, 118. 7, 141. 30, 143. 3. 10, 148. 22, 149. 7—8. 10, 150. 19, 151. 5, 165. 2, 195. 15. 21, 196. 14, 207. 25, 209. 6, 219. 14, 237. 8, 241. 9, 311. 9, 326. 16, 328. 3; ἀπό 42. 6, 226. 17, 231. 7, 232. 9, 237. 17; παρά 216. 27; ἔξω 30. 21. 21—22, 146. 7, 161. 7, 163. 14, 289. 19; нз кѫноу ἔξωθεν 142. 7; нз жтрѣ ἔσωθεν 142. 20, нз-жтрѣждѫ 246. 17—18, нз-жтрьждѫ 142. 13; нзоутра ὀρθρίζω 296. 18; нз-далече ἀπὸ μακρόθεν

131. 8, 144. 11, 160. 12, 176. 23, 182. 16, 273. 15, 276. 9—10, 280. 9, 301. 8, 307. 5; из-лиχа ἐκ περισσοῦ 139. 24—25, 143. 27, 156. 11, 158. 22. 174. 22; — иж pro из: иж-неѣа ἀφ' ἧς 184. 7, иж-него ἐξ αὐτοῦ 118. 10, ἀπ' αὐτοῦ 209. 7; — ис pro из: ис-тебе 4. 9, ис-корабль ἀπό τοῦ πλοίου 50. 18, 130. 21—22, 139. 30, 210. 16, ис-кореннѣ ἐκ ῥιζῶν 161. 9; — з sive с eliditur in и-чрѣква 66. 25, 190. 23, и-съньмишта 118. 17, 209. 15.

избавити λυτρόω redimo: избавити 309. 21; ῥύομαι libero: избави 15. 27, 246. 10—11, избавитъı-и 108. 25—26, избавльшемь сѧ 195. 22.

избавление λύτρον redemptio 72. 19, 158. 12—13, λύτρωσις 195. 10, избавлениѣ 200. 9; ἀπολύτρωσις избавление 295. 24.

избити ἀναιρέω occido: изби 5. 12; ἀποκτείνω: избиша 78. 24, 251. 13. 15—16; избивъı 86. 13, 262. 23, избивъшиχъ φονευσάντων 85. 26—27.

избыти—избѫдѫ ἀπηλλάχθαι liberari: избъıти 258. 16—17; περισσεύω supersum: избъıша 336. 18, избѫдетъ 11. 18, 43. 6, 95. 2; избъıвъше 235. 5—6; избъıвати: избъıваѭтъ 269. 4.

избъıтъкъ τὸ περισσεῦον, περίσσευμα reliquiae, abundantia: избъıтъка 40. 13, 167. 13, 254. 1, 293. 4, falso избитъка 219. 27—28; избъıтъкъı 49. 27, 54. 16—17, 144. 24, 336. 14—15.

избъранье ἐκλογή electio: о избърании 114. 8, 186. 16.

избърати—изберѫ, избирати ἐκλέγομαι eligo: избъра 245. 16—17, избъра 170. 3, избъраχъ 341. 29, 372. 19. 21, 380. 4, избърасте 379. 20—21; избрашѧ συνέλεξαν 47. 8; избъравъ 216. 9, избъравъшю συναγαγούσῃ 47. 6; избъранъı ἐκλεκτός 306. 2, избъранъıиχъ 71. 6—7, избъраниχъ 79. 20, 170. 2, 266. 2, 279. 16—17, избъранъıѧ 89. 1—2. 8—9, 90. 1, 170. 10. 21; избираахѫ 263. 21.

извести—изведѫ, изводити ἐκβάλλω eicio: изведетъ 29. 7, 240. 18, изведе 117. 13, изведѣсѧ 77. 16, изведъше 289. 18—19; ἐξάγω: изведе 146. 6—7 (ἐξήγαγεν, vl. ἐξήνεγκεν), 312. 17, изведѣсѧ 180. 20, ἤγαγεν изведе 393. 15; извожду ἄγω 392. 11.

извести—извезѫ κατάγω subduco: извезъше 189. 6.

извлѣщи—извлѣку ἀποσπάω eximo: извлѣче 102. 6, ἑλκύω educo: 388. 15, 401. 13—14; σπάομαι educo: извлъкъ 176. 9, ἀναβιβάζω: извлъкъше 47. 7.

изволити: изволи сѧ ἔδοξεν visum est 189. 6; εὐδοκεῖν изволиχъ 38. 15.

изврѣщи—извръгѫ βάλλω, ἐκβάλλω eicio: извръгѫ aor. 3 pers. plur. 47. 9, 163. 13, извръжетъ сѧ 378. 16.

извѣстовати: извѣстованъ πεπληροφορημένος completus: извѣстованъıиχъ 189. 2—3, propria significatione: narratus.

извѣстьнъ, vl. извѣщтенъ, πεπεισμένος certus: извѣстьно 288. 22; ἀκριβῶς diligenter 4. 13.

изгнилъ, vl. pro зълъ σαπρός malus: агонь изгнилѫ 40. 9 nota.

изгонити—изгонѭ ἐκβάλλω eicio: изгонѭ 39. 15. 18, 248. 6. 9, 262. 17—18, изгонишн 24. 21, изгонитъ 28. 21, 39. 6. 12, 125. 20. 21, 247. 20, ἐξάγει 357. 7, изгонитѣ 30. 4, изгонѧтъ 29. 10, 39. 16, 248. 7; изгона 119. 12, 247. 16, изгонѧщъ 248. 5, изгонѧшта 152. 17, 238. 26, изгонѧщѫѧ διωχόντων 14. 1; изгонимъı 262. 7—8; изгонити 125. 4. 23—24, 160. 21, 287. 25; изгонѧχомъ 20. 21—22, изгонѣаχѫ 136. 1.

изгънание διωγμός persecutio: по изгънании 156. 27.

изгънати—ижденѫ ἐκβαλεῖν eicere: ижденѫ 339. 4, ижденетъ 143. 2, 357. 8, ижденете διώξετε 86. 5—6, ижденѫтъ διώξωσιν 10. 16, 294. 5, 380. 8—9, ἐκβάλωσιν 150. 8—9, 185. 1—2, 237. 25, ἐκδιώξουσιν 251. 19—20; изгънати 59. 23—24, 151. 16—17; изгъна 23. 10, 74. 19, 119. 1. 20, 184. 8, 320. 20, изгънашѧ 208. 19—20, 289. 11, 356. 6—7. 8, 380. 8, изгнашѧ ἐδίωξαν 10. 20; изгънавъ 134. 8—9, 233. 1; изгънанъ 27—8, 369. 6, изгънани (δεδιωγμένοι) 10. 14, 22. 24—25, 370. 8, изгънаноу 28. 17, 247. 17, изгънанъıиχъ 313. 2.

изгъıбати—изгъıбнѫти ἀπόλλυμαι pereo: изгъıбліѫ 269. 5 nota; изгъıбълъ бѣ 269. 25, изгъıбль бѣ 270. 23.

издаѣти vl. pro ждити 133. 1 nota; издаѣкъши προσαναλώσασα quae erogaverat 231. 24—25.

издранль Ἰσραήλ Israel: voc. sing. и҃зрлю 165. 18, gen. sing. и҃рѣ 194. 6, 199. 16, 309. 21, и҃зрлѧ 4. 10, dat. издранлю 196. 7, издранлеви 317. 1, loc. sing. и҃зрли 22. 19, 221. 16—17, и҃рли 199. 21, 208. 9, ѣрли 208. 15; adj. издранлевъ тоῦ Ἰσραήλ: ꙁздранлевъ 319. 2, изд҃рлъ 31. 20, 190. 24, изд҃лъ 108. 23, из҃лъ 105. 23, 195. 9, изданлевъ 181. 23, і҃лъ 322. 23, 367. 15, изд҃рлва 53. 29, и҃лва 29. 24, из҃лоу 53. 10, изд҃ръı 199. 1, из҃лювѫ 5. 24. 27, издранл҃вма 69. 5, издранлевома 299. 2—3.

издранѣнинъ Ἰσραηλίτης: изд҃ѣнинъ 318. 23.

издрече vide sub изрѣшти.

издъхнѫти—издъıхати ἐκπνέω exspiro: издъıхаше 182. 11. 14, 306. 26; издъıхаѭштемъ ἀποψυχόντων arescentibus 295. 15–16.

изидѫ—изити ἐξέρχομαι exeo: изиде ἐξῆλθεν 28. 2, 42. 10, 59. 20, 69. 14–15, 75. 6–7, 109. 21, 118. 9–10. 15, 119. 4, 121. 12. 15, 127. 3–4, 134. 21, 143. 9–10, 146. 18, 151. 8–9, 160. 8, 178. 11, 196. 8, 207. 1, 209. 7, 213. 10–11, 216. 6, 222. 8, 226. 7. 16, 278. 3, 329. 7, 352. 21, 360. 11, 363. 7, 364. 12, 371. 9–10, 373. 23. 24, 387. 14, 389. 8, 390. 19, 391. 24, 392. 9–10. 13, 394. 2–3, 395. 28, 397. 6, 403. 5; протиѫ емоу изиде ὑπήντησε 367. 28, изъиде ἀπῆλθεν 9. 23; изидѫ 3 pers. plur. aor. 25. 1–2, 92. 3, 99. 27, 125. 16–17, 145. 5–6, 174. 11, 230. 21. 24, 231. 8, 328. 3, 367. 13, 400. 12; изидешн 12. 9–10; изидетъ 41. 11–12, 248. 19 (πορεύεται 248. 25), 357. 22, изъидетъ 4. 9; изидете praes. 2 pers. plur. 30. 14, 135. 24, aor. 2 pers. plur. 34. 15. 17. 20, 102. 18, 176. 12, 222. 30, 223. 2–6, 3 pers. dual. 173. 12–13; imper. изиди 118. 7, 131. 13, 209. 6, 211. 9, 262. 15, 265. 16. 22, изидѣте 89. 11, 277. 17–18; изидѫтъ 47. 11; изидѣ 1 pers. sing. aor. 41. 15, 119. 10, 248. 23, 351. 2, 383. 26 bis, 385. 12; cf. изити.

изискати—изиштѫ ζητέω quaero: изиштетъ сѧ 257. 18.

изити ἐξελθεῖν exire 151. 5. 18, 230. 1, 258. 21, 265. 7, 318. 19.

излѣсти—излѣзѫ ἐξελθεῖν exire: излѣзъшоу 130. 31; καταβαίνω descendo: излѣзъ 50. 17–18 (vl. сълѣзъ).

измрѣти—измьрѫ θνήσκω morior: изъмрѣшѧ 5. 24.

измъıти, измъкенъ λελουμένος lotus: измъкенъı 371. 26.

измѣна ἀντάλλαγμα commutatio: измѣнѫ 57. 17, 147. 24.

изнемошти—изнемогѫ ἀδυνατέω impossibile est: изнеможетъ 193. 1.

изнести ἐκφέρω profero: изнесѣте 269. 18.

износити προφέρω profero: износитъ 219. 24–25. 27; ἐκκομίζω effero: изношаахѫ 221. 25; ἐκβάλλω: износитъ 40. 15. 17, 47. 20.

изрѣшти—изрекѫ ὁμολογέω polliceor: издрече 48. 22.

изч– vide sub ишт–.

изь pro из, иж, ис: изь 281. 8.

изьмѫ—изѧти ἐκβαλεῖν eicio: изѧти 19. 2, 219. 15; изъмѫ 18. 22, 219. 10, изъметъ ἐγερεῖ levabit 38. 8, изъметъ αἴρει tollet 378. 4; изъми ἔκβαλε 219. 13, изьми 19. 1, ἔξελε 12. 27, 62. 7; изьмь ἐκβαλών 244. 19.

изѣсти—изѣмь: изѣдъı κατάφαγών qui devoravit 270. 16.

иѣемонъ ἡγεμών: иѣемонъ 106. 2. 25, 107. 2, иѣемона 113. 7–8, иѣемоноу 105. 5, 106. 9. 11, иѣемономъ 106. 1–2; adj. иѣемоновı 107. 15.

иконома οἰκονόμος vilicus: иконома 271. 27, cf. приставьникъ.

или ἤ aut: 11. 9. 12, 70. 28, 76. 4, 80. 3, 84. 16, 96. 6, 106. 16–17, 156. 22, 162. 10, 164. 1. 2, 247. 9, 253. 17. 18, 288. 17, 290. 15, 298. 23, 327. 27, 353. 1, cf. ли.

или ἠλί 109. 8 nota.

иликъ τοῦ Ἠλί 204. 24.

илиѣ Ἠλίας Elias: 35. 7–8, 58. 6, 59. 1–2. 3, 136. 8, 148. 14, 149. 14. 19, 182. 10, 208. 12–13, 234. 5, 236. 19, 239. 16, 316. 5. 14; илии 58. 10–11. 28, 148. 19, 149. 12–13, 237. 3–4; илиѭ 56. 7, 109. 15, 146. 24, 182. 6, 235. 11; adj. илиинъı 208. 9, илиинюѭ 190. 26–27.

имамь (–имѣти) ἔχω habeo: 1 pers. sing. имамь 274. 6–7, 358. 19; имамъ 67. 16, 224. 22, 246. 16, 254. 6, 257. 23, 265. 6, 327. 2. 3, 328. 7, 331. 7, 334. 3, 349. 14, 351. 21, 358. 11. 20, 381. 23, 393. 5. 5–6; 1 pers. plur. имамъ 49. 19, 145. 21, 203. 2, 234. 24, 350. 28, 392. 21, 393. 24; имамъı 6. 24; — имаши 94. 19, 155. 24–25, 254. 11, 281. 11–12. 13, 326. 12. 13, 327. 4–5, 343. 29, 351. 20. 28, 352. 16, 371. 23, 393. 7; — имать 11. 29, 23. 21, 25. 17, 35. 16, 38. 1, 43. 6. 7, 44. 3. 23, 46. 22, 121. 7, 125. 20. 31, 126. 8–9. 11, 128. 27, 129. 2. 4 bis, 142. 2, 213. 1, 223. 29, 228. 14. 15, 239. 23, 246. 12, 266. 14, 275. 23, 286. 3. 6, 290. 18, 299. 17–18. 19. 25, 309. 23, 311. 18, 323. 8. 12, 325. 9, 329. 9, 332. 25, 333. 5, 336. 3, 339. 12, 340. 2. 18, 354. 27–28, 355. 6, 358. 24, 370. 20, 377. 23, 379. 13, 382. 7–8, 383. 3, 393. 9–10; — имате 14. 6. 15, 31. 19, 54. 9–10, 59. 26, 75. 18, 98. 3. 4, 111. 13, 138. 19, 144. 15, 145. 23. 24–25, 172. 12–13. 15, 251. 14, 311. 22, 334. 11–12. 19. 20–21, 340. 17, 366. 21, 367. 1, 369. 17. 19–20, 374. 8, 384. 12, 400. 2. 17; — имѫтъ 23. 19–20, 54. 3, 76. 8–9, 128. 7, 138. 14, 144. 9, 227. 16, 239. 22, 264. 23, 274. 10, 357. 25. 25–26, 380. 14, 386. 2.

Idem tempus infinitivo cuiusvis alterius verbi appositum futuri temporis significatio-

nem habet atque futurum graecae linguae interpretatur: имамь 388. 20, имамъ 71. 27, 99. 24, 174. 8, 297. 27, 298. 1; имаши 68. 5, 155. 26, 258. 20—21, иматъ 57. 3. 18, 59. 6, 60. 7, 87. 4, 88. 26, 155. 7, 156. 24, 167. 21. 23, 170—171, 190. 22, 238. 10, 279. 15, 280. 26, 287. 14, 296. 2, 338. 27. 28, 347. 29, 351. 26, 352. 1, 365. 25, 382. 3. 4; имате 11. 20, 31. 9, 43. 12. 13, 61. 9, 86. 21, 87. 17, 255. 16—17, 263. 1, 329. 22; имѫтъ 122. 15, 236. 10.

Participium имъı ἔχων habens: 21. 14—15, 22. 12, 37. 23, 79. 12, 80. 17. 21, 95. 3—4, 118. 1, 123. 18, 208. 28, 250. 5, 263. 9, 267. 15, 285. 10, 291. 2, 331. 2, 366. 18, 388. 14; имѫшти 27. 16, 97. 17, 172. 1, 259. 26, 268. 3—4, 330. 14, имѫщин 3. 1; имѫштъ 150. 1—2, 362. 3—4; имѫшта 304. 2; имѫште 145. 25—26, имѫщѥ 53. 22, 153. 13—14; имѫштен 281. 18—19, имѫщен 156. 2; имѫштааго 95. 2—3, 286. 5—6, имѫщтааго 252. 22; имѫштѫ 160. 12, имѫштѧ 9. 26, 118. 30, 138. 6—7, имѫщѧ 29. 3; имѫштю 62. 3. 10, 64. 9, 153. 8, имѫщю 153. 20; имѫштѣмоу 123. 11, 203. 11, имѫщѣмоу 43. 5, имѫштѫмоу 215. 19, имѫштѫмоу 286. 2, имѫщюмоу 94. 29, 95. 1, 286. 4—5; имѫштемъ 144. 5, имѫщема 224. 27—28; local. имѫшти 187. 30, имѫштинмъ 186. 15, 313. 7, имѫштимь 186. 8, 187. 21.

Cum infinitivo имѣти cohaerent: имѣю 68. 8, 155. 29—30, 221. 10, 228. 15—16, 259. 23 nota, 275. 13; имѣıаи 35. 8, 42. 23, 46. 17, 127. 17, 203. 10. 12, 227. 1, 254. 18, 267. 6, 293. 2. 7, 324. 20, 376. 20; imperat. имѣи 256. 8. 11, имѣите 153. 26, 161. 13, имѣ(и)те 153. 27; infinitivus ipse имѣти 48. 17—18, 68. 4—5 (имѣти имаши ἕξεις), 125. 3, 136. 16, 155. 26, 170. 5—6, 233. 15, 281. 13, 333. 6—7, 334. 16; aor. imperf. имѣхъ εἶχον 285. 15, 385. 3, имѣаше 47. 3, 64. 11, 106. 12, 127. 9, 130. 24, 163. 7, 167. 15, 184. 3, 226. 21, 259. 12, 270. 25, 271. 1, 304. 12, 331. 4—5, 373. 20, имѣше 42. 16, 127. 11—12, 142. 26—27, 375. 23; имѣ 76. 13, 127. 8, 172. 15, 229. 20, 268. 15, 293. 6, обычан имѣ εἰώθει 154. 4—5; имѣахѫ εἶχον 78. 10, 124. 22, 144. 21, 145. 15, 162. 15, 209. 21, 308. 23, имѣхѫ 42. 18, 48. 19; имѣшѧ ἔσχον 80. 28, 164. 27, 291. 12, εἶχε 42. 14; имѣвъшааго ἐσχηκότα 132. 2—3; имѣла 327. 4, имѣли 275. 7—8, 347. 10, 356. 21—22, 380. 14. 18.

имати — имаıѫ pertinet ad ıмти, occurrit semel in аште кисте вѣрѫ имали εἰ ἐπιστεύετε 335. 5.

именовати ὀνομάζω cognomino: именова 216. 11.

имѣние τὰ ὑπάρχοντα bona: имѣние 68. 3—4, 93. 10, 255. 24—25, 271. 3, имѣниѣ 248. 13, 254. 2, 267. 2, 284. 6, имѣнии 226. 11, имѣниемь 257. 3, имѣниемъ 91. 17; βίος имѣние 231. 25, 268. 18, 270. 17, 293. 6; οὐσία substantia имѣние 268. 21, имѣниѣ 268. 17—18; ὅσα εἶχεν имѣние 47. 3; cf. имѣние χληρονομία 187. 27.

имѧ — имене ὄνομα nomen: имѧ 3. 9, 13. 18, 15. 20, 20. 20, 33. 16. 18. 22, 38. 23, 61. 14, 63. 24, 74. 13, 86. 22, 87. 14, 113. 20, 125. 5, 131. 15. 16, 136. 5, 152. 12. 25, 160. 3. 4, 168. 7, 174. 26, 189. 16, 190. 18, 192. 2. 4. 5. 14, 193. 28, 194. 26, 198. 13. 25, 217. 7, 230. 8, 231. 16, 238. 19—20, 246. 3, 263. 4, 287. 8, 293. 17, 309. 1. 11, 312. 10, 314. 8, 315. 7, 321. 15. 22—23, 323. 17, 334. 21. 23, 359. 6—7, 367. 15, 368. 27, 376. 3. 5, 377. 8, 379. 24—25, 380. 11, 383. 14. 15. 21—22, 385. 5. 21. 24, 387. 10, 388. 17, 400. 2; имене 31. 15, 69. 8, 87. 27, 169. 9, 294. 7. 18; именн 152. 21, 238. 25, 242. 11, 357. 7; именемь 20. 21. 22, 108. 1, 110. 17, 132. 19, 194. 19. 23, 245. 6, 283. 16, 307. 7, именемъ 152. 16, 185. 1, 189. 13, 213. 11, 245. 7, 237. 6; имена 29. 12—13, 242. 19; dual. имента 125. 7.

имѫ (— ıмти) addito вѣрѫ πιστεύσω: в. имѫ 356. 11, 399. 11; имеши в. πιστεύεις 362. 22—23, в. иметь 161. 17, 184. 23—24. 25, 272. 11—12, 386. 20, в. имемъ 108. 24, 181. 24—25, 338. 15, в. имете 130. 16, 302. 11, 361. 27, 372. 24, 377. 20—21, 396. 4, 399. 27, в. имѫтъ 274. 17, 314. 11, 364. 9. 25; в. ими 327. 10, в. имѣте 89. 4. 12, 170. 5—6, 360. 9, 375. 23; χρατέω: имѫтъ 97. 12, имѣте 101. 26, 176. 4, имъше 78. 23; καταλαμβάνω: иметь 150. 3—4, 369. 17—18; ἐπιλαμβάνομαι: имѫтъ 290. 8; συλλαμβάνω имъше 301. 6; πιάζω имѫтъ 345. 3, 365. 28; αἴρω имеши 60. 23.

иногда ποτέ 354. 2.

иноплеменьникъ ἀλλογενής alienigena 277. 5.

иночѧдъ μονογενής unicus 221. 25—26, 237. 19—20, иночѧды 315. 23, иночѧда 231. 19—20, иночѧдаго 315. 12, иночѧдаго 323. 10. 18.

инъ ἄλλος alius: инъ 154. 26, 301. 18, 328. 19. 20, 331. 10, 333. 21, 334. 22, 380. 17, 402. 19; ина neutr. plur. 140. 20, 141. 10, 204. 7, 302. 6, 399. 23, 403. 14, dual. 9. 14, 305. 17, 394. 5, 401. 8—9; ино 174. 10, 236. 17; инѫ 44. 13, 45. 7. 15, 76. 28, 177. 9, 239. 17, 273. 1; къ инѫ 62. 14, 312. 23—24, vide sub къинѫ; иного 34. 6, 163. 4—5, 166. 1, 222. 13. 16, 337. 13—14, 376. 8, иноıа 165. 26; иномоу 266. 20; инѣмь 184. 14, инѣмъ 77. 20,

163. 17, 289. 22, иноѭ 154. 24; инн 56. 7, 136. 7, 146. 24, 235. 11, 328. 22, 337. 17, 343. 9, 358. 25, 369. 1, 391. 7—8; инъı 53. 24, 69. 20, 77. 8—9, 78. 16—17, 108. 21—22, 130. 5, 163. 5, 181. 21, 182. 21, 226. 10, 305. 25, 358. 11; инѣхъ 41. 18, 213. 17, 234. 5, 240. 12.

инѫдоу ἀλλαχόθεν aliunde 357. 2.

иоадамъ Ἰωάθαμ: иwадама, иwадамъ 2. 4—5. 5.

иоанаевъ τοῦ Ἰωανάν 204. 30.

иоананевъ τοῦ Ἰωνάν 205. 6.

иоанна Ἰωάννα 226. 8, 308. 19.

иоанъ Ἰωάννης: иоанъ 34. 3, 35. 15, 48. 11. 17, 76. 23, 116. 6. 13, 136. 5. 15, 152. 15, 157. 11, 190. 18. 194. 21. 26, 202. 25, 222. 12. 15, 223. 27, 234. 4, 238. 24, 239. 13, 245. 21, 288. 22, 314. 9, 315. 13—14, 316. 15. 21—22, 317. 3, 324. 3. 7. 14, 325. 15, 360. 13. 15—16. 17, иоань 167. 26, 317. 13, иwанъ 6. 6. 12, 7. 16, 8. 24; иоана 35. 1. 3. 6, 48. 26, 49. 1, 56. 6, 57. 29, 76. 9, 116. 25, 117. 21, 125. 6, 134. 1, 136. 10. 12. 19, 137. 8. 11, 146. 23, 148. 9, 162. 16, 186. 6, 187. 2, 204. 13—14, 211. 13, 216. 13, 223. 12, 234. 8, 235. 10—11, 236. 14, 272. 24, 297. 8, 318. 1, иwана 9. 15, иоан'на 48. 14; иоаноу 186. 5, 202. 8—9, 222. 10, 232. 22, 324. 10, 333. 25, иwаноу 7. 15, иоановı 34. 8, 222. 21; иоанѣ 34. 14, 59. 8, 158. 1, 203. 24, 222. 30, иоаннѣ 114. 15; — Ἰωάννου adj. иоановъ 324. 8, иоановı 26. 21, 122. 6. 8, 213. 26, иоанова 334. 4, иоаново 76. 3, 162. 9, 288. 16, 315. 25, иоановѣ 117. 7, иоановомъ 223. 7, иоанновома 222. 29.

иоасафатъ Ἰωσαφάτ: иwасафатъ, иwасафата 2. 2—3. 3.

иозиѣ Ἰωσίας: иwзиа, иwзиа 2. 4.

иона Ἰωνᾶς: иона 41. 4, 249. 10—11, ионъı 41. 4. 11, 55. 9, 249. 10. 22; adj. ионинъ 318. 7, 402. 1. 5—6. 10, ионинѫ 249. 21, иониноѭ 41. 10.

иорамовъ τοῦ Ἰωράμ 205. 4. 11; иwрама, иwрам 2. 3. 3—4.

иорданъ Ἰορδάνης: иwрданъ 7. 15, иорѣдана 65. 20—21, 124. 24, 154. 3, 205. 22, 316. 21, 324. 11, 360. 12—13, иwрдана 9. 2, 10. 2, норданѣ 116. 25; adj. иwрданъская 6. 17, иорѣданъскѫѭ 202. 10—11, иwрданъсцѣи 6. 18, иорѣдансцѣи 116. 11; vide sub ерд.

иосиовъ τοῦ Ἰωσῆ: иосиовъ 205. 3, иосиова 182. 28, 183. 6, vide осн.

иосифъ Ἰωσήφ Joseph: иwсифъ 3. 2. 15, иосифъ 110. 17—18. 21, 182. 24, 192. 4, 196. 13, 199. 16, 200. 23, 307. 8, 396. 8; иwсифа 2. 18—19, иwсифоу 5. 1. 22, иосифоу 325. 21—22, иосифови 183. 1, иwсифѣ 3. 6; adj. иосифовъ 204. 24. 26. 29, 205. 6, 207. 26, 339. 16, иосифова 318. 16

ировъ τοῦ Ἤρ Her 205. 3.

ироднѣда Ἡρωδιάς: ироднѣ 136. 17, ироднѣдъı 48. 15, 136. 13, ироднѣдѣ 136. 28, 204. 10—11; adj. ироднѣдина 48. 21.

ироданъ Ἡρωδιανός: instr. plur. ироднѣнъı 79. 25, 124. 8, acc. plur. 163. 25—26.

иродъ Ἡρῴδης Herodes: иродъ 4. 1. 10, 5. 4. 10, 48. 9. 14, 136. 4. 9. 12. 19. 24, 204. 9. 12, 234. 1. 7, 262. 15—16, 303. 17. 26—27. 30, 304. 8; ирода 3. 20, 5. 28, 187. 33, 189. 12; ироду 5. 21, 202. 2, 303. 16, ироди 48. 21, 136. 15—16, 137. 1, иродѣ 114. 15; — adj. иродова 5. 7—8, 48. 20, 145. 8—9, 226. 9; иродовѣ 188. 28, иродовъı 303. 15.

исаиѣ Ἡσαΐας Esaias: исаиѣ 51. 24, 141. 1, 316. 11, 369. 29, 370. 3—4, исаиа 202. 14, 207. 8, 369. 25, исаиемъ 23. 2, 38. 14, исаиимъ 6. 9, 8. 30; — adj. исаиино 43. 11.

исакъ Ἰσαάκ Isaac: исакъ 1. 3, исака 1. 2, 262. 6, исакомъ 22. 22—23; adj. исаковъ 81. 9, 165. 9, 205. 13, исакова 291. 22.

исказити εὐνουχίζω castro: исказиша 67. 2. 3.

искариотъ Ἰσκαριώτης Iscariotes: искариотъ 296. 25, искариота 342. 2; искариотъскъı 29. 18, 98. 11—12, 172. 21—22, 366. 12—13, 376. 25; искариотъскаго 125. 12, 216. 16—17, искариотъскоумоу 371. 7, 373. 14—15.

искати—иштѫ et искѫ ζητέω quaero: иштѫ 333. 17, искѫ 351. 23; иштеши 327. 27, 398. 4, иштетъ 62. 22, 145. 10, 249. 8, 268. 7, 327. 18, 343. 23. 30, ищетъ 41. 2, 55. 7—8, 349. 13, иштете 255. 16, 308. 9, 338. 13, 343. 28, 350. 15. 23, 388. 3. 8—9. 11, ищете 183. 19—20, 335. 1—2, ищета 112. 5—6, 317. 18—19, иштѫтъ 119. 7—8, 126. 16—17, 255. 19, 344. 13, ищѫтъ 18. 17; иштите 247. 1, 255. 20, иштѣте 18. 9, ищѣте 19. 8; иштѫ 41. 13, 248. 21, 259. 14. 16, 351. 24, иштѫи 247. 4, 343. 23, искѫште 41. 24, 78. 8—9, 145. 7, 337. 23—24, искѫ(цıи) 5. 24, ищѫщ (pro ищѫщоу) 46. 25; искати 5. 4, 298. 14, искаше 172. 26, 234. 9—10, 283. 18, 297. 4—5, 393. 10, искаше 98. 16, искаховѣ 201. 12, искашета 201. 13, 216. 26, искашете 200. 25, искаѫ 103. 6, 161. 4, 163. 22, 171. 18, 176. 27, 209. 30—31, 212. 13, 247. 22, 288. 4, 296. 21—22, 331—332, 332. 4, 342. 6, 343. 5, 344. 25, 360. 10—11, 361. 11, 365. 22.

искълти—исколѫ, part. исколенъ τεθυμένος occisus: исколена 78. 19.

искони ἀπ' ἀρχῆς in principio 66. 2. 14, 189. 5, 351. 8, 380. 26; ἐξ ἀρχῆς 341. 15; ἐν ἀρχῇ 314. 1. 3, cf. испръва.

исконьчавати—исконьчати συμπληρόω compleo: исконьчаваахѫ сѧ 229. 5–6; τελέω consummo: исконьчати 31. 19–20.

ископати ὀρύττω fodio: ископа 76—77, 162. 20, 220. 2.

искоренити ἐκριζόω eradico: искоренитъ сѧ 52. 11.

искрь πλησίον iuxta 325. 21, vl. близъ.

искрьнии ὁ πλησίον proximus: искрънии 244. 4. 24, искрьнѣаго 67. 25, 166. 5, искрънѣаго 243. 24, искрьнѣго 13. 27, 165. 25, искрънѣго 81. 23.

искоуситель ὁ πειράζων 8. 2.

искоусити — искоушати πειράζω tempto: искоусити сѧ 7. 26, искоушаѭ 335. 19–20, искоушаѭи 81. 15, искоушаѭште 54. 23, 65. 23, 347. 10, — ıѥ 247. 21, искѫшаѭште 145. 8; part. pass. искоушаемъ 117. 4–5, 205. 24; ἐκπειράζω искоусиши 8. 14, 206. 28, искоушаѭ 243. 14; δοκιμάζω probare искоуситъ 265. 10, искоушати 258. 12, искоушаате 258. 12–13; ἀποδοκιμάζω искоушеноу къти 147. 2–3, 235. 19, 277. 23–24.

искоушение πειρασμός temptatio 206. 29–30, 246. 10, о искоушении 186. 7.

испити πίνω bibo: испиета 71. 30, 157. 24, испиѫтъ 185. 4.

испълнение πλήρωμα plenitudo: испълненїѣ acc. plur. 146. 1, gen. sing. 315. 18.

испълнити πλήθω impleo: испълни сѧ 193. 11, 194. 12, 195. 8, испълнитъ сѧ 190. 22–23, испълнѧтъ сѧ 295. 2–3, испълниша 79. 8, 211. 5–6, —сѧ 191. 20, 196–197, 198. 11. 12. 15, 208. 17–18, 213. 8, испълньше 395. 14; πληρόω: испълни сѧ 47. 7, 117. 9, 324. 23, 343. 1, 366. 10, испълнитъ сѧ 202. 18, 379. 10, испълните 85. 27, испълнена бѫдете 383. 17, испълненѫ 386. 3, испълнити 7. 20–21, 71. 20–21; ἐνέπλησεν испълни 194. 4; γεμίζω: испълниша 336. 16, participium испълнь γемίсас 182. 7, плήсас испълнь 109. 6, et 381. 13.

испълнь πλήρης plenus: 54. 17–18, 139. 5, 205. 21, 211. 19, 315. 13, испълнь 49. 28–29.

испълнѣти πληρόω: испълнѣѭ сѧ 200. 14.

испѣти — испѣкѫ συλλέγω colligo: испѣкемъ 44. 26, vl. възберемъ.

исповѣдати — исповѣдаѭ ἐξομολογέομαι confiteor: исповѣдаѭ сѧ 36. 11, 242. 21, исповѣдаѭще 6. 19, исповѣдаѭште 116. 12; ἀνθομολογέομαι: исповѣдааше 200. 7; ὁμολογέω: исповѣдаахѫ 370. 7.

исповѣдѣти — исповѣмь ὁμολογῆσαι confiteri: исповѣмь 20. 24, исповѣмъ 32. 19, исповѣстъ 32. 18, 253. 6, 355. 3, исповѣсты-и 253. 7–8, исповѣдѣ 316. 3; ἐξομολογῆσαι исповѣдѣ 297. 4, ἐξηγήσατο 315. 24.

исправити εὐθύνω dirigo: исправите 316. 10–11.

испровръщти — испровръжѫ καταστρέφω everto: испровръже 74. 21, 160. 24–25.

испросити αἰτέω peto: испроси 307. 13, испросѧтъ 106. 24, postulans испрошь 194. 25.

испрошение αἴτησις, τὸ αἰτήσασθαι: о испрошении 188. 27. 31, 313. 18.

испръва ἐξ ἀρχῆς ab initio 381. 9.

испрь in къ испрь ἄνω sursum 364. 4.

испоусти ἀφίημι emitto: испоусти 109. 22–23.

испытати ἐρευνάω scrutor: испытаи 346. 20, испытаите 334. 14–15, ἐξετάσατε interrogate 4. 13, 30. 12; ἠκρίβωσεν испыта 4. 11, 5. 14–15.

истѣщи — истѣкѫ ῥέω fluo: истѣкѫтъ 345. 19.

истина ἀλήθεια veritas: истина 315. 21, 350. 4, 360. 17–18, 375. 8, 386. 11–12, 391. 23–24; истинѫ 79. 28, 133. 20, (къı истинѫ) 163. 30, 165. 28, 208. 7, (къı-истинѫ) 290. 13, 301. 19, 307. 1. 4, 323. 24, 350. 3. 23–24, 351. 12. 14, 381. 14, 382. 2, 386. 11, къı-истинѫ 386. 15, 396. 3; истины 315. 13, 351. 9, 391. 22; истинѣ 333. 26, къı-истинѣ 351. 8, 391. 21; истиноѭ 327. 17. 20; къ истинѫ ἀληθῶς 50. 26, 104. 19, 182. 14–15, 236. 8–9, 257. 2, 327. 5, 329. 5–6, 336. 21, къı-истинѫ 110. 9, 178. 17. 318. 23, 345. 25, 350. 2, 385. 11, къ істъıнѫ 292. 22, ἀκριβῶς къ истинѫ 189. 8.

истиньнъ ἀληθής: истиненъ 79. 27, 163. 28, 325. 5–6, 343. 24–25, 348. 13, 349. 15–16; ἀληθινός: истиненъ 344. 22, истинѫны 314. 13, 338. 21; ἀληθείας истинѫны 376. 10, 380. 23, 382. 1; истинѫно ἀληθής 333. 21, 348. 4–5. 8. 17, 396. 1–2. 403. 13, истиньно 333. 23, ἀληθῶς истинѫно 340. 20. 21; истиньни ἀληθινοί 327. 15; истинѫнѣѣ ἀληθινός (sc. ἄμπελος лоза) 378. 2, истинѫнаго 384. 22–23; къ істиньнѣѣмь (ἀληθινῷ) 272. 11.

истирати ψώχω confrico: истираѭште 214. 27.

истокъ ἀληθινός: истокоѥ (sc. слоко) 328. 19.

истонѫти — истонѫ ἀποπνίγομαι suffocari: истопе 230. 18, cf. истопѫ 24. 25 nota.

источьникъ πηγή fons 133. 8, 326. 23.

ИСТРЪГНЖТИ ἀναστράω extraho: ИСТРЪГНЕТЪ 263. 17.

ИСТРѢБЛѢТИ καθαρίζω purgo: ИСТРѢБЛѢЮ 142. 11.

ИСТѢКАТИ: ИСТѢКАНЪ ὕφαντος contextus 394. 21.

ИСТѢКНЖТИ ἐκβαλεῖν eicere: ИСТѢКНИ 153. 17—18.

ИСТѦЗАТИ ἐξετάσαι interrogare 401. 19, ἀνακρίναι ИСТѦЗАКЪ 304. 6; ἀπαιτέω repeto: ИСТѦЗАИ 218. 1, ИСТѦЗАЮТЪ 254. 15; πράττω exigo: ИСТѦЗАЛЪ (КИМЪ) 285. 26.

ИСОУСЪ Ἰησούς Jesus: nominativus singularis saepissime occurrit, scribitur ІСОУСЪ 102. 2, ІС҃Ъ 23. 14, 26. 3, caetera І҃СЪ vel І҃С҃Ъ (І҃С҃Ь 26. 13, 398. 8), І҃С vel І҃С; exempla scripturae ИСОУСЪ aut ІСОУСЪ absunt; genet. accus. І҃СА 58. 21, 102. 4, 103. 6—7, 105. 2, 106. 17. 28, 107. 16, 110. 7. 18, 112. 5, 131. 8, 149. 3, 176. 21, 177. 1. 12, 179. 3, 180. 3. 10, 187. 24, 199. 6—7, 212. 17, 229. 24, 283. 19, 286. 28, 302. 3, 303. 18, 304. 18, 308. 3, 316. 23, 317. 14, 318. 16, 331. 28, 337. 7. 21. 24, 364. 21—22, 365. 23, 367. 3. 9, 368. 9, 388. 9. 22, 389. 16. 26, 390. 15, 391. 5, 392. 4, 393. 16, 394. 2. 7. 11. 18, 395. 25, 396. 24, 398. 2, vel І҃С҃А 106. 24, 107. 13, 183. 19, 211. 20, І҃А 304. 29, І҃С҃А 97. 11, 102. 25, І҃СА 384. 23; dativus І҃СОУ 106. 28, 122. 28, 137. 23, 231. 16, 362. 12, ІСОУ 204. 15, ІСУ 61. 4, 97. 14, І҃СОУ 3. 19, І҃СКИ 22. 3, 24. 11, 25. 2, 28. 4, 49. 6, 50. 19, 51. 8, 58. 7, 59. 22, 76. 9, 98. 19, 101. 27, 131. 29, 132. 15, 158. 27, 159. 20, 162. 16, 187. 33, 216. 5, 220. 20, 222. 12, 230. 22, 236. 27, 243. 13, 244. 3, 286. 27, 306. 17, 318. 5, 368. 11, 393. 1, 396. 13—14, І҃СКИ 300. 18, 403. 1; instrumentalis І҃СОМЪ 389. 6, І҃СМЪ 104. 10, 121. 24, І҃СМЪ 26. 10, 102. 5, 104. 15, 178. 9, 305. 16—17; localis І҃СѢ 110. 11, 133. 4, 159. 2, 220. 17, 305. 3, 309. 15, 317. 16, І҃С҃Ѣ 389. 3; vocativus І҃СЕ 24. 17, І҃С҃Е 131. 11, 209. 3, 229. 26, 283. 2, І҃С҃Е 118. 4, 276. 11.— Adjectivum: ИСУСОВЪ 104. 23—24, І҃СОВЪ 48. 10, 136. 4, 396. 9, І҃СОВА 110. 19, 182. 28, 319. 10. 13, ІСХОВА 115. 1—2, І҃СОВО 110. 21, 307. 13, 391. 2, 396. 11. 12. 16, 397. 28, ІСХОВО 2. 24, І҃СОВѢ 187. 12, 373. 7, 395. 2; dualis І҃СОВѢ 366. 9, І҃СОВОУ 230. 25, 231. 18, 245. 8, І҃СОВАМА 58. 25, 211. 8—9; plur. І҃СОВЫ 373. 11.

ИСХОДИТИ ἐξέρχομαι exeo: ИСХОДИТЪ 89. 13, ИСХОДИТЕ 92. 13, 233. 16—17, ИСХОДѦТЪ 52. 21—22. 23, 209. 12, ИСХОДѦ 296. 17, ИСХОДѦЩЕ 30. 21, 107. 28, ИСХОДѦШТЕ 253. 18. 20, ИСХОДѦЩЕЕ 52. 5, dual. ИСХОДѦЩА 24. 13—14, ИСХОДѦШТЕМА 28. 16, ИСХОЖДААШЕ 216. 27, ИСХОЖДААХЖ 209. 24—25, 347. 18; ἐκπορεύομαι: ИСХОДИТЪ 60. 4, 142. 11, 380. 24, ИСХОДѦТЪ 142. 15. 20, ИСХОДѦШТЕ 135. 26, ИСХОДѦШТЕЕ 142. 12, ИСХОДѦШТАА 141. 30, ИСХОДѦЩАА 52. 20—21, ИСХОДѦШТЮ 155. 9, 158. 14, 167. 16, ИСХОДѦЩЮ 72. 20, loc. sing. ИСХОДѦЩИНИМЪ 8. 6—7, ИСХОДѦШТИНѢХЪ 207. 25, ИСХОДѦШТНИМЪ 202. 23, ИСХОЖДААШЕ 6. 15—16, 116. 9, 161. 7, 209. 13; ἐκχωρέω discedo: ИСХОДѦТЪ 294. 26; ἐκβάλλομαι ИСХОДИТЪ 52. 20; πορεύομαι: ИСХОДѦЩЕМЪ 34. 13.

ИСХОДИШТЕ διέξοδος exitus: ИСХОДИШТА 79. 3—4.

ИСХОДЪ ἔξοδος excessus 236. 20.

ИСЦѢЛЕНИЕ θεραπεία cura: ИСЦѢЛЕНИѢ 234. 17, 262. 18.

ИСЦѢЛИТИ — ИСЦѢЛѢТИ (lege ИСЦѢЛИТИ) θεραπεύω curo: ИСЦѢЛИТИ 59. 16, supin. ИСЦѢЛИТЪ ἰάσασθαι sanare 207. 12, 216. 23, ИСЦѢЛЮ 22. 7, 43. 18—19, 370. 3 (ἰάσομαι sanem), ИСЦѢЛИТЪ 123. 19—20, ἰάσηται 329. 20, ИСЦѢЛИТЫ-И θεραπεύσει 215. 16; ИСЦѢЛИ ἐθεράπευσε 9. 27, 23. 11, 38. 11, 39. 1—2, 49. 11, 53. 25, 65. 22, 74. 27, 118. 29, 124. 20, 135. 11, 222. 17, 260. 8, ἰάσατο 238. 4, 263. 13—14, 300. 28; imperat. ИСЦѢЛИ θεράπευσον 208. 1; ИСЦѢЛЕНЫ 226. 5; ИСЦѢЛѢШЕ 209. 2, ИСЦѢЛѢХАХЖ 136. 3, — СѦ 216. 25.

ИСЦѢЛѢТИ — ИСЦѢЛѢЮ (Ѣ = ê) θεραπευθῆναι sanari, curari: ИСЦѢЛѢТИ 231. 26, ИСЦѢЛѢЕТЪ ἰαθήσεται sanabitur 22. 11, 221. 8; ИСЦѢЛѢ ἰάθη 23. 2, 53. 18, 59. 21, 232. 14, ИЦѢЛѢ 276. 16, ИСЦѢЛѢВЫ ὁ ἰαθείς (vl. ἀσθενῶν) 331. 21, ИСЦѢЛѢВЪШЮУМОУ τῷ τεθεραπευμένῳ 331. 15, ИСЦѢЛѢВЪША ὑγιαίνοντα 221. 19—20, О ИСЦѢЛѢВЪШИНѢХЪ 114. 3, 186. 10.

ИСЧ— vide sub ИШТ—.

ИСЪХНЖТИ—ИСЪХНЖ ξηραίνομαι arefio: ИСЪШЕ 75. 14—15, ИСЪШЕТЪ 378. 17, ИСЪХЖ 42. 18—19.

ИСЪІПАТИ—ИСЪІПАЮ et ИСЪІПЛЮ ἔξω βάλλω foras mitto: ИСЪІПЛЮТЪ, vl. ИСЪІПАЕТЪ СѦ 267. 8; ИСЪІПАНА БѫДЕТЪ 10. 23.

ИСѢКШТИ—ИСѢКѫ λατομέω excido: ИСѢКЧЕ 110. 23—24, ИСѢЧЕНЪ 183. 4; λαξευτός ИСѢЧЕНѢ 307. 15; κατασφάττω interficio: ИСѢЦѢТЕ 286. 10.

ИСѦКНЖТИ ξηραίνομαι sicari: ИСѦКНЖ 133. 7; ψύχομαι refrigesco: ИСѦКНЕТЪ 88. 3—4.

ИТИ ἀπελθεῖν ire 6. 1, 23. 16. 24, 24. 22, 56. 27, 153. 8, 230. 11; ἐλθεῖν venire 57. 9; ἔρχεσθαι venire 235. 23, 240. 15; πορεύεσθαι ambulare 262. 21, πορεύεσθαι ire 239. 7, 299. 10, 310. 13, 345. 8. 10; διαπορεύεσθαι transire 214. 25; παρ-

ελθεῖν transire 101. 8; ἀκολουθεῖν sequi 147. 15, 374. 11—12. 14, συναkолоуθῆσαι sequi 133. 29; ὑπάγειν abire 341. 23, 364. 16, 388. 11.

итоурнѣ Ἰτουραία: итоурнеѩ 202. 4.

иштезнѫти ἄφαντος γίγνομαι evanesco: иштезе 310. 21.

иштисти—иштѣтѫ ἀριθμέω numero: иштѣтенн 253. 3, ишѣтенн 32. 16.

иштистити καθαρίζω mundo: иштистити 119. 15—16, ишистити 21. 20—21, иштисти сѧ 119. 17—18, ишисти сѧ 21. 22—23, иштистиша 276. 14—15, ишистиша 276. 24—25.

иштѧдне γέννημα genimen: иштѧдиѣ 202. 24—25, иштѧдьѣ 40. 11, ишѧдьѣ 85. 28, исчѧдиа 6. 21—22.

ишьдъ (pro ис-шьдъ) ἐξελθών egressus: ишьдъ 64. 16, ишедъ 42. 5, 49. 9, 52. 28, 69. 19. 24—25, 70. 2, 86. 24, 104. 26, 119. 25, 143. 12—13, 191. 16, 209. 29, 244. 19, 270. 10, 299. 27, 302. 1, 388. 2—3; ишедъше 24. 23 (vl. ишъдъше ostr.), 38. 8, 79. 5—6, 110. 3, 118. 16—17, 124. 7, 131. 22, 135. 32, 151. 20, 185. 9, 230. 15, 241. 17; dual. ишедъша 28. 14; nom. fem. sing. ишедъши 53. 2, 137. 6; acc. sing. ишедъшѫ 143. 12, ишедъшѫ 133. 11, ишедъшю 232. 9; dat. sing. ишедъшю 229. 18, ишьдъшоу 104. 13; ишедъшѧ 184. 2—3; ишедъшемъ 139. 30, 160. 10; ишелъ 384. 6.

иѣковъ Ἰακώβ Jacob, Ἰάκωβος Jacobus 29. 16, 48. 1, 157. 11, 167. 26, 239. 13, 325. 21, иѩковъ 1. 3, 2. 18; иѣкова 57. 29, 117. 20, 125. 5—6. 10, 134. 1, 148. 9, 182. 18, 211. 12—13, 216. 12—13. 14, 236. 14, 262. 6, 326. 15, иѩкова 1. 3, 2. 18, 9. 15; иѣкоу 135. 2, 232. 22; иѣкому 22. 23, иѣкомъ 118. 18—19; иѣковѣ 158. 1; adj. иѣковль 81. 9, 165. 9, 325. 23, иѣковлѣ 110. 14, 125. 6—7, 134. 2, 183. 9, 216. 16, 291. 23, 308. 20, иѣковли 192. 18—19; ієѣкшковъ 205. 12.

июда Ἰούδας Juda: июда 1. 4, 29. 18, 48. 2, 98. 15, 99. 13, 101. 20, 105. 5, 172. 21, 175. 28, 300. 16, 366. 12, 373. 20, 376. 24, 387. 18. 20, 388. 5, июдо 300. 20, июдѫ 1. 4, 216. 16 bis, 296. 24, 342. 2, июдѣ 371. 6—7, 373. 14; adj. июдинъ 204. 30, июдовъ 193. 7, 205. 5. 12, июдова 4. 7, июдовахъ 4. 8, cf. юдѫ 125. 12, юдѣ 135. 2.

июдѣи et июдеи Ἰουδαῖος Judaeus: июдѣи 316. 1, 355. 2—3, 389. 20, 334. 10, июдеи nom. sing. 326. 4—5, nom. plur. 140. 16—17, 321. 2. 7, 326. 7. 331. 15. 18, 332. 4, 339. 14, 340. 12, 343. 5. 15, 345. 7—8, 349. 3, 350. 5, 351. 18. 27, 352. 15, 354. 16, 355. 1—2, 359. 2. 19. 23, 361. 12, 363. 4. 19, 367. 2, 390. 26, 392. 20, 393. 11, 395. 18, gen. plur. 327. 14, 362. 6, 364. 16, 367. 2. 8, instr. plur. 324. 9; acc. plur. июдеѩ 363. 15; dat. plur. июдѣомъ 389. 1, 391. 15. 24—25, 396. 18, июдеомъ 303. 4—5, 331. 26, 350. 1, 373. 10, 374. 1, 393. 20; июденѫ 113. 11—12, 358. 22—23, 365. 15; adj. июденскъ 3. 22, 106. 3, 107. 23, 108. 11, 179. 4—5, 180. 15, 181. 10, 306. 5. 9, 321. 23, 330. 10, 335. 15, 342. 7—8, 391. 6, 392. 8—9, 394. 9. 14—15. 15—16, 396. 10, 398. 21; июденска 179. 22, 180. 3, 307. 11, 320. 16, 343. 12, 365. 20, 392. 1, июдѣнскѫ 396. 22—23, июденскоу 319. 18—19, июденсцни 394. 14.

июдѣа Ἰουδαία Judaea: июдеа 6. 16, июдеѩ 124. 12, 216. 21, 329. 18, 330. 9, июдеѧ 10. 1, июдеѩ 325. 17, 342. 10, 361. 10, июдеѫ 196. 15, июдѣеѩ 201—202, loc. sing. июден 5. 28, 88. 14, 169. 16, 222. 9, 294. 24—25, 303. 11, 342. 5—6; adj. τῆς Ἰουδαίας: июденска 116. 9—10, 189. 12—13, июденскѫѩ 324. 1—2, июденсцѣи 6. 7, июденстцѣи 195. 2, июденсцѣмъ 3. 19, 4. 5—6, июденскы gen. sing. 219. 9, acc. plur. 65. 20, 154. 3.

ѣ

ѣєена γέεννα gehenna: ѣєенѣ 32. 12, ѣєеньнѣ 84. 3, ѣєенѫ 12. 21. 25, 62. 11, 153. 8. 14. 20, 252. 23; adj. ѣєенъскааго 85—86.

ѣєнисаретъскъ Γεννησαρέτ Genesaret: ѣєнисаретъскѫ 51. 1—2, 139. 28, ѣєнисаретъсцѣ 210. 10.

ѣєрѣесиньскъ Γεργεσηνός: ѣєрѣесинскѫ 24. 12.

ѣєтсимани Γεθσημανῆ Gethsemane: ѣєтъсимани 174. 26, ѣєсимани 100. 17.

к

каа, кѣ vide sub. къи.

кагрълинчиштѣ νοσσός (vl. νεοσσός) περιστερῶν pullus columbarum: кагрълинчишта 198. 23.

кадилънъ τοῦ θυμιάματος incensi: кадилънаего (олтарѣ) 190. 12—13.

каженикъ εὐνοῦχος eunuchus: каженици 66. 25, 67. 1—2. 3.

каннановъ 205. 15, каиновъ 205. 18—19: τοῦ Καϊνάν Cainan.

канѣфа Καιάφας Caiaphas: канѣфа 97. 10, 365. 3, канѣфѣ 102. 25, 202. 7—8, 388. 24, каіафа 389. 1, каіафѣ 390. 5, каіафы 390. 15.

како πῶς quomodo: 17. 24, 18. 22, 31. 7, 38. 9, 39. 13. 19—20, 40. 11, 55. 23, 70. 19, 75. 16, 79.

12, 82. 1. 7, 85. 29, 102. 15, 123. 8, 124. 9, 125. 23, 127. 29, 130. 16, 132. 4, 146. 3, 149. 16, 156. 2. 6, 161. 4, 165. 7, 166. 13. 19, 167. 3, 171. 19, 172. 26, 192. 21, 219. 8, 228. 13, 230. 27, 243. 17, 248. 3, 253. 17, 255. 8, 257. 24, 263. 21, 277. 1, 278. 25, 281. 18, 291. 29, 292. 7, 296. 22, 297. 2, 318. 25, 322. 7. 21, 323. 2, 326. 4, 334. 24, 335. 8, 339. 17, 340. 13, 343. 15, 350. 7, 353. 20, 354. 5. 11. 22. 25, 355. 14, 363. 19, 369. 12, 375. 7. 18; (ѣда) како мѧ потє 54. 5, 92. 20, 111. 8, 171. 1, 344. 15; ѡ̃ς 215. 6, ὅπως 309. 18, τί 131. 14, 194. 24, ὅτι 55. 15.

каковъποταπός qualis: каково 167. 19 bis, 192. 10, какова 224. 19.

какъ τίς quis: какѫ (коупліѫ) 285. 5.

каменне πέτραι petrae 109. 26; на каменни ἐπὶ τὰ πετρώδη supra petrosa 44. 1, на каменєнχъ id. 42. 14, на каменни ἐπὶ τῆς πέτρας 227. 14; λίθοι lapides: каменне 167. 19, 287. 13—14, 352. 20, 359. 19. 22, каменнємь 131. 7, 293. 8; каменнємь покыкати sive покити exprimit graecum λιθοβολέω, latin. lapido: 77. 8, 86. 14, 163. 2—3, 288. 21, 347. 8, 361. 12, каменьємь 262. 24; каменню 8. 3, τῷ λίθῳ 206. 3; каменны 6. 25, каменꙗ τῶν λίθων 203. 3, (не) метемъ каменꙗ οὐ λιθάζομεν 359. 24—25.

камень λίθος lapis: каменъ 8. 18, камень 19. 14, 77. 24, 87. 4—5, 110. 24—25, 111. 16. 22—23, 153. 3, 163. 18, 167. 22, 183. 5. 13—14. 15, 206. 26, 247. 7, 274. 21, 289. 25, 293. 11, 308. 1, 347. 15—16, 363. 24. 25, 364. 3, 397. 1; камене genet. sing. 183. 4, 287. 23, loc. sing. на камене 20. 29—30, 21. 3, 56. 16, 78. 5, 220. 3. 6, 226. 20, 289. 28, 293. 11; каменн dat. sing. 300. 3, loc. sing. на каменн 87. 5, 167. 22, 287. 23, къ — 110. 24 (ἐν τῇ πέτρᾳ).

каменьнъ πετρώδης petrosus: на каменьнѣємь 127. 7, на каменънъıχъ 128. 5.

камилъ κάμηλος camelus: камилоу 281. 20—21 nota, vl. pro кельѣждоу.

камо ποῦ quo: 322. 19, 345. 8, 348. 9. 10, 369. 19, 374. 9, 375. 6, 381. 12.

камѣнъ λίθινος lapideus: gen. plur. камѣнъ 319. 17.

кана Κανᾶ Cana 313. 1, 319. 9, 320. 10, 329. 14, 400. 7.

кананѣи Κανανίτης Cananaeus 29. 18, кананѣа 125. 11—12.

капати καταβαίνω decurro: капліѫштѧ 300. 9.

капернаоумъ Καπερναούμ Capernaum: капернаоумъ 8. 26, 22. 3, 36. 3—4, 117. 26, 120. 3, 151. 28, 208. 24, 220. 14, 320. 13, 337. 2. 23, каферънаоумъ 60. 11, капернаоуме 242. 2, капернаоумѣ 208. 3, 341. 4, капернаоумѣ 329. 17.

капль θρόμβος gutta: nom. plur. капла 300. 9.

каркана χορβᾶν, χορβανᾶν: карканъ 105. 15, cf. корканъ.

касамовъ τοῦ Κωσάμ Cosam 205. 2.

катапетазма καταπέτασμα velum 109. 23, 306. 23, cf. опона.

каꙗти сѧ μετανοέω paeniteo, paenitet me: каꙗ сѧ 275. 5, канте сѧ 117. 10, loc. sing. каꙗштн сѧ 267. 8 каꙗштнимъ сѧ 268. 14, cf. покаꙗти сѧ.

квасъ ζύμη fermentum: кваса 55. 13—14. 25, 55—56, 145. 17. 18, 252. 1, квасоу 45. 16, 261. 8, о квасѣ 114. 22, 187. 26.

кедрьскъ τῶν Κέδρων Cedron: потока кедръска 387. 16.

келевен: qui primus evangelium slovenice interpretatus est, pro καὶ λεββαῖος unum nomen καιλεββαῖος legisse videtur 29. 17, quod mendum in antiquissimis codicibus vel eorum apographis (zogr. nicol. chval. carp.) legitur.

кентоурионъ κεντυρίων centurio: кентурнона 182—183.

кесарнѣ Καισάρεια Caesaraea: кесарнѣ 56. 3, кесарнѣ 146. 19; cf. о кесарнистцѣємь 115. 1.

кесарь et кесаръ Καῖσαρ Caesar: gen. acc. sing. кесарѣ 196. 9, кесарѣ 201. 24, кесара 393. 24—25; dat. кесареви 80. 3. 10, 164. 1, 290. 14—15. 21, кесарови 164. 8—9, 303. 2, 393. 12. 14; adj. кесаровъ 80. 9, 164. 7, 290. 19, кесарева 80. 10, 290. 21, кесарова 164. 8.

кинсъ κῆνσος census: кинъсъ 80. 2—3, кинсь 60. 17—18, киньсъ 164. 1, кинъса 188. 20, кинсѣ 188. 24, киньсѣ 115. 14; adj. кинъсны κήνσου 80. 6.

кирнѣми χειρίαις, vl. pro оукроємь, 364. 13 nota.

китовъ τοῦ κήτους ceti: къ чрѣвѣ китовѣ 41. 5.

кифа Κηφᾶς Cephas 318. 7.

кладазь φρέαρ puteus 263. 16 nota, 325. 22—23 nota, vl. pro стоуденьць.

кланѣти сѧ προσκυνέω adoro: кланѣти сѧ 327. 9. 20, кланѣатъ сѧ 327. 19, кланѣємъ сѧ 327. 13, кланѣате сѧ 327. 12; nom. sing. fem. кланѣıжштн сѧ 71. 18, кланѣıѧ сѧ γονυπετῶν 59. 10; кланѣше сѧ 21. 19, 27. 11, 64. 12, кланѣахѫ сѧ 180. 17, cf. поклонити сѧ.

класъ στάχυς spica: класъ 129. 11—12, класѣ 129. 12, класы 37. 3, 123. 3, 214. 26—27.

клевр҃тъ σύνδουλος conservus: клевр҃тъ 64. 21, клевр҃та 65. 10, клевр҃ти 65. 3, gen. plur. клевр҃тъ 64. 17, клевр҃тъı 91. 21.

клеопа Κλεόπας Cleopas 309. 11, о клеоп҃ 188. 32; тоу̃ Κλεόπα vl. Κλωπᾶ клеопова 395. 4.

клепати — клеплѧ σημαίνω significo: клеплѧ 369. 8, 391. 3, 402. 21.

ключити сѧ δεῖ oportet: ключитъ сѧ 100. 13—14, 174. 23, ключи сѧ ἔλαχεν forte exiit 190. 7.

ключь κλείς clavis: ключь 251. 28, ключѧ 56. 18.

кл҃ть ταμεῖον cubiculum 15. 9.

клѧтва ὅρκος iuramentum: клѧтвоѭ 48. 22, 104. 16, 195. 19; клѧтвъı 13. 4, 48. 27, 137. 13.

клѧти сѧ ὀμνύω, ὀμόω iuro: клѧти сѧ 13. 5, 104. 21, 178. 20—21, клѧнетъ сѧ 84. 6. 7, клѧнетъ сѧ 84. 11—12. 13. 17—18. 19. 21, клѧни сѧ 13. 10, клѧнъıи сѧ 84. 17. 19. 20. 21, клѧтъ сѧ ὤμοσεν 137. 4, 195. 19; καταράομαι клѧнѫштѧıѧ 13. 30, 217. 23; не къ лъжѫ клѧнеши сѧ οὐκ ἐπιορκήσεις 13. 3.

ковъ στάσις seditio: къ ков҃ 179. 17—18.

ковъникъ στασιαστής (vl. συστασιαστής) seditiosus: съ ковъникъı 179. 17.

ковъчегъ κιβωτός arca 90. 22, 277. 29.

ковъчежьць, vl. pro скрыницѫ, 366. 17—18 nota.

когда vide кѫгда.

кого vide sub кѫто, когожьдо vide sub кѫжьдо.

кодрантъ κοδράντης quadrans 12. 11, 167. 7—8.

кое, коеѭ vide sub къıи.

кожъдо vide кѫжьдо.

козьлиштъ ἔριφος, ἐρίφιον haedus: gen. plur. козьлиштъ 95. 15—16, козьлиштѧ 95. 17.

козьлѧ id.: козьлѧте 270. 14.

кокотоглашение ἀλεκτοροφωνία gallicantus 171. 14, vl. коуроглашение.

кокотъ ἀλέκτωρ gallus: 100. 11, 104. 22. 25, 174. 21, 178. 12. 22. 24, 299. 11, 301. 23. 26, 374. 17, cf. коуръ.

кокошъ ὄρνις gallina 86. 17, 262. 27.

коли in ѣда коли μή ποτε 264. 18; не к҃ нмъ коли οὐκ εὐκαίρουν non spatium habebant 137. 28.

колиждо additum prominibus vel adverbiis relativis, significat graecum ἄν in ὃς ἄν, latinum cumque in quicumque: иже колиждо ὃς ἄν quicumque 30. 19, 40. 3, 51. 19. 20, 61. 13, 253. 6, иже колиждо 33. 20, къ ньже колиждо 30. 11, 241. 1—2. 10—11. 16, егоже колиждо 362. 14, 376. 3, 379. 24, емоуже колиждо 378. 20—21, ѣıѭже колиждо 63. 21—22; идеже колиждо ὅπου ἄν quocumque 135. 22, ubicumque 172. 18; ѣможе колиждо ὅπου ἄν quocumque 23. 18, 140. 4, 239. 20; аште колиждо ὅπου ἐάν ubicumque 150. 3.

колико πόσον quot 54. 9, 55. 20—21. 22—23, 106. 7, 138. 19, 144. 15, 145. 29, 145—146, 150. 17, 179. 11, 269. 3, 270. 11; колиц҃мь 271. 17—18. 23.

коль quam: коль ѭзъка врата quam angusta porta, graece ὅτι στενή; коль кратъı ποσάκις quoties 63. 26, 86. 15, 262. 25.

кольми πόσῳ 17. 5, 38. 3; кольми паче πόσῳ μᾶλλον 18. 3, 19. 18—19, 32. 1, 247. 13—14, 255. 2. 15, οὐ πολλῷ̣ μᾶλλον 18. 3.

колѣблемъ σαλευόμενος agitatus: колѣблемъı 34. 16, cf. движемъ.

колѣно φυλή tribus: колѣна gen. sing. 199. 26, acc. plur. 69. 14, 89. 25, 299. 2; γόνυ genu: колѣна 180. 17, колѣнѣ 300. 3, колѣнома 211. 8; поклонити сѧ на колѣноу γονυπετέω 107. 20—21, 155. 10, падаıѧ на колѣноу id. 119. 14.

комоу vide sub кѫто.

комоужъдо vide sub кѫжьдо.

комь vide sub кѫто.

конець τὸ ἄκρον extremum: конецъ 273. 18—19, ἀπ' ἄκρου отъ конца до конца 170. 23, ἀπ' ἄκρων a summis отъ конецъ до конецъ 90. 3, ἐκ περάτων a finibus 249. 15; πλήρωμα supplementum конецъ 122. 21; τέλος finis конца 192. 20, до конца εἰς τέλος in finem 31. 16, 88. 5, 169. 10—11, 279. 12—13, 371. 4.

конѣчание συντέλεια consummatio 87. 11.

конѣчати τελειόω consummo: конѣчаѭ сѧ 262. 19, конѣчавъшемъ 200. 21; τελέω perficio: конѣчаатъ сѧ 257. 24—25; πληρόω impleo: конѣчаатъ сѧ 297. 28.

конѣчина συντέλεια consummatio 46. 6, 87. 20, 88. 9; τέλος finis 168. 13, 173. 24, 293. 22; конѣчинѫ πλήρωμα plenitudinem 27. 2, τὸ τέλος finem 103. 4, 125. 30—31, 299. 25; на конѣчин҃ѣ ἐσχάτως in extremis 132. 21—22, cf. о конѣчин҃ѣ περὶ τῆς συντελείας 115. 18.

копати σκάπτω fodio 271. 10.

копие λόγχη lancea 109. 20, копиемь 395. 27.

копръ ἄνηθον anethum 84. 25.

корабица πλοῖον navicula: корабица dual. 210. 11, корабицю dual. 210. 4.

корабль πλοῖον navicula: корабь 23. 28, 25. 4, 42. 8, 50. 3. 7. 24, 54. 20, 126. 26, 139. 8. 24, 145. 13, 211. 16, 337. 10. 16—17, 400. 12, корабъ 139. 13, 145. 3, 229. 1, 231. 6, кораблъ 9. 18; кораблѣ 50. 18, 130. 22, 139. 30, 210. 11. 16, 211. 6. 16, 337. 7. 13, 400. 20; кораблю 24. 1—2, ко-

раблемь 138. 1, loc. sing. кораби 9. 16, 50. 25, 132. 16, 211. 4, кораклн 49. 7, 145. 16, nom. plur. кораклн 337. 18; кораклѧ 337. 22–23.

корканъ 141. 18 vide каркана.

коренне ῥίζα radix: кореннѣ 42. 18, 127. 12, 161. 9; кореннн 203. 5; gen. sing. корене 44. 3, 128. 7–8, 227. 16, прн кореннн 7. 2.

корнсть τὰ σκῦλα spolia 248. 16.

корѣць κόρος corus: корецъ 271. 24, vl. коръ.

коснѫти ἅπτομαι tango: коснетъ 146. 5–6, 154. 28, aor. коснѫ 21. 21–22, 28. 10, 119. 17, 143. 20, 222. 1, –сѧ 231. 27; коснѫкъ 300. 27, коснѫкъ сѧ 232. 7, коснѫлъ сѧ 280. 19.

кость ὀστέον os: кость 396. 5, genet. sing. кости 311. 18, gen. plur. костнн 85. 14.

которъıн τίς quis: которъıн 275. 12, которъı 225. 1, 298. 15, котораго 263. 15, 291. 11, котораго 80. 26, котерааго 247. 5, котороумоу 164. 26.

котьлъ χαλκίον aeramentum: котълъ 140. 23.

кошь κόφινος cophinus: коша 49. 28, 139. 5, 336. 17, кошъ 55. 21, 145. 29, 235. 6.

кошьница σπυρίς sporta: кошънцъ 54. 17, 55. 23, 145. 1, 146. 1.

кран αἰγιαλός litus: на кран 47. 8, съ къшънѣаго краѣ ἀπὸ ἄνωθεν.

крамола στάσις seditio: крамолѫ 304. 15–16. 28.

краннево мѣсто κρανίου τόπος calvariae locus 108. 4–5, 181. 4, 305. 19, 394. 3.

красити κοσμέω orno: красите 85. 21.

красти—крадѫ κλέπτω furor: крадѫтъ 16. 18. 21–22, крадн 281. 5.

красьнъ ὡραῖος speciosus: красьнн 85. 12–13.

кратъ et **кратъı** respondent graecis pronimi-nibus aut numeralibus, desinentibus in αχις, latinis in ies: кратъ 63. 28, 64. 2; кратъı 63. 26–27, 86. 15–16, 100. 12, 104. 25, 130. 1, 174. 21, 178. 24–25, 262. 25–26, 280. 7, 299. 12, 302. 1, 374. 18.–19.

крило πτέρυξ ala: крилѣ 86. 18, 262. 28, πτερύγιον pinnaculum 8. 9, 206. 20 (крилѣ), 262. 28, ubi vl. крелинъı.

кринъ κρίνον lilium: gen. plur. кринъ 17. 23–24, кринь 255. 8.

кричати, unde **кричѫштѧ** ἀλαλάζοντας eiulantes 134. 4.

кровъ δῶμα tectum: на кровѣ 88. 15, 169. 17, 278. 7, на кровѣхъ 32. 8, 252. 17; στέγη tectum кровъ 221. 5; σκηνή tabernaculum: кровъı 58. 9, 272. 6, 148. 18 nota.

кромѣ ἔξω extra 131. 17–18, 262. 22–23, πόρρω longe 141. 4.

кромѣшьнии ἐξώτερος exterior: кромѣшьнѩѭ 22. 25–26, 79. 17, 95. 6.

кротъкъ πραύς mitis: кротокъ 36. 23–24, 73. 22, кротъцин 10. 8.

кроупица ψιχίον mica: кроупицъ 53. 14–15, 143. 8, 273. 8.

кръвоточивъ αἱμορροῶν sanguinis fluxum pa-tiens: кръвоточива 27. 20, о кръвоточивѣи 114. 13, 187. 8.

кръвь αἷμα sanguis: кръвь 107. 11, 109. 21, 174. 6, 251. 20, 340. 18. 22–23, кръвъ 86. 7, 99. 21, 105. 9, 258. 25, 340. 21, 395. 28, крьвь 56. 13; кръве 86. 9, 105. 15. 19, 107. 9, 132. 27, 135. 8, 231. 23, 232. 1, 251. 23 bis, 300. 9, 340. 16, крьве 86. 9–10; кръвнѭ 298. 8–9; local. кръви 85. 24, gen. plur. кръвн 315. 7.

кръма πρύμνη puppis: на кръмѣ 130. 9, cf. доухъторъ.

кръститель (melius крьститель) βαπτιστής bap-tista: кръститель 48. 11–12, 223. 28, кр̃ститель 76. 23–24, крьститель 222. 15, кр̃ттлъ 6. 6; кръститель 35. 1. 3–4, 223. 12–13, кр̃ститель 48. 26, 56. 6–7, 137. 8, 235. 11, крьститель 137. 11–12, крстителѣ 146. 23–24; кръстители 59. 8.

кръстити—кръштати (recte крьстити) βαπ-τίζω baptizo: кръстити сѧ 71. 28, 157. 22, 257, 23, кр̃тити сѧ 7. 15. 17; кръститъ 116. 21–22, крьститъ 204. 2, кр̃титъ 7. 9, –сѧ 184. 24, 202. 24; supin. кръститъ 317. 7, кръститъ сѧ 203. 13; кръстита сѧ 72. 1, 157. 26; кърсти сѧ 116. 25, 250. 12, кр̃ти сѧ 7. 22; кръстихъ 116. 21, кръ-стиша сѧ 204. 15; кръстѧ 116. 6, 316. 22, 317. 2, 324. 3, 360. 14, кръстѧи 136. 5–6, крьстѧи 317. 10, крьстѧште 113. 20; кръштъше сѧ 223. 16, крьщьше сѧ 223. 19, крьштъшю сѧ 204. 16; кръштаіѫ сѧ 71. 28, 157. 21–22. 25, кръштаіѫ 203. 26, кр̃щаіѫ 7. 6, 316. 15–16, крьштаіѫ сѧ 71. 2; кр̃штаѣши 316. 13–14, крьштаатъ 324. 12–13, кръштаатъ 325. 15, кръштааше 324. 3, 325. 16, кръштааѫ сѧ 116. 10–11, 324. 6, крьщааѫ сѧ 6. 17–18.

кръстъ (recte крьстъ) σταυρός crux: кр̃стъ 57. 10, 147. 17, 155. 28, 232. 25, 305. 3, 394. 2, кс̃тъ 181. 2, кр̃сть 108. 2, кр̃ста 33. 9, 108. 24, 181. 19. 24, 266. 9, кр̃та 108. 19, кр̃стѣ 394. 8, 395. 2, кс̃тѣ 395. 10.

кръчагъ ξέστης, vl. pro чьканъ, 141. 9 nota.

крѣщтение βάπτισμα baptisma 71. 27, 116. 7, 202. 11, 288. 16; крьщтение 162. 9, крьщение 257. 23, крѫщение 76. 2–3, кр҃щение 6. 21, крѣщтениемь 157. 24–25, 223. 17, крьщтениемь 71. 31, крѫщениемъ 157. 21; βαπτισμός: крѣщтенїѣ 141. 8–9, крьщтенїѣ 140. 21–22.

крѣпити сѧ κραταιόομαι confortor: крѣплѣаше сѧ 196. 5, 200. 14; διισχυρίζομαι affirmo 301. 18–19; ἐπισχύω invalesco: крѣплѣахѫ сѧ 303. 9.

крѣпость ἰσχύς virtus: крѣпостиѭ 165. 22, 166. 4, 243. 21.

крѣпъкъ ἰσχυρός validus: крѣпокъ 268. 23, nom. sing. крѣпъкъı 248. 11, acc. plur. крѣпькъı 50. 19–20, крѣпъкааго 39. 21. 22–23, 125. 32, 126. 2; крѣплен 116. 17, 203. 27, 248. 13, крѣплыи (pro крѣплии) 7. 7.

коупити–коуповати ἀγοράζω emo: коупитъ 92. 24, 299. 20, коупимъ 138. 17, 234. 26–27, 335. 18, коупите 92. 22–23, коупатъ 49. 16, 138. 13, 326. 3, коупи imperat. 373. 21, aor. 47. 3, коупихъ 265. 6. 9–10, коупишѧ 105. 16, 183. 9, коупль 183. 1–2; — коупоуетъ 46. 23, коуповаахѫ 278. 1, коупоуѭштѧѧ 74. 19–20, 287. 26, коупоуѭщѧѧ 160. 22.

коуплѣ (lege коупли) ἐμπορία negotiatio: коуплиѭ 78. 22, коуплѫ дѣите πραγματεύσασθε negotiamini 284. 22–23, –сътворили διεπραγματεύσατο 285. 5; ἀγορά forum: отъ коупли 140. 19.

коуплѣнъ ἐμπορίου negotiationis: домоу коуплѣнааго 320. 25.

коупъ unde къ коупѣ ἐπὶ τὸ αὐτό in unum 81. 13, ὁμοῦ 397. 8–9, 400. 5, къ коупъ ἀπὸ μιᾶς 265. 4–5.

коупьнъ in коупъно, коупьно ἅμα simul 45. 1. 2; коупъно оутро ἅμα πρωί primo mane 69. 15.

коупьць ἔμπορος negotiator: коупъцоу 46. 25.

коуръ vide кокотъ 390. 14.

коустодиѣ κουστωδία custodia: коустодиѭ 111. 13, коустодиѧ 112. 21–22, коустодиеѭ 111. 16.

къ cum dativo πρός ad, occurrit saepissime.

къгда πότε quando: когда 43. 16, 87. 9, 95. 29, 96. 3. 5. 22, 127. 27, 168. 1, 171. 8. 12, 256. 6, 277. 8, 293. 13, 296. 6.

къдеποῦ ubi: 23. 21, 98. 20, 173. 1–2. 8, 183. 7, 229. 12, 239. 24, 254. 6–7, 278. 22, 286. 18, 297. 10. 17, 317. 21. 22, 343. 6, 348. 21, 353–354, 363. 17, 365. 27, 397. 6, 398. 7, кьде 347. 22, 397. 30; где 3. 21, гдѣ 4. 4.

къжьдо ἕκαστος unus quisque: къжъдо 260. 13, къжьдо 336. 1, кьжъдо singuli 196. 12, кожъдо 65. 16, 99. 5–6, 384. 9; — когожъдо 209. 23, 271. 15; — комоужъдо 57. 21, 93. 12–13, 171. 10, 394. 19, комоужьдо 254. 1.

кънига plur. кънигы γραφή, γραφαί scriptura, scripturae: кънигы 12. 27, 102. 15–16. 22, 176. 15–16, 291. 29, 310. 24, 312. 6, 334. 15, 345. 18, 346. 1, 372. 19–20, 386. 1, 394. 24, 395. 12, 396. 5, кьнигы 360. 2, 396. 6, кънигъ 81. 2, 163. 17–18, 165. 1, 301. 11, 397. 20–21, кънигамъ 321. 13, кънигахъ 77. 23; βιβλίον liber: кънигъ 403. 18, кънигы 66. 10–11, 154. 10, 207. 7. 8–9. 18, кънигахъ 399. 26; βίβλος кънигы 1. 1, кънигахъ 165. 6–7, 202. 13–14, 292. 2; γράμματα кънигами 306. 7, кънигамъ 335. 7, кънигы 343. 15–16.

кънигъчии γραμματεύς scriba: кънигъчиѭ 83. 18–19. 28–29, 84. 23, falso къникъчиѭ 83. 23–24.

кънижьникъ γραμματεύς scriba: nom. sing. кънижьникъ 23. 17, 47. 18, 165. 27; кънижьници 74. 28, 85. 1, 102. 26, 149. 12, 166. 13, 288. 4, 296. 22, 302. 8–9, 303. 25, 347. 3, кънижьници 21. 15, 51. 9, 58. 27, 82. 13, 85. 19, 97. 8, 118. 1–2, 121. 26, 125. 18, 161. 3, 162. 2, 171. 19, 176. 23, 212. 20, 213. 18–19, 215. 15, 251. 1, 252. 2, 267. 11, 288. 11, 290. 2, 291. 26–27, кьнижьници 85. 9, 140. 24–25; gen. plur. кънижьникъ 25. 10, 40. 24, 120. 18, 140. 11–12, 147. 4, 176. 1–2, 235. 20–21, 292. 10, кънижьникъ 165. 12–13, 166. 22, кьнижьникъ 56. 28, книжникъ 11. 19; acc. plur. кънижьникы 86. 3, 149. 27, 179. 2, instr. plur. 181. 20–21; instr. кънижьникы 108. 20, acc. 149. 23, книжникы 4. 3; кънижьникомъ 71. 11–12, 157. 6–7; кънижьницѣхъ 115. 16, 188. 18, кънижьницѣхъ 115. 12.

кънѧжь τοῦ ἄρχοντος principis: къ домъ кънѧжь 27. 24.

кънѧзь ἄρχων princeps: кънѧзь 280. 27, кънѧзъ 231. 17, кънѧзъ 321. 23, 369. 5, 377. 22, 381. 22, кьнѧзъ 27. 10; genet. plur. кнѧзъ 346. 11, кьнѧзъ 370. 5; кънѧза 236. 6; local. sing. кънѧзи 28. 20, 39. 7, кънѧзи 247. 20, о кьнѧзи 125. 20, nom. plur. кънѧзи 305. 25, 344. 15–16, кънѧзи 72. 7–8, кьнѧзи 309. 18; кънѧзѧ 304. 4, кънѧземъ 136. 25; dat. кьнѧзоу 258. 15.

къснѣти χρονίζω moram facio: кьснитъ 91. 19–20, 257. 5, кьснѧщоу 92. 10, къшнѣаше 191. 15 (tardo).

къто τίς quis: 13. 21, 24. 9, 36. 20, 39. 20, 41. 28,

57. 8, 80. 16, 82. 9, 115. 4, 130. 18, 135. 15, 142. 2. 24, 144. 14, 151. 21, 159. 11, 170. 4, 202. 25, 212. 20—21, 229. 14, 232. 2. 6—7, 238. 15, 246. 12, 255. 3, 256. 23—24, 264. 2, 266. 11, 272. 11. 13, 274. 13, 281. 23, 283. 19, 286. 20, 288. 13, 316. 2. 7, 321. 19, 331. 19—20, 351. 13, 352. 25; кто 17. 20, 19. 12, 30. 12, 36. 18, 37. 26, 41. 29, 61. 4, 68. 17, 73. 17, 74. 15, 75. 27, 84. 9, 89. 3, 91. 10, 104. 7, 118. 6, 120. 21, 126. 17, 133. 26, 152. 5. 7, 162. 4, 168. 5, 178. 3, 181. 7, 183. 13, 187. 14, 188. 26, 209. 4, 219. 22, 224. 19, 225. 21, 234. 8, 235. 23, 243. 4. 5, 244. 3. 23, 253. 24, 266. 4, 274. 16, 281. 23, 302. 5, 322. 5. 12, 326. 9, 328. 8, 331. 22, 340. 6. 8, 341. 6. 15. 16, 343. 19. 30, 345. 16, 346. 11, 349. 12, 351. 25. 30, 354. 26, 355. 3. 27, 356. 1. 10, 357. 20, 361. 15. 17, 365. 27, 368. 20. 23, 369. 14. 25, 370. 16, 373. 9. 11, 376. 27, 378. 15, 379. 13, 384. 5; что 6. 22; — кого 56. 4. 9, 106. 15. 26, 146. 21. 25—26, 161. 23, 235. 9. 13, 252. 21, 284. 8, 352. 4, 372. 26, 388. 3. 8, 398. 4; — комоу 35. 9, 164. 13—14, 219. 32, 223. 20. 21, 254. 16, 260. 25. 26, 261. 7, 291. 1, 341. 24, 369. 27, 394. 23; — комь 39. 16, 248. 7, 373. 5; комьже 79. 28—29, 163. 29, — цѣмъ 263—264.

кѣи τίς, ποῖος qui: кѣи 266. 20, 298. 17; къ 76. 19, 256. 17, 267. 14, 298. 22; — каа 57. 14, 147. 21, кѣ 81. 15—16, 165. 15, 218. 5. 8. 11, 236. 1, 268. 3; — кое 168. 1—2, 321. 2, 338. 13, 343. 21, 359. 22; — коеи 129. 16; — коеиж 75. 26, 76. 2. 11, 162. 3. 8. 17, 288. 12, 337. 25, 369. 9, 391. 3, 402. 21, коиж pro коеиж 288. 9, — кѫиж 14. 6, 91. 2, 330. 2, 390. 21; — кѣмь 67. 21, — кѣхъ 60. 17, 309. 14.

кждоу antecedente praepositione отъ exprimit graecum πόθεν unde: отъ кждоу 48. 3, 134. 26, 144. 13, 262. 22, 288. 23, 320. 3, 322. 19, 344. 18. 21, 348. 9. 10, 355. 22. 25, 393. 2; отъ кждѫ 47. 26, 76. 3, 193. 15, 326. 13, 344. 17; отъ коудѫ 43. 23, 261. 23; отъ кждѣ 54. 7.

кѫпина ἡ βάτος rubus: кѫпинѣ 165. 7, 291. 21, кѫпинъı 219. 21—22.

кѫпѣль χολυμβήθρα piscina: 330. 18, 331. 9, 353. 24; кѫпѣли 330. 12, коупѣли 353. 12—13.

куминъ κύμινον cyminum 84. 26.

куринѣи et куринѣискъ Κυρηναῖος Cyrenaeus: куринѣа 305. 2, куринѣиска 108. 1; курѣиниоу 180. 22.

куринии Κυρήνιος Cyrinus: куринию 196. 11—12.

Л

ладии πλοῖον navis: ладиѭ 130. 7, 337. 1, въ ладии 117. 22. 24, 130. 5, nom. plur. ладиıа 130. 5, cf. корабль.

ладиица πλοιάριον navicula 124. 18, ладиицѫ πλοῖον 132. 7—8, cf. корабица.

лазарь Λάζαρος Lazarus: лазарь 273. 23—24, 360. 19. 23, лазаръ 273. 6, 361. 19. 25—26, 366. 2. 5, лазаре 364. 11, gen. лазарѣ 188. 8, 273. 16. 18, 361. 6, лазара 367. 4. 6. 7. 25—26, лазари 313. 11, in notis ad 273. 6. 18, 274. 5—6 occurrit лазоръ.

лакъть πῆχυς cubitus: лакоть 17. 22, 255. 5, gen. plur. лактъ 401. 8.

ламехова тоῦ Λάμεχ 205. 17.

ланита σιαγών maxilla: ланитѫ 13. 17, 217. 26; оудари за ланитѫ ἔδωκε ῥάπισμα dedit alapam 389. 26, бияхѫ по ланитама 392. 9, к за ланитѫ ῥαπίσμασι 178. 4—5, оуд. за ланитѫ χολαφίζω 104. 6.

латинъскъı ῥωμαϊστί latine 394. 12—13.

лачѫштен vide sub алъкати.

лаѣти ἐνεδρεύω insidior: лаıѫщıе 252. 4—5, cf. о лаıѫштинѫхъ περὶ τῶν ἐγκαθέτων 188. 20.

левъѣии Λευείς vel Λευεί Levi: nom. sing. левъѣии 213. 15, loc. sing. левъѣи 114. 6, 186. 14, acc. левъѣиѭ 121. 18, 213. 12; adj. левъѣиинъ 204. 25, 205. 5.

левъѣитъ Λευείτης Levita: левъѣитъ 244. 12, левъѣитъı 316. 1—2.

лежати — лежитъ κεῖμαι iaceo: лежитъ 7. 2—3, 199. 19, 203. 5, лежа 112. 7—8, лежѫ 364. 3, лежѫщь 397. 16, 401. 10, лежѫштъ 197. 16, 198. 1, gen. plur. 319. 18, лежѫштѣ 254. 12, лежѫштѫ 308. 26, 397. 11. 14—15, лежѫштѫ 401. 11, кѣ лежало 397. 28; κατάκειμαι: лежаıше 213. 7, 330. 14—15, лежаше 118. 20, cf. сълежаше 120. 14, лежѫшта 331. 3; ἀνάκειμαι: лежѫ 134. 12; βέβλημαι: лежитъ 22. 5, лежаıше 273. 6—7, лежѫщъ 25. 7, лежѫщѫ 23. 6, 143. 11.

леѣеонъ λεγεών legio: леѣеонъ 131. 15, 132. 3, 230. 9, леѣеона 102. 14. леѣеонѣ 114. 11, 187. 6.

лема λεμά (vl. λαμά) 109. 8, cf. лима.

лентии λέντιον linteum 371. 11—12, лентиемь 371. 15.

лепта λεπτόν, plur λεπτά, minutum: dual. лептѣ 167. 7, 292. 22, cf. тръхътъ.

ли ἤ aut: 18. 21, 19. 12. 15, 20. 5, 21. 15, 30. 11. 21, 31. 7, 33. 6. 7, 34. 6, 37. 13, 39. 10. 19, 40. 7.

8, permultis aliis locis, ubi ostr. aliique ei similes codices или scribunt; ли conjunctio interrogativa: 17. 15. 19, 20. 20, 34. 5. 16. 17. 21, 37. 7, 38. 3, 44. 22. 25, 47. 16. 27. 28, alia; аште ли еі̀ дѣ́ 16. 3, 17. 2, 30. 17, 37. 17, 39. 17, 61. 24, 63. 6, 67. 19, 76. 7, 91. 18, 153. 25, 161. 25, 248. 9, 255. 12, 257. 4, 288. 20, 335. 7, 351. 14, 360. 7, 381. 17, 390. 3.

ливанъ λίβανος 4. 24.

линкъ χορός chorus: plur. acc. линкы 270. 3—4.

лима λεμά (vl. λιμά, λειμά) 182. 3, cf. 109. 8 nota.

листвие τὰ φύλλα folia: листвие 160. 15, листвіе 75. 12, 90. 5—6, 160. 12, 170. 26.

лисъ ἀλώπηξ vulpis: лиси 23. 19 (vl. лисица), 239. 21, лисоу 262. 17.

литостротъ Λιθόστρωτος Lithostrotus: литострот҃к 393. 17.

литра λίτρα libra: литрѫ 366. 7 (vl. ливрѫ), литръ 396. 15 (vl. ливръ).

лихва τόκος usura: лихвоѭ 94. 27, 285. 25—26.

лихоимѣствие πλεονεξία avaritia: лихоимѣствиѣ 253. 27 (vl. лихоимиѣ, лихоманиѣ).

лихъ, из-лиха vide sub из; лиха чесо περισσότερον 252. 20, лихое τὸ περισσόν abundantius 13. 12, лихо творите περισσὸν ποιεῖτε 14. 8—9.

лице πρόσωπον facies: 16. 11, 55. 4, 58. 3, 62. 15, 79. 29, 104. 5, 163. 30, 178. 2, 239. 7. 11, 258. 11, 308. 8, 364. 14; лица 16. 7, 236. 16—17, 290. 13, 344. 10, лицю 302. 4, (на) лици 296. 11, лицемь 34. 23—24, 240. 13, лицемъ 116. 1, 195. 28, 199. 13, 223. 9, 239. 8.

лицемѣрие ὑπόκρισις hypocrisis: лицемѣрие 164. 2—3, 252. 11—12, лицемѣриѣ 85. 18 (vl. лицемѣрьствиѣ).

лицемѣръ ὑποκρίτης hypocrita: лицемѣре 18—19, 219. 12—13, лицемѣри 15. 3, 51. 23, 83. 24, 84. 24, 141. 2, 251. 2, 260. 13, cf. упокритъ.

лише—лишьша comparat. adjectivi лихъ περισσότερον plus, abundantius: 34. 21, 83. 22—23, 167. 1, 180. 5—6, 223. 7, 357. 25 (περισσόν), лишьша 257. 19—20.

лишение ὑστέρησις, ὑστέρημα quod deest: лишениѣ 167. 14, 293. 5—6.

лишити сѧ (vl. лишати сѧ) ὑστερεῖσθαι egere 268. 24; лишени 299. 16.

линѣти βάλλω mitto 122. 27.

локъзание φίλημα osculum: локъзаниѣ 225. 10—11, локъзанием҃ь 330. 20—21.

локъзати φιλέω osculor: локъжѫ 176. 4, 300. 19, локьжѫ 101. 26, локъзатъ 300. 18.

ловитва ἄγρα captura: ловитвѫ 210. 20, ловитвѣ 186. 11, 211. 11—12.

ловити ζωγρέω capio: ловѧ 211. 16, рыкъ ловитъ ἁλιεύειν piscari 400. 10.

ловьць ἁλιεύς piscator (potius: venator): ловъца 117. 17, ловца 9. 12.

ложе κλίνη lectus: ложе 25. 20, на ложи 278. 15, cf. 212. 16—17 et 213. 4 in nota; на ложи сѫтъ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν in cubili sunt.

ложесьно μήτρα vulva: ложесна 198. 21.

лоза ἄμπελος vitis 378. 2. 11, лозѣ 378. 10.

лозьнъ τῆς ἀμπέλου vitis: лозънааго 95. 25, 174. 9, лозънаго 298. 2.

лоно κόλπος sinus: лоно 218. 28, 273. 12, лонѣ 273. 16, 315. 23, 373. 7.

лопата πτύον ventilabrum 7. 10, 204. 3.

лотъ Λώτ 278. 3, adj. лотовъ 278. 11, лотовы 277. 31.

лоуна σελήνη luna 89. 19 (vl. мѣсѧць), 170. 13, лоунѣ 295. 13.

лоучии comparativus, cum verbo къіти interpretatur graecum διαφέρω (melior sum): лоучен 38. 3—4, лоучъши 17. 20, 32. 17, лоучьше 255. 3; лоуче χρηστός melius 214. 23.

лоучити сѧ vl. ad ключити сѧ quod vide.

лъжесъвѣдѣтель къіти ψευδομαρτυρέω falsum testimonium dico: 67. 22—26, cf. 281. 6 nota.

лъжесъвѣдѣние ψευδομαρτυρία falsum testimonium: лъжесъвѣдѣниѣ 52. 25.

лъжа ψεῦδος mendacium: лъжѫ 351. 10, не лъжа съвѣдѣтельствоуи μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 155. 17, лъжѫ съвѣдѣтельствовалѫ ἐψευδομαρτύρουν 177. 5.

лъжь ψευστής 352. 11, лъжь 351. 11; не лъжь съвѣдѣтель бѫди μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 281. 6, дъва лъжа съвѣдѣтелѣ δύο ψευδομάρτυρες 103. 10, лъжемъ съвѣдѣтелемъ 103. 8; gen. sing. лъжа съвѣдѣтелѣ ψευδομαρτυρίαν 103. 6; лъжни пророци ψευδοπροφῆται 88. 1, лъжи пр. 89. 6, 170. 7, лъжиихъ пророкъ 19. 30, лъжиимъ пророкомъ 217. 19; лъжи хрѣсти ψευδόχριστοι 89. 5, 170. 7.

лькъкъ ἐλαφρός levis: лькъко 36. 26.

лъстити πλανάω seduco: лъститъ 343. 9—10.

лъсть πλάνη error: лесть 111. 11; ἀπάτη deceptio: лъсть 44. 8, лесть 128. 13; πανουργία dolus 290. 16; δόλος dolus: лъсть 142. 17—18, лъсти 318. 23, лъстиѭ 97. 11—12, лестиѭ 171. 19—20, cf. 115. 14.

лѣстьць πλάνος seductor: лѣстецъ 111. 4–5.
лѣштати сѧ στίλβω splendeo: лѣштѧштѧ сѧ (sc. ризы) 148. 12.
лѣвъ εὐώνυμος laevus, vl. pro шоуи, quod vide, cf. 108. 14, 157. 17 in notis.
лѣнъ ὀκνηρός piger: лѣнꙑ 94. 21.
лѣто ἔτος annus: лѣто 201. 23, 259. 15. 20, 260. 18, лѣта 200. 17, 208. 10, 254. 12, лѣтъ 132. 27, 200. 2. 4, 204. 22, 260. 1, 270. 11–12, 313. 7, 321. 8, 331. 2, 352. 16, dual. лѣтѣ 27. 16, лѣтоу 200. 19, 231. 21. 24, лѣтома 134. 17; χρόνος: лѣта 289. 4, 331. 4, лѣтъ 229. 21, 230. 3; ἐνιαυτός лѣто 207. 17, лѣтоу томоу 365. 3. 9, 388. 25; κατὰ καιρόν лѣта 330. 17–18.
лѣть нѣстъ οὐκ ἔξεστι non licet 71. 1.
лѣха πρασιά: на лѣхꙑ 138. 24. 24–25.
любити ἀγαπάω diligo: любити 166. 2, люблю 377. 24, любиши 402. 1. 6, любитъ 166. 5, 220. 22, 225. 18–19, 325. 8, 358. 16, 376. 28, любите 13. 29, 14. 5, 217. 20–21, 218. 4. 14–15, 250. 28, 374. 4. 5, 379. 11. 26, любѧтъ 218. 6–7; люблѣаше 361. 4–5, 373. 7–8, 395. 6, 402. 25, люблѣше 401. 1–2; любѧи 376. 21 bis. 22, 377. 3, любѧштаꙗ 218. 6, любѧщаꙗ 218. 4; любили (бисте) 351. 1, 377. 16; φιλέω amo: любити 188. 2, люблѭ 402. 3. 7. 13, любиши 361. 1, 402. 10. 12, любитъ 33. 5. 7, 332. 13, 383. 24, любѧтъ 15. 4, 83. 3, люблѣаше 397. 4, любѧи 368. 17, любѧштинѫъ 292. 11, любилъ 380. 3.
любо–любо хᾶν–хᾶν 256. 12. 13, cf. 272. 15 nota, ubi noster ли ко scribit.
любодѣание μοιχεία adulterium: любодѣаниѣ 52. 24–25, 142. 16, 350. 27.
любодѣи μοιχαλίς (sc. γεννεά, slavice родъ) 41. 2.
любодѣинъ πορνείας fornicationis: любодѣинааго 12. 30.
любодѣица πόρνη meretrix: любодѣицѧ 76. 22. 25–26, любодѣицами 270. 17.
любꙑ–любъве ἀγάπη caritas: любꙑ 88. 4, 387. 11; acc. любъвь 250. 25, любовь 374. 8, gen. любве 379. 12–13, лѭбве 334. 20, loc. sing. любве 379. 8, любви 379. 4. 5–6; любꙑ сътвори ἐμοίχευσεν moechatus est 12. 15.
людие λαός populus: людие 141. 2–3, 283. 13, 288. 21, 296. 18, 305. 24, людье 107. 11, 191. 14, 204. 15, 223. 15, 288. 6–7, 347. 1, людиѭ 9. 3, лѭдъе 51. 25; acc. plur. люди 3. 9–10, 4. 10, 191. 1, 234. 26, 288. 9, 303. 10, 304. 4. 6, 365. 7, 389. 3; людии 162. 14, 190. 10, 199. 14, 216. 20, 290. 4, 296. 23, 305. 4, людеи 43. 14, 222. 7, лидии 199. 15; людемъ 111. 9–10, 191. 17, 195. 10–11. 29, 197. 12, 203. 22, 288. 22, 292. 8, людемь 171. 22, 204. 9, 220. 13, 288. 5, 289. 2; людехъ 97. 14, 295. 6–7, людѫъ 28. 25, людеѭ 9. 22; людьми 232. 13, 309. 17, лѭдьми 290. 22–23; ὄχλος людие 260. 22–23, ἔθνος 365. 10–11.
людьскъ τοῦ λαοῦ: людьсции 105. 2, 302. 8, людьстии 75. 26, 97. 9, людъскꙑ 4. 3, cf. 220. 18 nota, людьскꙑхъ 101. 24.
лютъ χαλεπός saevus, adverb. лютѣ δεινῶς: 22. 6, 252. 3, лютѣ ѕѣло χαλεποὶ λίαν (exspectabamus люта ѕѣло) 24. 24, cf. 99. 10 nota; comparat. люштьшь πονηρότερα peiora 41. 18–19.
лѫкавъ, лѫкавьнъ πονηρός nequam: лѫкавъ 41. 1–2, лѫкавꙑ 65. 7, лѫкавънъ 249. 7, лѫкаво 17. 2, 71. 3, 250. 1, лѫкавъно 142. 18, лѫкавоуемоу 41. 22, лѫкавьни 19. 16–17.
лѫкавьство πονηρία nequitia: лѫкавъство 80. 4.
лусании Λυσανίας Lysanias: лусанию 202. 5.

М

маатовъ τοῦ Μαάθ 204. 28.
магдаланьскъ in горꙑ магдаланьскꙑ τὰ ὄρια Μαγδαλάν 54. 21–22.
магдалини Μαγδαληνή Magdalena 182. 17, 183. 6. 8, 184. 7, 226. 7, 308. 19, 395. 4, 396. 25, 398. 16, магдалꙑни 110. 13–14. 26, 111. 19.
мазати ἀλείφω ungo: мазаше 224. 15, мазаѫ 136. 2.
маннанокъ τοῦ Μαϊνάν 205. 7.
малелеилекъ τοῦ Μαλελεήλ 205. 18.
маловеръ ὀλιγόπιστος modicae (minimae) fidei: маловерѣ 50. 22, маловѣри 18. 4, 24. 6, 55. 18, 255. 16.
маломоштъ χυλλός debilis: маломоштниѫ 153. 6–7, ἀνάπηρος маломошти acc. plur. 264. 21.
малхъ Μάλχος Malchus 388. 17.
малъ μικρός pusillus: малъ 283. 21, малое 255. 22, малаего minoris 182. 18, малꙑнѫъ 274. 24, малꙑѫъ 33. 21, 61. 16, 62. 13, 63. 1, 153. 1; мало μικρόν modicum 175. 5, 345. 3, 369. 15, 373. 29, 376. 15, къ малѣ 382. 10. 11. 14. 15. 17. 21. 23; ὀλῖγοι pauci: мало 19. 29, 29. 6, 54. 10, 71. 6, 79. 19, 135. 10, 144. 22, 187. 32, 240. 17, 261. 13, 266. 2, ὀλίγον 137. 26–27, 210. 16, ὀλίγας paucis малꙑ 257. 16, о малѣ ἐπὶ ὀλίγα 94. 3. 11; ἐλάχιστος minimus: мала 255. 6, малꙑнѫъ 11. 14–15, малꙑѫъ 96. 10, малѣ 272. 6. 8, 285. 8–9;

βραχύ мало 336. 1; малъıнми 72. 9—10 contra auctoritatem graeci textus, forsitan малъı ими legi debeat, zogr. ими.

мамона μαμωνᾶς: мамонѣ 17. 11, 272. 18; adj. мамонинъı 272. 3—4.

манасиѣ Μανασσῆς: манасиа 2. 7, манасиж 2. 6—7.

манна μάννα manna: маннж 340. 4, 341. 1—2, манънж 338. 16.

маріѣ Μαρία, Μαριάμ Maria: маріѣ 48. 1, 110. 13. 14. 26. 27, 111. 18—19. 19—20, 127. 17. 17—18, 183. 5. 6. 8. 9, 192. 5. 20, 193. 2. 5. 22, 194. 10, 198. 6, 226. 6, 245. 8. 16, 308. 19. 20, 360. 21, 362. 10, 363. 9, 366. 6, 395. 3—4. 4, 396. 24—25, 397. 23, 398. 15, маріе 192. 12, 398. 8, маріи 2. 25, 184. 7, 187. 19, 199. 18, 362. 7, 364. 17, маріа 3. 7, маріж 197. 27, 362. 26, 363. 6, маріеж 4. 21, 196. 18; adj. маріинъ 135. 1, маріина 2. 19, 360. 20, маріино 193. 10.

марта Μάρθα Martha: марта 245. 9. 14, 362. 8. 17, 363. 26, маръта 245. 6. 14, 362. 12, 363. 4, 366. 4, мартъı 360. 20, мартѣ 187. 19, 362. 7, мартж 361. 5.

масло pro олѣи 244. 17 nota.

масть pro χρισμα 172. 1—2. 7 nota; мастьнъ pro χρισμьнъ 172. 6 nota.

мататиекъ τοῦ Ματταθίου 204. 29.

мати μήτηρ mater: мати 41. 23. 25. 26, 42. 1. 4, 47. 28, 71. 17, 110. 14—15. 15, 126. 12. 15. 18. 20. 23, 182. 18, 193. 16, 194. 20, 199. 16, 200. 23, 201. 9. 18—19, 228. 17. 20. 23, 258. 2, 319. 10. 13. 15, 320. 13, 395. 3. 8; матере gen. sing. 51. 21—22, 190. 23, 266. 6, 322. 10, 395. 3, acc. sing. 6. 2. 6. 23. 26; матери 2. 25, 49. 3, 51. 19, 137. 6—7. 20, 141. 18. 22, 199. 19, 221. 26, 222. 5, 232. 23, 395. 6—7; матерь 33. 3. 6, 51. 16. 17, 66. 5, 67. 24—25, 69. 7, 141. 14—15. 16, 134. 10, 154. 16, 155. 19, 156. 22, 258. 3, 281. 7, 339. 17, 395. 5, gen. plur. матеръ 156. 27; материж 4. 22, 48. 24; — adj. матерьнь μητρός: матерьнѣ (мнѣ) 67. 1.

матизмъ ἱματισμός vestis 394. 25.

маттатаекъ τοῦ Ματταθά 205. 7.

маттатиекъ τοῦ Ματταθίου 204. 26.

маттатокъ τοῦ Μαθθάθ 204. 24, 205. 4.

маттанъ Μαθθάν: матъданъ 2. 17—18, матъдана 2. 17.

маттѣи Μαθθαῖος Matthaeus: матьтеи 29. 16, матеа 26. 5, матьтеа 125. 10, матьтѣа 216. 13—14.

матоусалъ τοῦ Μαθουσαλά 205. 17.

медъ μέλι mel 6. 15, 116. 16.

между μεταξύ inter: между 63. 3—4, 86. 11, 251. 24, 273. 26, 328. 4; ἀνὰ μέσον 143. 15, διὰ μέσου 276. 6, м. собоиж μετ' ἀλλήλων 339. 19, 382. 20, ἐν ἀλλήλοις 153. 27, 374. 8, εἰς ἀλλήλους 378. 4, πρὸς ἀλλήλους 340. 12, πρὸς ἑαυτούς 304. 2.

мелеаноκъ τοῦ Μελεά 205. 7.

мелхиекъ τοῦ Μελχεί 204. 25, 205. 1—2.

мелиж (— млѣти) ἀλήθω molo: мелишти 278. 18, мелиши 90. 28.

мене genet. sing. ἐμοῦ 10. 17, 20. 25, 31. 5, 32. 21, 33. 6 bis. 8 bis. 10 bis. 12—13, 36. 23, 51. 20. 27, 57. 11. 13, 61. 14, 68. 6, 72. 2, 82. 4, 86. 21, 95. 26, 96. 13. 17. 18. 19. 20, 98. 3, alia; — мѧ acc. ἐμέ 21. 20, 32. 18, 33. 14. 15. 16, 39. 24, 50. 21, 51. 26, 52. 1, 53. 3, 56. 5. 9, 61. 3. 17, 63. 27, 65. 9, 67. 17, 80. 5, 95. 24. 25—26, 98. 6, 99. 4. 8, alia; — мьнѣ dat. loc. 20. 15. 19, 23. 25. 26, 26. 6, 34. 13, 36. 16, 51. 25, 54. 3, 57. 9, 64. 13, 95. 27—28, 96. 11. 28, 98. 2, 100. 2, multa alia; мънѣ 36. 20, 64. 22, 68. 26, 76. 1, 133. 16, 150. 13, 229. 26, 331. 18, 333. 24, 334. 5, 339. 17, 341. 26, 351. 15, 359. 15, 360. 10, 370. 27, 378. 8, 380. 25, 385. 15. 25, 386. 21, 387. 2; мнѣ 315. 16, 375. 20, 402. 23; мн 23. 24, 48. 25, 49. 21, 50. 16, 53. 12, 57. 6, 59. 13, 64. 20, 71. 1. 2, 73. 16, 80. 6, 93. 25, 94. 7, 95. 23, 96. 16, 98. 13, 100. 13, 113. 17, 137. 10, 144. 7, 162. 8. 11, 164. 4, 174. 23, 201. 15, 207. 27, 210. 4, 237. 20, 238. 1, 239. 26, 240. 7, 245. 23, 246. 14. 15. 19, 262. 20, 268. 17, 275. 20, 279. 11, 284. 1, 288. 16, 290. 17, 301. 4, 302. 13, 304. 5, 326. 2. 9. 25, 327. 10, 328. 2. 26, 339. 8, 353. 24, 358. 12, 360. 7, 375. 26; — мъноиж instr. sing. 99. 7, 100. 24, 101. 3, 147. 10—11, 173. 20. 24, 206. 17, 246. 20—21, 248. 17, 253. 22—23, 267. 24, 268. 10, 298. 10—11. 26, 306. 19, 315. 16, 316. 18. 26, 349. 23, 357. 20, 371. 23, 372. 20—21, 375. 10, 384. 11, 387. 3, мьноиж 248. 18, 270. 19—20, миоиж 39. 24. 25, 57. 5, 206. 15, 380. 26

месиѣ μεσσίας messias: месиѣ 327. 21, месиж 318. 4.

мести — метѫ βάλλω iacto: мететъ 167. 3, cum substantivo камень constructum reddit graecum λιθάζω: метете 359. 22—23, метемъ 359. 24; метѣмь жрѣбиа λάχωμεν sortiamur 394. 22; метати βάλλω mitto: меташа 108. 8, 181. 7, 395. 1, метаахѫ 305. 23.

мечь μάχαιρα gladius: мечъ 33. 1, меча 295. 7, съ мечи 301. 2–3.

милосрѣдие ἔλεος misericordia: милосрѣдеи 195. 30–31.

милосрѣдовати σπλαγχνίζομαι misereor: милосрдоуѭ 54. 2, милосрѣдока 29. 1, 49. 10, 221. 28–29, 244. 15, милосрѣдовавъ 64. 14, 73. 6–7, 119. 16, милосрдовавъ 150. 22.

милосрѣдъ οἰκτίρμων misericors 218. 21–22; милосрѣдъ ти їлеѡ́ сои absit a te 57. 3.

милостивъ οἰκτίρμων misericors: милостиви 218. 20–21; милостивъ бѫди ілάσθητι propitius esto 280. 11–12.

милостыни ἐλεημοσύνη elemosyna 14. 25, милостыниѭ 14. 17. 22–23, 250. 20, 255. 25, милостыня 14. 12–13; dat. милостыни, recte милости, ἔλεος 26. 16–17.

милость ἔλεος misericordia: милость 84. 27, 193. 28, 194. 7. 15, 195. 17, 245. 2, милости 37. 18.

милъ ми ѥстъ σπλαγχνίζομαι 144. 7, 269. 13, милн 138. 5.

мимо coniungitur cum verbo ходити: παράγω 72. 24, 180. 21, παραπορεύομαι 108. 14, 122. 28, 161. 7, 181. 15, παρέρχομαι 250. 24, 283. 1–2, διαπορεύομαι 282. 26; мимо шедъши dat. sing. διαστάσης 301. 17; cum verbo ити: παρέρχομαι 90. 10–11. 12–13. 13, 100. 26–27, 101. 8, 175. 7, 296. 4. 5, ἀντιπαρελθεῖν 244. 11. 13, παράγω 352. 23; cum verbo гредѫ παράγω 121. 17; cum verbo нести διαφέρω 160. 25, παραφέρω 179. 9, 300. 4.

минѫти παρέρχομαι transeo, praetereo 24. 15, 139. 18, διαβῆναι 274. 2, διέρχεσθαι 283. 23; минѫ παρῆλθεν 49. 14, 138. 11; минѫвъ ἐλθών 256. 12, παρελθών 275. 15, минѫвъши διαγενομένου 183. 7–8, минѫвъшоу γενομένης 138. 9.

мира μύρον unguentum: мироиѭ 225. 15, vide sub мыро.

миръ εἰρήνη pax: миръ 30. 16–17. 18, 197. 20, 225. 24, 232. 15, 241. 2. 4, 287. 8, 311. 10, 377. 10. 11. 12, 398. 22. 25, 399. 15; мира 32. 24, 33. 1, 241. 3, 257. 25, 384. 12; мироу 287. 17, миромъ 133. 22, 199. 11–12, мирѣ 248. 12, 266. 26;—adj. мирень εἰρήνης 196. 4.

миръ κόσμος mundus: миръ 46. 3, 57. 15, 147. 22, 153. 27, 184. 22, 236. 3, 315. 1. 2 bis, 323. 14. 15. 19, 336. 22, 342. 18, 356. 15, 360. 3–4, 362. 25, 368. 4, 370. 14. 18. 19, 376. 10. 15. 24, 379. 27, 380. 2. 3. 6, 382. 26, 383. 6. 7, 384. 1, 385. 4, 386. 4. 13. 20. 25, 387. 7, 391. 20, мирь 383. 27; мира 8. 17, 45. 24, 88. 25–26, 95, 22, 251. 2, 255. 18–19, 316. 24, 323. 10, 326. 6, 340. 11, 349. 7. 8, 361. 16, 369. 5, 371. 23, 377. 22, 380. 2. 3. 4. 5, 381. 19. 22, 384. 14, 385. 6, 386. 6. 8. 9. 10, 387. 6, 391. 12. 13; мироу 61. 20, 323. 14, 338. 23, 342. 14, 347. 28, 353. 9, 369. 5, 370. 18, 376. 27, 389. 18, 403. 17; миро҃ 11. 2; мирѣ 98. 9, 172. 20, 315. 1, 349. 17, 353. 8, 368. 19, 371. 4, 384. 13, 385. 18–19. 19, 386. 2.

миса πίναξ discus: на мисѣ 48. 25, 49. 2, 137. 18, 250. 15, cf. блюдо.

младъ ἁπαλός tener: млада 90. 5, младо 170. 26.

младѣнѣць νήπιος parvulus: младеньцемъ 36. 14, 242. 24; βρέφος infans: младенецъ 197. 15, 198. 1. 19–20, младѣнецъ 193. 19, младънецъ 193. 10, младенъцѧ 280. 18; adj. младѣнечь νηπίων 75. 4–5.

мълва θόρυβος tumultus: мълва 107. 6, 171. 21–22, мълка 97. 13–14, мълкѫ 134. 3–4.

мълвити θορυβέομαι tumultuo: мълвите 134. 6, мълкѫщъ 27. 30; περισπάομαι satago мълвлѣаше 245. 9; τυρβάζομαι turbor мълвиши 245. 15.

мълнии ἀστραπή fulgur: мълнии 111—112, 277. 18, мълни 89. 13, мълниѭ 242. 12.

мълчати σιωπάω taceo: мълчааше 103. 16–17, 177. 15, мълчаахѫ 124. 2, 152. 3, мълчи 130. 13, мълча 191. 9.

мнасъ μνᾶ, acc. plur. μνᾶς, unde slavicum десѧть мънасъ 284. 22, десѧть мънасъ 285. 7, forma vocabuli manet etiam in nominativo: мънасъ тво҃ѥ 285. 11. 15 (cf. мънѣ тво҃ѥ 285. 6–7), et genetivo: Д. мънасъ 285. 12, Л. мънасъ 286. 2. 3, десѧтъ мънасъ 188. 16, sed 286. 1 legitur accusativus мънасѫ.

могж — мошти δύναμαι possum: 1 pers. praes. могѫ 28. 9, 102. 12, 103. 11, 246. 21, 333. 15, 374. 13, 3 pers. pl. aor. 59. 15, 265. 13; можеши 13. 10, 21. 20, 119. 15, 150. 21–22. 23–24, 211. 21–22, 219. 8–9, 374. 11; можетъ 6. 25, 11. 2, 17. 6. 21, 20. 9, 39. 20, 68. 18, 108. 22, 120. 22, 125. 23. 25. 27. 30. 31–32, 141. 29, 142. 8, 144. 13, 151. 18, 156. 12–13, 181. 22, 203. 3, 212. 22, 218. 31, 255. 4, 266. 8. 10. 16, 267. 2, 272. 14, 281. 23, 318. 18, 322. 1. 5–6. 7. 9. 13, 324. 14, 332. 9, 339. 20, 341. 6. 18, 342. 18, 353. 7, 354. 11, 358. 27, 359. 16, 376. 11, 378. 9, можетось 340. 13; можемъ 375. 7; можете 17. 11, 40. 12, 55. 6, 172. 13–14, 214. 4, 255. 6, 272. 18, 334. 24, 345. 7. 13, 349. 2. 5, 351. 4, 374. 2, 378. 14. 381. 24; могжтъ 26. 24, 122. 11, 291. 18, 322.

22, 360. 2; можекѣ 71. 29, 157. 23; можета 71. 26–26, 157. 20; могы 67. 5, 191. 10, могжштн 260. 1, могжштє 120. 10, могжщааго 32. 10–11, gen. plur. могжштъ 32. 9–10; можааше 82. 8, 119. 27, 130. 25–26, 135. 8, 136. 19, 172. 7, 191. 16, 283. 19–20, 363. 20. 21, можаше 97. 22, можааҳж 129. 28, 369. 28, можѣаҳж 228. 18; може 142. 25, 148. 13; могълъ (кимь) 356. 3; мошти 129. 23–24, моцн 125. 15; — ἰσχύω могж 1 pers. sing. 271. 11, 3 pers. plur. aor. 290. 22, можааше 24. 14, 131. 4, можааҳж 400. 21, може 220. 5, 231. 26, 266. 19; могжштемь dat. plur. ἐχόντων 252. 20.

мои ἐμός, μου meus: sing. 22. 5. 9–10. 11, 34. 23, 38. 14. 15. 17, 41. 15, 42. 4, 52. 11, 56. 14, 58. 13–14, 59. 11, 63. 27, 65. 14–15, 69. 23, 70. 8, 74. 23, 78. 18, 91. 20, 100. 26, 101. 7, 109. 9 bis, 116. 1, 117. 1, 126. 2, alia; plur. 78. 19, 350. 3, 374. 7, 378. 19, 379. 1–2. 15; dual. 199. 12, 225. 8. 10. 14, 311. 16, 353. 23, 355. 25, 371. 17. 24, 399. 17; — моѣ sing. fem. 27. 11, 38. 16, 41. 28. 29, 42. 2 bis, 53. 4, 99. 21, 100. 23, 126. 18. 20. 21. 23, 132. 21, 174. 6, 175. 4, 191. 4, 193. 23, 228. 23–24, 245. 11, 300. 5, 319. 5, 324. 23, 340. 10. 20. 21, 352. 6, 368. 24, 379. 9. 11; plur. neutr. 20. 27, 21. 4, 45. 23, 90. 13, 171. 3, 219. 3, 254. 10, 270. 20, 296. 4, 382. 8, 385. 16. 17, 399. 19; dual. masc. 71. 21; — мое 36. 22. 26 bis, 61. 4, 63. 25, 87. 15, 94. 25, 98. 5. 23, 99. 18, 152. 12, 168. 7, 172. 17 etc.; — моего 20. 17–18, 23. 24–25, 31. 15, 42. 3, 62. 16, 63. 23, 69. 8, 72. 4, 77. 12, 87. 27–28 etc.; — моемь 67. 27, 155. 21, 225. 14, 265. 26, 266. 1, 281. 9, 333. 18, 339. 6, 351. 4. 23, 359. 14–15, 370. 16, 399. 19; — моемоу 22. 15, 82. 3, 150. 27, 166. 16, 221. 13, 253. 22, 269. 6, 271. 18–19, 292. 3, 398. 12. 14. 15; — моеи 112. 19, 193. 20, 254. 11, 298. 29, 379. 4. 6, 399. 13; — instr. sing. моимь 36. 16–17, 376. 23, моимъ 32. 20, 185. 1; dat. plur. моимъ 191. 12, 335. 8, 360. 8; — моемь 100. 5, 152. 21, 193. 24, 240. 8, 299. 1, 367. 19, моемъ 76. 15, 350. 2; — моими 270. 15, 297. 18, 360. 8; — моихъ 96. 10, 133. 13, 147. 25, 236. 5, 254. 7, 298. 26, 359. 9, 370. 20, 377. 3; — моя femin. 246. 20, 254. 9, 358. 8. 9, 359. 10, 376. 7. 20, 379. 4–5, 391. 14, 394. 25; mascul. 286. 8, 402. 4. 8. 14; — моѣ 45. 7, 56. 16, 71. 30, 267. 25, 298. 6, 340. 17. 18. 22, 358. 10. 16, 374. 14, 386. 3, 387. 4; — моеѣ 298. 8; — моею dual. 193. 18, 225. 13, 371. 21.

молитва δέησις deprecatio: молитва 190. 16, молитъы 214. 1, молитвами 200. 5; προσευχή oratio: молитъы 300 10–11, молитѣ 74. 23–24, 75. 23, 160. 28, 187. 20, 216. 7, 288. 1, молитвоѣ 60. 4–5, 151. 19; προσεύχομαι: молитвѣ творити 83. 21, м. дѣати 119. 5, 190. 10; молитвѣ посълати πρεσβείαν ἀποστεῖλαι legationem mittere 266. 28, 284. 25.

молити с҃а δέομαι rogo: молѣ с҃а 229. 27, 237. 18–19, молите с҃а 29. 6, 240. 17, aor. моли с҃а 211. 21, молихъ с҃а 237. 24, 299. 5, молѣаше 231. 7, молѣште 296. 12; ἐρωτάω: молѣ 265. 7. 11, 274. 5, 385. 14. 14–15, 386. 7. 16, моли 210. 15, 396. 8, молишѧ 209. 17, 231. 1, 395. 21, молѣаше 143. 2, 224. 5, 250. 9, 329. 19, молѣаҳж 328. 4–5. 28, молѣҳж 53. 6, 368. 9, моля 220. 18–19, молитъ с҃а 266. 28; παρακαλέω: молити 132. 6, молишѧ 25. 2–3, 131. 19, 230. 13, молѣаше 132. 8, 231. 18, 270. 10, молѣше 64. 21, 131. 16–17, 132. 20, молѣаҳж 140. 7, 143. 17, 146. 5, 220. 20–21, 230. 10, молѣҳж 24. 20, 51. 5, моля 22. 4, 119. 13, 211. 21; προσεύχομαι ого: молиши с҃а 15. 2–3. 9, молите с҃а 15. 8–9, 88. 21, 101. 3–4, 169. 24, 171. 7, 175. 14–15, 217. 23–24, 246. 1–2, 300. 1, sine с҃а 13. 32, молятъ с҃а 292. 16, моля с҃а 100. 25, 212. 4, молѧште с҃а 15. 13, 161. 20. 22, 166. 28, молѧштю с҃а 204. 16, 245. 19, молѣаше с҃а 175. 6, 235. 7, 236. 16, 280. 2–3, 300. 3. 8, молити с҃а 15. 6, 216. 6–7, 245 21, 279. 1.

море θάλασσα mare: море 9. 11, 24. 10. 15, 47. 5, 60. 22, 75. 22, 84. 1, 117. 14, 130. 19, 131. 24, 143. 14, 153. 4, 161. 15, 274. 23, 275. 10, 336. 26, 337. 4; морѣ 50. 7, 130. 20, 139. 13, 335. 9, 337. 2. 13. 25; морю 9. 1, 24. 7, 50. 10. 11, 121. 16, 124. 11, 130. 13, 139. 17. 18, 187. 5, 337. 7; мори 9. 2, 24. 1, 42. 6, 53. 20, 117. 12, 126. 24. 26–27, 131. 26, 132. 18, 400. 4.

моръ λοιμός pestilentia: мори 294. 1.

морьскъ τῆς θαλάσσης maris: моръскааго 295. 15, морьстѣи 61. 19–20, морьсцѣмь 114. 17, морьсцѣемь 313. 9.

мои Μωσῆς (vl. Μωυσῆς) Moyses: мои 22. 2, 58. 5, 66. 10. 12, 80. 16, 119. 24, 141. 13–14, 154. 9. 10, 211. 27, 323. 5, 335. 3, 338. 19, 343. 26, 344. 2, 347. 7, моини 164. 13, 236. 19, 290. 26, 291. 21, 318. 15; моѣа 274. 10–11, 310. 10, 344. 3–4; dat. моеови 58. 10, 148. 19, 237. 3, 335. 5, моѣови 355. 21; моѣомь 315. 20, моеемъ 148. 14–15; — adj. моеовъ Μωσέως: моѣовъ 344. 7, моеови 355. 20, моеовоу 198. 17, моѣовѣ 82. 12, 312. 3–4, моеовахъ 165. 7.

мочити βρέχειν rigare 224. 13.

мошьна πήρα pera: мошънъı 30. 7, cf. пира.

мрѣзость βδέλυγμα abominatio 88. 10, 169. 12, 272. 23.

мрѣкнѫти σκοτίζομαι obscuror: мрѣкнетъ 89. 19, cf. помрѣкнѫти, помрачити сѧ.

мрѣтвъ νεκρός mortuus: мрѣтвъ 151. 9. 10, 269. 24, мрѣтвь 270. 22, мрѣтвъı nom. sing. 222. 3, мрѣтви 112. 3, мрѣтвии 34. 10, 222. 25, 291. 20, 333. 2—3, мрѣтвъıѩ 23. 26, 30. 2—3, 332. 17, мрѣтвъıиχъ 85. 14, 165. 5, 274. 13, 311. 9, 366. 3, мрѣтвъıхъ 48. 12, 58. 25, 81. 6. 10, 111. 10, 112. 9—10, 136. 6. 11, 149. 8. 10, 165. 2. 10, 184. 20—21, 234. 5, 274. 16, 291. 16. 23, 312. 9, 321. 11, 367. 5. 27, 397. 21—22, 401. 24; мрѣтвъıмъ 240. 2—3, мрѣтвъıими 308. 9—10.

мрѣтвьць ὁ νεκρός mortuus: мрѣтвъцѧ 23. 27, 240. 3.

мрѣжа δίκτυον rete: мрѣжа 211. 1—2, 401. 17, мрѣжѫ 210. 24, 400. 20, 401. 8—9. 14, мрѣжѧ 9. 13. 17, 117. 12. 18—19. 22, 210. 13. 19.

мъзда vide мьзда.

мънась vide sub мнасъ.

мъногоцѣньнъ πολύτιμος pretiosus: мьногоцѣнень 47. 1—2, мъногоцѣнънъı 366. 8.

мъногъ πολύς multus: nom. acc. sing. 49. 10, 101. 22, 124. 11, 126. 25, 132. 17. 25, 138. 5, 149. 22, 175. 30, 213. 16, 221. 23. 27—28, 237. 13, 305. 4, 335. 11. 16—17, 343. 7, 367. 2. 9—10, 368. 16, 378. 13—14, 379. 1; gen. plur. 48. 8, 132—133. 199. 24, 209. 25, 229. 21, 230. 3, 303. 19; многъ nom sing. 5. 18; мъногa fem. sing. 29. 5, 217. 10, 218. 17, 240. 16, 336. 7, plur. neutr. 68. 8—9, 110. 1, 140. 20—21; 141. 10. 25, 155. 30, 204. 7, 289. 4, 302. 6, 303. 20, 331. 4, 359. 20, 364. 23, 399. 23, многa fem. sing. 10. 19, neutr. plur. 167. 5, 403. 15; мъного 24. 20, 26. 23, 42. 9—10, 56. 27, 106. 21, 113. 3, 119. 26, 124. 15. 25—26, 127. 2, 131. 17, 132. 20—21, 134. 5. 19, 136. 21, 138. 8, 147. 2, 149. 17, 151. 8, 165. 11, 179. 6—7, 216. 19, 225. 17, 230. 12, 254. 11—12, 277. 23, 329. 2, 349. 14, 377. 21, 381. 23, много 132. 28, 211. 1, мьного 235. 18, 257. 14. 18. 19; мъногъı gen. sing. 42. 15, 127. 8, nom. et acc. plur. 20. 23, 23. 9, 53. 24, 72. 19—20, 87. 15—16, 88. 2, 94. 4. 11, 99. 22, 110. 10, 118. 29, 119. 1, 130. 26, 136. 1. 2, 158. 13, 163. 5, 168. 8, 174. 7, 182. 21, 190. 24, 208. 8, 222. 17, 226. 10, 265. 1, 320. 15, 324. 5, 374. 22, instr. plur. 303. 23; мьногъı acc. plur. 23. 14—15, многı acc. plur. 6. 20, 124. 20; мъногоу 104. 17, 138. 8, 144. 4, 158. 16, 178. 16, 226. 12—13, 301. 15; мъногоиѫ 170. 19, 295. 21; мъногомъ dat. plur. 110. 5, 199. 20, 222. 19, мьногомь 103. 8; мъногъıхъ 88. 4; мъносı 19. 26—27, 20. 18, 21. 18, 22. 20, 26. 8, 42. 7, 43. 21, 65. 21, 71. 5, 72. 22, 79. 19, 87. 14, 88. 1, 120. 5—6, 121. 23, 131. 16, 137. 28, 138. 2, 151. 10, 156. 29, 158. 21, 159. 21, 166. 20, 177. 2, 189. 1, 190. 19, 208. 14, 230. 9, 243. 9, 261. 16, 266. 1. 1—2. 3, 293. 16, 321. 15, 328. 24, 341. 4, 344. 28, 345. 24, 349. 26, 360. 14—15. 18, 364. 16, 365. 21, 367. 7, 370. 6, 394. 10, мьносı 38. 11, 69. 10—11, 121. 25, 341. 20, 358. 23—24, мносı 167. 4, мнозıи 9. 28, мънозı 53. 22, 134. 24, 168. 6, мнозı 262. 8, мьнозı 87. 29, 212. 2, 225. 16—17, 358. 24, 362. 6; мънозѣ 245. 10, 272. 7, мьнозѣ 245. 15, 272. 8, мьнозѣ 97. 23; мнозѣхъ 200. 1, мънозѣхъ 32. 17, 253. 4, 268. 19, мьнозѣхъ 93. 20; мънозѣми 129. 26—27. — Comparativi formae: мъножьe πλεῖον plus 167. 10—11, 249. 21—22, мьножьe ib. 17, мъножьıше nom. plur. πλεῖστος plurima (sc. turba) 74. 6, мъножьıшѧ πλείονας plures 77. 9, мъножаншѧ 325. 14, мъножьıшѧı πλεῖσται plurimae 35. 22—23, ѡ мъножаншиχъ περὶ πλειόνων de multis 252. 4.

мъножицею πολλάκις saepe 59. 13. 14, 150. 19—20, 285. 9—10, 387. 19.

мъножьство πλῆθος turba: мъножьство 216. 19—20, 302. 21, 330. 15, мъножъство 124. 15, 190. 9, 197. 17—18, 210. 25, мьножъство 287. 4, множьствa 400. 22.

мъшица κώνωψ culex: мьшицѫ 84 30.

мы ἡμεῖς nos: 15. 25, 26. 21, 59. 23, 68. 22, 113. 8, 151. 16, 156. 18, 177. 6, 203. 18, 234. 26, 282. 3, 309. 20, 315. 18, 327. 13, 339. 17, 341. 26, 345. 9, 350. 27, 351. 19, 355. 9. 20. 21, 356. 19, 362. 1, 369. 10, 385. 22, 386. 23, 392. 21, 400. 11.

мъıслити διαλογίζομαι cogito: мъıслитe 55. 17, мъıшлѣашe 254. 5, мъıшлѣахѫ 162. 11, 289. 15—16; ἐνθυμέομαι cogito: мъıслитe 25. 13; φρονέω sapio: мъıслиши 57. 6, 147. 11.

мъıсль ἐνθύμησις cogitatio: мъıсли 39. 8; διάνοια mens: мъıслиѫ 165. 21, 194. 2, мъıслıѫ 81. 20.

мытарь τελώνης publicanus: мытарь nom. sing. 29. 16, 63. 14, 280. 1—2. 6. 8—9, gen. plur. 213. 17; мытарь 213. 11, cf. 125. 10 nota; nom. plur. мытарe 14. 6—7. 9, 26. 8—9, 76. 21—22. 25, 121. 23, 203. 13, 223. 15—16, 267. 9; dat. plur. мытарeмъ 35. 18—19, 224. 2, 283. 17—18; instr. plur. мытари 26. 12, 121. 27, 213. 20; loc. sing. мытари 114. 6, 186. 14, 188. 11.

мытьница τελώνιον teloneum: loc. мытьници 26. 4, 121. 19, 213. 12–13.

мышьца βραχίων brachium: мышъца 369. 26, мышъцеѭ 194. 1.

мьзда μισθός merces: мъзда 10. 18, 217. 9, 218. 17; мьздѫ 33. 17, мъздѫ 14. 6. 21–22, 15. 8, 16. 9–10, 33. 19, 70. 12, 328. 16; мьздъı 33. 23–24, 241. 8, мъздъı 14. 15, 30. 10, 152. 26.

мьздонмьць pro мытарь, cf. 121. 23 nota, 213. 11 nota.

мьздьница pro мытьница, cf. 213. 12–13 nota.

мьнасъ vide sub мнасъ.

мьнии – мьнькши μικρότερος minor: мьнии 223. 13, 238. 22, мьнѣи 35. 1–2, мьне 45. 10, 129. 19; νεώτερος мьнии 268. 20, 298. 22; ἔσχατος мьнеи 152. 8; ἐλάχιστος minimus: мънии 11. 15, мънъши 4. 11, мьнькшиѫ 96. 10–11. 28; ὀλίγον мьне 225. 18, мьнькшьми 225. 18.

мьнити сѧ ἐλαττοῦσθαι minui 324. 24.

мьнѣти δοκέω, δοκεῖ μοι videtur: мьниѫ 275. 25, мьнитъ 60. 16, 62. 18, 76. 12, 80. 1–2, 95. 3, 102. 11, 104. 3, 228. 15, 244. 24, 365. 24, 381. 4, мънитъ 81. 27–28, 298. 17, мьните 91. 9, 256. 20, 257. 25, 258. 28, 259. 7, 335. 2, мъните 334. 15, мните 11. 9, мьнѧтъ 15. 14, мьнѧшти 398. 4–5, мьнѧштеи 158. 2–3, мьнѣшѧ 361. 23–24, мьнѣахѫ 284. 16, 311. 12–13, 373. 19; νομίζω arbitror: мьнѣахѫ 70. 16–17, мънитє 32. 23, мьнимъ 204. 23, мьнѣкъша dual. 200. 24.

мьстити ἐκζητέω: мьститъ сѧ 251. 20, ἐκδικέω vindico: мьщѫ 279. 12, imperat. мьсти 279. 6.

мьсть ἐκδίκησις vindicta: мьсти 279. 16, месть 279. 19.

мьштение ἐκδίκησις vindicta: мъштению 295. 2.

мѣдь χαλκός aes: мѣдь 167. 3, мѣди 30. 6–7, 135. 19.

мѣра μέτρον mensura: мѣрѫ 18. 18, 85. 27, 128. 30, 218. 26, 325. 7, мѣроѭ 218. 28–29, μετρητής мѣрамъ 319. 20, βάτος мѣръ (vl. ватъ) 271. 19.

мѣрити μετρέω metior: мѣрите 18. 18, 128. 30, 218. 29.

мѣсто τόπος locus: мѣсто 49. 7. 14, 102. 9, 108. 3. 5, 112. 7, 119. 5, 137. 26. 29, 138. 11, 181. 3. 4, 183. 21, 207. 9, 209. 14. 30, 234. 12, 240. 14, 264. 5. 6, 265. 21–22, 274. 9, 283. 24, 305. 18, 327. 8, 360. 13, 365. 1, 375. 1. 2, 387. 18–19, 394. 3–4. 11; мѣста 41. 13, 51. 3, 87. 23, 168. 20, 197. 3, 248. 20–21, 294. 1, 337. 19; мѣстѣ 88. 12, 216. 18, 234. 22, 244. 12, 245. 18, 264. 8, 299. 29, 331. 23, 336. 8, 361. 8, 363. 3, 393. 16–17, 396. 19, 397. 17; мѣстѣхъ 120. 1; на поустѣ мѣстѣ ἐν ἐρημίᾳ 54. 7–8, на прѣдьнимь мѣстѣ εἰς πρωτοκλισίαν 264. 2; къ рыкы мѣсто ἀντὶ ἰχθύος 247. 8–9.

мѣсѧць μήν mensis: мѣсѧцъ 191. 27, 192. 28, мѣцъ 191. 23, 208. 10, мѣцѧ 194. 10; четыре мѣсѧци τετράμηνος 328. 12, кѣсыновати на новъı мѣсѧцѧ σεληνιάζομαι 59. 12, 115. 3, 187. 3.

мѣсѧчьнъ: мѣсѧчънъıѧ недужъı нмѫщѧ σεληνιαζομένους lunaticos 9. 25–26.

мѣхъ ἀσκός uter: мѣхъı 27. 4–5. 8, 122. 24. 27, 214. 16. 17. 20, мѣси 27. 6. 7, 122. 26, 214. 8.

мѧкъкъ μαλακός mollis: мѧкъка 34. 19, мѧкъкъı 34. 18, мѧкъками 223. 3.

мѧта ἡδύοσμον mentha: мѧтѫ 84. 25, мѧтъı 250. 23.

мѧтежь ταραχή turbella: мѧтежи 168. 21, cf. мѧтежъ pro млъка 107. 6 nota.

мѫдитъ vl. pro къснитъ, quod vide.

мѫдрость φρόνησις prudentia 190. 29, σοφία sapientia 294. 12.

мѫдръ φρόνιμος prudens: nom. sing. мѫдръı 91. 11, 256. 25, nom. plur. мѫдри 30. 28, gen. plur. мѫдръ 92. 5, dat. мѫдроу 20. 28, nom. plur. fem. мѫдръıѧ 92. 8. 20, мѫдръıимъ 92. 17; comparat. мѫдрѣише 271–272; adverb. фрονίμως мѫдрѣ 271. 27–28.

мѫдьнъ βραδύς tardus: мѫдъна 310. 6.

мѫжь ἀνήρ vir: nom. sing. мѫжь 211. 10, 231. 16, 265. 25, 307. 7, мѫжъ 3. 2, 211. 19, 229. 19, 231. 7, 237. 17, 283. 16, 307. 8, 309. 15–16, 316. 26, 327. 5, 329. 16. 23; acc. sing. мѫжь 326. 27; gen. glur. мѫжъ 49. 29, 54. 19, 276. 9, 336. 8, мѫжь 139. 7, 234. 27, 327. 4; мѫжа gen. acc. sing. 2. 19, 154. 14. 24, 192. 21, 273. 2, 308. 5, 327. 2–3, dualis 222. 14, 236. 18. 25; dat. мѫжю 154. 7, 284. 5, falso мѫжиѫ 20. 28 et мѫжѫ 21. 6, мѫжеви 192. 3, 215. 19; instr. мѫжемь 200. 1; мѫжи loc. sing. 313. 6, nom. plur. 41. 7, 51. 2, 212. 10, 249. 17–18, 302. 2, 305. 4–5, instr. plur. 249. 14.

мѫжьскъ (полъ) ἄρσεν masculinum: мѫжескъ 66. 2, мѫжъска (полоу) 198. 20; gen. sing. мѫжъскъı (sc. похоти) ἀνδρός viri 315. 9.

мѫка ἄλευρον farina: мѫцѣ 45. 17–18, 261. 9.

мѫка κόλασις supplicium: къ мѫкѫ 96. 29; βάσανος tormentum: мѫкаχъ 273. 14; (пръıати) мѫкъı παθεῖν 297. 26.

мѫчитель βασανιστής tortor: мѫчителемъ 65. 12–13.

мѫчити κολαφίζειν colaphis caedere 178. 2; βασανίζειν torquere: мѫчитъ supinum 24. 18; imper. мѫчи 131. 12–13, 229. 28.

мѫчьнъ βασάνου tormenti: мѫчъное 274. 9.

мѵро μύρον unguentum: мѵро 97. 22, 98. 5, 307. 22, 366. 14, мѵра 97. 18, мѵроу 224. 11, мѵромь 224. 15–16, 313. 12, мѵр(о)мъ 115. 19; semel feminini generis мѵроѭ 360. 22, cf. хризма.

Н

на regit accusativum et localem casum: на cum accus. respondet graeco κατά τινος (e. gr. 12. 1, 124. 9), ἐπί τινα (e. gr. 31. 13, 32. 24, 82. 19, 86. 7. 13. 87. 21. 22, 88. 15), et quod saepissime fit graeco εἴς τινα (e. gr. 17. 16, 18. 12, 23. 16, 24. 11, 26. 19, 29. 7. 21, 30. 8, 31. 2, 93. 1, 124. 27); на cum locali reddit graecum ἐπί τινος (e. gr. 15. 22, 25. 7. 17, 82. 2, 83. 11, 87. 6, 88. 15. 17, 95. 11), ἐπί τινα (e. gr. 20. 29, 21. 3. 7, 26. 4, 87. 5, 121. 19), plerumque autem graecum ἔν τινι (e. gr. 14. 16, 15. 4. 5, 19. 22, 28. 22, 83. 4. 5. 6, 88. 12, 90. 26).

наанѣовъ τοῦ Ναγγαί 204. 28.

наасоновъ τοῦ Ναασσών 205. 10, наwсонъ наwсона 1. 8.

накадити vl. pro наоуститн 106. 23, quod vide; накаждена προβιβασθεῖσα praemonita 48. 24.

наводне πλημμύρα inundatio: наводню 220. 3–4.

навъыкнѫти μανθάνω disco: навъыкнѣте 170. 24, навъыкъ 339. 25–26.

нагъ γυμνός nudus: нагъ 95. 25, 96. 19, 176. 18. 20, 401. 5, нага 96. 4. 23.

надъ cum accusativo: ἐπί 317. 8, 319. 8, надь нъ κατ' αὐτόν 244. 14–15; cum instrumentali: ὑπέρ super 31. 22. 23, 219. 3, ἐπί cum gen. 91. 12. 16–17, 94. 3. 11, 256. 25, ἐπί cum acc. 253. 25, 285. 1, 286. 9, ἐπί cum dat. 273. 26, 306. 7, σύν 309. 21–22, ἐπάνω 209. 18, 324. 25, 325. 1.

надѣати сѧ ἐλπίζω spero: надѣаше сѧ 303. 20–21, надѣемь сѧ (recte надѣахомъ) 309. 20; πέποιθα confido: надѣѭштемъ сѧ 279. 23.

наемьникъ vide sub наимьникъ.

назаретъ Ναζαρέτ, Ναζαρέθ Nazareth: назареѳъ 6. 4, 8. 25, назаретъ 192. 2–3, 200. 12–13, 201. 17–18, 207. 3–4, назарета 74. 17, 116. 24, 318. 16–17. 18; adj. назаретъска 196. 14.

назарѣи, назарѣнинъ Ναζαραῖος, Ναζαρηνός Nazaraeus, Nazarenus: назарѣи 394. 9, назарен 6. 5, назарѣа 388. 4, назарея 388. 9; назарѣнинъ 158. 18–19, 283. 1, 309. 15, назарѣнине 118. 4–5, 209. 3, назарѣнина 183. 20, назарѣнииномь 178. 9, назарѣаниномь 104. 15.

назирати — назьрѣти παρατηρέω observo: назираахѫ 123. 19, назираѥште 263. 8; назьрѣахѫ 215. 15.

наидѫ (— наити) ἐπέρχομαι supervenio: наидетъ 192. 23, ἐπιστῇ 296. 8.

наимьникъ μισθωτός mercennarius: наимьникъ 357. 28, наемьникъ 358. 5–6, наемъникъ 117. 25; μίσθιος наимъникъ 269. 3–4. 10.

наинъ Ναΐν 221. 22.

накладати φορτίζω onero: накладаате 251. 8.

належати ἐπίκειμαι superpositus sum: належаше 363. 24–25; irruo належѫштю 210. 7.

намъ ἡμίν nobis 7. 20, 15. 23. 24, 45. 27, 52. 15–16, 58. 8, 68. 24, 70. 21, 80. 1, 87. 9, etc, намь 209. 2; нами 3. 14, 239. 2, 273. 26, 285. 1; нама 24. 16. 22, 157. 14. 16, 201. 10, 310. 15. 23. 24; — наю 73. 6, 306. 15, 310. 22–23, 354. 24; — насъ ἡμᾶς et ἡμῶν 15. 26, 24. 18, 48. 3, 53. 7, 70. 6, 80. 19, 107. 11–12, 118. 5, 135. 3–4, 150. 23, 152. 18, 189. 3, 195. 16, 196. 1, 209. 4, 222. 7, 241. 18, 246. 10, 309. 24, 310. 3, 386. 19; —нъı 15. 27, 24. 4. 21, 28. 6, 72. 26, 73. 2, 131. 20, 222. 15, 245. 20, 246. 11, 276. 11, 288. 21, 305. 13. 14, 306. 11, 309. 25, 315. 11, 323. 12, 356. 6.

намѣрити προστίθημι adicio: намѣритъ сѧ 128. 30.

напасти — нападѫ, нападати ἐπιπίπτω inruo: нападе 190. 14, cecidit 269. 14, нападахѫ 124. 20, нападъ 373. 10; προσπίπτω inruo: нападѫ 21. 1–2.

напасть πειρασμός tentatio 15. 26–27, 101. 4, 175. 15, 300. 1–2, напастъ 300. 14, напасти 227. 18, напастєхъ 298. 26; (творити)напасти ἐπηρεάζω 13. 32, cf. обида.

напастьствовати, vl. pro творити напасти, ἐπηρέαζω 13. 32 nota.

напаѣти — напонти ποτίζω potum do, do bibere: напаѣатъ 260. 15–16, напаѣше 109. 17–18, 182. 8; напонтъ 33. 20, 152. 24, напонѭхомъ 96. 2, напонете 95. 24, 96. 17.

написание ἐπιγραφή suprascriptio: 80. 8, 164. 6, 181. 9, 290. 18, 306. 6; ἀπογραφή descriptio 196. 10, о написании 186. 1.

написати (напьсати) γράφω scribo: написати 154. 11, написа 154. 13, 164. 13, 194. 26, 394. 7, написалъ 290. 26, написано 207. 9–10, 306. 6–7,

320. 26, 359. 27, 394. 8. 12, написана 242. 19, написаная 295. 3, написанѫ 108. 10—11, написанъıмъ 312. 3, напиши 271. 21. 25—26; ἀπογράφω describo: написати сѧ 196. 9. 17—18, написати сѧ 196. 12; ἐπιγράφω: написано 181. 10.

напълнити γεμίζω impleo: напълнитъ сѧ 265. 24, напълните 319. 20—21, напълнишѧ 319. 21—22, cf. исплънити.

направити κατευθύνω dirigo 196. 3.

нардъ νάρδος: нарда 366. 7; adj. наръдънъı νάρδου 172. 2.

нарешти — нарекѫ καλέω voco: нарешти сѧ καλεῖσθαι 194. 25, клηθῆναι 269. 17, нарещи сѧ 269. 9, нарече сѧ 3. 18, 105. 18—19, наречетъ сѧ 11. 15. 16. 17, 74. 24, 160. 28—29, 192. 16. 25, 194. 21, 198. 21, 398. 10, наречеши καλέσεις 3. 9, 190. 18, 192. 14, 195. 27, 318. 7, нарекѫтъ 3. 13, 10. 13, нареченое κληθέν 198. 13; нареченъı ἐπικληθείς 29. 17, ὡρισμένον нареченоүмоү 298. 12; нарече ἐπέθηκεν ὄνομα 125. 5. 7, ὠνόμασεν 216. 11, наречетъ сѧ λεγόμενον 29. 14, ὃ λέγεται 398. 10; нарѣша ἐπεκάλεσαν 32. 1, ἐκλήθη 198. 13.

нарицати сѧ καλεῖσθαι vocari 83. 7, нарицаатъ καλεῖ 82. 2, 166. 18—19, 292. 6—7, нарицаетъ 82. 6—7, нарицаатъ сѧ 194. 23, 196. 15—16; нарицаѭтъ сѧ 298. 20, нарицанте(сѧ) 83. 8. 11. 13, нарицаχѫ 194. 18; нарицаемъ καλούμενος 283. 16, нарицаемъıи 221. 21—22, нарицаемаѣ ἡ καλουμένη 226. 6, нарицаемое καλούμενον 305. 18, нарицаемааго 216. 15, 234. 13, 296. 24, нарицаемѣи 192—193, 286. 14, 296. 17; λέγεται нарицаетъ сѧ 47—48, λεγόμενος нарицаемъ 365. 17, нарицаемъıи 6. 3—4, нарицаемон (pro нарицаемъı) 400. 6, нарицаемъı 98. 11, 179. 16, 296. 21, 300. 15—16, 325. 20, 353. 22, 361. 28—29, 399. 4, нарицаемое 108. 3. 4, 394. 3 нарицаемааго 9. 9, 97. 10, 106. 13—14. 17, 106—107, нарицаемѫѫ 100. 17, нарицаемѣмь 393. 17; ἐπιλεγομένη нарицаатъ сѧ 330. 12—13,

народъ ὄχλος turba: народъ 27. 25, 28. 1, 42. 8—9, 49. 10, 54. 20, 101. 22, 120. 11, 121. 16, 124. 11, 126. 14. 25. 27, 130. 4, 132. 17. 25, 133. 14, 138. 15, 141. 26, 149. 22. 25, 151. 2, 161. 5, 167. 3, 175. 30, 213. 16, 216. 19, 221. 23. 27, 231. 2. 14, 237. 16—17, 282. 26, 300. 15, 305. 4, 335. 11. 17, 337. 12, 343. 29, 345. 1, 367. 2. 9. 24—25, 367—8, 368. 29, 369. 10, народь 216. 25, народо-сь 144. 7; народа 48. 18, 54. 8—9, 76. 8, 78. 9, 124. 18—19, 142. 4, 143. 18, 149. 29, 163. 22, 187. 22, 237. 17—18, 249. 1, 252. 8, 253. 21, 287. 10, 297. 6, 344. 27—28, 346. 12, 364. 7; народоү 53. 25—26, 54. 11, 59. 2, 106. 11, 144. 5. 16, 158. 15, 179. 24, 180. 7, 210. 8, 221. 16, 226. 12, 235. 4, 260. 8—9, 303. 7, 331. 22; народѣ 54. 2, 133. 4. 12, 346. 3; loc. sing. народомь 228. 19, народомъ 107. 8, 144. 21, 212. 15, 283. 20; dat. plur. народомъ 34. 14, 41. 23, 45. 19—20, 49. 22. 26, 54. 15, 82. 11, 102. 17, 202. 23—24, 222. 30, 249. 5—6, народомь 258. 5—6; народи 9. 28, 21. 13. 17—18, 26. 1, 28. 18, 38. 11, 39. 3—4, 42. 7, 49. 8, 53. 22, 65. 21, 72. 21—22. 27, 74. 6. 9. 16, 81. 11, 125. 14, 154. 4, 166. 20, 203. 8, 209. 30, 212. 1—2, 231. 22, 232. 5, 234. 14, 235. 9, 247. 18—19, 266. 3, 304. 14, 307. 2, 337. 21; народъı acc. plur. 10. 2, 23. 15, 29. 1, 45. 25, 49. 15, 50. 4. 5, 52. 3, 106. 23, 138. 22—23, 139. 10—11, 147. 13—14, 210. 17, 234. 19—20, 343. 10; народѣχъ 343. 7—8.

нарочитъ ἐπίσημος insignis: нарочита 106. 13.

насадити φυτεύω planto: насади 76. 29, 162. 19, 289. 2—3.

наслѣдити — наслѣдовати κληρονομέω possideo: наслѣдитъ 69. 10, наслѣдатъ 10. 8; наслѣдоүите 95. 20.

наслѣдьствовати κληρονομέω possideo, percipio: наслѣдъствоүѫ 155. 13, 243. 15—16, 281. 1.

наслѣдьникъ κληρονόμος heres: наслѣдьникъ 289. 17, наслѣдъникъ 77. 14, 163. 11; κοινωνός socius: наслѣдъника 211. 14.

наставити ὁδηγέω doceo: наставитъ 382. 2.

наставьникъ καθηγητής magister: наставьникъ 83. 14, наставьници 83. 13—14; ἐπιστάτης praeceptor: наставьниче 210. 21, 229. 7—8, наставъниче 232. 5, 236—237, 238. 24—25, 276. 11.

настати — настанѫ, unde наставъшааго дьни ἐπιούσιος (vl. настоѩшааго) 15. 22—23; alia versio habet насѫштънъıи, quod etiam noster 246. 6 praebet.

настоѣти — настоѩ παρέστηκα adsum: настоитъ 129. 14.

настѫпати πατέω calco 242. 14.

насъıтити χορτάζω saturo: насъıтити 54. 8, 144. 14, 273. 8, насъıтите сѧ 217. 2, насъıтатъ сѧ 10. 10, 143. 4, насъıтисте сѧ 338. 15, насъıтишѧ сѧ 49. 26—27, 54. 16, 139. 3—4, 144. 23—24, 235. 4—5; γεμίσαι implere: насъıтити 268. 27—28; ἐμπλήθω: насъıтишѧ сѧ 336. 13, насъıщенніи οἱ ἐμπεπλησμένοι 217. 14.

насѫштънъ ἐπιούσιος, vide sub настати.

натроүти τρέφω pasco: натроүхомъ 96. 1—2.

натъкати, unde натъканъ πεπιεσμένος confertus: натъканѫ 218. 26.

натанаилъ Ναθαναήλ Nathanael: натанаилъ 400. 7, натанаилъ 318. 17. 24. 28, натанаилѣ 318. 14. 24.

натанова тоу̃ Ναθάν 205. 8.

наумова тоу̃ Ναούμ 204. 27.

наустити πείθω persuadeo: наустиша 106. 23.

научити διδάσκω (διδάξαι) doceo: научитъ 11. 15. 16—17, 253. 18—19, 377. 8, научи imperat. 245. 20, aor. 245. 21, 349. 21, научиша 137. 24, наученн къша 113. 10; научите μαθητεύσατε 113. 19, — сѧ μάθετε 26. 16, 36. 23, 90. 4; κατηχέω: научилъ сѧ есн eruditus es 189. 10; научь сѧ μαθητευθείς 47. 18.

нахорова тоу̃ Ναχώρ 205. 13—14.

начинати, начѧти — начѣнѫ ἄρχομαι coepi: не начинаите 203. 1, eodem vocabulo 6. 24 vertitur graecum μὴ δόξητε, начинаѧ incipiens 204. 22, начинаѫштемъ 295. 21—22; начѣнеши 264. 5, начѣнетъ 91. 20, 257. 6, начѣнете 261. 19. 23, начѣнѫтъ 266. 17, 305. 12—13; начѧтъ 9. 5—6, 34. 14, 35. 21, 56. 25, 57. 2, 100. 20—21, 104. 21, 119. 25, 126. 23—24, 132. 13, 134. 23—24, 135. 13, 138. 7, 146. 29, 147. 7, 156. 16—17, 157. 3, 158. 19, 160. 21, 162. 18, 168. 4, 175. 2, 178. 13—14. 20, 207. 20, 222. 4. 29, 224. 12, 234. 17, 249. 6—7, 252. 9, 266. 18, 268. 24, 287. 4. 25, 289. 1, 371. 13; начѧсѧ 37. 2—3, 99. 5, 123. 1, 132. 5, 140. 2, 145. 6, 157. 29, 173. 20, 177. 27, 179. 19, 180. 14, 212. 19, 225. 20, 252. 2, 265. 4, 269—270, 298. 14, 302. 22; наченъ 50. 20, 70. 12, 303. 11, 310. 9, начѣнъше 347. 19, наченъше 312. 12, наченъшю 64. 16; начѧсѧ ἐπεχείρησαν 189. 1; начѧтъ плакати сѧ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν 178. 26; начѣнѫтъ падати ἔσονται πίπτοντες 170. 15; не родити начѣнетъ καταφρονήσει 17. 10, 272. 17, не родити кѣчѣнетъ παρακούσῃ 63. 12—13, vide кѣчѧти.

начало ἀρχή initium 87. 24, 168. 21—22, начала 88. 25, 154. 14, 169. 27.

начѧтъкъ ἀρχή initium: начѧтокъ 320. 9, principium 349. 13.

нашъ ἡμῶν noster: нашъ 15. 22, 165. 18, 220. 23, 246. 2. 5—6, 303. 1, 346. 16, 350. 19, 352. 8—9, 361. 20, 365. 2, наше 163. 12, 289. 18, нашего 160. 5. 195. 12. 26. 31, 322. 27, 326. 14—15, 352. 3, нашемоу 195. 20, 246. 9, 369. 26, 391. 21—22, наши 92. 19, 309. 18—19, 327. 7, 338. 16, нашимъ 194. 8, нашими 195. 18, нашихъ 85. 23, 107. 12, 195. 15. 22, 261. 25, нашѧ 23. 13, 196. 4, 246. 8, 359. 3, нашею 78. 1, 163. 21.

наѧти μισθόομαι conduco: наѧтъ 3 pers. sing. aor. 70. 6, supinum 69. 15.

не οὐ, οὐχ, μή non, ne, saepissime occurrit.

не, potius иѥ, acc. sing. neutr. pro є αὐτόν, αὐτήν: къ не (sc. цѣсарьствиѥ) 155. 7, cf. 272. 25—26 nota, на не (sc. осьлѧ) 367. 16. Eiusdem thematis formas praecedente praepositione habes in: него 43. 7, 59. 20, 71. 19, 94. 28, 95. 4, 107. 26, alia plurima, негоже ὅν quem 90. 21, 191. 10, 231. 7, 277. 28, 335. 4; немоу 23. 9, 26. 20, 28. 7, 39. 1, 41. 25, 42. 7, 45. 26, 49. 13, alia (немѫ 22. 4); нем 62. 25, 75. 11—12, 84. 20, 118. 21, 160. 13. 14. 15, 192. 6, 209. 18, 259. 14, 287. 26, 363. 7. 25, неиже 208. 21; немь 22. 18, 23. 18, 26. 6, 27. 14, 28. 4, 30. 12—13, 38. 10. 17, 40. 20, 48. 5. 13, 49. 9—10, 59. 5, 65. 21, 72. 21, 73. 9, 77. 1, 84. 23, 99. 9—10, alia permulta, немьже 34. 22, 58. 14, 120. 13—14, 207. 4, 223. 7, 290. 1, 299. 28, 307. 15, 316. 25, 361. 7—8, 373. 10, 396. 20—21; немъ 77. 1—2, 124. 18, 136. 7, 146. 29, 209. 13, 353. 4, немъже 78. 6, 213. 7, 234. 9, 318. 23; неѭ 194. 10. 16 bis, 209. 18, 221. 28, 327. 27, 363. 5. 15; неıа 99. 20, 122. 21, 174. 5, 193. 4, 245. 17, неıаже 184. 7—8, 226. 7; dual. нею 32. 14, 310. 21, неѭ 24. 19, 210. 12; acc. plur. neutr. нѣже (на) 248. 15; acc. plur. masc. et fem. на 67. 8. 13, 124. 3, 131. 21, 155. 8, 156. 14, 181. 7, 233. 20, 238. 15, 251. 18, 289. 24, 386. 13—14; наже 191. 25, 259. 5, 260. 9, 293. 10, 305. 10; acc. sing. fem. gen. ниѫ 27. 13, 132. 23, 154. 25, 260. 5, 347. 16; ниѫже 18. 18, 232. 12, 257. 10, 286. 16—17, 310. 12, 337. 11, нюже pro ниѫже 128. 29, 330. 5, 333. 10; нѫ (pro ниѫ) 159. 7.

небесьскъ οὐράνιος caelestis: небе̑скы 16. 2—3, нб̑скы 17. 19, 18. 8, небе̑скы 52. 11, небе̑скыихъ 197. 18; ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς нб̑скы 14. 11, 161. 24, нб̑скаго 62. 15, нб̑скынмъ 62. 28; τῶν οὐρανῶν небескоѥ 6. 8—9, 44. 15, нб̑скоѥ 20. 16—17, 35. 4, 45. 16, 47. 4—5, 61. 10, 67. 12, 261. 2, нб̑скоѥ 30. 2, 45. 8, 46. 19. 24—25, 64. 4, 68. 12, 78. 12, 83. 25, 92. 1, небескоѥ 69. 13—14, нб̑скаго 56. 18, нб̑скаго 43. 4, 67. 4, нб̑скоумоу 47. 19, небескыѭ 89. 21, нб̑скыѭ 295. 18, нб̑сци 90. 16, нб̑сцѣмъ 22. 23—24, нб̑сцѣмъ 61. 12, нб̑сцѣмь 61. 5—6, нб̑сцѣмь 35. 2; тоу̃ οὐρανοῦ небе̑скыѭ 42. 12—13, 226. 19, 239. 22, 261. 5, нб̑скыѭ 17. 17, 23. 20, нб̑скынмъ 129. 25, нб̑скымъ 45. 14, нб̑скынми

177. 21—22, небесъскъıхъ 89. 27—28, нб҃скъıхъ 103. 24; ἐπουράνιος нб҃скъ 65. 15, нб҃ска 323. 2.

небесьнъ in nostro codice non legitur, sed in additamentis ex aliis codicibus depromptis: нб҃ною τῶν οὐρανῶν 10. 6. 15, 11. 20, нб҃нѣмъ 11. 17.

небо οὐρανός caeli: небо 11. 12, 185. 8, 204. 17, 208. 10, 235. 2, 269. 7. 16, 280. 10, 296. 3, 312. 21, нб҃о 49. 24, 55. 3. 4, 90. 12, 138. 28, 143. 21, 171. 2, 197. 22, 323. 3, 384. 15; небоу 36. 11—12, 258. 11, 272. 26; нб҃са 7. 23, 116. 27, нб҃са 319. 6; небесе gen. sing. 76. 5—6, 239. 15, 242. 13, 317. 5, 338. 21—22, 339. 15, 340. 5—6, нб҃се 145. 8, 242. 2, 278. 4, 288. 16—17. 19, 338. 20, нб҃се 36. 4, 54. 24, 76. 3, 89. 21, 111. 22, 117. 1, 170. 15. 23, 242. 21, 247. 14. 22, 294. 3, 300 7, 325. 1; local. sing. небесе 281. 14, нб҃се 68. 5, 113. 18, 217. 10, нб҃се 81. 5, 89. 24, 155. 27, 246. 5, 267. 27, 287. 8, 323. 4; нб҃сн dat. 55. 5, loc. 15. 22; небе҃ 162. 10, нб҃съ 7. 25, 90. 2; instr. sing. нб҃семь 84. 21, нб҃мь 13. 6; небесеχъ 56. 22, 63. 16—17, 165. 4—5, нбсеχъ 11. 8, 19. 19—20, 56. 20, нб҃сχъ 14. 2, 161. 27, 255. 28, нб҃сχъ 15. 19, 32. 20. 23, 42. 3, 56. 14, 62. 14, 63. 18. 23, 83. 13, 170. 16, 171. 5—6, 242. 19, 246 2, нб҃хъ 20. 18.

неводъ σαγήνη sagena: неводоу 47. 5.

неволѣ ἀνάγκη necesse 61. 21.

некрѣдоу сътворити ἀποδοκιμάζω reprobo: 77. 24, 163. 18, 289. 25—26.

некъзблагодатьнъ ἀχάριστος ingratus: некъзблагодатъныѧ 218. 19—20.

некъзможьнъ ἀδύνατος impossibilis: некъзможьно 68. 20, 156. 14—15 (ubi minus bene не къзможьно legitur), некъзможьнаа 282. 2.

невѣрьнъ ἄπιστος incredulus: невѣренъ 399. 19, невѣрънь 150. 11, невѣрьнь 237. 27, невѣръныı 59. 17, невѣръныıми 257. 11.

невѣрьствие, невѣрьство ἀπιστία incredulitas: невѣрьство 48. 8, невѣръство 59. 24—25, 135. 11, невѣрьствию 151. 1, 184. 18—19 (vl. невѣрию).

невѣста νύμφη nurus: невѣста 258. 4, невѣстѫ 33. 3—4, 258. 4, 324. 20.

негодовати ἀγαναχτέω indignor: негодовати 157—158, негодова 155. 2, негодовашѧ 72. 5—6, 75. 1, 97. 20, негодоуѧ 260. 7, негодиѫште 172. 4—5.

негълн ἴσως forsitan 289. 13—14 (vl. некълн).

недалече vide sub далече.

недостати—недостанѫ ὑστερέω deficio: недостакъшю 319. 12.

недостоинъ ἀχρεῖος inutilis: недостоини 276. 2—3.

недѫгъ νόσος infirmitas: недѫгъ 9. 22, 28. 25, 29. 11, gen. plur. 216. 23—24, 222. 18; acc. plur. недѫгы 125. 4, 233. 9—10, instr. plur. 9. 24, 209. 22, cf. 118. 29 недѫжѧныı, ubi недѫгы exspectabamus; ἀσθένεια: недѫга 260. 4, недѫгы acc. plur. 23. 13, недѫгъ gen. plur. 212. 3, недѫзѣ 331. 2, cf. недѫгъ 114. 3, недѫгъ 186. 10, недѫзѣ 313. 7; νόσημα недѫгомъ instr. sing. 330. 21—22.

недѫжьникъ ἄρρωστος infirmus: недѫжьникъ 135. 10, недѫжьникъı 185. 5—6.

недѫжьнъ ἀσθενῶν infirmus: недѫжѧныı 331. 6—7, недѫжѧныıмъ 140. 7, 241. 13, недѫжѧныıχъ 335. 12; τῆς ἀσθενείας недѫженъ 187. 30, недѫжень 259. 26; ἄρρωστος: недѫжѧныıмъ 49. 11, недѫжѧныı 136. 2—3; κακῶς ἔχων: недѫжѧныıмъ 23. 10—11, 118. 26—27.

неже ἤ quam: 30. 26, 36. 3. 10, 62. 2. 9. 25, 68. 14, 135. 31, 153. 7. 13. 19—20, 156. 10, 241. 23, 242. 1, 268. 1, 272. 27, 274. 23, 281. 21—22, 286. 18, 323. 20, 325. 15, 370. 9.

неистовъ естъ ἐξέστη in furorem versus est 125. 17, μαίνεται insanit 358. 24—25.

неключимъ ἀχρεῖος inutilis: неключимааго 95. 5.

нелн addita praepositione отъ, отъ нелн ἀφ' ἧς ex quo 225. 11—12.

нелиже addita praepositione отъ: отъ нелиже ἀφ' οὗ cum 261. 18, quod 309. 23, одъ нелиже ἀφ' οὗ vl. ἐξ οὗ, ὡς ex quo 150. 18.

немоштьнъ ἀσθενής infirmus: немоштъна 175. 16—17, немощьна 101. 5.

ненавидѣти μισέω odi: ненавидѣти 342. 18, ненавидитъ 323. 12, 379. 27, 380. 5. 16, ненавидѣахѫ 284. 24, ненавидѧи 368. 18, 380. 15, ненавидѧштиимъ 13. 31, 217. 22, ненавидѧштиихъ 195. 16, ненавидимыи μισούμενοι 31. 14, 87. 26—27, 169. 9, 294. 18.

неплодъı στεῖρα sterilis: неплодъı 190. 2, неплодъкы dat. sing. 193. 1, nom. plur. 305. 11.

неповелѣнъ μὴ ἐπιτρεπόμενος: о неповелѣнѣмь 187. 15.

неповиньнъ ἀναίτιος sine crimine, innocens: неповиньни 37. 15—16, неповинъныıχъ 37. 19—20.

неправьда ἀδικία iniquitas: неправьдѣ 262. 3—4, непракъдъı 272. 4, 343. 25.

неправьдьникъ ἄδικος iniustus: неправедьници 280. 5.

неправьдьнъ τῆς ἀδικίας: неправедънъı 279. 14—15, неправедънааго 271. 27; ἄδικος: неправъденъ 272. 8—9, неправъдънъı 272. 7—8, неправедънъı 14. 4—5, къ неправедьнѣемь 272. 9—10, cf. о неправедьнѣемь 188. 7. 10.

непраздьнъ ἔγκυος praegnans: непраздъноіѫ 196. 19; ἐν γαστρὶ ἔχουσα: непраздънъıимъ 295. 4, непраздънъıмъ 88. 20, 169. 22—23.

непрѣзнь ὁ πονηρός malus: непрѣзнь 43. 28, непрѣзни 5. 27—28, 13. 13, 246. 11, 386. 9; adj. непрѣзнии (sc. сънове) тоѹ̃ πονηροῦ 46. 4—5.

непъштеваніе πρόφασις obtentus: непъщеваніемъ 166. 27—28.

непъштевати — непъштюіѫ ὑπολαμβάνω aestimo: непъштюіѫ 225. 3, λέγω dico непъштюіѫтъ 235. 9, ἔδοξαν putaverunt непъштевашѧ 139. 19.

неразоѹмикъ ἀσύνετος imprudens: не разоѹмики (melius неразоѹмики) 142. 6.

нержкотворенъ ἀχειροποίητος non manu factus: нержкотворенѫ 177. 9—10.

несланъ ἄναλος insulsus: не слана (melius неслана) 153. 25.

нести — несѫ φέρω fero: несе 49. 3, несъı 396. 14, portantes несѫштѧ 307. 25; προσφέρω offero: неси 22. 1; мимо неси 175. 10, 300. 4, мимо нести 160. 26, vide sub мимо; несъı βαστάζων baiulans 394. 2; несеноѹ бъıти ἀπενεχθῆναι portari 273. 11—12.

нестроеніе ἀκαταστασία seditio: нестроенїѣ 293. 20.

несъмъıслънъ ἀνόητος stultus: несъмъıслънаа 310. 5—6.

неоумъкенъ ἄνιπτος: неоумъкенама (sc. рѫкама) 52. 27, 140. 27, неоумъкенама 140. 14—15.

нечаяніе ἀπορία confusio: нечаанїѣ 295. 14.

нечистота ἀκρασία immunditia: нечистотъı 85. 5, ἀκαθαρσία spurcitia 85. 15.

нечистъ ἀκάθαρτος immundus: acc. sing. нечистъ 126. 11, 142. 27, gen. plur. 216. 24—25, нечистъı 41. 11, нечистъıи 118. 9, 131. 13—14, 248. 19, нечѣста 209. 1, нечистоѹоумоѹ 151. 3, 230. 1, 238. 4, нечистии 124. 23, 131. 22, instr. sing. нечистомъ 130. 23, нечистомь 118. 3, нечистъıмъ 118. 13—14, dat. plur. нечистъıимъ 209. 11—12, нечистъıхъ 29. 10, 135. 15—16; κοινός communis: нечистама (sc. рѫкама) 140. 14.

нешькенъ ἄραφος inconsutilis: не шъкенъ 394. 20.

ни οὔτε, μηδέ neque: 17. 14. 17. 18. 25. 26, 19. 4, 20. 10, 22. 18, 27. 4. 5, 30. 6. 7. 8. 9. 20, 31. 23, 32. 13, 35. 15, 36. 18, 37. 12, 38. 18, 40. 6 bis, 43. 10, 55. 19. 21, persaepe. In verbis онъ же рече ни vocabulum ни respondet graeco οὐχί: 194. 20, 257. 26, 259. 3. 9, 274. 12, vel graeco οὔ: 44. 26, 316. 6, 343. 9, 400. 18; или ни est graecum ἢ οὔ: 80. 3, 164. 1, 290. 15, cf. ни ни оў оў 13. 12. Verbis аште ли же ни vertitur graecum εἰ δὲ μή: 122. 20, 374. 23, 375. 25, sive graecum εἰ δὲ μή γε: 214. 12, 241. 4—5, 259. 22, 266. 26—27. Interrogativum ни ли reddit graecum οὐδέ: 163. 17, 215. 3, 306. 13.

нива χώρα ager: нива 254. 4—5, cf. 187. 28, никъı regiones 328. 14.

ниединъ sive ни единъ, uti in textu legitur οὐδείς nemo: ниединъ же 208. 16, 265. 25, ни единого же 133. 29, 360. 16, ни отъ единого же ἀπ' οὐδενός 231. 25, ни къ единомоѹ πρὸς οὐδὲ ἕν 106. 8, ни единѣмъ же ἑνί.. οὐ 251. 10; ни единa ἕν.. οὐκ 253. 1, ни единоіѫ οὐδέν, μηδέν, οὐδεμίαν 133. 2, 135. 8, 304. 7, 391. 25, 392. 13, ни къ единои 208. 11—12.

ниже κατωτέρω infra 5. 14, до ниже ἕως κάτω 182. 12.

нижьнии ὁ κάτω deorsum: нижънѣаго 109. 25, нижъниχъ τῶν κάτω de deorsum 349. 6.

низъ κάτω deorsum 206. 22, 347. 11; низоѹ id. 178. 5.

низъвести — низъведѫ καταβιβάζω demergo: низъведеши сѧ 242. 3—4.

низъвѣсити καθίημι summito: низъвѣсишѧ 212. 16.

низъложити καθαιρέω depono: низъложи 194. 2.

низъринѫти κατακρημνίζω praecipito: (да бѫ) низъринѫли 208. 22.

низъходити καταβαίνω descendo: низъходѧштѧ 319. 8.

низъхожденіе κατάβασις descensus: низъхождению 287. 3.

низъшьд— in низъшедъшеи καταβάντες qui descenderant 125. 18.

никакоже μηδέν nihil 209. 7—8, 368. 3—4.

никоднмъ Νικόδημος Nicodemus 321. 22, 322. 7. 21, 346. 14, 396. 13; никоднмѣ 313. 3.

николиже οὐδέποτε nunquam: 20. 24, 28. 19, 75. 4. 13, 77. 23, 100. 8, 121. 14—15, 123. 6, 270. 12. 13—14, μηκέτι 75. 13, οὐ — πώποτε 315. 22, οὐκ 37. 19.

никоторъıи οὐδείς nemo: никоторъı 208. 5—6, никотеръıи 343. 10.

никъгдаже οὔπω nondum 307. 16, μή—πώποτε ne — unquam 339. 1.
никъдеже οὐ — πώποτε neque — unquam 334. 10.
никътоже οὐδείς nemo: 82. 7–8, 122. 23, 166. 10, 214. 10. 21–23, 228. 5, 240. 8–9, 307. 15, 315. 22, 346. 4, 396. 21; никтоже 24. 14–15, 26. 28–29, 28. 13, 36. 17, 38. 19, 67. 18, 70. 6, 87. 12–13, 90. 15, 122. 18, 125. 31, 130. 25, 131. 4, 134. 19, 152. 20, 155. 14, 156. 20, 159. 9, 160. 18, 171. 4, 194. 22, 214. 15, 223. 13, 243. 3, 249. 22, 269. 2, 281. 3, 282. 6, 286. 18, 322. 1, 323. 3, 325. 3, 327. 26, 339. 20, 341. 18, 342. 12, 343. 27, 344. 18. 25–26, 348. 26, 353. 7, 358. 17, 359. 14, 373. 17, 375. 9. 13, 380. 17, 381. 11, 383. 10, 385. 25, 401. 18; — никогоже 58. 20, 149. 2, 203. 19, 240. 22, 388. 13–14, 391. 1; — никомоуже 21. 24, 56. 23, 58. 23, 119. 21, 143. 25, 146. 17–18. 28, 149. 5, 160. 25, 184. 4, 211. 25, 232. 21, 233. 6–7, 235. 16, 237. 12, 332. 19, 348. 12, 350. 6; — ни о комьже 79. 28, 163. 29.
никъиже οὐδείς nemo: никъиже 272. 13–14, 347. 23. 24, никъже pro никъиже 17. 5–6; никоиже 303. 7, 341. 12, 393. 7, никоижде (pro никоиже) 384. 3.
нима dat. instr. dualis αὐτοῖς, praecedente praepositione къ aut съ: 201. 12. 17, 286. 24, 309. 6. 7, 310. 5. 17. 18.
нимн instr. plur. praecedente praepositione съ aut прѣдъ: 26. 26, 58. 3, 93. 22, 122. 12–13, 139. 2. 22, 148. 11, 149. 24, 213. 6, 214. 5, 216. 18, 220. 25, 267. 13, 286. 9, 300. 17, 305. 25, 308. 1. 20. 22, 311. 3. 25, 324. 2–3, 357. 8, 369. 23, 385. 23, 388. 6, 389. 15, 399. 5. 13–14.
нимь instr. sing. αὐτῷ, coniungitur cum praepositionibus съ et прѣдъ: 12. 6, 13. 23, 37. 9, 45. 1, 58. 6, 73. 15, 95. 12, 107. 22, 108. 12, 119. 6, 125. 2, 130. 6, 132. 9. 24, 134. 11, 145. 7, 175. 29–30, 181. 10–11. 25, 182. 21–22, 190. 26, 195. 7. 25, 213. 17–18, 215. 8, 221. 22, 225. 21, 226. 4, 231. 8, 232. 4, 235. 7, 236. 18. 22, 245. 2, 246. 17, 263. 10, 266. 3, 297. 23, 301. 13. 20, 305. 17, 307. 19, 324. 18–19, 341. 22, 362. 1–2, 367. 25, 390. 13, 394. 5, 395. 24; idem casus scribitur нимъ: 37. 12, 48. 28, 74. 10, 93. 1, 95. 10, 101. 21–22, 109. 2, 110. 6, 123. 8. 13, 127. 20, 137. 2, 157. 10–11, 184. 9, 211. 11, 212. 14, 215. 5, 224. 6, 232. 11, 236. 25, 264. 26, 297. 23, 306. 7, 307. 6, 356. 18–19, 366. 6, 390. 19.
нимъ dativus pluralis αὐτοῖς, coniungitur cum praepositione къ: 27. 10, 45. 21, 50. 10, 77. 11, 125. 22, 139. 17. 23, 163. 1–2. 8–9. 23, 185. 8, 203. 15. 19, 207. 21. 27, 210. 2. 212. 25, 213. 22, 214. 3. 9, 215. 3. 21–22, 226. 16, 228. 23, 229. 2. 12, 233. 12, 240. 16, 246. 12, 252. 1–2, 261. 14, 263. 15, 266. 4, 274. 14, 278. 25, 282. 12, 284. 22, 288. 15, 290. 5. 16. 20, 291. 29, 302. 16–17, 304. 4. 20, 308. 8, 328. 6, 337. 3, 346. 14, 360. 1; idem casuss cribitur нимь 198. 5. 11, 253. 26, 254. 3, 263. 22, 267. 13, 305. 6; къ нимъже 360. 1.
них genetivus aut praepositionalis plur. αὐτῶν αὐτοῖς, praecedentibus praepositionibus отъ, о: 26. 27, 29. 2, 49. 11, 59. 7, 62. 20, 78. 8, 81. 14, 86. 3. 4, 92. 5, 93. 15, 104. 19, alia; къ них 197. 7, 308. 5, 354. 13, 380. 17, 385. 18, 386. 23, 387. 12. 12–13; оу них 241. 7, 329. 1; на них 279. 18; них же 35. 22, 182. 16–17, 189. 10, 195. 31, 218. 10–11, 252. 6–7, 309. 8.
нинеквитъ Νινευίτης: нинеквитомъ 249. 11; adj. нинеквитьсци 248. 18, нинеквитьстии 41. 7–8.
нинеквъ τοῦ Νηρί 205. 1.
ниць ἐπὶ πρόσωπον in faciem suam: ницъ 100. 25, 211. 20, 276. 19, ници 58. 16.
ничьтоже οὐδέν nihil: ничьтоже 141. 28, 314. 4, ничъторе 128. 24, 185. 4–5, 242. 16, 304. 9, 336. 15–16, ничтоже 32. 3, 60. 2, 84. 6. 12, 203. 16, 252. 12, 352. 6–7; — ничесоже 45. 20, 107. 5–6, 119, 21, 160. 14, 177. 13, 179. 7. 10. 12, 184. 4–5, 205. 25, 210. 23, 218. 16, 237. 13–14, 282. 20, 299. 16–17, 303. 24, 324. 15, 332. 10, 333. 15—16, 342. 12, 344. 14, 349. 21, 356. 3, 365. 4, 377. 23, 378. 15, 383. 12. 15, 384. 21, 400. 13–14, ничьсоже 103. 14, 106. 5. 20, 135. 16, 141. 21, 177. 15, 291. 28–29 (vl. ни о чесомьже), 304. 21, 306. 16, ничъсоже 75. 11, 233. 12; ничимъже 4. 10, 151. 18.
ништь πτωχός pauper, mendicus: ницъ 273. 5, ништии 10. 5, 34. 11, 216. 29, 222. 26, ништиимъ 68. 4, 155. 25–26, 172. 9, 207. 11–12, 284. 7, ништимъ 373. 22, ницимъ 97. 23–24, 281. 12–13, 366. 15–16, ништиихъ 366. 16, ништюмоу 273. 11; ништаꙗ 172. 12, 264. 21, 265. 19, 366. 20, ницꙗ 98. 2–3.
новъ νεός novus: ново 27. 7, 122. 25, 214. 20, новое 122. 26–27, 214. 14, cf. 174. 10 nota, нова gen. sing. 27. 4, 122. 23, 214. 16, acc. plur. 47. 21, новоуоумоу 214. 22–23; καινός: новъ 99. 26, 396. 20, новы nom. sing. 298. 8, gen. sing. 214. 10–11, acc. plur. 27. 8, 122. 27, 214. 20, instr. plur. 185. 2, новое 118. 12–13, 122. 21, новаго 99. 21, 174. 6, 214. 14–15, новжіи 214. 12, но-

вѣмь (vl. новѣемь) 110. 23; на новъı мѣсацѣ vide sub мѣсаць 59. 11, 115. 3, 187. 13.

нога πούς pes: нога 61. 24, 153. 11, ногъı 8. 13, 196. 3, 206. 26, ногъ 30. 23, 233. 19, ногами 19. 6, 135. 27, ногама 13. 7–8, 53. 25, 82. 5, 142. 28, 166. 18, 292. 5–6, 364. 12–13; ногѣ 62. 3, 79. 15, 112. 16, 153. 13, 224. 13. 15, 225. 8, 269. 21, 311. 16. 20, 360. 22, 366. 9. 10, 371. 14. 18. 24, 372. 1. 5. 10. 12, 398. 23, ногѣ 225. 9. 14, ногоу 132. 20, 224. 12, 225. 13, 230. 25, 231. 18, 245. 8, 276. 19, 363. 10, 371. 21, 397. 27.

ноє Νῶε 90. 22, 277. 28; adj. ноевъ 205. 16, ноевъı 90. 17, 277. 25.

ножь μάχαιρα gladius: ножь 102. 9. 10, ножъ 102. 6, 176. 9, 299. 20–21, 388. 15. 18, ножа 299. 26, ножемь 102. 10, ножемъ 300. 24.

ножѣница θήκη vagina: къ ножѣницѣ 388. 18–19.

носити βαστάζω porto: носити 305. 3, 381. 24, носитъ baiulat 266. 9, носите 240. 21, ношаашє 366. 18, носѧ 173. 6, 297. 14, носѧштєи 222. 1–2, ношъше acc. sing. neutr. 249. 2; φορεῖν: носѧ 392. 13–14; φέρω fero, porto: носѧштє 120. 8–9, 212. 11; носимъ part. pass. αἰρόμενος 120. 9, нє оудобь носима δυσβάστακτα 82. 19, 251. 9.

ношть νύξ nox: ношть 100. 3. 10, 129. 8, 131. 5, 200. 6, 210. 21–22, 216. 7, 278. 14–15, 400. 13, ноць 254. 14–15, 279. 18, ноштъ 174. 13. 20, 353. 6, 373. 24; acc. plur. ошти 41. 5. 7, gen. sing. 92. 12, 246. 13, ощи 50. 9; gen. plur. ощии 8. 1; ошти 111. 8–9, 296. 16, 321. 24, 346. 15, 361. 17, 396. 14, ощиж 5. 6, оштъıж 113. 5.

ноштьнъ τῆς νυκτός: ощънижь 197. 6, ошть-нѣи 139. 16.

ноушию pro оушию praecedente praepositione къ, proprie къи–оушию 193. 18.

нъ ἀλλά sed: 8. 6, 11. 4. 10, 13. 16, 15. 27, 16. 12, 20. 17, 21. 25, 22. 10, 26. 15. 19, 27. 7. 12. 26, 31. 9, 33. 1, 34. 17. 20, 44. 3, 52. 5, 56. 1. 14, 59. 4, 60. 21, 64. 2. 23, 66. 7. 24, 72. 3. 11. 17, 75. 20, 81. 4. 10, 87. 20, 97. 13, 107. 6, 119. 22. 28, 121. 6, 122. 3. 5. 26, 125. 30, 126. 9, 127. 8. 26, multa alia.

нъıнѣ νῦν nunc: 104. 1, 108. 24. 26, 156. 25, 169. 28, 181. 24, 199. 10, 217. 2. 3. 15–16, 250. 13–14, 273. 24, 287. 17, 299. 17, 316. 8, 319. 23, 327. 4. 15, 333. 2, 347. 6, 350. 22, 351. 28, 354. 25, 356. 22, 361. 11, 362. 14, 368. 24, 369. 4–5, 373. 25, 374. 14, 377. 19, 380. 14. 18, 381. 10, 383. 7, 384. 2. 4. 8, 385. 2. 8, 386. 1, 391. 15–16, 401. 12–13; ѣрти 7. 19, 27. 12. 12–13, 102. 12, 354. 22, 355. 13, 371. 19, 374. 2. 13, 381—382, 384. 7.

нь, recte иъ, accusativus sing. masc. gen. pronominis и–ѣ (ꙗ)–є (ѥ), praecedente praepositione къ, на: 30. 17, 37. 25, 38. 9, 106. 4, 107. 16. 24, 116. 28, 123. 20, 124. 9, 136. 18, 141. 29, 143. 17, 146. 8, 151. 7, 155. 22, 159. 20. 21, 176. 7–8, 177. 3. 6, 178. 1. 8, 179. 6, 180. 13. 16, 190. 14, 204. 19, 207. 20, 215. 17, 230. 10, 244. 15, 252. 6, 266. 26, 275. 16, 290. 3, 300. 29, 301. 13, 302. 7. 22, 303. 26, 304. 8, 309. 21, 318. 6, 320. 11, 323. 7. 11. 15, 344. 26. 28, 346. 5. 12, 347. 10, 350. 1. 15, 352. 20, 369. 24, 373. 16, 388. 2, 396. 7; на-нъ 7. 25, 79. 22, къ нъ 364. 25; — нъжє 30. 1, 38. 16, 91. 9. 23. 24, 159. 9, 233. 15, 241. 1. 15, 256. 20, 257. 8–9, 278. 2. 6, 297. 7. 15, 317. 8, 337. 14–15, 387. 16–17.

нѣкоторъıи vl. pro єдинъ, cf. 112. 21 nota.

нѣкъгда ποτέ aliquando 299. 7.

нѣкъто τις aliquis 232. 8, нѣкомоу vl. pro єтєроу 112. 21 nota.

нѣкъıи τις aliquis, unus: нѣкъı 234. 6, 300. 24, cf. vl. ad 152. 16 nota, 220. 15 nota, 224. 5 nota, нѣкѫж 292. 20 nota, нѣци 109, 10–11 nota.

нѣмъ κωφός mutus: нѣмъ 39. 1. 2, 191. 19, 247. 16, nom. sing. нѣмъı 28. 18, 247. 18, acc. plur. 53. 23. 26; ἄλαλος: нѣмъ 150. 2, нѣмъı nom. sing. 151. 3, нѣмъıѧ 144. 3.

нѣсмь 1 pers. sing. οὐκ εἰμί non sum: нѣсмь 386. 10, 389. 12, 390. 9 et 316. 3. 5, uterque locus e codice zograph. depromtus, caetera нѣсмъ 22. 9, 116. 18, 203—204, 221. 4, 269. 8. 17, 280. 4, 301. 17, 316. 19, 324. 17, 348. 14, 349. 8, 384. 10, 385. 18, 386. 6–7, нѣсъмъ 7. 8; verbum auxiliare нѣсмъ 53. 8; — 1 pers. plur. нѣсмъ 350. 27. — нѣси 94. 16, 316. 14, 393. 12; — нѣстъ 31. 21–22, 33. 6. 8. 10, 39. 24, 48. 5, 53. 12, 62. 27, 71. 1, 72. 2, 81. 9, 82. 24–25, 112. 6, 128. 24, 134. 7, 135. 5, 143. 5, 152. 23, 157. 27, 159. 9, 160. 27, 165. 9–10, 166. 1, 183. 21, 219. 2. 16, 223. 13, 228. 9–10, 232. 25, 239. 3–4, 248. 16, 253. 1, 255. 1, 291. 23, 308. 10. 24, 327. 5, 333. 21, 343. 18. 25, 348. 4, 350. 25, 351. 9, 354. 9, 355. 29, 358. 1, 359. 27, 361. 3. 18, 372. 15, 377. 4–5, 380. 7, 391. 12. 16; нѣ pro нѣстъ 341. 12; — нѣсте 37. 7. 13, 66. 1. 7, 75. 3, 77. 23, 81. 6, 123. 6, 154. 19, 165. 6, 351. 17, 359. 8, 380. 4.

нѣчьто τι aliquid: нѣчьто 224. 22, 252. 5, 373. 22; нѣчесо 71. 19.

НЖДНТИ СѦ βιάζομαι vim patior: НЖДНТЪ СѦ 35. 4, cf. 272. 25–26 nota; НЖЖДАШЕТЄ παρεβιάσαντο coegerunt 310. 14.

НЖЖДА ἀνάγκη necesse: НЖЖДЖ (НМАМЪ) 265. 7.

НЖЖДЬНИКЪ βιαστής violentus: НЖЖДЪНИЦИ 35. 5.

НИЖДОУЖЄ praecedente praepositione ОТЪ, ОТЪ НИЖДОУЖЄ ὅθεν unde: ОТЪ НИЖДОУЖЄ 41. 15, ОТЪ НИЖДЖЄ 248. 23; sine praepositione ИЖДОУЖЄ 94. 17. 23.

О

О praepositio, construitur cum praepositionali et accusativo; О cum praepositionali respondet graeco περί cum genetivo: 29. 2, 118. 21, 133. 4, 141. 1, 158. 1, alia; περί cum accusativo: 116. 15, 124. 14, 126. 14, 149. 23, 153. 4, alia; ἐπί cum dativo: 21. 13, 117. 28, 124. 4, 139. 26, 155. 29, 156. 4, 211. 11, alia; ἐπί cum accusativo: 132. 17, 149. 16. 21, 150. 23, alia; ἐν: 28. 20, 117. 2, 125. 20, 135. 4, 136. 7, 152. 21, alia; — О cum accusativo raro usurpatur, veluti: О ДЕСНЖЖ ἐκ δεξιῶν 157. 17. 26. 27, 292. 4, 302. 14, 305. 20 bis; respondet graeco ἐπί cum accusativo: 181. 7, 394. 25; О СЕБѢ αὐτομάτη 129. 10.

ОБ in ОБ ОНЪ ПОЛЪ reddit graecum πέραν, trans: 9. 2, 65. 20, 316. 21, 324. 11, 337. 12. 25, ἀντιπέραν 229. 17; ОБ НОШТЬ διὰ νυκτός per noctem 210. 21, 216. 7.

ОАНЪ pro НОАНЪ, quod vide: ОАНА 175. 1, ОАНОМЪ 118. 19, utroque loco praecedit Н.

ОБА ἀμφότεροι 52. 14, 189. 17, 190. 2, 211. 6, 219. 1, ОБѢМА ἀμφοτέροις 224. 28; ОБА НА ДЕСѦТЄ δώδεκα 29. 8, 71. 8, 135. 13, 152. 6, 157. 3, 226. 3, 234. 18, 282. 12, 297. 23; ОБА ОІ δύο 66. 6, 115. 7, 154. 18, 188. 23, 236. 25, 317. 16, 397. 8; ОБѢ ТѦС δύο vel τοὺς δύο 139. 2, 153. 8. 20, 235. 2; ОБОЮ ТѠН δύο 72. 6, 81. 24, 106. 15–16. 26, ОБОЇЖ 76. 19, 317. 25; ОБОЮ НА ДЕСѦТЄ ТѠН δώδεκα 101. 21, 172. 22–23, 173. 23–24, 175. 29, 296. 25, 300. 16, 342. 4, 399. 4, ОБОЇЖ Н. Д. 98. 10–11; ОБѢМА НА ДЕСѦТЄ ТОЇС δώδεκα 33. 25, 69. 4, 99. 1, 127. 20, 160. 9, 173. 16, 187. 9, 299. 2, 341. 22, ШБѢМА 29. 12; — ОБОЄ ἀμφότερα 27. 8–9, 214. 21, cf. ШБОЮ 122. 27 nota.

ОБАЧЄ πλήν verum tamen: 35. 28, 36. 7, 61. 22, 100. 27, 103. 21, 217. 11, 218. 14, 241. 20. 29, 242. 17, 250. 19, 255. 20, 262. 19–20, 279. 20, 286. 7, 298. 9. 12, 300. 5, 305. 9, 370. 5, 397. 11–12.

ОБИДА πονηρία nequitia: ОБИДЫ 142. 17; ОБИДЖ ТВОРИТИ ἐπηρεάζω calumnior 217. 25.

ОБИДЬЛИВЪ vl. pro НЕПРАКЬДЬНЪ: ОБИДЬЛИВЫЯ 14. 4 nota.

ОБИДѢТИ—ОБИЖДЖ ἀδικέω iniuriam facio: ОБИЖДЖ 70. 25; ἀποστερέω fraudem facio: ОБИДИ 155. 18; συκοφαντέω defraudo: ѢСМЪ ОБИДѢЛЪ 234. 8; διασείω concutio: ОБИДИТЄ 203. 19 (vl. ἀδικήσητε, quod interpres slavicus legisse videtur).

ОБИДЖ (—ОБИТИ) κυκλόω circumdo: ОБИДЖ 359. 2; περικυκλόω: ОБИДЖТЪ 287. 20.

ОБИМАТИ—ОБЄМЛЮ, ОБѦТИ συλλέγω colligo: ОБЄМЛЮТЪ 20. 4, 219. 22; καταλαμβάνω comprehendo: ОБЬЯТЪ 314. 7; συγκλείω concludo: ОБѦСѦ 210. 15; ОБЄМЪ ἐναγκαλισάμενος complexans 152. 10, 155. 7.

ОБИНОВАТИ СѦ in НЕ ОБИНОУЮ СѦ παρρησίᾳ palam 147. 6, 344. 14, 361. 25, 383. 20, 384. 2, 389. 18, НЕ ОБИНЮЮ СѦ 359. 4–5.

ОБИТИ—ОБНЖ ἐντυλίττω involvo: ОБИТЪ 110. 21, 307. 13, ἐνειλέω ОБИТЫ-Н 183. 2–3; δέω ligo: ОБИСТЄ 396. 16.

ОБИТѢЛЬ κατάλυμα diversorium, refectio: ОБИТѢЛЬ 173. 9, 297. 17, ОБИТѢЛИ 197. 4; μονή mansio: ОБИТѢЛЬ 377. 2, ОБИТѢЛИ 374. 21–22.

ОБЛАДАТИ κατεξουσιάζω potestatem exerceo: ОБЛАДАЮТЪ 72. 9, 158. 4–5, ОБЛАДАЮШТЄ ἐξουσιάζοντες qui potestatem habent 298. 19; ОБЛАДАЮШТОУ ἡγεμονεύοντος procurante 201. 24–25.

ОБЛАКЪ νεφέλη nubes: ОБЛАКЪ 58. 12, 148. 21, 237. 5. 7, 258. 6, ОБЛАКА 58. 13, 148. 22, 237. 8, ОБЛАЦѢ 295. 20, ОБЛАКЫ 177. 21, ОБЛАЦѢХЪ 89. 27, 103. 23–24, 170. 18–19.

ОБЛАСТЬ ἐξουσία potestas: ОБЛАСТЬ 75. 27–28, 125. 3, 162. 4–5, 285. 9–10, 301. 6, 358. 19. 20, ОБЛАСТЪ 288. 14, 333. 7, gen. sing. ОБЛАСТИ 118. 13, 303. 15, 393. 7, dat. sing. 290. 10, ОБЛАСТИЇЖ 162. 3–4. 8, 288. 13; περίχωρος regio: ОБЛАСТИ 231. 2.

ОБЛАЧИТИ СѦ ἐνδιδύσκομαι induor: ОБЛАЧАШЕ СѦ 229. 22, ОБЛАЧАШЕ СѦ 273. 4; ἐνδύομαι: ОБЛАЧИТИ СѦ 135. 21.

ОБЛЄШТИ—ОБЛѦЖ μεῖναι maneo: ОБЛѦЖИ 310. 14, ОБЛЄШТЬ 310. 17.

ОБЛИЗАТИ ἐπιλείχω lambo: ОБЛИЗАѦХЖ 273. 10.

ОБЛИЧИТИ—ОБЛИЧАТИ ἐλέγχω corripio: ОБЛИЧИ 63. 3, arguo: ОБЛИЧИТЪ 381. 18, ОБЛИЧАТЪ СѦ

323. 23; обличаатъ arguit 351. 13, part. pass. обличаемъ 204. 10.

облобъызати καταφιλέω osculor: облобъыза κατεφίλησε 102. 1, 176. 6–7, 269. 14–15, облобъызаашѳ κατεφίλει 224. 14–15, облобъызаижшти καταφιλοῦσα 225. 12–13.

обложити περιβαλεῖν circumdo: обложатъ 387. 19, περίκειται 153. 3.

облѣстити παγιδεύω capio: облѣстатъ 79. 22, ἀγρεύω: (да кѫ) облѣстили 163. 26.

облѣщи—облѣкѫ ἐνδύω induo: облѣцѣте 269. 20, облѣша 107. 27, 180. 19, ἐνδιδύσκουσιν 180. 12, περιέβαλον 392. 7–8; облѣче сѧ περιεβάλετο coopertus est 17. 27, 255. 11, облѣчете сѧ ἐνδύσησθε induamini 17. 15, 312. 16, vestiamini 254. 23; облѣкъ περιβαλών 303. 27–28, облѣченъ ἐνδεδυμένος vestitus 116. 13, облѣчена 79. 10, ἠμφιεσμένον 34. 18, ἱματισμένον 230. 24, облѣчена 132. 1–2.

образъ εἰκών imago: образъ 164. 6, 290. 18, образосъ 80. 8; μορφή effigies: образомъ 184. 14; ὑπόδειγμα exemplum: образъ 372. 12.

обратити στρέφω converto: обрати στρέψον praebe 13. 17–18, обрати сѧ ἐστράφη conversus est 398. 1, обрататъ сѧ 370. 3, обратите сѧ στράφητε 61. 8, обрашть сѧ στραφείς 243. 1. 6–7, 305. 6, обраштъ сѧ 27. 25–26, 57. 4, 221. 15, 225. 5–6, 239. 16, 266. 3–4, 301. 24, 317. 17, 370. 3, обраштьши сѧ στραφεῖσα 398. 8–9; ἐπιστρέφω: обратити ἐπιστρέψαι convertere 190. 27, обратитъ ἐπιστρέψει 190. 24–25, 275. 5, обрататъ сѧ 43. 18, 127. 27, обрашть сѧ ἐπιστραφείς 133. 11, 147. 8, ἐπιστρέψας 299. 7.

оброкъ ὀψώνιον stipendium: оброкы 203. 21.

обрѣзаниѣ περιτομή circumcisio 344. 3. 5.

обрѣзати περιτέμνω circumcido: обрѣзаате 344. 5, περιτεμεῖν обрѣзатъ 194. 18, обрѣжѫтъ 198. 12.

обрѣмѣнити φορτίζω onero: обрѣмененни 36. 21.

обрѣсти—обрашѫ, обрѣтати—обрѣтаѭ εὑρίσκω invenio: обрѣте εὗρεν 23. 4, 64. 17, 70. 2–3, 75. 12, 100. 29, 101. 10, 143. 11, 160. 15, 175. 11–12. 19, 192. 12, 207. 9, 237. 11, 259. 14, 269. 25, 270. 23, 300. 11, 318. 2. 10. 13, 320. 17, 331. 23, 362. 3, обрѣте сѧ 2–3; 1 pers. sing. aor. обрѣтъ εὗρον 22. 19, 221. 17, 267. 24–25, 268. 11, 304. 7. 22; 1 pers. plur. aor. обрѣтомъ 302. 23, εὑρήκαμεν 318. 3–4. 15–16; 3 pers. dualis aor. обрѣтете 159. 13, 173. 14, 201. 3, 286. 22, 297. 21, 311. 1 (ubi обрѣтете in обрѣтоста correctum), 3 pers. plur. aor. обрѣтѫ 79. 7, 103. 7, 107. 28, 197. 27, 221. 19, 230. 22–23, 277. 1–2, 308. 1. 3, 310. 3; particip. обрѣтъ εὑρών 46. 20–21, 47. 1, 267. 20, 356. 8, 367. 16; обрѣтъшии 133. 2, 268. 8; обрѣтъше 119. 7, 212. 14, 337. 24, dual. обрѣтъша 201. 1, nomin. plur. fem. обрѣтъшѧ 309. 26; обраштеши εὑρήσεις 61. 1, обраштетъ εὑρήσει 41. 16, 57. 14, 91. 15, 160. 13, 256. 9–10, 257. 1, 267. 19–20, 268. 8, 279. 21, обрѣщетъ 33. 13, 62. 23, 171. 15, 256. 14, 357. 22, обрѣштемъ 345. 9, обрѣштете 79. 4–5, 345. 6. 12, 400. 20, обрѣщете 19. 8–9, 36. 25, 197. 15, 247. 1–2, wбрѣщете 2. 14, обрѣштета 73. 14, 159. 8, 286. 17, обрѣштѫтъ 215. 17, 234. 21; — обрѣтаиѫ εὑρίσκω invenio 259. 17, 303. 8, 391. 26, 392. 12–13. 19, обрѣтаатъ 19. 11, 41. 13–14, 247. 4, 248. 23–24, обрѣтаѭтъ 19. 29, обрѣтаиа 248. 21, обрѣтаахѫ 177. 2, 288. 6.

обрѫчити μνηστεύω desponso: обрѫченѣ 192. 3, instr. sing. обрѫченѭѫ 196. 18, обрѫченѣи pro обрѫченѣи 2. 24.

обоути, unde participium обоувенъ ὑποδεδεμένος calciatus: обоувенъı 135. 19.

обоѹѣти μωραίνομαι evanesco: оубоѹѣатъ 267. 4, wбоѹѣетъ 10. 21.

объдрѫжати, unde participium объдрѫжа, vl. pro одрѫжа, quod vide.

обѣстоѣти κυκλόω circumdo: обѣстонмъ κυκλούμενος 294. 22.

обѣходити περιάγω circumeo: обѣхождааше 135. 12.

обычаи τὸ ἔθος mos: обычаи 396. 17–18, consuetudo по обычаю 190. 6–7, 299. 27–28, обычаѭ 200. 20, обычаи имѣ vel обычаи кѣ εἰώθει consueverat 106. 10, 154. 5; συνήθεια consuetudo: обычаи 391. 27; τὸ εἰωθός: по обычаю 207. 5, κατὰ τὸ εἰθισμένον по обычаѭ 199. 7.

обьштьникъ κοινωνός socius: обещьницѣ 85. 23–24, cf. 211. 14 ubi обьщьника, vl. pro наслѣдьника nostri codicis.

обѣдание χραιπάλη crapula: обѣданиимъ 296. 6–7.

обѣдовати ἀριστάω prandeo: обѣдоуоутъ 250. 10, обѣдоуите 401. 18, обѣдовашѧ 401. 25.

обѣдъ ἄριστον prandium 78. 18, 264. 15, обѣда 250. 13, cf. на обѣдѣхъ 292. 14; ἄρτος panis обѣдъ 264. 28.

обѣсити χρεμάω suspendo: обѣсатъ 61. 17–18, обѣшеноую 306. 9–10.

обѣтованиѣ ἐπαγγελία promissum 312. 14.

обѣштати ἐπαγγέλλομαι promitto: обѣщаѭ 172. 25.

обѧзати καταδέω alligo: обѧза 244. 16, δεδεμένος обѧзанъ 364. 12, обѧзано бѣ περιεδέδετο 364. 15.

овидокъ τοῦ Ὠβήδ 205. 9, cf. wвидъ, wвида 1. 9—10. 10.

овъ ὃς μέν, овъ же ὃς δέ alius: овъ 78. 21. 22, ово 42. 22 ter, 44. 13 ter, 127. 16. 17 bis, 226. 17, ова neutr. plur. 42. 11, 127. 5, 235. 11, ового 77. 7 ter, 305. 19—20, овомоу 93. 10. 11—12. 13, ови 56. 6, 104. 6, 113. 15, 146. 23, 343. 8, овы 163. 6 bis; ови ἄλλοι 235. 11, 345. 26, 353. 18, 354. 10.

овьде ὧδε hic: овьде 277. 11, овъде 170. 5, 277. 17.

овьца πρόβατον ovis: овъцѫ 267. 25, овьцѧ 30. 27, 95. 16, 357. 28, 402. 14, овъцѧ 29. 3, 95. 15, 100. 4, 138. 6, 174. 14, 320. 17. 20, 357. 5. 6. 8. 9. 19, 358. 2. 4. 5. 11, 359. 10, 402. 8, овецъ 62. 19, 188. 5, 267. 15, 359. 9, овъцамъ 29. 23, 53. 9, 357. 4. 16, овъцахъ 358. 7.

овьчии τῶν προβάτων: овьчии 357. 1, овьчахъ 20. 2; овьча кѫпѣль ἡ προβατική κολυμβήθρα: овьчи 330. 2.

овьчѧ πρόβατον ovis: овьчѧ 38. 1, овьчате 38. 4.

овѫдоу ἐντεῦθεν hinc 394. 6.

оглѧдати сѧ, vl. pro озирати сѧ, quod vide: 133. 16 nota.

огнь πῦρ ignis: 20. 13, 59. 13, 62. 5, 150. 20, 153. 9. 10. 15. 16. 22, 203. 7, 239. 14, 278. 4, 378. 18, огнъ 96. 14, 301. 9, огнѣ 257. 21, огнемь 46. 8, 153. 22—23, 204. 3. 6; κλίβανος clibanus: огнь 18. 2; ἀνθρακιά огнь 389. 13; πυρετός febris: огнь 23. 7, 118. 23, 330. 4, огню 209. 18—19, огнемь 209. 17; огнемъ жегомъ πυρέσσω febrico 23. 6, огнемь ж. 118. 20.

огньнъ τοῦ πυρός: огньнѫ 46. 14, 47. 14, огньнѫѭ 62. 11, 153. 20—21.

огобьзити сѧ εὐφορέω uberes fructus fero: огобьзи сѧ 254. 4.

оготованно pro оуготованно 72. 3—4.

оградити (φραγμόν) περιτίθημι (sepem) circumdo: (оплотомь) огради 76. 30, 162. 19—20.

оградъ χῆπος vl. pro кротоградъ 261. 3—4 nota.

одежда ἔνδυμα vestimentum: одежда 17. 16, 254. 24, къ одежди 17. 22—23, одеждахъ 20. 1—2; ἱματισμός vestis: одежди 223. 4; στολή stola: одеждѫ 183. 18, 269. 19, одеждахъ 292. 11.

одръ κράβαττος grabattus: одръ 120. 13, 121. 5. 10 12, 331. 11. 13. 19. 20, одра 331. 17, одрѣхъ 140. 2; κλίνη lectus: одръ 228. 7, одромъ dat. plur. 140. 23, instr. sing. 128. 22, одрѣ 25. 7, 143. 12, 212. 10—11; κλινίδιον lectus: одръ 213. 4, одромь 216. 16—17; σορός loculus: одръ 222. 1.

одръжати συνέχω teneo: одръжима 209. 16—17, одръжими 231. 4—5, одръжимъі 9. 25; κατέχω: одръжимъ 330. 22, περιέχω circumdo: одръжаше 210 10—11; ἐπέχω intendo: одръжа 263. 20.

одъждити βρέχει pluit: одъжди 278. 4.

одънелиже pro отъ нелиже 150. 18, vide sub нелиже.

одѣание—одѣние ἔνδυμα vestimentum: одѣание 79. 11, одѣанию 79. 13, одѣние 112. 1; ἱματισμός vestitus: одѣние 236. 17; στολή stola: одѣанию 166. 23.

одѣти—одежда, одѣати περιβάλλω operio: одежде сѧ 18. 6, одѣсте 95. 25, 96. 19, одѣхомъ 96. 4; περιτίθημι circumdo: одѣша 107. 18; одѣнъ περιβεβλημένος amictus 176. 17—18, 183. 17—18, одѣна ἠμφιεσμένον indutum 223. 4; одѣетъ ἀμφιέννυσι vestit 18. 3, одѣатъ 255. 15 (scriptura continua cum antecedente vocabulo тако ligatum: тако—дѣатъ, i. e. тако одѣатъ).

оженити сѧ γαμέω duco: оженн сѧ ἐγάμησεν 136. 15, оженитъ сѧ 154. 24, ожень сѧ γήμας uxore ducta 80. 20.

ожити—ожива ζάω vivo: оживета 27. 13, 132. 23, 362. 21, ожива 333. 4; ἀναζάω revivo: ожива 269. 24, 270. 23.

озирати сѧ περιβλέπομαι circumspicio: озираше сѧ 133. 16.

озмьрѣно vide sub оцьтьно.

окаанне ταλανισμός: о окаанни 187. 25.

окаменение πώρωσις caecitas 124. 4.

окаменити πωρόω induro: окамѣнилъ (pro окаменилъ) 369—370, окаменено πεπωρωμένη obcaecatum, caecatum 139. 27, 145. 24.

оклеветати συκοφαντέω calumniam facio: не оклеветанте 203. 20; διαβάλλομαι diffamo: оклеветанъ 271. 1—2.

око ὀφθαλμός oculus: око 12. 16, 13. 14, 16. 24, 17. 2, 62. 6, 71. 2, 142. 18, 153. 17, 249. 27 bis. 28; очесе gen. sing. 18. 22, 19. 1—2, 219. 14, loc. sing. 219. 6. 7—8. 15—16; окомь 62. 8—9, 153. 19; оцѣ 18. 19. 20. 23, 219. 11. 12; очи 28. 10. 12, 43. 15. 19, 58. 19, 62. 10, 73. 6. 9, 101. 11, 145. 25, 146. 12. 153. 20, 175. 20, 199. 12, 207. 19, 216. 28, 243. 8, 273. 14, 309. 6, 310. 20, 328. 14, 335. 16, 353. 11. 21. 23, 354. 4. 15. 26, 355. 15. 25, 356.

1, 358. 28, 363. 21, 364. 4, 369. 29, 384. 15; очию 73. 7–8, 78. 1, 280. 10, 354. 7, очиѭ 163. 21, 287. 18; очима 43. 16–17, 370. 2.

окопати σκάπτω περί — fodio circum: окопаѭ 259. 20.

окрочити vl. ad осѧсти 287. 20–21 nota.

окрѫкение ἀποκάλυψις revelatio 199. 14–15, vl. отъкрѫкение.

окрѫсть περί circum 23. 15, окрѣсть 259. 20–21; κύκλῳ περί in circuitu окрѫсть 126. 19–20; **окрѫсть живѫштеи** οἱ περίοικοι vicini 194. 13, οἱ περιοικοῦντες 195. 1; **окрѫсть стоѭштааго** περιεστῶτα qui circumstat 364. 8.

окрѫстьнь ὁ κύκλῳ: окрѫстьнинѫ (proximus) 138. 12, **окрѫстьнѣѭ** quae circa sunt 234. 20–21.

окоушати πειράζω tempto: окоушаатє 80. 5, 164. 3–4, 290. 17, окоушаѭштє 154. 7–8.

олокаутоматъ ὁλοκαύτωμα holocautoma: gen. plur. олокаутоматъ 166. 6.

олтарь θυσιαστήριον altare: олтарь 84. 16, олтарѣ 190. 12, ѡлтарю 11. 28, олтаремь 84. 12. 17, 86. 11–12, 251. 25, олътаремъ 12. 1.

олѣи ἔλαιον oleum: олѣи 92. 8, 244. 17, олѣа 92. 18, 271. 20, олеа 92. 8, олѣемь 225. 13, олеемъ 136. 2.

омазати vl. ad похризмити 172. 16–17 nota.

омочити—омакати βρέχω rigo: омочи ἔβρεξεν rigavit 225. 9; βάπτω intingo: омочитъ 273. 18, омочь 373. 13, омочъ 373. 13; ἐμβάπτω intingo: омочии 99. 7, 173. 24; омакати vl. pro мочити, quod vide, 224. 13 nota.

омъıкати νίπτομαι lavo: омъıваѭтъ (forsitan melius оумъıваѭтъ) 51. 11.

онъ ἐκεῖνος ille: 111. 5, 332. 12, 333. 28, 338. 13, 343. 6, 351. 7, 353. 21, 355. 10, 356. 10, 373. 23, 381. 18, 382. 1. 5, 389. 12, αὐτός ille 129. 10; **ок онъ полъ** vide sub ок, **на онъ полъ** vide sub на, **къ онъ день** (τῇ ἐχομένῃ sequenti 262. 21), caetera **онъ же** ὁ δέ ille, quod saepissime occurrit, uti 37. 6. 25–26, 41. 27, 43. 2, 44. 23. 26, 45. 28, 49. 20, 50. 17, 51. 12–13, 52. 9, 53. 4. 8. 12, 57. 4, 64. 23, 65. 25, 66. 22, 67. 17, 70. 23, 71. 19, 76. 15. 18, 79. 13, 80. 7, 87. 2, 93. 4–5, 98. 21, 99. 6, 104. 11, alia; **онъ** 40. 26, 183. 18; **она** fem. sing. ἐκείνη illa 184. 8, 398 9, **она же** ἡ δέ 48. 23, 53. 10. 14, 137. 6. 7, 143. 6, 192. 8, 347. 24, 363. 1; dual: **она** ἐκεῖνοι 397. 29, **она же** οἱ δέ 28. 14, 73. 1, 157. 15. 22, 159. 17, 286. 25, 297. 10, 309. 14, 317. 19, 363. 1; **оно** ἐκεῖνος ille 48. 9; **оного** αὐτόν illum 264. 4, ἐκεῖνος ille 280. 15, **съ оного полоу** πέραν 124. 13–14; **ономоу** ἐκεῖνον illum 324. 23–24, **по ономоу полоу** πέραν 154. 3; **на ономъ полоу** εἰς τὸ πέραν 50. 3, **на ономъ полоу** 139. 9; **онѣ же** αἱ δέ dualis 112. 15; **онѣма** αὐτούς 237. 7, αὐτῶν 310. 20; **они** ἐκεῖνοι 259. 5, αὐτοί 143. 27, caetera **они же** οἱ δέ, quorum exempla permulta occurrunt, uti 24. 23, 49. 19, 54. 10, 55. 14, 56. 6, 69. 24, 76. 4, 78. 21, 80. 6, 98. 14, 102. 24, 104. 3, 105. 10, 106. 27, 107. 3, 111. 14, 113. 9, alia, **ѡни** 173. 20; **онъı** acc. plur. ἐκείνους illos 360. 1; **онѣмъ** dat. plur. ἐκείνοις 43. 4, **ѡнѣмъ** 127. 23; **онѣхъ** gen. plur. ἐκεῖνα 250. 26.

оплотъ φραγμός sepes: оплотомь 162. 20, оплотомъ 76. 30.

оплъкати—оплюѭ ἐμπτύω conspuo 157. 9 nota

опона καταπέτασμα velum 182. 11, cf. 109. 23 nota.

оправъдание δικαίωμα iustificatio: оправъданиѭ 189. 18–19.

оправъдати δικαιόω iustifico: оправъданъ 280. 13, **оправъдаѭштеи** 272. 21.

оправъдити id.: **оправъди сѧ** 35. 19–20, 224. 3, **оправъдиши сѧ** 40. 21–22, **оправъдишѧ сѧ** 223. 16, **оправъдити сѧ** 244. 2–3.

опражнѣти καταργέω occupo: опражнѣатъ, vl. опразнѣıѭтъ, 259. 18.

опровръшти—опровръгѫ ἀναστρέφω subverto: опровръже 320. 22.

опрѣснъкъ ἄζυμος: опрѣснъци τὰ ἄζυμα 171. 18, опрѣснокъ τῶν ἀζύμων 98. 18, 296. 20–21, опрѣсньıкъ 172. 28, 297. 7.

опрѣти сѧ—опьржѫ сѧ προσκόπτω inruo: опьрѣшѧ сѧ 21. 9.

орало vl. pro рало 240. 9 nota.

орати—орѫ ἀροτριάω aro: оръıшть 275. 13.

орьıлъ ἀετός aquila: орьıли 89. 17, 278. 23–24.

оружие ῥομφαία gladius 199. 23; μάχαιρα gladius: оружиемь 301. 2–3, оружьıемь 102. 18–19, 176. 12, оружии 101. 22, 175. 30, **вьıсѣ оружиѣ** πανοπλία universa arma 248. 14–15; ὅπλα arma: оружии 388. 1

осанна Ὡσαννά Osanna: ѡсанна 74. 11. 13. 30, 160. 5, 367. 14, ѡсанънна 160. 3.

осифъ pro **иосифъ** Ἰωσήφ, praecedente vocali и: осифъ 48. 1–2, осифа 197–198.

осии pro **иосии** Ἰωσῆ 110. 14, **оси** pro **иоси** Ἰωσῆ 135. 2.

осѣнѣти ἐπισκιάζω obumbro: осѣнѣ 58. 12, περιλάμπω circumfulgeo: осѣнѣ 197. 8.

оскврънити κοινῶσαι coinquinare 141. 30, 142. 8–9; μιαίνω contamino: оскврънѧтъ сѧ 390. 18.

оскрѣбѣти λυπέομαι (λυπηθῆναι) contristor: оскрѣбѣ 402. 11.

оскждѣти ἐκλείπω deficio: оскждѣтъ 299. 6, оскждѣте 272. 4–5.

ослабити, participium passivae ослабленъ παραλυτικός paralyticus: ослабленъ 22. 6, 25. 6, 120. 9, ослабленъı 120. 14, ослабленоумоу 25. 8, ослабленоумоу 25. 19, 120. 15–16, 121. 3. 9, ослабленъıѧ 9. 26–27; παραλελυμένος ослабленъ 212. 11–12, ослабленоумоу 213. 3; cf. о ослабленѣмь περὶ τοῦ παραλυτικοῦ 114. 5, 186. 13.

ослабѣти ἐκλύομαι deficio: ослабѣѭтъ 54. 5–6.

ослоушати παρακούω: (аштє) ослоушаетъ vl. pro (аштє) не послоушаетъ (ἐάν) παρακούσῃ 63. 10–11 nota.

ослѣпити τυφλόω excaeco: ослѣпи 369. 29.

осмрьненъ vide sub оцѣтьнъ.

осмь ὀκτώ octo: 198. 12, 236. 13, 259. 5, 331. 1, осми 259–260, 399. 12; осмь десѧтъ ὀγδοήκοντα 271. 26, осми десѧтъ 200. 3.

осмъıи ὄγδοος octavus: осмъı ὄγδоος 194. 17, осмое на десѧтє δέκα καὶ ὀκτώ 260. 17–18.

основание θεμέλιον fundamentum: основание 220. 3, основанїѣ 220. 9, 266. 15–16.

основати θεμελιόω fundo: основана 21. 3, 220. 6.

особь χωρίς separatim 397. 16, cf. 148. 10 nota.

осолити ἁλίζω salio: осолитъ сѧ 153. 23. 24, wсолит сѧ 10. 22; ἀρτύω condio: осолитъ сѧ 267. 4, осолитє 153. 26.

оставити ἀφίημι relinquo: оставлѭ ἀφήσω relinquam 376. 14, оставимъı-и ἀφῶμεν dimittamus 364. 24, оставитъ 62. 20–21, 164. 15, καταλείψει dimittet 66. 4, 154. 15–16, 267. 16–17, καταλίπῃ dimiserit 164. 14, aoristi significationem habes in: оставитъ ἀφῆκεν reliquit 69. 5–6, 156. 21, 282. 6; оставитє ἀφῆτε relinquatis 384. 10, ἄφετε sinite 45. 1–2, ἐᾶτε sinite 300. 27; оставѧтъ ἀφήσουσιν relinquent 287. 22, оставити ἀφεῖναι omittere 84. 29; остави imperat. ἄφες 12. 1, 18. 21–22, 23. 26, 219. 10, 240. 2, 246. 7, 259. 19; 2 pers. aor. остави ἐγκατέλιπες dereliquisti 182. 5, 3 pers. aor. остави ἀφῆκεν 23. 7, 80. 21, 118. 23, 133. 29, 164. 19. 21, 209. 19, 325. 16–17, 327. 28, 330 4, 349. 23, ἀφείς остави (vl. оставивъ, recte оставль) 171. 9, ἀφίησιν wстави 7. 21, 8. 22, κατέλιπε 245. 12; оставиша ἀφῆκαν 159. 18–19, 164. 23; оставиχомъ ἀφήκαμεν 68. 23, 156. 18, 282. 4, оставистє ἀφήκατε 84. 26; participium оставь ἀφείς 145. 12, καταλιπών 176. 19, 213. 13–14, оставль ἀφείς 45. 25, 101. 11–12, καταλιπών 55. 9–10, 75. 6; оставъше ἀφέντες 80. 12, 141. 6–7, 163. 24, 176. 16, 211. 17, оставльше 102. 24, 244. 8, κατέλιπον 291. 9; dual. оставльша ἀφέντες 117. 18. 23, wставлъшѣ 9. 13, wставлъша 9. 18; оставилъ (не ви) οὐκ ἂν εἴασεν 91. 6, есн оставилъ ἐγκατέλιπες 109. 10; оставленъ (егда бждѫ) ὅταν μετασταθῶ 271. 12–13.

оставление ἄφεσις, vl. pro отъданиє, отъпоуштение, cf. 99. 22–23 nota.

оставлѣти ἀφίημι relinquo: оставлѭ 377. 10, 383. 27, оставлѣтъ ἀφίησι 358. 3–4, —сѧ ἀφίεται 90. 27–28, 91. 1, 262. 29, оставлѣетъ сѧ 86. 19; оставлѣемъ ἀφίεμεν dimittimus 246. 8, оставлѣте ἀφίετε sinite 83. 27–28, 141. 20–21, оставлѭтъ ἀφεθήσεται 278. 17. 19. 21; не оставлѣше οὐκ ἤφιε 119. 2; оставлѣти ἀφιέναι 250. 26–27.

остати: не има остати οὐ μὴ ἀφεθῇ 87. 4, 167. 22; не останетъ οὐκ ἀφεθήσεται 293. 10, да не останѫтъ μὴ μείνῃ ne remanerent 395. 19; остани ἄφες 7. 19, 109. 18, 143. 3–4, ἔα 118. 3–4, 209. 2; останѣте ἄφετε 52. 12, 67. 10, 172. 10; оста ὑπέμεινεν 200. 22, ἔμеинеν 343. 2, κατελείφθη 347. 20.

острие меча στόμα μαχαίρας os gladii: къ острии м. 295. 7.

острогъ χάραξ vallum 287. 20.

остръ τραχύς asper: острии 202. 21.

остѫпати—остѫпити ἀφίσταμαι recedo: остѫпаѭтъ 227. 18; ἀποσπάομαι avellor: остѫпи 300. 2.

осъıпати—осъıпаѭ βάλλω mitto: осъıпаѭ βάλω 259. 21.

осьлъ ὄνος asinus: осълъ 263. 15, осъла 260. 15.

осьлѣ adj. ὄνου: на жрѣбѧтє осълѧи 367. 19.

осьлѣскъ ὀνικός: осьлѣскы 61. 18–19.

осьлѧ ὄνος asinus 73. 15, 74. 1. 3–4, о осьлѧти 313. 14; ὀνάριον asellus: осьлѧ 367. 16.

осѣнити—осѣнѣти (осѣнѣти) ἐπισκιάζω obumbro: осѣнитъ 192. 24, осѣни 237. 6, осѣнѣıа 148. 21–22.

осѣсти—осѧдѫ συνέχω coangusto: осѧдѫтъ 287. 20–21.

осѧзати—осѧжѫ ψηλαφάω palpo: осѧжѧтє 311. 17.

осѫдити—осѫждати κατακρίνω condemno: осѫдитъ 249. 14, cf. 41. 11 in nota, осѫдатъ 71. 12, 157. 17, осѫдаты-и 41. 9, 249. 20, осѫди 347. 24, осѫдиша 105. 6, 177. 26, осѫжденъ 184. 25–26; осѫждаѭ 347. 25; καταδικάζω: осѫдатъ 218. 24, осѫдиши кисте 37. 19, осѫждаите 218. 23; κρίνω iudico: осѫждаите 18. 15. 16, осѫжденъ κέκριται 323. 16. 16–17, 381. 22–23, cf. 285. 20 nota.

осѫждениѥ κρίμα damnatio: осѫждениѥ 83. 23, 167. 1, 309. 19, осѫжденьѥ 292. 17, осѫжденіи 306. 14.

отидѫ — отити ἀπελθεῖν discedere: отити 49. 18, 132. 6, 231. 3, отиде 44. 18, 55. 10, 68. 7, 110. 25–26, 119. 18, 155. 29, 193. 4, 211. 24, ἀνεχώρησεν 38. 10, 49. 6, 52. 29, 105. 12, 124. 10, 336. 24, wтиде 5. 6, 6. 1, 8. 25, ἀπεδήμησεν 77. 3, 93. 14, 162. 22, 268. 20, 289. 4, ὑπεχώρησεν 234. 12, ἀπέστη 206. 30, ἐπορεύθη 67. 13; отидѫ ἀπῆλθον 78. 21, 80. 12, 163. 24, 197. 22, 244. 8; wтидоша ἀνεχώρησαν 4. 26; отидѣте ἀποχωρεῖτε 20. 15, ἀναχωρεῖτε 27. 31.

отирати ἐκμάσσω extergo: отирати 371. 14–15, отираашє 224. 14.

отлъстѣти παχύνομαι incrassor: отлъстѣ 43. 14.

отроковица παιδίον puella: отроковица 136. 6–7, отроковицѫ 134. 12–13, 143. 11, отроковицѧ 134. 9–10, τῆς παιδός 232. 23, отроковице ἡ παῖς 233. 2.

отрокъ ὁ παῖς puer: отрокъ 22. 5. 11, 23. 2, 38. 14, 59. 21, 200. 22, 221. 8, отрока 194. 6, 195. 12–13, 238. 4–5, отрокомъ 48. 10–11, отроκы 5. 12, 74. 29.

отроча παιδίον puer, parvulus: wтроча 4. 19. 21, 5. 2. 5–6. 23. 25–26, отроча 61. 6. 11. 13, 134. 11–12, 152. 9, 155. 6, 195. 5–6. 26, 196. 4, 199. 6, 200. 13, 238. 17–18. 19, 280. 25, 329. 24, 383. 4, wтрочате 5. 25, отрочате 150. 26, 194. 18, о отрочате 198. 3, wтрочати 4. 14, отрочатъ 152. 11.

отрочина: из отрочинъı ἐκ παιδιόθεν ab infantia 150. 19.

отрочиштъ παιδίον puer: отрочиштемъ 223. 22, παιδάριον puer отрочиштъ 336. 3–4.

отрѣкити καθαίρω purgo: отрѣкитъ 378. 5.

отрѣти sive отрꙑти — отьрѫ ἐκμάσσω tergo: отьре 225. 10, отрꙑ 366. 9, отьрꙑши 310. 22.

отъ praepositio, construitur cum genetivo, respondet graecis ἀπό, ἐξ, παρά, ὑπό cum genetivo, παρά cum dativo, e. gr. 14. 15, nunnunquam reddit graecum genetivum partitivum absque praepositione, egr. 23. 23, 25. 10, 33. 20, occurrit saepissime; отъ тѫдѣ ἐκεῖθεν 12. 10, etc. vide sub тѫдѣ; от 51. 27, 387. 13.

отъкалити ἀποκυλίζω revolvo: отъкалитъ 183. 13, отъкали 111. 22, отъкаленъ 183. 15, 308. 2.

отъкратити ἀποστρέφω averto: не отъкрати 13. 25.

отъкрꙑѫ — отъкрѣшти ἀποβάλλω reicio: отъкрꙑѫ ἀποβαλών 158. 26; отъкрꙑзи βάλε proice 61. 25–26; ἀθητέω sperno: отъкрꙑѫ 223. 18–19; — сѧ ἀρνέομαι nego: отъкрꙑѫ сѧ 32. 20, отъкрꙑже сѧ 104. 11–12. 16, 301. 14, 390. 9. 13–14, cf. 316. 3 nota, отъкрꙑжетъ сѧ 32. 21, отъкрꙑгъı сѧ 253. 8–9; ἀπαρνέομαι: отъкрꙑѫ сѧ 100. 14–15, 174. 24, отъкрꙑжеши сѧ 100. 12, 104. 26, 174. 22, 178. 25, 299. 12–13, 302. 1, 374. 18, отъкрꙑжетъ сѧ 57. 9, 147. 16, 235. 24, отъкрꙑжень (pro — нъ) 253. 9–10; ἐριμμένος iacens: отъкрꙑжени 29. 2–3.

отъкрꙑзати — отъкрꙑзаіѫ, отъкрѣсти — отъкрꙑзѫ ἀνοίγω aperio: отвръзаатъ 357. 5, отвръзѫ 45. 22, отвръзе 354. 4. 15. 26, 355. 14–15. 25, 356. 1, отъкрꙑзи 93. 4, отвръзи 261. 21, отвръзъ 10. 4, 60. 24–25, отвръзъıи 363. 21, отвръзъше 4. 23, отврѣсти 358. 28; — сѧ: отъкрꙑзаатъ сѧ 19. 12, отвръзе сѧ 204. 16–17, отвръзетъ сѧ 19. 9, 247. 2. 5, отвръзете сѧ dual. 73. 6, отвръзѫтъ 256. 8, отврѣсте сѧ dual. 28. 11–12, 353. 21, отврѣсѧ сѧ 110. 1, 194. 27, отвръзоша сѧ 7. 23; отвръста ἀνεῳγότα 319. 6–7; διανοίγω aperio: отвръзе 312. 5, отврѣсте сѧ 310. 20.

отъвѣтъ ἀπόκρισις responsum: отъвѣтъ 316. 7, отъвѣта 393. 2, отъвѣтѣ 290. 23, отъвѣтѣхъ 201. 7–8; λόγος ratio: отъвѣтъ 271. 5.

отъвѣштавати—отъвѣштаваѫ ἀποκρίνομαι respondeo: отъвѣштаваеши 103. 14–15, 177. 13, 179. 10, 389. 27; отъвѣштаваашє 106. 5, 179. 7–8, 203. 24–25, 303. 24, отъвѣштаваше 332. 2, cf. отъвѣщавати 294. 11 nota.

отъвѣштати ἀποκριθῆναι 82. 8, ἀνταποκριθῆναι 263. 18–19, ἀπολογηθῆναι отъвѣщати 294. 11, ἀντειπεῖν отъвѣштати 294. 13–14; отъвѣщаатъ ἀποκριθήσεται 96. 25–26, отъвѣштаате 302. 12–13, ἀπολογήσησθε 253. 17, отъвѣштаѫтъ ἀποκριθήσονται 95. 28, 96. 21, отъвѣштанте 162. 7–8. 10–11, отъвѣштаашє 177. 16, отъвѣштасте dual. ἀπεκρίθησαν 354. 22–23, отъвѣ-

шташа 92. 19, 144. 12, 146. 22—23, 346. 7—8. 18, 350. 4—5, 351. 18, 356. 4, 359. 23, 388. 3—4, 390. 21—22, 392. 20, 393. 23, 400. 17—18, отъкѣшаше 40. 23—24, 288. 23, 321. 1—2, 346. 9—10, 350. 19; отъкѣшта 106. 8, 126. 17, 152. 15, 165. 14—15, 166. 8, 179. 12. 20, 206. 4, 232. 19, 244. 1, 260. 12, 277. 9, et in evangelio Ioannis saepissime; wтъкѣшта 348. 5, 389. 17, 390. 1, wтъкѣша 324. 3—4, отъкѣша 53. 5, 322. 3. 22, 324. 13—14, 331. 6, 338. 11, 339. 18, 343. 30, 350. 7—8, 376. 27, 388. 9, 391. 8. 17—18; отъкѣштакъ ἀποκριθείς 7. 18, 8. 4, 41. 27, 51. 13, 53. 12. 16, 59. 6, 65—66, 68. 21—22, 71. 24, 75. 28, 76. 15—16. 18, 78. 10—11, 87. 2. 11—12, 93. 5, 94. 20, 96. 7, 103. 17, alia; отъкѣшавъ 22. 8, 34. 5—6, 36. 10, 41. 1, 43. 2, 45—46, 52. 9—10. 14—15, 53. 8, 55. 1, 56. 9—10. 11, 58. 6—7, 59. 1, 70. 23—24, 75. 17, 80—81, 99. 6—7. 13, 100. 6—7, 106. 25, 154. 11—12, 155. 19, 164. 7, 224. 20—21, 228. 22—23, 261. 21, 270. 10—11, 287. 12, wтъкѣштакъ 50. 15; отъкѣштакъше 143. 6—7, 194. 20, отъкѣштакъше 76. 9, 162. 15—16, 235. 10, 278. 21—22, 290. 18—19, 291. 26, отъкѣшавъше 104. 3—4, 107. 10—11; отъкѣшталн (кж) 175. 21, отъкѣштано κεχρηματισμένον responsum 199. 2—3.

отъдание ἄφεσις remissio 99. 22—23.

отъдати ἀποδίδωμι reddo 64. 11—12; отъда ἐχαρίσατο donavit 225. 1. 4. — ѩ ἀφίεται dimittitur ib. 18.

отъдесѧтъствовати ἀποδεκατόω decimo: отъдесѧтъствоуете 84. 24—25.

отъимати — отъемлю et **отѧти — отъмж** αἴρω aufero: отъметъ αἴρει aufert 248. 15, отъиметъ 128. 2—3, — ѩ ἀρθήσεται 78. 2, 129. 4—5, 245. 17, отъимѫтъ ἀρθήσεται 286. 6—7, отемлюштааго 218. 1, отемлюштюмоу 217. 26—27; ἀπαίρω отъиметъ ѩ 26 27, 122. 16; ἀφαιρέομαι aufero: отъемлетъ 271. 9, отъиметъ ѩ ἀφαιρηθήσεται 228. 16; отѧти λαβεῖν sumere 53. 13, 143. 5, отъѧти ἀφελεῖν auferre 191. 25; ἀπαίρω aufero: отъѧтъ 214. 7.

отъкрꙑти ἀποκαλύπτω revelo: отъкрꙑти 36. 19—20, отъкрꙑетъ ѩ 252. 13, отъкрꙑѭтъ ѩ 199. 23, отъкрꙑ ѩ 369. 27, отъкрꙑ aor. 2 pers. sing. 242. 23, отъкрꙑвено 32. 4; ἀποστεγάζω nudo: отъкрꙑша 120 11—12; ἐρεύγομαι eructo: отъкрꙑж 45. 23.

отъкѫдѫ πόθεν unde, cf. sub. кѫдоу, ubi addas 162. 9—10, et corrigas отъкоудѫ 44. 22—23.

отълѫчити ἀφορίζω separo: отълѫчѧтъ 47. 11—12; отълѫченъ сѫньмишта ἀποσυνάγωγος extra synagogam 355. 3—4.

отъметание ἄρνησις 115. 21.

отъметати et **отъмѣтати** ѩ ἀρνέομαι nego: отъмѣташе ѩ 178. 15—16, отъметаѭштемъ ѩ 232. 3; ἀθετέω sperno: отъмѣтаатъ ѩ 242. 6—7, отъмѣтаѭи ѩ 242. 5. 6—7, отъметаѭ ѩ 370. 19; отъметаате ѩ ἀθετεῖτε irritum facitis 141. 11—12.

отънелн ἀφ' ἧς ex quo 225. 11—12, cf. одънелиже ὡς ex quo 150. 18, vide sub нели, нелиже.

отънѫдь εἰς τὸ παντελές omnino 260. 2.

отъпоустити ἀπολύω dimitto: отъпоустити 54. 4, 66. 11—12. 13—14, 304. 18, отъпоуштѫ 106. 26, 179. 21, 304. 11. 23, 391. 27—28, отъпоуѭ 144. 9, 392. 1, отъпоуштю 106. 16, отъпоустиши 199. 10, отъпоуститъ 50. 4, 139. 10, 179. 25; отъпоусти imper. 49. 14—15, 138. 11—12, 234. 19, 304. 14. 27, aor. 53. 6—7, 64. 15—16, 107. 12—13, 145. 2—3, 231. 9, 263. 14, отъпоустѧтъ 218. 25, отъпоуштъ 54. 19—20, отъпоуѭ 50. 4—5, отъпоуштена 260. 3—4; отъпоуштати 106. 11, 304. 12—13, отъпоуштаате 179. 14, отъпоуштанте 218. 24; ἀφίημι dimitto: отъпоуштати 120. 22, 121. 7—8, 212. 22, 213. 2—3, отъпоуѭати 25. 18, отъпоуштаатъ ἀφίησιν 225. 22, отъпоуштаемъ ἀφίεμεν 15. 25, отъпоуѭаате 65. 16, отъпоуѭаете 16. 1. 3, отъпоуштанте 161. 23, отъпоуштаѭтъ ѩ ἀφέωνται 25. 9. 15, 120. 16—17, 121. 4, 212. 18, 225. 16. 19; отъпоуштѫ ἀφήσω 63. 27—28, отъпоусти ἄφες 13. 20, 15. 24, 275. 2. 5, 305. 21, отъпоуститъ ѩ ἀφεθήσεται 39. 27, 40. 2. 4. 5—6, 253. 12. 14, отъпоуститъ ἀφήσει 16. 2. 4—5, 161. 27, ἀφῇ 161. 24—25, отъпоустите 161. 26, 399. 1, отъпоустѧтъ ѩ ἀφεθήσεται 126. 4—5, 127. 27—28, ἀφίενται 399. 1—2, отъпоустиѫ ἀφῆκα 65. 8, отъпоуштъше ἀφέντες 130. 4; отъпоусти ἐξαπέστειλε dimisit 194. 5, отъпоуститъ supin. ἀποστεῖλαι 207. 15.

отъпоуштение ἄφεσις remissio: отъпоуштение 99. 22—23, 116. 8, 195. 30, 202. 12, 207. 14, отъпоуштенiѣ 126. 9, отъпоуштенню 312. 11.

отърада ἄφεσις remissio: къ отърадѫ 207. 16.

отърадьнъ ἀνεκτός tolerabilis: отърадьнѣе 30. 24, 36. 2. 8—9, 135. 29, 241. 22, 241—242.

отърѣшти ѩ — **отърекѫ** ѩ ἀποτάσσομαι renuntio, dimitto: отърѣчетъ ѩ 267. 1, отърекъ ѩ 139. 11, отърѣшти ѩ 240. 6—7, ἀθετῆσαι contristare 137. 14.

отърицати ѩ παραιτεῖσθαι excusare 265. 5.

отъроченъ παρητημένος excusatus: отърочена 265. 8. 11.

отърѣзати ἀφαιρέω amputo: отърѣза 300. 25.

отърѣшати — отърѣшити λύω solvo: отрѣшаатъ λύει 260. 14, отрѣшаата 286. 25, отрѣшаашете 159. 15, отрѣшаижшта 159. 17, отрѣшаижштема 286. 23; отрѣшити λῦσαι 204. 1, отрѣшѫ 316. 19—20, отрѣшъша 73. 16, 159. 10, отрѣшша 286. 19.

отъстоѣти ἀπέχω longe esse: отъстоитъ 51. 27, 141. 4, отъстоѣштѫ 308. 28—29.

отъстѫпити: отъстѫпи διέστη recessit 312. 10, отъстѫпите ἀπόστητε discedite 262. 2, отъстѫпити ἐπαναγαγεῖν reducere 210. 15.

отъсѣщи — отъсѣкѫ ἀποκόπτω abscido, amputo: отъсѣщи ἀπόκοψον 153. 6. 12, ἔκκοψον 61. 25.

отътоли ἀπὸ τότε ex eo 272. 24—25, cf. толи.

отътрѫсти — отътрѫсѫ, отътрѫсати ἐκτινάσσω excutio: отътрѫсѣте 30. 22, 135. 26—27; ἀποτινάσσω: отътрѫсѣте 233. 19; ἀπομάσσω extergo: отътрѫсаемъ 241. 19.

отътѫдоу ἐκεῖθεν inde 154. 1—2, отътоудѫ 26. 3—4 etc, отътоудѣ 49. 6—7, 258. 21, vide sub тѫдоу, тѫдѣ.

отъходити ἀποδημέω peregre proficiscor: отъходѫ 93. 8, vide sub оходити.

отъштетити ζημιόω detrimentum patior sive facio: отъштетитъ 57. 16, 236. 4, отъщетитъ 147. 22—23.

отъшьд — πορεύομαι discedo: да не кн отъшелъ 210. 1; отъшедъшиı dual. fem. gen. ἀπελθούσαι exeuntes 112. 11—12; vide sub ошьд—.

отьць πατήρ pater, occurrit saepissime, scribitur vario modo: отецъ 18. 7—8, 31. 12, 65. 14, 83. 23. 28, 150. 26, 161. 26, 171. 6, 201. 11, 218. 21, 243. 4, 255. 19, 269. 12—13, 334. 7, 359. 18, 375. 20, 377. 18, 382. 8, 383. 24, 384. 11, plurimis locis оѥцъ et оѥ̈цъ, haud raro отъцъ 258. 1, 339. 3, 348. 21, 358. 9, 370. 24. 28, 375. 24, 398. 26; genet. acc. sing. отьца 348. 22—23, отъца 32. 14—15, 46. 17, 62. 15, 83. 11, 95. 19, 102. 12, 117. 24, 141. 14. 15—16, 258. 2, 269. 4, 281. 7, 320. 24, 326. 14, 340. 25, 349. 18, 351. 6, 359. 21, 375. 11. 14. 18, saepissime оѥ̈ца; отьцю 375. 9—10, 376. 2, 381. 21, отъцю 194. 24, 270. 11, отъцоу 141. 18, 335. 3, оѥ̈цю 51. 19, 195. 20, 232. 13, 268. 16, 269. 6. 11, 327. 12. 17, 371. 3, 377. 18, 382. 12. 16, 398. 12. 14, оѥ̈цоу 181. 1, 384. 1, оѥ̈цю 141. 21, 238. 5, 398. 14; отьче 242. 24, 274. 5. 12, 306. 25, отъче 36. 11, 246. 2, 269. 7, 387. 6, оѥ̈че 36. 14, 101. 7, 242. 21, 268. 16, 269. 15, 273. 17, 300. 4, 305. 21, 364. 5, 368. 25. 27, 384. 16, 385. 2. 20, 386. 18, оѥ̈е 387. 1, ѡѥ̈е 100. 25; отьцемъ dat. plur. 190. 27—28, отъцемъ instr. sing. 32. 22, 62. 27—28, оѥ̈цмъ 194. 8, 376. 22, оѥ̈цмь 32. 20, 36. 16; отьци loc. sing. 375. 24, отъци nom. plur. 327. 7, 338. 15—16, оѥ̈ци nom. plur. 217. 11. 19, 251. 13, loc. sing. 360. 10, 375. 20, 376. 18, 383. 20, instr. plur. оѥ̈ми 195. 17.

отьчь πατρός patris: къ слакѣ .. отъчи 236. 7, коліѫ отьчѫ 76. 20, къ лонѣ оѥ̈ни 315. 23.

отьчьствиє πατρίς patria: отьчьствиє 47. 24, отечьствиє 134. 21—22, отъчьствии 48. 6—7, 135. 6—7, 208. 4, отъчъствии 329. 9, отечъствии 208. 6—7; отьчьствиѣ πατριᾶς 196. 27.

отѫгъчити βαρέω gravo: отѫгъчени 236. 23, cf. отѫгъченѣ 101. 11 nota.

отѫжати βαρέομαι, vl. βαρύνομαι, gravor: отѫжаижтъ 296. 6.

оходити ἀποχωρέω discedo: оходитъ 237. 23, οὐκ ἀφίστατο не охождааше 200. 4, ἀπόδημος peregre profectus оходѫ 171. 9, кѣ оходѫ ἦν ὑποχωρῶν 212. 4, оходѫштеи ὑπάγοντες qui rediebant 137. 27—28.

оцьтъ ὄξος acetum: оцетъ 306. 4, оцътъ 108. 5, оцьта 109. 17, 395. 14. 16, оцъта 182. 7—8, оѥ̈та 395. 13.

оцьтьнъ ἐσμυρνισμένος murratus: оцътъно ἐσμυρνισμένον 181. 5, vl. озмърено, осмърнено.

оцѣждати διυλίζω excolo: оцѣждаижщеи 84. 30.

оцѣпѣнѣти ξηραίνομαι aresco: оцѣпѣнѣатъ 150. 7.

оцѣстити vl. pro милостивъ къти 280. 11—12 nota.

очистити — очиштати καθαρίζω mundo: очистити 211. 22, cf. 119. 15—16 nota, очисти сѧ imperat. 85. 6, 211. 23, 3 pers. sing. aor. 208. 16; очиштаижтъ сѧ 34. 9, 222. 24, очиштаите 30. 3—4, очиштаате 85. 2, 250. 15; ἁγνίζω sanctifico: да очистатъ сѧ 365. 22.

очиштениє καθαρισμός purgatio: очиштениє 119. 23, очиштенiѣ 198. 16, очиштенiю 313. 4, 319. 18, очиштении 211. 26, 324. 9.

очръвити, inde очръвленъ κόκκινος coccineus, vl. pro чръвленъ, 107. 18 nota.

ошьд- ἀπελθών: ошедъ 105. 12, 369. 11, ἀποβάντες ошедъше 210. 12, ошедъшема ἀπελθόντων 222. 28, ошълн кѣдѫ ἀπεληλύθεισαν 326. 2, cf. о ошедъшимъ 188. 6. 15.

ѡштютити γιγνώσκω cognosco: ѡштѫтитъ ἵνα γνῷ 365. 27, ѡшютишѧ ἔγνωσαν 90. 22—23, ѡштюштъ ἐπιγνούς 133. 10; αἰσθάνομαι: ѡштютѧтъ (αἴσθωνται) 238. 13.

П

пагоубка ἀπώλεια perditio: пагоубѫ 19. 26; λοιμός pestilentia: пагоубы 87. 23.

падати — падаѭ, пасти — падѫ πίπτω cado, decido: падати 170. 15, падаатъ 248. 2, падаетъ 59. 13, падаѭштиѭ 53. 15, падаѭштиниѭ 273. 8—9; падетъ 32. 14, 78. 6, 290. 1, падѫтъ 295. 7; падѣте 305. 13; паде 21. 2. 10, 100. 25, 127. 7. 12. 14, 132. 20, 175. 5, 226. 17. 19. 21. 23, 259. 5—6, 276. 19, 363. 10, падѫ aor. 3 pers. plur. 42. 12. 13—14. 19. 21, 58. 16, 127. 5, 388. 7, падъ 8. 18, 64. 12. 20, 150. 15, 211. 20, 231. 17—18, neutr. gen. 368. 15, падъı ὁ πεσών 78. 4, 289. 27, падъша 242. 13, падъши 232. 11, падъше 4. 22, падъшеи 227. 18—19; падаѧ на колѣноу γονυπετῶν genu flexo 119. 14.

паденіе πτῶσις ruina 199. 19—20.

пажить νομή pascua 357. 22.

пакость in пакости дѣѭ κολαφίζω colaphis caedo 104. 5.

пакъı πάλιν iterum 8. 14. 15, 13. 2, 46. 18. 23—24, 47. 4, 63. 19, 68. 12, 69. 24, 77. 8, 78. 16, 101. 6. 10. 12, 104. 16, 120. 2—3, 121. 15—16, 123. 17, 125. 14, 126. 23, 132. 16, 143. 12, 144. 4, 145. 13, 146. 12, 154. 4. 5. 22, 156. 5, 157. 3, 160. 20 nota, 161. 28, 163. 1. 4, 175. 17. 19, 177. 16, 178. 15. 16, 179. 9, 180. 1. 3, 261. 6, 294. 8, 304. 17, 317. 13, 325. 17, 326. 19, 329. 14, 330. 7, 336. 24, 346. 23, 347. 16. 27, 348. 28, 354. 4. 13—14, 355. 13—14. 16, 357. 15, 358. 17. 20. 22, 359. 19, 360. 11. 12, 361. 10. 12, 363. 23, 368. 28, 369. 28, 372. 6, 375. 2, 382. 11. 15. 23, 383. 8. 27, 388. 8, 390. 13, 391. 4. 24, 392. 10, 393. 1, 396. 6, 397. 22, 398. 25, 399. 12, 400. 3, 402. 5; ѣ̈ти adhuc 63. 7.

пакъıкъıтие παλιγγενεσία regeneratio: къ пакъıкъıтии 68. 27.

параклитъ παράκλητος paracletus: параклитъ 377. 6—7, 380. 22, 381. 16, параклита 376. 8; ѡ параклитѣ 313. 17.

параскевѣи et параскевѣии παρασκευή parasceve: параскевѣи 307. 16—17, 395. 18—19, параскевѣии 182. 23, 393. 18—19, localis sing. 111. 2, acc. параскевѣиѭ 396. 22.

пароупсида παροψίς paropsis: dat. пароупсидѣ 85. 3, пороупсидѣ ib. 7.

пасти — пасѫ βόσκω pasco: паси βόσκε 402. 4. 14. пастъ supin. 268. 27, пасѫштеи οἱ βόσκοντες pastores 230. 19, пасѫщеи 24. 26, пасѫшти (pro пасѫштеи) 131. 26, пасомо βοσκόμενος pascens 24. 20, 131. 18—19, 230. 13;ποιμαίνω: паси 402. 8, пасѫщъ 275. 13.

пастоухъ vl. pro пастъıрь, quod vide.

пастъıрь ποιμήν pastor: пастъıрь 100. 4, 198. 5, 357. 26. 27, 358. 1. 7—8. 15, пастъıръ 95. 14, 357. 3—4, пастъıрѣ 29. 3—4, 138. 7, 174. 4, пастъıрн 197. 4. 23, 198. 8, ѡ пастъıриѭ 186. 2.

пасха πάσχα pascha 97. 5, 171. 17, 296. 21, 297. 22. 25, 320. 16, 321. 14, 335. 14—15, 365. 20, пасхъı 200. 18, 365. 22, 366. 1, пасхѫ 98. 21. 24. 27, 172. 28, 173. 3. 9. 15, 297. 8. 9—10. 17, 390. 19, 391. 38, пасцѣ 115. 20, 182. 23, 188. 25, 371. 2, 393. 19.

паче μᾶλλον magis 17. 20, 18. 3, 19. 19, 29. 23, 32. 1. 10, 62. 25, 92. 22, 107. 6, 133. 3, 143. 27, 153. 2, 158. 22 nota, 174. 23, 179. 24, 211. 28, 247. 14, 255. 3. 15, 283. 5, 323. 20, 332. 4, 370. 9, 392. 24; πλεῖον 225. 1, 329. 2; μεῖζον 73. 1, πρῶτον 18. 9; ὑπὲρ ἐμέ паче мене 33. 6. 8, cf. 272. 1; παρά cum acc. 259. 1. 8, 280. 15.

пепелъ vide попелъ.

петръ Πέτρος Petrus 29. 14, 50. 15. 18, 56. 10. 15, 57. 2, 58. 7, 60. 19, 63. 26, 68. 22, 100. 7. 13, 103. 1, 104. 8, 125. 5, 146. 27, 147. 7, 148. 16, 156. 17, 161. 10, 167. 25—26, 174. 16—17, 176. 23, 178. 23, 211. 7—8, 232. 4, 235. 14, 236. 22. 27, 256. 22, 282. 3, 301. 7. 11. 16—17. 21. 25, 302. 2, 308. 23, 318. 8, 371. 24, 373. 9, 374. 9, 388. 14, 389. 4. 7. 15, 390. 6. 11. 13, 397. 7. 13, 400. 6. 10, 401. 3. 13, 402. 11. 24, 403. 1, петрь 341. 24; петра 9. 9, 57. 29, 100. 20, 134. 1, 148. 9, 175. 1, 178. 7, 216. 11—12, 236. 14, 297. 8, 301. 24, 317. 25, 336. 3, 397. 10; петроу 371. 16. 20, 397. 3, 402. 1, петрови 57. 4—5, 60. 12—13, 101. 1, 104. 18—19, 147. 10, 175. 12, 178. 5. 17, 184. 1, 232. 22, 388. 18, 389. 11, 401. 2; петре 299. 11; петрѣ pro камене 56. 16 nota; adj. петровъ Πέτρου Petri 23. 5, петрова 318. 13, петрово 115. 21, петровѣ 114. 2, 186. 9.

печаль λύπη tristitia: печаль 383. 1. 3, gen. sing. печали 300. 12; μέριμνα cura: печали мѣримнаı 128. 12, печальми 296. 7—8, бес печали ἀμέριμνος securus 113. 8—9; θλῖψις tribulatio: печали dat. sing. 44. 4—5, 128. 9.

печальнъ бъıти λυπέομαι: печаленъ 48. 26, пе-

чалыни кѫдете λυπηθήσεσθε 383. 1, λύπην ἕχετε печалыни кѫдете 383. 7.

печенъ ὀπτός assus: печены 311. 24.

пешти сѧ μεριμνάω sollicitus sum: печетъ сѧ 18. 13, печеши сѧ 245. 14, печете сѧ 17. 23, 255. 7, пекы сѧ 17. 21, 255. 4, пѣцѣте сѧ 17. 2, 18. 4. 11—12, пцѣте сѧ 31. 7, 253. 16—17, 254. 21; προμεριμνᾶτε пѣцѣте сѧ 168. 31, ἔμελεν αὐτῷ печашє сѧ 366. 16—17; cf. пещи сѧ 100. 21 nota.

пештъ χλίβανος clibanus 255. 13; σπήλαιον spelunca 363. 24; κάμινος caminus: пештъ 46. 14, пещь 47. 13.

пико πόσις potus 340. 21—22.

пиганъ πήγανον ruta 250. 23.

пилатъ Πίλατος Pilatus: 106. 6. 15. 28, 107. 5, 110. 20, 111. 12, 179. 4. 9. 20, 179—180, 180. 4. 6, 182. 28, 258. 25, 303. 3. 6. 12. 30, 304. 3. 17—18. 26, 390. 19. 24, 391. 4. 8. 17. 23, 392. 4. 11. 18. 23—24, 393. 3. 10. 14. 22, 394. 7. 16, 396. 11—12, пилата 395. 21, 396. 8, пилатоу 105. 4, 110. 19, 111. 3—4, 182. 27, 201. 25, 302. 21—22, 307. 12, пилатови 179. 3. 13, 303. 29, 394. 13.

пира πήρα pera: пиржє 299. 19, кес пиры 299. 15, пиры 135. 18, 233. 14.

пиръ δοχή convivium 264. 20—21.

писание γραφή scriptura 207. 22.

писати (melius пьсати) —пишѫ γράφω scribo: пиши 394. 4, писахъ 394. 16—17. 17, писа 318. 14—15, 335. 6, писаше 347. 12. 16—17, писати 189. 8, писано γέγραπται 4. 6, 8. 5. 10. 14. 19, 34. 22, 74. 22—23, 99. 9, 115. 3, 149. 16. 21, 160. 27, 173. 26, 174. 13, 198. 18—19, 202. 13, 206. 5. 17. 22—23, 223. 8, 243. 17, 287. 27, 312. 7, 334. 17, 339. 23, 348. 15—16, 367. 17, псано 110. 3, псно 141. 2; писаное τὸ γεγραμμένον 289. 25, 299. 22, ὁ γεγραμμένος 380. 20, ἡ γραφή 181. 13, писана γεγραμμένα 282. 14, 367. 23, 399. 25, γέγραπται 399. 26; спана pro псана habes in cod. zogr. 403. 16.

пискати αὐλέω cano: пискахомъ 35. 13, 223. 25.

пистикии πιστική (sc. νάρδος) spicatus, pisticus: gen. sing. пистикиꙗ 172. 2, 366. 8.

пити—пиѭ et пыѭ πίνω bibo: пити 71. 26. 27, 91. 22, 99. 28, 108. 5. 7, 157. 20, 174. 8, 181. 5, 190. 22, 255. 17, 257. 7, 298. 1—2, 326. 2. 5. 10, 388. 10; пиѭ 101. 9, 157. 20. 24, 275. 21, пыѭ 99. 25—26, 174. 10, пьеши 275. 22, пиетъ 326. 19, 345. 17, пьетъ 122. 2, пиемъ 18. 5, пиете 17. 13—14, 298. 29, 340. 16, пьете 213. 21, пиѭтъ 214. 3, пии 254. 13, пиите 99. 20, пиѭ 35. 15. 17, 223. 29, 223—224, пиѭи 326. 18, 340. 17. 18. 19, пиѭште 241. 7, пыѭште 90. 20; питъ ἔπιε 326. 16, пихомъ 261. 24, пишѧ 174. 5, пиѣхѫ 277. 27, 277—278, пикъ 214. 22.

питомъ σιτευτός saginatus: питомы 270. 18.

питѣти—питѣю τρέφω pasco: питѣетъ 17. 19, питѣатъ 255. 2.

пишта τροφή esca, cibus: пишта 17. 16, 254. 24, пиштѫ 91. 13, пишти 223. 5.

пиѣница ὁ μεθύων ebrius: пиѣницами 91. 22.

пиѣиьство μέθη ebrietas: пиѣиьствомь 296. 7.

плакъ λευκός albus: плавы 328. 15.

плакати сѧ κλαίω fleo, ploro: плакати сѧ 178. 26, плака сѧ 104. 27, 287. 15, 302. 2, плакасте сѧ 223. 27, плакаше сѧ 397. 24—25, плакаахѫ сѧ 232. 24, плачеши сѧ 397. 29, 398. 4, плачетъ сѧ 363. 8, плачете сѧ 134. 6, плачи сѧ 221. 29, плачите сѧ 232. 25, 305. 8. 9, плачѫшти сѧ 5. 18—19, 224. 12, 397. 24, плачѫштѫ сѧ 363. 14, плачѫштеи сѧ 217. 3, плачѫштѧ сѧ 134. 4, 365. 15, плачѫштемъ сѧ 184. 9—10; πενθέω lugeo: плакати сѧ 26. 25, θρηνέω: плакаахѫ сѧ 305. 5—6, плакахомъ 35. 14; cf. ѳ плачѫштихъ сѧ περὶ τῶν κοπτομένων 188. 29.

плакати πλύνω lavo: плакаахѫ ἔπλυνον 210. 12—13.

пламень φλόξ flamma: къ пламени 273. 21.

платъ ῥάκος pannus: плата 27. 1, 122. 19.

плачь κλαυθμός fletus 22. 26, 46. 14—15, 47. 14, 79. 18, 91. 27, 95. 7, 262. 4, плачъ 5. 17.

плаштаница σινδών sindon: плаштаницѫ 176. 18. 19—20, 183. 2. 3, плаштаницеѭ 307. 14, плащаницеѭ 110. 22.

плешти ὦμος humerus: плешта 82. 20, cf. рамо.

плиновение πτύσμα sputum: плиновениѣ 353. 10—11.

плинѫти (vl. плюнѫти) πτύω expuo: плинѫ 146. 7, 353. 9, плинѫкъ 143. 20; плинѫкъше ἐμπτύσαντες 107. 24.

плодити сѧ καρποφορέω fructifico: плодитъ сѧ 129. 10—11, плодатъ сѧ 128. 18.

плодъ καρπός fructus: плодъ nom. acc. sing. 6. 23, 40. 8. 9, 42. 21—22, 44. 19, 78. 4, 127. 15, 129. 13, 193. 14—15, 226. 24, 259. 22, 328. 17, 368. 17, 378. 5 bis. 13. 22, 379. 1. 22. 23, genet. plur. 20. 3. 9—10. 14, 162. 24, 254. 7; плода 7. 4, 20. 12, 40. 10, 75. 13, 99. 24, 127. 14, 160. 18, 174. 8—9, 203. 6, 219. 17. 18. 19, 227. 23, 259. 14. 16, 289. 6, 298. 2, 378. 4. 9; плодомъ 77. 4; плодꙑ 20. 7. 8, 77. 5. 21—22, 202. 27; плодъ приносити хар-

ποφορεῖ 44. 12, плодъ творѧтъ харпоφороўсі 228. 3–4; бес плода ἄκαρπος 44. 9, 128. 15.

плънъ μεστός plenus: плънъ 395. 13, плънѫ 401. 14, плъни 85. 17–18; плъна сѫтъ γέμει 250. 16, плънн сѫтъ γέμουσιν 85. 4. 13.

плъть σάρξ caro 56. 13, 66. 6, 89. 1, 101. 5, 154. 18. 19, 170. 2, 202. 22, 315. 10, 322. 14, 340. 13. 17. 20, плътъ 66. 8, 175. 16, 340. 2, плъть 340. 10, плъти 311. 18, 322. 14, 340. 15, 341. 11, 348. 11, 384. 19.

плътьскъ σαρκός carnis: плътьскъі 315. 8.

плъкати—плюю ἐμπτύω conspuo: плъкати 178. 1, плъкаахѫ (vl. плюѭхѫ) 180. 16.

плѣва ἄχυρον palea: плѣвы 7. 12, 204. 6.

плѣвелъ ζιζάνια zizania: плѣвелъ nom. acc. sing. 44. 18. 20. 23. 27, 45. 4, 46. 4, gen. plur. 45. 28, плѣвелъі 46. 8.

плѣнити αἰχμαλωτίζω captivum duco: плѣнени 295. 8.

плѣньникъ αἰχμάλωτος captivus: плѣньникомъ 207. 13–14.

плѧсати ὀρχέομαι salto: плѧса 48. 20, плѧсасте 35. 14, 223. 26, плѧсавъши 136. 28.

по praepositio, construitur cum dativo, accusativo, locali; dativus respondet graeco ἐπί cum genetivo, egr. по морю ἐπὶ θαλάσσης 139. 17–18; ἐπὶ cum accusativo, egr. по морю ἐπὶ τὴν θάλασσαν 50. 10. 11, по водамъ ἐπὶ τὰ ὕδατα 50. 17; εἰς et ἐν, egr. по вьсеи земи εἰς γῆν 28. 3, 208. 11, по пѫти εἰς ὁδόν 159. 22, по главѣ εἰς κεφαλήν 107. 25; по земи ἐν γῇ 28. 15, по вьселенѣи ἐν οἰκουμένῃ 88. 7, cf. 222. 8. 9, по пѫти ἐν ὁδῷ 74. 7. 9; saepissime κατὰ cum accusativo: по дѣломъ κατὰ πράξιν, κατὰ ἔργα 57. 21, 82. 16, по винѣ κατὰ τὴν αἰτίαν 65. 25, по плъти κατὰ σάρκα 348. 11, по области κατ' ἐξουσίαν, по запоѣди κατὰ τὴν ἐντολήν 307. 23, по законоу κατὰ νόμον 390. 25, 392. 21, по вѣрѣ κατὰ πίστιν 28. 11, по прѣданию κατὰ παράδοσιν 140. 26, по обычаю κατὰ τὸ ἔθος 190. 6–7, 200. 20, cf. 199. 7–8, 207. 5, 244. 9, по глаголоу κατὰ τὸ ῥῆμα 193. 3, 199. 11, по реченоумоу κατὰ τὸ εἰρημένον 198. 22, по вьсемоу градоу καθ' ὅλην τὴν πόλιν 231. 11–12, по единомоу κατὰ εἷς 173. 21, по чесомоу κατὰ τί 191. 2; etiam πρός et ἐπὶ cum dativo: по жестосрьдию πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν 66. 12–13, 154. 12, по глаголоу ἐπὶ τῷ ῥήματι 210. 23; κατὰ cum genetivo: по вѣрѣоу κατὰ τοῦ κρημνοῦ 131. 24, 230. 17; по имѣзоу ἐκ δηναρίου 69. 18, ἀνὰ δηνάριον 70. 18, по пѧти десѧтъ κατὰ πεντήκοντα 138. 26, ἀνὰ πεντήκοντα 234. 29–30; по срѣдѣ εἰς τὸ μέσον 123. 22, 177. 12, 209. 7, ἐν μέσῳ 139. 13, 152. 9, 201. 4, etc., διὰ μέσου 208. 23, по ономоу полоу πέραν 154. 3; — по cum accusativo raro occurrit: по чьто διὰ τί 26. 12. 21, 43. 1, 51. 9–10. 13–14, 59. 22, 76. 5, 122. 8, 140. 25, 162. 13, 213. 20. 26, alia; по чьто εἰς τί 50. 23; по вьсѧ дьни καθ' ἡμέραν 102. 19–20, 176. 13, 301. 3, по мѣста κατὰ τόπους 168. 19–10; — по cum locali respondet graeco μετὰ cum accusativo: по мьноузѣхъ врѣменехъ μετὰ πολὺν χρόνον 93. 20, по дъвою дъноу μετὰ δύο ἡμέρας 97. 5, 171. 18, cf. по трехъ дьнехъ μετὰ τρεῖς ἡμέρας 111. 5–6, 201. 3, по шести 57. 27, по скрьби μετὰ τὴν θλῖψιν 89. 17, по въскрьсновении 100. 5, по прѣдании μετὰ τὸ παραδοθῆναι 117. 5–6, по параскевѣи 111. 2; μετὰ cum genetivo: по изгѧнании μετὰ διωγμῶν 156. 27, по сѣмъ μετ' αὐτοῦ 133. 29; по дьнехъ δι' ἡμερῶν 120. 3–4; по васъ ὑπὲρ ὑμῶν 152. 23, 239. 4; по немь нти ἀκολουθεῖν, vide sub ндж; по томь εἶτα 128. 8–9, 129. 11. 12, 146. 11, 227. 10, 371. 12, 395. 7–8, 399. 16, cf. 140. 23, 174. 15.

повити, unde каменьмь повиваѧ λιθοβολοῦσα 86. 14, 262. 24, к. повивати λιθοβολεῖν vl. λιθάζειν 347. 8–9.

повити — повиѭ ἀποκτείνω occido: повии 259. 7; каменьмь повишѧ ἐλιθοβόλησαν 77. 8, λιθάσαι к. повити 361. 12, повиѭтъ 288. 21, 359. 19. 20.

повѣдѣти γρηγορῆσαι vigilare 175. 14, повѣдѣти 101. 2–3.

повѣда νῖκος victoria: повѣдѫ 38. 23.

повѣдити νικάω vinco: повѣдитъ 248. 14, повѣдиҳъ 384. 14.

повапьнити κονιάω dealbo: повапьненомъ 85. 11.

повелѣние δόγμα edictum 196. 18, о повелѣнии περὶ τῆς ἀποστολῆς 114. 14.

повелѣти — повелиѭ ἐπιτρέπω permitto: повелѣи 23. 23, 24. 21, 239. 26, 240. 6, повелѣнъ 230. 13–14, повелѣ 66. 13, 131. 21, 154. 10, 230. 14–15, 396. 11; κελεύω iubeo: повели κέλευσον 50. 16, 111. 6, повелѣ 23. 15–16, 48. 28, 54. 11, 64. 9–10, 110. 20, 283. 7, повелѣхъ 49. 21–22; προστάσσω praecipio: повелѣ 3. 16, 22. 1–2, 74. 3, 119. 24, 211. 27; συντάσσω constituo: повелѣ 98. 26; ἐτάξατο повелѣ 113. 14, διέταξεν 233. 14; ἐπιτάσσω: повелѣ 137. 16, 138. 22, 2 pers. sing. 265. 21, повелѣнъ 230. 11; παραγγέλλω: повелѣ 144. 16,

235. 16; ἐντέλλομαι: повелѣ 171. 11, 347. 7–8; particip. повелѣнъ διατεταγμένος: повелѣнааго 203. 16, διαταχθείς: повелѣнаа 275. 25, 276. 1–2.

повєсти — поведѫ ἀπάγω duco: повѣсѧ 305. 1.

повиноватн сѧ ὑποτάσσομαι subdor: повиноүѭ сѧ 201. 18, повиноүѭтъ сѧ subiciuntur 242. 10. 18.

повинькнъ ἔνοχος reus: повиненъ 11. 22. 24. 25–26. 26–27, 104. 4, 126. 9–10, повинъноу 177. 26–27; ἀθῷος innocens: не повиненъ 107. 8–9, не повинънѫ 105. 10.

повити — повиѭ σπαργανόω pannis involvo: aor. повитъ 197. 2, part. pass. повитъ ib. 15–16.

повръшти — повръгѫ βαλεῖν mittere: повръшти 143. 6, повръщи 53. 13; ῥίπτω proicio: повръгъ 105. 11, 209. 6; ῥήγνυμι elido: повръже 238. 3.

повѣдати διηγέομαι narro: повѣдан 231. 10, повѣдашѧ 234. 11, ἐξηγέομαι: повѣдашете 311. 5; повѣдаѭ δίδωμι do 374. 3, повѣдаѭште ἀπαγγέλλοντες nuntiantes 258. 24, повѣдаемн διαλαλεῖται divulgabantur 195. 3, cf. повѣдатъ 112. 13–14 nota, vl. pro къзвѣститъ; повѣдати vl. pro съвѣдѣтельствовати 380. 24–25. 25–26 nota, 390. 2–3 nota.

повѣдѣти εἰπεῖν dicere: повѣдѣти 233. 6, повѣжды 21. 25, 398. 6, повѣжда 87. 8, 146. 17, повѣдите 58. 23, повѣдѣ 331. 26; ἀπαγγέλλω nuntio: повѣдѣ 232. 12–13, 265. 14, повѣдѣшѧ 282—283; λέγω: повѣдѧтъ 143. 25–26, διηγέομαι: повѣдѧтъ 149. 5–6, повѣдѣшѧ 132. 3; μηνύω indico: повѣстъ 365. 28.

повѣсть διήγησις narratio 189. 2.

поганъıнн strictius latinum vocabulum «gentilis» interpretatur quam graecum Ἕλληνίς 142—143.

поглъштати καταπίνω glutio: поглъштаıѭще 84. 31.

погребєнне τὸ ἐνταφιάσαι 98. 5–6, ἐνταφιασμός sepultura 172. 17, погребенıѣ 366. 19–20.

погребѫ (inf. погрєти) θάπτω sepelio: погрєти 23. 24. 26, 240. 1. 3, погрєсѧ 49. 5, 273. 13.

погрѣбание ταφή sepultura: къ погрѣбание 105. 17–18.

погрѣбати ἐνταφιάζειν sepelire 396. 18.

погрѧзнѫти χοῆτῶ γεμίζομαι impleor 130. 8.

погрѧжати сѧ βυθίζεσθαι mergi 211. 6.

погънати—поженѫ διώκω sector: ни поженѣте 277. 18.

погоүбити ἀπόλλυμι perdo: погоүблѭ 339. 9, погоүбитъ 5. 5. 33. 11–12. 12. 23, 57. 12. 13. 77. 19, 147. 19 bis, 152. 26, 163. 15–16, 209. 4, 235. 27–28. 28, 236. 3, 268. 4–5, 278. 13 bis. 289. 21, 357. 24, 368. 18, supinum 118. 5, погоүбѣтъ 38. 9, 106. 24–25, погоүби ἀπώλεσεν 78. 25–26, 277. 29, 278. 4–5, погоүбиıхъ 268. 11, 388. 13, погоүблъ 267. 15–16, погоүбилъ 150. 21, погоүбили 124. 9, 161. 4, погоүбити 32. 11, 124. 2, 215. 25–26, 288. 4–5.

погыбати — погыблѭ ἀπόλλυμαι pereo: погыблетъ 12. 19. 23–24, 294. 19–20, 336. 15, погыблемъ 24. 4–5, погыблемь 130. 11–12, 229. 8–9, погыблете 259. 4, погыблѭтъ 27. 7.

погыбнѫти — погыбнѫ ἀπολέσθαι pereo: погыбнѫти 262. 22, погыбнетъ 62—63, 323. 8. 12, 365. 7, погыбнете 259. 10–11, погыбнѫтъ 102. 10–11, 122. 26, 214. 18–19, 359. 13, погыбе 385. 26, погыбъшаго 62. 17, 251. 24, 284. 13, погыбъшимъ 29. 23–24, 53. 9–10, погыбъшѭщѫ 267. 25, погыбъшѧѧ 267. 19; πεσεῖν cadere погыбнѫти 272. 27–28.

погыбѣлıнъ τῆς ἀπολείας perditionis: погыбѣлънъı 385. 27.

подавити — подавлѣти συμπνίγω suffoco: подави 127. 13, подавлѣетъ 44. 8–9, подавлѣѭтъ 128. 14–15, — сѧ 227. 22; ἀποπνίγω: подави 42. 20, 226. 23.

подати — подамь δίδωμι porrigo: подамъ 373. 13, ἐπιδίδωμι: подастъ 19. 14. 16, 247. 7. 9. 10, μεταδίδωμι: подастъ 203. 11, διαδίδωμι: подастъ διέδωκεν 336. 10; подан, quod ad infinitivum подати pertinet, πάρεχε praebe 217. 26.

подвигнѫти сѧ, подвижати сѧ σαλεύομαι moveor: подвигнѫтъ сѧ 295. 18–19, подвижатъ сѧ 170. 16–17, подвигъше сѧ σπεύσαντες festinantes 197. 26–27.

подвигъ ἀγωνία agonia: къ подвизѣ 300. 7–8.

подвизати сѧ ἀγωνίζομαι contendo: подвизанте сѧ 261. 14–15, подвизалъı сѧ decertarent 391. 14.

подобати — подобаетъ δεῖ oportet: подобаатъ 56. 26, 58. 28, 87. 19, 147. 1, 149. 13, 168. 11–12. 28–29, 169. 14, 210. 3, 235. 17, 253. 19–20, 262. 20, 277. 22, 278. 25, 284. 1, 293. 21, 299. 22–23, 308. 12, 312. 2, 322. 16, 323. 6, 324. 23, 327. 9, 353. 4, 358. 13, 369. 13, 397. 21; подобаше ἔδει 84. 28, 94. 23–24, 102. 16, 250. 25–26, 270. 21–22, 312. 7–8, подобаше 65. 9, 310. 8; verbis ѣко подобаатъ 44. 12 falso vertitur graecum ὅς ὀή, interpres slavicus ὡς δεῖ legisse videtur 8.

подобити сѧ ὁμοιόομαι adsimilor: не подобите

сѧ 15. 16, подобитє сѧ παρομοιάζετε similes estis 85. 10—11, подобитъ сѧ ὁμοιάζει 178. 19.

подобьнъ ὅμοιος similis: подобенъ 35. 10, 47. 19, 219—220, 220. 1. 7—8, 352. 11, подобень 353. 18 nota, подобъна 81. 22, 165. 24, подобъно 45. 15—16, 46. 19. 24, 47. 4, 69. 13, 260. 25, 261. 1. 7—8, подобно 45. 8, подобьни 223. 21. 22, 256. 5; παρόμοιος similis: подобъна 141. 10. 24; подобъна крѣмене εὐκαιρίαν oportunitatem 98. 16, 297. 5; подобъно εὐκαίρως oportune 172. 27; подобъно кѣ ἔδει 297. 7.

подроугъ, vl. pro искрьнии, quod vide, 243. 24 nota.

подрѣжати, magis usitata forma подражати, ἐκμυκτερίζω derideo: подрѣжааҳѫ 272. 20, 305. 24—25.

подъ praepositio, construitur cum accusativo et instrumentali, respondet graeco ὑπό cum accusativo: подъ cum accusativo: 86. 18, 221. 5, 262. 28; подъ cum instrumentali: 11. 4, 22. 12. 12—13, 128. 21. 22, 129. 24, 221. 9. 10, 249. 24, 318. 27; ὑποκάτω: 135. 27, 143. 8, 228. 7, 319. 3.

подъкѣгъ vide sub подъпѣгъ.

подъклонити κλίνω reclino: подъклонити 23. 22, 239. 24.

подъкопавати — подъкопати διορύττω effodio, perfodio: подъкопаваѭтъ 16. 17—18. 21, подъкопати 256. 18—19.

подълагати τίθημι pono: подълагаатъ 228. 7.

подъметъ χράσπεδον fimbria: подъметы et къскрилиѣ eiusdem significationis videtur esse, nisi подъметы pro instrumentali casu habere et cum verbo величати coniungere malis, 83. 2.

подънебєсьскъ ὁ ὑπ' οὐρανόν sub caelo: подънебєсѣмь 277. 19, подънебєскыѭ 277. 20.

подъножие ὑποπόδιον scabellum 13. 7, 82. 5, 166. 17—18, подъножию 292. 5.

подъпѣгъ, quod minus bene подъкѣгъ scribitur, ἀπολελυμένη dimissa (sc. uxor): подъпѣгъѭ 12—13, подъкѣгоѭ 66. 19.

подърꙑти διορύττω perfodio: подърꙑти 91. 7.

пожьдати — пожидѫ μένω sustineo: пожидѣтє 100. 23, 175. 4.

поздѣ ὀψία, genet. absol. ὀψίας γενομένης vespere facto vertitur поздѣ къкъшю sive къкъши, posterior forma ex imitatione graeci textus fluxit, ubi ὀψία est vocabulum feminini generis: 23. 8, 49. 12, 50. 6, 110. 16, 118. 24, 160. 7, 182. 22, 336. 25, 398. 18; ὀψέ 161. 6.

познати γιγνώσκω cognosco: познаатъ сѧ γινώσκεται 219. 20, познаатє γινώσκετε 375. 12, познахъ ἔγνων 387. 8, позна ἔγνω 315. 3, 387. 7, позна сѧ ἐγνώσθη 311. 6, 2 pers. sing. ἔγνως позна 375. 16—17, познахомъ ἐγνώκαμεν 341. 26—27, познашѧ ἔγνωσαν 138. 2, 381. 6, 387. 8—9, познастє ἐγνώκατε 352. 9, познано γινώσκεται 40. 10, γνωσθήσεται 228. 11; ἐπιγιγνώσκω: познаетє ἐπιγνώσεσθε 20. 14—15, dual. познаатє ἐπιγνῶναι 309. 7, познаитє ἐπιγνώσεσθε 20. 4, познашѧ 59. 4, 139—140, dual. познастє ἐπέγνωσαν 310. 20—21, познакъше ἐπιγνόντες 51. 2; ᾔδεισαν познашѧ 400. 15.

позобати καταφαγεῖν comedere: позобашѧ 42. 13, 127. 6, 226. 19.

позоръ θεωρία spectaculum 307. 2.

поимати — поємлѭ παραλαμβάνω adsumo: поємлетъ 90—91, поємлѭтъ 90. 27, 278. 16. 18—19. 20—21; поємлетъ γαμήσῃ 13. 1; —понмѭ(—поѭти) λαβεῖν, παραλαβεῖν: понмѭ παραλήμψομαι 375. 3, поимєтъ λάβῃ 80. 17, 164. 15—16, 291. 3, παραλαμβάνει 41. 17—18, 248. 25, поимєтъ по силѣ ἀγγαρεύσει 13. 21—22, поими παράλαβε 5. 2. 23, 63. 7, понмѣтє λάβετε 390. 24—25, 392. 18; понмъ παραλαβών 282. 11—12, поємъ 100. 19, 157. 2, 234. 12, 236. 14, поємъше παρέλαβον 394. 1; поємъ λαβών 291. 5, προσλαβόμενος 57. 1—2, ἀπολαβόμενος поємъı-и 143. 18; поѭсѧ женѫ ἔγημα 265. 12; 3 pers. sing. поѭ ἔλαβεν 164. 18. 20, поѫ παρέλαβε 5. 5, поѭтъ ἔλαβεν 291. 6. 8, 392. 4, 395. 9, παρέλαβεν 5. 25, 8. 7—8, 71. 7—8, παραλαμβάνει 8. 15, 57. 28, 134. 9, 148. 8, 175. 1; поѭсѧ παραλαμβάνουσιν 130. 4, ἔλαβον 164. 22.

пондѫ (— понти): понде 269. 11 nota, vl. pro идє, пондѣмъ 101. 18 nota, vl. pro идѣмъ.

поискати—поиштѫ: поиштетє ζητήσετε quaeretis 345. 5.

покаание μετάνοια paenitentia: 7. 6, 26. 19, 122. 5—6, 213. 25, покаанию 6. 24, 202. 12, 268. 3, покаанию 116. 7—8, 202—203, 312. 10.

покаатисѧ μετανοέω paenitentiam ago: покаатъ сѧ 275. 2, покаатє сѧ 259. 3—4. 10, покаѭтъ сѧ 135—136, 274. 14, покаитє сѧ 6. 8, 9. 6, 117. 10 nota, покаашѧ сѧ 35. 23—24, 41. 9—10, 249. 20, покаали сѧ бѫ 35. 28, —кишѧ 241. 28, о покаакъшимъ сѧ περὶ τοῦ μετανοήσαντος 188. 30.

покадити θυμιᾶσαι incensum ponere 190. 8.

показати — показаѭ et покажѫ δείκνυμι ostendo: показаатъ δείκνυσι 332. 14, покажетъ

δείξει 173. 10—11, 297. 19, 332. 15, покажи δεῖξον 375. 14. 19, — сѧ 21. 25, 119. 22, 211. 25, покажѣте 290. 17, покажите 80. 5, — сѧ ἐπιδείξατε ἑαυτούς 276. 13, показати ἐπιδεῖξαι ostendere 54. 24, 87. 1, показа δείκνυσιν 8. 16, ἔδειξεν 206. 8—9, 398. 22—23, ἐπέδειξεν 311. 19.

показати — покажѫ παιδεύω emendo, corripio: показавъ παιδεύσας 304. 11. 22.

поклонити сѧ — покланѣти сѧ προσκυνέω adoro: поклонѭ сѧ 4. 15, поклониши сѧ 8. 18. 20, 206. 14. 18, поклонитє сѧ 327. 11—12, поклонатъ сѧ 327. 16, 368. 6, поклони сѧ 53. 11, 131. 8, 356. 14, поклонишѧ сѧ 4. 22, 50. 25, 113. 15, 327. 7, dual. поклонистѣ сѧ 112. 16—17, поклонѣше сѧ 312. 21, supin. поклонитъ сѧ 3. 23, покланѣѭштиѭъ сѧ 327. 18; поклонь сѧ κύψας 116. 19, 347. 11. 16; γονυπετήσας 155. 10, θείς τὰ γόνατα 300. 3, поклонѣше сѧ γονυπετήσαντες 107. 21, поклонѣшамъ κλινουσῶν 308. 7—8.

покои ἀνάπαυσις requies: покои 36. 25, покоѣ 41. 13, 248. 21.

покоити ἀναπαύω reficio: покоѭ ἀναπαύσω 36. 21—22.

покровъ στέγη tectum 120. 12, cf. 212. 16 nota.

покрꙑвати — покрꙑти καλύπτω operio: покрꙑваатъ 228. 6, покрꙑвати сѧ 24. 1, покрꙑитє 305. 14, покрꙑвено 32. 3, συγκεκαλυμμένον 252. 12.

покꙑвати κινέω moveo: покꙑваѭштє 108. 15, 181. 16.

покѫпати сѧ βαπτίζομαι baptizor: покѫпѭтъ сѧ 140. 19—20.

полагати — положити τίθημι pono: полагаѭ τίθημι 358. 10. 16. 18, полагаатъ 249. 24, 320. 6—7, 357. 27—28, полагаахѫ 140. 6, 183. 7; παρατίθημι: полагаѭтъ 139. 1—2; положѫ 38. 16, 82. 4, 166. 17, 292. 4—5, 374. 14—15, положиши 374. 16, положитъ 91. 26—27, 257. 11, 266. 15, 379. 14, положитє 294. 9—10, положиѭъ 285. 22—23, 379. 21—22, положи 110. 22, 220. 3, 307. 14, 371. 11, 394. 8, положистє 363. 17, dual. 3 pers. 396. 23—24, положишѧ 137. 21—22, 195. 4, 397. 6, 397—398; положити 212. 13, 358. 19; положъ 285. 18, положилъ 398. 7, положенъ 128. 21—22, 183. 21—22, 396. 21—22, положено 307. 20; παρατίθημι: положити 246. 17, положишѧ 144. 20; ἐπιτίθημι: положи 354. 6—7, положишѧ 108. 9—10; ἀνακλίνω: положи 197. 2—3; положенъ κείμενος 307. 16, положенѫ ἀποκειμένην 285. 15—16.

полъ in на онъ полъ, об онъ полъ interpretatur graecum πέραν: 9. 2, 23. 16, 24. 11, 55. 11, 65. 20, 130. 3. 20, 132. 16, 145. 13, 229. 3. 18, 316. 21, 324. 11, 335. 9, 337. 2. 13. 24—25, 360. 12, 387. 15; полоу in съ оного полоу πέραν 10. 2, 124. 14, на ономь полоу πέραν 50. 3, 139. 9, 154. 3; полъ ἥμισυ 137. 5, τὰ ἡμίσεα 284. 6, loc. sing. полоу (ношти) μέσης νυκτός 92. 11—12, 171. 13—14, 246. 13; мѫжескъ полъ ἄρσεν masculinum 66. 2, мѫжъска полоу 198. 20; полъма in протешетъ полъма διχοτομεῖν 91. 25; полъспѫдна 261. 9 nota, vide quae pag. 472 disputavi.

польза respondet variis dictionibus graeci verbi ὠφελεῖν prodesse, proficere: 147. 21, 368. 4, полъза 57. 14, 236. 1—2; gen. sing. пользѫ 133. 2, 341. 12.

пользовати et польꙁовати сѧ ὠφελεῖσθαι: польꙁовалъ 141. 20, —сѧ 51. 20.

помахати — помаѭти νεύω, ἐννεύω innuo: помаваахѫ ἐνένευον 194. 24, помакаѭ διανεύων 191. 18—19; помаѭ νεύει 373. 8, помаѭшѧ κατένευσαν 211. 2, ἀνέσεισαν concitaverunt 179. 24.

помазати ἀλείφω ungo: помажѫтъ 183. 10, помажи 16. 10, помаза 225. 14. 15, 366. 8—9, помазакъшиѣ 360. 21—22; χρίω ungo: помаза 207. 10—11; ἐπιχρίω lino: помаза 353. 11. 23; cf. о помазакъшии περὶ τῆς ἀλειψάσης 187. 3, 313. 12, о помазакъшии 115. 19.

помести — пометѫ σαρόω everro: помететъ 268. 6, пометенъ σεσαρωμένος scopis mundatus 41. 16—17, 248. 24.

помиловати ἐλεέω misereor: помиловати 65. 10, помилова 132. 12, помиловахъ 65. 11, помилоуи 28. 5—6, 53. 3, 59. 11, 73. 2, 158. 20. 23, 273. 17, 276. 11, 283. 3. 6, помилон (pro помилоуи) 72. 26, помилованиѣ кѫдѫтъ misericordiam consequuntur 10. 11.

поминати μνημονεύω memor sum, reminiscor: поминаатє 381. 7—8, поминантє 278. 11.

помогѫ — помошти— βοηθέω adiuvo: помози 53. 11, помози 150. 22. 27; συλλαμβάνομαι: помогѫтъ 211. 4—5, συναντιλαμβάνομαι: поможетъ 245. 13.

помолити сѧ προσεύχομαι oro: помолѭ сѧ προσεύξομαι 100. 19, 174. 28, помолитъ сѧ 67. 8, supin. помолитъ сѧ προσεύξασθαι 50. 5—6, 139. 11—12, 236. 15, 279. 26; imperat. помоли сѧ 15. 10, помолитє сѧ 300. 13, aor. помоли сѧ 101. 6. 12, 175. 17.

поморие παραθαλάσσιος maritima 8. 27, παρά-

λιος: поморинѣ 216. 21, αἰγιαλός: на помори 42. 9.

помрачити σκοτίζω contenebro: помрачитъ сѧ 170. 13.

помрѣкнѫти σκοτίζομαι obscuror: помрѣче 306. 22.

помꙑшлєние διαλογισμός cogitatio: помꙑшлєние 238. 15. 17, помꙑшлениѣ 52. 23, 142. 14—15, 199. 24, 212. 24, 215. 18, 311. 14—15; ἐνθυμήσεις помꙑшлениѣ 25. 12; διάνοια: помꙑшлениемь 243. 23.

помꙑшлѣти διαλογίζομαι cogito: помꙑшлѣти 212. 19—20, помꙑшлѣате 121. 1—2, 212. 25, 365. 5, помꙑшлаате 145. 22, помꙑшлѣѭтъ 120. 25, помꙑшлѣѭште 120. 19, помꙑшлѣѭштемь 203. 22—23, помꙑшлѣаше 192. 9—10, помꙑшлѣашете 152. 2—3, помꙑшлѣахѫ 145. 19, помꙑшлѣхѫ 55. 15, 76. 4; συνελογίσαντο помꙑшлѣахѫ 288. 17—18; περὶ τῶν διαλογιζομένων: о помꙑшлѣѭштиихъ 115. 4, о помꙑшлаѭштихъ 187. 14.

помѣнѣти—помѣнѭ μνημονεύω recordor: помѣнитъ 383. 5, помѣните 55. 19, 145. 27, 380. 6, cf. о не помѣнѣти вражьдꙑ περὶ ἀμνησικακίας 115. 11.

помѣнѫти et помазѫти μνάομαι recordor: помѣнѫти μνησθῆναι 194. 7, помазѫти 195. 18, помѣнеши 11. 28—29, помѣни μνήσθητι 273. 22, 306. 17, помѣнѣте 308. 10—11, помѣнѫ ἐμνήσθη 104. 23, помѣнѭхомъ ἐμνήσθημεν 111. 4, помѣнѫша 308. 15, 320. 25, 321. 11—12, 367. 22; помѣнѫ ὑπεμνήσθη 301. 24.

помѣтати βάλλω mitto: помѣтанте 19. 4—5.

понєже ἐπεί quoniam 65. 9, 105. 15, 182. 23, 373. 19, 395. 18, ἐπειδή 78. 9—10, ἐπειδήπερ 189. 1, ἐπάν 248. 13, 250. 1, ἀνθ' ὧν quod 287. 23, καθότι quod 190. 1, ἐφ' ὅσον 96. 9. 27.

понести—понесѫ βαστάσαι portare: понести 7. 8, понесе 23. 14, понесъшемъ 70. 22; αἴρω tollo: понести 108. 2.

поносити ὀνειδίζω exprobrare 35. 21, поноси 184. 18, поносѧтъ 217. 6, —сѧ 10. 16 (male dico), поношаасте (impropero) 109. 3, поношаашете (convicior) 181. 25—26.

поношєние ὄνειδος opprobrium 191. 25—26.

понтъскъ Πόντιος Pontius: понтъскоумоу 105. 4, 201. 25.

понѣ κἄν vel 133. 6, 137. 29, 140. 7—8.

понѣвица vl. pro плаштаница, quod vide: 110. 22 nota, 183. 2 nota.

попєлъ, vl. пепелъ, σποδός cinis: попелѣ 35. 28, 241. 28.

попирати — попърати — поперѫ καταπατέω conculco: попираѥма 10—11, попираемъ πατουμένη 295. 9—10, попираахѫ 252. 8, поперѫтъ καταπατήσουσιν 19. 6, попърано κατεπατήθη 226. 18.

попърите μίλιον mille passus: попърище 13. 22.

поразити πατάσσω percutio: поражѫ 100. 3, 174. 14.

порокъ in кєс порока ἄμεμπτος sine querela 189. 19.

порфѵра πορφύρα purpura: къ порфѵрѫ 273. 4.

поржгание τὸ ἐμπαίξαι: на поржгание ad deludendum 71. 13—14.

поржгати сѧ ἐμπαίζω illudo: поржгаѭтъ сѧ 157. 8—9, 282. 16, поржгаша сѧ 107. 25, 180. 18, поржгакъ сѧ 303. 27, поржганъ 5. 10.

посагати—посагнѫти γαμίζομαι, ἐκγαμίζομαι nubor, ad nuptias dor, trador: посагаѭтъ 81. 4, 165. 3—4, γαμίσκονται 291. 14. 17, посагаѭште ἐκγαμίζοντες 90. 21, посагаѫхѫ ἐγαμίζοντο ad nuptias dabantur 277. 27—28; посагнетъ γαμήθη 154. 26.

посадити ἀνακλίνω accumbere vel discumbere facio: посадитъ ἀνακλινεῖ 256. 11, посадити ἀνακλῖναι 138. 22, посадиша 234—235; посадите κατακλίνατε 234. 29.

послоужити διακονέω ministro: supin. послоужитъ διακονῆσαι 72. 17—18, 158. 12, praes. 3 pers. διακονήσει 256. 12, послоужатъ 72. 17, 158. 11, послоужихомъ 96. 24—25; λατρεύω servio: послоужиши 8. 21, 206. 19.

послоухъ vl. pro съвѣдѣтель, quod vide.

послоушати ἀκούω audio: послоушаеши 364. 7, послоушаатъ 30. 20, 63. 5. 6—7, 351. 16, 355. 26—27. 28—29, 391. 22, послоушаате 351. 17, 358. 25, послоушаѭтъ 135. 25, 274. 11. 15, послоушаите 58. 15, 141. 26—27, 148—149, послоушаша 136. 21, 324. 21, послоушаѭште 288. 7—8, послоушаѭштеи 201. 7, послоушаѭшта 201. 5, sup. послоушатъ 216. 22—23, 267. 9—10, 296. 19, послоушаша 357. 19, послоушааше 136. 22, послоушаахѫ 166. 20; παρακούω: не послоушаатъ 63. 11; ὑπακούω: послоушаѭтъ 24. 10, 118. 14, 130. 19, 229. 15—16, послоушала 275. 11.

послоушьствоуѭ vl. pro съвѣдѣтельствоуѭ cf. 106. 7—8 nota, 324. 12 nota, 325. 2 nota.

послѣдовати ἀκολουθέω sequor: послѣдова 152.

19, послѣдоүѭштоүмоү 221. 15, послѣдовати 187. 15.

послѣдьствовати παρακολουθέω, ἐπακολουθέω: послѣдьствоүѭштѣ 184. 27, послѣдьствоүѭштиими 185. 12.

послѣдь ὕστερον postea: 76. 16. 27, 77. 10, 93. 2—3, 103. 9, 184. 16—17, 205. 26, 374. 12, послѣдѣ 8. 1; ἔσχατον novissimus 163. 9, 164. 23; послѣдь граджштѣ ἀκολουθοῦντες 157. 1—2; послѣди μετὰ ταῦτα post haec 279. 8.

послѣдьнии ἔσχατος novissimus: sing. послѣдьнии 12. 10—11, 258. 22, 339. 9—10. 13. 22—23, 340. 19, 362. 18, 370. 22, послѣдьни 345. 14, plur. послѣдьнии 69. 11—12. 12, 71. 4. 5, 156. 29—30. 30, 262. 11. 13; послѣдьнѣка fem. sing. 111. 11, neutr. plur. 248. 27, послѣдьнѣ 41. 20, послѣдьнее 264. 6, послѣдьнюмоү 70. 27—28, послѣдьниимь loc. sing. 264. 8, послѣдьниихъ 70. 13, 347. 19—20, послѣдьнѣиша 70. 19—20.

послѣжде ὕστερον postea 80. 24, 291. 9.

поспѣшьствовати συνεργέω cooperor: поспѣшъствоүѭштоү 185. 10—11.

посрамлѣти сѧ ἐντρέπομαι revereor: посрамлѣѭтъ сѧ 163. 9—10, cf. оүсрамлѣти сѧ.

поставити στῆσαι statuere: поставитъ 95. 16, постави 8. 8—9, 61. 6—7, 152. 9, 206. 20, 238. 18, поставиша 98. 14, поставьше 347. 4; καταστῆσαι constituere: поставлѭ 94. 4. 12, поставитъ 256. 25, 257. 3—4, поставитъı-и 91. 17—18, постави 91. 11—12, 253. 24; παραστῆσαι поставити 198. 17—18.

постигнѭти φθάνω pervenio: постиже 39. 18—19, 248. 10.

постилати — постѣлати στρωννύω sterno: постилаχѫ 74. 8—9, постилааχѫ 159. 22, 159—160; постѣлаша 74. 6—7, постѣланѫ 173. 11, 297. 19—20; ὑποστρωννύω постилааχѫ 287. 1.

постити сѧ νηστεύω ieiuno: поштѫ сѧ 280. 6, постимъ сѧ 26. 22, постите сѧ 16. 6, постатъ сѧ 26. 23—24. 28, 122. 9. 10. 17, 213—214, 214. 8, поста сѧ 16. 10. 12, постѧще сѧ 16. 8, 122. 7, поститѝи сѧ 122. 12. 15, 214. 6, пощъ сѧ 8. 1.

пострадати παθεῖν pati 56. 27, 147. 2, 235. 18—19, 277. 23, 310. 8, 312. 8, пострадаχъ 106. 21—22, пострадаша 259. 2, пострадавъши 132. 28, пострѫдетъ 149. 17—18.

постъ νηστεία ieiunium: постомь 60. 5, 200. 5, постомъ 151. 19.

постъıдити сѧ ἐπαισχύνομαι confundor: постъıдитъ сѧ 147. 24—25, 148. 1—2, 236. 4—5. 6.

посълание ἀποστολή: о посълании 187. 9.

посълати — посылати πέμπω mitto: посълѭ 289. 13, 372. 26, 380. 22—23, 381. 17—18, посълеши 274. 5—6, посълетъ 377. 7, посъли 131. 20, 273. 18, посълати 289. 8. 10—11, посъла 78. 25, 221. 1, 222. 12, 268. 26, посълакъ 4. 12, 34. 4, 48—49, посълакъıи 317. 6, 339. 21, 344. 22—23, 348. 20, посълакъı 334. 8, 348. 14, 349. 15. 22, 370. 23, посълавъшааго 328. 10—11, 332. 22, 333. 18, 339. 6. 7, 343. 18—19. 24, 353. 5, 370. 11—12. 13, 372. 16—17. 27—28, 377. 5, 380. 12, посълакъшюмоү 332. 24—25, 345. 4—5, 381. 10—11, посълавъшеимъ 316. 8, посъланъ 208. 12, посълании 221. 18—19; ἀναπέμπω: посъла 303. 15; ἀποστέλλω: посълѭ 34. 23, 115. 26, 251. 18, 312. 14, посълетъ 46. 10, 73. 18—19, 89. 29, 129. 13—14, 131. 17, 159. 13, 170. 20, посълаχъ 299. 14, 328. 20—21, 386. 13, посъла 29. 20, 69. 18, 73. 12, 77. 4. 8. 11, 78. 14. 16, 106. 19, 146. 14, 159. 4—5, 162. 22, 163. 1. 5. 8, 173. 3, 207. 12, 220. 17, 222. 15, 233. 10, 239. 7—8, 240. 12, 265. 2, 286. 15, 289. 5, 297. 8, 323. 13, 325. 6, 334. 7—8. 13, 338. 13, 340. 24, 344. 25, 351. 3, 360. 3, 364. 9—10, 384. 23, 385. 13, 386. 12. 20. 26, 387. 9, 390. 4, 398. 26, посъласте plur. 333. 25, dual. 360. 24, посълашѧ 51. 3, 126. 13, 162—163, 163. 4. 24, 284. 24—25, 290. 6, 315. 25, 345. 2, посълакъ 136. 12, 137. 15, 266. 28, послакъ 5. 11, посълавъшааго 33. 15, 152. 14, 238. 21—22, 242. 7—8, посъланъ 53. 8—9, 191. 7. 27, 210. 5, 314. 8, 324. 18, 353. 14, посълании 316. 12, посъланаѣ dual. 286. 22, посъланъша 86. 15, 262. 25; — посылаѭ ἀποστέλλω 223. 8, 240. 19—20, посылатъ 125. 2, посылаѭтъ 79. 23; посылаχъ ἀνέπεμψον 304. 8—9; cf. о посъланъıχъ περὶ τῶν ἀποσταλέντων 187. 2.

посѣкати — посѣкти ἐκκόπτω excido: посѣкаѭтъ 20. 12—13, 203. 7; посѣчеши succides 259. 23, посѣцѭ succido 259. 17; посѣкаемо 7. 4.

посѣсти — посѧдѫ προσαναβαίνω ascendo: посѧди 264. 10.

посѣтити ἐπισκέπτομαι visito: посѣти 195. 10, 222. 7, посѣтисте 95. 26, 96. 20, посѣтилъ 195—196.

посѣщение ἐπισκοπή visitatio: посѣщению 287. 24.

посѧдити ἐπικρίνω adiudico: посѧди 304. 26.

потанти ἀποκρύπτω occulo: потаено ἀπόκρυφον 128. 25—26, cf. оүтанти.

потокъ χείμαρρος torrens: потока 387. 15—16.

потопити καταποντίζω demergo: потопѧтъ 61. 19, cf. 150. 21 nota.

потопъ κατακλυσμός diluvium: потопъ 277. 29, потопа 90. 19—20.

потрѫпѣти μακροθυμέω patientiam habeo: потрѫпи 64. 13. 21—22.

потрѣба χρεία necessarium: потрѣбѫ 245. 15—16, ἀνάγκη necesse 304. 11.

потрѣбити διακαθαρίζω purgo: потрѣбитъ 7. 10—11, 204. 4.

потрѣбьнъ εὔκαιρος oportunus: потрѣбьноу 136. 23.

потрясти σείω moveo, commoveo: потрясе сѧ 74. 14—15, 109. 26.

потрѫсьнъ σεσαλευμένος coagitatus: потрѫсѣнѫ 218. 27.

потъ ἱδρώς sudor 300. 9.

потъкнѫти сѧ προσκόπτω offendo: потъкнетъ сѧ 361. 15—16. 17—18.

потъштати сѧ σπεύδω festino: потъштакъ сѧ 283. 26, 284. 2.

пооучати сѧ προμελετάω praemeditor: пооучанте сѧ 169. 1, поуоучати сѧ 294. 11.

похвалити ἐπαινῆσαι laudo: похвали 271. 26.

похоть ἐπιθυμία concupiscentia, desiderium: похоти 128. 14, 351. 6; θέλημα voluntas: похоти 315. 8. 8—9, съ похотиѭ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ad concupiscendum 12. 15; похоть τὸ ἱκανόν satis 180. 7.

похризмити μυρίσαι ungere 172. 16—17.

похоулити vl. pro оуничьжити 149. 18 nota.

почикати—почити ἀναπαύομαι requiesco: почикаате 101. 15, почиваи 254. 13, почиканте 175. 23, починте 137. 26; ἐπαναπαύσεται почиетъ 241. 3—4; почиваѭштиихъ τῶν κεκοιμημένων 110. 2.

почрѣпало ἄντλημα: почрѣпала не имаши neque in quo haurias habes 326. 12.

почрѣпати—почрѣпаѭ, почрѣти—почрѣпѫ ἀντλέω haurio: почрѣпатъ 326. 26—27, почрѣтъ 326. 1, почрѣпѣте 319. 22—23, почрѣпъшеи 320. 4.

почьтѫ (—почисти) τιμᾶσαι honorifico: почьтетъ 51. 21, 368. 23.

поѣдати, поѣсти—поѣмь κατεσθίω devoro: поѣдаѭштиихъ 166. 26—27; ἀναλίσκω consumo: поѣстъ ἀναλῶσαι 239. 15, cf. 153. 23 in nota.

поѣсати ζωννύω cingo: поѣсаше сѧ 402. 16, поѣшетъ 402. 19.

поѣсъ ζώνη zona: поѣсъ 116. 14, поясъ 6. 13—14, поѣсѣ 135. 19, поѣсѣхъ 30. 7.

правъ εὐθύς rectus: правы 6. 11, 116. 5, 202. 16—17; directus правѣ 202. 20; правѣ ὀρθῶς recte 225. 5, 244. 1, право vl. правѣ 290. 12.

правьда δικαιοσύνη iustitia: правда 11. 19, правъды 18. 10, правды 10. 9. 14, правдѫ 7. 21, о правъдѣ 381. 9, правьдѣ 381. 19, правъдоѭ 195. 25; δίκαιον iustum: правъда 69. 23, 70. 8, правъды τὸ δίκαιον 258. 14, къ правъдѫ δικαίως iuste 306. 14—15.

правьдьникъ δίκαιος iustus: правєдьника 33. 18, правєдьникоу 106. 21, правєдьници 43. 21—22, 95. 29, 97. 1, 290. 7, правєдъници 279. 24, правєдьникъ 26. 18, 122. 4—5, правєдъникъ 213. 24, правєдъницѣхъ 268. 2.

правьдьничь δικαίου iusti: правєдьниче 33. 18—19, правєдьничѫ 33. 19.

правьдьнъ δίκαιος iustus: правьденъ 307. 9, 333. 17, правьденъ 307. 1, правєденъ 3. 2, правъденъ 198. 26, правєдънꙑ 344. 10, правєдънꙑи 387. 7, fem. правєдъна 86. 7—8, acc. sing. правєдъна 136. 20, dual. 189. 17, правєдънааго 86. 9, 107. 9—10, 251. 23, правєдьни 85. 16—17, правєдьнии 46. 15—16, правєдънꙑ acc. plur. 14. 4, правєдьнꙑихъ 85. 21, правєдънꙑихъ 47. 12—13, 190. 29, 264. 25, instr. sing. пѣтемь правєдъномъ τῆς δικαιοσύνης 76. 24.

праздьникъ ἑορτή dies festus, festum: праздьникъ 97. 13, 171. 21, 179. 14, 200. 17, 296. 20, 321. 14—15, 329. 12—13, 330. 10, 335. 15, 342. 7. 22. 23, 343. 3. 5—6, 345. 15, 365. 25, 367. 10, 368. 6—7, 373. 21—22, праздьника 200. 20, 343. 13, 371. 1—2, праздьникꙑ 304. 12.

праздьнъ ἀργός otiosus: праздьни 70. 5, праздънꙑ 69. 21, 70. 3, праздъно 40. 18—19; празденъ σχολάζοντα vacantem 41. 16.

практоръ vl. pro слоуга, cf. 258. 19 nota.

прапрѫдъ, vl. прѣпрѫдъ, порфύра purpura: 180. 12. 19, cf. порфира.

прапрѫдьнъ порфύρεος purpureus: прапрѫдьнѫѭ 392. 14—15, прапрѫдънѫ 392. 7.

прахѣнѣнъ, vl. pro зълъ, σαπρός malus 40. 9 nota.

прахъ κονιορτός pulvis: 30. 22, 233. 18, 241. 18, ὁ χοῦς: 135. 27.

преторъ πραιτώριον practorium: преторъ 390. 16, 391. 4—5, 393. 1, прѣторъ 180. 11, cf. сѫдиште, vl. habet приторъ 393. 1 nota.

при praepositio, construitur cum locali, respondet graeco παρὰ cum accusativo: 9. 8, 42. 6. 12, 43. 29, 53. 20, 72. 23, 117. 11, 126. 24, 132. 18, 139. 16, 158. 17, 210. 9. 11, 224. 11, 227. 9, 230. 25, 231. 18, 282. 25; πρὸς cum accus.: 102. 20, 126. 27, 159. 14, 176. 26, 245. 8, 273. 7, 301. 12, 310. 15; εἰς: 30. 7, 135. 19, 400. 15; ἐπὶ cum dativo: 90. 9, 170. 29; ἐπὶ cum genet: 123. 9, 165. 7, 291. 21; πρὸς cum dativo 389. 7, παρὰ cum dativo 395. 2.

приближати сѧ — приближити сѧ ἐγγίζω appropinquo: приближаатъ сѧ 255—256, приближаютъ сѧ 51. 24—25, приближаюште сѧ 267. 8—9, приближаюштю сѧ 287. 2, приближааше сѧ 296. 20; приближи сѧ 6. 8, 9. 7, 30. 1, 73. 10, 77. 3, 101. 16. 18—19, 117. 9—10, 159. 3, 175. 27, 221. 24, 241. 14. 20, 270. 2, 282. 23, 286. 12—13, 287. 14, 293. 18, 294. 23, 295. 24, приближиша сѧ 310. 12, приближь сѧ 309. 5, приближьшю сѧ 283. 7—8.

приваліти προσκυλίω advolvo: привали 183. 4.

привести — приведѫ, приводити φέρω adfero, duco, induco: приведѫтъ 253. 14—15, приведѣте 59. 19, приведѣта 159. 10, привѣсъ attuli 149. 30, привѣсѧ φέρουσιν 143. 16, 146. 4, 181. 2, привѣсте duxerunt 159. 19, приведъше 269. 22; ἄγω duco, adduco: приведѣте ἀγάγετε 286. 10, приведѣта 73. 16, 286. 19—20, привести 283. 7, 358. 13, приведе ἤγαγεν 244. 18, 318. 5, привѣсте ἤγαγον 74. 3, 286. 26, ἠγάγετε 346. 7, привѣсѧ ἄγουσιν 347. 2; προσφέρω: привѣсъ 59. 14, привѣсѧ 23. 9, 28. 16, 67. 6, приведоша 9. 23; προσάγω: приведи 238. 1, привѣсѧ 38. 24, 64. 7; — приводити ἄγω duco: приожддахѫ 209. 22—23.

привлѣшти—привлѣкѫ ἑλκύω traho: привлѣкѫ ἑλκύσω 369. 8, привлѣчетъ 339. 21—22, привлѣшти 400. 22; κατασύρω: привлѣчетъ 258. 17.

привръшти — привръгѫ ῥίπτω proicio: привръгѫ 53. 24.

привѧзати δέω ligo, alligo: привѧзанъ 159. 8. 14, привѧзано 73. 15, 286. 17—18.

пригласити — приглашати φωνέω voco: приглаѧтъ 285. 3, приглаи 320. 4; προσφωνέω: приглаи 216. 8, 260. 3, приглашаюштемъ 223. 23—24, cf. 152. 5 nota.

придѣлати προσεργάζομαι adquiro: придѣла 285. 7.

придѣти — придѣати προσφέρω offero: придѣша 395. 15, придѣюште 306. 4.

придѫ pro приидѫ (—прити pro притн) ἔρχομαι, ἐλθεῖν venio: придѫ 1 pers. sing. 284. 23, 375. 2—3, 376. 14, 377. 15, 403. 3. 9—10, 3 pers. plur. aor. 20. 30, 21. 8, 42. 12, 51. 1, 93. 3, 118. 17, 120. 8, 122. 7, 124. 16, 125. 13, 127. 5—6, 130. 19—20, 131. 28. 29, 133. 24, 139. 27—28, 154. 4, 158. 13—14, 160. 20, 161. 28, 162. 1—2, 164. 10, 174. 25—26, 183. 11, 194. 17, 197. 26, 203. 13, 209. 31, 211. 5, 216. 22, 228. 17, 230. 22, 305. 18, 307. 24, 309—310, 324. 9, 327. 25, 328. 27, 329. 13, 337. 18. 23, 346. 5, 360. 15, 367. 3, 395. 22; придеши 306. 17—18; придетъ 15. 20, 22. 15, 30. 16, 31. 21, 59. 2, 77. 17, 86. 6—7, 91. 3. 5. 10, 95. 8, 109. 19, 128. 2. 26, 148. 2, 163. 15, 171. 13, 182. 9—10, 193. 16, 227. 11, 228. 12, 236. 7, 246. 3, 256. 14. 17—18. 21, 263. 2—3, 264. 9, 277. 8. 9—10, 289. 21, 298. 3, 322. 19, 327. 21—22. 22, 328. 13, 332. 26, 334. 23, 339. 26, 344. 17. 29, 345. 17. 27, 346. 2, 353. 6, 375. 9, 380. 22, 381. 3. 7. 16—17, 382. 1, 383. 18, ἥξει 88. 9, 91. 22, 221. 12, 339. 3, придетъ 257. 8, ἐπεισελεύσεται 296. 10, придѫтъ ἐλεύσονται 26. 26, 87. 14, 122. 16, 168. 6—7, 214. 6, 274. 9. 19. 20, 277. 14, 293. 10. 16, 364. 25, ἥξουσιν 22. 21, 86. 12, 262. 8, 287. 18—19; придъ 1 pers. aor. ἦλθον vel ἐλήλουθα 26. 18, 32. 24, 33. 1 bis, 122. 4, 213. 23—24, 257. 21 (παρεγενόμην ib. 25), 317. 2, 334. 21, 344. 21, 348. 9, 351. 2. 2—3, 356. 15, 357. 24—25, 368. 26, 370. 14. 17—18, 383. 27, 391. 19, придъ 11. 9; приде 35. 15. 16, 44. 17, 45. 25, 59. 4, 62. 16, 65. 19, 72. 16, 73. 10, 75. 11. 24, 76. 23, 90. 23, 92. 24, 93. 21, 100. 16. 29, 101. 14. 21, 110. 16, 111. 18, alia plurima, διαπέρασεν приде 25. 5; придомъ 96. 6, aor. 2 pers. plur. придете 95. 27, 301. 2, 3 pers. dual. 173. 13, 200. 25, 317. 22; придн 22. 14—15, 50. 17, 221. 12, 318. 21, 327. 1, ἀκολούθει 68. 6, δεῦρο 155. 27; придѣта δεῦτε 112. 7, 117. 16, придѣте 36. 20, 77. 14, 78. 20, 95. 19, 137. 25, 163. 11—12, 289. 17, 328. 1, 401. 17—18; cf. придохъ 11. 10, приидохомъ 3. 23; — прити ἐλθεῖν 35. 8, 45. 13, 50. 16. 19, 57. 18, 58. 28, 61. 21, 67. 11, 78. 16, 91. 20, 149. 13, 221. 7, 257. 6, 265. 13, 334. 18, 336. 23, 339. 20, 341. 18, 345. 7. 14, 349. 2. 5, 365. 25, 374. 2.

призракъ φάντασμα phantasma 50. 12, 139. 19, ubi vl. призрѣние.

призъвати — призокѫ προσκαλέομαι voco: призъва 29. 8, 124. 28, 280. 20, призъвакъ προσκαλεσάμενος 52. 2, 54. 1, 61. 6, 65. 6, 72. 6—7, 125. 21, 135. 13, 141. 25—26, 144. 6, 147. 13, 158. 1—2, 167. 8, 182. 29, 222. 11, 270. 4, 271. 15,

284. 20; καλέω: призъкати καλέσαι 78. 14—15, призъватъ supin. 26. 18—19, 122. 4, 213. 24, призъка 93. 9, призка 4. 10—11, призоки 70. 11, призокѣте 79. 5; συγκαλέω: призъкаша convocaverunt 180. 11; φωνέω voco: призъка 362. 26, призъкаша 354. 18, 355. 7, призъкакъ 271. 3, призоки 326. 27.

призьрѣти ἐπιδεῖν respicio: призьрѣ 191. 25, ἐπιβλέπω: призъри 237. 19, призьрѣ 193. 24.

приждити—приждикъ προσδαπανάω super erogo: приждикъши 244. 21—22.

приимати — приемлѭ λαμβάνω accipio: приимати 324. 15, 345. 21, приемлѭ 333. 27, 334. 19, приемлетъ 19. 10, 247. 3, 325. 3—4, 328. 16, 344. 6, 372. 26. 27, приемлете 161. 21, 322. 27, 334. 22. 23, приемлѭтъ 60. 17, 128. 7, приемла 44. 2—3, 370. 19, приемлѧи 372. 25. 26—27, приемлѭште 334. 25, приемлѭщиѥи 60. 12; δέχομαι: приемлетъ 38. 13—14. 14. 14—15. 15. 17, 61. 14—15, 152. 12. 13. 13—14, 238. 20. 21 bis, приемлѭтъ 227. 15, 233. 17, 241. 11. 16—17, приемлѧи 33. 16. 17—18; παραδέχομαι: приемлѭтъ 128. 17—18; προσδέχομαι recipio: приемлетъ 267. 12.

приимѫ — приѧти λαβεῖν, λήψασθαι accipio: приимѫ 358. 17 (мѫкъı приимѫ παθεῖν 297. 26), приметъ 33. 9. 19, 162. 24, 336. 1, 382. 6. 9, приметъ 69. 9, приметѥ 70. 8—9, 75. 23—24, 83. 22, приметѥ 383. 16, приимѫтъ 135. 25, 167. 1, 292. 16—17, приимѣте 99. 18, 174. 3, 297. 30, 398. 27; δέξασθαι: приметъ 61. 13, 152. 11, 155. 6, 238. 19, приметъ 280. 24—25, приимѫтъ 271. 14, 272. 5, приими 271. 20. 25; приемъ λαβών: 49. 23, 54. 12, 107. 7, 109. 16. 20, 110. 21, 138. 26, 144. 17, 152. 9, 174. 1, 235. 1, 261. 2—3, 310. 18, 371. 11, 373. 23, 387. 21, приемъı 93. 14. 18, 94. 6, εἰληφώς ib. 14, приимъ 99. 19, 174. 3, 285. 2, 298. 3, приимь 99. 15—16, приимъı 93. 23, приимъıи 325. 4, приемъши 261. 8, 366. 7, приемъше 70. 18, 105. 13, 113. 9, приемъша 92. 6, приимъша 92. 2, приемъшиѥ 102. 10, о приемъшиихъ 188. 16; προσλαβόμενος приемъ 147. 7, ἐπιλαβόμενος приемъ 263. 13, приимъ 238. 17, приимъ δεξάμενος 297. 29, ἀποδεξάμενος 234. 15; — приѧти λαβεῖν 13. 19, 70. 17, 77. 5, 156. 25, 188. 15, 284. 19, 337. 10, 358. 20, δέξασθαι 35. 7; ἔλαβε приѧ 215. 7, приѧтъ 23. 13, 181. 5—6, 213. 8 nota, 222. 5, 315. 5, 336. 9, 372. 5—6, 395. 16, 401. 21, ἐδέξατο 199. 8—9, ἀπεδέξατο приѧтъı-и 231. 14, ὑπεδέξατο приѧтъ 245. 6, 270. 8, 284. 3, ἀντελάβετο 194. 6; приѧсъ ἔλαβον 358. 21, приѧсте ἐλάβετε 30. 5, ἥρατε 145. 29, 3 pers. dual. ἔλαβον 396. 16, приѧхомъ ἐλάβομεν (e cod. zogr, noster sine dubio приѧсомъ scripserat), приѧса ἔλαβον 70. 15. 17, 105. 21, 107. 24, 367. 12, 385. 11, 394. 18, приѧша 92. 8, ἐδέξαντο приѧса 239. 11, 329. 11, παρέλαβον 140. 21, приѧша 315. 4; приѧтъ δεκτός: приѧто 207. 17.

прикасати сѧ — прикоснѫти сѧ ἅπτομαι tango: прикасаатъ сѧ 224. 19, прикасан сѧ 398. 11, прикасати сѧ 216. 26, прикасаѫ сѧ 140. 9; προσψαύω прикасаате сѧ 251. 11, συγχράομαι contor: прикасаѭтъ сѧ 326. 6—7; прикоснѫти сѧ ἅψονται 124. 21, прикоснѫтъ сѧ 51. 5—6, 140. 8, прикоснѫ сѧ 1 pers. ἅψομαι 133. 6, aor. прикоснѫ сѧ ἥψατο 23. 6—7, 27. 17, 58. 18, 73. 7, 133. 5. 12. 15—16, 232. 8. 12, прикоснѫша сѧ ἥψαντο 51. 7.

приключан συγχυρία: по приключаю accidit 244. 9.

приключити сѧ ἀποβαίνει contingit, accidit: приключитъ сѧ ἀποβήσεται continget 294. 8, συμφωνήσει convenit 214. 13—14, приключиша сѧ παρῆσαν aderant 258. 23, прикльучьшю сѧ γενομένης 136. 23, прикльучьшиихъ сѧ συμβεβηκότων 309. 3.

прикрꙑвати — прикрꙑти περικαλύπτω velo: прикрꙑвати 178. 1—2, прикрꙑвѣнь, recte прикрꙑкенъ, παρακεκαλυμμένος velatus 238. 12.

прилежати ἐπίκειμαι insto: прилежааҳѫ ἐπέκειντο 304. 23; ἐπέμενον perseverabant 347. 13; прилежи ἐπιμελήθητι curam habe 244. 21, прилежа ἐπεμελήθη 2 44 . 18—19.

прилежьнъ ἐπιμελής diligens: прилежьно ἐπιμελῶς 268. 7, εὐτόνως constanter 303. 25—26, прилежьнѣе ἐκτενέστερον prolixius 300. 8.

приложити προσθεῖναι adicio: приложитъ сѧ 128. 31, приложатъ сѧ 18. 11, 255. 21—22, приложи πρόσθες 275. 6, приложимъ θῶμεν comparamus 129. 17, приложи aor. 204. 12—13, 289. 8. 10, приложити 17. 21, 255. 4—5, приложь προσθείς adiciens 284. 14.

прильпѫти — прильпе κολληθῆναι adhaereo: прилепъшиѥ (πραχ) κολληθείς 241. 18.

прилѣпити сѧ κολλάομαι, προσκολλάομαι ad haereo: прилѣпитъ сѧ 66. 5, 154. 17, прилѣпи сѧ 268. 25.

принести ἐνέγκαι afferre 137. 16, принесете φέρετε 379. 22—23, принесе ἤνεγκεν 137. 18, 328. 8, принеси φέρε 399. 16. 18, принесѣте φέρετε 49. 21,

150. 13, 164. 4, 319. 23, прьнѣсѧ ἠνέχθη 49. 2, ἤνεγκαν 150. 14, 164. 5, 320. 1; προσφέρω: прьнесеши 11. 28, прьнесе προσήνεγκε 93. 24, прьнесѧ 12. 4, 119. 23, 211. 26, прьнѣсѧ προσέφερον 25. 6, προσήνεγκαν 51. 4, 80. 6—7, прьнесошѧ 4. 23; прьнесъши κομίσασα 224. 10; — прьноснти προσφέρειν 381. 4—5, περιφέρειν circumferre 140. 2, прьносите φέρετε affertis 390. 21, прьношаахѫ ἔφερον 118. 25—26, προσέφερον 154. 27, 280. 17, прьносѧщимъ 155. 1; прьноситъ плодъ καρποφορεῖ 44. 12.

прьникнѫти παρακόπτω inclino me: прьниче 397. 25, прьникъ 397. 11, procumbens 308. 25.

прьобрѣсти — прьобрѧщѫ κερδαίνω lucror: прьобрѣтъ ἐκέρδησα 94. 1. 8—9, прьобрѣте 93. 15—16. 17; прьобрѧщеши 63. 5—6, прьобрѧщетъ 57. 15—16, 147. 22, 236. 2—3.

прьпадати — прьпасти προσπίπτω procido: прьпадаахѫ 124. 23—24, прьпаде 133. 19, 142. 27—28, 211. 8, 229. 24—25; προσρήγνυμι: прьпаде 220. 4.

прьплодити φέρω affero (sc. fructum): прьплоди 127. 16.

прьразити сѧ προσρήγνυμι illidor: прьрази сѧ 220. 10.

прьрнстати προστρέχω accurro: прьрнштѫште 149. 26.

прьсѣкѫти—прьсѣкѫде καυματισθῆναι aestuo: прьсѣкѫде 127. 11, прьсѣкѫдѫ 42. 17—18.

прьскрѫбѣнъ περίλυπος contristatus, tristis: прьскрѫбенъ 137. 12, 281. 15—16. 17, прьскрѫбѣна 100. 22, 175. 3.

прьсно ἀεί semper 179. 19.

прьспѣти ἀπέχω adpropinquo, adsum: прьспѣ 175. 24.

прьставити — прьставлѣти προστίθημι, ἐπιβάλλω: прьставитъ προσθήσει exhibebit 102. 13, прьставлѣтъ ἐπιβάλλει immittit 26. 29, 214. 11, ἐπιράπτει adsuit 122. 19—20.

прьставленіе ἐπίβλημα commissura: прьставленіе 214. 14, прьставленіѣ 26—27, 214. 10, adsumentum 122. 18—19.

прьставленіе домовьное οἰκονομία vilicatio: о прьставленіи 271. 5, vl. прьставьство.

прьставьникъ οἰκονόμος oeconomus: прьставьникъ 256. 24, 271. 1, прьставъникъ 271. 8, о прьставьницѣ 188. 7; ἐπίτροπος procurator: прьставъника 226. 9, прьставъникоу 70. 10—11.

прьстати προσορμίζομαι applico: прьсташѧ 139. 28—29, прьставъши ἐπιστᾶσα superveniens 200. 7, (не бѣ) прьсталъ συγκατατεθειμένος (non) consenserat 307. 9.

прьстрашьнъ ἔκφοβος timore exterritus: прьстрашъни 148. 20—21; ἔμφοβος exterritus: прьстрашъни 311. 12, прьстрашънамъ 308. 6—7.

прьстѫпати — прьстѫпити προσέρχομαι accedere: прьстѫпаѫште προσερχόμενοι accedentes 306. 3—4, прьстѫпи προσῆλθε: 8. 2, 22. 3—4, 59. 10, 71. 16, 97. 16—17, 104. 9; прьстѫпишѧ: 8. 22—23, 10. 3, 26. 20, 45. 26, 49. 12, 51. 8, 53. 21—22, 60. 11—12, 61. 3—4, 65. 22, 74. 26, 75. 24—25, 80. 13, 86. 24, 87. 7, 98. 18, 262. 13—14, 368. 7; dual. прьстѫписте 28. 7; part. прьстѫпль προσελθών: 21. 19, 23. 16, 58. 17, 63. 26, 67. 14, 76. 17, 98. 23, 94. 5—6. 13, 101. 27, 110. 18—19, 111. 22, 113. 16, 118. 21—22, 165. 12, 176. 5, 222. 1, 244. 15—16, 307. 12; прьстѫпьше 42. 24, 49. 3—4, 52. 6—7, 53. 5—6, 54. 22, 59. 21—22, 102. 3, 104. 18, 138. 9, 154. 5—6, 229. 6, 290. 24, dual. прьстѫпьша 103. 10, 234. 18, dual. fem. прьстѫпьшѣ 112. 15—16, sing. fem. прьстѫпьши 27. 16—17, 231. 26—27; прьстѫпьшемъ 103. 9; ἤγγισεν appropinquavit прьстѫпи 300. 17, προσεγγίσαι прьстѫпити 120. 10—11.

прьсѣдѣти προσμένω persevero, sustineo: прьсѣдѧтъ 54. 3, 144. 8.

прьтворъ στοά porticus: gen. plur. прьтворъ 330. 14, въ прьтворѣ 359. 1; прьтворъ πραιτώριον 390. 17 e codice zogr., vocabulum etymologia populari e graeco πρετορ transformatum.

прьтєшти — прьтєкѫ συντρέχω concurro: прьтѣша 138. 3, cf. прьтекъ 155. 9 nota.

прьтъча παραβολή parabola: прьтъча 227. 3. 8, cf. 114. 9, 188. 4. 5; прьтъчѫ 43. 25, 44. 14, 45. 7. 15. 27, 52. 16, 76. 28, 78. 7, 163. 23, 170. 24—25, 208. 1, 214. 9, 218. 31, 226. 15, 254. 3, 256. 22, 259. 11, 263. 20, 267. 14, 278. 24—25, 279. 25, 284. 14—15, 289. 2, 290. 5, 295. 25; прьтъча gen. sing. 45. 20, 127. 29, 129. 28—29, acc. pl. 47. 22—23, 127. 21. 30; прьтъчи 90. 4, 129. 16—17, 142. 5, 187. 4; прьтъчами 42. 10, 43. 1. 8, 45. 19, 127. 1, 129. 26, 162. 18; прьтъчахъ 45. 23—23, 78. 11, 125. 22, 127. 23—24, 227. 6, cf. 187. 31; παροιμία proverbium: прьтъчѫ 357. 12, прьтъча 384. 3, прьтъчахъ 383. 17—18. 19.

прьтѫжати κτάομαι possideo: прьтѫжѫ possidebo 280. 8.

прихоⷣити ἔρχομαι venio: прихоⷣити 155. 3, 280. 21, прихожⷣѫ 259. 16, 326. 26, 331. 9—10,

приходитъ 43. 27—28, 61. 23, 128. 20, 323. 22—23, 357. 23, приходѧтъ 20. 1, приходѧшти 279. 13, приходѧштѣ 260. 10—11, 273. 10, приходѧштии οἱ ἐρχόμενοι 137. 27; приходѧаше 279. 5, приходѧхж 120. 1; приходитъ ἐγείρεται 346. 21, приходѧахж παρεγίνοντο 324. 5, из оутра приходѧахж ὄρθριζον 296. 18—19.

причѣтж—причистн λογίζω reputo: причѣтенъ къстъ ἐλογίσθη 181. 14.

причѧстьникъ μέτοχος socius: причѧстьникомъ 211. 2—3.

пришьд — ἐλθών: пришьдъ 94. 26, пришедъ 6. 3, 8. 26, 12. 3—4, 22. 7, 23. 4, 27. 12. 23, 41. 16, 47. 23—24, 56. 2, 91. 14—15, 101. 10, 132. 22, 149. 15. 21, 160. 14, 171. 15, 176. 5, 220. 19, 244. 13, 248. 23, 256. 9, 257. 1, 264. 3, 267. 21—22, 269. 3, 279. 21, 285. 25, 300. 11, 330. 8, 362. 2, 381. 18; ὁ ἐλθών пришедъı 346. 14, 367. 10, 396. 13, 397. 19; ἐλθοῦσα пришьдъши 133. 3, пришедъши 4. 18, 53. 10—11, 133. 4, 142. 27, 167. 5—6; пришедъшее 148. 7; plur. пришедъше 26. 9, 49. 5, 50. 25, 65. 4—5, 70. 14. 16, 108. 3, 111. 8, 112. 22, 113. 5, 140. 12, 163. 27, 211. 4, 220. 20, 395. 25; пришьдъшеи οἱ ἐλθόντες 364. 17; nomin. plur. fem. пришедъшѧ 183. 10; пришедъшю 256. 7, пришедъшоу 24. 11, 28. 6, пришедъшемъ 59. 9, 60. 10; кѣхж пришли 212. 8; пришелъ (есн) ἦλθες 24. 17, 118. 5, 209. 3, ἐλήλυθας 321. 25, кѣ пришелъ ἐληλύθει 337. 3, 344. 27, 363. 2—3, (аще не кимь) пришелъ εἰ μὴ ἦλθον 380. 13, пришѧла 348. 27, пришли 362. 7; προσελθών пришедъ 76. 13, προσελθόντες пришедъше 24. 3, 44. 20—21; εἰσελθών пришедъ 232. 20—21, εἰσελθόντι пришьдъшю 275. 14; συνελθόντας пришедъшѧѧ 363. 14—15, συνεληλυθυῖαι пришли 307. 19; παραγενόμενος пришъдъ 265. 13, пришьдъша 222. 14, пришедъшимъ 300. 28—29, συμπαραγενόμενοι пришедъшеи 307. 2; πάρει пришелъ есн 102. 3, пришли εἰσί 144. 12, μεταβάς пришедъ (recte прѣшедъ) 53. 19; 54. 21 pro пришедъ exspectabamus приде, 55. 10 pro прѣшедъше scribi debebat пришедъше propter graecum ἐλθόντες; cf. о пришедъшихъ 313. 15.

пришьлець προσήλυτος proselytus: пришелъца 84. 2; παροικέω peregrinus sum: пришълецъ есн 309. 12.

пришьствие παρουσία adventus: пришествие 89. 15, 90. 24—25, пришествиѣ 87. 10—11.

приѣхати: приѣхакъше vl. ad прѣкъше 139. 27—28 nota.

пришѧтьнъ δεκτός acceptus: пришѧтенъ 208. 6.

пробити главж κεφαλαιόω in capite vulnero: пробишѧ главж 163. 3.

пробости — прободж νύττω: прободе 109. 20, 395. 28; пробасѧ ἐξεκέντησαν transfixerunt 396. 7.

пробрѣзгъ ἔννυχον diluculum: пробрѣзгоу 119. 3.

проглаголати λαλῆσαι loqui 191. 10, проглагола ἐλάλησε 28. 18, 247. 18.

прогнѣвати сѧ ὀργίζομαι irascor: прогнѣвакъ сѧ ὀργισθείς 65. 11—12.

продати — продаѣти πωλέω vendo: продастъ πωλησάτω 299. 20, продаждъ πώλησον 68. 3, 155. 25, 281. 12, продадите πωλήσατε 255. 24; продастъ πωλεῖ 46. 22—23, продаѧштѧѧ τοὺς πωλοῦντας 74. 19, 160. 21—22, 287. 26, 320. 17, продаѧщимъ 92. 22, продаѧштимъ 320. 22, продаѧштихъ 160. 24, продаѣхж ἐπώλουν 278. 1; κολλυβιστής: продаѧштихъ κολλυβιστῶν 74. 21—22; продастъ πέπρακεν 47. 2, πραθῆναι: продадѧтъ 64. 10, продано 97. 22, продана 172. 7; ἐπράθη продано 366. 14.

прозирати — прозьрѣти ἀναβλέπω, ἀναβλέψαι video: прозираѧхъ 34. 8, 222. 23; прозьрѧхж 158. 30, 283. 10, прозьрѧши διαβλέψεις perspicies 219. 14—15, прозьри ἀνάβλεψον 283. 11, прозьрѣти 146. 13, прозьрѣхъ 353. 26, прозьрѣ 159. 1—2, 283. 12, 354. 5—6. 17, прозьрѣстѣ dual. 73. 8, прозьрѣвъшааго 354. 19.

прозьрѣние ἀνάβλεψις visus 207. 15, βλέπειν 222. 19—20.

прозѧбати — прозѧбнѧти βλαστάνω germino, cresco: прозѧбаатъ 129. 9, прозѧбе ἐβλάστησεν 44. 19; ἐκφύω nascor: прозѧбнетъ 90. 6, 170. 26, прозѧбъ φυέν 226. 20. 24; ἐξανατέλλω exorior: прозѧбе 127. 8—9, прозѧбж 42. 15.

прондж — пронти διέρχομαι transeo: прондетъ διελεύσεται pertransibit 199. 22; пронти διελθεῖν 156. 10, διέρχεσθαι 325. 18, εἰσελθεῖν 68. 14, 281. 21.

прокаженне λέπρα lepra: прокажениѣ 211. 20.

прокаженъ, прокаженъıи λεπρός leprosus: прокаженъ 21. 18, 119. 13, gen. plur. 276. 8—9, cf. 188. 9, прокаженаагo 171. 23—24, прокаженаго 97. 16, прокажени 208. 15, прокаженıи 34. 9, 222. 23—24, прокаженъıѧ 30. 3, cf. о прокаженѣмь 186. 12, о прокаженѣмь 114. 4.

проказа λέπρα lepra: проказа 119. 19, 211. 23—24, проказъı 21. 23.

проклѧти—проклѧнѫ καταράομαι maledico: aor. 2 pers. sing. проклѧтъ κατηράσω 161. 11, проклѧти ἐπάρατοι maledicti 346. 13, проклѧтии οἱ κατηραμένοι 96. 13.

прокопати ἐξορύττω patefacio: прокопакъше 120. 12—13.

проливати, проли҄ти—прола҄ѭ ἐκχύνω, ἐκχέω fundo, effundo: проливаема ἐκχυνόμενον 86. 8, 174. 6—7, 251. 21, проливаемаа 99. 22, пола҄тъ сѧ ἐκχύνεται 298. 9, пола҄тъ сѧ 27. 6, 122. 25, 214. 18.

промъкнѫти сѧ διαφημίζομαι divulgor: промъчє сѧ 113. 11.

пронести ἐκβαλεῖν eicio: пронесѫтъ 217. 6—7.

проносити διαφημίζειν diffamare 119. 26.

пропадь, magis usitata forma пропасть, χάσμα chaos 274. 1.

проповѣдати κηρύσσω praedico: проповѣдати κηρύσσειν 9. 6, 119. 25—26, 125. 3, 132. 13, 168. 29, 233. 10—11 (ubi проповѣда҄ти in проповѣдати emendes), 312. 10, проповѣдатъ 34. 2, проповѣдаашє 116. 16—17, проповѣдаахѫ 135. 32, 143. 27; проповѣданте 29—30, проповѣдаѫ 6. 7, 9. 20—21, проповѣдаꙗ 28. 23—24, 116. 7, 117. 8, 119. 10—11, 202. 11, 210. 5—6, 226. 2, 231. 12, проповѣдано бѫдетъ κηρυχθῇ 172. 17—18.

проповѣдь κήρυγμα praedicatio: проповѣдь 249. 21, проповѣдиѭ 41. 10.

проповѣда҄ти—проповѣмь κηρύξαι: проповѣда҄ти κηρύξαι 207. 16—17, проповѣда҄тъ 207. 13, проповѣмь κηρύξω 119. 10, проповѣстъ сѧ 88. 6, 252. 17, проповѣдите κηρύξατε 32. 7—8, 184. 22; проповѣдѣша ἐκήρυξαν 185. 10; проповѣдѣно бѫдетъ κηρυχθῇ 98. 7.

пропѧтие τὸ σταυρωθῆναι crucifigere 97. 7, 304. 24, τὸ σταυρῶσαι 107. 28, пропѧтье 71. 14—15.

пропѧти—пропѣнѫ σταυρόω crucifigo: пропѣнѫ σταυρώσω 393. 23, пропѣнете 86. 4, пропѣнѫтъ 107. 14, 180. 9. 20, 394. 1; пропѣни 180. 4. 6, 304. 19. 19—20, 392. 17. 17—18, 393. 22, пропѣнѣте 392. 19, пропѧти 393. 5, пропѧсѧ 181. 9, 305. 19, 309. 19—20, 394. 5. 11. 17, 396. 19, пропѧшѧ 108. 12, 181. 11, пропѣнъше 181. 6, пропѣньше 108. 7, пропѧтъ 107. 1—2. 4, пропѧтааго 112. 5, 183. 20, пропѧтоу 308. 14, пропѧтоумоу 395. 24, dual. пропѧтаѣ 181. 25.

пророшти—пророкѫ προφητεύω propheto: пророче 141. 1, 365. 9, пророцѧи προφήτευσον 104. 7, 178. 3, 302. 5, пророкшѧ 35. 6—7.

пророкъ προφήτης propheta: nom. sing. пророкъ 48. 5, 74. 16—17, 135. 5, 195. 26, 208. 6, 222. 6, 223. 12, 224. 18, 234. 6, 235. 12, 288. 23, 309. 16, 316. 5. 11. 14, 327. 6, 329. 9, 336. 21, 345. 26, 346. 21, 354. 16, gen. plur. 11. 10, 19—20, 56. 8, 85. 24, 136. 9, 146. 25, 195. 14, 251. 12. 21, 274. 15, 310. 10; пророка 33. 16, 34. 20—21. 21, 41. 4, 48. 19, 55. 9, 76. 8, 78. 10, 162. 15, 202. 14, 207. 8, 223. 6 (пр҃к lege пророка aut пророкъ). 7, 249. 10, 369. 25; пророкоу 262. 22; instr. plur. пророкомь 38. 13, 45. 21, 88. 12, 105. 20—21, пророкомъ 3. 11, 4. 6, 5. 8. 16, 6. 9—10, 8. 30, 23. 12, 73. 20, 169. 13, dat. plur. 217. 11. 19; пророцѣ 208. 15; пророци 19. 23—24, 35. 6, 43. 21, 81. 25, 88. 1, 89. 6, 170. 7, 243. 9, 272. 24, 310. 7, 318. 15, 351. 29, 352. 4; пророкъı acc. plur. 10. 20, 85. 27, 86. 2. 14, 251. 18, 262. 6. 24, 274. 11, instr. plur. 6. 5, 282. 14; пророцѣхъ 115. 3—4, 339. 24.

пророчица προφήτις prophetissa: пророчица 199. 25, о пророчици 186. 4.

пророчь, пророчьскъ προφήτου prophetae: пророче 33. 16, пророчѫ 33. 17, τῶν προφητῶν пророчьскъıѭ 85. 20, пророчъскъıѭ 102. 23.

пророчьство προφητεία prophetia: пророчъство 43. 11, пророчъство 115. 20.

пророчьствовати προφητεύω propheto: пророчъствова 51. 24, 195. 8—9, —вовахомъ 20. 20.

просадити ῥήγνυμι disrumpo: просадитъ ῥήσσει 122. 24—25, ῥήξει 214. 17.

просвѣти҄ти сѧ ἐκλάμπω fulgeo: просвѣтѧтъ сѧ 46. 16.

просвѣтити—просвѣштати ἐπιφαίνω, φωτίζω illumino: просвѣтити ἐπιφᾶναι 196. 2, просвѣштаетъ φωτίζει 314. 14, просвѣштаатъ 250. 8; просвѣтити сѧ λάμπω luceo: просвѣтит сѧ 11. 6.

просити αἰτέω, αἰτέομαι rogo: прошѫ αἰτήσομαι 137. 7, просиши 137. 5, 326. 5, 362. 14—15, проситъ 19. 13. 15, 247. 10, 299. 4 ἐξητήσατο vl. проси, проси imper. αἴτησον 137. 2—3, просивѣ αἰτήσωμεν 157. 13, просите αἰτεῖτε 19. 8, 161. 20, 246. 26, 376. 3. 5, 378. 21, 379. 24, 383. 13. 16, dual. 3 per. αἰτήσωνται 63. 22, просѧтъ 257. 20, просѧ ἐπαιτῶν mendicans 282. 25, просаитῶν 353. 18, просѧи ὁ αἰτῶν 19. 10, 247. 3, просѧшти 71. 19, просѧштоумоу 13. 23—24, 217. 29, просѧште 304. 24, просѧшта 71. 25, 157. 19, просѧштиимъ 247. 15, просѧщиимъ 19. 20, просѧштиихъ 187. 23; просити 179. 19, проси ᾐτήσατο

110. 19, 137. 10, 182. 27, cf. 299. 4 nota, просисте 383. 15, просишѧ ἐπηρώτησαν 54. 23, просила ки 326. 10, прошлаχѫ 179. 15, 304. 29.

прославити δοξάζω glorifico: прославлѭ 368. 28—29, прославитъ 361. 4, 368. 13, 373. 28, 376. 4, 382. 6, 384. 17—18, 402. 22, прославитъı-и 373. 27—28, прославѧтъ 11. 8, 14. 20, прослави imperat. 368. 27, aor. 306. 27, 367. 21, 373. 25. 26. 27, 378. 22, 384. 16, 385. 2, прославихъ 368. 28, 384. 24, 385. 17, прославишѧ 26. 1—2, прославленъ 345. 23, прославистє διηφήμισαν 28. 14—15.

прослѣзити сѧ δακρύω lacrimor: прослѣзи сѧ 363. 18.

просмраждати ἀφανίζω extermino: просмраждаѭтъ 16. 7.

пространъ πλατύς latus: пространа 19. 25.

простъ ἁπλοῦς simplex: просто 17. 1, 249. 28, cf. 250. 1 nota.

простьрѫ—прострѣти (scribitur etiam простьрѣти) ἐκτείνω extendo: простьри 38. 6, 124. 5, 216. 1, простьрѣ 38. 6—7, 124. 5, простьрѣстє 301. 4, простеръ ἐκτείνας 21. 21, 41. 29, 50. 21—22, 102. 6, 119. 16—17, 211. 22; простьрѣ сѧ ἀνωρθώθη erecta est 260. 5—6.

проскѣсти—просѧдѫ ῥήγνυμαι rumpor: просѧдѫтъ сѧ 27. 5—6.

протесати διχοτομέω divido: протешетъ 257. 10, — полъма 91. 25.

противити сѧ—противлѣти сѧ ἀντιστῆναι resisto: противити сѧ 13. 16, 294. 13, противлѣѭштєи сѧ οἱ ἀντιχείμενοι adversarii 260. 21—22, противлѣѭщиєи сѧ 294. 14—15; противитъ сѧ ἀντιλέγει contradicit 393. 13—14.

противьнъ ἐνάντιος contrarius: противенъ 50. 8, 139. 15; ἀπειθής incredibilis: противънъıмъ 190. 28.

противѫ κατά secundum 93. 13, εἰς συνάντησιν vel εἰς ὑπάντησιν obviam: 25. 2, 367. 13. 28, противоу 92. 4.

протръгнѫти сѧ σχίζομαι scindor: не протръжє сѧ non est scissum 401. 16—17.

протръзати сѧ διαρήσσομαι rumpor: протръзаше сѧ 211. 1.

проходити διέρχομαι perambulo, circumeo: прохождаше 211. 28, 276. 6, 283. 15, прохождаахѫ 233. 20; прохождаше διώδευε iter faciebat 226. 1, διεπορεύετο ibat 261. 10—11, περιῆγεν circumibat прохождаше 28. 21.

прочее τὸ λοιπόν iam 101. 15, 175. 23, τὰ ἐπίλοιπα reliquiae 311. 26; прочии οἱ λοιποί reliqui: 109. 18, 280. 4, прочи 78. 22—23, прочиѧ αἱ λοιπαί 93. 3, 279. 25, 308. 20, прочиимъ 184. 15—16, 227. 5—6, 308. 18, о прочиихъ 128. 14, 255. 7; къ прочии (день) ἐν τῇ ἑξῆς deinceps, sequenti die: 221. 21, 237. 15.

прошение αἴτημα petitio 304. 26, τὸ αἰτῆσαι прошениѣ 15. 18.

прошıкати сѧ προβάλλω produco: прошıкаѭтъ сѧ 295. 26—27.

прошьд— διελθεῖν transeo: прошедъ 208. 23, 352. 21—22.

пръвовъзлежение et пръвовъзлѣгание πρωτοκλισία primus discubitus: пръвовъзлежениѣ 166. 25—26, о пръвовъзлѣгании 188. 2, cf. прѣждевъзлѣгание.

пръıи πρῶτος primus: пръıъ πρῶτος, ὁ πρῶτος 29. 13, 76. 20, 80. 20, 98. 17, 164. 18, 172. 27—28, 184. 6, 265. 5, 285. 6, 291. 5, пръва πρώτη 81. 21, 165. 16. 23, пръвое 196. 10—11, пръвоумоу 76. 14, 271. 17, пръвоумоу 395. 23, пръıѭ 269. 19, μία prima 111. 18, пръıни 69. 11. 12, 70. 16, 71. 4. 5, 156. 29. 30, пръıъıмъ 111. 12, пръıъıнъ 70. 13, 248. 28, пръıъıхъ 41. 21, 77. 9, пръıѣи 315. 17, 316. 27, пръıѣе 330. 19, пръıѣишıи πρώτη 165. 17, не-пръва хаθεξῆς ab initio, a principio 189. 7, 381. 9; adv. пръıѣе πρῶτον primum: 19. 1, 39. 22, 45. 4, 143. 4, 219. 13, 241. 2, 252. 10, 388. 23—24, πρό 250. 12—13.

пръıѣнєць πρωτότοκος primogenitus: пръıѣнєцъ 197. 2.

пръси στῆθος pectus 280. 11, 307. 3—4, 373. 11, 402. 26.

пръстень δακτύλιος anulus 269. 20.

пръстъ δάκτυλος digitus: пръста 273. 19, 399. 10. 16, пръстѣ 248. 9, пръстомь 82. 20, 347. 12, пръстомъ 251. 10, пръсты 143. 19.

прътъ λίνον linum: пръта 38. 21.

прѣкıи κατάγνυμι frango: прѣкıиѭтъ 395. 21—22, прѣкıишѧ 395. 23. 26.

прѣкъıкати — прѣкъıти — прѣкѫдѫ μένω maneo: прѣкъıкаѭ μένω 379. 7, прѣкъıкаатъ μένει 325. 11—12, 340. 23, 350. 11. 12, 356. 23—24, 368. 15—16, 369. 11—12, 376. 13, прѣкъıкаетъ 403. 9, прѣкъıканте 135. 23, 233. 16, 241. 6, прѣкъıкаıи 375. 22, прѣкъıкаѭштѣ gen. sing. 334. 12, прѣкъıкаѭщиѥ 338. 7, прѣкъıкаѭштъ 317. 9, прѣкъıкаашє διέμενεν 191. 19; прѣкѫдетъ 370. 15, 378. 15—16, 379. 23, 403. 3, прѣкѫдѫтъ 378. 20, прѣкѫдете 30. 13—14, 350. 1, 378. 11. 19, 379. 5; прѣкъıстъ 194. 9, 317. 5, 329. 1, 360. 14,

361. 7, dual. прѣкъиста 317. 23, прѣкъшма 320. 15, прѣкъмлъ 329. 1, прѣкъмлъ бж 36. 6–7, прѣкъкъшеи οἱ διαμεμενηκότες 298. 25–26.

прѣгрѣшение παράπτωμα peccatum: прѣгрѣшении 161. 27–28.

прѣгъкати (колѣна) τίθημι pono: прѣгъкажште 180. 16–17.

прѣдание–прѣдание παράδοσις traditio: прѣдание 140. 18, прѣдание 51. 15. 23, 141. 13, прѣданиѣ 51. 11, прѣданиѣ 141. 8, прѣданию 140. 26, прѣданиемь 141. 23, по прѣдании μετὰ τὸ παραδοθῆναι 117. 6–7, cf. 115. 20.

прѣдати–прѣдаж παραδίδωμι trado: прѣдашии 300. 21–22, прѣдатъ сѧ 101. 17, 173. 27–28, 175. 25, прѣдаѭтъ 31. 6, прѣдаѭи 99. 13, 101. 19. 24, 175. 27, 176. 2, 402. 27, прѣдаѭштааго 298. 10, 372. 3–4, прѣдаѭште 168. 31, 294. 5, прѣдаше 387. 18, 388. 5–6; παρατίθεμαι прѣдаж 306. 25–26.

прѣдатель προδότης proditor 216. 17.

прѣдати–прѣдамь παραδοῦναι trado: прѣдамѣи παραδώσω 98. 14, прѣдамь δίδωμι 206. 13–14, прѣдастъ 12. 6–7. 7–8, 29. 19, 31. 10–11, 65. 12, 77. 20, 87. 29, 93. 9–10, 98. 17, 99. 4. 8. 11, 107. 14, 169. 5, 172. 23–24. 27, 173. 19, 180. 8, 258. 18–19, 297. 5–6, 304. 29, 371. 8, 373. 3, 395. 17–18, прѣдастъı-и 125. 13, 297. 2, прѣдастъı-имъ 393. 25, прѣдадѧтъ 31. 1–2, 71. 13, 87. 25, 157. 8, 168. 23, 282. 15, прѣдасте παρεδώκατε 141. 24, прѣдаша 105. 4, 106. 18, 179. 3. 23, 189. 4, 309. 18, 391. 10, παρέθεντο 257. 19, прѣдалъ (есн) 93. 26, 94. 8, прѣдали (бж) 290. 9, (кимь) 390. 23, прѣдакъ 105. 9, прѣдакъı ὁ παραδιδούς 393. 9, прѣдакъıи id. 105. 6, прѣданъ 8. 24, 60. 6–7, 71. 10–11, 97. 6, 151. 23, 157. 6, 298. 13, 391. 15, прѣдани 294. 15, прѣдана 36. 16, 206. 12–13, 243. 2, прѣданоу 308. 13, прѣдати 238. 10, 341. 17, 342. 3, 366. 13–14.

прѣдерж (– прѣдрѣти) σχίζω scindo: не прѣдерѣмъ 394. 22.

прѣди vide прѣдь.

прѣдъ ἔμπροσθεν coram, ante: cum instrumentali 11. 7, 12. 1, 14. 13. 17–18, 19. 5, 32. 19. 19–20. 21. 22, 34. 23. 25, 36. 15, 58. 2–3, 62. 27, 83. 26, 95. 12, 104. 12, 106. 1, 107. 22, 116. 1, 148. 11, 223. 9. 10, 242. 25, 253. 7. 8, 263. 9, 286. 10, 296. 15, 315. 16, 316. 18. 26, 324. 18, 357. 8, 369. 23; ἐνώπιον 190. 21. 26, 191. 7, 195. 25, 206. 15, 212. 13–14, 213. 6, 232. 13, 253. 2. 9. 10, 261. 24, 264. 11, 268. 13, 269. 8. 16, 272. 21. 23, 304. 6, 308. 22, 311. 25, 399. 24, прѣдь id. 369. 23; ἐναντίον 121. 12, 189. 17, 290. 22, 309. 17; ἔναντι 190. 6, ἀπέναντι 107. 8; praeterea respondet graeco πρό: 195. 27–28, 240. 13, прѣдь 239. 8, ἐπί cum gen.: 168. 25. 26, πρός cum acc. 120. 7; nonnunquam graeco dativo sine praepositione: 139. 2, 144. 20, 157. 10, 198. 18, 232. 11, 246. 17, graeco accusativo: 300. 17; прѣдъ cum accusativo: 31. 4 (graece ἐπί cum acc.), 212. 17 (graece ἔμπροσθεν); прѣдъ cum verbo ходѧште coniunctum interpretatur graecum προάγοντες 160. 1.

прѣдъдворие προαύλιον ante atrium 178. 12.

прѣдъидж (– прѣдъити) προπορεύομαι praeeo: прѣдъидеши 195. 27; προέρχομαι praecedo: прѣдъидетъ 190. 25–26, cf. 157. 11 nota.

прѣдълагати – прѣдъложити παρατίθημι appono, pono: прѣдълагаѭтъ 144. 20, прѣдълагаемаа 241. 12, прѣдъложите 144. 23, прѣдъложити παραθεῖναι 235. 4, прѣдъложи 44. 14, 45. 7.

прѣдъложение πρόθεσις propositio: прѣдъложениѣ 37. 10, 123. 10–11, 215. 7.

прѣдъстоѧти παρίσταμαι adsto: прѣдъстоѧштимъ παρεστῶσιν 285. 26–27.

прѣдъсѣдание πρωτοκαθεδρία prima cathedra: прѣдъсѣданиѣ 250. 28, 263. 21, 292. 12–13.

прѣдь in прѣдь идѫштеи οἱ προάγοντες 283. 3; inde derivatur прѣди ἔμπροσθεν 283. 21, 286. 11.

прѣдьнии πρῶτος primus: прѣдьнии 72. 14–15, 262. 11–12. 12; прѣдьнее мѣсто πρωτοκλισία на прѣдьнимь мѣстѣ 264. 1.

прѣдѣлъ plur. прѣдѣли ὅριον, τὰ ὅρια fines: gen. plur. прѣдѣлъ 25. 3, 53. 2, 132. 6, 143. 13, прѣдѣлъı 54. 21, 65. 19–20, 143. 15, 154. 2, къ прѣдѣлѣхъ 5. 13, 8. 27; τὰ μεθόρια прѣдѣлъı 142. 22.

прѣжде πρῶτον prius: 12. 2, 23. 24, 58. 28, 59. 2, 60. 23, 85. 6, 126. 2, 129. 11, 149. 13. 15, 168. 29, 184. 7, 250. 12, 266. 12–13. 21–22, 277. 22, 293. 21, 318. 2, 320. 6, 347. 15, 360. 13–14, 367. 20, 380. 1, 396. 14, πρῶτος 397. 10. 13–14. 19; τὸ πρότερον 341. 10, 346. 17, 353. 17; πρό 15. 17–18, 24. 18, 90. 19, 198. 14, 294. 3, 297. 25, 318. 26, 331. 10, 357. 17, 365. 21, 366. 1, 371. 1, 372. 22–23, 385. 3–4, 387. 5–6; прѣжде даже πρίν: 100. 10–11, 104. 24, 174. 20, 178. 23, 199. 4, 301. 25–26, 329. 23–24, 352. 18, 377. 19; прѣжде рѣхъ προείρηκα 89. 9, 170. 11, не пьцѣте сѧ прѣжде μὴ

промеримнѧте 168. 31—32, прѣжде пооучати сѧ промелетѧн 294. 10—11, прѣжде кѣшете проӱпѫрхон 304. 1.

прѣждевъзлѣганиѥ πρωτοκλισία primus recubitus: прѣждевъзлѣганиѣ 83. 3—4.

прѣждезъваниѥ πρωτοκλησία vl. pro πρωτοκλισία: прѣждезъваниѣ 292. 13—14; slavica versio variat inter прѣждезъваниѥ et прѣдъзъваниѥ.

прѣждесѣданиѥ πρωτοκαθερία primae cathedrae: прѣждесѣданиѣ 83. 5, 166. 24—25.

прѣидѫ (—прѣити) παρελθεῖν praetereo, transeo: прѣидетъ 171. 2—3, прѣидѫтъ 171. 3—4, прѣити 171. 1, 272. 26, 296. 2; διελθεῖν: прѣидѣмъ διέλθωμεν transeamus 130. 2, 197. 24; μεταβαίνω: прѣидетъ μεταβήσεται 60. 2, μεταβέβηκεν 332. 27, μεταβῇ 371. 2, прѣиде μετέβη transiit 34. 1, прѣиди μετάβα 60. 1, μεταβηθι 342. 9; μεταίρω: прѣиде μετῆρεν migravit 47. 23, 65. 18—19.

прѣизлиха ὑπερπερισσῶς eo amplius 143—144.

прѣимѫ (—прѣѧти) παραλαβεῖν suscipio: прѣимъше 107. 15—16; прѣѧсѧ ἔλαβον 178. 5.

прѣклонѣти—прѣклонити κλίνω inclino, declino: прѣклонѣти сѧ κλίνειν declinare 234. 18, прѣклонилъ сѧ 310. 15—16, прѣклонь 395. 17.

прѣкратити χολοβόω brevio: прѣкратитъ 170. 3, прѣкратѧтъ 89. 2, прѣкратилъ 169. 29, прѣкратили 88. 27.

прѣлазити ἀναβαίνω ascendo: прѣлазѧ 357. 1—2.

прѣлѣѣти сѧ ὑπερεκχύννομαι supereffluo: прѣлѣѣштѫ сѧ 218. 27.

прѣломити χλάζω frango: прѣломиχъ 145. 28, прѣломи 54. 13—14, 99. 16, 144. 18—19, 174. 2, 298. 4, прѣломь 310. 19, прѣломъ 49. 24—25, κατέκλασεν прѣломи 138. 28, cf. съломити; κατάγνυμι: не прѣломитъ οὐ κατεάξει 38. 21.

прѣломлениѥ κλάσις fractio: прѣломлении 311. 6—7.

прѣлъстити πλανῆσαι seduco: прѣлъстити 89. 7—8, прѣлъститъ 87. 13, 168. 5—6, прѣлъстѧтъ 87. 16, 88. 2, 168. 8—9, прѣлъщени 346. 10—11, прѣлъщени 293. 15—16; ἀποπλανᾶν прѣлъстѧтъ 170. 9.

прѣлъщениѥ 372. 21—22, quod est Ioannis XIII. 18, versionem graeci πτερνισμός pro πτέρνα praebet, zogr. et nicol. recte пѧтѫ legitur.

прѣлюбодѣаниѥ μοιχεία adulterium: прѣлюбодѣаниѣ 52. 24, 142. 15—16, въ прѣлюбодѣании 347. 3—4. 6—7.

прѣлюбодѣи μοιχός adulter: nom. plur. прѣлюбодѣи 280. 5—6; adj. nom. sing. родъ зелъ и прѣлюбодѣи μοιχαλίς (sc. γενεά) 55. 7, loc. sing. въ родѣ семь прѣлюбодѣимъ 147. 26.

прѣлюбодѣинъ πορνείας: словесе прѣлюбодѣина ἐπὶ λόγῳ πορνείας 66. 17.

прѣлюкъ et прѣлюкъı cum verbis дѣати, творити, сътворити interpretantur graece μοιχεύω, μοιχάομαι: прѣлюкъ 155. 16, 281. 5, прѣлюкъı 12. 12—13. 31, 13. 1, 66. 18. 19, 67. 22, 154. 25. 27, 273. 1. 2.

прѣмлѣчати φιμωθῆναι obmutesco: прѣмлѣчи 209. 6.

прѣмо ἀνέναντι contra 73. 14, 110. 27; κατέναντι 159. 6—7, 167. 2. 24; ἐξ ἐναντίας ex adverso 182. 13.

прѣмѣнь ὁ κατέναντι: къ прѣмѣнїѫ весь εἰς τὴν κατέναντι κώμην 286. 16.

прѣмѫдрость σοφία sapientia: прѣмѫдрость 35. 20, 47. 27, 134. 26—27, 224. 3—4, 251. 17, прѣмѫдростъ 294. 12, прѣмѫдрости 200. 14—15, 249. 16, прѣмѫдростиѫ 201. 21.

прѣмѫдръ σοφός sapiens: отъ прѣмѫдръ 242. 22—23, прѣмѫдръıхъ 36. 12—13, прѣмѫдръı 86. 2.

прѣображеніе μεταμόρφωσις transfiguratio: о прѣображении 115. 2, 187. 12.

прѣобразити сѧ μεταμορφόομαι transfiguror: прѣобрази сѧ 58. 2, 148. 10—11.

прѣпирати vl. pro попирати cf. 252. 8 nota.

прѣподобиѥ ὁσιότης sanctitas: прѣподобиѣмь 195. 23—24.

прѣполовлениѥ in въ прѣполовлениѥ праздьника τῆς ἑορτῆς μεσούσης festo mediante 343. 12—13.

прѣпоѣсати περιζώννυμι praecingo: прѣпоѣшетъ сѧ 256. 11, прѣпоѣсавъ сѧ 275. 18—19, прѣпоѣсана 256. 4; διαζώννυμι: прѣпоѣса сѧ 371. 12, 401. 4, прѣпоѣсанъ 371. 15—16.

прѣрекѫ (—прѣрѣшти) ἐρίζω contendo: не прѣречетъ οὐχ ἐρίσει 38. 18.

прѣрочьнъ ἀντιλεγόμενος cui contradicitur: прѣрочъно 199. 21.

прѣръкати ἐπιτιμᾶν increpare 57. 2.

прѣстаати ἀποστοματίζειν os opprimere 252. 3—4.

прѣстати—прѣстанѫ παύομαι cesso: прѣста ἐπαύσατο cessavit 210. 17, 245. 19, διέλιπεν 225. 12, ἐκόπασεν 50. 24.

прѣстолъ θρόνος thronus: прѣстолъ nom. sing. 13. 6, acc. sing. 192. 17, gen. plur. 194. 3, прѣ-

столоу 69. 3, прѣстоломъ 84. 21—22, прѣстолѣ 69. 1, 95. 11, прѣстолѣхъ 299. 1.

прѣстоѣти παρίσταμαι adsto: прѣстоѩи παρεστηκώς 191. 6—7, прѣстоѩштиѫ 389. 25—26.

прѣстѫпати—прѣстѫпити παραβαίνω transgredior: прѣстѫпаѣте 51. 14, прѣстѫпаѫтъ 51. 10, прѣстѫпаѫште ἀκοροῦντες rescindentes 141. 22—23; прѣстѫпиѫ παρῆλθον praeterii 270. 13.

прѣстѫпленіе παράβασις: о прѣстѫпленіи 114. 18.

прѣтекѫ (—прѣтєшти) περιτρέχω percurro: прѣтѣшѧ 140. 1.

прѣтити ἐπιτιμάω increpo: прѣтити 147. 7—8, прѣштаашє 124. 26, 306. 12, прѣштаахѫ 155. 1, 280. 20, 283. 4, прѣимаахѫ 158. 21; прѣштаашє διεστέλλετο praecipiebat 145. 16, παρήγγελλεν 229. 28; ἐμβριμάομαι fremo: прѣштаахѫ 172. 9, прѣтѧ 363. 23.

прѣторъ vide претворъ.

прѣтръзати διασπάω disrumpo: прѣтръзаахѫ сѧ 131. 2.

прѣтръпѣти ὑπομεῖναι persevero: прѣтръпѣвъı ὁ ὑπομείνας 31. 15, 88. 4—5, 169. 10.

прѣтъкнѫти προσκόπτω offendo: прѣтъкнєши 8. 12—13, 206. 26.

прѣхождти μεταβαίνω transeo: прѣхождтє 84. 1, 241. 9; διέρχομαι ambulo: прѣхождтъ 41. 12, 248. 20; διαπεράω transmeo: прѣхождѧтъ 274. 4; παράγω transeo: прѣхождѧ 26. 3, прѣхождѧщю 28. 3—4.

прѣшьдъ προελθών progressus 100. 24, прѣшедъ 175. 5, προβάς 117. 19—20, μεταβάς 37. 21, прѣшедъше 55. 10; прѣшєлъ μεταβῇ 25. 3.

прѣкѣ(χа)ти — прѣкѣдѫ διαπεράω transfreto: прѣкѣдє 25. 4—5, прѣкѣъше 51. 1 (vl. прѣкѣхаъше), 139. 27, прѣкѣъшю 132. 15; прѣкѣдѣмъ διέλθωμεν 229. 2, прѣкѣдѫ κατέπλευσαν enavigaverunt 229. 16.

прѧдѫ (— прѧсти) γήθω neo: прѧдѫтъ 17. 25, 255. 9.

прѫгъ vl. pro акрндъ 116. 15—16 nota.

прѫжати σπαράττω dissipo: прѫжаатъ сѧ σπαράσσει αὐτόν 237. 22, прѫжаахъ сѧ 151. 8.

псалъмъ ψαλμός psalmus: въ псалъмѣхъ 312. 4, adj. псаломъскыхъ ψαλμῶν 292. 2—3.

поустити — поуштати ἀπολύω dimitto: поустити ἀπολῦσαι 3. 3—4, 65. 24, 154. 11, 393. 6. 10—11, поустиши 393. 12, поуститъ 12. 26, 66. 16, 154. 23—24, поуститє 302. 13, поусти 64. 15, 180. 7—8, поуштъши 154. 26, поуштеноиѫ 273. 2 (ubi vl. поуштеницеиѫ); поуштати 154. 7, поуштаıан 12. 29, 272. 28; ἀφείς поуıъ emissa 182. 10, ἐξαπέστειλαν поустиша 289. 7. 9—10.

поустъ ἔρημος desertus: поустъ 86. 20, поусто (мѣсто) 49. 7. 13, 119. 4, 137. 25—26. 29, 138. 10, 209. 30, 234. 13, поустѣ 234. 22, ἐν ἐρημίᾳ на поустѣ мѣстѣ 54. 7, поустѣхъ 119—120.

поустъıни ἡ ἔρημος desertum: поустъıниѫ 7. 28, 34. 15, 117. 3, 205. 23, 223. 1, 230. 7, къ поустъıни 6. 7. 10—11, 89. 10—11, 116. 4. 6—7, 117. 4, 202. 9—10. 15—16, 267. 18, 316. 10, 323. 5, 338. 16—17, 340. 4, близъ поустъıни 365. 16, поустъıня 212. 4, поустъıнѣхъ 196. 6; ἐν ἐρημίᾳ на поустъıни 144. 14—15.

пѫтєньць plur. пѫтєньци τὰ νοσσία pulli: птєнъца 86. 18, cf. 262. 27 nota; νοσσός (vl. νεοσσός): птєнъца 198. 24.

пѫтица στρουθίον passer: dual. пѫтици 32. 12, пѫтицъ 253. 4—5, птицъ 32. 17, 252. 25; τό πετεινόν volatile, volucris: птица 17. 16—17, 23. 20, 42. 12, 127. 6, 226. 18, 239. 22, 261. 5, птицъ 255. 3, птицамъ 129. 24—25, птицамь 45. 13.

пьрѣ φιλονεικία contentio 298. 17.

пьрѣти сѧ μάχομαι litigo: пьрѣахѫ сѧ 340. 12.

пьсъ κύων canis: пси 273. 10, псомъ 19. 4; κυνάριον: пси 53. 14, 143. 7, псомъ 53. 13, 143. 6.

пьшеница σῖτος triticum: пьшеницѫ 129. 12, пьшеница 271. 24, пшеницѫ 7. 11—12, 45. 1. 6, 204. 5, 299. 5, пшеница 44. 18; adj. пшеничьно 368. 14.

пѣна ἀφρός spuma: съ пѣнами 237. 22, пѣнъı тѣштитъ ἀφρίζω spumo 150. 5, пѣнъı тѣштѧ ib. 16.

пѣніе συμφωνία symphonia: пѣниѣ 270. 3.

пѣнѧжьникъ κερματιστής nummularius: пѣнѧжьникъı 320. 18; ἐπὶ τράπεζαν ad mensam: пѣнѧжьникомъ 285. 24—25.

пѣнѧзь δηνάριον denarius: пѣнѧзь acc. sing. 290. 17, gen. plur. 64. 19, 138. 17—18, 172. 8, 335. 22, 366. 15, пѣнѧзъ 80. 7, 164. 4, dual. пѣнѧза 244. 20, 115. 17, 188. 23, пѣнѧзоу 70. 25, пѣнѧзоу 69. 18, 70. 18, пѣнѧзю 70. 15—16; τὸ κέρμα aes: пѣнѧзъı 320. 21, пѣнѧзема ἀσσαρίων dipondio 252. 25.

пѣсъкъ ἄμμος arena: пѣсъцѣ 21. 7.

пѣтєлъ vl. pro кокотъ, коуръ cf. 100. 11.

пѣшь πεζῇ pedester: пѣши 49. 9, 138. 2—3.

пѧтъкъ vl. pro параскєвѣıни, cf. 111. 2 nota.

пѧтъıи на десѧте πεντεκαιδέκατος quintus decimus: пѧтоє и. д. 201. 23.

пѧть πέντε quinque: 49. 20. 23. 29, 92. 4. 5, 93. 11. 25, 138. 21. 26–27, 139. 6, 145. 27. 28, 200. 25, 234. 27–28, 235. 1, 252. 24–25, 257. 28, 265. 10, 274. 7, 327. 3, 330. 13–14, 336. 4. 9, 337. 6; пѧть на десѧте 362. 5, пѧть десѧтъ 271. 21–22; пѧти gen. 55. 20, 234. 25, 336. 17, loc. 114. 16, 187. 10, 313. 8, по пѧти десѧтъ 138. 26, 234. 30, gen. 352. 15–16; пѧтыѭ 224. 26, 285. 13, пѧтыѭ десѧтъ 224. 27.

пѧто πέδη compes: пѧта 131. 3, пѧты 131. 1, 230. 5.

пѧть ὁδός via: 19. 26. 28, 29. 21, 34. 24, 71. 9, 116. 3. 4, 123. 2, 135. 17, 155. 9, 196. 4, 202, 16, 223. 10, 233. 13, 316. 11, 375. 5. 8, cf. 200. 25 nota; пѧтъ 6. 11, 9. 1, 159. 2, 375. 7; пѧти genet. sing. съ пѧти 246. 16, отъ пѧти ἐκ τῆς ὁδοιπορίας 325. 23–24, dat. sing. пѧти 79. 27, 163. 31, 290. 13, loc. cum praep. на, по, при пѧти: 12. 6, 30. 8, 42. 12, 43–44, 54. 6, 72. 23, 74. 7. 9, 75. 11, 79. 6, 127. 5. 31, 144. 11, 146. 20, 152. 2. 4–5, 156. 31, 158. 17, 159. 22, 160. 1, 226. 17–18, 227. 9–10, 239. 19, 240. 22, 246. 16, 258. 16, 282. 25, 287. 1, 310. 23–24, 311. 6; acc. plur. пѧти 195. 28, 202. 21, 265. 22–23; пѧтѣмь 24. 15, 76. 24, 244. 10, пѧтѣмъ 4. 26; пѧтин 79. 4.

пѧчина πέλαγος profundum: въ пѧчинѣ 61. 19.

р

рака παιδίσκη ancilla 301. 12, 389. 10; δούλη 193. 3, gen. sing. раки 193. 25.

работати δουλεύω servio: работаѭ 270. 12, работахомъ 350. 6, работати 17. 7. 11, 272. 14–15. 18.

рабъ δοῦλος servus: рабъ nom. sing. 17. 6, 31. 23, 72. 15, 91. 11. 14. 19, 158. 10, 220. 15, 256. 27, 257. 4. 12, 265. 13–14. 20, 272. 14, 350. 9. 11, 372. 15, 379. 17, 380. 7, acc. sing. 162. 23, 163. 2, 265. 2, 275. 12, 289. 5. 8, gen. plur. 93. 21, 284. 21, 379. 17, 390. 10; работъ sive рабо-тъ pro рабъ тъ 64. 12. 16; раба 64. 15, 91. 23, 95. 5, 102. 7, 176. 9, 199. 10, 220. 19, 221. 19, 257. 8, 300. 25, 388. 16; рабоу 22. 15, 31. 25, 221. 12, 265. 16. 22, 275. 24, 388. 17; рабѣ 65. 7, 94. 2. 10. 21, 285. 8. 20; раби 44. 21. 24–25, 79. 6, 256. 9. 15, 276. 2, 329. 28, 389. 13; рабы acc. plur. 77. 4. 6. 9, 78. 14. 17. 23, 93. 9, 257. 6, 285. 3, instr. plur. 64. 5–6; рабомъ 79. 1, 171. 9–10, 269. 18; παίς: рабъ τῶν παίδων 270. 4–5.

рабъıни παιδίσκη ancilla: рабъıни 104. 10, 178. 13, рабъıнѣ 178. 6, рабъıнѫ 257. 7.

равви ῥαββί rabbi: равви 176. 6 bis, равъви 83. 8, равьви 83. 7, 99. 14, 102. 1, 148. 16, 161. 10, 319. 1, 324. 10, 328. 5, равви 317. 19, равьвини 321. 24; cf. оучитель.

раввоуни ῥαββουνί 158. 30, 398. 9–10.

равьнъ ἴσος aequalis: равенъ 332. 7, равъна 177. 4, равъно 177. 10–11, 218. 14, равънъı 70. 21; равьни анѣѣломъ ἰσάγγελοι 291. 18; πεδινός campester: на мѣстѣ равьнѣ 216. 18–19.

рагавокъ τοῦ Ῥαγαῦ 205. 14.

ради praepositio, construitur cum genetivo cui postponitur, respondet gracco διά cum accusativo vel genetivo: сего ради διὰ τοῦτο 17. 12, 39. 16. 26, 43. 7–8, 47. 17, 48. 13, 64. 3, 78. 1, 83. 22, 86. 1, 91. 7–8, 136. 6–7, 161. 19, 164. 29, 248. 7–8, 251. 17, 254. 20, 265. 12–13, 317. 1–2, 331. 28, 332. 4, 341. 17, 344. 2, 355. 4–5, 358. 15, 367. 27–28, 369. 27, 372. 4, 380. 5, 382. 8, 393. 8; praeterea ради=διά: 31. 15, 44. 5, 48. 15. 27, 67. 4, 87. 28, 106. 18. 22, 123. 14. 15, 124. 19, 128. 10, 136. 14, 169. 10, 170. 2–3, 179. 23, 195. 31, 294. 19, 340. 25, 343. 11, 346. 3, 361. 26–27, 364. 8, 367. 3. 7–8, 369. 3. 4, 370. 7; чесо ради διὰ τί 366. 14, εἰς τί 97. 21; ἕνεκεν ἐμοῦ мене ради 10. 17–18, 31. 5, 33. 12–13, 57. 13–14, 147. 20, 156. 23–24, 168. 26–27, 236. 1, ἕνεκεν τούτου сего ради 154. 15, praeterea ради = ἕνεκεν 10. 14, 69. 9, 207. 10, 217. 8, 225. 15, 282. 9; cf. 187. 33, 188. 20.

радити vl. pro родити, quod vide.

радовати сѧ χαίρω gaudeo: радоуѭ сѧ 361. 26, радоуетъ сѧ 62. 24, радоуютъ сѧ 324. 22, 328. 18, радоуи сѧ χαῖρε have 102. 1, 107. 23, 180. 14, 192. 6, 392. 8, радоуите сѧ 10. 18, 242. 17. 18, радоуита сѧ 112. 15, радоуıа сѧ 267. 21, 284. 3, радоуıшите сѧ 287. 5; радоваахѫ сѧ 260. 23; συγχαίρω: радоуите сѧ съ мъноѭ συγχάρητε 267. 24, 268. 10, радовахѫ сѧ съ неѭ συνέχαιρον 194. 16.

радость χαρά gaudium: радость 94. 5. 12–13, 190. 19, 197. 11, 268. 12, 324. 23, 379. 9. 9–10, 386. 3, радостъ 267. 26, 383. 2. 6. 16, радости 46. 21, 311. 21, 383. 9, радостиѭ 4. 20, 44. 2, 112. 13, 128. 6–7, 227. 15, 242. 9, 312. 23, 324. 21–21.

радошта ἀγαλλίασις gaudium: радоштами 193. 19.

радъ къıти χαίρομαι gaudeo: радъ къıстъ

ἐχάρη 303. 18, —ки кълъ ἠγαλλιάσατο 352. 13.

раждати vide sub родити.

раждие, vl. рожди, τὰ κλήματα palmites 378. 12, cf. разга et розга.

разарѣти — разорити λύω solvo: разарѣаше ἔλυεν 332. 5, разоритъ сѧ 344. 7, разорити 360. 3; καταλύω destruo: разарѣи καταλύων 108. 16—17, 181. 17, разоряѫ καταλύσω 177. 8, разоритъ сѧ 87. 5, 293. 11, разорите 321. 4, разорити 11. 9. 10, 103. 11—12, —сѧ 167. 23; καθαιρεῖν: разоряѫ καθελῶ destruam 254. 8; разористе ἠκυρώσατε (νόμον) 51. 22, разори сѧ συνέπεσεν cecidit 220. 10.

разбикати ῥήσσω allido: разбикаатъ 150. 4.

разбити ἐδαφίζω prosterno: разбиѭтъ 287. 21.

разбоиникъ λῃστής latro: разбоиникъ 357. 2—3, 392. 3, acc. sing. 301. 2, разбоиника 102. 18, 108. 12—13, 176. 11—12, 181. 11, dual. 109. 2, о разбоиницѣ 188. 30, разбоиници 357. 18, разбоиникы 187. 18, 245. 1, разбоиникы 244. 6, разбоиникомъ 74. 25, 161. 1—2, 288. 2.

разбѣгнѫти сѧ διασκορπίζομαι dispergor: разбѣгнѫтъ сѧ 174. 14—15.

разводити σχίζω aperio: разводѧшта сѧ 116. 26—27.

разкратити — разкрашτати διαστρέφω subverto: разкрашτенъ διεστραμμένος perversus 237. 27, разкрашенъı 59. 17, разкраштаѭшта 302—303; ἀνασείω commoveo: разкрашталатъ 303. 10; ἀποστρέφω averto: разкрашаѭıра 304. 5.

разкрѣзати, разкрѣсти — разкрѣзаѫ διανοίγω adaperio: разкрѣзаıа 198. 20—21, разкрѣзи сѧ 143. 22, dual. разкрѣсѣ сѧ 143. 22—23.

разѣ χωρίς excepto 50. 1, 54. 19, παρεκτός 12. 29—30, 66. 17, εἰ μή 145. 14—15, πλήν 166. 1.

разга κλῆμα palmes: разгѫ 378. 3.

разгнѣвати сѧ ὀργισθῆναι irascor: разгнѣва сѧ 78. 24—25, 270. 8—9, разгнѣвакъ сѧ 265. 15.

разгънѫти ἀναπτύσσω revolvo: разгънѫвъ ἀναπτύξας 207. 8.

раздаати διαδίδωμι distribuo: раздаатъ 248. 16, раздан διάδος 281. 12, cf. 285. 23 nota.

раздроушение ῥῆγμα ruina 220. 11, разроушение πτῶσις 21. 10—11.

раздрѣшити λύω solvo: лѹ̈саı раздрѣшити 116. 19, 260. 19, раздрѣшиши 56. 20—21, 63. 17, раздрѣшите 364. 15, раздрѣши сѧ 143. 23, лелумένος раздрѣшено 56. 21, 63. 18.

раздърати (aut раздѣрати) —раздерѫ σχίζω scindo: раздѣра сѧ ἐσχίσθη 109. 24, 182. 12, 306. 23, раздереть 214. 12—13.

раздѣление διαμερισμός separatio: раздѣлениѣ 257. 27.

раздѣлити — раздѣлѣти μερίζω divido: раздѣлити μερίσασθαι 187. 27, раздѣлитъ сѧ 125. 24—25. 27, 253. 22, раздѣли 125. 29, 139. 3, раздѣлъ сѧ (pro раздѣлı сѧ) μερισθεῖσα 39. 9. 10—11, раздѣлилъ сѧ естъ ἐμερίσθη 39. 12—13; διαμερίζω: раздѣлите διαμερίσατε 297. 30, раздѣлѧтъ сѧ διαμερισθήσονται 258. 1, раздѣли сѧ διεμερίσθη 248. 3, раздѣлиша 394. 24, раздѣлı сѧ 247. 24, раздѣлıше 108. 7—8, 181. 6, раздѣленъ διαμερισμένος 257. 28—29; раздѣлѣıште διαμεριζόμενοι 305. 22—23; διαιρέω: раздѣли διεῖλεν 268. 18.

разидѫ сѧ (—разити сѧ) σκορπισθῆναι dispergor: разидетъ сѧ 384. 9, разидѫтъ сѧ διασκορπισθήσεται 100. 4.

различьнъ ποικίλος varius: различѣны 118. 30, 209. 22, различнıими 9. 24, gen. plur. различенъ 114. 3, 186. 10.

разлѫчати — разлѫчити χωρίζω separo: разлѫчаатъ 66. 9, 154. 21; διαχωρίζομαι discedo: разлѫчаашете сѧ 236. 26; ἀφορίζω separo, segrego: разлѫчаатъ ἀφορίζει 95. 15, разлѫчитъ ἀφοριεῖ 95. 13, разлѫчатъ ἀφορίσωσιν 217. 5—6; supin. разлѫчитъ διχάσαι 33. 2.

размѣшенъ μεμιγμένος vl. pro съмѣшьнъ 108. 6 nota.

разоумникъ in не разоумникъ, melius неразоумникъ, ἀσύνετος imprudens: неразоумники 142. 6, vl. неразоумлıви.

разоумъ σύνεσις intellectus: разоумомъ 166. 3, разоумѣ 201. 7; γνῶσις scientia: разоумъ 195. 29.

разоумьнъ συνετός prudens: gen. plur. разоумѣнъ 242. 23, разоумѣнъıхъ 36. 13.

разоумѣвати, разоумѣти γιγνώσκω scio: разоумѣѭ γνώσομαι 191. 3, ἔγνων 271. 11—12, ἔγνωκα 334. 20; разоумѣеши γνώσῃ 371. 19—20; разоумѣетъ γνώσεται 343. 20, γνῷ 346. 17—18, 377. 23—24, γινώσκῃ 386. 25; разоумѣете γνώσεσθε 349. 20, 350. 3, 376. 18, 392. 11—12, γινώσκετε 351. 4, γνῶτε 360. 9, разоумѣете ἔγνω 294. 22—23, разоумѣѭтъ 374. 6; разоумѣ ἔγνω 133. 8, 330. 4, 367. 1, 373. 17—18, 382. 18, ἔγνως 287. 23—24; разоумѣхомъ ἐγνώκαμεν 351. 28; разоумѣша ἔγνωσαν 78. 8, 163. 22—23, 290. 4, 344. 15, 349. 17, 357. 13, 367. 20, 385. 11, ἔγνωκαν

385. 8, не разоумѣша ἤγνουν 151. 27, 238. 11—12; разоумѣти γνῶναι 43. 3; разоумѣкъ 38. 9—10, 55. 16, 80. 3, 97. 24, 145. 21, 331. 3—4, 336. 22, разоумѣкъша 234. 14, разоумѣлъ ки εἰ ἔγνως 287. 16; ἐπιγιγνώσκω cognosco: разоумѣеши ἐπιγνῷς 189. 9—10, разоумѣша ἐπέγνωσαν 191. 17, разоумѣкъ ἐπιγνούς 120. 23—24, 212. 23, 303. 14; συνίημι intellego: разоумѣкъаатъ συνιέντος 43. 27, разоумѣкъаѭтъ συνιοῦσιν 43. 10, συνιῶσιν 127. 26—27, разоумѣкъанте σύνετε 141. 27—28, разоумѣкъаѭ συνιείς 44. 11, разоумѣете συνίετε 146. 3 nota, συνήκατε 47. 15—16, разоумѣѭтъ συνιέναι 312. 6, συνιῶσιν 43. 18, 227. 7—8, разоумѣнте συνίετε 52. 3—4, разоумѣсте 146. 3; συνῆκαν: разоумѣкаѫ 282. 22, dual. разоумѣсте 201. 16, разоумѣша 55. 26—27, 59. 7, 139. 26, 282. 20, разоумѣти συνῆτε 43. 12—13, разоумѣѭштю συνιόντος 226. 12; νοέω intellego: разоумѣкъаатъ νοείτω 88. 13, разоумѣкъаате νοεῖτε 52. 18, разоумѣкатъ νοείτω 169. 15, разоумѣкате νοεῖτε 142. 6—7, разоумѣете 55. 23—24, 145. 23—24, разоумѣѭтъ νοήσωσιν 370. 2, разоумѣкъ κατανοήσας 290. 15; οἶδα: разоумѣете οἴδατε 127. 30.

разоумѣние γνῶσις scientia: разоумѣнию 251. 28.

раи παράδεισος paradisus: къ раи 306. 20.

рака μνημεῖον monumentum: ракъı 85. 21.

рака ῥακά racha 11. 25.

рало, vl. орало, ἄροτρον aratrum 240. 9.

рама Ῥαμᾶ Rama 5. 17 nota.

рамо ὦμος humerus: dual. рамѣ 267. 21.

рана μάστιξ plaga: ранъı 124. 22, 133. 9. 23, ранъ 222. 18; πληγή: ранамъ 257. 16.

рано ὄρθρον ante lucem, diluculo 307. 24, ὄρθριος 309. 25.

раскаати сѧ μεταμέλομαι paenitentia moveor, paenitentiam habeo: раскаасте сѧ 76. 27, раскаавъ сѧ 76. 17, 105. 6—7.

раскопати ὀρύττω fodio: раскопа 93. 19.

распасти сѧ σχίζομαι scindor: распадѣ сѧ 109—110.

распоустънъ, adj. quod a распоустъ ἀποστάσιον repudium derivatur, ἀποστασίου repudii: распоустънъıа (кънигы) 12. 27—28, 66. 11, 154. 10—11.

распѣрѣ σχίσμα dissensio 346. 2, 354. 12—13, 358. 22.

распѧтъ (съ нимь) συνσταυρωθείς crucifixus: dual. распѧта 109. 2, cf. пропѧтиѫ.

распѫдити σκορπίζω dispergo: распѫдитъ 358. 5.

распѫтие πλατεῖα platea: распѫтиѣ 265. 17, распѫтъѣ 241. 17, распѫтиихъ 261. 25, распѫтихъ 15. 5, 38. 19—20; ἀγορά platea: распѫтихъ 140. 6; ἄμφοδον bivium: распѫтии 159. 15.

расти—растѫ αὐξάνω cresco: расти 324. 24, растѫтъ 17. 24, 255. 8, растѣаше 196. 4—5, 200. 13, растъı 127. 16; βλαστάνω increscо: растетъ 129. 9; коупьно расти συναυξάνεσθαι 45. 2.

расточити—растачати διασκορπίζω spargo, dispergo: расточихъ 94. 23, расточи 268. 21, растачи mendum pro расточи 194. 1, расточъ 94. 17, расточенаѣ 365. 11—12; растачаıа 271. 2, растачаатъ σκορπίζει 39. 26, 248. 18.

растрѫгнѫти ῥήγνυμι disrumpo: растрѫгнѫтъ 19. 7.

растрѫсати διαρήγνυμι scindo: растрѫса 103. 25, растрѫзакъ 177. 22, растрѫзакъ διαρήσσων 230. 5—6.

расхѫтити ἁρπάζω diripio: расхѫтитъ 39. 23—24, 358. 4—5, расхѫтити 39. 21—22; διαρπάζω: расхѫтитъ 126. 3, расхѫтити 126. 1.

расъıпати ἐκχέω effundo: расъıпа 320. 21.

расѣание διασπορά dispersio 345. 10.

расѫждати διακρίνειν diiudicare 55. 5.

рачица, vl. ad скринница, 366. 17—18 nota.

раширѣти πλατύνω dilato: раширѣѭтъ 82—83.

рашти сти (ex рас-чисти) — раштѫтѫ ψηφίζω computo: раштѫтетъ 266. 13.

ребро πλευρά latus: ребра 109. 21, 395. 27, 398. 23, 399. 10. 18—19.

ремень ἱμάς corrigia: ремень 316. 20, ремене 116. 20, 204. 1.

рещти — рекѫ εἰπεῖν dicere: рещти 25. 14, 121. 3. 5, 212. 27. 28, 224. 22, 265. 3, (λέγειν 219. 9), рещи 25. 15; рекѫ εἶπω 5. 4, 45. 3, 302. 11, 323. 2, 335. 2, 352. 10, 368. 25, 370. 25, ἐρῶ 76. 2, 162. 8, 254. 11, 269. 6—7; речеши εἶπῃς 103. 19, ἐреῖς 18. 21; речетъ εἴπῃ 11. 25, 40. 3. 5, 51. 19, 73. 17, 89. 3—4, 91. 18, 141. 17—18, 159. 11, 161. 14. 19, 170. 4, 246. 14. 18, 257. 4, 264. 9, ἐреῖ 95. 18, 96. 7—8. 12, 162. 12—13, 253. 11, 261. 22, 262. 1, 264. 4, 275. 15. 16—17, 288. 19, λέγει 41. 14, речетъ сѧ λαληθήσεται 98. 9; речемъ εἴπωμεν 76. 5. 7, 162. 12. 14, 288. 18—19. 20, речѣ 239. 14; речете εἴπητε 75. 21, 76. 1, 86. 22, 253. 18, 263. 3, ἐреῖτε 60. 1, 207. 27, речета 73. 17, 286. 21, 297. 15, рекѫтъ εἶπωσιν 10. 16—17, 40. 19, 56. 23—24, 82. 14, 89. 10, 111. 9, 217. 17,

ἐροῦσιν 20. 18–19, 277. 11. 16, 305. 10; рекомъı ὁ λεγόμενος 327. 22; рече εἶπε 4. 13, 6. 21, 7. 19, 8. 2. 5, 22. 17. 27, 23. 17. 23, 24. 22, 25. 8. 12, 26. 14. 24, 27. 21, 34. 5. 7, 36. 11, 37. 7. 26, 39. 8, 41. 24–25. 27, 42. 1, 43. 2, 44. 23–24, 46. 1, 47. 17, 48. 5. 10, 49. 17. 21, 50. 15. 17, 51. 13, 52. 3. 10. 15. 16, alia plurima; 2 pers. sing. εἶπας 99. 15, 103. 20–21, 165. 28, 291. 27, 327. 3; рече λέγει 8. 9. 17, 9. 11, 21. 23–24, 22. 8, 60. 14, 75. 3, 143. 7, nonnulla alia, ἐλάλησεν 50. 13; рекалъ кимъ εἶπον ἄν 374. 23; рекъ εἰπών 101. 13, 175. 18, 211. 23, 235. 17, 286. 11, 297. 9, 306. 26, 311. 19, 343. 1, 353. 9, 364. 10, 372. 28, 387. 14, 389. 27, 391. 24, 398. 22. 27, 402. 22, рекъı ὁ εἰπών 331, 20, рекъши εἰποῦσα 362. 25. 27, 398. 1, рекъшю 119. 18, 389. 24–25, рекъшиихъ τῶν εἰπόντων 187. 33, речено естъ εἴρηται 206. 27–28, р. къıстъ ἐρρέθη 11. 21, 12. 12. 25, 13. 2. 14. (естъ) 26, реченое τὸ ῥηθέν 3. 11, 5. 8. 15, 6. 9, 8. 29, 23. 12, 38. 13, 45. 21, 73. 20, 105. 20, реченааго 81. 7, реченжıж 88. 11, 169. 13, κατὰ τὸ εἰρημένον по реченоумоу 198. 22; imperat. рьци εἰπέ 63. 11, 71. 21, 80. 1, 119. 22, 206. 3, 224. 23–24, 245. 12, 253. 21, 288. 12, 398. 13, рещи 8. 3, ръци 22. 10, 168. 1, 221. 7, 302. 10, 359. 4, рькѣте εἴπατε 32. 6, 78. 17, 98. 22, 113. 4, 241. 18, 262. 17, 288. 16, ръцѣте 73. 21, 183. 22, рькта 112. 8, 173. 7, ръцѣта 159. 12; aor. рѣхъ εἶπον 55. 25, 112. 11, 150. 7, 315. 15, 316. 25, 319. 3, 322. 16, 323. 1, 324. 17, 339. 1, 349. 8, 355. 15, 359. 5. 9. 28, 360. 5, 364. 1. 8, 373. 30, 377. 10. 15. 17, 380. 6, 381. 8. 9, 382. 8. 21, 388. 10, 389. 24, εἴρηκα 341. 17, 377. 19, 379. 18, прѣжде рѣхъ προείρηκα 89. 9, 170. 11, рѣсте 2 pers. plur. 252. 15, 3 pers. dual. 103. 11, 157. 16. 22, 159. 18, 222. 14, 234. 19, 239. 13–14, 286. 25, 297. 10, 308. 8, 309. 14, 310. 21, 317. 19, 354. 23, 354—355, 355. 5; рѣшл εἶπον, εἶπαν 4. 5, 25. 10, 37. 4, 39. 5, 43. 1, 44. 21, 52. 7, 54. 10, 56. 6, 59. 22–23, 60. 13, 75. 1, 76. 10, 77. 13, 92. 16, 100. 16, 104. 4. 18, 105. 10. 14, 106. 27, 107. 11, 126. 15, 144. 16, 146. 2, 154. 10 nota, 163. 11, 164. 6, 184. 5, 194. 21, 197. 23, 203. 14, 213. 25, 214. 28, 234. 24, 235. 10, 247. 19, 275. 6, 281. 22–23, 286. 3. 24, 287. 10, 288. 11–12, 289. 23, 290. 19, 291. 27, 299. 16. 25–26, 300. 23, 302. 15. 18, 310. 4, 316. 6. 13, 321. 2. 7, 324. 10, 330. 3, 337. 25, 338. 9. 13. 23, 341. 5, 342. 8, 345. 7. 18, 346. 1. 6. 19, 348. 2, 350. 19. 26, 351. 18. 27, 352. 15, 353. 26, 355. 8. 13. 19, 356. 4. 19, 361. 21, 363. 20, 364. 20, 368. 3, 382. 12, 388. 9, 390. 7. 22. 26, 391. 8, 394. 21, λέγουσιν 44. 25, 122. 7–8, ἔλεγον 347. 9.

ризa ἱμάτιον vestimentum: ризъı sing. et plur. 27. 3. 19, 51. 6, 58. 4, 74. 5. 7, 103. 25, 107. 27, 108. 8, 140. 8, 148. 11, 158. 26, 159. 20. 21, 180. 19, 181. 6–7, 214. 10, 232. 1, 286. 27, 287. 1, 305. 23, 371. 11, 372. 6, 394. 18. 25, ризи pro ризъı 34. 18; ризж 214. 11, 217. 27, 229. 21–22, 299. 20, 392. 7. 15, ризѣ loc. 27. 1, 122. 20, 133. 5. 6–7, ризъ 83. 3, 88. 19, 169. 21, ризами 223. 3–4, ризахъ 133. 12–13; ὀθόνιον linteum, linteamen: ризъı 308. 25, 397. 11. 14, ризами 396. 17, 397. 16; ἔσθησις vestis: ризахъ 308. 5–6, ἐσθής: ризж 303. 28; χιτών tinica: ризж 13. 19, дъкѣ ризѣ 135. 21, 203. 11, dual. ризоу 30. 8, 233. 15, ризъı 177. 22–23.

римлѣнинъ Ῥωμαῖος Romanus: римлѣне 364—365.

римьскъ ῥωμαϊκός latinus: римъскаıми 306. 8.

риснекъ τοῦ Ῥησᾶ 204. 30.

рогъ κέρας cornu 195. 11.

родителѣ γονεύς parens: dual. родителѣ 199. 6, 200. 16, 233. 5, 353. 1. 2–3, 354. 18. 23, 355. 1. 5, родителѣма 31. 13, 169. 8, 282. 7, родителъı 294. 15–16.

родити — раждати γεννάω gigno: роди ἐγέννησεν genuit: 1. 2–12, 2. 1–8. 11–19, 194. 13, —сѧ 353. 1–2, 354. 21, 383. 6, ἐγεννήθη 354. 24–25, родиχъ сѧ γεγέννημαι 391. 19, родишѧ ἐγέννησαν 305. 11–12, —сѧ ἐγεννήθησαν 67. 1, 315. 9–10, родитъ γεννήσει: 190. 17, 383. 4, —сѧ 192. 25, 322. 5. 12, роднлъ сѧ естъ ἐγεννήθη 99. 12, 173. 29,—еси ἐγεννήθης 356. 6; родити сѧ γεννηθῆναι 322. 8. 10. 16–17; рожденъı τὸ γεγεννημένον 322. 14. 15. 20, рожденоу γεγεννημένου 356. 1–2, рожденн γεγεννήμεθα 350. 28, къ рожденъıхъ ἐν γεννητοῖς 34. 26, 223. 11–12, cf. о рожентѣмь 313. 10; рождъшесѧ сѧ γεννηθέν 3. 7, рождъшю сѧ 3. 19; раждаıт сѧ γεννᾶται 4. 4; τίκτω pario: раждаатъ τίκτῃ parit 383. 3, родишн τέξῃ 192. 14, родитъ τέξεται 3. 8. 13, ἔτεκε (pro роди) 3. 17, роди ἔτεκεν 197. 1, — сѧ ἐτέχθη 197. 12, родити τεκεῖν 194. 12–13, 197. 1, рождши сѧ τεχθείς 3. 21.

родити, quod et радити scribitur, adhibita negatione не ἀμελεῖν, παρακούειν: не родишн οὐ μέλει σοι 79. 29, 130. 11, 163. 29, не радишн 245. 11, не радитъ οὐ μέλει αὐτῷ 358. 7, не рождъше ἀμελήσαντες 78. 21, не родите, melius не неро-

дите μὴ καταφρονήσατε 62. 12, не родити вѣчнѣтъ 63. 12.

родъ γενεά generatio: родъ 41. 1, 55. 6, 193. 28. 28—29, 249. 7, родосъ 35. 10, 86. 13, 90. 11, 145. 10, 171. 1, 296. 2—3, роде 59. 17, 150. 11, 237. 26, рода 223. 21, 249. 14, 251. 22. 26, 277. 24, родоу 41. 21, 145. 11, 249. 12, родомъ 41. 9. 11 nota, 249. 19, родѣ 147. 26, 272. 1, роди 193. 26, родъ gen. plur. 2. 20. 21. 22. 23; γένος genus: родъ 60. 3, 151. 17, рода 47. 6, родомъ 143. 1—2; ἔθνος gens: родъ 391. 9; συγγενεῖς cognati: родомъ 294. 16.

рожденне οἱ συγγενεῖς cognati 194. 14, рождениѣ 264. 17, въ рожденни 135. 7, 200. 26; συγγένεια: рождениѣ 194. 22.

рождьство γένεσις generatio: рождьство 2. 24, рождьства 1. 1, nativitas: рождьствѣ 190. 19—20, ἡ γενετή: отъ рождьства 352. 24; τὰ γενέσια natalia: рождьствоу тоῖς γενεσίοις 136. 24, рожьства 48. 20; cf. рождьства 196. 7.

рожькъ κεράτιον siliqua: отъ рожькъ 269. 1.

розга κλῆμα palmes 378. 8. 16—17, cf. разга, раждне.

ротити сѧ ἀναθεματίζειν anathematizare 178. 20, καταθεματίζειν (vl. καταναθεματίζειν) detestari 104. 21.

роуфокъ Ῥούφου: рѵфокоу 181. 1.

рѫпѣтати—рѫпѣштѫ γογγύζω murmuro: рѫпѣштѫтъ 341. 7, не рѫпѣштите 339. 19, рѫпѣщѫшть 345. 1, рѫпѣтааѫ 70. 18—19, 213. 18, 339. 13—14, διηγόγγυζον рѫпьтааѫ 284. 4, роптааѫ 267. 10.

рѫпѣтъ γογγυσμός murmur: рѫптъ 343. 7.

рꙑка ἰχθύς piscis: рꙑкы gen. sing. 19. 15, 247. 8, 311. 23—24, plur. 54. 13, 247. 8, рꙑкѫ 60. 24, dual. рꙑкѣ 49. 20. 23, 138. 21. 27, 139. 2, 235. 2, 336. 5, рꙑкоу 139. 5, 234. 25, 336. 12, рꙑкъ 186. 11, 210. 25, 211. 12, 400. 10, 401. 9. 12. 15.

рꙑкарь ἁλιεύς piscator: рꙑкарѣ 9. 11, 117. 15.

рꙑкитъкъ id.: рꙑкѣытъкы recte рꙑкитъки 210. 11—12.

рꙑкица ἰχθύδιον pisciculus: рꙑкицъ 54. 10—11, 144. 21.

рꙑдати θρηνέω: рꙑдаѫмъ 223. 26, клаίω рꙑдааѫ 232. 23—24, рꙑдаѫштемъ 184. 10, рꙑдасте ἐκόπτεσθε 35. 15.

рѣзати κόπτω caedo: рѣзааѫ 159. 23, рѣзаѫ 74. 8.

рѣка ποταμός flumen: рѣка 220. 4. 10, рѣцѣ 116. 11, рѣкы 20—21, 21. 8, 345. 19.

рѣпие (рѣпии?) τρίβολος tribulus: рѣпиѣ 20. 5.

рѣчь κατηγορία accusatio 390. 21, рѣчъ κατηγορεῖν accusare 215. 17, сн-рѣчь тоῦт' ἔστιν 140. 14.

рѫдъ in по рѫдѫ, recte рѫдоу, καθεξῆς ex ordine 189. 8.

рѫгати сѧ ἐμπαίζω illudo: рѫгати сѧ 266. 17, рѫгааѫ сѧ 107. 22, 302. 3, 306. 2—3, рѫгаѭштѣ сѧ 108. 20, 181. 20; καταγελάω derideo: рѫгаѫ сѧ 27. 32, рѫгааѫ сѧ 134. 8, 232. 26.

рѫка χείρ manus: рѫка 12. 21, 61. 24, 124. 6, 153. 5, 195. 6, 215. 14, 216. 2, 298. 10, рѫкы gen. sing. 240. 9, 344. 26, 359. 14. 17, 399. 9, acc. plur. 101. 17, 185. 6, 294. 4—5, рѫкѫ 21. 21, 27. 13, 28. 2, 37. 23, 38. 6, 41—42, 50. 22, 99. 7, 102. 6, 118. 22—23, 119. 17, 123. 18. 21—22, 124. 5, 134. 12, 143. 17—18, 146. 6, 151. 12, 186. 15, 209. 24, 211. 22, 215. 20, 216. 1, 233. 2, 269. 21, 399. 18, loc. sing. рѫцѣ 23. 7; plur. рѫкъ 51. 12, 301. 5, 360. 12, рѫками 52. 27, рѫкаѫъ 206. 25, рѫкаѫъ 185. 3; dual. рѫцѣ 60. 8, 62. 2, 67. 7. 13, 79. 15, 102. 4, 107. 8, 132. 23, 135. 10, 146. 8. 12, 151. 24, 153. 8, 155. 8, 175. 25—26, 176. 7, 204. 4, 238. 11, 260. 5, 290. 3, 306. 25, 308. 13, 311. 16. 20, 312. 18, 325. 8—9, 371. 9. 25, 398. 23, 399. 17, 402. 18—19; рѫкоу 7. 10, 8. 12, 140. 17, 199. 9, 346. 5, 399. 8; рѫкама 134. 28, 140. 14. 27, 214. 27—28, 364. 13.

рѫкотворенъ χειροποίητος manu factus: рѫкотвореньѫ 177. 8.

G

сакаѫтани σαβαχθανί 109. 8, 182. 3.

садити φυτεύω planto: сади 52. 10, саждааѫ 278. 1—2.

садокъ Σαδώκ: садока, садокъ 2. 15.

садоукеи Σαδδουκαῖος: садоукеи 80. 14, 164. 10, 290. 24, садукеи 54. 23, садоукеѭ 6. 20, 81. 13, о садоукенѣ 115. 15, 188. 21; adj. садукейска 55. 14. 26, 56. 2.

садъ φυτεία plantatio 52. 10.

салань τοῦ Σάλα 205. 15.

салатиилекъ τοῦ Σαλαθιήλ 205. 1, cf. солотаниль 2. 11, солотанилъ 2. 11—12.

салимъ Σαλείμ: близъ салимови 324. 4.

салмоноѣ τοῦ Σαλμών 205. 9—10, cf. 1. 9 nota.

саломи Σαλώμη 182. 19, 183. 9.

самарѧ Σαμάρεια: самариѭ 325. 18—19, самарьѭ

325—326, самарнеіж 276. 6—7; adj. самарьскъ, vl. самаренскъ, 325. 20.

самарѣнинъ Σαμαρείτης Samaritanus: самарѣнинъ 244. 13—14, 276. 21—22, 351. 19—20, самарѣне 328. 27—28, самарѣнъ 29. 22, 328. 24—25, самарѣнехъ 326. 7; adj. самарѣнъскіж 239. 10.

самарѣнъıни Σαμαρείτις Samaritana: nominat. sing. 326. 4, local. sing. 313. 5, gen. sing. самарѣнъıнѧ 326. 6.

самовидьць αὐτόπτης qui ipse vidit: самовидьци 189. 5.

самъ αὐτός ipse 6. 12, 37. 8, 123. 8, 124. 28, 126. 25, 130. 8—9, 166. 18, 215. 5, 219. 11, 240. 15, 292. 1, 300. 2, 309. 5, 311. 8. 16, 320. 13, 321. 16—17. 18. 20, 325. 15, 329. 8, 330. 7, 332. 14, 335. 20, 342. 13, 343. 1—2. 4, 354. 28, 383. 23, 387. 17, 394. 2, ἐκεῖνος 394. 15; ἐмаутóн 352. 6, 376. 24, 386. 14; сеаутóн 67. 26, 81. 23—24, 181. 18—19, 208. 2, 243. 24, 306. 6. 11, 348. 3, 352. 4, 359. 26, 402. 16; ἑаутóн 125. 29, 244. 3, 248. 2—3, 349. 3, 363. 16; самь 139. 10; — само ἐφ' ἑаутήν 247. 24; — самого αὐτόν 209. 28, 310. 4, 354. 26—27, 355. 6, оу тѣкѣ самого περὶ σεαυτῷ 385. 3; — самомоу αὐτόν 403. 17; — самомь: о тѣкѣ самомь 316. 9, о мьнѣ самомь 348. 19, — самомъ 348. 7; — тѣкѣ самои 199. 22; — сами αὐτοί 137. 25, 246. 8, 251. 9. 28, 302. 19, 324. 16, 329. 4, 337. 22; ἑаутоúс 67. 4, 168. 23, 345. 8, ἑаутоῖс 85. 25.

сандалии σανδάλιον sandalium: сандалиѧ 135. 19—20.

сапогъ ὑπόδημα calceamentum: сапога 7. 8, сапогоу 316. 20, сапогъ 30. 9, 204. 1—2, 240. 22, 299. 15, сапогъı 269. 21.

сарефта Σάρεπτα: сарефтѫ 208. 13.

сатъ σάτον 45. 18, 261. 9.

свекръı πενθερά socrus: свекръı 258. 3, свекровь 33. 4, 258. 4—5.

свинии χοῖρος porcus: свинию 24. 24, 131. 20—21. 23. 26, 230. 16, 269. 2, gen. plur. свинии 24. 19, 230. 12, 268. 27, свинѣми 19. 5, свинѣхъ 132. 5; adj. свино 131. 18, свиное 24. 22.

свирати vl. pro пискати, quod vide, 223. 25 nota.

свирьць vl. ad сопьць 27. 30 nota.

свитати ἐπιφώσχω lucesco, inlucesco: свитаашє 307. 17, свитаѭщи 111. 17—18.

свободити ἐλευθερόω libero: свободитъ 350. 4. 13.

свобода, свободьнъ ἐλεύθερος liber: свобода ἐλεύθεροι 350. 7. 14, свободьни 60. 20—21.

свои αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτῶν suus: acc. sing. 3. 18, 23. 3, 25. 5 (ἴδιος). 20, 57. 10, 65. 14, 69. 19, 77. 11, 102. 6. 9 (сου), 147. 17, 171. 9, 191. 21, 194. 11, 195. 19, 196. 13 (ἴδιος), 197. 2, 200. 12, 213. 8, 231. 19, 235. 25, 244. 17 (ἴδιος), 245. 7, 248. 12, 261. 4, 265. 2, 277. 22, 280. 14, 302. 9, 327. 28, 331. 12 (сου). 13; nom. sing. 19. 13—14, 91. 15, nom. plur. 173. 1, 315. 3 (ἴδιοι), dual. 43. 15, 58. 20, 216. 28, 267. 21, 273. 14, 312. 18, 384. 15; — своѣ nomin. fem. sing. 18. 14, 106. 20, dual. 29. 9, 73. 13, neutr. plur. 16. 7, 77. 22, 82. 22, 83. 1, 268. 26, 384. 9 (ἴδιος), 395. 10 (ἴδιος), 398. 23, своѭ 4. 23, 10. 4; — свое 7. 11, 14. 3, 47. 24, 70. 27 (τὸ σόν), 78. 22 (τὸν ἴδιον), 93. 10, 94. 27 (τὸ ἐμόν), 102. 9, 133. 1, 134. 22, 167. 16, 171. 11, 191. 13, 204. 4—5, 239. 7, 262. 27—28, 268. 21, 269. 1, 334. 23 (ἴδιος), 372. 22, 380. 3 (ἴδιος); — своего 8. 15, 9. 18, 11. 24, 13. 27. 28, 33. 2. 9, 47. 21, 48. 16, 57. 19, 66. 4—5, 67. 25—26, 80. 19, 89. 20, 91. 7, 93. 20, 117. 24, 136. 14. 17, 141. 14, 148. 3, 154. 16, 163. 8, 164. 17, 165. 25, 167. 13. 14, 169. 19—20, 170. 14, 194. 6—7. 19, 195. 13, 196. 6—7, 200. 2, 204. 11, 219. 19—20 (ἴδιος). 24. 27, 226. 17, 256. 6. 19, 257. 12—13, 260. 14, 266. 6. 9, 267. 1, 271. 17, 273. 19, 291. 4, 293. 4. 6, 318. 3 (ἴδιος), 321. 10, 323. 10. 13—14, 332. 6 (ἴδιος), 372. 16, 380. 7, 384. 17; — своєю 30. 10, 33. 24, 51. 22, 69. 2, 95. 11, 152. 27, 190. 6. 23, 193. 25, 224. 14, 240. 9, 241. 9, 266. 7—8, 278. 12, 322. 10, 343. 22—23 (ἴδιος), 368. 18; — своемоу 11. 25, 65. 5. 16—17, 69. 16, 70. 11, 78. 14, 80. 22, 136. 24, 141. 21, 207. 5, 265. 14. 16, 269. 11, 270. 11, 325. 22; — свои 17. 27, 49. 3, 66. 6, 93. 13 (ἴδιος), 95. 9, 137. 7. 20, 141. 22, 147. 24, 154. 17, 221. 26, 236. 7, 255. 11, 395. 7; — своіж 3. 17, 4. 27, 12. 29, 14. 22, 15. 8, 16. 10. 11, 20. 29, 21. 6—7, 27. 2, 29. 8, 33. 3. 4. 11. 12, 57. 12. 13. 16. 18, 65. 25, 66. 5. 16, 72. 18—19, 78. 22, 80. 22, 141. 15, 147. 18. 20. 23, 154. 24, 158. 12, 192. 27, 194. 16, 204. 6, 236. 1, 240. 19, 258. 4. 5, 272. 28, 299. 20, 310. 9, 320. 11, 340. 13, 357. 27, 362. 26, 368. 17, 379. 14; — своеіж 13. 9, 48. 24, 81. 19, 165. 21. 22. 22—23, 194. 1, 256. 26; — instr. sing. своимь 12. 5, 31. 23, 82. 21, 120. 24, 240. 13, 257. 3, своимъ 12. 3, 91. 12, 145. 9, 219. 3, 239. 9; — dativ. plur. своимъ 8. 11, 29. 4—5, 35. 12, 48. 11, 54. 14, 56. 23. 26, 57. 8. 21—22, 68. 9—10, 79. 1, 82. 12, 97. 4, 99. 17, 124. 17—18, 129. 30—31, 136.

25, 139. 1, 144. 19, 156. 1, 171. 10, 174. 27, 195. 11, 206. 23, 234. 29, 238. 8, 252. 9—10. 18, 254. 20, 269. 18—19, 270. 24, 292. 9, 336. 14, 400. 3, 401. 23—24; — loc. sing. своемь 12. 16, 15. 15, 17. 22, 44. 16, 48. 6. 7, 57. 26—27, 91. 19, 110. 23, 127. 3, 135. 6. 8, 161. 16—17, 197. 6, 198. 7, 201. 20, 211. 26—27, 213. 16, 255. 5, 257. 5, 259. 13, 272. 2, 329. 9 (ἴδιος), 331. 2, своемъ 45. 10, 166. 21—22, 208. 7, 380. 15; — своꙗ (ἴδιος) nomin. plur. fem. 358. 2, acc. plur. 3. 10, 6. 13. 19, 9. 13, 23. 27, 42. 1, 46. 11, 54. 1, 56. 4, 74. 5. 7, 77. 4, 78. 14. 25, 79. 24, 86. 18, 91. 21, 92. 3. 7. 16, 93. 9 (ἴδιος), 103. 25, 107. 27, 116. 13, 117. 19, 139. 8, 143. 19, 144. 6. 10, 146. 21, 147. 9, 151. 22, 158. 27, 159. 20. 22, 167. 8—9, 170. 20—21. 21—22, 177. 23, 180. 20 (ἴδιος), 216. 9. 29, 240. 3, 246. 1, 271. 14—15, 280. 11, 286. 27, 292. 19, 294. 5, 307. 4, 315. 3 (ἴδιος), 357. 6. 7—8 (ἴδιος), 371. 3 (ἴδιος), 372. 6, 379. 14; — своими 19. 6, 34. 5, 40. 22, 51. 26, 64. 6, 92. 10, 98. 24—25, 108. 15—16, 124. 10, 145. 4, 147. 14, 150. 6—7, 173. 10, 179. 16—17, 181. 16, 225. 10, 303. 27, 335. 14, 337. 16, 360. 23, 365. 19, 366. 9—10, 387. 15. 20, 399. 25; — своима 34. 1, 71. 18; — своихъ gen. plur. 35. 21, 40. 21, 51. 12, 53. 16, 60. 18, 64. 17—18, 83. 3, 88. 19, 159. 5, 167. 18, 169. 22, 173. 4, 212. 3, 222. 8. 12, 224. 4, 226. 11, 279. 17, 284. 21, 286. 15, 311. 10, 351. 10 (ἴδιος), loc. plur. 71. 2, 120. 20, 190. 3—4, 191. 5, 195. 5, 203. 23—24.

свѣтѣнїе φῶς lux: свѣтѣниѣ ἐν τῷ φωτί 334. 3.

свѣтѣти (сѧ) φαίνω luceo: свѣтитъ сѧ 314. 7, свѣта 334. 1; свѣтитъ сѧ λάμπει 277. 20.

свѣтило φανός lanterna: свѣтилы 387—388.

свѣтильникъ λύχνος lucerna: свѣтилникъ 11. 3—4, свѣтильникъ 16. 23, 128. 20—21, 249. 27, 250. 7, 333—334, свѣтильника 228. 5, 268. 6, свѣтилъника 249. 23, свѣтильници 256. 4; λαμπάδες lampades свѣтильници 92. 18, свѣтильникы 92. 3. 6—7. 16, свѣтилъникы 92. 9.

свѣтити λάμπω luceo: свѣтитъ 11. 5; vl. pro свѣтѣти сѧ 334. 1 nota.

свѣтъ φῶς lux: свѣтъ 9. 3. 5, 11. 1—2. 6, 17. 4, 58. 5, 199. 14, 228. 9, 250. 3, 314. 6 bis. 12. 13, 323. 19. 20, 347. 28, 353. 8, 361. 16, 369. 15—16. 17. 19, 370. 13, свѣта 272. 1, 323. 22, 348. 1, 361. 18, 369. 20, свѣтоу 323. 23. 25, 369. 20—21, свѣтѣ 32. 6, 252. 15, 301. 12, 314. 10—11. 13; φέγγος: свѣтъ 249. 26, свѣта 89. 20, 170. 14; αἰών saeculum: свѣта 44. 7—8.

свѣтьлъ φωτεινός lucidus: свѣтелъ 58. 12, свѣтълѣ 17. 1, 250. 1. 5. 6—7; λαμπρός splendidus: свѣтълѣ λαμπρῶς splendide 273. 5, свѣтълѫ (albus) 303. 28; τηλαυγής clarus: свѣтълѣ τηλαυγῶς 146. 14.

свѣшта φῶς lux: при свѣшти 176. 26; λαμπάς fax: свѣштами 388. 1.

свѣштьникъ λυχνία candelabrum: свѣштьникъ 128. 23, 228. 8, свѣщьницѣ 11. 5, свѣштьницѣ 249. 25.

сватити — свѧштати ἁγιάζω sanctifico: да сватитъ сѧ 15. 20 (сѣт сѧ), 246. 3 (сѣтитъ сѧ), сватн ἁγίασον 386. 11, сватн ἡγίασε (сѣн) 360. 3, свѧштени ἡγιασμένοι 386. 15; свѧштѫ сѧ (vl. свѧштаѫ сѧ) ἁγιάζω ἐμαυτόν 386. 14, свѧщаѥмъ 84. 16, свѧщаѫщихъ 84. 10—11.

свѧтъ ἅγιος sanctus: свѧтъ (сѣтъ) 199. 1, 247. 15; свѧто 193. 27—28, сѣто 192. 25, 198. 21; свѧтъıи (сѣтъıи) 8. 8, 204. 17, 253. 18, 345. 22, сѣтои pro сѣтъıи 195. 19, свѧты pro свѧтъıи sive свѧтъı (сѣты) 40. 5, 110. 4, 118. 6, 126, 8, 169. 4, 192. 23, 209. 5, 253. 13, 377. 7, 385. 20; свѧта (сѣта) 3. 1. 8, 136. 20, 205. 21, 399. 1; свѧтааго (сѣтаго) 113. 21, 190. 22, свѧтаго τὸ ἅγιον 19. 4; свѧтъıмь (сѣтъıмь) 199. 3, 317. 10, сѣтъıмъ 7. 9, 116. 22, 193. 12, 195. 8, 204. 3, сѣтъмъ 166. 15; свѧтѣ (сѣтѣ) 88. 12 nota; свѧти (сѣти) 95. 9; свѧтъıихъ (сѣтъıихъ) 236. 8, сѣтъıхъ 110. 2, 195. 14, свѧтъıими (сѣтъıми) 148. 3, сѣтъıми 57. 20.

сѣ ἰδού ecce, occurrit persaepe.

сѣ pronominis demonstrativi nomin. vel acc. sing. neutr. τοῦτο hoc: 3. 10, 22. 16, 28. 9, 44. 24, 57. 4, 61. 11, 68. 20, 73. 19, 97. 22, 98. 5. 8, 99. 18. 21, 102. 21, 113. 7, 118. 12, 119. 10, 133. 17, 150. 18, 159. 11, 172. 19, 174. 3. 5, 191. 3, 192. 21, 193. 15, 195. 6, 197. 14, 204. 13, 210. 5. 24, 221. 13, 238. 19, 241. 20, 244. 1, 254. 8, 256. 15, 271. 4, 282. 27, 289. 25, 297. 24. 30, 298. 5. 6. 16, 299. 22, 311. 19, 321. 12, 325. 2, 327. 5, 330. 7, 335. 19, 338. 11, 339. 7. 10, 341. 8, 345. 20, 347. 9, 368. 2, 369. 8, 382. 13. 17, 391. 7. 19 bis, 398. 22. 26, 401. 22, 402. 20. 22; таѹта 29. 13, 36. 12, 134. 26, 162. 4. 9, 191. 11, 221. 14, 226. 25, 237. 4, 242. 22, 248. 29, 251. 6, 260. 20, 265. 14, 281. 10. 15, 284. 14, 288. 13, 289. 1, 306. 26, 308. 21, 345. 1, 362. 25, 364. 10, 379. 8, 381. 6, 398. 1; videsis praeterea 19. 23, 43. 29, 46. 3, 89. 9, 91. 3, 112. 11, 118. 13, 127. 31 nota, 143. 9, 156. 25, 168. 1, 196. 10, 207. 22, 209. 11, 222. 8, 270. 5 nota, 274. 9, 282. 10, 286. 11, 300. 18, 301. 5, 311. 27, 314. 3, 345. 12, 356. 18, 362. 27, 366. 14.

16, 384. 21, 391. 24, 392. 24; — сего in сего ради vide sub ради, praeterea: 7. 1, 44. 8, 46. 10, 66. 24, 72. 3, 99. 24, 107. 9, 128. 13, 134. 20, 178. 21, 203. 3, 215. 3, 223. 21, 235. 17, 236. 5, 238. 12, 249. 14, 251. 22. 26, 255. 19, 258. 12, 271. 28, 277. 24, 289. 11. 14, 291. 13, 300. 27, 302. 23, 304. 5. 14, 331. 3, 338. 8—9, 340. 9, 341. 20, 344. 16, 349. 7. 8, 350. 25, 351. 17, 355. 22, 358. 12, 361. 16, 365. 8, 369. 5, 371. 3, 373. 17, 377. 22, 381. 22, 390. 21, 391. 12. 13, 392. 2, 393. 12, 394. 9, 402. 27, сего дьне σήμερον 105. 19, 113. 12; сега ради 136. 6—7; — сею 127. 29, 326. 18, 368. 26, 379. 12; — семоу 8. 3—4, 22. 13, 41. 21—22, 47. 26, 48. 4, 70. 27, 108. 2, 134. 26, 145. 12, 206. 3, 221. 11, 241. 2, 249. 12, 264. 4—5, 284. 26, 333. 9, 334. 13, 357. 4, 362. 23, 369. 5, 373. 8, къ семоу 263. 19; — сен 60. 1, 75. 21, 161. 14, 245. 7, 275. 9, на— 259. 17, къ— 327. 7. 11; — семь 31. 17, 56. 16, 147. 26, 198. 3, 238. 14, 242. 17, 273. 21, 303. 8, 304. 7, 308. 4, 320. 12, 328. 19, 341. 8, 355. 23, 360. 17, 361. 19, 368. 19, 374. 6, 378. 22, 382. 20, 384. 5, 395. 10, 400. 2, семъ 78. 5, 154. 22; — dual. сею 81. 24, 165. 26, сеиж pro сею 13. 13; — cf. си et сь.

себе genet. pronom. reciproci cuiusvis personae; sine praepositione: 41. 19, 57. 10, 95. 17, 147. 16, 181. 22, 235. 24, 305. 9, 321. 17; loco accusativi: 108. 18. 22, 165. 25, 166. 5, 236. 3, 272. 21, 303. 3; cum praeposit. отъ: 12. 23, 61. 26, 62. 7, cum praepositione оу: 238. 18, cum praepositione окрѣстъ: 23. 15; — себѣ dativus sine praepositione: 16. 19, 49. 17, 83. 11, 85. 26, 92. 23, 138. 13, 252. 10, 254. 17, 255. 26, 272. 3, 274. 25, 284. 19, 296. 5, 297. 30, 394. 24—25; dat. cum praep. къ: 118. 11, 156. 12, 162. 11—12, 163. 10—11, 183. 13, 229. 14, 283. 7, 309. 2. 9, 310. 22, 316. 23, 318. 22, 328. 8, 345. 8, 365. 23, 368. 3, 369. 8, 375. 3, 382. 13, 394. 21, 397. 23; localis cum praepositione къ: 6. 24, 25. 11, 27. 19, 44. 3, 55. 17, 76. 5, 77. 13, 120. 25, 128. 8, 133. 10, 139. 25, 149. 9. 28, 152. 2, 153. 26, 172. 5, 192. 10, 203. 1, 223. 19, 224. 17, 225. 21, 248. 1. 3, 254. 5, 269. 3, 271. 8, 279. 8—9, 280. 2, 288. 18, 298. 15, 308. 26, 333. 5. 7, 334. 21, 340. 17, 341. 7, 363. 23, 373. 28, 386. 3; cum praepositione на: 36. 22—23; cum praepositione о: 129. 10, 258. 13, 295. 27, 332. 9, 333. 15, 343. 21—22. 22, 344. 21, 348. 2—3, 349. 20—21, 351. 2, 354. 28, 358. 19, 365. 8, 370. 23, 375. 22, 378. 9, 382. 3, 391. 7; cum praepositione по: 133. 29, 317. 18; — собоиж sine praepositione 18. 12—13; cum praepositione между: 63. 4, 153. 27, 304. 2, 339. 19—20, 340. 12, 373. 4, 374. 8, 382. 20—21; cum praepositione съ: 41. 18, 53. 22—23, 63. 7—8, 92. 7, 98. 3, 122. 14, 145. 15—16, 149. 3, 172. 13, 175. 1—2, 304. 1, 366. 21; cum praep. подъ: 22. 13, 221. 10; cum praep. прѣдъ: 14. 18.

седмицеиж ἑπτάκις septies 64. 2—3, cf. 275. 3 nota.

седмишьди vl. pro седморицеиж 275. 3 nota.

седморицеиж ἑπτάκις septies 275. 3. 4, cf. 284. 9 nota.

седмъıи ἕβδομος septimus: седмжиж 330. 3—4; седмаго τῶν ἑπτά 80. 23—24.

седмь ἑπτά septem: 41. 18, 54. 17, 80. 19, 144. 16. 17, 145. 1. 30—31, 146. 2, 164. 18. 22. 27, 226. 7—8, 242. 9, 248. 26, 291. 4. 8. 12, exprimitur litera ж 54. 10. 12; седми genet. 80. 26—27, 187. 16, loc. 114. 21; седмь кратъ ἑπτάκις 63. 28, 64. 1—2, седмь десѧтъ кратъ ἑβδομηκοντάκις 64. 2.

секыра ἀξίνη securis: секъıра 203. 5, сѣкира 7. 2.

селнкъ τοσοῦτος tantus: нь селнко εἰς τοσούτους 336. 6.

село ἀγρός ager: село 46. 2. 23, 78. 21—22, 105. 17. 19 bis, 184. 14—15, 265. 6; села gen. sing. 180—181, 275. 14, 305. 2, acc. plur. 69. 8, 140. 6, 156. 23, 234. 21, 268. 26; на селѣ 44. 16. 22, 45. 10, 46. 20, 88. 17, 90. 26, 105. 24, 169. 20, 255. 12, 270. 2, 278. 9. 20; селъ 156. 27; селѣхъ 131. 27—28, 138. 12—13, 230. 21; adj. тоу ἀγроῦ: селъное 18. 1, селънъıхъ 17. 24, 45. 28.

селѣ adv. addita praepositione до, до селѣ ἕως ἄρτι usque nunc 35. 4, 320. 8—9, 332. 3, 383. 14, ἕως τοῦ νῦν 88. 26; add. praep. отъ, отъ селѣ ἀπ' ἄρτι a modo 103. 21, 193. 25—26, 211. 15, 257. 27—28, 297. 27, 298. 1, 302. 13, 319. 6, 372. 22, 375. 12, отъ селѣ не μηκέτι 347. 26.

семеонокъ τοῦ Σεμεΐν 204. 29.

сероухокъ τοῦ Σερούχ 205. 14.

сестра ἀδελφή soror: сестра 42. 4, 126. 22, 245. 7. 11, 363. 26, 395. 3, gen. sing. сестръı 360. 20—21, plur. 48. 2, 69. 6, 126. 16, 135. 3, 156. 22, dual. сестрѣ 360. 24, сестрж 361. 5, 362. 26, сестръ 156. 26, 266. 7.

си femin. gen. nom. sing. αὕτη haec etc.: 28. 3, 47. 27, 77. 26, 81. 20, 97. 21, 98. 5. 9, 100. 27, 101. 8, 163. 21, 165. 23, 167. 10. 14, 172. 6. 7. 15. 20, 199. 27, 225. 9. 11. 14, 227. 4. 8, 279. 12, 292. 23, 293. 5, 298. 7, 321. 8, 324. 23, 347. 5, 361. 2,

379. 10; сн рѣчь cf. sub рѣчь; dat. sing. сн 40. 23, 65. 4, 279. 2, 303. 29, 394. 2, 395. 10; nom. plur. masc. 51. 25, 128. 4. 16, 293. 4, 295. 2; plur. neutr. 8. 17, 11. 13, 18. 10, 20. 27, 21. 4. 13, 47. 16, 48. 4, 52. 26, 65. 18, 67. 27, 75. 27, 76. 2. 11, 84. 28, 86. 13, 87. 9. 24, 90. 8. 12, 97. 4, 127. 31, 128. 4. 16, 142. 20, 155. 20, 162. 5. 17, 167. 21, 168. 3. 22, 170. 28, 171. 2, 184. 27, 238. 9, 242. 23, 250. 25, 254. 18, 255. 21, 264. 26, 270. 5, 272. 19, 281. 8, 293. 1. 9. 13. 14, 295. 29, 305. 15, 308. 17, 309. 8. 23, 311. 7, 316. 20, 320. 23, 321. 3, 322. 22, 332. 1. 12, 333. 27, 336. 5, 341. 3, 342. 14, 343. 1, 345. 25, 349. 17. 22. 25, 353. 9, 358. 23, 361. 19, 367. 22. 23, 369. 21, 370. 3, 372. 17. 28, 377. 6, 379. 25, 380. 10, 381. 1. 5. 12, 383. 17, 384. 11. 14, 386. 2, 387. 14, 389. 24, 395. 1, 396. 4, 398. 17, 399. 26, 403. 12; — сни nomin. plur. 75. 2, 103. 15, 128. 11, 141. 2, 166–167, 177. 14, 195. 3, 227. 16. 19, 228. 1. 24, 259. 1, 287. 13, 292. 16, 335. 19, 358. 26, 368. 7, 385. 19, 387. 8; — сниж acc. sing. fem. 52. 16, 75. 28, 154. 13, 162. 5, 174. 13, 175. 10, 177. 8, 206. 12, 208. 1, 225. 7, 226. 15, 256. 22, 259. 11, 260. 16, 267. 14, 279. 25, 288. 14, 289. 2, 290. 5, 300. 5, 321. 5, 326. 25, 357. 12, 358. 21, 368. 26; сыж 100. 3. 10, 174. 19–20, 254. 14; — сныѧ acc. plur. 29. 19, 47. 23, 198. 6–7, 201. 19, 220. 13, 234. 26, 289. 22, 309. 13, 348. 24; сыѧ 70. 19, 144. 13; —снмь instr. sing. 41. 9, 249. 19, снмъ 328. 4; dat. plur. снмъ 295. 22, 312. 13; — снми 273. 26, 309. 22; — снхъ 11. 14, 33. 21, 43. 14, 61. 16, 62. 13, 63. 2, 87. 3, 96. 9–10. 28, 153. 1, 163. 17, 191. 21, 222. 10–11, 236. 13, 255. 11. 18. 20, 282. 20, 294. 4, 296. 14, 307. 7, 309. 2, 319. 4–5, 322. 1–2. 24, 332. 15, 367. 19, 381. 8, 385. 14, 386. 15, 388. 11, 399. 26, 402. 2, о снхъ 403. 12; по снхъ μετὰ ταῦτα 184. 12, 213. 10, 240. 11, 324. 1, 330. 9, 335. 8–9, 342. 4–5, 371. 20, 396. 8, κατὰ τὰ αὐτά 217. 10, cf. снхъ 274. 24, снх 295. 7, — vide сѥ, сѣ.

сн pro єсн 15. 19.

сидонъ Σιδών Sidon: сидоноу 36. 1, 241. 29, сидонѣ 35. 25–26, 124. 15, 241. 25; adj. сидонѣска 216. 22, сидонъскжж 208. 13–14, сидоньскы 142. 23, сидоньскъ 143. 13–14, сидонъскж 53. 1.

сикера σίκερα 190. 21–22.

сико vl. pro сицѥ 280. 2 nota.

сила δύναμις virtus: сила 15. 28, 47. 27, 192. 23, 212. 10, 216. 26; gen. sing. силы 103. 23, 135. 9, 165. 1, 177. 20, 302. 15; силѣ 93. 13, 148. 8, 206. 32; силж 133. 10, 152. 21, 232. 9, 233. 9, 242. 15; силоіж 89. 28, 170. 19, 190. 26, 209. 11, 295. 20, 312. 17; nom. acc. plur. силы 20. 22, 35. 23. 26, 36. 6, 48. 13, 81. 3, 89. 21, 134. 27, 170. 15–16, 241. 26, 295. 18; силъ 48. 8, силаχъ 287. 6; поимѣтъ по силѣ ἀγγαρεύσει 13. 22.

силоуамль et силоуамьскъ Σιλωάμ Siloam: силоуамліж 353. 24–25, силоуамъскъ 259. 6, силоуамьсцѣ 353. 13, cf. къ силоуамѣ 187. 29.

сильнъ δυνατός potens: сильнѣ 309. 16, сильнъ 266. 22, сильны ὁ δυνατός 193. 27, сильныѧ τοὺς δυνάστας 194. 3.

симокъ τοῦ Σήμ 205. 16.

симонъ Σίμων 29. 13. 17–18, 48. 2, 56. 10, 119. 6, 210. 20–21, 211. 7, 225. 3, 318. 6, 341. 24, 371. 24, 373. 8, 374. 9, 388. 14, 389. 4, 390. 6, 400. 5. 10, 401. 2–3. 13, симонь 397. 12; симона 9. 9, 97. 16, 108. 1, 117. 12. 13, 125. 11, 171. 23, 216. 11. 15, 305. 1, 317. 25, 318. 3, 336. 3; симоноу 125. 5, 135. 2–3, 180. 22, 210. 18, 211. 14–15, 225. 6, 311. 4–5, 371. 16, 397. 3, симонови 211. 14, 401. 25; симонѣ 56. 12, 60. 16, 175. 12–13, 224. 21, 299. 3. 3–4, 402. 1. 5. 10; adj. симонь Σίμωνος: симонь 366. 12, симонѣ (lege симоня) 209. 16, симоню 373. 14; симоновъ Σίμωνος 118. 18, 209. 15–16, 210. 14, симонова 118. 20, 342. 2, симоновоу 371. 7.

сионовъ adj. (τοῦ) Σιών: сионова 367. 18, сионовѣ 73. 21.

сиръ ὀρφανός orphanus: gen. plur. сиръ 376. 14.

ситокъ vl. сифовъ τοῦ Σήθ 205. 19.

сиць τοιοῦτος: сица (sc. знамениѣ) τοιαῦτα haec 354. 12; сицѥ ταῦτα 3. 4, 27. 9, 252. 2, 354. 28, cf. 162. 5 nota, сицѥ οὕτως 2. 24, 400. 5.

сиѣти ἀνατέλλω oriri facio: съѣатъ 14. 3.

скандалисати σκανδαλίσαι scandalizo: скандалисаѥтъ 61. 15–16, сканъдалисаатъ 274. 23–24 (graece utroque loco σκανδαλίσῃ), cf. съблазнити.

скандалъ σκάνδαλον scandalum: сканъдѣлъ 61. 20–21 (vl. сканъдалъ), сканьдаль 61. 23, сканъдали 274. 19, сканьдѣлы 46. 12, сканьдаломъ 61. 21–22.

сквозѣ praep., construitur cum accusativo, respondet graeco διὰ cum gen., per: 37. 1, 68. 13–14, 123. 1, 156. 9, 160. 26, 212. 16, 214. 25, 248. 20, 261. 15, 281. 21, сквозѣ 151. 20, 325. 18; vel κατὰ cum acc. 233. 21, 261. 11, сквозѣ 226. 1; vel εἰς 142. 10, 230. 7.

скврънити κοινόω coinquino: скврънитъ 52. 4–

8. 28, 142. 13, скврѣнатъ 52. 22, 142. 21, скврѣнаштаа 142. 1, скврнаштаа 52. 26.

скинии σκηνή tabernaculum: скинию 148. 18, 237. 2; cf. кровъ, сѣни.

скинопигикъ σκηνοπηγία 342. 8.

сламзь νόμισμα nomisma: сламзъ 80. 6.

скорпии σκορπίος scorpio: скорьпии 247. 11, скорѣпию 242. 15.

скоръ ταχύς citus: скоро ταχύ cito 12. 5, ταχέως cito 271. 21, τάχιον citius 373. 17, cf. 112. 8 nota, 265. 17 nota, 269. 19 nota, vide ѡдро; къ скорѣ ἐν τάχει 279. 20; скорѣе τάχιον citius 397. 9—10.

скотъ κτῆνος iumenta 244. 17—18, скоти θρέμματα pecora 326. 17.

скрыница γλωσσόκομον loculi: скрыницѫ 366. 17—18, 373. 19—20.

скрѫбь θλῖψις tribulatio: скрѫбь 87. 25, скрьбь 88. 24, gen. скрѫби 383. 5, по скрѫби 89. 18, 170. 12; adj. скрѫбьнъ: скрѫбьни 169. 26, 384. 13; λύπη tristitia: gen. скрѫби 381. 13; adj. скрѫбьни къшѧ ἐλυπήθησαν contristati sunt 60. 9—10.

скрѫкѣти λυπέομαι tristis sum, contristatus: скрѫкѣти λυπεῖσθαι contristari 100. 21, 173. 20, скрѫкѧ λυπούμενος 68. 7—8, 124. 3—4, 155. 29, скрѫкѧщиѥ λυπούμενοι 99. 4—5; скрѫкѧщиꙗ dual. ὀδυνόμενοι dolentes 201. 11—12.

скрьжьтати τρίζω strideo: скрьжьштетъ 150. 5—6.

скрьжьтъ βρυγμός stridor: скрьжетъ 22. 26—27, 46. 15, 47. 14—15, 79. 18, 91. 28, 95. 7, 262. 4.

скѫдьлъ κέραμοι tegulae: скѫдель 212. 16.

скѫдьлъникокъ et скѫдьлъничьтоу κεραμέως figuli, quod a скѫдьлъникъ κεραμεύς derivatur: скѫдельникоко 105. 17, скѫдельничи 105. 24.

скѫдьлъникъ κεράμιον laguena: къ скѫдьлъницѣ 173. 5—6, 297. 13—14.

скѫдѣти ἐκλείπω deficio: не скѫдѣемо ἀνέκλειπτον non deficientem 255. 27—28.

слава δόξα gloria: слава 15. 29, 197. 7—8. 19, 264. 11, 287. 9, 352. 6; славъı 69. 1—2, 95. 11, 277. 4—5, 334. 19, 335. 1, 343. 22. 23, 351. 23; славѫ 8. 17, 199. 15, 206. 12, 236. 24, 310. 9, 315. 11. 12, 320. 11, 334. 24, 355. 9, 364. 2, 370. 4. 9. 9—10, 386. 21, 387. 4; славою 89. 28, 170. 19, 295. 21, 385. 3; славѣ 17. 27, 57. 19, 95. 9, 148. 2, 157. 18, 236. 7. 20, 255. 10, 361. 3.

славити δοξάζω glorifico: славлѭ сѧ 352. 6, славѧ 213. 8, 276. 18, 283. 13, славѧи 352. 7—8, славѧштѣ 198. 8—9, славимъ part. pass. 207. 3; славлѣаше 260. 6, славлѣахѫ 222. 5—6, славлѣхѫ 53. 29, 121. 14, cf. 213. 8 nota.

славьнъ ἔνδοξος gloriosus: славънъıнѫ 260. 23—24, славьнѣ (pretiosus) 223. 4; κράτιστος optimus: славънъı 189. 9, vl. дръжавьнъıи, quod vide.

сланъ addito не: неслань ἄναλος insulsus: не слана, melius неслана, 153. 25.

сласть ἡδονή voluptas: сластьми 227. 20—21; къ сласть ἡδέως libenter 136. 22, 166. 20—21.

слово λόγος verbum: слово 13. 12, 22. 10, 40. 3. 18. 20, 44. 2. 7. 11, 52. 8—9, 68. 7, 101. 13, 113. 11, 119. 26—27, 120. 8, 127. 30—31, 128. 1. 3. 6. 12. 15. 17, 129. 27, 133. 27, 141. 23, 143. 9, 147. 6' 149. 8—9, 175. 18, 185. 11, 208. 27, 209. 10, 210. 8—9, 212. 1, 222. 8, 227. 9. 12. 15—16, 228. 3. 25, 245. 9, 249. 5, 253. 11, 301. 25, 314. 1 bis. 2, 315. 10, 328. 19. 25, 329. 3, 341. 6, 345. 11—12, 350. 15—16, 351. 25. 30, 352. 12, 360. 2, 369. 25, 370. 21, 376. 28, 377. 4, 378. 7, 380. 6. 9. 20, 385. 7, 386. 4. 11, 388. 12, 391. 2, 392. 24, 403. 5; словесе 12. 30, 44. 5, 53. 5, 66. 17. 24, 75—76, 82. 9, 128. 10, 162. 7, 189. 6, 288. 15—16, 332. 24, 334. 11, 351. 5; словеси dat. 321. 13, 329. 26, local. 64. 5. 7, 93. 22, 155. 29, 192. 9, 290. 8, 350. 2; instr. sing. словомь 79. 22—23, 163. 26—27, 309. 16, 386. 16—17, словомъ 23. 10, 221. 7; словеса 20. 27, 21. 4. 12—13, 43. 26, 65. 18, 90. 13, 97. 3—4, 171. 3, 219. 31, 238. 9, 296. 4, 309. 8, 311. 27, 345. 24—25, 358. 23, 393. 15; словесъ 30. 20—21, 40. 21, 147. 25, 202. 14, 236. 5, 377. 3; dat. plur. словесемъ 191. 12; словесъı 40. 22, 303. 23, словесѣхъ 156. 4, 189. 11, 207. 24, 236. 13.

слоугa ὑπηρέτης minister: слоугъ 12. 8, 207. 18; plur. слоугъı 178. 4, 189. 6, 345. 2, 346. 5. 8, 387. 22, 388. 22, 389. 13, 391. 13—14, 392. 16; слоугъ 389. 26; слоугами 103. 4, 176. 26; διάκονος: слоуга 72. 13, 83. 16, 152. 8, 158. 8, 368. 22; слоугъı 320. 3; слоугамъ 79. 14, 319. 16; πράκτωρ exactor: слоуга 258. 19, слоугъ ib.

слоужити λατρεύω servio: слоужити 195. 23, слоужѫштѣ 200. 5—6; διακονέω ministro: слоужитъ 368. 20—21. 23, слоужи imperat. 275. 19, слоужѧ 298. 22, слоужѧи 298. 23. 25, слоужѫштѧ nom. plur. fem. 110. 12, слоужити 245. 12, слоужѧаше 118. 23—24, 209. 20, 366. 5, слоужаше 23. 8, слоужѧахѫ 8. 23, 117. 6, 182. 20, 226. 10—11; ἱερατεύω sacerdotio fungi: слоужѫштоу 190. 4—5.

слоужька λατρεία obsequium: слоужькѫ 381. 4;

διακονία ministerium: слоүжъкѣ 245. 10; λειτουργία officium: слоүжькъı 191. 20–21.

слоүхъ ἀκοή rumor, fama: слоүхъ 9. 23, 48. 10, 118. 15, 136. 4, слоүхоү auditui 369. 26, слоүхомь auditu 43. 12, слоүха aures 143. 23, слоүхъı 220. 13, opiniones 168. 10; слоүхъ къстъ ἠκούσθη 120. 4.

слоүшати ἀκούω audio: слоүшати 341. 6, слоүшаатъ 242. 4–5, слоүшаѫтъ 359. 10, слоүшантє 237. 10, слоүшаѭи 242. 4, 332. 23.

слъньцє ἥλιος sol: слъньцє 14. 2–3, 46. 16–17, 89. 19, 118. 25, 170. 12–13, 306. 22, слънъцє 58. 4, слъньцю 183. 12, слънъцоү 127. 10, слънъцоү 42. 17, 209. 21, слънъци 295. 12–13.

слъıшание ἀκοή opinio: слъıшанию 87. 17.

слъıшати ἀκούω audio: слъıшѫ 234. 9, 333. 16, слъшѫ 271. 4; слъıшиши 75. 2, 106. 6, 322. 18; слъıшитъ 20. 27, 35. 9, 42. 24, 43. 26, 46. 18, 127. 18, 128. 27–28, 142. 3, 227. 1–2, 254. 19, 267. 7, 293. 3, 346. 17; слъıши 165. 18; слъıшитє 32. 7, 43. 20. 24, 52. 3, 76. 28, 127. 3, 128. 29, 145. 26, 228. 13, 279. 14, 377. 4; слъıшѫтъ 34. 10, 43. 9–10, 127. 26, 128. 1–2. 6. 17 (слъшѫтъ), 222. 25, 357. 6; слъıшѭи 21. 4, 44. 1–2. 7. 11, 219. 31; слъıшѫштє 43. 9, 127. 25–26, 208. 19, 227. 7, слъıшѫштєи 128. 12, 227. 10, 249. 4, слъıшѭщєи 228. 24–25, слıшѫштємъ (sic) 292. 7–8, слъıшѭщємъ 284. 14, слъıшѫштнимъ 129. 1, 217. 20; слъıшати 35. 8–9, 42. 23, 43. 23–24, 46. 18, 127. 18, 128. 27, 129. 28, 142. 2, 144. 3, 212. 2 (слъшати), 227. 1, 243. 11, 249. 15–16, 254. 19, 267. 7, 293. 2, 351. 5, 355. 17; слъıшахъ 349. 16, 350. 24, 379. 19; слъıша 234. 1, 270. 3, 325. 2, 356. 7, 392. 23; слъıшахомъ 208. 2, 302. 19–20, 329. 4–5, 369. 10–11, слъıшахомъı-и 177. 7; слъıшастє dual. 317. 15–16, plur. 11. 21, 12. 11, 13. 2. 13–14. 25–26, 104. 2, 243. 12, 334. 10, 355. 16, 377. 14, слъıшастє 177. 24, слъıшаста 222. 22; слъıшашѫ 43. 15. 24, 161. 3, 194. 13, 198. 10, 243. 12 (слъшашѫ), 344. 31, 356. 17–18, 368. 1; слъıшааше 245. 8–9, 303. 20, слъıшааҳѫ 140. 3, 160. 19, 272. 18–19; слъıшакъ 5. 27, 8. 24, 22. 16, 26. 13–14, 34. 3, 49. 6, 68. 6–7, 78. 24, 122. 2, 133. 26–27, 136. 9, 158. 18, 165. 13, 220. 17, 221. 14 (слъшакъ), 232. 19, 264. 25, 281. 9. 15, 282. 25, 303. 12, 329. 17, 361. 2, 368. 29, 393. 15, 401. 3; слъıшакъı 220. 7, 339. 25; слъıшакъши 133. 3–4, 142. 25–26; dual. слъıшакъша 72. 24, слъıшакъшою 318. 1; слъıшакъше 39. 5, 49. 8, 58. 16, 72. 5, 78. 6–7, 80. 11, 81. 10–11. 12, 109. 12–13, 124. 16, 125. 16, 134. 25, 137. 20, 157. 29, 172. 24, 182. 5–6, 184. 11, 223. 15, 228. 2–3, 289. 23, 341. 4–5, 345. 24, 347. 17, 367. 11, слъшакъше 68. 16; слъıшакъшєи 195. 4, 198. 4, 227. 19–20, 281. 23, слъшакъшєи 52. 8; слъıшакъшѫıа τοὺς ἀκηκοότας 389. 23; слъıшали кѫ 210. 8; слъıшанъ къстъ 5. 17, слъıшано 355. 29.

сльза δάκρυ, δάκρυον lacrima: слъзами 150. 26, 224. 13, 225. 9.

слѣдъ in къ слѣдъ ὄπισθεν retro 53. 7, ὀπίσω 33. 9–10, 116. 18, 117. 16, 266. 9–10, 284. 25, 293. 19; ἐπί cum acc. 267. 18–19; къ слѣдъ (scribitur etiam кь слѣдъ) additum verbis ндж, грѧдж, ҳождж interpretatur graecum ἀκολουθέω: 21. 17, 57. 11, 68. 6. 23, 74. 10, 121. 21, 155. 27, 156. 18–19, 160. 1–2, 176. 24, 211. 17, 213. 14, 239. 1. 25, 283. 12, 301. 8, 305. 4, 397. 13, 402. 25, καταϰολυθέω 307. 18; съ слѣда ὄπισθεν retro 231. 27.

слѣпъ, слѣпьць τυφλός, ὁ τυφλός caecus: слѣпъ nom. sing. 39. 1. 2, 158. 17, 353. 1. 17, 354. 2–3. 17. 21. 24, 355. 8. 12, gen. plur. 330. 16, слѣпа 146. 5, 352. 23, слѣпаго 146. 6, слѣпоү 356. 1, слѣпооумоү 363. 21–22, слѣпє vocat. 85. 6, loc. слѣпѣ 313. 10, слѣпѣхь 114. 23; слѣпи 52. 12, 356. 17. 19–20. 21, слѣпии 34. 8, 74. 26–27, 84. 5. 9. 15. 29, 222. 22–23, acc. plur. слѣпъı 53. 23, 264. 22, слѣпъıа 53. 28, 265. 20, dat. слѣпомъ 222. 19, 358. 27–28, слѣпъıмъ 207. 14–15; —слѣпецъ 52. 13, 158. 29, 219. 1, 282. 24, dual. слѣпьца 28. 5, слѣпъца 28. 7–8, 72. 22–23, 158. 25, acc. слѣпъца 52. 13, 219. 1, слѣпьцю 354. 13, слѣпьцємъ 52. 12–13.

слѫкъ vel съслѫкъ συγκύπτων inclinatus: слѫка 260. 1.

смоковьница συϰῆ arbor fici: смоковьница 75. 15. 17, смоковъница 161. 11, смоковьницѧ 170. 23–24, смоковъницѧ 90. 3–4, смоковьницѫ 75. 10, 161. 8–9, 259. 12, 295. 25–26, смоковъницѫ 160. 11, смоковьницеѫ 318. 27, смоковъницеѫ 319. 4, на смоковьници 259. 16–17, о смоковъници 115. 10; adj. смоковьничъноє τὸ τῆς συϰῆς 75. 19–20.

смокъı vel смокъвь σῦϰον ficus: acc. plur. смокъви 20. 6, 219. 21, dat. смокъвамъ 160. 16.

смрѣдѣти ὄζω feteo: смрѣдитъ 363. 27.

смѣяти vel смѣѣти сѧ γελάω rideo: смѣяштєи сѧ 217. 15.

снопъ δεσμή fasciculus: къ снопъı 45. 5.

снѣгъ χιών nix 112. 1, 148. 12–13.

сѣкота ita, non сѫкота, scribitur in nostro codice σάββατον sabbatum: сѣкота 123. 14, 307. 17, 331. 14. 15—16, 354. 3, сѣкотъı genet. sing. 123. 15, 354. 10, 395. 20—21, acc. plur. 37. 15, къ сѣкотъı ἐν σαββάσιν 37. 6. 14, 117. 27, 122—123, 123. 4, 208. 25—26, 215. 23—24, 259. 25, 263. 12; dat. сѣкотѣ 37. 20, 123. 16, 134. 23, 182. 24, 183. 8, 184. 6, 215. 11, сѣкотѫ 37. 24—25, 38. 2. 5, 88. 23, 111. 18, 123. 19. 23, 214. 24, 215. 2. 12. 16, 260. 8. 13—14, 263. 6—7, 280. 7, 307. 22. 24, 332. 1—2. 5—6, 344. 4. 6. 9, 395. 20; сѣкотъ 183. 11, 396. 24, 398. 19; adj. сѣкотънъı 111. 17, 207. 6, 260. 11—12. 20, 263. 18.

сѣдома τὰ Σόδομα, unde: сѣдомомъ 135. 30, сѣдомѣхъ 36. 5; сѣдомлѣнь 278. 3, сѣдомлѣнѣмъ 241. 22; adj. сѣдомьскъ 36. 8, сѣдомьскѣи 30. 24—25.

сѣлило τρυβλίον paropsis, catinus 99. 8, 173. 24—25.

сѣломонъ Σολομών: сѣломонъ 1. 12, 17. 26, 255. 10, сѣломона 1. 11—12, 249. 17; adj. сѣломонн 359. 2, сѣломонѫ 249. 16, cf. 41. 11 nota.

сѣль ἅλς, ἅλας sal: сѣль 153. 24. 25. 26, 267. 4, сѣлъ 10. 21 bis, 267. 3, сѣлиѫ 153. 24.

сѣпьць αὐλητής tibicen: сѣпьцѫ, vl. свирьцѫ, 27. 25.

сѣтона Σατανᾶς 39. 12, 125. 23. 28, 128. 2, 248. 2, 260. 17, 296. 24, 299. 4, 373. 16, сѣтонѫ 39. 12, 125. 23, 242. 12, сѣтоноѫ 117. 5, сѣтоно 8. 19, 57. 5, 147. 11, 206. 17.

спира σπείρα cohors: спира 388. 21, спирѫ 107. 17, 180. 11—12, 387. 21.

сподъ κλισία, συμπόσιον contubernium, convivium, area: на сподѣ 138. 23, 234. 29.

спѣти δωρεάν frustra 380. 21, cf. тоуне.

спѣти προκόπτω proficio: спѣкаше 201. 20.

спѫдъ μόδιος modius: спѫдомь 249. 24, спѫдомъ 11. 4, 128. 21.

срамити φιμόω: срами ἐφίμωσεν silentium imposuit 81. 12.

срамлѣти сѧ ἐντρέπομαι revereor: срамлѣѭ сѧ 279. 10—11, срамлѣюѫ сѧ 279. 4.

срачица χιτών tunica: срачицѫ 217. 28; ἱμάτιον pallium: срачицѫ 13. 21.

сръдьце καρδία cor: сръдьце 141. 3—4, сръдъце 139. 26—27, сръдце 142. 10, ср̃дце 16. 23, 43. 14, 51. 27, 145. 25, 256. 2, 310. 22, 371. 6, 374. 20, 377. 13, 383. 9; ср̃дца 52. 21. 23, 124. 4, 142. 14, 194. 2, 219. 24. 26. 28, 227. 12, 238. 17, 243. 20; ср̃цоу 40. 13; сръдьцемъ 228. 2, ср̃дцемь 43. 17—18, 166. 2—3, 207. 13, 370. 2, ср̃дцемъ 10. 12, 81. 18, 165. 20, ср̃дцмъ 36. 24, сдцмь 310. 6, сръдци 91. 19, ср̃дци 12. 16, 41. 6, 43. 29, 161. 16, 198. 7, 201. 20, 257. 5; plur. сръдъца 190. 27, 381. 13—14, ср̃дца 272. 22, 296. 6, 311. 15, 370. 1; ср̃дцъ 65. 17, 199. 24; сръдьцихъ 120. 20, 128. 3—4, 195. 4—5, 203. 23, ср̃дцихъ 25. 13—14, 121. 2, ср̃дъцихъ 294. 10, ср̃дцхъ 212. 26.

сръпъ δρέπανον falx 129. 14.

срѣда μέσον medium: отъ срѣдъı 47. 12; по срѣдѣ ἐν μέσῳ 30. 27, 48. 21, 61. 7, 63. 25, 139. 13, 152. 9, 201. 4, 226. 21—22, 240. 20, 294. 25—26, 298. 24, 301. 9. 11, 311. 8. 9—10, 347. 5. 21, εἰς τὸ μέσον 123. 22, 177. 12, 209. 7, 215. 20—21, 398. 22, 399. 15, διὰ μέσου 208. 23, 352. 22, ἀνὰ μέσον 44. 18, μέσον 50. 7, 394. 6, μέσος 316. 16.

ссарии, melius асарии vel ассарии ἀσσάριον assis: на ссарии, quod etiam нассарии pro на ассарии legi potest, 32. 13.

стадии στάδιος stadium: gen. plur. стадии 308. 29, 337. 6, 362. 5—6.

стадо ἀγέλη grex: стадо 24. 19. 22. 24, 131. 18. 24, 230. 12. 17;ποίμνη 358. 14,ποίμνιον 255. 22, стадаποίμνης 100. 5, стадѣ 197. 6.

старость γῆρας senecta 192. 27.

старъ πρεσβύτης senex 191. 3, γέρων 322. 8; compar. старѣи πρεσβύτερος 270. 1—2, πρῶτος 152. 7, 158. 9, ἡγούμενος 298. 22, ст. мъıтарємъ ἀρχιτελώνης 283. 17.

старьць πρεσβύτερος senior: старьци 75. 26, 97. 9, 102—103, 103. 5, 105. 2, 106. 5. 23, 113. 2, 162. 3, 176. 22, 179. 1, 302. 8; старецъ gen. plur. 51. 11, 56. 27—28, 101. 23—24, 140. 19. 26, 147. 3, 176. 2, 235. 19—20, 347. 19; старьцемъ 105. 8, 301. 1; старъца 220. 18; instr. pl. старьцъı 108. 21, старьци 288. 11.

старѣишина ὁ πρῶτος primus: старѣишинъı 288. 5, старѣишинамъ 136. 26—27; ἀρχιερεύς: старѣишинъı 4. 3.

стати — станѫ στῆναι, σταθῆναι stare: стати 125. 25. 28. 30, 296. 14, станетъ σταθήσεται 39. 11. 13—14, 63. 10, 248. 3—4, станете 168. 26, стани στῆθι 123. 22, 215. 20; ста ἐστάθη 106. 1, ἔστη 4. 18, 216. 18, 232. 1, 311. 8. 9, 398. 21, 399. 15, 400. 14, ἐπέστη 197. 7, dual. 3 pers. стасте ἐπέστησαν 308. 5, сташа ἔστησαν 222. 2, 276. 9; стакъ στάς 73. 3, 158. 23—24, ἐπιστάς 209. 18, σταθείς 280. 2, 283. 6, 284. 5; ставъши στᾶσα 224. 11, ἐπιστᾶσα 245. 10.

статиръ στατήρ stater 61. 1.

стлъпъ πύργος turris 77. 2, 162. 21, 259. 6, 266. 12; стлъпѣ 188. 4.

стоѣти ἑστάναι stare 261. 20, стонтъ ἕστηκεν 316. 16, 351. 9, стоѧтъ ἑστήκασιν 41. 26, 228. 21, стонте 70. 4, 161. 22, стоѧ ἑστώς 190. 12, 210. 9, 280. 9, 389. 15, 390. 6—7, ἑστηκώς 324. 21, хеимένη стоѧ 11. 3, стоѧи ὁ παρεστηκώς 182. 13, ὁ ἑστώς 368. 29, стоѧшта acc. sing. ἑστῶτα 398. 2, παρεστῶτα 395. 6, dual. стоѧшта 210. 11, стоѧща съ нимь συνεστῶτας 236. 25, стоѧштааго τὸν περιεστῶτα 364. 8, стоѧшти ἑστῶσα 347. 21, стоѧштѫ 88. 12, 169. 14, стоѧште ἑστῶτες 15. 5—6, 126. 13, ἑστηκότες 365. 23—24, стоѧштеи οἱ ἑστῶτες 104. 18, οἱ παρεστῶτες стоѧщеи 178. 17, стоѧштѧѧ ἑστῶτας 69. 21, 70. 3, стоѧштѧѧ τοὺς καθημένους 126. 19, стоѧштинмъ τοῖς παρεστῶσιν 178. 14, стоѧштинѫ 148. 5, 236. 9—10, стоѧштихъ 57. 23, 159. 16, τῶν παρεστηκότων 176. 8—9, 182. 5, стоѧщинѫ 109. 11—12; стоѣаше εἱστήκει 317. 13, 337. 12, 345. 15, 388. 5, 395. 13, стоѣше 42. 9, 389. 7, 397. 23, стоѣахѫ εἱστήκεισαν 303. 25, 305. 24, 307. 4, стоѣхѫ 41. 24, 389. 12, 395. 2.

страдати πάσχω patior 59. 6—7, страждетъ 59. 12—13; ὀδυνάομαι crucior: страждѫ 273. 20, страждеши 273. 25; βασανίζομαι torqueor: страждѧ 22. 6, страждѫштѧ 139. 14; ἐνοχλέομαι vexor: страждѫштеи 216. 24.

стража φυλακή vigiliae: стражѫ 50. 9, 91. 5, 197. 6, 256. 14, стражи 139. 16.

страна χώρα regio: страна 116. 10, странѫ 4. 26—27, 24. 12, 130. 20, 140. 1, 188. 6, 268. 20, 284. 18—19, 365. 16, странъı 131. 18, 268. 26, 365. 21, страноѭ 202. 5, странѣ 9. 4, 197. 5, 268. 23, странахъ 294—295; ἡ περίχωρος: страна 6. 17, странъı 209. 14, странѫ 51. 3—4, 118. 16, 202. 10, странѣ 207. 1, 222. 9; τὰ μέρη: странъı 145. 4—5, странѫ 6. 2, 52. 29, 56. 3, 400. 19—20; ἡ ὀρεινή: странѣ 195. 2, ubi vl. горьнии.

странънъ ξένος hospes: страненъ 95. 24, 96. 18, странѧна 96. 3. 23, странѧнѣмъ 105. 18.

страсть βάσανος tormentum: страстѣми 9. 25.

стратигъ στρατηγός magistratus: стратигомъ 300—301, cf. воевода.

страхованиѥ φόβητρον terror: страхованиѣ 294. 2.

страхъ φόβος timor: страхъ 190. 14, 195. 1, 222. 5, 396. 10, 398. 21; страха 50. 13, 112. 1—2, 295. 16—17, 343. 11; страхомь 130. 17, 197. 8—9, 213. 9, 231. 4, страхомъ 112. 12.

страшикъ δειλος timidus: страшики 24. 5—6, 130. 15.

строѥниѥ домоу οἰκονομία vilicatio 271. 10, строѥниѣ домоу ib. 13.

строити домъ οἰκονομεῖν vilicare 271. 7.

строупъ τραῦμα vulnus: строупъı 244. 16, vl. ѩзвъı.

стрѣпѣтѣнъ τραχύς asper: стрѣпѣтѣнаѣ 202. 20.

стрѣщи—стрѣгѫ τηρέω servo: стрѣжѧахѫ 108. 9, стрѣгѫште 110. 6—7, стрѣгѫштеи 112. 2; φυλάττω custodio: стрѣгѫщиѥ 197. 5, стрѣгѫштеи 230. 5; ἀγραυλέω: стрѣгѫштиихъ 186. 2.

студенъ ψυχρός frigidus: студенъı 33. 21.

студеньць φρέαρ puteus: студенецъ 263. 16, 326. 12. 15—16; πηγή fons: студенецъ 325. 22—23, студеньци 325. 24.

студодѣѣаниѥ ἀσέλγεια impudicitia 142. 18.

студъ αἰσχύνη rubor: instr. sing. студомъ 264. 5—6.

стѫгна ῥύμη vicus: стѫгнъı 265. 17, къ стѫгнахъ 14. 19, ἐν γωνίαις in angulis 15. 5.

стꙑдѣти сѧ—стꙑждѫ сѧ αἰσχύνομαι erubesco: стꙑждѫ сѧ 271. 11, стꙑдѣахѫ сѧ κατησχύνοντο 260. 21.

стьза τρίβος semita: стьзѧ 202. 17, стъзѧ 116. 5, стѫзы forma bulgarica 6. 12.

стькльница ποτήριον urceus: стькльници 85. 3, 250. 14—15, стекльници 85. 7, стькльницамъ 140. 22, 141. 9.

соугоубъ διπλοῦς duplus: соугоубѣиша διπλότερον duplo 84. 4.

соударь σουδάριον sudarium: сѫдарь 397. 15, соударомь 364. 14 nota, cf. оуброусъ.

соуи μάταιος vanus: къ соуѥ μάτην in vanum 141. 5, sine causa 52. 1.

соулѣи comparativus, nom. plur. соулѣиши єсте διαφέρετε pluris estis 253. 5, cf. 255. 3 nota, соулѣѥ κομψότερον melius 330. 2.

соурьскъı ὁ Σύρος Syrus 208. 17.

соусана Σουσάννα 226. 9—10.

соухоржкъ ξηρὰν ἔχων χεῖρα: о сѫхоржцѣмъ 114. 7.

соухъ ξηρός aridus: соуха 215. 14, соухѫ 37. 23, 215. 19—20, ἐξηραμμένην 123. 18, сѫхѫ pro соухѫ 186. 15, къ соусѣ 305. 16, gen. plur. соухъ 330. 16; на соухо ἐπὶ τὴν γῆν 211. 17.

соуша ἡ ξηρά arida: соушѫ 84. 1.

сѣкгло хат' ἰδίαν seorsum 148. 10 nota.

съ praepositio, construitur cum genetivo, respondet graeco ἀπό: 21. 17, 53. 15, 149. 4, 180. 22, 181. 19. 24, 194. 3, 237. 16, 239. 15, 278. 4, с 89. 21, 294. 3, 300. 7; graeco ἐκ: 58. 22, 76. 3. 5, 117. 1, 162. 10, 242. 13, 246. 16, 247. 22, 275. 14, 288. 16, 317. 5, 324. 27, 338. 20. 21, 339. 15, 340. 5, 371. 10, 394. 20, с 7. 25, 54. 24, 162. 12, 204. 19, 247. 14, 338. 17. 22, 339. 5. 18, 340. 8, 341. 1, 368. 28, съ задн ὄπισθεν 27. 22, 133. 5, съ слѣда 231. 27, cf. 224. 11 nota, съ въше vide sub въше, съ оного полоу πέραν 10. 1, 124. 13; съ cum instrumentali reddit graecum σύν: 94. 27, 100. 14, 108. 12, 123. 13, 127. 20, 147. 14, 148. 14, 194. 10, 196. 18, 197. 17, 211. 11, 212. 16, 220. 25, 221. 28, 226. 4, 236. 22, 285. 25, 288. 11, 297. 23, 301. 13, 303. 27, 305. 17. 25, 308. 1. 20, 310. 17, 311. 3, 312. 1, 387. 14, 400. 11; graecum μετά cum genetivo saepissime: 3. 14 (c), 4. 21, 9. 16, 12. 6. 13, 13. 23, 22. 22, 26. 12. 25, 37. 12, 39. 24. 25, 41. 8. 18, 44. 2, 48. 22, 53. 22, 58. 6, 63. 7, 64. 5, 66. 21, 69. 17, 71. 17, 73. 15, 79. 25, 89. 28. 29, 91. 22. 26, 92. 7. 9, 93. 1. 22, 95. 10, 113. 23, 117. 5. 25, 118. 18, 119. 6, 121. 27, 122. 1. 12, 123. 8, 124. 3. 8. 10, 125. 2, 128. 6, 130. 5, 132. 9. 24, 134. 10, permulta alia; graece nonunquam dativus legitur: 26. 9. 10, 145. 7, 149. 24, alia; περί 127. 20; εἰς 133. 22, cf. 225. 24 nota, 232. 15.—съ pro съ: 245. 2, 267. 12.

съ pro сь οὗτος vide sub сь.

събирати, събърати—съберѫ συνάγω congrego, colligo: събираѭ συνάγω 94. 22—23, събираатъ 39. 25, 248. 17—18, ἐπισυνάγει 86. 17, събираѭтъ συνάγουσιν 17. 18, 378. 17, συλλέξουσιν 46. 8, δεσμεύουσιν 82. 17—18, събираѧ 94. 17, събираѧи 328. 16—17, θησαυρίζων 254. 17, събираѭштемъ сѧ ἐπαθροιζομένων 249. 6, събираашѣ сѧ συνήχθη 387. 19; съберѫ συνάζω 254. 9—10, съберетъ 7. 11, 204. 5, 365. 12, ἐπισυνάγω 90. 1, 170. 21, съберѫтъ συλλέξουσιν 46. 11, —сѧ συναχθήσονται 89. 17, 95. 12; съберѣте συλλέξατε 45. 4, συναγάγετε 45. 6, 336. 14, съкрати (vl. събирати) συνάζω 254. 7, съкра 4. 2, съкъра сѧ 126. 24, 132. 16—17, съкърашѧ συνήγαγον 79. 6, 107. 16, 336. 16, 364. 20—21, —сѧ συνήχθησαν 42. 6—7, 81. 13, 97. 7—8, 113. 2, 120. 5, 140. 10, 302. 7, συνάγονται 137. 22, συνέρχονται 125. 14, съкъра ѧ сѧ 103. 1, съкрашѧ сѧ 111. 2—3, съкърати ἐπισυναγαγεῖν 86. 16, 262. 26, съкъравъ συναγαγών 268. 19, съкъравъшемъ 106. 14, съкъралъ сѧ ἐπισυνηγμένη 118. 28, съкрани συνηγμένοι 63. 24, съкърани 398. 20, съкъраномъ 81. 26.

съблазнити—съблажнѣти σκανδαλίζω scandalizo: съблажнѭ сѧ 100. 9, съблазнитъ 34. 12—13, 152. 27, —сѧ 222. 27, съблазнимъ 60. 21—22, съблазните сѧ 100. 2, 174. 12—13, 381. 1—2, съблазнѧтъ 87. 28, 100. 7—8, 174. 17—18, съблазнишѧ сѧ 52. 9; съблажнѣтъ 61. 24—25, съблажнѣатъ сѧ 44. 5—6, съблажнаатъ 12. 17. 21—22, 62. 6, 153. 5. 11. 17, съблажнѣѭтъ сѧ 128. 10—11, съблажнаахѫ сѧ 135. 4.

съблазнъ σκάνδαλον scandalum 57. 5—6.

съблюдати, съблюсти—съблюдѫ τηρέω servo: съблюдаѭ 352. 12, съблюдаетъ 377. 3—4, съблюданте 82. 15, съблюдаѧ 376. 20—21, съблюдаахъ ἐτήρουν 385. 24, съблюдааше συνετήρει 198. 6, διετήρει 201. 19; съблюдѣши 386. 8, съблюдетъ 351. 25—26, 351—352, 376. 28, съблюдетъ сѧ συντηροῦνται 27. 9, 214. 21, съблюдете 141. 13, 379. 5, съблюдѫтъ 380. 10, съблюди τήρει 67. 20, τήρησον 385. 20, съблюдѣте 376. 7, съблюде τετήρηκας 320. 8, τετήρηκεν 366. 20, съблюсъ τετήρηκα 379. 7, съблюсѧ ἐτήρησαν 380. 9.

съкорните vl. pro сънѣмните 215. 13 nota, 220. 23 nota, 253. 15 nota, al.

съкоръ vl. pro сънѣмъ 103. 5 nota.

съкъıкати сѧ ἀναπληρόομαι adimpleor: съкъıкаетъ сѧ 43. 10—11.

съкъıти сѧ—съкѫдѫ сѧ πληρωθῆναι impleri: съкъıстъ сѧ 5. 15, 105. 20, 181. 13, 207. 21; съкѫдетъ сѧ 23. 11—12, 38. 13, 45. 21 (съкодетъ сѧ), 73. 19—20, 369. 24, 380. 20, 388. 12 (съкод.), 391. 2, съкѫдет сѧ 5. 8, 6. 4, сбкѫдет сѧ 3. 11, съкѫдетъ сѧ 8. 29; съкѫдѫтъ сѧ 102. 15. 22, 176. 15, 191. 12—13, 372. 20, 385—386, 394. 23, 395. 12, 396. 4—5.

съкитъ ἐντετυλιγμένον involutum 397. 17.

съклѣшти—съклѣкѫ ἐκδύω exuo: съклѣша ἐξέδυσαν 107. 26, 180. 18, съклъкъше ἐκδύσαντες 107. 17, 244. 7.

съкръшение τελείωσις 193. 21, ἀπάρτισμος 266. 14—15.

съкръшити τελειόω perficio: съкръшѫ 328. 11, 334. 5, съкръшени τετελειωμένοι 386. 24; τελέω: съкръши ἐτέλεσεν 33. 24—25, съкръши сѧ τετέλεσθαι 395. 16—17, съкръшишѧ сѧ 395. 11, съкръшити ἐκτελέσαι 266. 16. 19; καταρτίζω: съкръшилъ есн κατηρτίσω 75. 5—6, съкръшенъ κατηρτισμένος 219. 4, τέλειος 14. 11, 68. 2—3,

155. 24, сѫвръшенїи 14. 10, сѫвръшенъ acc. plur. κατεσκευασμένον perfectum 191. 1.

сѫвѣдѣнїе μαρτύριον testimonium 22. 2, 31. 5, 119. 24, 233. 19—20.

сѫвѣдѣтель μάρτυρ testis: сѫвѣдѣтель 104. 1, 177, 24, сѫвѣдѣтеле 312. 13, сѫвѣдѣтель gen. pl. 63. 9, лъжь сѫвѣдѣтель (не бѫди) μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 281. 6; dual. лъжа сѫвѣдѣтелѣ ψευδομάρτυρες 103. 10—11, gen. sing. ψευδομαρτυρίαν 103. 6, лъжемъ сѫвѣдѣтелемъ ψευδομαρτύρων 103. 8—9.

сѫвѣдѣтелъство, сѫвѣдѣтелъствїе μαρτύριον testimonium: сѫвѣдѣтелъство 88. 7—8, 135. 28, 168. 27, 211. 27—28, 294. 9; μαρτυρία: сѫвѣдѣтелъство 177. 11, 314. 9—10, 315. 24—25, 325. 4—5, 333. 20. 23, 334. 3—4, 348. 4. 7. 16—17, 396. 2, 403. 13—14; сѫвѣдѣтелъства gen. sing. 177. 1, 302. 18—19, 333. 27, nom. plur. 177. 4, сѫвѣдѣтелъствa gen. sing. 322. 26—27; сѫвѣдѣтелъствиѣ 325. 3.

сѫвѣдѣтелъствовати μαρτυρέω testimonium do, testimonio sum: сѫвѣдѣтелъствоуѭ 333. 19—20, 342. 20, 348. 6, 391. 20—21, сѫвѣдѣтелъствоуеши 348. 3, сѫвѣдѣтелъствоуетъ 314. 10. 12—13, 315. 14, сѫвѣдѣтелъствоуоутъ 321. 19—20, 325. 2, 348. 19—20, 380. 24—25, сѫвѣдѣтелъствоутъ 333. 24, сѫвѣдѣтелъствоуемъ 322. 26, сѫвѣдѣтелъствоуете 85. 25—26, сѫвѣдѣтелъствоуоуте 251. 13—14, 324. 16—17, 380. 25—26, сѫвѣдѣтелъствоуѭтъ 359. 7—8, сѫвѣдѣтелъствоуѭтъ 334. 6—7, сѫвѣдѣтелъствоуі 390. 2—3, сѫвѣдѣтелъствоуѧ 348. 18, сѫвѣдѣтелъствоуѧи 333. 21—22, 403. 11, сѫвѣдѣтелъствоуѭштиі dat. sing. fem. 328. 25—26, сѫвѣдѣтелъствоуѭштѧ plur. femin. 334. 17; сѫвѣдѣтелъствовахъ 317. 11—12, сѫвѣдѣтелъствова ἐμαρτύρησεν 317. 3, 324. 12, 329. 8, 333. 25—26, 334. 8—9, 373. 1, 396. 1, сѫвѣдѣтелъствовашѳ ἐμαρτύρει 367. 24, сѫвѣдѣтелъствовашѧ ἐμαρτύρουν 207. 23; сѫвѣдѣтелъствоуѭтъ на тѧ сου καταμαρτυροῦσιν 103. 15—16, 106. 7—8, 177. 14, 179. 11; лъжѳ vel лъжѫ сѫвѣдѣтелъствовахѫ ἐψευδομαρτύρουν 177. 3. 5—6, не лъжа сѫвѣдѣтелъствоуи μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 155. 17—18.

сѫвѣсити χαλάω summitto: сѫвѣсишѧ 120. 13.

сѫвѣтъ συμβούλιον consilium 38. 8, 79. 21, 105. 1. 16, 113. 2, 124. 8, 179. 1; βουλή 223. 18, сѫвѣтѣ βουλῇ 307. 10; сѫвѣтъı дакъı ὁ συμβουλεύσας 389. 1; сѫвѣтъ сътворишѧ συνεβουλεύσαντο 97. 11.

сѫвѣтьникъ βουλευτής decurio 182. 25, 307. 8.

сѫвѣштати, сѫвѣштавати βουλεύομαι cogito: сѫвѣштаваатъ 266. 22, сѫвѣшташѧ ἐβουλεύσαντο 367. 6; συμβουλεύομαι: сѫвѣшташѧ συνεβουλεύσαντο 365. 13, συνέθεντο 297. 3; συμφωνέω consentio, conventionem facio: сѫвѣштаате συμφωνήσουσιν 63. 20, сѫвѣштахъ 70. 25—26, сѫвѣщавахъ 69. 16—17.

сѫкѫзати δῆσαι ligare 130. 26, сѫкѫжеши 56. 19, сѫкѫжетъ 39. 22, 126. 2, сѫкѫжете 63. 15, imperat. сѫкѫжате 45. 4—5; сѫкѫза 48. 14, 136. 12—13, 260. 17, сѫкѫзашѧ 388. 23, сѫкѫзавъше 79. 15, 179. 2—3, сѫвѣзавъше pro сѫкѫзавъше 105. 3, сѫкѫзанъ 179. 17, сѫкѫзана 390. 5, сѫкѫзано 56. 20, 63. 16, сѫкѫзанѫ pro сѫкѫзаноу 131. 1—2.

сѫкѫзынь δέσμιος vinctus: сѫкѫзынѣ 106. 11—12. 13, 179. 15.

сѫгарати καίομαι ardeo: сѫгараатъ 378. 18.

сѫглѧдати περιβλέπω circumspicio: сѫглѧда 160. 7, сѫглѧдавъ 126. 19, сѫглѧдавъше παρατηρήσαντες observantes 290. 6.

сѫгрѣшеніе ἁμάρτημα peccatum: сѫгрѣшенїѣ 126. 6; παραπτώματα сѫгрѣшенїѣ 16. 1, 161. 25; сѫгрѣшенїи gen. pl. 16. 4, сѫгрѣшенїи 16. 5.

сѫгрѣшити — сѫгрѣшати ἁμαρτάνω pecco: сѫгрѣшитъ 63. 2. 27, 274. 25, 275. 3—4, сѫгрѣши 352. 25, 353. 2, сѫгрѣшиҳъ 105. 9, 269. 7. 15—16; сѫгрѣшаи (не) 331. 25, 347. 26.

сѫгънѫти πτύσσω plico: сѫгънѫвъ 207. 17—18.

сѫдравъ ὑγιαίνων, ὑγιής sanus: сѫдравъ 23. 4, 330. 21, сѫдрава 270. 8, 344. 9, сѫдравъı 53. 27; сѫдравıи бѫтъ χαλῶς ἕξουσιν 185. 7, сѫдравıи οἱ ὑγιαίνοντες 213. 23, οἱ ἰσχύοντες 26. 14—15, 122. 3.

сѫдѣлати ἐργάζω (ἐργάσασθαι) operor: сѫдѣла 172. 11—12, cf. 98. 2 nota, сѫдѣлана 323. 26 (facta).

сѫжалити сѧ λυπέομαι (λυπηθῆναι) contristor: сѫжалишѧ сѧ 65. 4.

сѫжещи — сѫжегѫ, сѫжизати καταϰαίω (καταϰαῦσαι) comburo: сѫжещи 45. 5, сѫжежетъ 7. 12—13, 204. 6; сѫжизаѭтъ 46. 9 (vl. сѫжагаѭтъ).

сѫзирати сѧ βλέπω aspicio: сѫзираѫ сѧ 373. 3—4.

сѫзъвати — сѫзъıвати συγϰαλέομαι convoco: сѫзъвавъ συγϰαλεσάμενος 233. 7, созъвавъ 304. 3, сѫзъıваатъ 267. 22, 268. 8—9.

сѫзъданїе ϰτίσις creatura: сѫзъданию 154. 14.

съзъдати (melius съзьдати) —съзиждж, съзидати-съзиданіе οἰκοδομέω aedifico: съзиждж 56. 16, 177. 10, 254. 9, съзъда 220. 24, созъда 20. 29, 21. 6, 77. 1, 162. 21, созъдати 103. 13, 266. 12, съзъдавъшоу 220. 8, съзъданъ бѣаше 208. 21, съзъдана бъістъ 321. 8; κτίζω: съзъда ἔκτισεν 169. 27—28; съзиданьа οἰκοδομῶν 108. 17—18, 181. 18.

съзърѣти—съзърѣкж παραδόσθαι produco me: созърѣкатъ 129. 13.

съказати—съказаіж et съкажж δείκνυμι ostendo: съказати 56. 25; ὑποδείκνυμι: съкажж ὑποδείξω ostendam 219. 32, съказаіж 252. 21, съказа ὑπέδειξεν 202. 25, сказа 6. 22; γνωρίζω: съказахъ 379. 20, 387. 9—10, съказа 197. 26, съкажж 387. 10; съказашѧ διεγνώρισαν: 198. 2, διεσάφησαν 65. 5; съказа συνέταξεν 105—106, ἐμήνυσεν 291. 21; съказаше ἐπέλυεν 129. 30, διερμήνευεν 310. 10—11, διήνοιγεν 310. 24; съкажи φράσον 45. 27, 52. 15; съказаатъ сѧ ἑρμηνεύεται 318. 7—8, 353. 13, съказаемо ἑρμηνευόμενον 317. 20, мєѳермηнευόμενον 181. 3—4, 318. 4, съказаємоѥ 134. 14, 182. 4, сказаємоѥ 3. 14.

съконьчанїе συντέλεια consummatio: съконьчанїе 47. 10—11, съконъчанїе 46. 9—10, съконьчанїѣ 113. 24, cf. конъчанїе, конъчина.

съконьчати—съконьчавати συντελέω consummo: съконьча 21. 12, съконьчати сѧ 168. 3, съконьчавъ 206. 29; τελέω: съконьча 47. 22, 65. 18, 97. 3, съконьчашѧ сѧ 200. 10, съконьчаатъ сѧ 299. 23, съконьчаѣтъ сѧ 282. 13—14; πληρόω impleo: съконьчати πληроῦν 236. 21, —сѧ πληρωθῆναι 312. 2, съконьчаѣтъ сѧ πληρωθῶσιν 295. 10—11, съконьча ἐπλήρωσεν 220. 12; συμπληροῦσθαι: съконьчаваахъ сѧ 239. 5—6.

съкровиште ѳησαυρός thesaurus: съкровиште 68. 5, 155. 26, 255. 27, 256. 2, 281. 13—14, съкровище 16. 22, съкровишта 16. 16. 19, 40. 15. 16—17, 219. 23—24, 255. 1, съкровища 47. 21, 219. 26, скровища 4. 23, съкровищю 46. 19—20; ταμεῖον penetrale: къ съкровиштихъ 89. 11—12.

съкровъ κρυπτή absconditum: къ съкровѣ 249. 23—24, vl. кровъ.

съкроушити—съкроушати συντρίβω quasso, frango, comminuo: съкроушаахъ сѧ 131. 3—4, съкроушаѧ dilanians 237. 23, съкроушитъ сѧ 396. 5—6, съкроушъши 172. 2—3, съкроушєнъ 38. 20, съкроушєнъıѧ 207. 12—13; συνθλάομαι confringor: съкроушитъ сѧ 78. 5, 289. 28, съкроушєнъıѧ τεθραυσμένους confractos 207. 15—16.

съкръıкати ѳησαυρίζω thesaurizo: съкръıкаите 16. 15. 18—19.

съкръıти κρύπτω abscondo: съкръıхъ 94. 18, съкръı 46. 21, 93. 19, 261. 9, ἐνέκρυψεν 45. 17, —сѧ ἐκρύβη 352. 21, 369. 22, съкръıкенъ 282. 21, съкръıкенаа 45. 23, съкръıкеноу 46. 20.

сълагати συμβάλλω confero: сълагажшти 198. 7.

сълазити, сълѣсти—сълѣзж καταβαίνω descendo: (да не) сълазитъ μὴ καταβαινέτω 88. 16, μὴ καταβάτω 169. 17—18, 278. 8, сълѣзетъ καταβάτω 108. 23—24, сълѣзи κατάβηθι 108. 18—19, 283. 26, сълѣзе κατέβη 284. 2.

сълати—сълиж ἀποστέλλω mitto: сълиж 30. 26, 86. 1—2, сълж (pro сълиж) πέμπω 398. 26, сълати ἀποστέλλειν 135. 14.

сълежати κατάκειμαι iaceo: сълежааше 120. 14.

съложєніе καταβολή constitutio: отъ съложєніѣ ἀπὸ καταβολῆς 45. 24, 95. 21—22, 251. 21—22, (прѣжде) 387. 6.

съложити сѧ συνθέσθαι conspiro: съложили сѧ (кѣаχж) συνετέθειντο conspiraverant 355. 2.

съломити κατακλάζω frango: съломи 235. 3, cf. прѣломи.

съмирати сѧ (recte съмирѣти сѧ), unde, съмиражіи сѧ οἱ εἰρηνοποιοί pacifici 10. 13; съмирити сѧ διαλλάσσομαι reconcilior: съмири сѧ διαλλάγηθι 12. 2.

съмотрити καταμανθάνω, κατανοέω considero: съмотрите καταμάθετε 17. 23, κατανοήσατε 254. 24, 255. 7—8.

съмрътъ ѳάνατος mors: съмрътъ 31. 11—12, 71. 12—13, 157. 7—8, 169. 6, 299. 10; съмрътн 57. 24, 100. 23, 104. 4, 148. 6, 175. 4, 177. 27, 199. 3—4, 236. 11, 304. 10. 22, 309. 19, 332. 27, 351. 26, 352. 1—2, 361. 3. 23; съмрътиж 369. 9, 402. 21—22, съмрътъıж 51. 17—18, 141. 16, 391. 3; adj. съмрътьнъ ѳανάτου mortis: съмрътьнѣ 196. 3, съмрътьнѣи 9. 4—5; ѳανάσιμος mortifer: съмрътъно 185. 4.

съмъıслити σωφρονέω sanae mentis sum: съмъıслѧшта 132. 2, 230, 24—25; съмъıслъıшю pro съмъıшлъıшю ἐνθυμηθέντος 3. 4.

съмъıслъно (pro съмъıсльно) νουνεχῶς sapienter 166. 8.

съмѣжити χαμμύω claudo: съмѣжиша 43. 16.

съмѣрєніе ταπείνωσις humilitas 193. 25.

съмѣрєнъ ταπεινός humilis 36. 24, съмѣрєнъıѧ 194. 4.

съмѣрити сѧ, съмѣрѣти сѧ ταπεινόομαι humilior: съмѣритъ сѧ 61. 10—11, 83. 17, 202. 19, 264. 12—13, 280. 16; съмѣрѣѭи сѧ 83. 17, 264. 13, 280. 16.

съмѣсити μίγνυμι misceo: съмѣси 258. 25.

съмѣти — съмѣѭ τολμάω audeo: съмѣ ѣтолмѣсе 82. 9, съмѣаше ѣтолма 166. 10, 401. 18—19, съмѣахѫ pro съмѣахѫ 291. 28.

съмѣшение μίγμα mixtura 396. 14—15.

съмѣшьнъ μεμιγμένος mixtus: съмѣшѧнъ 108. 6.

съмѧсти сѧ ταραχθῆναι turbor: ѣтаразѫ се съмѧте сѧ 4. 1, 190. 13, дѣтаразѫ се 192. 9, съмѧшѧ сѧ 50. 11—12, съмѧтени ѣсхулмѣноі (vl. ѣхлелумѣноі) vexati 29. 2.

съмѧтити — съмѧштати ταράσσω turbo: съмѧштени 311. 14, (да не) съмѧштаатъ сѧ μὴ ταρασσέσθω 374. 19, 377. 13.

съниджь (— сънити) καταβαίνω descendo: съниделѣ 36. 5, съниделъ 181. 23, 239. 15, 329. 19—20, съниди 181. 19, 329. 23, съниджь καταβέβηκα 339. 5. 18; съниде κατέβη 20. 30, 21. 7—8, 201. 17, 204. 17, 229. 4, 280. 13, 320. 12, съниджь κατέβησαν 336. 26; сънити сѧ συμβαλεῖν committere (bellum) 266. 21, съниджь сѧ συνέρχονται 176. 21, съниджста сѧ συνελθεῖν 2. 26.

съниматі сѧ — съемлѭ сѧ συνέρχομαι convenio: съѣмаахѫ сѧ, melius zogr. съниматі сѧ, 212. 1; съемлѧтъ сѧ συνέρχονται 389. 20—21, съемлѧтъ сѧ ἐπισυναχθήσονται 278. 24, съемѣшемъ сѧ 252. 7; сѣнати—сѣньмѫ καθελεῖν deponere: сѣнемъ καθελών 307. 13, сѣнемъ-н 183. 2, supin. сѣнатъ καθελεῖν 182. 10, сѣнасте сѧ συνελθεῖν 2. 26 nota.

сѣнъ ὕπνος somnus: сѣна 3. 15, 361. 24, сѣномь 236. 23; въ сѣнѣ кат' ὄναρ 3. 5, 106. 22, въ сѣнѣ 4. 25, 5. 1. 21, 6. 2.

сѣньмиште συναγωγή synagoga: сѣньмиште 123. 17, 215. 13, 220. 23—24, соньмиште 37. 22, сѣнъмиште 207. 6; сѣньмишта 118. 17, 209. 15, соньмишта 253. 15, 294. 6; сѣньмиштю 231. 17; local. сѣньмишти 208. 18. 27—28, сѣньмици 207. 19, сѣнъмишти 389. 19, соньмици 117. 27, соньмици 341. 3, сѣнмишти 134. 24; сѣньмиштъ 370. 7—8, соньмиштъ 259. 24—25; сѣньмиштиѫъ 14. 19, 47. 25, 210. 6, 250. 28—29, сѣньмициѫъ 31. 3, 292. 13, сѣнъмиштиѫъ 119. 11, сѣнъмициѫъ 9. 20 (— циѫъ), 168. 24—25, 207. 2, соньмиштиѫъ 28. 23, 86. 5, 166. 25, соньмициѫъ 118. 2, соньмиштиѫъ 15. 4, 83. 5—6; отъ соньмишта отълажениѧ апосυνάγωγος 355. 4, отъ сѣньмиштъ id. 381. 2; συνέδριον: сѣньмицоу 11. 26.

сѣньмъ συνέδριον concilium: сѣнемъ 176. 27, 179. 2, 364. 21, сѣнемь 103. 5, сѣнмь 302. 9, соньмы 31. 2.

сѣнѣдати, сѣнѣсти—сѣнѣмь κατεσθίω comedo: сѣнѣдаате 83. 20, сѣнѣдаѫтъ 292. 15; φάγω: сѣнѣсти φαγεῖν 125. 15, сѣнѣмъ 1 pers. sing. 173. 10, сѣнѣмь 297. 18, сѣнѣстъ 37. 11, 123. 11, 160. 18—19, 264. 27, 340. 8, καταφάγεται 321. 1, сѣнѣсте 340. 15.

сѣнѣдьно βρώσιμον: сѣнѣдъно 311. 22—23, προσφάγιον pulmentarium 400. 17.

сѣнатие συνέδριον concilium: сѣнатиѣ 168. 24.

сѣпасати σώζω salvo: сѣпасѫштиниѫъ сѧ 261. 13—14, сѣпасемъіхъ 187. 32.

сѣпасение σωτηρία salus: сѣпсние 195. 15, 284. 10, 327. 14, сѣпсниѣ 195. 12. 29; τὸ σωτήριον salutare: сѣпасение 199. 12, сѣпсние 202. 22.

сѣпасителекъ τοῦ σωτῆρος: о искоушении сѣстелекѣ 186. 7.

сѣпасти — сѣпадѫ πίπτω (πεσεῖν) cado: сѣпадѫтъ 89. 21.

сѣпасти—сѣпасѫ σῶσαι salvare: сѣпасти 124. 1, 181. 22—23, 215. 25, 235. 27, сѣсти 57. 12, 108. 22, 147. 18, 278. 12; supin. сѣстъ 62. 17, 109. 19, 239. 17 nota, 284. 13; сѣсѫ 370. 18; 3 pers. sing. сѣпасетъ 323. 15, сѣйстъ сѧ 357. 21, сѣсетъ 3. 9, сѣстъ 147. 21, 220. 19, 236. 1, 306. 1, сѣсет сѧ 88. 5; imperat. сѣпаси сѧ 181. 18, сѣйси 108. 18, сѣси 368. 25, сѣйс нъі (сѣпаси нъі) 24. 4, сѣс мѧ (сѣпаси мѧ) 50. 21, сѣ сѧ (сѣпаси сѧ) 306. 6. 11; aor. сѣпасе 181. 22, — сѧ 230. 27, сѣсе 27. 22, 108. 22, 277. 7, сѣс тѧ (сѣпасе тѧ) 133. 21, 159. 1, 225. 23, 232. 15, сѣйс тѧ (сѣпасе тѧ) 283. 11; сѣйслъ естъ ἔσωσε 306. 1, сѣйсл сѧ (сѣпасла сѧ) 89. 1; сѣпасенъ 184. 24, сѣснъ 156. 13, 169. 11, 282. 1, 361. 22, сѣнъ 31. 16, сѣн 68. 18; сѣпасена 170. 1, сѣсна 27. 20. 22, 132. 23, 133. 7, 232. 20; сѣпасени (къıваахѫ) 140. 9—10, сѣсни 227. 13, 333. 28, διεσώθησαν сѣсни къıша 51. 7.

сѣпасъ σωτήρ salvator: сѣсъ 197. 13, 329. 6, сѣсѣ 193. 24.

сѣпати-сѣплѭ, сѣпиши καθεύδω dormio: сѣпиши 175. 13, сѣпитъ 27. 26—27, 129. 7, 134. 7—8, 232. 26, сѣпите 101. 15, 175. 23, 300. 13, сѣпаше 24. 2, сѣпаахѫ 92. 11, сѣпа 130. 9—10, сѣпѧштѧ 100—101, 171. 16, 175. 12. 19, сѣпѧщѧ 101. 10, сѣпѧщемъ 44. 16—17; сѣпѧштѧ κοιμωμένους 300. 12, сѣпѧштемъ κοιμωμένων 113. 6.

съплетъше πλέξαντες plectentes 107. 18—19, 180. 13, 392. 5.

съподобити сѧ καταξιόομαι dignus habeor: съподобите сѧ 296. 13, съподобльшеи сѧ 291. 14—15.

сърєбро ἄργυρος argentum: сърєбра 30. 6; ἀργύριον pecunia: сърєбро 93. 19—20, 94. 24, 105. 11—12. 13, 113. 3. 10, 285. 4, 297. 4, сърєбра 233. 14, 285. 24.

сърєбролюбьць φιλάργυρος avarus: сърєбролюбьци 272. 19—20.

сърєбрьникъ ἀργύριον argenteus: gen. plur. сърєбрьникъ 98. 15, 105. 7—8, сърєбрънникъ 105. 22, сърєбрьникъı pecuniam 172. 25—26.

сърнєстати сѧ ἐπισυντρέχω concurro: сърнштетъ сѧ 151. 1—2.

сърѣсти — сърѧштѫ ὑπαντάω occurro: сърѣте 229. 19, 362. 9—10, 363. 4, dual. 3 pers. сърѣтете 24. 12—13; ἀπαντάω: сърѣте 112. 14—15, 130. 22, 276. 8, сърѣтѫ 329. 28, сърѣсти 266. 24, сърѧштета 173. 5; συνήντησεν сърѣте 237. 16, συναντήσει сърѧштетъ 297. 13.

сърѣтєнне ἀπάντησις obviam 92. 14.

съсати — съсѫ θηλάζω sugo: съсалъ єси 249. 3, съсѫштихъ 75. 5.

състарѣти сѧ γηράσκω senesco: състарѣєши сѧ 402. 18.

състати сѧ ἐφίσταμαι convenio: състаша сѧ 288. 10.

съсьць μαστός uber: съсъца 249. 2—3, съсъци 305. 12.

съсѫдъ σκεῦος vas, vasa: съсѫдъ 160. 26, 395. 13, съсѫдомь 228. 6, съсѫди 278. 7—8, съсѫдъ 125. 32, съсѫдъı 39. 21; ἄγγος: съсѫдъı 47. 9; ἀγγεῖον: съсѫдѣхъ 92. 9; ἀνάθημα donum: съсѫдъı 293. 8.

сътварѣти — сътворити ποιέω facio: сътварѣаше 124. 16 nota, сътварѣахѫ 124. 8—9 nota; сътворѭ ποιήσω 67. 16, 73. 5, 98. 23—24, 106. 28, 117. 16—17, 155. 12, 157. 15, 158. 29, 180. 2, 254. 6. 8, 271. 9. 12, 283. 9—10, 289. 12, 376. 4. 6, 385. 1, створѭ 9. 12; сътворишн 157. 13—14; сътворитъ ποιήσει 22. 16, 65. 15, 77. 18, 126. 21, 152. 20—21, 163. 14—15, 221. 13, 259. 22, 279. 19, 289. 20, 344. 30, 355. 28, 376. 1. 1—2, 378. 13, створитъ 11. 16; сътворимъ ποιήσομεν, ποιῶμεν 58. 9, 113. 9, 148. 17—18, 203. 9. 15. 18, 237. 2, 338. 10, 364. 22; сътворикѣ 377. 2; сътворите ποιήσετε 40. 7. 8—9, 75. 20, 202. 26—27, 255. 26, 272. 3, 276. 1, 319. 16—17, 336. 6, створите 6. 23; сътворѧтъ ποιήσουσι 38. 12—13, 288. 6, 336. 24, 380. 10—11, 381. 5; сътвори ποίησον imperat. 22. 15—16, 208. 3—4, 221. 13, 269. 9, 373. 17, aor. 2 pers. sing. ἐποίησας 201. 10, aor. 3 pers. sing. ἐποίησε 37. 7—8, 44. 19—20. 24, 48. 7—8, 66. 2, 70. 1, 74. 29, 76. 19—20, 78. 13, 98. 6. 9, 107. 3, 123. 6—7, 125. 1, 132. 12. 14, 146. 13, 172. 15—16. 20, 180. 5, 191. 24, 193. 26—27. 29, 195. 10, 204. 12, 213. 14, 215. 4, 226. 24, 231. 11. 12, 239. 16, 250. 19, 264. 29, 271. 28, 275. 25, 285. 12, 304. 21, 320. 9. 19, 329. 12. 15, 330. 8, 331. 18. 27, 336. 20, 353. 10. 23, 354. 3, 355. 14, 360. 16, 364. 18. 20, 380. 17—18, 399. 24, створи 3. 15, 403. 15; сътвориχъ ἐποίησα 328. 2. 27, 344. 1. 9, 372. 7—8. 13—14; сътворихомъ ἐποιήσαμεν 20. 23, 276. 4; сътвористе ἐποιήσατε 74. 24—25, 96. 9. 11. 27. 28—29, 161. 1, 288. 1—2; сътворишѧ ἐποίησαν 59. 4—5, 77. 10, 98. 25, 113. 10, 137. 24, 149. 19—20, 179. 18, 234. 11—12. 30, 366. 3—4, 367. 23, 394. 18, 395. 1—2; сътворь ποιήσας 220. 7, 243. 14—15, 257. 13. 15, 280. 28, сътвори ὁ ποιήσας 245. 2, сътворьшь 368. 1—2, сътворьшю 369. 23, сътворьшіѫ 133. 17, dual. сътворьша 74. 2, сътворьше 179. 1, 210. 24—25, 389. 13, сътворьшєи 333. 12—13. 14, сътворьшѧ 70. 20—21; сътворилъ 66. 3, 70. 21—22, 154. 15, 250. 18, 344. 31, 350. 25, 380. 16—17, 391. 11, сътворили (книѧ) 216. 4—5; сътворити 13. 11, 28. 9, 71. 1, 84. 1—2. 28, 135. 9, 141. 21, 180. 7, 195. 17, 199. 7, 214. 5, 250. 26, 252. 20—21, 276. 4, 279. 16, 335. 20, 363. 22; πράσσω: сътворити 298. 16, сътвори 306. 16, сътворено πεπραγμένον 304. 10; ἐργάζομαι: сътвори εἰργάσατο 98. 2; φέρω: плодъ сътворитъ καρπὸν φέρει 368. 17, 378. 6, сътворите 379. 1; любъı, прѣлюбъı vel прѣлюбъı μοιχεύω:—сътвори 12. 15, не сътвориши 12. 13, 67. 22—23, не сътвори μὴ μοιχεύσῃς 281. 5; достонна сътворихъ ἠξίωσα 221. 6—7; съкѣтъ сътвориша συμβούλιον ἔλαβον 38. 8—9, 79. 21—22, 105. 1, συνεβουλεύσαντο 97. 11, съв. сътворьше συμβ. λαβόντες 105. 16, 113. 3; отъкѣта не сътвори ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν 393. 3; некрѣдоу сътворишѧ ἀπεδοκίμασαν 77. 24, 163. 18—19, 289. 26; коупль сѫтъ сътворили διεπραγματεύσατο 285. 5.

съто ἑκατόν centum: съто 42. 22, 127. 17, 128. 19, 267. 15, 396. 15—16, 401. 15, per. literam .р. redditur 44. 13, 62. 19; сътоу 138. 26, сътомь 271. 19. 24, сътомъ 64. 18, о сътѣ 188. 5; двѣсѣ сътѣ διακόσιοι 401. 8, двѣсѣма сътома 138. 17, двѣсѣма сътома 335. 21—22; три сотъ τριακόσιοι

172. 8, per. literam т redditur 366. 15; пѧтиѫ сотъ пентакόсιοι 224. 26.

сътократицеѫ ἑκατονταπλασίων centuplus 226. 25.

сътрицеѫ id. 69. 9, 156. 25.

сътрѧсти σπαράττω vel συμσπαράττω conturbo: сътрѧсе 150. 15, 238. 3; σπαράξαν сътрѧсъ 118. 8; сътрѧсѧ сѧ ἐσείσθησαν exterriti sunt 112. 2.

сътъ κηρίον favum mellis 311. 25.

сътьникъ ἑκατόνταρχος vel ἑκατοντάρχης centurio: сътьникъ 221. 2, 306. 27, сътъникъ 110. 5—6, сотьникъ 22. 4. 8, 23. 3, сътъникоу 22—23, сътъникоу 220. 15, о сотьницѣ 186. 18; κεντουρίων centurio: сотьникъ 182. 13, сътъника 182. 29.

сътьрѫ (сътрѣти et сътрѣти) λικμάω contero: сътърѣтъ 78. 6, 290. 1.

сътѧжание κτῆμα possessio: сътѧжаниѣ 68. 8, 155. 30.

сътѧжати κτάομαι possideo: imperat. не сътѧжите 30. 5—6, futur. сътѧжите κτήσεσθε possidebitis 294. 20—21.

сътѧзание ζήτησις quaestio 324. 8.

сътѧзати сѧ συνζητέω conquiro: сътѧзати сѧ 145. 6, сътѧзаите сѧ 149. 27—28, сътѧзаѭ сѧ 118. 10—11, сътѧзаіжште сѧ 149. 9, сътѧзаіжштема сѧ 309. 4—5, сътѧзаіжшта сѧ 165. 13—14, сътѧзаіжшта сѧ 149. 23—24; ζητεῖτε quaeritis: сътѧзаете сѧ 382. 20; ἀντιβάλλετε confertis: сътѧзаата сѧ 309. 8—9; συναίρω λόγον rationem pono: сътѧзати сѧ о словесѣ 64. 5. 6—7, сътѧза сѧ 93. 22; διαλέγομαι disputo: сътѧзаша 152. 4; συνελάλουν colloquebantur сътѧзаахѫ сѧ 209. 9; о сътѧзаіжштиѭ сѧ περὶ τῶν φιλονεικησάντων 188. 26.

сътѫжати сѧ ἐγκαγεῖν deficere 279. 1—2, (да не) сътѫжаіжтъ емоу μὴ θλίβωσιν ne comprimerent 124. 19.

сѫходити καταβαίνω descendo: сѫхождааше 244. 5. 10, 330. 18, сѫходѧи 338. 22, 340. 5, сѫходѧштъ 317. 8—9, сѫходѧштъ 116. 28, 317. 4, сходѧщъ 7. 24, сѫходѧщю 329. 27, сѫходѧштемъ 149. 3—4, сѫходѧщемъ 58. 21.

сѫхранити φυλάττω custodio: сѫхранитъ 368. 20, 370. 16—17, сѫхраниѭ ἐφύλαξα 67. 27, 281. 8, 385. 25, ἐφυλαξάμην 155. 20—21; сѫхранишѧ τετηρήκασιν 385. 7, сѫхранити διαφυλάξαι 206. 24.

сѫхраньно ἀσφαλῶς caute 176. 5.

сѣчѣтати συζευγνύω coniungo: сѣчѣта 66. 8, сѣчѣталъ 154. 20.

сѣшьдъ — καταβάς descendens: сѣшедъ 111. 21, 216. 18, сѣшедъı о καταβάς 323. 3—4, 340. 7, 340—341, сѣшедъıи 339. 15, сѣшедъшоу 21. 16, сѣшедъшемъ 237. 15—16.

сıı ὤν 204. 23, 268. 21 nota, 308. 11, 312. 1, 322. 8, 326. 5, 342. 3, 346. 15, 359. 26, 365. 3. 8, 390. 11, сıи 3. 2, о ὤν сıı 323. 4, 324. 26, сıи 169. 20, сıи 315. 23, сѫи 339. 27, ѫ̃н сıи 396. 9; сıı ὑπάρχων 273. 14, 307. 8, μένων 377. 6, живъ сıı ζῶν 111. 5; nom. fem. gen. сѫщи οὖσα 132. 26, 231. 22—23; genet. sing. сѫща 296. 25, сѫщта 56. 5, 318. 27, genet. fem. сѫщѧ οὔσης 326. 6; dat. сѫщтю 162. 1 nota, 171. 22, 266. 27, 269. 12, 303. 16, 331. 22—23, сѫщю 131. 2, 301. 3. сѫщтоу 144. 4, 160. 8, 178. 5, 245. 18, сѫщоу 55. 2, 221. 1; сѫщть pro сѫщтю 401. 16; dat. fem. gen. сѫщти (sc. тьмѣ) 397. 1, сѫщти поздѣ propter graecum ὀψίας οὔσης 398. 18; acc. sing. сѫщтѫ 200. 24, елѣ живъ сѫщтѫ ἡμιθανῆ τυγχάνοντα 244. 9, сѫщтѫ 260. 17, сѫщѫ 255. 13; сѫщтее 18. 2; сѫщтеѫ 196. 19; plur. сѫщте 19. 17, 223. 5, 247. 12, 290. 8, 294. 24, сѫще 40. 12, 272. 20, 291. 20, сѫщтеи 50. 24—25, 88. 14, 124. 14, 333. 10—11, сѫщеи 356. 18, 363. 4—5, сѫщи 37. 9, сѫщтаа τὰ ἐνόντα 250. 20, dual. сѫщтаа 236. 22, acc. plur. сѫщѧѧ 5. 12, 211. 11, 371. 4, dat. сѫщтиимъ 95. 18, 215. 8, сѫщтимъ 123. 13, сѫщимъ 37. 12, 96. 12; сѫщтиими 84. 18, сѫщтиѭхъ 195. 14, сѫщтиѭхъ 102. 5.

сынъ υἱός filius: nominativus singularis сынъ 158. 16, scribitur сн̃ъ: 7. 25, 8. 10, 19. 13, 23. 21, 25. 17, 31. 21, 35. 17, 36. 19 bis, 37. 20, 39. 4, 41. 6, 46. 2. 10, 47. 28, 50. 26, 56. 11, 57. 18, 58. 13. 24, 59. 6, 60. 7, 62. 16, 69. 1, 71. 10, 72. 16, 81. 28, 82. 7, 95. 8, 97. 6, 99. 8. 10, 101. 16, 103. 20, 108. 18, 109. 1, 110. 9, 117. 1, 121. 7, 123. 16, 124. 25, 135. 1, 148. 1. 23, 149. 6, 151. 23, 157. 5, 158. 10, 166. 14. 19, 171. 6, 173. 25. 27, 175. 25, 177. 18. 182. 15, 192. 15. 25, 204. 20. 22, 206. 3. 21. 207. 26, 209. 26, 213. 1, 215. 11, 223. 30, 236. 6, 237. 9, 238. 10, 239. 23, 241. 3, 243. 4. 5. 6, 247. 6, 249. 12, 253. 7, 256. 21, 258. 2, 268. 20, 269. 9. 15. 17. 24, 270. 1. 16, 277. 21, 278. 6, 279. 20, 284. 11. 12, 292. 7, 298. 11, 302. 14. 16, 306. 2, 315. 23, 317. 12, 318. 6, 319. 1, 329. 16. 25. 28, 330. 6, 332. 9. 12. 18, 333. 8, 338. 8, 339. 16, 341. 27, 350. 12. 13, 354. 20. 24, 360. 5, 361. 4, 362. 24, 368. 13, 369. 14, 373. 25, 384. 17, 385.

26, 395. 7, 399. 27, scribitur сн̑ 91. 9, 323. 4, сн̑ь 8. 3, 392. 22; accusativus singularis сꙑнъ, scribitur сн̑ъ: 3. 8. 13. 18, 33. 7, 40. 3, 57. 25, 59. 11, 77. 11. 13, 150. 1, 190. 17, 192. 14, 194. 13, 197. 1, 221. 25, 237. 19, 238. 2, 253. 11, 258. 1, 289. 13; genetivus pluralis сн̑ъ 105. 23;—сꙑна genetivus et accusativus singularis, scribitur сн̑а: 1. 1 bis, 36. 17, 56. 5, 74. 1, 77. 12, 84. 3, 86. 10, 89. 15. 23. 26, 90. 18. 25, 103. 22, 113. 20, 115. 2, 163. 7. 10, 170. 17, 177. 19, 192. 27, 217. 7, 277. 15. 26, 292. 1, 295. 19, 300. 21, 318. 16, 319. 8, 323. 10. 13. 18, 325. 8. 9. 10, 329. 20, 332. 13. 20. 22, 333. 3. 12, 339. 11, 340. 15, 341. 9, 349. 19, 356. 9, 384. 17; dualis сн̑а: 100. 20, 125. 8, 211. 13, 268. 16, 400. 8, сꙑна 157. 11; — dativus singul. сꙑноу, scribitur сн̑оу: 78. 13, 147. 1, 202. 9, 235. 17, 308. 12, 325. 22, 369. 13, сꙑноу 323. 6; vocativus sing. сн̑оу: 3. 6, 28. 6, 53. 3, 72. 27, 73. 3; localis sing. о сꙑноу 187. 1; — dativus сꙑновн, scribitur сн̑овн: 74. 11—12, 74—75, 332. 20, 333. 6; — vocativus сꙑнє, scribitur сн̑є: 24. 17, 131. 11, 158. 20. 23, 229. 27, 283. 2. 5;—сн̑омъ 296. 15 instr. sing., сн̑мъ 126. 5 dativus plur.; — о сꙑнѣ, scribitur сн̑ѣ: 149. 16, 282. 15, 376. 5; — nominativus pluralis сꙑновє, scribitur сн̑овє: 10. 13, 85. 26, 218. 18, 291. 13, vel сн̑вє: 14. 1, 22. 24, 26. 24, 39. 15, 46. 3. 4, 60. 21, 122. 11, 248. 7, 271. 28, 291. 19 bis, 326. 16, 369. 20; genetivus plur. сꙑновъ, scribitur сн̑въ: 60. 18, 190. 24, 272 1; — nomin. dualis сꙑнꙑ, scribitur сн̑ꙑ 71. 21; acc. plur. сн̑ꙑ 214. 14;—dual. gen. сꙑновоу, scribitur сн̑оволу 71. 17, 110. 15, local. о сн̑оволу 115. 7; — dual. dat. сꙑнѣма, scribitur сн̑ѣма 71. 18.

сꙑръ ὑγρός viridis: въ сꙑрѣ 305. 15.

сь οὗτος hic: 24. 9, 25. 11, 31. 16, 34. 21, 35. 18, 39. 4. 5, 40. 6, 44. 1. 6. 10, 47. 27, 48. 11, 56. 24, 58. 13, 60. 4, 74. 15. 16, 77. 13, 103. 11, 104. 14, 108. 11, 120. 20, 130. 18, 135. 1, 136. 10, 139. 13, 148. 22, 163. 11, 164. 6, 178. 15, 192. 15. 27, 207. 26, 212. 21, 223. 7, 225. 21, 237. 8, 238. 23, 266. 18, 269. 24, 270. 16. 22, 277. 5, 280. 6. 13, 283 17, 284. 11, 289. 16, 301. 13. 19, 306. 1. 8. 16, 307. 1. 2. 9. 12. 309. 20, 314. 9, 315. 15, 316. 17. 25, 317. 10. 12, 318. 2, 323. 18, 324. 12, 326. 16, 329. 5. 17, 336. 20, 338. 25, 339. 16. 18, 340. 1. 5. 13. 25, 342. 3. 22. 23, 343. 15. 24, 344. 12. 16. 30, 345. 25. 26, 346. 9, 353. 1. 2. 17. 19, 354. 9. 20. 24, 355. 10, 356. 15, 363. 21. 22, 364. 23, 369. 3. 14, 390. 23, 403. 1. 10. Nonnunquam scribitur съ: 77. 25, 110. 9. 18, 182. 15, 197. 25, 198. 26, 199. 19, 224. 17, 229. 14, 234. 8, 249. 7, 287. 16, 321. 23, 341. 2, 356. 2.

сѣдє ὧδε hic: 41. 11, 48. 25, 70. 4, 89. 4, 100. 23, 112. 6, 135. 4, 144. 14, 167. 22, 170. 5, 208. 4, 269. 5 nota, 273. 24—25, 277. 11. 17, 293. 11 nota, 303. 12, 336. 4, 362. 12, scribitur etiam съдє: 37. 17, 49. 19, 57. 23, 58. 9, 87. 4, 89. 4, 148. 4—5. 17, 174. 28, 175. 4, 183. 21, 234. 22. 24, 236. 10, 237. 1, 249. 17. 22, 299. 26, 308. 10, 363. 11; ἐνθάδε 311. 23.

сѣаниє τὸ σπόριμον satum: сѣаниѣ 37. 1, 214. 25—26, сѣниѣ 123. 1.

сѣати—сѣиж σπείρω semino: сѣѣтъ 42. 11, —сѧ 128. 1, сѣатъ 127. 31, сѣижтъ 17. 17, 254. 25, сѣѧи 42. 10—11, 127. 4. 30, 226. 16, 328. 18. 20, сѣижштааго 187. 4, сѣижштоумоу 42. 11, сѣємн 128. 5; supin. сѣатъ 127. 4, 226. 16, сѣхъ ἔσπειρα 285. 23, сѣахъ ἔσπειρα 94. 22, сѣаше 127. 5, 226. 17, сѣвъ 285. 19, сѣвъшааго 43. 25, сѣвъшоу 44. 15—16, сѣлъ 44. 22, 94. 16, 299. 4—5, сѣаноє 44. 1. 6. 10, сѣноє 43. 28—29. 29, 128. 3, сѣанин σπειρόμενοι 128. 11. 16.

сѣвєръ βορρᾶς aquilo: отъ сѣвєра 262. 9.

сѣдалиштє καθέδρα cathedra: сѣдалишта 74. 21, 160. 23, на сѣдалищи 82. 12—13.

сѣдѣти—сѣсти κάθημαι, καθίσαι sedeo: сѣдѣаше ἐκάθητο sedebat 103. 3, 104. 8, 111. 23, 126. 14. 26, 158. 17, 282. 24—25, 301. 10—11, 335. 13, ἐκαθέζετο 325. 24, 362. 10—11, сѣдѣше ἐκάθητο 42. 6, сѣдѣахъ ἐκαθεζόμην 102 20, сѣдѧ καθήμενος 302. 14, 367. 19, συγκαθήμενος 176. 25, сѣдѧи ὁ καθήμενος 353. 18, gen. acc. sing. сѣдѧшта 103. 22, 121. 19, 177. 20, 230. 23, dual. 72. 23, καθεζομένους 397. 26, сѣдѧща gen. acc. 26. 5, 132. 1, acc. сѣдѧштъ 183. 17, 301. 12, сѣдѧштъ 213. 12, καθεζόμενον 201. 4; сѣдѧштю 87. 6, 106. 18, 167. 23—24; local. сѣдѧщимь 84. 22; nom. plur. сѣдѧщии 9. 3. 4, fem. dual. сѣдѧщи 110. 27, plur. nom. сѣдѧштє 120. 19, 212. 6, 241. 28, acc. сѣдѧштѧ 320. 18—19, сѣдѧштѧѧ 196. 2, 296. 10, dat. сѣдѧштємъ 35. 10—11, сѣдѧштємь 223. 22—23, instr. сѣдѧштнимн συναναχειμένων 264. 11; — сѣсти καθίσαι sedere 72. 2, 157. 26, сѣдє 10. 3, 185. 9, 207. 18, 393. 16, ἀνεκάθεσεν 222. 3, ἐκάθητο 42. 8, 53. 21, сѣдѫ ἐκάθισαν 82. 13, сѣдъ καθίσας 152. 5, 167. 1—2, 210. 16, 266. 13. 21, 271. 21, 347. 2, сѣдъши παρακαθεσθεῖσα 245. 8; сѣдъше καθίσαντες 47. 8, καθήμενοι 108. 9,

вѣкоупѣ сѣдѣшемъ συγκαθισάντων 301. 10, praes. futur. сѧдетъ καθίσῃ—καθίσει 68. 27, 95. 10, сѧдете 69. 2, 299. 1, dual. 71. 21, сѧдевѣ καθίσωμεν 157. 18, imperat. сѧди κάθου 82. 3, 292. 3—4, ἀνάπεσε 264. 7, κατακλιθῇς 264. 1, male сѣди pro сѧди 166. 16, сѧдѣте καθίσατε 174. 27, male сѣдѣте pro сѧдѣте 100. 18, 312. 15.

сѣмо ὧδε huc: 24. 17—18, 49. 21, 59. 19, 79. 12, 159. 13, 238. 2, 265. 20, 286. 10, 338. 1, 399. 17; ἐνθάδε: 326. 26, 327. 1.

сѣмѧ σπέρμα semen 44. 16. 22, 46. 2. 3, 80. 18, 164. 17, 291. 4, 350. 5. 14, сѣмене gen. sing. 80. 21, 164. 19—20. 21. 23, 346. 1, dat. сѣмени 194. 8—9, gen. pl. сѣменъ 45. 11, 129. 19—20; σπόρος sementis, semen: сѣмѧ 129. 7. 8, 227. 9, сѣмене 226. 16, о сѣмени 114. 9.

сѣно χόρτος faenum 18. 1 (vl. травѫ).

сѣнь σκιά umbra: подъ сѣнию 129. 24, въ сѣни 9. 4, 196. 3; vl. pro сѣнию 148. 18 nota.

сѣтовати σκυθρωπός εἰμι tristis sum: сѣтоующте 16. 6 nota, vl. жалоующе.

сѣть παγίς laqueus 296. 9—10.

сѧ pronomen reciprocum, plerumque passivam aut mediam formam indicat, occurrit saepissime; cf. да съпасетъ и сѧ σωσάτω ἑαυτόν 306. 1, самъ сѧ σεαυτόν 67. 26, 81. 24, 243. 24, alia; мьнѣахѫ сѧ ѥште приѧти 70. 16—17, не вѣста сѧ чесо просѧшта 71. 25; на сѧ 39. 9. 11. 12, 125. 24. 26—27. 29, ἐφ' ἑαυτοῖς 279. 23.

сѫкота vide сокота.

сѫдии κριτής iudex: nom. сѫдии 12. 7, 258. 18, 279. 14, сѫди 279. 2, dat. сѫдии 12. 7, 258. 18, о сѫдии 188. 10, сѫдиѭ 253. 24, nom. plur. сѫдиѩ 39. 17, 248. 8.

сѫдити κρίνω iudico: сѫждиѫ 370. 18, сѫждѫ 285. 20, 333. 16, 348. 11. 12, 370. 17; сѫдитъ 332. 19, 346. 16, 370. 21, содитъ 323. 14; сѫдите 18. 16, 218. 22, 258. 13, 344. 10. 11, 348. 11, 390. 25—26; сѫдѧтъ 18. 17, 218. 23; сѫдѧ 351. 24, сѫдѧште 69. 3—4, 299. 1—2, сѫдѧштааго 370. 20; сѫдити 349. 15, сѫдилъ 225. 5; καταδικάζομαι condemnor: сѫдиши сѧ 40. 23.

сѫдиште βῆμα tribunal: на сѫдиштѣ 106. 19, сѫдиштѣ 393. 16, на сѫдиштѣ εἰς τὸ πραιτώριον in praetorio 107. 16.

сѫдоу cum praepositione отъ, отъ сѫдоу ἐντεῦθεν hinc 206. 22, 262. 15, 274. 2, 320. 23, 378. 1, 391. 16, отъ сѫдѫ 342. 9, отъ сѫдѣ ἔνθεν 60. 1—2; sine praepositione сѫдоу 394. 6.

сѫдъ κρίσις iudicium: 38. 17. 23, 41. 8, 84. 27, 249. 13. 19, 250. 25, 323. 18, 332. 19. 26, 333. 8, 344. 11, 348. 12—13, 369. 4, сѫдь 333. 16, cf. 41. 11 nota; сѫда 85. 29, сѫдоу 11. 22. 24, 126. 10, 333. 15, сѫдѣ 242. 1, 381. 19. 22; κρίμα: сѫдъ 356. 15, сѫдомъ 18. 15—16; сѫдъ приѧти κριθῆναι 13. 19.

сѫдьнъ κρίσεως iudicii: сѫдъныи 135. 31, сѫдьны 40. 20—21, сѫдъны 30. 25, 36. 2—3. 9, о сѫдьнѣмь 115. 18.

сѫмьнѣние παρατήρησις observatio: сѫмьнѣнииемь 277. 10—11.

сѫпрѫгъ ζεῦγος iugum: gen. plur. сѫпрѫгъ 265. 9.

сѫпьрь ἀντίδικος adversarius: сѫпьрѣ 279. 7, сѫпьремь 12. 5, 258. 15.

сѫсѣдъ γείτων vicinus: сѫсѣди 353. 15, сѫсѣдъ 264. 18, сѫсѣды 267. 23.

сѫсѣдъıни ἡ γείτων vicina: сѫсѣдъıнѫ 268. 9.

сѫтъ 3 pers. plur. verbi ѥсмь, εἰσί sunt (non raro pro verbo auxiliari adhibetur): 5. 20, 19. 27, 20. 2—3, 29. 13, 32. 16, 34. 20, 36. 16, 37. 16, 41. 29, 46. 3. 4. 7, 48. 3. 4, 52. 12. 26, 57. 6—7. 22, 60. 21, 66. 25, 67. 1. 3, 71. 6, 79. 19, 81. 5, 85. 4. 12. 13—14, 127. 31, 128. 4. 8. 11. 16, 135. 3, 140. 21, 142. 1, 144. 12, 147. 12 bis, 148. 4, 156. 16, 165 4, 201. 14, 223. 5. 21. 22, 227. 10. 19, 228. 1. 24, 236. 9, 240. 7, 241. 7. 13, 242. 19, 246. 20. 21, 248. 13, 250. 16. 21, 253. 3—4, 256. 15, 262. 11. 12, 265. 4, 266. 1, 270. 5. 20, 272. 2, 279. 23, 282. 3, 285. 5, 290. 20—21. 21, 291. 18. 19. 25, 295. 2, 323. 24. 26, 328. 12—13. 15, 334. 16—17, 336. 5—6, 341. 13. 13—14. 14. 16, 342. 21, 346. 13, 347. 22, 357. 18, 358. 2. 12. 26, 374. 22, 382. 8, 385. 9. 16. 17. 19, 386. 5. 9—10. 17, 399. 25, 403. 14.

сѫчьць κάρφος festuca: сѫчецъ 18. 18—19. 22, 19. 3, 219. 6. 10. 15.

сѹдарь vide соударь.

сѹкамина συκάμινος: сѹкаминѣ 275. 9.

сѹкомориѣ συκομορέα: сѹкомориѫ 283. 22.

сѹмеонъ Συμεών: сѹмеонъ 198. 25, 199. 18; adj. сѹмеоновъ 205. 5, cf. о сѹменѣ 186. 3.

сѹнагогова τοῦ ἀρχισυναγώγου: о дъштери сѹнагоговѣ 114. 12, 187. 7.

сѹриѣ Συρία Syria: сѹриѫ 196. 11, по сѹрии 9. 23.

сѹрофоникиссанъıни Συροφοινίκισσα 143. 1.

сѹхарь Συχάρ 325. 20.

Т

таверьѣдьскъ vide тиверьѣдьскъ.

тадеи Θαδδαῖος Thaddaeus: тадеи 29. 17, тадеа 125. 11.

тан λάθρα occulte 3. 3, 4. 10, 362. 26–27, ἐν κρυπτῷ in occulto 343. 5, 389. 21.

таналште ταμεῖον cubiculum: въ таналиштѣхъ 252. 16.

танна μυστήριον mysterium: таннꙑ 227. 5.

таннъ κρυπτός absconditus, occultus: таннꙋ κρυπτόν 32. 4, 128. 24–25, 228. 10, 252. 13, ἐν κρυπτῷ таннѣ 342. 12, ἐν τῷ κρυπτῷ 14—15, 15. 1. 11. 12, 16. 13. 14; таннъ кεκρυμμένος occultus 396. 10; таннаа μυστήρια mysteria 43. 3–4, 127. 22.

тантн περικρύπτω occulto: таѣшѥ сѧ 191. 23.

тако οὕτως sic: 4. 6, 7. 19–20, 10. 20, 11. 6. 15, 14. 9, 15. 18, 18. 3, 19. 22, 20. 6, 28. 19, 36. 15, 41. 5. 21, 46. 9, 47. 10, 59. 6, 62. 27, 65. 14, 66. 15. 21, 67. 1, 71. 4, 72. 10, 85. 15, 89. 14–15, 90. 17. 24, 91. 15, 101. 1, 102. 16, 120. 20–21. 24, 121. 1. 15, 129. 5, 130. 15, 142. 5, 170. 27, 177. 10, 182. 14, 191. 24, 201. 10–11, 234. 30, 242. 24, 249. 11, 254. 17, 255. 15, 256. 14–15, 257. 2, 258. 8–9, 266. 29, 267. 26, 268. 11–12, 276. 1, 277. 21. 25, 286. 20–21, 295. 28, 298. 21, 310. 4. 7–8, 312. 7 bis, 322. 20, 323. 6. 9, 325. 24, 332. 18, 333. 6, 346. 8, 364. 24, 370. 28, 373. 10, 377. 25, 378. 10, 389. 27, ѡсаѹтѡс 93. 16–17, таѹта 259. 2.

такожде οὕτως 90. 7, 158. 5, ὡσαύτως similiter 70. 1, 76. 18, 164. 22, 174. 25, 259. 4, 291. 8, 298. 7, ὁμοίως similiter 80. 22–23, 100. 15, 108. 19, 128. 4, 181. 19, 203. 12, 211. 12, 214. 2, 218. 3, 244. 11, 245 3–4, 259. 10, 273. 24, 277. 30, 278. 9, 299. 19, 332. 12, 336. 12, 401. 22, cf. 88. 17–18, ubi in graeco textu οὕτως non legitur, такожде къзовѫтъ ἀντικαλέσωσιν reinvitent 264. 19.

таковъ τοιοῦτος talis: sing. такова 169. 26, такоко 61. 13–14, plur. таковꙑ 134. 27–28, такова 141. 10. 25, таковаа 234. 9, таковꙑмь τὰς τοιαύτας 347. 8, таковꙑхъ 67. 11, 152. 11, 280. 22–23.

такъ id.: такѫ тоιаύτην 26. 2–3, тацѣми 129. 26, тацѣхъ 155. 4, 327. 17–18.

талантъ τάλαντον talentum: acc. sing. талантъ 94. 14. 28, талантъ 94. 18–19, dual. талантꙑ 94. 6–7. 7, gen. plur. талантъ 64. 8, 93. 11. 15. 23–24. 24–25. 25, 93—94, 94. 29, талантъ 93. 16.

талитакоумъ ταλιθὰ κούμ 134. 13.

тамарь Θάμαρ: отъ тамари 1. 5.

тамо ἐκεῖ illuc 6. 1, 60. 2, 100. 19, 138. 3–4, 361. 13, 387. 22.

таранъ τοῦ Θάρα 205. 13.

татъ κλέπτης fur: татъ 91. 5, 256. 17, 357. 2. 23, 366. 17, татъ 255. 28, татие 16. 17. 20–21, 357. 18.

татьба κλοπή furtum: татьбꙑ 52. 25, 142. 16–17.

тачан compar., a такъ derivatur, ἐλάσσων deterior: тачѣе (lege тачше) deterius, sc. vinum 320. 7–8.

тварь κτίσις creatura: тварн 184. 23.

твои σός, σοῦ tuus: твои nom. vel. acc. sing. masc. g. 11. 29, 12. 1. 4, 15. 1. 11–12, 16. 14, 34. 25, 63. 3, 65. 8, 73. 21–22, 94. 19, 116. 3, 121. 6. 11 bis, 132. 11, 201. 11, 213. 5 bis, 223. 10, 225. 8, 231. 10, 238. 2, 269. 9. 18, 270. 6. 7. 16. 22, 275. 1, 287. 16, 327. 1, 329. 25, 330. 6, 331. 12. 19. 21, 348. 21, 362. 16, 367. 18, 384. 17, 391. 9, 395. 7, nomin. plur. masc. g. 25. 9. 15, 26. 23, 37. 5, 51. 10, 120. 17, 122. 9, 140. 26, 212. 19. 28, 214. 2, 287. 19–20, 342. 10–11, 385. 6. 16; dual. fem. vel neutr. 306. 25, 354. 15, 355. 15, 402. 19; твоѣ sing. fem. 12. 21, 14. 23. 24. 25, 15. 21, 27. 22, 41. 25. 26, 53. 17, 61. 24 bis, 101. 9, 104. 20, 126. 15. 16, 133. 21. 25, 153. 5. 11, 159. 1, 178. 19, 190. 16. 17, 192. 26, 225. 23, 228. 20. 21, 232. 15. 18, 246. 5, 277. 6, 283. 11, 285. 6–7. 11–12. 15, 299. 6, 300. 6, 395. 8, neutr. plur. 86. 17, 218. 1, 262. 27, 270. 20, 273. 23, 342. 11, 385. 16. 17; твоѥ 12. 16. 20. 25, 15. 20. 21. 28, 16. 11, 17. 1. 2. 3, 20. 20, 25. 20, 62. 6, 68. 4, 71. 2, 94. 20, 119. 23, 153. 17, 199. 13, 246. 3. 4, 249. 28 bis, 250. 2. 4, 270. 16–17, 348. 4, 368. 27, 385. 5. 7. 21. 24, 386. 4. 11, 387. 10; твоего 18. 19. 22, 19. 2. 3, 65. 10–11, 81. 18. 23, 87. 10, 94. 5. 13, 155. 19, 165. 19, 193. 18, 194. 22, 199. 11, 206. 28–29, 219. 7. 14. 16, 243. 19. 20. 24, 260. 4, 264. 17–18, 271. 5 nota, 281. 7, 321. 1, 331. 17, 399. 17; твоемь 8. 13, 133. 23, 143. 10, 193. 15, 206. 26, 264. 17, 270. 13; твоиж 13. 20. 21, 15. 9, 27. 13, 124. 5, 216. 1, 254. 15, 281. 7, 299. 8, 329. 4, 374. 15–16, 386. 11, 399. 18; твоемоу 8. 20 (ѥ), 15. 11, 16. 13, 18. 21, 193. 3–4, 199. 11, 206. 18, 210. 23, 219. 9, 284. 10, 287. 17. 24; instr. sing. твоимь 20. 21. 22, 152. 16–17, 223. 9, 243. 23, 258. 15, твоимъ 34. 24, 81. 19, 116. 2,

165. 20, твоеѭ 81. 20, 243. 21. 21–22; loc. твоемь 18. 20. 23, 44. 22, 208. 4, 219. 8. 11. 12, 238. 26, 242. 11, 273. 23, 284. 1–2, 306. 18, твоемъ 71. 23–24, твоен 157. 18, dual. твоею 287. 18, твоима 82. 6, 292. 6; plur. nom. fem. твоѩ 126. 16, acc. plur. 13. 4, 82. 5, 166. 17, 271. 21, 25, 292. 5, dat. твоимъ 59. 15, 132. 11, 150. 8, 287. 12, твоимь 237. 24; твоиχъ 12. 19. 24, 199. 15–16, 264. 16, 269. 10. 18 nota, 285. 20.

творити ποιέω facio: твориѭ 76. 2. 11–12, 162. 9. 18, 289. 1, 328. 10, 334. 6, 349. 21. 22. 24–25, 359. 6, 360. 6. 7, 371. 19, 375. 27, 377. 25–26, творѧ 339. 5, исцѣлениѣ твориѭ ἰάσεις ἀποτελῶ 262. 18; твориши 14. 16–17, 75. 27, 162. 4. 5, 264. 15. 20, 288. 13, 321. 3, 322. 2, 338. 14, 342. 11. 14, 352. 5, 359. 26, 373. 16, творитъ 12. 30–31, 14. 24, 20. 7. 8. 12. 27–28, 42. 2, 44. 13, 66. 17–18, 104. 20, 129. 23, 144. 2 bis, 203. 12–13, 325. 14, 332. 12. 13. 14–15, 342. 12–13, 343. 27, 346. 18, 364. 23–24, 375. 23, 379. 17–18, 392. 23, 393. 13, творитъ 7. 3, прѣлюбы творитъ μοιχᾶται 13. 1, 66. 19–20, 154. 25. 27, μοιχεύει 273. 2–3, творитъ трꙋдъ παρέχει κόπον 279. 11; творите 6. 11–12, 13. 31, 14. 9, 19. 22–23, 82. 15–16, 84. 3, 116. 5, 141. 11. 25, 202. 17, 215. 1, 217. 21–22, 218. 3, 219. 30, 298. 6, 320. 24, 350. 18–19. 26, 372. 14. 18, 379. 15, πράσσετε 203. 17; творѧтъ 14. 7. 9–10. 18, 19. 21–22, 37. 5, 82. 17. 22, 123. 4, 124. 27, 214. 1, 218. 2. 9–10, 305. 15. 22, творѧтъ плодъ παρποφοροῦσιν 228. 4, не до кръχа плода творѧтъ οὐ τελεσφοροῦσιν 227. 23; imperat. твори 244. 1, 245. 3, μὴ πάρεχε κόπον не твори трꙋдъ 246. 19; творѧ 219. 17. 18. 31–32, 261. 12, 332. 7, творѧи 20. 17, 21. 5, 323. 24, 350. 9, творѧшта 91. 15–16, творѧща 257. 1, 332. 11, творѧщю 14. 22, творѧштꙋмоꙋ 78. 4, творѧщее 203. 6, творѧште 228. 25, творѧщѧѧ 46. 12–13; φέρον καρπόν: творѧштѫ 378. 4–5, творѧштѫѭ 378. 3–4; молитвѫ творѧще προσευχόμενοι 83. 22; ἐπηρεάζω: обидѫ творѧштѧѧ 217. 24, напасти творѧщѧѧ 13. 32; творѧща сѧ ὑποκρινομένους 290. 7; творити 14. 13, 20. 10. 11, 37. 6, 38. 5, 123. 2, 215. 2, 322. 2, 332. 9, 333. 8. 15, 343. 20, 351. 7, 354. 12, 356. 3, 378. 9. 14, добро творити, зъло творити ἀγαθοποιῆσαι, κακοποιῆσαι 123. 23, 124. 1, 215. 24. 25, добро творити εὖ ποιῆσαι 172. 14; творили бисте 350. 22; творѣаше 136. 25, 179. 19–20, 321. 16, 332. 1, творѣше 124. 16, 136. 21–22, 238. 7–8, 335. 12, творѣаше сѧ προσεποιεῖτο 310. 13, творѣаχѫ 217. 11. 18–19, творѣχѫ 124. 8–9; cf. творь vl. pro сътворь 220. 7 nota.

тебе genet. sing. pronominis 2ae personae σέ, σοῦ: 12. 7, 63. 6, 70. 25, 71. 22. 23, 100. 15, 119. 8, 126. 17, 157. 17 bis, 174. 25, 201. 12, 258. 17–18, 264. 2, 285. 17, 318. 26, 343. 30, 347. 23. 25, 361. 11, 371. 23, 387. 7, тебе pro тѧ 384. 22; не тебе 4. 9, отъ тебе 13. 25, 40. 26, 75. 14, 160. 18, 254. 15–16, 385. 9. 12, оꙋ тебе 13. 24, 98. 23, 217. 29, 385. 2–3. 4; въ слѣдъ тебе 68. 23–24, 156. 19; — тебѣ dat. 8. 18, 12. 9, 14. 22, 15. 2. 12–13, 16. 15, 23. 1, 24. 17, 35. 24 bis, 36. 10, 53. 18, 56. 13. 15. 18, 57. 3–4, 58. 10, 64. 1, 65. 8. 10, 70. 28, 73. 22, 96. 25, 98. 21, 100. 10, 106. 20, 118. 4, 121. 9, 131. 11, 134. 15, 136. 16, 148. 18, 158. 29, 175. 9, 189. 8, 190. 17. 18–19, 191. 9, 199. 22, 206. 11. 15, 209. 3, 213. 4, 217. 27, 222. 2, 229. 26, 237. 3, 241. 24 bis, 246. 22, 258. 20, 270. 12, 275. 1, 280. 3, 288. 14, 297. 16, 306. 19, 319. 14, 322. 4. 12. 24–25, 331. 16. 20, 338. 15, 355. 14, 362. 15, 364. 5, 374. 17, 390. 24, 391. 8, 393. 9, 403. 4. 10, къ тебѣ 41. 27, 50. 16–17, 63. 2, 86. 15, 96. 7, 150. 1, 191. 8, 221. 7, 222. 15, 262. 25, 385. 19–20, 386. 1; ти pro тебѣ 12. 18. 23, 36. 11, 48. 17, 60. 15, 61. 26, 62. 8, 63. 13, 64. 14. 22, 75. 27, 80. 1, 94. 24, 102. 11, 120. 17, 121. 4, 131. 15, 132. 12, 137. 4. 5, 151. 5, 153. 6. 12. 18, 162. 4, 174. 19, 212. 18. 27, 224. 22, 225. 16. 20, 229. 27, 230. 8, 231. 10, 237. 19, 242. 21, 244. 23, 264. 4. 9. 11. 20. 23. 24, 283. 9, 285. 20, 299. 10, 319. 3, 322. 16, 326. 9. 11, 327. 5, 330. 1, 353. 20, 364. 1, 393. 8; — praepositionalis тебѣ: о тебѣ 8. 11–12, 100. 8, 117. 2, 204. 20, 206. 24, 271. 4, 287. 20, 299. 5—6, 316. 9, къ тебѣ 17. 4, 250. 3–4, 287. 22, 386. 18, къ тебѣ 36. 6, 287. 23, по тебѣ 23. 18, 239. 20, 240. 6, 282. 4, 374. 13–14; — instr. тобоѭ: съ тобоѭ 13. 19, 70. 26, 100. 14, 174. 24, 192. 7, 264. 12, 299. 8–9, 324. 11, 327. 24, 356. 12–13, 400. 11–12, прѣдъ тобоѭ 34. 25, 36. 15, 223. 11, 243. 1, 261. 24, 269. 8. 16.

тектонъ τέκτων faber 135. 1; adj. тектоновъ 47. 28.

текъ vide sub тешти.

телѣць μόσχος vitulus: телецъ 269. 22, 270. 7. 18.

темѣнъ θυμίαμα incensum: темѣна 190. 11.

теофилъ Θεόφιλος: теофиле 189. 9.

тепѫ (infin. тети vel тепсти) μαστιγόω flagello: тепе 392. 5. cf. 282. 18 nota.

тетрархъ τετράρχης 48. 10.

тешти — текѫ τρέχω curro: тече ἔδραμεν 131. 8,

308. 24, трéхει 397. 2, προέδραμεν 397. 9, тѣсте ѣдрамом 112. 13, течаашете ѣтрехом 397. 8, текъ драмѡ́н 109. 15, 182. 7, 269. 13—14, прѣди текъ продрамѡ́н 283. 21.

ти nom. plur. οὗτοι vide sub тъ.

ти dativ. sing. σοι vide sub тєкє.

тиверии Τιβέριος Tiberius: тивериѣ 201. 24.

тивериѣда Τιβεριάς: тивериѣдъı 337. 18, adj. таверьѣдъскъı (recte тиверьѣдьскъı) 335. 10, таворьѣдьсцѣмь (recte тиверьѣдьсцѣмь) 400. 4.

тимеовъ (τοῦ) Τιμαίου 158. 16.

титла τίτλος titulus: титла 394. 7. 9.

тишина γαλήνη tranquillitas 24. 8, 130. 14, 229. 11.

тлъкѫ et тлъкнѫ (— тлѣшти) κρούω pulso: тлъцѣте 19. 9, тлъцѣте 247. 2, тлъкѫщюмоу 19. 11, тлъкѫщоумоу 247. 4—5, тлѣшти 261. 20; тлъкнѫвъшю 256. 7—8; тлъкъı сѧ καταχόπτων ἑαυτόν concidens se 131. 7.

токоѭ vide sub тєкє.

того vide sub тъ.

токъ ῥύσις fluxus 232. 1.

толи — толѣ cum praepositione отъ, отъ толи ἀπὸ τότε exinde 9. 5, 98. 15—16, 272. 24—25; отъ толѣ 56. 24.

толикъ τοσοῦτος tantus: толико 54. 8, 270. 11, 375. 15, gen. толикоѭ 221. 17, толикъı 22. 19, толикоу 401. 16, plur. толика 369. 22.

тома Θομᾶς Thomas: тома 29. 15, 361. 28, 375. 6, 399. 3. 13. 20, 400. 6, томѫ 125. 10, 216. 14, томѣ 399. 16.

томь vide sub тъ.

точение ῥύσις fluxus: къ точении 132. 26—27, 231. 23.

точило ληνός torcular 77. 1, ὑπολήνιον lacus 162. 20.

трапеза τράπεζα mensa: трапезѣ 298. 11. 29, трапезоѭ 143. 8, трапезъı gen. sing. 53. 15, 273. 9.

траχонитъскъ Τραχωνῖτις: траχонитъскоѭ 202. 4—5.

трепетати τρέμω tremo: трепещѫштти 133. 18, трепещѫщи 232. 10—11.

трепетъ τρόμος tremor 184. 4.

третии τρίτος tertius: третн 57. 1, 60. 9, 71. 15, 80. 23, 147. 5 (μετὰ τρεῖς ἡμέρας), 262. 19, 282. 19, 289. 10, 291. 7, третии 151. 25—26, 157. 9—10, 164. 21—22, 235. 21, 308. 14, 309. 22, 312. 9, 319. 9; третиѣа fem. sing. 181. 8—9, третиѣаго 111. 7, третиѫ 69. 19—20, третиѫ 256. 13, третиее лѣто τρία ἔτη 259. 15.

третицеѭ τὸ τρίτον, τρίτον tertio 101. 12—13 (vl. третиюѭ), третицеѭ 304. 20.

третици id. 402. 11, третици 175. 22, 401. 22—23, 402. 8—9.

триклии τρυβλίον, vl. pro солило: триклии 173. 24—25 nota, трикли 99. 7—8 nota.

трие — три τρεῖς tres-tria: nom. трие 257. 29, трьı 63. 24, gen. трии 63. 9, 244. 23, трии pro acc. три 261. 9, acc. три 41. 5 bis. 7 bis, 45. 18, 54. 2, 58. 9, 144. 8, 148. 18, 194. 10, 208. 10, 237. 2, 246. 15, 257. 29, 401. 16, тремъ 319. 20, трьми 103. 12, 108. 17, 177. 9, 181. 17—18, 321. 5. 9, трехъ 111. 5—6, 147. 5 nota, 201. 3; три десѧти 105. 7. 21, 127. 16, 128. 18, тремъ десѧтемъ 204. 21—22; три (pro трии) сотъ 172. 8; три кратъı τρίς ter 100. 12, 104. 25, 174. 21, 178. 25, 299. 12, 301. 26, 374. 18.

троудити — троуждати κόπους παρέχω molestus sum: троуждаате 98. 1, 172. 11; троуждаѭтъ сѧ копиѿсιν laborant 17. 25, 255. 8—9, троуждаѭштєи сѧ 36. 20—21, троудисте сѧ κεκοπιάκατε 328. 21—22, троудишѧ сѧ κεκοπιάκασιν 328. 22, троуждъ сѧ κεκοπιακώς 325. 23, трождьше (pro троуждьше) сѧ κοπιάσαντες 210. 22.

троудъ κόπος: троудъ 246. 19, 279. 11, троудъı 98. 1 nota, 328. 23.

троупъ πτῶμα corpus 89. 17, 137. 21.

тръжиште ἀγορά forum: тръжищи 69. 20—21, тръжиштиχъ 35. 11, 83. 6, 166. 24, 223. 23, 250—251, 261. 25 nota, 292. 12.

тръжьникъ τραπεζίτης nummularius: тръжьникомъ 94. 25, κολλυβιστής: тръжьникъ 74. 20—21, тръжъникъ 160. 23, тръжьникомъ 320. 21.

тръние τὰ ἄκανθα spinae: тръние 42. 20, 127. 13, 226. 22, тръниѣ 20. 5, 107. 19, 219. 20, 226. 22, 392. 6, къ трънии 42. 19, 44. 6, 127. 13, 128. 11—12, 227. 19.

трънокъ ἀκάνθινος spineus 180. 13, 392. 14, cf. трьнѣнъ vl. pro тръниѣ 107. 19 nota.

тръпѣние ὑπομονή patientia: къ тръпѣнии 228. 4, — тръпѣни 294. 20.

тръпѣти ἀνέχομαι patior: тръпѩ ἀνέξομαι 59. 18—19, 150. 12—13, 238. 1; μακροθυμέω patientiam habeo: тръпитъ 279. 18.

тръсть κάλαμος arundo: тръстъ 182. 8, трьстъ 107. 20. 24, 109. 17, трьсти 34. 16, 38. 20, 223. 1, тръстьıѭ 180. 15—16.

тръχъть λεπτόν minutum: трьхъть 258. 22, cf. лепта.

трѣба τὸ εὔθετον utile: трѣбѣ естъ εὔθετον ἐστίν 267. 5.

трѣбовати — трѣбоуѭ χρείαν ἔχω debeo, opus est mihi: трѣбоуѭ 7. 17, трѣбоуеши 384. 4—5, трѣбоуоутъ 159. 12, 286. 21. 26, 371. 26, трѣбоуетъ 73. 18; трѣбоуоутъ χρήζει necessarium habet 246. 25—26, трѣбоуемъ χρείαν ἔχομεν 103—104, 177. 23—24, 302. 18, 373. 21, трѣбоуоутє χρήζετε indigetis 255. 20, трѣбоуетє 18. 8, χρείαν ἔχετε 15. 17, трѣбоуѭтъ 26. 14, 49. 17—18, 122. 3, 213. 22, 268. 2—3, трѣбоуѭштѧѧ 234. 16—17, трѣбова 123. 7, трѣбоваашє 321. 19.

трѣва χόρτος herba 44. 19, 336. 7, трѣвѣ 49. 22, 138. 23, трѣвѫ 129. 11, 255. 12, vl. трава.

трѫбѣнъ σάλπιγγος tubae: трѫбѣнъıмь 89. 30.

трѫдъ водѣнъıи нмъı ὑδρωπικός hydropicus 263. 9.

трѫсъ σεισμός motus: трѫсъ 23. 29, 110. 7, 111. 20, трѫси 87. 23, 168. 19, 293. 24.

тоу ἐκεῖ ibi: 5. 3. 7, 11. 28, 12. 1, 16. 23, 22. 26, 30. 13, 37. 23, 41. 19, 47. 14, 48. 8, 50. 7, 53. 21, 63. 25, 65. 22, 75. 8, 79. 10. 17, 89. 17, 91. 27, 95. 7, 104. 14, 108. 9, 109. 12, 110. 10. 26, 112. 11. 20, 117. 4, 119. 5. 9, 120. 18, 123. 18, 131. 18, 135. 8. 23, 140. 4, 159. 16, 173. 12, 184. 2, 196. 20, 207. 2, 215. 14, 230. 12, 233. 16, 241. 3, 248. 27, 254. 10, 256. 2, 262. 4, 268. 21, 278. 23, 292. 21, 297. 20, 305. 19, 319. 10. 17, 320. 14, 324. 2. 5, 325. 22, 329. 2, 331. 1, 335. 13, 337. 14. 21, 360. 14. 18, 361. 27, 363. 9, 365. 19, 366. 4, 367. 3, 368. 22, 387. 20, 396. 22, 399. 5, αὐτοῦ hic: 100. 18.

тоужде ἀλλώτριος alienus: къ тоуждемь 272. 12, по тоуждемь 357. 10, тоуждиӌъ 60. 20, 357. 12, тоуждиӌъ 60. 19.

тоуне δωρεάν gratis 30. 4. 5.

тоуръ, тоурьскъ vide sub тръ, тръскъ.

тъ οὗτος, αὐτός hic, occurrit saepissime, тъ pro тъı 257. 12, тъи αὐτός 7. 9; та fem. sing. 192. 26, 200. 3. 6, 221. 26, 231. 21, 330. 5, masc. dual. 117. 21, 184. 15, 201. 15, 309. 1, 311. 5, neutr. plur. 52. 22, 142. 1, 334. 6, 359. 7, 375. 25, 393. 15; то 36. 10, 37. 1, 46. 23, 52. 6, 105. 19, 125. 26, 142. 13, 169. 2, 214. 18, 258. 23, 368. 15 (αὐτός), 370. 21, 376. 4, то како καὶ πῶς 281. 23, 292. 7; — того 27. 23, 30. 22, 41. 20, 51. 3, 58. 15, 64. 15, 82. 9—10, 91. 23, 99. 25, 117. 13, 163. 2. 5. 8, 174. 9, 233. 18, 237. 10, 252. 24, 257. 8, 289. 9, 328. 24, 334. 23, 335. 7, 354. 18—19, 355. 19. 28, 365. 13, 389. 12, 393. 10, 395. 9; — тоиѫ 220. 12, 268. 25—26, 395. 20; — томоу 8. 21, 30. 26, 61. 22, 99. 10, 106. 21, 135. 31, 173. 27, 206. 18—19, 241. 23, 248. 28, 262. 17, 274. 20, 275. 24, 285. 13, 291. 24, 298. 13, 303. 16, 365. 3. 9, 388. 25; къ томоу ѣщє 10. 23, 271. 7, in sententiis negativis оуѫщє къ томоу нє 82. 10, 149. 2—3 nota, 166. 11, 291. 28, 381. 21, 383. 5. 19, к томоу 141. 20, 179. 12, 341. 21, 365. 14, 376. 15, 382. 10, 385. 18, 400. 21, мѧщє къ томоу 120. 6, 160. 17, к томоу 119. 27, 151. 6, 331. 25, 347. 26; — тѫ 21. 2, 51. 4, 140. 2, 144. 18, 278. 14, 400. 13; — instr. тѣмь 24. 15, 63. 4, 194. 23, 244. 10, 314. 3, тѣмъ 315. 2; тѣмь же ѡстє 38. 4, 66. 7, 123. 15, 154. 18, тѣмъ же 85. 25; тѣмь же διό 105. 18, 192. 24, 221. 5—6, ѳѣн 48. 22; тѣмь же оуко ἄραγε 20. 13—14, тѣмъ же оуко μενοῦνγε 249. 3—4; — тоиѫ 218. 28; — loc. томь 59. 21, 171. 4, 241. 6, 244. 12, 279. 5, 289. 28, 314. 5, томъ 90. 14; по томь μετὰ τό 174. 15, μετὰ ταῦτα 252. 19—20, 275. 21, εἶτα 399. 16, — же 331. 23, по томь ѣщє 291. 17, по томъ ἐν τῷ καθεξῆς 226. 1; по томь же εἶτα 128. 9, 129. 11, 146. 11, 227. 10, 371. 12, 395. 7—8, по томъ же 129. 12; по томь же ἔπειτα 140. 23—24, 271. 22, 361. 8; — praep. тои 21. 10, 28. 3. 15, 90. 15, 170. 12, 220. 5, 268. 24; — ти nom. plur. 10. 12, 39. 16, 79. 6, 88. 27, 89. 3, 96. 21. 29, 120. 25, 169. 25, 217. 2 nota, 237. 12, 248. 8, 251. 15, 256. 9. 15, 259. 7, 263. 7, 264. 18. 23, 274. 9, 276. 10, 282. 19, 298. 14, 312. 21, 329. 13, 346. 7, 385. 11, 386. 15. 19, 387. 3, 390. 16, тни 10. 7. 8. 10. 11. 13; — тъı acc. plur. 78. 26, 88. 21, 116. 23, 122. 18, 144. 4. 22. 23, 169. 23, 170. 12, 193. 5, 205. 25, 214. 8, 216. 6, 237. 13, 260. 10, 285. 3, 286. 8, 295. 5, 303. 17, 358. 12, тъи 230. 14, тыıа 6. 6, тъı nom. plur. fem. 92. 15, тъи 334. 16; — тѣхъ 10. 5. 15, 53. 2, 84. 29, 89. 18, 93. 21, 201. 14—15, 237. 14, 244. 23, 265. 26, 288. 9, 330. 14, 385. 15; — тѣмъ dat. plur. 34. 13, 69. 21—22, 77. 19; — тѣма 28. 15, 184. 16; — тѣ pro то 17. 5, vide notam.

тъгда τότε tunc: 4. 10, 5. 10. 15, 6. 15, 7. 14. 21. 27, 8. 7. 19. 22, 25. 18, 28. 10, 38. 5—6. 24, 40. 23, 41. 14. 17, 44. 20, 45. 24, 46. 14. 15, 52. 6, 53. 16, 55. 26, 56. 22, 57. 7, 59. 7, 63. 25, 65. 6, 67. 6, 68. 21, 71. 16, 73. 13, 79. 1. 14. 20, 80. 9, 82. 11, 87. 25. 28, 88. 9. 14, 89. 3. 22. 24, 90. 25—26, 92. 1. 14, 95. 10. 18. 28, 96. 11—12. 21. 25, 97. 7, 98. 10, 100. 1. 16. 21, 101. 13, 102. 3. 8. 23, 103. 24, 104. 5, 105. 5. 20, 106. 6. 12—13, 107. 12. 15, 108.

11—12, 112. 17, 122. 17, 126. 3, 169. 15, 170. 4. 17. 20, 214. 8, 219. 14, 248. 25, 264. 10, 293. 22, 295. 19, 312. 5, 343. 3—4, 349. 19—20, 358. 28—29, 361. 7. 24—25, 367. 21, 373. 15, 392. 4, 393. 25, 397. 17—18; тогда 12. 3, 19. 2, 20. 23, 24. 6, 26. 20. 28, 29. 4, 35. 21, 39. 23, 57. 20, 59. 21, 88. 24, 104. 21, 261. 23, 264. 5, 265. 15, 294. 22. 24, 305. 12, 320. 7; не тогда оўпω 87. 20.

тъгдажде ἐπὶ τούτῳ in hoc 327. 24.

тъжде αὐτός, ὁ αὐτός ipse, idem: тъжде 308. 28, тожде τὸν αὐτὸν (sc. λόγον) 101. 13, 175. 18, τὸ αὐτὸ 109. 1, 218. 9, оўтως 14. 7, ὡσαύτως 77. 10; по томоужде κατὰ τὰ αὐτά 278. 5; къ тожде ἐν τῇ αὐτῇ 197. 5; къ томьжде ἐν τῷ αὐτῷ 306. 13—14.

тъкъмо εἰ μὴ nisi: тъкъмо 37. 12, 135. 6, 155. 15, 171. 6, 249. 9, 277. 5, 281. 3—4, 337. 14, 339. 27, 375. 10, тъкмо 36. 17—18, 39. 6, 41. 3, 48. 6, 49. 19—20, 53. 9, 55. 9, 60. 4, 67. 18, 75. 12, 90. 16, 134. 1, 135. 9. 17, 149. 6, 160. 15, 208. 13, 212. 23, 215. 9, 232. 20, 243. 4, 323. 3, 339. 27, токъмо 58. 20—21, токмо 208. 16—17, тькмо 123. 12, 393. 24, ткъмо 385. 26, ткмо 36. 18, 120. 23, 151. 19, 243. 5; не тъкъмо нъ оу̀ μόνον ἀλλά 149. 2—3, 365. 10—11, 367. 3—4, не тъкмо нъ 332. 5, 371. 25, не тькмо нъ 386. 16, не ткмо нъ 75. 19; μόνον тъкъмо 51. 5, токъмо 14. 8, тъкмо 33. 22, 133. 28, токмо 27. 24, ткъмо 22. 10.

тъчиж vl. pro тъкъмо cf. 10. 23 nota, 385. 26 nota.

тъштанне σπουδή festinatio: съ тъштанниемь 137. 9, 193. 6.

тъштъ κενός inanis: тъштъ 289. 7, тъштъ 289. 10, тьштъ 163. 1, тъштѧ 194. 6.

тъштьнъ σπουδαῖος sollicitus: тъштьно споудаίως 220. 21.

ты σύ tu: 4. 7, 7. 18, 15. 8, 16. 10, 34. 5, 36. 3, 50. 16, 56. 10. 15, 57. 3, 99. 15, 100. 28, 103. 19. 20, 104. 10. 19, 105. 11, 106. 3. 4, 117. 1, 124. 25, 146. 27, 174. 19, 177. 17, 178. 9. 11, 179. 4. 6, 192. 8, 193. 14, 195. 26, 204. 19, 206. 14, 209. 26, 222. 13. 16, 240. 4, 242. 2, 245. 3, 270. 19, 271. 23, 273. 22. 25, 275. 22, 285. 13, 287. 17, 299. 6, 301. 16, 302. 10. 16, 303. 4. 6, 306. 5. 11. 13, 309. 11, 316. 2. 4. 6. 14, 318. 6. 7, 319. 1 bis, 320. 8, 321. 9, 322. 2. 23, 324. 12, 326. 4. 10. 14, 327. 7, 338. 14, 341. 27, 346. 19, 347. 9, 348. 2, 349. 12, 350. 7, 351. 20. 29, 352. 2. 4, 354. 14, 355. 19, 356. 5, 359. 4. 25, 362. 24, 364. 9, 369. 12, 371. 17. 19, 375. 18, 385. 2. 13, 386. 12. 18. 20. 25, 387. 9, 389. 11, 390. 8, 391. 5. 7. 17. 18, 393. 2, 398. 6, 401. 20, 402. 3. 7. 13 bis, 403. 4; тъи 386. 23; acc. тѧ 8. 12, 12. 1. 7. 9. 22, 13. 16. 22, 27. 22, 61. 25, 62. 7, 65. 11, 94. 4. 12. 15, 96. 1. 3. 5. 22, 103. 18, 104. 8. 20, 118. 5, 131. 12, 132. 12, 133. 15, 153. 5. 11. 17, 158. 26, 177. 14, 178. 4, 179. 11, 192. 23. 24, 206. 24. 25, 209. 4, 217. 25, 228. 22, 232. 6, 249. 2, 250. 8, 258. 18. 19, 262. 16, 264. 4. 9. 19, 265. 8. 11, 274. 5, 275. 4, 277. 7, 283. 11, 287. 19. 20. 21 bis, 302. 5, 318. 28, 319. 3, 347. 23, 359. 25, 363. 1, 374. 14, 384. 5. 18. 24, 387. 8, 390. 12, 391. 10, 393. 5. 6, 402. 3. 7. 13. 19. 27, на тѧ 103. 15, 106. 7.

тысѧшта χιλιάς mille: тысѧштъ 266. 24, тысѧштама 266. 26; дъвѣ тысѧшти δισχίλιοι 131. 25, пѧть тысѧштъ πενταχισχίλιοι 139. 6—7, 234. 28, п. тысѧщь 50. 1, 145. 28, п. тысѧштъ 55. 20, 336. 9, четыри тысѧшта τετρακισχίλιοι 54. 18—19, 145. 2. 31, ч. тысѧштамъ 55. 22.

тысѧштьникъ χιλίαρχος tribunus: тысѧштьникъ 388. 21, тысѧштьникомъ 136. 26.

тѣлѣсы tinea, βρῶσις: тѣлѣ 16. 17. 20, 256. 1.

тѣлѣти—тѣлиж ἀφανίζω, διαφθείρω demolior, corrumpo: тѣлитъ 16. 17. 20, 256. 1.

тьма σκότος tenebrae: тъма 17. 5 bis, 109. 4, 181. 27, 250. 4, 306. 21, тъмиж 22. 25, 79. 17, 95. 6, 323. 20, тъмѣ 196. 2, тмѣ 9. 3, σκοτία: тъма 314. 7, 337. 2, 369. 17, тъмѣ 32. 6, 252. 14—15, 314. 6—7, 347. 29, 369. 18, 397. 1, тьмѣ 370. 15.

тьма μυριάς: тъмамъ 252. 7—8; мύριοι: тъмоиж 64. 8.

тьмьница φυλακή carcer: acc. темьницѫ 12. 8, 48. 15, 65. 1, 258. 20, 299. 9, 304. 17. 27—28, 324. 7, loc. темьници 49. 1, 96. 6. 20. 24, 136. 13, 137. 17—18, 204. 14, темъници 95. 27, acc. plur. темъницѧ 294. 6.

тьмьнъ σκοτεινός tenebrosus: тьмьно 250. 2, тъмъно 17. 3, gen. sing. тъмънъı 250. 6; τοῦ σκότους: тьмьнѣ 301. 6.

тьрж (—трѣти aut тръти) in тържите 140. 17—18, quod est Marci VII. 3, graecum πυκνά sive πυγμῇ circumscribit.

тьсть πενθερός socer 388. 24.

тъшта πενθερά socrus: тъшта 118. 19, 209. 16, тъщиж 23. 5, о тъшти 114. 2, 186. 9.

тѣлесьнъ σωματικός corporalis: тѣлесънъıмъ 204. 17—18.

тѣло σῶμα corpus: тѣло 12. 20. 24—25, 17. 1. 3. 16, 32. 9. 11, 49. 4, 98. 5, 99. 18, 110. 20. 21, 172.

17, 174. 3, 183. 1, 249. 28, 250. 2. 4, 252. 19, 254. 24, 278. 23, 298. 5, 307. 13. 20, 396. 11. 12. 16, 397. 28; gen. тѣла 110. 19, 182. 28, 321. 10, тѣлесе 115. 22, 188. 31, 308. 3, 309. 26, 313. 18; dat. тѣлоу 16. 24, 249. 27; instr. тѣломь 254. 22, тѣломъ 17. 14, 133. 9, 201. 21, 283. 20; тѣлеса 110. 2, 395. 19; ἡλικία statura: loc. тѣлесе 17. 21—22, тѣлѣ 255. 5.

тѣмъ, тѣма, тѣмн vide sub тъ.

тѣснъ τεθλιμμένος arctus: тѣснъ 19. 28, στενός angustus: тѣснѣ 261. 15.

тѣхъ vide sub тъ.

тѣштити пѣны ἀφρίζω spumo: тѣштитъ 150. 5, тѣштѫ 150. 16.

тѫ vide sub тъı.

тѫгота βάρος pondus: тѫготѫ 70. 22—23.

тѫготьнъ καταβαρυνόμενος ingravatus: тѫготьнѣ sc. очи 175. 20, cf. 101. 11 nota.

тѫжатель γεωργός colonus: тѫжателе 163. 10, тѫжателѫ 163. 16, тѫжателъ gen. plur. (agricola) 162. 24, тѫжателемъ agricolis 162. 21—22. 22—23.

тѫжькъ βαρύς gravis: тѫжъка 82. 18, тѫжъко βαρέως 43. 15, тѫжьшаа βαρύτερα 84. 26; dual. тѫжьцѣ sc. очи βεβαρημένοι gravati 101. 11.

тѫ vide sub тъ.

тѫга συνοχή pressura 295. 14.

тѫдоу, тѫдѣ cum praepositione отъ, отъ тѫдоу ἐκεῖθεν inde: 9. 14, 117. 20, 134. 21, 142. 21, 329. 7, 365. 15—16, отъ тѫдѫ 34. 1—2, 135. 26, 151. 19—20, 274. 4, отъ тоудѫ 26. 4, отъ тоудоу 233. 16; отъ тѫдѣ 12. 10, 37. 21, 38. 10, 47. 23, 135. 24, отъ тоудѣ 49. 6—7, 52. 28—29, 53. 19—20, 67. 13, 258. 21, тѫдѣ sine отъ ἐκεῖθεν 28. 4, тѫдѣ sine отъ ἐκείνης 283. 23.

тѫжити ἀδημονεῖν taedere: 100. 21, 173. 20—21, 175. 2—3.

тѫча ὄμβρος nimbus 258. 8.

тыръ Τύρος: тыроу 241. 29, тырѣ 124. 14—15, 241. 25, тоурѣ 35. 25, тоуромъ 36. 1; adj. Τύρου тырьскы 142. 22—23, тырѣскъ gen. plur. 143. 13, тоурьска 216. 21—22, тоурьскѫ 52. 29.

Оу

оу praepositio, construitur cum genetivo, respondet graeco παρά cum genetivo: 4. 4, 125. 16, 241. 7, 350. 18, παρά cum dativo: 238. 18, 250. 10, 317. 23, 329. 1, 350. 17, 377. 2, 385. 2. 4, πρός cum acc. 135. 3, προς cum dat. 397. 23. 27, ἐπί cum genet. 113. 7, ἐπί cum accus. 309. 26, ὑπό cum genet. 6. 18; просити оу cum genet. αἰτεῖν τινά: 13. 24, 137. 3, 217. 29, 247. 15, 326. 10.

оу antecedente не, не оу οὔπω nondum: 55. 19, 159. 9, 168. 13, 319. 15, 324. 6, 337. 3, 342. 16, 343. 1, 344. 27, 345. 22, 348. 27, 352. 16, 363. 2, 398. 12, cf. 145. 23 nota, 146. 2—3 nota, 160. 16 nota, 293. 22 graece οὐ, 345. 23 et 397. 20 οὐδέπω, cf. ю.

оубивати, оубиѣти — оубити ἀποκτείνω interficio: оубиваѭштиихъ 252. 19, оубиваѭщихъ 32. 8—9, оубиѣѭште 163. 6; оубиетъ сѧ 349. 3, оубиетъ 381. 3—4, оубиете 86. 3, оубиѭтъ 60. 8, 97. 12, 157. 9, 171. 20, 251. 19, 282. 18, 367. 7, оубьѭтъ 87. 26, 151. 24—25, оубимъ pro оубиѣмъ 77. 14—15, оубиѣмъ 163. 12, 289. 17, оубити ἀποκτεῖναι 32. 10, 48. 18, 136. 18, 262. 16, 332. 1. 5, 342. 7, 343. 28. 30, 344. 13, 350. 15. 23, 391. 1; оубиша 77. 7. 17, 163. 5. 13, 289. 19, оубили бѫ 365. 14, оубьенъ бъıкъ 151. 25, оубьеноу къıти 56—57, 147. 4, 235. 21; φονεύω occido: оубиюши 11. 21—22, оубьеши 67. 22, оубиѣтъ 11. 22, imperat. не оуби, recte оубии, 155. 16—17, 281. 4—5, оубисте 86. 11, θανατόω: оубиѭтъ 103. 7, оубьıѭтъ 31. 13, 169. 8, 177. 1—2, оубити 105. 3; ἀναιρέω: оубили (бѫ) 296. 22—23, supin. оубитъ 305. 17—18, оубиетъ θύσῃ 357. 24, оубиѭтъ μαστιγώσουσιν 31. 3.

оубиение τὸ ἀποκτεῖναι interfectio: по оубьении 252. 23.

оубиство φόνος homicidium: оубиство 179. 18, 304. 16. 28, оубиства 52. 24, 142. 16.

оубица φονεύς homicida: оубицѫ 78. 26.

оубо οὖν ergo, itaque: 6. 23, 7. 3, 14. 10. 16, 15. 16. 18, 16. 24, 17. 4, 18. 4. 12, 19. 16. 21, 20. 26, 32. 2. 17. 18, 38. 3, 39. 13, 18, 44. 23. 25, 46. 7, 48. 4, 58. 27, 64. 12, 65. 3, 66. 8. 10, 76. 6, 77. 17, 79. 3, 80. 1. 10. 26, 82. 1. 6. 14, 84. 17, 91. 2, 93. 7, 94. 24. 27—28, 102. 15, 107. 3 nota, 111. 6, 113. 19, 154. 20, 162. 13, 163. 14, 164. 25, 165. 11, 166. 18, 171. 12, 180. 2, 202. 27, 203. 6. 9, 206. 14, 218. 20, 223. 20, 225. 1, 228. 13, 240. 16. 17, 244. 23, 245. 12, 247. 11, 249. 27, 250. 3. 4, 253. 4, 255. 6, 256. 19, 260. 10, 266. 29, 272. 9, 274. 5, 288. 19 nota, 289. 20. 24, 291. 4. 11, 292. 6, 293. 13. 18, 294. 10, 296. 11—12, 302. 16, 304. 11. 23, 316. 4. 13, 321. 11, 324. 23, 326. 13, 336. 8, 338. 13, 339. 17, 341. 9, 349. 9, 350. 13. 18, 354. 22, 370. 27, 372. 10, 373. 9, 383. 7, 391. 17,

391—392, 395. 1; μέν 7. 5, 29. 5, 30. 15, 42. 11—12, 55. 5, 59. 2, 79. 2, 85. 12. 16, 116. 20, 149. 15, 157. 23—24, 173. 25, 203. 26, 251. 15, 259. 21, 298. 11, 305. 20, 306. 14, 307. 22, 360. 16, 381. 20, μέντοι 343. 10, 370. 5; ἄρα 61. 4—5, 68. 18. 24, 91. 10, 130. 18, 160. 13, 195. 5, 229. 14, 248. 10, 251. 13, 256. 24, 298. 15, ἆρα 279. 21, ἄρα γε 20. 14, 60. 20; γάρ 6. 9, 15. 29; ἄν 35. 27, 37. 19, 85. 23, 89. 1, 91. 6, 94. 26, 216. 4 nota, 224. 18, 241. 27, 256. 18, 261. 18, 270. 5, 275. 9, 282. 27, 375. 12, 377. 17, 380. 3, 391. 14, τοίνυν 290. 20, μήτι 234. 25, γε 249. 4, δέ 72. 10, 249. 22, δή 197. 24, ἐπειδήπερ понеже оуко 189. 1, in graeco textu abest 118. 13, 249. 4, оукоу pro оуко δέ 228. 5.

оукогъ πτωχός pauper: оукога 167. 6, оукогаа 167. 10, оукогаѣ 292. 23, cf. 273. 5 nota; πενιχρός pauperculus: оукогж 292. 21.

оукожьство, vl. pro лишение, 293. 5—6 nota.

оукоѣти сѧ φοβέομαι timeo: оукоите сѧ 32. 2. 8. 16—17, 252. 18. 21—22. 22. 24, оукоѣ сѧ 48. 18, 50. 20, 392. 24, оукои сѧ 6. 1, оукоѣша сѧ 58. 17, 78. 9, 110. 8, 132. 3, 163. 22, 197. 8, 230. 26, 237. 6, 290. 4, 337. 8, оукоѣкъ сѧ 94. 18, оукоѣкъши сѧ 133. 17—18, оукоѣкъше сѧ 229. 12—13, πτοέομαι terreor: оукоите сѧ 293. 20, оукоѣкъше сѧ conturbati 311. 11—12.

оукроусъ σουδάριον sudarium: оукроусѣ 285. 16, оукроусомъ 364. 14, cf. соударь.

оукоудити сѧ διαγρηγορῆσαι vigilo: оукоуждъше сѧ 236. 24.

оукѣдити ἀναγκάσαι iubeo: оукѣди 50. 2, 139. 7, imperat. 265. 23; о оукѣждъшимъ 187. 24.

оукѣжати φυγεῖν fugio: оукѣжите 85. 29, ἐκφυγεῖν — оукѣжати 296. 13.

оукѣлити λευκᾶναι candida facere 148. 14.

оука οὐαί vae 108. 16, οὐά vah 181. 17.

оукѣдѣти γινώσκω (γνῶναι) scio: оукѣстъ 28. 14, 121. 6 nota, 134. 20, 151. 21, 285. 4—5, да оукѣсте ἵνα εἰδῆτε 25. 16, 213. 1; оукѣдѣ ἔγνω 325. 12, оукѣдѣсте γινώσκετε 375. 13, оукѣдѣкъ γνούς cum cognovisset 182. 30, оукѣдѣкъше 138. 20, оукѣдѣкъши ἐπιγνοῦσα 224. 8—9; оукѣдѣно кѫдетъ γνωσθήσεται 32. 5.

оукѣштати, vl. pro оутолити, 113. 8 nota.

оугасати σβέννυμαι exstinguor: оугасаатъ 153. 10. 16. 22, оугасаѭтъ 92. 19.

оугасити σβέννυμι (σβέσαι) exstinguo: оугаситъ 38. 22.

оуглѫбити βαθύνω: оуглѫби 220. 2.

оугнѣтати συνθλίβω comprimo: оугнѣтаахѫ 132. 25—26, оугнѣтаѭштъ 133. 14—15; оугнѣтаахѫ συνέπνιγον 231. 22.

оугобьзити сѧ εὐφορέω: оугобьзи сѧ 187. 28, cf. огобьзи сѧ 254. 4.

оугодити ἀρέσκω placeo: оугоди ἤρεσεν 48. 21, оугождъши dat. fem. 137. 1.

оугодьно ἀρεστόν placitum: оугодъна 349. 24.

оуготовати—оуготовити ἑτοιμάζω paro: оуготоваѭ 375. 1—2, оуготовах 275. 17—18, оуготоваемь 98. 20, оуготоваѣмѣ 297. 11, оуготоваите 6. 11, 116. 4 nota, 202. 16, оуготованта 173. 12, 297. 9. 20, оуготоваѭтъ 239. 10—11, оуготовати 190—191, 195. 28, 374—375, оуготовахъ 78. 18, 2 pers. aor. оуготова 254. 16, dual. 3 pers. оуготовасте 173. 14—15, 297. 21, оуготовашѧ 98. 26—27, 307. 21. 25, оуготовакъ 257. 13, оуготовалъ 199. 13, оуготованъı sing. masc. 96. 14, оуготовано 157. 28, ог. pro оут. 72. 3—4, оуготованое 95. 20—21, оуготована (vl. готова) 265. 4 nota; оуготовимъ 173. 2, оуготовите 116. 4 (vl. оуготованте); cf. 202. 16 nota, оуготоватъ 239. 10—11 nota; κατασκευάζω praeparo: оуготоалатъ 223. 10, оуготовитъ 34. 24, 116. 2.

оудаки сѧ, vl. pro кьзѣкси сѧ, ἀπήγξατο suspendit se 105. 12—13 nota.

оударити πατάσσω percutio: оударимъ 300. 24, оудари 300. 24, оударь 102. 7; παίω: оудари ἔπαισε 176. 9, 302. 6, 388. 15, оударен 104. 8, 178. 3—4; ῥαπίζω: оударитъ 13. 17, оударишѧ 104. 6—7, ἔδωκεν ῥάπισμα оударн 389. 26.

оудварѣти сѧ, vl. къдварѣти сѧ, αὐλίζομαι moror: оудварѣаше сѧ 296. 16—17 nota, cf. къдварѣти сѧ.

оудобь antecedente не, не оудобь δυσκόλως difficile 68. 10—11, 156. 2, 281. 18, δύσκολον 156. 6; не оудобь носимъ δυσβάστακτος 82. 18—19, 251. 9.

оудобѣе εὐκοπώτερον facilius 25. 14, 68. 13, 121. 3, 156. 8, 212. 26—27, 272. 26, 281. 20, vl. оудобьнѣе 121. 3 nota, 281. 20 nota.

оудолѣти κατισχύω praevaleo: оудолѣѭтъ 56. 17.

оудрѫжати κρατῆσαι contineo: оудрѫжашѧ 149. 8, σχῶμεν habebimus оудрѫжимъ 77. 15; оудрѫжѫ сѧ συνέχομαι coarctor 257. 24.

оудъ μέλος membrum: gen. plur. оудъ 12. 19. 24.

оужасати сѧ ἐκθαμβέομαι paveo: оужасати сѧ 175. 2, не оужасанте сѧ 183. 19; θαμβέομαι:

оужасаахѫ сѧ 156. 4, 157. 1; θροέομαι: не оужасанте сѧ 87. 18, 168. 11; оужасаахѫ сѧ ἐξίσταντο 139. 25, 201. 6, ἐξεπλήσσοντο 208. 26.

оужасити ἐξίστημι terreo: оужасишѧ мъı 309. 25.

оужасижти сѧ: dual. 3 pers. оужасете сѧ ἐξέστησαν 233. 5, оужасижшѧ сѧ 134. 18, оужасѫ сѧ ἐθαμβήθησαν 118. 10, ἐξεθ. 149. 25, 183. 18.

оужасъ ἔκστασις terror: оужасъ 184. 4, оужасомь 134. 18, θάμβος: оужасъ 209. 8, 211. 10, cf. 213. 8 nota.

оуже ἤδη iam: 7. 2, 90. 5, 138. 8, 182. 28—29. 30, 257. 22 nota, 265. 3—4, 378. 6, cf. юже.

оузьрѣти ἰδεῖν, ὄψεσθαι video: оузьриⷯ 383. 8, оузьриши ὄψῃ 105. 11, 319. 5, 364. 2, ἴδῃς 317. 8, оузьритъ ὄψεται 202. 21—22, 325. 11, оузьрите ὄψεσθε 103. 21—22, 107. 10, 112. 11, 177. 19, 262. 5, 277. 16, 319. 6, 382. 15, ἴδητε 88. 10, 169. 12, 170. 28, 258. 6, 294. 21—22, 295. 29, оузьрите pro оузьрѧтъ graece ὄψονται 295. 19, vide notam ibidem, оузьрѧтъ ὄψονται 89. 26, 170. 17, оузрѧтъ 10. 12, ἴδωσιν оузьрѧтъ 43. 13, 127. 25, оузърѧтъ 236. 11, оуѕрѧтъ 11. 7; оузьрѣ εἶδεν 104. 14, 117. 20, 269. 12, ὁρᾷ 273. 15, оузьрѣ pro оузьрѣкъ, graece ἰδών, 23. 14, vide notam ibidem, оузьрѣша pro оузьрѣкъше, graece ἰδόντες, 77. 13, оузьрѣкъ ἰδών 75. 10, 131. 7—8, 229. 23—24, 260. 2, оузрѣкъ 10. 2, оузърѣкъши ἰδοῦσα 301. 11; θεωρέω: оузьрите 341. 9, 382. 23, оузърите 382. 11, оузьрѣша θεωροῦσιν 337. 6; βλέψετε оузьрите 43. 13, ἐνέβλεψε: оузьрѣ 146. 14, 317. 14, ἐθεάσατο 213. 11.

оуклонити сѧ ἐκνεύω declino: оуклони сѧ 331. 22.

оукорити λοιδορέω maledico: оукоришѧ 355. 18—19; ἐξουθενήσας оукорь (sprevit) 303. 26.

оукрасити κοσμέω orno: оукрасишѧ 92. 15, оукрашенъ 41. 17, 248. 24, оукрашена 293. 9.

оукрасти—оукрадѫ κλέπτω (κλέψαι) furor: оукрадеши 67. 23, оукради 155. 17, 281. 5, оукрадетъ 357. 23—24, оукрадѫтъ 111. 9, оукрадѫ 113. 6.

оукрои χειρία institа: instr. sing. оукроемь 364. 13, vide sub кнрѣти.

оукроухъ κλάσμα fragmentum: gen. plur. оукроухъ 49. 27—28, 54. 17, 139. 4, 144—145, 145. 29, 146. 1, 336. 15. 17, cf. 235. 5—6 nota.

оукрꙑти сѧ κρυβῆναι abscondi 11. 2, оукрꙑ сѧ ἐκρύβη 287. 18.

оукрѣплѣти ἐνισχύω conforto: оукрѣплѣⷭ 300. 7.

оулешти—оулажѫ κοπάζω cesso: оулеже 130. 13, 139. 24, 229. 10—11.

оуловити θηρεῦσαι capere 252. 5.

оулоучити τυχεῖν 291. 15.

оумирати—оумрѣти—оумьрѫ θνήσκω morior: оумърѣтъ τέθνηκε 182. 29, 232. 17, оумрълъ 362. 13, оумерꙑ 364. 3. 12, оумерон 366. 2, оумьрѣшъ 395. 26, оумерошъ 221. 25, оумеръшааго 363. 26; ἀποθνήσκω: оумираⷭ ἀποθνήσκων 164. 19, 329. 20, оумираашε 231. 21, оумьретъ 80. 16, 164. 14, 291. 2, 329. 24, 340. 6—7, 362. 20—21. 22, 363. 22, 365. 6, 368. 15. 16, 403. 6. 7—8, оумъретъ 291. 1, оумьремъ 362. 1, оумьрете 349. 1. 9. 11, оумьрѣти 100. 14, 273. 11, 291. 17, 365. 10, 369. 9, 391. 3—4, 392. 22, оумьрѣтъ 27. 31, 80. 24—25, 133. 25, 151. 11, 164. 20. 24, 182. 30, 232. 27, 273. 13, 291. 5—6. 7. 10, 352. 3, 361. 26, оумърѣтъ 351. 29, оумьрѣшѧ 291. 8—9, 340. 4—5, 341. 2, 352. 4, оумрълъ 363. 12—13, оумрѣла 134. 7, 232. 25—26; τελευτάω: оумираатъ τελευτᾷ 153. 10. 16. 21—22, оумираашε ἤμελλεν τελευτᾶν 220. 16, оумьрѣтъ ἐτελεύτησεν 27. 12, оумершю τελευτήσαντος 5. 21.

оумлъчати σιωπάω taceo: оумлъчитъ 158. 22, 283. 4, оумлъчатъ 287. 13, оумлъчите dual. 3 pers. 72—73; φιμόομαι: оумлъчи φιμώθητι 118. 7, оумлъча ἐφιμώθη 79. 13—14; σιγάω: оумлъчашѧ 237. 12, 290. 23, ἡσύχασαν 263. 13, 307. 23.

оумолити παρακαλέσαι rogare 102. 12, оумоли παρεκάλεσας 65. 9; оумолиⷯ ἐρωτήσω 376. 7—8, 383. 23.

оумрътвити θανατόω morte afficio: оумрътвѧтъ 294. 17.

оумъ νοῦς sensus 312. 5; кез оума εἰκῇ, vl. μάτην, sine causa 11. 24.

оумъножение τὸ πληθυνθῆναι (quia abundabit) 88. 3.

оумъывалъница νιπτήρ pelvis: оумъывалъницѫ 371. 13.

оумъывание, о оумъывании περὶ τοῦ νιπτῆρος 313. 16.

оумъывати—оумъıти νίπτω lavo: оумъывати νίπτειν 371. 13—14, 372. 12, омъıваѭтъ pro оумъıваѭтъ 51. 11; оумъıти νίψαι 372. 1, оумъıⷯ 371. 22, оумъıешн 371. 17. 21, оумъıѭтъ 140. 17, оумъıи 16. 11, —сѧ 353. 12. 15, оумъıхъ 372. 10,

—сѧ 354. 7, оумъı 372. 5, —сѧ 353. 14, оумъı ἀνενίψατο 107. 7; оумъıвъ сѧ νιψάμενος 353. 25—26; не оумъıвенама vide sub неоумъıвенъ ἄνιπτος.

оумъıслити ἐνθυμηθῆναι vl. pro съмъıслити cf. 3. 4 nota.

оумѣти—оумѣıж οἶδα scio: оумѣıж 178. 10, оумѣатъ 343. 16, оумѣате 247. 12, 258. 11, оумѣете 19. 17, 127. 30 nota, γινώσκετε 55. 5, оумѣıхѫ ᾔδεισαν 175. 21.

оумѫчити δαμάσαι domare 131. 4—5.

оуне естъ συμφέρει expedit 365. 5, оунѣе 12. 18. 23, 61. 17, 66. 22, 274. 20, 381. 15.

оуничьжати—оуничьжити ἐξουδενόω contemno: оуничьжатъ 149. 18, ἐξουδενέω aspernor: оуничъжаıжıремъ 279. 24.

оуничьжение ἐξουθένησις: о оуничьжении 188. 28.

оуоружити, melius къоружити, καθοπλίζω armo: оуоружь сѧ καθωπλισμένος 248. 11—12.

оупасти—оупасѫ ποιμαίνω rego: оупасетъ ποιμανεῖ 4. 9.

оупивати сѧ—оупити сѧ μεθύομαι, μεθύσκομαι inebrior: оупиıжтъ сѧ 320. 7, оупивати сѧ 257. 7.

оупитѣти σιτεύω sagino: оупитѣнъı σιτευτός 269. 22, 270. 7—8; оупитѣнаа σιτιστά altilia 78. 19.

оуподобити ὁμοιόω adsimilo: оуподобıж 20. 28, 35. 9, 223. 20, 260—261, 261. 7, оуподобитъ сѧ 21. 5, 92. 1, оуподобимъ 129. 15—16, оуподоби сѧ 44. 14—15, 78. 12, оуподобило сѧ естъ 64. 3.

оуправити, оуправленъ εὐθετός aptus 240. 10.

оупраждьнѣти vl. pro оупражнѣти 259. 18. nota.

оупъвати ἐλπίζω spero: оупъваıжтъ ἐλπιοῦσιν 38. 24, оупъваете ἠλπίκατε 335. 4; πέποιθα: оупъваıжштнмъ πεποιθότας 156. 6—7, cf. 279. 23 nota, оупъва πέποιθεν 108. 25, оупъваıше ἐπεποίθει 248. 15.

оуринаѣ ἡ τοῦ Οὐρίου: оуринıа, recte оуринъıа, 1. 12.

оурѣзати ἀποκόπτω abscido: оурѣза 388. 16, 390. 11, ἀνεῖλεν 102. 7, 176. 10.

оусѣленаѣ pro късѣленаѣ, quod vide: оусѣленıж 196. 10.

оуслъıшати ἀκούω audio: оуслъшати 87. 16, оуслъıшитъ ἀκούσει 38. 19, 370. 16, 382. 4, cf. 128. 1—2 nota, —сѧ 252. 15; оуслъıшите 43. 12. 25, 168. 9—10, 293. 19—20, оуслъıшатъ 43. 17, 227. 14—15, 333. 3. 11, 358. 13—14, оуслъıша 3 pers. aor. 361. 6, 362. 9, 363. 1, оуслъıша 193. 9, 2 pers. оуслъıша ἤκουσας 364. 5—6, оуслъıшаıше 325. 13; оуслъıшавъ 4. 1, 48. 9, 136. 3—4, оуслъıшавъıııи 333. 4, оуслъıшано 113. 7; εἰσακούω: оуслъıшана къıстъ εἰσηκούσθη 190. 15—16, оуслъıшани кѫдѫтъ εἰσακουσθήσονται 15. 15—16.

оусниѣнъ δερμάτινος pelliceus 116. 14—15, оусниıнъ 6. 14.

оусонъ vl. pro вусонъ 273. 4 nota.

оуспѣти ὠφελέω proficio: оуспѣатъ 107. 6.

оусрамлѣти сѧ ἐντρέπομαι vereor: оусрамлѣıжтъ сѧ 77. 11—12, 289. 14, cf. посрамлѣти сѧ.

оуста στόμα os: 10. 4, 40. 13, 45. 23, 52. 4. 19, 60. 25, 194. 27—28, 219. 28, 294. 12, оустъ 8. 7, 52. 5. 21, 75. 4, 207. 25, 252. 5, 285. 19, 302. 20, оустомъ 395. 15, оустъı 51. 25, 195. 13, оустѣхъ 63. 8—9.

оустати—оустанѫ φιμόομαι obmutesco: оустани пефїмωсо 130. 13.

оустоѣти καταχυριεύω dominor: оустоıатъ 72. 8, 158. 3—4, κυριεύουσιν 298. 19, оустоѣахѫ κατίσχυον invalescebant 304. 25.

оустрашати сѧ δειλιάω formido: оустрашаатъ сѧ 377. 14.

оустрои̯ти ἀποκαθίστημι restituo: оустрои̯тъ 59. 2, ἀποκαθιστάνει 149. 15.

оустръмити сѧ ὁρμάω impetu eo: оустръми сѧ ὥρμησε 24. 24, 131. 23, 230. 17.

оустоудити καταψύχω refrigero: оустоудитъ 273. 19—20.

оустъна χεῖλος labium: оустънами 51. 26, 141. 3.

оусъпѫти ἀφυπνόω: оусъпе ἀφύπνωσε 229. 4, κεκοίμηται dormit 361. 20. 22.

оусъпение κοίμησις dormitio: о оусъпении 361. 24.

оусъхѫти ξηρανθῆναι aresco: оусъше ἐξηράνθη 75. 16, 127. 12, 226. 20, ἐξήρανται 161. 12, оусъхъшѫ ἐξηραμμένην 161. 9, о оусохъшии περὶ ξηρανθείσης 115. 10.

оусѣкнѫти ἀποκεφαλίζω decollo: оусѣкнѫхъ 136. 10, 234. 8, оусѣкнѫ 49. 1, 137. 17; ἐκκόπτω abscido: оусѣкщи 12. 22.

оусѫмьнѣти сѧ διστάζω (διστάσαι) dubito: оусоумьнѣ сѧ ἐδίστασας 50. 23, оусѫмьнѣша сѧ 113. 16; διακριθῆναι haesito: оусѫмьнитъ сѧ 161. 16, оусѫмьните сѧ 75. 19.

оутанти κρύπτω abscondo: оутанлъ есн ἔκρυψας 36. 12, ἀπέκρυψας 242. 22, оутаено ἀπόκρυφον 228. 10—11; оутанти сѧ λαθεῖν latere 142. 25, оутан сѧ ἔλαθεν latuit 232. 10.

оутапати — оутонѫти καταποντίζομαι mergo: оутапати 50. 20; πνίγομαι suffocor: оутапаахѫ 131. 25; ἀποθνήσκω: оутопѫ 24. 25.

оутворити сѧ ἀποκατασταθῆναι restituor: оутвори сѧ 146. 13.

оутвръдити στηρίζω firmo: imperat. оутвръди στήρισον confirma 299. 7, оутвръди ἐστήρισεν firmavit 239. 6–7, — сѧ ἐστήρικται 274. 1; ἀσφαλίζομαι custodio: оутвръдити 111. 6–7, оутвръдите 111. 13–14, оутвръдиша 111. 15; оутвръди сѧ ἀποκατεστάθη restituta est (sc. manus) 38. 7, 124. 6, 216. 2.

оутвръждати βεβαιόω confirmo: оутвръждаѫштю 185. 11–12.

оутвръжденне ἀσφάλεια veritas 189. 11.

оутепѫтъ 31. 3 nota et 157. 9 nota vl. pro оуклѫтъ.

оутолити πεῖσαι suadeo: оутолимъı-н πείσομεν 113. 8.

оутро πρωία mane: оутроу 400. 14, cf. 104. 27 nota, за оутра 390. 16; πρωί: утро 69. 15, за оутра 183. 11, 184. 6, 396. 25, из оутра приходити ὀρθρίζω 296. 18; оутрѣ αὔριον cras 18. 2, 255. 13, cf. 111. 1–2, et ютро, ютрѣ.

оутрѣнии день ἡ αὔριον crastina dies: оутрѣнии 244. 19, оутрнии 18. 12, ἡ ἐπαύριον: оутрѣнниı 160. 9–10, оутрънии 111. 1.

оутрыждѫ pro жтрыждоу, quod vide.

оутрѣкı ἡ αὔριον crastinus: оутрѣкı 18. 12, къ оутрѣкı день τῇ ἐπαύριον 316. 22, 317. 13, 318. 8, 337. 12, 367. 9, на оутрѣкı ἐπὶ τὸ πρωί 179. 1.

оутѣхı παράκλησις consolatio: оутѣхъı 199. 1, оутѣхѫ 217. 13.

оутѣшати — оутѣшити παρακαλέω consolor, exhortor: оутѣшаатъ сѧ 273. 25, оутѣшаѫ 204. 7–8, παραμυθέομαι: оутѣшаѫштє μυθούμενοι 363. 5, оутѣшатъı-н 362. 7–8.

оутѣштати συνέχω comprimo: оутѣштаѫтъ 232. 5–6.

оухо οὖς auris: оухо 32. 8, 300. 26, оухоу 252. 16, оуши 35. 8, 42. 23, 43. 20, 46. 18, 127. 18, 128. 27, 142. 2, 143. 19, 145. 26, 227. 1, 238. 9, 254. 18–19, 259. 23 nota, 267. 6–7, 293. 2, 293. 6–7 nota, къ оушию 207. 22, къ н-оушию 193. 18, оушима 43. 15. 17; τὸ ὠτίον auricula: оухо 102. 8, 176. 10, 300. 27–28, 388. 16, 390. 11; оуши игълинѣ τρύπημα ῥαφίδος 68. 14, τρυμαλιά ῥαφίδος 156. 9–10, 281. 21.

оучение διδαχή doctrina: оучение 118. 12, 343. 17–18, genet. оученıѣ 56. 1, loc. оучении 21. 13–14, 81. 11, 117. 23, 127. 2–3, 161. 6, 166. 21, 208. 26, 343. 20–21, 389. 17; διδασκαλία: оучи́нѣ acc. pl. 52. 1–2, 141. 6.

оученикъ μαθητής discipulus: оученикъ nom. sing. 31. 22, 113. 13, 219. 2–3, 245. 20, 266. 8. 11, 267. 2–3, 355. 19, 389. 4. 5. 8, 395. 9, 396. 9, 397. 7. 9. 18–19, 401. 1, 403. 6. 11, cf. оученикотъ 403. 6 nota; gen. acc. sing. оученика 33. 22, 395. 5, 402. 24, dat. оученикоу 31. 24, 395. 8, 397. 4; dual. оученика 29. 9, 71. 8, 73. 12–13, 74. 2, 173. 13, 239. 13, 317. 16, 397. 23, оученикома 34. 1, 99. 2; plur. оученици 10. 4, 23. 28–29, 37. 2. 4–5, 42–43, 45. 26, 49. 4. 13. 25–26, 50. 11, 51. 10, 52. 7, 53. 6, 54. 6. 15, 55. 10–11, 58. 16. 26, 59. 7–8. 22, 61. 4, 66. 20, 67. 8, 68. 16, 75. 15–16, 86. 24, 87. 7–8, 97. 20, 98. 19. 25, 100. 15–16, 102. 23, 111. 8, 113. 4–5, 122. 6. 8. 9–10, 123. 1–2, 133. 13–14, 134. 22–23, 137. 20–21, 138. 10, 140. 25–26, 142. 4–5, 144. 13, 146. 19, 151. 14, 154. 22, 154—155, 156. 3–4, 160. 19, 173. 1, 213. 26, 214. 26, 221. 23, 222. 10, 227. 2, 229. 1, 235. 8, 280. 19, 299. 28–29, 319. 11, 320. 11–12. 14. 25, 321. 12, 324. 1, 325. 16, 326. 2, 327. 25, 328. 5. 8, 336. 11. 26, 337. 15. 17, 341. 8, 342. 10, 350. 2–3, 352. 24, 355. 17–18. 20, 361. 10. 21, 367. 20, 373. 4–5, 374. 7, 379. 2, 384. 1–2, 387. 17, 398. 20. 24, 399. 6–7. 13, 400. 15–16, 401. 6; оученикъ gen. plur. 23. 23, 140. 13, 159. 5, 167. 17–18, 173. 3–4, 216. 19, 222. 11–12, 286. 15, 287. 4–5, 311. 10, 324. 8, 336. 2, 337. 21–22, 341. 5. 20, 366. 12, 373. 6–7, 382. 12–13, 389. 11, 390. 8, 400. 9; dat. оученикомъ 26. 11, 29. 4, 49. 25, 54. 14, 56. 22–23. 25–26, 57. 8, 59. 15, 68. 9, 82. 11–12, 97. 4, 99. 17, 100. 18. 29 (къ), 101. 14, 112. 8–9. 14, 121. 28, 124. 17, 129. 30, 139. 1, 144. 19, 149. 21–22 (къ), 150. 8, 156. 1, 158. 15, 174. 27, 183. 22, 213. 19, 216. 28 nota, 234. 28–29, 235. 3–4, 238. 8, 252. 9, 254. 20, 270. 24, 274. 18, 277. 13–14, 287. 11, 292. 9, 300. 11, 336. 11. 13–14, 361. 9. 29, 371. 14, 398. 16–17, 400. 3, оученикомь 237. 24, (къ) 243. 1–2. 7; оученикъı acc. plur. 42. 1 (на), 50. 2, 54. 1, 56. 4, 79. 24, 139. 7–8, 144. 6, 146. 21, 147. 9 (на), 151. 22, 167. 8, 216. 8–9. (на) 28, 245—246, 325. 14; instr. plur. оученикъı 34. 4–5, съ оученикъı 26. 10, 98. 24, 121. 24–25, 124. 10, 145. 4, 147. 14, 173. 9, 297. 18, 335. 13–14, 337. 16, 365. 19, 387. 14. 20, прѣдъ оученикъı 399. 24–25; о оученицѣхъ 389. 16.

оучинень τασσόμενος constitutus 221. 10.

оучитель διδάσκαλος magister: оучитель nom. sing. 26. 13, 31. 25, 60. 13, 83. 9, 98. 23, 173. 8, 219. 5, 297. 16, 321. 25, 322. 23, 362. 27, 372. 10—11, vocal. оучителю 23. 17, 40. 25, 67. 14—15, 79. 26, 80. 15—16, 81. 15, 130. 10—11, 149. 30, 152. 15, 155. 11, 157. 12, 163. 28, 164. 12—13, 165. 27—28, 167. 18, 203. 14, 224. 23, 237. 18, 243. 14, 251. 6, 253. 21, 280. 27—28, 287. 11, 290. 11. 26, 291. 27, 293. 12, 317. 20, 337. 25, 347. 5, 352. 25, 361. 11, 398. 10; gen. acc. оучителѧ 133. 26, 232. 18, 372. 8—9; instr. оучителемь 31. 22—23, оучителемъ 219. 3, gen. plur. оучитель 201. 4—5.

оучити διδάσκω doceo: оучити 126. 24, 134. 24, 138. 7—8, 146—147, 215. 13, 345. 11; оучиши 79. 28, 163. 31, 290. 12. 14, 356. 6; оучѧ 9. 20, 21. 14, 28. 22, 118. 1, 135. 12, 166. 12, 176. 14, 208. 25, 212. 6, 259. 24, 261. 11, 288. 3, 296. 16, 303. 10, 341. 4, 344. 19, 348. 26, оучѧштю 288. 9, оучѧщю 75. 25, оучѧще 52. 1, 113. 21, 141. 5; оучихъ 389. 19, оучилъ есн 261. 25, оучааше 10. 4, 121. 17, 127. 1, 151. 22, 154. 5, 160. 26—27, 207. 2, 210. 16, 343. 14, 347. 2, оучаше 47. 24, 117. 27—28, supin. оучитъ 34. 2, оучени διδακτοί 339. 24; оучи сѧ ἐμαθήτευσεν discipulus erat 110. 18, оучь сѧ μεμαθηκώς 343. 16.

оучѧти vl. pro начати: оучѧтъ 287. 4 nota.

оуѣзкити τραυματίζω vulnero: оуѣзкьше 289. 11.

Ф

фалековъ τοῦ Φαλέκ 205. 14—15.

фаноуилевъ (τοῦ) Φανουήλ: фаноуилева 199. 25—26.

фаресъ Φαρές: фаресъ 1. 5—6, фареса 1. 5; adj. фаресовъ 205. 12.

фарисѣи Φαρισαῖος Pharisaeus: nom. sing. фарисѣи 224. 16, 250. 9. 11, 280. 1. 2, nom. vel voc. plur. 21. 16, 26. 22, 28. 20, 37. 4, 38. 8, 40. 24—25, 51. 9, 52. 8, 54. 22, 65. 23, 83. 19. 24. 29, 84. 24, 85. 10. 19, 123. 3, 124. 7—8, 140. 24, 145. 6, 154. 6, 212. 6. 20, 213. 19, 215. 15—16, 223. 17—18, 224. 16, 250. 14, 251. 2, 252. 2—3, 262. 14, 267. 10—11, 272. 19, 325. 13, 346. 10, 348. 2, 354. 5, 365. 26, фарисѣи 79. 21, фарисеи 26. 11, 39. 5, 78. 7, 81. 12, 82. 13, 85. 1, 108. 21, 111. 3, 121. 26, 122. 7. 9, 140. 11. 16, 250. 27, 345. 2, 347. 3, 364. 21, 368. 3; gen. plur. фарисѣи 163. 25, 214. 28, 224. 5, 277. 8, 316. 12, 321. 22, 346. 12, 356. 18, 370. 6, 387. 21—22, фа(ри)сѣи 287. 10; loc. sing. о фарисѣи 188. 11, фарисѣ(и) 187. 24; vocat. sing. фарисею 85. 5—6, acc. plur. фарисеѩ 6. 20, dat. plur. фарисѣомъ 188. 22, 346. 6, 364. 19, фарисеомъ 81. 26, фарисѣемъ 250. 22, 263. 11, 354. 2, loc. о фарисѣихъ 115. 5; adj. фарисѣовъ τοῦ Φαρισαίου 224. 7; фарисѣискъ τῶν Φαρισαίων: фарисѣиска 145. 18, 252. 11, 263. 6, фарисеиска 55. 14. 25—26, 56. 1—2, фарисѣисцѣ 114. 22, фарисеисцѣ 187. 26, фарисѣистии 214. 2.

филипъ Φίλιππος Philippus: филипъ 29. 15, 318. 11—12. 13. 19—20. 26—27, 335. 21, 368. 10. 11, 375. 13, филипа 48. 16, 125. 9, 136. 14. 17, 318. 10, фи(ли)па 216. 13, филипоу 202. 2—3, 335. 18, 368. 7, филипе 375. 17; adj. филипокъ 56. 3, 146. 19—20.

финикиси Φοινικίσσα: о финикиси 114. 19.

финикъ φοίνιξ palma: gen. plur. финикъ 367. 12.

Х

хажга φραγμός sepes: хажгы 265. 23.

хананеискъ Χαναναῖος: хананеиска 53. 1.

хвала αἶνος laus: съврѣшилъ есн хвалж 75. 6, къздашѧ хвалж 283. 14; χάρις gratia: хвала 218. 5. 8. 12, хвалж имать 275. 23, хвалж къздати εὐχαριστέω gratias ago: хвалж къздаіж 280. 3, 364. 5 (хваліж pro хвалж), — къздаѧ 276. 20, — къздакъ 54. 13, 99. 19, 144. 18, 174. 1 nota, 174. 4, 297. 29, 298. 4, 336. 10, — къздакъшю 337. 19—20.

хвалити αἰνέω laudo: хвалити 287. 5, хвалѧште 198. 9, 312. 24, gen. pl. хвалѧштъ 197. 18.

хитонъ χιτῶν tunica 394. 20, cf. риза.

хламида χλαμύς chlamys: хламидж 107. 26, хламидоіж 107. 17—18.

хлъмъ βουνός collis: хлъмъ 202. 19, хлъмомъ 305. 14.

хлѣбъ ἄρτος panis: хлѣбъ nom. sing. 206. 4, 338. 22. 26, 339. 15, 340. 3. 5. 7. 9. 25; acc. sing. 15. 22, 51. 12, 99. 16, 140. 28, 174. 1, 246. 5, 298. 3, 310. 18—19, 336. 10, 338. 17. 20. 21. 25, 341. 2, 372. 21, 373. 13. 13—14. 23; gen. sing. хлѣба 19. 14, 53. 13, 125. 15, 135. 18, 143. 5, 145. 15, 223. 28, 233. 14, 247. 6—7, 263. 7, 311. 7, 340. 8; loc. хлѣцѣ 8. 5, 206. 6, 373. 15; nom. pl. хлѣби 8. 4, 269. 5; gen. pl. хлѣбъ 49. 20. 23, 54. 9. 12, 55. 15—16. 18. 20. 21, 114. 16. 21, 138. 19—20. 21. 27, 144. 14. 15. 18, 145. 20. 22—23. 27—28, 187. 10, 234. 25, 235. 1, 313. 8, 335. 22, 336. 4—5. 17—18; acc. pl. хлѣбъі 37. 10, 49. 25, 54. 8, 55. 12, 123.

10, 138. 13–14. 18. 28, 139. 6, 140. 15, 145. 14, 215. 6–7, 246. 15, 335. 18, 337. 19, 338. 4; loc. хлѣбѣхъ 55. 24, 139. 26; adj. хлѣбьнъ тоу̀ а̓́ртоу: хлѣбьнааго 56. 1.

хлѣбати et хлѣпати προσαιτέω, ἐπαιτέω: хлѣбыа προсаитѡ̑н mendicans 158. 17–18, хлѣпати ἐпаитеі̑н mendicare 271. 11.

ходити περιπατέω ambulo: ходити 166. 23, 292. 11, 342. 6, 347. 29, ходитъ 361. 15. 17, ходи περιπάτει 25. 16, 121. 6, 212. 28, 331. 19. 21, ходите 369. 16, ходатъ 34. 9, 140. 25, 222. 23, ходѧ 9. 8, 50. 10, 139. 17, ходѧи 369. 18, acc. sing. ходѧщѧ 337. 7, ходѧштъ 50. 11, 139. 19, dat. ходѧштю 162. 1, ходѧщеи 251. 3–4, ходѧщемъ 245. 4, ходѧштѧ 53. 28, 146. 11, хождѣаше 2 pers. sing. 402. 16–17, хождѣааше 3 pers. sing. 134. 16, 331. 14, 342. 4, 359. 1, 365. 14–15, хождѣаше 50. 18, хождѣаѫ 341. 21–22; πορεύομαι: ходитъ 357. 8–9, dual. ходѧшта 189. 17–18, ходѧщи 29. 24, 227. 21, хождѣаашете 200. 16; παραπορεύομαι: мимо ходѧштю 122. 28, мимо ходѧште 161. 8, м. ходѧштеи 108. 14, 181. 15, διαπορευόμενον мимо ходѧштъ 282. 26; παράγω: мимо ходитъ 72. 25, ходѧ 117. 11, мимо ходѧштоу̀ 180. 21, хождѣааше парѣ̀гεн 352. 22; παρέρχεται мимо ходитъ 283. 1–2, παρέρχεσθε мимо ходите 250. 24; προάγοντες прѣдъ ходѧште 160. 1, прѣдъ нимъ ходѧштеи 74. 9–10; ἀκολουθέω: ходитъ по — ἀκολουθεῖ 152. 17–18, 235. 26, 368. 21, въ слѣдъ х. 239. 2, къ слѣдъ ходи ἀκολούθει 155. 27, ходѧи по мьнѣ ἀκολουθῶν 347. 28, къ слѣдъ ходѧштеи 160. 2, ходѧщюмоу̀ по— 221. 15 nota, по немь хождѣаахѫ 182. 20; хождѣшю по вьсѣхъ παρηκολουθηκότι 189. 7.

хожденіе περίπατος ambulatio: о хожденіи 114. 17, 313. 9.

хоразинъ Χοραζεί̑ν 35. 24, 241. 24.

хотѣти βούλομαι volo: хощетъ 243. 6, хоштете 391. 28, хотѧ 180. 7; θέλω: хоштѫ 26. 17, 37. 18, 54. 5, 70. 27, 71. 2, 175. 11, 206. 13, 211. 23, 257. 22, 387. 2, 403. 2. 8, хощѫ 21. 22, 76. 16, 100. 28, 119. 17, 137. 10; хоштеши 67. 19, 71. 20, 98. 20, 119. 15, 155. 23–24, 173. 2, 211. 21, 239. 14, 297. 11, 331. 5, 402. 20, хощеши 21. 20, 44. 25, 53. 18, 58. 8–9, 68. 2, 137. 3, 158. 28–29, 283. 9; хоштетъ 108. 26, 147. 15. 18, 158. 6, 214. 22, 235. 23. 26–27, 262. 16, 322. 17, 332. 18, 343. 19, хощетъ 57. 8–9. 11–12, 72. 11. 13–14, 152. 7, 158. 8; хоштѣкѣ 157. 13, хоштета 157. 14–15, хощета 73. 4, хоштемъ 284. 26, 368. 9, хощемъ 40. 25; хоштете 98. 13, 106. 26, 179. 21, 180. 2, 218. 2, 341. 23, 351. 7, 355. 16. 17, 378. 21, хощете 19. 21, 35. 7, 106. 15, 172. 13, 334. 18; хотѧтъ 82. 21; хотѧ 48. 18, 244. 2, 304. 18, хотѧи 266. 12, хотѧштаго 13. 24, хотѧщоумоу̀ 13. 18, хотѧште 228. 22, хотѧштеи 274. 2, хотѧштиихъ 166. 23, 292. 10, о хотѧштимь 187. 27; хотѣ 3. 3, 124. 28, 139. 17; хотѣаше 5. 19, 136. 18, 142. 24, 151. 21, 270. 9, 279. 7, 280. 9, 2 pers. sing. 402. 17, хотѣше 64. 23, 108. 7; хотѣсте 334. 1–2; хотѣша 149. 20; хотѣахѫ 78. 16, 106. 12, 336. 12–13, 337. 9, 346. 4, хотѣхѫ 382. 19; хотѣлъ би 194. 24–25; хотѣвъшааго θελήσαντας 286. 8; μέλλω: хоштеши 376. 26, хоштетъ 284. 16, 345. 8. 10, хощетъ 5. 4, хотѧтъ 293. 14, 336. 23, хотѧ 335. 20, хотѧи 35. 8, 298. 16, 309. 21, хотѧштиихъ 296. 14, хотѣаше 157. 4, 236. 21, 240. 15, 283. 23, 342. 3, 365. 9, 366. 13, 369. 9, хотѣше 391. 3, хотѣахѫ 345. 21; хотѧи прѣдати παραδῶσων 341. 16–17, хотѧште прикоснѫти сѧ ἵνα ἅψωνται 124. 21, хотѧщеи ζητοῦντες 41. 26, хотѣаше погрѧзнѫти ὥστε γεμίζεσθαι 130. 8, cf. notas ad 103. 4, 106. 12, 265. 10, 284. 24.

храмина οἰκία domus: храмина 366. 10, gen. храминъ 220. 11, 268. 7, ѥ̃нъ храминъ οἰκοδεσπότης 256. 17, храминѫ 4. 21, 20. 29, 21. 2. 7, 220. 2. 8–9, храминѣ 11. 5–6, 21. 9–10, 220. 5, 224. 9–10.

храмъ οἶκος domus: храмъ nom. sing. 74. 23 bis, 160. 28 bis, 265. 24 nota, 287. 27, 288. 1, acc. sing. 37. 9–10, 123. 9, 212. 15, между храмомъ 251. 25; οἰκία: храма 91. 7, храмѣ 88. 17. 229. 22, храмъı 69. 8, господинъ храма οἰκοδεσπότης 91. 4.

хранилиште φυλακτήριον phylacterium: plur. хранилишта 83. 1; ἀποθήκη horreum: gen. sing. хранилишта 255. 1–2, cf. житьница.

хранити φυλάσσω custodio: хранитъ 248. 12, хранѧште 249. 5, храните сѧ φυλάσσεσθε cavete 253. 26, просѣхете 55. 25. 27; τηρέω custodio: хранитъ 354. 10, хранѣаше συνετήρει 136. 20–21.

хризма μύρον (potius χρίσμα) unguentum: хризма 172. 7, хризмъı 172. 1, 366. 7, cf. 97. 18 nota, хризмоѫ 187. 3; adj. хризмьнъ μύρου unguenti: хризмънаѣ 172. 6, хризмънъıа 366. 11.

хромъ χωλός claudus: хромоу̀ 62. 1, 153. 13, хроми 74. 26, хромин 34. 8–9, 222. 23, хромъ gen. plur. 330. 16, хромъı 53. 23, 264. 21–22. хромъıа 53. 27–28, 265. 19.

хрѣстъ (melius хрьстъ) Χριστός Christus, scri-

bitur ѯъ 56. 11. 24, 83. 10, 87. 15, 89. 4, 103. 20, 112. 8, 124. 25, 146. 27, 166. 13, 177. 18, 181. 23, 197. 13, 203. 24, 209. 26, 277. 17, 302. 10, 306. 2. 11, 311. 4, 316. 3. 14, 318. 5, 324. 18, 327. 22, 328. 3, 329. 6, 344. 16. 17. 29, 345. 26. 27, 346. 2, 359. 4, 362. 24, 369. 11, 399. 27, ѯѣ 170. 5, 341. 27, ѯѣсъ 2. 20, 4. 4; хрѣста, scribitur ѯа 2. 23, 106. 17, 107. 1, 199. 4, 209. 28, 235. 15, 292. 1, 303. 3, 355. 3; хрѣстѣ, scribitur ѯѣ 104. 7, 178. 3; хрѣстоу, scribitur ѯоу 310. 8, 312. 8; хрѣстомь, scribitur ѯмь 315. 21; хрѣстѣ, scribitur ѯѣ 81. 28; plur. хрѣсти 89. 5, 170. 7; adj. хрѣстокъ Χριστοῦ Christi: nom. plur. хрѣстоки 152. 25, ѯва 34. 4, 196. 7, ꙗ҃ ѯва 1. 1, ѯѣ 115. 2.

хто pro кѣто 6. 22.

хоузань Χουζᾶ Chuzae: жена хоузанѣ 226. 8.

хоула βλασφημία blasphemia 39. 27, 40. 2, praeterea vl. pro класфимиѣ, quod. vide, cf. notas ad 103. 25–26, 120. 21, 212. 21.

хоулити βλασφημέω blasphemo: хоулѧштѣ 302. 6, cf. 279. 24 nota, хоулѣаше 306 10, хоулѣаѧ 108. 14–15, 181. 15.

хыштѣниѥ ἁρπαγή rapina: хыштѣниѣ 85. 4–5, 250. 16–17.

хыштьникъ ἅρπαξ rapax, raptor: хыштьници 20. 3, хыщьници 280. 4–5.

Ѡ

ѡ ὦ vocabulum exclamationis: ѡ жено 53. 17, ѡ роде 59. 17, 150. 11, 237. 26, ѡ несъмꙑслѧнаа 310. 5.

ѡсанна ὡσαννά: ѡсанна 74. 11. 13. 30, 160. 5, ѡсайна 367. 14, ѡсанънна (pro ѡсанъна) 160. 3.

Ц

цѣѣтъ vl. pro кринъ 17. 23–24 nota, 255. 8 nota.

цръкꙑ ἱερόν templum: gen. sing. цр҃кве 37. 16, отъ ц. 167. 16–17, н-цр҃кве (нс цръкъве) 86. 23, 313. 2, 320. 20, 352. 21, local. въ цръкъве 389. 20, въ цр҃кве 74. 20. 27. 30, 102. 20, 160. 22, 162. 1, 166. 12, 176. 14, 288. 3, 296. 16, 301. 4, 312. 24, 320. 17, 331. 24, 348. 26, 359. 1, 365. 23, къ цъ | рк҃ве 37. 14–15; loc. въ цр҃кви 201. 4, 288. 9, 344. 19, о ц. 293. 7, dat. прѣмо цр҃кви 167. 25; acc. цр҃кꙑ 199. 5, цр҃къ 74. 18, 75. 24, 160. 7. 21. 26, 279. 26, 287. 25, 296. 19, 347. 1, цр҃къ 343. 14; adj. цръкъвьнъ тоу҃ ἱεροῦ: цр҃квьнаѣ 87. 1, ц҃квънꙑмъ 301. 1, цр҃квьнѣмь 206. 20–21, цр҃къвнѣмъ 8. 9; ναός: цр҃кꙑ 84. 10, 321. 8, acc. цр҃кꙑ 103. 12, 177. 8, 321. 4, цр҃къ 108. 17, 181. 17, 190. 9, loc. цръкъве 191. 15–16, цр҃кве 105. 12, цр҃кви 191. 18, о ц. 321. 10, цр҃квиж 84. 19, 86. 11, цр҃кꙑиж 84. 6; adj. цръкъвьнъ тоу҃ ναοῦ: цр҃квиаѣ 109. 24, 182. 11, 306. 23, цр҃квънꙑмъ 84. 8; ἐκκλησία: цр҃къ 56. 16, dat. цр҃кви 63. 11, loc. о цр҃кви 63. 12.

цѣлити θεραπεύω sano: цѣлити 29. 11, 37. 25, 125. 3–4, 233. 10, 263. 12, —сѧ θεραπεύεσθαι 212. 2, цѣлите 30. 2, 241. 13, —сѧ 260. 11, цѣлѧ 9. 21, 28. 24, цѣлѧштѣ 233—234; цѣлѣаше 209. 24 nota, цѣлѣаѧ сѧ 216. 24 nota; ἰάομαι: цѣлити ἰᾶσθαι 212. 10, 233. 11, цѣлѣаше ἰᾶτο 216. 27, 234. 17.

цѣлованиѥ ἀσπασμός salutatio 192. 11, 193. 9–10, gen. sing. цѣлованиѣ 193. 18, plur. 83. 6, 166. 24, 250. 29, 292. 12.

цѣловати ἀσπάζομαι saluto: цѣловати 180. 14, цѣлоуѣте 14. 7–8, цѣлоуите 30. 15, 240–241, цѣлова 193. 8, цѣловааѧ 149. 26.

цѣлъ ὑγιής sanus: цѣлъ 331. 5. 12–13. 24, gen. цѣла 331. 18. 27, nomin. fem. 38. 7, 124. 6, 133. 22; ἀκέραιος simplex: цѣли 30. 28.

цѣлѣти ἰάομαι: цѣлѣатъ ἴαται 133. 9.

цѣмъ 263–264, vide sub кѣто.

цѣна τιμή pretium 105. 15, цѣнѫ 105. 22.

цѣнити τιμάομαι appretio: цѣнишѧ 105. 23, цѣненааго 105. 22.

цѣсарица βασιλίσσα regina: цѣрица 249. 13, цѣрица 41. 11 nota.

цѣсарь βασιλεύς rex: цѣсарь 303. 4, цѣрь 106. 3, 108. 11. 23, 137. 2. 13. 15, 286. 9, 306. 5, 319. 1, 367. 18, 391. 18, цѣръ 48. 27, 73. 21, 79. 9. 14, 95. 18, 136. 4, 179. 4, 181. 10. 23, 266. 20, 306. 9, 367. 15, 391. 6, 393. 20, 394. 9. 15, цѣр 78. 24, 391. 17, цр҃ъ 1. 11, 3. 22, 4. 1, 96. 7, 393. 13, 394. 14; gen. acc. цѣсѣрѣ pro цѣсарѣ 189. 12, цѣрѣ 4. 16, 13. 9, 179. 22, 180. 3, 303. 3, 336. 24, 392. 1, 393. 22. 24, цр҃ѣ 1. 11, 3. 20, dat. цѣрю 64. 4, 137. 9 (къ), 266. 20, цр҃ю 78. 13, vocat. цѣрю 107. 23, 180. 15, 392. 8, nom. plur. цѣре 243. 10, 298. 18, цѣри 60. 16, instr. plur. 168. 26, dat. цѣсарѣмъ 294. 7, acc. цѣсарѧ 31. 4; adj. цѣсарь βασιλικός: цѣръ мѫжъ 329. 16. 23, loc. sing. о цѣри мѫжи 313. 6, βασίλειον: въ цѣрхъ (lege цѣсариχъ) 223. 5, τῶν βασιλέων въ (домоχъ) цѣрихъ 34. 19.

цѣсарьствиѥ βασιλεία regnum: цѣсарѣствиѥ 129. 5–6, 248. 10–11, цѣсрѣ́ствиѥ 156. 7–8, 240. 10–11,

261. 7, цѣрєствиє 15. 20—21, 68. 11—12, 298. 2—3, цѣрєствиє 15. 28, 20. 16, 30. 1, 35. 4, 39. 19, 45. 8. 16, 46. 19. 24, 47. 4, 61. 10, 64. 4, 67. 12, 68. 15, 69. 13, 78. 3. 12, 83. 25, 92. 1, 95. 21, 117. 10, 129. 16, 153. 19, 155. 4—5, 156. 10—11, 160. 4, 188. 15, 226. 3, 233. 11, 236. 12, 240. 4—5, 241. 15. 21, 246. 4, 247. 24, 255. 24, 260. 26, 272. 25, 277. 8. 10. 12, 280. 23, 281. 19. 22, 284. 17. 19, 285. 2, 296. 1, цєр҃тиє 148. 7, ц҃рствиє 44. 15, 156. 3, ц҃ртиє 10. 6, 322. 13, ц҃ствиє 39. 14, 210. 4, 217. 1, 261. 1; gen. sing. цѣсрєствиѣ 255. 20—21, цѣсарєствиѣ 43. 26—27, 307. 11—12, цѣрєствиѣ 18. 9—10, 28. 24, 43. 4, 46. 4. 12, 56. 18, 67. 4, 88. 6—7, 127. 22, 137. 5, 166. 9—10, 182. 26, 206. 9, 227. 5, 280. 25, 282. 8, 322. 6, цѣртиѣ 155. 6, ц҃ртиꙗ 9. 21, ц҃ствиѣ 22. 24, 117. 8, acc. ц҃ртиѧ 8. 16; цєрєствию 47. 18, 192. 19, loc. цѣсарєствии 234. 16, цєрєствии 46. 17, 57. 26, 61. 12, 71. 23, 76. 23, 99. 26, 174. 10, 262. 7, 264. 28, 297. 28, 298—299, 306. 18, ц҃рствии 22. 23, 262. 10, цєрєстви 35. 2, 223. 14, цєр҃ти 61. 5, ц҃ртви 11. 16. 17.

цѣсарьство id.: цѣсарьство 125. 25—26, 293. 24, цѣсрьство, цєрьство 87. 22, 125. 24, 168. 16. 17, 293. 24, 298. 28, 391. 11, ц҃ство 391. 13. 16, цєрьско 248. 4, цѣтво 87. 22, ц҃ртво 6. 8, 9. 7, 10. 15, 11. 20.

цѣсарьствовати βασιλεύω regno: ц҃рствоүѥтъ 5. 27—28, цєрьствоүоуттъ 284. 26.

цѧта vl. pro пѣнѧзь, cf. 172. 8 nota.

Ч

чаание προσδοκία exspectatio: чааниѣ 295. 17.

чаати προσδοκάω exspecto: чаетъ 91. 24, чаатъ 257. 9, чаемъ 34. 6, 222. 13. 16—17, чаꙗ 182. 26, чаѩштѣ 231. 15, чаѩштемъ 203. 21—22; προσδέχομαι: чаꙗ 198—199, чаѩштимъ 200. 9, чаѩштемь 256. 5, чааше προσεδέχετο 307. 11, чаѩщиихъ ἐκδεχομένων 330. 16; чаатѣ ἐλπίζετε 218. 11, чаѩщиѥ ἀπελπίζοντες 218. 16—17.

часъ ὥρα hora: 23. 2. 3—4, 31. 8, 53. 19, 61. 3, 70. 20, 91. 9. 24, 102. 17, 169. 2, 175. 8. 24, 200. 7, 222. 17, 242. 20, 253. 19, 256. 17. 20, 290. 3, 310. 25, cf. 101. 16 nota, 257. 9 nota, часа 27. 23, 93. 7—8, 101. 2, 175. 14, 395. 9, часоу 138. 8, 160. 8, томь часѣ 59. 21, часѣ 115. 19, 171. 4; in evangelio Ioannis, si unum exemplum 395. 9 excipias, graecum ὥρα non nisi slavico година vel годъ vertitur, quod memoratu dignum esse credo; часъ врѣмєньнъ στιγμὴ χρόνου momentum temporis: чѣсѣ 206. 10.

чаша ποτήριον calix: чаша 100. 27, 101. 8, 298. 8, чашѫ 33. 21, 71. 26. 30, 99. 19, 152. 24, 157. 20. 23, 174. 4, 175. 10, 297. 29, 298. 7, 300. 5, 388. 19.

чєлѣдь θεραπεία familia: чєлѣдиѫ 256. 26, vl. домомь.

чесати συλλέγω colligo: чешѫтъ 219. 21.

чесо vide sub чьто.

четвориѥ τετραπλοῦν quadruplum 284. 9.

четвръточластьникъ τετράρχης tetrarcha 204. 9—10, четвръточластєць id. 234. 1—2.

четвръточластъствовати τετραρχέω: четвръточластъствоүѩштоү τετραρχοῦντος 202. 1—2. 3—4. 5—6.

четврътъıи τέταρτος quartus: четврътѫю 50. 9, четврътѣи 139. 16.

четврѣдънєкънъ τεταρταῖος quatriduanus 363. 27.

четъıре τέσσαρες quattuor: четъıре мѣсѧци τετράμηνος 328. 12, gen. plur. четъıръ 90. 2, 170. 22, 200. 3—4, четъıремъ тъıсѧштамъ 55. 22, acc. pl. четъıри 362. 3, 394. 18—19, четъıри тъıсѧшта τετρακισχίλιοι nom. pl. 54. 18, 145. 2. acc. pl. 31, четъıрьми 120. 10, четъıрьмн десѧтъı 321. 7.

чии τίνος cuius: чии 164. 5, 290. 17—18, чи 80. 7, 81. 28.

чинити ἀνατάξασθαι ordinare 189. 2.

чинъ τάξις ordo: къ чиноу 190. 5.

число ἀριθμός numerus: gen. числа 296. 25, instr. числомъ 336. 8—9.

чистъ καθαρός purus: чистъ 372. 2, чисто 85. 8—9, чиста 250. 21, чистоѩ 110. 22, чисти 372. 2. 5, 378. 6, чистии 10. 12, чистъ къıстъ ἐκαθαρίσθη 119. 19, чисто ὀρθῶς recte 143. 24.

чистъ supin. verbi чьтѫ, quod vide.

чисѧ vide sub чьтѫ.

человѣкооубица ἀνθρωποκτόνος homicida: человѣкооубицъ, melius человѣкооубица, 351. 7—8.

человѣкъ ἄνθρωπος homo: человѣкъ nomin. sing., scribitur человѣкъ 45. 9—10, человѣкъ 215. 13—14, человѣкотъ 173. 29, человѣкъ 19. 13, 22. 12, 35. 18, 37. 22, 38. 1. 4, 40. 14. 16, 44. 24, 46. 21, 57. 17, 66. 9, 93. 8, 123. 18, 147. 23, 171. 8, 221. 9, 224. 1, 261. 3, 263. 8, 264. 29, 266. 18, 267. 14, 268. 15, 270. 25, 273. 3, 285. 17. 21, 320. 6, 321. 22, 322. 8, 329. 26, 331. 1. 26, 346. 9, 353. 22, 359. 26, 364. 23, 365. 6, 383. 6, 392. 15, человѣк 307. 1, человѣкъ 66. 4, (ч. домовитъ v. s. домовитъ) 76. 29,

94. 16, 104. 15, 110. 16, 118. 2, 123. 15, 129. 6. 141. 18, 154. 16, 162. 19, 182. 15, 208. 28, 219. 23. 25, 244. 5, 284, 18, 289. 2, 297. 13, 303. 13, 324. 14, 331. 13, 354. 9. 11, 355. 9. 23, чѣ̀къ 59. 10, 76. 12, 99. 12, 130. 23, 154. 20, 198. 25. 26, 206. 6, 314. 8, 331. 20, 344. 6; accus. sing. чѣ̀вкъ 28. 16, 173. 5; genet. чѣ̀вка 26. 4, 33. 2, 34. 17, 41. 12. 20, 52. 5. 6. 22. 28, 104. 17. 22, 131. 14, 141. 29, 142. 8. 13 bis. 21, 178. 21, 212. 11, 230. 16, чѣ̀ка 52. 27, 123. 14, 142. 1, 223. 3, 230. 2, 304. 5, 328. 1, 331. 7, 333. 26, 344. 5. 8, 350. 23, 390. 21, чѣ̀ва 352. 23, чѣ̀ка 79. 10, 108. 1, 230. 23, 248. 19, 314. 14, 355. 7, 389. 12; dativus чѣ̀вкоу 44. 15, 46. 25, 47. 19—20 (ч. домовитоу vide sub домовитъ, id. 69. 14), 57. 15, 62. 19, 64. 4, 99. 10, 173. 26, 220. 1. 8, 298. 13, 346. 16, чѣ̀коу 33. 4, 61. 22, 65. 24, 66. 21, 78. 13, 123. 21, 147. 21, 236. 2, 248. 27, чѣ̀коу 38. 6, чѣ̀коу 124. 4, 254. 3, 389. 2, чловѣкови 215. 19; local. чѣ̀вцѣ (къ) 303. 8, (о) 304. 7, 321. (о) 20. (къ) 21; vocativ. чѣ̀вче 212. 18, 301. 17. 21, чѣ̀че 253. 24; dual, чѣ̀вка 279. 25, чѣ̀вкоу 348. 16; plur. nomin. чѣ̀вци 19. 22, 24. 8, 40. 19, 56. 5, 146. 22, 197. 23, 217. 5. 18, 251. 3, 280. 4, 323. 20, 336. 19, чѣ̀ци 67. 2, 218. 3; genet. чѣ̀вкъ 14. 20, 31. 1, 68. 19, 76. 4, 156. 14, 279. 10, 282. 2, 288. 17, 308. 13, чѣ̀къ 76. 7, 83. 7, 162. 10, 201. 22, 259. 2. 8, 286. 19, 288. 20, 334. 19, чѣ̀къ 159. 9, 162. 14, 279. 3; acc. чловѣкъи 146. 10, чловкъı 336. 6—7, чѣ̀къı 11. 15, 211. 15, 223. 20, 251. 8; dativ. чловѣкомъ 15. 6—7, 40. 1, 117. 17—18, чѣ̀вкомъ 16. 8, 26. 3, 44. 17, 60. 8, 85. 16, 163. 30, чѣ̀вкмъ 16. 12, 385. 5, чѣ̀кмъ 40. 2, 295. 16, 328. 1, чѣ̀комь 256. 5, чѣ̀комъ 79—80, 314. 6; instrum. чѣ̀вкъı 14. 13, 32. 19, 82. 23, 253. 7, 272. 21, чѣ̀къı 11. 1. 7, 253. 9, чѣ̀къı 32. 21, прѣдъ чѣ̀вкъ pro п. чѣ̀вкъı 83. 26; loc. чѣ̀вцѣхъ 191. 26, чѣ̀вцихъ 197. 21, 272. 23.

чловѣчь adj. ἀνθρώπου hominis, vl. pro чловѣчьскъ, occurrit in Codice Assemaniano.

чловѣчьскъ τοῦ ἀνθρώπου hominis, nonnunquam τῶν ἀνθρώπων hominum, nom. sing. scribitur чѣ̀вческъ 35. 17, 71. 10, 148. 1, 369. 14, чѣ̀скъ 99. 11, чѣ̀вчъскъıи 302. 14, чѣ̀вческъıи 149. 7, чѣ̀скъıи 101. 16—17, чловѣческъı 37. 20—21, 57. 18—19, чѣ̀вѣчьскъı 158. 10—11, чѣ̀вѣческъı 46. 10—11, 99. 8—9, чѣ̀вчьскъı 279. 20—21, чѣ̀вческъı 23. 21, 25. 17, 31. 21, 58. 24, 59. 6, 60. 7, 62. 16, 97. 6, 121. 7, 173. 25. 27, 175. 25, 213. 2, 223. 30, 238. 10, 253. 7, 278. 6, 284. 12, 373. 25, чѣ̀вскъı 41. 6, 46. 2, 69. 1, 72. 16, 151. 23, 249. 12, 333. 8, 338. 8, 368. 13, чѣ̀чьскъı 298. 11—12, чѣ̀чскъı 123. 16, 239. 23, чѣ̀скъı 95. 9, 236. 6, 256. 21, 277. 21, чѣ̀скъı 157. 5, чѣ̀скъı 91. 9, 323. 4, чѣ̀къı 215. 11; acc. sing. чѣ̀вческъı 40. 4, 57. 25; genet. чѣ̀вчька ἀνθρώπων 142. 14, чѣ̀вѣческааго 103. 22, чловѣ̀скааго 170. 17—18, 341. 9—10, чѣ̀вчъскааго 89. 23—24, чѣ̀вческааго 56. 5—6, 89. 26, 90. 18. 25, 217. 7—8, 295. 20, 349. 19, чѣ̀чьскааго 89. 15—16, чѣ̀вскааго 277. 15—16, 319. 8, чѣ̀скааго 177. 19—20, 300. 21, 340. 16; dativus чѣ̀вческоумоу 147. 1—2, 308. 12, 369. 13—14, чѣ̀вскоумоу 323. 7, чѣ̀скоуоумоу 235. 18; acc. femen. чѣ̀чкж ἀνθρώπων 370. 9; instr. чѣ̀вѣчъскомъ ἀνθρώπων 126. 5, чѣ̀вческомь 296. 15; loc. о чловѣчьсцѣмь 149. 16—17, чѣ̀вѣ̀сцѣмь 282. 15, dual. чѣ̀вчсцѣ τῶν ἀνθρώπων (ржцѣ) 151. 24, 238. 11; plur. neutr. чѣ̀вчска ἀνθρώπων 141. 8, чѣ̀вска ἀνθρώπων 82. 20, чловѣчьскаа τὰ τῶν ἀνθρώπων 147. 12—13, чѣ̀чскаѣ 57. 7, genet. pl. чловѣческъ ἀνθρώπων (sc. запоѣдии) 141. 6, чѣ̀вческъ 52. 2, cf. 239. 17 nota.

чрѣвленъ κόκκινος coccineus: чрѣвленоіж 107. 18.

чрѣвь σκώληξ vermis 153. 9. 15. 21; σής erugo: чрѣвь 16. 20, чрѣвъ 16. 16.

чрѣмьноватн сѧ πυρράζω rutilo, rubicundus sum: чрѣмѣноуетъ сѧ 55. 2. 3—4.

чрѣнъ μέλας niger: чрѣна 13. 11.

чрѣта κεραία apex 11. 12, чрѣтѣ 272. 27.

чрѣвии ὑπόδημα calciamentum: чрѣвиемъ 116. 20, vl. сапогъ, quod vide.

чрѣво κοιλία venter: чрѣво 52. 19, 142. 10, 249. 2, 269. 1, 322. 9, gen. чрѣва 345. 19, и-чрѣва 66—67, 190. 23, plur. чрѣва 305. 11, loc. къ чрѣвѣ 41. 4—5, 193. 11, 198. 15; γαστήρ uterus: къ чрѣвѣ имѫшти 3. 1. 12, 192. 13—14.

чрѣда ἐφημηρία: чрѣдъı своеѧ vicis suae 190. 5.

чрѣжденне δοχή convivium 213. 15, cf. пиръ.

чрѣсла plur. ὀσφύς lumbi: чрѣсла 256. 3, чрѣслѣхъ 6. 14, 116. 15.

чѣванъ ξεστός urceus: чѣваномъ 140. 22—23, 141. 9, cf. крѣчагъ.

чѣстивъ εὐλαβής timoratus 198. 26, vl. чѣтивъ et когочѣстивъ.

чѣсть τιμή honor: чѣсти 329. 10.

чѣстьнъ ἔντιμος pretiosus: чѣстенъ 220. 16, чѣстьнѣи honoratior 264. 2.

чьто τί quid: 76. 12, 97—98, 104. 12—13, 134. 5—6, 209. 2, 304. 20—21, 316. 4. 8, 389. 22. 23, 390. 4, 403. 2. 4. 10, чѣто 25. 14, 37. 7. 17—18, 55. 17, 58. 27, 62. 17—18, 70. 4, 71. 20, 77. 18,

80. 4, 103. 15. 26, 104. 2–3, 118. 11–12, 128. 29, 130. 15, 145. 9–10, 146. 9, 149. 27, 160. 14, 163. 14, 164. 3, 175. 21, 177. 13–14, 203. 18, 243. 17, 254. 22, 255. 6–7, 275. 18, 279. 14, 280. 28, 281. 2, 286. 25, 288. 6, 289. 12. 19–20, 300. 12–13, 302. 18, 305. 22, 308. 9, 311. 13. 22, 336. 1. 5, 343. 28, 354. 14, 357. 13–14; sed multo maior est numerus exemplorum scripturae что, a quorum enumeratione abstineo; — по чьто εἰς τί quare 50. 23, по чѣто διὰ τί quare, vide sub по. — чесо 34. 15. 17. 20, 54. 3–4, 68. 1, 71. 25, 97. 21, 137. 7, 138. 14, 144. 5. 9, 157. 19, 169. 19, 222. 30, 223. 2. 5–6, 246. 16–17, 252. 20, 255. 6, 264. 23, 299. 16, 317. 18, 327. 27, 366. 14, 376. 5, 383. 13; — чесомоу 10. 22, 129. 15, 158. 28, 191. 2, 373. 18; — чесомь in ни о чесомь же vide sub ничьтоже 291. 28–29 nota. — къ чемъ 172. 5, о чемъ 267. 4; — чимь 153. 25–26, 284. 8, 335. 18, чимъ 18. 6.

чоудити сѧ sive чюдити сѧ θαυμάζω miror: чоужддаахж сѧ 327. 25; чюдите сѧ 332. 16, чюждаахж сѧ 191. 14–15, чюди сѧ 221. 14, чюдишѧ сѧ 24. 9, 26. 1, 164. 9, 194. 27, 229. 13, dual. чюдашта сѧ 199. 16–17, dat. pl. чюдаштемъ сѧ 311. 21–22, ч—мь сѧ 238. 7.

чоудо sive чюдо τέρας prodigium, portentum: чюдеса 89. 7, 170. 8, чюдесъ 329. 21–22; θαυμάσια mirabilia чюдеса 74. 28; σημεῖον signum чюдо 330. 8.

чоути sive чюти κατανοέω video, considero: чюеши 18. 20, 219. 8, чюете νοεῖτε cognoscitis 145. 23; γνῶναι scire: да ки чюлъ 142. 24, чюхъ ἔγνων novi 232. 9, чю 2 pers. ἔγνως cognovisti 309. 13, 3 pers. ἔγνω cognovit 200. 23, да не чюетъ μὴ γνώτω ne sciat 14. 23.

чьтж (—чистн) τιμάω honoro, honorifico: чѣтж 351. 22, чьтетъ 332. 22, чтетъ τιμῶν 332. 21, чьтжтъ 51. 26, чѣтжтъ 141. 3, чтжтъ 332. 20. 21, чьти τίμα 51. 16, 67. 24, 141. 14, 281. 6–7, чти 155. 18, не чьтете ἀτιμάζετε inhonoratis 351. 22; σέβομαι colo: чѣтжтъ 52. 1, 141. 5; ἀναγιγνώσκω lego: чьтеши 243. 17–18, чьтетъ 88. 13, чѣтъı 169. 15, чистъ supin. ἀναγνῶναι 207. 7, (нѣсте ли) чьли ἀνέγνωτε 66. 1, 75. 4, 77. 23, 81. 6–7, 123. 6, 163. 18, чѣли 37. 7. 13, 165. 6, 215. 4, чисѧ ἀνέγνωσαν 394. 10.

чѧдо τέκνον filius: чѧдо 25. 9, 31. 12, 76. 14, 120. 16, 169. 7, 201. 10, 270. 19, 273. 21–22, чѧда sing. gen. 190. 1, plur. 7. 1, 31. 13, 64. 11, 86. 16–17, 143. 4, 156. 6. 23, 169. 7, 190. 28, 203. 4, 262. 26–27, 282. 8, 287. 22, 350. 20–21, 365. 11, gen. pl. чѧдъ 5. 19, 35. 20, 80. 17, 156. 27, 164. 15, 224. 4, 266. 6, 291. 9, 305. 9, dat. чѧдомъ 19. 18, 53. 13, 143. 5–6, 247. 13, 315. 5–6, чѧдѣхъ 107. 12, dual. чѧдѣ 76. 13.

чѧдьце τεκνίον filiolus: чѧдъца 373. 29.

чѧсто πυκνά frequenter 214. 1.

чѧсть μέρος pars: чѧсть 91. 26, 257. 10–11, 268. 17, 311. 24, 394. 19, чѧсти 250. 5–6, 371. 23, ч҃и i. e. чѧсти 394. 19, чѧсть μερίδα 245. 16.

III

шестъıи ἕκτος sextus: шестъı 191. 27, 192. 28, шестаа 306. 20, 325. 25, 393. 19–20, шестъıѧ 109. 3–4, шестѣıж 69. 25, шестѣи 181. 26.

шесть ἕξ sex 208. 10, 260. 9, 319. 18, шесть десѧтъ ἑξήκοντα 42. 22, 128. 19, 308. 29, idem numerus indicatur litera ѯ 44. 13, 127. 17; шести 57. 28, 148. 8, 366. 1, шестиж 321. 7–8.

широкъ εὐρύχωρος spatiosus 19. 25.

шьвенъ vide sub нешьвенъ.

шьдъ in nostro codice non legitur, vide notas ad 299. 27, 302. 1, шѧдъ ἀπελθών 93. 18, порευθείς 264. 7, шедъ ἐλθών 4. 15, ἀπελθών 47. 2, 94. 18, 100. 19, 101. 6. 12, 137. 17, 174. 28, 175. 17, 211. 25, 240. 4, 297. 1, ἐξελθών 138. 4, порευθείς 60. 22, 62. 22, 93. 14, 98. 10, 268. 24, ѹ̈паγε 21. 25, 119. 22, 353. 25; шьдъши порευθεῖσα 184. 8, шедъши ἀπελθοῦσα 143. 10–11; dat. sing. мимо шедъши διαστάσης 301. 17–18; dual. шьдъша ἀπελθόντες 297. 20, шѧдъша порευθέντες 222. 21, шедъша пор. 74. 2, 297. 9, ἀπελθόντες 184. 15, 286. 22, dual. fem. шьдъши порευθεῖσαι 112. 8; plur. шьдъше порευθέντες 113. 19, 234. 26, 239. 9, шедъше пор. 26. 15–16, 34. 7, 79. 20–21, 111. 14, 184. 22, 234. 20, 262. 17, ἀπελθόντες 24. 26–27, 49. 15, 138. 12. 16, 173. 2, шедъше ἀπελθόντι pro шедъшоу vel шедъшю 240. 1, шедъше ἀπελθ. 44. 25–26, шедше пор. 4. 13, шьдъше пор. 276. 12, шѧдше ἐλθόντες 4. 20; шедъшеи по мънѣ οἱ ἀκολουθήσαντες 68. 26; fem. шедъшѧ κατακολουθήσασαι 307. 18, шьдъшюю по немь ἀκολουθησάντων 318. 2.

шьствие πορεία iter: шьстье vl. шьствие 261. 11–12.

шюи sive шоуи εὐώνυμος sinister: шюиж 71. 23, 95. 17, 157. 17, 181. 12, шиж 72. 2, 96. 12, шюижж 157. 27, шижж 108. 14, ἐξ ἀριστερῶν о шижж 305. 20.

шюнца ἡ ἀριστερά sinistra 14. 23.

шюмъ ἦχος fama 209. 13, sonitus шюма 295. 14–15.

Ѣ

ѣ, lege ѥ, pronominis и αὐτός is, quod vide, acc. plur. neutr. gen. 20. 28, 36. 14, 42. 13. 20, 127. 6, 219. 32, 334. 6, 372. 18, vel acc. dualis masc. gen. 28. 10, 73. 4. 19, 117. 23, 154. 15, 159. 19, 199. 18, 317. 17, 354. 19, ѥ 9. 17; ѣ pro ѣжє (τὰ quae) nomin. plur. neutr. 147. 11; accedente particula жє relativi pronominis partes obtinet: ѣжє nom. sing. fem. 73. 13, 115. 17, 159. 6, 193. 20, 197. 11, 200. 4, 224. 8, 229. 17, 231. 24, 245. 8. 17, 298. 9, 330. 12, 335. 1; plur. neutr. gen. ѣжє nomin. 40. 1, 42. 14, 57. 6, 127. 31, 147. 12, 191. 12, 201. 14, 241. 7, 290. 20. 21, 305. 11, 310. 11, 311. 5, 399. 25, acc. 43. 22–23. 24, 140. 21, 149. 6, 219. 30, 222. 21, 238. 7, 243. 8. 10. 12, 249. 3, 253. 19, 254. 16, 287. 17, 293. 9, 309. 14, 310. 7, 311. 27, 322. 2, 332. 12. 14, 334. 5. 6, 335. 12, 342. 11, 344. 30, 349. 16, 350. 17. 18, 357. 14, 359. 6, 370. 27, 375. 27, 379. 19, 403. 15; dualis masc. gen. 211. 13, 236. 19 bis.

ѣкнє pro акнє, quod vide, 211. 23.

ѣквити – ѣкѧѣти δεικνύω, φανερόω ostendo: ѣкиχъ ἔδειξα 359. 21, ἐφανέρωσα 385. 4–5, ѣкви ἀνέδειξεν 240. 11, ἐφανέρωσεν 320. 10, ѣкилъ єси ἀπεκάλυψας 36. 13–14; –сѧ: ѣкліжсѧ ἐμφανίσω 376. 23–24, ѣкитъсѧ ἀποκαλύπτεται 278. 6, φανερωθῇ 317. 1, ѣкѧтъсѧ φανῶσιν 15. 6, ѣкивсѧ ἐφάνη 184. 6, 234. 6, ἐφανερώθη 184. 13. 18, 401. 23, ἐφανέρωσεν ἑαυτόν 400. 2–3, ὤφθη 148. 14, 190. 11, 311. 4, ѥкивсѧ ἐφάνη 3. 5, φαίνεται 5. 1. 21–22, ѣкишѧсѧ ἐφάνησαν 308. 21, ἐνεφανίσθησαν 110. 5, dual. ѣкльшасѧ ὀφθέντες 236. 19–20, caetera vide sub авити сѧ, ubi addenda да не авишисѧ μὴ φάνῃς 16. 12, да бж сѧ авилиὅπως φανῶσιν 16. 8; – ѣкѧѣши δεικνύεις 321. 3.

ѣкленіе in къ ѣкленіе εἰς φανερόν in palam 228. 12.

ѣкѣ ἐν τῷ φανερῷ 16. 15, φανερῶς 119. 27, 343. 4, φανερόν 38. 12, 136. 4, ἐν παρρησίᾳ 342. 13, 343. 11; vide акѣ, ubi addendum акѣ ἐν τῷ φανερῷ 15. 2. 13.

ѣдъ vide sub ѣмь.

ѣдь τροφή esca: ѣдь 116. 15 (ubi graece participium ἔσθων, vl. ἐσθίων, legitur), ѥдъ 6. 14.

ѣдьца φάγος devorator: ѣдъца 35. 18, 224. 1.

ѣдж – ѣхати ἐλαύνω vehor, sed ѣджштемъ 229. 3 reddit graecum πλέω (navigo), ѣдѣхѫ 337. 1 graecum ἤρχοντο et ibid. 11 graecum ὑπῆγον; ѣхан cf. 210. 18 nota.

ѣзва πληγή plaga: acc. plur. ѣзвъı 244. 7; τύπος fixura (vl. figura, foramen, vestigium): ѣзвѫ 399. 11, ѣзвъı 399. 8; cf. ѥзвъı 244. 16 nota.

ѣзъ pro азъ, quod vide, 162. 6–7.

ѣко ὅτι quia, occurrit persaepe; ѣко ὡς sicuti: 15. 21. 24, 17. 27, 21. 14. 15, 30. 27. 28 bis, 31. 25, 38. 7, 46. 16, 48. 19, 58. 3. 4–5, 59. 26, 61. 9. 11, 65. 11, 67. 26, 70. 28, 76. 8, 78. 10, 81. 4. 23, 100. 28, 102. 17, 111. 4, 118. 1, 124. 6, multa alia; ѣко ὡσεί: ѥко 7. 24, ѣко 49. 29, 112. 1. 3, 116. 27, 151. 9, 194. 10, 204. 18. 21, 234. 27, 236. 13, 300. 2. 9, 301. 18, 306. 20, 308. 22, 317. 4, 325. 25, 336. 9, 393. 19, 396. 15; ѣко ὥσπερ: 14. 11. 18, 15. 3, 16. 6, 41. 4, 46. 7, 63. 13, 90. 19, 277. 18, 280. 4, 332. 16; ѣко ὥστε: 24. 1. 14, 39. 2, 42. 7, 45. 13, 47. 25, 53 25, 89. 7, 105. 3, 106. 9, 118. 13, 119. 27, 120. 6, 121. 13, 124. 20, 125. 14, 126. 25, 129. 23, 130. 8, 151. 10, 179. 13, 211. 6, 252. 8, 323. 10.

ѣкожє ὡς 23. 1, 31. 25, 53. 18, 98. 25–26, 100. 28, 111. 14, 113. 10, 115. 2, 129. 6. 9, 130. 4, 141. 2, 171. 8, 202. 13, 219. 4–5, 239. 16, 265. 21, 277. 30, 291. 21, 301. 25, 308. 11, 378. 16, 401. 9, ѥкожє 3. 15–16; ὡσεί 29. 3; ὥσπερ 15. 14, 72. 15–16, 89. 12, 90. 16–17, 93. 8, 95. 14, 333. 4–5; καθώς 99. 9, 112. 6, 129. 27, 149. 20, 159. 18, 173. 14. 25, 184. 2, 189. 4, 194. 7, 195. 13, 198. 10. 18, 211. 27, 218. 2. 21, 245. 21, 249. 10, 277. 24, 297. 21, 298. 27, 310. 4, 311. 18, 316. 11, 323. 4–5, 332. 20–21, 333. 16, 338. 17, 340. 24, 341. 1, 345. 18, 349. 21, 358. 9, 359. 9, 367. 17, 370. 27, 372. 13, 373. 30, 374. 4, 377. 11. 25, 378. 8, 379. 2. 6. 12, 384. 18, 385. 22, 386. 6. 10. 12. 18. 22. 26, 396. 17, 398. 25, καθά 105. 24, ὅν τρόπον ѣкожє 86. 17, 262. 27; ὅτι 149. 12, 291. 20.

ѣкъ et ѣкъ жє οἷος qualis: ѣка жє 88. 24, ѣцѣхъ 148. 13, cf. ѣко οἷα 169. 26; ὅς δήποτε quicumque: ѣцѣмъ жє 330. 21.

ѣма βόθυνος fovea: къ ѣмж 38. 2, 52. 14, 219. 2.

ѣможє ὅπου ubi: 23. 18, 140. 4, 239. 20, 349. 1. 4, 374. 1. 10, 375. 4, 402. 17. 20; οὗ 113. 14, 240. 14.

ѣмь – ѣсти ἐσθίω edo: ѣсти 37. 3, 91. 21, 257. 7, ѣстъ 26. 13, 122. 1, ѣсте 213. 21, 298. 28, ѣдѧтъ 51. 12, 53. 14, 140. 18. 20. 27, 143. 8, 214. 2–3, ѣдите 241. 12, ѣдъı 35. 15–16. 17, 173. 19,

223. 28. 30, ѣджштъ acc. sing. 121. 27, ѣджште 241. 6–7, ѣджштѧ 140. 15, ѣджштємъ 173. 17, 173—174, ѣджщемъ 99. 3. 15, ѣджщихъ 49. 29, ѣдѣахж 214. 27, 269. 1, 277. 27. 31, ѣдъшихъ 54. 18, ѣстъ съ нимн συνεσθίει 267. 13; φάγω: ѣсти фагеи̃ 37. 12, 49. 18, 52. 27—28, 54. 4, 95. 23, 96. 16, 98. 21, 123. 12, 134. 20, 137. 29, 138. 14. 16. 18, 144. 5. 9, 215. 9, 233. 4, 234. 24, 255. 17, 297. 25. 27, 328. 7. 9, 338. 18, 340. 14, supin. ѣстъ фагеи̃ 263. 7; ѣмь фа́гω 275. 20, ѣси фа́гн̃ 173. 2–3, фа́гесаι 275. 21–22, ѣстъ ӗфагε 205. 24–25, 215. 7, 311. 25–26, 340. 6; plur. ѣмъ 18. 5, 297. 10, ѣсте 17. 13, 254. 22, ѣдѧтъ 335. 19, 390. 18; imper. ѣжды фа́гε 254. 13, ѣждъ 328. 5–6, ѣдите 99. 18; aor. ѣсѧ 144. 23, 235. 4, 337. 19, 338. 16, 340. 4, 341. 1, ѣшѧ 49. 26, 54. 15, 139. 3, ѣс(о)мь 261. 24; ѣдъшε 269. 23, ѣдъшинхъ 145. 1–2, ѣдъшихъ 139. 6; ѣлъ (ѣи) 224. 6, ѣли (ѣсте) 338. 4; трώγω: ѣдъı ὁ трώγων 340. 17. 22, 372. 20, ѣдаи 341. 2, ѣджще трώγοντες 90. 20; ѣдъшенмъ βεβρωχό́σιν 336. 18–19; νήστεις: не ѣдъшѧ 144. 10, не ѣдъшъ 54. 4–5.

ѣрость θυμός ira: ѣрости 208. 18.

ѣръ αὐστηρός austerus 285. 17. 21.

ѣрьмьничь adj. (τοῦ) ὑποζυγίου subiugalis: (съна) ѣрьмьничѧ 74. 1.

ѣсли plur. φάτνη praesepe: gen. plur. ѣслии 260. 15, loc. ѣслєхъ 197. 3. 16, 198. 2.

ѣшτε pro ѧштε, quod vide, 218. 4, 375. 1, ѣще 355. 3.

Ю

ю in не ю ли 52. 17, 145. 23, caetera vide sub оу: не оу ли.

югъ νότος auster: югъ 258. 9, юга 262. 9; adj. южьскъ: южьскаѧ 249. 13, cf. 41. 11 nota.

юда pro июда, antecedente vocali и sive ı: юдж 125. 12, юдѣ 135. 2, vide июда.

юже ἤδη iam, юже не οὐκέτι: 12. 15, 49. 14, 54. 2, 59. 3, 66. 7, 99. 24, 130. 8, 138. 11, 144. 8, 154. 19, 160. 7–8, 170. 25, 174. 8, 182. 22, 203. 4, 246. 19, 257. 22, 269. 8. 16, 295. 27. 28, 310. 16, 323. 16, 328. 15, 329. 3, 355. 2. 15, 362. 3, 363. 26–27, 371. 6, 377. 21, 379. 16, 395. 11. 25, 401. 22; ижε pro юже 331. 4, vide оуже.

юность νεότης iuventus: отъ юности 67. 27, 155. 21, изь— 281. 9.

юноша νεανίσκος iuvenis: юноша 67. 26, 68. 7, 176. 17, юношѧ (recte юношж) 176. 19, юношж 183. 17, юноше 222. 2.

юньць ταῦρος taurus: юньци 78. 18–19.

юнѣи ὁ νεώτερος adolescentior 268. 16.

ютро πρωί mane 55. 3, 161. 8, 171. 14, πρωίας 75. 8, ὄρθρου 346. 22, ютроу πρωίας 105. 1, ютрѣ αὔριον cras 262. 20, vide оутро.

Ѭ

ѭ acc. plur. masc. et fem. gen. αὐτούς, αὐτάς eos, eas: 4. 12, 9. 27, 17. 19, 20. 4. 15, 29. 10, 31. 13, 38. 11, 43. 19, 44. 26, 45. 5, 46. 6. 13, 47. 13. 24, 49. 21, 53. 24. 25, 55. 10, 58. 1. 12, 65. 22, 69. 18, 70. 22, 72. 7, 74. 27, 75. 6, 77. 20, 78. 24, 81. 27, 95. 13, 100. 29, multa alia, ѭ gen. sing. pro еѭ 360. 21, 366. 19.

ѭ 3 pers. aor. verbi ѭти: вѣрж ѭ 369. 25–26.

ѭдро ταχύ cito 112. 8. 12, 363. 1, ταχέως 265. 17, 363. 6; cf. скоро, въскорѣ.

ѭже nomin. plur. fem. gen. αἵ quae et acc. plur. masc. et fem. gen. οὕς, ἅς quos, quas: ѭжε nom. plur. fem. 92. 2, 110. 11, 170. 16, 182. 19, 226. 4. 10, 305. 5, 307. 18, 308. 21, 358. 11–12; acc. plur. masc. 67. 2, 79. 7, 124. 28, 216. 10, 256. 9, 269. 1, 307. 25, 332. 18, 341. 12, 375. 21, 385. 5. 10. 15. 21. 24, 387. 1, 388. 12; acc. pl. fem. 287. 6–7, 304. 8, 401. 12.

ѭзѧ μαλακία infirmitas: ѭзѫ 9. 22, ѭзѫ 28. 25; νόσος morbus: ѭзѧ 118. 30.

ѭзъıкъ ἔθνος gens: ѭзъıкъ nom. et acc. sing. 168. 14–15, 303. 1; ѭзѣкъ 87. 21 bis, 168. 15–16, 220. 23, 293. 23 bis, 365. 1–2. 7, dat. ѭзѣкоу 78. 3, nom. pl. ѭзъıци 95. 13, ѭзѣци 18. 7, 38. 23, 255. 18, gen. pl. ѭзъıкъ 9. 2, 199. 15, ѭзѣкъ 29. 21, 72. 8, 295. 11, 298. 18–19, dat. ѭзъıкомъ 88. 8, ѭзъıкмъ 282. 16, ѭзѣкмъ 31. 5–6, 71. 14, 157. 8, 160. 29, 295. 14, ѭзкмь 38. 17, acc. pl. ѭзъıкы 295. 8–9, ѭзѣкы 113. 19, instr. 87. 27, 158. 3, 295. 10, ѭзъıцѣхъ 168. 28, 312. 12; — γλῶσσα lingua: ѭзѣкъ 143. 20, 194. 28, ѭзѣкы pro ѭзъıкъ 273. 20, ѭзѣка 143. 24, ѭзѣкы instr. 185. 2.

ѭзъıчьникъ ἐθνικός ethnicus: ѭзъıчѧнищи 15. 14, ѭзъıчьникъ 63. 13–14.

ѭти χρατῆσαι 78. 9, 125. 17, 163. 22, συλλαβεῖν 102. 19, 176. 13, cf. 301. 3 nota, πιάσαι 344. 25, 346. 4, 360. 11, вѣрж ѭти 76. 27, 329. 22, vide sub вѣрѫ; ѭтъ aor. 3 pers. sing. ἐκράτησεν 28. 1, 136. 12, ἐπελάβετο 50. 22, ἐπίασεν 348.

26, кѣржѩтъ 193. 21, vide sub кѣра; ѩсомъ ἐλάβομεν 210. 22; ѩсте ἐκρατήσατε 102. 21, —ся 112. 16, ἐκρατεῖτε 176. 14, ἐπιάσατε 401. 12, кѣржѩсте 76. 24—25, vide sub кѣра; ѩсѧ ἐκράτησαν 102. 4, 176. 8, κρατοῦσιν 176. 18—19, συνέλαβον 211. 12, 388. 22, ἐπίασαν 400. 13; кѣржѩсѧ 76. 6. 26, 184. 12. 16. 21, 321. 13, 354. 16, ἐπιστεύετε ἄν кѣржѩсте ѩли 335. 5—6, vide sub кѣра; part. ѩтъ: ѩта естъ κατειλήφθη 347. 6, ѩтѫ κατειλημμένην 347. 4.

ѩчьнъ (vl. ѩчьнѣнъ) κρίθινος hordeacius: gen. pl. ѩчьнъ 336. 5, ѩчѣнъıхъ ib. 18.

Ж

жгълъ γωνία angulus: жгълоу 163. 20, 289. 27, жгълѫ recte жгълоу 77. 25—26.

жданца ἄγκιστρον hamus: жданцѫ 60. 23.

жде addito adiectivo желѣзьнъ, quod vide, reddit graecum ἅλυσις catena: жжа 131. 3, жжемь 130. 25, жжи 131. 1, 230. 4.

жжнка masc. gen. συγγενής 390. 10—11, fem. gen. συγγενίς 192. 26.

жза δεσμός vinculum: жза 143. 24, gen. sing. жзы 260. 19, plur. жзы τὰ δεσμά 230. 6.

жзниште δεσμωτήριον vincula: къ жзништи 34. 3—4.

жзъкъ στενός angustus: жзъка 19. 27, жзъкъıми 19. 24, cf. тѣсенъ.

жтроба κοιλία venter: жтробы 193. 15, жтробѣ 193. 20, vide notas ad 193. 11, 249. 2, 322. 9, cf. etiam чрѣво.

жтрь in из жтрь, vl. из жтрии, ἔσωθεν ab intus 142. 20, cf. 103. 3 nota.

жтрьıждоу ἔσωθεν intus: жтрьıждѫ 85. 4; antecedente praepositione из, из оутрьıждѫ ἔσωθεν 142. 13—14, из жтрѣждѫ 246. 17—18.

Ѕ

ѕ acc. sing. fem. gen. αὐτήν (αὐτόν) eam (eum): 12. 22. 31, 23. 7, 27. 21, 28. 2, 33. 12. 13, 53. 7, 57. 12. 14, 62. 23, 66. 12. 18, 80. 28, 103. 13, 118. 22. 23, 137. 19. 20, 147. 19. 21, 153. 6. 12, 164. 22. 27, 172. 10, 206. 14, 209. 19, 221. 28. 29, 233. 1, 235. 28, 236. 1, 255. 2, 259. 17. 20. 23, 260. 3. 8, 267. 6. 20, 278. 12. 13 bis. 14, 291. 8. 12, 321. 6. 10, 347. 4, 358. 17. 18. 19. 20, 363. 6. 14, 366. 20, 368. 18. 20, 378. 4. 5. 17, 395. 9.

ѕждоуже ὅθεν ubi 94. 17. 23.

ѕже acc. sing. fem. gen. ἥν (ὅν) quam (quem): 4. 17, 60. 23, 71. 26, 157. 20. 24, 161. 11, 260. 17, 268. 11, 285. 15, 325. 21, 326. 20. 21, 340. 11, 350. 24, 385. 3, 386. 21, 387. 4, 388. 19.

У

упокритъ ὑποκριτής hypocrita: упокрити 14. 18, 16. 6, 80. 5, 83. 19. 29, 85. 1—2. 10. 19, 258. 10—11, упокритъı 91. 26, vide лицемѣръ.

усопъ ὕσσωπος hyssopus 395. 14—15.

утро vide sub оутро 69. 15.

Quae sequuntur vocabula refer supra pag. 503 ante доброткрити:

до pro да coniunctio ἵνα 342. 10, 367. 6.

до praepositio, regit genetivum, respondet graeco ἕως: 2. 21 bis. 23, 5. 7, 35. 6, 36. 4 bis, 70. 13, 80. 23, 86. 9, 89. 14, 90. 3, 99. 25, 100. 23, 103. 2, 105. 19, 109. 5. 25, 111. 7, 113. 12. 23, 137. 5 (до полъ ἕως ἡμίσου), 170. 23, 174. 9, 175. 4, 181. 27, 182. 12, 196. 6, 197. 24, 208. 20, 209. 31, 242. 2. 3, 251. 23, 272. 24, 300. 27, 303. 11—12 (до сьде ἕως ὧδε), 306. 21, 312. 18, 319. 22 (ἕως ἄνω до връха), 347. 19; до колѣ ἕως πότε vide sub доколѣ ubi graeco vocabulo ἕως addas πότε; до селѣ vide sub доселѣ, ubi 330. 2—3 in 332. 3 corrigas; до ἄχρι 90. 21, 191. 10, 206. 31, 277. 28; до конъца εἰς τέλος vide sub конъць; до връха плодъ творити τελεσφορέω 227. 22.

ولا يجوز أن يكون الشيء الواحد في الوقت الواحد في مكانين مختلفين.
وإذا كان الأمر كذلك فالجسم الذي يكون في مكان ما لا يمكن أن يكون في مكان آخر
في الوقت الذي هو فيه في المكان الأول. وإذا كان الأمر كذلك فالجسم الذي يكون
في مكان ما لا يمكن أن يكون في مكان آخر في الوقت الذي هو فيه في المكان الأول

